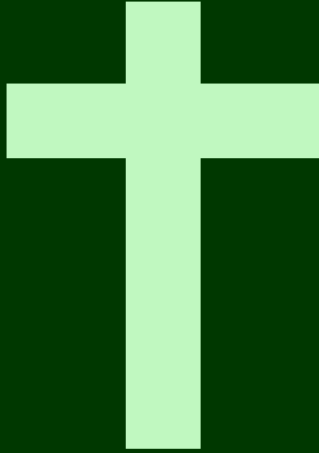

Tupana'ga
nhi'iãa

New Testament in Tenharim (BR:pah:Tenharim)

Tupana'ga nhi'iga

New Testament in Tenharim (BR:pah:Tenharim)

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tenharim

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tenharim [pah], Brazil

Copyright Information

© 1996, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tenharim

© 1996, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

3eb8a851-f633-5209-8712-862a9511e134

Contents

Mateus	1
MARCOS	74
Lucas	112
João	185
Atos	231
Romanos	287
1 Coríntios	313
2 CORÍNTIOS	337
Gálatas	355
Efésios	364
Filipenses	375
Colossenses	381
1 Tessalonicenses	388
2 Tessalonicenses	394
1 Timóteo	397
2 Timóteo	405
Tito	411
Filemom	415
Hebreus	417
Tiago	443
1 Pedro	449
2 Pedro	456
1 João	460
2 João	466
3 João	467
Judas	468
Apocalipse	470

MATEUSVA'EA OMOMBE'U JESUS CRISTO'GA O Evangelho de Mateus

*Jesus Cristo'ga ramonhava'ea
(Lucas 3.23-38)*

¹ Agwa ko Jesus Cristo'ga ramonhava'ea mombe'ua. Ymyahũ Tupana'ga e'i Jesus Cristo'ga pe: "Eko ti gānduvihavuhetero Cristoramo," ei ga hako. Cristo xa'e nhande Jesus'ga pe a'ero. A'ereki ga nhanderuvihavuhete'ga. Jesus'ga ko Daviva'ea rakykwepoharamo Abraãova'ea rakykwepoharamo no.

² Ymyahũ Abraãova'ea Isaqueva'ea po'ria hako. Isaqueva'ea Jacóva'ea po'ria.

Jacóva'ea Judáva'ea po'ria Judáva'ea irũva'ea po'ria no.

³ Judáva'ea Peresva'ea po'ria Zerava'ea po'ria no. Tamarva'ea Peresva'ea yembora Zerava'ea yembora no.

Peresva'ea Esromva'ea po'ria.

Esromva'ea Arãova'ea po'ria.

⁴ Arãova'ea Aminadabeva'ea po'ria.

Aminadabeva'ea Nasomva'ea po'ria.

Nasomva'ea Salmomva'ea po'ria.

⁵ Salmomva'ea Boazva'ea po'ria. Raabeva'ea Boazva'ea yembora.

Boazva'ea Obedevea'ea po'ria. Ruteva'ea Obedevea'ea yembora.

Obedevea'ea Jesséva'ea po'ria.

⁶ Jesséva'ea Daviva'ea po'ria. Daviva'ea israelitasva'ea ruvihavuhuva'ea.

Daviva'ea Salomãova'ea po'ria. Uriasva'ea rembirekokwerava'ea Salomãova'ea yembora.

A'ereki Daviva'ea hambireko ahe pavêi.

⁷ Salomãova'ea Roboãova'ea po'ria.

Roboãova'ea Abiasva'ea po'ria.

Abiasva'ea Asava'ea po'ria.

⁸ Asava'ea Josafáva'ea po'ria.

Josafáva'ea Jorãova'ea po'ria.

Jorãova'ea Uziasva'ea ramonhava'ea.

⁹ Uziasva'ea Jotãova'ea po'ria.

Jotãova'ea Acazva'ea po'ria.

Acazva'ea Ezequiasva'ea po'ria.

¹⁰ Ezequiasva'ea Manassésva'ea po'ria.

Manassésva'ea Amomva'ea po'ria.

Amomva'ea Josiasva'ea po'ria.

¹¹ Josiasva'ea Jeconiasva'ea po'ria Jeconiasva'ea irũva'ea po'ria no. A'ea rupi Babilôniapeva'ea ruri otavuka Josiasva'ea re'yjava'ea pe ahe rerogwovo ogwyrri pe he'yjuhuvava'ea rerogwovo ahe mombytavo pevo.

¹² Babilôniapeva'ea ahe rerohorê Babilônia pe Jeconiasva'ea Salatielva'ea po'ria.

Salatielva'ea Zorobabelva'ea po'ria.

¹³ Zorobabelva'ea Abiúdeva'ea po'ria.

Abiúdeva'ea Eliaquimva'ea po'ria.

Eliaquimva'ea Azorva'ea po'ria.

¹⁴ Azorva'ea Sadoqueva'ea po'ria.

Sadoqueva'ea Aquimva'ea po'ria.

Aquimva'ea Eliúdeva'ea po'ria.

¹⁵ Eliúdeva'ea Eleazarva'ea po'ria.

Eleazarva'ea Matáva'ea po'ria.

Matáva'ea Jacóva'ea po'ria.

¹⁶ Jacóva'ea Joséva'ea po'ria. Joséva'ea Mariava'ea rembirekokwerava'ea. Mariava'ea ombo'a Jesus'ga. Ga ko Cristoramo Tupana'ga remimbuhurukaramo.

Nahã ko Jesus Cristo'ga ramonha mombe'ua.

¹⁷ Imbokwara'ara'arajavame catorze ko Abraãova'ea rakykwepoharava'ea ojopy'rupy'ruavo. Aerê Daviva'ea ari. Daviva'ea arirê imbokwara'ara'arajavame catorze ko Daviva'ea rakykwepoharava'ea ojopy'rupy'ruavo no. Aerê Josiasva'ea ari. Babilôniapeva'ea Josiasva'ea re'yjava'ea rerohoi Babilônia pe. Ahe rerohorê

imbokwara'ara'arajavame catorze ko aherakykwepoharava'ea ojopy'rupy'ruavo no. Aerē Cristo'ga ari.

*Jesus Cristo'ga aragwera
(Lucas 2.1-7)*

¹⁸ Jesus Cristo'ga aragwera ko nahā. Jesus'ga yembora rera ko Maria. Mariava'ea po'ria ahe'yembora pavēi omondo Mariava'ea Joséva'ea pe tahembireko ti hēa ga pavēi javo. Joséva'ea rembirekoa renonde Tupana'ga ra'uvapyryva Mariava'ea momburu'ai.

¹⁹ Hembireko gweri Joséva'ea Mariava'ea pavēi. Emo ikwahavame ahepuru'a Joséva'ea ojapyaka marā ti nehē javo. A'ero okokatuavo gwaramo ahe ei ovytyeri pe: “Apo hi po ti ji hēa hugwi a'ero nehē. Nda potari reki ji hēambotegwetea,” ei ahe. “Nurā po ti ji pohinhimimi hēa hugwi hēa momba'ue'yoma ga pe,” ei ahe ovytyeri pe.

²⁰ A'ea rehe ahe japyakai. Kiro ahe kiri. A'ea rupi Tupana'gapyryve'ga yvagipeve'ga jipiukari Joséva'ea pe. Joséva'ea gwepia katu Tupana'gapyryve'ga okiri pe a'ero.

–Terekyhyji ti enhimbirekohava hugwi Daviva'ea rakykwepoharamo, ei ga Joséva'ea pe. A'ereki pyry nde hēa rereki. A'ereki Tupana'ga ra'uvapyryva hēa momburu'a, ei ga.

²¹ Aerē po ti hēa gwa'yra'ga mbo'ari nehē, ei ga. A'ero ti eno hēara'yra'ga rehe Jesus. Ereki ga ko ahembopiro'yhara'ga. Na tuhē, ei ga. Ombopiro'y po ti ga ojiheve'ga gandekote'varuhua hugwi nehē, ei ga. Hahye'yoma pe po ti ga ga nderohoi a'ero nehē, ei Tupana'gapyryve'ga Joséva'ea pe.

A'ea erame ga hoi Joséva'ea hugwi. Aerē Joséva'ea ma'ēi.

²² Ipuru'a Mariava'ea gwembirekoe'yomame. Nahā hekoi Tupana'ga nhi'ipo'ruavo ymyahūva'ea po'ruavo. A'ereki ymyahū Tupana'ga nhi'iga momba'uharava'ea a'ea momba'ue'yoma Tupana'ga nhi'iga momba'gwovo. Ymyahū ahe ei hako:

²³ “‘Pehendu katu ti!’ ei Tupana'ga.

‘Ipuru'a po ti hēa akwaimbae'ga nderekoe'ŷvehēa nehē.

Aerē po ti hēa gwa'yra'ga mbo'ari nehē.

Ono po ti ga ga rehe Emanuel gareraramo,' ei Tupana'ga,” ei ahe hako.

Garera ko Emanuel. A'ea ko: Tupana'ga oko nhande pyri.

²⁴ Aerē Joséva'ea ma'ēi. Oko ahe Tupana'gapyryve'ga nhi'iga rehe toko ti hēa nhirembirekoro a'ero nehē javo. A'ero ahe Mariava'ea reruri gwonga pe toroju ti hēa pavēi javo.

²⁵ Ahe gweru tehe ahe ojipyri. A'ereki ahe ndogwerekoi ve Mariava'ea ahera'yra'ga mbo'arame ahera'yrypy'ga. Ga rehe ahe inogi Jesus gareraramo.

2

Jaytata'ia kwahapyrava'ea

¹ Cidade de Belém me Jesus'ga ari. Jesus'ga re'yja'ga gwyri pe Judéa pe Belém u. Jesus'ga arame Herodesva'ea oko ganduvihavuhuro judeus'ga gwyri pe Jesus'ga re'yja'ga gwyri pe. Jesus'ga arame jaytata'ia kwahapyra'ga nduri irupeuhua hugwi ogwya hugwi kwara ipora hugwi. Uhu ga cidade de Jerusalém me ovahema.

² Kiro ga ei pevove'ga pe:

–Kiroki ga oko judeus'ga nduvihavuhuheteagwamamo – mome ga? O'a ga agwamo. A'ereki ore orohepia jaytata'ia ipyahuva'ea kwara ipora koty. A'ea ko ga'ara kwahavuka ore ve ojipiukaro gwaramo jaytata'ia. Hepiaga gwaramo ore ruri timbohete ti ga javo, ei ga.

³ Ga'ea kwahavame ahepy'a ndukatui okoteheavo Herodesva'ea py'a judeus'ga nduvihavuhuva'ea py'a. Ndukatui cidadepeve'ga py'a no Jerusalémmeve'ga py'a.

⁴ A'ero ahe ikwava'ēhara'ga nduvihava'ga mbojatykaukari ga mbuhuruka ojipyri judeus'ga mbo'ehara'ga ndeheve – kiroki ga ombo'e Moisésva'ea remimbo'eagwera rehe. Ga ndurame Herodesva'ea pyri ahe ei ga pe:

–Kiroki ga pe Tupana'ga e'i ga ti toko ganduvihavuhuhetero javo – mome po ti ga ari nehē Cristo'ga Tupana'ga remimbuhurukara'ga? ei Herodesva'ea.

⁵ A'ero ga ei ahe ve:

–Belém me – kiroki cidade u oregwyri pe Judéa pe – pevo po ti ga ari nehē, ei ga. Nahā ymyahū Tupana'ga nhi'iga momba'uharava'ea ikwatijari hako. A'ereki Tupana'ga okwatijaruka ahe ve onhi'iga, ei ga. Tupana'ga e'i:

⁶ “Belémmeva'ero pécidade ndokoi huvihavarūiva'ea.

Huviha hete ko pécidade upa pende'yja'ga gwyri pe Judáva'ea rakykwepohara'ga gwyri pe Judéa pe.

A'ereki pécidadepeve'ga oko nhiremimo'ēhara'ga nduvihava'gwamamo israelitas'ga nduvihava'gwamamo.

Gwereco katu po ti ga pende'yja'ga nhaporemoko o kovo ganduvihavuhuhetero nehē.”

—A'ea ymyahū Tupana'ga ei ikwatijaruka onhi'iga momba'uharava'ea pe hako, ei ga Herodesva'ea pe.

⁷ Ga horame Herodesva'ea jaytata'ia kwahapyra'ga mbuhunhimimukari ojipyri a'ero. Ahe ei ga pe:

—Gara rupi jaytata'ia jipiukari pe me iporame raikwehe? Takwaha katu ti ji, ei ahe ga pe.

A'ero ga imombe'ukatui ahe ve.

⁸ Ikwahapavame ahe ga mondoukari cidade de Belém me. Ahe e'i ga pe:

—Peho ti Belémmeve'ga pyri tayri'ga rekakatuavo. Ga repiagame ti pejora'ja ji pyri ga momba'ukatupava ji ve a'ero, ei ahe ga pe. Jihi ti taho ga mboheteavo a'ero nehē no, ei ahe ga pe o'mbero.

⁹ Ahe rendupavirē jaytata'ia kwahapyra'ga hoi a'ero ogwovo Belém me. Ga horame jaytata'ia - kiroki jaytata'ia ojipiuka ga pe kwara ipora koty - kotihī akoja jipiukara'javi ga pe ogwovo ga nenonde ogwovo Jesus'ga rehei katu opytavo garuhava arimo.

¹⁰ Horyory hete ga jaytata'ia repiagame ogwovo ovahema tayri'ga ruhai pe.

¹¹ Onga pype ga tayri'ga repiagi ga'yembora reheve Mariava'ea reheve. Nurā ga neny'andurugi garovai pyteri pe nde ko orehoheva'ero javo. A'ero ga imondohetei mbatera ga pe gwovapytymba'voga hyrua ipe'avo jugwi. Ouro ga imondoi ga pe. Incenso perfume apopyra ga imondoi ga pe no. Iru'ia perfume apopyra ga imondoi ga pe mirra.

¹² Aerē ypytunimo okirame ga Tupana'ga rendukatui. Kiro ga ga momoranduvi.

—Tapemombe'ui ti tayri'ga Herodes'ga pe. A'ereki ga ojuka pota tayri'ga. Tapejivyra'javi ti Herodes'ga pyri, ei Tupana'ga ga pe.

Nurā oma'ērame ga hoi pehea rupi irūa rupi ogwovo ogwryi pe timombe'uyme ti tayri'ga Herodes'ga pe javo.

Oho nhimi Joséva'ea Egitopeva'ea gwryi pe

¹³ Jaytata'ia kwahapyra'ga horē Tupana'gapyrive'ga yvagipeve'ga jipiukari Joséva'ea pe ahekiri pe. Ahe ve ga ei:

—Haite! Evy epo'ama! ei ga Joséva'ea pe. Eho ti ga nderogwovo tayri'ga gayhēa reheve. Eroho nhimi ti ga nderogwovo Egitopeve'ga gwryi pe, ei ga. Pevo ti pepyta. Aerē jate po ti ji imondoukari nhinhī'igagwera pe me nehē pejora'ja ti Belém me javo. Po ti ji namondoi nhinhī'igagwera pe me nehē, tapejora'javi ti avo Belém me. A'ereki avo Herodes'ga tayri'ga rekaruka kiro. A'ereki ga ojuka pota tayri'ga, ei Tupana'gapyrive'ga Joséva'ea pe.

¹⁴ Oma'ē Joséva'ea ovyā a'ero. A'ea rupi ypytunimo ahe tayri'ga rerohoi ga'yembora reheve ga nderogworogwovo Egitopeve'ga gwryi pe.

¹⁵ Pevo ahe ga nderovahemi. Aerē ga nduvame Egito pe Herodesva'ea manoi.

Nahā ga hoi opytavo Egitopeve'ga gwryi pe. Tupana'ga erame jate ga ndura'javi Egito hugwi. Nahā Tupana'ga ga mbuhurukara'javi Egito hugwi. Nahā hekoi Tupana'ga nhi'ipo'ruavo ymyahūva'ea po'ruavo. A'ereki ymyahū Tupana'ga nhi'iga momba'uharava'ea a'ea momba'u Tupana'ga nhi'iga momba'gwovo aerē po ti nahā javo. Ymyahū ahe ei hako: “Egitopeve'ga gwrya hugwi ji jira'yra'ga mbuhurukari,” ei Tupana'ga,” ei ahe hako.

Ojigwarai Herodesva'ea tay'riva'ea rehe

¹⁶ Omania renonde Herodesva'ea nhimonha'ngaranuhūi jaytata'ia kwahapyra'ga ndehe. A'ereki ahe okwaha ji moandyandi ga ojivyra'jave'yma ji pyri javo. Dois anos gwerī tayri'ga rehe kiro. A'ea Herodesva'ea okwaha. A'ereki nanongara jaytata'ia kwahapyra'ga omombe'u ahe ve ahe ga monhi'igame ojive. Nurā ahe osoldados'ga mondoukari cidade de Belém me Belém rembeyvyri hī pe no. Pevo ahe osoldados'ga mondoukari tojuka pa ti ga tapihama'ga javo - kiroki tayri'ga o'a jaytata'ia kwahapyra'ga hepiagirē jaytata'ia. Ahenhi'iga rupi soldados'ga hoi a'ero tapihama'ga ndepiagi. Ojuka pa ga tapihama'ga - kiroki ga gwereko dois anos ojihe, kiroki ga ndogwerekoi ve dois anos ojihe no.

¹⁷ Nahā hekoi Tupana'ga nhi'ipo'ruavo ymyahūva'ea po'ruavo. A'ereki ymyahū Tupana'ga nhi'iga momba'uharava'ea Jeremiasva'ea a'ea momba'u Tupana'ga nhi'iga momba'gwovo aerē po ti nahā javo. Ahe e'i hako:

¹⁸ “Cidade de Ramá pe ga henduvi hēa jehe'oheterame ovy'are'yma.

Hahyahi hēajehe'oa.

Raquelhēa reki ojehe'o gwa'yrava'ea rehe.

Tegwete hēa ma'ngoma'ngohava.

A'ereki hēara'yrava'ea omanomba,' ei Tupana'ga,” ei Jeremiasva'ea hako.

Ojivy Joséva'ea Egitopeva'ea gwrya hugwi

¹⁹ Aerē Tupana'ga José'ga mbuhurukara'javi Egitopeve'ga gwyra hugwi. A'ereki pevo ga u Herodesva'ea manorame. Herodesva'ea manorē yvagipeve'ga jipiukari Joséva'ea pe Tupana'gapyrive'ga. Joséva'ea pe ga ei ahekiri pe:

²⁰ –Ahe omanomba kiro – kiroki ahe ojuka pota tayri'ga. Evy epo'ama! Eroho ti ga kiro a'ero tayri'ga gayhēa reheve. Erojivya'ja ti ga eje'ya'ga gwyrī pe Israel pe, ei Tupana'gapyrive'ga Joséva'ea pe.

²¹ Oma'eamo ahe vyri a'ero tayri'ga rerogwovo ga'yembora reheve ga nderojivya pevo jitehe ogwyrī pe Israel pe ga nderovahema.

²² A'ea rupi Arquelau'ga oko Judéiapeve'ga nduvihavamo Israel pe opo'ria py'rovo Herodesva'ea py'rovo. A'ea kwahavame Joséva'ea kyhyji Arquelau'ga hugwi. Ndojupotari ahe Judéiapeve'ga gwyrī pe a'ero. Ypytunimo okirame Joséva'ea Tupana'ga rendukatui. Kiro ga Joséva'ea momoranduvi.

–Terehoi ti Judéiapeve'ga gwyrī pe, ei Tupana'ga ahe ve.

Nurā Joséva'ea ndohoi pevo. Galiléiapeve'ga gwyrī pe ahe hoi Israel pe.

²³ Pevo ahe rudi cidade de Nazaré pe tayri'ga pavēi ga'yembora pavēi no. Nahā hekoi Tupana'ga nhi'ipo'ruavo ymyahūva'ea po'ruavo. A'ereki ymyahū Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea a'ea mombe'umbe'u Tupana'ga nhi'iga mombe'gwovo. Jesus'ga mombe'gwovo ahe ei hako:

“E'i po ti ga ga pe nehē Nazarépeve'ga, ei Tupana'ga,” ei ahe hako.

Ga u pevo a'ero.

3

João Batistava'ea remimombe'ua

(Marcos 1.1-8; Lucas 3.1-18; João 1.19-28)

¹ Aerē João Batistava'ea rekoī ongae'yi me judeus'ga mobatizavo. Tupana'ga nhi'iga mombe'uheteavo João Batistava'ea rekoī Judéiapeve'ga gwyrī pe ongae'yi me.

² Hahyahi ahenhi'iga ahe erame:

–Pepohi tuhē ti pejikote'varuhua hugwi, ei ahe. Perojijijiji ti pejeaporogita pejikokatuavo Tupana'ga nhi'iga rendukatavo. A'ereki Tupana'ga oko gwerī nhanderuvi-havuhetero nhande repiakatuavo vyva koty nhande mongovo onhi'iga rupi, ei ahe ga pe.

³ Ymyahū Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea Isaíasva'ea omombe'u jipe João Batistava'ea. Ahe e'i João Batistava'ea mombe'unhogwenondeavo hako:

“Hahyahi po ti ganhi'iga

ga erame ga mbo'eavo ongae'yi me nehē,” ei Isaíasva'ea.

“E'i po ti ga nehē:

‘Pemboavujikwe ti pehea huvihava'ga pe

tuhu ti ga nhande pyri javo.

Pembohupi katu ti pehea ga pe, e po ti ga nehē,” ei Isaíasva'ea hako.

Tupana'ga ra'ya'ga renondeva'ea e'i nhandepojykaharete'ga rura'gwama pe. Tonhim-boavujikwe ti ga garura renonde javo. A'ea pe ahe ei togwerojijiji ti ga gweaporogita a'ea renonde javo.

⁴ Omongi João Batistava'ea yuranuhūa'javuhuva'ea rava apopyra camelo rava apopyra. Aheku'ayvira ko ipira. O'u ahe tukura hehira reheve.

⁵ He'yjuhuvē'ga nu'ganduri onhimongyavo João Batistava'ea pyri ovahema. Uhu ga cidade de Jerusalém hugwi. Uhuuhu ga Judéiapeve'ga gwyra hugwi nhaporemo no rio Jordão rembeyvyra hugwi no.

⁶ Ahe renduvame ga nhimombe'ukatui Tupana'ga pe jite'varuhu ji javo opohia jugwi. A'ero jate João Batistava'ea ga mobatizai rio Jordão pype.

⁷ Uhu he'yive'ga ahe pyri no fariseus'ga saduceus'ga pavēi tianemobatiza ti ga javo. Gandura repiagame João Batistava'ea ei ga pe:

–Tiruahū pendeaporogita! Pe'euhu pe pejohupe pejikokatupotare'yma gwaramo. Pe'e pe: “Haite! Xaho João Batista'ga pyri tianemobatiza ti ga. Nurā po ti Tupana'ga nonhimonha'ngaa'javi nhande rehe nehē. Ndahahi po ti nhande ve a'ero nehē.” Nahā pe pe'e, ei João Batistava'ea. Maraname pe euhui nanongarava'ea naerū? Pe tuhē penhimbo'e nanongara rehe, ei João Batistava'ea ga pe.

⁸ –Jihi, ei João Batistava'ea, kiro po ti ji ei pe me: Po pe ndapepotari hahyva'ea Tupana'ga nhimonha'ngarame pe ndehe, a'ero ti peko katu, ei ahe. Tapembopogwea'javi ti pejite'varuhua pejikovo. Pe pohirame jugwi po ti Tupana'ga ei pe me nehē: “Ndovy'ari ga okote'varuhua rehe kiro opohia jugwi herojijiyita ojeaporogita. Nanhimonha'ngaa'javi ji ga ndehe a'ero.” Nahā po ti Tupana'ga ei pe me a'ero nehē, ei João Batistava'ea ga pe.

⁹ –Tape'ei ti pejiyvtyeri pe: “Abraãova'ea nhaneramonhamo oko. Tupana'ga oarõ hete Abraãova'ea. Nurã po ti Tupana'ga nonhimonha'ngai nhande rehe nehê.” A'ea ti tape'ei. A'ereki Tupana'ga ndokoi reki Abraãova'ea rymymino'ga ndehe ga ndekote'varuhurame. Po Tupana'ga ojipe'ga pota, a'ero Tupana'ga oapo kwaha aga ita Abraãova'ea rymyminoro ga mongovo, ei João Batistava'ea ga pe.

¹⁰ Kiro João Batistava'ea imombe'ui ojo'java'ea ga pe. Ga mbo'eavo ga ei:

–Akwaimbae'ga ombogwa gwerĩ jykwa'ria pyvõ tambo'aruka javo. Po i'yva ndogwerekoi yva'ikatua, a'ero po ti ga imbo'ari imondovo tata pype nehê. Na jitehe Tupana'ga pe ndereko'gwerĩ pe momboa tata pype hahyva'ea ruvihava pype pe pohire'yma gwaramo pejikote'varuhua hugwi pejikokatue'yma, ei João Batistava'ea ga pe imombe'gwovo.

¹¹ –Uhu po ti ga nehê – kiroki ga ji hohe hete huvihavuhuhetero gwaramo, ei João Batistava'ea. Ji ki a'e te okoteheva'ea. Jihi opomobatiza yhya pyvõ jate. Nahã ji ikwahavukari ga pe pepohira pejikote'varuhua hugwi pendeaporogita rerojijya reheve pendekokatua reheve. Gaha po ti pe pojyauka Tupana'ga ra'uvapyryva pe aerêve'ga nehê. Nahã po ti ga pendekote'varuhua mombigukari pe mombyryvuka nehê, ei João Batistava'ea ga mombe'gwovo ga pe.

¹² Kiro João Batistava'ea imombe'ui ojo'java'ea ga pe. Ga mbo'eavo ga ei:

–Trigo jara'ga gwereko japira mbovevehava opo pe tamboveve ti ji japira trigo hugwi javo, ei João Batistava'ea imombe'gwovo. Omono'ono'õ po ti ga oapoa trigo inhaga hyrua pype nehê. Japira po ti ga imbokai tata pyvõ nehê. Ndogwevi po ti tata upa nehê, ei João Batistava'ea.

–Na jitehe po ti jioheheteve'ga huvihavuhuhete'ga imboja'oja'ogukari pyryve'ga okote'varuhuve'ga hugwi okovo pyryve'ga pojyakaharete'ga nehê, ei João Batistava'ea ga pe. “Tuhu ti pyryve'ga ji pyri yvagi pe upa avuirama nehê,” e po ti jioheheteve'ga nehê, ei João Batistava'ea. “Toho ti okote'varuhuve'ga ji hugwi ogwovo tata pype hahyva'ea ruvihava pype opytavo pevo avuirama nehê ojivyre'yma,” e po ti jioheheteve'ga nehê, ei João Batistava'ea Cristo'ga mombe'gwovo ga pe.

João Batistava'ea omobatiza Jesus'ga

(Marcos 1.9-11; Lucas 3.21-22)

¹³ Aerê Jesus'ga ruri Galiléiapeve'ga gwyrã hugwi ua rio Jordão pe. Uhu ga ovahema João Batistava'ea pyri tanhimobatiza ti ga javo.

¹⁴ A'ero João Batistava'ea ei Jesus'ga pe:

–Toromobatzayme po ti ji nehê. Ndehe ko oreruvihavuhuhetero. Nde po ti ji mobatiza hamo a'ero nehê, ei João Batistava'ea Jesus'ga pe novia. Ako tehe ji nde pyri, ei ahe Jesus'ga pe. Maraname nde ruri ji pyri enhimobatzauka ji ve a'ero? ei ahe Jesus'ga pe.

¹⁵ A'ero Jesus'ga ei reki João Batistava'ea pe:

–Ji mobatiza tuhê ti kiro, ei Jesus'ga. A'ereki pyry nde ji mobatizai. Nahã po ti nhande rekokatui nhandekovo Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi nhaporemõ nehê, ei Jesus'ga João Batistava'ea pe.

–Kwa, ei ahe Jesus'ga mobatizavo.

¹⁶ Ahe omobatarê Jesus'ga hemi yhya hugwi. Kotihĩ Tupana'ga ipe'ai yvaga ga pe. Kiro Jesus'ga hepiagi Tupana'ga ra'uva iyyvame ojihe. Inambua ja Tupana'ga ra'uva hekoi yvaga hugwi iyyvame ga rehe.

¹⁷ Nanime yvaga hugwi Tupana'ga nhi'igi Jesus'ga mombe'gwovo.

–Agwa'ga ko jira'yra'ga nhiremia'nguhete'ga, ei Tupana'ga. Anhimohê hete ko ji ga rehe, ei ga.

4

Diabo'ga omongo te'varuhu pota Jesus'ga

(Marcos 1.12-13; Lucas 4.1-13)

¹ Aerê Tupana'ga ra'uva Jesus'ga rerohoi ongae'yi me Diabo'ga ti toko ga pyri javo. “A'ereki Diabo'ga ga mongo te'varuhu pota,” ei Tupana'ga ra'uva. A'ero ga rerohoi ga rerovahema pevo.

² He'yiva'ea quarenta ko Jesus'ga kiri pevo. A'ea rupi ga ndo'ui arimo ypytunimo no tanhi'i ti ji Tupana'ga pe javo. Quarenta Jesus'ga kirirê pevo ojuka ga ty'ara a'ero.

³ A'ero Diabo'ga ruri Jesus'ga pyri tamongo te'varuhu ji ga javo. Uhurame ga ei Jesus'ga pe:

–Ere'e jipe ndehe: “Jihi ko Tupana'ga ra'yramo.” A'ea nde ei, ei Diabo'ga. Gara'yramo ti ere kia pe ita pe a'ero: “Penhimbote ti a'ero pãoramo nhirembi'uramo.” A'ea ti ere jupe, ei Diabo'ga Jesus'ga pe.

⁴ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Nda'ei po ti ji jupe nehē, ei ga. Ymyahū Tupana'ga okwatijaruka ahe ve inoḡuka hako. Aherembikwatijara e'i:

“Mbatara ua pyvō jate rūi nhande rekoi.

Tupana'ga nhi'imbava rendukatua pyvō nhande rekoi,” e'i aherembikwatijara, ei Jesus'ga.

⁵ Aerē Diabo'ga Jesus'ga rerohoi cidadepyryva pe Jerusalém me a'ero. Yvate pe ga ga rerojiupiri gare'ya'ga jatykahavuhua rehe templo rehe ga mo'ama japyra rehe.

⁶ Ga rovehemame pevo ga ei Jesus'ga pe:

—Ere'e jipe ndehe: “Jihi ko Tupana'ga ra'yramo.” A'ea nde ei, ei Diabo'ga. Gara'yramo ti epo japyra hugwi ehia a'ero. Tupana'gapyrive'ga yvagipeve'ga po ti nanembohirukarahyi yvyvo nehē. A'ero po ti ndahahyi nde ve nde porame japyra hugwi nehē. A'ereki ymyahū a'ea Tupana'ga okwatijaruka ahe ve inoḡuka hako, ei Diabo'ga Jesus'ga pe. Aherembikwatijara e'i:

“Tupana'ga po ti ojipyri'ga mondoukari nde pyri nehē.

'Pea'ngu ti ga,' e po ti ga ojipyri'ga pe yvagipeve'ga pe nehē.

'Pepyhy katu ti ga reroḡwovo

tahahyyme'i'i ti ga pe javo,' e po ti Tupana'ga ojipyri'ga pe nehē,” e'i aherembikwatijara, ei Diabo'ga Jesus'ga pe.

⁷ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Ymyahū Tupana'ga okwatijaruka ahe ve inoḡuka hako. Aherembikwatijara e'i:

“Tupana'ga ko ndepojykaharete'ga.

Gareaporōḡita rehe jate ti eko.

A'ero po ti ga nde pokogi nehē.

Ejeaporōḡitatehea rehe rūi ti eko

ji poko ti kiro javo tehe Tupana'ga pe,” e'i aherembikwatijara, ei Jesus'ga Diabo'ga pe.

⁸ Aerē Diabo'ga ga rerohoa'javi. Yvate hete pe ga ga rerohoi ga rerojiupia vytyruhua rehe. Pea hugwi Diabo'ga hepiukapavi vyakotyve'ga nduvihava'ga gwyra Jesus'ga pe. Gagwyrakatukatua ga hepiukari no.

⁹ Kiro ga ei Jesus'ga pe:

—A'ea nhaporemo po ti ji imondoi nde ve nehē. Po nde renypy'andurugi jirovai pyteri pe ji mboheteavo nde ko Tupanamo javo, a'ero po ti ji imondopavi nde ve nehē, ei Diabo'ga Jesus'ga pe.

¹⁰ —Satanás, ei Jesus'ga Diabo'ga pe. Nde Tupana rūi. Ejipe'a ji hugwi! Norombohetei po ti ji ndehe nehē. A'ereki ymyahū Tupana'ga okwatijaruka ahe ve inoḡuka hako. Aherembikwatijara e'i:

“Embohete ti Tupana'ga.

Gaha ndepojykaharete'ga.

Gaha jate ti embohete

ekovo ganhi'iga rupi jate,” e'i aherembikwatijara, ei Jesus'ga Diabo'ga pe.

¹¹ A'ero Diabo'ga hoi ogwovo Jesus'ga hugwi. Nanime Tupana'gapyri'ga yvagipeve'ga jipiukari Jesus'ga pe ga pokoga mbatera imondovo ga pe.

Galiléiapeva'ea na'ē Jesus'ga ombo'e

(Marcos 1.14-15; Lucas 4.14-15)

¹² Aerē ojipe'ga imombe'ui Jesus'ga pe.

—Ga João Batista'ga mongi cadeia pype ga Tupana'ga nhi'iga mombe'uro ḡwaramo, ei ga. A'ea renduvame Jesus'ga hoi ojivya Galiléiapeve'ga gwyrri pe.

¹³ Pevo ga jijyi cidade de Nazaré hugwi ogwovo ojipe pe cidade de Cafarnaum me Galiléiapeve'ga gwyrri pe. Cafarnaum tuvi ypihua pyri lago da Galiléia pyri. Pevo ko judeus'ga nduvi Zebulumva'ea re'ya'ga Naftaliva'ea re'ya'ga pavēi.

¹⁴ Pevo Jesus'ga hoi Cafarnaum me. Nahā hekoi Tupana'ga nhi'ipo'ruavo ymyahūva'ea po'ruavo. A'ereki ymyahū Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea Isaiasva'ea a'ea mombe'u Tupana'ga nhi'iga mombe'gwovo. Ymyahū ahe ei hako:

¹⁵ “'Pegwyrri pe herekoi pehea

– kiroki pehea oho ypihua pe,' ei Tupana'ga Zebulumva'ea re'ya'ga pe Naftaliva'ea re'ya'ga pe no.

'Pegwyrri rekoio rio Jordão aherovai.

Ga ei pegwyrri pe Galiléia judeus'garūive'ga gwyrri gentios'ga gwyrri.

A'ea ga ei pegwyrri pe,' ei Tupana'ga,” ei ahe.

¹⁶ “'Ypytuna ja pe me pe ji kwahave'yma ḡwaramo.

Kiro po ti kojahua ja pe me pe ji kwahava ḡwaramo nehē.

Peko pe omanove'ga ja ji ve ji kwahave'ymame.

Kiro po ti ji jikwahavukari pe me

imbokojahuavo peakagi pe nehē, ei Tupana'ga," ei Isaíasva'ea imombe'gwovo hako.

¹⁷ Omombe'u jipe ahe Jesus'ga hoa Cafarnaum me. Uvame cidade pe Cafarnaum me kiro Jesus'ga ga mbo'embo'ei. Tupana'ga nhi'iga mombe'gwovo ga ei ga pe:

–Pepohi ti pejikote'varuhua hugwi, ei ga. Perojijyjijyi ti pejeaporoğita pejikokatuavo pejikovo Tupana'ga nhi'iga rupi. A'ereki Tupana'ga pe ndepia katu gweri penduvihavuhuhetero yvya koty pe mongovo onhi'iga rupi, ei Jesus'ga ga pe.

Jesus'ga omo'emo'ē ypy gwemimbo'eharamo

(Marcos 1.16-20; Lucas 5.1-11)

¹⁸ Aerē Jesus'ga hoi ypiahu pe Galiléia pe ogwovo yembeyvra rupi. Ohorame Jesus'ga mokonha'ga ndepiagi Simão'ga André'ga reheve. Ga ko onhoirū'ga. Simão'ga pe ga e'i no Pedro. Pirareheva'ero gwaramo Simão'ga imombori ipypira pira mboahava tipyhy pira javo.

¹⁹ Ovahemame ga pyri Jesus'ga ei ga pe:

–He pejiyo ti ji rupi nhiremimbo'eharamo. A'ero po ti pe ji mombe'ui ojipe'ga pe nehē no. Pira pe peru oji'i. Kiro po ti pe ojipe'ga mbuhurukari ji pyri nehē toko ti ga Jesus'ga nhi'iga rupi javo, ei Jesus'ga ga pe.

²⁰ –Kwa, ei ga.

Nambegwei ga hoi imboahava reja ogwovo ga rupi okovo garemimbo'eharamo.

²¹ Hehemo'i Jesus'ga hoi ogwovo yembeyvra rupi ojipe'ga ndepiagi Tiagova'ea João'ga reheve. Ga memei ko onhoirū'ga. Ganduva'ga ko Zebedeu'ga. Ga pavēi ga apygi yharuhua pype japokatua'java oapoa imboahava. Ovahemame ga pyri Jesus'ga nhi'igi Tiagova'ea pe João'ga pe no toko ti ga nhiremimbo'eharamo javo.

²² Nambegwei ga hoi yharuhua reja gwuva'ga reja no ogwovo Jesus'ga rupi okovo garemimbo'eharamo.

Jesus'ga omo'e ahe imombiga karugwara

(Lucas 6.17-19)

²³ Ojipejipea pe Jesus'ga hogahoi Galiléiapeve'ga gwyrupa rupi hete ogwovo. Gajatykahai pe ga hogahoi ga mbo'eavo Tupana'ga nhi'iga rehe. Pyryva'ea ga imombe'ui ga pe Tupana'ga pe poko katu pota penduvihavuhuhetero javo.

–Perojijyjijyuka ti pejeaporoğita Tupana'ga pe pejikoga ga rehe. A'ero po ti ga pe pokokatui nehē imomboha pendekote'varuhua pe hugwi okovo penduvihavuhuhetero nehē, ei Jesus'ga ga pe.

Karugwaraparavuhua Jesus'ga imombipavi ga hugwi no. Ipopoakare'yve'ga ga ga mbopopoakari no. Nahā ga reko'i gapyteri pe.

²⁴ A'ero he'yjuhuve'ga imombe'umbe'ui nahanahā Jesus'ga ga pohanogi javo. A'ero Siriapeve'ga nhaporemo ikwahavi no itetirūave'ga nderupava Jesus'ga pyri. He'yjuhu karugwara ga pe. Hahy paravuhu ga pe no. Anhağa omongo aha ojipe'ga ojeaporoğita rupi jate ojipe'ae'yma ga hugwi onhimongyavo Diabo'gapyriva'ea. Ojipe'ga akaği pe mbipeuhu ga mboheagwyriva. Ojipe'ga nopo'ami. Nomyi tuhē ga upa. Ga nhaporemo ga ga nderuri Jesus'ga pyri topohano ti ga ga javo. Jesus'ga omombi pa ga hugwi a'ero ga mongokatua'java.

²⁵ He'yjuhuve'ga hogahoi Jesus'ga rupi onhimongyavo. Uhu ga ga pyri Galiléiapeve'ga gwyrupa hugwi Dez Cidades hugwi no Jerusalém hugwi no Judéiapeve'ga gwyrupa hugwi no rio Jordão aherovaja hugwi no. Nahā ga nduri ogwoogwovo ga rupi onhimongyavo.

5

Pyry hete ga pe, ei Jesus'ga

(Lucas 6.20-23)

¹ Onhimongyve'ga ndepiagame Jesus'ga jupiri vytyra rehe. Pevo ga apygame garemimbo'ehara'ga nduri ga pyri tihendu ganhi'iga javo.

² Ombo'embo'e ga ga kiro.

³ A'ero ga ehetei ga pe:

–Pyry hete ga pe – kiroki ga e'i ikwahava ovytyra: “Tupana'ga ji pokogame jate po ti ji rekokatui nehē.”

Ga erame na ojikheteavo Tupana'ga rehe pyry hete ga pe.

A'ereki ganduvihavuhuhetero Tupana'ga gwepia katu ga imombryva ga pe, ei Jesus'ga.

⁴ Pyry hete ga pe – kiroki ga okoveveuhu ojehe'gwovo.

A'ereki ga ko Tupana'ga remimbohoryva'javağwama, ei Jesus'ga.

⁵ Pyry hete ga pe – kiroki ga oko nhyrō onhimohetee'yma.

A'ereki yvya koty Tupana'ga remimondoagwama ga pe ga ero gwaramo, ei Jesus'ga.

6 Pyry hete ға pe – kiroki ға oko katu pota hete okoheteavo Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi.

A'ereki ға ko Tupana'ga remimombyryvaǵwama, ei Jesus'ga.

7 Pyry hete ға pe – kiroki ға ojipe'ға porogwety.

A'ereki ға tuhē ko Tupana'ga rembiporogwetyǵaǵwama, ei Jesus'ga.

8 Pyry hete ға pe – kiroki ға gweaporogita katu Tupana'ga reaporogita rehe jate xako jawo.

A'ereki ға Tupana'ga repiagǵwama, ei Jesus'ga.

9 Pyry hete ға pe – kiroki ға onhoarōuka hete ojipe'ға pe.

A'ereki a'ea Tupana'ga eaǵwama ға pe. “Ga ko jira'yra'ға,” e po ti Tupana'ga ға pe nehē, ei Jesus'ga.

10 Pyry hete ға pe – kiroki ға pe ojipe'ға okote'varuhu.

Ga ndekoro ǵwaramo Tupana'ga nhi'īga rupi ojipe'ға te'varuhuro ға pe.

Pyry hete ға pe – kiroki ға pe ға ite'varuhu.

A'ereki ǵanduvihavuhetero Tupana'ga gwepia katu ға imombyryva ға pe, ei Jesus'ga.

11 –Pyry hete pe me ға ete'varuhurame pe me. Ga imondorame hahyva'ea pe me pyry hete pe me. Ite'varuhuparavuhuva'ea pe nhaporemō ti ға ei pe me o'mbero nehē pe ndekoro ǵwaramo jireheva'ero. Ga erame na pyry hete pe me, ei Jesus'ga ға pe.

12 –Pejoryjory hete ti ға jigwarairame pe ndehe nahā. A'ereki Tupana'ga gwereko katu pe me yvagi pe ikwepykavuhua pyryheteva'ea. Aerē po ti ga imondoi pe me nehē. A'ereki pe peko ymyahūva'ea ja Tupana'ga nhi'īga mombe'uharava'ea ja hahyrame pe me. A'ereki ymyahū aǵwamove'ға namonhava'ea ojigwarai Tupana'ga nhi'īga mombe'uharava'ea rehe no, ei Jesus'ga ға pe.

Jukyra ndogwerekokatua'javi mbatera

(Marcos 9.50; Lucas 14.34-35)

13 –Jukyra omongo katu mbatera imonemukare'yma jupe. Pyry mbatera a'ero, ei Jesus'ga. Peko pe jukyra ja vvyakotyve'ға pe ға mongokatuavo. A'ereki pe peko katu pendoryndoryvamo ǵapyteri pe Tupana'ga pyryva repiuka ға pe Tupana'ga nhi'īga mombe'gwovo ға pe nahā po ahe toko hamo jawo. Penhi'īga rendukaturame po ti ға ndekokatui nehē no, ei Jesus'ga ға pe.

–Po jukyra ndapyryva'javi, marā po ti ahe imombyryva'javi jukyra a'ero nehē? Ahe nombryryva'javi tuhē jukyra, ei Jesus'ga. A'ero ahe ndopo'rua'javi jukyra. Omombo ahe a'ero. Hehe ahe pyruǵi a'ero ohoohorame, ei Jesus'ga. Po na jitehe pe ndapepyryva'javi, maranuhū pe ojipe'ға mongokatui naerū? Maranuhū po ti jii nhimoirūukara'javi pe me nehē pehepiuka ti Tupana'ga pyryva ға pe jawo pe me naerū? ei Jesus'ga ға pe.

Peko pe kojahuva'ea'javuhuva'ea, ei Jesus'ga

(Lucas 8.16; 11.33)

14 –Peko pe kojahuva'ea'javuhuva'ea vvyakotyve'ға pe Tupana'ga repiuka ға pe, ei Jesus'ga. Cidade ituvame yvytyruhua rehe nhande nhaporemō hepiagi. A'ereki pevo jukwaha upa, ei Jesus'ga.

15 Imondygame lamparina ahe ndohovapygi lamparina hyrua pyvō. Pyte'mbia rehe ahe omondo lamparina. Ombokojahu lamparina ongapypeve'ға pe nhaporemō a'ero tohepia ti ға jawo, ei Jesus'ga.

16 –Na jitehe ti pembokojahuuka vvyakotyve'ға akaǵi pe. Marā po pe imbokojahuukari ға pe? Kiro ji imombe'ui pe me. Peko katu ti Tupana'ga ja pejuvete'ға ja pejikoga ға rehe ға pokoga. Pendekokatua repiagame po ti ға ikwahavi Tupana'ga pyryva ға mboheteavo yvagipeve'ға mboheteavo nehē Tupana'ga omombyry ға jawo. Nahā pe Tupana'ga repiukari ға pe.

Jesus'ga ombo'e Moisésva'ea remimbo'eagwera rehe

17 –Tape'ei ti pejiyvyteri pe: “Jesus'ga uhu yvya koty jawo nhande ve. ‘Tapekoa'javi ti Moisésva'ea remimbo'eagwera rupi,’ e po ti ga nhande ve nehē. ‘Tapekoa'javi ti Tupana'ga nhi'īga mombe'uharava'ea nhi'igagwera rupi no,’ e po ti ga nehē.” A'ea ti tape'ei pejiyvyteri pe, ei Jesus'ga ға pe. A'ereki nanongara pe rūi jawo ji ruri ikwehe, ei ga.

–Ajo ji pe mbo'ekatuavo ahe'eagwera po'rua rehe, ei Jesus'ga ға pe.

18 Imombe'ukatuavo ji ei: Moisésva'ea remimbo'eagwera ti ndopavi'i'i nehē. Yvaga pave'ymame po ti Moisésva'ea remimbo'eagwera ndopavi'i'i nehē. Yvya pave'ymame po ti Moisésva'ea remimbo'eagwera ndopavi'i'i nehē. Xunhi'i'iva'ea vehevi po ti ndopavi aheremimbo'eagwera hugwi nehē. Aheremimbo'eagwera apiavo ihoi nehē. A'ea renonde po ti aheremimbo'eagwera ndopavi nehē, ei Jesus'ga ға pe.

¹⁹—Ojipe'ga po ndokopavi Moisésva'ea remimbo'eagwera rupi. A'ereki ga e'i: "Jara rupi aheremimbo'eagwera rupi ji reko. A'ereki a'ea pyry aheremimbo'eagwera. Jara rupi aheremimbo'eagwera rupi ji ndakoi. A'ereki akoja hohe jara koji'i pyry aheremimbo'eagwera," e po ga. Nahā po ga ojipe'ga mbo'ei'ga pe hendukatuuka onhi'iga. Nanongara'ga pe po ti Tupana'ga ei nehē: "Ndahuvihavi'i'ko ga." Nahā po ti Tupana'ga ei okovo gānduvihavuhuhetero'ga ndepiakatuavo nehē, ei Jesus'ga.

—Ojipe'ga po oko Moisésva'ea remimbo'eagwera rupi nhaporemo ojipe'ga mbo'ekatuavo hehe ga pe hendukatuuka aheremimbo'eagwera nhaporemo. Nanongara'ga pe po ti Tupana'ga ei nehē: "Ga ko huvihava." A'ea po ti Tupana'ga ei okovo gānduvihavuhuhetero'ga ndepiakatuavo nehē, ei Jesus'ga.

²⁰—A'e ji pe me a'ero: Koji'i ti peko katu hete pembo'ehara'ga hohe fariseus'ga hohe no. Po ga hohe rūi pe ndekokatui, a'ero po ti Tupana'ga penduvihavuhuhete'ga rūi nehē. A'ero po ti ga napenderohoi yvagi pe nehē, ei Jesus'ga ga pe.

Jesus'ga omombe'u katu onhoarō'e'ŷve'ga

²¹—Pekwaha pe nhaneramonhava'ea mo'gitagwera, ei Jesus'ga. A'ea e'i: "Tapejukai ti ojipe'ga," e'i nhaneramonhava'ea mo'gitagwera. "Po pe ga jukai, a'ero po ti ojipe'ga pe nderohoi juiz'ga rovai pyteri pe te'i ti ga pe me nehē: 'Pehe ti pemano ahe ja kiro pendekote'varuhuro gwaramo.'" A'ea nhaneramonhava'ea mo'gitagwera l'e'i, ei Jesus'ga.

²²—Jihi reki a'e pe me: Po pe nhimonha'ngatehe pejikotyve'ga rehe, a'ero po ti ojipe'ga pe nderohoi juiz'ga rovai pyteri pe te'i ti ga pe me nehē: "Pehe ti pemano kiro pendekote'varuhuro gwaramo." Na tuhē po ti nehē, ei Jesus'ga. Pe'e tehe po pe pejikotyve'ga pe: "Ikwhave'ŷheteva'ea!" Po nanongara pe ei ga pe ga mbotegweteavo penhimonha'ngavo ga rehe, a'ero po ti ojipe'ga pe nderohoi judeus'ga mo'githara'ga ndovai pyteri pe nehē te'i ti ga pe me: "Pehe ti pemano kiro pendekote'varuhuro gwaramo." Na tuhē po ti nehē, ei Jesus'ga. Pe'e tehe po pe pejikotyve'ga pe: "Ndearekwahavihu nde ekovo!" Po nanongara pe ei ga pe ga mbotegweteavo penhimonha'ngavo ga rehe, a'ero po ti Tupana'ga pe mondoukari tata pype hahyva'ea ruvihava pype nehē, ei Jesus'ga. Na tuhē po ti nehē, ei Jesus'ga.

²³—A'ero ji ei nde ve: Ereru tehe po nde Tupana'ga pe tamondouka ti ji ikwava'ehava rehe javo. Herurame po nde erekwahava'ja, jikotyve'ga onhimonha'nga ji rehe javo. Ikwhava'javame ti teremondo ve Tupana'ga pe a'ero.

²⁴Eheja ti ikwava'ehava pyri. Eho na'ē ti ejikotyve'ga pyri gapy'a no'gatuavo ejihe ga mbohoryva'java. A'erorame jate ti ejora'ja ikwava'ehava pyri hehe imondoteheavo Tupana'ga pe, ei Jesus'ga.

²⁵—Po nde rekote'varuhuro ojipe'ga pe, a'ero po ti ga ei nde ve nehē: "Xaho tuhē ji rupi juiz'ga pyri," e po ti ga nehē. "Ga pe po ti ji ndete'varuhua mombe'ui nehē te'i ti ga nhandereaporo'gita pe javo," e po ti ga nde ve nehē. Ga nde rerohorame juiz'ga pyri kotihī ti ere ga pe ga ma'ngoma'ngoga ga rupi egwovo. Ere ti ga pe: "Nhande tuhē ti xanhimbovyvy na'ē." A'ea ti ere ga pe. Po ti nde nerema'ngoma'ngogi ga pehea rupi nehē, a'ero po ti ga nde rerohohy'i juiz'ga pyri. A'ero po ti juiz'ga nde mondoukari guarda'ga pe nehē. Guarda'ga po ti nde mongi cadeia pype nehē.

²⁶Imombe'ukatuavo ji ei nde ve: A'ea pype po ti nde pytai nehē. Nde imondokatu-pave'yname ikwepykava, a'ero po ti guarda'ga nanerenohema'javi nehē, ei Jesus'ga imombe'gwovo ga pe.

Taperekoi ti penhimbireko'garūive'ga, ei Jesus'ga

²⁷—Pekwaha pe nhaneramonhava'ea mo'gitagwera, ei Jesus'ga. "Taperekoi ti penhimbireko'garūive'ga." A'ea nhaneramonhava'ea mo'gitagwera l'e'i, ei Jesus'ga.

²⁸—Jihi reki a'e pe me: Kiroki ga hēa repiaguhu hēa rerekopotaheteavo - gareaporo'gita ite'varuhu. A'ereki hēa garembirekohē rūi. Ga hēa rerekorame Tupana'ga ei a'ea ko ite'varuhu javo. Na jitehe Tupana'ga ei ite'varuhu javo ga hēa potaruhurame.

²⁹—Po ejeakwara pyvō ejohukoty rūi nde rekote'varuhui, a'ero ti ehekyi ejeakwara imomboahā imombiga ejekote'varuhua! ei Jesus'ga. Tiruahū ti nde ve ndereakwara mombora nehē. Po imombore'yma nde neremombigi ejekote'varuhua, a'ero po ti koji'i tiruahū nde ve nehē Tupana'ga nde momborame hahyva'ea ruvihava pype nde rekote'varuhuro gwaramo. A'ero ji ei nde ve: Koji'i pyry nde imomborame ejeakwara ejekote'varuhua mombiga, ei Jesus'ga gambote'varuhua mombora pe javo. Nderekte'varuhua pigame po ti Tupana'ga nanemombora'javi hahyva'ea ruvihava pype nehē, ei Jesus'ga.

³⁰—Po epoa pyvō ejohukoty rūi nde rekote'varuhui, a'ero ti ehaygwe'ro epoa ejihugwi imomboahā imombiga ejekote'varuhua! ei Jesus'ga. Tiruahū ti nde ve ndepoa mombora nehē. Po imombore'yma nde neremombigi ejekote'varuhua, a'ero po ti koji'i tiruahū

nde ve nehê Tupana'ga nde momborame hahyva'ea ruvihava pype nde rekote'varuhuro gwaramo. A'ero ji ei nde ve: Koji'i pyry nde imomborame epoa ejekote'varuhua mombiga, ei Jesus'ga gambote'varuhua mombora pe javo. Nderekote'varuhua pigame po ti Tupana'ga nanemombora'javi hahyva'ea ruvihava pype nehê, ei Jesus'ga.

Ahepohira hembirekoa hugwi

(Mateus 19.3-9; Marcos 10.2-12; Lucas 16.18)

³¹ –Nhaneramonhava'ea moġitagwera e'i: “Kiroki ga opohi ġwembirekohêa hugwi – a'ea ti ga tokwatija nakhê imondovo hêa pe aerê hêa mondovo ojihugwi nehê.” A'ea ahemoġitagwera i'ei, ei Jesus'ga.

³² –Jihi reki a'e pe me: Opohi po ga ġwembirekohêa hugwi ojipe'ga hêa rerekoro ġwaramo, ei Jesus'ga. Po ojipe'ga ndogwerohoi hêa hêarembireko'ga hugwi. Naname hêarembireko'ga opohirame hêa hugwi opohi tehe hêa hugwi. Gapohitehea ndapyryvi Tupana'ga pe, ei Jesus'ga.

–Ga pohiteherame hêa hugwi po ti hêa ojipe'ga rerekopotari a'ero nehê, ei ga. Ga rerekorame hêa ajaujuri a'ero. A'ereki hêa hembireko jitehe jypyve'ga pavêi, ei ga. Hêarembirekopy'ga reki ite'va hete a'ero, ei Jesus'ga. A'ereki ga hêa mboajuajuruka opohitehero ġwaramo hêa hugwi, ei ga. Tupana'ga ndopotari nanongara.

–Kiroki ga kirê gwereko hêa – gaha ite'varuhu. A'ereki ga gwereko garembirekohêa. Tupana'ga ndopotari nanongara no, ei Jesus'ga.

Tapehenoi ti pe'erame, ei Jesus'ga

³³ –Pekwaha tuhê pe nhaneramonhava'ea moġitagwera, ei Jesus'ga. Ymyahû nhaneramonhava'ea moġitagwera i'ei: “Pe'e po pe Tupana'ga renoina: ‘Nahanahâ po ti ji rekoï nehê. A'itituhêva'ea pe kiro ji ei. Tupana'ga ji'ea renduvame ga ei ji ve a'itituhêva'ea pe ga ei javo.’ Po a'ea pe ei, a'ero na tuhê ti peko Tupana'ga pe ndepiagame,” e'i nhaneramonhava'ea moġitagwera, ei Jesus'ga.

³⁴ –Jihi reki a'e pe me: Tapehenoi ti Tupana'ga pe'erame nahâ po ti ji rekoï nehê javo, ei ga.

–Na jitehe ti tapehenoi Tupana'ga apoa pe'erame a'ero po ti ġa nhinh'i ġa reroviari nehê javo, ei ga. Tapehenoi ti yvaga a'ero. A'ereki a'ea ko Tupana'ga apykava nhandervete'ga apykava. Pe yvaga henonhame pe Tupana'ga renoi a'ero, ei ga. Nurâ ti tapehenoi yvaga pe'erame nahanahâ po ti ji rekoï nehê javo.

³⁵ –Tapehenoi ti yvya no. A'ereki yvya ko Tupana'ga pya nongava. Nurâ ti tapehenoi yvya pe'erame nahanahâ po ti ji rekoï nehê javo.

–Tapehenoi ti cidade de Jerusalém. A'ereki Jerusalém ko Tupana'ga cidade nhandervihavuhete'ga cidade. Nurâ ti tapehenoi Jerusalém pe'erame nahanahâ po ti ji rekoï nehê javo.

³⁶ –Tapehenoi ti penhiakaġa. A'ereki tegwete pe me peji'ava mbotehava imotiġa! Tegwete pe me peji'ava mbotehava imohuna no! Tupana'ga jate oapo pe'ava imotiġa imohuna no, ei Jesus'ga. Nurâ ti tapehenoi penhiakaġa pe'erame nahanahâ po ti ji rekoï nehê javo.

³⁷ –Po ti na pendekopotarame pe'ji ti: “Nahâ po ti ji rekoï nehê.” A'ea jate ti pe'ji Tupana'ga renonhe'yma ga'apoa renonhe'yma no. Po ti na rûi pendekopotarame pe'ji ti: “Ndakoi po ti ji na nehê.” A'ea jate ti pe'ji Tupana'ga renonhe'yma ga'apoa renonhe'yma no. A'ereki ite'varuhuve'ga Diabo'ga pe mbo'e Tupana'ga renonha rehe mbatera renonha rehe no, ei Jesus'ga.

Terejipyġi ti ga rehe, ei Jesus'ga

(Lucas 6.29-30)

³⁸ –Pekwaha pe nhaneramonhava'ea moġitagwera, ei Jesus'ga. A'ea e'i: “Po ojipe'ga hekyi ndereakwara, a'ero ti ehkyi gareakwara ejipyga. Po ojipe'ga nde kwari imbo'gwy neranha, a'ero ti embo'gwy garanha ejipyga.” A'ea nhaneramonhava'ea moġitagwera i'ei, ei Jesus'ga.

³⁹ –Jihi reki a'e nde ve: Terejipyġi ti ojipe'ga rehe ga rekote'varuhurame nde ve, ei Jesus'ga. Po ga kwari nderetyvapea rehe, a'ero ti ejirova ga pe tokwa ti ga ojipea rehe no javo, ei Jesus'ga.

⁴⁰ –Po ojipe'ga nde roerohoi juiz'ga pyri hekyjukapota ndecamisâ nde hugwi ga ite'varuhu ji ve javo juiz'ga pe, a'ero ti a'ea ehkyi ejihugwi imondovo ga pe. Ehkyi ti ojipea imondovo ga pe no epaletô, ei Jesus'ga.

⁴¹ –Po ojipe'ga ei nde ve: “Eroho ti jiapoa ji ve pevo um quilômetro.” Ga erame na nde ve um quilômetro rehemo'i ti eroho ga'apoa a'ero dois quilômetros. Nahâ ti tandepyry ga pe, ei Jesus'ga.

⁴² Po ojipe'ga ei nde ve embuhu ti ji ve javo, a'ero ti emondo ga pe. Po ojipe'ga ei nde ve embuhurā ti ji ve javo, a'ero ti emondo ā ga pe, ei Jesus'ga.

*Pearō hete ti penhiarōe'ŷve'ga, ei Jesus'ga
(Lucas 6.27-28, 32-36)*

⁴³ —Pekwaha tuhē pe nhaneramonhava'ea moġitagwera, ei Jesus'ga. A'ea e'i: “Pearō hete ti penhiarōheteve'ga. Tapearōi ti penhiarōe'ŷve'ga.” A'ea nhaneramonhava'ea moġitagwera i'e'i, ei Jesus'ga.

⁴⁴ —Jihi reki a'e pe me: Pearō hete ti penhiarōe'ŷve'ga, ei Jesus'ga. Po ga ndekote'varuhui pe me, a'ero ti penhi'ī Tupana'ga pe emombyry ti ga pe javo, ei Jesus'ga.

⁴⁵ Nahā ti peko katu Tupana'ga ra'yramo yvagipeve'ga ra'yramo tiandepyry ti nhandejuvete'ga ja javo. A'ereki ga pyry hete okote'varuhuve'ga pe pyryve'ga pe no, ei Jesus'ga. Pyry hete ga ga pe oapoa japoi kwara japoi imomboruka ga pe. Ga pyry ga pe imongryukari amana ga pe. Nahā ga ga nderekokatui okokatuve'ga okote'varuhuve'ga ndeheve, ei Jesus'ga.

⁴⁶ —Po penhiarōheteve'ga jate pe pearō hete, a'ero Tupana'ga ei pe me: “Pe okote'varuhuve'ga ja reki penhiarōheteve'ga aromo penhiarōe'ŷve'ga arōe'yma.” Nahā ga ei pe me. A'ereki okote'varuhuve'ga —kiroki ga omono'ono'oguhū itambere'ia governo pe —ga na jitehe oarō oarōheteve'ga jate, ei Jesus'ga.

⁴⁷ —Po pe nhi'igatui pejikotyve'ga pe jate pendoryndoryvamo ga ndehe, a'ero ojipe'ga hohe rūi pe ndekokatui reki. A'ereki Tupana'ga kwahave'ŷve'ga onhi'igatu ojikotyve'ga pe jate gworygworyvamo ga ndehe no, ei Jesus'ga.

⁴⁸ —Pearō hete ti ga nhaporemō penhiarōheteve'ga penhiarōe'ŷve'ga ndeheve. Nahā po ti pe ndekopyryvamo pejuvete'ga javijitehe yvagipeve'ga javijitehe nehē, ei Jesus'ga.

6

Imondoteherame ti terekoi okokatu'āve'ga ja, ei Jesus'ga

¹ —Tape'ei ti pejiyvyteri pe: “Nahanahā po ti ji rekokatui jirekokatua repiuka ojipe'ga pe. A'ero po ti ga ji mbohetei nehē.” A'ea ti tape'ei. Po pe ndekokatui tanhimbohete ti ga javo. Po pe ndekokatui a'ea rehe jate, a'ero po ti penduvete'ga yvagipeve'ga nomondo pendekokatua kwepykava pe me nehē, ei Jesus'ga.

² —Nurā imondoteherame imbatere'ŷve'ga pe ti terekoi okokatu'āve'ga ja. A'ereki ojatykahava pype ga omondo tehe imbatere'ŷve'ga pe cidade rapea rupi no. A'ereki pevo he'yjuhuve'ga ohooho jipi ga ndepiaga ga imondorame. A'ero ga ndepiagame ga ga mbohetei. Ganemimbohetea jate ikwepykava okokatu'āve'ga pe, a'e ji imombe'ukatuavo pe me, ei Jesus'ga. Tupana'ga po ti nombohetei okokatu'āve'ga imondoe'yma ga pe ganemimondotehea kwepykava a'ero nehē, ei Jesus'ga.

³ —Imondoteherame imbatere'ŷve'ga pe ti teremoukwahavi ojipe'ga pe a'ero.

⁴ Tokwahavyme ti ga. Nderuvete'ga reki gwepia pa neremimondohimima. Ga tuhē po ti omondo neremimondotehea kwepykava nde ve nehē, ei Jesus'ga.

*Nahā ti pe'ji penhi'igame Tupana'ga pe, ei Jesus'ga
(Lucas 11.2-4)*

⁵ —Tapekoi ti okokatu'āve'ga ja penhi'igame Tupana'ga pe. A'ereki ikatu hete ga pe ga amame ojatykahava pype cidade rapea peahai pe no onhi'iga Tupana'ga pe. A'ereki ga nhi'igame Tupana'ga pe he'yjuhuve'ga gwepia ga mboheteavo oko katu ga javo, ei Jesus'ga. Ganemimbohetea jate oko ikwepykava okokatu'āve'ga pe, a'e ji imombe'ukatuavo pe me, ei Jesus'ga. Tupana'ga po ti nombohetei okokatu'āve'ga imondoe'yma ga pe ganhi'iga kwepykava a'ero nehē, ei Jesus'ga.

⁶ —Ndehe reki, enhi'igame Tupana'ga pe, nde tehe ti eho enhonga pe hyrua pype hovapytyma. Pevo ti enhi'ī nhimi ejuvete'ga pe Tupana'ga pe. Ga gwepia pa reki. A'ero po ti ga ikwahavi nenhi'inhimima ojive nehē. A'ero po ti ga imondo nenhi'iga kwepykava nde ve nehē, ei Jesus'ga.

⁷ —Penhi'igame Tupana'ga pe ti tapenhi'inhī'itehei, ei Jesus'ga. Tupana'ga kwahave'ŷve'ga ja rūi ti penhi'ī ga pe. A'ereki onhi'igame Tupana'garūiva'ea pe gwemimbohetehara pe ga onhi'imbukuhu jupe. “A'ero po ti turi pyryva'ea nhande ve nehē,” ei ga novīa ikwahave'yma, ei Jesus'ga.

⁸ Tapekoi ti ga ja a'ero. A'ereki penduvete'ga okwaha pendekoa gwiġwia ti ga togwereco javo. Peporanduva renonde ga hugwi ga okwahavipe pe mbatere'ymame, ei Jesus'ga.

⁹ —Marā po ti pe nhi'igi Tupana'ga pe a'ero? Kiro ti ji imombe'ui pe me. Penhi'igame nhandervete'ga pe Tupana'ga pe nahā ti pe'ji ga pe:

“Apī, yvagipeva'ero nde ereko katu hete.
Tanerenoiġatu ti ga nhaporemō a'ero

nde mboheteavo ga ko Tupanete'ga javo nde ve.

¹⁰ Herejo ti vvyakotyve'ga nduvihavuhuhetero ekovo.

Nde nhi'ipo'ru ga yvagi pe

okovo neremimbotarimova'ea rupi.

Na jitehe kiro ti ga tanenhi'ipo'ru avo no yvya koty

okovo neremimbotarimova'ea rupi.

¹¹ Embuhuruka ti ore ve mbatera jipi toro'u ti a'ero.

¹² Ore ndorokwahava'javi ojipe'ga ndekote'varuhua orojihe henonhe'yma.

Na jitehe ti orerekote'varuhua emombo ore hugwi ikwahava'jave'yma henonhe'yma.

¹³ Satanás'ga ore mongo te'varuhu pota.

Toremongote'varuhuukari ti ga pe.

Ore poko ti toronhi'ipo'ruyme ti Satanás'ga

orokoe'yma garemimbotarimova'ea rupi.

A'ereki ndehe ko vvyakotyve'ga nduvihavuhuhetero ereko.

Ndehe ndepopoaka."

Nahā ti pe'ji penhi'igame Tupana'ga pe, ei Jesus'ga ga mbo'eavo.

¹⁴ —Nahā ji pe mbo'ei tapekwahava'javi ti ojipe'ga ndekote'varuhua pejihe javo. Pe ikwahava'jave'ymame gāndekote'varuhua pejihe henonha'jave'ymame po ti penduvete'ga omombo pendekote'varuhua pe hugwi ikwahava'jave'yma henonhe'yma nehē.

¹⁵ Po pe ikwahava'javi gāndekote'varuhua pejihe henonha'java, a'ero po ti penduvete'ga nomombori pendekote'varuhua pe hugwi ikwahava'java nehē, ei Jesus'ga.

Ti'uyme ti timbohete ti Tupana'ga javo, ei ahe

¹⁶ —Pe'e po pe: "Ti'uyme ti kiro timbohete ti Tupana'ga javo." A'ea po pe ei i'ue'yma. Nahā i'ue'ymame ti tapekoi okokatu'āve'ga ja. A'ereki i'ue'ymame ga okoveveuhu'ā gwova rerekokatue'yma hahy nhande ve javo. Nahā ga ndekoi i'ue'ymame tokwaha ti ojipe'ga nhande i'ue'ymame javo. A'ereki ga e'i oyvyteri pe: "Ikwahavame po ti ga nhande mbohetei ga oko katu Tupana'ga mboheteavo i'ue'yma javo." Ganemimbohetea jate ikwepykava okokatu'āve'ga pe, a'e ji imombe'ukatuavo pe me, ei Jesus'ga. Tupana'ga po ti nombohetei okokatu'āve'ga imondoe'yma ga pe i'ue'yma kwepykava a'ero nehē, ei Jesus'ga.

¹⁷ —Ndehe, tambohete ti Tupana'ga javo ndere'ui po nde. Po a'ea rehe nde ndere'ui, a'ero ti emongy nhandya e'ava rehe. Ejovalhei ti no.

¹⁸ A'ero po ti ndiukwahavi ojipe'ga pe nde i'ue'ymame. Nderuvete'ga reki gwepia pa. A'ero po ti ga ikwahavi nde i'ue'ymame nehē. A'ero po ti ga imondoi i'ue'yma kwepykava nde ve nehē, ei Jesus'ga.

Ikatuheteva'ea yvagi pe

(Lucas 12.33-34)

¹⁹ —Tapemono'ono'o'guhūi ti pejive he'yjuhuva'ea ikatuvave'ava yvya koty. A'ereki avo aryry'ia ombote'va aheapoa. Jypopo aheapoa avo no. Iporomive'ga uhuraha aheronga pe imima aheapoa avo no, ei Jesus'ga.

²⁰ Pejiko ti Tupana'ga rehe pejikokatuavo pejikovo garemimbotarimova'ea rupi jate. Nahā po ti pe pemono'ono'o'gatu pejive ikatuheteva'ea yvagi pe nehē. Aryry'ia nombote'varuhui aheapoa yvagi pe. Nomombupugi aheapoa pevo no. Iporomive'ga ndohoi yvagi pe imima aheapoa, ei Jesus'ga.

²¹ Nurā ji ei pe me: Pejiko hete ti Tupana'ga rehe pejikokatuavo pejikovo garemimbotarimova'ea rupi jate. Po avo yvya koty peapoa uvame, a'ero vvyakotyva'ea rehe pe pemondo pejeaporo'gita imohina jipi. Po yvagi pe peapoa uvame, a'ero yvagi peve'ava rehe pe pemondo pejeaporo'gita imohina jipi, ei Jesus'ga.

Ndereakwara ko lamparina ja nde ve, ei Jesus'ga.

(Lucas 11.34-36)

²² —Ndereakwara ko lamparina ja nde ve, ei Jesus'ga. Ndereakwakaturame po ti nde hepiakatui egwovo kojahua rupi ikwahava nehē. Na jitehe ndereaporo'gitaaturame ekovo pota Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi po ti nde rekokatukwahavi nehē, ei Jesus'ga.

²³ —Ndereakwate'varuhurame po ti nde nderehepiagi egwovo ypytuna rupi ikwahave'yma nehē. Na jitehe ndereaporo'gitate'varuhurame ekopotare'yma Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi po ti nde nderekokatukwahavi nehē, ei Jesus'ga. Ejeaporo'gita katu ti a'ero. Po nde nandeporo'gitaaturame, a'ero po ti nde nderekokatukwahavi'i'ekote'varuhua nehē! ei Jesus'ga ga pe.

*Tegwete ahe ve Tupana'ga arōhava ahe mbatera arōheterame
(Lucas 16.13; 12.22-31)*

²⁴ –Tiruahū ahe poravykyrame mokonha'ga pe opojykhara'ga pe. Po ahe oporavyky mokonha'ga pe, a'ero po ahe ojipe'ga arōhetei ojipe'ga arōe'yma. Ovy'a hete po ahe onhimiarōve'ga rehe ojipe'ga koty ojirovage'yma.

–Na jitehe ahe nonhi'īpo'rukutui Tupana'ga ovy'aheterame itambere'ia rehe. Tupana'ga potaheterame ahe ndovy'ahetei itambere'ia rehe. Itambere'ia potaheterame ahe ndojirovagi Tupana'ga koty, ei Jesus'ga.

²⁵ –Nurā ji ei pe me: Tape'agataruhui ti mbatera rehe. Tape'ei ti: “Maramarā po ti ji rekoinei nehē? Gara po ti ji a'u nehē? Ahā po ti ji ve nehē. Gara po ti ji amongi nehē? Aerē po ti jipira itoropavi nehē.” Tape'ei ti nahā penhi'agataruhue'yma.

–Tapekouhui ti penhimbi'ua rehe, ei Jesus'ga. Tupana'ga pe apo. A'ero po ti ga imondoukari pe me mbatera nehē to'u ti ġa javo. A'ereki Tupana'ga pe koji'i pyry pendekoa. Tapekouhui ti pejipira rehe. Oapo ga penda'oa. A'ero po ti ga imondoukari pepira pe me nehē. A'ereki Tupana'ga pe koji'i pyry penda'oa, ei Jesus'ga.

²⁶ –Pehepia ti gwyrā'ia ikwahava. Notymi ojive gwyrā'ia. Ndohetysi gwemityma i'gwovo a'ero. Nomono'ogi mbatera opoitava ryrua pype aerē po ti ti'u javo. O'u reki gwyrā'ia. A'ereki penduvete'ga yvagi'peve'ga ouka jupe. Pe me ga ei: “Koji'i ji rekohetei pe ndehe,” ei Tupana'ga pe me. Nurā po ti ga imondoi pe me nehē no, ei Jesus'ga.

²⁷ –Pe'agataruhu po pe javo: “Koji'i po ji nhimomboakari hamo. Um meio metro po ti ji nhimomboakara'javi nehē.” Nahā po pe ei. Pe'agataruhu po pe a'ea rehe javo novia. Napenhimomboakara'javi tuhē po ti pe nehē, ei Jesus'ga.

²⁸ –Tape'agataruhui ti pejipira rehe no gara po ti amongi nehē javo. Pehepia ti yvoty'ria nhuū me. Henhui onhimomboaka onhimongyavo yvoty'ria. Ndoporavykyi ipyhyga i'gwovo. Ndoapoi opi'ria.

²⁹ A'e ji pe me: Ymya aheruvihavuhuva'ea Salomōva'ea omongi tapy'ynhapipyryva jipi. Ikatu hete tuhē ahepi'pyryva onhimongyavo. Ahepi'pyryva hohe reki yvoty'ria ikatuhetero.

³⁰ Tupana'ga ombokatu ipira nhungwavuhua pira okovo hehe. Nhungwavuhua horyory nhuū me kiro. Ko'emame ahe omombo nhungwavuhua tata pype tamohendy ti tata javo. Nombokwara'ari nhungwava.

–Koji'i Tupana'ga pe arōi imondoukari tapy'ynhapira pe me pemongi ti javo. Xunhi pe pejiko ga rehe! ei Jesus'ga.

³¹ –Tape'agataruhui ti. Tape'ei ti: “Gara po ti ti'u nehē? Gara po ti timongi nehē?” A'ea rūi ti pe'ji.

³² A'ereki a'ea rehe nhaporemo judeus'garūive'ga gentios'ga nha'gataruhu jipi – kiroki ga ndojikogi Tupana'ga rehe. Tape'agataruhui ti hehe a'ero. A'ereki penduvete'ga yvagi'peve'ga okwaha pe mbatere'ymame togwereco ti ga ġwi'gwia nhaporemo javo, ei Jesus'ga.

³³ –Tupana'ga ko penduvihavuhuhetea. Pejirokwa ti pejikovo ganhi'īga rupi gaha ko jiruvihavuhuhetea tuhē javo, ei Jesus'ga. Kiroki a'ea rehe Tupana'ga omondo gweaporogita imohina – a'ea rehe jitehe ti pemondo pejeaporogita imohina no. Pe ndekorame na po ti Tupana'ga imbuhupavi mbatera pe me nehē togwereco paravuhu ti ġa javo, ei Jesus'ga.

³⁴ Nurā ti tape'agataruhui ko'emameva'ea rehe. Tape'ei ti: “Marā po ti ji ve ko'emame?” Tape'ei ti na. Ko'emame po ti Tupana'ga pe pokogi nehē no. Nane'ymi hekoinei tiruahūva'ea a'gwamo ko'emame jipi. Kiro'gwe tape'agataruhui ti ko'emameva'ea rehe, ei Jesus'ga.

7

*Tape'epe'ei ti ga pe, ei Jesus'ga
(Lucas 6.37-38, 41-42)*

¹ –Tape'epe'ei ti ojipe'ga pe: “Nahanahā ġa okote'varuhu.” Tape'euhui ti a'ea. A'ero po ti Tupana'ga nde'i a'ea pe me nehē, ei Jesus'ga.

² Pe epe'erame ojipe'ga pe na jitehe po ti Tupana'ga eahyi pe me nehē. Pe imondorame hahyva'ea ojipe'ga pe na jitehe po ti Tupana'ga imondoi hahyva'ea pe me nehē, ei Jesus'ga. Pe ekaturame ga pe na jitehe po ti Tupana'ga e'i katu pe me nehē, ei Jesus'ga.

³ –Ereko te'varuhu nde ejikotyve'ga pe. A'ero nde ei ga pe: “Hay'ihua oko ndereakwari pe,” ere nde. Maranameuhū nde euhui a'ea ga pe ndokokatui ga javo? Jihi a'e reki nde ve: Okyta reki oko ndereakwari pe! ei Jesus'ga. Nahā ji ei nde ve nde koji'i ereko te'varuhu ga hohe javo. Nde nderekwahavi reki ejekote'varuhua naerū? ei Jesus'ga.

4 –Maranameuhū nde euhui ejikotyve'ga pe naerū? Tere'ei ti ga pe a'ero: “Na ji hekyi hay'ihua ndereakwara hugwi.” Tere'ei ti nahā okyta rekorame ejeakwari pe naerū.

5 A'ereki nde nderehepiakatui ve hekyita gareakwara hugwi okyta pytarame ejeakwari pe. Okokatu'āva'ea ko nde! A'ereki okyta rerekoe'ŷva'ea ja nde ere'e: “Ji ndarekoi jireakwari pe,” ere nde. Ehekyi na'ē ti okyta ejeakwara hugwi. A'ero po ti nde hepiakatui hekyita hay'ihua gareakwara hugwi nehē, ei Jesus'ga ga pe.

A'ea Jesus'ga ei epohi na'ē ti ete'varuhua hugwi kirē ga pokoga javo.

6 –Kiroki Tupana'ga apoa pyryva'ea – a'ea ti tapemondoi nhaḡwatiga pe, ei Jesus'ga. Tapemondoi ti mbo'yra pérolas apopyra pyryva'ea porcos pe, ei Jesus'ga. A'ereki porcos ndokwahavi pyryva'ea nhaḡwatiga pavēi. Po ti pe imondoi jupe, a'ero po ti ipyrūpyruḡi hehe, ei Jesus'ga. Ivaga pendovai po ti pe hu'ui nehē no.

A'ea Jesus'ga ei ḡa pe tapemondoi Tupana'ga nhi'iga imombe'gwove'ŷ Tupana'ga arōe'ŷve'ga pe javo. A'ereki ḡa ndokwahavi pyryva'ea.

*Tupana'ga pe ti peporandurandu, ei Jesus'ga
(Lucas 11.9-13)*

7 –Penhi'igame Tupana'ga pe ti peporandurandu ga pe pejikovo. A'ero po ti Tupana'ga imondoukari pe me nehē. Pehekaeka ti tihepia ti javo. A'ero po ti pe hepiagi nehē. Pekwapekwa ti porta rehe pejikovo taho ti ji jurukwara rupi javo. A'ero po ti pe hoi hupi nehē, ei Jesus'ga.

8 A'ereki kiroki ḡa onhi'ī Tupana'ga pe ore poko javo – ḡa pe nhaporemō Tupana'ga omondouka okovo imombryva iporanduve'ga pe hekahara'ga pe okwaokwave'ga pe, ei Jesus'ga.

9 –Po penda'yra'ga ei pe me embuhu ji ve pāo javo, a'ero ita rūi po pe imondoi ga pe pejikovo garuvamo.

10 Po penda'yra'ga ei pe me embuhu ji ve pira javo, a'ero mboja rūi po pe imondoi ga pe, ei Jesus'ga.

11 Ite'varuhue'ŷva'ea ja po pe pekwha imondovo peja'yra'ga pe. Peko te'varuhu pe reki. Po pe ganduvamo pekwha imondovo peja'yra'ga pe, a'ero koji'i penduvete'ga yvagipeve'ga pyryheteve'ga ikwahahetei pyryheteve'ea imondovouka pe me pe poranduvame ga pe, ei Jesus'ga.

12 –Pe'e po pe pejiyvyteri pe: “Po ojipe'ga oko katu nhande ve nhande pokoga hamo.” Po nahā pe ipotari, a'ero na jitehe ti peko katu ga pe ḡa pokoga jipi no. A'ereki a'ea rehe jitehe Moisésva'ea ombo'e Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea pavēi, ei Jesus'ga.

*Mokohnava'ea pehea
(Lucas 13.24)*

13 –Ndippiriva'ea ko porta Tupana'ga ronga apoa, ei Jesus'ga. Peho ti ndippiriva'ea rupi a'ero. A'ereki ipypiva'ea ko hahyva'ea ruvihava apoa porta. Pehea hahyva'ea ruvihava viaramo a'ea ipypiva'ea no. He'yjuhuve'ga oho ipypiva'ea rupi, ei Jesus'ga.

Nahā Jesus'ga ei. A'ereki he'yjuhuve'ga ndopohipotari okote'varuhua hugwi okovo gwemimbotarimova'ea rupi. A'ero po ti ga hoi hahyva'ea ruvihava pype nehē.

14 –Tupana'ga ronga apoa porta ko ndippiriva'ea, ei Jesus'ga. Pehea garonga viaramo a'ea ndippiriva'ea no. Ohorame a'ea rupi po ti ga ndekoi ga pyri avuirama nehē, ei ga. Ndahe'yive'ga hepiagi ndippiriva'ea ogwovo hupi, ei Jesus'ga.

Nahā Jesus'ga ei. A'ereki ndahe'yive'ga opohi pota okote'varuhua hugwi okovo Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi. Opothirame po ti ga hoi ga pyri upa avuirama nehē.

*Penhimboko'i ti Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea mombe'uhara'ga hugwi, ei Jesus'ga
(Mateus 12.33-37; Lucas 6.43-44)*

15 –Penhimboko'i ti Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea mombe'uhara'ga hugwi. Uhurame pe pyri ga oko nhyrō okokatuve'ga ja ovelha ja novia. Ga ndokonhyrōi reki pe moandyandyita ja'gwara'java'ea ja lobo ja. Na tuhē ga ndekoi pe mbote'varuhupota, ei Jesus'ga.

16 Gandekoa repiagame po ti pe nhimombaragwahavi ga ndehe nahanahā ga ndekote'varuhui nhande moandyandyita javo, ei Jesus'ga.

–Yva'ia repiagame ahe okwaha i'yva. A'iti tuhē! Ahe ndoykyi figo ḡwakaḡwa'yva hugwi. A'ereki ḡwakaḡwa'yva figo'yva rūi figueira rūi, ei Jesus'ga. Na jitehe ahe ndoykyi uva ka'api'ihua hugwi. A'ereki ka'api'ihua uva'yva rūi videira rūi, ei Jesus'ga. Yva'ia repiagame ahe ikwahavi i'yva a'ero.

–Na jitehe gandekoa repiagame ahe ikwahavi. Gandekokatua repiagame ahe ikwahavi gandeaporogitapyryva. Gandekote'varuhua repiagame ahe ikwahavi gandeaporogitate'varuhua, ei Jesus'ga.

¹⁷ –Na jitehe i'yvakatuapora ko yva'ikatua. I'yvate'varuhuaapora ko yva'ite'varuhua, ei Jesus'ga.

¹⁸ Tegwete yva'ikatua i'yvate'varuhua rehe. Tegwete yva'ite'varuhua i'yvakatua rehe, ei Jesus'ga.

¹⁹ Po i'yva ndogwerekoi yva'ikatua, a'ero ahe imbo'ari imondovo tata pype, ei Jesus'ga.

²⁰ Ahe okwaha i'yva. A'ereki ahe gwepia herekorame yva'ia ojihe.

–Na jitehe ahe Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea mombe'uhara'ga kwahavi. A'ereki ahe gwepia gandekoa nahanahā ga ndekote'varuhui javo, ei Jesus'ga.

Tupana'ga okote'varuhuve'ga nduvihavuhuhete'ga rūi
(Lucas 13.25-27)

²¹ –Kiroki ga e'i tehe ji ve: “Ndehe ko orepojykaharetero. Ndehe ore orombohete” – gahā po ti ndohoi yvagi pe ojikoge'yma ji rehe imomborukare'yma okote'varuhua nehē, ei Jesus'ga. Jiruva'ga yvagipeve'ga po ti ganduvihavuhuhete'ga rūi ojikoty'are'yma ga pavēi nehē, ei Jesus'ga. Kiroki ga oko gareaporogita rupi – gahā po ti oho pevo ojikoga ji rehe imomboruka okote'varuhua nehē. Ganduvihavuhuhetero po ti ga oko a'ero ojikoty'a ga pavēi nehē, ei Jesus'ga.

²² –Aerē mbapava koty po ti Tupana'ga okokatuve'ga mbuhurukari ojipyri ga mongovo avuirama nehē, ei Jesus'ga. Okote'varuhuve'ga po ti ga ga mondoukari hahyva'ea ruvihava pype ga mombyta avuirama nehē, ei Jesus'ga. Ga ga mondoukare hahyva'ea ruvihava pype po ti ga ega'e'i nde ko orepojykaharetero javo ji ve onhimongyame nehē: “Oromombe'u ore Tupana'ga nhi'iga ga mbo'eavo hehe nahanahā Jesus'ga ei javo,” e po ti ga ji ve nehē. “Kiroki ga pe Diabo'gapyriva'ea oko te'varuhu anhaga – ga hugwi orombojipe'a ore anhaga Jesus Cristo'ga pe mbojipe'a javo jupe. Oroapo ore ahemohimomby'aheteva'ea he'yjuhuvava'ea Jesus'ga oapouka ore ve javo,” e po ti ga ji ve nehē, ei Jesus'ga.

²³ A'ero po ti ji ehetei imombe'ukatuavo ga pe nehē: Peko pe ambotehero ji hugwi pejikoangave'yma jireheva'ero. Pejipe'a ti ji hugwi pejigwovo. A'ereki nane'yami pe pekote'varuhu. A'ea po ti ji ei ga pe nehē, ei Jesus'ga.

Ahe ko onga apohara'ga ja
(Lucas 6.47-49)

²⁴ –Kiroki ga nhinhi'iga rendu katu okovo nhinhi'iga rupi – kiroki a'ea ji amombe'u ko – ga pe ji ei ikwahapyra'ga. A'ereki ga ko onga apohara'ga ja – kiroki ga oapo gwonga hyvykoita imohina itauhua rehe, ei Jesus'ga.

²⁵ Aerē amana ikyreteuhui. Hehanhuhū yhya a'ero ua garonga pyri yvya atyma. Yvytua turuhui no. Ipopoaka yvytua garonga rehe novia. Ndo'ari reki garonga. A'ereki imondovo itauhua rehe ga oapo imohina, ei Jesus'ga.

²⁶ –Jara'ga – kiroki ga nanhirendukatui okoe'yma nhinhi'iga rupi – ga pe ji ei ikwahave'yve'ga. A'ereki ga ko onga apohara'ga ja – kiroki ga oapo gwonga imondoteheavo y'ytiga rehe jate imohina, ei Jesus'ga.

²⁷ Aerē amana ikyreteuhui. Hehanhuhū yhya a'ero ua garonga pyri yvya atyma. Yvytua turuhui no. Ipopoaka yvytua garonga rehe imbovavavavaga imbo'a. O'arahy upa garonga, ei Jesus'ga.

Jesus'ga ombo'e ga huvihavuhuhete'ga ja

²⁸ Jesus'ga a'ea mombe'upavirē pevove'ga nhimomby'ai garemimbo'ea rehe.

²⁹ A'ereki ga tuhē okwaha hete ga mbo'eavo huvihava'ga ja. Gamba'ehara'ga ja rūi – kiroki ga ombo'e Moisésva'ea remimbo'eagwera rehe – ga ja rūi ga ga mbo'ei a'ero.

8

Jesus'ga omoka'ē ahejagwa
(Marcos 1.40-45; Lucas 5.12-16)

¹ Jesus'ga jyvire yvytyruhua hugwi ogwovo he'yjuhuvave'ga hoi ga reviri ogwovo ga rupi.

² Ijajauhuvave'ga ruri Jesus'ga pyri gwenypy'anduruga jihoheva'ero ji poko javo. Jesus'ga renoina nde ko jipojykaharetero javo ga ei:

–Nde eremoka'ē kwaha jijagwa ji hugwi. Po nde imoka'ēpotari jijagwa, a'ero po ti nde imoka'ēi nehē, ei ga Jesus'ga pe.

³ A'ero Jesus'ga jipoapyhoi opokoga ga rehe. E'i ga ga pe:

–Apota ji. Eka'ē ga hugwi! ei Jesus'ga.

Kotihī ika'ēi ga hugwi a'ero.

⁴ Jesus'ga e'i ga pe:

–Teremombe'ui tuhē ti ojipe'ga pe, ei ga. Eho ti ejipiuka ikwava'ehara'ga pe oka'ē jijagwa javo. Emondo tehe ti mbatepyryva ga pe tokwava'ē ti ga Tupana'ga pe okovo Moisésva'ea

remimbo'eagwera rupi. Nde imondorame ga pe po ti pevove'ga nde repiagi nehē. A'ero po ti ga ikwahavi nehē gajagwa oka'ē javo, ei Jesus'ga ga pe.

*Jesus'ga omombi karugwara soldadova'eapyriva'ea hugwi
(Lucas 7.1-10)*

⁵ Jesus'ga vahemirē Cafarnaum me romano'ga soldados'ga nduvihava'ga ruri Jesus'ga pyri. Ovahē ga Jesus'ga pyri topoko ti Jesus'ga jipyrive'ga javo.

⁶ Jesus'ga renoina jipojykaharetero ko nde javo ga ei Jesus'ga pe:

–Jipyrive'ga itetirūa hete onhinoga nhironga pe. Nonymha'javi ga. Hahy hete ga pe no, ei ga Jesus'ga pe.

⁷ A'ero Jesus'ga ei:

–Aho po ti ji ga pyri imombiga ga hugwi a'ero kiro, ei ga.

⁸ A'ero soldados'ga nduvihava'ga ei Jesus'ga pe:

–Jipojykaharetero nde ji hohe ereko huvihavamo, ei ga. A'ero ji nda'ea'uvi eho ti nhironga pe ga repiagi jave'yma nde ve. Terehoa'javi ti ga repiagi. Irupeuhu ti emondo epopoakara nhironga pe imombiguka karugwara jijipyrive'ga hugwi. A'ero po ti ga nhimohigatui nehē.

⁹ –Akwaha ji ndepopoakara mondoa irupeuhu, ei ga Jesus'ga pe. A'ereki na jitehe ji amondo soldados'ga jipi. Jiruvihava'ga ji mondoi no nahanahā eapo javo. A'ero ji reko'i ganhi'iga rupi. Jihi soldados'ga nduvihavamo ako no. Ojipe'ga pe ji ei: Eho nahanahā japovo pevo ji ve. A'ero ga hoi okovo nhinhi'iga rupi. Ojipe'ga pe ji ei: Ejo nahanahā japovo avo. A'ero ga ruri okovo nhinhi'iga rupi. Jijipyrive'ga pe ji ei: Nahā eapo. A'ero ga japo'i, ei soldados'ga nduvihava'ga Jesus'ga pe.

¹⁰ Ga renduvame Jesus'ga nhimomby'ai. Kiroki ga oho Jesus'ga rupi – ga pe Jesus'ga ei:

–Soldados'ga nduvihava'ga ojiko hete tuhē ji rehe! Jire'yja'ga hohe israelitas'ga hohe ga ojiko ji rehe! a'e ji pe me imombe'ukatuavo, ei Jesus'ga.

¹¹ A'e ji pe me: He'yjuhuve'ga po ti uhu kwara ipora hugwi kwara ihoa hugwi no ua Tupana'ga ronga pype yvagi pe nehē – perope Tupana'ga oko nhandervihavuhuhetero. Nahā po ti ga nduri oapyga Abraãova'ea pyri Isaqueva'ea pyri no Jacóva'ea pyri no oina nehē ti'u ti Tupana'ga ronga pype javo, ei Jesus'ga.

¹² Ojipe'ga po ti uhu garonga pype hamo novia israelitas'ga. Nduri po ti ga ipype nehē ojikoge'yma gwaramo Tupana'ga rehe. Tupana'ga nomongiukari ga gwonga pype nehē ga momboa ppytunahiva pype nehē. Pevo po ti ga jehe'oi ojihe onhimonha'ngavo hahyrame ojive nehē, ei Jesus'ga.

¹³ Soldados'ga nduvihava'ga pe Jesus'ga ei:

–Ejivya'ja ti enhonga pe a'ero. Ererovia hete nde jipopoakara. A'ero ndepyrive'ga nhimohigatui kiro, ei Jesus'ga ga pe.

A'ea Jesus'ga erame gapyrive'ga nhimohigatui a'ero.

*Jesus'ga omombi pa he'yjuhuva'ea tetirūa
(Marcos 1.29-34; Lucas 4.38-41)*

¹⁴ Aerē Jesus'ga hoi Simão Pedro'ga ronga pe. Ovaheame ga Pedro'ga rembirekohēa yhēa repiagi. Onhino hēa otetirvano. A'ereki o'a hete hēa rehe.

¹⁵ A'ero ga pokogi hēapoa rehe. Hēa hugwi ipigi a'ero. A'ero hēa vyri reki ogwovo herua mbafera ga pe to'u ga javo.

¹⁶ Aerē kwara ihoi. A'ea rupi ga ga nderuri Jesus'ga ti tombojipe'a anha'ga ga hugwi javo. A'ero Jesus'ga nhi'igi Diabo'gapyriva'ea pe anha'ga pe imbojipe'avo ga hugwi. Karugwara ga imombimombipavi itetirūave'ga hugwi no.

¹⁷ Opohano ga ga. Nahā heko'i Tupana'ga nhi'ipo'ruavo ymyahūva'ea po'ruavo. A'ereki a'ea momba'gwovo ymyahū Tupana'ga nhi'iga momba'uharava'ea Isaiasva'ea omombe'u Tupana'ga nhi'iga. Ymyahū ahe ei hako:

“Ga tuhē omombi nhanetiruahūa nhande hugwi,” ei ahe hako.

*Oko pota ahe Jesus'ga remimbo'eharamo
(Lucas 9.57-62)*

¹⁸ He'yjuhuve'ga ndepiagame ojipyri Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ga pe:

–He xaho ypiahua aherovai, ei ga.

–Kwa, ei ga.

¹⁹ Ga horame ypiahu pe judeus'ga mbo'ehara'ga ruri Jesus'ga pyri. Ombo'embo'e ga Moisésva'ea remimbo'eagwera rehe jipi. Ovaheame Jesus'ga pyri ga ei Jesus'ga pe:

–Ji po ti neremimbo'eharamo nehē. Ndehoa nanani po ti ji hoi nde rupi nehē, ei ga.

²⁰ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Ereho pota tuhē nde ji rupi? ei Jesus'ga. Ja'gwara'java'ea raposas gwyvykoi okwara yvy pe okia ipype. Gwyrā'ia ikiri hakā rehe, ei Jesus'ga. Jihi reki, vyvakotyva'ero yvagipeva'ero no, ji ndarekoi jikihava, ei Jesus'ga ga pe. Ehorame ji rupi ji javijitehe po ti nde ndererekoinehē no, ei Jesus'ga ga pe.

²¹ Jesus'ga remimbo'eharamo ojipe'ga ei Jesus'ga pe:

—Orepojykaharetero ko nde, ei ga Jesus'ga pe. Aerē po ti ji hoi nde rupi nanani nehē. Na ji hoi na'ē jipo'ria tyma, ei ga.

²² A'ero Jesus'ga ei reki ga pe:

—Terehoi ti pevo. Ji rupi ti ejo. Omanove'ga'jave'ga - kiroki ga noarōi Tupana'ga nhi'iga - ga tuhē ti toty gwe'yja'ga, ei Jesus'ga ga pe.

Jesus'ga omombi vyvtua typepemuhūa reheve

(Marcos 4.35-41; Lucas 8.22-25)

²³ Jesus'ga avame yharuhua pype garemimbo'ehara'ga hoi ga pohe.

²⁴ Ga herohorame vyvturanuhūa ruri ojyva ypihua rehe imohehanhuhūheteavo typepemuhūa. A'ero hehanhuhū yhya ogwovo yvate okwava yharuhua pyvō o'ava ipype. Jesus'ga reki oki upa yharuhua pype.

²⁵ Kiro garemimbo'ehara'ga hoi Jesus'ga pyri ga mongirahiva javo ga pe:

—Nhande poko ti! Kiro nhande hoi ypy pe nhandepapava nehē! ei ga gwembipojykaharete'ga pe.

²⁶ Oma'eamo ga ei ga pe:

—Maranameuhū pe pekyhyjiuhu? Ndapejikogi pe ji rehe naerū? ei ga ga pe.

Ovya ga nhi'igi vyvturanuhūa pe typepemuhūa pe no topi ti javo. A'ero vyvtua ipigi. Notymynha'javi yhya no.

²⁷ A'ero ga nhimomby'ai reki javo.

—Marā te ga rekoinei naerū? Vyvtua vehevi re po gwendu katu ganhi'iga ypihua pavēi, ei ga.

Jesus'ga ombojipe'a anha'ga Gadarapeva'ea hugwi

(Marcos 5.1-20; Lucas 8.26-39)

²⁸ Ypihua aherovai Jesus'ga herohoi gwemimbo'ehara'ga pavēi. Gwerovahē Jesus'ga a'ero ogwovo Gadarapeve'ga gwyri pe. Jesus'ga repenhana cidadepeve'ga mokonha'ga nduri. He'yjuhu anha'ga Diabo'gapyriva'ea onhimongyavo mokonha'ga pojykavo. A'ero mokonha'ga iporayvaranuhūi. Ojipe'ga ndokwavi pevo ga pyvō okyhyjiavo a'ero. Itaruvihavuhua kwaruhua pytera hugwi aheryvya hugwi ga nduri Jesus'ga repenhana kiro.

²⁹ Nanime anha'ga hapukai javo.

—Jesus! e'i anha'ga. Terejori ore avykyavo Tupana'ga ra'yramo, e'i Jesus'ga pe. Nde erejo hahyva'ea imbuhupota ore ve a mbapava koty hahyva'ea mbuhuhava renonde? e'i ga pe.

³⁰ Paivo a'ea hugwi porcos tuvi i'gwovo onhimongyavo. He'yjuhu hete porcos.

³¹ Jesus'ga pe anha'ga ei:

—Po nde ore mbojipe'ai mokonha'ga hugwi, a'ero ore mondouka porcos pojykauka ore ve, e'ie'i anha'ga.

³² —Peho ti a'ero, ei Jesus'ga jupe.

Anha'ga ojipe'a mokonha'ga hugwi a'ero ogwovo Jesus'ga nhi'ipo'ruavo porcos pojykavo herogwovo. Nanime porcos nhaporemoinhahetei ojyva vyvty'ramuhūa hugwi ogwovo ypihua pype otyppyvygamo omanomo.

³³ Porcos repiakatuhara'ga nhani ogwovo jugwi ogwovo gwonga pe nanani cidade pe. Pevo ga imombe'upavi nahanahā hekoi anha'ga rembipojykaagwera'ga pe javo.

³⁴ Nanime cidadepeve'ga ndupavi Jesus'ga repiaga. Ga repiagame ga ei ga pe:

—Heregwovo oregwyrā hugwi!

9

Jesus'ga omopo'ā nomyiva'ea

(Marcos 2.1-12; Lucas 5.17-26)

¹ A'ero Jesus'ga hoi ypihua pe o'ava yharuhua pype tajivyrā'ja javo. Ga jivyrā'javi a'ero Gadarapeve'ga hugwi ua aherovai ovahema ocidade de Cafarnaum me.

² Nanime pevove'ga ga reruri itetirūave'ga nomyive'ga gakupeupava pype. Ga ndepiagame Jesus'ga ei oyvyteri pe: “Ojiko hete ga ji rehe ga rerua ji pyri tomopo'ā ti ga ga javo,” ei Jesus'ga oyvyteri pe.

—Pi'a, ei Jesus'ga nomyive'ga pe. Ejory ti. A'ereki kiro nderekote'varuhua mombora nde hugwi.

A'ea Jesus'ga ei jihi amombo nderekote'varuhua javo.

³ Nanime ġambo'ehara'ġa noarōi Jesus'ga ea. “Jesus'ga onhimgouhu Tupana'ga'java'ero,” ei ġa oyyvteri pe. “A'reki Jesus'ga e'i nomyive'ga pe: ‘Amombo ji nderekote'varuhua.’ Tupana'ga jate e'i a'ea,” ei ġa. “Po Jesus'ga nde'i hamo,” ei ġambo'ehara'ġa.

⁴ Jesus'ga ikwahahetei reki ġa nhi'igame oyyvteri pe. A'ero ga ei ġa pe:

–Pe'e pe: “Maranameuhū Jesus'ga euhui a'ea? A'reki ga Tupana'ga rūi.” Nahā pe pe'e pejiyvteri pe ite'varuhu Jesus'ga javo. Maranameuhū pe japyakauhui ji rehe javo ji ve?

⁵ A'e ji nomyive'ga pe ko: Amombo ji nderekote'varuhua nde hugwi. Emo pe ndapehepi-agi aherekote'varuhua mombora. A'ero pe ndaperoviari jipopoakara, ei Jesus'ga ga pe. Po ji ei ga pe nehē: Epo'ā egwovo, a'ero po ti pe hepiagi gahoa nehē. A'ero po ti pe heroviari jipopoakara nehē.

⁶ Nurā po ti ji ga mopo'ami kiro tapekwaha ti javo, ei Jesus'ga vvyakotyva'ero vvyagipeva'ero no. A'ero po ti pe ei nehē: “Tupana'ga ombuhuruka tuhē Jesus'ga avo vvyakoty ga mongovouka vvyakotyve'ga ndekote'varuhua momboharamo,” ei Jesus'ga ġa pe.

Nurā Jesus'ga ei nomyive'ga pe ga monhimohigatuavo:

–Epo'ā ti ejikupeupava rerogwovo enhonga pe, ei Jesus'ga ga pe.

⁷ A'ero nomyive'ga po'ami herogwovo ġwonga pe.

⁸ A'ea repiagame ġa nhimomby'ai Tupana'ga mboheteavo onhimgyavo.

–A'reki Tupana'ga vvyakotyve'ga mbopopoaka japouka ga pe nanongara ahemonhimomby'ava'ea, ei ġa.

Jesus'ga Mateusva'ea pavēi

(Marcos 2.13-17; Lucas 5.27-32)

⁹ Aerē ohorame cidade hugwi ogwovo Jesus'ga Mateus'ga repiagi. Pevo Mateus'ga ōi itambere'ia ryrua pype ipyhyga itambere'ia judeus'ga hugwi imono'oġa governo pe. Ga repiagi Jesus'ga ei ga pe:

–Herejo ti ji rupi ekovo nhiremimbo'eharamo.

A'ero Mateus'ga po'ami ogwovo Jesus'ga rupi okovo garemimbo'eharamo.

¹⁰ Aerē Jesus'ga hoi onga pe i'gwovo ġwemimbo'ehara'ġa pavēi. Ga i'urame itambere'ia mono'oguhūhara'ġa nduri i'gwovo ga pyri ojipe'ġa pavēi. Judeus'ga e'i ġa pe jipi: “Ga ko okote'varuhuva'ero hendukatue'yma Moisésva'ea remimbo'eagwera,” ei ġa. Nanongara'ġa uhu Jesus'ga pyri i'gwovo.

¹¹ Ga ndepiagame fariseus'ġa ndopotari. A'ero ġa ei Jesus'ga remimbo'ehara'ġa pe:

–Maranameuhū pembo'ehara'ġa i'uuhui nanongara'ġa pyri itambere'ia mono'ohara'ġa pyri okote'varuhuve'ġa pyri no? ei ġa.

¹² Henduvame Jesus'ga ei:

–Kiroki ga e'i ojive: “Nanhitirūi ji” – ġahā ahepohanohara'ġa ndopokogi ġa pohanoġe'yma. Kiroki ġa e'i ojive: “Nhitirūa ji” – ġahā ahepohanohara'ġa ga pokogi ġa pohanoga. Na jitehe ji okote'varuhuve'ġa pokogi jijihe'a ġa ndehe topohi ti ga okote'varuhua hugwi javo, ei Jesus'ga.

¹³ Ymyahū Tupana'ga ei hako:

“Peru pe mbatepyryva tokwava'ē ti ikwava'ēhara'ġa Tupana'ga pe javo.

A'ea ji ei pe me novia.

Emo koji'i ji apota penemimombyryva ojipe'ġa pe,” ei Tupana'ga hako, ei Jesus'ga.

–Peho ti penhimbo'eavo a'ea rehe Tupana'ga ea rehe ikwahakatuavo, ei Jesus'ga ġa pe. Ajo ji vvyakoty tapoko ti ji okote'varuhuve'ġa javo – kiroki ġa e'i: “Ako te'varuhu ji. Marā po ti ji ve a'ero nehē?” Ta'e ti ji ġa pe toko katu ti ga javo. Ojipe'ġa pyri rūi ji ajo javo – kiroki ġa e'i ojive: “Jipyry hete ji.” Ga pyri rūi ji jori javo ġa pe, ei Jesus'ga.

Ndo'ui ahe xanhi'ī ti Tupana'ga pe javo

(Marcos 2.18-22; Lucas 5.33-39)

¹⁴ Aerē João Batistava'ea remimbo'ehara'ġa nduri Jesus'ga pyri. Ovahemame ġa ei ga pe:

–Nane'yami fariseus'ġa ja ore ndoro'ui xanhi'ī ti Tupana'ga pe javo. Neremimbo'ehara'ġa ki a'e te nane'yami o'u reki. Maraname ore ja rūi ġa ndekoi? ei ġa Jesus'ga pe.

¹⁵ A'ero Jesus'ga ei ikwahavuka ġa pe:

–Kiro ji hēarembirekoruama'ga mombe'ui pe me, ei Jesus'ga. Uhu hēarembirekohava apiavo. A'ero ġa i'ui gworygworyvamo ga rehe okovo ga pyri toryva rupi – kiroki ġa ojikoty'a ga pavēi. Po ahe nde'i te ġa pe a'ero: “Pejehe'o ti.” Ahe erame a'ea po ġa ndokoi ahenhi'ġa rupi, ei Jesus'ga. Aerē po ti tiruahūve'ġa hēarembireko'ga rerohei nehē. Kiroki ġa ojikoty'a ga pavēi – ġa hugwi po ti ġa ga rerohei nehē. A'ero po ti ġa ndo'ua'javi ojehe'gwovo nehē.

A'ea Jesus'ga ei ikwahavuka ġa pe onhimombe'gwovo ġwemimbo'ehara'ġa mombe'gwovo no.

¹⁶ –Po ahe oapokatua'ja pota tapy'ynhapirymyana tararaga, a'ero itararaga rehe ahe nomondoi tapy'ynhapirapyahua ndotyryrygiva'ea imboja hehe, ei Jesus'ga. Po ahe ipyahuva'ea imbojari ymyahūva'ea rehe, a'ero ipyahuva'ea jiky ymyahūva'ea hugwi koji'i imbotararaga ymyahūva'ea. Igwaigwavete imohehāi ikwara ymyahūva'ea pype a'ero, ei Jesus'ga.

¹⁷ Na jitehe vinho aporame ahe ndoheka'vogi vinhopyahua hyruymyana pype mbiara pirymyana pype, ei Jesus'ga. Po ahe heka'vogi vinhopyahua ipirymyana pype, a'ero ipirymyana ipugi. A'ero vinho tururui jugwi. Nahā ahe jigwarai ipirymyana rehe no, ei Jesus'ga. Ipiyahua pype tuhē ahe toheka'vo vinhopyahua. Nahā ahe gwereko katu vinho ipira reheve.

A'ea Jesus'ga omombe'u nhiremimbo'ea ipyahuva'ea ndojihe'ari ganamonhava'ea remimbo'eagwera rehe javo.

Jesus'ga opoko tay'riva'ea gwypova'ea reheve

(Marcos 5.21-43; Lucas 8.40-56)

¹⁸ Jesus'ga a'ea mombe'urame ga pe nanime huvihava'ga ruri Jesus'ga pyri gwenypy'anduruga jihoheva'ero ji poko javo.

–Jira'yrahēa omano ko, ei ga Jesus'ga pe. Herejo epokoga hēa rehe. A'ero po ti hēa kwerava'javi nehē, ei ga Jesus'ga pe.

¹⁹ –Kwa, ei Jesus'ga.

Kiro Jesus'ga po'ami ogwovo ga rupi. Jesus'ga remimbo'ehara'ga hoi ga rupi no.

²⁰ Nanime hēa ruri ga reviri no itetirūavehēa gwypovehēa. He'yi doze anos hēatetirūa imbokwara'ari hēa rehe opige'yma hēa hugwi. A'ero hēa ruri Jesus'ga reviri opokoga gatapy'ynhapira rembeyvra rehe.

²¹ A'ereki hēa e'i ovyvteri pe: “Po ti ji pokogi jitehe gatapy'ynhapira rehe, a'ero po ti nhitetirūa ipigi ji hugwi nehē,” ei hēa.

²² A'ero Jesus'ga pyryrymi reki. Hēa repiagame ga ei hēa pe:

–Kui'i, ei ga hēa pe. Ejory ti! Erejiko nde ji rehe. Nurā netetirūa pigi nde hugwi, ei ga.

A'ea rupi hēa nhimohigatui.

²³ Kiro huvihava'ga ronga pe Jesus'ga hoi ogwovo tahepia ti gara'yrahēa javo. Ovahe-mame ga imonhi'thara'ga ndepiagi – kiroki ga omonhi'tjiru'a ahe manorame. He'yive'ga ga ga ndepiagi no. Hahyahi gajehe'ohetea.

²⁴ Ga pe nhaporemō Jesus'ga ei:

–He pejigwovo! A'ereki tayrihēa nomanoi. Oki hēa upa, ei ga.

A'ero ga ga jai ga rerekovo ga rerekomemuamo ki a'e te ahe omano hete javo.

²⁵ Ga mbojipe avo ga ga mondoi. Okirame onga pype ga kujahēa popyhygi. A'ero hēa kweravi opo'ama.

²⁶ Ombojoapiapi ga hēa mombe'gwombe'gwovo Jesus'ga reheve ojipe'ga pe. Gagwryripeve'ga nhaporemō ikwahavi a'ero hēambogwera.

Jesus'ga omboheakwa katu heakwagweva'ea mokonhava'ea

²⁷ Jesus'ga horame onga hugwi ogwovo heakwagweve'ga hoi ga reviri mokonha'ga. Hahyahi ganhi'iga ga erame ohapukaita:

–Daviva'ea rymyminothūro ko nde! ei ga.

Nahā ga ei Jesus'ga pe. A'ereki ga e'i oyvvyteri pe: “Jesus'ga pe Tupana'ga e'i eko ti ganduvihavuhuhetero javo.”

–Ore poko ti! ei ga Jesus'ga pe.

A'ea ga ei tianemboheakwa katu ti ga opopoakara pyvō javo.

²⁸ Ga kirame onga pe ga nduri ovahema ga pyri. Ga pe Jesus'ga ei:

–Marā? Perovia pe nhiremimboheakwakatuagwama? ei Jesus'ga.

A'ero ga ei ga pe:

–Orepojykaharetero ko nde, ei ga. Orogwerovia ore.

²⁹ A'ero ga pokogi gandeakwara rehe javo.

–Pejiko pe ji rehe. Nurā pe ndeakwakaturo, ei ga ga pe.

³⁰ Gandeakwara ma'egatui a'ero. A'ero Jesus'ga ei ga pe:

–Ji rendu katu ti. Tapenombe'ui ti nhiremimboheakwakatua. Ndapotahetei ji a'ea mombe'ua, ei Jesus'ga ga pe.

³¹ Ombojoapiapi ga reki imombe'gwombe'gwovo ogwryripeve'ga pe nhaporemō nahā Jesus'ga ore mboheakwa katu javo.

Jesus'ga ombojipe'a anha'ga onhi'ige'yva'ea hugwi

³² Ga horame onga hugwi ojipe'ga onhi'ige'yve'ga reruri Jesus'ga pyri. Tegwete ganhi'thava anha'ga ga pojykarō gwaramo Diabo'gapyriva'ea.

³³ Jesus'ga anhağa mbojipe'ai ga hugwi. Nurã onhi'ige'ÿve'ga nhi'igi. A'ero pevove'ga nhimomby'ai onhimongyavo.

–Ndihepiangavi koi nhande gwihã jipi nhandegwyri pe Israel pe, ei ga.

³⁴ Fariseus'ga e'i reki:

–Anhağa ruvihavuhu'ga Diabo'ga Jesus'ga pojyka ga mbopopoaka. Nurã Jesus'ga anhağa mbojipe'ai ga hugwi ga mondouvouka, ei ga o'mbero.

Jesus'ga ahe porogwety

³⁵ Aerẽ Jesus'ga imbojopiapi cidades repiaga cidades'ia repiaga no. Ga mbo'eavo Tupana'ga nhi'iga rehe ga hogahoi gajatykahai pe. Pyryva'ea ga imombe'ui Tupana'ga pe poko katu pota okovo pota penduvihavuhuhetero javo.

–Perojijyjyuka ti pejeaporoğita Tupana'ga pe pejikoga ga rehe. A'ero po ti ga pe pokokatui nehẽ imombo pendekote'varuhua pe hugwi okovo penduvihavuhuhetero nehẽ, ei Jesus'ga ga pe.

Karugwara Jesus'ga imombipavi itetirũave'ga hugwi. Ipopoakare'ÿve'ga ga ga mbopopoakapavi no. Nahã ga rekorekoi gapyteri pe.

³⁶ Ojatykave'ga ndepiagame Jesus'ga ga porogwetygi. A'ereki ga he'ouhũ onhimongyavo tirauhũro gwaramo ojive. Ndiokokahavi ga no. Nahanahã ga ndekoi ovelhas ja – kiroki ovelhas ndogwerekoi gwepiakatuhara'ga.

³⁷ A'ero Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ga pe:

–Ga ko koapora ja ganemimondorogwerĩva'ea ja. He'yi hete koapora gworygworyvamo. Imondorove'ga ndohygi reki hehe. A'ereki ga ndahe'yi. A'ero ahe ei koapora jara'ga pe: “Koji'i jitehe ti embuhurukara'ja ga pyri imondorove'ga imondoroguka ko pe.” A'ea ahe ei koapora jara'ga pe, ei Jesus'ga.

–Na jitehe avove'ga koapora ja. A'ereki ga he'yjuhu ranuhũ. Ndahe'yi reki imondorove'ga jave'ga – kiroki ga oporavyky imombe'gwovo Tupana'ga nhi'iga ga pe tojiko ti ga Tupana'ga rehe javo, ei Jesus'ga.

³⁸ Pe'ji ti Tupana'ga pe a'ero. Gaha ko koapora jara'ga ja. Pe'ji ti ga pe: “Koji'i jitehe ti embuhurukara'ja ga pyri ejiheve'ga. Tomombe'u ti ga nenhi'iga he'yjuhuve'ga pe tojiko ti ga Tupana'ga rehe javo. A'ero po ti ga ndekoi upa avuirama nde pyri nehẽ.” A'ea ti pe'ji Tupana'ga pe, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

10

*Dozeva'ea Jesus'ga remimbo'eharava'ea gamoirũharava'ea
(Marcos 3.13-19; Lucas 6.12-16)*

¹ Gwemimbo'ehara'ga dozeve'ga mbuhurukarame ojipyri, kiro Jesus'ga ga mbopopoakari tombojipe'a ti ga anhağa ojipe'ga hugwi javo. Kiro ga ga mbopopoakari tokwaha pa ti ga karugwara imombiga itetirũave'ga hugwi javo. Kiro ga ga mbopopoakari tokwaha pa ti ga ipopoakare'ÿve'ga mbopopoaka javo.

² Dozeve'ga ko Jesus'ga remimbo'ehara'ga gamoirũhara'ga. Ga ko nahã:

Mokonha'ga ko Simão'ga André'ga pavẽi onhoirũ'ga. Pedro irũa Simão'ga rera. Ga ko Jesus'ga moirũhara'ga ypy.

Mokonha'ga ko Tiagova'ea João'ga pavẽi onhoirũ'ga. Ga ko Zebedeu'ga ra'yra'ga.

³ Mokonha'ga ko Filipe'ga Bartolomeu'ga pavẽi.

Mokonha'ga ko Tomé'ga Mateus'ga pavẽi. Mateus'ga ko itambere'ia mono'õharagwera'ga governo pe.

Mokonha'ga ko Tiago'ga Tadeu'ga pavẽi. Tiago'ga ko Alfeu'ga ra'yra'ga.

⁴ Mokonha'ga ko Simão'ga Judas Iscariotesva'ea pavẽi. Simão'ga ko zelotes'ga nde'ya'ga – kiroki ga ndokoi governo rehe romanos'ga ndehe. Judas Iscariotesva'ea aerẽ Jesus'ga mondouka okote'varuhue'ga pe ga pyhyguka ga pe.

Nahã ko dozeve'ga nhaporemõ Jesus'ga remimbo'ehara'ga gamoirũhara'ga.

*Jesus'ga remimbo'eharava'ea omombe'u Tupana'ga nhi'iga
(Marcos 6.7-13; Lucas 9.1-6)*

⁵ Gahã dozeve'ga Jesus'ga ga mondoukari tomombe'u ti ga Tupana'ga nhi'iga javo. Ga mondoukarame ga ei ga pe:

–Tapehoi ti nhandere'ya'garũve'ga cidades pe judeus'garũve'ga cidades pe, ei Jesus'ga. Tapehoi ti pevo. Tapehoi ti samaritanos'ga cidades pe no, ei Jesus'ga.

⁶ –Nhandere'ya'ga pyri jate israelitas'ga pyri jate ti peho. Ga ko ovelhas ja. Ovelhas oka'nhy jipi herekoe'ymame gwepiakatuharamo. Akoja ja ko nhandere'ya'ga ika'nhyva'ea ja, ei Jesus'ga.

⁷ Pehorame ġa pyri ti pemombe'u katu ġa pe. Pe'ji ti ġa pe: "Tupana'ga oko ġweri nhanderuvihavuhhetero nhande repiakatuavo vyva koty nhande mongovo onhi'iga rupi." A'ea ti pe'ji ġa pe, ei Jesus'ga.

⁸ Pemombi ti karugwara itetirüave'ġa hugwi. Pemoka'ë ti ġajagwa ijaijauhuve'ġa hugwi. Pembogwera ti omanove'ġa ġamanoa hugwi. Pembojipe'a ti Diabo'gapyryva'ea anhaġa ojipe'ġa hugwi. Nahanahä ti pepokopoko nhandere'yja'ġa.

—Ji pe mbopopoaka topoko ti ġa ġa javo, ei Jesus'ga. Ji nda'ei pe me: Opombopopoaka ji ko. Nurä ti pembuhu ji ve itambere'ia mbatera reheve. A'ea rüi ji a'e pe me, ei Jesus'ga ġwemimbo'ehara'ġa pe. A'ero ġa pokogame ti tape'ei ġa pe: "Pembuhu ore ve itambere'ia mbatera reheve." A'ea rüi ti pe'ji, ei Jesus'ga ġwemimbo'ehara'ġa pe.

⁹ —Taperohoi ti itambere'ia pehorame, ei Jesus'ga.

¹⁰ Taperohoi ti sacola pehorame. Taperohoi ti irüa tapy'ynhapira camisa'java'ea. Taperohoi ti irüa sapatos. Taperohoi ti vyvra pejikohavamo. A'ea nhaporemō ti taperohoi. Pevove'ġa po pe poraka pe pokoga hamo, ei Jesus'ga ġa pe.

¹¹ —Pevahemame gacidades pe gacidades'i pe no pe'ji ti cidadespeve'ġa pe: "Ma'ġa pyry avova'ero? Ga pyri ore pytapotari." A'ea ti pe'ji. Pyryve'ġa repiagame ti peju ga pyri jate pejiyye'yma garonga hugwi. Aerë po ti pe hoi ojipe pe cidade pe nehë. A'ero jate ti pejiyyi garonga hugwi pejigwovo a'ero nehë, ei Jesus'ga.

¹² Pepytaramē ġanonga pype ti pe'ji ongapypeve'ġa pe pendoryvamo ġa ndehe. Pe'ji ti ġa pe: "Tu katu ti pepy'a!" A'ea ti pe'ji ġa pe.

¹³ Po ġa pyryvamo, a'ero po ti gapy'a rukatui tuhë nehë.

—Po ġa ndapryvyi, a'ero ti pe'ji ġa pe: "A'e tehe ji pe me pepy'a ti tu katu javo." A'ea ti pe'ji ġa pe tukatuyeme ti gapy'a javo, ei Jesus'ga ġa pe.

¹⁴ Po ongapypeve'ġa ndohoryvi pe ndehe tapepytai ore pyri javo, a'ero ti tapepytai ġanonga pype. Po ġa nohendupotari pe imombe'urame Tupana'ga nhi'iga ġa pe, a'ero ti tapepytai ġanonga pype, ei Jesus'ga.

—Na jitehe ti tapepytai cidade pe ġa ndoryve'ymame pe ndehe hendupotare'yma Tupana'ga nhi'iga, ei Jesus'ga. Pehorame ġa hugwi pemonduru ti otimbuguhva pejiyya hugwi oropohi ore pe hugwi javo, ei Jesus'ga.

¹⁵ Imombe'ukatuavo ji ei pe me: Aerë mbapava koty po ti ġa hepiagi hahyva'ea ojihe Tupana'ga omanove'ġa mono'ombavame ġa ndeheve nehë. Ga mono'ombavame po ti ġa ei ġa pe nhaporemō nehë peko te'varuhu pe javo. A'ereki ġa nohendukatupotari ganhi'iga. Koji'i po ti hahy ġa pe Sodomapeve'ġa hohe Gomorrapeve'ġa hohe no, ei Jesus'ga ġwemimbo'ehara'ġa pe.

*Omondo ahe hahyva'ea ahe ve
(Marcos 13.9-13; Lucas 21.12-17)*

¹⁶ —Ji rendu ti, ei Jesus'ga ġwemimbo'ehara'ġa pe. Kiro po ti ji pe mondoi okote'varuhuve'ġa pyteri pe. Peko po ti pe ovelhas ja ipopoakare'yva'ea ja pejigwovo gapyteri pe nehë. Onharö ja'ġwara'java'ea lobos ovelhas pyhyga otiruahüro jupe. Na jitehe po ti okote'varuhuve'ġa tiruahüro pe me nehë, ei Jesus'ga ġa pe. Nurä po ti mboja ja penhimboko'i hete ikwahaheteavo penhimombaragwahava ġa ndehe nhaneirüa rüi ko ġa javo. Inambua nomondoi hahyva'ea nhande ve. Inambua ja ti tapemondoi hahyva'ea ojipe'ġa pe. Peko katu katu ti ojipe'ġa pe, ei Jesus'ga ġa pe.

¹⁷ —Penhimboko'i ti okote'varuhuve'ġa hugwi pejikovo. A'ero po ti ġa pe pyhygi pe nderohoahyavo imohigatuhara'ġa ndovai pyteri pe ojatykahai pe nehë. Pevō po ti ġa pe nupanupäi vyvra pyvö, ei Jesus'ga ġa pe.

¹⁸ Governador'ġa ndovai pyteri pe po ti ġa pe nderohoukari gwuvihavuhu'ġa ndovai pyteri pe no. Gandovai pyteri pe po ti ġa pe nderohoukari nehë timboja tehe ti ġa ndehe javo. Nahä po ti ġa ndekote'varuhui pe me nehë pendekoro ġwaramo jireheva'ero, ei Jesus'ga. A'ea rupi po ti pe ji mombe'ukatui ġa pe judeus'ġarüive'ġa pe nhaporemō tojiko ti ġa Jesus'ga rehe javo, ei Jesus'ga ġwemimbo'ehara'ġa pe.

¹⁹ —Ga pe nderohoukaramē ġandovai pyteri pe ti tape'ei na'ë pejiyyvyteri pe: "Maramarä po ti nhande nhi'igi ġa pe nehë? Gara po ti nhande ei ġa pe nehë?" A'ea ti tape'ei pejiyy'are'yma, ei Jesus'ga ġa pe. Ga pe nderohoukaramē ġandovai pyteri pe po ti Tupana'ga penduvete'ġa okwahaheteuka pe me nehë nahanahä ti pe'ji ġa pe javo.

²⁰ Hehe po ti gara'uva pe monhi'iguka pe mbo'eavo nehë. Nurä po ti penhi'iga rüi pe imombe'ui ġa pe nehë, ei Jesus'ga ġa pe.

²¹ Aerë po ti peirü'ġa pe nderohoahyukari gwuvihava'ġa pe nehë tojuka ti ġa ġa javo. Penduva'ġa no, ġa po ti pe nderohoahyukari gwuvihava'ġa pe nehë no tojuka ti ġa ġa javo. Penda'yra'ġa vehevi po ti napearöa'javi pe nderohoahyuka gwuvihava'ġa pe nehë no tojuka ti ġa ġa javo, ei Jesus'ga ġwemimbo'ehara'ġa pe.

²² Ga nhaporemu po ti oko pa pe ndehe pe arõe'yheteavo pejikoga gwaramo ji rehe. Po ti pe nhimboitai avuirama pepohire'yma ji hugwi, a'ero po ti ji pe nderohoi yvagi pe pe mongovo avuirama jijipyri nehë, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

²³ —Ga ndekote'varuhurame pe me ti penhinhimi ga hugwi. Pejijyijiyi ti pejigwovo ojipejipe pe cidades pe. A'ero he'yjuhuva'e pe cidades pe po ti pe hoi ji mombe'gwovo ga pe nehë, ei Jesus'ga. Pehoa renonde cidades pe nhaporemu Israelpewe'ga gwyrri pe po ti ji ajora'ja yvya koty vyakotyva'ero yvagipeva'ero nehë, a'e ji pe me imombe'ukatuavo, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

²⁴ —A'e ji kiro pe me: Gambo'ehara'ga koji'i garemimbo'ehara'ga hohe, ei ga. Na jitehe gapojoykahara'ga koji'i gapyrive'ga hohe, ei Jesus'ga.

²⁵ Po ga jigwarai gambo'ehara'ga rehe, a'ero po na jitehe ga jigwarai garemimbo'ehara'ga ndehe no. A'ero po a'ea pyry garemimbo'ehara'ga pe hamo, ei Jesus'ga. Ga erame Belzebu onga jara'ga pe ga ete'varuhui ga pe ojigwaraita ga rehe. A'ereki Belzebu irüa Diabo'ga rera. Po ga ei Belzebu onga jara'ga pe, a'ero koji'i po ti ga ete'varuhui garongapyve'ga pe gapyrive'ga pe ojigwaraita ga ndehe nehë, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

*Tapekyhyji ti ga hugwi, ei Jesus'ga
(Lucas 12.2-7)*

²⁶ —Tapekyhyji ti ga hugwi, ei Jesus'ga. A'ereki ji a'e pe me: Tupana'ga po ti imboukwa-havi onhimiva'ea hepiuka ikwahavuka henduvukapava nehë, ei Jesus'ga.

²⁷ —Kiroki a'ea ji amombe'u ypytunimo pe me —a'ea ti pemombe'u arimo ojipe'ga pe nehë, ei Jesus'ga. A'ea ji ei javo: Kiroki a'ea ji amombe'u nhimi pe me —a'ea jitehe ti pemombe'u gandovaki tohendu pa ti ga javo, ei Jesus'ga ga pe.

²⁸ —Tapekyhyji ti pejukapotave'ga hugwi. Pe jukarë tegwete pemondohava'gwama hahyva'ea ruvihava pype, ei Jesus'ga. Tupana'ga hugwi ti pekyhyji. Gaha ipopoaka hete ahe jukavo ahe momboa tata pype hahyva'ea ruvihava pype ipotarame, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

²⁹ —Maramomi itambere'ia gwyr'a'ia rehe? Ndahe'yi po hehe. Dois rehe gwyr'a'ia rehe po ojipeji'i jate itambere'ia. Tupana'ga gwepia katu gwyr'a'ia penduvete'ga. Ga ipotare'yname gwyr'a'ia ndohiri'i'i. Ga ipotarame jate gwyr'a'ia ihiri vyvyvo omanomo, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

³⁰ —Koji'i hete reki Tupana'ga pe ndepiakatui. A'ereki ga okwaha jitehe reki pe'ava nhaporemu he'yjuhuva'ea. Okwaha pa ga pe'ava nhaporemu he'yje'yva'ea. Nahã ga pe kwahahetei pe ndepiakatuavo.

³¹ Tapekyhyji ti a'ero. A'ereki Tupana'ga e'i pe me: "Ahepia katu ji gwyr'a'ia he'yjuhuva'ea. Koji'i ji rekoi pe ndehe pe ndepiakatuavo," ei Tupana'ga, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

*Po nahã ahe ji mombe'ui, ei Jesus'ga
(Lucas 12.8-9)*

³² —E'i po ahe ji mombe'gwovo a'ero, ei Jesus'ga. "Ajiko ji Jesus Cristo'ga rehe. Ga oko jipojoykaharetero." A'ea po ahe ei ojipe'ga pe hamo. Po nahã ahe ji mombe'ui, a'ero po ti ji ahe mombe'ui jiruva'ga pe yvagipeve'ga pe nehë ga ko jireheva'ero javo ga pe nehë, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

³³ —E'i po ojipe'ga ji mombe'gwovo: "Ndajikogi ji Jesus Cristo'ga rehe. Ga ndokoi jipojoykaharetero." A'ea po ga ei ojipe'ga pe. Po nahã ga ji mombe'ui, a'ero po ti ji ga mombe'ui jiruva'ga pe yvagipeve'ga pe nehë ga ndokoi jireheva'ero javo ga pe nehë, ei Jesus'ga ga pe.

*Ojogwayva po ti ga ji rehe nehë, ei Jesus'ga
(Lucas 12.51-53; 14.26-27)*

³⁴ —Marã pe ji mombe'gwovo? ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe. "Jesus'ga rura gwaramo po ti vyakotyve'ga py'a rukatui nehë." Nahã po pe ei pejiyvyteri pe naerü? Tape'ei ti a'ea. Jirura gwaramo po ti gapy'a ndukatui nehë. Ojogwayva po ti ga ji rehe nehë, ei Jesus'ga.

³⁵ Ojipe'ga po ti ji arõhetei nehë. Ojipe'ga po ti nanhiarõi nehë. Nurã po ti ga jogwayvari ji rehe nehë.

"Akwaimbae'ga po ti gwayva uva'ga nehë.

Kunhangwera'ga po ti gwayva oy'ga nehë.

Kunhangwera'ga po ti gwayva gwembireko'ga y'ga nehë.

³⁶ Ongapyve'ga po ti nonhoarõhetei nehë," ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

³⁷ —Kiroki ga oarõ hete uva'ga nhiarõa hohe —gahã ti tokoyme nhiremimbo'eharamo. A'ereki nanongara'ga ndapyryvi. Kiroki ga oarõ hete oy'ga nhiarõa hohe —gahã ti tokoyme nhiremimbo'eharamo no, ei Jesus'ga. A'ereki nanongara'ga ndapyryvi. Kiroki ga oarõ

hete gwa'ykwaimbe'ga nhiarōa hohe – gahā ti tokoyme nhiremimbo'eharamo, ei Jesus'ga. A'ereki nanongara'ga ndapyryvi. Kiroki ga oarō hete gwa'ykunha'ga nhiarōa hohe – gahā ti tokoyme nhiremimbo'eharamo no. A'ereki nanongara'ga ndapyryvi.

A'ea Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ga pe koji'i ti ga tanhiarō hete javo.

³⁸ –Kiroki ga oko pota nhiremimbo'eharamo – po ti ojipe'ga imbohahyukari ga pe ga jukavo vehevi nehē peko pe Jesus'ga reheva'ero javo ga pe, toko jitehe ti ga nhiremimbotarimova'ea rehe opohire'yama ji hugwi. Okoe'yame nhiremimbotarimova'ea rehe, ga ti tokoyme nhiremimbo'eharamo nehē. A'ereki nanongara'ga ndapyryvi, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

³⁹ –Kiroki ga ndokopotari nhiremimbo'eharamo tajjukayme ti ga javo – ga po ti omano ogwovo hahyva'ea ruvihava pype nehē, ei Jesus'ga.

–Kiroki ga ojipe'ga ga jukai ga jikoga gwaramo ji rehe – omanorē po ti ga oho upa avuirama Tupana'ga pyri nehē, ei Jesus'ga.

*Tupana'ga po ti omondo ikwepykava nehē
(Marcos 9.41)*

⁴⁰ –Kiroki ga horyory pe ndehe ga ko Jesus'gareheva'ero javo – ga ndoryndoryvamo ji rehe reki, ei Jesus'ga. Kiroki ga horyory ji rehe nde ko Tupana'ga repykaramo javo – ga ndoryndoryvamo nhimbuhurukara'ga rehe reki, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

⁴¹ –Po Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ga ruri ga pyri. Po ga ndoryndoryvamo ga rehe ga ko omombe'u Tupana'ga nhi'iga javo, a'ero po ti ga pe Tupana'ga imondoi ikwepykava nehē. Nanongara jitehe po ti Tupana'ga imondoi ikwepykavamo ga pe nehē – kiroki ikwepykava Tupana'ga omondo onhi'iga mombe'uhara'ga pe no, ei Jesus'ga. Kiroki ga horyory pyryve'ga rehe ga ko oko Tupana'ga nhi'iga rupi javo – ga pe po ti Tupana'ga imondoi ikwepykava nehē. Nanongara jitehe po ti Tupana'ga imondoi ikwepykavamo ga pe nehē – kiroki ikwepykava Tupana'ga omondo pyryve'ga pe no, ei Jesus'ga.

⁴² –Imombe'ukatuavo ji ei pe me: Po ga omondo yhya vehevi iroyxagahiva'ea ipyahuve'ga pe nhiremimbo'ehara'ga pe to'u ti ga javo. Po ga imondoi ga pe ga ko oko Jesus'ga remimbo'eharamo javo – ga pe po ti Tupana'ga ikwepykava imondoi a'ero nehē, ei Jesus'ga.

11

*João Batistava'ea omondo gwemimbo'eharava'ea Jesus'ga pyri
(Lucas 7.18-35)*

¹ Aerē gwemimbo'ehara'ga mbo'epavirē dozeve'ga mbo'epavirē Jesus'ga hoi. Imbojoapiapiavo ga hoi cidades pe pevove'ga mbo'embo'eavo Tupana'ga nhi'iga rehe imombe'ukatuavo ga pe.

²⁻³ A'ea rupi João Batistava'ea reko'i cadeia pype a'itituhēva'ea mombe'ua rehe. Okwaha ahe Cristo'ga rembiapoa garemimonhimomby'ava'ea. A'ea kwahavame João Batistava'ea ei gwemimbo'ehara'ga pe mokonha'ga pe:

–Peho ti Jesus'ga pyri. Pe'ji ti ga pe: “Ymyahū Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea e'i: ‘Aerē po ti Tupana'ga remimbuhurukara'ga ruri nhande pyri nehē.’ Nahā ahe ei. Ma'ga po ymyahū ahe omombe'u? Mara'ngu po ndehe? Mara'ngu po ojipe'ga? Nahā ore ei aheremimombe'uhara'ga rura pota ga mbuhua.” A'ea mombe'gwovo katu ti pe'ji Jesus'ga pe: “Marāi nde a'ero?” ei João Batistava'ea mokonha'ga pe gwemimbo'ehara'ga pe.

–Kwa, ei ga.

A'ero ga hoi ogwovo Jesus'ga pyri ovahema. João Batistava'ea nhi'igagwera ga imombe'ui Jesus'ga pe.

⁴ Henduvirē Jesus'ga ei mokonha'ga pe João Batistava'ea remimbo'ehara'ga pe:

–Pejivya'ja ti pejigwovo João Batista'ga pyri. Pemombe'u ti ga pe penhimbiepiaga penhimienduva. Pe'ji ti ga pe imombe'gwovo:

⁵ “Oma'egatu kiro heakwagweve'ga okovo. Opo'agatu kiro ipyka'naka'nauhūve'ga ogwovo katu. Oka'ē gajagwa ijaijauhuve'ga hugwi. Gwendu katu kiro japyakware'yve'ga okovo. Okwera kiro omanove'ga okovo. Imbatere'yve'ga gwendu kiro pyryva'ea Jesus Cristo'ga mombe'ua.” A'ea nhaporemō ti pemombe'u João Batista'ga pe, ei Jesus'ga.

A'ea Jesus'ga ei ikwahavuka ga pe Jesus'ga ko Tupana'ga remimbuhurukara'ga javo aheremimombe'uhara'ga.

⁶ “Pyry hete ga pe – kiroki ga ndojikopigi ji rehe.” Nahā ti pe'ji João Batista'ga pe, ei Jesus'ga mokonha'ga pe João Batistava'ea remimbo'ehara'ga pe.

⁷ A'ero ga hoi javo katu João Batistava'ea pe.

Ga horame Jesus'ga ei pevove'ga pe he'yjuhuve'ga pe João Batistava'ea mombe'gwovo. Ga pe ga ei:

—Ymyaī pe peho ongae'yi me. Pevo pe pehepia João Batista'ga. Marāi pe pejiyvyteri pe pea rupi pejigwovo garepiaga renonde? Pe'e po pe: “Xaho hepiaga nhungwava – kiroki okooko'uhuhuyvutua remimbotarimova'ea rehe onhimbovavaguka yvytua pe.” Pe ndape'ei tuhē reki a'ea. A'ereki João Batista'ga ko nhungwava ja rūi. Ga ndokondoko'uhuhuyvutua o'jipe'ga remimbotarimova'ea rehe. Ga ko onhimboita Tupana'ga rehe, ei Jesus'ga pevove'ga pe.

⁸—Marāi pe a'ero pejiyvyteri pe garepiaga renonde? Pe'e po pe: “Xaho ga repiaga ei kiroki ga omongi tapy'ynhapipyryva. Gweroho pa po itambere'ia gapira.” A'ea pe ndape'ei o'ji'i, ei Jesus'ga. A'ereki João Batista'ga ndokohetei mbatera rehe. Ji rendu ti! João Batista'ga nomongi tapy'ynhapipyryva. Kiroki ga omongi pyryheteve'ea – gahā u huvihavuhū'ga nonga pype.

⁹—Marāi pe a'ero pejiyvyteri pe? Pe'e po pe: “Xaho Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ga repiaga.” A'ea pe ekatui, ei Jesus'ga. Kiro ji ei pe me: João Batista'ga ko Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ga tuhē. Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ga jate rūi ko ga, ei Jesus'ga ga pe.

¹⁰—Ymyahū Tupana'ga okwatijaruka ahe ve João Batista'ga mombe'gwovo hako ga po ti nhinhī'iga mombe'ui nehē javo, ei Jesus'ga. Aherembikwatijara e'i:

“Nahā Tupana'ga ei Cristo'ga pe: 'Ji rendu ti!

Nde renonde ti ji ga mondoi imombe'uuka nhinhī'iga nehē.

Tomboavujikwe ti ga nderura renonde,' ei Tupana'ga,” e'i aherembikwatijara, ei Jesus'ga ga pe.

¹¹—Imombe'ukatuaovo ji ei pe me: João Batista'ga ko koji'i huvihava ymyahūva'ea hohe pa, ei Jesus'ga. Agwamo turi Tupana'ga rembiepiakatuha apiavo. Agwamo po ti Tupana'ga he'yjuhuve'ga nduvihavuhuhete'ga nehē, ei Jesus'ga. A'ero ji ei: Ymyahūva'ea hohe pa João Batista'ga koji'i huvihava. Agwamove'ga ki a'e te Tupana'ga rembiepiakatuha'ga ko koji'i huvihava João Batista'ga hohe. Kiroki gapyteripeve'ga huvihava rūi – ga vehevi koji'i huvihava João Batista'ga hohe, ei Jesus'ga ga pe.

¹²—João Batista'ga ga mbo'epypagwera jate pyryva'ea rehe, garenduve'ga ojirokwa heroviapotaheteavo ganhi'iga. A'ero ga ei: “Kwa. Kiro ti Tupana'ga toko oreruvihavuhetero ore repiakatuavo.” A'ea ga ei ipotaheteavo ojokiga Tupana'ga rehe. Agwamo na jitehe ga ei a'ea jitehe ipotaheteavo, ei Jesus'ga ga pe.

¹³—Nahā ga ndekoi ikwahava. A'ereki ymyahūva'ea omombe'u nanongara no. “Aerē po ti Tupana'ga oko ganduvihavuhetero ga ndepiakatuavo nehē.” Nahā Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea epaepavi Moisésva'ea pavēi, ei Jesus'ga ga pe.

¹⁴Ahe e'i: “Tupana'ga po ti oko ganduvihavuhetero nehē. Elias'ga po ti uhu na'ē nehē,” ei ahe, ei Jesus'ga. Omombe'u ahe João Batista'ga Eliasva'ea mombe'urame. Agwamo João Batista'ga ruri o'ji'i ahe nhi'ipo'ruavo a'ero. Marā? Perovia pota pe a'ea a'ero naerū? ei Jesus'ga.

¹⁵Peapyakwa pe. Pehendu katu ti ji'ea a'ero! ei Jesus'ga ga pe.

¹⁶—Ga pe Jesus'ga ei: Marā po ti ji ei pe me agwamova'ea pe a'ero nehē? Gara ja pe ndekoi a'ero? Kiro ji pe mombe'ui pe me. Tayri'ga ja ko pe ndekoi. Oapy tayri'ga ima'ēhai pe feira pe. A'ero ga hapukai o'jipe'ga pe tayri'ga pe – kiroki ga ojikoty'a ga pavēi. Onhi'iga mondovo ga pe ga ei:

¹⁷“Oropy ore jiru'a pe me xajory ti nhanerembirekoa rehe javo.

Pe ki a'e te ndapeyrerupypotari henduvame.

Xajehe'o ti nhanenhikamombava rehe, oro'e ore pe me. A'ero ore jehe'oi.

Pe ki a'e te ndapejehe'oi ore pyri. A'ereki pe ndapepotariuhu.”

Nahā tayri'ga ei, ei Jesus'ga.

¹⁸—Tayri'ga ja pe ndekoi. A'ereki pe pe'epe'e João Batista'ga pe jipi. A'ereki ga rurame pe pyri ga ndo'uahivuhui mbatera vinho reheve tambohete ji Tupana'ga javo, ei Jesus'ga. A'ero pe epe'ei ga mombe'gwovo: “Anhaga opyhy ga.” Nahā pe João Batista'ga mombe'ute'varuhui ga arōe'yma, ei Jesus'ga ga pe.

¹⁹—Tayri'ga ja pe ndekoi. A'ereki pe pe'epe'e ji ve no, ei Jesus'ga ga pe. Yvyakotyva'ero yvagipeva'ero ji ajo pe pyri mbatera i'gwovo vinho i'gwovo no. A'ero pe epe'ei ji mombe'gwovo: “Ehepia Jesus'ga! O'uheteuhu ga. Ga ko heagwryryve'ga vinho gwovo,” pe'e pe ji ve, ei Jesus'ga. “Ite'varuhuve'ga – kiroki ga omono'oguhū itambere'ia governo pe – ga pavēi Jesus'ga ojikoty'a o'jipe'ga pavēi okote'varuhuve'ga pavēi,” pe'e pe. Nahā pe euhui ji mombe'gwovo ji arōe'yma, ei Jesus'ga.

—Ojipe'ga ndekokatua repiaga gwaramo nhande ei: Tupana'ga reki okwahavuka ga pe ga mongokatuavo, ei Jesus'ga. Ojipe'ga ndekote'varuhua repiaga gwaramo nhande ei: Tupana'ga rūi omongo ga ite'varuhua rehe, ei Jesus'ga pevove'ga mbo'eavo he'yjuhuve'ga mbo'eavo.

*Tiruaḥūāg̃wama cidadepeve'a ea pe
(Lucas 10.13-15)*

²⁰ Kiro Jesus'ga nhi'igahyi cidadepeve'ga pe. A'ereki gacidades pe ga japoramē ahemonhimomby'aheteve'a ea ga ndopohiri ote'varuhua hugwi. Ndogwerojijji ga ojeaporogita ojikoge'yma ga rehe. Nurā ga ei ga pe:

²¹ –Tiruaḥū ti pe me Corazimmeve'a ea pe nehē! ei Jesus'ga. Tiruaḥū ti pe me Betsaidapeve'a ea pe nehē! ei ga. A'ereki pe ndapepohiri pejikote'varuhua hugwi. Pehepia ko pe Tupana'ga popoakara novia ji japoramē ahemonhimomby'aheteve'a ea. Hepiagame po pe pepohi pejite'varuhua hugwi hamo.

A'ea Jesus'ga ei cidadepeve'ga pe Corazimmeve'ga pe Betsaidapeve'ga pe no.

–Ymyahū Tiropeve'a ea Sidommeve'a ea pavēi ndohepiagi Tupana'ga popoakara ahemonhimomby'ava'e a repiage'yma, ei Jesus'ga. Po ymyahū ji japoi ahemonhimomby'ava'e a ahepyteri pe, po kotihī ahe pohiri okote'varuhua hugwi po raka'e hamo. Omongi po ahe opite'varuhua imondovo tanimbuga oaka'ga rehe po raka'e hamo ndorovy'ari ore orerekote'varuhua rehe javo, ei Jesus'ga.

²² –Ymyahū Tiropeve'a ea ndohepiagi reki Tupana'ga popoakara ahemonhimomby'ava'e a repiage'yma Sidommeve'a ea pavēi, ei Jesus'ga. Ndopohiri ahe a'ero okote'varuhua hugwi. Nurā po ti ahe hepiagi hahyva'e a ojihe nehē Tupana'ga omanove'ga mono'ombavame ahe reheve nehē. Ga mono'ombavame po ti ga ei ahe ve nhaporemo nehē peko te'varuhu pe javo, ei Jesus'ga cidadepeve'a ea mombe'gwovo.

–Pe me, Corazimmeve'a ea pe Betsaidapeve'a ea pe no, pe me ji ei: A'ea rupi koji'i po ti hahy pe me nehē. Igwyre'i po ti hahy Tiropeve'a ea pe Sidommeve'a ea pe nehē no, ei Jesus'ga. A'ereki Tupana'ga popoakara repiakaturame pe ndapepohiri reki pejikote'varuhua hugwi, ei Jesus'ga Corazimmeve'ga pe Betsaidapeve'ga pe no.

²³ Cidapeve'ga pe Cafarnaummeve'ga pe Jesus'ga ei:

–Pehe marāi pe pejive naerū? Pe'e pe: “Nhande huvihava jara'ga hohe pa.” Nahā ko pe ei pejohupe penhimboheteavouhu pejikovo. Pe peho hete tata pype hahyva'e a ruvihava pype nehē, ei Jesus'ga. A'ereki pe ndapepohiri reki pejikote'varuhua hugwi. Pehepia pe Tupana'ga popoakara ji japoramē ahemonhimomby'aheteve'a ea. Hepiagame po pe pepohi pejite'varuhua hugwi hamo. Po ymyahū ji japoi ahemonhimomby'ava'e a Sodomapeve'a ea pyteri pe, a'ero po uveji cidade Sodoma hamo ikaje'yma hamo, ei Jesus'ga.

²⁴ –Ymyahū Sodomapeve'a ea ndohepiagi reki Tupana'ga popoakara ahemonhimomby'ava'e a. Ndopohiri ahe a'ero okote'varuhua hugwi. Nurā po ti ahe hepiagi hahyva'e a ojihe nehē Tupana'ga omanove'ga mono'ombavame ahe reheve nehē. Ga mono'ombavame po ti ga ei ahe ve nhaporemo nehē peko te'varuhu pe javo, ei Jesus'ga Sodomapeve'a ea mombe'gwovo. Pe me, Cafarnaummeve'a ea pe, pe me koji'i po ti hahy Sodomapeve'a ea pe hohe a'ea rupi nehē, ei Jesus'ga Cafarnaummeve'ga pe.

*Pejo ti ji pyri, ei Jesus'ga ahe pokapavame
(Lucas 10.21-22)*

²⁵ Onhi'igahypavame ga pe nhaporemo Jesus'ga ei Tupana'ga pe:

–Apī, ei ga Tupana'ga pe. Ndepyry hete nde ekovo yvagipeve'ga nduvihavuhetero yvyakotyve'ga nduvihavuhetero no. A'ereki nde nderekwahavukari a'itituhēva'e a ikwahapya'ga pe heporogitave'ga pe no. Onhimbo'ee'ŷve'ga pe tayri'ga'jave'ga pe nde erekwahavuka a'itituhēva'e a.

²⁶ Na tuhē, Apī. A'ereki nahā nde erepota, ei Jesus'ga Tupana'ga pe.

²⁷ Kiro Jesus'ga ei:

–Jiruva'ga ombuhu pa ji ve ji mbopopoaka. A'ero ji popoakaramo ojipe'ga hohe pa. Gaha jate ji kwaha hete. Ojipe'ga ndajikwahakatui. Jihi jate ji akwaha hete jiruva'ga. Okwaha ga ga ji ga mboukwahapotaramē jate ga pe, ei Jesus'ga ga pe.

²⁸ –Pepoka pa po pe. Pekwerai po pe no. A'ereki pe pe'agata hete tiruaḥū ji ve javo. Po nahā pe ndekoi, a'ero ti pejo ji pyri. Jihi ti topopoko inogatuavo pepy'a nehē.

²⁹ Peko ti nhiremimbo'ea rehe. Nahā po ti ji pe mbo'ei nehē. A'ereki ji ako nhyrō nhinhimbohete'e yma jireaporogitapyryvamo jitekovo. Ji ve penhimbo'eukaramē nhiremimbo'ea rehe po ti pe ikwahavi pejipy'a nogatua nehē.

³⁰ Ndapekwerai po ti pe pendekorame nhiremimbo'ea rehe nonhimimiva'ea rehe penhimbo'euka hehe pejikovo nehē. A'ero po ti pe ndaperekouhui pejivy'are'yma nehē ji nhi'ipo'ruavo nehē.

12

*Nahanahā ti ahe toko sábadō rupi, ei Jesus'ga
(Marcos 2.23-28; Lucas 6.1-5)*

¹ Aerē judeus'ga poravykye'yma rupi sábadó rupi Jesus'ga hoi kóhoa rupi okovo. Garemino'ehara'ga hoi ga rupi. Trigo kopeva'ea pevo inhimongyi. Ojuka ty'ara garemino'ehara'ga. Nurá ohorame ga ika'mbika'mbigi trigo i'gwovo.

² Hepiagame fariseus'ga ei Jesus'ga pe:

—Ymyahū Moisésva'ea e'i ikwatija hako: “Tapeporavykyi ti sábadó rupi.” Nahā ahe ei hako. Ehepia ti neremimbo'ehara'ga! Ga nohendukatui reki. A'ereki ga oporavykyi ika'mbika'mbiga trigo sábadó rupi, ei fariseus'ga Jesus'ga pe.

³ A'ero Jesus'ga ei fariseus'ga pe:

—Napehendukatui pe Tupana'ga nhi'iga. Garembikwatijarukara omombe'u Daviva'ea. A'ea onhi'ī pe me novīa. Ymyahū ty'ara ojuka Daviva'ea onhipavēiva'ea no hako.

⁴ A'ea rupi ahe hoi Tupana'ga rongá pype tenda pype. Ippye ikwava'ehara'ga omondo pāo Tupana'ga rovai pyteri pe jipi. Ga ikwava'egirē Tupana'ga pe ga gwerohouka ga pe gahā jate ti to'u jirovai pyteripeva'eagwera javo. Ojipe'ga po ndo'ui hamo. Daviva'ea reki i'ui onhipavēiva'ea pavēi hako, ei Jesus'ga fariseus'ga pe.

⁵ —Tupana'ga rembikwatijarukara onhi'ī pe me novīa, ei Jesus'ga fariseus'ga pe. Ymyahū Tupana'ga e'i Moisésva'ea pe ikwatijaruka ahe ve hako. Ahe ve ga ei: “Nhimbohete'hava pype ti ikwava'ehara'ga toporavykyi ikwava'ega ji ve jukapya. Oporavykye'yma rupi sábadó rupi ti ga tokwava'ē ipype. Nahā ti ga toko katu. Nahā pyry ji ve.” Ymyahū Tupana'ga ei a'ea Moisésva'ea pe ikwatijaruka ahe ve hako, ei Jesus'ga fariseus'ga pe. Tupana'ga ei ga pe: “Pyry.” Ndojari ga ndehe a'ero gaporavykyia sábadó rupi, ei Jesus'ga.

⁶⁻⁸ —Jihi reki kiro a'e pe me: Tupana'ga ei ji ve kaitu pyry, ji erame: Nahanahā ti yvyakotyve'ga toko sábadó rupi. Nurā yvyakotyva'ero yvagipeva'ero ji ei pe me: Tape'epe'ei ti nhiremimbo'ehara'ga pe ga ika'mbigame trigo sábadó rupi a'ero, ei Jesus'ga fariseus'ga pe. Ymyahū Tupana'ga ei hako:

“Peru pe mbatepyryva tokwava'ē ti ikwava'ehara'ga Tupana'ga pe javo.

A'ea ji ei pe me novīa.

Emo koji'i ji apota penemimomyryva ojipe'ga pe,” ei Tupana'ga hako, ei Jesus'ga.

Tupana'ga nhi'iga pe ndapekwahakatui, ei Jesus'ga ga pe. Po pe ikwahakatui, a'ero po pe napembojari ite'varuhuva'ea okokatuve'ga ndehe hamo, ei Jesus'ga fariseus'ga pe.

Jesus'ga iponhimamava'ea pavēi

(Marcos 3.1-6; Lucas 6.6-11)

⁹ Aerē Jesus'ga hoi ogwovo gwe'yja'ga jatykai pe ovahema.

¹⁰ Ippye iponhimamave'ga rekoi. Ojipe'ga ndeaporo'gitate'varuhuro okovo timbotegwete ti Jesus'ga javo. A'ero ga ei ojohupe:

—Mara'ngu po ti Jesus'ga oporavykyava gapoa mbokatua'java nhandeporavykye'yma rupi sábadó rupi? Ga gapoa mbokatua'javame po ti nhande Jesus'ga mbotegwetei nehē, ei ga ojohupe.

Nurā ga ei Jesus'ga pe:

—Marāi Moisésva'ea rembikwatijara nhandeporavykye'yma mombe'gwovo sábadó mombe'gwovo? Marāi ikwatijara? Pyry nhande nimombigi gatetirūa nhandeporavykye'yma rupi sábadó rupi? Marāi? ei ga Jesus'ga pe.

¹¹ Imombe'gwovo Jesus'ga ei ga pe:

—Erereko po nde ovelha ojipejiva'ea. Po nerenymbava ovelha ihiri ikwaruhua pype nhandeporavykye'yma rupi sábadó rupi, a'ero po nde ipyhygi ovelha henohema jugwi. Nahā nde ovelha rerekokatui. A'ereki pyry ovelha nde ve, ei Jesus'ga ga pe.

¹² Koji'i avove'ga pyryvamo Tupana'ga pe yvyakotyve'ga. Nurā ji ei: Pyry nhande ga pokogame sábadó rupi, ei Jesus'ga. Aherembikwatijara e'i no pyry javo.

¹³ A'ea erame Jesus'ga ei akoja'ga pe iponhimamave'ga pe:

—Ejipoapyho!

A'ero ga jipoapyhoi. Ikatua'ja gapoa a'ero ojipea ja gapoa ja.

¹⁴ A'ero fariseus'ga hoi Jesus'ga hugwi onhimon'o'ga. Ojohupe ga ei onhimonha'ngavo:

—Naranuhū po ti nhande Jesus'ga jukaukari nehē naerū? ei ga ojohupe.

Tupana'ga omongo Jesus'ga ganduvihavuhuhetero

¹⁵ Ga'ea kwahavame Jesus'ga hoi pea hugwi ogwovo. He'yjuhuve'ga nhimon'o'gi ogwovo ga rupi. A'ero ga imombipavi gatetirūa ga hugwi.

¹⁶ Kiro ga ehetei ga pe:

—Tapemombe'ui ti ojipe'ga pe Jesus'ga imombigi oretetirūa javo.

¹⁷ A'ea Jesus'ga ei ga pe. Nahā hekoi Tupana'ga nhi'ipo'ruavo ymyahūva'ea po'ruavo. A'ereki ymyahū Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea Isaiasva'ea a'ea mombe'u Tupana'ga nhi'iga mombe'gwovo. Ahe e'i hako:

¹⁸ “Pehepia ti nhipavēive'ga

– kiroki ga pe ji a'e eko ti gānduvihavuhuhetero javo,' ei Tupana'ga," ei ahe.
 “Ga ko nhiremia'nguhete'ga.

Anhimohē hete ji ga rehe,' ei Tupana'ga.

'Amondouka po ti ji jira'uva ga pyri ga pojkakatuuka jupe nehē.

A'ero po ti ga nhiremimbotarimova'ea mombe'ui judeus'garūive'ga pe
 nahanahā pyri Tupana'ga pe javo,' ei Tupana'ga.

19 'Nhipavēive'ga po ti ndogwayvāri ga nehē.

Ndohapukai po ti ga ga pe nehē.

Ndahyahivi po ti ganhi'iga ga pe cidade rapea rupi nehē,' ei Tupana'ga.

20 'Ga po ti oko nhyrō he'ouhūve'ga pokoga nehē.

Pyri po ti ga ndipopoakarive'ga pe nehē.

Nahā po ti ga rekoī hendukatuuca ga pe nhinhi'iga ga mongouvouca nhinhi'iga rupi,' ei
 Tupana'ga.

21 'Ga rehe po ti judeus'garūive'ga jikogi nehē,' ei Tupana'ga," ei Isaíasva'ea hako.

*O'mbero ahe e'i: Belzebu'ga opoko Jesus'ga
 (Marcos 3.20-30; Lucas 11.14-23)*

22 Aerē ojipe'ga heakwagweve'ga reruri Jesus'ga pyri tombojipe'a ti Jesus'ga anhağa ga
 hugwi javo. Ndohepiagi heakwagweve'ga. Ga nonhi'igi no. A'ereki anhağa ndohepiukari
 ga pe. Nomonhi'igukari ga pe no. Ga ga reruri Jesus'ga pyri. Igwete Jesus'ga anhağa
 mbojipe'ai ga monhimohigatuavo. A'ero ga nhi'iga'javi. Gwepiaga'ja ga no.

23 A'ero pevove'ga nhimomby'ahetei onhimongyavo. A'ero ga ega'ei:

—Mara'ngu po Jesus'ga Daviva'ea rymyminoa?

A'ea ga ei. A'ereki ga e'i oyvyteri pe: “Ga pe Tupana'ga e'i eko ti gānduvihavuhuhetero
 javo.” A'ea ga ei nurā Jesus'ga popoakaro javo.

24 Henduvame fariseus'ga ei:

—Aherymyminoa rūi po ga. Belzebu'ga anhağa ruvihavuhu'ga Jesus'ga pokogame jate ga
 popoakaro. Nurā Jesus'ga anhağa mbojipe'ai ga hugwi imondovouca, ei ga o'mbero.

Belzebu, ei ga Diabo'ga pe. Irūa garera Satanás.

25 Jesus'ga okwaha fariseus'ga ndeaporogitate'varuhua. A'ero ga ei ga pe:

—Po gagwyrivepe'ga otavuka ojohupe, a'ero po ti ga nhomoka'nhyrbavi nehē. Po
 cidadepeve'ga otavuka ojohupe, a'ero po ti ga nhomoka'nhyrbavi nehē no. Po on-
 gapypeve'ga otavuka ojohupe, a'ero po ti ga nhomoka'nhyrbavi nehē no, ei Jesus'ga
 fariseus'ga pe.

26 Po Satanás'gapyriva'ea nhombojipe'ai nahā otavuka ojohupe, a'ero po ti
 inhomoka'nhyrbavi jovai nehē no. Marā po ti Satanás'ga huvihava a'ero ojipyriva'ea
 ahana'javame nehē? ei Jesus'ga fariseus'ga pe.

A'ea Jesus'ga ei. A'ereki fariseus'ga e'i o'mbero:

—Belzebu'ga Jesus'ga pokogi ojipyriva'ea mbojipe'auka ga pe.

27 A'ero Jesus'ga ei fariseus'ga pe:

—Ma'ga ombojipe'auka Satanás'gapyriva'ea pendeheve'ga pe naerū? ei Jesus'ga. Ndape'ji
 reki pe ga pe: “Belzebu'ga ombojipe'auka ga pe.” A'ea rūi pe ei, ei Jesus'ga. Po ga rūi ga
 poko ojipyriva'ea mbojipe'auka ga pe, a'ero ga rūi ji poko no, ei Jesus'ga. Tape'ei ti ji ve
 a'ero: “Belzebu'ga Jesus'ga poko.” Po pe'ji a'ea ji ve, a'ero po ti pendeheve'ga ete'varuhui pe
 me nehē no pe'mbe pe javo pe me nehē, ei Jesus'ga fariseus'ga pe.

28 —Tupana'ga ra'uva reki ombojipe'auka Satanás'gapyriva'ea ji ve, ei Jesus'ga. Pekwaha
 pe a'ero Tupana'ga ko nhandervihavuhuhetero kiro javo, ei Jesus'ga.

29 —Po ojipe'ga kipotari ipopoakave'ga ronga pype gambatera rorogwovo ga hugwi, a'ero
 ga ipopoakave'ga pokwapokwari na'ē, ei Jesus'ga. Aerē ga ipyhygi gambatera herogwovo
 a'ero. Nahā ga koji'i ipopoaka hete reki ipopoakave'ga hohe.

A'ea Jesus'ga imombe'ui nahā Tupana'ga ipopoaka Satanás'ga hohe javo.

30 —Kiroki ga ndajirepygi – gaha ji movahī, ei Jesus'ga. Kiroki ga nomono'ogi ji pavēi –
 gaha ombokwaki'o.

A'ea Jesus'ga ei ga nombojikogukari ga ji rehe javo.

31 —Pe'e pe: “Belzebu'ga opoko Jesus'ga.” Nahā pe erame ji ve pe Tupana'ga ra'uva
 mbotegwetei. A'ereki Tupana'ga ra'uva tuhē ji poko, ei Jesus'ga. Tupana'ga ti omombo pa
 ga hugwi gādekote'varuhua ga'ete'varuhagwera ojive nehē, ei Jesus'ga. Po Tupana'ga
 ra'uva pe ga ete'varuhui Tupana'ga ra'uva mbotegweteavo nahā okote'varuhua, a'ero
 po ti Tupana'ga nomombori gādekote'varuhua ga hugwi nehē, ei Jesus'ga.

32 Po ga ete'varuhui ji ve vehevi okote'varuhua, a'ero po ti Tupana'ga imombori
 gādekote'varuhua ga hugwi nehē, ei Jesus'ga vyakotyva'ero vyagipeva'ero no. Po ga

ete'varuhui Tupana'ga ra'uva pe reki okote'varuhua'vo, a'ero po ti Tupana'ga nomomb-
 oragwami gande'kote'varuhua nehē. Nomombori po ti ga kiro. Aerē po ti ga nomombori
 nehē no, ei Jesus'ga fariseus'ga pe.

Iyva yva'ia pavēi

(Lucas 6.43-45; Mateus 7.15-20)

³³ —Pejapyaka ti nhinhi'iga rehe, ei Jesus'ga fariseus'ga pe. Po i'yva ikatu, a'ero yva'ia
 ikatu. Po i'yva ite'varuhu, a'ero yva'ia ite'varuhu. Ahe okwaha i'yva. A'reki ahe gwepia
 herekorame yva'ia ojihe, ei Jesus'ga fariseus'ga pe.

³⁴ Peko te'varuhu pe! ei Jesus'ga ga pe. Nurā pe ete'varuhui ojipe'ga pe. A'reki
 pejiyvutyteri pe pe peko te'varuhu hete, ei Jesus'ga fariseus'ga pe.

³⁵ Pyryve'ga, nane'yumi ga reaporogitaro pyryva'ea rehe. Nurā ga ekatui jipi, ei Jesus'ga.
 Ite'varuhuve'ga, nane'yumi ga reaporogitaro ite'varuhua'ea rehe. Nurā ga ete'varuhui, ei
 Jesus'ga.

³⁶ —Imombe'ukatuavo ji ei pe me: Aerē mbapava koty po ti hahy hete ga pe Tupana'ga
 erame ga pe nhaporemō gandeaporogita rehe nehē. Ga pe po ti ga ei: “Penhi'iteheuhu pe
 nahana'ha javo. Maraname pe nhi'inhi'itehei?” Nahā po ti ga ei ga pe nehē.

³⁷ A'reki ga gwendu pa nenhi'itehea nenhi'ipyryva reheve. A'ero nde nhi'ipyryvame po
 ti ga ei nde ve nehē: “Pyry nenhi'iga. Ereko katu nde a'ero,” e po ti ga nehē. Nde
 nhi'iteheuhurame ga henduvi no. A'ero po ti ga ei nde ve nehē: “Ndapyryvi nenhi'iga. Ereko
 te'varuhu nde a'ero,” e po ti ga nde ve nehē. A'ero po ti ga imondo'i hahyva'ea nde ve nehē
 nde ete'varuhuro gwaramo, ei Jesus'ga imombe'gwovo fariseus'ga pe.

Jesus'ga okwaha'javuka Jonasva'ea ahe ve

(Marcos 8.11-12; Lucas 11.29-32; 12.54-56)

³⁸ A'ero judeus'ga mbo'ehara'ga ei Jesus'ga pe fariseus'ga pavēi:

—Ahembo'eharamo eapo ti ahemonhimomby'ava'ea torohepia ti, ei ga.

³⁹ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Peko te'varuhu pe a'gwamova'ero! ei Jesus'ga. Ndapekoi pe Tupana'ga nhi'iga
 rehe pejikoge'yma ga rehe. A'ero pe ei: “Jesus'ga japoramē jate nhande ve ahemonhi-
 momby'ava'ea, a'ero po ti nhande ei ikwahava nehē: Tupana'ga ga poko. A'ea po ti nhande
 xa'e hepiagame nehē.” A'ea pe ei, ei Jesus'ga.

—Ndoapoukari po ti Tupana'ga ojipea ahemonhimomby'ava'ea pe me nehē. Ojikwe
 ga oapo ahemonhimomby'ava'ea Jonasva'ea mohemukaramē hako. A'ea jate po ti ga
 ikwahavukara'javi pe me nehē, ei Jesus'ga. Ymyahū Jonasva'ea ko Tupana'ga nhi'iga
 mombe'uharava'ea hako.

⁴⁰ Mokōi okira rupi Jonasva'ea reko'i piraruvihavuhua revegi pe. Kirē pira ahe mbo-
 jivya'javi gwevega hugwi. Aerē ahe hoi Tupana'ga nhi'iga mombe'gwombe'gwovo
 Nínivepeva'ea pe a'ero hako, ei Jesus'ga.

—Jonasva'ea javijitehe mokōi jikira rupi po ti ji reko'i vyva pype hete nehē. Kirē po ti
 ji hemi jugwi nehē vvyakotyva'ero vyagipeva'ero no, ei Jesus'ga. A'ero po ti pe ikwahavi
 Tupana'ga opoko Jesus'ga javo, ei Jesus'ga.

⁴¹ —Aerē mbapava koty po ti Tupana'ga omanove'ga mono'ono'ombavi a'gwamove'ga
 ndeheve nehē, ei Jesus'ga. Ga mono'ombavame po ti ga ei ga pe nhaporemō nehē peko
 te'varuhu pe javo. A'ea rupi po ti Nínivepeva'ea kweravi nehē no. Ojipiukaramē po
 ti ahe imboukwahavukari a'gwamove'ga ndekote'varuhua nehē. A'reki a'ea renonde
 ymyahū Nínivepeva'ea gwendu katu Tupana'ga nhi'iga hako. Opohi ahe okote'varuhua
 hugwi ymyahū hendukatavo Tupana'ga nhi'iga Jonasva'ea imombe'uro gwaramo hako,
 ei Jesus'ga ga pe imombe'gwovo.

—Ji rendu ti! ei Jesus'ga ga pe. Jihi kaitu amombe'u katu Tupana'ga nhi'iga Jonasva'ea
 hohe, ei Jesus'ga. A'gwamove'ga nohendupotari nhinhi'iga opohire'yma okote'varuhua
 hugwi. Nurā po ti Nínivepeva'ea imboukwahavukari a'gwamove'ga ndekote'varuhua nehē,
 ei Jesus'ga fariseus'ga pe.

⁴² —Mbapava koty po ti Tupana'ga omanove'ga mono'ono'ombavi a'gwamove'ga n-
 deheve, ei Jesus'ga. Ga mono'ombavame po ti ga ei ga pe nhaporemō nehē peko te'varuhu
 pe javo. A'ea rupi po ti tyapyrakotyva'ea ruvihavuhua'ea kweravi nehē no kunhang-
 werava'ea. Ojipiukaramē po ti ahe imboukwahavukari a'gwamove'ga ndekote'varuhua
 nehē. A'reki a'ea renonde ymyahū tyapyrakotyva'ea ruvihavuhua'ea uhu Salomāova'ea
 pyri hako tahendu ti gani'iga javo. “A'reki ga okwaha hete,” ei ahe ua. Paivouhu hete
 ahewyryra. Paivouhua hugwi ahe ruri hako tahendu ti ga javo, ei Jesus'ga imombe'gwovo
 fariseus'ga pe.

—Ji rendu ti! ei Jesus'ga ġa pe. Jihi kaitu akwaha hete Salomāova'ea hohe, ei Jesus'ga. Aġwamova'ero napehendupotari nhinhi'ġa ikwahapotare'yma a'itituhēva'ea. Nurā po ti ahe imboukwahavukari pendekote'varuhua nehē, ei Jesus'ga.

Ojivy anhaġa ahe pyri
(Lucas 11.24-26)

⁴³—Kiro po ti ji imombe'ui Diabo'gapyriva'ea rembipyhyga'ga anhaġa rembipyhyga'ga pe me, ei Jesus'ga. Na ja aġwamove'ġa ndekoi ite'varuhuve'ga - kiroki ġa opohi okote'varuhua hugwi novia ojikoge'yma ji rehe, ei Jesus'ga. Anhaġa ite'varuhu hete akwaimbae'ga pyhyga otiruahūro ga pe. Aerē anhaġa jipe'ai ga hugwi ogwovo yhye'yi me okwaokwava. “Mome po ti ji ruvi nehē?” e'i ovytyeri pe heka. Ndohepiagi reki.

⁴⁴ Nurā i'ei: “Ajivy po ti ji nhironga pe ipojykaa'java akwaimbae'ga pojykaa'java,” e'i anhaġa. Akwaimbae'ga pe anhaġa e'i nhironga.

—A'ero ituri ojivya akwaimbae'ga pyri. Ovahemame ga pyri anhaġa i'ei: “Ndogwerekoi ve ongapypeve'ga ipype imboavujkweripyra pype,” e'i akwaimbae'ga mombe'gwovo.

⁴⁵ “Taru ti jara ji pyri a'ero,” e'i.

—A'ero ihoi anhaġa rerua seteva'ea rerua. Akoja hohe seteva'ea tiruahū hete, ei Jesus'ga. Ovahemame akwaimbae'ga pyri ga pojykai otiruahūro ga pe. A'ero kiro koji'i tiruahū hete akwaimbae'ga pe. Ymya tiruahū ga pe ojipejiva'ea ga pojykarama. Aerē koji'i tiruahū hete ga pe seteva'ea ga pojykarama, ei Jesus'ga.

—Na jitehe tiruahū aġwamo ite'varuhuve'ga pe. Aerē koji'i po ti tiruahū hete ġa pe nehē. A'ereki opohi'rārame okote'varuhua hugwi novia ġa nde'i ji ve: “Herejo ejikoty'a ji pavēi.” A'ea ġa nde'i ji ve. Aerē koji'i ġa ndekote'varuhui a'ero, ei Jesus'ga.

Jesus'ga yembora gairūva'ea pavēi
(Marcos 3.31-35; Lucas 8.19-21)

⁴⁶ Jesus'ga imombe'urame pevove'ga pe nanime Jesus'ga yembora ruri gairū'ġa pavēi o'ama okari pe. Onhi'ti pota ġa ga pe.

⁴⁷ Pevove'ga pyteripeve'ga e'i Jesus'ga pe:

—Neyhēa uhu nde repiaga neirū'ġa pavēi. Pevo ġa ami okari pe.

⁴⁸ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Ji erame nhiihēa, marāve'ġa pe ji ei? ei ga. Ji erame nhiiirū'ġa, marāve'ġa pe ji ei? Kiro ji imombe'ukatui nde ve, ei Jesus'ga.

⁴⁹ A'ero Jesus'ga pova'eġi ġwemimbo'ehara'ġa pe. Ġwemimbo'ehara'ġa mombe'gwovo ga ei:

—Pehepia! Ga pe ji ei nhiiy'ġa. Ga pe ji ei nhiiirū'ġa, ei Jesus'ga.

⁵⁰ Kiroki ġa jiruva'ga nhi'ipo'ru yvagipeve'ga nhi'ipo'ru - ġa pe ji ei nhiiirū'ġa. A'e ji ġa pe no nhirendyra'ga. Nhiiy'ġa a'e ji ġa pe no, ei Jesus'ga.

13

Ha'yinha mohāihara'ga
(Marcos 4.1-9; Lucas 8.4-8)

¹ Onhi'imbavame Jesus'ga hoi onga hugwi ogwovo ypiahu pe. Pevo ga apygi oina.

² He'yjuhuve'ga nduri onhimbolybotyva ga pyri tihendu katu ti ga javo. Nurā ga hoi o'ava yharuhua pype oina. A'ero ga ami yembevyryi pe.

³ Ojo'java'ea pyvō ga ġa mbo'embo'ei imombe'gwovo ga pe he'yjuhuva'ea. Ga e'i:

—Ji rendu ti! ei Jesus'ga. Ha'yinha mohāihara'ga hoi ko pe ityma, ei ga.

⁴ Pevo ga imohāi ha'yinha. Nahā ga itymi ha'yinha. Ga imohāirame ha'yinha jara indurugi pehea rembeyvyra rupi. Ua gwyra'ia i'ui imokona, ei Jesus'ga.

⁵ —Ga imohāirame ha'yinha jara indurugi yja rehe ita arimo. A'ereki ita onhimongy-hetehu pevo. Xunhi yja a'ero ha'yinha pe. Kotihī henhunhamo novia. A'ereki nianami yja ita rehe.

⁶ Kwarahyaha imbokai ġaremityma a'ero. He'ouhū omanomo. A'ereki ndokihetei hapoa yvya pype, ei Jesus'ga.

⁷ —Ga imohāirame ha'yinha jara indurugi nhungwava ra'yinha pyteri pe hatīava'ea ra'yinha pyteri pe. Aerē ga'apoa ha'yinha renhunhamo nhungwava ra'yinha pavēi. A'ero nhungwava nhambyguhui ġaremityma, ei Jesus'ga.

⁸ —Ga imohāirame ha'yinha jara indurugi yjakatua pype. A'ero henhunhamo o'ao'aheteramo. He'yjuhu ahara a'ero. Jara pype ahara pype turi cem ha'yinha. Jara pype ahara pype turi sessenta ha'yinha. Jara pype ahara pype turi trinta ha'yinha.

Nahā Jesus'ga ei imombe'gwovo ha'yinha mohāihara'ga mombe'gwovo.

⁹ —Peapyakwa pe. Pehendu katu ti ji'ea a'ero! ei Jesus'ga pevove'ġa pe imombe'gwovo ojo'java'ea.

*Nurā ji amombe'u ojo'java'ea, ei Jesus'ga
(Marcos 4.10-12; Lucas 8.9-10)*

¹⁰ Jesus'ga remimbo'ehara'ga nduri ga pyri javo ga pe.

—Maraname nde imombe'ui ojo'java'ea ga pe ga mbo'erame? ei ga Jesus'ga pe.

¹¹ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Pe me Tupana'ga ei tokwaha ti ga onhimiva'ea nhirembiepiakatuhava javo, ei Jesus'ga. Marā hekoi kiro Tupana'ga vvyakotyve'ga ndepiakaturame okovo ganduvihavuhetero? A'earupiva'ea kiro ga ikwahakwahavukari pe me. Ojipe'ga pe po ti ga ndokwahavukari tuhē a'ea nehē, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe. Nurā ji imombe'ui ojo'java'ea ga pe ga mbo'erame, ei Jesus'ga.

¹² —Kiroki ga okwaha - ga pe po ti Tupana'ga ikwahavukari koji'iva'ea nehē. A'ero po ti ga ikwahahetei nehē, ei Jesus'ga. Kiroki ga ndokwahavi - po ga ikwahavi xunhiva'ea, a'ea vehevi po ti Tupana'ga imoka'nhyrbavukari ga pe nehē, ei Jesus'ga.

¹³ —Nurā ji imombe'ui ojo'java'ea ga pe. A'ereki

“hepiagame ga gwepia tehe reki.

A'ereki ga nombaragwahapotari hehe.

Henduvame ga gwendu tehe reki.

A'ereki ga ndokwahapotari”, ei Jesus'ga.

¹⁴ —Nahā ga ndekoi hepiage'yma henduve'yma no, ei Jesus'ga. Nahā hekoi Tupana'ga nhi'ipo'ruavo myyahūva'ea po'ruavo. A'ereki myyahū Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea Isaiasva'ea a'ea mombe'u Tupana'ga nhi'iga mombe'gwovo. Ahe e'i hako:

“Henduvame ga ndokwahavagwami reki.

Hepiagame ga nombaragwahavagwami reki hehe,” ei Tupana'ga.

¹⁵ Nahā ga. A'ereki ga noangarihu

tiandeapyakwapupugyme ti javo.

Ndiapyhai ga okovo

tikwahavyme ti Tupana'ga nhi'iga javo.

Ndojapyakai ga

xambaragwahavyme ti a'itituhēva'ea rehe javo.

Nahā ga ndekoi

tirojijjyyme ti nhandeaporogita javo.

Tomomboryme ti Tupana'ga nhanderekote'varuhua nhande hugwi nehē, ei ga, ei Tupana'ga.”

Ymyahū Isaiasva'ea ei a'ea mombe'gwovo hako, ei Jesus'ga.

¹⁶ —Pe me ki a'e te pyry hete. A'ereki pe pejirokwa ikwahava aherembikwahavipyre'yma Tupana'ga rembiapoa repiaga ganhi'iga rendukatuaovo, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe. Pyry hete pe me, a'e ji.

¹⁷ A'ereki myyahū ko ahe gwepia pota hete penembiepiaga Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea ganhi'igareheva'ea pavēi. He'yiva'ea gwepia pota. Ahe ndohepiagi reki. Gwendu pota hete ahe penemienduva no. Ahe nopenhuvu reki, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

Jesus'ga okwahavuka ha'ynha mohāihara'ga mombe'ua

(Marcos 4.13-20; Lucas 8.11-15)

¹⁸ —Pehendu ti a'ero ikwahava ojo'java'ea, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe. Kiro po ti ji imombe'ukatui pe me nehē ikwahavuka ha'ynha mohāihara'ga mombe'ua nehē, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

¹⁹ —Kiro Tupana'ga reko vvyakotyve'ga nduvihavuhetero ga ndepiakatuavo, ei Jesus'ga. Kiroki ga gwendu a'ea mombe'ua novīa ikwahave'yma - ga pyri ahemoandyandyihara'ga Diabo'ga ruri a'ero ipe'avo imombe'ua gapy'a hugwi imoka'nhyrbavuka ga pe, ei Jesus'ga. Ga pe ji ei a'ero ji imombe'urame ha'ynha indurugagwera pehea rembeyvyrarupi.

²⁰ —Amombe'u jipe ko ji ha'ynha indurugagwera - kiroki onduru ita rehe, ei Jesus'ga. Kotihī henhui ha'ynha novīa. A'ereki kwarahya rerekovo gwaramo nonhimomiranami a'ero omanomo, ei ga. A'ereki ndokihetei hapoa vyva pype.

—A'ea ja ga ndekoi - kiroki ga gwendu nanderuvihavuhete'ga mombe'ua. Kotihī ga ndoryndoryvamo hehe novīa.

²¹ Aerē ojipe'ga omondo hahyva'ea ga pe ndoropotari pe henduvame gamombe'ua javo. Hahyro gwaramo ga pe ga nonhimomiranami a'ero kotihī opohia nanderuvihavuhete'ga mombe'ua hugwi. A'ereki ndokihetei gamombe'ua gayvyteri pe.

²² —Amombe'u jipe ko ji ha'yinha indurugagwera – kiroki onduru nhungwava ra'yinha pyteri pe hat'ia'va'ea ra'yinha pyteri pe. Aerē igwaigwavete hat'ia'va'ea nhambyguhui garemityma jukavo, ei Jesus'ga.

—A'ea ja ojipe'ga ndekoi nhungwava pyteripeva'ea ja. Ga gwendu ojipe'ga erame ga pe: “Tupana'ga nhande poko katu kiro nhanderuvihavuhuhete'ga.” A'ea ga gwendu katu. Aerē ga agatarahivuhua nohenduva'javukari a'ea ga pe. A'ero ga ndokoa'javi reki gamombe'ua rupi okokatue'yma ojipe'ga pe oporavykye'yma ga pe.

²³ —Amombe'u jipe ko ji ha'yinha indurugagwera – kiroki onduru yjakatua pype, ei Jesus'ga. A'ea ja ojipe'ga ndekoi yjakatuapypeva'ea ja. Gwendu katu ga nhanderuvihavuhuhete'ga mombe'ua ikwahava. Japyakwapupu ga henduvame. Oko katu ga okovo gamombe'ua rupi a'ero. Nahā ga ha'yinha mohāihara'ga remitymipyra'va'ea ja. Ojipea pype garemitymipyra pype turi cem ha'yinha ahara pype. Ojipea pype turi sessenta ha'yinha ahara pype. Ojipea pype turi trinta ha'yinha ahara pype. Na jitehe ko ga – kiroki ga japyakwapupu. Ombojoavyavy gaporavyky Tupana'ga pe okokatua'vo ojipe'ga pe. Jara'ga he'yjuhu gaporavyky. Jara'ga koji'i gaporavyky. Nahanahā ga ndekoi.

A'ea Jesus'ga ei imombe'gwovo pa ojo'java'ea ikwahavuka gwemimbo'ehara'ga pe.

Nhungwava trigo'java'ea

²⁴ Ojipea pyvō ojo'java'ea pyvō Jesus'ga ga mbo'ei. A'ero ga ei:

—Marā hekoi kiro yvyakotyve'ga pe ga erame Tupana'ga nhanderuvihavuhuhetero oko javo? A'ea rehe po ti ji pe mbo'ei ikwahavuka pe me imombe'gwovo a'ea'java'ea, ei ga. Akwaimbae'ga imohāi ha'yinhapyryva trigo ra'yinha ko pe ityma.

²⁵ Aerē ypytunimo ga kipavame ga arōe'yve'ga ruri imohaina nhungwava ra'yinha trigo'java'ea ra'yinha ko pe trigo pyteri pe. Kirē ga hoi a'ero ojipiukare'yma ogwovo.

²⁶ —Aerē jate trigo henhunhamo nhungwava pavēi. I'ai herekovo ahara. I'arame jate kohoa jara'gapyrive'ga mbaragwahavi nhungwava rehe trigo pyteri pe a'ea ko trigo rūi reki javo.

²⁷ A'ero ga hoi kohoa jara'ga pyri javo ga pe: “Orepojykaharamo eretȳ nde trigo ra'yinhapyryva ko pe. Maraname gwereko nhungwava trigo pyteri pe? Ma'ga omohāi naerū nhungwava ra'yinha trigo'java'ea ra'yinha a'ero trigo pyteri pe raikwehe?” ei ga ijara'ga pe.

²⁸ —A'ero ga ei ga pe: “Ma'ga po? Ojipe'ga nanhiarōi a'ero imohaina nhungwava ra'yinha ipype raikwehe,” ei ga.

—A'ero ga ei: “Marā a'ero? Toroho ti nhungwava mondoroga? Marā?” ei ga.

²⁹ —“Tapemondorogi na'ē,” ei ga. “Nhungwava mondorogame mara'ngu po ti pe imondoroga trigo jajuve'yva'ea nhungwava reheve nehē?

³⁰ Na inhimomboakari ojogweheve,” ei ga, ei Jesus'ga imombe'gwovo. “Aerē trigo jajuve po ti ji ei trigo mono'ōhara'ga pe nehē: Nhungwava na'ē ti pemondoro trigo'java'ea jugwi imono'oga nehē. Peapytī ti jajurupya pe herogwovo imbokaita. Nahā po ti ji ei ga pe nehē,” ei ga, ei Jesus'ga imombe'gwovo. “A'ea py'rovo gwe ti pemono'ō trigo herua imondovo hyrua pype jia'po pype. Nahā po ti ji ei ga pe nehē,” ei kohoa jara'ga.

Nahā Jesus'ga ei imombe'gwovo ojo'java'ea.

Mostarda ra'yinha xunhihete'va'ea

(Marcos 4.30-32; Lucas 13.18-19)

³¹ Ojipea pyvō ojo'java'ea pyvō Jesus'ga ga mbo'ei. A'ero ga ei:

—Marā hekoi kiro yvyakotyve'ga pe ga erame Tupana'ga nhanderuvihavuhuhetero oko javo? A'ea rehe po ti ji pe mbo'ei ikwahavuka pe me imombe'gwovo a'ea'java'ea, ei ga. Akwaimbae'ga gwereko mostarda ra'yinha. A'ea ga itymi ko pe, ei Jesus'ga.

³² Mostarda ra'yinha ko jara gwyre'i pa xunhi hete. Henhunhame mostarda roryryvamo. Aerē yvovouhuro. A'ero koji'i hehanhuhū oji'java'ea hohe yvovouhuro. A'ero gwya'ia ruri onhimongyavo upa hakā rehe japovo gwaityga, ei Jesus'ga he'yje'yve'ga po ti he'yjuhu nehē javo.

Pāo imbovuhava

(Lucas 13.20-21)

³³ Ojipea pyvō ojo'java'ea pyvō Jesus'ga ga mbo'ei. A'ero ga ei:

—Marā hekoi kiro yvyakotyve'ga pe ga erame Tupana'ga nhanderuvihavuhuhetero oko javo? A'ea rehe po ti ji pe mbo'ei ikwahavuka pe me imombe'gwovo a'ea'java'ea, ei ga.

Kunhahēa opyhy he'yiva'ea vinte e cinco quilos de farinha de trigo, ei ga. Trigo pype hēa imbojihe'ari imbovuhava ta'apo ti ji pāo javo. A'ero hēa igwaragwarai humbirimbiriga trigo ru'uma. Igwaigwavete imbovuhava onhinhamba trigo ru'uma pype imbovuvupava, ei Jesus'ga igwaigwavete po ti ga herojijyi ojeaporogita nehē javo.

*Nahā hekoi Tupana'ga nhi'īpo'ruavo
(Marcos 4.33-34)*

³⁴ A'ea pa Jesus'ga imombe'ui ojo'java'ea pevove'ga pe he'yjuhuve'ga pe. A'ea jate ga imombe'ui ga pe ga mbo'eavo.

³⁵ Nahā hekoi Tupana'ga nhi'īpo'ruavo ymyahūva'ea po'ruavo. A'ereki ymyahū Tupana'ga nhi'īga mombe'uharava'ea a'ea mombe'u. A'ea rupi ahe ei Tupana'ga nhi'īga mombe'gwovo hako:

“Amombe'u po ti ji ga pe ojo'java'ea nehē.

Kiroki onhimi vyva apopyyagwera jate

– kiro po ti ji a'ea kwahavukari imombe'gwovo ga pe nehē,” ei ahe hako.

Jesus'ga okwahavuka trigo'java'ea mombe'ua

³⁶ Pevove'ga mondoukarame ojihugwi Jesus'ga hoi onga pype. A'ero garemimbo'ehara'ga nduri ga pyri javo ga pe:

–Ore mbo'e ti ojo'java'ea rehe ikwahavuka ore ve nhungwava mombe'ua trigo'java'ea mombe'ua, ei ga Jesus'ga pe.

³⁷ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

–Kwa. Kiro po ti ji imombe'ukatui pe me nehē. Jijive vyvakotyva'ero yvagipeva'ero ji ei ji ga mombe'urame ha'ynhapyryva mohāihara'ga, ei Jesus'ga.

³⁸ Kohoa a'e ko ji vyvakotyva pe, ei Jesus'ga imombe'gwovo ga pe. Ha'ynhapyryva a'e ko ji jireheve'ga pe. Ga e'i Tupana'ga pe: “Ndehe ko oreruvihavuhetero.” Nhungwava trigo'java'ea a'e ko ji ite'varuhuve'gareheve'ga pe Diabo'gareheve'ga pe. Ga e'i Diabo'ga pe: “Ndehe ko oreruvihavamo.”

³⁹ Ha'ynhapyryva mohāihara'ga arōe'yve'ga – kiroki ga ot'y nhungwava gakohoa pype – ga arōe'yve'ga a'e ko ji Diabo'ga pe nhīarōe'yve'ga pe, ei Jesus'ga. Koapora mondorohava a'e ko ji mbapavakotyva pe. Koapora mondorohara'ga a'e ko ji Tupana'gapryve'ga pe yvagipeve'ga pe, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

⁴⁰ –Koapora mondorohara'ga imondorogi nhungwava trigo'java'ea imbokaita, a'e ko ji ko, ei Jesus'ga. Na jitehe mbapava koty po ti ji ite'varuhuve'ga mondoukari hahyva'ea ruvihava pype nehē, ei Jesus'ga.

⁴¹ Vyvakotyva'ero yvagipeva'ero po ti ji jipyryve'ga mondoi vyva koty nehē yvagipeve'ga. A'ero jireheve'ga ndeja po ti ga ite'varuhuve'ga nderohopavi nehē – kiroki ite'varuhuve'ga ombo'e ite'varuhuva'ea rehe, ei Jesus'ga. Okote'varuhuve'ga nhaporemō po ti jipyryve'ga ga nderohoi jireheve'ga pytera hugwi nehē no, ei Jesus'ga.

⁴² A'ero po ti jipyryve'ga okote'varuhuve'ga mombori hahyva'ea ruvihava pype. Tataheteuhua koi hahyva'ea ruvihava. Pevō po ti ga jehe'oi ojīhe onhimonha'ngavo hahyrame ojive nehē, ei Jesus'ga.

⁴³ –A'ero po ti Tupana'ga nhi'īgareheve'ga popoakara jukwahahetero nehē. Ikatu katu po ti ga gworygworyvamo nehē – perope gānduvete'ga ojīkoty'a ga pavēi Tupana'ga, ei Jesus'ga. Peapyakwa pe. Pehendu katu ti jī'ea a'ero! ei Jesus'ga imombe'gwovo katu gwemimbo'ehara'ga pe ojo'java'ea.

Akwaimbae'ga gwepia pyryheteva'ea ko pe

⁴⁴ –Marā hekoi kiro vyvakotyve'ga pe ga erame Tupana'ga nhanderuvihavuhetero oko javo? A'ea rehe po ti ji pe mbo'ei ikwahavuka pe me imombe'gwovo a'ea'java'ea nehē, ei ga. Akwaimbae'ga hepiagi pyryheteva'ea ko pe. A'ereki a'ea ojipe'ga omi jipe vykykvara pype tohepiagyme ti ga javo. Garemimipyra repiagame akwaimbae'ga heja pevo imima'java. Horyory ga hehe. Nurā ga imondopavi ombatera ojihugwi tombuhu ti ga ji ve itambere'ia mbatera pe javo. A'ero ga itambere'ia rerohoi imondopava kohoa jara'ga pe ipyhyga kohoa ga hugwi. “Nahā ji ipojoykai nhirembiepiagipyra,” ei ga ovytyeri pe, ei Jesus'ga. Nahā hekoi vyvakotyve'ga pe ga erame Tupana'ga nhanderuvihavuhetero oko javo.

A'ea Jesus'ga ei imombe'gwovo gwemimbo'ehara'ga pe ojo'java'ea ikwahavuka ga pe na jitehe pyryheteva'ea tuhē ko aherekoa Tupana'gareheva'ero javo.

Ita'ia'java'ea pyryheteva'ea pérola

⁴⁵ –Marā hekoi kiro vyvakotyve'ga pe ga erame Tupana'ga nhanderuvihavuhetero oko javo? A'ea rehe po ti ji pe mbo'ei ikwahavuka pe me imombe'gwovo a'ea'java'ea nehē,

ei Jesus'ga. Ima'ēhara'ga hogahoi ojipe'gape'ga pyri ipyhypota ita'ia'java'ea pyryheteve'a'ea pérolas ijara'ga hugwi.

⁴⁶ A'ero ga hepiagi ita'ia'java'ea pyryheteve'a'ea ijara'ga pyri. He'yi itambere'ia hehe. A'ero ga hoi imondopava ombatera ojihugwi tombuhu ti ga ji ve itambere'ia mbatera pe javo. A'ero ga itambere'ia rerohoi imondovo ijara'ga pe imbuhuruka ojive ita'ia'java'ea pyryheteve'a'ea pérolapyryhetea ipoijkavo, ei Jesus'ga na jitehe pyryheteve'a'ea tuhē ko aherekoo Tupana'gareheva'ero javo.

Pira mboahava

⁴⁷ —Marā po ti hekoi nehē vvyakotyve'ga pe ga erame Tupana'ga nhanderuvihavuhetero oko javo? A'ea rehe po ti ji pe mbo'ei ikwahavuka pe me imombe'gwovo a'ea'java'ea nehē, ei Jesus'ga. Pira mboahava pirareheve'ga imombori ypiahu pe imbo'aparavuhupava pira, ei Jesus'ga.

⁴⁸ Imboahava tynahē hete. A'ero yembeyvyri pe ga heruri ino'ga. Oapy ga imo'emo'eamo. Pirapyryva ga imondoi hyrua pype imohina. Pirate'varuhua ga imombori, ei Jesus'ga.

⁴⁹ —Aerē na jitehe po ti Tupana'ga vvyakotyve'ga nderekoukari mbapava koty nehē. Mbapava koty po ti gapyryve'ga nduri ite'varuhuve'ga nderogwovo Tupana'ga nhi'igareheve'ga pytera hugwi nehē, ei Jesus'ga.

⁵⁰ Hahyva'ea ruvihava pype po ti ga ite'varuhuve'ga mombori nehē. Tataheteuhua koi hahyva'ea ruvihava. Pevo po ti ga jehe'oi ojihe onhimonha'ngavo hahyrame ojive nehē, ei Jesus'ga.

A'ea Jesus'ga omombe'u ojo'java'ea.

A'itituhēva'ea ko myyahūva'ea ipyahuva'ea no

⁵¹ —Marā? Pekwaha pe penhimombaragwahava nhiremimbo'eagwera rehe nhaporemō ji pe mbo'erame ojo'java'ea pyvō? Marā? ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

—Orokwaha pa ore akoja neremimbo'eagwera, ei ga.

⁵² A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Judeus'ga mbo'ehara'ga ikwahaparavuhui ji ombo'erame, ei Jesus'ga. A'reki ga okwahavypy myyahūva'ea aheremimbo'eagwera. Aerē ji ga mbo'ei ipyahuva'ea rehe javo ga pe: Nahana'ā hekoi vvyakotyve'ga pe ga erame Tupana'ga nhanderuvihavuhetero oko javo. A'ero ga ikwahavi a'ea no. Ga ko onga jara'ga ja a'ero, ei Jesus'ga. A'reki onga jara'ga gweno'ē myyahūva'ea ipyahuva'ea reheve ombaterahetea hugwi ombatera rerekokatuhava hugwi, ei Jesus'ga ga pe.

Jesus'ga oko ocidade de Nazaré pe

(Marcos 6.1-6; Lucas 4.16-30)

⁵³ Ga mbo'epavame ojo'java'ea pyvō Jesus'ga hoi pea hugwi ogwovo.

⁵⁴ Ogwyri pe ga ruri ocidade de Nazaré pe ovahema. Pevo ga ga mbo'ekatukatui gajatykahava pype. A'ero ga nhimomby'ai ga rehe. A'ero ga ei ojohupe:

—Ma'ga po ga mbo'ehetei ikwahavukaheteavo ga pe? Ma'ga po ga mbopopoaka japovouka ga pe ahemonhimomby'ava'ea? ei ga.

⁵⁵ Ga onga apohara'ga ra'yra'ga rūi naerū? ei ga. Gayhē, hēa ko Mariahēa. Gairū'ga ko Tiago'ga, José'ga, Simão'ga, Judas'ga. Tikwaha pa nhande ga.

⁵⁶ Garendyra'ga u pa nhande pyri. Ymyava'ea atyvi ga agwamo. Maraname ga ikwahapavi naerū? ei ga.

⁵⁷ Igwaigwavete ga ndokoi ga rehe ga arō'e'yma a'ero.

A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Ojipe'ga gwyriveve'ga omondo gweaporo'gita imohina Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ga ndehe. Gagwyriveve'ga jate nomondoi imohina ga ndehe ganongapypeve'ga pavēi, ei Jesus'ga ga pe.

⁵⁸ Ndahe'yi reki Jesus'ga rembiapoa a'ero ahemonhimomby'ava'ea pevo ga pe. A'reki ga ndojikogi ga rehe.

14

João Batista'ea omano

(Marcos 6.14-29; Lucas 9.7-9)

¹ Aerē Herodes'ga hendupavi ga Jesus'ga mombe'urame. Ga omombe'u Jesus'ga remimonhimomby'ava'ea mombe'urame no. Herodes'ga ko omondomondo Galiléiapeve'ga gwemimbotarimova'ea rupi gagwyri pe.

² Jesus'ga mombe'ua renduvame Herodes'ga etehei ojipyryve'ga pe:

—Jesus'ga ko João Batista'ga. Ovy João Batista'ga gwyryva hugwi okwerava, ei ga. Nurā ga japo ahemonhimomby'ava'ea, e'i tehe Herodes'ga.

³ Nahã Herodes'ga ei. A'ereki João Batistava'ea manoa renonde Herodes'ga João Batistava'ea pyhyguka ahe kwaruka itanhuramuhũa pyvõ ahe mongiuuka cadeia pype. Herodiashẽa rehe Herodes'ga opyhyguka João Batistava'ea raikwehe. Herodiashẽa ko Herodes'ga irũ'ga rembirekoro na'ẽ oko, Filipe'ga rembirekoro. Kirẽ Herodes'ga hẽa rereko raikwehe.

⁴ Nurã João Batistava'ea e'ie'i Herodes'ga pe:

–Maranameuhũ nde hẽa rerekoi? Po ahe ndogwerekoi te hẽa! ei João Batistava'ea Herodes'ga pe.

⁵ Ndotari Herodes'ga ahe'ea ojive. Nurã ga ahe mongiuuka cadeia pype ahe jukapota. Ndojukaukari reki ga ahe. A'ereki ga okyhyji judeus'ga hugwi. A'ereki ga e'i:

–João Batista'ga ko Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ga, ei ẽa onhimongyavo.

⁶ Aerẽ o'aragwera rupi Herodes'ga oapo toryva. A'ero Herodiashẽa ra'yrahẽa tehe ojiroky gandovai pyteri pe – kiroki ẽa uhu toryva repiaga. Ikatu Herodes'ga pe hẽajiroky.

⁷ A'ero ga e'i hẽa pe:

–Gara nde erepota imondoa ejive? ei ga. Amondo tuhẽ po ti ji nde ve nehẽ. Tupana'ga ji'ea renduvame ji ei poro nde ve.

A'ea Herodes'ga e'i Herodiashẽa ra'yrahẽa pe.

⁸ A'ero hẽayhẽa e'i hẽa pe:

–Ere ti Herodes'ga pe: “Embuhu ti ji ve kiro João Batista'ga akağa nhaembeva pype.” Nahã ti ere ga pe, ei hẽa gwa'yrahẽa pe hẽa mbo'eavo.

–Kwa, ei hẽa oyhẽa pe.

Nurã kiro hẽa e'i Herodes'ga pe:

–Embuhu ti ji ve kiro João Batista'ga akağa nhaembeva pype, ei hẽa.

⁹ A'ea renduvame Herodes'ga ndovy'ari. Toryvarupive'ga gwendu ga'eagwera hẽa pe ga erame: “Gara nde erepota imondoa ejive? Amondo tuhẽ po ti ji nehẽ. Tupana'ga ji'ea renduvame ji ei poro nde ve.”

Nurã ga e'i kiro ojipyri'ga pe:

–Peko ti hẽanhi'iga rupi a'ero.

¹⁰ Peho ti cadeia pype ga jukavo ga'akağa momboa herua hẽa pe, ei ga.

¹¹ A'ero ẽa oho João Batistava'ea jukavo aheakağa rerua nhaembeva pype imondovo hẽa pe. Hẽa gweroho oyhẽa pe a'ero herovahema.

¹² João Batistava'ea'ereheve'ga uhu a'ero ahera'oa rerogwovo ityma. Aerẽ ẽa oho Jesus'ga pyri imombe'gwovo ahemanoa ga pe.

Nahã ko João Batistava'ea manoa raikwehe.

Herodes'ga nomoka'nhyimi kiro João Batistava'ea akağa imomborukaragwera. Nurã henduvame Jesus'ga remimonhimomby'ava'ea Herodes'ga ei:

–Jesus'ga ko João Batista'ga. Ovy João Batista'ga gwvyva hugwi okwerava, ei Herodes'ga.

Jesus'ga omondouka mbatera cinco milva'ea pe

(Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17; João 6.1-14)

¹³ Herodes'ga nhi'iga kwahavame Jesus'ga hoi yhara pype ypihua aherovai ogwovo ongae'yi me tajipe'a ti ji avove'ga hugwi javo.

Gahoa kwahavame he'yive'ga hoi opyvo cidades hugwi ogwovo ypihua rembeyvrya rupi. Nahã ga vahemypyri aherovai Jesus'ga rovatiamo tihendu ti ga javo.

¹⁴ Jesus'ga ẽa ndepiagi pevo ohemame yhara hugwi a'ero. Oporogwety ga ẽa. Omombi ga karugwara ga pyteripeve'ga hugwi itetirũave'ga hugwi.

¹⁵ Ka'arugame dozeve'ga Jesus'ga remimbo'ehara'ga nduri ga pyri. Ga pe ẽa ei a'ero:

–Ka'aru hete kiro. Agwa'ga ndo'ui ve reki. Nurã ti emondouka ga avo hugwi, ei ga. Ahã onga avo. Toho ti ẽa cidades'i pe ira'agweva'e pe ipyhyga mbatera. Pevo po ti ẽa hoi i'gwovo nehẽ.

A'ea Jesus'ga remimbo'ehara'ga ei Jesus'ga pe ẽa mondouka pota ga pe.

¹⁶ –Tohoyme po ti ẽa hamo, ei Jesus'ga ẽa pe. Pehe ti pemondo mbatera ẽa pe to'u ti ẽa javo, ei Jesus'ga.

¹⁷ A'ero ga ei ga pe:

–Ndorogwerekoi te! ei ẽa. Cinco pães orogwerekoi dois pira reheve. Ndohygi'i'i po ti ẽa ndehe nehẽ, ei ẽa.

¹⁸ –Peru ti ji ve a'ero, ei Jesus'ga ẽa pe.

–Kwa, ei ẽa herua.

¹⁹ Pevove'ga pe Jesus'ga ei:

–Peapy ti yvyvo nhungwava rehe, ei ga ẽa pe.

Oapy ẽa a'ero.

²⁰ Kiro ga ipyhygi mbatera – kiroki cinco pães dois pira reheve. Ojovavu ga yvaga repiaga.

—Ndepyry hete nde imbuhua ore ve, ei Jesus'ga Tupana'ga pe.

Kiro Jesus'ga haygwe'rogwe'rogi pães imondomondovo gwemimbo'ehara'ga pe pira reheve. Kiro ga imondomondoï ga pe.

²¹ Kiro ga nhaporemō i'ui onhimoytaromouka.

Ga i'urē Jesus'ga remimbo'ehara'ga imono'ogi hembyruera imondovo yrua pype. He'yjuhuvua'ea hembyruera opyta reki garemihaygwe'rogawera. Aereki ga ndo'upavi. He'yjuhuvua'ea dozeva'ea yrua tynahē. Kiroki ga o'u pevo Jesus'ga pyri - ga ko he'yjuhu hete ranuhū. Cinco milve'ga o'u akwaimba'ero. Kunhangwera'ga tayri'ga pavēi i'ui no. Nahā Jesus'ga japoï ahemonthimomby'ava'ea he'yje'ŷva'ea imbovua imondovo ga pe.

Jesus'ga oho yhya arimo

(Marcos 6.45-52; Joāo 6.15-21)

²² Ga imono'ombavirē hembyruera Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ga pe ga mondovouka:

—Pe'a ti yharuhua pype, ei ga. Peho ti ji renonde ypihua aherovai, ei ga ga pe. Apyta naē po ti ji avo agwa'ga mondovo nehē, ei Jesus'ga.

—Kwa, ei ga.

A'ero ga avi herogwovo.

²³ Jesus'ga pytai a'ero pevove'ga mondovo ganonga pe. Ga horame ga tehe oho vvytyruhua rupi opytavo pevo tanhi'i ti Tupana'ga pe javo. Pevo ga pytai onhi'iga Tupana'ga pe imongaruheteavo.

²⁴ A'ea rupi garemimbo'ehara'ga ndekoi ypihua pyteri pe. Ombohemohe hete yharuhua vvytua rerekovo. Vvytua ipopoaka yhara mondoukare'yma aherovai.

²⁵ Ko'egwerīrame Jesus'ga hoi yhya arimo ogwovo ga pyri.

²⁶ Garemimbo'ehara'ga garura repiagame gapy'a omyi.

—Anhağa po uhu yhya arimo! ei ga.

Hahēahē ga okyhyjiavo.

²⁷ Kotihī Jesus'ga ei a'ero:

—Penogatu ti pejipy'a. Tapekyhyjia'javi ti. Aereki ji tuhē ako, ei Jesus'ga ga pe.

²⁸ A'ero Pedro'ga ei Jesus'ga pe:

—Po nde Jesus Cristoramo hamo, yhya arimo po ti nde ji mbuhuri ejipyri nehē hamo, ei ga.

²⁹ —Ejo ti, ei Jesus'ga ga pe a'ero.

A'ero Pedro'ga hemi yhara hugwi ogwovo yhya arimo ogwovo Jesus'ga pyri.

³⁰ Aerē ga kyhyji reki. Aereki ipopoaka vvytua. A'ero ppy pe ohoğwerīrame ga hapukai Jesus'ga pe:

—Ji pyhy! ei ga Jesus'ga pe opojykaharete'ga pe.

³¹ Kotihī Jesus'ga opoa mondoidi ga pe ga pyhyga.

—Nderejikogi nde ji rehe, ei Jesus'ga ga pe. Garamo nde ndajireroviarihu Jesus'ga po nanhimondokatui yhya arimo javo? ei Jesus'ga Pedro'ga pe. Nurā nde hoi gwerevi ppy pe, ei Jesus'ga.

³² Jesus'ga avame yhara pype Pedro'ga pavēi ndura'javi vvytua.

³³ Jara'ga yhara pypeve'ga nduri Jesus'ga pyri ga mboheteavo.

—Tupana'ga ra'ra tuhē ko nde, ei ga ga pe gwenypy'amo ga pyri.

Jesus'ga omombi aheterirūa Genesaré pe

(Marcos 6.53-56)

³⁴ Ogwovo Jesus'ga herohoi ypihua aherovai a'ero herovahema Genesarépeve'ga gwyrri pe.

³⁵ Ikwahavame Jesus'ga ndura pevove'ga omondomondo onhi'iga ojohupe ga mombe'gwovo ogwyrripeve'ga pe nhaporemō. Nahā ga ga momorandupavi. Henduvame ga itetirūave'ga mbojatykapavi ga nderua Jesus'ga pyri ga nderovahema.

³⁶ —Na ti itetirūave'ga pokogi ndepira rembeyvra rehe nehē, ei ga. Po ti ga pokogi hehe vehevi, a'ero po ti gatetirūa ipigi ga hugwi nehē, ei ga Jesus'ga pe.

Kiroki ga opoko gapira rehe - ga hugwi gatetirūa pigi a'ero.

15

Jesus'ga onhi'i judeus'ga namonhava'ea remimbo'eagwera rehe

(Marcos 7.1-13)

¹ Aerē ga nduri Jesus'ga pyri Jerusalém hugwi fariseus'ga judeus'ga mbo'ehara'ga pavēi. Ovahemame ga ei Jesus'ga pe:

² —Maranameuhū neremimbo'ehara'ga nohendukatui nhaneramonhava'ea remimbo'eagwera naerū? Nhaneramonhava'ea e'i: "Nahanahā nhande xajipogwei katu. Nhandejipogweikaturo gwaramo nhande nhimombyryvi Tupana'ga pe." Nahā

nhaneramonhava'ea ei nhande mbo'embo'eavo. Na rūi neremimbo'ehara'ga jipogwei i'ua renonde nahā oijkwakuve'yma, ei ga Jesus'ga pe.

³—Pehe no, ei Jesus'ga ga pe. Maranameuhū pe napehendukatui Tupana'ga nhi'iga? ei Jesus'ga. Tupana'ga erame nahanahā ti peko javo pe ndapekoi ganih'iga rupi. Penhimimbo'ea rupi jate reki pe ndekoi pejikovo Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea rupi, ei Jesus'ga.

⁴Ymyahū Tupana'ga ei:

“Pemondo ti pejeaporogita imohina pejuva'ga ndehe penhy'ga ndehe no,” ei Tupana'ga hako, ei Jesus'ga.

“Kiroki ga e'i te'varuhu uva'ga pe oyhēa pe no

– tojukauka ti ga ga a'ero,” ei Tupana'ga hako, ei Jesus'ga.

⁵—Pe ki a'e te Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea rehe pe ga mbo'ei, ei Jesus'ga. Po ga ei uva'ga pe oy'ga pe no: “Apoko pota ji imondovo mbatera pe me novia. Emo ji amondo akoja Tupana'ga pe,” ei ga ga pe.

⁶Pe'e pe ga pe a'ero: “Nanongara pyri!” Nahā pe ga mbo'ei pejikoe'yma Tupana'ga nhi'iga rehe, ei Jesus'ga ga pe. A'ereki ga erame a'ea ga nomondoi ojeaporogita imohina uva'ga ndehe oy'ga ndehe no. Ndopokogi ga uva'ga oy'ga ndeheve a'ero imondoe'yma ga pe. Nahā ga ndekote'varuhui, ei Jesus'ga.

⁷—Pehe ko pekokatu'āva'ero, a'e ji pe me a'ero, ei Jesus'ga ga pe. Ymyahū Isaiasva'ea pe mombe'u katu jipe Tupana'ga nhi'iga mombe'urame hako. A'ereki ahe e'i:

⁸“ ‘Arove'ga onhi'igatu tehe ji ve
torombohete Tupana'ga javo,’ ei Tupana'ga.

'Emo ga nanhiarōi imondoe'yma gweaporogita imohina ji rehe.

⁹Ji mbohete tehe ga.

A'ereki nhinh'i'iga rehe rūi ga ombo'e.

Vvyakotyve'ga nemimbo'ea rehe ga ga mbo'ei

a'ea ko Tupana'ga nhi'iga javo tehe jupe,' ei Tupana'ga,” ei ahe hako, ei Jesus'ga fariseus'ga pe judeus'ga mbo'ehara'ga pe no.

Ahereaporogitate'varuhua ahe mbote'varuhu

(Marcos 7.14-23)

¹⁰Jesus'ga ga mbuhuri ojipyri pevove'ga he'yjuhuve'ga. A'ero ga ei ga pe:

—Pehendu ti ikwahava, ei ga.

¹¹Kiroki oki nhandejurua pype – a'ea nianembote'varuhui. Kiroki ohē nhandejurua hugwi – a'ea nhande mbote'varuhu, ei Jesus'ga ga pe.

¹²A'ero Jesus'ga remimbo'ehara'ga nduri ga pyri javo ga pe:

—A'ea nde erame fariseus'ga nhimonha'ngai nenhi'iga arōe'yma. Erekwaha nde? ei ga Jesus'ga pe.

¹³A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Jiruva'ga yvagipeve'ga po ti o'o pa gwemitymipyrrarūiva'ea nehē, ei Jesus'ga.

Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea pe ganemimbo'ea pe Jesus'ga ei: Tupana'ga remitymipyrrarūiva'ea. Tupana'ga po ti omombi pa ganemimbo'ea nehē.

¹⁴—Na ga ndekojate a'ero fariseus'ga, ei Jesus'ga. Ga ko heakwagweve'ga ja – kiroki ga gweroho pota oji'jave'ga, ei Jesus'ga. Po heakwagweve'ga gweroho ojipe'ga – kiroki ga ga ja ndohepiagi, a'ero po ti ga memei ohi ikwara pype nehē. A'ereki ga memei ndohepiagi, ei Jesus'ga.

¹⁵A'ero Pedro'ga ei Jesus'ga pe:

—Ore mbo'e katu ti ojo'java'ea rehe. A'ereki ndorokwahavi a'ea. Maraname nde ei akoja ore ve? “Kiroki oki nhandejurua pype – a'ea nianembote'varuhui. Kiroki ohē nhandejurua hugwi – a'ea nhande mbote'varuhu,” ere nde. A'ea rehe ti ore mbo'e katu a'ero, ei Pedro'ga.

¹⁶A'ero Jesus'ga ei Pedro'ga pe:

—Maranuhū pehe ndapekwahavi no? ei Jesus'ga.

¹⁷Kiroki oki nhandejurua pype – a'ea oho nhanderevega pype ohema nhande atarame.

—Maranuhū pe ndapekwahavi naerū? ei Jesus'ga.

¹⁸Kiroki ohē nhandejurua hugwi – a'ea ohē nhandevytera hugwi nhande mbote'varuhua, ei Jesus'ga.

¹⁹Po pejiyvvyteri pe pe ndeaporogitate'varuhuro, a'ero pejiyvvyteri pe pe ei na'ē penhimonha'ngavo tijuka ti ga javo ga pe. A'ero po pe ga jukai. Pe ei na'ē pejiyvvyteri pe tiroho ti garembirekohēa ga hugwi javo hēa pe. A'ero po pe hēa perohoi pejive. Pejiyvvyteri pe pe ei na'ē tireko te'varuhu ti ga javo ga pe. A'ero po pe ga nderekote'varuhui, ei Jesus'ga. Pe'e pe: Timi ti. Pe'e pe: Xa'mbe ti ga pe. Pe'e pe: Timbotegwete ti ga. A'ea nhaporemo pe ei pejiyvvyteri pe. Nahā pe ndekote'varuhui a'ero, ei Jesus'ga.

²⁰Pendeaporogitate'varuhua nhaporemo pe mbote'varuhu, ei Jesus'ga.

—Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea fariseus'ga omombe'u ahembo'ehara'ga pavēi ga erame: “Nahanahā po ti nhande xajipogwei xanhimombyry ti Tupana'ga pe javo.” Gahā e'i a'ea. Jihi ki a'e te a'e pe me: Po nhande ndiajipogwei i'gwovo, a'ero nhande nianhim-bote'varuhui, ei Jesus'ga. A'ereki nhandejipogweja nomombyryvi nhandereaporogita, ei Jesus'ga.

Judeurūiva'ea

(Marcos 7.24-30)

²¹ Aerē Jesus'ga hoi pea hugwi ogwovo. Cidades koty Tiro koty Sidom koty ga hoi ogwovo yhya rembeyvira rupi.

²² Pea hugwi hēa ruri Jesus'ga rovatiamo – kiroki cananéiahēa judeurūivehēa.

—Jipojkaharetero ko nde Daviva'ea rymyminoru no! ei hēa Jesus'ga pe.

A'ea hēa ei ga pe. A'ereki hēa e'i ovytyteri pe: “Ga pe Tupana'ga e'i eko ti gānduvihavuhuhetero javo.”

—Ji porogwety! ei hēa Jesus'ga pe. Anhağa opojyka jira'yrahēa okote'vate'varuhuavo hēa pe, ei hēa.

²³ Jesus'ga nonhi'igi reki hēa pe. A'ero garemimbo'ehara'ga nduri ga pyri javo ga pe:

—Emondo ti hēa nhande hugwi. A'ereki hēa uhuruhu nhande reviri ohapukaita okovo ji poko javo, ei ga Jesus'ga pe.

²⁴ A'ero Jesus'ga ei:

—Tupana'ga ji mbuhuruka jigwyrivepe'ga pyri israelitas'ga pyri. “Ga pyri jate ti eho ga pokoga,” ei Tupana'ga ji ve, ei Jesus'ga. “Ga ko ovelhas ja. Ovelhas oka'nhy jipi herekoe'ymame gwepiakatuharamo. Akoja ja ko ga ika'nhyva'ea ja,” ei Tupana'ga, ei Jesus'ga. Judeus'garūive'ga pyri rūi Tupana'ga ji mbuhurukari, ei Jesus'ga.

²⁵ Gwendu po hēa Jesus'ga nhi'iga ua Jesus'ga pyri gwenyppy'amo garovai pyteri pe nde ko jihoheva'ero javo.

—Ji poko ti! ei hēa Jesus'ga pe.

²⁶ A'ero ga ei hēa pe:

—Ndapyryvi ji ipyhygi tayri'ga mbatera imomboia nhağwatiğa pe to'u ti javo.

Nahā Jesus'ga ei ndapyryvi ji judeus'garūive'ga pokogi javo.

²⁷ —A'iti a, ei hēa. Emo nhağwatiğa vehevi reki o'u hembyrue'ria – kiroki ohi ijara'ga i'urame, ei hēa.

Nahā hēa ei aerē po ti nde judeus'garūive'ga pokogi no javo.

²⁸ A'ero Jesus'ga ei hēa pe:

—Kui'i, ei ga hēa pe. Erejiko hete nde ji rehe ji poko po ti ga nehē javo, ei Jesus'ga. Oropoko ti jihi kiro, ei ga hēa pe.

Nanime Jesus'ga anhağa mbojipe'ai hēara'yrahēa hugwi nahā hēa pokoga.

Jesus'ga omombi he'yjuhuva'ea tetirūa

²⁹ Aerē Jesus'ga hoi pea hugwi ogwoogwovo ypihua rembeyviri Galiléia rembeyviri okovo. Yvytyruhua arimo ga hoi oapyga oina.

³⁰ Ga pyri he'yjuhuve'ga nduganduri itetirūave'ga nderunderua. Gweru ga ipyka'naka'nave'ga heakwagweve'ga ndeheve onhi'ige'yve'ga ndeheve ika'naka'nave'ga ndeheve ojipe'ga ndeheve he'yive'ga. Gahā ga ga nderuri ga mondovo ga noğa Jesus'ga pyri topohano ti ga ga javo.

A'ero Jesus'ga imombigi gatetirūa ga hugwi.

³¹ A'ero ga nhimomby'ai hepiaga gatetirūa mombiga. A'ereki onhi'ige'yve'ga onhi'i reki. Gwepia ga Jesus'ga ika'naka'nave'ga nda'oa imombyryvame. Ipyka'naka'nave'ga ami ogwovo reki. Heakwagweve'ga gwepia reki. A'ero pevove'ga Tupana'ga mbohetei on-himongyavo okwaha hete Tupana'ga Israelva'ea rakykwepohara'ga nduvihavuhete'ga javo.

Jesus'ga omondouka mbatera quatro milva'ea pe

(Marcos 8.1-10)

³² Aerē Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ga pe:

—Pejo ti ji pyri.

Ga ndurame ga pyri ga ei ga pe:

—Iporia'i ga ji ve avove'ga he'yjuhuve'ga. A'ereki ga ndogwerekoa'javi mbatera dois okira gwaramo ji pyri, ei Jesus'ga. Namondoukapotari ji ga ganonga pe ga i'ue'ymame. A'ero po ti ga pytupavamo pehea rupi gwe'ouhūro nehē, ei Jesus'ga.

³³ Jesus'ga remimbo'ehara'ga ei ga pe:

—Ma hugwi po ti nhande ipyhygi he'yjuhuva'ea mbatera ga pe avo ongae'yi me tokogahi ti ga javo? ei ga.

³⁴ A'ero Jesus'ga ei ġa pe:

—Maramomi pe herekoi pães?

—Sete, ei ġa ga pe. Moko'i pira'ia orogwereco no, ei ġa.

³⁵ Pevove'ga pe Jesus'ga ei:

—Peapy ti vyvyo, ei ġa ġa pe.

³⁶ Kiro ga ipyhygi mbatera – kiroki sete pães pira'ia reheve. A'ea rehe ga nhi'igi Tupana'ga pe ndepery hete nde imbuhuruka javo. A'ero ga haygwe'rogwe'rogi pães pira'ia reheve imondomondovo ġwemimbo'ehara'ga pe. Kiro ga imondomondo pevove'ga pe.

³⁷ A'ero ġa nhaporemo i'ui onhimoytaromo.

Ga i'urê Jesus'ga remimbo'ehara'ga imono'ogi hembyruera imondovo yrua pype. He'yjuhuva'ea hembyruera opyta reki garembihaygwe'rogagwera. A'ereki ġa ndo'upavi. He'yjuhuva'ea seteva'ea yrua tynahê.

³⁸ Kiroki ġa o'u pevo Jesus'ga pyri – ġa ko he'yjuhu hete ranuhû. Quatro milve'ga ko o'u akwaimba'ero. Kunhangwera'ga tayri'ga pavêi i'ui no. Nahâ Jesus'ga japoi ahemonhimomby'ava'ea he'yje'yva'ea imbovua imondovo ġa pe.

³⁹ A'ero Jesus'ga pevove'ga mondoukari ġanonga pe. Ga horame ga avi yharuhua pype herogwovo aherovai herovahema ypiahua rembe'yi pe cidade de Magadâ me.

16

Eapo ti ahemonhimomby'ava'ea, ei ahe Jesus'ga pe

(Marcos 8.11-13; Lucas 12.54-56)

¹ Aerê fariseus'ga nduri Jesus'ga pyri saduceus'ga pavêi ovahema.

—Tihepia ti gapopoakara, ei ġa ojohupe. Mara'ngu po Tupana'ga okovo ga pyri ga mbopopoaka? Tupana'ga ga mbopopoakare'ymame po ti nhande ga mbotegwetei, ei ġa ojohupe.

Nurâ ġa ei Jesus'ga pe:

—Eapo ti ahemonhimomby'ava'ea. Torohepia ti, ei ġa ga pe.

² A'ero Jesus'ga ei reki ġa pe:

—Ka'aru iġwagahivame yvaga pe ei: “Ko'emame po ti kwara ima'egatui nehê.” Nahâ pe ei, ei Jesus'ga ġa pe.

³ —Ypyhajive iġwagahivame yvaga hovapitymbygudurame pe ei: “Amana po ti ikyri nehê.” Nahâ pe ei, ei Jesus'ga.

—Pehepia pe yvaga ikwahava aerêva'ea ima'egatua. Hepiaga'javame pe pekwha aerêva'ea ikyra. A'ea pe pekwha katu, ei Jesus'ga ġa pe. Emo imbaragwahave'yve'ga ja po pe reki. Pehepia tehe pe ojipeva'ea aġwamova'ea – kiroki a'ea okwahavuka aerêva'ea. Emo pe napembaragwahavi reki aerêva'ea rehe, ei Jesus'ga.

⁴ —Aġwamova'ero peko te'varuhu pa pe, ei Jesus'ga ġa pe. Ndapekoi pe Tupana'ga nhi'iga rehe pejikoge'yma ga rehe. Pe'e pe: “Jesus'ga japorame jate nhande ve ahemonhimomby'ava'ea, a'ero po ti nhande ei ikwahava nehê: Tupana'ga ga poko. A'ea po ti nhande xa'e hepiagame nehê!” A'ea pe ei, ei Jesus'ga. Ndoapoukari po ti Tupana'ga ojipea ahemonhimomby'ava'ea pe me nehê. Ojikwe ymyahû ga oapo ahemonhimomby'ava'ea Jonasva'ea mohemame onhi'iga mombe'uharava'ea mohemame. A'ea jate po ti ga ikwahavukara'javi pe me nehê ji Jesus'ga poko javo.

A'ea erame Jesus'ga hoi ga hugwi ogwovo.

Penhimboko'i ti, ei Jesus'ga ġwemimbo'eaatyviva'ea rehe

(Marcos 8.14-21)

⁵ Ogwovo ġa hugwi Jesus'ga herohoi herogwovo ypiahua aherovai ġwemimbo'ehara'ga pavêi. Omoka'nhy ġa pão herohoe'yma ojupi.

⁶ A'ero Jesus'ga ei ġa pe:

—Penhimboko'i ti pão mbovuhava rehe fariseus'ga apoa rehe saduceus'ga apoa rehe no, ei Jesus'ga.

⁷ Gareximbo'ehara'ga nhomonhi'igi a'ero.

—Jesus'ga ei na. A'ereki nhande ndiheruri pão nhande rupi, ei ġa ojohupe.

⁸ Ganhi'iga kwahavame Jesus'ga ei ġa pe:

—Maraname pe nhomonhi'iguhûi nhande ndiheruri pão javo? Ndapejikogi'i'i pe ji rehe ndirekoi pão javo, ei Jesus'ga ġa pe.

⁹ Napenhimombaragwahakatui pe ji'ea rehe? Ndapekwahava'javi pe cinco pães – akoja ji ahaygwe'rogwe'ro imondomondouka cinco milve'ga pe? Ndapekwahava'javi pe hembyruera? Maramomi yrua pype pe imono'ono'ogi hembyruera?

¹⁰ Ndapekwahava'javi pe sete pães? Akoja ji ahaygwe'rogwe'ro imondomondouka quatro milve'ga pe. Ndapekwahava'javi hembyruera? Maramomi yrua pype pe imono'ono'ogi hembyruera?

¹¹ Maraname pe napenhimombaragwahavihu ji erame pe me kiro? Pão pe rui ji ei pe me. A'e ji pe me: Penhimboko'i ti fariseus'ga apoa rehe saduceus'ga apoa rehe no. A'ereki ga'apoa ko pão mbovuhava ja, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

¹² A'ero Jesus'ga remimbo'ehara'ga nhimombaragwahavi ga'ea rehe.

—Pão mbovuhava pe rui Jesus'ga ei, ei ga a'ero. Fariseus'ga nemimbo'ea pe Jesus'ga ei. Saduceus'ga nemimbo'ea pe Jesus'ga ei no penhimboko'i ti ganemimbo'ea rehe javo, ei ga.

Nde ko Cristoramo, ei Pedrova'ea Jesus'ga pe

(Marcos 8.27-30; Lucas 9.18-21)

¹³ Aerê Jesus'ga hoi cidade koty Cesaréia de Filipe koty. Ovahemame pevove'ga gwyri pe Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ga pe:

—Marai ga ji ve jipi? ei Jesus'ga ga pe okovo vyvakotyva'ero yvagipeva'ero no.

¹⁴ A'ero garemimbo'ehara'ga ei Jesus'ga pe:

—Ojipe'ga ei nde ve: “Ga ko João Batista'ga,” ei ga nde ve, ei ga Jesus'ga pe. Ojipe'ga ei nde ve: “Ga ko Elias'ga.” Ojipe'ga ei nde ve: “Ga ko Jeremias'ga. Po Jeremiasva'ea rui ga rekoi, a'ero ga oko ojipe'ga Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea pyteripeve'ga.” Nahã ga ei nde ve, ei Jesus'ga remimbo'ehara'ga Jesus'ga pe.

¹⁵ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Pehe, marai pe ji ve jipi?

¹⁶ A'ero Simão Pedro'ga ei ga pe:

—Nde ko Cristoramo Tupana'ga remimbuhurukaramo ereko. Nde ko Tupana'ga ra'yramo avuiramave'ga ra'yramo ereko, ei Pedro'ga Jesus'ga pe.

¹⁷ A'ero Jesus'ga ei:

—Simão, João'ga ra'ya, ei Jesus'ga Simão Pedro'ga pe. Pyry hete nde ve nde a'ea kwahavame Jesus'ga ko Cristoramo Tupana'ga ra'yramo javo. A'ereki vyvakotyve'ga rui okwahavuka nde ve. Jiruva'ga reki yvagipeve'ga ikwahavukari nde ve ga ko Cristo'ga jira'yra'ga javo, ei Jesus'ga Pedro'ga pe. A'itituhêva'ea pe nde ei.

¹⁸ —Jihi a'e nde ve a'itituhêva'ea pe kiro no. Nderera ko Pedro. Ita xa'e nhande jupe. Ita ndojiji upa. Na jitehe po ti jireheve'ga nhaporemo ndogwerojiji ojeaporoğita ojikopige'yma ji rehe nehê. A'ereki ji ambojiko hete ga ji rehe topohiryme ti ga ji hugwi javo nehê. Omanorame vehevi po ti ga kweravi mbapava koty okovo avuirama Tupana'ga pyri nehê, ei Jesus'ga.

¹⁹ —Na tuhê. Tupana'ga rekorame vyvakotyve'ga nduvihavuhetero avo vyva koty ga mongovo onhi'iga rupi, a'ero po ti ji nde mbopopoakari nehê, ei Jesus'ga Pedro'ga pe. A'ero po ti nde ei jireheve'ga pe nehê: “Nahanahã ti tapekoi.” Po a'ea nenhi'iga, a'ea ko Tupana'ga nhi'iga no, ei Jesus'ga Pedro'ga pe. Ojipea po ti nde ei nehê: “Nahanahã ti peko.” Po a'ea nenhi'iga, a'ea ko Tupana'ga nhi'iga no.

²⁰ A'ea mombe'urê Pedro'ga pe Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ga pe:

—Tapemombe'ui ti ga pe Jesus'ga ko Cristoramo Tupana'ga remimbuhurukaramo javo, ei Jesus'ga ga pe.

Jesus'ga omombe'u omanoagwama

(Marcos 8.30-9.1; Lucas 9.22-27)

²¹ Kiro Jesus'ga nhimombe'ua'jaa'javi gwemimbo'ehara'ga pe nahanahã po ti ji ve nehê javo.

—Taho ti ji cidade de Jerusalém me, ei Jesus'ga ga pe. He'yiva'ea po ti ga imondomondi hahyva'ea ji ve nehê xava'eve'ga ikwava'ehara'ga nduvihava'ga pavêi judeus'ga mbo'ehara'ga pavêi no. A'ero po ti ga ji jukaukari nehê. Mokoi ji kirirê po ti nhimbogwerahava nehê, ei Jesus'ga ga pe.

Nahanahã Jesus'ga imombe'ui aerêva'ea onhimombe'gwovo ga pe.

²² A'ero Pedro'ga ga rerohoi irupe'i onhi'igahyavo Jesus'ga pe.

—Na rui po ti nde ve hahyhetea nehê! ei Pedro'ga ga pe. Tupana'ga ti tomombi ga tandejukaukaryme ga pe javo, ei ga Jesus'ga pe opojykaharete'ga pe.

²³ Opyryrê Jesus'ga javo Pedro'ga pe:

—Ejipe'a ti ji hugwi! A'ereki Satanás'ga nde monhi'i. Nurã nde ei nanongara, ei Jesus'ga Pedro'ga pe. Eremombi pota nde jirekoa Tupana'ga nhi'iga rupi. Tupana'ga reaporoğita atyvi ndereaporoğita. A'ereki Tupana'ga opota reki nhimanoa. Vyvakotyve'ga ndeaporoğita rehe nde ereko, ei Jesus'ga Pedro'ga pe.

²⁴ Kiro Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ga pe:

–Kiroki ga oko pota nhiremimbo'eharamo – tokoyme ti ga gwemimbotarimova'ea rupi okovo nhiremimbotarimova'ea rupi, ei Jesus'ga ga pe. Po ti ojipe'ga imbohahyukari ga pe ga jukavo vehevi nehē peko pe Jesus'ga reheva'ero javo ga pe, toko jitehe ti ga nhiremimbotarimova'ea rupi opohire'yma ji hugwi.

²⁵ –Kiroki ga ndokopotari nhiremimbo'eharamo tajjukayme ti ga javo – ga po ti omano ogwovo hahyva'ea ruvihava pype nehē, ei Jesus'ga.

–Kiroki ga ojipe'ga ga jukai ga jikoga gwaramo ji rehe – omanorē po ti ga oho upa avuirama Tupana'ga pyri nehē, ei Jesus'ga.

²⁶ –Ojipe'ga – kiroki ga e'i: “Ndakoi ti ji Jesus'ga remimbo'eharamo tamono'ono'ō ti ji mbatera jijive javo” – po ga imono'ono'ombavi mbatera ojive avo vyva koty, a'ero ga imono'ono'ōtehe'i ojive novia ogwovo hahyva'ea ruvihava pype, ei Jesus'ga. A'ereki ahā ga pe gahohava Tupana'ga pyri. A'ereki ahe nomondoi mbatera ohohava kwepykavamo ohorame Tupana'ga pyri, ei Jesus'ga.

²⁷ –Aerē po ti ji rura'javi avo vvyakotyve'ga pyri Tupana'gapyrive'ga pavēi vvagipeve'ga pavēi nehē. Jiruva'ga rendy'jandy'java pyteri pe po ti ji reko'i jioa nehē vvyakotyva'ero vvagipeva'ero no. A'ero po ti ji ikwepyi vvyakotyve'ga pe nehē. Po ga ndekokatui nhinhi'iga rendukatukatuavo, a'ero po ti ji rekokatui ga pe nehē, ei Jesus'ga. Po ga ndekote'varuhui nhinhi'iga renduve'yma, a'ero po ti ji imondoi hahyva'ea ga pe nehē, ei Jesus'ga.

²⁸ Kiroki ga o'ā Jesus'ga pyri – ga pe Jesus'ga ei:

–Imombe'ukatuavo ji ei pe me: Omanoe'yname ti agwa'ga pyteripeve'ga ji repiagi ji rurame kokoty penduvihavuhetero jitekovo nehē.

A'ea Jesus'ga ei okovo vvyakotyva'ero vvagipeva'ero no.

17

Jesus'ga ra'oa ojirōjiji aherovaki

(Marcos 9.2-13; Lucas 9.28-36)

¹ Aerē seis okirirē Jesus'ga ga nderohoi ojupi Pedro'ga Tiagova'ea reheve João'ga reheve no. João'ga ko Tiagova'ea irū'ga. Jesus'ga ga nderohoi ga nderojiupia vvytyruhua arimo vvatuehuvava'ea arimo. Ga tehe oko pevo a'ero Jesus'ga pavēi.

² Pevo Jesus'ga ra'oa jirojiji gapyteri pe. Garova hendy'jandy'jahetero kwara ja. Ga'apoa tapy'ynhapira tigahivuhuro gwendy'jandy'javamo kwara ja.

³ Nanime ahe jipiukari ga pe onhi'iga Jesus'ga pe Moisésva'ea Eliasva'ea pavēi – kiroki ahe ymayhū hete omano.

⁴ A'ero Pedro'ga ei Jesus'ga pe ga renoina nde ko orepojkaharetero javo.

–Pyry nhanderekoa avo, ei ga Jesus'ga pe. Nde ipotaramo po ti ji japo'i tapyimbovyra pe me: ojipeji nde ve, ojipeji Moisés'ga pe, ojipeji Elias'ga pe, ei Pedro'ga Jesus'ga pe.

⁵ Ga nhi'igame vva'gati'ga ijyvi ga arimo ga mongovo o'agi pe. Hendy'jandy'ja vva'gati'ga. Nanime vva'gati'ga hugwi Tupana'ga nhi'igi Jesus'ga mombe'gwovo:

–Agwa'ga ko jira'yra'ga nhiremia'nguhete'ga. Anhimohē hete ko ji ga rehe. Pehendu katu ti ganhi'iga, ei Tupana'ga.

⁶ Tupana'ga nhi'iga renduvame Jesus'ga remimbo'ehara'ga ari ojovapyvo okyhyji-heteavo.

⁷ A'ero Jesus'ga ruri ga pyri opokoga ga ndehe.

–Pepo'ā ti, ei ga ga pe. Tapekyhyji ti, ei ga.

⁸ Ojovavurame Jesus'ga jate ga ga repiagi. A'ereki ahe oho jipe.

⁹ Jesus'ga jyvi vvytyruhua hugwi gwemimbo'ehara'ga pavēi ogwovo. Ojyvame ga ei ga pe:

–Pehepia pe jira'oa jirojijyirame. A'ea tapemombe'ui na'ē. Aerē ji kweravame gwe nhimanoa hugwi ti pemombe'u.

A'ea Jesus'ga ei ga pe okovo vvyakotyva'ero vvagipeva'ero no.

¹⁰ A'ero garemimbo'ehara'ga ei ga pe:

–Nderura renonde ti Elias'ga tuhu nehē, ei ga Jesus'ga pe. A'ea ahembo'ehara'ga ei. Maraname ga ei na? ei Jesus'ga remimbo'ehara'ga Jesus'ga pe.

¹¹ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

–Omombe'u katu ga, ei Jesus'ga. Eliasva'ea uhu na'ē gandeaporogita rerojijyipava, ei Jesus'ga ga pe.

¹² Jihi ki a'e te a'e pe me: Eliasva'ea uhu jipe ikwehe. Nonhimombaragwahavi ga ahe rehe ahe kwahave'yma, ei Jesus'ga. Okovo gwemimbotarimova'ea rupi ga ndekote'varuhuro ahe ve reki. Na jitehe po ti ga imondoi hahyva'ea ji ve nehē no, ei Jesus'ga vvyakotyva'ero vvagipeva'ero no.

¹³ A'ero Jesus'ga remimbo'ehara'ga ikwahavi. “João Batistava'ea pe Jesus'ga ei Eliasva'ea mombe'urame nhande ve,” ei ga oyvyteri pe.

*Jesus'ga ombojipe'a anhağa ahera'yra'va'ea hugwi
(Marcos 9.14-29; Lucas 9.37-43a)*

¹⁴ Aerē Jesus'ga ndurame he'yive'ga pyri a'ero akwaimbae'ga ruri gwenyppy'anduruga Jesus'ga rovai pyteri pe jijoheva'ero ore poko ti javo.

¹⁵ —Eporogwety jira'yra'ga, ei ga Jesus'ga pe. Heagwry hete ga karugwate'varuhua ga rerekoro g'waramo. Tiruahū ga pe. O'ao'a ga tata pype jipi yhya pype jipi no, ei ga Jesus'ga pe.

¹⁶ Aru ji ga neremimbo'ehara'ga pyri tomombi ti ga karugwara ga hugwi javo novīa, ei ga. Ga nomombigi reki ga hugwi. A'ereki ga ndipopoakari jupe, ei ga Jesus'ga pe.

¹⁷ A'ero Jesus'ga ei ga pe nhaporemo:
—Ndapejikogiuhu pe ji rehe pejikote'varuhua. Pe ji mombitu pejjupa. Manameuhū po ti pe jikogi ji rehe nehē naerū? ei Jesus'ga ga pe. Peru ti tayri'ga avo ji pyri, ei Jesus'ga.

¹⁸ Ga tayri'ga rerurame Jesus'ga e'iahy Diabo'gapyri'va'ea pe anhağa pe imbojipe'avo tayri'ga hugwi. Oho hete anhağa tayri'ga hugwi a'ero. A'ea rupi jitehe tayri'ga nhimohigatui a'ero.

¹⁹ Aerē Jesus'ga tehe ga rekorame garemimbo'ehara'ga nduri ga pyri. A'ero ga ei ga pe:
—Maraname anhağa ndojipe'ai tayri'ga hugwi ore erame jupe ko?

²⁰ A'ero Jesus'ga ei ga pe:
—Napembojipe'ai pe ga hugwi. A'ereki xunhi hete tuhē pe pejiko Tupana'ga rehe, ei Jesus'ga. Imombe'ukatuavo ji ei pe me: Po pe jikogi gwere jitehe Tupana'ga rehe, a'ero po pe ei agwava'ea pe vytyruhua pe eho agwa hugwi egwovo pevo javo, a'ero ihoi. Po pe jikogi gwere jitehe Tupana'ga rehe tegwete onhimiva'ea pe me, ei Jesus'ga ga pe.

²¹ Nanongarava'ea anhağa po ti pe imbojipe'ai nehē penhi'inhi'igame jate Tupana'ga pe pe i'ue'ymame jate tanhi'inhi'i ti Tupana'ga pe javo no, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

*Jesus'ga omombe'ua'ja omanoagwama
(Marcos 9.30-32; Lucas 9.43b-45)*

²² Ga nduvame Galilíapeve'ga gwryi pe Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ga pe:
—Uhu gweri nhimondohava apiavo g'apo pe. Ji pyhy po ti ga nehē, ei Jesus'ga vyvakyotyva'ero yvagi'peva'ero no.

²³ A'ero po ti ga ji jukai nehē. Mokōi ji kirirē po ti nhimbogwerahava nhimanoa hugwi nehē, ei Jesus'ga.

Henduvame garemimbo'ehara'ga ndovy'arihu a'ea rehe.

Omono'ō ahe itambere'ia ojatykahavuhua pe

²⁴ Aerē Jesus'ga ruri cidade de Cafarnaum me gwemimbo'ehara'ga pavēi. Ga vahemame ga nduri Pedro'ga pyri – kiroki ga opyhy itambere'ia judeus'ga hugwi imono'ono'oğa tiapokatua'ja ti nhandejatykahavuhua javo. A'ero ga ei Pedro'ga pe:

—Marā? Nembo'ehara'ga po nombuhuri jipi itambere'ia toapokatua'ja ti ga ojatykahavuhua javo? ei ga Pedro'ga pe.

²⁵ —Omondo ga jipi, ei Pedro'ga ga pe.

Aerē Pedro'ga hoi ogwovo onga pype. Ga vahemame pevo Jesus'ga pyri Jesus'ga eypy'i ga pe:

—Simão, ei Jesus'ga ga pe. Marāi nde? Avo yvya koty ma'ga hugwi ganduvihavuhu'ga ipyhygukari itambere'ia imono'ono'oğa ojive? Mara'ngu po nde javo: “Ogwryipeve'ga hugwi po ga ipyhygi?” Mara'ngu po nde javo: “Hajiheve'ga hugwi po ga ipyhygi?” Marāi nde naerū? ei Jesus'ga Simão Pedro'ga pe.

²⁶ A'ero Pedro'ga ei Jesus'ga pe:

—Hajiheve'ga hugwi ga ipyhygi, ei ga.

Henduvame Jesus'ga ei:

—A'ero ti g'agwryipeve'ga tomondoyme, ei Jesus'ga.

²⁷ Nhande ko Tupana'ga gwryipeve'ea. Nurā po ti nhande nimondoi ga pe hamo nehē, ei Jesus'ga. Tihayvaryme ti ga hehe javo timondo ti nhande ga pe nehē. Eho ti ypiahu pe pira mbo'a a'ero. Kiroki o'u ypy – epyhy ti imbojurujaita. Jurua pype po ti nde hepiagi itambere'ia nehē. Ehekyi ti itambere'ia jurua hugwi itambere'ia rerua imondovo ga pe – kiroki ga omono'ono'ō itambere'ia tiapokatua'ja ti nhandejatykahavuhua javo. Ere ti ga pe: “Koro ko Jesus'ga remimondoa nhiremimondoa no.” A'ea ti ere ga pe imondovo ga pe, ei Jesus'ga Pedro'ga pe.

A'ero Pedro'ga hoi pira mbo'a hepiaga itambere'ia jurua pype herua imondovo itambere'ia ga pe a'ero.

18

*Manamo nhandejoheva'ero? ei ahe
(Marcos 9.33-37; Lucas 9.46-48)*

- ¹ Aere'i Jesus'ga remimbo'ehara'ga nduri Jesus'ga pyri. Kiro ġa ei ga pe:
–Tupana'ga oko yvyakotyve'ga nduvihavuhetero kiro. Manamo nhandejoheva'ero huvihavamo ga pyri? ei ġa.
² Kiro Jesus'ga tayri'ga mbuhurukari ojipyri a'ero epo'ā ti ġapyteri pe javo.
³ A'ero ga ei ġwemimbo'ehara'ga pe:
–Imombe'ukatuavo ji ei pe me: Perojijyi ti pejeaporogita penhimbohete'e yma tayri'ga ja, ei Jesus'ga. Po pe ndaperojijyi pejeaporogita nehē, a'ero po ti Tupana'ga ndokoi penduvihavuhetero nehē.
⁴ Kiroki ġa tayri'ga ja nonhimbohetei – ġahā ko koji'i huvihava ojipe'ga hohe Tupana'ga pyri huvihavuhete'ga pyri, ei Jesus'ga ġa pe.
⁵ –Kiroki ġa jireheva'ero ġwaramo gwereko katu tayri'ga'jave'ga ga oko Jesus'gareheva'ero javo – jihu tuhē reki ġa ji rerekokatui, ei Jesus'ga ġwemimbo'ehara'ga pe.

*Tiruahū hete ga pe, ei Jesus'ga
(Marcos 9.42-48; Lucas 17.1-2)*

- ⁶ –Tiruahū hete po ti ġa pe nehē – kiroki ġa ombote'va tayri'ga'jave'ga jireheve'ga ga mbopogweavo ite'varuhuva'ea rehe, ei Jesus'ga. Omano jipe po ġa hamo tombote'varyme ti ġa jireheve'ga, ei Jesus'ga. Po ahe nhapytū ġajura rehe itaruvihavuhua ipohyiva'ea yngu'a'javuhuva'ea ġa momboa ypihua ruvihava pype ġa mbotypyvyga, a'ea ko tiruahūhetero ġa pe. Koji'i tiruahū hete ġa pe ġa jireheve'ga mbote'varuhurame huvihava'garūive'ga, ei Jesus'ga ġwemimbo'ehara'ga pe.
⁷ –Tiruahū hete yvyakotyve'ga pe. A'ereki jara'ga ombote'varuhu ojipe'ga jipi. Na tuhē po ti jipi nehē, ei Jesus'ga. Ga pe po ti tiruahū hete nehē no – kiroki ġa ga mbote'varuhu, ei Jesus'ga ġa pe.
⁸ –Nurā ji ei nde ve: Po epoa pyvō ojipejiva'ea pyvō nde rekote'varuhui, a'ero ti ehaygwe'ro epoa ejihugwi imombora nahā imombiga ejekote'varuhua! Na jitehe nde ejekote'varuhurame epya pyvō ojipejiva'ea pyvō ehaygwe'ro ti epya nahā imombiga ejekote'varuhua, ei Jesus'ga. Tiruahū po ti nde ve ndepoa mombora nehē ojipejijatero ġwaramo ndepoa avuirama, ei Jesus'ga. Tiruahū po ti nde ve ndepya mombora nehē no nde po'ame'yma ġwaramo avuirama, ei Jesus'ga.
–Emo po imombore'yma nde neremombigi ejekote'varuhua, a'ero koji'i po ti tiruahū nde ve nehē Tupana'ga nde momborame hahyva'ea ruvihava pype nde rekote'varuhuro ġwaramo. Pevo po ti nde ruvi avuirama herekoteheavo epoa mokōiva'ea epya mokōiva'ea no novīa nehē, ei Jesus'ga.
–A'ero ji ei nde ve: Koji'i pyry nde imomborame epoa epya reheve ejekote'varuhua mombiga egwovo yvagi pe Tupana'ga pyri, ei Jesus'ga ġwemimbo'ehara'ga pe, ġambote'varuhua mombora pe javo.
⁹ –Po ejeakwara pyvō ojipejiva'ea pyvō nde rekote'varuhui, a'ero ti ehekyi ejeakwara imombora nahā imombiga ejekote'varuhua! ei Jesus'ga. Tiruahū nde ve ndereakwara mombora nehē ojipeji jatero ġwaramo ndereakwara avuirama.
–Emo po imombore'yma nde neremombigi ejekote'varuhua, a'ero po ti koji'i tiruahū nde ve nehē Tupana'ga nde momborame hahyva'ea ruvihava pype nde te'varuhuro ġwaramo. Pevo po ti nde ruvi avuirama herekoteheavo ejeakwara mokōiva'ea novīa nehē, ei Jesus'ga.
–A'ero ji ei pe me: Koji'i pyry nde imomborame ejeakwara ejekote'varuhua mombiga egwovo yvagi pe Tupana'ga pyri, ei Jesus'ga ġwemimbo'ehara'ga pe.
ġambote'varuhua mombora pe Jesus'ga ei imombe'urame ġandeakwara mombora.

*Ovelha ika'nhympyra
(Lucas 15.3-7)*

- ¹⁰ –Pearō hete ti tayri'ga'jave'ga. Tape'eaġwami ti: “Ga koty po ti ji ndajirovagi nehē.” Na rūi ti peko, ei Jesus'ga. A'e ji pe me: Ganderekokatuhara'ga ko Tupana'ġapyryve'ga yvagipeve'ga. ġahā omombe'u pa Tupana'ga pe nahanahā ġa oko te'varuhu tayri'ga'jave'ga pe javo. Nane'ymi tayri'ga'jave'ga nderekokatuhara'ga ndekoi yvagi pe jiruva'ga pyri yvagipeve'ga pyri javo ga pe. A'ero Tupana'ga tayri'ga'jave'ga pokogukari ġa a'nguavo, ei Jesus'ga.

¹¹ Pearō ti tayri'ga'jave'ga. A'ereki ji ajo vyva koty tamombo ti ji vyvakotyve'ga ndekote'varuhua ga hugwi ga mbojikoguka ji rehe javo. Kiroki ga ndogwerekoi gwepi-akatuhara'ga oka nhyve'ga ja – gāndekote'varuhua ti ji tamombo, a'e ji jijoa jitekovo vyvakotyva'ero vyagipeva'ero no, ei Jesus'ga.

¹²—Po akwaimbae'ga gwereko gwenymbava cem ovelhas. Po ojipeji oka'nhy ga hugwi, ndohi re po ga heka naerū? Gweja po ga he'yiva'ea noventa e nove ovelhas ogwovo vyvyruhua rupi hekaheteavo ojipe'ia.

¹³ Po ga hepiagi ovelha, a'ero po ga roryroryvamo hehe. Hory po ga jara rehe noventa e nove ovelhas rehe ika'nhyme'yva'ea rehe novia. Koji'i po ga roryroryvamo akoja rehe ojipejiva'ea rehe, ei Jesus'ga. Ndotopari po ga ojipejiva'ea vehevi ika'nhymame, a'e ji imombe'ukatuavo pe me, ei Jesus'ga.

¹⁴ —Na jitehe vyagipeve'ga penduvete'ga roryroryhetero tayri'ga'jave'ga ndehe. Ndotopari ga ga ndekote'varuhurame. A'ereki okote'varuhurame ga oko oka'nhyve'ga ja ga pe, ei Jesus'ga.

Po ndekotyve'ga ite'varuhu nde ve, ei Jesus'ga

¹⁵—Po ndekotyve'ga ite'varuhu nde ve – kiroki ga ojiko ji rehe nde ja – po ga ite'varuhu nde ve, a'ero ti eho ga pyri. Ojipe'ga ndovakie'y ti eho ga pyri, ei Jesus'ga. Ere ti ga pe: “Nahanahā nderekote'varuhua ji ve.” A'ea ti ere ga pe, ei Jesus'ga. Po ga nenhi'iga rendu katu opohia okote'varuhua hugwi nehē, a'ero po ti nde jikoty'ara'javi ga pavēi nehē, ei Jesus'ga.

¹⁶—Po ga nohendukatui nenhi'iga nehē, a'ero ti eroho ojipe'ga ejupi ga rerovahema ga pyri. Doisve'ga vehevi pyri nde ga nderohoi ga pyri ga nderovahema nehē, ei Jesus'ga. Erea'ja ti ga pe ejupive'ga henduvame: “Nahanahā nderekote'varuhua ji ve.” A'ea ti erea'ja ga pe, ei Jesus'ga. Ga ti tohendu pa nenhi'iga doisve'ga. Pyri ojipe'ga henduvi no nde erame ga pe. A'ero po ti ga ikwahavi nehē nahanahā akoja'ga rekote'varuhui ga pe javo, ei Jesus'ga. A'ero po ti ga ei ga pe nehē: “Nahanahā nderekote'varuhua ga pe.”

¹⁷—Po ga nohendukatui ve ganhi'iga vehevi no, a'ero ti emombe'u ga pe nhapremo – kiroki ga ojiko ji rehe ojatykavo jipi tihendu katu ti Tupana'ga nhi'iga javo. A'ero po ti ga ei ga pe nehē: “Nahanahā nderekote'varuhua ga pe.”

—Po ga nohendukatui ganhi'iga no, a'ero ti ere ga pe: “Itambere'ia mono'ohara'ga ja ko ga ji ve.” A'ea ti ere ga pe.

A'ea Jesus'ga e'i. A'ereki judeus'ga ndojihe'ari itambere'ia mono'ohara'ga ndehe ga ite'varuhu javo – kiroki ga omono'ō itambere'ia governo pe.

Aerē po ti pe ei nehē, ei Jesus'ga

¹⁸—Imombe'ukatuavo ji ei pe me: Aerē po ti pe ei nehē: “Nahanahā ti tapekoi.” Po a'ea nenhi'iga, a'ea ko Tupana'ga nhi'iga no, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

—Aerē po ti pe ei nehē: “Nahanahā ti peko.” Po a'ea nenhi'iga, a'ea ko Tupana'ga nhi'iga no, ei ga ga pe.

¹⁹—Ojipea ji imombe'ukatui pe me, ei Jesus'ga. Po vyva koty doisve'ga pepyteripeve'ga ei: “Nahanahā ti xa'e Jesus'ga ruva'ga pe vyagipeve'ga pe nahanahā ore ipotari javo.” Ojo'ja pe erame nahā ga pe po ti ga penhi'iga rendukatui, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

²⁰ A'ereki ji ako jireheve'ga pyteri pe ga pokoga nhinhi'iga Tupana'ga pe ga pavēi – kiroki doisve'ga onhi'i Tupana'ga pe nhinhi'iga rupi ga ndekopotaro gwaramo. Po ojipe'ga ei a'ea jitehe no, a'ero po ti ji reko'i gapyteri pe nhinhi'iga Tupana'ga pe ga pavēi no, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

Ite'varuhu ahepyri'va'ea

²¹ A'ero Pedro'ga ruri Jesus'ga pyri hete ga renoina nde ko jipojykaharetero javo ga pe. Ga e'i:

—Nhiirū'ga rekote'varuhurame ji ve, maramomi po ti ji ndahaykai ga garekote'varuhua renonhe'yma a'ero hamo? Seterame ti ji tahaykayme ga? Maramomi? ei Pedro'ga Jesus'ga pe.

²²—Seterame jate rūi, a'e ji, ei Jesus'ga. Koji'iheterame ti terehaykai ga garekote'varuhua renonhe'yma. Quatrocentos e noventarame ti terehaykai ga, ei Jesus'ga Pedro'ga pe terehaykaa'gwami tuhē ti ga a'ero javo.

²³ A'ereki nahā Tupana'ga opota.

—Marā hekoi kiro vyvakotyve'ga pe ga erame Tupana'ga nhanderuvihavuhetero oko javo? A'ea rehe po ti ji pe mbo'ei ikwahavuka pe me imombe'gwovo a'ea'java'ea pe me kiro, ei Jesus'ga. Ganduvihavuhu'ga ei: “Maramomi itambere'ia ji imbuhu'ragi jipyri'va'ea pe ikwehe? Tamonhi'i ti ji ikwati'jara ikwahava,” ei ga, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

²⁴ —Ga ikwatijara monhi'igame gapyrive'ga gweru ojipe'ga rerovahema ga pyri. Ga ko gapyrive'ga jitehe. Gaha ga gweru oreruvihavuhu'ga ombuhurā ga pe ikwehe javo. He'yjuhuheteve'ea reki itambere'ia milhōes ga ombuhurā ojipyri'ga pe.

²⁵ Opo'ru pa gapyrive'ga itambere'ia. Nurā tegwete imondoa'java gwuvihavuhu'ga pe.
—Aero garuvihavuhu'ga ei ga pe: “Peroho ti ga mondovo ojipe'ga pe itambere'ia kwepya ga rehe itambere'ia rerua ji ve. Garembirekohēa ti peroho gara'yra'ga ndeheve ga mondovo ojipe'ga pe itambere'ia kwepya ga ndehe itambere'ia rerua ji ve. Peroho ti gambatera imondopava ojipe'ga pe itambere'ia kwepya itambere'ia rerua ji ve. A'reki ga gweroho hete itambere'ia ji hugwi imbuhura'jave'yma ji ve,” ei ga, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

²⁶ —Aero gapyrive'ga ei gwerohopotarame: “Jiruvihavuhuro terenhimbaekwahivi ji rehe. Aero po ti ji imondopava'javi itambere'ia nde ve nehē.” Nahā ga etehei gwuvihavuhu'ga pe gweny'anduruga ga pyri ndehe ko ji hohe javo, ei Jesus'ga.

²⁷ —Aero garuvihavuhu'ga ei ga pe: “Kiro ji nahenonha'javi embuhu itambere'ia jave'yma,” ei ga ojipyri'ga pe ga porogwetyga, ei Jesus'ga.

—Ojipe'ga pe ojipyri'ga pe ga ei: “Taperohoa'javi ti ga,” ei ga ga pe, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

²⁸ —Ndogwerohoa'javi ga ga a'ero. Kiro ga hoi ga hugwi ogwovo ojipe'ga repiaga gwuvihavuhu'gapyri'ga repiaga - kiroki ga gweroho'ā ndahe'yiva'ea dez itambere'ia ga hugwi tuhē imondoa'jave'yma ga pe. Opyhygahy ga ga juvyga. Kiro ga ei ga pe: “Embuhura'ja ji ve itambere'ia - kiroki nde ereroho'ā ji hugwi ikwehe,” ei ga ga pe, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

²⁹ —Ga gweny'anduru gapya pyri a'ero nde ji hohe javo. Kiro ga ehetei ga pe: “Terenhimbaekwahivi ji rehe. Aero po ti ji imondopava'javi itambere'ia nde ve nehē,” ei ga ga pe, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

³⁰ —“Embuhu tuhē kiro ji ve,” ei ga ga pe, ei Jesus'ga.

—Aero ga ga rerohoi ga mondovo cadeia pype, ei Jesus'ga. “Cadeia pype po ti nde pytai nehē,” ei ga. “Nde imondopava'javame jate itambere'ia ji ve po ti nde hemi jugwi a'ero nehē,” ei ga ga pe, ei Jesus'ga.

³¹ —Ganduvihavuhu'gapyri'ga hepiagi ga okote'varuhurame ga pe. Ndovy'ari ga ga repiaga. Aero ga hoi gwuvihavuhu'ga pyri imombe'upava, ei Jesus'ga.

³² Aero ganduvihavuhu'ga ga mbuhurukari ojipyri - kiroki ga omongi ojipe'ga cadeia pype ji ndaporogwetygi ga javo. Aero ga ruri gwuvihavuhu'ga pyri ovahema.

—Kiro garuvihavuhu'ga ei ga pe a'ero: “Ereko te'varuhu nde,” ei ga ojipyri'ga pe. “Nde ere'e ji ve oji'i terenhimbaekwahivi ji rehe javo. Nurā ji ei nde ve: Nahenonha'javi nde ve embuhu ji ve itambere'ia jave'yma.

³³ Na jitehe po nde nerenhonha'javi ga pe hama,” ei ga ga pe, ei Jesus'ga.

³⁴ —Onhimonha'ngavo ojipyri'ga rehe ga ga mondoi ga pe - kiroki ga omondo hahyva'ea okote'varuhuve'ga pe jipi, ei Jesus'ga. “Tomondo ti ga hahyva'ea nde ve nehē,” ei ga ojipyri'ga pe, ei Jesus'ga. “Nde imbuhupava'javame jate itambere'ia ji ve po ti ga nomondoa'javi hahyva'ea nde ve nehē,” ei ga ga pe, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

³⁵ —Na jitehe po ti jiruva'ga yvagipeve'ga pe nderekopavi nehē pe henonha'javame peirū'ga ndekote'varuhua pejive jireheve'ga ndekote'varuhua pejive. Pe'ji hete ti pejiyvy-teri pe: “Nahenonha'javi ti gandekote'varuhua,” ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

19

Ahepohira hambirekoa hugwi

(Mateus 5.31-32; Marcos 10.1-12; Lucas 16.18)

¹ Aerē a'ea mombe'upavame Jesus'ga hoi Galiléiapeve'ga gwyrā hugwi ua Judéiapeve'ga gwyrā pe. Pevo ga vahemi rio Jordão aherovaja hugwi.

² He'yjuhuvē'ga nduri ga reviri ovahema ga pyri. Pevo ga imombigi karugwara itirūave'ga hugwi a'ero.

³ Kiro fariseus'ga nduri ga pyri no.

—Tihepia ti gareaporogita, ei ga ojohupe. Mara'ngu po ga nhande nhi'pondekwakatuavo imombe'gwovo nehē? Tihepia ti ganhimbogwetea a'ero, ei ga ojohupe.

Nurā ga ei Jesus'ga pe:

—Marāi naerū? ei ga. Moisésva'ea remimbo'eagwera rupi ga ndekoi opohirame gwembireko'ga hugwi kunhangwera'ga hugwi jipi naerū? ei fariseus'ga Jesus'ga pe.

⁴ Aero Jesus'ga ei:

—Pekwaha pe Tupana'ga rembikwatijarukara Moisésva'ea pe. A'ea e'i:

“Jy'pya Tupana'ga oapo akwaimbae'ga kunhahēa reheve,” e'i.

⁵ “Nurā akwaimbae'ga ja'ogi uva'ga hugwi oy'ga hugwi no ġwembirekokaturo.

Ga ojogwerekoro ġwaramo ojipejiva'ea'java'ea akwaimbae'ga kunhahēa pavēi,” e'i Tupana'ga ikwatijaruka hako, ei Jesus'ga.

⁶ A'ero mokonha ja rūi akwaimbae'ga garembirekohēa pavēi. Ojipejiva'ea ja ga ndekoi ġwembirekorame. A'ero ti ġa topohiryme ojohugwi. A'ereki Tupana'ga ġa mohembirekoi, ei Jesus'ga.

⁷ A'ero fariseus'ga ei Jesus'ga pe:

—Moisésva'ea remimbo'eagwera e'i hako: “Opohipotarame ti akwaimbae'ga tokwatija kunhangwera'ga pe apohi ji kiro nde hugwi jawo. Ikwatijarame jate po ti ġa ġwembireko'ga mondoi ojihugwi,” ei Moisésva'ea hako, ei ġa.

—Tupana'ga ipotare'ymame ġapohira, maraname Moisésva'ea ei a'ea nhande mbo'eavo hehe? ei fariseus'ga Jesus'ga pe.

⁸ A'ero Jesus'ga ei ġa pe:

—Napeangarihu pe penhimbireko'ga nderekokatue'yma. Nurā a'ea Moisésva'ea ei, ei Jesus'ga. Jypya ko Tupana'ga nomboja'ogukari ġa, ei Jesus'ga ġa pe.

⁹ —Jihi a'e pe me: Kiroki ga opohi ġwembirekohēa hugwi ojipe'ga hēa rerohoro ġwaramo ojihugwi hēa rerekovo – a'ero po ti ga topohi hēa hugwi opohipotarame. Po ojipe'ga ndogwerekoro hēa hēarembireko'ga hugwi hēa rerekoe'yma, a'ero ti hēarembireko'ga topohiryme tuhē hēa hugwi. Po ga opohi tehe hēa hugwi ojipe'ga hēa rerohoe'ymame, a'ero po ti ga ajaujuri ojipehēa rerekoro ġwaramo nehē. Nahā po ti ga rekote'varuhui nehē oajuajuro ġwaramo. Kiroki ga hēa rerekoe hēarembireko'ga pohirirē hēa hugwi – gaha hēa mboajuaju hēa rerekoro ġwaramo nahā okote'varuhua vo nehē, ei Jesus'ga.

¹⁰ A'ero Jesus'ga remimbo'ehara'ga ei ġa pe:

—Po nahā tegwete akwaimbae'ga pohihava ġwembireko'ga hugwi, a'ero koji'i pyry ġa nahembirekoi tuhē! ei ġa Jesus'ga pe.

¹¹ A'ero Jesus'ga ei ġa pe:

—Penhi'iga pyry ġa pe jate – kiroki ġa Tupana'ga ġa poko nahā ti peko jawo. Ojipe'ga ndokoi penhi'iga rehe, ei Jesus'ga ġa pe.

¹² Jara'ga nahembirekoi. A'ereki tegwete ġa hēaavykya ojihute'varuhuro ġwaramo. Jara'ga nahembirekoi. A'ereki ojipe'ga ġa hapiambo tahembirekoagwamyme ti ġa jawo. Jara'ga nahembirekoi. A'ereki ġa e'i: “Ahoaho po ti ji Tupana'ga nhi'iga mombe'gwovo nehē kiro Tupana'ga rekoi nhanderuvihavuhuhetero jawo ġa pe.” A'ea ġa ei nanhirembirekoi po ti ji a'ero jawo, ei Jesus'ga. Kiroki ga nahembirekopotari tamombe'u ti Tupana'ga nhi'iga jawo – Tupana'ga ġa poko ga mohembirekoukare'yma. Kiroki ga ombaragwaha hehe – gaha ti te'i a'ea ko pyry jawo, ei Jesus'ga ġwemimbo'ehara'ga pe.

*Jesus'ga omomyry tay'riva'ea pe
(Marcos 10.13-16; Lucas 18.15-17)*

¹³ Aerē ojipe'ga tayri'ga nderuri Jesus'ga pyri.

—Topoko ti Jesus'ga ġa'akaġa rehe onhi'iga Tupana'ga pe tomomyry ti ġa ġa pe jawo, ei ġa.

Tayri'ga nderura repiagame Jesus'ga remimbo'ehara'ga ei ġa pe:

—Taperuri tayri'ga Jesus'ga pyri, ei ġa.

¹⁴ —Tuhu tuhē ti tayri'ga ji pyri, ei Jesus'ga. Tapemombigi ti ġandura. A'ereki nanongara'ga'jave'ga pe Tupana'ga pyry hete okovo ganduvihavuhuhetero ġa jikogame ojihe, ei Jesus'ga.

¹⁵ Opoko Jesus'ga tayri'ga akaġa rehe a'ero onhi'iga Tupana'ga pe emomyry ti ġa pe jawo. Onhi'imbevame ga hoi pea hugwi ogwovo.

*Imbateheteva'ea nomondopotari
(Marcos 10.17-31; Lucas 18.18-30)*

¹⁶ Nanime ipyahuve'ga ruri Jesus'ga pyri. Ga e'i:

—Marāva'ea rupi pyryva'ea rupi po ti ji rekoi nehē jirekoagwamamo avuirama Tupana'ga pyri nehē? ei ġa Jesus'ga pe nde ko orembo'eharamo jawo ġa pe.

¹⁷ A'ero Jesus'ga ei ġa pe:

—Maraname nde ei pyryva'ea rehe? Tupana'ga nhi'iga jate ko pyry, ei Jesus'ga. Po nde rekopotari Tupana'ga pyri avuirama, a'ero ti eko pa Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi – kiroki Tupana'ga e'i Moisésva'ea pe ikwatijaruka, ei Jesus'ga ġa pe.

¹⁸ —Marāva'ea Tupana'ga remimbotarimova'ea? ei ġa Jesus'ga pe.

A'ero Jesus'ga ei ġa pe:

—Nahā ko garembirekotarimova'ea:

“Terejukai ti ojipe'ga.

Tererekoi ti ojipe'ga nembireko'ga.

Teremimi ti ojipe'ga hugwi," ei ahe.

"Tane'mbei ti ojipe'ga mombe'gwovo tehe.

¹⁹ Emondo ti ejeaporogita imohina ejuva'ga rehe eyhēa rehe no.

Erenhiarō hete nde.

Na jitehe ti earō hete ejikotyve'ga," ei Tupana'ga, ei Jesus'ga ipyahuve'ga pe.

²⁰ A'ero ipyahuve'ga ei Jesus'ga pe:

–Jivoja'irame ji hendukatupavi Moisésva'ea remimbo'eagwera. Kiro ji heronhimom-boakari ahendu katu ve ji, ei ga. Marā koji'i po ti jipyryhetea nehē? ei ga.

²¹ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

–Po nde ereko katu pa pota, a'ero ti eho embatera imondopava itambere'ia pyhyga. A'ero ti emondo eitambere'ia imbatere'ive'ga pe, ei Jesus'ga. A'ero po ti Tupana'ga imombyryvi nde ve yvagi pe nehē, ei Jesus'ga. Nurā ji ei nde ve: Emondo pa ti eitambere'ia kiro. Imondopavirē ti ejo ji rupi ekovo nhiremimbo'eharamo ejikoga ji rehe jate, ei Jesus'ga ipyahuve'ga pe.

²² Jesus'ga renduvame ga ndovy'ari ogwovo Jesus'ga hugwi. A'ereki ga nomondopapotari ombatehetero gwaramo.

²³ A'ero Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ga pe:

–Imombe'ukatuavo ji ei pe me: Hahy imbateve'ga pe ga erame Tupana'ga pe eko ti oreruvihavuhetero javo. Po ga nde'ipotari te a'ea. Ndokopotari ga garenimbo'ea rupi okoheteavo ombatera rehe, ei Jesus'ga.

²⁴ A'ea'ja ji pe me: Tegwete yuranuhūa'javuhuva'ea hohava camelo hohava agulha kwa'ria rupi. Tegwete hete imbateheteve'ga hohava Tupana'ga nhi'iga rupi okoheterame ombatera rehe. Nurā po ti ga ndojikogi te ga rehe ga mongoe'yma gwuvihavuhetero, ei Jesus'ga.

²⁵ Ganhi'iga renduvame Jesus'ga remimbo'ehara'ga nhimomby'ahetei hehe. A'ero ga ei:

–Ma'ga po ti oho Tupana'ga pyri yvagi pe nehē naerū?

²⁶ Ga ndepiagateaveo Jesus'ga ei:

–Na tuhē vvyakotyve'ga nonhimondoi yvagi pe. A'ereki tegwete ga pe. Tupana'ga jate ga mbojiko ojihe ga mbuhuruka ojipyri. A'ereki nonhimimi ga pe. Ikarakatu pa hete ga, ei Jesus'ga ga pe.

²⁷ A'ero Pedro'ga ei Jesus'ga pe:

–Ji rendu ti, ei ga. Ore oropohi pa orombatera hugwi orojikovo neremimbo'eharamo. Gara po ti Tupana'ga imbuhuri ore ve a'ero nehē? ei ga Jesus'ga pe.

²⁸ A'ero Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ga pe:

–Imombe'ukatuavo ji ei pe me: Aerē po ti Tupana'ga japoi vvyapyahua nehē. A'ea rupi jitekovo vvyakotyve'ero yvagi'peva'ero po ti ji rekoji vvyakotyve'ga nduvihavuhetero jiapyga oina jiapykakathetea rehe ta'e ti ji ga pe gande'koa rehe javo, ei Jesus'ga. Peko pe jireheva'ero, ei Jesus'ga. A'ero ji rekorame ganduvihavuhetero po ti pe ndekoi peje'yja'ga nduvihavuhuro Israelva'ea rakykwepohara'ga nduvihavuhuro nehē. Doze ko ga oko huvihavamo ojiheve'ga pavēi pende'yja'ga israelitas'ga, ei Jesus'ga. Pehe ti peapy oina dozeva'ea rehe pejiapykakathetea rehe nehē xa'e ti ga pe gandeaporogita rehe javo, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

²⁹ –Pejikogame ji rehe pe pepohi penhimbatera hugwi pende'yja'ga hugwi no zaho ti Jesus'ga rupi gareheva'ero javo, ei Jesus'ga. Kiro ji ei pe me pe'jave'ga pe no a'ero: Pyry hete po ti ga pe ga naganani nehē – kiroki ga opohi gwonga hugwi ogwyrā hugwi, ei Jesus'ga. Po ga pohirame a'ea hugwi, a'ero po ti Tupana'ga imombyryhetei ga pe nehē. Koji'i vehevi po ti Tupana'ga imombyryvi ga pe nehē, ei Jesus'ga. Po ga pohirame oirū'ga hugwi okuvyra'ga hugwi gwendyra'ga hugwi uva'ga hugwi oy'ga hugwi gwembireko'ga hugwi, gwa'yra'ga hugwi, a'ero po ti Tupana'ga imombyryhetei ga pe nehē, ei Jesus'ga. Tupana'ga po ti ga mongoi ojipyri ga mombytavo avuira'rama nehē, ei Jesus'ga.

³⁰ –Kiroki ga huvihava agwamo – he'yive'ga po ti ndokoa'javi huvihavamo onhi-mongyavo nehē. Kiroki ga huvihava rūi agwamo – gahā po ti huvihava nehē, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

20

Oporavykyve'ga oporavyky garemitymipyra pype

¹ Ojo'java'ea pyvō Jesus'ga ga mbo'e. A'ero ga ei:

–Marā hekoji kiro vvyakotyve'ga pe ga erame Tupana'ga nhanderuvihavuhetero oko javo? A'ea rehe po ti ji pe mbo'ei ikwahavuka pe me imombe'gwovo a'ea'java'ea, ei Jesus'ga ga pe. Ppyhajive akwaimbae'ga hoi taru ti ji oporavykyve'ga jijive javo. “Toporavyky ti

ga itambere'ia rehe ko pe nhiremitymipyra pype uva tymipyra pype,” ei akwaimbae'ga, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

² Aero ga hoi ovahema ga pyri. “Peporavyky ti ji ve nhiremitymipyra pype videira repiakatuavo. Amondo katu po ti ji itambere'ia um dia rupiara ikwepykava pe me a'ero nehē,” ei ga ga pe.

—“Pyry,” ei ga.

—A'ero ga hoi ko pe oporavykyavo ga pe, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

³ —Aerē nove horas rupi ga hoa'javi ogwovo ima'ehai pe feira pe, ei Jesus'ga. Pevo ga ojipe'ga ndepiagi. Ndoporavykyi ga o'ama.

⁴ Nurā ga ei ga pe: “Pe na jitehe ti peho uva tymipyra pype pejiporavykyavo ji ve no. Amondo katu po ti ji pe me itambere'ia peporavyky kwepykava nehē,” ei ga ga pe, ei Jesus'ga.

—“Pyry,” ei ga.

—Ko pe ga hoi oporavykyavo ga pe, ei Jesus'ga.

⁵ —Aerē ahaji katu ga hoa'javi ojipe'ga mondouka ga mboporavykyavo ojive, ei Jesus'ga. Aerē ka'aru gwere rupi ga hoa'javi ojipe'ga mondouka ga mboporavykyavo ojive, ei Jesus'ga.

⁶ Ka'aruva'ea rupi ga hoa'javi ojipe'ga ndepiagi, ei Jesus'ga. Ndoporavykyi ga o'ama. A'ero ga ei ga pe: “Gara rehe pe ātehei agwa ara rupi ve pejiporavykye'yama?” ei ga ga pe, ei Jesus'ga.

⁷ —Aero ga ei ga pe: “Ndoporavykyi ore ga pe. A'ereki ga nde'i ve ore ve,” ei ga ga pe, ei Jesus'ga.

—Nurā ga ei ga pe: “Pe na jitehe ti peho uva tymipyra pype pejiporavykyavo ji ve no. Amondo katu po ti ji pe me itambere'ia peporavyky kwepykava nehē,” ei ga ga pe, ei Jesus'ga.

—A'ero ga hoi oporavykyavo.

⁸ —Kwara ihorē kohoa jara'ga ei ojipyri'ga pe – kiroki ga omboporavykyuka ko pe oporavykyve'ga – ga pe ga ei: “Embuhuruka ti oporavykyve'ga ejipyri. Emondo ti ikwepykava ga pe mbapavava'earupive'ga pe – kiroki ga ka'aru oporavykyahi'vi tehe – ga pe ti emondo ypy. Aerē ka'arugwererupive'ga pe ti emondo. Aerē ahajikaturupive'ga pe ti emondo. Aerē nove horasrupive'ga pe ti emondo. Mbapavamo ti emondo jypyve'ga pe – kiroki ga oho ypy ypyhajive oporavykyypyavo ji ve,” ei ga ojipyri'ga pe, ei Jesus'ga.

⁹ —Aero ga ga mbuhurukari ojipyri. Ga ndurame – kiroki ga oporavyky ka'aruva'ea rupi – ga pe ga naganani ga imondoi itambere'ia um dia rupiara ikwepykava ojo'jajo'ja ga imondoi ka'arugwererupive'ga pe ahajikaturupive'ga pe no nove horasrupive'ga pe no. Ga pe ga naganani ga imondoi ga ndurame ojipyri, ei Jesus'ga.

¹⁰ —Mbapavamo jypyve'ga nduri no. Oyvyteri pe ga ei: “Um dia rupiara ikwepykava ga imondoi ga pe – kiroki ga oporavykyahi'vi ga pe. Nurā po ti ga imbuhuri koji'iva'ea nhande ve kiro nehē. A'ereki ypyhaji hete nhande poravykyhetei ka'aru nhandepohia jugwi,” ei ga oyvyteri pe, ei Jesus'ga.

—Ojo'jaime reki ga imondoi um dia rupiara ikwepykava jypyve'ga pe ga naganani, ei Jesus'ga.

¹¹ Ipyhygame itambere'ia ga hugwi ga ijara'ga rayvari okoe'yama hehe, ei Jesus'ga.

¹² Ga pe ga ei: “Mbapavava'earupive'ga – kiroki ga uhu ka'aruva'ea rupi – gahā oporavyky uma hora rupi jate. Ojo'jaime nde eremondo ga pe ore ve no. Ypyhaji hete ore poravykyi ka'aru hete oropohia jugwi kwarahyaha po'ruavo,” ei ga ijara'ga pe, ei Jesus'ga.

¹³ —Oporavykyve'ga pyteripeve'ga pe ijara'ga ei reki:

—“Kwāi,” ei ga. “Ndakote'varuhui ji nde ve. Ypyhajive ji a'e nde ve: Eporavyky ti ji ve, a'ero po ti ji imondokatui um dia rupiara ikwepykava nde ve nehē. A'ero nde ei: ‘Pyry.’ A'ea nde ei ji ve ypyhajive,” ei ga oporavykyve'ga pe, ei Jesus'ga.

¹⁴ “Eroho ti itambere'ia um dia rupiara ikwepykava herogwovo tuhē,” ei ijara'ga ga pe.

—Ojirova ijara'ga mbapavava'earupive'ga pyteripeve'ga repiagi. “Ga pe mbapavava'earupive'ga pe – kiroki ga uhu ka'aruva'ea rupi oporavykavo – ga pe ojo'jaime ji imondopotari um dia rupiara ikwepykava,” ei ga jypyve'ga pe.

¹⁵ “Pyry ji imondoi ga pe nhiremibotarimova'ea rupi. A'ereki jiapo tuhē ko ji amondo ga pe. Erenhimyrō nde ga rehe a enhimonha'ngavo ji rehe. A'ereki ji jipyry ga rerekokatuavo,” ei ga ga pe, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

¹⁶ —A'ea ji amombe'u ikwahavuka ojo'java'ea pe me, ei Jesus'ga. Kiroki ga huvihava rūi agwamo – gahā po ti huvihava nehē, ei Jesus'ga. Kiroki ga huvihava agwamo – gahā po ti ndokoa'javi huvihavamo nehē, ei Jesus'ga. Nombojoavyvyi ti Tupana'ga ga nderekokatuavo a'ero, ei Jesus'ga. A'ereki Tupana'ga e'i he'yjuhuve'ga pe: “Herejo.

Ejiko ti ji rehe ekovo jireheva'ero. Tako ti ji nderuvihavuhuhetero," ei ga, ei Jesus'ga imombe'gwovo. Ndahe'yive'ga reki ojiko Tupana'ga rehe okovo gareheva'ero, ei Jesus'ga.

*Jesus'ga omombe'ua'ja omanoagwama
(Marcos 10.32-34; Lucas 18.31-34)*

¹⁷ Jesus'ga hoi ogwovo cidade de Jerusalém me. Gweroho ga dozeve'ga gwemimbo'ehara'ga ojupi. Irupe'i ga ga nderohoi ojipe'ga hugwi onhi'ga ga pe ga horame pea rupi.

¹⁸ Kiro ga ei ga pe a'ero:

–Ji rendu ti, ei Jesus'ga ga pe. Kiro nhande hoi cidade de Jerusalém me. Aerē po ti jipyhygukahava ga pe ikwava'ehara'ga nduvihava'ga pe ahembo'ehara'ga pe nehē no, ei Jesus'ga vvyakotyva'ero yvagipeva'ero no. A'ero po ti ga ei nehē tomano ti Jesus'ga javo, ei Jesus'ga.

¹⁹ A'ero po ti ga ji mondoukari judeus'garūive'ga pe nehē tojigwarai ti ga ga rehe javo, ei Jesus'ga. A'ero po ti judeus'garūive'ga ji rerekomemui okote'varuhuaavo ji ve nehē. Ipira apopyra pyvō po ti ga ji nupanupāi ji mondohondohoga nehē, ei Jesus'ga. Kirē po ti ga ji mbovyri yva rehe nahā ji jukavo nehē. Ko'emameva'ea py'rovo mokōi jikira py'rovo po ti ji kweravi nehē, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

*Zebedeuva'ea ra'yra'va'ea oko pota memei huvihavamo
(Marcos 10.35-45)*

²⁰ Kiro Zebedeu'ga rembirekohēa ruri Jesus'ga pyri. Gweru hēa gwa'yra'ga mokonha'ga akoja'ga - kiroki ga Jesus'ga remimbo'ehara'ga dozeve'ga nde'yja'ga. Ga nderovahemame hēa renypy'andurugi Jesus'ga pyri ga mboheteavo.

–Tandepyry ti ji ve, ei hēa Jesus'ga pe.

²¹ A'ero ga ei hēa pe:

–Gara nde erepota?

A'ero hēa ei ga pe:

–Ekorame vvyakotyve'ga nduvihavuhuhetero ti ere agwa'ga pe jira'yra'ga pe toko memei ti ga huvihavamo nde pavēi. Nahā ti ere ga pe ga mboapyga nde pyri aheapykakatuva'ea rehe ojipe'ga kikoty ejohukoty ojipe'ga kokoty ejohukoty rūi nde pyri nehē, ei hēa Jesus'ga pe.

²² Hēara'yra'ga pe Jesus'ga ei reki:

–Ndapekwahavi pe pe'erame toroapy ti Jesus'ga pyri orokovo huvihavamo javo, ei Jesus'ga ga pe. Aerē po ti hahy hete ji ve nehē. Po pe ji moirūi, a'ero hahy hete pe me nehē no. Marā a'ero? Peko pe nanongara rehe naerū? ei Jesus'ga mokonha'ga pe hēara'yra'ga pe.

Igwete hēara'yra'ga ei Jesus'ga pe:

–Toronhimboita ti ore jupe, ei ga.

²³ A'ero ga ei ga pe:

–Penhimboita tuhē po ti pe hahyheterame pe me nehē pejikoga gwaramo ji rehe. Ji rūi reki a'e ga pe ga tombojogwovai ji rehe vvyakotyve'ga nduvihavamo javo. Jiruva'ga jate omboavujkweripe ga pe avo po ti ga apygi nehē javo, ei Jesus'ga hēara'yra'ga pe mokonha'ga pe.

²⁴ Aerē jara'ga dezve'ga ikwahavi hēa'ea Jesus'ga pe.

–“Toko ti jira'yra'ga huvihavamo ga pyri,” ei hēa, ei ga.

A'ero ga ndopotari a'ea onhimonha'ngavo hēara'yra'ga ndehe.

²⁵ A'ero Jesus'ga ga mbuhurukapavi ojipyri dezve'ga mokonha'ga ndeheve. A'ero ga ei ga pe:

–Judeus'garūive'ga nduvihava'ga ipopoaka ogwryripeve'ga mboporavykyheteavo ojive ga mondomondovo gwemimbotarimova'ea rupi, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe dozeve'ga pe.

²⁶ Ga ja rūi ti pejogwereko pejikovo gwaramo jireheva'ero. Po pe peko pota jireheve'ga nduvihavamo penhiirū'ga nduvihavamo, a'ero ti peko katu ga pe ga pokoga, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

²⁷ Po pe peko pota ga hohe pa okovo ganduvihavuhuro, a'ero koji'i ti peko katu ga pe ga pokoheteavo.

²⁸ Ji ja ti pepoko ga pejikorame ganduvihavamo, ei Jesus'ga ga pe. Vvyakotyva'ero yvagipeva'ero jirurame yvya koty nda'ei ji ga pe: Ji poko ti. A'ea rūi ji ei. A'ereki tapoko ti ga javo ji ajo. Tamano ti ji he'yjuhuve'ga ndepyga ga mbopiro'yavo gandekote'varuhua hugwi. A'ero po ti ga ndohoi hahyva'ea ruvihava pype nehē, a'e ji jijoa, ei Jesus'ga ga pe.

*Jesus'ga ombokatu mokonhava'ea reakwara
(Marcos 10.46-52; Lucas 18.35-43)*

²⁹ Jesus'ga hoi cidade hugwi Jericó hugwi ogwovo gwemimbo'ehara'ga pavēi. Ga horame he'yjuhuve'ga hoi ga ndupi.

³⁰ Nanime pea rembeyvyri pe mokonha'ga apygi heakwagweve'ga. Ga ikwahavi Jesus'ga kiro okwa javo. A'ero ga hapukai torerendu ti Jesus'ga javo.

—Orepojykaharetero ko nde Daviva'ea rymyminoru no! ei ga Jesus'ga pe.

Nahā ga ei Jesus'ga pe. A'ereki ga e'i ovyvteri pe: “Ga pe Tupana'ga e'i eko ti ganduvihavuhuhetero javo.”

—Ore poko ti! ei ga Jesus'ga pe.

³¹ A'ero he'yjuhuve'ga ei ga pe:

—Tapehapukai ti, ei ga ga pe tonhi'imbi ga javo.

Koji'i heakwagweve'ga hapukaja'javi reki.

—Orepojykaharetero Daviva'ea rymyminoru ore poko ti! ei ga ga pe.

³² A'ero Jesus'ga pytai ga nderuruka ojipyri. Kiro ga ei ga pe:

—Pejo ti avo. Marā po ti ji pe nderekoi nehē? Gara pe pepota? ei ga ga pe.

³³ A'ero ga ei ua Jesus'ga pyri:

—Orepojykaharetero ore mboheakwa katu, ei ga ga pe.

³⁴ A'ero Jesus'ga ga porogwetygi. Opoko ga gandeakwara rehe. Nanime pyry gandeakwara. Kiro ga hoi Jesus'ga rupi a'ero.

21

Jesus'ga ovahē Jerusalém me Domingo dos ramos

(Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40; João 12.12-19)

¹ Ohorame cidade de Jerusalém me Jesus'ga ovahē cidade'ia kotyi ve gwemimbo'ehara'ga pavēi. Ohī Betfagé vyvtyra rembeyvyri pe monte das Oliveiras rembeyvyri pe.

Kiro Jesus'ga ei mokonha'ga pe gwemimbo'ehara'ga pe ga mondouka.

²—Peho ti cidade'i pe pendovai pyteripeva'ea pe, ei ga ga pe. Pevahemame kotihī po ti pe hepiagi yuhua'javuhuva'ea jumenta nehē. Ojugwa ga imo'ama yva rehe. Jumenta ra'yra oko ipyri no. Pekwahara memei ti herua ji ve.

³ Po ti ga ei pe me nehē: “Maraname pe ikwaharavi?” Po ti ga ei na, a'ero ti pe'ji ga pe: “Gaha - kiroki ga pe nhande ei: Nhandepojykaharete'ga - gaha e'i: ‘Tareko'ā ti ji taho ti ji i'arimo javo.’” A'ea ti pe'ji ga pe. Kotihī po ti ga imbuhurukari nhande ve a'ero nehē, ei Jesus'ga ga pe.

⁴ A'ero ga ndekoi Jesus'ga nhi'iga rupi ga nhi'ipo'rupava. Nahā hekoi Tupana'ga nhi'ipo'ruavo ymyahūva'ea po'ruavo. A'ereki ymyahū Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea a'ea mombe'u Tupana'ga nhi'iga mombe'gwovo. Ymyahū ahe ei hako:

⁵ “Ere ti cidadepeve'ga pe Siāopeve'ga pe:

‘Pehepia ti! Penduvihavuhuhete'ga uhu pe pyri.

Ga ko oko nhyrō.

Ga po ti oho yuhua'javuhuva'ea arimo jumenta ra'yra arimo ua nehē,” ei ahe Tupana'ga nhi'iga mombe'gwovo hako.

⁶ Jesus'ga remimbo'ehara'ga hoi Jesus'ga nhi'iga po'ruavo ipyhyga jumenta jumenta ra'yra reheve.

⁷ Gweru ga jumenta jumenta ra'yra reheve Jesus'ga pyri herovahema. Oapoa tapy'ynhapira i'arimova'ea ga heropori inoga ikupepytera rehe eho i'arimo javo Jesus'ga pe.

A'ero ga hoi i'arimo.

⁸ Ga rerohorame pea rupi he'yjuhuheteve'ga heroporopori oapoa opira i'arimova'ea pea rupi timbojigwa ti pehea ga pe javo. Jara'ga okyitkyti hakā yva hugwi heroporopoa pea rupi imbokatuavo. Nahā ga Jesus'ga mbojiroviari ga rerua nhanderuvihavuhuhete'ga u kiro javo.

⁹ Jara'ga oho ga renonde. Jara'ga oho ga reviri. Nahā he'yjuhuheteve'ga hoi ga rupi. Hahyahi hete ganhi'iga ga erame:

—“Timbohete ti Daviva'ea rymymino'ga!” ei ga ga ko nhanderuvihavuhuhete'ga javo.

—“Ga pe ti nhandepojykaharete'ga tomombyry.

A'ereki nhandepojykaharete'ga ga mbuhuruka avo,” ei ga.

“Timbohete ti Tupana'ga yvagipeheteve'ga!”

Nahā ga ei Jesus'ga ko Tupana'ga remimbuhurukara'ga javo.

¹⁰ Jesus'ga rerovahemame cidade de Jerusalém me ipypeve'ga py'a myi.

—Mome ahe ga? ei ga Jesus'ga repiagame.

¹¹ A'ero he'yjuhuve'ga ei ga pe:

–Ga ko Jesus'ga Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ga. Gagwyrā ko Galilēia. Pevo ga ruvi cidade de Nazaré pe, ei ga ga pe.

*Jesus'ga omo'emba ahe ahejatykahavuhua hugwi
(Marcos 11.15-19; Lucas 19.45-48; João 2.13-22)*

¹² Kiro Jesus'ga hoi oje'yja'ga jatykahavuhu pe Tupana'ga mbohetehei pe ovahema. Pevo okara hugwi mytu'ēva'ea hugwi ga ga mo'embavi ima'ēhara'ga ipyhyhara'ga ndeheve – kiroki ga oma'ē mbatera ipyhyga no – perope Tupana'ga mboheteheva pyri. Pevo ga imbojirevi ga'apoa mesas – kiroki ga hajiheve'ga itambere'ia pyhy judeus'ga itambere'ia mondovo nahā ikwepyga. Ga'apykava no – kiroki ga omondo inambua itambere'ia rehe – ga'apykava ga imbojirevi.

¹³ Ga pe ga ei:

–Ymyahū Tupana'ga ei ikwatijaruka hako:
“Tonhi'ī ti ga ji ve nhironga pype vyva koty ji mboheteavo,” ei Tupana'ga hako, ei Jesus'ga ga pe.

–Pe ki a'e te pe'ji pejohupe: “Timoandyandyjuhu ti ga ikwepykwepyga mbatera pyvō Tupana'ga ronga pype,” pe'ji, ei Jesus'ga. Nahā pe Tupana'ga ronga mongoukari iporomive'ga nduhavamo, ei Jesus'ga ikwepykara'ga pe.

¹⁴ Heakwagweve'ga nduri oje'yja'ga jatykahavuhua pype ipyka'naka'nauhūve'ga pavēi. Jesus'ga pyri ga nduri ovahema a'ero. A'ero ga imombyryvi ga pe ga mboheakwakatuavo ipyka'nave'ga mopo'agatua'java.

¹⁵ Ikwava'ēhara'ga nduvihava'ga judeus'ga mbo'ehara'ga pavēi gwepia ahemonhi-momby'ava'ea Jesus'ga imombyryvame ga pe. Gwendu ga tayri'ga Jesus'ga mboheterame ojatyahavuhua pype javo:

–Timbohete ti Daviva'ea rymymino'ga!

Nahā tayri'ga ei. A'ereki ga e'i ovytyteri pe: “Ga pe Tupana'ga e'i eko ti ganduvihavuhuhetero javo.” A'ero ikwava'ēhara'ga nduvihava'ga nhimboahivi Jesus'ga pe judeus'ga mbo'ehara'ga pavēi.

¹⁶ A'ero ga ei Jesus'ga pe:

–Erehendu nde tayri'ga ea?

Jesus'ga ei ga pe:

–Ahendu ji. Napemonhi'igi pe Tupana'ga rembikwatijarukara naerū? E'i:

“Tupanetero nde tayri'ga mbo'ekatui ipita'ngive'ga ndeheve.

'Ji mbohete ti,' ere nde ga mbo'eavo.

A'ero ga nde mbohete katukatui.”

Nahā ikwatijaripyra i'ei Tupana'ga mombe'gwovo, ei Jesus'ga ikwava'ēhara'ga nduvihava'ga pe judeus'ga mbo'ehara'ga pe no.

¹⁷ O'erame a'ea Jesus'ga hoi ga hugwi a'ero ogwovo cidade de Jerusalém hugwi. Oho ga cidade i'pe Betânia pe. Pevo ga kiri pyytunimo.

*Tande'aa'javi ti! ei Jesus'ga figo'yva pe
(Marcos 11.12-14, 20-24)*

¹⁸ Ko'emame ppyhajive Jesus'ga hoa'javame cidade de Jerusalém me ty'ara ga jukai.

¹⁹ Pea rupi ga hepiagi figo'yva figueira ogwovo ipyri ta'u ti yva'ia javo. Ndi'ai reki ka'atehea herekovo. A'ero ga ei jupe:

–Tande'aa'javi ti! ei ga jupe.

Nimbegwei he'ouhūro omanomo figo'yva a'ero.

²⁰ He'ōa repiagame Jesus'ga remimbo'ehara'ga nhimomby'ai. A'ero ga ei:

–Kotihī figo'yva he'ouhūro omanomo! ei ga.

²¹ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

–Imombe'ukatuaovo ji ei pe me: Po pe jikohetei Tupana'ga rehe, a'ero ji ja po ti pe imohe'ōi i'yva. Koji'i po ti pe popoakaramo nehē no. Po ti pe ei avova'ea pe vvytyra pe nehē: “Ejipe'a ti enhimombo'a ypihua pype.” Po ti pe ei na nehē, a'ero po ti vvytyra ihoi ypihua pype nehē, ei Jesus'ga.

²² Po pe jikogi Tupana'ga rehe, a'ero po ti Tupana'ga penhi'iga rendukatui pe erame ga pe nahanahā ore oropota javo, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

*Ma'ga nde mbuhurukaruho avo? ei ahe Jesus'ga pe
(Marcos 11.27-33; Lucas 20.1-8)*

²³ Kiro Jesus'ga hoi cidade de Jerusalém me ovahema ogwovo ja oje'yja'ga jatykahavuhua pype templo pype. Ga ga mbo'erame Tupana'ga nhi'iga rehe ikwava'ēhara'ga nduvihava'ga nduri ga pyri xava'eve'ga pavēi. A'ero ga ei Jesus'ga pe:

—Ma'ga nde mbuhurukaruho avo nahanahā ti eko javo? Ma'ga e'i a'ea nde ve? ei ga Jesus'ga pe.

²⁴ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Ji nhi'ipondekwa na'ē ti. Pe ji nhi'ipondekwakaturame a'ero po ti ji na jitehe ga mombe'ui pe me no - kiroki ga ji mbuhu avo ji rerekovo, ei Jesus'ga ga pe.

²⁵ Pemombe'u ti ji ve a'ero. Ma'ga ombuhuruka João Batistava'ea tomobatiza ti ga ga javo? “Tupana'ga yvagipeve'ga ombuhuruka ahe,” pe'ji po pe. “Vvyakotyve'ga ombuhuruka ahe,” pe'ji po pe. Marā pendeaporogita a'ero naerū? ei Jesus'ga ga pe.

A'ero ga ega'e'i ojohupe:

—Po ti nhande ei nehē: Tupana'ga ombuhuruka ahe, a'ero po ti Jesus'ga ei nhande ve nehē: “Maraname pe ndaperoviari João Batistava'ea nhi'igagwera naerū?” Nahā po ti Jesus'ga ei nhande ve nehē.

²⁶ Po ti nhande ei: Vvyakotyve'ga ombuhuruka João Batistava'ea, a'ero po ti nhandegwyripeve'ga henduvi nhanenhi'iga okote'varuhuavo nhande ve nehē, ei ga xakyhyji nhande ga hugwi javo. A'ereki nhandegwyripeve'ga epavi: “João Batistava'ea ko Tupana'ga nhi'iga mombe'uharamo. Tupana'ga ahe mbuhuruka nhande pyri. A'iti a,” ei nhandegwyripeve'ga, ei ga ojohupe.

²⁷ Nurā ga ei Jesus'ga pe:

—Ma'ga po ombuhuruka João Batistava'ea tomobatiza ti ga ga javo? Ndorokwahavi, ei ga javo tehe ga pe.

A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Ji po ti na jitehe namombe'ui ga pe me a'ero nehē no - kiroki ga ji mbuhu avo ji rerekovo, ei Jesus'ga.

Gara'yra'ga mokonha'ga

²⁸ —Marā pendeaporogita? ei Jesus'ga ga pe. Kiro po ti ji imombe'ui pe me, a'ero ti ji nhi'ipondekwa nehē, ei Jesus'ga.

A'ero Jesus'ga imombe'ui ojo'java'ea.

—Mokōi ko akwaimbae'ga ra'yra'ga, ei Jesus'ga imombe'gwovo. Gwa'yra'ga pe ga ei: “Pi'a, eho ti kiro eporavykyavo ko pe nhiremitymipyra pype uva tymipyra pype,” ei ga gwa'yra'ga pe.

²⁹ —Emo gara'yra'ga e'i: “Ndahoi tuhē po ti ji nehē,” ei ga uva'ga pe. Aerē ga japyakakatu. A'ero ga herojijyi ojeaporogita ogwovo oporavykyavo uva'ga pe, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

³⁰ —Aerē garuva'ga hoi ojipe'ga pyri gwa'yra'ga pyri, ei Jesus'ga. Na jitehe ga ei ga pe eho ti kiro eporavykyavo ko pe javo.

—“Ji po ti aho tuhē nehē, apī,” ei gara'yra'ga ga pe. Ndohoa'javi reki ga oporavykye'yma, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

³¹ —Manamo gara'yra'ga oko ganhi'iga rupi? ei Jesus'ga ikwava'ēhara'ga nduvihava'ga pe xava'eve'ga pe no.

A'ero ga ei Jesus'ga pe:

—Akoja ga - kiroki ga oho ko pe oporavykyavo gara'yra'ga, ei ga.

A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Imombe'ukatuavo ji ei pe me: Kiroki ga omono'oguhū itambere'ia governo pe - gahā akwaimbae'ga upahara'ga pavēi ojiko Tupana'ga rehe kiro eko ti oreruvihavuhetero javo ga pe. Ojokogypy ga pe nenonde a'ero, ei Jesus'ga ikwava'ēhara'ga nduvihava'ga pe xava'eve'ga pe no.

³² —YmyaT João Batistava'ea ruri pe pyri ikwahavuka pe me nahanahā Tupana'ga opota javo ikwehe. Ndaperoviari pe ga pejikokatue'yma, ei Jesus'ga. Itambere'ia mono'ēhara'ga akwaimbae'ga upahara'ga pavēi ga reroviari reki ojeaporogita rerorijiyita. Gandeaporogita rerorijiyja pe hepiagi. Hepiagirē vehevi pe ndaperorijiyi ve pejeaporogita ga reroviare'yma, ei Jesus'ga ga pe. Nurā ji ei: Okogypy ga Tupana'ga rehe pe nenonde, ei Jesus'ga ga pe.

Garemitymipyra repiakatuha'ga okote'varuhuve'ga

(Marcos 12.1-12; Lucas 20.9-19)

³³ —Ojipea rehe kiro po ti ji pe mbo'e'i ojo'java'ea pyvō. Pehendu ti, ei Jesus'ga ikwava'ēhara'ga nduvihava'ga pe xava'eve'ga pe no. Kohoa jara'ga itymi yhyppoa'javuhuva'ea uva'yva ko pe, ei Jesus'ga imombe'gwovo. Aerē ga gwemityma rokairugi, ei Jesus'ga. Aerē ga japo uva mu'umu'uhava tyhya rupiaramo. Aerē ga japo tapyjo'ara ko pe. “A'ea hugwi po ti ga hepiakatui nhiremitymipyra videira ji ve nehē,” ei ga.

—A'ero ga ei ga pe: “Pehepia katu ti nhiremitymipyra jikoa. A'ero jykyhava rupi he'yjuhu po ti yva'ia peapoaramo ikwepykavamo a'ero nehē. He'yjuhu po ti yva'ia jiapoaramo a'ero nehē no,” ei kohoa jara'ga ga pe, ei Jesus'ga.

—“Pyry,” ei ga opytavo ko pe hepiakatuavo ga pe, ei Jesus'ga.

—Paivohu kohoa jara'ga hoi a'ero mbaigwehu po ti jijivyra'java nehē javo, ei Jesus'ga.

³⁴ Aerē kiro jykyhava reki, ei Jesus'ga. A'ero kohoa jara'ga ei ojipyrive'ga pe: “Peho ti ga pyri nhiremitymipyra repiakatuhara'ga pyri. Toyky ti ga yva'ia imbuhuruka jia poa ji ve,” ei ga.

—“Kwa,” ei ga. Ogwovo ga vahemi ga pyri imombe'gwovo ganhi'iga ga pe.

³⁵ Emo ga nomondopotari yva'ia ga pe okote'varuhuavo ga pe, ei Jesus'ga. Jara'ga ga nupanupā. Jara'ga ga ga juka. Jara'ga rehe ga omombomombo ita, ei Jesus'ga. Nahā garemitymipyra repiakatuhara'ga jigwarai gapyrive'ga ndehe, ei Jesus'ga.

³⁶ —A'ero kohoa jara'ga ojipe'ga mondoi ojipyrive'ga. Ga ko he'yi ohoypyve'ga hohe. A'ero ga ga mondoi togweru ti ga yva'ia ga hugwi javo novia. Ga vahemame pevo garemitymipyra repiakatuhara'ga ndekote'varuhui ga pe no.

³⁷ —A'ero kohoa jara'ga gwa'yra'ga mondoi gaha ti togweru yva'ia ga hugwi javo novia. “Ga pe po ti ga ndekokatui nehē,” ei ga, ei Jesus'ga.

³⁸ Kiro gara'yra'ga vahemi yva'ia tymipyra repiakatuhara'ga pyri. Ga repiagame ga ei ojohupe: “Avova'ea ko gayvyagwama. He tijuka ti ga. A'ero po ti nhande tireko pa yvya nehē,” ei ga.

³⁹ A'ero ga gara'yra'ga pyhygi ga momboa kohoa hugwi ga jukavo, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

⁴⁰ —A'ero kohoa jara'ga vahemame marā po ti ga ga nderekoi nehē? ei Jesus'ga ga pe.

⁴¹ A'ero ga ei ga pe:

—Omoka'nhyumba ranuhū po ti ga ga gwa'yra'ga repyga nehē, ei ga. Ojipe'ga pe po ti ga ei nehē: “Pehepia katu ti nhiremitymipyra jikoa,” e po ti ga nehē. A'ero po ti ga imondokatui yva'ia ga pe jyky nanani nehē, ei ga Jesus'ga pe.

⁴² —Na tuhē po ti nehē, ei Jesus'ga. Napemonhi'igi pe Tupana'ga rembikwatijarukara naerū? A'ea e'i:

“Onga apohara'ga japorame onga ita apopyra hepiagi ojipeji ita.

A'ea ga imombori ipo'rue'yma tiruahū javo jupe.

Aerē akoja jitehe hekoi huvihavamo jara hohe

opyryhetero onga pyhykatuavo.

Nhandepojykaharete'ga reki omongo huvihavamo.

Hepiagame nhande nhimomby'ai

nanongara ko pyry hete javo.”

A'ea ikwatijaripyra i'ei, ei Jesus'ga oarōe'yma mombe'gwovo ga pe.

⁴³ —Nurā ji ei pe me: Tupana'ga ndokoa'javi penduvihavuhuhetero judeus'ga nduvihavuhuhetero pe ndepiakatua'jave'yma nehē, ei Jesus'ga. Oko po ti ga ojipe'ga nduvihavuhuhetero - kiroki ga ga nhi'ipo'ru ojikoga ga rehe, ei Jesus'ga.

⁴⁴ —Kiroki ga o'a akoja rehe ita rehe - gahā po ti onhika'mbika'mbi nehē, ei Jesus'ga. Po ti akoja ita ihiri ga ndehe nehē, a'ero po ti ita ga ka'mbika'mbigi ga mongu'ihuavo nehē.

A'ea Jesus'ga ei ikwahavuka oarōe'yve'ga moka'nhyimbava.

⁴⁵ Ikwava'ehara'ga nduvihava'ga henduvi fariseus'ga pavēi Jesus'ga imombe'urame ojo'java'ea. A'ero ga ikwahavi Jesus'ga nhande mombe'ui reki javo. Jesus'ga arōe'yma a'ero ga ei:

—Jesus'ga nhande mombe'u o'te'varuhuavo nhande ve imombe'umbe'urame ojo'java'ea peko akoja'ga ja javo nhande ve, ei ga Jesus'ga mbotegwetepota.

⁴⁶ Nurā ga Jesus'ga pyhypotarahivi novia. Emo ga okyhyji pevove'ga hugwi. A'reki pevove'ga oarō hete Jesus'ga onhimongyavo ga ko Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ga javo.

22

Hehanhuhū toryva

(Lucas 14.15-24)

¹ Jesus'ga ga mbo'ea'javi he'yiva'ea pyvō ojo'java'ea pyvō javo ga pe:

² —Marā hekoi kiro Tupana'ga rekorame vyakotyve'ga nduvihavuhuhetero ga nderekovo? A'ea rehe po ti ji pe mbo'ei ikwahavuka pe me imombe'gwovo a'ea'java'ea, ei ga. Ganduvihavuhu'ga japo toryva tahembireko ti jira'yra'ga javo, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

³ Ojipyrive'ga pe ganduvihavuhu'ga ei: “Peho ti javo ga pe - kiroki ga ji ga momoranduvipe - tuhu ti ga kiro toryvi pe javo.”

—“Kwa,” ei ga ogwovo. Ga vahemame ga pyri imombe'gwovo ga ndohopotari reki toryvi pe, ei Jesus'ga.

⁴ —A'ero ikwahavame ganduvihavuhu'ga ojipe'ga mbuhurukari ojipyri ojipyrive'ga jitehe. “Peho ti javo ga pe - kiroki ga ji ga momoranduvipe. Tuhu ti ga kiro toryvi

pe. Ga pe ti pe'ji: 'Pehendu ti! ei ga pe me. Amboavujikweruka ji toryva. Ajuka ji yuranuhūa'javuhuva'ea bois bezeros reheve - kiroki a'ea ji amboky'rauhu. Amboavujik-wepavuka ji mbatera, ei ga pe me. Kirogwe tuhē ti pejo toryvi pe hepiaga jira'yra'ga hambirekorame, ei ga pe me.' Nahā ti pe'ji ga pe," ei ga ojipyrive'ga pe ga mondovo, ei Jesus'ga.

—“Kwa,” ei ga ogwovo.

⁵ Ga pyri ga vahemi inombe'gwovo ga pe a'ero. Ndojapyakai ga ganhi'iga rehe ohoe'yma toryvi pe, ei Jesus'ga. Oporavykya rehe reki ga hoi. Ojipe'ga oho ko pe. Ojipe'ga oho ima'eamo mbatera, ei Jesus'ga.

⁶ Ojipe'ga, ojigwaraita gwuvihavuhu'gapryive'ga ndehe, ga ga pyhygi ga jukavo, ei Jesus'ga.

⁷ —Ikwahavame gānduvihavuhu'ga nhimonha'ngai. A'ero ga osoldados'ga mondoi ga pyri ga moka'nhybavuka imbokajuka gacidade, ei Jesus'ga.

⁸ —Ojipe'ga pe ojipyrive'ga pe gānduvihavuhu'ga ei: “Amboavujikwe pa ji toryva novīa. Kiroki ga pe ji a'e tuhu ti ga javo - gahā oko te'varuhu reki upotare'yma,” ei ga, ei Jesus'ga.

⁹ “Peho ti pepukuhua rupi nanani a'ero,” ei ga. “Pe'ji ti pevove'ga pe: 'Pejo ti toryvi pe. Nhandervihavuhu'ga oapo toryva tahembireko jira'yra'ga javo.' Nahā ti pe'ji ga pe nhaporemō ga ndepiagame,” ei ga, ei Jesus'ga.

¹⁰ —“Kwa,” ei ga. Pepukuhua rupi ga hoi a'ero ga ndepiaga ga mono'ono'ombava, ei Jesus'ga. Ite'varuhuve'ga ga omono'ō pyryve'ga ndeheve ga nderovahema toryvi pe. Nahā he'yjuhuvē'ga nduri hepiaga toryva. Ohygahe ga toryva rehe gara'yra'ga hambirekorame, ei Jesus'ga.

¹¹ —Toryva repiave'ga pyri gānduvihavuhu'ga hogahoi gwonga pe ga ndepindepiaga onhi'iga ga pe, ei Jesus'ga. Ga ndepindepiagame ga ojipe'ga repiagi. Gapira ko tapy'ynhapipyryva rūi - kiroki toryva repiagame ga ndopo'rui, ei Jesus'ga.

¹² Nurā gānduvihavuhu'ga ei ga pe: “Kwāi,” ei ga ga pe. “Tapy'ynhapipyryva rūi ko nde eremongi. Marā nde ruri avo ekiavo toryva repiaga naerū?” ei ga ga pe, ei Jesus'ga.

—Nonhi'igi reki ga.

¹³ A'ero gānduvihavuhu'ga ei ojipyrive'ga pe: “Pekwa ti gapya gapoa reheve! Peroho ti ga agwa hugwi ga momboa pyytunahiva pype. Pevo po ti ga jehe'oi ojihe onhimonha'ngavo hahyrame ojive nehē,” ei ga, ei Jesus'ga inombe'gwovo.

¹⁴ —A'ea ji amombe'u ikwahavuka pe me, ei Jesus'ga. Nahā Tupana'ga ga nderek-oukari okorame vyakotyve'ga nduvihavuhuhetero, ei Jesus'ga inombe'gwovo. A'reki he'yjuhuvē'ga pe Tupana'ga ei: “Herejo. Ejiko ti ji rehe ekovo jireheva'ero. Tako ti ji nderuvihavuhuhetero,” ei Tupana'ga, ei Jesus'ga. Ndahe'yive'ga reki ojiko Tupana'ga rehe okovo gareheva'ero, ei Jesus'ga.

César'ga rembiapoa itambere'ia

(Marcos 12.13-17; Lucas 20.20-26)

¹⁵ Fariseus'ga ndopotari Jesus'ga inombe'urame nahā hekoi kiro Tupana'ga rekorame gānduvihavuhuhetero javo. A'ero ga hoi Jesus'ga hugwi. Ojohupe ga nhi'inhi'igi.

—Tihepia ti Jesus'ga reaporogita. Mara'ngu po ti ga onhimbotegweteavouka nhande ve ga nhi'igame nehē? ei ga ojohupe.

¹⁶ A'ero ga gwemimbo'ehara'ga mondoi Jesus'ga pyri Herodes'gareheve'ga ndeheve nahanahā ti pe'ji Jesus'ga pe javo.

—Kwa, ei ga. Nahā po ti ore ga moandyandyi nehē.

Kiro ga hoi a'ero Jesus'ga pyri. Ovahemame ga nhi'igatui Jesus'ga pe timoandyandyi ti ga javo.

—Orembo'eharamo nde eremombe'ukatu mbatera, ei ga ga pe. A'itituhēva'ea rehe nde ore mbo'e. Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe nde erembo'e katu, ei ga Jesus'ga pe. A'ea rehe jate nde rekoiki ekyhijie'yma ojipe'ga hugwi ekoe'yma huvihava'ga ndehe jate. Nderekoiki nde embohetetehea rehe no, ei ga ga pe.

¹⁷ Nurā ore ei nde ve torembo'e ti javo. Marā ndereaporogita? César'gareheve'ga e'i: “Pemondomondo ti itambere'ia César'ga pe nhandervihavuhu'ga pe ga imono'ogukarame,” ei ga. Mara'ngu po nde javo: “Timondo ti?” Mara'ngu po nde javo: “Timondoyme ti?” ei ga Jesus'ga pe.

¹⁸ Ojohupe ga ei:

—“Tapemondoi ti César'ga pe,” e po ti ga nhande ve nehē hamo, ei ga ojohupe. A'ero po ti nhande ga'eagwera mombe'ui César'ga pe nehē. A'ero po ti César'ga onhimonha'nga ga rehe nehē, ei ga ojohupe.

Jesus'ga ombaragwaha omoandyandyipotara rehe. Nurā ga ei ga pe:

—Ahemoandyiva'ero maranameuhū pe ipotari nhimbote'vara nhirembi'ea rupi? ei Jesus'ga ġa pe.

¹⁹ Pehepiuka ti ji ve itambere'ia – akoja pe ġa ei: “A'ea ti pemondomondo nhanderuvi-havuhu'ga pe.” A'ea pehepiuka ji ve, ei Jesus'ga ġa pe.

A'ea ġa heruri ga pe a'ero.

²⁰ Kiro Jesus'ga ei ġa pe:

—Ma'ga ra'angava hehe? Ma'ga ndera ġa okwatija inoga hehe? ei Jesus'ga.

²¹ A'ero ġa ei:

—César'ga ra'angava. Garera tuhē ġa okwatija inoga hehe, ei ġa.

A'ero Jesus'ga ei ġa pe:

—Pemondoa'ja ti César'ga rembiapoa ga pe a'ero. Tupana'ga rembiapoa ki a'e te pemondoa'ja Tupana'ga pe, ei ga ġa pe.

Yvyakotyve'ga pe Jesus'ga ei Tupana'ga rembiapoa tonhimondo ti ġa onhikwava'eġa ga pe javo.

²² Henduvame ġa nhimomby'ai tegwete gamoandyihava javo. A'ero ġa hoi ga hugwi ogwovo.

Ombgwerahavirē omanove'ga nahembirekoa'javi

(Marcos 12.18-27; Lucas 20.27-40)

²³ A'ea rupi jitehe saduceus'ga nduri Jesus'ga pyri. Saduceus'ga ndogweroviari omanove'ga mbogwerahava. Kiro ġa nduri Jesus'ga pyri ovahema. A'ereki ġa e'i ojuhupe:

—Mara'ngu po ti Jesus'ga onhimboteġweteavouka nhande ve ga nhi'igame nehē? ei ġa ojuhupe.

²⁴ A'ero, orembo'eharamo javo, ġa ei Jesus'ga pe:

—Ymyahū Moisésva'ea okwatija hako tokwaha ti ġa javo. Aherembikwatijara e'i:

“Po akwaimbae'ga manoi ta'yre'ymame ġwembirekohēa pe,

a'ero ti gairū'ga tahembireko hēa pavēi.

Ta'y ti ga hēa pe nhiirūva'ea togwereko gwakypohara'ga javo.”

A'ea Moisésva'ea ikwatijari hako, ei ġa Jesus'ga pe.

Kiro ġa imombe'ui omanove'ga Jesus'ga pe.

²⁵ —Ymya seteva'ea ruvi avo onhoirūva'ea kako, ei ġa Jesus'ga pe. Ojihuvypyva'ea rembirekoro kako. Ndata'yri ahe kunhangwerava'ea pe. Aerē akwaimba'eva'ea manoi, ei ġa. A'ero aheakoindava rembirekoro aherembirekokwerava'ea pavēi oirūva'ea py'rovo Moisésva'ea nhi'ipo'ruavo.

²⁶ Na jitehe aheakoindava pe a'ero. Omano ahe ta'yre'yma aherembirekokwerava'ea pe, ei ġa. Na jitehe jarava'ea onhoirūva'ea nhaporemo ahe rembirekoro aherembirekokwerava'ea pavēi. Ndata'ypavi reki seteva'ea aherembirekokwerava'ea pe. Omanomba ahe kako. Nahā ahe reko ojopy'ropy'rovo.

²⁷ Aerē mbapavamo aherembirekokwerava'ea manoi kako kunhangwerava'ea, ei ġa Jesus'ga pe.

²⁸ —Marā po ti a'ero nehē? ei ġa Jesus'ga pe. Omanove'ga mbogweravame po ti Tupana'ga seteva'ea mbogweravi kunhangwerava'ea reheve nehē. Ma'ga nembirekoro po kunhangwerava'ea reko nehē ahe kwerava'javame nehē? A'ereki seteva'ea onhoirūva'ea hembireko kunhangwerava'ea pavēi, ei ġa. Emombe'u ti ore ve. Marā po ti a'ero nehē? ei ġa Jesus'ga pe.

A'ea ġa imombe'utehei heroviare'yma ġwaramo omanove'ga mbogwerahava.

²⁹ Kiro Jesus'ga ei ġa pe:

—Pendeaporoġita ko Tupana'ga reaporogita atyvi pe Tupana'ga nhi'iga reroviare'ymame nahembogweravi po ti ga nehē javo. A'ereki pe ndapekwahakatu Tupana'ga rembikwatijarukara, ei Jesus'ga. Ndapekwahavi Tupana'ga popoakara no, ei ga ġa pe.

³⁰ Nahā ji ei pe me, ei Jesus'ga. Tupana'ga ġa mbogweravame ġamanoa hugwi po ti akwaimbae'ga nahembirekoa'javi nehē. Ojipe'ga po ti nomohembirekoa'javi kunhangwera'ga nehē no. Yvagi pe Tupana'gapyrive'ga oko ġwembirekoe'ymamo. Tupana'gapyrive'ga ja yvagipeve'ga ja po ti ġa nahembirekoi nehē no, ei Jesus'ga saduceus'ga pe.

³¹ —Pemonhi'ī pe Tupana'ga rembikwatijarukara novīa – kiroki omombe'u ahembogwerahava. Abraão'va'ea manorē Tupana'ga ei ikwatijaruka hako:

³² “Jihi ko Tupanamo.

Abraão'ga ji mbohete.

Isaque'ga ji mbohete.

Jacó'ga ji mbohete,” ei ga hako.

—Ikwatijarukara rupi Tupana'ga ei pe me, ei Jesus'ga saduceus'ga pe. O'erame nahã Tupana'ga ikwahavukari pe me ga okoji javo. A'ereki Tupana'ga nde'i: "Abraãova'ea ji mbohete." A'ereki Tupana'ga pe ga okoji, ei Jesus'ga saduceus'ga pe.

A'ea Jesus'ga ei ga okwerava'ja omanorê javo.

³³ Jesus'ga nhi'iga renduvame he'yive'ga nhimomby'ai garemimbo'ea rehe onhi-mongyavo.

*Manamo Moisésva'ea remimbo'eagwera huvihavamo joheva'ero? ei ahe
(Marcos 12.28-34; Lucas 10.25-28)*

³⁴⁻³⁵ Fariseus'ga ikwahavi Jesus'ga ea saduceus'ga pe.

—Jesus'ga omombi saduceus'ga nhi'iga ga omoandyandyipotarama, ei ga ojohupe.

Kiro gapyteripeve'ga judeus'ga mbo'ehara'ga ei:

—Mara'ngu po ti ga onhimbotegweteavouka nhande ve ga nhi'igame a'ero nehê? ei ga a'ea pota.

Nurã ga nhimbojatykatykai ogwovo ovahema Jesus'ga pyri. A'ero ga ei Jesus'ga pe:

³⁶ —Orembo'eharamo emombe'u ti ore ve, ei ga Jesus'ga pe. Manamo Moisésva'ea remimbo'eagwera huvihavamo joheva'ero? ei ga Jesus'ga pe.

³⁷ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Moisésva'ea remimbo'eagwera e'i:

"Pearõ hete tuhê ti pepojykaharete'ga Tupana'ga.

Pearõ hete tuhê ti ga pejipy'a pe.

Pearõ hete tuhê ti ga imondovo pejeaporoğita imohina ga rehe.

Pearõ hete tuhê ti ga tako ti ji garemimbotarimova'ea rupi jate javo," e'i, ei Jesus'ga ga pe.

³⁸ A'ea ko joheva'ea huvihava Moisésva'ea remimbo'eagwera, ei Jesus'ga.

³⁹ —Hehohyva'ea ko a'ea'java'ea Moisésva'ea remimbo'eagwera. A'ea e'i:

"Penhiarõ hete pe.

Na jitehe ti pearõ hete pejikotyve'ga", ei Jesus'ga judeus'ga mbo'ehara'ga pe.

⁴⁰ A'ea memei huvihava. A'ero hehe nhanderekorame nhande rekoi Moisésva'ea remimbo'eagwera rehe nhaporemno nhandekovo Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea remimbo'eagwera rehe nhaporemno, ei Jesus'ga ga pe.

*Cristo'ga ko Daviva'ea rymyminoa ahepojykaharetea no
(Marcos 12.35-37; Lucas 20.41-44)*

⁴¹ Fariseus'ga nhimbojatykarama Jesus'ga pyri Jesus'ga ei ga pe:

⁴² —Marã pendeaporoğita Tupana'ga remimbuhurukara'ga rehe Cristo'ga rehe? Ma'ga rymyminoa po ti ga uhurame nehê? ei Jesus'ga ga pe.

A'ero fariseus'ga ei:

—Ga po ti Daviva'ea rymyminoa nehê, ei ga Jesus'ga pe.

⁴³ Kiro Jesus'ga ei ga pe:

—Na tuhê. Cristo'ga ko Daviva'ea rymymino'ga. Emo Tupana'ga ra'uva ombo'e Daviva'ea Cristo'ga ko ndepojykaharetero oko javo ga pe. Maraname Daviva'ea e'i Cristo'ga pe ga ko jipojykaharetero oko javo Cristo'ga rekorame Daviva'ea rymymino'ga? Ymyahũ Daviva'ea okwatija a'ea mombe'gwovo inoga. Ikwatijarama ahe ei hako:

⁴⁴ "Tupana'ga e'i jipojykaharete'ga pe:

'Eapy na'ê ti ji pyri jijohukoty rüi ekovo huvihavamo epytavo.

Tamongo ti ji nearõ'e'yve'ga neremimbotarimova'ea rehe nehê, ei Tupana'ga," ei Daviva'ea ikwatija hako, ei Jesus'ga.

⁴⁵ —A'ea Daviva'ea ei imombe'gwovo Cristo'ga ko jipojykaharetero oko javo. Ga ko Daviva'ea rymymino'ga jate rüi naerü, ei Jesus'ga onhimombe'gwovo ga pe ga mbojapyakavo.

Ga mbojapyakavo Jesus'ga ei a'ea onhimombe'gwovo ikwahavipeavo Cristo'ga ko Daviva'ea rymymino'ga jate rüi javo.

⁴⁶ Ga pe tegwete Jesus'ga nhi'ipondekwava. A'ero kiro ga nde'ia'javağwami Jesus'ga pe: "Maramarã?" A'ereki ga ga pojihu.

23

*Ahembo'eharava'ea onhimbohete fariseusva'ea pavêi
(Marcos 12.38-39; Lucas 11.43-46; 20.45-46)*

¹ A'ero Jesus'ga ei he'yive'ga pe gwemimbo'ehara'ga pe no.

² Ga e'i ga pe:

—Judeus'ga mbo'ehara'ga fariseus'ga pavêi ombo'e Moisésva'ea remimbo'eagwera rehe Moisésva'ea py'rovo ga nhande mbo'erame.

³Nurā ga pe mbo'erame nahanahā ti peko javo, a'ero ti peko pa ganhi'iga rupi, ei Jesus'ga. Emo gandekote'varuhua rupi ti tapekoi. A'ereki ga e'i pe me novia: "Pehendu katu ti Moisésva'ea remimbo'eagwera." Ga ki a'e te nohendukatui a'ea, ei Jesus'ga.

⁴Ga e'i: "Nahanahā ti peko pejikorame Moisésva'ea nhi'igagwera rupi," e'e'i ga nhande ve, ei Jesus'ga. Emo ga ndokopavi Moisésva'ea nhi'igagwera rupi, ei Jesus'ga. Oko pa po ga hupi hamo. Onhi'iga rupi ga ndokopavi no. Ga ko ga ja – kiroki ga omondo ipohyjuhuva'ea ojipe'ga arimo ga pokoge'yma, ei Jesus'ga.

⁵—Okokaturame ga ei ovytyteri pe: "Pyry ojipe'ga nhande rekokatua repiagi. A'ero po ti ga nhande mbohetei ga oko hete Tupana'ga nhi'iga rupi javo." Nahā ga ete'varuhui ovytyteri pe imondoe'yma ojeaporoğita Tupana'ga rehe jate, ei Jesus'ga.

—Ombohetea potaruhuro gwaramo hehāi'iuhūva'ea ga japoī Tupana'ga rembikwatijara ryruhu'ia inoga ojije etetovapya rehe. Ono ga irūa hyruhu'ia ojyva rehe no, ei Jesus'ga. Judeus'ga omongi hyruhu'ia okovo Tupana'ga nhi'iga rupi jipi. Na tuhē. Emo judeus'ga mbo'ehara'ga apoa fariseus'ga apoa pavēi koji'i hehāi ojipe'ga apoa hohe hyruhu'ia tianembohete ti ga javo.

—Franjas ipukupukuhu'iva'ea ga japoī omboja opira rembeyvya rupi imondovo, ei Jesus'ga. Jatu'riva'ea franjas judeus'ga omboja hupi okoheterame Tupana'ga rehe. Na tuhē. Emo judeus'ga mbo'ehara'ga apoa fariseus'ga apoa pavēi koji'i ipukuhu ojipe'ga apoa hohe. Nahā ga japoī ojikwahavuka ojipe'ga pe tianembohete ti ga javo, ei Jesus'ga.

⁶—O'u pota ga toryva jara'ga pyri toryva repiagame. Na jitehe ga apypotaruhui nhandervihava'ga apykava rehe nhandejatykahava pype, ei Jesus'ga. A'ereki ga e'i te'varuhu ovytyteri pe: "Nhande mboheteavo ti ga tianderepia pa. A'ereki nhande ganduvihavuhetero xako," ei ga ovytyteri pe, ei Jesus'ga.

⁷—Ikatuuhu ga pe ojipe'ga mbaragwahavame ga ndehe ima'ēhai pe feira pe onhi'igatuavo ga pe pe ko orembo'eharamo javo ga pe, ei Jesus'ga.

⁸Gwemimbo'ehara'ga pe Jesus'ga ei:

—Pe ki a'e te ga ja rūi peko, ei Jesus'ga. A'ereki jiji jate ako pembo'eharamo Cristoramo, ei Jesus'ga. Pe reki penhoirū. A'ereki pe pejiko Tupana'ga rehe. A'ero ojo'javuhu pe hoi. Nurā ti tape'ei pejohupe pe ko orembo'eharamo javo. A'ea ti tape'ei pejohupe penhimbohete'yma, ei Jesus'ga.

⁹—Tape'ei ti avove'ga pe vyvakotyve'ga pe – kiroki ga oko peirū'ga ojikoga gwaramo Tupana'ga rehe – ga pe ti tape'ei apī javo. A'ea ti tape'ei ga pe. A'ereki ojipeji ko ga penduvetero Tupana'ga yvagipeve'ga, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

¹⁰—Te'iyme ti ga pe me pe ko oreruvihavamo javo. A'ea ti ga te'iyme pe me pe mbohete'yma, ei Jesus'ga. A'ereki jiji jate ako penduvihavuhetero Cristoramo, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

¹¹Po ti pe ndekopotari jireheve'ga nduvihavamo penhiirū'ga nduvihavamo, a'ero ti peko katu ga pe ga pokoga, ei Jesus'ga.

¹²—Po pe ei: "Jihi ko huvihavamo ojipe'ga hohe pa." Po pe ei a'ea penhimboheteavo pejikovo aha huvihavamo, a'ero po ti Tupana'ga ei pe me nehē: "Ndapekoi pe huvihavamo. Tapenhimbohetei ti!" A'ea po ti Tupana'ga ei pe me nehē, ei Jesus'ga. Po pe napenhimbohetei pejikokatua vo ojipe'ga pe, a'ero po ti Tupana'ga ei pe me nehē: "Peko ti huvihavamo." A'ea po ti ga ei pe me nehē, ei Jesus'ga.

*Tiruahū ti pe me, ei Jesus'ga fariseusva'ea pe
(Marcos 12.40; Lucas 11.39-42, 52; 20.47)*

¹³—Ahemoandyandyiva'ero pe peko! ei Jesus'ga judeus'ga mbo'ehara'ga pe fariseus'ga pe no. Tiruahū ti pe me! A'ereki pe napembo'ekatui Tupana'ga nhi'iga rehe herojijyita. Nurā hajihe rehe pe ga mbo'ei ga moandyandyita, ei Jesus'ga ga pe. Perekoi pe Tupana'ga nhi'iga aherembikwatijara novia timonhi'ī javo. A'ereki pe ndapekoi Tupana'ga nhi'iga rupi pejikoge'yma ga rehe. Ga ndekopotarame ganhi'iga rupi pe napemombe'ukatui ga pe, ei Jesus'ga. Nahā pe napemongoi ga ganhi'iga rupi ga mbojikoge'yma ga rehe. A'ero pe ja ga nde'i Tupana'ga pe nde oreruvihavuhetero ereko jave'yma, ei Jesus'ga ga pe.

¹⁴—Ahemoandyandyiva'ero pe peko! ei Jesus'ga judeus'ga mbo'ehara'ga pe fariseus'ga pe no. Tiruahū ti pe me! A'ereki pe pepojykaahy mbatera aherembirekokwera'ga hugwi, ei Jesus'ga. Penhi'imbukuhu tehe pe Tupana'ga pe. Pe'e pe pejiyvytyteri pe: "Nhande renduvame po ti ojipe'ga ei nhande ve oarō hete ga Tupana'ga javo." Nurā jate pe nhi'inhi'igi Tupana'ga pe ga arō'yma, ei Jesus'ga. Kaitu po ti hahy hete pe me a'ero nehē, ei Jesus'ga ga pe.

¹⁵—Ahemoandyandyiva'ero pe peko! ei Jesus'ga judeus'ga mbo'ehara'ga pe fariseus'ga pe no. Tiruahū ti pe me! A'ereki pe pejiheve'ga mbote'va hete. A'ero ga ko koji'i oko te'varuhu pe hohe duas vezes pe hohe. Pe po ti peho hahyva'ea ruvihava pype

nehê pendekote'varuhuro ġwaramo. Ga kaitu po ti oho hahyva'ea ruvihava pype nehê okote'varuhuhetero ġwaramo, ei Jesus'ga. "Pyry," pe'e pe ga ndekorame pe ja. A'ereki pe peporavyky hete ojipeji'ga mbote'varuhuavo. Pehopeho pe ga rehe ya rupi pea rupi no tirovuaruka ti pevove'ga pe nhanenhi'iga javo. Nahã pe ga mbote'varuhui. Nurã po ti tiruahũ pe me nehê, ei Jesus'ga ġa pe.

¹⁶ —Heakwagweve'ġajava'ero pe peko! A'ereki pe ndapekwahavi, ei Jesus'ga judeus'ga mbo'ehara'ga pe fariseus'ga pe no. Pe peroho ojipe'ga penhinhi'iga rupi no. Tiruahũ ti pe me! Nahã ji ei pe me. A'ereki Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea rehe pe ojipe'ga mbo'ei.

—Nahã pendeaporoġita te'varuhuro. Po ojipe'ga ehetei: "Nahanahã po ti ji rekoj nehê. Tupana'ga ronga renoina nhandejatykahavuhua renoina ji ei a'iti hete nhinhi'iga javo," ei ga, ei Jesus'ga. A'ero pe ei: "O'erame Tupana'ga ronga renoina po ga etehei a'ero. Ga okopotare'ymame onhi'iga rupi, na ga ndokoi hupi a'ero," pe'ji tehe pe, ei Jesus'ga. Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea rehe pe ġa mbo'ei, ei Jesus'ga.

—Po ojipe'ga ehetei: "Nahanahã po ti ji rekoj nehê. Ouro renoina nhandejatykahavuhua'pypeva'ea renoina ji ei a'iti hete nhinhi'iga javo," ei ga, ei Jesus'ga. A'ero pe ei: "O'erame ouro renoina, a'ero ti ga toko tuhê onhi'iga rupi," pe'e pe, ei Jesus'ga ġa pe.

¹⁷ —Ikwahave'ÿva'ero pe peko! ei Jesus'ga judeus'ga mbo'ehara'ga pe fariseus'ga pe no. Ndapekwahavi'i'i! Tupana'ga ronga nhandejatykahavuhua koji'i pyry hete Tupana'ga pe. Ga ouro po'rurame jate Tupana'ga ronga pype nhandejatykahavuhua pype Tupana'ga omombyry ouro, ei Jesus'ga.

—Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea rehe pe ġa mbo'ei, ei Jesus'ga.

¹⁸ Po ġa ehetei ojipe'ga pe: "Nahanahã po ti ji rekoj nehê. Ikwava'êhava renoina ji ei a'iti hete nhinhi'iga javo," e po ġa, ei Jesus'ga. A'ero pe ei: "O'erame ikwava'êhava renoina po ġa etehei a'ero. Ga okopotare'ymame onhi'iga rupi, na ga ndokoi hupi a'ero," pe'ji tehe pe, ei Jesus'ga. Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea rehe pe ei ġa mbo'eavo, ei Jesus'ga.

—Po ġa ehetei ojipe'ga pe: "Nahanahã po ti ji rekoj nehê. Kiroki a'ea ji amondo ikwava'êhava rehe - a'ea renoina ji ei a'iti hete nhinhi'iga javo," e po ġa, ei Jesus'ga. A'ero pe ei: "O'erame ikwava'êhavareheva'ea renoina, a'ero ti ġa toko tuhê onhi'iga rupi," pe'e pe, ei Jesus'ga ġa pe.

¹⁹ —Ikwahave'ÿva'ero pe peko! ei Jesus'ga judeus'ga mbo'ehara'ga pe fariseus'ga pe no. Ndapekwahavi'i'i! Ikwava'êhava koji'i pyry hete Tupana'ga pe. Ga nhaneremimondoa noġame jate ikwava'êhava rehe Tupana'ga omombyry nhaneremimondoa, ei Jesus'ga ġa pe.

²⁰ —Po ġa ehetei: "Nahanahã po ti ji rekoj nehê. Ikwava'êhava renoina ji ei a'iti hete nhinhi'iga javo." Po ġa ei nahã, a'ero ġa ehetei ikwava'êhava pe a'ereheva'ea pe nhaporemo no, ei Jesus'ga ġa pe.

²¹ —Po ġa ehetei: "Nahanahã po ti ji rekoj nehê. Tupana'ga ronga renoina nhandejatykahavuhua renoina ji ei a'iti hete nhinhi'iga javo." Po ġa ei nahã, a'ero ġa ehetei garonga pe ipypeve'ga pe no Tupana'ga pe, ei Jesus'ga ġa pe.

²² —Po ġa ehetei: "Nahanahã ti ji rekoj. Yvaga renoina ji ei a'iti hete nhinhi'iga javo." Po ġa ei nahã, a'ero ġa ehetei Tupana'ga apykava pe. A'ereki yvagi pe Tupana'ga oko nhandervihavuhuhetero oapyga. A'ero o'erame yvaga pe ġa ei Tupana'ga pe tuhê a'ero, ei Jesus'ga ġa pe.

²³ —Ahemoandyandyiva'ero pe peko! ei Jesus'ga judeus'ga mbo'ehara'ga pe fariseus'ga pe no. Tiruahũ ti pe me! A'ereki pe ndapekokatui pejikokatue'yma ojipe'ga pe. Tiruahũ ti pe me! A'ereki pe peko tehe Moisésva'ea remimbo'eagwera rupi, ei Jesus'ga.

—Petÿ pe imboheva'ea: hortelã erva-doce reheve cominho reheve. Pe herekorame dez itymipyra pe pemondo ojipeji Tupana'ga pe pejikovo Moisésva'ea remimbo'eagwera rupi. A'ea pyry Tupana'ga pe novia, ei Jesus'ga. Emo pe ndapekokatupavi Moisésva'ea remimbo'eagwera rupi. A'ereki pe ndapekokatui pejikokatue'yma ojipe'ga pe, ei Jesus'ga.

—Peko katu po pe hamo pejikokatuvavo ojipe'ga pe hamo, ei Jesus'ga. Penemimondoa ojive Tupana'ga ipotari. Emo ga pe koji'i huvihava pendekokatua. Pe ndapeporogwetygi ojipe'ga. Peporogwety po pe ġa hamo, ei Jesus'ga. Penemimondoa Tupana'ga pe pyry ga pe. Emo ga pe koji'i huvihava ġaporogwetyga, ei Jesus'ga.

—Napembojikogukari ojipe'ga pejihe penhi'mberame ġa pe. Pembojikoguka po pe ġa pejihe hamo penhi'mbee'yma hamo, ei Jesus'ga ġa pe. Penemimondoa pyry Tupana'ga pe. Emo ga pe koji'i huvihava ġambojikogukara pejihe. Peko ti gareaporogita rehe. Tapemondopigi ti ga pe no, ei Jesus'ga.

²⁴ —Heakwagweve'ġajava'ero pe peko! A'ereki pe ndapekwahavi, ei Jesus'ga judeus'ga mbo'ehara'ga pe fariseus'ga pe no. Pe peroho ojipe'ga penhinhi'iga rupi. Pembogwambogwa pe mberu'ia ta'uyme ti ji ite'varuhuva'ea javo. Emo pe pe'u reki ite'varuhuheteva'ea hehanuhũva'ea yuranuhũa'javuhuva'ea jaimo camelo jaimo. Nahã ji

ei pe me. A'ereki pe peko hete a'ea rehe - kiroki huvihava gwere Tupana'ga pe. Kiroki huvihava hete Tupana'ga pe - a'ea rehe pe ndapekoi, ei Jesus'ga ga pe.

²⁵—Ahemoandyandyiva'ero pe peko! ei Jesus'ga judeus'ga mbo'ehara'ga pe fariseus'ga pe no. Tiruahū ti pe me! A'ereki pe'ara tehe oko Tupana'ga nhi'iga rupi pe jikoe'ymame ganhi'iga rupi pejiyvyteri pe, ei Jesus'ga. A'ea pe ji ei ji erame pe me: Copo ara prato ara reheve pepyhei hete pe. Gwaimbva pe ndapepyhei reki. Nahā ji ei. Peyvytera ite'varuhu pa. A'ereki pe pepotaruhu pa ipyhygahyavo mbatera pejive pejikote'varuhuavo, ei Jesus'ga.

²⁶—Heakwagweve'ga'java'ero nde ereko, fariseu! ei Jesus'ga gapyteripeve'ga pe. Epohi ti ejekote'varuhua hugwi ejeaporoğitakuro. A'ero po ti nde rekokatui ejikokatuavo ojipe'ga pe nehē, ei Jesus'ga. A'ea pe ji ei ji erame nde ve: Epyhei copo pype prato pype reheve. A'ero copo ara ikatu no prato ara reheve, ei Jesus'ga.

²⁷—Ahemoandyandyiva'ero pe peko! ei Jesus'ga judeus'ga mbo'ehara'ga pe fariseus'ga pe no. Tiruahū ti pe me! A'ereki pe aheryvva ja, ei Jesus'ga. Ikatu tehe tapyja ita apopyra novīa - kiroki oko aheryvva rehe. A'ereki ga omotiguhū imbokatuavo tapyja. Ipype reki ite'varuhu herekovo inema ahekaga reheve, ei Jesus'ga.

²⁸—Na jitehe pe ndekoi. Ojipe'ga ei pe mombe'gwovo novīa: “Ehepia ga! Pyry hete ga okovo Tupana'ga nhi'iga rupi.” Ikwahave'yma ga ei nahā pe mombe'gwovo, ei Jesus'ga. A'ereki pe ojipe'ga moandyandyi. A'ereki pevyteri pe reki pendeaporoğita ite'varuhu, ei Jesus'ga ga pe.

Tiruahū ti pe me ahemoandyandyiva'ea pe! ei Jesus'ga

(Lucas 11.47-51)

²⁹—Ahemoandyandyiva'ero pe peko! ei Jesus'ga judeus'ga mbo'ehara'ga pe fariseus'ga pe no. Tiruahū ti pe me! A'ereki ymyahū penamonhava'ea ojukajuka Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea pyryva'ea. Pe reki japokatui tapyja aheryvva rehe. A'ea pe imbokatui, ei Jesus'ga ga pe.

³⁰Pe pe'e: “Po ymyahū nhande rekoi nhaneramonhava'ea pyri, a'ero po nhande ndiahoi ahe rupi Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea jukavo hamo.”

³¹—A'ea pe erame pe pejikwahavuka ojipe'ga pe ore ko aherakwepoharamo javo - kiroki ahe ojukajuka Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea, ei Jesus'ga.

³²Ndojukapavi ahe ganhi'iga mombe'uhara'ga. Pejuka pota po ti pe hembyruera'ga naerū? ei Jesus'ga. Ga jukarame po ti pe ndekote'varuhuhetei penhamonhava'ea ja imbuhuruka hahyhetea pejihe nehē, ei Jesus'ga ga pe.

³³Ite'varuhuva'ero pe peko! ei Jesus'ga ga pe. Ite'varuhuva'ea ra'yro pe peko! ei ga ga pe. Tegwete peka'nhyhava hahyva'ea hugwi. Tupana'ga po ti pe mondo tuhē hahyva'ea ruvihava pype nehē, ei Jesus'ga ga pe.

³⁴—Pejuka pota pe ga. A'ero kiro ji amondouka ga pe pyri nehē nhinhi'iga mombe'uhara'ga Tupana'ga remimbotarimova'ea kwahapya'ga ndeheve jireheve'ga mbo'ehara'ga ndeheve nehē no, ei Jesus'ga. Ojipe'ga po ti pe ga jukai nehē. Ojipe'ga po ti pe ga mondoi yva rehe ga mbovyha hehe nehē, ei Jesus'ga. Ojipe'ga po ti pe ga nupanupāi ipira apopyra pyvō ga mondohondohoga pejatykahavuhua pype nehē, ei Jesus'ga. Peko te'varuhu po ti pe ga pe pejigwojigwovo ga ndeviri nahā ga monhamonhana ojipejipe pe cidades pe nehē, ei Jesus'ga ga pe.

³⁵—Ga nhaporemo po ti ji ga mondoukari pe pyri nehē Tupana'ga ti tomondo hahyva'ea pe me nehē pe ga jukarame nehē javo, ei Jesus'ga. A'ero po ti ga imondoi hahyva'ea pe me okokatuva'ea repypava nehē.

—Ymyahū ahe ojiko Tupana'ga rehe okokatuavo. Nurā ymyahū penamonhava'ea ojuka ahe, ei Jesus'ga. Penamonhava'ea ojuka ypy Abelva'ea. Abelva'ea ko okokatuva'ea. Aerē penamonhava'ea he'yiva'ea jukai. Mbapavamo ahe ojuka Zacariasva'ea Baraquiasva'ea ra'yrava'ea. Omano Zacariasva'ea nhandejatykahavuhua pyri templo pyri okara mbyteri pe ikwava'ehava pyri, ei Jesus'ga.

³⁶Imombe'ukatuavo ji ei pe me: Tupana'ga po ti imondoi hahyva'ea pe me nehē. A'ereki penamonhava'ea ojukajuka ahe, ei Jesus'ga ga pe.

Jesus'ga oarō hete cidade de Jerusalém

(Lucas 13.34-35)

³⁷Kiro Jesus'ga ei:

—Jerusalémmeva'ero pe pejuka Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea jipi, ei Jesus'ga cidadepeve'ga pe Jerusalémmeve'ga pe. Tupana'ga ahe mondoukarame pe pyri pe peapiapi ahe jipi ahe jukavo, ei Jesus'ga. Inamutiğa omono'ono'ō gway'ria opepoa gwyri pe. Na jitehe ji pe mono'ombotara'jara'javi ji pyri inamutiğa ja pe nderekokatupota novīa. Emo pe ndapepotaruhui reki, ei Jesus'ga.

³⁸—Pehendu ti a'ero! ei Jesus'ga. Kiro po ti Tupana'ga pohiri pe hugwi nehē. Ga ndohepiakatua'javi pejatykahavuhua a'ero nehē. Pe tehe po ti peko a'ero nehē.

³⁹Pe ndajirepiaga'javi nehē, a'e katu ji pe me, ei Jesus'ga. Aerē jate po ti ji rura'javi nehē. A'ea rupi po ti pe ei nehē: “Tupana'ga ti tomomyry Jesus'ga pe. Gaha ko Tupana'ga ga mbuhuruka,” pe'e po ti pe nehē, ei Jesus'ga ga pe.

24

Judeusva'ea jatykahavuhua mondurupavaḡwama

(Marcos 13.1-2; Lucas 21.5-6)

¹Kiro Jesus'ga hemi gwe'yja'ga jatykahavuhua hugwi ogwovo. Garemimbo'ehara'ga nduri ga pyri.

—Ehepia nhandere'yja'ga jatykahavuhua ongare'yjuhua ita apopyra, ei ga ga pe a'ero.

Nahā ga ei ga pe hepiuka ga pe.

²A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Pehepia pe nhandejatykahavuhua nhaporemo avo, ei ga ga pe. Imombe'ukatuavo ji ei pe me: Aerē po ti ndojikojikoga'javi ojogwehe itauhua nehē. Omonduru pa po ti ga inoga nehē, ei Jesus'ga ḡwemimbo'ehara'ga pe.

Hahyheteaḡwama Jesus'gareheve'ga pe

(Marcos 13.3-13; Lucas 21.7-19)

³Aerē Jesus'ga hoi ogwovo vytyruhu pe oliveiras ndyvuhu pe monte das Oliveiras pe. Pevo ga apygame garemimbo'ehara'ga nduri ga pyri ojipe'ga ndovakie'y. Kiro ga ei ga pe:

—Emombe'u ti ore ve. Maname po ti ga imondurugi nhandejatykahavuhua nehē? Marāva'ea po ti Tupana'ga hepiukari na'ē ahemonhimomby'ava'ea nehē ikwahavuka nhande ve nehē? A'ero po ti nhande ikwahavi nehē Jesus'ga uhura'ja ḡweri javo. Gara na'ē po ti Tupana'ga gwepiuka ikwahavuka nhande ve nehē? A'ero po ti nhande ikwahavi nehē kiro mbapava koty javo, ei ga Jesus'ga pe.

⁴A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Penhimboko'i ti! Tapenhimoandyandyjukari ti ga pe.

⁵Aerē po ti he'yjuhuve'ga uhu ji ra'āra'āteheavo javo nehē: “Jihi ko Cristoramo Tupana'ga remimbuhurukaramo.” A'ea po ti ga ei o'mbero nehē, ei Jesus'ga. He'yjuhuve'ga po ti heroviari ḡambea nehē, ei Jesus'ga.

⁶—Aerē po ti ojipe'ga tavukari ojipe'ga pe nehē. A'ero po ti ga ei pe me: “Ira'agwe ga tavukari. Paivouhu ga ndekoi otavuka no,” e'i po ti ga pe me nehē. Ga a'ea imombe'urame pe me ti tapemomyhukari ga pe pejipty'a penhimonghyhyiukare'yma nehē. Otavuka tuhē po ti ga nehē. A'ea rupi rūi po ti mbapavakotyva'ea nehē, ei Jesus'ga.

⁷—Gagwyrripeve'ga po ti oko na'ē ojipe'ga gwyrripeve'ga ndehe otavuka nehē. Ojipe'ga nduvihavuhu'ga po ti omondo ojigwyrripeve'ga otavuka ojipe'ga nduvihavuhu'ga gwyrripeve'ga pe nehē, ei Jesus'ga. Ahā po ti ga pe mbatera avo nehē. Pevo po ti ty'ara ga jukai nehē no, ei Jesus'ga. Omyomyi po ti vyva avo nehē. Pevo po ti vyva imyimi nehē no, ei Jesus'ga.

⁸Nahā ypy po ti nehē. Aerē po ti koji'i tiruahū nehē, ei Jesus'ga.

⁹—A'ea renonde po ti ga pe pyhygi pe nderohoahyavo huvihava'ga pyri nehē tomondo ti ga hahyva'ea ga pe javo. A'ero po ti ga imondoi hahyva'ea pe me pe jukavo nehē. Nahā po ti vvyakotyve'ga ndekopavi pe ndehe pe arō'e'yheteavo nehē pejikoga ḡwaramo ji rehe, ei Jesus'ga.

¹⁰—A'ero po ti he'yjuhuve'ga jireheve'ga pohiri ji hugwi okote'varuhuavo hendukatue'yma nhinhi'iga nehē hahyro ḡwaramo ojive, ei Jesus'ga. Onhokwava'eguka po ti ga nhiarōe'yve'ga pe nehē tomondo ti ga hahyva'ea ga pe javo, ei Jesus'ga. Nonhoarōi hete po ti ga okovo opohirame nhinhi'iga hugwi nehē, ei Jesus'ga.

¹¹Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea mombe'uhara'ga nduri he'yjuhuve'ga nehē. Ganhi'iga rūi po ti ga imombe'ui he'yjuhuve'ga moandyandya, ei Jesus'ga.

¹²Jyppa jireheve'ga onhoarōi hete. Aerē po ti igwaigwavete ḡambyteripeve'ga nonhoarōi onhimogwavo nehē. A'ereki igwaigwavete vvyakotyve'ga okote'varuhu, ei Jesus'ga.

¹³—Kiroki ga onhimboita avuirama opohire'yma ji hugwi – gaha po ti ji ga reroho yvagi pe ga mongovo avuirama jijipyri nehē, ei Jesus'ga.

¹⁴A'ea pyryva'ea po ti nhinhi'igareheve'ga imombe'umbe'ui vvyakotyve'ga pe nhaporemo mbapava renonde. Ga po ti e'i ga pe nehē: “Perojijijijyuka ti pejeaporogita Tupana'ga pe pejikoga ga rehe. A'ero po ti ga pe pokokatui nehē imomboia pendekote'varuhua pe hugwi okovo penduvihavuhuhetero nehē.” A'ea po ti ga imombe'ui ga pe nhaporemo tokwaha pa ti ga javo. Vvyakotyve'ga gwyrripeve'ga nhaporemo henduvame ganhi'iga po ti ji rura'javi nehē mbapava koty nehē, ei Jesus'ga.

Jesus'ga omombe'u aerēva'ea hahyheteva'ea
(*Marcos 13.14-23; Lucas 21.20-24*)

¹⁵ —Aerē po ti pe hepiagi ite'varuhuheteheteva'ea jipiukarama o'ama Tupana'ga apoa pype ipoykahava pype. Ymyahū ite'varuhuheteheteva'ea ahe imombe'ui ikwatija Danielva'ea Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea hako, ei Jesus'ga.
(Kiroki ga omonhi'ī aḡa ikwatijara – tokwaha ti ga.)

¹⁶ —Pe hepiagame ite'varuhuheteheteva'ea jipiukari. A'ea rupi ti Judéiapeve'ga toka'nhy onhana yvytyruhu pe onhimima nehē xamanoyme ti javo, ei Jesus'ga.

¹⁷ Kiroki ga oko ongapereuhuva'ea arimo – gahā ti kotihī toka'nhy onhana. Tokiyme ti ḡa ḡwonga pype ombatera renoheme'yma jugwi, ei Jesus'ga.

¹⁸ Kiroki ga oko ko pe – gahā ti kotihī toka'nhy onhana. Tokiyme ti ḡa ḡwonga pe opira renoheme'yma, ei Jesus'ga.

¹⁹ Iporia'i po ti ipuru'ave'ga a'ea rupi oka'nhyotarama nehē. Iporia'i po ti ḡa nehē no – kiroki ḡa omoka'mbuka'mbu gwa'ya'ḡa ḡa nenonhapotarama, ei Jesus'ga.

²⁰ —Pe'ji ti Tupana'ga pe: “Ite'varuhuheteheteva'ea jipiukarama po ti ore noroka'nhyotari yapouhua rupi. A'ereki a'ea rupi hahy ore ve ore horame. Nurā ti terembuhurukari ite'varuhuheteheteva'ea yapouhua rupi.” A'ea ti pe'ji Tupana'ga pe, ei Jesus'ga. Pe'ji ti ga pe: “Noroka'nhyotari ore sábadu rupi oreporavykye'yma rupi. A'ereki Moisésva'ea e'i irupe rūi ahe toho nhandeporavykye'yma rupi javo. A'ea rupi rūi ti toroka'nhy. Nurā ti terembuhurukari ite'varuhuheteheteva'ea sábadu rupi.” A'ea ti pe'ji Tupana'ga pe, ei Jesus'ga.

²¹ —A'ea ji ei pe momoranduva penhimboko'i ti aerēva'ea hugwi tiruahūheteva'ea hugwi javo. Ite'varuhuheteheteva'ea jipiukarama po ti tiruahū hete tuhē pe me nehē. Tupana'ga rembiapopyagwera jate ndogwerekoi a'ea'java'ea. Aerē po ti ndogwerekoi'javi a'ea'java'ea nehē no, ei Jesus'ga.

²² —Aerē po ti Tupana'ga omombi tiruahūheteva'ea nehē. A'ereki ga e'i jipe: “Momi po ti ḡakira hehē nehē. A'ero kirupi!” ei ga. Po ti mbegwe ga imombigi tiruahūheteva'ea nehē, a'ero po ti vvyakotyve'ga manombavi nehē. “Tahahya'javyme ti nhiremimo'ēhara'ḡa pe,” ei ga. Nurāro ḡwaramo po ti ga imombigi nehē, ei Jesus'ga.

²³ —Aerē po ti ojipe'ga ei pe me nehē: “Pehepia! Avo ko Cristo'ga Tupana'ga remimbuhurukara'ga.” Po ti ḡa ei a'ea, a'ero ti taperoviari'ga'mbea, ei Jesus'ga. Po ti ḡa ei pe me nehē: “Pehepia! Pevo ko Cristo'ga Tupana'ga remimbuhurukara'ga.” Po ti ḡa ei a'ea, a'ero ti taperoviari'ga'mbea, ei Jesus'ga.

²⁴ —Aerē po ti ojipe'ga ei nehē: “Jihi ko Cristoram Tupana'ga remimbuhurukaramo,” e po ti ḡa o'mbero nehē, ei Jesus'ga. Ojipe'ga ei nehē: “Jihi ko Tupana'ga nhi'iga mombe'uharamo,” e po ti ḡa o'mbero nehē, ei Jesus'ga. A'ea rupi po ti ḡa ei nehē: “Tiapoapo tuhē ti ahemonhimomby'aheteva'ea ḡa pe hepiuka ḡa moandyandyita, Tupana'ga remimo'ēhara'ḡa vehevi po.” A'ea po ti ḡa ei japovo nehē, ei Jesus'ga.

²⁵ Pehendu ti! ei Jesus'ga. Opomomorandu ji ko nahā po ti tiruahūva'ea nehē javo, ei Jesus'ga.

²⁶ —Nurā ti tapehenduvi ḡanhi'ḡa. Po ti ḡa ei pe me nehē: “Pehepia! Cristo'ga oko ongae'yi me.” Ga erame na, a'ero ti tapehoi ongae'yi me hepiaga. A'ereki ḡa i'mbe. Ji rūi po ti nehē, ei Jesus'ga. Po ti ḡa ei pe me nehē: “Pehepia! Cristo'ga oko oki pe ḡandovakie'yi.” Ga erame na, a'ero ti taperoviari' ḡanhi'ḡa, ei Jesus'ga. A'ereki ḡa i'mbe.

²⁷ —Ji rura'javame tupā veraverava ja po ti ji rekoi nehē. Tupā veraveravame kwara ipora koty ombokojahu pa yvaga kwara ihoa koty vehevi, ei Jesus'ga. A'ero ahe gwepia pa kojahua. Na jitehe po ti ḡa ji repiapavi jirura'javame yvaga hugwi nehē vvyakotyva'ero yvagipeva'ero no.

²⁸ —Jukwaha po ti nehē, ei Jesus'ga. Ahe manorame ti huruvua onhimongy ahera'oa pyri nehē ti'u javo.

A'ea Jesus'ga ei na jitehe po ti jukwaha jirura'javame nehē javo.

Jesus'ga rura'javaḡwama
(*Marcos 13.24-27; Lucas 21.25-28*)

²⁹ —Ga tiruahumbavirē pe me
“po ti kwara igwevi nehē,” ei Jesus'ga.

“Jahya po ti nombokojahua'javi nehē no.
Jaytata'ia po ti indurundurugi yvaga hugwi nehē.

Yvagipeva'ea po ti iḡwyḡwymi ipopoakava'ea nehē,” ei Jesus'ga.

³⁰ A'ero po ti Tupana'ga hepiukari yvagipeva'ea nehē tokwaha ti vvyakotyve'ga Jesus'ga ruraḡwama javo, ei Jesus'ga. A'ero po ti vvyakotyve'ga gwyrive'ga jehe'oi ovy'are'yma nehē. A'ero po ti ḡa ji repiagi ji rura'javame yvagaḡa pyteri pe vvyakotyva'ero

vyagipeva'ero nehē, ei Jesus'ga. Jipopoakara po ti ǵa gwepia nehē no. Nhirendy'jandy'java po ti ǵa hepiagi nehē no jikatuhetea, ei Jesus'ga.

³¹ —Nanime trombeta ipyhava nehē, ei Jesus'ga. Hahyahi ipyambua nehē. Trombeta renduvame po ti jipyryve'ǵa hoǵahoi vvyakotyve'ǵa gwyri pe nhaporemoko oko nhinhi'ǵa rupi nehē. Pevopevo po ti ǵa nhiremimo'ehara'ǵa monhimono'ono'oǵi ga nderua ji pyri nehē, ei Jesus'ga. Nahā po ti ǵa ǵa nderuri kwara ipora hugwi kwara ihoa hugwi no tyapyra hugwi no nhimbya hugwi nehē no, ei Jesus'ga.

Figoyva figueira ahe mbo'e
(Marcos 13.28-31; Lucas 21.29-33)

³² —Kiro po ti ji pe mbo'ei ojo'java'ea pyvō, ei Jesus'ga. Hepiagame figoyva pe pekwha. A'ereki henhunhame huangyra pe ei: “Kwaria ǵweri kiro,” pe'e pe.

³³ Na jitehe hepiapavame tiruuhūva'ea pejive po ti pe ikwahavi nehē kiro mbapava koty javo, ei Jesus'ga.

³⁴ Imombe'ukatuavo ji ei pe me: Aǵwamove'ǵa ndekojirame po ti akoja ihopavi japiavo nehē, ei Jesus'ga.

³⁵ Opa po ti vyaga vyva pavēi nehē. Nhinhi'ǵa po ti ndopavaǵwami opopoakapige'yma okovo a'itituhēva'ero avuiraama nehē, ei Jesus'ga.

Maname po ti Jesus'ga rura'javi nehē?
(Marcos 13.32-37; Lucas 17.26-30, 34-36; 12.39-40)

³⁶ —“Maname po ti nde rura'javi nehē?” pe'e pe ji ve, ei Jesus'ga. A'ea vvyakotyve'ǵa ndokwahavi, ei Jesus'ga. Tupana'gapyryve'ǵa vyagipeve'ǵa ndokwahavi no. Ji vehevi Tupana'ga ra'yramo ndakwahavi no, ei Jesus'ga. Jiruva'ga jate okwaha jirura'jahava nehē, ei Jesus'ga.

³⁷ —Noéva'ea nhinhaǵa renondehava yhara ruvihavuhua pype ojo'ja jirura'java renondehava pavēi, ei Jesus'ga vvyakotyva'ero vyagipeva'ero no.

³⁸ Ymyahū Noéva'ea nhinhaǵa renonde yhararuvihavuhua pype ahegwyriveva'ea i'ui'ui jipi gworygworyvamo hako. Ahegwyriveva'ea rembirekoro akwaimba'eva'ea jipi no. Ojipeva'ea kunhava'ea mohembirekoi no. Nahā ahegwyriveva'ea rekoi okovo Noéva'ea avame yharuhua pype hako.

³⁹ A'ea rupi ahegwyriveva'ea ndokwahavi yhyarehanhuhūa ruraǵwama – kiroki ahegwyriveva'ea ndo'avi yharuhua pype. Ahegwyriveva'ea mbotyryvypava yhya nhatymbavi hako. Na jitehe po ti vvyakotyve'ǵa ndokwahavi jiruraǵwama nehē, ei Jesus'ga vvyakotyva'ero vyagipeva'ero no.

⁴⁰ —A'ero po ti akwaimbae'ǵa mokonha'ǵa oko ko pe nehē. Kiro po ti ojipe'ga rerohava nehē. Kiro po ti ojipe'ga rejahava nehē, ei Jesus'ga.

⁴¹ —Kunha'ǵa mokonha'ǵa po ti ombo'i imbo'ihava pyvō. Kiro po ti ojipehēa rerohava nehē. Kiro po ti ojipehēa rejahava nehē, ei Jesus'ga.

⁴² —Penhimboko'i ti jipi ite'varuhuva'ea hugwi pejikokatuavo ji mboha'uva. A'ereki pe ndapekwahavi maranime po ti nhandepojykaharete'ga rura'javi nehē javo ji ve, ei Jesus'ga.

⁴³ Onga jara'ga ndokwahavi iporomive'ga rura ǵwonga pe, ei Jesus'ga. Po ga okwaha, gwepia katu po ga ǵwonga a'ea rupi hamo iporomive'ga mongiukare'yma hamo, ei Jesus'ga. A'ea pe pekwha, ei Jesus'ga.

⁴⁴ —Nurā ji ei pe me: Penhimboko'i ti a'ero penhimboavujikwea jirura'java pota ji mbuhua, ei Jesus'ga. Pe ji mboha'uve'ymame kiro po ti ji ruri vvyakotyva'ero vyagipeva'ero no, ei Jesus'ga.

Nahā ahe ombojikoguka ojihe
(Lucas 12.41-48)

⁴⁵ —Kiroki ga ombojikoguka opojykahara'ga ojihe gweaporoǵitakaturō – marā ga rekakatu? ei Jesus'ga ga pe. Kiro po ti ji garekokatua mombe'ukatui pe me ojo'java'ea mombe'gwovo. Gwepia katu ga opojykahara'ga mbatera, ei Jesus'ga. Ga pe gapojykahara'ga ei a'ero ohorame: “Nde po ti jipyryve'ǵa ndepiakatuharamo. Ema'ē ti nhimbatara ǵa pe ǵandetakwera ja jipi to'u ti ǵa javo.” Nahā ga ei ojipyryve'ga pe ogwovo.

⁴⁶ —A'ero gapyryve'ga jara'ga ndepiakatui imondovo ǵa pe ǵa nderekovo ǵandepiakatuharamo ga horame. Aerē gapojykahara'ga jivyri ǵa ndepiagi. Ga ei: “Ga ndepia katu reki ga imondovo ǵa pe,” ei ga.

—Pyr̄y hete ǵandepiakatuhara'ga pe a'ero, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

⁴⁷ Imombe'ukatuavo ji ei pe me: Aerē po ti gapojykahara'ga ei ga pe nehē: “Ehepia katu pa ti a'ero nhironga jigwya reheve nhimbatara reheve no.” Nahā po ti ga ei nehē toko ti ga herekohavamo ji ve javo, ei Jesus'ga.

⁴⁸ —Po ǵandepiakatuahara'ga rekote'varuhui, a'ero po ga ei oyvyteri pe opojykahara'ga rure'ymane: “Mbaigwe po ti jipojykahara'ga jivyri nehē,” e po ga.

⁴⁹ A'ero po ga ndohepiakatui opojykahara'gapyrive'ǵa, ei Jesus'ga. Onupā po ga ǵa ǵa poravykyrame. O'u hete po ga gambatera gweagwryvamo no heagwryve'ǵa pavēi, ei Jesus'ga.

⁵⁰ Oyvyteri pe ga ei upa nduri po ti jipojykahara'ga kiro nehē javo.

—A'ea rupi po ti gapojykahara'ga ruri ovahema nehē, ei Jesus'ga.

⁵¹ Gapojykahara'ga ga rovaja'rogukari nehē. A'ereki ga ndokoi opojykahara'ga nhi'ǵa rupi. Nahā po ti gapojykahara'ga ga mongoukari ahemoandyandyiva'ea pyri nehē, ei Jesus'ga. Hahyva'ea ruvihava pype po ti ga jehe'oi ojihe a'ero onhimonha'ngavo hahyrame ojive nehē, ei Jesus'ga.

25

Kunhangwera'ga ivojave'ga dezve'ga

¹ —Ji rura'jahava koty marā po ti hekoi nehē vyvakytyve'ga pe ga erame Tupana'ga nhandervihavuhetero oko javo? ei Jesus'ga ǵa pe. A'ea rehe po ti ji pe mbo'ei ikwahavuka pe me imombe'gwovo a'ea'java'ea, ei Jesus'ga. Kunhangwera'ga ivojave'ga ipyhygi lamparinas dezve'ga, ei Jesus'ga. A'ea ga herohoi ga rovatiamo – kiroki ga hembireko a'ea rupi.

² —Jara'ga cincove'ga okwaha hete gweaporoǵitakuro kunhangwera'ga. Jara'ga cincove'ga ndokwahahetei gweaporoǵitate'varuhuavo kunhangwera'ga, ei Jesus'ga.

³ Ikwahave'ǵve'ga ndogwerohoi querosene'java'ea herohorame lamparinas.

⁴ Ikwahave'ga ki a'e te gweroho querosene'java'ea nhumbi'a pype herohorame lamparinas.

⁵ Mbaigwe ga ruri – kiroki ga hembireko. A'ero kunhangwera'ga kiri gwopheyi, ei Jesus'ga.

⁶ —Ypyhaji katu ǵa henduvi ǵanhi'ga. “Poro ga ruri. Peho ti ga rovatiamo,” ei ǵa.

⁷ —A'ea henduvame kunhangwera'ga vyri ikytiavo imondyhava pavio japokatuavo tombokojahu katu ti javo, ei Jesus'ga.

⁸ A'ero ikwahave'ǵve'ga ei ikwahave'ga pe: “Pembuhu ore ve querosene'java'ea. A'ereki ogwe oreapoa lamparinas,” ei ǵa.

⁹ A'ero ikwahave'ga ei: “Noromondo po ti ore nehē. A'ereki oreapoa querosene'java'ea ndohygi nhandeapoa rehe nhaporemo lamparinas rehe nhaporemo. Peho ti ima'ehara'ǵa pyri ipyhyga pejive,” ei ǵa ikwahave'ǵve'ga pe, ei Jesus'ga.

¹⁰ —A'ero ikwahave'ǵve'ga hoi toropyhy ti javo. Gandakykweri ga ruri reki – kiroki ga hembireko. Onhimboavujikweve'ga hoi ga rupi toryvi pe okiavo onga pype. Gwovapyty' ga a'ero, ei Jesus'ga.

¹¹ —A'erē ikwahave'ǵve'ga nduri javo: “Ehovapytymba'vo ti ore ve. Toroki,” ei ǵa.

¹² —A'ero ga ei ǵa pe: “Nahovapytymba'vogi po ti ji pe me nehē. Imombe'ukatuavo ji ei pe me: Peko pe ambotehero ji hugwi pejikoangave'yma jireheva'ero,” ei ǵa ǵa pe, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

¹³ —Nahā po ti hekoi nehē. Nurā nane'yimi ti pepota jirura'java penhimomiranama ji mbuhua, ei Jesus'ga. A'ereki pe ndapekwahavi maranime po ti nhandepojykaharete'ga rura'javi nehē javo, ei Jesus'ga vyvakytyva'ero yvagipeva'ero no.

Huvihava'ga omondo oitambere'ia trēsve'ga pe (Lucas 19.11-27)

¹⁴ —Jirura'jahava koty marā po ti hekoi vyvakytyve'ga pe ǵa erame Tupana'ga nhandervihavuhetero oko javo? A'ea rehe po ti ji pe mbo'ei ikwahavuka pe me imombe'gwovo a'ea'java'ea, ei Jesus'ga. Akwaimbae'ga hoi paivouhu ojipe'ga gwryi pe. Ohoa renonde ga ojipyrive'ga mbuhurukari ojipyri. Ga omondomondo ǵa pe ombatera oitambere'ia no tombohe'yjuhu ti ǵa ji ve javo, ei Jesus'ga.

¹⁵ —A'ero cinco itambere'ia hehanhuhūva'ea ga imondoi ojipe'ga pe ǵa hohe ga ombohe'yi kwaha javo. Dois itambere'ia hehanhuhūva'ea ga imondoi ojipe'ga pe ga gwrye'i ga ombohe'yi kwaha javo. Ojipeji itambere'ia hehanhuhūva'ea ga imondoi ojipe'ga pe ǵa gwrye'i ga ombohe'yi kwaha javo. A'ero ga ei: “Pepyhypyhy ti mbatera nhiitambere'ia pyvō. A'erē ti pema'ema'ē mbatera itambere'ia ipyhyga koji'iva'ea,” ei ǵa ǵa pe. “Nahanahā ti peporavyky nhiitambere'ia pyvō koji'iva'ea imono'ono'o'ga aerē imbuhua ji ve,” ei ǵa ǵa pe, ei Jesus'ga.

—Kiro ga hoi ǵa hugwi a'ero ogwovo paivouhu hete ojipe'ga gwryi pe, ei Jesus'ga.

¹⁶ —A'ero gapyrive'ga – kiroki ga opyhy cinco itambere'ia ga hugwi – gaha nambegei'i ogwovo ipyhypyhyga mbatera ipyvō. A'erē ga ima'ema'ēi mbatera ipyhypyhyga

koji'iva'ea itambere'ia. Ima'ema'embavirē ga gwereko dez itambere'ia hehanhuhūva'ea gwuvihava'ga pe, ei Jesus'ga.

¹⁷ —Na jitehe ojipe'ga – kiroki ga opyhy dois itambere'ia gwuvihava'ga hugwi. Ga oho ipyhypyhyga mbatera ipyvō. Aerē ga ima'ema'ei mbatera ipyhypyhyga koji'iva'ea itambere'ia. Ima'ema'embavirē ga gwereko quatro itambere'ia hehanhuhūva'ea gwuvihava'ga pe, ei Jesus'ga.

¹⁸ —Ojipe'ga ki a'e te – kiroki ga opyhy ojipeji itambere'ia gwuvihava'ga apoa – gaha gwvyvykoi itambere'ia inoḡa vykwara pype imima tareko katu ti javo, ei Jesus'ga.

¹⁹ —Aerē mbaigwehu ḡanduvihava'ga rura'java paivohua hugwi ua, ei Jesus'ga. Ova-hemame ogwryi pe kiro ga ojipyryve'ga mbuhurukari ojipyri – kiroki ḡa pe ga omondo oitambere'ia tombohe'yjuhu ti ḡa ji ve javo. Ga ḡa mbuhuruka ojipyri. A'ereki ga e'i ovytyteri pe: “Maramomi kiro nhiitambere'ia ḡa imbohe'yjuhurame? Koji'i po ḡa ipyhygi ji ve jirakykweri,” ei ga ovytyteri pe, ei Jesus'ga.

²⁰ —A'ero ga ruri ga pyri – kiroki ga opyhy cinco itambere'ia gwuvihava'ga hugwi, ei Jesus'ga. Ga gweru gwuvihava'ga pe dez itambere'ia. “Jiruvihavamo erembuhu nde ji ve cinco itambere'ia ikwehe'i. Ehepia! Ikwepygame ji ipyhygi dez,” ei ga ga pe, ei Jesus'ga.

²¹ —A'ero garuvihava'ga ei ga pe: “Ereporavyky katu nde! Ndepyry nde eporavykykat-uavo ji ve. Mbohapyrete'i nde erembohe'yjuhu ji ve. Nurā po ti ji imondoi he'yiheteva'ea nde ve nehē embohe'yjuhu ti ji ve javo. Ejo ti ejoryjoryvamo ji pavēi,” ei ga ga pe, ei Jesus'ga.

²² —Aerē ojipe'ga ruri – kiroki ga opyhy dois itambere'ia gwuvihava'ga hugwi, ei Jesus'ga. “Jiruvihavamo erembuhu nde ji ve dois itambere'ia ikwehe'i. Ehepia! Ikwepygame ji ipyhygi quatro,” ei ga ga pe, ei Jesus'ga.

²³ —A'ero garuvihava'ga ei ga pe: “Ereporavyky katu nde! Ndepyry nde eporavykykat-uavo ji ve. Mbohapyrete'i nde erembohe'yjuhu ji ve. Nurā po ti ji imondoi he'yiheteva'ea nde ve nehē embohe'yjuhu ti ji ve javo. Ejo ti ejoryjoryvamo ji pavēi,” ei ga ga pe, ei Jesus'ga.

²⁴ —A'ero ojipe'ga ruri – kiroki ga opyhy ojipeji itambere'ia gwuvihava'ga hugwi, ei Jesus'ga. “Jiruvihavamo ko nde,” ei ga. “Akwaha ji ndeaporoḡitate'varuhua. Nde ndereporavyky. Emo nde erepyhy ojipe'ga hugwi ejive. Nde neretyimi. Emo nde eremondoro ojipe'ga nemitymipyra ejive,” ei ga ga pe, ei Jesus'ga.

²⁵ —Akyhyji ji nde hugwi. A'ero ji hoi imima neitambere'ia vvy pe – akoja nde erembuhu ji ve ikwehe'i. Ehepia neitambere'ia – akoja jitehel!” ei ga ga pe, ei Jesus'ga.

²⁶ —A'ero garuvihava'ga ei ga pe: “Ereko te'varuhu nde evevugwero. Nde tuhē ere'ere'e ji ve: 'Erepyhy nde ejive eporavykye'yma. Nde neretyimi. Emo nde eremondoro ojipe'ga nemitymipyra ejive.' Nahā nde ei ji ve. Nde ji kwahavipe ji imondorame nhiitambere'ia nde ve embohe'yi ti javo, ei ga.

²⁷ Nurā po nde eremondo nhiitambere'ia ikwepykara'ga pe banco pype hamo. A'ero imbuhu'raḡirē ojipe'ga pe po ga ombuhu koji'iva'ea nde ve hamo, ei ga ga pe. Nahā po nde herekoi nhiitambere'ia jirakykweri hamo. A'ero ji rura'javame po ji ipyhyga'javi nde hugwi nhiitambere'ia irūa reheve hamo,” ei ga ojipyryve'ga pe, ei Jesus'ga.

²⁸ —Ojipe'ga pe ga ei: “Pepyhy ti nhiitambere'ia ga hugwi imondovo akoja'ga pe – kiroki ga ombohe'yi nhiitambere'ia nahā herekovo dez itambere'ia,” ei garuvihava'ga, ei Jesus'ga.

²⁹ —A'ero ji ei pe me, ei Jesus'ga. Kiroki ga gwereko a'ea pyvō oporavyky pota ji ve – ga pe po ti ji koji'iva'ea imondoi toporavyky ti ga a'ea pyvō javo. Gwerekō ranuhū po ti ga nehē, ei Jesus'ga. Kiroki ga ndogwerekoi gwerevi oporavykypotare'yma – aru po ti ji ga hugwi a'ero toporavyky'javyme ti ga ji ve javo, ei Jesus'ga.

³⁰ —Nurā ḡanduvihava'ga ei javo ojipyryve'ga pe: “Akoja'ga – kiroki ga nombohe'yi nhiitambere'ia – gaha ti toporavyky'javyme ji ve ipotare'yma ḡwaramo. Pemombo ti ga ppytunahiva pype. Pevo po ti ga jehe'oi ojipe onhimonha'ngavo hahyrame ojipe a'ero nehē,” ei ga, ei Jesus'ga ojo'java'ea imombe'gwovo.

Mbapava koty po ti Tupana'ga e'i ga pe nehē

³¹ —Aerē vvyakotyva'ero vyagipeva'ero po ti ji rura'javi vvyakotyve'ga nduvihavuhetero nehē, ei Jesus'ga. Nhirendy'javuhua pyteri pe jikatukatuva'ea pyteri pe po ti ji rura'javi nehē, ei Jesus'ga. Pyryve'ga pavēi nhaporemo po ti ji rura'javi nehē Tupana'gapyryve'ga pavēi vyagipeve'ga pavēi.

—A'ea rupi po ti ji reni jiapykakatu rehe javo vvyakotyve'ga pe nehē, ei Jesus'ga.

³² Amon'o'ono'oguka po ti ji vvyakotyve'ga gwyrive'ga jirovai pyteri pe nehē. Ovelhas repiakatuhara'ga ope'a ovelhas cabritos hugwi jipi. Na jitehe po ti ji vvyakotyve'ga pe'ai nehē, ei Jesus'ga.

³³ Tupana'ga nhi'igarupive'ga pe po ti ji ei nehē: Pejo ti ji pyri kokoty jijohukoty rūi, a'e po ti ji ga pe nehē, ei Jesus'ga. Ojipe'ga pe po ti ji ei nehē: Peho ti kikoty jijohukoty, a'e po ti

ji nehê, ei Jesus'ga. Nahâ po ti ji Tupana'ga nhi'igarupive'ga pe'ai ojipe'ga hugwi avo vyva koty nehê, ei Jesus'ga.

³⁴ —Tupana'ga nhi'igarupive'ga pe po ti ji ei ganduvihavuhetero nehê jijohukotyruive'ga pe nehê: Tupana'ga jiruva'ga omomybyr pe me. Nurâ ti pejo pejikovo ganduvihavamo Tupana'ga pyri ga rekorame ganduvihavuhetero, ei Jesus'ga. Ymyahû vyva aporame Tupana'ga omboavujikwe pe me toko ti ga ganduvihavamo javo.

—Nahâ ji ei pe me.

³⁵ A'ereki ty'ara ji jukarame pe pembuhu mbatera ji ve, a'e po ti ji Tupana'ga nhi'igarupive'ga pe nehê, ei Jesus'ga. Ji ygweirame pe pembuhu yhya ji ve, a'e po ti ji ga pe nehê, ei Jesus'ga. Ji hajiheva'ea pe me. Emo pe pe'e ji ve: "Eapy ti ore pyri i'gwovo. Eki ti oreronga pype." A'ea pe pe'e ji rerekokatuavo, a'e po ti ji ga pe nehê, ei Jesus'ga.

³⁶ Ji pire'ymane pe pemondo jipira ji ve, a'e po ti ji ga pe nehê. Ji tetirûarame pe pejo ji pyri ji pokoga. Ji imombe'urame Tupana'ga nhi'iga ga ji mongi cadeia pype. Pevu pe nduri ji pyri ji pokoga, a'e po ti ji Tupana'ga nhi'igarupive'ga pe nehê, ei Jesus'ga.

³⁷ —A'ero po ti ganhi'igarupive'ga ei ji ve nehê opojykaharetea pe nehê: "Maranime ore nde repiagi ty'ara nde jukarame?" e po ti ga nehê. "Ndrohepiagi tuhê reki ore! Nurâ ore noromondo mbatera nde ve," e po ti ga ji ve nehê, ei Jesus'ga. "Maranime ore nde repiagi nde ygweirame? Ndrohepiagi tuhê reki ore! Nurâ ore noromondo yhya nde ve," e po ti ga ji ve nehê, ei Jesus'ga.

³⁸ "Maranime ore nde repiagi nde rekorame hajiheva'ero ore ve? Ndrohepiagi tuhê reki ore! Nurâ ore ndoro'ei nde ve a'ero: Ejo ti i'gwovo ore pyri ekiavo oreronga pype. Na rûi ore ei nde ve," e po ti ga nehê. "Maranime ore nde repiagi nde pire'ymane? Ndrohepiagi tuhê reki ore! Nurâ ore noromondo ndepira nde ve," e po ti ga ji ve nehê, ei Jesus'ga.

³⁹ "Maranime ore nde repiagi nde tetirûarame? Ndrohepiagi tuhê reki ore nde tetirûarame. Nurâ ore ndoropokogi nde," e po ti ga nehê. "Maranime ore nde repiagi nde rekorame cadeia pype? Ndrohepiagi ore nde rename cadeia pype. Nurâ ore ndoropokogi nde," e po ti ga ji ve nehê, ei Jesus'ga.

⁴⁰ —A'ero po ti ji ei ga pe jirekorame ganduvihavuhetero nehê: Imombe'ukatuavo ji ei pe me: Pe nhiirû'ga pokokaturame jihi tuhê pe ji poko katu a'ero. Po okoteheva'ero ga rekoi novîa nhiirû'ga jireheve'ga. Pe ga pokokaturame jihi tuhê pe ji poko katu a'ero, a'e po ti ji Tupana'ga nhi'igarupive'ga pe nehê, ei Jesus'ga.

⁴¹ —Ojipe'ga pe jijohukotyve'ga pe po ti ji ei nehê: Pejipe'a ti pejigwovo ji hugwi. Pendekote'varuhua ko pehoagwama tata pype. Nurâ ti peho hahyva'ea ruvihava pype tata pype - kia Tupana'ga oapo toho ti Diabo'ga gapyriva'ea pavêi ipype nehê javo, a'e po ti ji nehê, ei Jesus'ga. Pevu tata pype po ti hahy avuirama pe me nehê, a'e po ti ji jijohukotyve'ga pe nehê, ei Jesus'ga.

—Nahâ ji ei pe me.

⁴² A'ereki ty'ara ji jukarame pe napembuhuri mbatera ji ve, a'e po ti ji ga pe nehê, ei Jesus'ga. Ji ygweirame pe napembuhuri yhya ji ve, a'e po ti ji ga pe nehê, ei Jesus'ga.

⁴³ Ji hajiheva'ea pe me. Ndape'ei pe ji ve: "Eapy ti ore pyri i'gwovo. Eki ti oreronga pype." A'ea rûi pe'e pe ji rerekokatue'yma, a'e po ti ji ga pe nehê, ei Jesus'ga. Ji pire'ymane pe napemondo jipira ji ve, a'e po ti ji ga pe nehê. Ji tetirûarame pe ndapejori ji pyri ji pokoge'yma. Pe ndajipokogi ji rekorame cadeia pype, a'e po ti ji ga pe nehê, ei Jesus'ga.

⁴⁴ —A'ero po ti ga ei ji ve nehê opojykaharetea pe nehê: "Maranime ore nde repiagi ty'ara nde jukarame?" e po ti ga nehê. "Ndrohepiagi tuhê reki ore. Maranime ore nde repiagi nde ygweirame? Maranime ore nde repiagi nde rekorame hajiheva'ero ore ve? Ndrohepiagi tuhê reki ore," e po ti ga ji ve nehê, ei Jesus'ga. "Maranime ore nde repiagi nde pire'ymane? Maranime ore nde repiagi nde tetirûarame?" e po ti ga ji ve nehê, ei Jesus'ga. "Maranime ore nde repiagi nde rekorame cadeia pype? Nahanahâ nde rekorame ore ndorohepiagi tuhê reki. Nurâ ore ndoropokogi nde," e po ti ga ji ve nehê, ei Jesus'ga.

⁴⁵ —A'ero po ti ji ei ga pe nehê: Imombe'ukatuavo ji ei pe me: Pe nhiirû'ga pokokatue'ymane jihi tuhê pe ndajipokokatui a'ero. Po okoteheva'ero ga rekoi novîa nhiirû'ga jireheve'ga. Pe ga pokokatue'ymane jihi tuhê pe ndajipokokatui a'ero, a'e po ti ji ga pe nehê, ei Jesus'ga.

⁴⁶ —Ga po ti oho hahyva'ea ruvihava pype tata pype upa avuirama nehê, ei Jesus'ga. Tupana'ga nhi'igarupive'ga po ti oho yvagi pe okovo avuirama Tupana'ga pyri upa nehê, ei Jesus'ga.

26

Ojuka pota ahe Jesus'ga
(Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2; João 11.45-53)

¹ A'ea momb'e'upavirē Jesus'ga ei ġwemimbo'ehara'ga pe:

²—Mokōi po ti pe kiri nehē. A'ero po ti nhandere'yja'ga japo toryva i'gwovo nehē - kiroki toryva pe nhande ei: Páscoa, ei Jesus'ga ġa pe. A'ea rupi po ti nhikwava'ēhava ġa pe nehē. Ji pyhy ti ġa ji mbovyva yva rehe ji jukavo nehē, ei Jesus'ga vvyakotyva'ero vvagipeva'ero no.

³ A'ea rupi ikwava'ēhara'ga nduvihava'ga ojatyka judeus'ga mbo'ehara'ga pavēi xava'evē'ga pavēi no. Ojatyka ġa Caifás'ga rongauhua pype. Caifás'ga ko ikwava'ēhara'ga nduvihavuhu'ga.

⁴ Kiro ġa ega'ei ojohupe:

—Marā po ti nhande Jesus'ga pyhynhimimukari ga jukauka nehē? ei ġa.

⁵ Toryva rupi rūi ti nhande ga pyhygukari nehē he'yjuhuve'ga ti tojogwayvayvaryme ga rehe onhimongyavo nehē, ei ġa ojohupe.

Nahā ġa ei. A'ereki Páscoa rupi judeus'ga ojatyka gwe'yjuhuro tikwahava'ja ti nhaneramonhava'ea reruragwera Egito hugwi javo.

Gweka'vo ahe nhandya Jesus'ga akaġa rehe

(Marcos 14.3-9; João 12.1-8)

⁶ Aerē Jesus'ga rekoi Simão'ga rongua pype cidade'i pe Betânia pe. Simão'ga ko ijaijauhugwera'ga.

⁷ Garonga pe Jesus'ga i'urame kunhangwerahēa heruri perfume nhandya hyrua pype. He'yi hete itambere'ia perfume rehe. Hyrua ko alabastrova'ea ita apopyra. Jesus'ga pyri hēa heruri herovahema. Hēa heka'vogi perfume Jesus'ga akaġa rehe. A'ereki hēa ga arō hete.

⁸ Hepiagame Jesus'ga remimbo'ehara'ga onhimonha'nga.

—Maranameuhū hēa jigwarai perfume rehe heka'voteheavo ga akaġa rehe? ei ġa.

⁹ Omondo po hēa ima'ēhara'ga pe ramo ipyhyga itambere'ia he'yiva'ea imondovo imbatere'yve'ga pe ramo. A'ereki he'yi itambere'ia hehe, ei Jesus'ga remimbo'ehara'ga.

¹⁰ Jesus'ga okwaha ġa'ea. A'ero ga ei ġa pe:

—Maraname pe hēa mbote'varuhu pota? Pepi ti. A'ereki hēa oko katu katu ji ve heka'voga nhiakaġa rehe, ei Jesus'ga ġa pe.

¹¹ Nane'yimi imbatere'yve'ga oko pe pyri. A'ero ipotarama nane'yimi pe imondoi ġa pe. Ji po ti a'ea nakombegwei pe pyri nehē, ei Jesus'ga ġa pe.

¹² Heka'vogame perfume jira'oa rehe hēa ji mboavujikweri nhitymaġwama pe, ei Jesus'ga.

¹³ Imombe'ukatuavo ji ei pe me: Aerē po ti ojipe'ga imombe'ui pyryva'ea ji momb'gwovo vvyakotyve'ga pe nhaporemo, ei Jesus'ga. A'ea rupi po ti ġa hēa momb'e'ui nehē no tokwaha pa ti ġa hēaremimbuhuragwera, ei Jesus'ga ġwemimbo'ehara'ga pe.

Judasva'ea e'i apyhyguka Jesus'ga javo

(Marcos 14.10-11; Lucas 22.3-6)

¹⁴ Kiro Judasva'ea hoi ogwovo ikwava'ēhara'ga nduvihava'ga pyri. Judas Iscariotes ei ġa ahe ve. Ahe ko Jesus'ga remimbo'eharava'ea dozeve'ga pyteripeva'ea. Kiro Judasva'ea hoi ovahema ikwava'ēhara'ga nduvihava'ga pyri.

¹⁵ Ga pe ahe ei:

—Maramomi po ti pe imbhuri ji ve itambere'ia nehē? A'ero po ti ji ga pyhyguka pe me nehē, ei ga ġa pe.

A'ero ġa ei ahe ve:

—Toromondo ti momi trinta nde ve itambere'ia prata apopyra, ei ġa.

—Kwa, ei ahe. Apyhyguka po ti ji Jesus'ga pe me nehē, ei ahe.

A'ero ġa imo'emo'ēi itambere'ia imondovo ahe ve.

¹⁶ Herogwovo ahe ea'jaa'javi ovyteri pe gweaporogitaro: “Marā po ti ji Jesus'ga rerekoukari ga pyhygauka ġa pe nehē?” ei ahe ovyteri pe.

Garemimbo'eharava'ea oapo mbatera Páscoa rupi

(Marcos 14.12-21; Lucas 22.7-14, 21-23; João 13.21-30)

¹⁷ Aerē kiro toryva Páscoa. A'ea rupi nanani judeus'ga i'ui pāo ndovuriva'ea. Nurā Jesus'ga remimbo'ehara'ga nduri Jesus'ga pyri javo ga pe:

—Mome po ti ore hoi mbatera mboavujikwea nde ve Páscoa rupi nehē tere'u ti javo? ei ġa.

¹⁸ A'ero Jesus'ga ei ġa pe:

—Peho ti cidade pe pejigwovo akoja'ga pyri. Pe'ji ti ga pe: “Nhanembo'ehara'ga ei nde ve: ‘Kiro po ti nhimanohava nehē. A'u po ti ji mbatera Páscoa rupi neronga pype nhiremimbo'ehara'ga pavēi nehē.’ Nahā nhanembo'ehara'ga ei nde ve.” A'ea ti pe'ji akoja'ga pe, ei Jesus'ga ġwemimbo'ehara'ga pe.

¹⁹—Kwa, ei ġa. Ogowovo ġa hoi japovo mbatera imboavujikwea Páscoa rupi okovo Jesus'ga nhi'ġa rupi.

²⁰Aerê Jesus'ga ruri ovahema. Kwara horê Jesus'ga apygi mesa pyri ġwemimbo'ehara'ga pavêi dozeve'ga pavêi.

²¹Ga i'urame Jesus'ga ei ġa pe:

—Imombe'ukatuavo ji ei pe me: Pepyteripeve'ga po ti ji pyhyguka jujukahara'ga pe nehê, ei ga.

²²Ndovy'arihu ġa a'ero. Ga naganani ġa ei ga pe:

—Ji rûi re po? ei ga Jesus'ga pe ga renoina jipojyakaharetero javo ga pe.

²³A'ero ga ei ġa pe:

—Kiroki ga omonde pão tyhya pype i'gwovo ji pavêi – gaha po ti ji pyhyguka jujukahara'ga pe nehê, ei Jesus'ga.

²⁴Amano tuhê po ti ji nehê. Nahâ Tupana'ga rembikwatijarukara ei ji mombe'gwovo, ei Jesus'ga. Ga pe – kiroki ga ji pyhyguka ji mondovouka jujukahara'ga pe – ga pe po ti tiruahû hete nehê. Po gayhêa nombo'ari ga hamo, a'ero po koji'i pyry ga pe hamo, ei Jesus'ga yvyakotyva'ero vyagipeva'ero no.

²⁵Judasva'ea ko aerê Jesus'ga pyhyguka gajukahara'ga pe. Kiro ahe ei:

—Ji rûi re po? ei ahe Jesus'ga pe ombo'ehara'ga pe.

A'ero Jesus'ga ei ahe ve:

—Ndehe ko ere poha, ei ga Judasva'ea pe.

Jesus'ga omondo ahe ve pão vinho reheve

(Marcos 14.22-26; Lucas 22.14-20; 1 Coríntios 11.23-25)

²⁶Ga i'urame Jesus'ga ipyhygi pão. Kiro ga nhi'ġi Tupana'ga pe hehe ndepyry hete nde imbuhua ore ve javo. Onhi'ġirê ga haygwe'rogwe'rogî pão imondomondovo ġwemimbo'ehara'ga pe.

—Pepyhy ti i'gwovo pão. A'ea ko jira'oa, ei Jesus'ga ġa pe.

A'ea ga ei ġa pe aere'î po ti hajiheve'ga ġigwarai jira'oa rehe ji jukavo nehê javo. Ga hugwi ga ipyhygi pão i'gwovo.

²⁷Ga i'urame ga ipyhygi copo. Oko vinho ipype. Hehe ga nhi'ġi Tupana'ga pe ndepyry hete nde imbuhua ore ve javo. A'ero ga imondoi vinho ga pe.

—Pe napenani ti pe'u, ei ga ġa pe.

²⁸A'ereki a'ea ko jirekoa, ei Jesus'ga. Aheka'voguka po ti ji jirekoa ga pe jijjukauka nehê. Nahâ po ti ji manoi yvyakotyve'ga ndepyga. A'ereki Tupana'ga e'i ipyahuva'ea mombe'gwovo: “Garekoa reka'vogame po ti ji imombori gandekote'varuhua ga hugwi,” ei ga. Nurâ jirekoa reka'voga ġwaramo a'iti hete tuhê po ti Tupana'ga imombori he'yjuhuheteve'ga ndekote'varuhua ga hugwi nehê ġwembi'ea rupi nehê, ei Jesus'ga.

²⁹—A'e ji pe me: Kiro po ti ji nda'apoa'javukari nanongara toryva vinho gwovo pe nderekovo nehê, ei Jesus'ga. Aerê po ti nhandervihavuhuhetero Tupana'ga japoukari ji ve toryva ġwonga pe vyagi pe nehê. A'ea rupi po ti ji japo toryva a'ero hajiheva'ea ipyahuva'ea nehê jiroryvamo pe pavêi nehê, ei Jesus'ga ga pe.

³⁰Onhimby'yirame ġa hoi onga hugwi ogwovo oliveiras ndyvi pe monte das Oliveiras pe.

Jesus'ga omomorandu Pedrova'ea nahâ ti ne'mbe javo

(Marcos 14.27-31; Lucas 22.31-34; João 13.36-38)

³¹A'ero Jesus'ga ei ġa pe:

—Pe nhaporemo po ti pe pohiri ji hugwi penhana kiro ypytunimo ġa ji pyhyga ġwaramo. A'ereki nahâ Tupana'ga imombe'ui ikwatijarukarame hako. Garembikwatijarukara e'i:

“'Ajukauka po ti ji ovelhas repiakatuhara'ga nehê,’ ei Tupana'ga.

‘Onhiġwaheġwahê ovelhas hepiakatuhara'ga renymbava nehê,’ ei Tupana'ga,” e'i ikwati-jaripyra, ei Jesus'ga.

Ji ve Tupana'ga ei ovelhas repiakatuhara'ga. Pe me ga ei ovelhas, ei Jesus'ga.

³²—Tupana'ga ji mbogwerava'javame ji na'ê po ti aho Galiléiapeve'ga gwryi pe pe nenonde nehê, ei Jesus'ga.

³³A'ero Pedro'ga ei Jesus'ga pe:

—Jara'ga po ti opohipavipe nde hugwi nehê. Jihi po ti ndapohiraġwami nde hugwi nehê, ei ga.

³⁴A'ero Jesus'ga ei Pedro'ga pe:

—Imombe'ukatuavo ji ei nde ve: Kiro ypytunimo po ti nde ei ji ve nehê: “Ji ndakwahavi Jesus'ga.” Trêš po ti nde ea'jaa'javi a'ea ji ve inamutiġa nhi'ġa renonde nehê, ei Jesus'ga ga pe.

³⁵—Nda'ei tuhê po ti ji nanongara nehê, ei Pedro'ga Jesus'ga pe. Po ti ġa ji juka vehevi nde reheve, a'ero po ti ji nda'ei nanongara nehê, ei Pedro'ga Jesus'ga pe.

A'ea jitehe Jesus'ga remimbo'ehara'ga epavi Jesus'ga pe no.

*Jesus'ga oko matet̄yha va pype Getsēmani pe
(Marcos 14.32-42; Lucas 22.39-46)*

³⁶ A'ero Jesus'ga ga nderovahemi Getsēmani pe.

—Peapy ti avo, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe. Hehemo'i po ti ji hoi nhinhi'iga Tupana'ga pe, ei ga.

³⁷ Hehemo'i ga hoi a'ero Pedro'ga rerogwovo ojupi mokonha'ga ndeheve Zebedeu'ga ra'yra'ga ndeheve. Ndovy'ahetei Jesus'ga opy'a mbojuavo.

³⁸ A'ero ga ei ga pe:

—Jivy'are'yma ji juka pota. Pepyta ti avo. Tapekiri ti ji reheve ji moiruamo, ei ga ga pe.

³⁹ Hehemo'i ga hoi ga hugwi onhinoga ojovapyvo onhi'lheteavo Tupana'ga pe ji ndavy'ahetei javo.

—Apī, ei ga gwuva'ga pe Tupana'ga pe. Nde ipotarame terembuhurukari ti hahyva'ea ji ve ji jukaukare'yma ga pe. Emo nhiremimbotarimova'ea rupi rūi ji tako, a'e reki nde ve. Po nde erepota nhimanoa tamano ti ji a'ero, ei Jesus'ga Tupana'ga pe.

⁴⁰ Kirē ga ruri gwemimbo'ehara'ga pyri trēsve'ga pyri ga ndepiaga. Oki ga upa. A'ero ga ei Pedro'ga pe:

—Napenhimomiranami'i'i pe pejopehyja pe naerū? Ndapekiri po pe hamo ji moirūharamo, ei Jesus'ga ga pe.

⁴¹ Penhi'i ti Tupana'ga pe. Pe'ji ti ga pe: “Ore poko ti torokote'varuhupotaryme ti.” Nahā ti pe'ji Tupana'ga pe, ei Jesus'ga. A'ereki pe peko pota Tupana'ga nhi'iga rupi novia. Emo pe napenhimomiranami pejikote'varuhua pe Tupana'ga pe pokoge'yname, ei Jesus'ga.

⁴² Aerē ga hoa'javi hehemo'i onhi'iga'java Tupana'ga pe.

—Apī, ei ga gwuva'ga pe Tupana'ga pe. Po ti nde ipotari nhimanoa, a'ero po ti ji manoi nde nhi'ipo'ruavo nehē, ei Jesus'ga.

⁴³ Kirē ga ruri gwemimbo'ehara'ga pyri trēsve'ga pyri ga ndepiaga. Okira'ja ga upa. A'ereki ga hopehyi hete.

⁴⁴ Aerē ga hoa'javi hehemo'i ga hugwi onhi'iga'java Tupana'ga pe.

—Apī, ei ga. Po ti nde ipotari nhimanoa, a'ero po ti ji manoi nde nhi'ipo'ruavo nehē, e'ia'ja ga Tupana'ga pe.

⁴⁵ Kirē ga ruri gwemimbo'ehara'ga pyri. Ga e'i ga pe:

—Peki jitehe pe kiro pejiptyu'uro naerū? ei ga ga pe. Ji rendu ti! Kiro ihoi japiavo nhikwava'e'ga okote'varuhuve'ga po pe! ei Jesus'ga vyvakotyva'ero yvagipeva'ero no.

⁴⁶ Pevy ti pepo'ama, ei ga. Pehepia! Kiro ga ruri - kiroki ga ji pyhyguka jujukahara'ga pe. He xaho tuhē ga rovatiamo a'ero, ei Jesus'ga.

Opyhyguka ahe Jesus'ga

(Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53; Joāo 18.3-12)

⁴⁷ Jesus'ga nhi'igame ga pe nanime Judasva'ea ruri ovahema Jesus'ga pyri dozeve'ga pyteripeva'ea Jesus'ga remimbo'eharava'ea. Judasva'ea rupi he'yive'ga nduri herua itakyhea'javuhuva'ea mbuahava reheve herovahema. Ikwava'ehara'ga nduvihava'ga xava'eve'ga pavēi omondouka ga topyhy ti ga Jesus'ga javo.

⁴⁸ Kiro Judasva'ea Jesus'ga kwahavukari ga pe Jesus'ga pyhyguka ga pe. A'ereki ahe e'i jipe ga pe:

—Jivahemame Jesus'ga pyri po ti ji ga beijai nehē. A'ero po ti pe ga kwahavi nehē gaha ko Jesus'ga javo. Pepyhygahy ti ga a'ero, e'i jipe Judasva'ea ga pe.

⁴⁹ A'ero kiro Jesus'ga pyri katu Judasva'ea vahemi.

—Kiro ji ruri nde pyri, ei ahe Jesus'ga pe ombo'ehara'ga pe javo tehe ga pe.

A'ero ahe Jesus'ga beijai.

⁵⁰ —Kwāi, ei Jesus'ga ahe ve. Eho ti ejeaporoğita rupi, ei Jesus'ga Judasva'ea pe.

A'ero ikwava'ehara'ga nduvihava'gandehave'ga nduri Jesus'ga pyhyga.

⁵¹ Nanime Jesus'gapavēive'ga pyteripeve'ga ipyhygi oitakyhea'javuhuva'ea. A'ea ga imondoi ikwava'ehara'ga nduvihavuhu'gapyrive'ga apiavo ga nambi'oga.

⁵² A'ero Jesus'ga ei onhipavēive'ga pe:

—Emondou'ja ti eapoa eku'ayviri, ei Jesus'ga. Kiroki ga otavuka ojipe'ga pe ga jukavo - ga pe po ti ojipe'ga otavuka ga jukavo, ei Jesus'ga.

⁵³ Po ti ji ei jiruva'ga pe nehē ji poko javo, a'ero kotihī po ti ga ojipyrive'ga mondoukari ji pyri he'yjuheteve'ga yvagipeve'ga doze exércitos nehē koji'ive'ga vehevi nehē topoko ti ga Jesus'ga javo, ei Jesus'ga ga pe.

⁵⁴ Po ti ji ei ga pe embuhu ti ga javo, a'ero po ti ndohoi Tupana'ga rembikwatijarukara apiavo kiro. A'ereki ymyahū Tupana'ga e'i: “Tomano ti ga.” Ymyahū Tupana'ga ei a'ea ji mombe'gwovo ikwatija hako, ei Jesus'ga.

⁵⁵ A'ea mombe'urē Jesus'ga ei ikwava'ēhara'ga nduvihava'gandeheve'ga pe:

—Amovahi po ji governo naerū? Nurā pe heruri itakyeha'javuhuva'ea mbuahava reheve ji pyhyga naerū? Nane'ymi ji rekoī pe pavēi pe mbo'eavo nhandejatykahavuhua pype ikwehe'i. A'ea rupi pe ndajipyhygi, ei Jesus'ga.

⁵⁶ Kirogwe jate pe nduri tipyhy ti Jesus'ga javo. Nahā hekoī Tupana'ga nhi'īpo'ruavo ymyahūva'ea po'ruavo – kiroki Tupana'ga nhi'īga mombe'uharava'ea rembikwatijara, ei Jesus'ga.

Nanime Jesus'ga remimbo'ehara'ga pohipavi Jesus'ga hugwi onhana.

Jesus'ga oko ahemogitaharava'ea rovai pyteri pe

(Marcos 14.53-65; Lucas 22.54-55, 63-71; João 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Kiro Jesus'ga pyhyhara'ga ga roeroi Caifás'ga rongauhu pe ikwava'ēhara'ga nduvihavuhu'ga rongauhu pe. Pevo judeus'ga mbo'ehara'ga ojatyka xava'eva'ga pavēi.

⁵⁸ Pedro'ga hoi Jesus'ga reviri onhimboyha'iavo ga hugwi tajipyhygye ti ga javo. Ovahē ga Caifás'ga rongauhua pyri okari pe. Pevo ga apygi guardas'ga pavēi marā po ti ga Jesus'ga rerekoī nehē javo.

⁵⁹ Judeus'ga mogitaharamo ikwava'ēhara'ga nduvihava'ga xava'eva'ga pavēi jara'ga pavēi no – ga nhaporemō ojuka pota Jesus'ga. Ga nhaporemō gweka i'mbeve'ga ti'mbe ti ga Jesus'ga oko te'varuhu javo. Ga'mbea rendu pota ga. A'ereki ga gwepiuka pota Jesus'ga rekote'varuhua tijuka ti ga a'ero javo.

⁶⁰ He'yive'ga nduri ga pyri o'mbero novīa. Emo ganhi'īga ndojo'jajo'javi reki. Nurā tegwete Jesus'ga jukahava nanongara rehe. Aerē mbapavamo mokonha'ga nduri. O'mbero ga ei Jesus'ga nhi'īga mombe'gwovo.

⁶¹ —Agwa'ga, ei ga Jesus'ga mombe'gwovo. Gaha e'i: “Jipopoaka ji. Nurā nonhimimiva'ea ji ve. Ipotarame po ti ji imoka'nhymbavi Tupana'ga ruhava nehē aerē japokatua'java mokōi rupi jikira rupi nehē.” A'ea Jesus'ga ei, e'i tehe mokonha'ga.

⁶² A'ero Caifás'ga ei Jesus'ga pe opo'ama:

—Nde nerenhi'igi a? Marāi nde a'ero? A'iti nde ere poha? ei ga Jesus'ga pe.

⁶³ Nonhi'igi Jesus'ga onhi'ipotare'yma gwaramo. Caifás'ga ei a'ero:

—Enhimombe'u katu ti ji ve kiro Tupana'ga nenhi'īga renduvame avuiramave'ga. Ma gara ndehe? Nde ko Cristo Tupana'ga remimbuhurukara? Nde ko Tupana'ga ra'yra naerū? ei Caifás'ga Jesus'ga pe.

⁶⁴ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Ndehe ko ere poha. A'e ji pe me: Aere'ī po ti pe ji repiagi ji apygame ipopoakaheteve'ga pyri Tupana'ga pyri gajohukoty rūi jitekovo huvihavamo nehē. Pe po ti ji repiagi ji rura'javame yvagatiga pyteri pe ua yvya koty nehē no yvyakotyva'ero yvagipeva'ero no, ei Jesus'ga.

⁶⁵ A'ero Caifás'ga opira mbotararagi anhimboahi ji javo. E'i ga:

—Jesus'ga onhimongouhu Tupana'ga'java'ero. Kirupi ojipe'ga nemimbojara Jesus'ga rehe a'ero! A'ereki Jesus'ga tuhē okote'varuhua repiuka nhande ve. Pehendu pe ga ko, ei Caifás'ga ga pe.

⁶⁶ Marā pendeaporoģita? Marāi pe ga pe? ei ga ga pe.

A'ero ga ei:

—Oko te'varuhu tuhē ga. Tomano ti ga, ei ga.

⁶⁷ A'ero ga nyvuni Jesus'ga rova rehe ga nupanupamo. Ojipe'ga ga petegi opovo.

⁶⁸ —Tupana'ga okwahapavuka nde ve nde ko Cristo gwaramo, e'i tehe ga Jesus'ga pe. Emombe'u katu ti ore ve a'ero. Ma'ga okwa nde rehe? ei ga Jesus'ga pe.

Nahā ga ga rerekomemui okote'varuhua vo ga pe.

Ji ndakwahavi Jesus'ga, ei Pedrova'ea

(Marcos 14.66-72; Lucas 22.56-62; João 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ A'ea rupi Pedro'ga apygi okari pe Caifás'ga ronga pyri. Caifás'gapyrivehēa ruri Pedro'ga pyri.

—Ndehe ko Jesus'ga pavēiva'ea Galiléiapeve'ga pavēiva'ea, ei hēa Pedro'ga pe.

⁷⁰ Pedro'ga nanhimombe'ui reki. Gandovaki nhaporemō ga ei:

—Gara pe nde ei? A'ereki ji ndakwahavi, ei ga ogwovo.

⁷¹ Ga horame porta rupi – kiroki a'ea oho pehea pe – ojipehēa Caifás'gapyrivehēa Pedro'ga repiagi. Pevove'ga pe hēa ei:

—Agwa'ga ko Jesus'ga pavēive'ga no Nazarépeve'ga pavēive'ga, ei hēa.

⁷² A'ero Pedro'ga ei hēa pe:

—Ji ndakwahavi akoja'ga, ei ga o'mbero. A'ea ji amombe'u katu nde ve Tupana'ga nhinhi'īga renduvame, ei Pedro'ga o'mbero.

⁷³ Aere'ī pevove'ga nduri Pedro'ga pyri – kiroki ga o'ā pevo – javo ga pe:

—Nde tuhē ko Jesus'ga pavēiva'ea. A'iti a. A'ereki nenhi'iga ko Galilēiapeve'ga nhi'iga ja. Nurā ore nde kwahavi, ei ga Pedro'ga pe.

⁷⁴ A'ero Pedro'ga ei:

—Ji ndakwahavi tuhē akoja'ga, ei Pedro'ga o'mbero. A'ea ji amombe'u katu pe me Tupana'ga ninhii'iga renduvame. Po ji mbero a'ea rehe, a'ero po ti Tupana'ga tomondo hahyva'ea ji ve, ei Pedro'ga ga pe.

Nanime inamutiga nhi'igi.

⁷⁵ A'ero Pedro'ga ikwahava'javi Jesus'ga eagwera ojive. A'ereki Jesus'ga e'i jipe ga pe: “Inamutiga nhi'iga renonde po ti trêš nde ea'jaa'javi ji ve ji ndakwahavi Jesus'ga javo,” e'i jipe Jesus'ga ga pe. Jesus'ga eagwera kwahava'javame Pedro'ga hoi ogwovo. Ga ojehe'o ranuhū.

27

Gweroho ahe Jesus'ga Pilatosva'ea pyri

(Marcos 15.1; Lucas 23.1-2; João 18.28-32)

¹ Ko'emame ikwava'ēhara'ga nduvihava'ga nhomonhi'inhi'igi xava'eve'ga pavēi.

—Marā po ti nhande ei Jesus'ga jukauka nehē? ei ga. Nahanahā po ti nhande ei imboja ga rehe nehē. A'ero po ti ga ga jukai nehē, ei ga ojohupe.

² A'ero ga ga pokwarukari ga rerohouka ga mo'amuka governador'ga rovai pyteri pe Pilatos'ga rovai pyteri pe.

Judasva'ea ojijuka

(Atos 1.16-19)

³ Judasva'ea gwendu ga erame tomano ti Jesus'ga javo. Ahe ko opyhyguka Jesus'ga ga pe. Henduvame ganhi'iga ahe ei oyvyteri pe: “Mbaria po ji ga pyhygukaruhui!” ei ahe. A'ea rehe ojapyakavo ahe rekoveveuhui a'ero herohoa'java trinta itambere'ia prata apopyra ikwava'ēhara'ga nduvihava'ga pe xava'eve'ga pe no.

⁴ Ga pe ahe ei:

—Ako te'varuhu ji Jesus'ga pyhyguka pe me oji'i. A'ereki ga oko katu. Omano po ti ga jite'varuhua rehe nehē, ei ahe.

Kiro ga ei:

—Ndorokoi ore hehe. Ndehe ti eko hehe! ei ga Judasva'ea pe.

⁵ A'ero Judasva'ea imombori itambere'ia prata apopyra yvyvo gajatykahavuhua pype ogwovo ojijugwa onhimbohaekovo ojurimo ojijukavo.

⁶ Ikwava'ēhara'ga nduvihava'ga opyhy itambere'ia. A'ero ga ei ojohupe:

—Marā po ti nhande herekoi naerū? Timondo nhande a'ea Judas'ga pe ikwehe'i topyhyguka ti ga Jesus'ga nhande ve javo. A'ereki nhande tijuka Jesus'ga, xa'e nhande ikwehe'i. Nurā ti kiro timbojihe'aryme ti a'ea ojipea pyvō itambere'ia pyvō nhandere'yja'ga remimbuhutehea pyvō - kia ga ombuhumbuhu Tupana'ga pe toapo katu ti ga Tupana'ga rongā nhandejatykahavuhua javo. A'ereki nanongara imbojihe'ara Moisésva'ea ndopotari myahū ikwatijarame, ei ga ojohupe.

⁷ A'ero ga nhomonhi'inhi'igi kohoa tipyhy a'ea pyvō javo. A'ea ga imondoi a'ero ipyhyga kohoa hyrua apohara'ga hugwi - kiroki ga oapo tujuga hyruro. Opyhy ga kohoa gandyvya gwama rupiara torotý ti judeus'garūive'ga pevo nehē javo.

⁸ Nurā akoja pe kohoa pe judeus'ga ei jipi Aherekoa gwyrā.

⁹ Nahā ga ipyhygi kohoa. Nahā hekoi Tupana'ga nhi'ipo'ruavo myahūva'ea po'ruavo. A'ereki myahū Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea Jeremiasva'ea a'ea mombe'u Tupana'ga nhi'iga mombe'gwovo. Ymyahū ahe ei hako:

“Ga ipyhygi trinta itambere'ia prata apopyra.

‘Momi ga rehe itambere'ia,’ ei Israelva'ea rakykwepohara'ga.

¹⁰ A'ea ga ipyhygi imondovo ipyhyga kohoa hyrua apohara'ga hugwi

– kiroki ga oapo tujuga hyruro.

Nahā Tupana'ga ei ji ve nahanahā ti eko javo,” ei Jeremiasva'ea hako.

Jesus'ga oko Pilatosva'ea rovai pyteri pe

(Marcos 15.1-5; Lucas 23.1-5; João 18.28-38)

¹¹ Kiro ga Jesus'ga mo'amukari governador'ga rovai pyteri pe Pilatos'ga rovai pyteri pe. A'ero Pilatos'ga ei Jesus'ga pe:

—Marāi nde? Ndehe ko judeus'ga nduvihavuhuhetero? ei ga.

A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Ndehe ko ere poha, ei Jesus'ga.

¹² Ikwava'ēhara'ga nduvihava'ga omboja Jesus'ga rehe xava'eve'ga pavēi. Ga ega'erame na Jesus'ga pe ga nonhi'igi ga pe onhi'ipotare'yma gwaramo ga pe.

¹³ A'ero Pilatos'ga ei Jesus'ga pe:

–Marāi nde? Nerehenduvi nde ga ega'era me nde ve naerū? Nerenhi'igi po ti nde imombe'ukatua vo ji ve nehē? Marāi nde? ei ga.

¹⁴ Jesus'ga nde'i'i onhi'ipotare'yoma ga'eagwera rehe ojive. A'ero Pilatos'ga nhi-momby'ahetei ga rehe.

Pilatosva'ea ojukauka Jesus'ga

(Marcos 15.6-15; Lucas 23.13-25; João 18.38b-19.16)

¹⁵ Toryva rupi nanani Páscoa rupi nanani Pilatos'ga ombopiro'y cadeiapypeve'ga mohe-muka – kiroki ga pe judeus'ga e'i.

¹⁶ Cadeia pype Barrabás'ga rekoi kiro. Judeus'ga nhaporemo ga kwaha hete.

¹⁷ Kiro he'yjuhuheteve'ga nduri Pilatos'ga pyri onhimongyavo. Ga jatykarama Pilatos'ga ei ga pe:

–Ma'ga po ti ji amohemuka pe me toryva rupi? Mara'ngu po Barrabás'ga pe pe javo? Ojipe'ga Jesus'ga – kiroki ga pe ga ei: Cristo Tupana'ga remimbuhurukara – mara'ngu po ga pe pe javo?

¹⁸ A'ea ga ei ga pe. A'ereki ga okwaha gapy'a. Ga ei oyvyteri pe: “Ikwwava'ehara'ga nduvihava'ga xava'eve'ga pavēi onhimyrō Jesus'ga rehe. Nurā ga ga rerurukari ji pyri te'i ti ga ga pe javo,” ei ga oyvyteri pe.

¹⁹ Juizes'ga apykava rehe Pilatos'ga apygame ta'e ti kiro gareaporogita pe javo, kiro garembirekohēa imondoi onhi'iga ga pe javo:

–Akoja'ga oko katu Jesus'ga. Terekote'varuhui ti ga pe a'ero. A'ereki ji aayvahi te'varuhua ga rehe ypytunimo. Omyi jipy'a kiro.

A'ea hēa ei imondovo onhi'iga Pilatos'ga pe.

²⁰ Ikwwava'ehara'ga nduvihava'ga xava'eve'ga pavēi ombo'e he'yive'ga ite'varuhua rehe. E'i ga:

–Pe'ji ti Pilatos'ga pe tomohemuka ti ga Barrabás'ga, ei ga ga pe. Pe'ji ti ga pe tojukauka ti ga Jesus'ga.

A'ea ga ei ga pe te'i ti ga embovyruka ti Jesus'ga yva rehe javo. Nahā ga nhimbopogweukari pevove'ga pe.

²¹ Kiro Pilatos'ga ei pevove'ga pe:

–Marāve'ga po ti ji amohemuka pe me? ei ga ga pe.

A'ero ga ei ga pe:

–Barrabás'ga ti tohē.

²² Pilatos'ga ei:

–Oro ga – kiroki ga pe ga ei: Cristo Tupana'ga remimbuhurukara – marā po ti ji ga rerekoi naerū Jesus'ga?

Ga nhaporemo ga ei:

–Embovyruka ga!

A'ea ga ei tomano ti Jesus'ga yva rehe javo.

²³ A'ero Pilatos'ga ei:

–Maranameuhū naerū? Gara garekote'varuhua naerū? ei ga ga pe.

Emo koji'i ga hapukapukajahivi.

–Embovyruka ga! ei ga ohapukaita.

²⁴ Gapopoakara repiagame Pilatos'ga nde'ia'javi ga pe. A'ereki ga e'i oyvyteri pe: “Nambegwei po ti ga tavukari ga rehe nehē.” A'ero ga herurukari yhya ojipogweita ipyvō ga hepiagame. Ojipogwei ga ndojari tuhē po ti ji rehe Jesus'ga manoa javo.

–Oko katu ga, ei Pilatos'ga ga pe. Ji rūi ti ajukauka ga, ei ga ojipogweita. Po pe gamanoa pota, pehe ti pereko ga a'ero, ei Pilatos'ga.

²⁵ A'ero ga epavi:

–Toja ti ore rehe gamanoa a'ero nehē nhanderakykwepohara'ga ndehe nehē no, ei ga.

²⁶ A'ero Pilatos'ga Barrabás'ga mohemukari cadeia hugwi okovo ganhi'iga rupi. Onupanupāuka ga Jesus'ga ipira apopyra pyvō ga mondohondohoguka. A'ero ga Jesus'ga mondoukari soldados'ga pe tombovyruka ti ga ga jukavo javo.

Soldadosva'ea gwerekomemua Jesus'ga

(Marcos 15.16-20; João 19.2-3)

²⁷ A'ero Pilatos'gapavēive'ga soldados'ga Jesus'ga rerohoi garonga pype governador'ga rongu ruvihava pype. Soldados'ga nhaporemo ga jatykai Jesus'ga pyri.

²⁸ Gapira ga hekyi imongiuka ga pe tapy'ynhapiğwağahiva ipukuhuva'ea aheruvihava'ga pira'java'ea.

²⁹ Ga opyhy yhyppa hatiuhūva'ea. A'ea ga ipovāpovani japovo onhatimagatuvava'ea akanitarā ino ga Jesus'ga aka ga rehe a ga ko huvihava'ga akanitarā javo tehe jupe. Yvyra ga

imondoi gapo pe gajohukoty rûi ga ko huvihava javo. Gwenypy'amo garovai pyteri pe ga e'i tehe Jesus'ga pe ga rerekomemuamo ga jaita. Ga e'i:

—Judeus'ga nduvihavuhuhetero ko nde! Ejoryjory ti! ei ga ga pe.

³⁰ Ga rehe ga nyvuni. Ipyhyga vyvra ga hugwi ga ga'akağa nupâi.

³¹ Ga rerekomemuare ga hekyi tapy'ynhapigwagahiva ga hugwi imongiukara'java gapira tuhê ga pe.

Kiro ga ga rerohoi timbovyruka ti ga yva rehe javo.

Okutu ahe Jesus'ga yva rehe ga mbovyva

(Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43; João 19.17-27)

³² Jesus'ga rerohorame ga Simão'ga rovatî cidadepeve'ga Cirenepeve'ga. A'ero ga hero-kukarahai ga pe yva Jesus'ga jukahava rupiara.

³³ A'ero ga Jesus'ga rerohoi yvytyri pe Gólgota pe ga rerogwovo i'arimo. Xa'e nhande Gólgota pe Aheapindava.

³⁴ Kiro ga imondoi ikotimbyra Jesus'ga pe. Ikotimbyra ko vinho tyarovahiva'ea pavêi. Otyku ga hepiaga. A'ero ga ndo'ui.

³⁵ Kiro ga ga kutugi yva rehe ga mbovyva hehe.

Kirê ga Jesus'ga pira ma'ema'ei ojive. Ojohupe ga ei: “Manamo nhande tipojyka Jesus'ga pira?” Tikwaha javo ga imombomombori ita'javuhuva'ea dados'java'ea. Nahâ ga ima'ema'ei gapira ojive. Nahâ hekoi Tupana'ga nhi'ipo'ruavo ymyahûva'ea po'ruavo. A'ereki ymyahû Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea a'ea mombe'u. Imombe'gwovo ahe e'i hako: “Oma'ê ga jipira ojohupe.

Ojipea rehe l'arimova'ea rehe ga imombori ita'java'ea a'ea ko jiapoa javo jipira pe,” ei ahe hako.

³⁶ Pevo Jesus'ga pyri soldados'ga apygi ga repiaga tohekyjyme ti ga ga yva hugwi javo.

³⁷ Yva rehe ga imondoi ikwatijaripyra Jesus'ga akağa arimo. Ikwatijaripyra ko imbojahava Jesus'ga rehe nurâ ore ga jukai javo. E'i:

—Agwa'ga ko Jesus'ga judeus'ga nduvihavuhuhete'ga.

A'ea i'ei.

³⁸ Ga mokonhava'ea mbovyri yva rehe pevo no. Ga ojipeva'ea mbovyri Jesus'ga pyri gajohukoty rûi. Ga ojipeva'ea mbovyri Jesus'ga pyri gajohukoty. Ahe memei ko governo movahîva'ea.

³⁹ Kiroki ga okwa Jesus'ga pyvô - ga Jesus'ga rerekomemui. Ombovava ga oakaga nahâ ga mbotegweteavo. Ga pe ga ei:

⁴⁰ —Ere'e nde: “Tamonduru ti Tupana'ga ruhava aerê japokatua'java mokôï rupi jikira rupi nehê.” A'ea nde ei. Po nde rekoï Tupana'ga ra'yramo, a'ero ti eji yva hugwi tajijukayme ti ga javo, ei ga Jesus'ga pe.

⁴¹ Na jitehe ikwava'êhara'ga nduvihava'ga judeus'ga mbo'ehara'ga pavêi xava'eve'ga pavêi no. Ga rerekomemuamo ga ei:

⁴² —Jesus'ga opoko ojipe'ga tomanoyme ti ga javo, ei ga. Tegwete gajipokohava tomanoyme ti ga. Po ga rekoï nhandervihavuhuhetero tuhê israelitas'ga nduvihavuhuhetero tuhê, a'ero po ti ga toji yva hugwi. A'ero po ti nhande ga reroviari nehê, ei ga Jesus'ga rerekomemuamo.

⁴³ Ojiko ga Tupana'ga rehe ji ko Tupana'ga ra'yramo javo, ei ga. Mara'ngu po ti Tupana'ga ga pokopota tomanoyme ti ga javo? ei ga Jesus'ga rerekomemuamo.

⁴⁴ A'ea jitehe ahe ei no governo movahîva'ea ganemimbovyva'ea Jesus'ga mbotegweteavo.

Jesus'ga omano

(Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49; João 19.28-30)

⁴⁵ Ahaji katu kwara igwehetei reki ipyryrymame. Ypytunahimba hete vyva koty nhaporemo. Ka'aru gwerî às três horas kwara imbokojahua'javi.

⁴⁶ Nanime Jesus'ga onhi'iga mondoahyahivi Tupana'ga pe.

—Eli, Eli, lemá sabactani? ei ga Tupana'ga pe.

A'ea ko: “Tupana, Tupana, ajiko hete ji nde rehe. Maraname nde pohiri ji hugwi?”

⁴⁷ Jararamo pevove'ga ga renduvi novîa. A'ero ga ei:

—Agwa'ga onhi'iga mondo Eliasva'ea pe tuhu ti ga ji pokoga javo, ei ga.

⁴⁸ Nanime gapyteripeve'ga nhani ipyhyga jyruhuva'ea imondeva vinho pype tajahiva'ea pype imoakymbava. Yvyra rehe ga ipimombygi jyruhuva'ea imondovo Jesus'ga pe topyte ti ga javo.

⁴⁹ Jara'ga ki a'e te e'i:

—Teremondoi na'ê. Tihepia ti Eliasva'ea Jesus'ga mbojyvi nehê, ei ga.

⁵⁰ Ohapukajahiva'javame Jesus'ga pytupavamo omanomo.

⁵¹ Nanime ġajatykahavuhua pype tapy'ynhapira hovapiahava itararagi mbytera rupi yvatea hugwi ua yvyvo. Yvya iġwyġwymy. Ita i'ġwy'ġwyri.

⁵² Ahemanoa ryvya jipe'ai. Ġahā - kiroki ġa ojiko Tupana'ga rehe aerē omanomo - ġa okwerava'ja omanoa hugwi.

⁵³ Oho ġa gwyvya hugwi. Aerē Jesus'ga kwerava'javirē omanoa hugwi ġa oho Jerusalém me ojipiuka he'yjuhuve'ġa pe.

⁵⁴ Soldados'ġa nduvihava'ga gapavēive'ġa pavēi - kiroki ġa gwepia katu Jesus'ga tohekyjyme ti ġa Jesus'ga yva hugwi javo - ġahā gwepia yvya ġwyġwyma Jesus'ga manoa reheve. Hepiapavame ġa kyhyjihetei. A'ero ġa ei:

—Agwava'ea ko Tupana'ga ra'yrava'ea tuhē! ei ġa.

⁵⁵ Kunhangwera'ġa o'ā irupe Jesus'ga hugwi okovo hepiaga he'yive'ġa - kiroki ġa ojikoty'a Jesus'ga pavēi. Oho ġa Jesus'ga rupi Galiléiapeve'ġa gwyrā hugwi ġa pokoga jipi.

⁵⁶ Ojipehēa ko Maria Madalenahēa. Ojipehēa ko Mariahēa - kiroki hēa Tiago'ga yhēa José'ga yhēa reheve jitehe. Ojipehēa ko Zebedeu'ga rembirekohēa. Ojipe'ga ami pevo no kunhangwera'ġa.

Ono ahe Jesus'ga ra'oa ita kwaruhua pype

(Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56; João 19.38-42)

⁵⁷ Kwara hoġwerīrame imbateve'ga hoi. Ga ko José'ga cidadepeve'ga Arimatéiapeve'ga. Ga oko Jesus'ga remimbo'eharamo no.

⁵⁸ Kiro ġa hoi Pilatos'ga rongpa pe ovahema javo ġa pe:

—Taroġo ti Jesusva'ea ra'oa, ei ġa Pilatos'ga pe.

—Kwa, ei Pilatos'ga.

Osoldados'ġa pe ġa ei a'ero:

—Togweroġo ti José'ga Jesusva'ea ra'oa, ei ġa ġa pe.

⁵⁹ A'ero José'ġa hoi ua Jesus'ga pyri. Yva hugwi Jesus'ga ra'oa mbojyvame José'ga gara'oa uvani tapy'ynhapirapyryva pyvō linho apopyra pyvō ndiky'aiva'ea pyvō.

⁶⁰ A'ero ġa gara'oa reroġo inoġa itaruvihavuhua kwaruhua pype ipyahuva'ea pype. José'ga ombogwambogwajukaripe itaruvihavuhua japovouka ikwaruhua imohinuka. “Aerē ji manorame po ti ġa jira'oa mondoi inoġa ipype,” ei ġa japoukarame. Jesus'ga ra'oa noġame ipype José'ga itauhua moanhani imohina ikwaruhua hovapytyma. A'ero ġa hoi jugwi ogwovo.

⁶¹ Maria Madalenahēa oapy pevo Jesus'ga ryvya rovai pyteri pe Mariahēa pavēi.

Gwepia katu ahe Jesus'ga ryvya

⁶² A'ea ko sexta-feira mbatera mboavujikwehava. Ko'emame ikwava'ēhara'ġa nduvihava'ga nduri Pilatos'ga pyri fariseus'ga pavēi.

⁶³ Kiro ġa ei Pilatos'ga pe gwuvihava'ga pe.

—Orokwahava'ja ore akojava'ea nhi'ġa imoandyandiyharava'ea nhi'ġa, ei ġa Jesus'ga mombe'gwovo tehe. Ahe e'i omanoe'ymame: “Mokōi jikirirē po ti ji kwerava'javi nhi-manoa hugwi nehē.” A'ea ahe ei.

⁶⁴ Nurā ti ere esoldados'ġa pe: “Pehepia katu ti aheryvya kiro pekira rupi no.” A'ea ti ere ġa pe tuhuryte ti aheremimbo'ehara'ġa ypytunimo ahera'oa mima aheryvya hugwi nehē. Po ti ġa ahera'oa mimi, a'ero po ti ġa ei gwe'yja'ġa pe nehē: “Okwerava'ja Jesus'ga omanoa hugwi.” A'ea po ti ġa ei o'mbero nehē, ei ġa Pilatos'ga pe. Po ti ġa ei a'ea ahera'oa mimirē, a'ero po ti ġa koji'j ojipe'ġa moandyandyi nehē. A'ereki ġa moandyandyi jipe ikwehe o'rame: “Jesus'ga pe Tupana'ga e'i eko ti ġanduvihavuhuhetero javo,” ei ikwava'ēhara'ġa nduvihava'ġa Pilatos'ga pe fariseus'ga pavēi.

⁶⁵ A'ero Pilatos'ga ei ġa pe:

—Peroġo ti soldados'ġa a'ero. Pekwaha ti hepiakatuuka ġa pe aheryvya, ei Pilatos'ga ġa pe.

⁶⁶ A'ero ġa hoi imondovo inimboa tujuga apopyra pyvō ikwaruhua rembeyvra rehe inoġa imbogwava itauhua rehe hovapytymbava rehe inoġa hehe no jukwaha a'ero ġa a'ea avykyrame javo. Ga soldados'ga mo'ami ipyri no tohepia katu ti ġa aheryvya javo.

28

Jesus'ga okwera omanoa hugwi

(Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12; João 20.1-10)

¹ Judeus'ga poravykye'yma py'rovo sábadu py'rovo iko'ē ġwerī domingo. A'ea rupi Maria Madalenahēa ruri Mariahēa pavēi tihepia ti Jesusva'ea ryvya javo.

² Kotihī yvya iġwyġwyhetei. A'ereki Tupana'gapyrive'ga oġy yvaga hugwi ovahema yvya koty Jesus'ga ryvya pyri. Itauhua ġa imoanhani ikwaruhua hugwi oapyga hehe.

³ Ga hendy'jandy'ja hete overava ja. Ga'apoa tapy'ynhapira itiguhū hete tuhē!

⁴ Soldados'ga hyhyihetei okyhyjiavo gwaramo ga hugwi. Omanove'ga ja ga ndekoi a'ero omyhna'jave'yma omanoteheavo.

⁵ Tupana'gapryive'ga ei kunhangwera'ga pe:

—Pehe ti tapekyhyji. Peheka pe Jesus'ga ganemimbovyve'ga, ei ga.

⁶ Nduvi Jesus'ga avo onongavagwera pype okwerava gwaramo! Ymya ga ei pe me: “Nhimonorē po ti ji kwerava'javi nehē,” ei ga. Na tuhē. Ovy ga okwerava'java. Pejo ti hepiaga ganongavagwera pepojykaharete'ga nongavagwera, ei Tupana'gapryive'ga kunhangwera'ga pe.

⁷ A'ero kotihī ti peho imombe'gwovo garemimbo'ehara'ga pe. Pe'ji ti ga pe: “Okwerava'ja Jesus'ga omanoa hugwi. Pehendu ti! Oho na'ē ti ga Galiléiapeve'ga gwyri pe pe nenonde nehē. Pevo po ti pe ga repiagi nehē.” A'ea ti pe'ji ga pe, ei Tupana'gapryive'ga. A'ea ko ji amombe'u pe me, ei ga kunhangwera'ga pe.

⁸ Kotihī ga hoi a'ero Jesus'ga ryvyagwera hugwi ogwovo. Okyhyji ga novīa. A'ereki ga hory hete Jesus'ga kwerava kwahava. A'ero ga nhani ogwovo timombe'u ti Jesus'ga kwerava garemimbo'ehara'ga pe javo.

⁹ Nanime Jesus'ga jipiukari ga pe ga novatiamo.

—Pejoryjory ti! ei ga ga pe.

Jesus'ga pyri ga nduri gapya pyhyga onhinoga nahā ga mboheteavo.

¹⁰ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Tapekyhyji ti. Peho ti imombe'gwovo nhiirū'ga pe nhiremimbo'ehara'ga pe. Pe'ji ti ga pe toho ti ga Galiléiapeve'ga gwyri pe ji repiaga pevo nehē, ei Jesus'ga kunhangwera'ga pe.

Soldadosva'ea remimombe'ua

¹¹ Kunhangwera'ga horame soldados'ga – kiroki ga gwepia katu Jesus'ga ryvya – jararamo ga oho cidade pe. Ikwava'ehara'ga nduvihava'ga pyri ga hoi imombe'upava Jesus'ga ryvya pe'ahava.

¹² A'ero ikwava'ehara'ga nduvihava'ga jatykai xava'eve'ga pavēi onhi'inhi'iga ojohupe.

—Marā pendeaporogita? ei ga ojohupe.

—Nahā po ti nhande ga ndereko i a'ero nehē, ei ga.

A'ero ga imondoi itambere'ia he'yjuhuva'ea soldados'ga pe pe'mbe ti ojipe'ga pe javo.

¹³ Soldados'ga pe ga ei:

—Omomondo ore itambere'ia pe me ko. Nurā ti pe'ji imombe'gwovo ojipe'ga pe pe'mbero. Pe'ji ti: “Ndorohapiakatui reki ore Jesusva'ea ryvya ypytunimo orokia. A'ero Jesusva'ea remimbo'ehara'ga nduri ahera'oa mima.” A'ea ti pe'ji pe'mbero.

¹⁴ Po ti Pilatos'ga henduvi ikwahava pekira nehē, a'ero po ti ore ga ma'ngoma'ngogi tonhimonha'ngayme ti ga peporavykykatue'yma rehe nehē, ei ga soldados'ga pe ga mbo'eavo mbehea rehe.

¹⁵ A'ero soldados'ga ipyhygi itambere'ia okovo ikwava'ehara'ga nhi'iga rupi xava'eve'ga nhi'iga rupi no mbehea mombe'gwovo. A'ero ga'mbea judeus'ga heroviari imombe'gwombe'gwovo ojohupe jipi.

—Jesusva'ea remimbo'ehara'ga omi ahera'oa aheryvya hugwi soldados'ga kirame ppytunimo, ei ga.

Jesus'ga ojipiuka gwemimbo'eharava'ea pe

(Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49; João 20.19-23; Atos 1.6-8)

¹⁶ Aerē Jesus'ga remimbo'ehara'ga onzeve'ga hoi Galiléiapeve'ga gwyri pe. Pevo ga hoi vvytyri pe. A'ereki Jesus'ga omombe'u jipe ga pe pevo ti peho javo. A'ero ga hoi ovahema.

¹⁷ Ga repiagame pevo ga ga mbohetei. Ojipe'ga ndogweroviari. “Mara'ngu po Jesus'ga tuhē?” ei ga ovytyeri pe.

¹⁸ A'ero Jesus'ga ruri ga pyri katu javo ga pe:

—Tupana'ga e'i ji ve: “Eko ti vvyakotyve'ga nduvihavuhetero yvagipeve'ga nduvihavuhetero no. Ndepopoaka hete nde ga hohe pa,” ei Tupana'ga ji ve, ei Jesus'ga.

¹⁹ —Nurā ji ei pe me: Peho ti vvyakotyve'ga gwyripeve'ga pyri nhaporemo ga mbo'eavo toko ti ga Jesus'ga remimbo'eharamo javo, ei Jesus'ga. Pemobatiza ti ga. Ga mobatizame ti pe'ji ga pe: “Kiro pe penhimboukwaha Tupana'gareheva'ero penduvete'gareheva'ero. Kiro pe penhimboukwaha Tupana'ga ra'yra'gareheva'ero Jesus'gareheva'ero. Kiro pe penhimboukwaha Tupana'ga ra'uvapyryvareheva'ero.” A'ea ti pe'ji ga pe ga mobatizame, ei Jesus'ga ga pe.

²⁰ Pembo'e ti ga nhiremimbo'ea rehe nhaporemo tohendu katu ti ga javo – akoja rehe ji pe mbo'ei. Pehendu katu ti! ei ga. Nane'ymi po ti ji reko i pe pyri mbapava rurame nehē no, ei Jesus'ga ga pe.

MARCOSVA'EA OMOMBE'U JESUS CRISTO'GA O Evangelho de Marcos

¹ Nahanyppy koi Jesus Cristo'ga mombe'upyryva Tupana'ga ra'ya'ga mombe'upyryva. Gaha ko Tupana'ga ombuhuruka yvya koty nhande pyri ikwehe. Igwete Tupana'ga ga mongoi nhanderekote'varuhua momboharamo ikwehe.

*João Batista'ea uhu Jesus'ga renonde
(Mateus 3.1-12; Lucas 3.1-18; João 1.19-28)*

² Jesus'ga rura renonde João Batista'ea rekoikiwehe. A'ea mombe'unhoḡwenondeavo Isaiasva'ea ikwatijari inoḡa ymyahũ hako. Ahe omombe'u Tupana'ga nhi'iga hako. Nahã Tupana'ga ei gwa'ya'ga pe:

“Nde renonde ti ji ojipe'ga mondoi imombe'uuka ga pe nhinhi'iga nehẽ
tomboavujikwe pa ti ga nde ve nehẽ,” ei Tupana'ga gwa'ya'ga pe hako.

A'ea Isaiasva'ea okwatija imombe'gwovo Tupana'ga nhi'iga hako.

³ Igwete Isaiasva'ea ikwatijara'javi inoḡa hako. Ahe omombe'ua'ja Tupana'ga ra'ya'ga renondeva'ea.

“Hahyahi po ti ganhi'iga

ga erame ḡa mbo'eavo ongae'yi me nehẽ,” ei Isaiasva'ea ikwatija.

“E'i po ti ga:

‘Pemboavujikwe ti pehea huvihava'ga pe

tuhu ti ga nhande pyri javo.

Pembohupi katu ti pehea ga pe, 'e po ti ga nehẽ,” ei ahe hako.

Tupana'ga ra'ya'ga renondeva'ea e'i nhandepojykaharete'ga ruraḡwama pe tonhimboavujikwe ti ḡa garura renonde javo. A'ea pe ahe ei togwerojijyi ti ga gweaporogita a'ea renonde javo.

⁴⁻⁶ Na tuhẽ reki. Jesus'ga rura renonde João Batista'ea rekoikiwehe. Igwete ahe ei javo ḡa pe ongae'yi me. Yuranuhũa'javuhuva'ea rava camelo rava ahe oapo opiramō. Ipira ahe oapo oku'ayviramo. O'u ahe tukura hehira reheve. Igwete ahe ei ḡa pe:

–Perojijyjijyi ti pejeaporogita pejipohia pejikote'varuhua hugwi Tupana'ga remiarõ'e'yma hugwi, ei ahe. Peko ti Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe. A'ero po ti ji pe mobatizai nehẽ, ei ahe. Igwete po ti Tupana'ga imombohetei pendekote'varuhua pe hugwi nehẽ, ei João Batista'ea.

Igwete ḡa hopavi ojigwya hugwi Judéia hugwi ahenhi'iga renduva. Cidade de Jerusalém hugwi ḡa hopavi ahe pyri. Igwete ḡa imohemi okote'varuhua Tupana'ga pe ojipe'ga ndovaki toropohi ti jugwi javo. A'ero João Batista'ea ḡa mobatizai rio Jordão pype.

⁷ Igwete ahe ei ḡa pe jipi:

–Jihoheheve'ga po ti uhu huvihavuhetero. Ji ki a'e te ako tehe reki, ei ahe.

⁸ Ji opomobatiza yhya pyvõ kiro. Ga ki a'e te pe pojykauka Tupana'ga ra'uva pe, ei João Batista'ea ḡa pe.

*Ahe omobatiza Jesus'ga
(Mateus 3.13-17; Lucas 3.21-22)*

⁹ A'ea rupi Jesus'ga ruri Galiléiapeve'ḡa gwya hugwi cidade de Nazaré hugwi. Igwete João Batista'ea ga mobatizai rio Jordão pype.

¹⁰ Ohemame yhya hugwi Jesus'ga hepiagi yvaga jipe'a. Igwete ga hepiagi Tupana'ga ra'uva ijyva yvaga hugwi. A'ereki inambua ja ogy Jesus'ga rehe o'a.

¹¹ Igwete Tupana'ga onhi'iga mbuhuri yvaga hugwi.

–Nde ko jira'ya nhiremia'nguhetea, ei Tupana'ga ga pe. Anhimohẽ hete ji nde rehe, ei ga Jesus'ga pe.

*Satanás'ga omongo te'varuhu pota Jesus'ga
(Mateus 4.1-11; Lucas 4.1-13)*

¹² Igwete Tupana'ga ra'uva Jesus'ga rerohoi ongae'yi me.

¹³ Quarenta ga kiri pevo. A'ea rupi Satanás'ga – ga ko anhaḡa ruvihavuhu'ga Tupana'ga arõ'e'ýve'ga – a'ea rupi ga rekoikiwehe Jesus'ga pavẽi ga mongote'varuhupota novã. Mbatara onharõva'ea pevo u. Igwete yvagipeve'ga Tupana'gapyrive'ḡa Jesus'ga pokopokogi imondovo mbatara ga pe.

*Jesus'ga ombuhuruka pira mboaharava'ea ojiheva'ero
(Mateus 4.12-22; Lucas 4.14-15; 5.1-11)*

¹⁴ Ga João Batistava'ea mongirē cadeia pype Jesus'ga hoi Galilíapeve'ga gwyri pe. Igwete ga imombe'ui ga pe pyryva'ea Tupana'ga remimombe'ua.

¹⁵ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Kirogwe Tupana'ga ei pe me toko ti ga jireheva'ero javo, ei Jesus'ga. Pepohi ti pejikote varuhua hugwi imombiga, ei ga ga pe. Perovia ti pyryva'ea Tupana'ga mombe'ua pejikovo garemimbotarimova'ea rehe. A'ero po ti ga reko penduvihavuhetero pe mongovo onhi'iga rupi nehē, ei Jesus'ga ga pe.

¹⁶ Aerē Jesus'ga hoi yphiahua rembeyvyri Galilíapeve'ga gwyri pe. Igwete ga Simão'ga repiagi gareki'yra'ga no André'ga. Pira mboahava ga omombo yphiahua pype. A'reki ga pira mboaharamo.

¹⁷ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Pejijo ji rupi nhiremimbo'eharamo, ei ga ga pe. A'ero po ti pe ji mombe'ui ojipe'ga pe nehē no, ei Jesus'ga. Pira pe peru kirogwe jipi. Ji pe mbo'erame po ti pe ojipe'ga nderuri ji pyri nehē toko ti ga Jesus'ga nhi'iga rupi javo nehē, ei Jesus'ga ga pe.

¹⁸ Nambegwei Simão'ga hejari pira mboahava a'ero Jesus'ga rupi ogwovo garemimbo'eharamo okovo.

¹⁹ Hehemo Jesus'ga hoi ga ndepiaga Zebedeu'ga ra'yra'ga Tiagova'ea João'ga no. Ombo-joapyapy ko ga pira mboahava oyhara pype.

²⁰ Ga ndepiagame Jesus'ga onhi'iga mondoi ga pe.

—Pejijo ji rupi nhiremimbo'eharamo, ei ga ga pe.

Igwete ga uva'ga rejari yhara pype oporavykyhara'ga ndeheve Jesus'ga rupi ogwovo gareheva'ero.

*Jesus'ga ombojipe'a anhağa ahe hugwi
(Lucas 4.31-37)*

²¹ Igwete Jesus'ga hoi cidade de Cafarnaum me. Judeus'ga poravykye'yma rupi sábadu rupi Jesus'ga hoi judeus'ga mbo'eavo Tupana'ga nhi'iga rehe gajatykahava pype.

²² Igwete ga nhimomby'ai ombo'ea repiaga upa. A'reki judeus'ga mbo'ehara'ga atyvi ga ga mbo'ei. Ga hete okwaha Tupana'ga nhi'iga oakagi pe.

²³ Nanime ga ruri gajatykahava pype – kiroki ga anhağa opojoyka ga. A'ea rembipojykarogwaramo ga onhi'iga mondo Jesus'ga pe.

²⁴ —Jesus, maranuhūrame nde ore avykyuhui? ei ga. Ore mombapava nde ruri naerū? ei ga. Orokwaha hete ndehe. Nde ko pyryheteva'ero ereko Tupana'ga remimbuhurukaramo, ei ga Jesus'ga pe Nazarépeve'ga pe.

²⁵ A'ero Jesus'ga nhi'igahyi jupe terenhi'igi javo.

—Ejipe'a ga hugwi, ei Jesus'ga jupe.

²⁶ A'ero anhağa ga moğwyğwymahyi ohapukaita ojipe'avo ga hugwi. Anhağa jipe'aramo ga hugwi ga pyryhetero a'ero.

²⁷ Igwete pevove'ga nhimomby'apavi Jesus'ga rehe upa. Igwete ga ei ojohupe:

—Maragatu? ei ga. Hahiheva'ea rehe ga nhande mbo'ei, ei ga. Okwaha hete ga okovo. Ga erame anhağa vehevi gwendu katu ga, ei ga ojohupe.

²⁸ Kotihī ga Jesus'ga mombe'umbe'ui ga pe nhaporemo ojigwyri pe Galiléia pe.

*Jesus'ga omombi ahetetirūa
(Mateus 8.14-17; Lucas 4.38-41)*

²⁹ Igwete Jesus'ga hoi gajatykahava hugwi. Tiagova'ea oho ga ndupi no João'ga pavēi. Igwete ga jogwerohoi ojogwerovahema Simão'ga rongga pe. Pevo Simão'ga ruvi André'ga pavēi.

³⁰ Kotihī ga hēa mombe'ui Jesus'ga pe Simão'ga rembirekohēa yhēa. Onhino hēa upa. A'reki o'a hete hēa rehe. Igwete ga hēa mombe'ui Jesus'ga pe.

³¹ Igwete ga hoi hēa popyhyga hēa mbovyva hēa mopo'ama. Omombi pa ga karugwara hēa hugwi. A'ero hēa hoi herua mbatara ga pe to'u ga javo.

³²⁻³³ Kwara hoa rupi cidadepeve'ga jogwerupavi onga pe Jesus'ga pyri. Gwerugweru ga ga pyri anhağa rembipojykahara'ga Diabo'gapyriva'ea rembipojykahara'ga. Itetirūave'ga ga gwerugweru pa ga noğa Jesus'ga pyri no.

³⁴ Igwete Jesus'ga imombigi gatetirūa joparaparava ga hugwi. He'yjuhuva'ea anhağa ga imbojipe'ai ga hugwi. Igwete ga nomonhi'igukari anhağa onhimombe'uukare'yma jupe. A'reki a'ea okwaha ga Tupana'ga remimbuhurukara'ga javo ga pe.

*Jesus'ga omombe'u pyryva'ea ojipeva'ea pe
(Lucas 4.42-44)*

³⁵ Ko'egatue'yma rupi Jesus'ga vyri ogwovo. Ga tehe oho cidade hugwi. Pevo ga nhi'inhi'igi Tupana'ga pe.

³⁶ Aerē Simāo'ga hoi Jesus'ga reka onhipavēive'ga pavēi.
³⁷ Ga repiagame ga ei ga pe:
 –Cidadepeve'ga nhaporemo nde reka okovo novīa, ei ga.
³⁸ Igwete Jesus'ga ei ga pe:
 –Akwaha hete ji novīa, ei ga. Emo ojipe'ipe'i pe ira'agweva'e pe po ti nhande xaho hamo. Tamombe'u ti Tupana'ga nhi'iga pevove'ga pe no, ei ga. A'ereki a'ea rehe ji ajo vyva koty, ei ga ga pe.
³⁹ A'ero ga imbojoapiapi ogwovo cidades pe Galilēiapeve'ga gwyrā rupi imombe'gwovo gajatykahava pype. Igwete ga anhağa mbojipe'ape'ai ga hugwi imondovouka.

Jesus'ga omoka'ē ahejagwa
 (Mateus 8.1-4; Lucas 5.12-16)

⁴⁰ Aerē ga ruri Jesus'ga pyri ijaijauhuve'ga. Igwete ga renypy'andurugi Jesus'ga pyri jihoheva'ero ji poko javo ga pe.
 –Jesus, ei ga. Nde eremoka'ē kwaha jijagwa ji hugwi. Po nde imoka'ēpotari, a'ero po ti nde imoka'ēi nehē, ei ga Jesus'ga pe.
⁴¹ Iporia'i hete ga Jesus'ga pe. Nurā Jesus'ga jipoapyhoi opokoga ga rehe.
 –Apota ji, ei ga ga pe. Eka'ē ga hugwi! ei ga a'ero jupe.
⁴² Kotihī gajagwa ika'embavi ga hugwi.
⁴³⁻⁴⁴ Igwete Jesus'ga eahei ga pe:
 –Ehendu tuhē ti nhinhi'iga, ei ga. Teremombe'uuhui ti ga pe ndejagwa moka'ēagwera. Heregwovo kiro ejipiuka mbatera kwava'ēhara'ga pe, ei Jesus'ga ga pe. Moisésva'ea e'i po rimba'e: “Ika'ērame pe hugwi ti pemondo mbatepyryva ikwava'ēhara'ga pe tokwava'ē ti ga Tupana'ga pe a'ero nehē,” ei ahe, ei Jesus'ga ga pe. Enhi'ipo'ru ti ahe a'ero. Emondo ti mbatera ikwava'ēhara'ga pe tokwaha pa ti ga ndejagwa moka'ēagwera, ei ga. Heregwovo kiro a'ero, ei Jesus'ga ga pe.
⁴⁵ Ohorame ga imombe'umbe'ui reki ojipe'ga pe Jesus'ga omoka'ē jijagwa ji hugwi javo. Nurā Jesus'ga ndohoa'javi cidades pe gāndovaki. Ongae'yi me ga hoi okovo a'ero tonhimonono'ogyime ga ji rehe javo. Emo ga ohooho reki pevo ga pyri ocidades hugwi nhaporemo.

2

Jesus'ga omopo'ā nomyiva'ea
 (Mateus 9.1-8; Lucas 5.17-26)

¹ Aerē Jesus'ga jivyrā'javi cidade de Cafarnaum me.
 –Jesus'ga ko pevo u onga pe, ei ga ga mombe'gwovo.
² Igwete ga jatykai onhimongyavo ga pyri. Tegwete reki gāndupava onga pype. Tegwete gānduva jurukwara pyri no. A'ereki ga he'yjuhu hete ua ga pyri. Igwete Jesus'ga imombe'umbe'ui Tupana'ga nhi'iga ga pe.
³ Igwete ga nomyive'ga reruri ga pyri novīa. Quatro ko ga ojopokopokoga ga rehe ga rerua.
⁴ Tegwete reki garerohohava Jesus'ga ppyvo he'yjuhuve'ga mbytera rupi. Nurā ga ga reruri ga roerojupia onga arimo iperehuva'ea arimo ipe'ape'avo tujuga apopyra Jesus'ga rehei katu. Ikwara rupi ga ga mbojyvi ga mbuhua Jesus'ga pyri a'ero gakupeupava reheve.
⁵ Hepiagame gajikoga ojihe Jesus'ga ei nomyive'ga pe:
 –Amombo ji nderekote'varuhua nde hugwi.
⁶ Gwino ga neni upa judeus'ga mbo'ehara'ga – kiroki ga ombo'embo'e ga Moisésva'ea remimbo'eagwera rehe. Jesus'ga nhi'iga renduvame ga ei ovytyteri pe:
⁷ “Maranuhūrame ga euhui poa?” ei ga. “Onhimongouhu ga Tupana'ga'java'ero. A'ereki Tupana'ga jate omombo aherekote'varuhua,” ei ga ovytyteri pe.
⁸ Kotihī Jesus'ga ikwahavi ovytyteri pe gāndeaporogita. Igwete ga ei ga pe:
 –Maranuhūrame pe ndeaporogitate'varuhuro pejiupa? ei ga ga pe.
⁹ A'e ko ji ga pe ko: “Amombo ji nderekote'varuhua nde hugwi.” Emo pe ndapehepiagi aherekote'varuhua ahe hugwi, ei ga ga pe. Amopo'ā ti ji nomyive'ga kiro a'ero nehē tapekwaha ti jipopoakara nehē. A'ero po ti pe ei nehē: “Tupana'ga ombuhuruka tuhē Jesus'ga avo vyva koty,” ei ga. Nurā ji ei kiro ga pe, ei ga.
¹⁰ Tupana'ga ji mbuhuruka vyva koty, ei Jesus'ga. Gaha omomboruka ji ve aherekote'varuhua ahe hugwi, ei ga ga pe. Amopo'ā ti ji nomyive'ga kiro a'ero nehē tapekwaha ti jipopoakara nehē. A'ero po ti pe ei nehē: “Tupana'ga ombuhuruka tuhē Jesus'ga avo vyva koty,” ei ga. Nurā ji ei kiro ga pe, ei ga.
¹¹ –Nde ve ji ei, ei Jesus'ga nomyive'ga pe. Epo'ā. Epyhy ekupeupava herogwovo enhonga pe, ei Jesus'ga ga pe.

¹² Gandovaki ga po'agatui a'ero ipyhyga okupeupava herokwava. Ga repiagame ga nhimomby'apavi. Igwete ga ei:

—Pyry hete ko Tupana'ga. Pyry hete ko ga. Ymyagwera jate ko nhande ndihepiagangavi nanongara, ei ga ojohupe.

Jesus'ga omongo Leviva'ea ojiheva'ero
(Mateus 9.9-13; Lucas 5.27-32)

¹³ Aerē Jesus'ga hoa'javi ypihua rembeyvyri. A'ero he'yjuhuve'ga jatykai ogwovo ga pyri. Igwete ga ga mbo'ei Tupana'ga nhi'iga rehe.

¹⁴ Hehemo ga hoi. Igwete ga Levi'ga repiagi. Ga ko Alfeu'ga ra'yra'ga. Itambere'ia ryrua pype Levi'ga reni. A'ereki ga omono'ō itambere'ia ipyhyga pevove'ga hugwi tamondo ti governo pe javo. Igwete Jesus'ga ga repiagi javo ga pe.

—Herejo ji rupi nhiremimbo'eharamo, ei ga Levi'ga pe.

Igwete ga po'ami ogwovo Jesus'ga rupi garemimbo'eharamo.

¹⁵ Aerē Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga nderohoi Levi'ga rongga pe. Igwete ga i'ui he'yjuhuve'ga pavēi. A'ereki he'yjuhu ga okovo Jesus'ga pyri jipi itambere'ia mono'ōhara'ga. Gahā oko ga pyri no – kiroki ga pe ojipe'ga e'i ite'varuhu ga javo. A'ereki ga nohendukatu-pavi Moisésva'ea remimbo'eagwera jipi.

¹⁶ Igwete Jesus'ga i'ui ga pavēi. A'ero judeus'ga mbo'ehara'ga nduri no. Ga ko fariseus'ga. Ga e'i tihendu katu pa Moisésva'ea remimbo'eagwera javo novia. A'ero ga nduri Jesus'ga ndepiaga ga i'urame jara'ga pavēi. Nurā ga ei Jesus'ga remimbo'ehara'ga pe:

—Maranuhūrame Jesus'ga jihe'aruhui itambere'ia mono'ōhara'ga ndehe okote'varuhuve'ga ndehe no i'gwovo ga pavēi, ei ga Jesus'ga remimbo'ehara'ga pe.

¹⁷ Henduvame ganhi'iga ojihe Jesus'ga ei javo ga pe:

—Tamombe'u katu ti pe me a'ero jijihe'ara nanongara'ga ndehe, ei ga. Ji ko ahepo-hanohara'ga ja, ei ga. Kiroki ga e'i ojive: “Nanhitetirūi ji” – gahā ahepohanohara'ga ndopokogi ga pohanoge'yma. Kiroki ga e'i ojive: “Nhitetirūa ji” – gahā ahepohanohara'ga ga pokogi ga pohanoga. Na jitehe ji okote'varuhuve'ga pokogi jijihe'a ga ndehe topohi ti ga okote'varuhua hugwi javo, ei Jesus'ga ga pe. A'ereki a'ea rehe ji ajo vyva koty tapoko ti ga javo – kiroki ga e'i ojive: “Ako te'varuhu ji. Marā po ti ji ve a'ero nehē?” ei ga. Ojipe'ga pyri rūi ji ajo javo – kiroki ga e'i ojive: “Jipyry hete ji,” ei Jesus'ga.

Ndo'ui ahe mbatera xanhi'ī Tupana'ga pe javo
(Mateus 9.14-17; Lucas 5.33-39)

¹⁸ Aerē ojipe'ga nduri Jesus'ga pyri xa'e ti ga pe javo. A'ereki João Batistava'ea remimbo'ehara'ga, amoamome ga ei ojohupe: “Ti'uyme ti mbatera xanhi'inhi'ī Tupana'ga pe javo,” ei ga. Fariseus'ga na jitehe amoamome ga ei xanhi'ī Tupana'ga pe i'ue'yma javo. Igwete ojipe'ga nduri Jesus'ga pyri javo ga pe.

—Ndo'ui ko João Batista'ga remimbo'ehara'ga xanhi'ī Tupana'ga pe javo, ei ga. Fariseus'ga nemimbo'ehara'ga na jitehe ndo'ui mbatera onhi'iga ga pe. Neremimbo'ehara'ga ki a'e te o'uo'u mbatera jipi, ei ga. Maraname nanuhū ga ndekoi a'ero naerū jara'ga atyvi? ei ga Jesus'ga pe.

¹⁹ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Nhiremimbo'ehara'ga ko ga javijitehe – kiroki ga oko hēarembirekoruama'ga pavēi, ei ga. Gapavēive'ga ko o'u tuhē mbatera gworygworyvamo ga pavēi okovo gwaramo, ei ga ga pe. Nhiremimbo'ehara'ga na jitehe a'ero.

²⁰ Ga ko o'u ji pavēi okovo gwaramo, ei Jesus'ga ga pe. Aerē po ti okote'varuhuve'ga ji rorohoi ga hugwi nehē. A'ea rupi po ti ga ndo'ui mbatera nehē no ovy'are'yma gwaramo, ei ga ga pe.

²¹ Igwete Jesus'ga ei no:

—Tamombe'u ti pe me ojipea ojo'java'ea no. Po ahe oapokatua'ja pota tapy'ynhapirymyana, nomondoi po ahe tapy'ynhapirapyahua ndotyryrygiva'ea itararagawera rehe imboja, ei ga. Kia pyvō imbojaram pe jiky ymyahūva'ea hugwi ityryrygame. A'ero po ijovaja'rokatui, ei Jesus'ga ga pe.

²² —Irūa tamombe'u pe me no, ei Jesus'ga. Vinho aporame ahe nonhagi hyruuymyana pype mbiara pirymyana pype tireko katu javo. A'ereki vinhopyahua ombotyjutyjuu ovu-vua, ei ga. Inha'game mbiara pirymyana pype vinhopyahua vuvuvuvuri a'ero imombuga ipira otururupava jugwi. Onhimomby hete a'ero. Ombote'varuhu mbiara pira no, ei ga ga pe. Ippyahua pype reki ahe onha vinhopyahua a'ero, ei ga ga pe.

Gwemimbo'ea pe Jesus'ga ei a'ea. A'ereki garemimombe'ua ndojihe'ari ganamonhava'ea remimombe'uagwera rehe.

Nahanahā ti ga toko sábadu rupi, ei Jesus'ga

(Mateus 12.1-8; Lucas 6.1-5)

²³ Aerē judeus'ga poravykye'yma rupi sábadu rupi Jesus'ga hoi pea rupi ogwovo. Igwete ga hoi kopytera rupi ogwovo. Ohorame garemimbo'ehara'ga ika'mbika'mbigi trigo igwovo.

²⁴ A'ero fariseus'ga ei Jesus'ga pe:

—Ehepia ga, ei ga. Moisés'va'ea e'i ikwatija nhande ve hako: “Sábadu rupi nhande ndiaporavykyi hamo,” ei ahe, ei ga. Maranuhūrame ga trigo ika'mbika'mbigi sábadu rupi naerū Moisés'va'ea remimbo'eagwera rendukatue'yma naerū? ei ga Jesus'ga pe.

²⁵⁻²⁶ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Tupana'ga rembikwatijarukara onhi'i pe me novia Daviva'ea mombe'gwovo, ei ga. Ymyahū ko Daviva'ea hoi Tupana'ga rongu pype tenda pype hako. A'ea pype ikwava'ehara'ga ono pāo imondovo Tupana'ga pe jipi, ei ga. Ikwava'ehara'ga jate po o'u a'ea hamo. “Ojipe'ga po to'uyme hamo,” e'i ikwatijara novia Tupana'ga nhi'iga mombe'gwovo, ei Jesus'ga. Igwete Daviva'ea hoi Tupana'ga rongu pype. Ahe ndogwerekoi mbatera ojive. Ahepavēiva'ea ndogwerekoi no. Nurā ty'ara ahe jukai, ei ga ga pe. A'ero Abiatarva'ea ikwava'ehara'ga nduvihavuhua'gwamava'ea ahe imondoi akoja Daviva'ea pe to'u ti ga javo. Igwete Daviva'ea i'ui hako imondovo onhipavēiva'ea pe hako, ei Jesus'ga ga pe. Tupana'ga nde'i reki Daviva'ea pe hako: “Pe napehendukatui nhinhi'iga igwovo.” Ga nde'iahyi ahe ve, ei Jesus'ga. Oro pe, ei ga, maranuhūrame pe euhui nhiremimbo'ehara'ga pe naerū? ei ga fariseus'ga pe.

²⁷ Igwete Jesus'ga ei ga pe no:

—Tupana'ga nde'i hako: “Kiro po ti ji vyvakotyve'ga apoi tokwaku ti ga sábadu javo.” A'ea ga nde'i, ei Jesus'ga. Nahā ga ei reki hako: “Kiro po ti ji sábadu apoi ga pe tipokapa pi ti ga javo,” ei ga ga pe.

²⁸ Tupana'ga ji mbuhuruka yvya koty, ei ga. Nurā jiji a'e nahanahā ti ga toko javo. Sábadu pe vehevi ji ei no nahā ti ga toko a'ea rupi javo, ei Jesus'ga ga pe.

3

Iponhimamava'ea

(Mateus 12.9-14; Lucas 6.6-11)

¹ Aerē Jesus'ga hoa'javi gajatykahava pype. Pevo ga reki iponhimamave'ga.

² Igwete fariseus'ga Jesus'ga repiahetei timbotegwete ga javo.

—Kiro sábadu, ei ga ojohupe. Mara'ngu po ti ga gapoa mbokatua'java nehē kiro nhandeporavykye'yma rupi? ei ga. Gapoa mbokatua'javame po ti nhande ei ga pe: “Nerehendukatui nde Moisés'va'ea remimbo'eagwera,” xa'e ti ga pe, ei ga ojohupe.

³ Igwete Jesus'ga ei iponhimamave'ga pe:

—Epo'ā ejoa gapytera rupi.

⁴ Jara'ga pe Jesus'ga ei:

—Pe'ji ti ji ve. Marā po nhande reki nhandeporavykye'yma rupi hamo? Gara Moisés'va'ea ei nhandeporavykye'yma mombe'gwovo sábadu mombe'gwovo po rimba'e naerū? ei ga. E'i po ahe naerū: “Timbote'varuhu ti ojipe'ga pe sábadu rupi hamo?” A'ea po ahe ei naerū? Pe'ji katu ti ji ve a'ero, ei Jesus'ga ga pe. “Timombyry ti ga pe a'ea rupi hamo.” A'ea ahe ei po rimba'e? ei ga. Gara Moisés'va'ea ei sábadu mombe'gwovo naerū? “Tijuka ti ga a'ea rupi hamo.” A'ea po ahe ei naerū? Pe'ji katu ti ji ve a'ero, ei ga ga pe. “Timomanoukaryme ti ga a'ea rupi hamo,” e po ahe? ei Jesus'ga ga pe.

Igwete ga nonhi'iga'javi ga pe.

⁵ A'ero Jesus'ga ga ndepiapavi onhimonha'ngavo. Okoveveuhu ga ga ndehe. A'reki ga noangarihu ojipe'ga porogwetye'yma. Igwete ga ei iponhimamave'ga pe:

—Epyho epoa.

A'ero ga jipoapyhokatui. A'reki gapoa ikatua'ja ga Jesus'ga nhi'ipo'rurame.

⁶ Igwete ga ei fariseus'ga. Kotihī ga Herodes'gareheve'ga monhi'inhi'igi a'ero. Igwete ga ei:

—Maranuhū po ti nhande Jesus'ga jukaukaruhui nehē? ei ga ojohupe.

Oho pa ahe Jesus'ga pyri

⁷ Igwete Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga nderohoi ypiahua rembe'yi pe. He'yjuhu hete ga ua ga pyri ojigwyrā hugwi. Galiléia hugwi ga ndupavi Judéia hugwi no Iduméia hugwi no.

⁸ Cidade de Jerusalém hugwi ga nduri no. Rio Jordão kikoty aherovaja hugwi ga nduri Jesus'ga pyri no. Cidadepyrive'ga uhu pa no Tiropyrive'ga Sidompyrive'ga. A'reki ga gwendu ga imombe'urame Jesus'ga rembiapoa ahemnonhimomby'ava'ea. A'ero ga ndupavi ga pyri onhimongyavo.

⁹⁻¹⁰ Igwete ga imombimombigi karugwara he'yjuhuve'ga hugwi. Nurā itetirūave'ga Jesus'ga mbotymbotyvahivi tomombi ti ga ji hugwi javo. Nurā Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ga pe:

—Peru ti yhara ji ve. Ta'a ti ipype ga hugwi tanhimbobotymbotyvahyyme ti ga onhi-mongyavo, ei ga ga pe.

¹¹ Igwete ga nduri jipi – kiroki ga anhağa opojyka ga. Jesus'ga repiagame ga nenypy'andurugi ga pyri o'eahyavo nde ko Tupana'ga ra'yramo javo.

¹² A'ero ga nhi'igahyi ga pe tanhimombe'uyme ti ga javo.

Jesus'ga omo'emo'ē dozeva'ea onhimoirūharamo

(Mateus 10.1-4; Lucas 6.12-16)

¹³ Aerē Jesus'ga jupiri vvytyruhua rupi ogwovo. Igwete ga ga mbuhurukari ojipyri gwemimbotarimo.

¹⁴ Doze ko ga, ga ga mo'emo'ēi ojiheva'ero. (Nhimoirūhara ei ga ga pe.) A'ero ga ei ga pe:

—Topomondo ti imombe'gwovouka nhinh'i'ga ojipe'ga pe nehē.

¹⁵ Tambojipe'auka ti ji pe me anhağa Diabo'gapyriva'ea ga hugwi nehē, ei ga ga pe.

¹⁶⁻¹⁹ Dozeve'ga ko: Simão'ga, Tiagova'ea, aheirū'ga João'ga, André'ga, Filipe'ga, Bartolomeu'ga, Mateus'ga, Tomé'ga, Tiago'ga – kiroki ga Alfeu'ga ra'ya'ga – Tadeu'ga, Simão Zelote'ga, Judas Iscariotes'ga – ga ko aerē omondouka Jesus'ga ga'arōe'ŷve'ga po pe ga pyhygauka. Gahā Jesus'ga omo'emo'ē gwemimbo'eharamo dozeve'ga. Ojipea Jesus'ga ono Simão'ga rehe. Pedro Jesus'ga ono ga rehe. Tiagova'ea ko Zebedeu'ga ra'yra'va'ea João'ga pavēi. Ojipea Jesus'ga ono ga ndehe ganderaramo Boanerges. Boanerges pe nhande ei: Ga ko tupanarağa ja.

Belzebu'ga opojyka Jesus'ga, e'i tehe ahe

(Mateus 12.22-32; Lucas 11.14-23; 12.10)

²⁰ Igwete Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga nderohoi onga pe. Kiro he'yjuhuve'ga jatykai ga pyri a'ero. Ndo'uukari ga mbatera Jesus'ga pe u'ua ga pyri.

²¹ Ikwahavame Jesus'ga re'yja'ga hoi ga pyri. Igwete ga ei:

—Tipyhi ti Jesus'ga rerogwovo ga hugwi. A'ereki ga'akağa mbipehu kiro ovuhu, e'i tehe ga Jesus'ga pe.

²² Igwete judeus'ga mbo'ehara'ga ei – kiroki ga u Jerusalém hugwi – igwete ga ei ojohupe: —Belzebu'ga opojyka Jesus'ga ojive, e'i tehe ga. Nurā Jesus'ga ombojipe'auka anhağa ga hugwi, ei ga. A'ereki Belzebu'ga anhağa ruvihavuhuro. A'ero ga anhağa mbojipe'aukai Jesus'ga pe, e'i tehe ga ojohupe.

Satanás'ga pe ga ei Belzebu'ga. Diabo'ga ei ga ga pe no.

²³ A'ero Jesus'ga ga mbuhurukari ojipyri judeus'ga mbo'ehara'ga. Igwete ga imombe'umbe'ui ojo'java'ea ga pe.

—Mbipehu reki pendeaporogita, ei ga ga pe. Satanás'ga ndajipojykai tuhē jihi. Satanás'ga ga pojykarame ojive nombojipe'aukai ga pe ojipyri'va'ea. A'ereki ga nombojogwayvayvari reki ojiheve'ga, ei Jesus'ga ga pe.

²⁴ Tamombe'u ti ojo'java'ea pe me a'ero, ei ga. Po gāgwyrive'ga ojogwayvayva hete, a'ero po ga nhombojipe'apavi ojohugwi.

²⁵ Po ongapyve'ga ojogwayvayva, a'ero po ga nhombojipe'apavi ojohugwi no.

²⁶ Po Satanás'ga ojipyri'va'ea mbojogwayvayva hamo, a'ero po gapyri'va'ea nhombojipe'apavi ojohugwi, ei ga. A'ero po Satanás'ga ndogwerekoa'javi ojiheve'ga. Ndokoa'javi po ga huvihavamo a'ero, ei Jesus'ga ga pe. Na rūi reki Satanás'ga rekoi, a'e ji, ei ga. Ga nombojogwayvayvari ojipyri'va'ea. Ga rūi reki ombojipe'auka ji ve anhağa ojipe'ga hugwi a'ero, ei ga ga pe.

²⁷ Igwete Jesus'ga ei no:

—Ojipe'ga ndoki ipopoakave'ga rongga pype gambatera rerogwovo ga hugwi. Gahohewe'ga jate oki ipype opopoakahetero gwaramo. Igwete ga ga kwana'ēi gambatera ipe'avo herogwovo ga hugwi, ei ga ga pe.

Nahā Jesus'ga ei ga pe jihi ko Satanás'ga hohe gapyri'va'ea mbojipe'avo javo.

²⁸⁻³⁰ Igwete ga ei ga pe:

—“Anhağa opojyka ga ojive,” pe'euhu tehe pe ji ve, ei ga javo ga pe. Nurā ti ji ei pe me imombe'ukatavavo: Tupana'ga po ti omombo pa ahe hugwi aherekote'varuhuparavuhua. Ombotegwetea vehevi po ti Tupana'ga omombo pa ahe hugwi, ei ga. Emo gwa'uva mbotegwetea po ti Tupana'ga nomombori tuhē ahe hugwi. A'ea ndojihyva'javi ahe hugwi avuirama, ei ga ga pe.

Jesus'ga re'yjava'ea

(Mateus 12.46-50; Lucas 8.19-21)

³¹⁻³² Kiro ġa vahemi a'ero Jesus'ga yhēa gareki'yra'ġa pavēi. Okari pe ġa pytai o'ama. A'ereki he'yjuhuve'ġa u ga pyri oapyapyga. Igwete Jesus'ga re'yja'ġa imondoi onhi'ġa ga pe tuhu ti ga ore pyri javo. A'ero ġa imombe'ui ga pe:

–Jesus, okari pe ġa ndekoi neyhēa neirū'ġa pavēi. “Tuhu ga ore pyri,” ei ġa nde ve, ei ġa ga pe.

³³ Igwete Jesus'ga ei ġa pe:

–Marāve'ġa pe ji ei naerū nhy'ga nhyirū'ġa?

³⁴ Gweroapyve'ġa ndepiagame ga ei ġa pe a'ero:

–Agwa reki ġa nhy'ga nhyirū'ġa, ei ga.

³⁵ Kiroki ġa oko Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe – ġa pe ji ei nhyirū'ġa nhirendyra'ġa. Nhy'ġa a'e ji ġa pe, ei Jesus'ga ġa pe.

4

Ha'ynha mohāihara'ga

(Mateus 13.1-9; Lucas 8.4-8)

¹ Aerē Jesus'ga ġa mbo'ea'javi ypihua rembe'yi pe. He'yjuhu ġa ojatykavo ga pyri yembe'yi pe onhimongyavo. Nurā ga avi yhara pype oina imoanha'ndiavouka tohendu pa ti ġa nhinhi'ġa javo.

² Igwete ga ġa mbo'ea'javi imombe'gwombe'gwovo ojo'java'ea ġa pe.

³ –Pehendu ti, ei ga. Imohāihara'ga gweroho ha'ynha ko pe imohaina ityma, ei ga.

⁴ Imohāirame mokonhete indurugi pea rembeyvyra rupi. Igwete gwyrā'ia ruri imokokona jupava, ei ga imombe'gwovo ġa pe.

⁵ –Jara onduru yja rehe, ei ga. Xunhi reki yja ita arimo. Kotihī henhunhamo a'ero novīa. A'ereki nianami yja.

⁶ Emo kwarahyahivame ombokai imonhymbava hohova. Garemity'mbia ipavi a'ero onhimomiranama'jave'yma. A'ereki hapoa ndokihetei vyva pype, ei ga imombe'gwovo.

⁷ –Jara onduru nhungwava ra'ynha pyteri pe ha'ava'ea ra'ynha pyteri pe. Igwete ga'apoa ha'ynha henhunhamo nhungwava ra'ynha pavēi. Igwete nhungwava nhambyguhui garemityma herekovo imonhimomboakare'yma. Igwete ndi'ai upa, ei ga ġa pe.

⁸ –Jara reki onduru vykatua rehe. A'ea henhunhamo onhimomboaka gworyvamo. O'arame he'ye'yi ha'ynha trinta ahara pype. Jara pype koji'i tehe ha'ynha sessenta. Jara pype ha'ynha he'yjuhuro cem ipype, ei Jesus'ga imombe'gwovo ġa pe.

⁹ Peapyakwa pe. Pehendu katu ti ji'ea a'ero, ei ga ġa pe.

Jesus'ga omombe'u morogita

(Mateus 13.10-23; Lucas 8.9-15)

¹⁰ Garenduhara'ġa horame ga hugwi gapavēive'ġa nhi'igi ga pe dozeve'ġa pavēi. Igwete ġa ei ga pe:

–Gara pe nde ei poro morogita mombe'gwovo ore ve? ei ġa. A'ereki ore ndorokwahavi a'ea, ei ġa ga pe.

¹¹ Igwete Jesus'ga ei ġa pe:

–Amombe'u katu ji kiro pe me. A'ereki Tupana'ga opota penembikwahava, ei Jesus'ga ġa pe. Okwahavuka ga pe me onhimiva'ea nahā po ti ji rekoji ojiheve'ġa nduvihavamo nehē javo, ei ga ġa pe. Pe me jate ga okwahavuka nanongara. Ga ki a'e te – kiroki ġa ndokoi gareheva'ero – ġa pe ji amombe'u ojo'java'ea ikwahavukare'yma ġa pe, ei ga ġa pe.

¹² Ojo'java'ea ji amombe'u ġa pe a'ero

“tonhimombaragwahavyme ti ġa hepiepiagame.

Tokwahavyme ti ġa henduenduvame.

A'ereki ġa ndogwerojijyipotari gweaporogita.

Nomomborukapotari ġa Tupana'ga pe okote'varuhua”, ei ga ġa pe.

¹³ Igwete Jesus'ga ei ġa pe no:

–Ndapekwahavi pe ji imombe'urame pe me garemitymagwera? Marā po ti pe ikwahavumi ojo'java'ea naerū? ei ga.

¹⁴ Tamombe'u katu ti kiro itymagwera pe me a'ero, ei Jesus'ga ġa pe.

–Kiroki ga omombe'u Tupana'ga – ga ko ha'ynha mohāihara'ga ja, ei ga.

¹⁵ Mokonhete'i ha'ynha onduru pehea rembeyvyri. Igwete gwyrā'ia imokokombavi ha'ynha imohāirame, ei ga. Na jitehe ojipe'ga henduvame Tupana'ga mombe'ua Satanās'ga imoka'nhyimbavi a'ea ġa hugwi, ei ga imombe'gwovo ġa pe.

¹⁶ –Jara ha'ynha onduru yja rehe ita arimo. Nurā gwenhunhame kotihī nonhimomiranami, ei ga. Na jitehe ojipe'ga henduvi Tupana'ga mombe'ua kotihī gworygworyvamo hehe novīa.

¹⁷ Gwendu katu na'ē ǵa gamombe'ua novīa. Aerē ojipe'ǵa imbohahyukari ǵa pe ǵa ndekoro ǵwaramo Tupana'ǵa mombe'ua rupi, ei ǵa. Hahyrame ǵa pe ǵa nonhi-momiranama'javi a'ero kotihī opohia Tupana'ǵa mombe'ua hugwi. A'ereki gamombe'ua ndokikatui ǵayvyteri pe, ei Jesus'ǵa imombe'gwovo ǵa pe.

¹⁸ —Jara onduru nhungwava ra'ynha pyteri pe hatīava'ea ra'ynha pyteri pe - a'ea oambyguhu garemitya imonhimomboakare'yma, ei ǵa. Na jitehe ojipe'ǵa henduna'ēi Tupana'ǵa mombe'ua novīa.

¹⁹ Aerē ǵapy'a rekotehei. A'ereki ǵa nhaǵataruhu ojipe marā po ti ji ve nehē javo, ei ǵa. Igwete ǵa nhimoandyandyi itambere'ia potaruhuavo a'ea po ti ji mbohoryhetei nehē javo tehe. Igwete ǵa ipotaparavuhui mbatera, ei ǵa. Hatīava'ea oamby imohāihara'ǵa remitya. A'ero ndi'ai, ei ǵa. Na jitehe ǵanemimbotaruhua nohenduva'javukari ǵa pe Tupana'ǵa mombe'ua. A'ero ǵa ndokoi gamombe'ua rupi okokatue'yma ojipe'ǵa pe japoe'yma pyryva'ea, ei ǵa imombe'gwovo ǵa pe.

²⁰ —Jara onduru vvykatua rehe ǵwenhukaturu gworygworyvamo, ei ǵa. Na jitehe jara'ǵa henduvi Tupana'ǵa mombe'ua herovia tuhē okokatuavo, ei ǵa. Jara'ǵa oapo hete pyryva'ea a'ero. Jara'ǵa koji'i ǵa oapo pyryva'ea. Jara'ǵa koji'iete'i ǵa oapoapo pyryheteva'ea jipi okokatuavo, ei Jesus'ǵa imombe'gwovo ǵa pe.

A lamparina

(Lucas 8.16-18)

²¹ Igwete Jesus'ǵa ei ǵa pe no:

—Herurame lamparina oki pe po ahe ndohovapygi hyrua pyvō. Ahe nomondoi onhinongava gwyri pe cama gwyri pe. Ahe gweru imondovo pyte'mbia rehe imohina tamomytu'emba nhande ve javo, ei ǵa.

²² Na jitehe Tupana'ǵa gwenofī na'ē ǵwemimbo'eagwera tamomytu'emba ti ǵa'akagi pe aerē nehē javo, ei ǵa.

²³ Peapyakwa pe. Pehendu katu ti ji'ea a'ero, ei ǵa ǵa pe.

²⁴ Igwete Jesus'ǵa ei ǵa pe no:

—Henduvame nhinhi'ǵa pehendu katu ti a'ero, ei ǵa. Po ti xunhi pe henduvi nhinhi'ǵa, a'ero po ti xunhi pe ikwahavi nehē. Po ti pe hendukatui nehē, a'ero po ti pe ikwahahetei nehē. Koji'i po ti Tupana'ǵa pe mbo'ea'javi a'ero nehē no, ei ǵa.

²⁵ Po ti pe ikwahavi nhinhi'ǵa rendukatuavo nehē, a'ero po ti pe ikwahahetei nehē, ei ǵa. Po ti xunhi pe ikwahavi nhinhi'ǵa hendupotare'yma, a'ea vehevi po ti Tupana'ǵa imoka'nhymbavukari pe me nehē, ei Jesus'ǵa imombe'gwovo ǵa pe.

Ha'ynha henhui onhimomboaka

²⁶ Igwete Jesus'ǵa ei no:

—Ojipea tamombe'u pe me ojo'java'ea tapekwaha hete ti Tupana'ǵareheve'ǵa jikhoheteaǵwama ǵa rehe. A'ereki Tupana'ǵa hete ǵa mbojikojikogukari ojipe jipi ǵanduvihavamo. Na ja a'ero, ei ǵa. Ha'ynha mohāihara'ǵa omohāi ha'ynha vvyvo.

²⁷ He'yi ǵa kiri henhunhame ogwovo hepiaga. Igwete garemitya nhimomboakari. “Marā po nhiremitya renhunhamo onhimomboaka a'ero?” ei ǵa jupe ikwahave'yma, ei ǵa.

²⁸ A'ereki a'ea tehe henhui ohema vvyva hugwi. Aerē nhimomboakari oharamo. Aerē itinigi, ei Jesus'ǵa.

²⁹ A'ero ǵa ǵa mondoukari imondohondohogauka haimbeva'ea pyvō foice pyvō. A'ereki oho japiavo imondohokava, ei Jesus'ǵa ǵa pe imombe'gwovo.

Mostarda ra'ynha

(Mateus 13.31-32, 35; Lucas 13.18-19)

³⁰ Igwete Jesus'ǵa ei ǵa pe no:

—Marāva'ea ti ji imombe'ui kiro pe me ojo'java'ea tapekwaha ti Tupana'ǵareheve'ǵa nde'yjuhuagwama? ei ǵa. A'ereki jypy ǵa ndahe'yi. Aerē reki ǵa nde'yjuhuro - kiroki ǵa ei: “Tupana'ǵa ko nhandervihavamo”, ei Jesus'ǵa ǵa pe. Na ja a'ero, ei ǵa.

³¹ Otý ǵa mostarda ra'ynha, ei ǵa. Xunhiete'i ko nanongara ra'ynha jara gwyre'i pa.

³² Itymirē reki onhimomboaka hete huvihavuhuro oji'java'ea hohe pa, ei ǵa. Huvihavuhu hakā oja'oja'oga. Nurā gwyrā'ia turi japovo gwaityga hakā rehe upa i'agi pe, ei Jesus'ǵa imombe'gwovo ǵa pe.

³³ Nanongara ǵa imombe'umbe'ui he'yjuhuve'ǵa pe ojo'java'ea mombe'gwovo. Ǵa ikwahavame koji'i ǵa imombe'ui ǵa pe a'ero.

³⁴ Ojo'java'ea jate ǵa omombe'umbe'u he'yjuhuve'ǵa pe ǵa mbo'erame Tupana'ǵa nhi'ǵa rehe. Emo ǵandovakie'y ǵa imombe'ukatupavi ǵwemimbo'ehara'ǵa pe tokwaha tuhē ǵa javo.

*Jesus'ga omombi vyvruhua**(Mateus 8.23-27; Lucas 8.22-25)*³⁵ Ka'arugame Jesus'ga ei ġwemimbo'ehara'ga pe:

–Xaho ti aherovai.

³⁶ Igwete ġa hoi he'yjuhuve'ga hugwi. Jesus'ga oapy oina yhara pype. Igwete ġa ga rohoi ypiahua aherovai. Ojipe'ga oho oyhara pype ġa ndupi no.³⁷ Ga horame turi vyvruhua. Yvyturanuhūa ombo'ambo'a typepemuhūa yhara pype. Kiro tynahē gwerī yhara a'ero.³⁸ Jesus'ga oki reki yhara revira rehe oakaga noġa aheakaga jikokava rehe. Igwete ġa ga moma'ēi javo ga pe.

–Jesus, kiro nhande hoi ypy pe, ei ġa. Nane'aġataruhui nde nhandepapava rehe naerū? ei ġa ga pe.

³⁹ Igwete ga ma'ēi onhi'igahyavo vyvtua pe. Igwete ga ei ypiahua pe:

–Epi! ei ga. Tanetymyi ti.

A'ero ipigi vyvtua. Notymynha'javi.

⁴⁰ Igwete Jesus'ga ei ġwemimbo'ehara'ga pe:

–Maraname pe kyhyjiuhui? ei ga. Ndapejikogi ve tuhē pe ji rehe naerū? ei ga ġa pe.

⁴¹ Igwete ġa nhimomby'ahetei a'ero javo ojohupe:

–Marā te ga rekoī naerū? Vyvtua vehevi re po ġwendu katu ganhi'iga ypiahua pavēi, ei ġa javo ojohupe.

5*Jesus'ga ombojipe'a anhaġa ahe hugwi**(Mateus 8.28-34; Lucas 8.26-39)*¹ Igwete Jesus'ga vahemi ypiahua aherovai Gerasapeve'ga gwyri pe.² Jesus'ga ērame ga ruri – kiroki ga anhaġa opojyka ga ojive.³⁻⁴ Itaruvihavuhua kwaruhua pyteri pe ga u jipi aheryvya pyteri pe. Okwaokwa ġa ga itanhuramuhūa pyvō novī. Igwete ga imondohondohogi opoa hugwi opya hugwi ikaikavo. Nurā ġa ndokwara'javi ga a'ero itanhuramuhūa pyvō. Ndīpopoakari ġa ga monhyromo.⁵ Arimo pytunimo na jitehe ga rahērahemamo jipi aheryvy pe vyvtyruhua rehe. Ojikyitikiy ti ga ita pyvō herokwarokwavame ojilhe. A'ereki anhaġa opojyka ga ojive.⁶ Jesus'ga repiagame irupe kiro ga ruri onhana itaruvihavuhua kwaruhua pytera hugwi ga rovatiamo. Igwete ga renpy'andurugi Jesus'ga pyri nderuvihavuhu nde javo.⁷⁻⁸ Igwete Jesus'ga ei anhaġa pe:

–Ejipe'a ga hugwi.

Igwete ga hapukajahivi.

–Tajivvyki ti, Jesus, ei ga. Nde ko Tupana'ga ra'yramo huvihavuhu'ġahoheve'ga ra'yramo. Ere ti Tupana'ga renoina tahahyyme ti ji ve, ei ga ġa pe.

⁹ –Gara nderera? ei Jesus'ga ga pe.

–He'yjuhu, ei ga. Poro ko jirera, ei ga.

A'ereki he'yjuhuva'ea anhaġa opojyka ga.

¹⁰ Igwete i'ehetei Jesus'ga pe:

–Toremondoukari ti irupe avo hugwi, e'i ga pe.

¹¹ Pevo tuvi ojipe'ga nenybava porcos i'gwovo vyvtyruhua pyri. He'yjuhu hete onhi-mongyavo.¹² Igwete anhaġa ei Jesus'ga pe:

–Ore mondouka ti porcos pyri toropojyka ti a'ea orojive, e'i anhaġa ga pe.

¹³ –Hepejigwovo a'ero, ei Jesus'ga jupe.

Igwete anhaġa jipe'ai ġwembipojykahara'ga hugwi ogwoogwovo porcos ipojykavo. He'yjuhu ranuhū porcos dois mil. Igwete anhaġa opojykaramo porcos inhainhani ogwovo ojyva vyvty'ramuhūa rupi opoa ypiahua pype otypyvpyvyga.

¹⁴ Igwete porcos repiakatuhara'ga nhani ogwovo timombe'u javo. Igwete ġa imombe'umbe'ui porcos tpyvygagwera cidapeve'ga pe cidadekotyive'ga pe no. A'ero ġa nduġanduri torohepia katu javo.¹⁵ Urame Jesus'ga pyri ġa akoja'ga repiagi anhaġa rembipojykaagwera'ga. Ipikatu ga kiro oina. Gweaporoġita katu reki ga a'ero no. Ga repiagame ġa kyhyji Jesus'ga popoakara hugwi.¹⁶ Kiroki ġa gwepia tuhē anhaġa mondoagwera – kiro ġa ei imombe'gwovo ġa pe:

–Jesus'ga ombojipe'a ga hugwi anhaġa mondovouka porcos pyri a'ea pojykauka, ei ġa. Igwete porcos inhainhambavi ogwovo y pe otypyvpyvyga, ei ġa imombe'gwovo ġa pe.

¹⁷ Igwete ġa epavi Jesus'ga pe:

—Heregwovo oregwyrā hugwi! ei ġa jawo ga pe.

¹⁸ Jesus'ga avame yhara pype kiro anhaġa rembipojykaagwera'ga ehetei ga pe:

—Kiro ji hoi nde rupi nde rerekovo.

¹⁹ —Ndorogwerohoi ji ji rupi, ei Jesus'ga ga pe. Heregwovo enhonga pe. Ere ti eje'yja'ga pe: “Tupana'ga pyry hete ji ve,” ere ti ġa pe. “Nahanahā ga imombyryvi ji ve ji porogwetyga,” ere ti imombe'gwovo ga pe, ei Jesus'ga ga pe.

²⁰ Igwete ga hoi Dez Cidades pe imombe'gwombe'gwovo ġa pe.

—Jesus'ga pyry hete ji ve, ei ga ġa pe. Ombojipe'a ga anhaġa mondovouka ji hugwi. Nahā ga imombyryvi ji ve, ei ga ġa pe.

Igwete ġa nhimomby'apavi ganhi'iġa renduva.

Jairova'ea ra'yra'va'ea

(Mateus 9.18-19; Lucas 8.40-42)

²¹ Igwete Jesus'ga hero'yahava'javi yhara herojivya. Ypiahua rembe'yi pe ga rekoi. Igwete he'yjuhuve'ġa jatykai ga pyri.

²² Igwete ga ruri Jairo'ga. Ga ko huvihavamo oko judeus'ga jatykahava pype. Jesus'ga repiagame ga ruri ġwenypy'anduruga ga pyri jihoheva'ero ji poko jawo ga pe.

²³ —Omano ġweri jira'yrahēa, ei ga Jesus'ga pe. Herejo ji rupi epokoga hēa rehe tomanoyme ti hēa, ei Jairo'ga ga pe.

²⁴ Igwete Jesus'ga hoi ga rupi. He'yjuhuve'ġa oho Jesus'ga rupi no ga mbotymbotyvahiva.

Gwypova'ea opoko Jesus'ga pira rehe

(Mateus 9.20-22; Lucas 8.43-48)

²⁵ Ga horame kiro ojipehēa hoi Jesus'ga reviri opokoga gapira rehe topi ti nhitetirūa ji hugwi jawo. A'ereki hēa gwyporo. He'yjuhu doze kwara hēatetirūa rehe.

²⁶ He'yjuhu hēapohanohara'ġa novīa. Igwete hēa pohanogame hahyhetero hēa pe. Omondo pa hēa oitambere'ia ġa pe novīa. Emo ndopigi hēa hugwi. Igwaigwavete hēa tetirūahetero.

²⁷⁻²⁸ Igwete ġa Jesus'ga mombe'urame hēa ei ovytyeri pe: “Po ti ji pokogi gapira rehe vehevi nehē, a'ero po ti ipigi ji hugwi nehē,” ei hēa ovytyeri pe jawo. Kiro hēa hoi Jesus'ga reviri a'ero he'yjuhuve'ġa pytera rupi opokoga Jesus'ga pira rehe.

²⁹ Kotihī hēa ndagwypora'javi. A'ea hēa ikwahavi ovytyeri pe.

³⁰ Igwete Jesus'ga pyryrymi he'yjuhuve'ġa koty jawo ġa pe. A'ereki ga okwahavipe opoakara hoa ġa ndehe.

—Ma'ġa opoko jipira rehe ra'e? ei ga ġa pe.

³¹ Igwete garemimbo'ehara'ġa ei ga pe:

—Avi nde erehepia pa ga enhimbotymbotyvahiva, ei ġa. Maraname nde euhui naerū: “Ma'ġa opoko ji rehe ra'e?” ei ġa ga pe.

³² Emo Jesus'ga oharekoreko ġa ndehe tahepia tuhē jawo.

³³ Hēa okwaha Jesus'ga rembiapoa ojive. A'ero hēa ruri okyhyjiavo ohyhyipava. Ojovapyvo hēa rekoi Jesus'ga pyri onhimombe'upava ga pe.

³⁴ Igwete ga ei hēa pe:

—Kui'i, nde erejiko ji rehe. Nurā ipigi nde hugwi, ei ga. Enogatu ti epy'a egwovo, ei ga. Momina tuhē nde hugwi netetirūa, ei ga hēa pe.

Jesus'ga ombogwera Jairova'ea ra'yra'va'ea

(Mateus 9.23-26; Lucas 8.49-56)

³⁵ Jesus'ga nhi'igame kiro ġa nduri Jairo'ga rongapypeve'ġa. Igwete ġa ei Jairo'ga pe:

—Omano jipe ndera'yra'va'ea, ei ġa imombe'gwovo ga pe. Tererura'javi ahembo'ehara'ga a'ero, ei ġa Jairo'ga pe.

³⁶ Jesus'ga ombogwavete reki ganhi'iġa. Igwete ga ei Jairo'ga pe:

—Teremomyi ti epy'a. Ejiko hete ji rehe, ei Jesus'ga ga pe.

³⁷ Igwete Jesus'ga ġa nderohoi ojupi Pedro'ga João'ga no Tiagova'ea no - kiroki ahe João'ga reki'yramo. Jara'ga ga nomondoukari ojupi.

³⁸ Igwete ga Pedro'ga nderohoi ġa nderovahema Jairo'ga rongā pe. A'ero Jesus'ga henduvi ġajehe'oranuhūa. A'ereki hahyahi ġajehe'oa hēamanoa rehe.

³⁹ Igwete ga hoi onga pe jawo ġa pe.

—Maranuhūrame pe nanuhū pejehe'gwoe'gwovo pejjijupa? ei Jesus'ga ġa pe. Tayrihēa nomanoi. Hēa oki reki upa, ei ga ġa pe.

A'ereki ga okwaha hēambogweraġwama.

⁴⁰ Igwete ɔa ga jai omano tuhē ahe javo. A'ero ga ɔa mo'emo'embavi onga hugwi. Igwete ga ɔa nderohoi okipe tayrihēa ruva'ga hēayhēa no. Pedro'ga ga gweroho hēanongava pype no.

⁴¹ Igwete ga hēa popyhygi javo hēa pe.

—Talitá cumi! ei ga. (A'ea ko: “Kui'i, epo'ái!”)

⁴² Kotihī hēa po'amī a'ero okovo. Doze kwara hēa rehe. Igwete ɔa nhimomby'ahetei hēa repiaga.

⁴³ Igwete Jesus'ga ehetei ɔa pe:

—Tapemombe'ui ti nhiremimbogweravahēa, ei ga. Pemondo ti kiro mbatera hēa pe to'u hēa, ei ga ɔa pe.

6

Nazaré pe ahe ndojikogi Jesus'ga rehe

(Mateus 13.53-58; Lucas 4.16-30)

¹ Aerē Jesus'ga hoi pea hugwi ɔwemimbo'ehara'ga pavēi. Igwete ɔa hoi cidade de Nazaré pe – perope Jesus'ga onhimomboaka.

² Judeus'ga poravykye'yama rupi sábadó rupi ga hoi ɔajatykahava pype pevove'ga mbo'eavo Tupana'ga nhi'iga rehe. Igwete ɔa nhimomby'ai ganhi'iga renduva onhimongyavo. A'ero ɔa ei ojohupe:

—Marā akoja'ga ikwahavuhui nanongara naerū? ei ga. Ma'ga ombo'e ga? A'ereki ahemonhimomby'ava'ea ga oapoapouhu, ei ɔa ojohupe.

³ Ga ko onga apohara'ga rūi naerū Mariahēa ra'ya'ga? ei ga. Tikwaha tuhē nhande gareki'ya'ga Tiago'ga José'ga no Judas'ga Simão'ga. Garendyra'ga ko oko avo nhande pyri no, ei ɔa ojohupe.

Igwete ɔa nhimonha'ngai okoe'yama ga rehe tihenduva'javyme ga javo.

⁴ Igwete Jesus'ga ei ɔa pe:

—Ojipe'ga gwyrripeve'ga omondo gweaporogita imohina Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ga rehe, ei ga. Gagwyrripeve'ga jate nomondoi imohina ga rehe. Gare'ya'ga nomondoi imohina ga rehe no. Garongapypeve'ga nomondoi imohina ga rehe no, ei ga ɔa pe.

⁵ Igwete Jesus'ga ndoapoi gwerevi ahemonhimomby'ava'ea pevo. A'ereki ɔa ndojikogi ga rehe. Mokonheteve'ga ndehe jate ga pokogi imombiga ɔgatetirūa ɔa hugwi.

⁶ Igwete ga nhimomby'ai ɔa jikoge'yama ɔwaramo ojihe.

Jesus'ga remimbo'eharava'ea omombe'u Tupana'ga nhi'iga

(Mateus 10.5-15; Lucas 9.1-6)

Igwete Jesus'ga imbojoapiapi ɔgwovo cidades pe pevove'ga mbo'eavo.

⁷ Igwete ga ɔwemimbo'ehara'ga mbuhurukari ojipyri dozeve'ga. Igwete ga ei ɔa pe:

—Topomondomondo ti kiro ojipe'ga cidades pe, ei ga. Mokokokōi ti pejogweroho imombe'gwovo Tupana'ga nhi'iga ɔa pe. Ape'akwahavuka ti ji pe me anhaɔa ɔa hugwi nehē, ei ga ɔa pe.

⁸ Pepojate ti toho kiro pea rupi. Taperohoi ti pāo itambere'ia reheve, ei ga. Taperohoi ti sacola no. Pejijihokava jate ti peroho, ei ga ɔa pe.

⁹ Pemongi ti sandálias. Taperohoi ti ojipea tapy'ynhapira, ei ga ɔa pe.

¹⁰ Igwete ga ei no:

—Pe vahemame cidade pe po ti ojipe'ga ei pe me nehē: “Hepejijo pejipytao nhironga pe,” e po ti ga pe me nehē. Pejogweroho ti ga pyri pejijupa a'ero, ei Jesus'ga ɔa pe. Tapejijyjijyi ti ojipe'ga nonga pe, ei ga. Ga pyri jate ti peju. Aerē ti pea hugwi pe hoi cidade hugwi a'ero pejogwergwovo nehē, ei Jesus'ga ɔa pe.

¹¹ Po ti pevove'ga napembuhurukari ojipyri hendupotare'yama penhi'iga a'ero po ti pe hojipei pea hugwi nehē, ei ga. Pehorame ti pemonduru otimbuguhua pejipya hugwi toropohi ti pe hugwi javo ɔa pe. Pe'ji ti ɔa pe: “Peko te'varuhu pe hendupotare'yama Tupana'ga nhi'iga,” pe'ji ti ɔa pe, ei Jesus'ga ɔa pe.

¹² Nahā Jesus'ga dozeve'ga mondomondoukari ojipe'ga pyri. Igwete ɔa hoi imombe'gwovo Tupana'ga nhi'iga ga pe. Igwete ga ei ɔa pe:

—Perojijyi ti pejaporogita pejipohia pejikote'varuhua hugwi, ei ɔa ɔa pe.

¹³ Igwete dozeve'ga imbojipe'ape'ai anhaɔa Diabo'gapyri'va'ea ojipe'ga hugwi. Igwete ɔa imongyi ikava he'yjuhuve'ga akaɔa rehe imombiga ɔgatetirūa ɔa hugwi.

João Batista'va'ea omano

(Mateus 14.1-12; Lucas 9.7-9)

¹⁴ Igwete pevove'ga Jesus'ga mombe'umbe'ui. A'ero ga henduvi ganhi'iga Herodes'ga ganduvihavuhu'ga. Ojipe'ga e'i tehe Jesus'ga mombe'gwovo:

—Ga ko João Batista'ga reki, e'i tehe ga. Okwera po ga kiro oyvya hugwi. Nurã po ga japohetei ahemonhimomby'ava'ea naerũ, e'i tehe ga.

¹⁵ Ojipe'ga e'i tehe:

—Jesus'ga po Elias'ga ura'java.

Ojipe'ga:

—Ga po Tupana'ga nhi'iga mombe'uharamo oko ahe ja - kiroki ahe omombe'u Tupana'ga nhi'iga ojopy'rovo hako, e'i tehe ga.

¹⁶ Igwete Herodes'ga henduvi ganhi'iga Jesus'ga rehe. Igwete ga etehei:

—Ga ko João Batista'ga tuhẽ. Akamomboruka ji ga ikwehe novia. Kiro ga kwera'javi reki, e'i tehe ga.

¹⁷⁻¹⁹ Nahã Herodes'ga ahe akamomborukari raikwehe. Herodiashẽa rehe ga ahe pyhygukari ahe mongiuca cadeia pype. Hehã ko Filipe'ga rembirekohẽa na'ẽ Herodes'ga reki'ya'ga rembirekohẽa. Aerẽ Herodes'ga hẽa rerekoi reki.

Igwete João Batistava'ea ei Herodes'ga pe jipi: “Maranuhũrame nde eirũ'ga rembirekohẽa rerekoi? Na rũi ko ahe rekoi,” ei ahe ga pe jipi.

Nurã Herodiashẽa rehe Herodes'ga ahe pyhygukari ahe apytũka ahe mongiuca cadeia pype. A'ereki hẽa onhimboahi ahe ve tajukauka ti ga javo novia.

²⁰ Emo Herodes'ga ahe a'ngui na'ẽ. Ga ndojukaukapotari ahe. A'ereki ga okyhyji ikwahava Joãova'ea rekokatua. Okwaha ga Joãova'ea pyryhetea ahe rekoro gwaramo Tupana'ga rehe. Nurã Herodes'ga ahe a'ngui. Joãova'ea nhi'inhi'igame ga pe oko tehe gapy'a novia. Emo ga gwendo pota Joãova'ea nhi'iga novia.

²¹ Aerẽ o'aragwera rehe Herodes'ga japo toryva omoirũhara'ga pe soldados'ga nduvi-havuhu'ga pe no imbateheteve'ga pe no - kiroki ga u gagwryi pe Galilẽa pe. A'ea rupi Herodiashẽa jirokwari João Batistava'ea rehe ahe jukauka.

²² Hẽara'yrahẽa tehe oho Herodes'ga pyri ojirokyavo gapyteri pe. Igwete ga nhimohẽhetei kujahẽa rehe Herodes'ga gapavẽive'ga pavẽi. A'ero ga ei hẽa pe:

—Gara nde erepota imondoa ejive? Tamondo ti nde ve, ei ga hẽa pe.

²³ Tupana'ga henduvame nhirembi'ea ji ei nde ve: Tamondo pa tuhẽ ti nde ve neremimbotarimova'ea javoji. Nhimbatera ti tamondojija'ro vehevi nde ve javoji, ei ga hẽa pe.

²⁴ A'ero hẽa hoi imombe'gwovo oyhẽa pe.

—Gara re po ji aru ga hugwi nehẽ? ei hẽa hẽa pe.

—João Batista'ga akağa pe ere, ei hẽayhẽa hẽa pe.

²⁵ Kotihĩ hẽa jivyri nhandaipe ogwovo javo Herodes'ga pe.

—Apota ji João Batista'ga akağa, ei hẽa, kirogwe nhaembeva pype, ei hẽa ga pe.

²⁶ Henduvame hẽanhi'iga Herodes'ga rekovevuhetei a'ero. A'ereki ga ndojukaukapotari Joãova'ea novia. Emo ga e'i jipe reki Tupana'ga gwendo nhirembi'ea javo. Gapavẽive'ga gwendo ganhi'iga no ga erame hẽa pe tamondo tuhẽ ti nde ve javo. Nurã ga nde'ia'uvajavi kiro hẽa pe: “Namondoa'javi ji nde ve.”

²⁷ Nurã ga soldado'ga mondoukari cadeia pype togweru ti ga João'ga akağa javo.

²⁸ Igwete soldado'ga hoi ahe akamomboadeia pype aheakağa rerua nhaembeva pype. Igwete ga imondoi kujahẽa po pe hẽa herohoi oyhẽa pe heroviaruka hẽa pe Joãova'ea jukaagwera.

²⁹ Nahã Herodes'ga ahe akamomborukari raikwehe. Ikwahavame Joãova'ea remimbo'ehara'ga hoi ahera'oa pyhyga herogwovo inoğa ityma raikwehe.

Jesus'ga ombohe'yi mbatera cinco milva'ea pe

(Mateus 14.13-21; Lucas 9.10-17; João 6.1-14)

³⁰ Aerẽ dozeve'ga jivyri Jesus'ga pyri a'ero - gahã Jesus'ga omondondouka Tupana'ga nhi'iga mombe'uuka. Ojivyrame ga imombe'upavi Jesus'ga pe gwemimbo'eagwera. Gatetirũa mombigawera ga omombe'u ga pe no.

—Orombojipe'a ore anhağa ga hugwi, ei ga imombe'gwovo ga pe no.

³¹ A'ea rupi he'yjuhuve'ga nhopondekwandekwavi ua Jesus'ga pyri onhimongyavo. Igwete ga ndo'uukari Jesus'ga pe. Nurã Jesus'ga ei dozeve'ga pe:

—Nhande tehe ti xaho ongae'yi me tapepytu'uahi'vi ti javoji, ei ga ga pe.

³² Jesus'ga tehe ga avi yhara pype a'ero ogwovo ongae'yi me.

³³ Emo pevove'ga gwepia gahoa. Igwete ga ei ojohupe onhimongyavo:

—Kiro ga hoi Jesus'ga. Pea rupi ti xaho ga ndeviri a'ero, ei ga ojohupe.

Igwete ga hoi nhandaipe ypihua rembeyvra rupi ogwovo cidades hugwi nhapremo. Igwete ga na'ẽ ga vahemi pevo Jesus'ga nenonde.

³⁴ Ohemame Jesus'ga he'yjuhuve'ga ndepiagi. Igwete ga poria'iro ga pe onhimongyavo. A'ereki ga pe ko ga ovelhas ja ovelhas gwepiakatuhara'ga rerekoe'ymame. Na jitehe ndipokokavi ga. Igwete Jesus'ga ga mbo'embo'ei.

³⁵ Kwara hoḡwerīa rupi garemimbo'ehara'ga nduri ga pyri javo.

—Kiro ihohetei kwara. Ndogwerekoi onga avo ga pe, ei ga.

³⁶ Ere ti ga pe a'ero toho ti ga kopeve'ga pyri cidades'i pe ira'agweva'e pe. Pevo po ti ga ipyhygi mbatera ojive i'uhavamo, ei ga Jesus'ga pe.

³⁷ Igwete ga ei ga pe:

—Pehe ti pemondo mbatera ga pe to'u ti ga javoji.

—Maranuhū naerū? ei ga. He'yjuhuva'ea duzentos itambere'ia po ti ore herohoi imondovo pāo rehe ga pe naerū? ei ga ga pe.

³⁸ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Maramomi pe herekoi pāes? Peho hepiaga.

Igwete ga hoi hepiaga, ga nduri imombe'gwovo ga pe.

—Cinco, ei ga. Dois ga gwereko pira no, ei ga ga pe.

³⁹ Igwete Jesus'ga he'yjuhuve'ga mbojatykapavi ga mboapyga ga noḡa nhungwa'via rehe.

⁴⁰ Ojopyri ga apyapygi upa a'ero. Pea hovai ga cem. Ga hovai cinquenta. Hovai'ga cem no. Nahā ga apyapygi ojogwerojuva.

⁴¹ Igwete Jesus'ga ipyhygi pāes pira reheve. Igwete ga jovavuri onhi'īga Tupana'ga pe.

—Ndepyry hete nde imbuhua mbatera ore ve, ei ga Tupana'ga pe.

Igwete Jesus'ga haygwe'rogwe'rogi pāes imondovo gwemimbo'ehara'ga pe pema'ema'ē ga pe javo. Na jitehe ga ima'ema'ēukari pira imondovouka ga pe nhaporemō.

⁴² Igwete ga nhaporemō i'ui'ui onhimoytaromouka jupe. A'ereki Jesus'ga ombohe'yjuhu hete mbatera ga pe.

⁴³⁻⁴⁴ He'yjuhu hete ko ga cinco mil akwaimba'ero. Kunhangwera'ga na jitehe he'yjuhu tayri'ga pavēi. Igwete Jesus'ga remimbo'ehara'ga imono'ono'oḡi pāes rembyruera pira'ia rembyruera reheve imondovo inoḡa yrua pype. Dozeva'ea ga imotynahenahembavi yrua.

Jesus'ga oho yjapea rehe

(Mateus 14.22-33; João 6.15-21)

⁴⁵⁻⁴⁶ Igwete Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ga pe:

—He peji'ava yharuhua pype, ei ga. Pero'yaha ti aherovai ji renonde herogwovo cidade de Betsaida pe, ei ga ga pe.

He'yjuhuve'ga pe ga ei:

—Kiro ji hoi na'ē nhinhi'īga Tupana'ga pe, ei ga. He pejigwovo a'ero pejivya penhonga pe kiro, ei ga ga pe.

Igwete ga hoi vytyruhua rupi.

⁴⁷ Ypytunimo ga tehe ga rekoj vytyruhua arimo. Garemimbo'ehara'ga ki a'e te oko yhara pype ppyteri pe.

⁴⁸ Igwete ga hepiagi ga ipyvupyvurahyrame. A'ereki vyvturanuhūa ḡvovatīvatī ga. Ko'egatue'yma rupi ga hoi ga pyri a'ero opyruḡa yhya rehe ogwovo. Okwa ḡwerī ga ḡandova vyvri novīa.

⁴⁹ Emo hepiagame gapyruḡa yhya japea rehe ga nahenahemamo upa.

—Anhaḡa po, e ko ga novīa.

⁵⁰ A'ereki ga nhaporemō gwepia ga. Gapy'a juahi a'ero. Emo kotihī ga nhi'īgi ga pe.

—Penogatu ti pejipy'a, ei ga. Jihi ko koro ako. Tapekyhyjia'javi ti, ei ga ga pe.

⁵¹ Igwete ga avi yhara pype ga pohe. Kiro ipigi vyvturanuhūa. Igwete ga nhimomby'ahetei a'ero.

⁵² A'ereki ga ndaheaporogitakatui pāes mbohe'yjuhuagwera rehe. Noangari ga ikwa-have'yma Jesus'ga popoakara.

Jesus'ga omombi ahetetirūa Genesaré pe

(Mateus 14.34-36)

⁵³ Igwete Jesus'ga hero'yahavi herovahema Genesarépeve'ga gwryri pe nhapytiamō.

⁵⁴ Ga ērame yhara hugwi pevove'ga nhimombaragwahavipei Jesus'ga rehe.

⁵⁵ Igwete ga hoḡahoi ogwyrā rupi itetirūave'ga nderunderua ḡakupeupava rehe ga noḡa Jesus'ga pyri. Henduvame Jesus'ga hoa jipi, pevo ga ga nderuri ga pyri.

⁵⁶ Igwete ga imbojoapiapi ogwovo cidades pe. Nhu me ga hogahoi no. Perope ga oho - pevo nhaporemō ga itetirūave'ga nderuri ga noḡa mytu'ē me - perope ga ojatyka jipi. Igwete ga eḡa'ei Jesus'ga pe:

—Na ga pokogi ndepira rembe'yva rehe vehevi.

Ga pokogame hehe a'ero ipipavi ḡatetirūa ga hugwi.

7

Judeus'ga namonhava'ea remimbo'eagwera

(Mateus 15.1-9)

¹ Igwete fariseus'ga jatykai ua Jesus'ga pyri judeus'ga mbo'ehara'ga pavēi. Uhu ga ga pyri Jerusalém hugwi.

² Igwete ga hepiagi Jesus'ga remimbo'ehara'ga jikwakuve'yma.

—Ndokoi ga nhaneramonhava'ea remimbo'eagwera rupi, ei ga. A'ereki ga ndojikwakuvi ojipogweja rehe mbatera ua renonde, ei ga ojohupe.

³ A'ereki judeus'ga namonhava'ea koi na ojikwaku ymya vehevi. I'ua renonde ahe jipogwepogwei jipi. A'ereki ahe e'i tehe: “Nhandejipogwepogweje'ymane po ti nhande nianhimombyryvi Tupana'ga pe,” e'i tehe ahe. Nurā ko judeus'ga – kiroki ga fariseusramo – ga ko koji'i e'i: “Xajikwaku hete nhandekovo nhaneramonhava'ea remimbo'eagwera rehe,” e ko ga. Nurā ga ojipogweje'ymane ndo'ui mbatera jipi.

⁴ Herurame mbatera ima'ehava hugwi na jitehe ga ndo'ui ojipogweje'ymane. I'uhava ga ipyhepyhei imboapykava. Nahā ga jikwakukwakuvi jipi gwamonhava'ea remimbo'eagwera rehe okovo xanhimombyry ti Tupana'ga pe javo novia.

⁵ Igwete fariseus'ga jatykai Jesus'ga pyri judeus'ga mbo'ehara'ga pavēi. A'ero ga hepiagi Jesus'ga remimbo'ehara'ga jikwakuve'yma. Igwete ga ei Jesus'ga pe:

—Neremimbo'ehara'ga ndojipogwejuhu i'ua renonde, ei ga. Maraname ga ndokoi nhaneramonhava'ea remimbo'eagwera rupi ojikwakuve'yma? ei ga.

⁶⁻⁸ Nahā Jesus'ga ei javo ga pe a'ero:

—Pehe ko pekokatu'ava'ero peko! ei ga. Penhi'ipo'ru hete pe Isaíasva'ea kiro. Ymya Isaíasva'ea okwatija Tupana'ga nhi'iga ahe mombe'gwovo hako, ei Jesus'ga. Nahā Tupana'ga ei hako:

“A'ove'ga onhi'igatu tehe
torombohete Tupana'ga javo,” ei ga.

“Emo ga nanhiarōi
imondoe'yma gweaporoğita imohina ji rehe,” ei Tupana'ga hako, ei ga.

“Ji mbohete tehe ga.
A'ereki nhinhi'iga rehe rūi ga ombo'e,” ei ga.

“Yvyakotyve'ga nemimbo'eteheha rehe ga ga mbo'ei
a'ea ko Tupana'ga nhi'iga javo tehe jupe,” ei Tupana'ga hako.

Nahā Isaíasva'ea ikwatijari ahe mombe'gwovo hako, ei Jesus'ga ga pe.

Igwete ga ei ga pe a'ero:

—Ahemombe'ua ko pemombe'uağwama reki. A'ereki ahe javijitehe ko pe peko pekokatu'aguhūva'ero. Pemoandyandi pe ojipe'ga jipi orombohete Tupana'ga javo tehe, ei Jesus'ga ga pe. Pepohi reki pe Tupana'ga nhi'iga hugwi. Emo vyvyakotyve'ga nemimbo'eagwera pe pehendu katu, ei ga.

⁹ —Pyry hete reki pe me pe imbogwavame Tupana'ga nhi'iga xako ti nhaneremimbo'eagwera rehe javo, ei ga onhi'igahyavo ga pe.

¹⁰ Moisésva'ea okwatija Tupana'ga nhi'iga imombe'ukatuavo hako, ei ga ga pe. Igwete ahe ei:

“Pemondo ti pejeaporogita imohina pejuva'ga rehe penhyhēa rehe no,” ei ahe.

Igwete ahe ei no ikwatijarame Tupana'ga nhi'iga:

“Kiroki ga e'i te'varuhu uva'ga pe oyhēa pe no
– tojukauka ti ga ga a'ero,” ei Moisésva'ea hako, ei Jesus'ga ga pe.

¹¹ Pe ki a'e te ahe atyvi ga mbo'ei, ei Jesus'ga. Pepyteripeve'ga po e'i uva'ga pe oyhēa pe no: “Opopoko pota ji imondovo mbatera pe me novia. Emo ji amondo reki akoja Tupana'ga pe,” e po ga, ei ga.

¹² Ga erame a'ea ga pe pe'ji tehe reki pe: “Pyry ga nomondoi mbatera uva'ga pe a'ero,” pe'ji tehe pe, ei Jesus'ga ga pe.

¹³ Nahā ko pe ga mbo'ei hendukatuuka ga pe penamonhava'ea remimbo'eagwera hendukatuukare'yma ga pe Tupana'ga nhi'igagwera, ei ga. Nahanahā pe ndekouhui jipi, ei Jesus'ga ga pe.

*Ahereaporogitate'varuhua ahembote'varuhuva'ea
(Mateus 15.10-20)*

¹⁴ A'ero Jesus'ga he'yjuhuve'ga mbuhurukara'javi ojipyri imombe'gwovo ojo'java'ea ga pe.

—Pe me nhaporemō ji ei: Pehendu ti ikwahava, ei ga.

¹⁵ Mytu'emahugwiva'ea – kiroki mbatera ahe o'u jipi – a'ea okirame ahe pype nahembote'varuhui. Aheyvyterahugwiva'ea ki a'e te ahe mbote'varuhu, ei ga.

¹⁶ Peapyakwa pe. Pehendu katu ti ji'ea a'ero, ei Jesus'ga ga pe.

¹⁷ Igwete Jesus'ga hoi onga pe ga hugwi. Igwete garemimbo'ehara'ga hoi javo ga pe.

—Gara pe nde ei ojo'java'ea mombe'gwovo? ei ga ga pe.

18-19 Igwete ga ei ġa pe:

—Jara'ġa ja pe ndapekwahavi naerū? ei ga. A'ereki mytu'emahugwiva'ea aherembi'ua nahembote'varuhui tuhē. A'ereki a'ea nombote'varuhui ahereaporogita. Ndapekwahavi pe a'ea naerū? ei ga ġa pe. Aherembi'ua oho aherevegi pe. Kirē ko ahe imbo'apavi ojihugwi, ei ga. Aherembi'ua nahembote'varuhui tuhē a'ero, ei Jesus'ga ġa pe.

O'erame a'ea ga ei pe'u pa ti mbatera a'ero javo.

20 Igwete Jesus'ga ei ġa pe no:

—Peyvyterahugwiva'ea reki ko pe mbote'varuhu.

21 A'ereki peyvyteri pe pendeaporogita te'varuhu, ei ga. Pejeaporogitate'varuhurame ko pe ojipe'ga nderekoreko'ihu. Pemi pe ojipe'ga mbatera. Peporojuka pe, ei ga. Ojipe'ga nembireko'ga pavēi pe peko.

22 Pepotaruhu pe ojipe'ga mbatera. Peko te'varuhu pe, ei ga ġa pe. Pemoandyandi pe ojipe'ga. Peakwahavihu pe. Penhimyrō pe ojipe'ga ndehe, ei ga. Pembotegwete pe ojipe'ga. Penhimbohete pe. Pearuivehū pe, ei ga.

23 Nanongara nhaporem pendekote'varuhuva'ea ko peyvyterahugwiva'ea. A'ea reki pe mbote'varuhu, ei Jesus'ga ġa pe.

Judeurūiva'ea ojiko Jesus'ga rehe

(Mateus 15.21-28)

24 Igwete pea hugwi Jesus'ga hoi cidade de Tiro koty. Igwete ga ki onga pe tokwahavyme ti ġa jiruva avo javo novīa. Emo ġa okwaha reki.

25-26 Igwete hēa ruripei Jesus'ga pyri. A'ereki pevove'ga omombe'u ga hēa pe. Hēara'yrahēa anhaġa opojyka ojive. Nurā hēa ruri ġwenypy'anduruga Jesus'ga pyri jihohēva'ero ji poko javo. Hēa ko judeu rūi reki. A'ereki hēa siro-feniciapeve'ga gwyripevehēa. Nanongara'ga – ġa ko judeus'ga rūi – judeus'ga e'i nhaġwatiga ġa pe okoe'yma ġa ndehe. Igwete hēa ruri javo Jesus'ga pe:

—Embojipe'a ti anhaġa jira'yrahēa hugwi, ei hēa ga pe.

27 Igwete Jesus'ga ei hēa pe:

—Ndapyryvi ji nde pokoga. A'ereki nde judeu rūi, ei ga. Ndapyryvi ahe ipyhygi tayri'ga nemb'i'ua imomboha nhaġwatiga pe, ei ga. Tayri'ga pyy o'u, ei ga hēa pe.

28 —Na tuhē, ei hēa. Emo nhaġwatiga vehevi turi mesa gwyr'i'igwovo hembyrue'ria tayri'ga nemb'i'ua ndurugagwera, ei hēa. Nurā nhaġwatiga javijitehe ji ruri nde pyri ji poko javo.

29 —Ji nhi'ikwepy katu nde, ei Jesus'ga hēa pe. Nurā heregwovo enhonga pe kiro a'ero, ei ga. A'ereki anhaġa ojipe'a reki ndera'yrahēa hugwi, ei ga hēa pe.

30 Igwete hēa jivyri onga pe tayrihēa repiaga. Anhaġa ojipe'a tuhē hēa hugwi. A'ero hēa nhinogatu upa opiro'yro jugwi.

Jesus'ga ġwendukatuuka ndiapyakwariva'ea pe

31 Igwete Jesus'ga jivyri cidade de Tiro hugwi ogwovo. Igwete ġa hoi okwava cidade de Sidom rupi Dez Cidades mbytembytera rupi no. Igwete ġa hoi ypihua pyri Galilēapeve'ga gwyr'i pe.

32 Igwete pevove'ga ga reruri Jesus'ga pyri ndiapyakwarive'ga. Nhi'indy'ndyguhu ga. Igwete ġa ei Jesus'ga pe:

—Epoko ga rehe hendukatuuka ga pe ga monhi'igatuavo.

33 A'ero Jesus'ga ga roerohei he'yjuhuve'ga hugwi opūa mondovo gapyakwari pe. Igwete ga nyvuni opokoga gakūa rehe.

34 Gwovavuramo Jesus'ga pytuhemamo. Igwete ga ei ga pe:

—Efatá! ei ga. (A'ea ko: "Pepe'a, gapyakwara!")

35 A'ero gapyakwara jipe'ai. Gakūa pyryva'javamo no. Igwete ga nhi'igatui reki a'ero.

36 Igwete Jesus'ga ei ġa pe:

—Tapemombe'ui ti a'ea ojipe'ga pe, ei ga ġa pe novīa.

Emo ġa omombe'u reki. Igwaigwavete ga ei ġa pe tapemombe'ui ti javo novīa. Emo igwaigwavete ga oho imombe'gwombe'gwovo reki.

37 Igwete ġa nhimomby'ahetei.

—Okwaha pa hete ga ġa nderekokatuavo, ei ġa. Ndiapyakwarive'ga pe ga ġwendukatuuka reki. Onhi'igē'ŷve'ga ga ġa monhi'igatu no.

8

Jesus'ga ombohe'yi mbatera quatro milva'ea pe

(Mateus 15.32-39)

1 Aerē he'yjuhuve'ga jatykaa'javi Jesus'ga pyri. Mominame ga hugwi mbatera i'uhavamo Jesus'ga ġwemimbo'ehara'ga mbuhurukari ojipyri. Igwete ga ei ga pe:

² –Iporia'i ġa ji ve onhimongyavo, ei ga. A'ereki mokōi ġa kiri ji pyri. Kiro momina mbatera ġa hugwi a'ero, ei ga ġa pe.

³ Po ti ji ġa mondoukari ġanonga pe ġa mbatera ue'yname, a'ero po ti ġa pytupavahivuhuro ogwovo pea rupi nehē. A'ereki jara'ġa nonga paivohu, ei ga ġwemimbo'ehara'ġa pe.

⁴ Igwete ġa ei ga pe:

–Maranuhū po ti nhande ipyhygi pāes ġa pe avo ongae'yi me nehē? ei ġa.

⁵ Igwete ġa ei ga pe:

–Maramomi pe herekoi pāes? ei ga ġa pe.

–Sete ore herekoi, ei ġa.

⁶ Igwete Jesus'ga ġa mboappypavi ġa noġa yvyvo. Igwete ga ipyhygi pāes seteva'ea. Igwete ga nhi'igi Tupana'ga pe ndepyry hete nde imbuhua ore ve javo ga pe. Igwete Jesus'ga haygwe'rogwe'rogi imondomondovo ġwemimbo'ehara'ġa pe.

–Pema'ema'ē kiro he'yjuhuve'ga pe to'u ġa, ei ga ġa pe.

A'ero ġa ima'ema'ei ġa pe.

⁷ Mokoit te ga herekoi pira'ia no. Igwete Jesus'ga nhi'igi Tupana'ga pe ndepyry hete nde pira mbuhua ore ve javo. Igwete ga ei ġwemimbo'ehara'ġa pe:

–Pema'ema'ē pira'ia ġa pe no.

⁸⁻⁹ Ga ima'ērame ġa nhaporemō i'ui a'ero onhimoytaromouka jupe. A'ereki Jesus'ga ombohe'yjuhu mbatera ġa pe nhaporemō. He'yjuhu ko ġa – kiroki ġa o'u – quatro milve'ga. Aerē garemimbo'ehara'ġa imono'ono'ogi haygweygwera rembyruera imondovo inoġa yrua pype. Seteva'ea ġa imotynahenahembavi a'ero.

Aerē Jesus'ga ġa mondoukari ġanonga pe.

¹⁰ Igwete ga ġwemimbo'ehara'ġa ndero'avi yhara pype ġa nderogwovo Dalmanu-tapeve'ga gwyrī pe ġa nderovahema.

Fariseusva'ea e'i ahemonhimomby'ava'ea pe

(Mateus 16.1-4)

¹¹ Igwete fariseus'ga nduri onhi'igayva Jesus'ga pe.

–Timbopoyjayjaryme ti nhande ga ga ikwahave'yname, ei ga ojohupe.

Igwete ġa ei Jesus'ga pe:

–Eapo ti ore ve ahemonhimomby'ava'ea Tupana'ga popoakara repiuka ore ve, ei ġa ga pe. A'ero po ti ore nde reroviari nehē Tupana'ga ga mbuhuruka tuhē javo nehē, e'i tehe ġa ga pe.

¹² Igwete Jesus'ga pytuhemamo upa okoveveuhuro.

–Maranuhūrame aġwamove'ga hepiapotaruhui ahemonhimomby'ava'ea? ei ga. Tamombe'u katu ji pe me: Ndahepiukari tuhē po ti ji nhimbuhuruka kwahavuka aġwamove'ga pe! ei ga ġa pe.

¹³ A'ero Jesus'ga hoi fariseus'ga hugwi.

Penhimboko'i ti, ei Jesus'ga ġwemimbo'eaatyviva'ea rehe

(Mateus 16.5-12)

Igwete ga ġwemimbo'ehara'ġa ndero'avi yhara pype ġa nderogwovo xaho aherovai javo.

¹⁴ Gareimimbo'ehara'ġa ndogwerohoi pāo imoka'nhyma. Ojipeji jate ġa gwereko yhara pype.

¹⁵ Igwete yhara pype Jesus'ga imomoranduvi ġa pe.

–Penhimboko'i ti pāo mbovuhava rehe fariseus'ga apoa rehe Herodes'ga apoa rehe no, ei ga ġa pe.

¹⁶ A'ero ġa nhi'igi ojohupe.

–Maraname ga ei pāo mbovuhava pe? ei ġa. Ndirekoi nhande pāo nhandejupi. Nurā po ga ei poro, e'i tehe ġa ojohupe.

Ndokwahavi ġa Jesus'ga rembi'ea. A'ereki ġwemimbo'eaatyviva'ea pe ga ei fariseus'ga nemimbo'ea pe. Herodes'ga nemimbo'ea pe ga ei no a'ea ikwahy hete imbovuhava javijitehe javo.

¹⁷ Jesus'ga okwaha ġanhi'iga ojohupe. A'ero ga ei ġa pe:

–Maranuhūrame pe nhi'igi pāo rerekoe'yma rehe? ei ga. Ndapekwhavi ve pe jipopoakara naerū? Napeangari pe? ei ga ġa pe.

¹⁸ Pendeakwa pe novia. Ndapehepiagi pe ikwahava naerū? ei ga. Peapyakwa pe novia. Napehendukatui pe naerū? Pemoka'nhy pe a'ero nhirembiapoagwera pāes mbohe'yjuhuagwera? ei ga.

¹⁹ Cincova'ea ji ahaygwe'rogwe'ro pāes ima'eamouka cinco milve'ga pe ikwehe, ei ga. Aerē pe imono'ono'ogi haygwera yrua imotynahema. Maramomi pe imotynahemi yrua naerū? ei ga ġa pe.

—Dozeva'ea ore imotynahenahemi ikwehe, ei ġa ga pe.

²⁰ Igwete ga ei:

—Aerē seteva'ea ji haygwe'rogwe'rogi pāes ima'eamouka quatro milve'ġa pe oji'i, ei ga. Maramomi pe imotynahenahemi yrua haygwera imondovo ipype? ei ga ġa pe.

—Seteva'ea ore imotynahemi oji'i, ei ġa ga pe.

²¹ Igwete ga ei ġa pe:

—Pe ndapekwahavi ve naerū? ei ga ġa pe.

Jesus'ga omboheha katu ahe

²² Igwete Jesus'ga heruri herovahema cidade de Betsaida pe. Igwete pevove'ġa hehae'ŷve'ga reruri ga pyri.

—Epoko ti ga rehe ga mbohehakatuaivo, ei ġa ga pe.

²³ Igwete Jesus'ga hoi ga popyhyga ga rerogwovo cidade hugwi. A'ero Jesus'ga nyvuni gareakwari pe ga pokogi hehe. Igwete ga ei:

—Erehepia nde mo? ei ga ga pe.

²⁴ Igwete ga ma'ēi.

—Ahepia ji ġa novīa, ei ga. Yva ja ko ġa. Emo ġa ohooho ogwovo, ei ga Jesus'ga pe.

²⁵ A'ero Jesus'ga pokoga'javi gareakwara rehe. Igwete ga hepiahetei gwihakaturamo.

²⁶ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Eho enhonga pe kiro. Terehoi ti imombe'gwovo enhimbohehaagwera cidadepeve'ġa pe, ei ga.

Nde Ko Cristoramo, ei Pedrova'ea Jesus'ga pe

(Mateus 16.13-20; Lucas 9.18-21)

²⁷ Igwete Jesus'ga hoi ġwemimbo'ehara'ġa pavēi imbojoapiapiavo ogwovo cidades pe – kiroki cidades ira'agwe cidade de Cesarēia de Filipe hugwi. Pea rupi ġa horame ga ei ġa pe:

—Marāi ġa ji ve jipi? ei ga.

²⁸ —“Ga ko João Batista'ga,” ei ġa nde ve, ei ga. Jara'ġa e'i: “Ga ko Elias'ga.” Jara'ġa e'i nde ve: “Ga ko Tupana'ga nhi'ġa mombe'uharava'ea ahepyteripeve'ga – kiroki ahe Tupana'ga nhi'ġa omombe'u ojopy'rovo hako. Okwera ga kiro omanoa hugwi,” ei ġa nde ve, ei ġa Jesus'ga pe.

²⁹ —Oro pe, ei ga ġa pe, marāi pe ji ve a'ero?

Igwete Pedro'ga ei ga pe:

—Nde ko Cristoramo ereko Tupana'ga remimbuhurukaramo, ei ga.

³⁰ Igwete Jesus'ga ei ġa pe:

—Teremombe'ui ti a'ea ojipe'ġa pe, ei ga.

Jesus'ga omombe'u omanoaġwama

(Mateus 16.21-28; Lucas 9.22-27)

³¹ Igwete Jesus'ga ġa mbo'embo'ei.

—Tupana'ga ji mbuhuruka avo teremano ti javo ji ve, ei ga. Ndokoi po ti ġa ji rehe nehē xava'evē'ġa ahembo'ehara'ġa pavēi. Mbatara kwava'ēhara'ġa nduvihava'ġa po ti ndokoi ji rehe nehē no, ei ga ġa pe. He'yjuhuvā'ea po ti ġa imbuhurukari hahyva'ea ji ve nehē. Igwete po ti ġa ji jukaukari nehē. Mokōi pe kirirē po ti ji kwerava'javi nehē, ei ga ġa pe.

³² Jesus'ga omombe'u katu ġa pe okoaġwama. Igwete Pedro'ga ga rerohoi'i onhi'igahyavo ga pe.

—Na rūi po ti nde reaporogitaro hamo, ei ga Jesus'ga pe.

³³ Emo Jesus'ga opyryrŷ ġwemimbo'ehara'ġa ndepiaga onhi'igahyavo Pedro'ga pe.

—Ejipe'a ti ji hugwi, ei ga. A'ereki Satanás'ga nde monhi'ī poro. Tupana'ga opota reki nhimanoa, ei ga. Nde ndereko'i Tupana'ga reaporogita rehe. Yvyakotyve'ga ndeaporogita rehe nde ereko, ei ga Pedro'ga pe.

³⁴ Igwete Jesus'ga ġa mbuhurukari ojipyri ġwemimbo'ehara'ġa he'yjuhuvē'ga pavēi. Igwete ga ei ġa pe:

—Pe ndekopotarame nhiremimbo'eharamo pepohi ti penhimimbotarimova'ea hugwi tako ti Jesus'ga remimbotarimova'ea rupi javo, ei ga. Po ti ġa imbohahyukari pe me pe jukavo vehevi nehē jireheva'ero pejikovo ġwaramo nehē, peko jitehe ti nhiremimbotarimova'ea rupi pejipohire'yma ji hugwi. Peko tuhē ti nhinhi'ġa rupi, ei Jesus'ga ġa pe.

³⁵ Igwete ga ei no:

—Po ti ġa pe jukai jireheva'ero ġwaramo, a'ero po ti pe ndekoi Tupana'ga pyri avuirama nehē. Po ti ġa pe jukai ji mombe'uro ġwaramo, a'ero po ti pe ndekoi Tupana'ga pyri pejikovo nehē, ei ga ġa pe. Po ti pe ei: “Ndakoi po ti ji Jesus'ga remimbo'eharamo tajjukayme ti ġa”, a'ero po ti pe manoi pejigwovo hahyva'ea ruvihava pype nehē, ei ga.

³⁶—Po pe ei: “Ndakoi po ti ji Jesus'ga remimbo'eharamo tapyhy pa ti mbatera jijive”, a'ero po ti pe herekotehei penhimbaterahetea aerē pejigwovo reki hahyva'ea ruvihava pype, ei ga.

³⁷ A'ereki ahe nomondoi mbatera ohohava ikwepykavamo ohorame Tupana'ga pyri, ei ga ga pe.

³⁸ Igwete Jesus'ga ei ga pe no:

—Agwamove'ga opohi Tupana'ga hugwi okote'varuhuavo, ei ga. Po gapyteripeve'ga ei: “Ji Jesus'ga remimbo'eharamo rūi ako heroviare'yma ganhi'iga.” Po ga ei poro, a'ero jirura'javame po ti ji ei ga pe nehē: “Ga ko nhiremimbo'eharamo rūi oko”, ei ga. Ajivyra'ja po ti ji Tupana'gapyrive'ga pavēi Tupana'ga popoakara rerekovo nehē, ei Jesus'ga ga pe.

9

¹—Amombe'u katu ji pe me, ei Jesus'ga ga pe. Omanoe'ymame po ti agwa'ga pyteripeve'ga hepiagi Tupana'ga popoakara nehē ji rekorame gānduvihavuhuhetero nehē, ei Jesus'ga imombe'gwovo ga pe.

Jesus'ga ra'oa ojirojiji aherovaki

(Mateus 17.1-13; Lucas 9.28-36)

² Seis okirirē Jesus'ga trēsve'ga nderohoi ojupi. Pedro'ga ga gweroho Tiagova'ea João'ga no. Ga tehe ga gweroho vvytyruhua rupi yvateuhuva'ea rupi ga nderojiupia. Igwete Jesus'ga ra'oa jirojiji gāndovaki.

³ Gapira hendy'jandy'ja, tiğahivuhu hete. Nanongara tegwete nhande ve ipotukarama tapy'nhapira imotigahivuhuavo.

⁴ Igwete ahe jipiukari ga pe Eliasva'ea Moisésva'ea pavēi – kiroki ahe ymyahū hete omano. Onhi'inhī ahe Jesus'ga pe.

⁵⁻⁶ Igwete Pedro'ga ei ovytyeri pe: “Marā po ti ji ei a'ero?” ei ga. A'ereki gapy'a juahi ga nhimomby'arame ahe repiagi. Igwete Pedro'ga ei:

—Jesus, pyri nhande rekoi avo, ei ga. Na ore japoi na'ē tapyimbovyra pe me a'ero trēsve'ea. Ojipeji po ti ore japoi nde ve, ojipea po ti ore japoi Moisés'ga pe, ojipea po ti Elias'ga pe nehē nohō, ei ga Jesus'ga pe.

⁷ Nanime ijyvi yvağatiga ga arimo ga mongovo o'aği pe. Igwete Tupana'ga nhi'igi yvağatiga hugwi.

—Gaha ko jira'yra'ga nhiremia'nguhete'ga, ei ga Jesus'ga mombe'gwovo. Pehendu katu ti ganhi'iga, ei Tupana'ga ga pe.

⁸ Nanime Jesus'ga remimbo'ehara'ga harekoi novīa. Emo ga ndohepiaga'javi ahe. Jesus'ga tehe ga gwepia ojipyri.

⁹ Igwete ga jyvi vvytyruhua hugwi ojivya. Igwete Jesus'ga ei trēsve'ga pe:

—Tapemombe'ui na'ē ti ga pe penhimbiepiaga, ei ga. Ji kwervirē gwe nhimanoa hugwi, a'ea rupi ti pemombe'u a'ero, ei ga ga pe.

¹⁰ Ojapyaka ga ganhi'iga rehe. Igwete ga ei ojohupe:

—Gara pe ga ei: “Akwerā po ti ji nhimanoa hugwi”? ei ga ojohupe.

¹¹ Aerē ga ei Jesus'ga pe:

—Marā a'ero? ei ga. Orembo'ehara'ga e'i: “Elias'ga na'ē uhu, aerē Cristo'ga ruri a'ero,” ei ga, ei ga. Maraname ga ei a'ea? ei ga Jesus'ga pe.

¹² Igwete ga ei ga pe:

—A'iti tuhē Eliasva'ea uhu na'ē gāndeporogita rerojijiyipava, ei Jesus'ga ga pe. Pejapyaka ti kiro nhimombe'uagwera rehe no, ei ga. A'ereki ymyahū Tupana'ga okwatijaruka ahe ve ji mombe'gwovouka hako no. Nahā ahe ei: “He'yiva'ea po ti ga imondoi hahyva'ea ga pe okote'varuhuavo nehē ndorokoi ore nde rehe javo nehē.” Poha ahe ei ji mombe'gwovo hako, ei Jesus'ga ga pe.

¹³ Kiro ji ekatui pe me a'ero, ei Jesus'ga. Eliasva'ea uhu reki ikwehe. A'ero ga ndekote'varuhui ahe ve gwemimbotarimova'ea rehe okovo gwaramo, ei ga. Na tuhē Tupana'ga rembikwatijarukara ahe mombe'u nhogwenonde hako, ei Jesus'ga ahe ko João Batistava'ea javo ga pe.

Jesus'ga ombojipe'a anhağa ahera'yra'va'ea hugwi

(Mateus 17.14-21; Lucas 9.37-43a)

¹⁴ Igwete Jesus'ga jivyra'javi trēsve'ga pavēi gwemimbo'ehara'ga pavēi. Igwete ga nduri jara'ga pyri noveve'ga pyri. Urame ga he'yjuhuve'ga ndepiagi noveve'ga pyri Jesus'ga remimbo'ehara'ga pyri. A'ereki judeus'ga mbo'ehara'ga ga nhi'igayva.

¹⁵ Nanime he'yjuhuve'ga Jesus'ga repiagi onhimomby'avo ga mboha'uve'yma.

—Kiro ga ruri Jesus'ga, ei ga ojohupe.

Igwete ga nhani ogwovo ga pyri.

- ¹⁶ Igwete Jesus'ga ei ġa pe:
 –Manongara rehe pe nhonhi'igayvayvaruhui?
- ¹⁷ Igwete ġapyteripeve'ga ei ga pe:
 –Jesus, ei ga. Aru ji jira'yra'ga nde pyri ko novia. A'ereki anhaġa opojyka ga jipi, ei ga. Nomonhi'igukari jira'yra'ga a'ero, ei ga ga pe.
- ¹⁸ Ga pojkaramme ga mbo'ambo'ari ga noġa. Hendyjuiporuhu ga. Haingryngyryi ga no. A'ero ga vyvyrakwenamo, ei ga. Igwete ji ei neremimbo'ehara'ga pe: “Pembójipe'a anhaġa ga hugwi,” a'e ji ġa pe novia. Tegwete reki ġa pe ipe'ahava ga hugwi, ei ga Jesus'ga pe.
- ¹⁹ Igwete Jesus'ga ei ġa pe:
 –Pe ndapejikoguhui ji rehe jipi, ei ga. Manamehū po ti pe jikogi ji rehe nehē naerū? A'ereki ji jikwerajahivuhu pe ndehe, ei Jesus'ga ġa pe. Peru ga ji pyri a'ero, ei ga ġa pe.
- ²⁰ Igwete ġa tayri'ga reruri Jesus'ga pyri. Anhaġa Jesus'ga repiagame tayri'ga moheō'ari. Igwete ga ari vyvyo ojavajirejireva. Hendyjuipo hete ga.
- ²¹ Igwete Jesus'ga ei ġaruva'ga pe:
 –Maramomi kwara ga pojkara rehe?
 –Gavoja'igwera jate ga pojkari, ei ga.
- ²² Igwete ga mombomombori tata pyteri pe jipi. Ypy pe ga mombomombori no tajuka ga javo novia, ei ga. Po nde ikwahavi ore pokoga, ore porogwety ti a'ero, ei ga Jesus'ga pe.
- ²³ –“Po nde ikwahavi,” ere nde ji ve naerū? ei Jesus'ga ga pe. Tupana'ga okwaha pa ġa pokoga jipi – kiroki ġa ojiko ga rehe, ei ga.
- ²⁴ Igwete ġaruva'ga ei:
 –Ajiko ji ga rehe novia. Ji poko ti a'ero ji mbojikoheteavo Tupana'ga rehe nehē, ei ga.
- ²⁵ Igwete he'yjuhuvē'ga nhani ojatykavo ga pyri. Gandura repiagame Jesus'ga nhi'igahyi anhaġa pe – kiroki nomonhi'iga'javi tayri'ga mboapyagweva no. Igwete ga ei jupe:
 –Jihi a'e nde ve: Ejipe'a ga hugwi. Terepojkara'javi ti ga, ei Jesus'ga jupe.
- ²⁶ Igwete anhaġa hapukai tayri'ga momanoahiva ojipe'avo ga hugwi. Omanova'ea ja ga reko'i upa. Nurā he'yive'ga etehei ga pe:
 –Omano ga upa.
- ²⁷ A'ero Jesus'ga ga popyhygi ga mbovyta. Igwete ga po'am'i okovo. A'ereki ga pyry hete kiro.
- ²⁸ Aerē Jesus'ga hoi onga pype. Igwete garemimbo'ehara'ga hoi javo ga pe ojipe'ga ndovakie'y.
 –Marā ore norombójipe'akwahavi anhaġa ga hugwi? ei ġa Jesus'ga pe.
- ²⁹ –Penhi'igame jate Tupana'ga pe po ti pe imbojipe'a'aukari nanongara, ei Jesus'ga ġa pe.
- Jesus'ga omombe'ua'ja omanoagwama*
 (Mateus 17.22-23; Lucas 9.43b-45)
- ³⁰ Aerē Jesus'ga hoi pea hugwi ogwoogwovo Galilėapeve'ga gwyrta rupi. Jesus'ga ndopotari ohoa kwahava.
- ³¹ A'ereki ga ġwemimbo'ehara'ga mbo'e pota omanoagwama rehe.
 –Ji mondouka po ti ġa nhiarōe'yve'ga po pe nehē ji jukavouka nehē, ei ga. Mokōi ti pe kiri ji jukarē nehē. Kirē ti ji kwera'javi nehē, ei ga ġa pe novia.
- ³² Emo ġa ndokwahavi garembe'ea ma gara pe ga ei javo ojohupe. Ga pe ġa nde'ia'uvi reki.
- Manamo nhandejoheva'ero? ei ahe*
 (Mateus 18.1-5; Lucas 9.46-48)
- ³³⁻³⁴ Pea rupi Jesus'ga hoi ogwovo. Oro Jesus'ga remimbo'ehara'ga, onhi'igayva ġa ojohupe.
 –Manamo nhandejoheva'ero? Ji ko koji'i pe hohe, ei ġa ojohupe.
 Igwete ġa nduri ovahema cidade de Cafarnaum me. Ohorame onga pe Jesus'ga ei ġa pe:
 –Manongara rehe pe nhonhi'igayvayvari nhande rurame pea rupi? ei ga.
 Igwete ġa nonhi'igi opoyjayjare'ymamo. A'ereki ġa onhonhi'igayva onhimboheteavo pea rupi ogwovo ji ko pe hohe javo ojohupe.
- ³⁵ A'ero Jesus'ga apygi ġa mbuhurukapava ojipyri. Igwete ga ei ġa pe:
 –Pejikopotarame ġahoheva'ero penhimongo na'ē ti okoteheva'ero ojipe'ga pokopokoga jipi, ei ga ġa pe.
- ³⁶ A'ero ga tayri'ga mbuhurukari ga rerua ġapyteri pe ga anhuvana. Igwete ga ei ġwemimbo'ehara'ga pe:
³⁷ –Pehepia tayri'ga, ei ga. Kiroki ġa oko nanongara'ga ndehe ġa ko Jesus'gareheva'ero javo – ġa oko ji rehe no, ei ga. Kiroki ġa oko ji rehe nde ko Tupana'ga repykaramo javo – ji rehe jate rūi ġa oko. Ga oko nhimbuhurukara'ga rehe no, ei Jesus'ga ġa pe.

*Gahā nhande repy, ei Jesus'ga
(Lucas 9.49-50)*

³⁸ Igwete João'ga ei Jesus'ga pe:

—Orohepia ore hajiheve'ga oji'i, ei ga. Ombojipe'a ga anhağa ojipe'ğa hugwi. Ombojipe'a ga ndepopoakara pyvõ nde renoina, ei ga Jesus'ga pe. Nurã ore ei ga pe: “Terembojipe'ai anhağa ga hugwi Jesus'ga renoina,” oro'e ore ga pe. A'ereki ga nhandereheva'ea rüi, ei João'ga ga pe.

³⁹ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Tape'ei poa ga pe, ei ga. Japovame ahemonhimomby'ava'ea jipopoakara pyvõ po ti ga nanhimbotegeteweti kotihĩ nehẽ, ei ga.

⁴⁰ Kiroki ga nianemovahĩ – gahā nhande repy a'ero, ei Jesus'ga ga pe.

⁴¹ Amombe'u katu ji pe me, ei ga. Kiroki ga pe poko ga ko Cristo'gareheve'ga jawo – ga pe po ti Tupana'ga ikwepygi imondokatuavo nehẽ. Yhya vehevi ga imbuhurame pe me pey'gwavamo, a'ero po ti ga ikwepykaturũ tuhẽ ga pe nehẽ, ei Jesus'ga ga pe.

*Tiruahũ hete ga pe, ei Jesus'ga
(Mateus 18.6-9; Lucas 17.1-2)*

⁴² Igwete Jesus'ga ei no:

—Tapembo'e ti ji ojipe'ga rehe kiro. Po ga nhapytĩ itaruvihavuhua gajura rehe ga momboa ypy pe, a'ero po tiruahũ ga pe, ei ga. Koji'i hete po ti tiruahũ ga pe ga jireheve'ga mbote'varuhurame tayri'ga huvihava'garũive'ğa, ei Jesus'ga ga pe.

⁴³⁻⁴⁴ Igwete ga ei no:

—Po pe ndekote'varuhui pejipoa pyvõ, marã re po ti pe napemondohoguhui pejipoa imomboa a'ero torokote'varuhua'javyme ti jawo? ei ga ga pe. Tiruahũ po pe me pe ojipeji herekorame pejipoa novĩa, ei ga. Po ti pe mokõi pejipoa rerohoi hahyva'ea ruvihava pype pejikote'varuhua pige'yma gwaramo nehẽ, a'ero po ti koji'iete'i tiruahũ pe me nehẽ. A'ereki pevova'ea tata ndogweva'javi nehẽ, ei ga. Koji'i pyry po ti pe herohoi pejipoe'yma vehevi yvagi pe Tupana'ga pyri nehẽ, ei Jesus'ga ga pe.

⁴⁵⁻⁴⁶ —Po pe hoi pejikote'varuhua'javyme ti jawo? ei ga ga pe. Tiruahũ po pe me pe herekorame ojipeji pejipya novĩa, ei ga. Po ti pe mokõi pejipya rerohoi hahyva'ea ruvihava pype pejikote'varuhua pige'yma gwaramo nehẽ, a'ero po ti koji'iete'i tiruahũ pe me nehẽ, ei ga. Koji'i pyry po ti pe herohoi yvagi pe pejipye'yma vehevi nehẽ, ei Jesus'ga ga pe.

⁴⁷ —Po pe pejeakwara pyvõ hepiagi ite'varuhuva'ea – kiroki onhimbohepia'ngi pe me, marã re po ti pe ndapehekyjuhui pejeakwara torokote'varuhua'javyme ti jawo? ei ga ga pe. Tiruahũ po pe me pe ojipeji herekorame pejeakwara novĩa, ei ga. Po ti pe mokõi pejeakwara rerohoi hahyva'ea ruvihava pype nehẽ pejikote'varuhua pige'yma gwaramo nehẽ, a'ero po ti koji'iete'i tiruahũ pe me nehẽ, ei ga. Koji'i pyry po ti pe herohoi ojipeji vehevi nhandervihava'ga pyri Tupana'ga pyri nehẽ, ei ga ga pe.

⁴⁸ A'ereki

“hahyva'ea ruvihava pype ndopiga'javi ahe hugwi hahyhetea. Ndogweva'javi tata”, ei Jesus'ga ga pe.

⁴⁹ —Nhande nhikwava'e'game Tupana'ga pe po ti tata'java'ea hahyva'ea nhande rereko nehẽ, ei ga. Peko tuhẽ ti ji pavẽi jireheva'ero. Tapepohiri ti ji hugwi, ei Jesus'ga ga pe.

⁵⁰ —Pyry ko jukyra, ei ga. A'ereki a'ea oko mbatera pavẽi heheva'ero. Pyryve'yname ndikwahya'javi. Nurã ji ei pe me: Peko pyry ti ji pavẽi jireheva'ero. Pejikoty'a tuhẽ ti ji pavẽi. Pejogwereco katu ti no, ei Jesus'ga ga pe ogwovo pea hugwi.

10

*Ahepohira hembirekoa hugwi
(Mateus 19.1-12; Lucas 16.18)*

¹ Aerẽ Jesus'ga hoi Judéiapeve'ğa gwyrã rupi. Igwete ga herohoi rio Jordão aherovai herogwovo. A'ero pevove'ğa jatykaa'javi Jesus'ga pyri onhimongyavo. Igwete ga ga mbo'ei. A'ereki na tuhẽ ga ga mbo'embo'ei jipi ga nderekovo.

² Igwete fariseus'ga nduri. “Tihendu ganhi'iga nhande ve. A'ero po ti nhande ga mbotegeteweti nehẽ,” ei ga ojohupe. Igwete ga ei Jesus'ga pe:

—Marã naerũ? ei ga. Moisésva'ea remimbo'eagwera rupi ga ndekoi opohirame gwembireko'ğa hugwi kunhangwera'ğa hugwi naerũ? ei ga ga pe.

³ Igwete Jesus'ga ei:

—Marã Moisésva'ea ikwatijari pe me gwemimbo'eagwera noğa hako naerũ? ei ga ga pe.

⁴ Igwete ga ei:

—Moisésva'ea e'i:

“Tokwatija na'ē ti ǵa inoǵa kunhangwera'ǵa pe apohi ji kiro nde hugwi javo,” ei ahe.

“A'ero po ti ǵa pohiri ǵwembireko'ǵa hugwi,” ei ahe ikwatija hako, ei ǵa Jesus'ga pe.

⁵—Napeangarihu pe pejiko'e yma Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi, ei Jesus'ga ǵa pe. Nurā Moisés'va'ea okwatija a'ea pe me ǵwemimbo'eagwera noga, ei ga.

⁶Jypya ko na rūi reki hako. Jypya vyakotyve'ǵa aporame

“Tupana'ga ga apoi akwaimbae'ǵa kunhahēa reheve”, ei Jesus'ga.

Nahā e'i Tupana'ga rembikwatijarukara, ei ga.

⁷“Nurā ko akwaimbae'ǵa ja'ogi uva'ǵa hugwi oy'ǵa hugwi ǵwembirekokaturo.

⁸Igwete ǵa ojogwerekoro ǵwaramo ojipejiva'ea ja akwaimbae'ǵa garembirekohēa pavēi;” ei ikwatijara, ei ga.

A'ero ǵa mokonha ja rūi. Ojipejiva'ea ja reki ǵa ndekoi, ei ga ǵa pe.

⁹Tupana'ga ko ǵa mbojogwerekouka. Nurā po ǵa ndopohiri ojohugwi hamo, ei ga ǵa pe.

¹⁰Aerē onga pe Jesus'ga remimbo'ehara'ǵa ea'javi ga pe:

—Marāi re ko nde imombe'gwovo ǵa pe ko?

¹¹Igwete ga ei ǵa pe:

—Kiroki ga opohi ǵwembirekohēa hugwi ojipehēa rerekovo – oajuajuro ǵwaramo ga rekote'varuhui ǵwembirekopyvehēa pe, ei ga.

¹²Na jitehe hēa opohirame ǵwembireko'ǵa hugwi ojipe'ga rerekovo hēa rekote'varuhui ǵwembirekopyve'ga pe a'ero. A'ereki hēa ajuajuri, ei Jesus'ga ǵa pe.

Jesus'ga omomyry tay'riva'ea pe

(Mateus 19.13-15; Lucas 18.15-17)

¹³Igwete pevove'ǵa tayri'ga nderunderuri Jesus'ga pyri topoko ti ga ǵa ndehe javo.

—Ere ti Tupana'ga pe tomomyry ga ǵa pe javo, ei ǵa ga pe.

Emo Jesus'ga remimbo'ehara'ǵa e'i ǵa pe:

—Taperuruhui ǵa ga pyri, ei ǵa.

¹⁴Hepiagame Jesus'ga nhimonha'ngahetei o'ama. Igwete ga ei ǵwemimbo'ehara'ǵa pe:

—“Taperuruhui ǵa,” tape'euhui ǵa pe, ei ga. Tuhu tuhē ti ji pyri tayri'ga. A'ereki nanongara'ǵa'jave'ǵa pe Tupana'ga pyry hete okovo ǵa jikogame ojihe, ei ga ǵa pe.

¹⁵Tamombe'u katu ti pe me: Tayri'ga ojiko uva'ǵa ndehe okovo ǵanemimbotarimova'ea rehe, ei ga. Kiroki ǵa oko tayri'ga ja rūi – ǵa ndojikogi Tupana'ga rehe okoe yma garembimbotarimova'ea rehe. Ga po ti nomongoi Tupana'ga gwuvihavuhetero nehē, ei Jesus'ga ǵa pe.

¹⁶Igwete ga tayri'ga anhuvani opokoga ǵa ndehe. Igwete ga ei Tupana'ga pe:

—Emomyry ǵa pe, ei Jesus'ga javo ga pe.

Imbateheteva'ea nomondopapotari

(Mateus 19.16-30; Lucas 18.18-30)

¹⁷Jesus'ga horame pea rupi kiro ojipe'ga ruri onhana. Igwete ga renypy'andurugi Jesus'ga pyri ta'e ti ǵambo'ehara'ǵa pe javo.

—Jesus, ei ga. Marāva'ea rupi pyryva'ea rupi po ti ji rekoj nehē jirekoagwamamo Tupana'ga pyri avuirama nehē? ei ga ga pe.

¹⁸Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Maraname nde ei pyryva'ea rehe? Tupana'ga nhi'ǵa jate ko pyry, ei ga ga pe.

¹⁹Nde erekwaha Tupana'ga remimbo'eagwera Moisés'va'ea pe hako, ei Jesus'ga. A'ereki Tupana'ga e'i:

“Terejukai ojipe'ǵa.

Tererekoi ojipe'ǵa nembireko'ǵa.

Teremimi ojipe'ǵa mbatera.

Tane'mbei ojipe'ǵa mombe'gwovo.

Teremoandyandyi ojipe'ǵa gambatera rerogwovo.

Emondo ejeaporoǵita imohana ejuva'ga rehe eyhēa rehe no,” ei Tupana'ga, ei ga ga pe.

²⁰Igwete ga ei Jesus'ga pe:

—Jivoja'irame vehevi ji hendukatupavi garemimbo'eagwera jipi, ei ga.

²¹Ga repiagame Jesus'ga ga arōhetei. Igwete ga ei ga pe:

—Nahā na'ē po ti nde rekoj a'ero hamo. Eho na'ē ti embatera imondopava itambere'ia rehe imondovo itambere'ia imbatere'ive'ǵa pe nehē, ei ga. A'ero po ti Tupana'ga imomyryvi nde ve yvagi pe nehē, ei ga ga pe. Imondopavirē embatera ti ejo ji pyri ekovo nhiremimbo'eharamo. Ji rehe jate ejiko, ei Jesus'ga ga pe.

²²Jesus'ga nhi'ǵa renduvame ga ndovy'ari ogwovo. A'ereki he'yjuhu gambatera.

²³Igwete Jesus'ga jirovagi javo ǵwemimbo'ehara'ǵa pe.

—Kiroki ġa imbate hete - hahy ġa pe ġa erame Tupana'ga pe eko ti oreruvihavuhuhetero javo. A'ereki ġa okoheterame ombatera rehe ndokoi garembi'ea rupi, ei ga ġa pe.

²⁴ Henduvame ganhi'igā garemimbo'ehara'ġa nhimomby'ai a'ero. Igwete Jesus'ga ea'javi ġa pe:

—Hahy imbateheteve'ġa pe ġa erame Tupana'ga pe eko ti oreruvihavuhuhetero javo, ei ga ġa pe.

²⁵ Tegwete yuranuhūa'javuhuva'ea camelo ikihava agulha kwa'ria rupi. Tegwete hete reki imbateheteve'ġa hohava Tupana'ga rembi'ea rupi okoheterame ombatera rehe, ei Jesus'ga ġa pe.

²⁶ Kiro ġa nhimomby'ahetei a'ero. Igwete ġa ei ojohupe:

—Ma'ġa po ti oho Tupana'ga pyri yvagi pe nehē naerū?

²⁷ Igwete Jesus'ga ġa ndepiagi javo ġa pe.

—Tegwete tuhē ganhimondohava ga pyri, ei ga. Tupana'ga jate ġa mondoukari ojipyri. A'ereki Tupana'ga ikarakatu pa hete, ei ga ġa pe.

²⁸ Igwete Pedro'ga ei ga pe:

—Jesus, ei ga. Oropohi katu ore orombatera hugwi orogwovo nde rupi neremimbo'eharamo, ei ga.

²⁹ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Tamombe'u katu ti ji pe me: Okopotarame jireheva'ero ġa pohiri tuhē tamombe'u ti Jesus'ga ojipe'ġa pe javo, ei ga ġa pe. Jara'ġa opohi ġwonga hugwi, ei ga. Jara'ġa opohi oirū'ġa hugwi. Jara'ġa opohi okuvyra'ġa hugwi. Jara'ġa opohi ġwendyra'ġa hugwi, ei ga. Jara'ġa opohi oy'ġa hugwi uva'ġa hugwi no tamombe'u Jesus'ga ojipe'ġa pe javo, ei ga. Jara'ġa opohi gwa'yra'ġa hugwi. Jara'ġa opohi ogwyrā hugwi tamombe'u Jesus'ga ġa pe javo, ei ga.

³⁰ Kiroki ġa jireheva'ero opohi ombatera hugwi, gwe'yja'ġa hugwi - gwereko po ti ġa he'yjuhuheteve'ea agwamo nehē ġwonga oirū'ġa no okuvyra'ġa ġwendyra'ġa no oy'ġa no gwa'yra'ġa no ogwyrā nehē no, ei ga ġa pe. Aerē po ti ġa hohetei Tupana'ga pyri nehē no. Nane'ymi po ti ġa ndekoi ga pyri a'ero nehē, ei ga. Emo nhiarōe'yve'ġa po ti imbohahyukari na'ē ġa pe agwamo nehē, ei ga ġa pe.

³¹ Kiroki ġa huvihava agwamo - he'yive'ġa po ti ndokoa'javi huvihavamo onhimongyavo aerē nehē. Kiroki ġa huvihava rūi agwamo - ġahā po ti huvihavamo oko nehē, ei Jesus'ga ġa pe.

Jesus'ga omombe'ua'ja omanoagwama

(Mateus 20.17-19; Lucas 18.31-34)

³² Igwete Jesus'ga hoi pea rupi ogwovo Jerusalēm me. Ga na'ē oho dozeve'ġa nenonde. Igwete ga nhimomby'ai ga rehe ogwovo. Ojipe'ġa oho ġandeviri okyhyjiavo ogwovo. Igwete Jesus'ga dozeve'ġa nderohoi'i ġa hugwi aerēva'ea mombe'gwovo ġa pe. Igwete ga ei ga pe:

³³ —Pehendu ti nhinhi'igā, ei ga. Kiro po ti nhande hoi Jerusalēm me nehē, ei ga. Igwete po ti ġa ji mondoukari ahembo'ehara'ġa po pe nehē ikwava'ehara'ġa nduvihava'ġa po pe nehē no, ei ga ġa pe. “Eremano po ti nde hamo,” e po ti ġa ji ve nehē, ei ga. Nurā po ti ġa ji mondoukari judeus'ġarūive'ġa pe a'ero nehē, ei ga ġa pe.

³⁴ Ġahā po ti ji rerekomemuaḥū nehē, ei ga. Onyvū po ti ġa ji rehe ji nupanupamo ipira apopyra pyvō nehē. Igwete po ti ġa ji jukai nehē, ei ga. Emo mokōi pe kirirē po ti ji kwerava'javi nhimanoa hugwi nehē, ei Jesus'ga onhimombe'gwovo ġa pe.

Zebedeu'ea ra'yra'va'ea oko pota memei huvihavamo

(Mateus 20.20-28)

³⁵ Aerē Zebedeu'ga ra'yra'ġa nduri Jesus'ga pyri Tiagova'ea Joāo'ga pavēi. Igwete ġa ei ga pe:

—Jesus, oropota ore nderekoagwama oreremimbotarimova'ea rehe, ei ga ġa pe.

³⁶ —Gara pe pepota naerū? ei ga ġa pe.

³⁷ —Toromoirū ti nde vyakotyve'ġa nduvihavamo nde rekorame ġa mondomondovo nehē. Toroapy ti ore nde pyri nde mbojogwovaita a'ea rupi nehē, ei ga Jesus'ga pe.

³⁸⁻³⁹ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Ndapekwahavi pe nanongara pe'erame, ei ga ġa pe. Aerē po ti hahy hete ji ve nehē. Po pe ji moirūi, a'ero hahy hete pe me nehē no, ei ga. Marā a'ero? Peko pe nanongara rehe naerū? ei ga ġa pe.

—Toronhimboita ti ore jupe, ei ga.

—Aerē po ti ġa ji jukai nehē no. A'ero po ti ġa pe jukapotari nehē no. Marā a'ero? ei ga ġa pe.

—Na ga ore jukai nehē no, ei ga.

—Ombuhu tuhē po ti ға hahyva'ea ji ve ji jukavo nehē. Na tuhē po ti ға pe nderekoi nehē no, ei Jesus'ga ға pe.

⁴⁰ Emo ji rūi po ti amboapyguka ға jipyri nehē tombojogwovai ға ji rehe javo, ei ga. A'reki ymya Tupana'ga omboavujikwe ғандекоhavaғwama ji pyri. Gahā po ti ji moirū ға mondomondovo a'ero nehē, ei Jesus'ga ға pe.

⁴¹ Jara'ga dezve'ga henduvame João'ға nhī'ға Jesus'ga pe ға nhimonha'ngai ға ndehe.

⁴² Igwete Jesus'ga ға mbuhurukapavi ojipyri ғwemimbo'ehara'ға. Igwete ga ei ға pe:
—Pejapyaka ti nhinhi'ға rehe, ei ga. Pekwaha pe hajiheve'ға ndeaporogita – kiroki ga e'i ore ko ғандувihava javo. Ga omboporavykyuhu ogwyripeve'ға jipi ға mbovavaguhuva ға nderekovo, ei ga ға pe.

⁴³ Pe po na rūi pejogwereco hamo jireheva'ero ғwaramo, ei ga ға pe. Po ti pe ndekopotari jara'ға nduvihavamo, a'ero po ti pe ға pokogi hamo.

⁴⁴ Po ti pe ndekopotari ғahohepava'ero, koji'i po ti pe ға pokopahetei hamo, ei ga.

⁴⁵ A'reki ji vehevi ajo tapoko pa ti ға javo. Ji ndajori ji pokopoko javo ға pe, ei ga. Tamano javo ji ruri ға ndepyga yvyva koty. Nahā po ti ji he'yjuhuve'ға mbopiro'yi ga ndekote'varuhua hugwi nehē, ei ga ға pe.

Jesus'ga omboheha katu Bartimeuva'ea

(Mateus 20.29-34; Lucas 18.35-43)

⁴⁶ Aerē Jesus'ga ғwemimbo'ehara'ға nderohoi ға nderovahema cidade de Jericó pe ға nderokwava hupi. He'yjuhu ға ogwovo ға ndupi no. Ga horame jugwi Bartimeu'ga onhi'ға mbuhuri Jesus'ga pe. A'reki Bartimeu'ga heakwagweva'ero oko Timeu'ga ra'yra'ға. A'ero ga apygi pea rovai itambere'ia rehe oporanduranduva upa.

⁴⁷ Igwete pevove'ға ei:

—Kiro ki ga u Jesus'ga Nazarépeve'ға.

Henduvame Bartimeu'ga onhi'ға mbuhuri Jesus'ga pe a'ero.

—Jesus, nde ko Daviva'ea rymyminoa Tupana'ға remimbuhurukara, ei ga ға pe. Ji porogwety ti, ei ga.

⁴⁸ Igwete ға nhī'ғahyi ға pe onhimongyavo epi te javo. Igwaigwavete reki ға onhi'ға mbuhuri ға pe.

—Nde ko Daviva'ea rymyminoa Tupana'ға remimbuhurukara. Ji porogwety ti, ei ga ға pe.

⁴⁹ Igwete Jesus'ga pytai.

—Pe'e ga pe tuhu ға ji pyri a'ero, ei ga ға pe.

Igwete ға ei heakwagweve'ға pe:

—Enogatu ti epy'a, ei ға ға pe. Epo'ā ejoa ға pyri. “Tuhu ға ji pyri,” ei ga nde ve, ei ga ға pe.

⁵⁰ Igwete ga po'ami hekyita opira i'arimova'ea nhandaie ua Jesus'ga pyri.

⁵¹ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Gara nde erepota?

—Jesus, tajireha katu ti, ei ga ға pe.

⁵² —Heregwovo a'ero, ei Jesus'ga ға pe. Nde erejiko ji rehe. Nurā nde reharo kiro, ei ga.

Igwete ga reakwakaturo a'ero. Jesus'ға rupi ға hoi a'ero pea rupi ogwovo.

11

Jesus'ga ovahē Jerusalém me Domingo dos ramos

(Mateus 21.1-11; Lucas 19.28-40; João 12.12-19)

¹ Ohorame Jerusalém me vytyruhu pe na'ē Jesus'ға vahemi oliveiras ndyvuhu pe monte das Oliveiras pe. Ira'agwe cidades ojopyjopyri tuvi Betfagē Betânia pavēi. Igwete Jesus'ға ei mokonha'ға pe ғwemimbo'ehara'ға pe:

² —Hepejigwovo cidade pe penhinondeva'e pe, ei ga. Pevahemame ti pe hepiagi jumentinho i'ama nehē, ei ga ға pe. Ojugwa ға imo'ama yva rehe. Ndohoi ve ға i'arimo, ei ga. Pekwahara ti herua, ei ga.

³ Po ti ға ei pe me: “Maraname pe ikwaharavi a'ea?”, pe'ji ti ға pe: “Nhandepojkaharete'ға ti togwereco'ā na'ē. Kotihī po ti ga imbuhura'javi avo nehē,” pe'ji ti ға pe, ei ga ға pe.

⁴ Igwete ға hoi hepiaga jumentinho. A'reki pevove'ға ojugwa imo'ama pea rupi onga jurukwara pyri. Kiro ға ikwaharavi a'ero.

⁵ Pevove'ға ға ndepiagame e'i ға pe:

—Maranuhūrame pe ikwaharavuhui ta'yra?

⁶ Igwete ға imombe'ui ға pe Jesus'ға rembi'ea.

—Peroho ti ga pe a'ero, ei ға ға pe.

⁷ Igwete ġa heruri jumentinho Jesus'ga pe. Igwete ġa inoġi oapoa tapy'ynhapira iku-pepytera rehe. A'ero Jesus'ga hoi i'arimo.

⁸ Igwete he'yive'ga heroporopori opira i'arimova'ea pea rupi inoġa timbojigwa pehea ga pe javo. Ojipe'ga omondohondoho pindova rohova nhu me herua. Igwete ġa imondomondo pea rupi imbokatuavo ga pe. Nahã ġa Jesus'ga mbojiroviari ga rerua nhanderuvihavuhuhete'ga kiro u javo.

⁹ Kiro garenondeve'ga hapukai garevirive'ga pavëi.

“Timbohete Tupana'ga!” ei ġa.

“Nhandepojykaharete'ga ti tomombyry ga pe

– kiroki ga nhandepojykaharete'ga ombuhuruka nhande pyri ga mongovouka nhanderuvihavuhuhetero,” ei ġa.

¹⁰ “Tupana'ga tomombyry nhaneramonhava'ea'jave'ga pe Daviva'ea'jave'ga pe kiro ga rurame nhanderuvihavuhuhetero,” ei ġa.

“Timbohete Tupana'ga yvagipeheteve'ga a'ero!” ei ġa.

¹¹ Igwete Jesus'ga vahemi Jerusalm me ogwovo ġajatykahavuhua rokari pe o'ama. Oharekorë mbatera rehe nhaporem Jesus'ga dozeve'ga nderohoi Betânia pe ġa nderokia. A'ereki oho kwara.

Jesus'ga e' i figueira pe

(Mateus 21.18-19)

¹² Ko'emame Jesus'ga jivyri Betânia hugwi. Igwete ga jukai ty'ara.

¹³ Irupe ga hepiagi figo'yva figueira ka'a rerekojiperame. Igwete ga hoi tahepia yva'ia javo novia. Ovahemame ga ka'atehea hepiagi. A'ereki a'ea rupi ndi'ai ve tuhë jipi yva'ia.

¹⁴ Igwete ga ei yva pe:

–Ndehe po ti nande'aa'javi nehë ġanembi'uhavamo nehë, ei ga jupe.

Garemimbo'ehara'ga ġwendu ganhi'iga a'ero.

Jesus'ga omo'emba ahe ahejatykahavuhua hugwi

(Mateus 21.12-17; Lucas 19.45-48; João 2.13-22)

¹⁵ Aerë Jesus'ga vahemi ua Jerusalm me. Igwete ġa nduri ġajatykahavuhua rokari pe. Pevove'ga oma'ema'ë mbatepyryva ojipe'ga pe jipi inambu'ia no. A'ereki a'ea ġa omondo ikwava'ehara'ga pe tomondo ti ga Tupana'ga pe javo. Itambere'ia rehe ġa oma'ema'ë ġa pe ġa moandyandyjuhuavo jipi. Mesas pyri ojipe'ga neni hajiheve'ga itambere'ia pyhypyhyga judeus'ga itambere'ia kwepykwepyga imondovo ġa pe. Igwete Jesus'ga nduri okari pe ġa ndepiagi. Kiro ga nhimonha'ngai ġa ndehe a'ero ġa mo'emo'embava pea hugwi. Igwete ga imbojirejirevi itambere'ia kwepykara'ga mesas. Ga imbojirejirevi ġa'apykava ġa hugwi no – kiroki ġa oma'ema'ë inambu'ia oina.

¹⁶ Igwete ga ndogwerokwarokwarukari mbatera ġajatykahavuhua rokara pytera rupi.

¹⁷ A'ero ga ei ġa pe ġa mbo'eavo.

–Tupana'ga okwatjaruka onhi'iga hako, ei ga. Nahã Tupana'ga ei a'ero hako:

“Yvyakotyve'ga nhaporem ti tonhi'ĩ ji ve nhironga pype,” ei Tupana'ga hako, ei ga.

Pe ki a'e te pe'e pejohupe: “Timoandyandyjuhu ti ġa ikwepykwepygame Tupana'ga ronga pype,” pe'e pe, ei Jesus'ga. Nahã pe Tupana'ga ronga mongoukari iporomive'ga nduhavamo, ei Jesus'ga ġa pe.

¹⁸ Aerë ikwava'ehara'ga nduvihava'ga ikwahavi Jesus'ga nhi'iga ġa pe judeus'ga mbo'ehara'ga pavëi. Igwete ġa ei:

–Marã re po ti nhande ga rerekoi ga jukavo nehë? ei ġa ojohupe. Tijukaukaryme ti ga he'yjuhuve'ga ndovaki, ei ġa. A'ereki ġa onhimomby'a pa garemimbo'ea repiagi, ei ga ojohupe.

Nurã ġa kyhyji ga pyhyge'yma.

¹⁹ Ka'aru hete Jesus'ga hoa'javi cidade de Jerusalm hugwi ogwovo Betânia pe okia.

Pejiko ti Tupana'ga rehe, ei Jesus'ga

(Mateus 21.20-22)

²⁰ Ko'emame ojivryame Jesus'ga kwavi pea rupi. Igwete ġa hepiagi akoja figo'yva. Inhyamba reki. Hapoa vehevi inhyamba.

²¹ A'ero Pedro'ga ikwahava'javi Jesus'ga nhi'iga jupe. Igwete ga ei ga pe:

–Jesus, ehepia! ei ga. Erenhi'igahy nde figo'yva pe kirame oji'i. Kiro inhyambavamo a'ero, ei ga ga pe.

²² Igwete Jesus'ga ei ġa pe:

–Pejiko ti Tupana'ga rehe, a'e ji pe me, ei ga.

²³ Tamombe'u katu ti pe me: Ga jikogame Tupana'ga rehe oporanduva ga pe Tupana'ga po ti ġwendu katu nhinhi'iga javo, na ja po ti hekoi ġa pe a'ero nehë, ei ga. Po ti ġa ei

Tupana'ga pe tojipe'a ti yvytyruhua onhimomboo ypihua pype javo, a'ero po ti Tupana'ga imbojipe'ai ga pe, ei ga. Po ti ga ndogweroviarihihũ mara'ngu po ti ojipe'avo javo, a'ero po ti Tupana'ga nombjojipe'a ukari ga pe nehẽ, ei ga.

²⁴ A'ero ji ei pe me: Peoporanduvame Tupana'ga pe penhimimbotarimova'ea rehe, perovia ti garemimbuhurağwama pe me. A'ero po ti ga imbuhuri pe me nehẽ, ei Jesus'ga ga pe.

²⁵ Po ojipe'ga oko te'varuhu pe me. A'ero po pepy'a heahemuhũro ga rehe. Penhi'igame Tupana'ga pe penhi'ama tapekwahava'javi ti akoja'ga rekote'varuhua, ei ga. Pe ikwahava'jave'ymame garekote'varuhua henonhe'yma po ti nhanderuvete'ga yvagipeve'ga ndokwahava'javi pendekote'varuhua imomboo pe hugwi nehẽ, ei ga. [

²⁶ Pe ikwahava'javame akoja'ga rekote'varuhua po ti nhanderuvete'ga nomombori pendekote'varuhua nehẽ no.]

*Ma'ga nde mbuhurukaru? ei ahe Jesus'ga pe
(Mateus 21.23-27; Lucas 20.1-8)*

²⁷ Igwete Jesus'ga hoa'javi Jerusalém me. Gajatykahavuhua rokara rupi Jesus'ga hoi okovo. A'ero ikwava'ehara'ga nduvihava'ga nduri ga pyri judeus'ga mbo'ehara'ga pavẽi xava'eva'ga pavẽi.

²⁸ Igwete ga euhui ga pe:

—Ma'ga nde mbuhurukaru raji'i? Ma'ga e'i nde ve: “Emo'emo'ẽ ti ga mondovo jugwi?” ei ga Jesus'ga pe. Here javo ore ve, ei ga.

²⁹ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Pe na'ẽ ti pe'ji ji ve, ei ga. Pe ji nhi'ĩpondekwaturame po ti ji nhimbuhurukara'ga mombe'ukatui pe me nehẽ no, ei ga ga pe.

³⁰ Pe'ji ti ji ve a'ero: Ma'ga João Batistava'ea mbuhuruka ga mobatizavouka raikwehe? ei ga. Tupana'ga yvagipeve'ga ombuhuruka ahe? Ma'ga e'i ahe ve teremobatiza ga javo? Yvyakotyve'ga ombuhuruka ahe naerũ? ei ga. Pe'ji ti javo ji ve! ei Jesus'ga ga pe.

³¹ Igwete ga nhombo'embo'ei upa.

—Marã po ti nhande a'ero nehẽ? ei ga. Po ti nhande ei ga pe: “Tupana'ga po ombuhuruka João Batistava'ea ga mobatizauka raikwehe”, a'ero po ti Jesus'ga ei nhande ve nehẽ: “Maraname pe ndaperoviarihu ahenhi'igagwera naerũ?” e po ti ga nhande ve nehẽ, ei ga ojohupe.

³² Po ti nhande ei ga pe: “Yvyakotyve'ga po ahe mbuhuruka raikwehe”, a'ero po ti avove'ga nhimboahivuhupavi nhande ve nehẽ, ei ga ojohupe.

Okyhyji ga he'yjuhuv'e'ga hugwi. A'ereki ga e'i pa João Batistava'ea pe: “Tupana'ga tuhẽ ahe mbuhuruka onhi'iga mombe'uharamo raikwehe,” ei ga.

³³ Nurã ga ei reki Jesus'ga pe:

—Ma'ga po ombuhuruka ahe raikwehe? Ndorokwahavi pye, ei ga ga pe.

—Napemombe'ujuhu pe ji ve João Batistava'ea mbuhurukara'ga, ei Jesus'ga ga pe. Nurã po ti ji na jitehe namombe'ui ga pe me nehẽ no – kiroki ga e'i ji ve: “Emo'emo'ẽ ga onga hugwi,” ei Jesus'ga ga pe.

12

*Garemitymipyra repiakatuhara'ga okote'varuhuve'ga
(Mateus 21.33-46; Lucas 20.9-19)*

¹ Igwete Jesus'ga imombe'ui ga pe ojo'java'ea. Igwete ga ei imombe'gwovo:

—Kohoa jara'ga otjotj ko pe yhypoa'javuhuva'ea uva'yva videira. “Aerẽ ti ta'u yva'ia ryhya,” ei ga, ei Jesus'ga ga pe. Igwete ga hokairuği gwemityma. Aerẽ ga japo'i uva mu'umu'uhava tyhya rupiaramo. Tapyjo'ara ga japo'i uva'ia imondovo imohina ko pe hepiakatuhavamo. Igwete ga ei ojipe'ga pe: “Kiro po ti ji hoi paivohu mbaigwe jitua nehẽ,” ei ga. “Pehepia katu ti nhiremityma ji ve,” ei ga ga pe. “A'ero po ti pe imboja'ogi yva'ia pejive nehẽ. Jara ti pemombyta ji ve nehẽ,” ei ga ga pe, ei ga. “Kwa,” ei ga. Igwete ijara'ga hoi ga ndeja, ei Jesus'ga imombe'gwovo ga pe.

² Aerẽ yva'ia jykhyava rupi ga ojipyryve'ga mondoukari hepiakatuhara'ga pyri togweru ti ga yva'ia ji ve javo novia.

³ Emo hepiakatuhara'ga ga pyhy ga nupanupamo ga momboa. Gapojate ojivy a'ero, ei ga.

⁴ Aerẽ ijara'ga ojipe'ga mondoy yva'ia reruruka novia. Igwete ga ga akanupanupã ojigwaraita ga rehe, ei ga.

⁵ Aerẽ ga ojipe'ga mondoukari ga pyri. Igwete ga ga jukai, ei ga. Koji'ive'ga ga ga mondomondo'i ga pyri. Igwete jara'ga ga ga nupanupã. Jara'ga ga ga jukahetei, ei Jesus'ga imombe'gwovo ga pe.

⁶—Mbapavamo ijara'ga gwa'ya'ga mondoui ġa pyri. A'ereki ga jate oko ga pyri gara'ya'ga garemia'nguhete'ga. “Omondo po ti ġa imohina jira'ya'ga rehe,” ei ga ovyvteri pe novia, ei Jesus'ga.

⁷—Igwete ijara'ga gwa'ya'ga mondoui ġa pyri mbapavamo. Ga repiagame hepi-akatuħara'ga ei ojoħupe: “Kiro ga ruri ijara'ga ra'ya'ga,” ei ġa. “Avova'ea po ti gag-wyragwama nehē,” ei ġa. “Tijuka ti ga a'ero. Aerē po ti nhande ipojykai vyva nhandejive nehē,” ei ġa ojoħupe, ei ga.

⁸Igwete ġa ga pyhygi ga jukavo ga momboa garuva'ga remityma ġugwi.

A'ea Jesus'ga e'i ġa pe ojo'java'ea mombe'gwovo.

⁹Igwete Jesus'ga ei no:

—Marā po ti ijara'ga rekoi a'ero nehē? ei ga. Uħu po ti ga ġa jukavo nehē gwa'yra'va'ea repyga nehē, ei ga. Igwete ojipe'ga po ti ga ġa mongoi ġwemityma repiakatuħaramo nehē, ei Jesus'ga ġa pe.

¹⁰Nonħi'igi pe me Tupana'ga rembikwatijarukara naerū? ei ga. Nahā i'ei a'ero:

“Onga apohara'ga japorame onga ita apopyra hepiagi ojipeji ita.

A'ea ġa imombori ipo'rue'yma tiruahū javo ġupe,” ei.

“Aerē akoja jitehe hekoi ġuhivavamo jara ġoħe

opyryhetero onga pyhykatuavo,” e'i, ei ga.

¹¹“Nhandepojyħarete'ga reki omongo ġuhivavamo.

Hepiagame nhande nħimomby'ai

nanongara ko pyry hete javo,” e'i ikwatijara, ei Jesus'ga imombe'gwovo ġa pe.

¹²A'ea Jesus'ga omombe'u judeus'ga nduvihava'ga pe ojo'java'ea. Igwete ġa ga pyhy-potari novia. A'ereki ġa okwaha reki onħimombe'ua. A'ereki ġa yva'ia repiakatuħara'ga ja. Onga apohara'ga ja ko ġa no. A'ereki ġa Jesus'ga mombo pota. Kiro ġa Jesus'ga pyhypotari a'ero novia. Emo ġa okyhyji he'yjuħuve'ga ġugwi – kiroki ġa e'i: “Jesus'ga ko Tupana'ga nħi'iga mombe'uharamo oko.” Nurā judeus'ga nduvihava'ga ga rejari ogwovo.

César'ga rembiapoa itambere'ia

(Mateus 22.15-22; Lucas 20.20-26)

¹³Aerē judeus'ga nduvihava'ga fariseus'ga mondoukari Jesus'ga pyri. Herodes'gareheve'ga ga ġa mondoui ga pyri no. “Pemonħi'i te'varuħu ti Jesus'ga mbotogwete ti ga nhanderuvihavuhu'ga,” ei ġa ġa pe ġa mondorame.

¹⁴Igwete ga nduri javo Jesus'ga pe.

—Orokwaha ore neremimbo'ekatu. A'ereki a'itituhēva'ea rupi katu nde eremombe'u, ei ġa ga pe. Nde eremohemba ga pe nħaporem. A'ereki nde nderepojħuvi ga javo ga pe. Nde ndereko ġuhivava'ga ndeħe jate. A'ereki aħe ojo'jajo'ja nde ve, ei ġa. Erembo'e katu nde Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe. Marā ndereaporoġita a'ero? ei ġa ga pe. César'gareheve'ga e'i: “Pemondomondo ti itambere'ia César'ga pe nhanderuvihavuhu'ga pe ga imono'ogukarame,” ei ga, ei ga. Marā naerū? Timondo po nhande ga pe ġamo ġa poranduvame nhande ve? Mara'ngu po nde javo timondoyme po ga pe ġamo? ei ġa Jesus'ga pe.

¹⁵Jesus'ga okwahavipe reki ġandeaporoġitate'varuħu.

—Maranuhūrame pe nħinħi'iga mbote'varuħupotari? ei ga ġa pe. Peru itambere'ia moeda, ei ga.

¹⁶Igwete ga ġeruri a'ero.

—Pemombe'u kiro ġi ve a'ero, ei ga ġa pe. Ma'ga ra'angava agwa? Ma'ga ndera ga okwatija inoġa ġeħe? ei ga.

A'ero ġa ei ga pe:

—César'ga ra'angava, ei ġa. ġarera ga okwatija inoġa ġeħe no, ei ġa ga pe.

¹⁷Igwete Jesus'ga ei ġa pe:

—Pemondoa'ja ti César'ga rembiapoa ga pe a'ero. Tupana'ga rembiapoa ki a'e te pemondoa'ja Tupana'ga pe, ei ga ġa pe.

Yvyakotyve'ga pe Jesus'ga ei Tupana'ga rembiapoa tonħimondo ti ga onħikwava'eġa ga pe javo.

Igwete ga nħimomby'ai ga rehe onħi'igatu reki ga javo.

Ombogweravirē omanove'ga nahembirekoa'javi

(Mateus 22.23-33; Lucas 20.27-40)

¹⁸Aerē saduceus'ga nduri Jesus'ga pyri. Saduceus'ga ndogweroviari omanove'ga mbog-werahava novia. Igwete ġa nduri Jesus'ga pyri a'ero tiħepia ti ganħi'igatua nhande ve javo. Igwete ġa ei ga pe:

¹⁹—Jesus, Moisésva'ea okwatija inoġa nhande ve ġako. Nahā aħe ei ġako:

“Po ga manoi gwa'yre'ymane ġwembirekoħēa mombytavo

gairū'ga po hēa rerekoi a'ero hamo," ei ahe.

"Gaha po ta'y hēa pe nhiirūva'ea togwereco gwakykwepohara'ga javo," ei Moisésva'ea hako, ei ga Jesus'ga pe.

²⁰ Oro marā a'ero? ei ga. Sete ahe onhoirūramo, ei ga. Igwete ojihuvypyva'ea rembirekoro. Igwete omanorame ahe ndata'yri, ei ga.

²¹ Igwete aheakoindava rembirekoro aherembirekokwerava'ea pavēi oirūva'ea py'rovo. Igwete ahe manoi gwa'yre'ymame. Igwete ahe mbyteramo ahe javijitehe kunhangwerava'ea rerekoi, ndata'yri ve omanomo.

²² Jarava'ea na jitehe no, ei ga ga pe. Seteva'ea gwereco pa ahe ojopy'ropy'rovo novia omanombava gwa'yre'ymamo. Aerē kunhangwerava'ea manoi no, ei ga.

²³ Marā a'ero? ei ga Jesus'ga pe. Ma'ga nembirekoa po ti kunhangwerava'ea rekoī nehē ahe kwerava'javame nehē? A'ereki seteva'ea gwereco pa kunhangwerava'ea, ei ga ga pe.

²⁴ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Tupana'ga nhi'iga atyvihu ko penhi'iga, ei ga saduceus'ga pe. A'ereki pe ndapekwahavi ihu Tupana'ga rembikwatijarukara. Ndapekwahavi pe Tupana'ga popoakara no, ei ga.

²⁵ Okwerava'javavame po ti ga nahembirekoa'javi nehē. Tupana'gapyrive'ga ja yvagipeve'ga ja ga ndekoi gwembirekoe'ymamo nehē, ei Jesus'ga ga pe.

²⁶ Gakwerava pe pe ei, ei ga. Napenhi'igi pe Moisésva'ea rembikwatijara pe naerū? A'ereki Tupana'ga i'yva hugwi ikaja pytera hugwi onhi'iga mondo Moisésva'ea pe hako, ei ga. A'ero Moisésva'ea ikwatijari Tupana'ga nhi'iga ojive inoga. Tupana'ga e'i ahe ve:

"Jihi ko Tupanamo ako.

Abraão'ga ji mbohete.

Isaque'ga ji mbohete.

Jacó'ga ji mbohete," ei Tupana'ga ahe ve, ei Jesus'ga imombe'gwovo ga pe.

²⁷ Abraão'va'ea manorē reki Tupana'ga ei Moisésva'ea pe: "Abraão'ga ji mbohete," ei ga. Ga nde'i: "Ahe ji mbohete." A'ereki ga okoji Tupana'ga pe, ei Jesus'ga. Tupana'ga nhi'iga atyvi ko penhi'iga a'ero pe erame omanove'ga ndokwerava'javi nehē, ei Jesus'ga saduceus'ga pe.

Manamo Tupana'ga remimbo'eagwera joheva'ero?

(Mateus 22.34-40; Lucas 10.25-28)

²⁸ Igwete judeus'ga mbo'ehara'ga ruri. Gwendu ga ga Jesus'ga monhi'inhi'igame. "Jesus'ga onhi'ikwepy katu reki ga," ei ga oyvyteri pe. Igwete ga ruri javo Jesus'ga pe:

—Jesus, ei ga, manamo Tupana'ga remimbo'eagwera huvihavuhu joheva'ero?

²⁹⁻³⁰ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Moisésva'ea omombe'u ikwatija hako, ei ga. Jara hoheva'ea ko nahā:

"Israelitas, pehendu katu ti!

Nhandepojykaharete'ga ko Tupana'ga.

Gaha jate ko nhandepojykaharetero," ei ahe, ei ga.

"Pearō hete tuhē ti pejipojykaharete'ga Tupana'ga.

Pearō hete tuhē ti ga pejipy'a pe.

Pearō hete tuhē ti ga imondovo pejeaporoģita imohina ga rehe.

Pearō hete tuhē ti ga tako ti ji garemimbotarimova'ea rupi javo.

Pearō hete tuhē ti pejirokwa pejikovo ga nhi'ipo'ruavo," ei Moisésva'ea, ei Jesus'ga ga pe.

³¹ Moisésva'ea omombe'u hehohyva'ea no, ei ga.

"Penhiarō pe.

Na jitehe ti pearō hete pejikotyve'ga no," ei ahe, ei ga.

A'ea memei Tupana'ga remimbo'eagwera jara hoheva'ero, ei Jesus'ga ga pe.

³² Igwete judeus'ga mbo'ehara'ga ei ga pe:

—Na tuhē. A'itituhēva'ea nde ei ji ve, ei ga. A'ereki gaha jate oko Tupanamo tuhē. Ahā ojipe'ga Tupanamo, ei ga Jesus'ga pe.

³³ Nhande mbatera kwava'eģame ga pe pyry ga pe novia, ei ga. Emo pyryheteva'ea ga pe ko na: Tiarō hete tuhē nhande Tupana'ga nhandepy'a pe hamo, ei ga ga pe. Tiarō hete tuhē nhande ga nhandekovo garemimbotarimova'ea rupi hamo, ei ga. Tiarō hete nhande ojipe'ga nhandehiarōhetea javijitehe hamo. A'ereki nhanderemiarōa koji'iete'i pyry Tupana'ga pe nhanderembikwava'eģa hohe, ei ga Jesus'ga pe.

³⁴ Jesus'ga gwendū onhi'igatua upa. Igwete ga ei ga pe:

—Erenhimongo gweri'nde Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi kiro, ei Jesus'ga ga pe.

Kirē ojipe'ga ndopojihuva'javi javo Jesus'ga pe a'ero.

Daviva'ea rymymino'ga ko ahepojykaharetero

(Mateus 22.41-46; Lucas 20.41-44)

³⁵ Igwete Jesus'ga ģajatykahavuhupeve'ga mbo'embo'ei okari pe ģa mbojapyakavo. Igwete ga ei:

—Pe'ji ji ve a'ero. Marā ahembo'ehara'ga ei Cristo'ga pe Tupana'ga remimbuhurukara'ga pe ga ko Daviva'ea rymymino'ero javo? ei Jesus'ga ga pe.

³⁶ A'ereki Daviva'ea tuhē omombe'u nhoḡwenonde hako. Nahā ahe ei hako: “Tupana'ga e'i jipojykaharete'ga pe:

‘Eapy ji pyri ekovo huvihavamo,’ ei ga,” ei ahe.

“‘Tamongo ti nearōe'ŷve'ŷga neremimbotarimova'ea rehe.’

A'ea Tupana'ga ei jipojykaharete'ga pe,” ei Daviva'ea ikwatija hako, ei Jesus'ga.

A'ereki Tupana'ga ra'uva Daviva'ea mbo'euka a'ea rehe ikwatijaruka hako, ei ga ga pe.

³⁷ Daviva'ea e'i Cristo'ga pe jipojykaharete'ga a'ero, ei ga. Ga ko Daviva'ea rymymino'ga jate rūi naerū, ei Jesus'ga onhimombe'gwovo ga pe ga mbojapyakavo.

Oarō hete ga ganhi'iga a'ero onhimongyheteavo.

Judeus'ga mbo'eharava'ea onhimbohete tehe

(Mateus 23.1-36; Lucas 20.45-47)

³⁸ Igwete Jesus'ga ei ga mbo'eavo:

—Ahembo'ehara'ga ja rūi ti peko, ei ga. A'ereki ga onhimbohete hete. Oko hete ga opipukuhua rehe tajirepia ga javo, ei ga. Opota hete ga ojipe'ga nhi'igaturame ojive ima'ehai pe pe ko orembo'ehara javo ga pe.

³⁹ Gajatykahava pype ga apyotari huvihava'ga apykava rehe. Toryva jara'ga pyri ga o'u pota toryvi pe oina, ei Jesus'ga ga pe.

⁴⁰ Opojyka ga aherembirekokwera'ga mbatera. Igwete ga nhi'imbukuhui Tupana'ga pe novia ojipe'ga ti te'i pyry ore ve javo. Hahyva'ea po ti kaitu Tupana'ga imondoi ga pe a'ero nehē, ei Jesus'ga ga pe.

Aherembirekokwera'ea remimondoa

(Lucas 21.1-4)

⁴¹ Igwete Jesus'ga apygi upa gajatykahavuhua pype itambere'ia ryru'ia pyri. He'yjuhuve'ga ga gwepia ga inoḡame itambere'ia Tupana'ga pe hyru'ia pype. Imbateheteve'ga he'yi inoḡi ipype novia.

⁴² Nanime imbatere'ŷvehēa ruri aherembirekokwera'hēa. Igwete mokoīī hēa inoḡi itambere'ia moedas ipype.

⁴³ Igwete Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ga pe:

—Hepejijo aherembirekokwera'hēa repiaga imbatere'ŷvehēa, ei ga ga pe. Tamombe'u katu ti pe me: Hēaremimondoa koji'i pyry Tupana'ga pe ojipe'ga nemimondoa hohe.

⁴⁴ A'ereki he'yiva'ea ga omombyta ojive itambere'ia imondorame, ei ga. Hēa ki a'e te mokoīī jate gwereko itambere'ia novia. Emo hēa omondo pa ipype, ei Jesus'ga ga pe.

13

Judeusva'ea jatykahavuhua mondurupavagwama, ei Jesus'ga

(Mateus 24.1-2; Lucas 21.5-6)

¹ Jesus'ga horame gajatykahavuhua hugwi garemimbo'ehara'ga ei ga pe:

—Jesus, ehapia! Ikatu hete nhandejatykahavuhua, ei ga. Itaruvihavuhua pyvō ga japoapoi po raka'e, ei ga Jesus'ga pe.

² Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Erehapia nde nhandejatykahavuhua novia? ei ga. Aerē po ti ndojikojikoga'javi ojogwehe itaruvihavuhua nehē. Omonduru pa po ti ga ojohugwiugwi inoḡa nehē, ei Jesus'ga ga pe.

Hahyheteagwama Jesus'gareheve'ga pe

(Mateus 24.3-14; Lucas 21.7-19)

³ Aerē Jesus'ga hoi vytyruhu pe – perope oliveiras ndyvuhu pe monte das Oliveiras pe. Pevō ga apygi oina gajatykahavuhua rovai pyteri pe. Igwete ga nduvi ga pyri Pedro'ga Tiagova'ea no Joāo'ga André'ga. Jara'ga ndovakie'ŷ ga ei Jesus'ga pe:

⁴ —Emombe'u ti ore ve, ei ga. Maname po ti ga nhandejatykahavuhua mondurunduru-pavi inoḡa nehē? Marāva'ea po ti Tupana'ga hepiukari na'ē ahemonhimomby'ava'ea nehē ira'agwe hekopavame nehē? ei ga ga pe.

⁵ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Penhimboko'i ti pejikovo penhimoandyandyja hugwi.

⁶ Aerē po ti ga nduḡanduri onhimongyavo javo tehe nehē. Nhira'āra'āteheavo po ti ga ei: “Jihi ko Cristoramo ako Tupana'ga remimbuhurukaramo,” e'i tehe po ti ga nehē, ei ga. A'ea rehe po ti ga he'yjuhuve'ga moandyandyi nehē, ei ga.

⁷ Nahā po ti nehē no. Aerē po ti ga imombe'ui nehē: “Ira'agwe ga otavuka ga pe kiro. Paivohu ojipe'ga tavukari ga pe no,” e'i po ti ga pe me nehē, ei ga. Tapembojui ti pejipy'a

a'ea rehe, ei Jesus'ga ġa pe. Na tuhē ti hekoi nehē. Emo po ti a'ea rupi mbapavakotyva'ea rūi nehē, ei ġa ġa pe.

⁸Ojipe'ga gwyripeve'ga po ti otavukavuka ojipe'ga gwyripeve'ga pe nehē, ei ga. Omyomyi po ti vyva avo nehē. Pevo po ti vyva imyimy nehē no. Momina po ti mbatera i'uhavamo nehē, ei ga. Nahā po ti hahy rambugwe vyvakotyve'ga pe nehē, ei ga. Kunhangwera'ga gwa'yra'ga mbo'agwerīrame hahy rambugwe ġa pe. Na jitehe po ti hahy rambugwe vyvakotyve'ga pe nehē mbapava koty nehē no, ei Jesus'ga imombe'gwovo ġa pe.

⁹—Penhimboko'i ti, ei ga ġa pe. Pe jireheva'ea ġwaramo po ti nħiarōe'yve'ġa pe pyhygi pe nderogwovo imohiġatuhara'ga pyri nehē. Ojatykahava pype po ti ġa pe nupanupāi nehē, ei ga. Ga po ti pe nderohoi ġwuvihavuhu'ġa pyri gobernadores'ga pyri nehē no ġa ko Jesus'gareheva'ero javo nehē. Pevo po ti pe ami a'ero penhimbombe'ukatuavo ġa pe nehē, ei ga.

¹⁰Jireheve'ga po ti imombe'umbe'ui na'ē pyryva'ea ojipe'ga gwyripeve'ga pe nhaporemō ji mombe'gwovo ġa pe nehē. Aerē po ti ihoi mbapavakotyva'ea apiavo nehē, ei Jesus'ga ġa pe.

¹¹Ga po ti pe pyhy pe nderogwovo imohiġatuhara'ga pyri nehē. Pe nderohorame tapemomyi ti peji'ya penhi'ġagwama rehe nehē marāi po ti ji ġa pe javo nehē, ei ga ġa pe. Ihorame penhi'ġa apiavo po ti Tupana'ga ra'uva ikwahavukari pe me pe mbo'eavo nehē, ei ga. A'ero po ti pehe jate rūi pe nhi'ġi nehē. Tupana'ga ra'uva pe monhi'ī nehē, ei Jesus'ga ġa pe.

¹²—Gwe'yja'ga vehevi po ti ġa ġa mondoukari ġapo pe nehē tojuka ti ġa ġa javo nehē. Jara'ga po ti oirū'ġa mondoukari ġapo pe nehē, ei ga. Jara'ga po ti gwa'yra'ga mondoukari tojuka ġa javo. Jara'ga po ti ġa nhimonha'ngai uva'ga ndehe ġa jukavouka nehē, ei Jesus'ga ġa pe.

¹³Okouhu pa po ti ġa pe ndehe nehē pe jireheva'ero ġwaramo nehē. Po ti pe nhimboitai avuirama peji'pohire'yma ji hugwi nehē, a'ero po ti Tupana'ga pe mongoi ojipyri nehē, ei Jesus'ga imombe'gwovo ġa pe.

*Jesus'ga omombe'u aerēva'ea hahyheteva'ea
(Mateus 24.15-28; Lucas 21.20-24)*

¹⁴Iġwete Jesus'ga ei ġwemimbo'eħara'ga pe no:

—Aerē po ti pe hepiagi ite'varuhuheteheteva'ea i'ama nehē – pevo po no'amuhūi ramo, ei ga. Tupana'ga noaronhuhū a'ea opohia judeus'ga jatykahavuhua hugwi a'ea rehe nehē, ei ga. (Kiroki ga onhi'ī kiro ikwatijara pe – tokwaha ti ga a'ea.) Aerē po ti pe a'ea repiagi pevo nehē, ei Jesus'ga ġa pe. Pe hepiagame Judēiapeve'ġa ti toka'nhyka'nhy onhana vyvyruhu pe xamanoyme ti javo nehē, ei ga.

¹⁵Kiroki ġa oko ongapereuhuva'ea arimo a'ea rupi – tojyvipe ti ġa ogwovo okie'yma onga pype ombatera rerogwovo nehē. Toka'nhyime ti ġa onhana, ei ga.

¹⁶Kiroki ġa oporavyky ko pe a'ea rupi – tojivyryme ti ġa onga pe tapy'ynhapira rerogwovo nehē, ei Jesus'ga ġa pe.

¹⁷—Iporia'i po ti ipuru'ave'ġa a'ea rupi oka'nhygotarame nehē. Iporia'i po ti omoka'mbuve'ġa no gwa'yra'ga nenonhambotarame nehē, ei ga.

¹⁸Pe'ji ti Tupana'ga pe a'ero turyeme ti akoja hahyva'ea yapohua rupi. A'ereki ahe nonhani ġweweri oka'nhyama a'ea rupi, ei Jesus'ga ġa pe.

¹⁹Ite'varuhuheteheteva'ea urame po ti hahy hete ġa pe nehē. Nanongara ndogwerekōa'javi Tupana'ga rembiapoagwera jate hako. Aerē po ti ndogwerekōa'javi nanongara nehē no, ei Jesus'ga ġa pe.

²⁰Hahyheteva'ea po ti tiruahū ranuhū ġa pe nehē, ei ga. Hahyheteva'eagwama rehe ojapyakaramo Tupana'ga ei hako: “Po ti okombegwe hahyheteva'ea ġa pe nehē, a'ero po ti ġa papavi nehē,” ei ga hako, ei Jesus'ga ġa pe. Tupana'ga nhaġataruhu a'ero ġa ndehe okovo – kiroki ġa ga omo'emo'ē ojive. Nurā ga ei: “Namombegweukari ti ji hahyva'ea ġa pe a'ero nehē,” ei Tupana'ga hako, ei ga imombe'gwovo ġa pe.

²¹Iġwete Jesus'ga ei ġa pe no:

—Po ti ojipe'ga etehei pe me nehē: “Pehepia. Agwa ko Cristo'ga Tupana'ga remimbuhurukara'ga.” Taperoviari ti ġa a'ero nehē, ei ga ġa pe. Po ti ojipe'ga etehei pe me nehē: “Pehepia. Cristo'ga ko pevo u.” Taperoviari ti ġa na jitehe no, ei Jesus'ga ġa pe.

²²Aerē po ti ojipe'ga nduġanduri nehē jħi ko ako Cristoramo Tupana'ga remimbuhurukaramo javo tehe nehē. Ojipe'ga po ti ġa nduġanduri nehē no jħi Tupana'ga nhi'ġa mombē'uharamo javo tehe nehē, ei ga. Ahemonhimbomy'ava'ea po ti ġa japo'japo'hepiuka nehē timoandyandyi ti ġa javo nehē. Tupana'ga remimo'eħara'ga vehevi po ti ġa ġa moandyandyipotari nehē novia, ei ga ġa pe.

²³ Penhimboko'i ti a'ero pejikovo. A'ereki ji amombe'u jipe pe me pe momoranduva tapemoandyandyukaryme ti ġa javo, ei Jesus'ga imombe'gwovo ġa pe.

Jesus'ga rura'javagwama
(Mateus 24.29-31; Lucas 21.25-28)

²⁴ Igwete Jesus'ga ei ġwemimbo'ehara'ġa pe no:

—Hahypavirē

“po ti igwevi kwara nehē.

Jahya po ti nombokojahua'javi nehē no”, ei ga.

²⁵ “Jaytata'ia po ti indurundurugi yvaga hugwi nehē.

Yvagipeva'ea po ti iġwiyġwymi nehē ipopoakava'ea”, ei Jesus'ga ġa pe.

²⁶ A'ero po ti yvyakotyve'ġa jirura'java repiagi nehē. Yvagatiġa pype po ti ji ruri nehē jipopoakahetea pyvō. Nhirendy'ja hete po ti ji jitua nehē, ei Jesus'ga ġa pe.

²⁷ A'ero po ti ji ei jipyryve'ġa pe yvagipeve'ġa pe nehē: “Peho ti kiro nhiremimo'ēhara'ġa nderua nehē,” a'e po ti ji javo ġa pe nehē, ei ga. A'ero po ti ġa hoi ġa mono'oġa ġa nderupava ġagwyġagwyrā hugwi nhaporemō nehē. Gweru po ti ġa ġa kwara pora hugwi kwara hoā hugwi no tyapyra hugwi nhimbya hugwi no, ei Jesus'ga imombe'gwovo ġa pe.

Figo'yva figueira ahe mbo'e
(Mateus 24.32-35; Lucas 21.29-33)

²⁸ Igwete Jesus'ga ei ġwemimbo'ehara'ġa pe no:

—“Maname po ti ihoi japiavo nehē?” pe'ji ko pe ji ve ko. Penhimbo'e ti a'itituhēva'ea rehe figo'yva repiagi a'ero, ei ġa ġa pe. Pe hepiagame figo'yva huangy'ria, a'ero pe ei jipi: “Kwaria ġwerī kiro.”

²⁹ Na jitehe hepiagame hahyheteva'ea po ti pe ei nehē: “Kiro mbapava koty,” ei Jesus'ga ġa pe.

³⁰ Amombe'u katu ji pe me, ei ga. Aġwamove'ġa ndekojirame po ti akoja ihopavi japiavo nehē, ei ga.

³¹ Aerē po ti ahana'ja kwara. Yvya po ti ahana'ja nehē no. Nhirembi'ea ki a'e te okoe'yimi a'itituhēva'ero opopoakaramo avuirama nehē, ei Jesus'ga imombe'gwovo ġa pe.

Maname po ti Jesus'ga rura'javi nehē?
(Mateus 24.36-44)

³² Igwete Jesus'ga ei ġa pe:

—Ahe ndokwahavi kwara jirura'javame nehē marananime po ti nehē javo, ei ga. Tupana'gapryve'ġa yvagipeve'ġa ndokwahavi. Ji vehevi Tupana'ga ra'yramo ndakwahavi no, ei ga. Jiruva'ga jate okwaha jirura'jahava, ei ġa ġa pe.

³³ Penhimboko'i ti. Pejirokwa ti nhinhi'ġa rendukatua rehe ji mboha'uva. A'ereki pe ndapekwahavi jirura'jahava, ei ġa ġa pe.

³⁴⁻³⁶ Igwete ga ei ġa pe no:

—Tamombe'u ti pe me jirura'java javijiteheva'ea a'ero, ei ga. A'ereki ji ko onga jara'ga ja - kiroki ga oho ojipe'ġa gwyrī pe. Ohorame ga ei ojipyryve'ġa pe: “Pereko katu ti nhimbatara ji ve jirakykweri,” ei ġa ġa pe, ei ga. Ga mbojogwetavamo ġa ġa mboporavykyi a'ero ġa mbojogwerekovo. Ojipe'ġa pe ga ei: “Mytu'ē me e'ā hepiakatuavo nhironga,” ei ga, ei ga. Ga ndokwahavi reki ijara'ga rura'javame, ei Jesus'ga ġa pe. Po ti hepiakatuhara'ga ndohepiakatui garonga okia ga rura'javame nehē, a'ero po ti ijara'ga hepiagi ga kirame nehē, ei Jesus'ga imombe'gwovo ġa pe.

—Na jitehe ji ei pe me a'ero: Pejirokwa ti nhinhi'ġa rendukatua rehe, ei Jesus'ga ġa pe. A'ereki pe ndapekwahavi jirura'jahava nehē. Mara'ngu po ti ypytunimo jitua nehē ypyhaji katu nehē? ei ga. Mara'ngu po ti ko'egatue'yima rupi jitua nehē? ei ġa ġa pe. Pe nhimboha'uve'yimame po ti ji rura'javi nehē, ei ga. Po ti pe ndapejirokwari nhinhi'ġa rendukatua rehe ji rura'javame nehē, a'ero po ti ji hepiagi pejirokware'yima nehē! ei ga.

³⁷ Pejirokwa ti hehe a'ero, a'e ji pe me, ei ga. Poro jitehe ji ei jireheve'ġa pe nhaporemō no. Pejirokwa tuhē ti hehe, ei Jesus'ga ġa pe.

14

Ojuka pota ahe Jesus'ga
(Mateus 26.1-5; Lucas 22.1-2; João 11.45-53)

¹ Aerē judeus'ġa japoġwerīrame toryya ikwava'ēhara'ġa nduvihava'ġa nhomonhi'igi ojogwerekovo judeus'ġa mbo'ehara'ġa pavēi. Yapoa rupie'yimi judeus'ġa mokōi japoī toryya. A'ea rupi memei ġa japyakai ġwamönhava'ea ruragwera rehe Egitopeve'ġa gwyrā hugwi. Ojipejiva'ea pe ga ei Páscoa. Ojipea rupi toryya rupi ko ġa i'ui pāo ndovuriva'ea jipi. Kiro

judeus'ga toryva japogwerĩrame ikwava'ehara'ga nduvihava'ga nhomoni'igi judeus'ga mbo'ehara'ga pavēi ojogwerekovo.

—Marā re po ti nhande Jesus'ga pyhynhimimukari ga jukavouka nehē? ei ğa ojohupe. Mokōi nhande kirame po ti nhande japoukari toryva nehē, ei ğa.

² A'ea rupi rūi po ti nhande ga pyhygukari he'yjuhuve'ga ti tojogwayvayvaryme ga rehe, ei ğa ojohupe.

Gweka'vo ahe nhandya Jesus'ga akağa rehe

(Mateus 26.6-13; Joāo 12.1-8)

³ Igwete Jesus'ga rekoi cidade de Betânia pe. Igwete ga i'ui mbatera ijaijuhugwera'ga rongga pe Simão'ga rongga pe. Nanime hēa heruri perfume nhandya hyru'ia pype. He'yjuhu hēa omondo itambere'ia nhandya rehe imombaravipyre'yva'ea rehe. Igwete hēa heruri ika'mbiga hovapyymbava heka'voga Jesus'ga akağa rehe.

⁴ A'ero jara'ga nhimonha'ngai hēa rehe.

—Maranuhūrame hēa jigwaraitheuhui nhandya rehe? ei ğa ojohupe.

⁵ He'yjuhuva'ea itambere'ia trezentos po ğa ikwepygi hēa pe nhandya rehe ramo. A'ero po hēa imondoi itambere'ia imbatere'yve'ğa pe ramo, ei ğa. Emo hēa gweka'vopavipe reki Jesus'ga akağa rehe, ei ğa ojohupe.

Igwete ğa nhimboahivi onhi'igahyavo hēa pe.

⁶ Emo Jesus'ga e'i ğa pe:

—Na hēa rekoi jate. Maranuhūrame pe hēa mbote'varuhu pota? ei ğa ğa pe. A'ereki hēa oko katu katu imbuhua ji ve, ei ğa.

⁷ Nane'yimi po ğa ndekoi pe pavēi imbatere'yve'ğa jipi. Pe ğa pokopotarame po pe ğa pokogi jipi. Ji po ti a'ea nakombegwei po pyri nehē, ei Jesus'ga ğa pe.

⁸ Nanongara jate hēa gwereko, nanongara hēa ombuhu ji ve. Ji manoa renonde hēa imongyi nhandya jira'oa rehe nhit'yhava rupiaramo, ei ğa.

⁹ Tamombe'u katu ti pe me: Yvyakotyve'ğa pe nhapremo ti ğa imombe'ui pyryva'ea ji mombe'gwovo nehē. A'ea rupi ti ğa hēa mombe'ui nehē no tokwaha pa ti ğa hēaremimbuhuragwera, ei Jesus'ga ğa pe.

Tapyhyguka ti Jesus'ga pe me, ei Judasva'ea

(Mateus 26.14-16; Lucas 22.3-6)

¹⁰ Aerē Judas Iscariotesva'ea – ahe ko dozeve'ga pyteripeva'ea Jesus'ga remimbo'eharava'ea novia – kiro ahe hoi ikwava'ehara'ga nduvihava'ga pyri. Igwete ahe ei ğa pe:

—Tapyhyguka ti Jesus'ga pe me, ei Judas Iscariotesva'ea ğa pe.

¹¹ Igwete ğa ndoryndoryvamo ahe renduvame.

—Toromondo ti itambere'ia nde ve gapyhygukara ikwepykavamo a'ero, ei ğa ahe ve.

Aerē ahe jirokwapotari hehe a'ero, marā po ti ji ga pyhygukari ğa pe javo.

Jesus'ga o'u gwemimbo'eharava'ea pavēi Páscoa rupi

(Mateus 26.17-25; Lucas 22.7-14, 21-23; Joāo 13.21-30)

¹² Kiro Jesus'ga remimbo'ehara'ga nduri Jesus'ga pyri. A'ereki judeus'ga oapouka kiro toryva – kiroki a'ea rupi ğa o'u pāo ndovuriva'ea. A'ea rupi jitehe judeus'ga ojuka cordeiros Páscoa rupiaramo ti'u javo. Cordeiros jukahava rupi garemimbo'ehara'ga nduri Jesus'ga pyri. Igwete ğa ei ğa pe:

—Mome po ti ore hoi Páscoa rupiara imboavujikwea nde i'ui nehē? ei ğa ğa pe.

¹³ Igwete ga ei mokonha'ğa pe:

—Hepejigwovo cidade pe. A'ero po ti pevove'ga pe novati yhya rerua hyrua pype nehē, ei ğa. Peho ti ga reviri.

¹⁴ Ga horame onga pype ti pe'ji onga jara'ga pe, ei ğa. Pe'ji ti ga pe: “Nhanembo'ehara'ga e'i nde ve: ‘Mome i'ukava ruvi? Ta'u ti mbatera pevo nhiremimbo'ehara'ga pavēi; ei ğa nde ve.” Peho ti javo ga pe a'ero, ei Jesus'ga ğa pe.

¹⁵ A'ero ti ga hepiukari pe me i'ukavuhua onga jo'aripeva'ea. Pevo gwereko jipe mesa aheapykava. Pevo ti pemboavujikwe mbatera nhande ve a'ero nehē, ei Jesus'ga ğa pe.

¹⁶ Nahā ga mokonha'ğa mondoukari cidade pe. Igwete ğa hepiapavi garemimombe'ua. Igwete ğa imboavujikweri mbatera inoga Páscoa rupiara.

¹⁷ Ypytunimo Jesus'ga dozeve'ga nderohoi pevo ğa nderokiavo.

¹⁸ Igwete ğa i'ui ojopyri upa. Igwete Jesus'ga ei ğa pe:

—Amombe'u katu ji kiro pe me: Pepyteripeve'ga po ti ji pyhyguka ji mondovouka ğapo pe nehē, ei ğa. O'u ga kiro ji pavēi, ei ğa ğa pe.

¹⁹ A'ero ğa ndovy'ari okovo. Onhinanhinani ğa ei ğa pe:

—Ji rūi re po? ei ğa ğa pe.

²⁰ –Ga ko opymi pão tyhya pype ji pavêi i'gwovo pepyteripeve'ga, ei Jesus'ga dozeve'ga pe.

²¹ Kiro po ti ji manoi nehê. A'ereki kiro oho japiavo nhimombe'upyra – kiroki a'ea ahe okwatija ji mombe'gwovo hako, ei ga. Emo tiruahũ hete ti ga pe – kiroki ga ji mondouka gäpo pe. Po ga ndojihuvi hamo, a'ero po koji'i pyry ga pe hamo. Tupana'ga po ti ombohahy hete ga pe nehê, ei ga.

Jesus'ga omondo ahe ve pão vinho reheve

(Mateus 26.26-30; Lucas 22.15-20; 1 Coríntios 11.23-25)

²² Ga i'urame Jesus'ga ipyhygi pão. Igwete ga nhi'igi Tupana'ga pe ndepyrý hete nde imbuhua ore ve javo. A'ero ga haygwe'rogi ima'ema'eamo gwemimbo'ehara'ga pe. Igwete ga ei gä pe:

–Pepyhy i'gwovo. A'ea ko jira'oa, a'e ji jupe, ei ga.

²³ Aerê ga ipyhygi copo – kiroki gwereko vinho. Igwete ga nhi'igi Tupana'ga pe ndepyrý hete nde imbuhua javo. A'ero ga imondoi gä pe. Igwete ga nhaporemó u'ui jugwi a'ero upa.

²⁴ Igwete Jesus'ga ei gä pe:

–A'ea ko jirekoa, a'e ji jupe, ei ga. Aheka'voguka po ti ji jirekoa gä pe jijijukauka nehê, ei ga. Nahã po ti ji manoi vvyakotyve'ga ndepýga. A'ereki Tupana'ga e'i ipyahuva'ea mombe'gwovo: “Garekoa reka'vogame po ti ji imombori gandekote'varuhua gä hugwi,” ei ga. Nurã jirekoa reka'voga gwaramo a'iti hete tuhê po ti Tupana'ga imombori he'yjuhuve'ga ndekote'varuhua gä hugwi nehê gwembi'ea rupi nehê, ei Jesus'ga gä pe.

²⁵ Amombe'u katu ji pe me: Kiro ti ji nda'apoa'javukari nanongara toryva vinho gwovo pe nderekovo nehê. Aerê po ti nhanderuvihavuhhetero Tupana'ga japoukari ji ve toryva gwonga pe yvagi pe nehê. A'ea rupi po ti ji japoi toryva nhande ve a'ero nehê hajiheva'ea ipyahuva'ea, ei Jesus'ga gä pe.

²⁶ Igwete gä nhimby'yi Tupana'ga mboheteavo aerê ogwovo monte das Oliveiras pe.

Jesus'ga omomorandu Pedrova'ea nahã ti ne'mbe javo

(Mateus 26.31-35; Lucas 22.31-34; João 13.36-38)

²⁷ Igwete Jesus'ga ei gä pe:

–Pepohi pa ti pe ji hugwi nehê, ei ga. A'ereki Tupana'ga rembikwatijarukara omombe'u nhogwenonde a'ea, ei ga. Ikwatijara omombe'u Tupana'ga nhi'iga hako.

“Tupana'ga e'i:

‘Tajukauka ti ovelhas repiakatuhara'ga nehê,’ ei ga.

‘Ga jukarame po ti ovelhas nhigwahegwahemi nehê,’ ei Tupana'ga hako,” ei ga.

Igwete Jesus'ga ei no:

–Pe po ti na jitehe a'ero nehê no. Ga ji jukarame po ti pe nhigwahembavi nehê no, ei ga.

²⁸ Emo nhimbogweravirê nhimanoa hugwi po ti ji hoi Galiléiapeve'ga gwyrý pe jitekovo pe nenonde nehê, ei ga gä pe.

²⁹ Igwete Pedro'ga ei ga pe:

–Jara'ga po ti opohipavipe nde hugwi. Jihi po ti ndapohira'gwami nde hugwi, ei ga Jesus'ga pe novia.

³⁰ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

–A'itituhêva'ea ti ji ei nde ve: Kirogwe ypytunimo inamutiga nhi'iga renonde po ti nde ei ji ve nehê: “Ji ndakwahavi Jesus'ga.” Trêš po ti nde ea'jaa'javi ji ve nehê. Kirê po ti mokõi inhi'iga'javi inamutiga nehê, ei Jesus'ga gä pe.

³¹ Igwete Pedro'ga nhi'igahyi ga pe:

–Po ti gä ji jukai nde reheve, a'ero po ti ji nda'ei tuhê te a'ea nde ve nehê, ei ga.

A'ea jitehe jara'ga ei Jesus'ga pe no.

Jesus'ga oko matetÿhava pype Getsêmani pe

(Mateus 26.36-46; Lucas 22.39-46)

³² Igwete Jesus'ga hoi Getsêmani pe. Igwete ga ei gwemimbo'ehara'ga pe:

–Avo pejuvete pejiapyapyga, ei ga. Taho na'ê ti nhinhi'iga Tupana'ga pe, ei ga gä pe.

³³ Igwete ga gä nderohoi Pedro'ga Tiagova'ea. João'ga ga gweroho no. Kiro omboju hete Jesus'ga opy'a. Ndovy'arihu hete ga.

³⁴ Igwete ga ei gä pe:

–Jivy'are'yma ji juka gweri, ei ga. Avo ti pepyta pejikire'yma, ei Jesus'ga gä pe.

³⁵ Hehemo'i ga hoi a'ero. Igwete ga nhino'i ojavapyvo onhi'iga Tupana'ga pe.

–Nde ipotarame terembuhurukari hahyva'ea ji apiavouka, ei Jesus'ga gä pe.

³⁶ Api, ei ga, nde erekwaha imongopava neremimbotarimova'ea rehe. Nurã ji ei nde ve: Terembuhurukari hahyva'ea ji ve a'ero, ei ga. Emo nhiremimbotarimova'ea rupi rui ti eko. Enhimimbotarimova'ea rupi ti eko, ei Jesus'ga gä pe.

³⁷ Kirē ga jivyra'javi ua trêsvē'ga ndepiaga. Oki pa reki ga upa. Igwete ga ei Pedro'ga pe:
–Simão Pedro, ei ga. Ereki nde ejupa? Nerenhimomiranami'iī nde ejopehyja pe naerū?
ei ga ga pe.

³⁸ Tapekiri ti, a'e ko ji pe me ko, ei ga. Penhiī ti Tupana'ga pe. Pe'ji ti ga pe: “Ore poko ti torokote'varuhupotaryme ti ore,” pe'ji ti Tupana'ga pe, ei ga. Peko pota pe Tupana'ga nhi'iga rupi novia. Emo Tupana'ga pe pokoge'ymame pe napenhimomiranami pete'varuhuro gwaramo, ei Jesus'ga ga pe.

³⁹ Igwete Jesus'ga hoa'javi onhi'iga Tupana'ga pe.

–Nde ipotaramē terembuhurukari hahyva'ea ji ve, e'ia'ja ga Tupana'ga pe.

⁴⁰ Aerē ga rura'javi trêsvē'ga pyri. Okipava'ja ga upa. A'ereki ura'ja ga pe ga ndopehyi-hetea. Nonhi'iga'uvi ga ga pe a'ero.

⁴¹ Igwete ga hoa'javi onhi'iga Tupana'ga pe. Aerē ga jivyra'javi trêsvē'ga pyri.

–Pekirijuhu pe pejjupa? ei Jesus'ga ga pe. Kirupi pekiratete, ei ga. Kiro ihoi japiavo ji pyhygukahava. Kiro po ti ga ji kwava'eği okote'varuhuve'ga po pe nehē, ei Jesus'ga ga pe.

⁴² Pevy kirogwe. Pehepia. Kiro ki ga u jipphygukahara'ga. Xaho ga rovatiamo a'ero, ei ga ga pe.

Opyhyguka ahe Jesus'ga

(Mateus 26.47-56; Lucas 22.47-53; João 18.3-12)

⁴³ Jesus'ga nhi'igame gwemimbo'ehara'ga pe kiro Judasva'ea ruri pea rupi – kiroki ahe dozeve'ga pyteri'peva'ea garemimbo'eharava'ea novia. He'yjuhuve'ga ahe gweru ojupi. A'ereki xava'eve'ga ikwava'ehara'ga nduvihava'ga no judeus'ga mbo'ehara'ga no – judeus'ga mogitahara'ga nhaporemo ombuhuruka he'yjuhuve'ga Judasva'ea rupi tophy ti ga Jesus'ga javo. Ga gweru itakyhea'javuhuva'ea mbuahava reheve a'ero.

⁴⁴ Judasva'ea e'i jipe ga pe:

–Tabeija na'ē ti Jesus'ga repiuka pe me. A'ero ti pepyhygahy ga rerogwovo, ei ahe ga pe.

⁴⁵ Kiro Judasva'ea ruri a'ero ogwovo Jesus'ga rehei katu.

–Kiro ji ruri nde pyri, ei ahe Jesus'ga pe ombo'ehara'ga pe.

Igwete ahe Jesus'ga beijai.

⁴⁶ Kiro ga Jesus'ga pyhygi a'ero.

⁴⁷ Pevo Jesus'gareheve'ga rekoi o'ama Jesus'ga pavēi. Igwete ga ipyhygi oitakyhea'javuhuva'ea takyti ga javo novia. A'ea ga imondoi ikwava'ehara'ga nduvihavuhu'gapyrive'ga rehe ga nambi'oga novia.

⁴⁸ Igwete Jesus'ga ei pevove'ga pe:

–Amovahi po ji governo naerū? ei ga. Nurā pe heruruhui itakyhea'javuhuva'ea mbuahava reheve ji pyhyga naerū? ei ga ga pe.

⁴⁹ Nane'ymi ji rekoi pe pavēi nhandejatykahavuhua rokari pe ga mbo'eavo jipi, ei ga. A'ea rupi pe ndajipyhyguhui oji'i. Emo pe ji pyhyguka kiro aherembikwatijaragwera rupi ahenhi'ipo'ruavo, ei Jesus'ga ga pe.

⁵⁰ Igwete Jesus'ga remimbo'ehara'ga pohipavi ga hugwi onhana oka'nhyma. A'ero Jesus'ga pyyhara'ga ga rerohoi ga rerekovo.

⁵¹ Igwete ipyahuve'ga ruri Jesus'ga reviri. Ojipeji opira ga omongi herua i'arimova'ea jate. Igwete Jesus'ga pyyhara'ga ga pyhypotari novia. Emo gapiratehea ga opyhy.

⁵² Igwete ga hemi jugwi taka'nhy ti ga hugwi javo. Igwete ga henonhani opire'yma rerogwovo a'ero.

Jesus'ga oko judeusva'ea mogitaharava'ea rovai pyteri pe

(Mateus 26.57-68; Lucas 22.54-55, 63-71; João 18.13-14, 19-24)

⁵³⁻⁵⁶ Igwete ga Jesus'ga rerohoi ikwava'ehara'ga nduvihavuhu'ga ronga pe Caifás'ga ronga pe. Oro Pedro'ga, irupe ga ruri Jesus'ga reviri okari pe ovahema. Pevo ga apygi guardas'ga pavēi ojipe'eavo tata ypyvo.

Igwete ga Jesus'ga rerohoi onga pe. A'ero judeus'ga mogitahara'ga jatykatykapavi ikwava'ehara'ga nduvihava'ga jara'ga pavēi. Gahā tuhē ojatyka jipi henduva judeus'ga nhi'iga ga imbojaramē mbatera ojipe'ga ndehe. Igwete judeus'ga mogitahara'ga nhaporemo ojipe'ga ndekari kiro tombojamboja ti ga ite'varuhuva'ea Jesus'ga rehe javo. A'ereki ga ojukauga pota ga. He'yi reki ga novia – kiroki ga u o'mbeo'mbero nahā Jesus'ga rekote'varuhui javo tehe. Emo ndojo'jajo'javi reki ganihi'iga. Nurā gamogitahara'ga nde'i: “A'iti gamombe'ua. Nurā tujuka ga,” nde'i ga.

⁵⁷⁻⁵⁸ Aerē ojipe'ga po'ami o'mbero ga pe. Igwete ga etehei:

–Orohendu ore Jesus'ga nhi'iga ikwehe, ei ga. “Tamondurunduru ti aḡa Tupana'ga ruhava,” e ko ga ikwehe, e'i tehe ga. “Akwaimbae'ga oapo agwa,” ei ga. “Emo mokōi ti ji herokiri japopava irūa nehē – kiroki vvyakotyve'ga ndoapokwahavi,” ei ga, ei ga imombe'uteheavo ga pe novia.

⁵⁹ Emo ganhi'iga vehevi ndojo'javi.

⁶⁰ Igwete Caifás'ga po'ami ua gandovai pyteri pe. Igwete ga ei Jesus'ga pe:

—Marāi nde a'ero ejihe ga imbojambojarame naerū? ei ga. Nerenhimombe'uuhui nde ekovo naerū? ei ga Jesus'ga pe.

⁶¹ Jesus'ga nonhi'igi reki upa onhi'ipotare'yma gwaramo. Igwete ga ea'javi Jesus'ga pe:

—Ndehe re koi Cristoramo ereko naerū Tupana'ga remimbuhurukaramo? Nde ereko nhaneremimbohetechara'ga ra'yramo Tupana'ga ra'yramo? ei ga. Enhimombe'u katu ti ore ve a'ero, ei ga ga pe.

⁶² —A'ea ko ji. Tupana'ga ji mbuhuruka avo yvya koty, ei Jesus'ga ga pe. Igwete po ti pe ji repiagi nehē ji apygame ipopoakaheteve'ga pyri Tupana'ga pyri jitekovo huvihavamo nehē, ei ga. Pehepia po ti pe ji rura'javame yvagati'ga pype ua yvya koty nehē no, ei Jesus'ga ga pe.

⁶³ Igwete Caifás'ga nhimboahihetei Jesus'ga nhi'iga henduvame. Nurā ga imbotararagi opira onhimongouhu ga Tupana'ga'java'ero javo. Igwete ga ei jara'ga pe:

—Kirupi tuhē ojipe'ga nemimombe'ua nhande ve. A'ereki ga tuhē e'ihu ojive, ei ga.

⁶⁴ Pehendu ko pe ganhi'iga ko. Onhimongouhu ga Tupana'ga'java'ero, ei ga. Marā po ti nhande ga rerekoi naerū? Marāi pe ga pe? ei ga jara'ga pe.

Igwete ga epavi ga pe:

—Oko te'varuhu tuhē ga. Tomano po ga hamo! ei ga.

⁶⁵ Kiro ga nyvuni ga rehe. Igwete ga hovapiari gareakwara tapy'ynhapira pyvō. Igwete ga kwa'gakwari ga rehe.

—Ma'ga okwa nde rehe? Ekwaha ti, ei ga ga pe ga rerekomemuamo.

Igwete guardas'ga ga rovpapetepetegi no.

Ndakwahavi ji Jesus'ga, e'ia'jaa'a Pedrova'ea

(Mateus 26.69-75; Lucas 22.56-62; João 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ A'ea ja okari pe Pedro'ga apygi guardas'ga pavēi ojipe'eavo. Igwete Caifás'gapyrivheā ruri.

⁶⁷ Pedro'ga repiagame hēa ga repiahetei.

—Nde ko Nazarépeve'gapavēiva'ea Jesus'gapavēiva'ea, ei hēa ga pe.

⁶⁸ —A'ea rūi ji! ei Pedro'ga o'mbero. Gara pe nde ei? ei ga hēa pe.

A'ero ga hoi ahehohava rupi. Nanime inamuti'ga nhi'igi.

⁶⁹ Igwete hēa ga repiagi pevo. Hēa ea'javi pevove'ga pe:

—Agwa'ga ko Jesus'gapavēive'ga.

⁷⁰ Igwete Pedro'ga ea'javi o'mbero:

—A'ea rūi ko ji!

Aere'i pevove'ga ea'javi Pedro'ga pe:

—A'iti nde gapavēiva'ea. A'ereki nde Galiléiapeva'ea no, ei ga ga pe.

⁷¹ Igwete Pedro'ga nhi'igahyi ga pe:

—A'itituhēva'ea ji a'e pe me. Ji ndakwahavi tuhē akoja'ga, ei ga ga pe. Ji mberame pe me po ti Tupana'ga imbohahi ji ve hamo, ei Pedro'ga ga pe novā.

⁷² Nanime inamuti'ga nhi'igajavi. A'ero Pedro'ga ikwahava'javi Jesus'ga nhi'igagwera ojive. A'ereki opyhyga renonde Jesus'ga omombe'u jipe ga pe javo. “Inamuti'ga nhi'igajava rupi po ti trēs nde ea'jaa'javi ji ve: ‘Ji ndakwahavi Jesus'ga,’ e'i jipe Jesus'ga Pedro'ga mbeagwama mombe'gwovo ga pe.

Kiro Pedro'ga ikwahava'javi ganhi'igagwera. Omboju Pedro'ga py'a. A'ero ga jehe'ohetei o'ama.

15

Pilatosva'ea eagwera Jesus'ga pe

(Mateus 27.1-2, 11-14; Lucas 23.1-5; João 18.28-38)

¹ Ypyhajive judeus'ga mo'gitahara'ga jatykatykaa'javi ikwava'ēhara'ga nduvihava'ga xava'eve'ga pavēi judeus'ga mbo'ehara'ga pavēi. Igwete ga nhaporemō ga jatykai nahanahā ti tireko Jesus'ga a'ero javo. Igwete ga Jesus'ga kwarukari ga rerogwovouka governador'ga pyri Pilatos'ga pyri.

² Igwete Pilatos'ga ei Jesus'ga pe:

—Nde ko judeus'ga nduvihavuhetero ereko naerū?

Igwete Jesus'ga ei:

—Ndehe ko ere poha.

³ Igwete ikwava'ēhara'ga nduvihava'ga imbojambojatehei Jesus'ga rehe. Emo Jesus'ga nonhi'ikwepygi ga onhi'ipotare'yma gwaramo ga pe.

⁴ Igwete Pilatos'ga ea'javi ga pe:

—Nerenhi'igihũ nde ġa pe naerũ? ei ga. Erehendu nde ġanemimbojaruhua ejihe, ei ga Jesus'ga pe novĩa.

⁵ Emo Jesus'ga nonhi'ikwepygi ga no. Nurã Pilatos'ga nhimomby'ai ga rehe.

Pilatosva'ea ojukaika Jesus'ga

(Mateus 27.15-26; Lucas 23.13-25; João 18.39-19.16)

⁶⁻¹¹ Kiro he'yjuhuve'ga nduri javo Pilatos'ga pe.

—Páscoa japoa nanani nde cadeiapypeve'ga mbopiro'yi ga mohema cadeia hugwi or-
remimbotarimo. Emohemuka ga kiro a'ero, ei ga Pilatos'ga pe.

Igwete Pilatos'ga ei ġa pe:

—Tamohemuka ti ga a'ero – kiroki ga pe ġa ei judeus'ga nduvihavuhuhete'ga, ei ga. Ga mohema pe pepota a'ero? ei ga ġa pe.

A'ea Pilatos'ga ei he'yjuhuve'ga pe. A'ereki ga e'i oyvyteri pe: “Ikwava'ehara'ġa nduvi-
hava'ġa onhimyrõ reki Jesus'ga rehe,” ei ga. “Nurã ġa ga pyhygukari ga reruruka ji pyri,”
ei Pilatos'ga. Nurã ga ei he'yjuhuve'ga pe: “Gamohema pe pepota?” Emo ikwava'ehara'ġa
nduvihava'ġa omomymomyi he'yjuhuve'ga Barrabás'ga pe pe'ji javo. A'ea ja Barrabás'ga
oko cadeia pype ojipe'ga pavëi. A'ereki ga otavuka gwuvihava'ga pe. Igwete Barrabás'ga
gwuvihava'gareheva'ea jukai. Emo ikwava'ehara'ġa nduvihava'ġa omomyi he'yjuhuve'ga
Barrabás'ga pe pe'ji javo Pilatos'ga pe. Nurã ġa eġa'ei ga pe:

—Barrabás'ga koi emohemuka ore ve, ei ġa ga pe.

¹² Igwete Pilatos'ga ea'javi ġa pe:

—Oro ga – kiroki ga pe pe ei oreruvihavuhuhete'ga – marã po ti ji ga rerekoi nehë naerũ?

¹³ —Ekutuguka ga yva rehe ga mbovyruka tomano ga, ei ġa onhi'ġa mbuhua ga pe.

¹⁴ —Maranuhũrame ti ji ga kutugukari naerũ? Marã tuhë garekote'varuhua naerũ? ei
Pilatos'ga ġa pe.

Igwaigwavete reki ġa onhi'ġa mbuhuri ga pe a'ero.

—Embovyruka tuhë ga.

¹⁵ Nurã Pilatos'ga Barrabás'ga mohemukari tonhimohë ti ġa ji rehe javo. Igwete ga
Jesus'ga nupanupãukari ipira apopyra pyvõ ga mondovo soldados'ga po pe tokutu ġa ga yva
rehe a'ero javo.

Soldadosva'ea gwerekomemua Jesus'ga

(Mateus 27.27-31; João 19.2-3)

¹⁶ Igwete soldados'ga Jesus'ga rerohoi okihavuhua pype governador'ga rongaruvihava
pype. Igwete ġa jara'ġa mbuhurukapavi tirekomemua ga javo.

¹⁷ A'ero ġa imongiukari ga pe tapy'ynhapiġwagahiva'ea nanongara huvihava'ġa omongi
javo ga pe. Igwete ġa ipovãpovani yhyppoa hatiuhũva'ea onhatimagatuvva'ea apovo inoġa
Jesus'ga akaġa rehe aġa huvihava'ġa akanitara javo tehe jupe.

¹⁸ Igwete ġa eġa'ei ga pe:

—Ejoryjory ti judeus'ga nduvihavuhuhetero, ei ġa ga pe ga rerekomemuamo.

¹⁹ Ojopy'rupy'ru ġa ga akanupanupamo yvyra pyvõ. Onyvunyvũ ġa ga rehe. Igwete ġa
neny'p'andurundurugi ga pyri timbohetë ga javo tehe.

²⁰ Nahã ġa ga rerekomemui. Aerë ġa hekyi iġwagahiva'ea ga hugwi gapiretea mon-
girikara'java ga pe. Igwete ġa ga rerohoi tikutu ga yva rehe kiro javo.

Okutu ahe Jesus'ga yva rehe ga mbovyra

(Mateus 27.32-44; Lucas 23.26-43; João 19.17-27)

²¹ Kiro ġa Jesus'ga rerohoi cidade hugwi. Nanime Simão'ga ruri cidade pe. Ga ko cidade
de Cirenepeva'ero. Alexandre'ga ko gara'ya'ga Rufo'ga pavëi. Kiro Simão'ga ruri nhuhũa
hugwi. A'ero soldados'ga herohoukarahai Simão'ga pe yva Jesus'ga jukahava rupiara.

²² Igwete ġa Jesus'ga rerohoi ga reroġwovo vytyruhua arimo Gólgota arimo. Gólgota pe
nhande ei Aheapindava.

²³ Igwete ġa imondoi ga pe vinho mohaġa pavëi mirra pavëi tahahyyme ti ga pe javo
novĩa. Emo ga ndo'ui.

²⁴ Igwete ġa ga noġi yva rehe ga kutukutuga hehe. A'ero ġa ga mbovyri ga mo'ama. Kiro
soldados'ga ipyhygi Jesus'ga pira tima'ë ti javo. A'ero ġa imombori ita'java'ea dados'java'ea
ji koha javo jupe. Nahã ġa ima'ëi tapy'ynhapira ojohupeupe.

²⁵ Nove horas rupi ġa ga kutugi yva rehe.

²⁶ Igwete ġa ikwatijari ġanemimbojaragwera Jesus'ga rehe. “Aġwa'ga ko judeus'ga
nduvihavuhuhete'ga,” e'i ikwatijara. Nahã ġa ikwatijari imbojaragwera yva raygwera
rehe ikutuga ga arimo yva rehe inoġa.

²⁷ Igwete soldados'ga mokonhava'ea jukai ojipea rehe yva rehe ahe monguva no. A'ereki
ahe ko governo movahiuhũva'ea. Igwete ġa ahe mboġogwovai Jesus'ga rehe ahe mo'ama.

[
²⁸ Na tuhê Tupana'ga rembikwatijarukara ga mombe'unhogwenondei hako. A'ereki omombe'u ganhi'iga ga pe. "Okò te'varuhu ko ga," ei ga ga pe, e'i ikwatijara hako. Na tuhê reki ga ei Jesus'ga pe a'ero.]

²⁹ Igwete ga - kiroki ga okwa ga pyvõ - ga nhakambovavagi ga rerekomemuamo ga mbotegweteavo ga rerekovo. Igwete ga ei ga pe:

—Eh! Ere tuhê nde raikwehe: "Tamondurunduru ti nhandejatykahavuhua mokõi herokia japopava irüa," ere nde raikwehe novia, ei ga.

³⁰ Epopoakaro gwaramo ejy ti yva hugwi a'ero teremanoyme ti, ei ga Jesus'ga pe ga rerekomemuamo.

³¹ Na jitehe ikwava'ehara'ga nduvihava'ga ga rerekomemui onhi'iga ojohupe judeus'ga mbo'ehara'ga pavêi. Igwete ga ei:

—Ojipe'ga ga nomomanoukari. Emo re ki ga omano kiro a'ero! ei ga ojohupe.

³² E'i tehe ga ojive: "Tupana'ga ji mbuhuruka yva koty. Ji ko ganduvihavuhetero israelitas'ga nduvihavuhetero ako," e'i tehe ga ojive, ei ga. Na ga jyvi kiro yva hugwi a'ero, ei ga. Ga jyvame po ti nhande ga repiagi ga rerovia nehê! ei ga ojohupe.

Igwete ahe Jesus'ga mbotegwetei no - kiroki ahe o'â yva rehe omanomo Jesus'ga pyri.

Jesus'ga omano

(Mateus 27.45-56; Lucas 23.44-49; João 19.28-30)

³³ Ahaji katu igwehetei kwara ipyryrymame. Ypytunahimba hete gâgwryi pe nhaporemò imong'a'aruga. Três horas rupi kwara imbokojahua'javi.

³⁴ Três horas rupi jitehe Jesus'ga onhi'iga mondoahyahivi Tupana'ga pe.

—Eloi, Eloi, lemá sabactani? ei ga.

A'ea ko: "Tupana, Tupana, ajiko hete ji nde rehe. Maraname nde pohiri ji hugwi?"

A'ea Jesus'ga ei ga pe.

³⁵ Jararamo pevove'ga gwendu ganhi'igahyahiva novia. Emo ga e'i tehe:

—Pehendu. E'i po ga Eliasva'ea pe tuhu ti ga ji pyri ji pokoga javo, e'i tehe ga ojohupe.

³⁶ Igwete ojipe'ga nhani ipyhyga jyruhu'iva'ea imondeva vinho pype tajahiva'ea pype herua. Igwete ga ipimombygi yvyra rehe imbovyva imondovo Jesus'ga juru pe topyte ga javo. Igwete ga ei jara'ga pe:

—Tihepia na'ê ti Eliasva'ea rura ga mbojyva naerü, ei ga.

³⁷ Igwete Jesus'ga hapukajahivi omanomo.

³⁸ Nanime gâjatykahavuhua pype tapy'ynhapira hovapiakava itararagi mbytera rupi yvatea hugwi ojyva ua yvyvo.

³⁹ Jesus'ga rovai pyteri pe soldados'ga nduvihava'ga ami. Igwete ga hepiagi gamanoa.

—Tupana'ga ra'ya tuhê po ahe, ei ga javo.

⁴⁰⁻⁴¹ Irupe kunhangwera'ga hepiagi gamanoa no - kiroki ga ohooho Jesus'ga rupi. Galiléiapeve'ga gwrya rupi ga horame ga hoi ga rupi imondomondovo mbatera ga pe jipi. Ga ko Maria Madalenahêa Saloméhêa no Mariahêa no. Hêara'ya'ga ko José'ga Tiago'ga no ipyahuve'ga. Ojipe'ga pevo u gamanoa repiagi onhimongyavo no kunhangwera'ga - kiroki ga uhu Jerusalém me Jesus'ga rupi.

Ono ahe Jesus'ga ra'oa ita kwaruhua pype

(Mateus 27.57-61; Lucas 23.50-56; João 19.38-42)

⁴² Kiro ka'aru hete. A'ero judeus'ga imboavujkweri mbatera. A'ereki ga e'i: "Ko'emame ko sâbado. A'ea rupi po ti nhande ndiaporavykyi mbatera apovo," ei ga.

⁴³ Igwete José'ga cidade de Arimatéiapeve'ga ndopojihuvi ogwovo Pilatos'ga pyri oporanduva Jesus'ga ra'oa rehe. José'ga ko judeus'ga mogitahara'ga pyteripeve'ga. Ojipe'ga e'i ga pe pyry hete ga javo. Ymya ga Cristo'ga rura pota toko ti ga nhandervihavuhetero javo. Igwete ga ndopojihuvi oporanduva Jesus'ga ra'oa rehe.

—Taroho ti Jesusva'ea ra'oa yva hugwi? ei ga Pilatos'ga pe.

⁴⁴ Igwete Pilatos'ga ei ovyteri pe: "A'iti re po ahe manojipei?" Igwete ga ga mbuhurukari ojipyri soldados'ga nduvihava'ga javo ga pe.

—Omano Jesusva'ea a'ero?

⁴⁵ —Omano tuhê ko ahe, ei ga imombe'gwovo ga pe.

Henduvame ganhi'iga Pilatos'ga ei José'ga pe:

—Eroho ti ahera'oa a'ero.

⁴⁶ Igwete José'ga hoi ipyhyga tapy'ynhapipyryva herogwovo Jesus'ga ra'oa pyri. A'ero José'ga gara'oa mbojyvi yva hugwi imamana tapy'ynhapira pyvõ. Igwete ga gara'oa rerohoi herokia itaruvihavuhua kwaruhua pype imbgwaipyra pype inoga heja. Igwete ga hovapytymi ikwaruhua itauhua moanhana imohina jurukwari pe.

⁴⁷ Maria Madalena'ga gwepia gara'oa nongava. Mariahēa gwepia no – kiroki hēa Tiago'ga yhēa.

16

Jesus'ga okwera omanoa hugwi

(Mateus 28.1-8; Lucas 24.1-12; João 20.1-10)

¹ Ihopavame kwara sábadó rupi ġaporavykye'yma rupi, a'ero kunhangwera'ga hoi ipyhyga nhandya'java'ea perfume timongy ti ahera'oa rehe javo. Maria Madalena'hēa hoi Salomé'hēa no Mariahēa no – kiroki hēa Tiago'ga yhēa.

² Ko'emame domingo rupi ġa herohoi a'ero itaruvihavuhua kwaruhu pe gara'oa nongai pe. Ypyhajive ġa herohoi kwara po'ria rupi.

³ Herohorame ġa ei ojohupe:

–Ma'ga po ti ope'a itauhua nhande ve nehē imoanhana jurukwara imongovo nehē? ei ġa. A'ereki ipohyi hete nhande ve, ei ġa ojohupe novia.

⁴ Hepiakaturame ġa nhimombaragwahavi reki imoanhanipyra rehe itauhua rehe.

–Ope'a jipe ġa jugwi ra'e, ja'gwy, ei ġa.

⁵ Igwete ġa ki ikwaruhua pype. A'ero ġa ipyahuve'ga repiagi. Kokoty ġa reni ipype. Ipukuhu gapira. Tiġahivuhu hete. Onhimomby'a hete ġa ġa repiagame okyhyjiavo.

⁶ Igwete ġa ei ġa pe:

–Tapenhimomby'aa'javi, ei ġa. Peheka pe Jesus'ga Nazarépeve'ga – gaha ġa ojuka yva rehe oji' novia, ei ġa ġa pe. Ga okwera'ja. Avo rui ġa reko kiro. Pehepia ganongavagwera, ei ġa kunhangwera'ga pe.

⁷ Hepejigwovo kiro gakwerava mombe'gwovo garemimbo'ehara'ga pe Pedro'ga pe, ei ġa ġa pe. Pe'ji ti ġa pe: “Oho ti Jesus'ga Galiléia pe ġa nenonde. Pevo ti ġa ġa repiagi nehē. E'i jipe ġa a'ea ġa pe ikwehe!” A'ea ti pe'ji Jesus'ga remimbo'ehara'ga pe, ei ġa kunhangwera'ga pe.

⁸ A'ero ġa ēi ikwaruhua hugwi onhana ohyhyipava. A'ereki ġa omboju opy'a. Nomombe'ui ve ġa Jesus'ga kwerava ojipe'ga pe okyhyjihetero ġwaramo.

Jesus'ga ojipiuka Maria Madalena'ea pe

(Mateus 28.9-10; João 20.11-18)

[
⁹ Domingo rupi ko'egatue'yma rupi Jesus'ga kwerava'javi omanoa hugwi. Okwera'virē ġa jipiukari Maria Madalena'hēa pe ppy – hehā hugwi Jesus'ga ombojipe'ape'a anhaġa seteva'ea. Igwete Jesus'ga jipiukari hēa pe.

¹⁰⁻¹¹ A'ero hēa hoi Jesus'gapavēive'ga pyri tamombe'u ġa pe javo. Ojehe'o hete ġa upa okovevuhuro omano Jesus'va'ea javo tehe. Igwete hēa ei ġa pe:

–Okwera'ja ġa kiro, ei hēa. Ahepia ji ġa ko, ei hēa ġa pe novia.

Emo ġa ndogweroviarihu reki hēanhi'iġa.

Jesus'ga gwupiti mokonhava'ea ogwovo Emaús pe

(Lucas 24.13-35)

¹² Aerē mokonha'ga horame nhu me Jesus'ga jipiukari ġa pe ojirojijyita.

¹³ Igwete ġa jivyri a'ero imombe'gwovo Jesus'ga remimbo'ehara'ga pe.

–Jesus'ga okwera'ja kiro, ei ġa. Orohepia ore ġa ko, ei ġa ġa pe novia.

Emo ġa ndogweroviari jitehe ġa.

Jesus'ga ojipiuka onzeva'ea pe

(Mateus 28.16-20; Lucas 24.36-49; João 20.19-23; Atos 1.6-8)

¹⁴ Aerē mbatera ua rupi Jesus'ga jipiukari onzeve'ga pe no gwemimbo'ehara'ga pe. Igwete ġa nhi'iġahyi ġa pe.

–Napeangarihu pe heroviare'yma, ei ġa. A'ereki pe ndaperoviarihu ġa – kiroki ġa ji repia ji kweravirē, ei ġa ġa pe.

¹⁵ Igwete ġa ei ġa pe no:

–Peho ti ojipe'ga gwyrri pe nhaporemó, ei ġa. Pemombe'u hete ti pyryva'ea ji momba'gwovo yvyakotyve'ga pe nhaporemó, ei ġa ġa pe.

¹⁶ Po ti ġa jikogi ji rehe onhimobatizavouka nehē, a'ero po ti ġa hoi Tupana'ga pyri okovo avuirama nehē, ei ġa. Po ti ġa ndojikogi ji rehe, a'ero po ti Tupana'ga ei peko te'varuhu pe javo ġa pe nehē. A'ero po ti ġa hoi hahyva'ea ruvihava pype avuirama nehē, ei Jesus'ga ġa pe.

¹⁷ Kiroki ġa ojiko ji rehe – ġa pe po ti Tupana'ga japoukari ahemonhimomby'ava'ea nehē. Ombojipe'a po ti ġa anhaġa Diabo'gapyriva'ea ojipe'ga hugwi jipopoakarimo nehē.

Tupana'ga po ti omongo ġanhi'iġa hajiheva'ero nehē aherembikwahavipyre'ymamo nehē, ei ga ġa pe.

¹⁸ Po ti ġa ipyhygi mboja nehē, a'ea po ti nombote'varuhui ġa momanoukare'yma nehē. Po ti ġa i'ui ahejukava'ea nehē, ndikwahyi po ti ġa pe nehē, ei ga. Po ti ġa pokogi itetirūave'ġa ndehe nehē, a'ero po ti ġa nhimohiġatui nehē, ei Jesus'ga imombe'gwovo ġa pe.

Jesus'ga rerothava yvaga pype

(Lucas 24.50-53; Atos 1.9-11)

¹⁹ Igwete Jesus'ga ġapoykaharete'ga nhi'imbavi ġwemimbo'ehara'ġa pe. A'ero Tupana'ga ga rupirukari yvagi pe ga mbuhuruka. Pevo ga apygi oina Tupana'ga pyri ga moiruamo.

²⁰ Aerē Jesus'ga remimbo'ehara'ġa hoi Jesus'ga mombe'gwovo ojipe'ġape'ġa gwyrri pe. Igwete Jesus'ga ġapoykaharete'ga ġa pokopokogi japovouka ahemonhimomby'ava'ea ġa pe. Nahā ga heroviarukari ġanemimombe'ua ojipe'ġa pe a'itituhēva'ea javo jupe.]

LUCASVA'EA OMOMBE'U JESUS CRISTO'GA O Evangelho de Lucas

Lucasva'ea okwatija Teófilova'ea pe

¹ Kiro ji ikwatijari nde ve, Teófilo, terekwaha hete ti huvihavamo javo. Ojikwe he'yive'ga okwatija imombe'gwovo orerembikwahava nahanahã Cristo'ga oko ojiheve'ga pyteri pe ga mbojikoguka ojihe javo.

² Okwatija ga Jesus'garupive'ga nemimombe'ua – kiroki a'ea ga omombe'u ore ve Jesus'gareheva'ea pe. Ga omombe'u Jesus Cristo'ga rura avo vyva koty garuva ahe pyri no. Ga omombe'u Jesus'ga remimbo'ea ojive no. Ganemimombe'ua he'yive'ga okwatija a'ero.

³ Jihí no, ji ikwahapavi, Teófilo. A'ereki ymyahũ ji anhimbo'e Jesus'ga rura rehe gareaporogita rehe no garemimbo'ea rehe no. Ajapyaka ji hendukatuavo Jesus'garupive'ga ga mombe'urame. Pyry ji ve no ji ikwatijari Jesus'ga rehe terekwaha ti javo. Kiro po ti ji ikwatijapavi Jesus'ga mombe'ukatuavo nehẽ.

⁴ Nahã po ti ji nde mbo'epavi Jesus'ga rehe nehẽ. Ymya nde henduvi Jesus'ga mombe'ua. Kiro po ti ji ikwahaheteukari nde ve ikwatijarame imombe'upava nde ve nehẽ.

Tupana'gapyrive'ga omombe'u João Batistava'ea aragwama

⁵ Ymyahũ Herodesva'ea rekoí israelitas'ga nduvihavuhuro gagwyri pe Judéia pe. A'ea rupi Zacariasva'ea rekoí ikwava'eharamo Tupana'ga pe. A'ereki aheremboypya Abiasva'ea. A'ero ahe poravykyi Abiasva'ea rakykwepohara'ga pavẽi gwe'yja'ga jatykahavuhua pype templo pype. Zacariasva'ea rembirekova'ea ko ikwava'eharava'ea rakykwepoharamo oko no. Aherera Isabel.

⁶ Ahe memei Tupana'ga rerovahetei ga nhi'ipo'rupava Zacariasva'ea Isabelva'ea pavẽi. Ahe oko katu jipi.

–Pepyry pe, ei Tupana'ga ahe ve a'ero.

⁷ Ahe ndata'yri. Ahe jogwerekoypyrame Isabelva'ea ndata'yri. Aerẽ ahe memei ixava'e, a'ero kaitu ahe ndata'yri.

⁸ Kiro Zacariasva'ea poravykyi gwe'yja'ga jatykahavuhua pype templo pype Abiasva'ea rakykwepohara'ga pavẽi jara'ga py'ruavo ikwava'eharamo.

⁹ Ojopy'rupy'ru ga imbokaita incenso perfume apopyra Tupana'ga pe jipi ojatykahavuhua pype. A'ero kiro Zacariasva'ea herohoi perfume apopyra imbokaita Tupana'ga pe.

¹⁰ Ahe imbokairame he'yjuhuve'ga nduvi onhimongyavo okari pe ojatykahavuhua pyri templo pyri onhi'iga Tupana'ga pe.

¹¹ Kotihĩ Tupana'gapyrive'ga yvagipeve'ga jipiukari ua o'ama Zacariasva'ea pyri. Perfume apopyra kaihava pyri ojohukoty rui ga ruri Zacariasva'ea imbokairame perfume apopyra hehe.

¹² Zacariasva'ea py'a oko tehe ga repiagame. Okyhyji hete ahe ga hugwi. Ovyvteri pe ahe ei: “Marã po ti ji rekoí nehẽ naerũ?” ei ahe.

¹³ A'ero Tupana'gapyrive'ga ei:

–Terekyhyji, ei ga Zacariasva'ea pe. A'ereki Tupana'ga gwendu katu nde nhi'igame ga pe. Nurã po ti nde ra'yramo enhimberekohẽa pe Isabelhẽa pe nehẽ, ei ga Zacariasva'ea pe. João ti pemondo inoga gareraramo peja'yra'ga reraramo, ei ga.

¹⁴ Ga arame po ti nde vy'ari ejoryjoryvamo nehẽ. He'yjuhuve'ga po ti ovy'a gworygworyvamo nehẽ no.

¹⁵ –Aerẽ po ti Tupana'ga ei ga pe nehẽ: “Huvihava ko ga.” Nahã po ti Tupana'ga ei ndera'yra'ga pe nehẽ, ei Tupana'gapyrive'ga yvagipeve'ga. Nurã po ti pe ndoryndoryvamo nehẽ. Ndo'ui po ti ga vinho nehẽ. Ojipe'ia no ahemboheagwyryva'ea po ti ga ndo'ui nehẽ. Tupana'ga ra'uva po ti ndojipe'ai ga hugwi ga pojykavo nehẽ ga arypyrame nehẽ ga nhimomboakaramo nehẽ no.

¹⁶ –Gaha po ti ei israelitas'ga pe nehẽ: “Penhi'ipo'rua'ja ti Tupana'ga,” e po ti ga nehẽ. A'ero po ti he'yive'ga Tupana'ga nhi'ipo'rui ojikoga ga rehe nehẽ ndehe ko orepojykaharetea javo ga pe, ei Tupana'gapyrive'ga.

¹⁷ –Ndera'yra'ga po ti oho nhandepojykaharetea renonde nehẽ, ei ga Zacariasva'ea pe. Ymyahũ Tupana'ga ra'uva opojyka Eliasva'ea ahe moiruamo ga mbopopoaka, ei Tupana'gapyrive'ga. Na jitehe po ti Tupana'ga ra'uva ndera'yra'ga pojykai ga moiruamo ga mbopopoaka nehẽ. A'ero po ti ndera'yra'ga akwaimbae'ga mbo'embo'ei nehẽ. “Pearõ ti peja'yra'ga.” A'ea po ti ga ei ga arõukara'java ga pe nehẽ, ei ga. Kiroki ga ndokoi Tupana'ga nhi'iga rupi – gahã po ti ga ombojapyaka katu nehẽ. Pyryve'ga ja po ti ga oko

a'ero gweaporoğitakaturu nehē. Nahā po ti ndera'ya'ga ға mboavujikweri Tupana'ga pe nehē toko ti ға Tupana'gareheva'ero javo. O'arame nahā po ti ga rekoï nehē, ei Tupana'gapyrive'ga Zacariasva'ea pe.

¹⁸ –Marā po ti ji heroviari tayri'ga rehe nehē? ei Zacariasva'ea. A'ereki ji jixava'e nhirembirekohēa pavēi, ei ahe.

¹⁹ A'ero Tupana'gapyrive'ga ei ahe ve:

–Jirera ko Gabriel. Jihî Tupana'gapyrive'ga jitekovo ga pyri jipi, ei ga Zacariasva'ea pe. Gaha Tupana'ga ji mbuhurukari nde pyri emombe'u ti Zacarias'ga pe javo. A'ero ji ruri imombe'ukatavo nde ve pyryva'ea.

²⁰ Nahā po ti ndera'ya'ga, a'e ko ji nde ve ko, ei ga Zacariasva'ea pe. Aerē Tupana'ga erame po ti ji'eagwera apiavo ihoi nehē, ei Tupana'gapyrive'ga yvagipeve'ga. Nde ndereroviari reki ji'ea, ei ga. Nurā po ti nde nerenhi'iga'javi nehē, ei ga. Ji rendu ti! Ndera'ya'ga arirē jate po ti nde nhi'iga'javi nehē, ei ga Zacariasva'ea pe.

²¹ Ojatykahavuhua pyri templo pyri Zacariasva'ea re'ya'ga nduvi okari pe Zacarias'ga ti tohē jugwi kiro javo. Ovytyteri pe ga ei: “Maraname ga nohemuhūi naerū ore ve?” ei ga onhimomby'avo.

²² Aerē ahe hemame ғajatykahavuhua hugwi ua ға pyri tegwete ganhi'Thava ға pe. A'ero ға ei:

–Maragatu ga nonhi'iga'javi? ei ға. Po Tupana'ga gwepiuka mbatera ga pe, ei ға.

A'ereki opoa pyvō ahe nhi'inhi'ipotari ға pe. Nohema'javi ve reki ahenhi'iga ahe hugwi. A'ero ға hoi ogwovo.

²³ Aerē Zacariasva'ea poravykya'javi ojatykahavuhua pype templo pype. Mbohapyra te ahe kiri oporavykyavo. Oporavykypavirē ahe jivyri ogwovo ғwonga pe.

²⁴ Aerē Zacariasva'ea rembirekova'ea Isabelva'ea puru'aro. Isabelva'ea ndohoi ғwonga hugwi. Cinco ahe jahya mondoi ohoe'ymame ғwonga hugwi. Ahe e'i:

²⁵ –Ji poko Tupana'ga. A'ereki ga ombuhu jira'ya'ga ji ve nhirembireko'ga pe no, ei ahe. Ymya ға ji jai nandera'yri javo. Kiro po ti ға nde'ia'javi ji ve nehē, ei ahe.

Tupana'gapyrive'ga omombe'u Jesus'ga aragwama

²⁶ Oporu'arame seis Isabelva'ea jahya mondoi. A'ea rupi Tupana'ga ojipyrive'ga mon-doukari Gabriel'ga cidade de Nazaré pe – perope Galiléiapeve'ga gwyri pe.

²⁷ Pevo Tupana'gapyrive'ga yvagipeve'ga hoi ojyva imombe'gwovo Tupana'ga nhi'iga Mariava'ea pe. Akwaimbae'ga ndogwerekoi ve ahe.

–Hehā ti tahembireko tuhē Daviva'ea rymymino'ga pavēi nehē José'ga pavēi nehē, ei ahepo'ria.

Mariava'ea nahembirekoi ve Joséva'ea pavēi Tupana'gapyrive'ga rurame Mariava'ea pyri.

²⁸ Kiro Tupana'gapyrive'ga ruri Mariava'ea pyri javo ahe ve:

–Ejoryjory ti, ei ga. A'ereki Tupana'ga omombyry nde ve okovo nde pyri. Koji'i Tupana'ga imombyryvi nde ve kunhangwera'ga pe hohe, ei ga Mariava'ea pe.

²⁹ Omyi Mariava'ea py'a Tupana'gapyrive'ga imombe'urame ahe ve. Ovytyteri pe ahe ei: “Maragatu ga ei ji ve ra'e?” A'ea ahe ei ojapyakavo hehe ikwahave'yma.

³⁰ A'ero Tupana'gapyrive'ga ei:

–Maria, ei ga ahe ve. Terekyhyji! A'ereki Tupana'ga imombyryvi nde ve.

³¹ Ji rendu ti! Ndepuru'a po ti nde nehē, ei ga. A'ero po ti nde eja'ya'ga mbo'ari nehē, ei ga Mariava'ea pe. Jesus emondo ti inoға ғareraramo.

³² Huvihavuhū hete po ti ga nehē, ei ga. Nhandepojykaharete'ga Tupana'ga koji'i ipopoaka hete ға hohe pa. Jesus'ga pe po ti ga ei nehē jira'ya'ga. Tupana'ga tuhē po ti ga mongoi nehē eko ti huvihavuhuhetero javo. Nahā po ti ga huvihavuhuhetero ғwamomhava'ea py'rovo Daviva'ea py'rovo nehē, ei Tupana'gapyrive'ga.

³³ Nane'ymi jipi po ti ga rekoï Jacóva'ea rakykwepohara'ga nduvihavuhuhetero gwe'ya'ga nduvihavuhuhetero nehē. Avuirama po ti ga rekoï huvihavamo nehē, ei Tupana'gapyrive'ga Mariava'ea pe.

³⁴ Kiro Mariava'ea ei:

–Akwaimbae'ga ndajirerekoi ve, ei ahe Tupana'gapyrive'ga pe. Ma po ti ji puru'aro nehē naerū? ei ahe ga pe.

³⁵ A'ero Tupana'gapyrive'ga ei ahe ve:

–Pyry hete Tupana'ga ra'uva. Tupana'ga ipopoaka hete ojipe'ga hohe pa. Aerē po ti gara'uva jvyi ua nde pyri nehē. Opopoakara pyvō po ti Tupana'ga tayri'ga mondoi nde pype a'ero nehē. Nahā po ti ga ndera'ya'ga apoi nde ve nehē, ei ga Mariava'ea pe. Nurā ombo'arame po ti ndera'ya'ga pyryhetero nehē. “Tupana'ga ra'ya'ga,” e po ti ға ga pe nehē, ei ga ahe ve.

³⁶ –Ji rendu ti! ei ga ahe ve. Erekwaha nde eje'yjahēa Isabelhēa. Hēa ipuru'a no. Igwaiivī hēa kiro a. Ymya ga ei: “Ndata'yri tuhē hēa.” Nahā ga ei. Emo seis hēa omondo jahya opuru'aramē. Kiro po ti hēa gwa'yra'ga mbo'ari nehē.

³⁷ A'ereki Tupana'ga pe ahā onhimiva'ea, ei ga imombe'gwovo.

³⁸ A'ero Mariava'ea ei Tupana'gapyrive'ga pe:

–Ji ko Tupana'gareheva'ea. Na ti ji puru'aro a'ero nehē ganhi'iga rupi nehē – kiroki a'ea nde eremombe'u ji ve, ei ahe ga pe.

A'ero Tupana'gapyrive'ga hoi ahe hugwi.

Mariava'ea oho Isabelva'ea repiaga

³⁹ Aerē Mariava'ea herekokatui ombate'ria. Kotihī ahe herohoi vytyruhua rupi Judéapeve'ga gwyri pe vytyruhupeve'ga gwyri pe ogwovo pevove'ga cidade pe.

⁴⁰ Hevo Zacariasva'ea rongā pe ahe hoi ogwovo Isabelva'ea pyri.

–Kirogwe ji ruri, ei ahe Isabelva'ea pe.

⁴¹ A'ero Isabelva'ea ra'yra'va'ea Isabelva'ea avykyi ahevyteri pe ahe Mariava'ea nhi'iga renduvame. Kiro Tupana'ga ra'uvapyryva ruri Isabelva'ea pyri ahe pojykavo.

⁴² Nurā Isabelva'ea nhi'iga hahyahi hēa erame:

–Koji'i Tupana'ga imombyryvi nde ve kunhangwera'ga pe hohe, ei Isabelva'ea Mariava'ea pe. Aerē po ti Tupana'ga imombyryvi ndera'yra'ga pe nehē no.

⁴³ Nde ko jipojykaharete'ga yhēa reki. Kiro po ti nde ga mbo'a nehē. A'ero nde huvihava. Jihi okoteheva'ea ko ji. Emo nde erejo jitehe ji repiaga! ei ahe Mariava'ea pe onhimomby'avo.

⁴⁴ Nenni'iga ji henduvame kotihī jira'yra'ga roryroryvamo ji avykyavo jivyteri pe ko, ei ahe Mariava'ea pe.

⁴⁵ Pyry hete nde ve. A'ereki nde Tupana'ga nhi'iga rerovia na tuhē po ti a'ero nehē javo, ei Isabelva'ea Mariava'ea pe. Tupana'ga po ti nopiriani tuhē onhi'iga nde ve nehē, ei Isabelva'ea.

Mariava'ea ombohete Tupana'ga

⁴⁶ A'ero Mariava'ea ei:

–Ambohete tuhē ji Tupana'ga jipojykaharete'ga jipy'a pe. Huvihavuhu ko nde epyryvamo, a'e ji ga pe.

⁴⁷ Tupana'ga ji mbohoryory ojihe, ei ahe.

Jivyteri pe ji jiroryrory.

A'ereki ga nhimbopiro'yharamo oko.

⁴⁸ Ji ko gareheva'ero, ei ahe. Ji rendu ti! Kiro ji ndakotehea'javi reki.

A'ereki ga ji repia katu ji moka'nhye'yma.

Nurā kiro po ti vyakotyve'ga epavi nehē

pyry hete hēa pe javo ji ve, ei Mariava'ea.

⁴⁹ A'ereki Tupana'ga ipopoakaheteve'ga ji poko hete.

Anhimomby'a ji ga rehe.

Pyry hete tuhē ga.

⁵⁰ Nane'ymi ga ga arōhetei ga pokoga

– kiroki ga ganhi'iga rupi oko ga mbohetepepa.

Oporogwety ga ganda'yra'ga ganymymino'ga no

– kiroki ga ganhi'iga rupi oko ga mbohetepepa.

Oporogwety ga ganamonha'ga no

– kiroki ga ganhi'iga rupi oko ga mbohetepepa, ei Mariava'ea.

⁵¹ Ga okwahavuka opopoakara.

Ombokwaki'o ga onhimboheteve'ga.

⁵² Ga omombo huvihava'ga

tapekoa'javi ti huvihava kiro javo ga pe.

Okoteheve'ga ga omongouka reki

eko ti huvihavamo kiro javo ga pe, ei Mariava'ea.

⁵³ Ga omondo pyryva'ea imbatere'yve'ga pe.

Imbateve'ga ga omondouka reki ojihugwi.

Gapojate oho a'ero.

⁵⁴ Tupana'ga nomoka'nhyimi onhi'igagwera ojiheva'ea pe israelitasva'ea pe.

Oko ga gwembi'ea rupi ahe pokoga, ei Mariava'ea.

⁵⁵ Ymyahū ga nhi'igatui nhaneramonhava'ea pe Abraāova'ea pe.

Aerē ga nhi'igatui aherakykwepoharava'ea pe israelitasva'ea pe.

“Nane'ymi ji pe pokogi jipi,” ei Tupana'ga ahe ve.

“Penymymino'ga po ti ji ga pokogi nehē no,” ei ga. Na tuhē reki.

Nomoka'nhymi ga ahe pokoga.

Ga po ti nhande pokogi nehē no, ei Mariava'ea.

Nhanenymymino'ga po ti ga ga pokogi nehē no.

Ganymymino'ga po ti ga ga pokogi nehē no, ei Mariava'ea.

⁵⁶ Kirē Mariava'ea trēs jahya mondoi gwerevi opytavo Isabelva'ea pyri. Aerē ahe jivyri ogwovo gwonga pe.

João Batistava'ea o'a

⁵⁷ Kiro Isabelva'ea ra'yrava'ea ahava. A'ero ahe gwa'yrava'ea mbo'ari.

⁵⁸ Aherongapypeve'ga okwaha ahere'yja'ga pavēi Tupana'ga pyryhetea ahe ve ga ahera'yrava'ea mbo'arukaro gwaramo ahe ve. A'ero ga ndoryndoryvamo Isabelva'ea pavēi.

⁵⁹ Sete tay'riva'ea kiri o'arirē. Ko'emame aherakwanhapi'ria kytihava. A'ero gande'yja'ga nduri hepiaga. Tay'riva'ea rehe ga inombotari ahereraramo ahepo'ria rera Zacarias po ti garera nehē javo.

⁶⁰ A'ero ahe'yembora ei:

—Ahā te! Poi rūi po ti garera nehē. Garera po ti João nehē, ei Isabelva'ea.

⁶¹ A'ero ga ei ahe ve:

—Maraname nde ei nahā? Ndogwerekoi ndere'yja'ga a'ea gwera, ei ga.

⁶² Opoa pyvō ga ei tay'riva'ea po'ria pe marāva'ea nde erepota garera naerū javo.

⁶³ A'ero Zacariasva'ea poeruri peru ti ji ve ikwatijahava javo. A'ereki ahe nonhi'igi. Ga imondorame ikwatijahava ahe ve, ahe ikwatijari inoga: “Garera ko João.” Ga nhi-momby'apavi aherera repiaga.

⁶⁴ Kiro kotihī Zacariasva'ea nhi'iga'javi a'ero.

—Pyry hete Tupana'ga, ei ahe ga mboheteavo.

⁶⁵ Zacariasva'ea nhi'igame ahekotyve'ga kyhyjipavi. Hehe ga nhomonhi'inhi'igi imombe'gwombe'gwovo pa vytyvytyruhupeve'ga pe nhaporemo Judéiapave'ga pe.

⁶⁶ Kiroki ga gwendo Zacariasva'ea mombe'ua tay'riva'ea mombe'ua no – ga nhaporemo ojapyaka hehe. A'ero ga ei:

—Tayri'ga po ti oko huvihavuhuro a'ero nehē! ei ga.

A'ereki Tupana'ga popoakahetea oko tay'riva'ea rupi.

Zacariasva'ea omombe'u gwa'yrava'ea

⁶⁷ Tay'riva'ea po'ria Zacariasva'ea, ahe kiro Tupana'ga ra'uva ahe pojkai. A'ero ahe imombe'ui Tupana'ga rembikwahavukara javo:

⁶⁸ —Timbohete ti nhandepojkakaharete'ga israelitas'ga pojkakaharete'ga Tupana'ga!

A'ereki ga uhu nhande pokoguka ojiheva'ea pokoguka nhande mbopiro'yavouka, ei Zacariasva'ea.

⁶⁹ Ga ombuhuruka ipopoakaheteve'ga

toko ti ga gambopiro'yharamo javo.

Garamonhava'ea ko Daviva'ea Tupana'gareheva'ea, ei Zacariasva'ea.

⁷⁰ Ymyahū hete Tupana'ga omombe'u jipe ipopoakaheteve'ga rura

pyryva'ea pe onhi'iga mombe'uharava'ea pe.

A'ero Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea garura mombe'ui nhaneramonhava'ea pe.

⁷¹ Ahe e'i: “Tianembopiro'y ti ipopoakaheteve'ga nhanearōe'yve'ga hugwi nehē.”

A'ea Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea ei nhaneramonhava'ea pe Tupana'ga remimbotarimova'ea mombe'gwovo, ei Zacariasva'ea.

⁷² A'ereki ymyahū Tupana'ga e'i hete nhaneramonhava'ea pe:

“Amombyry po ti ji pe me

imoka'nhyme'ymanhinhi'iga Abraāova'ea pe nehē,” ei Tupana'ga, ei Zacariasva'ea.

⁷³ Ymyahū Tupana'ga onhi'ī nhaneramonhava'ea pe Abraāova'ea pe, ei Zacariasva'ea.

⁷⁴ Abraāova'ea pe ga ei:

“Ambopiro'y po ti ji nderakykwepohara'ga ga'arōe'yve'ga hugwi nehē.

A'ero ti ga toko nhinhi'iga rupi ji mboheteavo okyhyjie'ymanehē,” ei Tupana'ga.

⁷⁵ “Nane'y mi ti nderakykwepohara'ga toko pyry okovo jireheva'ero

ji mboheteavo okokatuavo jipi nehē,” ei Tupana'ga nhaneramonhava'ea pe, ei Zacariasva'ea imombe'gwovo ga pe.

⁷⁶ —Tapihā, ei Zacariasva'ea gwa'yrava'ea pe.

Nde ppy ti ereho Tupana'ga renonde nehē

imboavujikwea ga pe garura renonde nehē.

Nurā po ti ga ei nde ve nehē

ereko ti nde nhinhi'iga mombe'uharamo nehē javo.

Gaha oko ojipe'ga hohe pa Tupana'ga, ei Zacariasva'ea gwa'yra'va'ea pe.

⁷⁷ Nde po ti eremombe'u pyryva'ea Tupana'ga nhi'iga gareheve'ga pe ga moğitavo nehë.

A'ero po ti nde ei ga pe nehë:

“Uhu po ti ipopoakaheteve'ga nhande mbopiro'yavo nhanderekote'varuhua hugwi nehë.

A'ereki ga a'ea omombo nhande hugwi ikwahava'jave'yma.”

A'ea po ti nde ei ga pe nehë, ei Zacariasva'ea gwa'yra'va'ea pe.

⁷⁸ Nahā po ti nehë. A'ereki Tupana'ga omomybyry nhande ve nhande repiakatuavo.

Opyryvamo gwaramo po ti ga ipopoakaheteve'ga mbuhurukari nhande pyri yvaga hugwi nehë.

⁷⁹ Urame po ti ipopoakaheteve'ga ei ikwahavuka nhande ve nehë.

“Pejiko ti ji rehe imomboruka pejikote'varuhua ji ve.

A'ero po ti ji pe nderohoukari yvagi pe

pe mombytavo avuirama Tupana'ga pyri nehë.

A'ero po ti pe ndapehoi hahyva'ea ruvihava pype nehë.”

A'ea po ti ga ei ikwahavuka nhande ve nehë.

A'ereki nhande ndikwahavi nhandekote'varuhuavo

nhandekyhyjiavo hahyva'ea ruvihava hugwi okovo ga ja

– kiroki ga oho ppytuna rupi.

“Mome po pehea?” ei ga ikwahave'yma.

Ipopoakaheteve'ga po ti ikwahavukari nhande ve

imbokojahuavo nhaneakagi pe inogatuavo nhandepy'a

ji rupi po ti pe hoi yvagi pe nehë javo, ei Zacariasva'ea gwa'yra'va'ea pe.

⁸⁰ Aerë tay'riva'ea nhimomboakari oky'rahu'iro Zacariasva'ea ra'yra'va'ea. Pyry hete tuhë tay'riva'ea reaporoğita okovo. Aerë oyvuakarama ahe ruvi ongae'yi me upa. Aerë ahe oje'yja'ga moğitai israelitas'ga moğitai Tupana'ga nhi'iga rehe.

2

Jesus'ga aragwera

(Mateus 1.18-25)

¹ João Batistava'ea arirë César Augustova'ea oko huvihavuhuro tuhë romanova'ea. A'ero ahe ei ogwryripeve'ga pe nhaporemō ga mondovouka ikwatijaruka gāndera.

² A'ea rupi ga hoypyi ikwatija. A'ea rupi Cirênio'ga oko governador'ga Sírriapeve'ga gwryri pe.

³ Ga nhaporemō ga hoğahoi gwamōnhava'ea cidade pe gwamōnhava'ea aragweri pe imondovo gwera.

⁴ Nurā Joséva'ea hoi cidade de Nazaré hugwi. Ogwrya hugwi ahe hoi Galiléia hugwi ogwovo. Judéiapeve'ga gwryri pe ahe hoi cidade de Belém me – perope ymyahū Daviva'ea o'a Joséva'ea ramōnhava'ea.

⁵ Nurā pevo Belém me Joséva'ea hoi imondovo gwera Mariava'ea pavëi.

Mariava'ea aherembirekoruama, ymya ahe ipuru'a okovo.

⁶ Kiro ahera'ya'ga ahava reki ahe vahemame pevo.

⁷ A'ero ahe gwa'ya'ga mbo'ari upa. Gaha ahera'yrypya. Ahe ga mamağatui tapy'ynhapira pyvō ipukuhuva'ea pyvō ga mondovo ga noğa yuranuhūa poitava pype – perope ga omondo mbatera yuranuhūa pe. A'ereki ahā ahe ve ahekihava pevo ganonga pype. Nurā yuranuhūa rokaja pype Mariava'ea ombo'a gwa'ya'ga.

Ovelhas repiakatuharava'ea Tupana'gapyrive'ga pavëi

⁸ Belém kotyi ve ga nduvi nuhū me ovelhas repiakatuhara'ga. Gwepia katu ga ovelhas he'yjuhuva'ea ppytunimo okovo.

⁹ Kotihī hete nhandepojykaharete'gapyrive'ga Tupana'gapyrive'ga jipiukari ga pe yvaga hugwi. Nhandepojykaharete'ga rendy'jandy'java imbokojahupavi ga pe. Ohyhyi ga okyhyjiavo.

¹⁰ A'ero Tupana'gapyrive'ga yvagipeve'ga ei ga pe:

–Tapekyhyji te, ei ga ga pe. Ji rendu ti! Ajo ji tamombe'u Tupana'ga nhi'iga pe me pyryva'ea pe me, ei ga. Henduvame horyory pa hete po ti ga nehë pegwryripeve'ga israelitas'ga.

¹¹ Kiro ji imombe'ui pe me pyryva'ea. Ga o'a ko nhandepojykaharete'ga Cristo'ga. Ga ko pembopiro'yharamo oko, ei ga. Daviva'ea cidade pe ga ari ko.

¹² Kiro ji ga mombe'ukatui pe me. Nurā po ti pe mbaragwahavi ga rehe nehë ga rekarama nehë. Yuranuhūa poitava pype po ti pe ga repiagi nehë. Tapy'ynhapira pyvō hēa ga mamani ga noğa ipype, ei Tupana'gapyrive'ga ga pe.

¹³ Kotihĩ he'yjuhuve'ga yvagipeve'ga jipiukari yvaga hugwi Tupana'gapyrive'ga pyri. Ga ko Tupana'gapyrive'ga soldados'ga'jave'ga. Tupana'ga mboheteavo ga ei:

¹⁴ —Kiro yvagi pe hete yvagipeve'ga ombohete Tupana'ga tayri'ga rehe, ei ga. Yvaga gwyra yvya koty kiro u katu pa vyakotyve'ga py'a no tayri'ga rehe.

A'ereki Tupana'ga hory ga ndehe, ei Tupana'gapyrive'ga.

¹⁵ Onhi'imbavirẽ Tupana'gapyrive'ga jivypavi ogwovo ojiupia yvagi pe. Ga horame ovelhas repiakatuhara'ga ei ojohupe:

—Tupana'ga ombuhuruka ga nhande pyri ikwahavuka nhande ve ipita'ngive'ga ara. He xaho pevo cidade de Belém me ga repiaga a'ero nehẽ, ei ga.

¹⁶ A'ero ga ovelhas rejari nhuhũ me onhana pea rupi ua Belém me. Pevo ga ga rekari ga repiaga a'ero Mariava'ea reheve Joséva'ea reheve. Ipita'ngive'ga ga ga repiagi yuranuhũa poitava pype.

¹⁷ Ga repiagame ovelhas repiakatuhara'ga imombe'umbe'upavi Tupana'gapyrive'ga nhi'iga.

—“Belém me pepojkaharete'ga Cristo'ga ari pembopiro'yharamo,” ei ga tayri'ga mombe'gwovo, ei ovelhas repiakatuhara'ga.

¹⁸ Onhimomby'a pa ga – kiroki ga gwendu ganhi'iga.

¹⁹ Mariava'ea reki ahe japyakapavi hehe ovyvteri pe. Nomoka'nhymbavi ahe.

²⁰ Aerẽ ovelhas repiakatuhara'ga jivvri ogwovo gwenymbava pyri Tupana'ga mboheteavo.

—Pyry hete Tupana'ga, ei ga. Gaha ahe mbojiko ojihe. A'ereki ga okwahavuka tayri'ga ara nhande ve. A'ero nhande tayri'ga repiagi reki. Tupana'gapyrive'ga omombe'u katu nhande ve, ei ga Tupana'ga mboheteavo.

Jesus ko garera

²¹ Aerẽ sete tayri'ga kiri o'arirẽ. Kiro Mariava'ea garakwanhapi'ria kytiukari Joséva'ea pavẽi. Jesus ahe inoçi gareraramo ga rehe. A'ereki Tupana'gapyrive'ga yvagipeve'ga e'i jipe: “Eno ti gareraramo ga rehe Jesus.” A'ea ga e'i Mariava'ea pe ahe ra'yre'yname.

Gweroho ahe Jesus'ga gwe'yjava'ea jatykahavuhu pe

²²⁻²⁴ He'yiva'ea quarenta okirirẽ Mariava'ea gwa'yra'ga rerohoi cidade de Jerusalém me Joséva'ea pavẽi tihepiuka ti ga Tupana'ga pe javo. A'ereki ymyahũ Tupana'ga e'i Moisésva'ea pe ikwatijaruka ahe ve nahã kunhangwera'ga ti toko gwa'yrypyve'ga arirẽ nehẽ javo.

“He'yiva'ea quarenta okira rupi ti hẽa tojikwaku gwa'yra'ga arirẽ,” ei Tupana'ga ikwatijaruka.

“Quarenta okirirẽ mokõi ti hẽa togweru ji pyri pykahu'ia ikwava'eğa ji ve.

Herekoe'yname pykahu'ia mokõi ti hẽa togweru pykahu'java'ea ra'yra ji ve nehẽ.

A'ea rupi po ti ji ga mombyryvi a'ero nehẽ,” ei Tupana'ga Moisésva'ea pe ikwatijaruka.

E'i ga no:

“Akwaimba'eva'ea ojihuypyva'ea jiapoa tuhẽ ganenymbava.

Akwaimbae'ga ojihuypyve'ga jiapoa tuhẽ no ganda'yrypyve'ga.

Nurã ti ga tombuhu ojihuypyve'ga ojihuypyva'ea reheve ji ve nehẽ,” ei Tupana'ga Moisésva'ea pe ikwatijaruka.

Nurã Moisésva'ea rembikwatijara rendukatuavo gwaramo Mariava'ea gwa'yra'ga rerohoi cidade de Jerusalém me ojikwakupavame. Ogwyripeve'ga jatykahavuhua pype templo pype ahe gwa'yra'ga rerohoi pykahu'ia reheve. Ovahemame ahe mokõi imondoi pykahu'ia ikwava'ehara'ga pe.

—Ekwava'ẽ ti Tupana'ga pe, ei Mariava'ea Joséva'ea pavẽi ga pe. Xako ti Tupana'ga rembikwatijarukara rupi, ei ahe.

—Kwa, ei ga ahe ve ikwava'eğa.

²⁵ Nanime Tupana'ga ra'uva Simeãova'ea reruri ahegwyripeve'ga jatykahavuhua pype templo pype. Oko katu Simeãova'ea Tupana'ga rendukatuavo. Jerusalém me ahe ruvi. Ymya Simeãova'ea e'i: “Ymya ji ei garura pota: Aerẽ po ti ga ruri nehẽ – kiroki ga onogatu nhandepy'a nehẽ israelitas'ga py'a nehẽ, a'e ji,” ei ahe. A'ereki ymya Tupana'ga ra'uva opojyka Simeãova'ea.

²⁶ A'ero i'ei ahe ve: “Nde manoe'yname po ti Tupana'ga Cristo'ga repiukari nde ve nehẽ. Gaha Tupana'ga ombuhu toko ti ga nderuvihavuhetero javo,” e'i Tupana'ga ra'uva ymya ahe ve.

²⁷ Kiro Tupana'ga ra'uva Simeãova'ea reruri ahe rerovahema ahegwyripeve'ga jatykahavuhua pype templo pype a'ero. A'ea rupi Mariava'ea tayri'ga reruri ga rerovahema pevo Joséva'ea pavẽi tihepiuka ti ga Tupana'ga pe nhandekovo Moisésva'ea remimbo'eagwera rupi javo.

²⁸ Kiro Simeãova'ea Jesus'ga pyhynhyrōi opoti'a rehe ga mondovo ga noĝa. Tupana'ga pe ahe ei ga mboheteavo:

²⁹ –Jipojykaharetero ndepyyri hete nde.

Eremombe'u katu ko nde ji ve, ei ahe.

Na ti ji manoi kiro a'ero.

A'ereki jipy'a u katu kiro, ei ahe.

A'ereki nde ere'e ji ve ejiheva'ea pe:

“Nde manoe'ymame po ti ji ga repiuka nde ve nehē.” Nahā nde ei.

³⁰ Kiro ji ga repiagi tuhē.

Ga po ti ore mbopiro'yi okovo nenhi'īga rupi.

³¹ Gaha nde eremongo

eko ti ġambopiro'yharamo javo ga pe, ei Simeãova'ea.

Vvyakotyve'ga po ti gwepia pa ga nehē

ga ko nhanembopiro'yharamo oko javo.

³² Ji rupi ahe oho Tupana'ga pyri javo,

gaha po ti oko hyapehava ja hepiuka ndeviara judeus'garūive'ga pe gentios'ga pe nehē, ei ahe.

Ore ko ndereheva'ero israelitasva'ero.

Ore mboheteuka po ti ga nehē, ei Simeãova'ea Tupana'ga pe.

³³ Onhimomby'a Jesus'ga yembora Joséva'ea pavēi Jesus'ga mombe'ua renduvame.

³⁴ –Tupana, ei Simeãova'ea Tupana'ga pe. Emombyry ti José'ga pe Mariahēa pe no tayri'ga pe no, ei ahe.

Mariava'ea pe Simeãova'ea ei:

–Ji rendu ti! ei ahe Jesus'ga yembora pe. Agwa'ga ko ji amombe'u kiro nde ve ndera'yra'ga. Ymyahū Tupana'ga ei ga mombe'gwovo: “Nahā po ti ga pe nehē. Ga rehe po ti jara'ga nduri ji pyri he'yive'ga israelitas'ga nehē xako ti gareheva'ero javo. Nduri po ti jara'ga ji pyri ga rehe jave'yma he'yive'ga israelitas'ga nehē. Ga po ti ndokopotari gareheva'ero nehē,” ei Tupana'ga. “Tohepiuka ti ga jireaporoġita ga pe nhaporemonehē. A'ero po ti he'yive'ga nhi'ite'varuhui ga pe okote'varuhuro ga pe nehē.

³⁵ Nahā po ti ndera'yra'ga pe nehē tomboukwaha ti ga he'yive'ga ndeaporoġita nehē,” ei Tupana'ga, ei Simeãova'ea Mariava'ea pe. Ndehe, ei ahe Mariava'ea pe, hahy hete po ti nde ve nehē no, ei Simeãova'ea ahe ve.

³⁶⁻³⁸ Simeãova'ea nhi'imbavame nanime Anava'ea ruri ahe pyri. Tupana'ga nhi'īga mombe'uharava'ea Anava'ea. Fanuelva'ea ahepo'ria. Nurā ahe Aserva'ea rakykwepoharamo. Sete ahe ombokwara'a gwembirekova'ea rerekorame. Aerē ahe omano Anava'ea hugwi. Nahembirekoa'javi Anava'ea a'ero. Aerē kiro he'yi ahe imbokwara'ara'ari oitenta e quatro anos ahe imbokwara'ari. Igwaivī hete ahe. Nane'yimi ahe hoi oje'yja'ga jatykahavuhua pype templo pype. Ipye ahe ndo'ui onhi'īga Tupana'ga pe ypytunimo arimo no tambohete ji ga javo.

Kiro ahe ruri Mariava'ea pyri Joséva'ea pyri no ahe Jesus'ga rerekorame ipype.

–Ndepyry hete nde, ei Anava'ea Tupana'ga pe. A'ereki nde erembuhu tayri'ga Cristo'ga, ei ahe Tupana'ga pe.

A'ero ahe hoi tayri'ga mombe'gwombe'gwovo Jerusalémve'ga pe – kiroki ġa ombopiro'yhara'ga rura pota tuhu ti ga javo.

–Uhu nhanembopiro'yhara'ga, ei Anava'ea ġa pe nhaporemonehē.

Ojivy Mariava'ea cidade de Nazaré pe

³⁹ Mariava'ea onhi'ipo'ru pa Tupana'ga nhandepojykaharete'ga Joséva'ea pavēi – kiroki Tupana'ga nhi'īga Moisésva'ea okwatija. Aerē ahe jivyri ogwovo ogwyri pe Galiléia pe. Ocidade pe ahe hoi Nazaré pe.

⁴⁰ Pevo tayri'ga nhimomboakari Jesus'ga. Oata'i ga. Pyry hete tuhē gareaporoġita. Okwaha pa ga. Tupana'ga imombyryvi ga pe.

Jesus'ga oko gwe'yjava'ea jatykahavuhu pe

⁴¹ Ano nanani Jesus'ga yembora oho Jerusalém me gapo'ria pavēi. “Ti'u toryvi pe Páscoa pe pevo ojipe'ga pavēi,” ei ahe. “Timoka'nhyymeme ti Tupana'ga pyryvagwera nhande ve. A'ereki ymyahū Tupana'ga ombogwawuka nhaneramonhava'ea pyvō ahera'yrypyva'ea jukaukare'yma,” ei ahe.

⁴² Nurā ahe hoi ano nanani Jerusalém me i'gwovo toryvi pe.

Kiro ahe hoajavi Páscoa repiaga Jesus'ga vojarameme. Doze anos Jesus'ga imbokwara'ari kiro. Jesus'ga rerogwovo ojupi ahe hoi ovahema i'gwovo toryvi pe.

⁴³ Aerē Páscoa mominirē ahe jivyri pehea rupi ua gwonga pe. Opyta Jesus'ga Jerusalém me. Ahe ndokwahavi reki ga pytarame.

44 “Po ga ruri nhandere'yja'ga ndupi,” ei ahe ua. “Po nhanerembikwahave'ga ndupi ga ruri,” ei ahe. A'ereki he'yive'ga ojivy Jerusalém hugwi pea rupi ua gwonga pe. Ndokiri ve ahe mbytera rupi ve. Ka'arugame ahe ei: “Mome po ga rekoï naerü?”

Oje'yja'ga ma'õ me ahe ga rekarekari novia onhimbikwahave'ga ma'õ me no.

45 Ga repiag'e ymame ahe jivyri Jerusalém me a'ero ga reka.

46 Dois okirirê ahe ga repiagi ogwyrivepe'ga jatykahavuhua pype. Ahewyripeve'ga mbo'ehara'ga ma'õ me ga apygi ga nendukatuaovo. Tupana'ga nhi'iga rehe ga ombo'e.

—Marã po? Emombe'u katu ti ore ve, ei gambo'ehara'ga Jesus'ga pe.

A'ero Jesus'ga imombe'ukatui ga pe. Kirê ga ei ga pe:

—Marã po? Pemombe'u katu ti ji ve kiro, ei Jesus'ga ga pe.

47 Onhimomby'a pa reki garenduve'ga ga okwaha hete Tupana'ga nhi'iga javo.

48 Ga repiagame ga'yembora nhimomby'ahetei Joséva'ea pavêi.

—Pi'a, ei Jesus'ga yembora Jesus'ga pe. Maranameuhü nde orep'ya momynhuhüi? Ndavy'ari ji nderuva'ga pavêi nde rekaramê! Momeuhü ga? oro'e ore nde ve.

49 A'ero Jesus'ga ei ahe ve:

—Maraname pe ji rekari? Po ji rekoï avo jiruva'ga ronga pe hamo nhandejatykahavuhua pe. Avo Tupana'ga nhi'iga rupi ji rekoï. Ndapekwahavi naerü? ei ga ahe ve.

50 Ndokwahavi tuhê reki ahe gwa'yra'ga ea Mariava'ea Joséva'ea pavêi. A'ero ahe ei ovyteri pe: “Marã ganh'i'ga ga erame po ji rekoï jiruva'ga ronga pe hamo? Maraname ga ei a'ea?” ei ahe ovyteri pe.

51 Kiro ga jivyri o'yembora rupi Joséva'ea rupi ua cidade de Nazaré pe. Opyta ga upa aheronga pe okovo ahenhi'iga rupi jipi. Ga'yembora ojapyaka ovyteri pe ga'ea rehe. Nomoka'nhymi ahe.

52 Aerê Jesus'ga imbokwara'ara'ari. Igwaigwavete Jesus'ga reaporogitakaturu. Okwaha pa ga okovo. Jyvuaka ga kiro onhimomboakaruhuaovo. Tupana'ga oarõ hete ga. Yvyakotyve'ga ga arõ hete no.

3

João Batistava'ea remimombe'ua

(Mateus 3.1-12; Marcos 1.1-8; João 1.19-28)

1-2 Aerê João Batistava'ea pe Zacariasva'ea ra'yrava'ea pe Tupana'ga imbuhurukari onhi'iga imombe'gwovouka ahe ve.

—Emombe'u ti nhinhi'iga ga pe, ei Tupana'ga João Batistava'ea pe.

Tupana'ga nhi'iga renduvame João Batistava'ea ruvi ongae'yi me upa.

Tupana'ga imbuhurukaramê onhi'iga João Batistava'ea pe Tibério César'ga he'yjuhuve'ga nduvihavuhuro tuhê oko. Kiro César'ga he'yi quinze anos gweri imbokwara'ari ganduvihavuhuro. Pôncio Pilatos'ga ko governador'ga Judéiapeve'ga gwyrî pe. Herodes'ga omondomondo Galiléiapeve'ga gwemimbotarimova'ea rupi gagwyrî pe. Herodes'ga irü'ga Filipe'ga. Filipe'ga omondomondo Ituréiapeve'ga gwemimbotarimova'ea rupi gagwyrî pe. Omondomondo ga Traconitespeve'ga gagwyrî pe no. Lisâniás'ga ko omondomondo Abilenepeve'ga gwemimbotarimova'ea rupi gagwyrî pe. Tibério César'ga gwereko pa ga ganduvihavuhuro okovo.

A'ea rupi ikwava'ehara'ga nduvihavuhua'ga ko Anás'ga Caifás'ga pavêi.

A'ea rupi kiro João Batistava'ea pe Tupana'ga imbuhurukari onhi'iga imombe'gwovouka emombe'u ti nhinhi'iga ga pe javo.

3 Nurã João Batistava'ea hoi gagwyrî pe nhaporemu rio Jordão rembeyvra rupi imombe'gwovo hete Tupana'ga nhi'iga ga mbo'eavo.

—Pepohi tuhê ti pejikote'varuhua hugwi, ei ahe. Perojijyjijyi ti pejeaporoğita pejikokatu-avo Tupana'ga nhi'iga rendukatuaovo. A'ero po ti ji pe mobatizai yhya pype rio pype nehê, ei ahe. A'ero po ti Tupana'ga imombohetei pendekote'varuhua pe hugwi nehê imoka'nhyma nehê, ei João Batistava'ea ga pe ga moğitavo.

4 Ymyahü Isaiásva'ea ko Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea. Isaiásva'ea João Batis-tava'ea mombe'u nhogwenonde. Isaiásva'ea e'i ikwatija hako:

“Hahyahi po ti ganh'i'ga

ga erame ga mbo'eavo ongae'yi me nehê,” ei Isaiásva'ea.

“E'i po ti ga nehê:

‘Pemboavujikwe ti pehea huvihava'ga pe
tuhi ti ga nhande pyri javo.

Pembohupi katu ti pehea ga pe,’ e po ti ga nehê,” ei ahe javo gandeaporogita rerojijya pe nhandepojkaharete'ga rura renonde.

5 “‘Omoypehÿ ti Tupana'ga nhyvyapÿapynuhÿa gwaimbya nehê,’ e po ti ga nehê.

'Ombo'gwy'gwyruhu po ti ga jvyv'gwavy'gwajuhua yvytyra reheve imbojo'jakatuavo nehë. Omohigatu po ti ga pehea nhikotikoti'fuhua nehë imondovo nehë.

Onogatu po ti ga nhyvyap'fapy'ndiuhua pea rupi nehë.

⁶ Tupana'ga po ti gwepiuka yvyakotyve'ga mbopiro'yhara'ga nehë, e po ti ga nehë."

A'ea Isaiasva'ea ei ymyahü ikwatija hako João Batistava'ea nhi'iga mombe'unhogwenondeavo hako.

⁷ Kiro João Batistava'ea ruvi ongae'yi me ogwovo rio Jordão rembeyvyri. A'ero he'yjuhuve'ga nduri onhimono'ono'oguhüavo João Batistava'ea pyri tianemobatiza ti javo ahe ve. A'ero João Batistava'ea ei ga pe:

–Tiruahü pendeaporogita! Pe'euhu pe pejohupe pejikokatupotare'yma gwaramo. Pe'e pe: "Haite! Xaho João Batista'ga pyri tianemobatiza ti ga. Nurã po ti Tupana'ga nonhimonha'ngaa'javi nhande rehe nehë. Ndahahyi po ti nhande ve a'ero nehë." Nahã pe pe'e, ei João Batistava'ea. Maraname pe euhui nanongarava'ea naerü? Pe tuhë penhimbo'e nava'ea rehe, ei João Batistava'ea ga pe.

⁸ –Ji a'e pe me: Po pe ndapepotari hahyva'ea Tupana'ga nhimonha'ngarame pe ndehe, a'ero ti peko katu, ei João Batistava'ea. Tapembopogwea'javi ti pejite'varuhua pejikovo. Pe pohirame jugwi po ti Tupana'ga ei pe me nehë: "Ndovy'ari ga okote'varuhua rehe kiro opohia jugwi herojijyita ojeaporogita. Nanhimonha'ngaa'javi ji ga ndehe a'ero." Nahã po ti Tupana'ga ei pe me a'ero nehë, ei João Batistava'ea ga pe.

–Tape'ei ti pejiyvyteri pe: "Abraãova'ea nhaneramonhamo oko. Tupana'ga oarõ hete Abraãova'ea. Nurã po ti Tupana'ga nonhimonha'ngai nhande rehe nehë." A'ea ti tape'ei. A'ereki Tupana'ga ndokoi reki Abraãova'ea rymymino'ga ndehe ga ndekote'varuhurame. Po Tupana'ga ojipe'ga pota, a'ero Tupana'ga oapo kwaha a'ga ita Abraãova'ea rymymino'ga mongovo, ei João Batistava'ea ga pe.

⁹ Kiro João Batistava'ea imombe'ui ojo'java'ea ga pe. Ga mbo'eavo ga ei:

–Akwaimbae'ga ombogwa gweri jykwa'ria pyvõ tambo'aruka javo. Po i'yva ndogwerekoi yva'ikatua, a'ero po ti ga imbo'ari imondovo tata pype nehë. Na jitehe Tupana'ga pe ndereko'gweri pe momboa tata pype hahyva'ea ruvihava pype pe pohire'yma gwaramo pejikote'varuhua hugwi pejikokatue'yma, ei João Batistava'ea ga pe imombe'gwovo.

¹⁰ João Batistava'ea renduvame ga ei ahe ve onhimongyavo:

–Marã po ti ore rekokatui a'ero nehë?

¹¹ A'ero ahe ei ga pe:

–Kiroki ga gwereko mokõi tapy'ynhapira – gaha ti tomondo ojipeji herekoe'yve'ga pe. Kiroki ga gwereko mbatera – gaha ti tomondo herekoe'yve'ga pe to'u ti ga javo. Nahã ji ei pe me pemondo ti javo, ei ga ga pe.

¹² Kiro itambere'ia mono'ono'õhara'ga nduri João Batistava'ea pyri. Omono'oguhü ga itambere'ia governo pe. Ga uhu tianemobatiza ti João Batista'ga javo.

–Nhanembo'eharamo emombe'u ore ve, ei ga ga pe. Marã po ti ore rekokatui a'ero nehë? ei ga.

¹³ A'ero ahe ei ga pe:

–Penhi'ipo'ru ti penduvihava'ga. Ganhi'iga rupi te ti pemono'ono'ogatu itambere'ia ahe hugwi, ei ahe. Tape'ei ti ahe ve: "Koji'i ti embuhu ji ve." A'ea ti tape'ei, ei João Batistava'ea ga pe.

¹⁴ Kiro soldados'ga nduri João Batistava'ea pyri no. Ahe ve ga ei:

–Oro ore, marã po ti ore rekokatui nehë? ei ga.

A'ero ahe ei ga pe:

–Tapepojykai ti ojipe'ga itambere'ia ga hugwi. Tapenupanupai ti ga gaitambere'ia rerohoahae'yma nehë. Tape'ei ti ojipe'ga pe: "Pembuhu ti ore ve itambere'ia. Po pe napembuhuri ore ve, a'ero po ti ore imbojari pe ndehe nehë." Tape'mbei ti javo nanongara pe ga mongyhyjiavo imbuhuruka pejive. Pejoryjory ti peitambere'ia rehe – kiroki a'ea penduvihava'ga imondo'i pe me peporavykyka repyra, ei ahe ga pe.

¹⁵ João Batistava'ea renduvame ga epavi oyvyteri pe: "Mara'ngu po João Batista'ga Tupana'ga remimbuhurukara'ga Cristo'ga? Ga tuhë po," ei ga oyvyteri pe ipota garura.

¹⁶ A'ero João Batista'ga ei ga pe:

–Uhu po ti ga nehë – kiroki ga ji hohe hete huvihavuhetero gwaramo, ei João Batistava'ea. Ji ki a'e te ako tehe. Jihi opomobatiza yha pyvõ jate. Nahã ji ikwahavukari ga pe pepohira pejikote'varuhua hugwi pendeaporogita rerorejyja reheve pendekokatua reheve. Gaha po ti pe pojykauka Tupana'ga ra'uvapyryva pe aerëve'ga nehë. Nahã po ti ga pendekote'varuhua mombigukari pe mombryrvuka nehë, ei João Batistava'ea ga mombe'gwovo ga pe.

¹⁷ Kiro João Batistava'ea imombe'ui ojo'java'ea ga pe. Ga mbo'eavo ga ei:

—Trigo jara'ga gwereko japira mbovevehava opo pe tamboveve ti ji japira trigo hugwi javo, ei João Batistava'ea imombe'gwovo. Omono'ono'õ po ti ga oapoa trigo inhaça hyrua pype nehê. Japira po ti ga imbokai tata pyvõ nehê. Ndogwevi po ti tata upa nehê, ei João Batistava'ea.

—Na jitehe po ti jihoheheteve'ga huvihavuhuhete'ga imboja'oja'ogukari pyryve'ga okote'varuhuve'ga hugwi okovo pyryve'ga pojkaharetero nehê, ei João Batistava'ea ga pe. “Tuhu ti pyryve'ga ji pyri yvagi pe upa avuirama nehê,” e po ti jihoheheteve'ga nehê. “Toho ti okote'varuhuve'ga ji hugwi ogwovo tata pype hahyva'ea ruvihava pype opytavo pevo avuirama nehê ojivyre'yma,” e po ti jihoheheteve'ga nehê, ei João Batistava'ea Cristo'ga mombe'gwovo ga pe.

¹⁸ Ojipea rehe he'yiva'ea rehe João Batistava'ea ga mbo'embo'ei. Nahã ahe imombe'ukatui pyryva'ea Jesus'ga mombe'ua ga pe.

¹⁹ Ojikwe João Batistava'ea onhi'igahy Herodes'ga pe. Herodes'ga omondomondo Galiléiapeve'ga gwemimbotarimova'ea rupi gagwyri pe. Herodiashêa rehe Herodes'ga irũ'ga rembirekohêa rehe João Batistava'ea onhi'igahy ga pe. Herodes'ga tiruahũ ranuhũ. Nurã João Batistava'ea ei ga pe:

—Nane'ymi nde ereko te'varuhu. Kiro nde neirũ'ga rembirekohêa rerekoi no. Gwia ahe ndoapoi te ite'varuhuva'ea, ei João Batistava'ea ga pe.

²⁰ Koji'i Herodes'ga tiruahũ a'ero. A'ereki kiro ga João Batistava'ea momboruka cadeia pype.

João Batistava'ea omobatiza Jesus'ga

(Mateus 3.13-17; Marcos 1.9-11)

²¹ Cadeia pype Herodes'ga João Batistava'ea momborukare'ymame ahe he'yive'ga mobatizapavi. Ahe Jesus'ga mobatizai no. A'ea rupi Jesus'ga nhi'igame Tupana'ga pe Tupana'ga ipe'ai yvaga.

²² Tupana'ga ra'uva jvyi yvaga hugwi Jesus'ga rehe. Inamburo gara'uva nhimbotei ua Jesus'ga rehe. Yvaga hugwi Tupana'ga nhi'igi javo:

—Ndehe ko jira'yra nhiremia'nguhetea, ei Tupana'ga Jesus'ga pe. Anhimohê hete ko ji nde rehe, ei ga.

Jesus'ga ramonhava'ea

(Mateus 1.1-17)

²³ He'yiva'ea trinta anos Jesus'ga imbokwara'ara'ari vyvyakotyve'ga mbo'eypyrame Tupana'ga nhi'iga rehe. Javo tehe ga ei ga pe:

—Po Jesus'ga José'ga ra'yra'ga, ei ga.

Joséva'ea Eliva'ea ra'yrava'ea.

²⁴ Eliva'ea Matateva'ea ra'yrava'ea.

Matateva'ea Leviva'ea ra'yrava'ea.

Leviva'ea Malquiva'ea ra'yrava'ea.

Malquiva'ea Janaiva'ea ra'yrava'ea.

Janaiva'ea Joséva'ea ra'yrava'ea.

²⁵ Joséva'ea Matatiasva'ea ra'yrava'ea.

Matatiasva'ea Amósva'ea ra'yrava'ea.

Amósva'ea Naumva'ea ra'yrava'ea.

Naumva'ea Esliva'ea ra'yrava'ea.

Esliva'ea Nagaiva'ea ra'yrava'ea.

²⁶ Nagaiva'ea Maateva'ea ra'yrava'ea.

Maateva'ea Matatiasva'ea ra'yrava'ea.

Matatiasva'ea Semeiva'ea ra'yrava'ea.

Semeiva'ea Joséva'ea ra'yrava'ea.

Joséva'ea Jodava'ea ra'yrava'ea.

²⁷ Jodava'ea Joanãva'ea ra'yrava'ea.

Joanãva'ea Resava'ea ra'yrava'ea.

Resava'ea Zorobabelva'ea ra'yrava'ea.

Zorobabelva'ea Salatielva'ea ra'yrava'ea.

Salatielva'ea Neriva'ea ra'yrava'ea.

²⁸ Neriva'ea Melquiva'ea ra'yrava'ea.

Melquiva'ea Adiva'ea ra'yrava'ea.

Adiva'ea Cosãva'ea ra'yrava'ea.

Cosãva'ea Elmadãova'ea ra'yrava'ea.

Elmadãova'ea Erva'ea ra'yrava'ea.

²⁹ Erva'ea Josuéva'ea ra'yrava'ea.

Josuéva'ea Eliézerva'ea ra'yrava'ea.
 Eliézerva'ea Jorimva'ea ra'yrava'ea.
 Jorimva'ea Matateva'ea ra'yrava'ea.
 Matateva'ea Leviva'ea ra'yrava'ea.
³⁰ Leviva'ea Simeãova'ea ra'yrava'ea.
 Simeãova'ea Judáva'ea ra'yrava'ea.
 Judáva'ea Joséva'ea ra'yrava'ea.
 Joséva'ea Jonáva'ea ra'yrava'ea.
 Jonáva'ea Eliaquimva'ea ra'yrava'ea.
³¹ Eliaquimva'ea Meleáva'ea ra'yrava'ea.
 Meleáva'ea Menava'ea ra'yrava'ea.
 Menava'ea Matatava'ea ra'yrava'ea.
 Matatava'ea Natáva'ea ra'yrava'ea.
 Natáva'ea Daviva'ea ra'yrava'ea.
³² Daviva'ea Jesséva'ea ra'yrava'ea.
 Jesséva'ea Obedeva'ea ra'yrava'ea.
 Obedeva'ea Boazva'ea ra'yrava'ea.
 Boazva'ea Salava'ea ra'yrava'ea.
 Salava'ea Nassomva'ea ra'yrava'ea.
³³ Nassomva'ea Aminadabeva'ea ra'yrava'ea.
 Aminadabeva'ea Admimva'ea ra'yrava'ea.
 Admimva'ea Arniva'ea ra'yrava'ea.
 Arniva'ea Esromva'ea ra'yrava'ea.
 Esromva'ea Peresva'ea ra'yrava'ea.
 Peresva'ea Judáva'ea ra'yrava'ea.
³⁴ Judáva'ea Jacóva'ea ra'yrava'ea.
 Jacóva'ea Isaqueva'ea ra'yrava'ea.
 Isaqueva'ea Abraãova'ea ra'yrava'ea.
 Abraãova'ea Terava'ea ra'yrava'ea.
 Terava'ea Nacorva'ea ra'yrava'ea.
³⁵ Nacorva'ea Seruqueva'ea ra'yrava'ea.
 Seruqueva'ea Ragaúva'ea ra'yrava'ea.
 Ragaúva'ea Falequeva'ea ra'yrava'ea.
 Falequeva'ea Éberva'ea ra'yrava'ea.
 Éberva'ea Salava'ea ra'yrava'ea.
³⁶ Salava'ea Caináva'ea ra'yrava'ea.
 Caináva'ea Arfaxadeva'ea ra'yrava'ea.
 Arfaxadeva'ea Semva'ea ra'yrava'ea.
 Semva'ea Noéva'ea ra'yrava'ea.
 Noéva'ea Lamequeva'ea ra'yrava'ea.
³⁷ Lamequeva'ea Metusalémva'ea ra'yrava'ea.
 Metusalémva'ea Enoqueva'ea ra'yrava'ea.
 Enoqueva'ea Jareteva'ea ra'yrava'ea.
 Jareteva'ea Maleleelva'ea ra'yrava'ea.
 Maleleelva'ea Caináva'ea ra'yrava'ea.
³⁸ Caináva'ea Enosva'ea ra'yrava'ea.
 Enosva'ea Seteva'ea ra'yrava'ea.
 Seteva'ea Adãova'ea ra'yrava'ea.
 Adãova'ea Tupana'ga ra'yrava'ea.
 Nahã ko Jesus'ga ramonhava'ea.

4

Diabo'ga omongo te'varuhu pota Jesus'ga
(Mateus 4.1-11; Marcos 1.12-13)

¹ Aerẽ João Batistava'ea omobatizaramẽ Jesus'ga hoi rio de Jordão hugwi ojivya. Tupana'ga ra'uva ga pojykahetei ga rerogworogwovo ongae'yi me.

² Okote'varuhuva'ea ruvihavuhu'ga ko Diabo'ga. Satanás garera no. He'yiva'ea quarenta ga kiri ogwoogwovo Jesus'ga rupi Jesus'ga mongote'varuhupota novia. A'ea rupi Jesus'ga ndo'ui. Quarenta Jesus'ga kirirẽ pevo ty'ara ga jukai.

³ Aero Diabo'ga ei Jesus'ga pe:

—Ere jipe ndehe: “Jihi ko Tupana'ga ra'yramo.” A'ea nde ei, ei Diabo'ga. Gara'yramo ti ere kia pe ita pe a'ero: “Enhimbote ti pāoramo nhirembi'uramo.” A'ea ti ere jupe, ei Diabo'ga Jesus'ga pe.

⁴ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Nda'ei po ti ji jupe nehē, ei ga. Ymyahū Tupana'ga okwatijaruka ahe ve inoḡuka hako. Aherembikwatijara e'i:

“Mbatera ua pyvō jate rūi nhande rekoi.

Tupana'ga nhi'imbava rendukatua pyvō nhande rekoi,” e'i aherembikwatijara, ei Jesus'ga.

⁵ Aerē Diabo'ga ga rerohoi ga rerojiupia vvytyruhua rehe. Pea hugwi kotihī Diabo'ga hepiukapavi vvyakotyve'ga nduvihavuhu'ga gwyra Jesus'ga pe.

⁶ Kiro ga ei Jesus'ga pe:

—Kia jiapoia tuhē ḡagwya. Nurā ji imondopotarame ahe ve amondo po ti ji nehē, ei ga. Nde ve tuhē po ti ji imondopavi nehē. A'ero po ti nde ḡanduvihavuhuro nehē, ei Diabo'ga. A'ero po ti nde roryoryvamo herekopava nehē.

⁷ Po nde ji mbohetei nde ko Tupanamo javo, a'ero po ti ji imondopavi nde ve nehē, ei Diabo'ga Jesus'ga pe.

⁸ —Satanás, ei Jesus'ga Diabo'ga pe. Ymyahū Tupana'ga okwatijaruka ahe ve inoḡuka hako. Aherembikwatijara e'i:

“Embohete ti Tupana'ga.

Gaha ndepojykaharete'ga.

Gaha jate ti embohete

ejikovo ganhi'iga rupi jate,” e'i aherembikwatijara, ei Jesus'ga.

⁹ Aerē Diabo'ga Jesus'ga rerohoi cidade de Jerusalém me a'ero. Yvate ga ga rerojiupiri gare'ya'ga jaty kahavuhua rehe templo rehe ga mo'ama japyra rehe. Ga rerovahemame pevo ga ei Jesus'ga pe:

—Ere jipe nde: “Jihi ko Tupana'ga ra'yramo.” A'ea nde ei, ei Diabo'ga. Gara'yramo ti epo avo hugwi japyra hugwi ehia a'ero. Tupana'gapyrive'ga yvagipeve'ga po ti nanembohirukarahyi vvyvo nehē. A'ero po ti ndahahi nde ve nde porame japyra hugwi nehē.

¹⁰ A'erekī ymyahū a'ea Tupana'ga okwatijaruka ahe ve inoḡuka hako, ei Diabo'ga Jesus'ga pe. Aherembikwatijara e'i:

“Tupana'ga po ti ojipyrive'ga mondoukari nde pyri nehē yvagipeve'ga.

'Pea'ngu ti ga repiakatuavo,' e po ti ga ojipyrive'ga pe nehē.

¹¹ 'Pepyhy katu ti ga rerogwovo

tahahyyme'i ti ga pe javo,' e po ti Tupana'ga ojipyrive'ga pe nehē,” e'i aherembikwatijara, ei Diabo'ga Jesus'ga pe.

¹² A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Ymyahū Tupana'ga okwatijaruka ahe ve inoḡuka hako. Aherembikwatijara e'i:

“Tupana'ga ko ndepojykaharete'ga.

Gareaporoḡita rehe jate ti eko.

A'ero po ti ga nde pokogi nehē.

Ejeaporoḡitatehea rehe rūi ti eko

ji poko ti kiro javo tehe Tupana'ga pe,” e'i aherembikwatijara, ei Jesus'ga Diabo'ga pe.

¹³ Diabo'ga Jesus'ga mongote'varuhupotara'jara'ja novīa. Aerē Diabo'ga hoi ga hugwi ogwovo.

—Aerē po ti ji ga mongote'varuhui nehē, ei ga novīa.

Jesus'ga ombo'e Galilíapeva'ea na'ē

(Mateus 4.12-17; Marcos 1.14-15)

¹⁴ Tupana'ga ra'uva popoakara Jesus'ga pojyka. Nahā Jesus'ga hoi ongae'yma hugwi ojivya Galilíapeve'ga gwyri pe ovahema ḡa pyri. Pevove'ga ga mombe'umbe'upavi ogwyrive'ga pe nhaporemo.

¹⁵ Tupana'ga nhi'iga rehe ga ḡa mbo'embo'ei ḡajatykahava pype. Ombohete pa ḡa ga a'ero.

Jesus'ga oko ocidade de Nazaré pe

(Mateus 13.53-58; Marcos 6.1-6)

¹⁶ Kiro ga ruri ua cidade de Nazaré pe. Pevo ganhimomboakahava ymya. Nane'ymi ga oho ḡajatykahai pe judeus'ga poravykye'yma rupi sábado rupi jipi. Kiro ga hoi jupe a'ero sábado rupi. Tani'i Tupana'ga rembikwatijarukara pe javo ga ami.

¹⁷ A'ero ḡajatykahava repiakatuhara'ga imondoi Jesus'ga pe Isaíasva'ea rembikwatijara. Ymyahū Isaíasva'ea ko Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea. Kiro Jesus'ga ipyhygi aherembikwatijara ga hugwi ipe'avo. Tohendu ti ḡa javo ga nhi'igi jupe – perope e'i:

¹⁸ “Tupana'ga ra'uva ji pojyka.

A'ereki Tupana'ga a'ea mongo ji pyri ikwehe'i.

A'ero ga ei ji ve: 'Emombe'u ti pyryva'ea iporia'ive'ga pe.

Kiroki ga ndovy'ari – ga pe ti ere:

Kiro ji pe mbovy'ari pe nderekokatuaivo. A'ea ti ere ga pe.

Eho ti imombe'gwombe'gwovo aherembipyhyhara'ga pe,' ei ga ji ve. 'Ere ti ga pe:

Pepiro'y pe pepyhyhara'ga hugwi. A'ea ti ere ga pe.

Heakwagweve'ga pe ti ere:

Kiro ji pe mboheakwakatui. A'ea ti ere ga pe.

Kiroki ga hahyva'ea kwaha – ga pe ti ere:

Kiro ji pe mbopiro'yi hahyva'ea hugwi. A'ea ti ere ga pe.

¹⁹ Eho ti imombe'gwombe'gwovo vvyakotyve'ga pe. Ere ti ga pe:

Kiro po ti Tupana'ga pepojykaharete'ga imombyryvi pe me nehē. A'ea ti ere ga pe,' ei ga ji ve."

A'ea Jesus'ga ei onhi'iga Isaiasva'ea rembikwatijara pe tohendu ti ga javo.

²⁰ Onhi'imbavame jupe Jesus'ga imbotyva'javi Isaiasva'ea rembikwatijara imondoa'java gajatykahava repiakatuhara'ga pe. A'ero Jesus'ga apygi tambo'e ti ga javo. Nurā gajatykahavapypeve'ga nhaporemo ga repiahetei.

²¹ –Kirogwe pe henduvi Tupana'ga nhi'iga Isaiasva'ea pe ymyahūva'ea pe ji nhi'igame jupe, ei Jesus'ga ga pe. Kirogwe pe henduvame, Isaiasva'ea rembikwatijara po'rua japiavo ihoi, ei Jesus'ga ga pe imombe'gwombe'gwovo ga pe.

²² Jesus'ga renduvame ga ei:

–Maraname Jesus'ga omombe'u kwaha naerū? ei ga onhimomby'avo. A'ereki ga José'ga ra'yra'ga jate reki, ei ga.

²³ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

–Aerē po ti pe ji moğitai ikwahapypya'ga eagwera rehe nehē. A'ero po ti pe ei tuhē ji ve nehē: "Ahepohanoharamo enhipohanogatu ti enhimbogwerava." Nahā po ti pe ji moğitai ikwahapypya'ga na'ana'aga pe'erame ji ve nehē, ei ga. Pe'e tuhē po ti pe ji ve nehē: "Ojipe'ga nde mombe'u ore ve. 'Cidade de Cafarnaum me Jesus'ga japo'i ahemonhimomby'ava'ea he'yive'ga pohanoğa,' ei ga ore ve. Kiro na jitehe ti eapo ahemonhimomby'ava'ea orepyteri pe nhandegwyri pe." Nahā po ti pe ei ji ve nehē, ei Jesus'ga ga pe ikwahavepeavo gandeaporoğita.

²⁴ –Imombe'ukatuaivo ji ei pe me: Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ga gwyrivepe'ga nohendukatui gandeaporoğita ga arōe'yma, ei Jesus'ga ga pe.

²⁵ Pehepia ti Eliasva'ea. Kiro ji imombe'ui a'itituhēva'ea pe me, ei Jesus'ga. Ymyahū Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea Eliasva'ea oko israelitasva'ea gwyrivepe'ga upa, ei ga. Trēs anos e meio rupi ndokypya'javi israelitas'ga gwyrivepe'ga. Nurā ahā mbatera ahe ve. Ty'ara ahe jukai, ei Jesus'ga imombe'gwovo ga pe. A'ea rupi he'yjuhu kunhangwerava'ea israelitasva'ea aherembirekokwerava'ea.

²⁶ Tupana'ga nomondoukari reki Eliasva'ea israelitasva'ea pyri epoko ti ga javo. Sidompeva'ea pyri jate aherembirekokwerava'ea pyri ga ahe mondoukari epoko ti hēa javo. Perope cidade de Sarepta pe ahe ruvi Sidompeva'ea gwyrivepe'ga, ei Jesus'ga imombe'gwovo ga pe.

²⁷ –Eliseuva'ea oko no Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea, ei Jesus'ga imombe'gwovo. Ymyahū ahe oko israelitasva'ea gwyrivepe'ga upa. A'ea rupi he'yjuhu ijaijuhuva'ea pevo. Eliseuva'ea nomonhimohigatu ti reki israelitasva'ea ijaijuhuva'ea. Sririapeva'ea tehe Naamāva'ea tehe ahe ahe monhimohigatu ti, ei Jesus'ga imombe'gwovo ga pe.

²⁸ Jesus'ga renduvame ga nhimboahipavi gajatykahavapypeve'ga.

²⁹ A'ero ga po'ami ga pyhyga ga rerogwovo mytu'ē me cidade hugwi. Cidade oko vvytyra rehe gwerevi. Vvytyra rehe ga ga rerohoi timombo ti ga jugwi javo novīa.

³⁰ Gapytera rupi reki ga hoi ogwovo ga hugwi.

Jesus'ga ombojipe'a anhağa ahe hugwi

(Marcos 1.21-28)

³¹ A'ero Jesus'ga hoi cidade de Cafarnaum me. Cafarnaum oko Galilēiapeve'ga gwyrivepe'ga. Pevo ga ga mbo'ei sábadu rupi gajatykahava pype.

³² Ga ga mbo'ekatui huvihava'ga ja. Nurā ga nhimomby'ai.

³³ Pevo gajatykahava pype ojipe'ga reki anhağa rembipojykahara'ga Diabo'gapyriva'ea rembipojykahara'ga. Hahyahi gahapukaja ga erame:

³⁴ –Ah! Jesus, Nazarēpeva'ero, maranameuhū nde ore avyki? e'i anhağa Jesus'ga pe. Ore mombapava nde ruri naerū? e'i Jesus'ga pe. Orokwaha ji. Ndehe ko pyryheteva'ero Tupana'ga remimbuhurukaramo, e'i anhağa Jesus'ga pe.

³⁵ A'ero Jesus'ga ei anhağa pe:

—Terenhi'iga'javi! Ejipe'a ti ga hugwi!

Jesus'ga mbyteri pe anhağa akoja'ga mombori vvyvo. Ga momborame ijipe'ai ga hugwi imondoe'yma hahyva'ea ga pe.

³⁶ Onhimomby'a pa ға hepiaga. A'ero ға ei ojohupe:

—Maraname Jesus'ga popoakaruhuro javo? A'ereki ga omoudouka huvihavuhu'ga ja, ei ға. E'i ga anhağa pe pejipe'a ti javo. A'ero ijipe'ai tuhē reki ға hugwi, ei ға onhimomby'avo.

³⁷ Ojipe'gape'ga pe ға Jesus'ga mombe'ui ga kwahavukapava ojigwryi pe.

Jesus'ga omombi pa he'yjuhuva'ea tetirūa

(Mateus 8.14-17; Marcos 1.29-34)

³⁸ Gajatykahava hugwi Jesus'ga hemi ogwovo Simão'ga rongga pe ovahema. Pevo Simão'ga rembirekohēa yhēa itetirūa. O'a hete hēa rehe. A'ero ға hēa mombe'ui Jesus'ga pe epohano ti hēa javo.

³⁹ A'ero ga hoi hēa pyri o'ama.

—Epi hete, ei ga karugwara pe.

A'ero ipigi hēa hugwi. Kotihī hēa vyri reki ogwovo herua mbatera ға pe to'u ға javo.

⁴⁰ Aerē kwara ihoi. A'ea rupi ға ға nderupavi itetirūave'ğa ombyteripeve'ğa Jesus'ga pyri tophano ti ға ға javo. Ojoparapara ғatetirūa. Itetirūave'ğa ndehe nanani Jesus'ga pokopokogi ға ndehe nhaporemomombimombipava karugwara ға hugwi.

⁴¹ Jesus'ga anhağa mbojipe'ai jara'ға hugwi. Ohapukapukai anhağa ojipe'avo ға hugwi onhimongyavo. Hahyahi inhi'iga i'erame Jesus'ga pe:

—Ndehe ko Cristo Tupana'ga ra'yra, e'i Jesus'ga pe.

A'ero Jesus'ga ei jupe:

—Tapiheni'iga'javi! ei ga imombiga inhi'iga.

A'ereki anhağa ga kwaha ga ko Cristoramo Tupana'ga remimbuhurukaramo javo.

Jesus'ga omombe'u pyryva'ea ojipeva'ea pe

(Marcos 1.35-39)

⁴² Aerē pyyhaji ve ga hoi cidade hugwi ogwovo ongae'y'i me. Pevove'ğa gweka ga repiaga onhimongyavo. Terehoi ti ore hugwi javo ға hoi opytavo ga pyri.

⁴³ A'ero Jesus'ga ei ға pe:

—Tamombe'u tuhē ti ji pyryva'ea ojipe'ğa pe no cidadespeve'ğa pe. A'ereki Tupana'ga e'i ji ve: “Eho ti ji mombe'gwovo ға pe nhaporemomombimombipava. Tako ti ji ganduvihavuhuhetero,” ei Tupana'ga ji ve, ei Jesus'ga.

⁴⁴ A'ero Jesus'ga hogahoi judeus'ğa gwryi pe Judéia pe. Pevo ga ға mbo'epavi Tupana'ga nhi'iga rehe ғajatykahava pype.

5

Jesus'ga omo'emo'ē ypy gwemimbo'eharamo

(Mateus 4.18-22; Marcos 1.16-20)

¹ Aerē Jesus'ga hoi o'ama okovo ypihua rembeyvyri pe Genesaré rembeyvyri pe. Ga pyri he'yjuhuve'ға nduvi. Onhombotymbotyvahi ға upa ga mbotyva no tihendu katu ti Tupana'ga nhi'iga javo.

² O'amame pevo mokōi Jesus'ga hepiagi yharuhua ypihua rembeyvyri pe. Ahā ға ipype. A'ereki ға oheohei pira mboahava upa.

³ Simão Pedro'ga yharuhua pype Jesus'ga avi javo ga pe:

—Emoanha'ndi eyharuhua yembe'yva hugwi, ei ga Simão Pedro'ga pe.

A'ero ға herojipe'ai yembe'yva hugwi. Yharuhua pype Jesus'ga reni yembeyvyripeve'ға mbo'eavo.

⁴ Aerē ға mbo'epigame ga ei Simão'ğa pe:

—He xaho herogwovo pyyteri pe. Pemombo ti ipypira imboahava, ei ga Simão'ğa pe.

⁵ A'ero Simão'ga ei:

—Oroho jipe ore pyytunimo pira rehe ko. Oromogo'ē ore. Norombo'ari reki ore! Emo kiro nde ei ore ve pembo'a ti pira javo. Nurā po ti ji hoa'javi kiro imombo nenhi'iga rupi nehē, ei ga Jesus'ga pe ombo'ehara'ға pe.

⁶ A'ero ға hoi pyyteri pe imombo ipypira imboahava. Imotynyhemi reki pira mboahavuhua. Otatararara gwere pira pohyja rerekovo.

⁷ Nurā ға jipoerueruri onhimoirūhara'ға pe jara pype yharuhua pype togweru ti ға ore pokoga javo. A'ero ға heruri oyharuhua ovahema ға pokoga. Oyharuhua memei ға imotynyhenyhemipira pyvō. A'ero ға nderohoi gwerevi pype!

⁸ Hepiagame Simão Pedro'ga renypy'andurugi Jesus'ga pyri.

–Jipoykaharetero ejipe'a ti ji hugwi. A'ereki nde ndepyyry hete ekovo Tupana'ga nhi'iga rupi. Jihhi reki ndajipoyjayjari jirekote'varuhuaavo gwaramo. A'ereki ji ndakopavi Tupana'ga nhi'iga rupi.

⁹ Nahā Pedro'ga ei. A'ereki ga onhimomby'a pira mbo'aruhua rehe. Onhimomby'a pa gapavēive'ga hehe no.

¹⁰ Simāo Pedro'ga moirūhara'ga Zebedeu'ga ra'yra'ga onhimomby'a no Tiagova'ea João'ga pavēi.

A'ero Jesus'ga ei Simāo'ga pe:

–Terekyhyji, ei Jesus'ga. Pira nde ereru oji'i. Kiro nane'yimi po ti nde ji mombe'ui ojipe'ga pe nehē ga mbuhuruka ji pyri nehē toko ti ga Jesus'ga nhi'iga rupi javo, ei Jesus'ga Pedro'ga pe.

¹¹ A'ero ga heruri yharuhua memei inoḡa imboja yembe'yi pe. Ombatera ga hejapavi. Jesus'ga remimbo'eharamo ga ndekoi kiro ogwovo ga rupi jipi.

Jesus'ga omoka'ē ahejagwa

(Mateus 8.1-4; Marcos 1.40-45)

¹² Aerē Jesus'ga ruvi cidade pe pevo. Kiro ijaijauhuve'ga ruri. Ohy ga rehe gajagajauhua gara'oa rehe. Jesus'ga repiagame ga hoi onhinoga ojovapyvo vyvvo Jesus'ga pyri jihheva'ero ji poko javo. Ga e'i:

–Nde eremoka'ē kwaha jijagwa ji hugwi jipoykaharetero. Po nde imoka'ēpotari jijagwa, a'ero po ti nde imoka'ēi nehē, ehetei ga Jesus'ga pe.

¹³ A'ero Jesus'ga jipoapyhoi opokoga ga rehe javo ga pe:

–Apota ji. Eka'ē ga hugwi! ei Jesus'ga.

Kotihī ika'ēi ga hugwi a'ero.

¹⁴ Jesus'ga e'i ga pe:

–Teremombe'ui tuhē ti ojipe'ga pe, ei ga. Eho ti ejipiuka ikwava'ēhara'ga pe oka'ē jijagwa javo. Emondo tehe ti mbatepyryva ga pe tokwava'ē ti ga Tupana'ga pe okovo Moisésva'ea remimbo'eagwera rupi – kiroki a'ea omombe'u ika'ēagwera. Nde imondorame ga pe po ti pevove'ga nde repiagi nehē. A'ero po ti ga ikwahavi nehē gajagwa oka'ē javo.

Nahā Jesus'ga ei po ga nanhimombe'umbe'ui ojipe'ga pe hamo javo novia.

¹⁵ Emo ga omombe'umbe'u ojipe'ga pe. Kotihī a'ero he'yjuhuve'ga ikwahavi. Koji'i reki ga uhu Jesus'ga rendupota onhipohanoanoḡuka ga pe.

¹⁶ Aerē Jesus'ga hoi ga hugwi ogwovo ongae'yi me. Pevo ga nhi'igi Tupana'ga pe okovo.

Jesus'ga omopo'ā nomyiva'ea

(Mateus 9.1-8; Marcos 2.1-12)

¹⁷ Aerē Jesus'ga ga mbo'ea'javame fariseus'ga apygi ga pyri upa judeus'ga mbo'ehara'ga pavēi. Gambo'ehara'ga ombo'e jipi Moisésva'ea rembikwatijara rehe. Uhu ga Galilēiapeve'ga cidade hugwi nanani Judēiapeve'ga cidade hugwi nanani no. Uhu ga cidade hugwi Jerusalēm hugwi no. Opoakara pyvō Tupana'ga imombigukari Jesus'ga pe karugwara itetirūave'ga hugwi.

¹⁸ Nanime jara'ga ga reruri itetirūave'ga nomyive'ga gakupeupava pype. Gweroho pota ga ga onga pype Jesus'ga pyri novia.

¹⁹ Ga ndogwerohoi ga ipype reki Jesus'ga pyri. A'ereki he'yjuhuve'ga onhombotymboty-vahi onga pype. Nurā ga ga rerojiupiri gajiuipihava rupi onga arimo iperehuvava'ea arimo. Ga ipe'ape'ai tujuga apopyra onga arimova'ea japovo ikwara. Ikwara rupi ga ga mbojyvi Jesus'ga pyri gakupeupava pype he'yjuhuve'ga mbyteri pe.

²⁰ Ga ndepiagame Jesus'ga ei ovyvteri pe: “Ojiko hete ga ji rehe ga rerua ji pyri tomopo'ā ti ga ga javo,” ei Jesus'ga ovyvteri pe.

–Kwāi, ei Jesus'ga nomyive'ga pe. Kiro nderekote'varuhua mombora nde hugwi.

A'ea Jesus'ga ei jihhi amombo nderekote'varuhua javo.

²¹ Kiro judeus'ga mbo'ehara'ga noarōi Jesus'ga ea fariseus'ga pavēi.

–Maranuhū po Jesus'ga naerū? ei ga ojohupe. Onhimongouhu ga Tupana'ga'java'ero! ei ga. A'ereki Jesus'ga e'i nomyive'ga pe: “Amombo ji nderekote'varuhua.” Tupana'ga jate e'i a'ea, ei ga. A'ea po Jesus'ga nde'i hamo, ei ga.

²² Jesus'ga ikwahahetei ga nhi'igame ojohupe. A'ero ga ei ga pe:

–Maraname pe japyakauhui javo? “Maranameuhū Jesus'ga euhui a'ea? A'ereki ga Tupana'ga rūi.” Nahā pe pe'e.

²³ A'e ji nomyive'ga pe ko: Amombo ji nderekote'varuhua nde hugwi, ei Jesus'ga ga pe. Emo pe ndapehepiagi aherekote'varuhua mombora. A'ero pe ndaperoviari jipopoakara, ei ga ga pe. Po ji ei ga pe nehē: Epo'ā egwovo, a'ero po ti pe hepiagi gahoa nehē. A'ero po ti pe heroviari jipopoakara nehē.

²⁴ –Nurā po ti ji ga mopo'ami kiro tapekwaha ti javo, ei Jesus'ga vyvakytyva'ero vyvagiyeva'ero no. A'ero po ti pe ei nehē: “Tupana'ga ombuhuruka tuhē Jesus'ga avo vyva koty ga mongovouka vyvakytyve'ga ndekote varuhua momboharamo,” ei Jesus'ga ga pe.

Nurā Jesus'ga ei nomyive'ga pe:

–Kiro ji ei nde ve: Epo'ā ti ejikupeupava rero gwovo enhonga pe, ei Jesus'ga ga monhi-mohigatuavo.

²⁵ Nanime nomyive'ga po'ami pevove'ga gwepiagame onhimongyavo. Ga ipyhygi ojiku-peupava herogwovo gwonga pe Tupana'ga mboheteavo.

²⁶ Onhimomby'a pa ga okyhyjiheteavo. A'ero ga Tupana'ga mbohetei.

–Korogwe nhande hepiagi ahemonhimomby'ava'ea, ei ga ojo hupe.

Jesus'ga Leviva'ea pavēi

(Mateus 9.9-13; Marcos 2.13-17)

²⁷ Aerē Jesus'ga hoi cidade hugwi. Ogwovo Jesus'ga gwepia itambere'ia mono'ōhara'ga Levi'ga. Itambere'ia ryrua pype Levi'ga ōi ipyhyga itambere'ia judeus'ga hugwi imono'o'ga governo pe. Ga pe Jesus'ga ei:

–Herejo ti ji rupi ekovo nihremimbo'eharamo.

²⁸ A'ero Levi'ga oapoa rejapavi opo'ama ogwovo Jesus'ga rupi okovo garemimbo'eharamo. Nomono'o'ga'javi ga itambere'ia governo pe.

²⁹ Jesus'ga pe ga japoi torывa gwonga pype. Hehanhuhūva'ea ga oapo. He'yjuhuve'ga nduri itambere'ia mono'ōhara'ga ojipe'ga pavēi. A'ero ga apygi i'gwovo Jesus'ga pyri Levi'ga pyri no. Judeus'ga e'i ga pe jipi ga ko okote varuhuva'ero hendukatue'yma Moisésva'ea remimbo'eagwera javo. Gahā uhu Jesus'ga pyri i'gwovo.

³⁰ A'ero fariseus'ga ndopotari judeus'ga mbo'ehara'ga pavēi. Gambo'ehara'ga ko fariseus'ga no. Fariseus'ga ei Jesus'ga remimbo'ehara'ga pe:

–Maranameuhū pe i'uuhui nanongara'ga pyri itambere'ia mono'ōhara'ga pyri okote varuhuve'ga pyri no? ei ga.

³¹ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

–Kiroki ga e'i ojive: “Nanhititirūi ji” – gahā ahepohanohara'ga ndopokogi ga pohano'ge'yma. Kiroki ga e'i ojive: “Nhititirūa ji” – gahā ahepohanohara'ga ga pokogi ga pohano'ga. Na jitehe ji okote varuhuve'ga pokogi jijihe'a ga ndehe topohi ti ga okote varuhua hugwi javo, ei Jesus'ga.

³² –A'reki a'ea rehe ji ajo vyva koty tapoko ti ji ga javo – kiroki ga e'i ojive: “Ako te varuhu ji. Marā po ti ji ve a'ero nehē?” Ta'e ti ji ga pe: Perojijiyi ti pejeaporogita a'ero. Pepohi ti pejikote varuhua hugwi pejikoga Tupana'ga rehe. Nahā ti ji ta'e okote varuhuve'ga pe. Ojipe'ga pyri rūi ji ajo javo – kiroki ga e'i ojive: “Jipyry hete ji.”

Ndo'ui ahe xanhi'i ti Tupana'ga pe javo

(Mateus 9.14-17; Marcos 2.18-22)

³³ Ga e'i ga pe:

–Nane'ymi João Batista'ga remimbo'ehara'ga ndo'ui xanhi'i ti Tupana'ga pe javo. Na jitehe fariseus'ga nemimbo'ehara'ga ndo'ui xanhi'i ti Tupana'ga pe javo. Neremimbo'ehara'ga ki a'e te nane'ymi o'u reki. Maraname ore ja rūi ga ndekoi? ei ga Jesus'ga pe.

³⁴ A'ero Jesus'ga ei a'ea kwahavuka ga pe:

–Kiro ji hēarembirekoruama'ga mombe'ui pe me, ei Jesus'ga. Uhu hēarembirekohava apiavo. A'ero ga i'ui gworygworyvamo ga rehe okovo ga pyri torывa rupi – kiroki ga ojikoty'a ga pavēi. Po ahe nde'i te ga pe a'ero: “Tape'ui ti.” Ahe erame a'ea po ga ndokoi ahenhi'iga rupi, ei Jesus'ga.

³⁵ Aerē po ti tiruahūve'ga hēarembirekoruama'ga rerohoi nehē. Kiroki ga ojikoty'a ga pavēi – ga hugwi po ti ga ga rerohoi nehē. A'ero po ti ga ndo'ua'javi nehē.

A'ea Jesus'ga ei ikwahavuka ga pe onhimombe'gwovo gwemimbo'ehara'ga mombe'gwovo no.

³⁶ Kiro Jesus'ga imombe'ui ojo'java'ea ga pe. Ga mbo'eavo ga ei:

–Po ahe oapokatua'ja pota tapy'ynhapiryrymyana, a'ero ahe ndohaygwe'rogi tapy'ynhapirapyahua imondovo tapy'ynhapiryrymyana itararaga rehe imboja hehe, ei Jesus'ga. Ahe haygwe'rogame ipyahuva'ea tamboja myyahūva'ea rehe javo, a'ero ahe imbotegwetei ipyahuva'ea. Ipyahuva'ea ndojihe'akatujuhu myyahūva'ea rehe no, ei Jesus'ga.

³⁷ –Vinho aporame ahe ndoheka'vogi vinhopyahua hyruymyana pype mbiara piryrymyana pype, ei Jesus'ga. Po ahe heka'vogi vinhopyahua ipiryrymyana pype, a'ero vinho imombugi ipiryrymyana otururupava jugwi. Nahā vinho imbotegwetei mbiara pira.

³⁸ Ipiyahua pype tuhē ahe toheka'vo vinhopyahua, ei Jesus'ga.

³⁹ Kiroki ga o'uo'u vinhoymyana – ga ndougwei vinhopyahua. A'ereki ga e'i: "Pyry hete nhymyana," ei ga, ei Jesus'ga.

A'ea ojo'java'ea Jesus'ga omombe'u ahe ndopotari moroġitapyahua moroġitaymyana ipotarame javo.

6

Nahanahā ti ahe toko sábadu rupi, ei Jesus'ga

(Mateus 12.1-8; Marcos 2.23-28)

¹ Judeus'ga poravykye'yma rupi sábadu rupi Jesus'ga hoi kohoa rupi garemimbo'ehara'ga pavēi. Trigo kopeva'ea pevo onhimongy. Ohorame garemimbo'ehara'ga ika'mbika'mbigi trigo jykyavo ikytykytygi jape'ia opovo i'gwovo.

² A'ero fariseus'ga ei ga pe:

–Ymyahū Moisésva'ea e'i ikwatija hako: "Tapeporavykyi ti sábadu rupi." Nahā ahe ei hako. Pe napehendukatui reki. A'ereki pe peporavykyi ika'mbika'mbiga trigo sábadu rupi, ei fariseus'ga ga pe.

³ A'ero Jesus'ga ei fariseus'ga pe:

–Napehendukatui pe Tupana'ga nhi'iga. Garembikwatijarukara omombe'u Daviva'ea. A'ea onhi'i pe me novia. Ymyahū ty'ara ojuka Daviva'ea onhipavēiva'ea pavēi hako.

⁴ A'ea rupi ahe hoi Tupana'ga ronga pype tenda pype. Ippye ikwava'ehara'ga omondo pāo Tupana'ga rovai pyteri pe jipi. Ga ikwava'egirē Tupana'ga pe ga gwerohouka ga pe ġahā jate ti to'u jirovai pyteripeva'eagwera javo. Ojipe'ga po ndo'ui hamo novia. Emo Daviva'ea hoi Tupana'ga ronga pype ipyhyga pāo i'gwovo. Onhipavēiva'ea pe ahe imondoi to'u ti ga no javo hako, ei Jesus'ga imombe'gwovo fariseus'ga pe.

⁵ –Yvyakotyva'ero yvagipeva'ero jihi ta'e: Nahanahā ti ahe toko sábadu rupi. Nurā ji ei pe me: Tape'epe'ei ti nhiremimbo'ehara'ga pe a'ero ga ika'mbigame trigo sábadu rupi, ei Jesus'ga ga pe.

Jesus'ga iponhimamava'ea pavēi

(Mateus 12.9-14; Marcos 3.1-6)

⁶ Irūa rupi judeus'ga poravykye'yma rupi Jesus'ga hoi ġajatykahava pype. Okiavo ga ga mbo'ei Tupana'ga nhi'iga rehe. Ippye iponhimamave'ga rekoi. Ojohukoty rūi ga iponhimama.

⁷ Pevo ga ndekoi no judeus'ga mbo'ehara'ga fariseus'ga pavēi. Jesus'ga repiaheteavo ga ei ovyteri pe: "Mara'ngu po ti Jesus'ga oporavykyavo gapoa mbokatua'java nhandeporavykye'yma rupi sábadu rupi? Ga gapoa mbokatua'javame po ti nhande Jesus'ga mbotegweteuhui nehē," ei ga ovyteri pe gweaporoġitate'varuhuavo.

⁸ Gayvytera rehe Jesus'ga ombaragwaha javo ovyteri pe: "Omboja pota ga ite'varuhuva'ea ji rehe," ei ga.

Iponhimamave'ga pe Jesus'ga ei:

–Epo'ā ejoa avo oreyteri pe e'ama.

A'ero ga ruri o'ama ġapyteri pe.

⁹ A'ero Jesus'ga ei fariseus'ga pe judeus'ga mbo'ehara'ga pe no:

–Ojipeji jate po ti ji ei pe me kiro. Pemombe'u ti ji ve. Marā nhande xako nhandeporavykye'yma rupi hamo? Marāi Moisésva'ea rembikwatijara nhandeporavykye'yma mombe'gwovo sábadu mombe'gwovo? Pyry nhande imombyryvi ahe ve sábadu rupi? Marāi? Pyry nhande nimombyryvi ahe ve sábadu rupi? Marāi ikwatijara? Pyry nhande imbote'varuhui ahe ve sábadu rupi? Marāi? Pyry nhande nimbote'varuhui ahe ve sábadu rupi? Marāi ikwatijara? Pyry nhande nimomanoukari ahe sábadu rupi? Marāi? Pyry nhande ahe moka'nhybavi sábadu rupi? Marāi ikwatijara? ei Jesus'ga.

A'ea Jesus'ga ei ga pe tojapyaka katu ti ga javo.

¹⁰ A'ero Jesus'ga ga ndepiahetei. Iponhimamave'ga pe ga ei:

–Ejipoapyho!

A'ero ga jipoapyhokatui. A'ereki gapoa ikatua'ja ga Jesus'ga nhi'ipo'rurame.

¹¹ A'ero ga nhimboahivi onhimonha'ngavo hepiagame. Ojohupe ga ei:

–Maranuhū po ti nhande Jesus'ga rerekouhui nehē naerū? ei ga.

Jesus'ga omo'emo'ē dozeva'ea onhimoirūharamo

(Mateus 10.1-4; Marcos 3.13-19)

¹² Aerē Jesus'ga hoi ojiupia vytyvytyruhua rupi tanhi'i ti Tupana'ga pe javo. Oho ga opytavo pevo. Ypytunimo ga nhi'inh'i'igi Tupana'ga pe imogo'eamo.

¹³ Iko'emame ga ga mbuhurukari ojipyri ġwemimbo'ehara'ga. Ġwemimbo'ehara'ga hugwi Jesus'ga dozeve'ga mo'emo'ēi toko ti ga nhimoirūharamo javo. Ga ko nahā:

¹⁴ Mokonha'ga ko Simão'ga André'ga pavēi onhoirū'ga. Pedro irūa Simão'ga rera. A'ereki ga rehe Jesus'ga ono Pedro.

Mokonha'ga ko Tiagova'ea João'ga pavēi.

Mokonha'ga ko Filipe'ga Bartolomeu'ga pavēi.

¹⁵ Mokonha'ga ko Mateus'ga Tomé'ga pavēi.

Mokonha'ga ko Tiago'ga Simão'ga pavēi. Tiago'ga ko Alfeu'ga ra'ya'ga. Simão'ga ko zelotes'ga nde'ya'ga – kiroki ga ndokoi governo rehe romanos'ga ndehe.

¹⁶ Mokonha'ga ko Judas'ga Judas Iscariotesva'ea pavēi. Judas'ga ko Tiago'ga irū'ga. Judas Iscariotesva'ea aerē Jesus'ga mondouka okote'varuhuve'ga pe ga pyhyguka ga pe.

Nahā dozeve'ga nhaporemō Jesus'ga moirūhara'ga.

*Jesus'ga ombo'e ahe imombiga karugwara
(Mateus 4.23-25)*

¹⁷ Aerē Jesus'ga jivyri ojyva vvytyruhua hugwi omoirūhara'ga ndupi. Uhu ga nhuhū me – perope ga opyta o'ama. He'yjuhu garemimbo'ehara'ga onhimono'o'ga perope ga pyri. Ojipe'ga ndupavi ogwya hugwi Judéia hugwi Jesus'ga pyri. Cidadespeve'ga nduri Jerusalém hugwi Tiro hugwi no Sidom hugwi no. Oko cidades Tiro Sidom pavēi ypihua ruvihava rembeyvyri pe. He'yjuhu hete ko ga ua Jesus'ga pyri tihendu ti ga javo.

Itetirūave'ga nduri no emombi karugwara ore hugwi javo ga pe.

¹⁸ Kiroki ga anha'ga oavykyuhu – ga hugwi Jesus'ga anha'ga mbojipe'ai. Tiruahū anha'ga Diabo'gapyriva'ea.

¹⁹ Opoko pota pa pevove'ga Jesus'ga rehe onhimongyavo. A'ereki Tupana'ga omondo opopoakara Jesus'ga hugwi imombipavuka Jesus'ga pe karugwara ga hugwi.

*Pyry hete pe me, ei Jesus'ga
(Mateus 5.1-12)*

²⁰ Kiro Jesus'ga hepiagi gwemimbo'ehara'ga ga nhimongyame pevo. Ga pe ga ei: –Pyry hete pe me peporia'iva'ea pe!

A'ereki penduvihavuhetero Tupana'ga pe ndepia katu imombiryva pe me, ei Jesus'ga.

²¹ Pyry hete pe me okoteheva'ea pe!

A'ereki a'ea Tupana'ga remimondoagwama pe me.

Pyry hete pe me pejehe'ova'ea pe!

A'ereki a'ea penembipukaagwama.

²² Pyry hete pe me ojipe'ga pe arōe'ymame pe ndekoro gwaramo jireheva'ero, ei Jesus'ga ga pe vvyakotyva'ero vvyagipeva'ero no.

Ga euhurame pe me pe mondovo ojihugwi pe ndekoro gwaramo jireheva'ero, pyry hete pe me.

Ga pe mbotegweterame petiruahū pe javo o'mbero pe ndekoro gwaramo jireheva'ero, pyry hete pe me, ei Jesus'ga.

²³ –Pejoryjory ti ga ndekote'varuhurame pe me nahā. Pepopepo tuhē ti pendoryndoryva gwaramo.

A'ereki Tupana'ga gwereko katu pe me yvagi pe ikwepykavuhua pyryheteva'ea.

Aerē po ti ga imondoi pe me nehē, ei Jesus'ga ga pe. A'ereki pe peko ymyahūva'ea ja Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea ja hahyrame pe me. A'ereki ymyahū agwamove'ga namonhava'ea gwereko te'varuhu Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea no, ei Jesus'ga ga pe.

Tiruahū pe me, ei Jesus'ga

²⁴ –Tiruahū hete pe me pembateva'ea pe! ei Jesus'ga. A'ereki avo jate vyva koty jate pe pendoryndory.

Aerē po ti pe ndapehoryvi nehē, ei Jesus'ga.

²⁵ Tiruahū hete pe me herekopava'ea pe!

Aerē po ti ahana'ja pe me nehē.

Tiruahū hete pe me pepukava'ea pe!

Aerē po ti pe jehe'oi pejikoveveuhuheteavo nehē, ei Jesus'ga.

²⁶ Tiruahū hete pe me ojipe'ga ekatupavame pe me pe mboheteavo! Ymyahū na jitehe ganamonhava'ea e'i katu pa Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea mombe'uharava'ea pe ahe mboheteavo, ei Jesus'ga.

*Pearō hete ti penhiarōe'ŷve'ga, ei Jesus'ga
(Mateus 5.38-48)*

²⁷ –Kiro nhirenduva'ea pe ji ei, ei Jesus'ga. Pearō hete ti penhiarōe'ŷve'ga. Peko katu ti ga pe ga pe arōe'ymame.

²⁸ Po ǵa ei pe me: “Tuhu ti hahyva'ea pe me.” Ga euhurame na pe me pe'ji ti ǵa pe: “Tupana'ga ti tomomyry pe me.” Nahā ti pe'ji ǵa pe. Po ǵa jigwarai pe ndehe, a'ero ti penhi'ī Tupana'ga pe emomyry ti ǵa pe jawo, ei Jesus'ga.

²⁹ —Po ojipe'ga kwari nderetyvapea rehe, a'ero ti ejirova ga pe tokwa ti ga ojipea rehe no jawo jiretyvapea rehe jawo. Po ojipe'ga hekyi ndepaletó nde hugwi, a'ero na ga hekyi ojipea ndecamisa nde hugwi no, ei Jesus'ga.

³⁰ Po ojipe'ga ei nde ve embuhu ji ve jawo, a'ero ti emondo ga pe. Po ojipe'ga ipyhygahyi ndeapoa nde hugwi, a'ero ti terei ga pe embuhura'ja ti jiapoa ji ve jawo.

³¹ —Pe'e po pe pejiyvyteri pe: “Po ojipe'ga oko katu nhande ve hamo.” Po nahā pe ei, a'ero na jitehe tuhē ti peko katu ǵa pe, ei Jesus'ga.

³² —Po pe pearō hete penhiarōheteve'ǵa jate, a'ero Tupana'ga ei pe me: “Pe okote'varuhuve'ǵa ja reki.” Nahā ga ei pe me. A'ereki okote'varuhuve'ǵa oarō oarōheteve'ǵa jate, ei Jesus'ga.

³³ —Po pe peko katu pejerekokatuve'ǵa pe jate, a'ero Tupana'ga ei pe me: “Pe okote'varuhuve'ǵa ja.” Nahā ga ei pe me. A'ereki okote'varuhuve'ǵa oko katu ojerekokatuve'ǵa pe jate, ei Jesus'ga.

³⁴ —Po pe ei pejiyvyteri pe imondorame ojipe'ǵa pe: “Aerē po ti ǵa imbuhuri nhande ve nehē no.” Po pe ei na, a'ero Tupana'ga ei pe me: “Pe okote'varuhuve'ǵa ja.” Nahā ga ei pe me. A'ereki okote'varuhuve'ǵa omondo ojipe'ǵa pe okote'varuhuve'ǵa pe tombuhu ti ǵa nhande ve nehē no jawo, ei Jesus'ga.

³⁵ —Pearō hete ti penhiarō'e'ǵa pejikokatuvavo ga pe. Pemondo'ā ti ǵa pe ǵa erame pe me. Imondorame ǵa pe, tape'ei ti pejiyvyteri pe: “Aerē po ti ǵa imbuhuri nhande ve nehē no.” Pe ee'ymame ǵa arōheteavo po ti Tupana'ga imbuhuhetei pe me nehē. Tupana'ga ra'yramo po ti pe ndekoi nehē no ǵahoheve'ga ra'yramo nehē. Nde'i he'yjuhuve'ga Tupana'ga pe: “Ndepyry nde ore rerekokatuvavo.” A'ea ǵa nde'i Tupana'ga pe. Tupana'ga opoko reki ǵa okote'varuhuve'ǵa ndeheve.

³⁶ Tupana'ga penduvete'ga oporogwety ǵa. A'ero ga ǵa pokogi. Na jitehe ti peporogwety ǵa. Pepoko ti ǵa a'ero, ei Jesus'ga.

*Tape'epe'ei ti ǵa pe, ei Jesus'ga
(Mateus 7.1-5)*

³⁷ —Tape'epe'ei ti ojipe'ǵa pe: “Nahanahā ǵa okote'varuhu.” Tape'euhui ti a'ea. A'ero po ti Tupana'ga nde'i a'ea pe me nehē no. Tape'ei ti ojipe'ǵa pe: “Oko te'varuhu tuhē ǵa. Oja ǵa ndehe.” Tape'ei ti a'ea. A'ero po ti Tupana'ga nde'i a'ea pe me nehē no. Tapehenonha'javi ǵandekote'varuhua. A'ero po ti Tupana'ga ndokwahava'javi pendekote'varuhua nehē no, ei Jesus'ga.

³⁸ —Pemondo ti ojipe'ǵa pe. Aerē po ti Tupana'ga imbuhukatui pe me nehē. Hupi hete po ti ga ombuhuruka saca pype imbohygahivuka imbovavaguka saca tamotynahē tuhē jawo imoakaǵa nehē. Nahā po ti ga imbuhukatui pe me nehē. Pemondo ti ǵa pe a'ero. Xunhiva'ea pe imondorame ǵa pe xunhiva'ea po ti Tupana'ga imbuhuri pe me nehē no. He'yjuhuva'ea pe imondorame ǵa pe he'yjuhuva'ea po ti Tupana'ga imbuhuri pe me nehē no, ei Jesus'ga ǵa pe.

³⁹ Kiro Jesus'ga ǵa mbo'ei ojo'java'ea pyvō. A'ea pyvō ga ei:

—Po heakwagweve'ga gweroho ojipe'ga – kiroki ga ga ja ndohepiagi, a'ero po ti ǵa memei ohi ikwara pype nehē. A'ereki ǵa memei ndohepiagi, ei Jesus'ga.

⁴⁰ —Gambo'ehara'ga koji'i garemimbo'ehara'ga hohe. Ga ǵa mbo'epavame ǵa ga javi-jitehe, ei Jesus'ga.

⁴¹ Ga mbo'eavo Jesus'ga ei:

—Ererekouhu nde ejikotyve'ga. A'ero nde ei ga pe: “Hay'iuhua oko ndereakwari pe,” ere nde. Maranameuhū nde euhui a'ea ga pe ndokokatui ga jawo? Jihi a'e reki nde ve: Okyta reki oko ndereakwari pe, ei Jesus'ga. Nahā ji ei nde ve nde koji'i ereko te'varuhu ga hohe jawo. Nde nderekwahavi reki ejekote'varuhua naerū? ei Jesus'ga.

⁴² Maranameuhū nde euhui ejikotyve'ga pe naerū? Tere'ei ti ga pe a'ero: “Na ji hekyi hay'iuhua ndereakwara hugwi.” Tere'ei ti nahā okyta repiage'ymame ejeakwara pype naerū. A'ereki nde nderehepiakatui ve hekyita gareakwara hugwi okyta pytarame ejeakwari pe. Okokatū'āva'ero ko nde! A'ereki okyta rerekoe'ǵve'ga ja nde ere'e: “Ji ndarekoi jireakwari pe,” ere nde. Ehekyi na'ē ti okyta ejeakwara hugwi. A'ero po ti nde hepiakatui hekyita hay'iuhua gareakwara hugwi nehē, ei Jesus'ga.

I'yva yva'ia pavēi

(Mateus 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ —I'yvakatuapora ko yva'ikatua. I'yvate'varuhua'apora ko yva'ite'varuhua.

⁴⁴ Ahe okwaha i'yva. A'ereki ahe gwepia herekorame yva'ia ojihe, ei Jesus'ga. A'ereki ahe ndoykyi figo gwakaḡwa'yva hugwi. A'ereki gwakaḡwa'yva figo'yva rūi figueira rūi. Na jitehe ahe ndoykyi uva ka'api'iuhua hugwi. A'ereki ka'api'iuhua uva'yva rūi videira rūi, ei Jesus'ga.

⁴⁵ —Nane'yimi pyryve'ga reaporoḡitaro pyryva'ea rehe. Nurā ga ekatui jipi, ei Jesus'ga. A'ereki oyvyteri pe ga pyry hete, ei Jesus'ga ḡa pe. Nane'yimi ite'varuhve'ga reaporoḡitaro ite'varuhva'ea rehe. Nurā ga ete'varuhui, ei Jesus'ga. A'ereki oyvyteri pe ga ite'varuhu hete, ei Jesus'ga ḡa pe.

Ahe ko onga apohara'ga ja
(Mateus 7.24-27)

⁴⁶ Kiro Jesus'ga ei:

—Pe'e pe ji ve: “Ga ko nhandepojoykaharetero.” Nahā pe ji renoi novīa. Emo pe ndapekoi nhinhi'īga rupi, ei Jesus'ga.

⁴⁷ —Kiroki ga uhu ji pyri ji rendukatuavo okovo nhinhi'īga rupi – gaha ji ga mombe'ui pe me kiro, ei Jesus'ga.

⁴⁸ Gaha onga apohara'ga ja – kiroki ga oapo onga hyvykoita vvy pe. Ipukuha ga imondoi hyvykoita vvy pe itauhua apiavo. Itauhua rehe ga imondoi okyta ikwara pype. Nahā ga japoi onga imohina, ei Jesus'ga. Aerē hehanhuhū yhya ua onhimombomomboa onga rehe novīa. Yhya nomoḡatāi onga. A'ereki imondovo itauhua rehe ga oapo imohina, ei Jesus'ga.

⁴⁹ —Jara'ga ji rendu novīa. A'ereki ga ndokoi nhinhi'īga rupi. Gaha onga apohara'ga ja – kiroki ga oapo onga hyvykoje'yma imbovyre'yma okyta ikwara pype, ei Jesus'ga. Yvya rehe jate ga japoi onga imohina. Aerē hehanhuhū yhya ua onhimombomomboa onga rehe imoḡataḡatamo. Kotihī onga o'arahy upa opepēpepenuhūavo, ei Jesus'ga ḡa mbo'eavo.

7

Jesus'ga omombi karugwara soldadova'eapyriva'ea hugwi
(Mateus 8.5-13)

¹ Imombe'upavirē ḡa pe Jesus'ga hoi ḡa hugwi ogwovo cidade de Cafarnaum me.

² Pevo soldados'ga nduvihava'ga ruvi judeu'garūive'ga romano'ga. Gapyrive'ga itetirūa. Omano ḡwerī ga. Soldados'ga nduvihava'ga ga arōhetei.

³ Nurā Jesus'ga rura kwahavame Cafarnaum me ga ei xava'eve'ga pe:

—Peho ti Jesus'ga pyri. Pe'ji ti ga pe tuhu ti ga jipyrive'ga pyri karugwara mombiga ga hugwi, ei ga xava'eve'ga pe.

⁴ A'ero xava'eve'ga hoi Jesus'ga pyri ovahema javo ga pe:

—“Tuhu ti ga,” ei soldados'ga nduvihava'ga nde ve. “Tuhu ti ga jipyrive'ga pyri karugwara mombiga ga hugwi,” ei ga nde ve, ei xava'eve'ga Jesus'ga pe. Eho tuhē ti a'ero, e'i hete xava'eve'ga Jesus'ga pe. Emombo ti karugwara gapyrive'ga hugwi. A'ereki ga pyry hete soldados'ga nduvihava'ga.

⁵ Pyry hete ga nhandere'ya'ga pe ḡa arōheteavo ḡa nderekokatuavo. Ga oapouka onga nhandejatykahava, ei xava'eve'ga Jesus'ga pe.

⁶ A'ero Jesus'ga hoi ḡa ndupi tahepia ti ga javo. Ovahē ḡwerī ga soldados'ga nduvihava'ga rongpa pe. Kiro soldados'ga nduvihava'ga ei ga pe – kiroki ga ojikoty'a ga pavēi – ga pe ga ei ḡa mondouka Jesus'ga rovatiamouka.

—Peho ti Jesus'ga rovatiamo, ei ga ḡa pe. Pe'ji ti ga pe: “Omondo soldados'ga nduvihava'ga onhi'īgagwera nde ve. Ga e'i: 'Jipoykaharetero nde ereko huvihavamo ji hohe. Nurā po ti nde nderejori ji pyri nehē hamo.

⁷ Ji tuhē ndahoa'uvi nde pyri nde huvihavuhuro ḡwaramo ji hohe. Irupeuhu ti embuhu epopaakara nhironga pe imombiguka karugwara jijipyrive'ga hugwi. A'ero po ti ga nhimohiḡatui nehē.

⁸ Akwaha ji ndepopoakara mondoa irupeuhu. A'ereki na jitehe ji amondo soldados'ga jipi. Jiruvihava'ga ji mondoi no nahanahā eapo javo. A'ero ji rekoiki ganhi'īga rupi. Jihi soldados'ga nduvihavamo ako no. Ojipe'ga pe ji ei: Eho nahanahā japovo pevo ji ve. A'ero ga hoi okovo nhinhi'īga rupi. Ojipe'ga pe ji ei: Ejo nahanahā japovo avo ji ve. A'ero ga ruri okovo nhinhi'īga rupi. Jijipyrive'ga pe ji ei: Nahā eapo. A'ero ga japoi, ei ga.” A'ea ti pe'ji Jesus'ga pe, ei soldados'ga nduvihava'ga ḡa pe imondovouka onhi'īgagwera.

⁹ A'ero ga hoi okovo ganhi'īga rupi Jesus'ga rovatiamo. Ga omombe'u pa ganhi'īgagwera Jesus'ga pe. Ganhi'īgagwera renduvame Jesus'ga nhimomby'ai. Opyryrī Jesus'ga. Pevove'ga pe – kiroki ga oho ga rupi onhimongyavo – ga pe Jesus'ga ei:

—Soldados'ga nduvihava'ga ojiko hete tuhē ji rehe! Jire'ya'ga hohe israelitas'ga hohe ga ojiko ji rehe! a'e ji pe me, ei Jesus'ga.

¹⁰ Kiroki ġa ojikoty'a soldados'ġa nduvihava'ġa pavēi – ġahā jivyra'javi soldados'ġa nduvihava'ġa rongpa pe. Ovahemame ġa gapyrive'ġa repiagi. Onhimohiġatua'ġa ġa!

Jesus'ġa ombogwera aherembirekokwerava'ea ra'yra'va'ea

¹¹ Aerē Jesus'ġa hoi cidade de Naim me. Garemimbo'ehara'ġa hoi ġa rupi. Ojipe'ġa hoi ġa rupi no he'yjuhuve'ġa.

¹² Ovahē ġwerī ġa cidade apoa pe portāo pe.

Nanime ojipe'ġa ivojave'ġa ra'oa rerohoi pea rupi cidade hugwi Jesus'ġa rovatiamo. Gweroho ġa ivojave'ġa ra'oa gakupeupava pype tity' ti javo. Oho hēa ġa ndupi ivojave'ġa yhēa. ġa tehe ko hēara'yramo. A'ero kiro hēa tehe hēa reko aherembirekokwerahēa. He'yjuhuve'ġa oho hēa rupi cidade hugwi.

¹³ Hepiagame Jesus'ġa nhandepojykaharete'ġa hēa porogwetygi. A'ero ġa ei hēa pe:

–Terejehe'oa'javi.

¹⁴ Hēara'yra'ġa pyri ġa hoi opokoga gakupeupava rehe. Nurā ġara'oa rerohohara'ġa heropytai o'ama.

–Tapihā, ei ġa ivojave'ġa pe. A'e ji nde ve: Evy! ei Jesus'ġa.

¹⁵ A'ero ġa vyri onhi'ġa oina okwerava'java. Jesus'ġa okwerava'jave'ġa mondo ġayhēa pe.

¹⁶ Okyhyji hete pa pevove'ġa onhimomby'avo ġa repiagame. A'ero ġa Tupana'ġa mbo-hetei. A'reki ġa e'i ojohupe Jesus'ġa mombe'ġwovo:

–Tupana'ġa nhi'ġa mombe'uharuhu'ġa ruri kiro ojipiuka nhande pyteri pe upa, ei ġa. Nahā Tupana'ġa nhande pokogi, ei ġa.

¹⁷ A'ero ġa Jesus'ġa mombe'umbe'ukatui jara'ġa pe garembiapoa reheve Jesus'ġa ġa mbogwerava'javi javo. Nahā Judēiapve'ġa hendupavi Jesus'ġa mombe'ua Judēia rem-beyvyripeve'ġa pavēi.

João Batistava'ea remimbo'eharava'ea oho Jesus'ġa pyri

(Mateus 11.2-19)

¹⁸ Aerē João Batistava'ea remimbo'ehara'ġa Jesus'ġa mombe'upavi João Batistava'ea pe. Jesus'ġa rembiapoa garemimonhimomby'ava'ea ġa imombe'ui ahe ve no.

¹⁹ A'ero João Batistava'ea mokonha'ġa mbuhurukari ojipyri ġwemimbo'ehara'ġa. ġa pe ahe ei:

–Peho ti Jesus'ġa pyri. Pe'ji ti ġa pe: “Ymyahū Tupana'ġa nhi'ġa mombe'uharava'ea imombe'ui aerē po ti Tupana'ġa remimbuhurukara'ġa ruri nhande pyri nehē javo. Ma'ġa po ahe omombe'u ymyahū? Mara'ngu po ndehe? Mara'ngu po ojipe'ġa? Nahā ore ei aheremimombe'uhara'ġa rurapota.” A'ea mombe'ġwovo katu ti pe'ji Jesus'ġa pe: “Marāi nde a'ero?” ei João Batistava'ea mokonha'ġa pe ġwemimbo'ehara'ġa pe.

²⁰ –Kwa, ei ġa.

A'ero ġa hoi ogwovo Jesus'ġa pyri ovahema.

–João Batista'ġa ore mondoukari nde pyri, ei ġa Jesus'ġa pe. ġa e'i ore ve: “Pe'ji ti Jesus'ġa pe: “Ymya Tupana'ġa nhi'ġa mombe'uharava'ea imombe'ui aerē po ti Tupana'ġa remimbuhurukara'ġa ruri nhande pyri nehē javo. Ma'ġa po ahe omombe'u ymyahū? Mara'ngu po ndehe? Mara'ngu po ojipe'ġa? Nahā ore ei aheremimombe'uhara'ġa rurapota.” Nahā ti pe'ji Jesus'ġa pe,” ei João'ġa ore ve ore mondouka nde pyri, ei mokonha'ġa Jesus'ġa pe.

²¹ Emo Jesus'ġa nomondoi ve onhi'ġa João Batistava'ea pe. Oapo na'ē ġa ahemon-himomby'ava'ea. Oapo ġa ikwahavuka João Batistava'ea remimbo'ehara'ġa pe a'ea ti pemombe'u João'ġa pe javo.

Kiro Jesus'ġa imombigi karugwara he'yjuhuve'ġa hugwi. Ojipe'ġa pe hahy hete. ġa hugwi ġa imombipavi karugwaretea. Anha'ġa ġa ġa mbojipe'ai ojipe'ġa hugwi no. Heakwagweve'ġa ġa ġa moma'eġatuhetei he'yive'ġa.

²² Kiro Jesus'ġa ei mokonha'ġa pe João Batistava'ea remimbo'ehara'ġa pe:

–Pejivyra'ġa ti pejiġwovo João Batista'ġa pyri. Pemombe'u ti ġa pe penhimbiepiaga penhimienduva. Pe'ji ti ġa pe imombe'ġwovo: “Oma'eġatu kiro heakwagweve'ġa okovo. Opo'agatu kiro ipyka'naka'nauhuve'ġa ogwovo katu. Oka'ē ġajagwa ijajjauhuve'ġa hugwi. Gwendu katu kiro japyakware'yve'ġa okovo. Okwera tuhē omanove'ġa kiro okovo. Imbatere'yve'ġa gwendū kiro pyryva'ea Jesus Cristo'ġa mombe'ua.” A'ea nhaporemo ti pemombe'u João Batista'ġa pe.

A'ea Jesus'ġa ei ikwahavuka ġa pe Jesus'ġa ko Tupana'ġa remimbuhurukara'ġa javo – kiroki ġa Tupana'ġa nhi'ġa mombe'uharava'ea omombe'u ymyahū.

²³ –“Pyry hete ġa pe – kiroki ġa ndojikopigi ji rehe.” A'ea ti pe'ji João Batista'ġa pe, ei Jesus'ġa mokonha'ġa pe João Batistava'ea remimbo'ehara'ġa pe.

²⁴ A'ero ġa hoi javo katu João Batistava'ea pe.

Ga horē Jesus'ga ei pevove'ga pe he'yjuhuve'ga pe João Batistava'ea mombe'gwovo. Ga e'i:

—Ymyaĩ pe peho ongae'yi me. Pevo pe pehepia João Batista'ga. Marāi pe pejiyvyteri pe pea rupi pejigwovo garepiaga renonde? Pe'e po pe: “Xaho hepiaga nhungwava – kiroki okooko'uhui yvytua remimbotarimova'ea rehe onhimbovavaguka yvytua pe.” Pe ndape'ji tuhē reki a'ea. A'ereki João Batista'ga ko nhungwava ja rūi. Ga ndokondoko'uhui ojipe remimbotarimova'ea rehe. Ga ko onhimboita Tupana'ga rehe, ei Jesus'ga pevove'ga pe.

²⁵ —Marāi pe a'ero pejiyvyteri pe garepiaga renonde? Pe'e po pe: “Xaho ga repiaga – kiroki ga omongi tapy'ynhapipyryva. Gweroho pa po itambere'ia gapira.” A'ea pe ndape'ei oji'i, ei Jesus'ga. A'ereki João Batista'ga ndokohetei mbatera rehe. Ji rendu ti! João Batista'ga nomongi tapy'ynhapipyryva. Kiroki ga omongi ikatuheteva'ea – gahā u huvihavuhu'ga nonga pype. He'yjuhu ġambatekatua no.

²⁶ —Marāi pe a'ero pejiyvyteri pe? Pe'e po pe: “Xaho Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ga repiaga.” A'ea pe ekatui, ei Jesus'ga. Kiro ji ei pe me: João Batista'ga ko Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ga tuhē. Tupana'ga nhi'iga mombe'uharu'ga jate rūi ko ga, ei Jesus'ga ga pe.

²⁷ —Ymyahū Tupana'ga okwatijaruka ahe ve João Batista'ga mombe'gwovo hako ga po ti nhinhi'iga mombe'ui nehē javo, ei Jesus'ga. Aherembikwatijara e'i:

“Nahā Tupana'ga ei Cristo'ga pe:

'Nde renonde po ti ji ga mondoi imombe'uuka nhinhi'iga nehē.

Tomboavujikwe ti ga nderura renonde, ei Tupana'ga,” e'i aherembikwatijara, ei Jesus'ga.

²⁸ —Aġwamo Tupana'ga rembiepiakatuhava. Aġwamo po ti Tupana'ga he'yjuhuve'ga nduvihavuhete'ga nehē, ei Jesus'ga. A'e ji pe me: João Batista'ga ko koji'i huvihava ymyahūva'ea hohe pa. Emo aġwamove'ga reki Tupana'ga rembiepiakatuhara'ga ko koji'i huvihava João Batista'ga hohe. Kiroki gapyteripeve'ga huvihava rūi – ga vehevi koji'i huvihava João Batista'ga hohe, ei Jesus'ga ga pe.

²⁹ Jesus'ga nhi'iga rendupavame ga ei Tupana'ga pe itambere'ia mono'ōhara'ga pavēi:

—Ndehe ko erekwaha hete epyryvamo João Batista'ga mbuhua ore pyri te'i ti ga ga pe javo.

A'ea ga ei. A'ereki ga onhimobatzauka João Batistava'ea pe opohia okote'varuhua hugwi ahe erame.

³⁰ Fariseus'ga ki a'e te judeus'ga mbo'ehara'ga pavēi nohendukatui João Batistava'ea nhi'iga ikwahapotare'yma Tupana'ga remimbotarimova'ea ojive. A'ereki ga nonhimobatzaukari ahe ve opohire'yma okote'varuhua hugwi.

³¹ —Marā po ti ji ei pe me aġwamova'ea pe a'ero nehē? ei Jesus'ga. Gara ja pe ndekoi a'ero? ei ga.

³² Kiro ji pe mombe'ui pe me. Tayri'ga ja ko pe ndekoi. Oapy tayri'ga ima'ēhai pe feira pe. A'ero ga hapukai ojohupe. Onhi'iga mondovo ga ei:

“Oropy ore jiru'a pe me xajory ti nhanerembirekoa rehe javo.

Pe ki a'e te ndapeyrerupypotari henduvame.

Xajehe'o ti nhanenhi kamombava rehe, oro'e ore pe me. A'ero ore jehe'oi.

Pe ki a'e te ndapejehe'oi ore pyri. A'ereki pe ndapepotariuhu.”

Nahā tayri'ga ei ojohupe, ei Jesus'ga.

³³ —Tayri'ga ja pe ndekoi. A'ereki pe pe'epe'e João Batista'ga pe jipi. A'ereki ga rurame pe pyri ga ndo'uahivuhui mbatera vinho reheve tambohete ti ji Tupana'ga javo, ei Jesus'ga. A'ero pe epe'ei ga mombe'gwovo: “Anhaġa opyhy ga.” Nahā pe João Batista'ga mombe'ute'varuhui ga arōe'yma, ei Jesus'ga ga pe.

³⁴ —Tayri'ga ja pe ndekoi. A'ereki pe pe'epe'e ji ve no, ei Jesus'ga ga pe. Yvyakotyva'ero yvagipeva'ero ji ajo pe pyri mbatera i'gwovo vinho i'gwovo no. A'ero pe epe'ei ji mombe'gwovo: “Ehepia Jesus'ga! O'uheteuhu ga. Ga ko heagwryryve'ga vinho i'gwovo,” pe'e pe ji ve, ei Jesus'ga. “Kiroki ga omono'ō itambere'ia governo pe ite'varuhuve'ga – ga pavēi Jesus'ga ojikoty'a ojipe'ga pavēi no okote'varuhuve'ga pavēi,” pe'e pe. Nahā pe euhui ji mombe'gwovo ji arōe'yma, ei Jesus'ga.

³⁵ —Ojipe'ga ndekokatua repiaga ġwaramo nhande ei: Tupana'ga reki okwahavuka ga pe ga mongokatuavo, ei Jesus'ga. Ojipe'ga ndekote'varuhua repiaga ġwaramo nhande ei: Tupana'ga rūi omongo ga ite'varuhua rehe, ei Jesus'ga ga mbo'eavo.

Jesus'ga pyheja fariseuva'ea rongga pype

³⁶ Aerē Simão'ga fariseu'ga ei Jesus'ga pe:

—Ejo ti nhironga pype i'gwovo ji pyri.

—Kwa, ei Jesus'ga.

A'ero Jesus'ga hoi ga rupi garonga pype oapyga mesa pyri ga pavēi.

³⁷ Nanime cidadepevehēa – kiroki hēa oko te'varuhu – hēa ikwahavi Jesus'ga hoa fariseu'ga rong pype. Ga i'urame hēa heruri perfume nhandya hyrua pype. Hyrua ko alabastrova'ea ita apopyra.

³⁸ Gapy koty hēa ami ga reviri ojehe'gwovo okote'varuhua rehe. Hēareahya imoakymi gapy. A'ero hēa gapy monduvynduvyri o'ava pyvō gapy beijavo. A'ero perfume hēa imongyi gapy rehe. A'ereki hēa ga arō hete.

³⁹ Hēa repiagame fariseu'ga – kiroki ga e'i Jesus'ga pe ejo ti i'gwovo ji pyri javo – kiro ga ei ovytyeri pe: “Hēh okote'varuhvehēa. Mara'ngu po Jesus'ga Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara naerū? Po Jesus'ga Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara tuhē, a'ero po ga ombaragwaha hēa rehe hamo. Po ga ei hēa pe hamo: ‘Tanhimbote'varyme ti epokoga ji rehe,’ e po ga okote'varuhvehēa pe hamo. Jesus'ga nombaragwahavi reki hēa rehe,” ei fariseu'ga ovytyeri pe.

⁴⁰ A'ero Jesus'ga ei fariseu'ga pe:

–Simão, ei Jesus'ga. Tamombe'u ti nde ve.

–Orembo'eharamo emombe'u ti ji ve a'ero, ei Simão'ga Jesus'ga pe.

⁴¹ Ga mbo'eavo Jesus'ga imombe'ui ga pe. Ga e'i:

–Itambere'ia mondo'āhara'ga pe mokonha'ga ei momi ti embuhu'rā itambere'ia ore ve javo. A'ero ga imondo'āgi ga pe tombuhura'ja ti ga koa irū reheve ji ve nehē javo. He'yiva'ea quinhentos itambere'ia ga imondo'āgi ojipe'ga pe. Ndahe'yiva'ea cinquenta itambere'ia ga imondo'āgi ojipe'ga pe. Ga memei gweroho ga hugwi a'ero.

⁴² Aerē ga ipo'rupavi herekoe'yma. Nurā ga ndogwerekoi ikwepykavamo. A'ereki ahā ga pe. Itambere'ia mondo'āhara'ga oporogwety reki ga. Nurā ga ihypavi reki gaonta hugwi tapembuhura'javi ti itambere'ia ji ve a'ero javo, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

–Manamo ga ga arōhetei? Manamo ga ga aroi'ī? ei Jesus'ga Simão'ga pe.

⁴³ A'ero Simão'ga ei ga pe:

–Po ga – kiroki ga gweroho koji'iva'ea ga hugwi quinhentos itambere'ia – po gaha itambere'ia mondo'āhara'ga arō hete. A'ereki gaonta hugwi imondo'āhara'ga ohy he'yiva'ea, ei ga.

–Na tuhē, ei Jesus'ga. Kiroki ga gweroho koji'iva'ea – gaha oarō hete itambere'ia mondo'āhara'ga.

⁴⁴ Kiro Jesus'ga ojirova hēa koty. Simão'ga pe ga ea'javi:

–Erehepia nde hēa? Ji ruri nenonga pype nde repiaga. Ndehe nerembuhuri yhya ji ve jipyheitava ekoe'yma nhaneramonhava'ea moġitagwera rehe – kiroki a'ea e'i nahanahā ahe omboapy ojipe'ga javo. Hēa ki a'e te hēareahya omoak'y jipya. Omonduvynduvy hēa jipya o'ava pyvō. Nahā hēa roryroryvamo ji rehe, ei Jesus'ga.

⁴⁵ –Ndehe nanhibejai tuhē ekoe'yma nhaneramonhava'ea moġitagwera rehe – kiroki a'ea e'i nahanahā ahe omboapy ojipe'ga javo. Hēa ki a'e te jipya nobejijabepigi ji rurirē nenonga pype. Nahā hēa roryroryvamo ji rehe, ei Jesus'ga.

⁴⁶ –Ndehe neremongyi ikava nhiaka'ga rehe ekoe'yma nhaneramonhava'ea moġitagwera rehe – kiroki a'ea e'i nahanahā ahe omboapy ojipe'ga javo. Hēa ki a'e te omongy perfume jipya rehe. Nahā hēa roryroryvamo ji rehe, ei Jesus'ga fariseu'ga pe.

⁴⁷ –Nurā ji ei nde ve: Tupana'ga ihyjipei hēarekote'varuhua ikwahava'jave'yma. He'yjuhu hēarekote'varuhua, ei Jesus'ga. Hēa hugwi Tupana'ga imombori. Nurā hēa Tupana'ga arōhetei gworygworyva repiuka nhandepyteri pe, ei Jesus'ga. Po ojipe'ga okote'va gwere. Tupana'ga garekoteva'ria hypavame oarō gwere ga Tupana'ga gwory'viro ga rehe, ei Jesus'ga Simão'ga pe.

⁴⁸ Hēa pe Jesus'ga ei kiro:

–Amomboripe ji nderekote'varuhua nde hugwi, ei ga.

⁴⁹ Kiroki ga oapy mesa pyri ga pavēi – ga ei ovytyeri pe: “Ma'ga Jesus'ga naerū? Maranuhūrame ga hēarekote'varuhua mombori naerū?” ei ga.

⁵⁰ A'ero Jesus'ga ei hēa pe:

–Nde jikoga gwaramo ji rehe ji imombori nderekote'varuhua nde hugwi. Tu katu ndepy'a nde horame a'ero, ei ga.

8

Kunhangwerava'ea oho Jesus'ga rupi

¹ Aere'ī Jesus'ga imbojoapiapi cidades repiapava cidades'ia repiapava. He'yjuhu cidades cidades'ia pavēi. Pyryva'ea ga imombe'ui cidadespeve'ga pe. Ga pe ga ei:

–Perojijijijyuka ti pejeaporoġita Tupana'ga pe pejikoga ga rehe. A'ero po ti ga pe pokokatui nehē imombo'a pendekote'varuhua pe hugwi okovo penduvihavuhetero nehē.

Nahā Jesus'ga ei ǵa pe ogwovo ǵa pyǵapyri. Ga rupi dozeve'ga hoǵahoi.

² Kunhangwera'ǵa ǵa hoǵahoi ga rupi no. Jara'ǵa hugwi Jesus'ga ombojipe'a jipe anhaǵa. Jara'ǵa hugwi ga imombigi karugwara. Mariahēa hugwi Jesus'ga ombojipe'a jipe sete anhaǵa Diabo'gapyriva'ea. Mariahēa pe ahe ei: Madalapevehēa.

³ Ojipehēa rera Joana. Joanahēa rembireko'ga ko Cuza'ga. Ga ko Herodes'ga mbatera repiakatuhara'ga. Ojipehēa rera Susana. Gahā oho Jesus'ga rupi. Ojipe'ga kunhangwera'ga hoi ga rupi no. Imondovo ga pe ombatera ǵa Jesus'ga repiakatui. Dozeve'ga pe ǵa imondoi no.

Ha'ynha mohāihara'ga

(Mateus 13.1-9; Marcos 4.1-9)

⁴ Cidades nanani ojipejipea hugwi he'yjuhuve'ga nduri Jesus'ga pyri. Ojo'java'ea pyvō ga ǵa mbo'embo'ei. Ga pe ga ei:

⁵ –Ha'ynha mohāihara'ga hoi ko pe imohaina ha'ynha. Nahā ga itymi ha'ynha. Ga imohāirame ha'ynha jara indurugi pehea rembeyvyra rupi. A'ero ahe pyruǵi hehe ohorame pehea rupi. Ua gwyr'a'ia i'ui imokona, ei Jesus'ga.

⁶ –Ga imohāirame ha'ynha jara indurugi yja rehe ita arimo. A'ereki ita onhimongy-heteuhu pevo. Xunhi yja a'ero ha'ynha pe yhya no. Henhunhame kotihī he'ouhū omanomo. A'ereki ahā yhya jupe.

⁷ –Ga imohāirame ha'ynha jara indurugi nhungwava ra'ynha pyteri pe hatīava'ea ra'ynha pyteri pe. Aerē ga'apoa ha'ynha renhunhamo nhungwava ra'ynha pavēi. A'ero nhungwava nhambyguhui garemityma, ei Jesus'ga.

⁸ –Ga imohāirame ha'ynha jara indurugi yjakatua pype. A'ero henhunhamo o'ao'aheteramo. He'yjuhu ahara a'ero. Ahara pype turi cem ha'ynha, ei Jesus'ga ha'ynha mohāihara'ga mombe'gwovo.

Onhi'iga mondovo Jesus'ga ei ǵa pe:

–Peapyakwa pe. Pehendu katu ti jī'ea a'ero! ei Jesus'ga ǵa pe imombe'gwovo ojo'java'ea.

Jesus'ga okwahavuka ha'ynha mohāihara'ga mombe'ua

(Mateus 13.10-23; Marcos 4.10-20)

⁹ A'ero Jesus'ga remimbo'ehara'ǵa ei ga pe:

–Orohendu ore novīa nde'eagwera ojo'java'ea. Ndorokwahavi reki ore. Ore ve ti emombe'u a'ea.

¹⁰ A'ero Jesus'ga ei ǵa pe:

–Pe me Tupana'ga ei tokwaha ti ǵa onhimiva'ea nhirembiepiakatuhava javo, ei Jesus'ga. Marā hekoi kiro Tupana'ga yvyakotyve'ga ndepiakaturame okovo ǵanduvihavuhuhetero? A'earupiva'ea kiro ga ikwahakwahavukari pe me, ei Jesus'ga ǵwemimbo'ehara'ǵa pe. Ojipe'ǵa pe ji imombe'ui ojo'java'ea. A'ero “hepiagame ǵa gwepia tehe reki.

A'ereki ǵa nombaragwahapotari hehe.

Henduvame ǵa ǵwendu tehe reki.

A'ereki ǵa ndokwahapotari”, ei Jesus'ga ǵwemimbo'ehara'ǵa pe.

¹¹⁻¹² –Kiro po ti ji imombe'ukatui pe me ikwahavuka ha'ynha mohāihara'ga mombe'ua nehē, ei Jesus'ga ǵwemimbo'ehara'ǵa pe.

–Ha'ynha ko Tupana'ga nhi'iga, ei Jesus'ga. Kiroki ǵa ǵwendu Tupana'ga nhi'iga novīa ikwahave'yma – ǵa pyri ahemoandyandyihara'ǵa Diabo'ga ruri a'ero ipe'avo imombe'ua ǵapy'a hugwi imoka'nhyimbavuka ǵa pe tomomborukaryme ti ǵa Tupana'ga pe okote'varuhua javo, ei Jesus'ga. Ga pe ji ei a'ero imombe'urame ha'ynha indurugawera pehea rembeyvyra rupi.

¹³ –Amombe'u jipe ko ji ha'ynha indurugawera – kiroki a'ea onduru ita rehe. Henhui ha'ynha novīa. A'ereki yhya rerekoe'yma ǵwaramo, kotihī nonhimomiranami a'ero omanomo, ei ga. A'ereki ndokihetei hapoa yvya pype.

–A'ea ja ǵa ndekoi – kiroki ǵa ǵwendu nhandervihavuhuhete'ga mombe'ua gworygworyvamo hehe novīa. Aerē ojipe'ga mbote'varuhu pota ǵa imohepia'ngiavo ite'varuhuva'ea ga pe. Nurāro ǵwaramo ǵa nonhimomiranami a'ero kotihī opohia nhandervihavuhuhete'ga mombe'ua hugwi. A'ereki ndokihetei nhandervihavuhuhete'ga mombe'ua ǵavyteri pe.

¹⁴ –Amombe'u jipe ko ji ha'ynha indurugawera – kiroki a'ea onduru nhungwava ra'ynha pyteri pe hatīava'ea ra'ynha pyteri pe. Aerē igwaigwawete hatīava'ea nhambyguhui garemityma jukavo, ei Jesus'ga.

–A'ea ja ojipe'ga ndekoi nhungwava pyteripeva'ea ja. Ga ǵwendu ojipe'ga erame ǵa pe: “Tupana'ga nhande poko katu kiro nhandervihavuhuhete'ga.” A'ea ǵa ǵwendu katu novīa. Aerē ǵa agataruhuramo ojihe javo: “Maramarā po ti nhande rekoī nehē

naerū?" ei ga ovyvteri pe. A'ea nonogatuukari gapy'a. A'ereki ga opotaruhu itam-bere'ia a'ero, ei Jesus'ga. "Koji'i nhande tipotaruhu itam-bere'ia," e'iuhu ga, ei Jesus'ga. Toryva rehe ikatuv'a'ea rehe ga japyakauhui. A'ea nhaporemō nohenduva'javukari nhanderuvihavuhuhete'ga mombe'ua. A'ero igwaigwavete ga ndojapyakaa'javi tuhē gamombe'ua rehe. A'ero ga ndokoa'javi reki gamombe'ua rupi okokatue'yma ojipe'ga pe oporavykye'yma ga pe.

¹⁵ —Amombe'u jipe ko ji ha'ynha indurugagwera – kiroki onduru yjakatua pype. A'ea ja ojipe'ga ndekoi yjakatuapypeva'ea ja. Gwendu katu ga nhanderuvihavuhuhete'ga mombe'ua ojikhoheteavo ga rehe gweaporoğitakaturō. Onhimomirana hete ga oporavykyavo ga pe ga nhi'ġpo'rupava okokatuavo ojipe'ga pe.

A'ea Jesus'ga ei imombe'gwovo pa ojo'java'ea ikwahavuka g'wemimbo'ehara'ga pe.

A lamparina

(Mateus 5.15; Marcos 4.21-25; Lucas 11.33)

¹⁶ —Imondygame lamparina nhande ndihovapygi hyruva pyvō, ei Jesus'ga. Nimondoi nhande lamparina nhandenhinongava gwyrī pe cama gwyrī pe. Pyte'mbia rehe nhande timondo lamparina. Nurā okirame onga pype ojipe'ga gwepia kojahua.

¹⁷ —Na jitehe po ti Tupana'ga imboukwahavi nehē. Onhimiva'ea po ti ga hepiukari ikwahavuka henduvukapava nehē.

¹⁸ —Ji rendu katu ti a'ero pejaporogitaro. Kiroki ga okwaha – ga pe po ti Tupana'ga ikwahavukari koji'iva'ea nehē. A'ero po ti ga ikwahahetei nehē, ei Jesus'ga. Kiroki ga ndok-wahavi – po ga ikwahavi xunhiva'ea, a'ea vehevi po ti Tupana'ga ikwahava'jave'ymukari ga pe nehē, ei Jesus'ga g'wemimbo'ehara'ga mbo'eavo.

Jesus'ga yembora gairū'va'ea pavēi

(Mateus 12.46-50; Marcos 3.31-35)

¹⁹ Kiro Jesus'ga yembora ruri Jesus'ga repiaga gairū'ga pavēi. Ndoki ga onga pype ga pyri. A'ereki pevove'ga ga mbotymboty gwe'yjuhuro.

²⁰ Gapyteripeve'ga e'i Jesus'ga pe:

—Neyhēa uhu nde repiaga neirū'ga pavēi. Pevo ga ami okari pe.

²¹ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Kiroki ga Tupana'ga nhi'ġga rendu katu ga nhi'ġpo'ruavo – ga pe ji ei nhii'ga. A'e ji ga pe no nhii'ga, ei Jesus'ga.

Jesus'ga omombi yvytua typepemuhūa reheve

(Mateus 8.23-27; Marcos 4.35-41)

²² Aerē Jesus'ga avi yharuhua pype g'wemimbo'ehara'ga pavēi. Ga pe ga ei:

—He xaho ypiahua aherovai.

A'ero ga imoanhani herogwovo.

²³ Ga gwerohorame Jesus'ga ropehyiro okia. Yvyturanuhūa ruri ogyva ypiahua rehe. Yharuhua pype yvytua yhya mbo'ambo'avi. Gweroho gwerī ypy pe.

²⁴ A'ero ga hoi Jesus'ga pyri ga mongirahiva.

—Kiro nhande hoi ypy pe nhandepapava nehē! ei ga ga pe ombo'ehara'ga pe.

A'ero ga ma'ēi onhi'ġga yvyturanuhūa pe typepemuhūa pe no topi ti javo. A'ero yvytua ipigi. Notymynha'javi yhya no.

²⁵ Ga pe Jesus'ga ei:

—Ndapejikogi ji rehe naerū? ei ga.

A'ero ga kyhyji onhimomby'avo javo ojohupe:

—Marā te ga rekoi naerū? Yvytua vehevi re po g'wendu katu ganhi'ġga yhya pavēi, ei ga.

Jesus'ga ombojipe'a anhağa ahe hugwi

(Mateus 8.28-34; Marcos 5.1-20)

²⁶ Aerē ga hoi ypiahua aherovai Galilēia aherovai ovahema Gerasapeve'ga gwyrī pe.

²⁷ Jesus'ga hemame yharuhua hugwi cidapeve'ga ruri Jesus'ga repenhana. He'yjuhu anhağa Diabo'gapyriva'ea onhimongyavo ga pojykavo. Ymyahū ga ndipiri. Ga nduva'javi onga pype. Itaruvihavuhua kwaruhua pyteri pe ga ruvi aheryvya pyteri pe.

²⁸ Jesus'ga repiagame ga hapukai g'wenyppy'anduruga Jesus'ga rovai pyteri pe. Ga hapukajahivi javo:

—Jesus! ei ga. Terejori ji avykyavo Tupana'ga ra'yramo huvihavuhu'gahoheve'ga ra'yramo? ei ga Jesus'ga pe. A'e hete ji nde ve: Terembuhuri ti hahyva'ea ji ve.

²⁹ A'ea ga ei. A'ereki Jesus'ga e'i jipe anhağa pe:

—Ejipe'a ga hugwi.

Ymyahū anhağa ga pyhypokāpokaği ga pojykavo jipi. Nurā pevove'ga itanhuramuhūa pyvō gapoa kwari. Ga gapy kwari no. Nahā ga ga mombytapotari ga repiakatuavo

novia. Ga omondohondoho itanhuramuhua reki. Anhağa ga pojkai ga renonhaheteavo ga mondovo ongae'yi me. Nahā ga rerekoi ymya.

³⁰ Kiro Jesus'ga ei ga pe:

—Gara nderera?

A'ero ga ei:

—He'yjuhu.

Nahā garera. A'ereki he'yjuhuva'ea anhağa opojyka ga.

³¹ Anhağa e'i hete Jesus'ga pe:

—Toremondoi ti vykwara ruvihavuhua pype hahyva'ea ruvihava pype, e'i ga pe.

³² Yvytyra rehe porcos tuvi i'gwovo onhimongyavo. He'yjuhu hete porcos. Jesus'ga pe anhağa ehetei:

—Ore mondouka ti porcos pojykauka ore ve, e'i.

—Peho ti a'ero, ei Jesus'ga jupe.

³³ Cidadepeve'ga hugwi anhağa jipe'ai a'ero ogwovo Jesus'ga nhi'po'ruavo porcos pojyavo herogwovo. Porcos nhaporemoinhahetei ojyva vyty'ramuhua hugwi ogwovo ypihua pype otypyvygamo omanomo.

³⁴ Porcos manoa repiagame porcos repiakatuhara'ga nhani ogwovo jugwi. Ogwovo ga imombe'upavi cidadepeve'ga pe cidadekotive'ga pe no.

³⁵ A'ero pevove'ga nduri ua torohepia katu javo. Ovahemame Jesus'ga pyri ga ga repiagi anhağa rembipojykaagwera'ga. Oapy ga Jesus'ga pya pyri tapy'ynhapira mongijipeavo ojapyakatuavo. A'ero ga kyhyji.

³⁶ Kiroki ga gwepia Jesus'ga anhağa mbojipe'arame ga hugwi – ga imombe'upavi ga pe javo:

—Ga pyryvamo reki kiro. A'ereki Jesus'ga ombojipe'a anhağa ga hugwi imondovo, ei ga ga mombe'gwovo ga pe.

³⁷ Okyhyji hete pa ga Gerasapeve'ga. Nurā ga ei Jesus'ga pe:

—Heregwovo ore hugwi!

A'ero Jesus'ga avi yharuhua pype tajivy javo.

³⁸ A'ero anhağa rembipojykaagwera'ga ehetei Jesus'ga pe:

—Taho ti nde rupi jijikoty'a nde pavē! ei ga.

Jesus'ga ndogwerohoi ga reki. A'ereki ga e'i ga pe:

³⁹ —Epyta. Ejivy ti enhonga pe imombe'gwovo. Ere ti ga pe: “Tupana'ga ipopoaka hete. Ji poko hete ga!” Nahā ti ere ga pe, ei Jesus'ga ga pe.

A'ero ga hoi imombe'gwovo ga pe nhaporemoinhahetei cidadepeve'ga pe.

—Pyry hete Jesus'ga ji ve ji pokoga anhağa mbojipe'avo ji hugwi. Ga popoakahetero, ei ga imombe'gwovo.

*Jesus'ga opoko Jairova'ea ra'yrava'ea gwypova'ea reheve
(Mateus 9.18-26; Marcos 5.21-43)*

⁴⁰ Gerasapeve'ga hugwi Jesus'ga jivyri ua ovahema aherovai. Ga nhaporemoinhahetei gworygworyvamo ga rehe. A'ereki pevo ga oko tuhu tuhē ti ga javo.

⁴¹ Nanime ga pyri Jairo'ga ruri. Jairo'ga ko huvihavamo oko judeus'ga jatykahava pype. Ga ruri onhinoğa ojovapyvo vyvyvo Jesus'ga pya pyri jihoheva'ero ji poko javo.

—Herejo nhironga pe, ei ga Jesus'ga pe.

⁴² A'ereki jira'yrahēa omano gweri, ei ga.

Hehā jate ko gara'yra. Ivoja hēa. Doze anos hēa imbokwara'ari ojilhe.

Jesus'ga horame tahepia ti ji tayrihēa javo, he'yive'ga ga mbotyvahivi ua ga rupi onhimongyavo.

⁴³ Ga reviri hēa ruri no itetirūavehēa gwypovehēa. He'yi doze anos hēatetirūa imbokwara'ari hēa rehe opige'yma hēa hugwi. Omondo pa hēa opohanohara'ga pe novia. A'ereki ga nomombigi reki hēatetirūa.

⁴⁴ Kiro hēa ruri Jesus'ga reviri opokoga gapira rembeyvyra rehe. Kotihī hēa ndagwypora'javi a'ero.

⁴⁵ —Ma'ga opoko ji rehe? ei Jesus'ga.

A'ero ga epavi:

—Ore rūi! Ndoropokogi nde rehe, ei ga.

—Nde mbotymoty pa ga nde atimana he'yive'ga! Nde mbotyva gwaramo ga pokogi nde rehe.

Nahā Pedro'ga ei Jesus'ga pe ombo'ehara'ga pe.

⁴⁶ A'ero Jesus'ga ei:

—A'ea rūi. Opoko aha ga ji rehe. Akwaha ji jivytyteri pe. A'ereki ji hugwi ihoi jipopoakara ga ndehe, ei ga.

⁴⁷ A'ero hēa ei ovytyteri pe: “Okwaha reki ga ji pokogame ga rehe.” A'ero hēa ruri ohyhyipava okyhyjiava gwenypy'anduruga yvyvo garovai pyteri pe onhimombe'gwovo gāndovaki pa. Hēa e'i:

—Ymyahū ji tetirūaramo gwyporo. Nurā ji pokogi nde rehe tomombi ti ga ji hugwi javo. Kotihī nhitetirūa pigi tuhē ko, ei hēa.

⁴⁸ —Kui'i, ei Jesus'ga hēa pe. Erejiko nde ji rehe. Nurā netetirūa pigi nde hugwi. Ndepy'a rukaturo gwaramo kiro heregwovo katu, ei ga.

⁴⁹ Jesus'ga nhi'imbige'ymame hēa pe Jairo'ga rongapypeve'ga ruri javo Jairo'ga pe:

—Ndera'yrava'ea omano. Tohoa'javyme ti nhanembo'ehara'ga kiro neronga pe. A'ereki ahe omano jipe.

⁵⁰ Ga renduvame Jesus'ga ei Jairo'ga pe:

—Teremomyi ti epy'a. Ejiko hete jitehe ji rehe. A'ero po ti hēa kwerava'javi nehē, ei Jesus'ga.

⁵¹ Ovahemame Jairo'ga ronga pe Jesus'ga ga mongiuکاری ojupi onga pype Pedro'ga João'ga no Tiagova'ea no. Kujahēa ruva'ga ga ga mongiuکاری kujahēa yhēa no. Ojipe'ga pe Jesus'ga ei:

—Tapeki ti onga pype, ei ga ga pe.

⁵² Ojehe'o hete pevove'ga kujahēa rehe okovo. A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Tapejehe'oi! Nomanoi hēa. Oki reki hēa upa.

⁵³ A'ero ga ga jai ga rerekovo ga rerekomemuamo. A'ereki ga okwaha ahemanoa.

⁵⁴ Ga mondopavirē onga hugwi ga kujahēa popyhygi. Hēa pe ga ei:

—Kui'i! Epo'ā!

⁵⁵ Kiro hēa kweravi. Kotihī hēa po'ami. A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Pemondo ti mbatera hēa pe to'u ti hēa.

⁵⁶ Onhimomby'a hēaruva'ga hēayhēa pavēi. Jesus'ga ei ga pe:

—Tapemombe'ui tuhē ti nhiremimbogweravahēa nhiremimonhimomby'ava'ea ojipe'ga pe, ei ga.

9

Jesus'ga remimbo'eharava'ea omombe'u Tupana'ga nhi'iga

(Mateus 10.5-15; Marcos 6.7-13)

¹ Aerē Jesus'ga ga mbuhurukari ojipyri gwemimbo'ehara'ga dozeve'ga ga mbopopoaka. Ga ombopopoaka ga tombojipe'a ti ga anhağa Diabo'gapyriva'ea ojipe'ga hugwi javo. Nahā ga popoakaramo anhağa hohe pa. Ga ombopopoaka ga tokwaha pa ti ga karugwara imombiga itetirūave'ga hugwi javo.

² —Kiro po ti ji pe mondoi ojipe'ga pyri nehē, ei Jesus'ga. Pemombe'u katu ti Tupana'ga ga pe. Pe'ji ti ga pe: “Tupana'ga oko gwerī nhanderuvihavuhetero nhande repiakatuavo yvya koty nhande mongovo onhi'iga rupi.” A'ea ti pe'ji ga pe, ei Jesus'ga dozeve'ga pe. Pemombi ti karugwara itetirūave'ga hugwi.

³ Taperohoi ti mbatera pejive pehorame imombe'gwovo ga pe. Taperohoi ti vyvra pejikhavamo. Taperohoi ti sacola, pāo, itambere'ia. Taperohoi ti irūa tapy'ynhapira camisa'java'ea, ei Jesus'ga dozeve'ga pe.

⁴ —Pe vahemame gacidades pe po gānde'yja'ga ei pe me: “Hepejijo pejipytavo nhironga pype.” Ga erame na pe me peho ti garonga pe a'ero, ei Jesus'ga ga pe. Ga pyri jate ti peju. Aerē po ti pe hoi ojipe pe cidade pe nehē. A'ero jate po ti pejiyji garonga hugwi pejigwovo a'ero nehē, ei Jesus'ga.

⁵ Po ongapypeve'ga ndohoryvi pe ndehe tapepytai ti javo pe me pe vahemame gacidade pe. Pehorame gacidade hugwi ti pemonduru otimbuguhua pejipyta hugwi oropohi ore pe hugwi javo. Pe'ji ti ga pe: “Peko te'varuhu pe hendupotare'yma Tupana'ga nhi'iga,” ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

⁶ Kiro ga hoi a'ero Jesus'ga nhi'iga rupi cidades pe imbojoapiapiavo. Pevove'ga pe ga imombe'ui pyryva'ea Jesus'ga mombe'ua. Itetirūave'ga hugwi ga imombimombigi karugwara.

Marā Jesus'ga naerū? ei Herodesva'ea

(Mateus 14.1-12; Marcos 6.14-29)

⁷ A'ea rupi Herodes'ga hendupavi Jesus'ga rembiapoa mombe'ua garemimonhimomby'ava'ea mombe'ua. Herodes'ga omondomondo gwemimbotarimova'ea rupi Galilíapeve'ga gwyrri pe.

—Marā Jesus'ga naerū? ei ga.

A'ea ga ei ikwahave'yma. A'ereki jara'ga e'i:

—Jesus'ga ko João Batista'ga reki. João Batista'ga ovy gwyvya hugwi, ei ga.

⁸ Jara'ga e'i:

—Jesus'ga ko Elias'ga. Elias'ga ojipiuka ore ve ko, ei ga.

Ojipe'ga e'i:

—Jesus'ga ko Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea pyteripeve'ga – kiroki myyahüve'ga. Ovy ga gwyvya hugwi, ei ga.

⁹ A'ero Herodes'ga ei:

—Jesus'ga ko João Batistava'ea rüi. A'ereki ji João'va'ea akağa momboruka ikwehe'i. Maranuhü Jesus'ga naerü? Omombe'u ga ji ve garemimonhimomby'ava'ea. Tahepia ji gara'oa a'ero, ei ga.

Herodes'ga gwepia pota hete Jesus'ga okovo.

Jesus'ga omondouka mbatera cinco milva'ea pe

(Mateus 14.13-21; Marcos 6.30-44; João 6.1-14)

¹⁰ Aerë ojivyrame Jesus'ga pyri Jesus'ga moirühara'ğa dozeve'ğa imombe'upavi gwembiapoa ga pe. Ojupi Jesus'ga ga nderohoi jara'ga hugwi a'ero ga nderogwovo ongae'yi me cidade kotyi ve Betsaida kotyi ve.

¹¹ Gahoa kwahavame he'yive'ğa hoi gareviri tihendu ti ga javo. Ga ndurame ga pyri ga roryvamo ga ndehe Tupana'ga mombe'gwovo ga pe. Ga e'i:

—Perojijyjijyuka ti pejeaporogita Tupana'ga pe pejikoga ga rehe. A'ero po ti ga pe pokokatui nehë imomboia pendekote'varuhua pe hugwi okovo penduvihavuhetero nehë, ei Jesus'ga ga pe.

Itetirüave'ğa hugwi Jesus'ga imombigi karugwara.

¹² Ka'arugame dozeve'ğa Jesus'ga remimbo'ehara'ğa, kiro ga nduri Jesus'ga pyri javo:

—Ahã onga avo. A'ero ti toho agwa'ğa cidades'i pe kopeve'ğa pyri no. Pevo ti ga to'u okia. A'ea Jesus'ga remimbo'ehara'ğa ei Jesus'ga pe ga mondoukapota ga pe.

¹³ —Pehe ti pemondo mbatera ga pe to'u ti ga javo, ei Jesus'ga ga pe.

A'ero ga ei:

—Ndorogwerekoi te! Cinco pães orogwerekoi dois pira reheve. Ndohygi'i'i po ti ga ndehe nehë. Toropyhy po ti ore nehë naerü? Orohorame jate ipyhyga mbatera nehë itambere'ia rehe ga pe nehë, po ti ore imbohygi mbatera ga ndehe nehë to'u pa ti ga javo, ei Jesus'ga remimbo'ehara'ğa Jesus'ga pe.

¹⁴ A'ereki he'yjuhuve'ğa cinco milve'ğa uhu pevo Jesus'ga pyri akwaimba'ero. Kiro Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ğa pe:

—Pemboapy ti ga yvyvo ga mbojatykavo. Cinquentave'ğa ti pemboapy avo. Cinquentave'ğa ti pemboapy pevo. Cinquentave'ğa ti pemboapy irupe'i. Nahã ti pemboapy pa ga ojohugwi, ei ga.

¹⁵ Ganhi'iga rupi ga ga mboapypavi a'ero.

¹⁶ Kiro ga ipyhygi mbatera – kiroki cinco pães dois pira reheve. Ojovavu ga yvaga repiaga.

—Ndepyry hete nde imbuhua ore ve, ei Jesus'ga Tupana'ga pe.

Kiro Jesus'ga haygwe'rogwe'rogi pães pira reheve imondomondovo gwemimbo'ehara'ğa pe tomondo ti ga ga pe javo. A'ero ga imondomondoi ga pe.

¹⁷ Ga nhaporemo ga i'ui onhimoytaromouka.

Ga i'urë Jesus'ga moirühara'ğa imono'ogi hembyruera imondovo yrua pype. He'yjuhuva'ea hembyruera opyta reki garembihaygwe'rogagwera. A'ereki ga ndo'upavi. He'yjuhuva'ea dozeva'ea yrua tynahë. Nahã Jesus'ga japo'i ahemnonhimomby'ava'ea he'yje'yva'ea imbovua imondovo ga pe.

Nde ko Cristoramo, ei Pedrova'ea Jesus'ga pe

(Mateus 16.13-19; Marcos 8.27-29)

¹⁸ Aerë Jesus'ga hoi he'yjuhuve'ğa hugwi. Ga jate ga nhi'igi Tupana'ga pe. Ga nhi'igame garemimbo'ehara'ğa oko ga pyri. Ga pe ga ei:

—Marã ga ji ve jipi?

¹⁹ A'ero garemimbo'ehara'ğa ei ga pe:

—“Ga ko João Batista'ga,” ei ga nde ve, ei ga Jesus'ga pe. Ojipe'ga e'i nde ve: “Ga ko Elias'ga.” Ojipe'ga e'i nde ve: “Ga ko Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea pyteripeve'ga – kiroki ga ovy gwyvya hugwi myyahüve'ga.” Nahã ga ei nde ve, ei Jesus'ga remimbo'ehara'ğa Jesus'ga pe.

²⁰ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Pehe, marã pe ji ve jipi?

A'ero Pedro'ga ei:

—Nde ko Cristoramo Tupana'ga remimbuhurukaramo ereko.

*Jesus'ga omombe'u omanoagwama**(Mateus 16.20-28; Marcos 8.30-9.1)*²¹ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

–A'e tuhē ji pe me: Tape'ei tuhē ti ojipe'ga pe ga ko Cristo'ga Tupana'ga remimbuhurukara'ga javo. A'ea ti tape'ei ji mombe'gwovo.

²² He'yiva'ea po ti ga imondomondo hahyva'ea ji ve nehē ei Jesus'ga vvyakotyva'ero vvagipeva'ero no. Nanhiarōi po ti xava'eve'ga ikwava'ehara'ga nduvihava'ga pavēi judeus'ga mbo'ehara'ga pavēi, ei ga. Nanhiarombavi po ti ga ji rendukatue'yma nehē. A'ero po ti ga ji jukaukari nehē. Mokōi ji kirirē po ti nhimbogwerahava nehē, ei Jesus'ga ga pe.

²³ Kiro Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ga pe he'yjuhuve'ga pe no. Ga pe nhaporemo ga ei: –Kiroki ga oko pota nhiremimbo'eharamo – tokoyme ti ga gwemimbotarimova'ea rupi okovo nhiremimbotarimova'ea rupi, ei Jesus'ga ga pe. Po ti ojipe'ga imbohahyukari ga pe ga jukavo vehevi nehē peko pe Jesus'gareheva'ero javo ga pe, toko jitehe ti ga jipi nhiremimbotarimova'ea rupi opohire'yma ji hugwi, ei Jesus'ga.

²⁴ –Kiroki ga ndokopotari nhiremimbo'eharamo tajjukayme ti ga javo – ga po ti omano ogwovo hahyva'ea ruvihava pype nehē, ei Jesus'ga.

–Kiroki ga ojipe'ga ga jukai gajikoga gwaramo ji rehe – omanorē po ti ga oho upa avuirama Tupana'ga pyri nehē, ei Jesus'ga.

²⁵ –Ojipe'ga – kiroki ga e'i: “Ndakoi ti ji Jesus'ga remimbo'eharamo tamono'ono'ō ti ji mbatera jijive javo” – po ga imono'ono'ombavi mbatera ojive avo vyva koty, a'ero ga imono'ono'ōtehe'i ojive novia ogwovo hahyva'ea ruvihava pype, ei Jesus'ga.

²⁶ –Aerē po ti ji rura'javi avo vvyakotyve'ga pyri nehē. Orerendy'jandy'java pyteri pe po ti ji rekoi jijoah nehē vvyakotyva'ero vvagipeva'ero no, ei Jesus'ga. Orerendy'jandy'java ko jikatua, jiruva'ga katua, gapyrive'ga katua. Po pe ei: “Ji Jesus'ga remimbo'eharamo rūi ako,” heroviare'yma nhinhi'iga, a'ero jirura'javame po ti ji ei nehē: Ga ko nhiremimbo'eharamo rūi oko, ei Jesus'ga.

²⁷ –Kiroki ga o'ā Jesus'ga pyri – ga pe Jesus'ga ei: A'itituhēva'ea mombe'ukatuavo ji ei pe me: Omano'ymame po ti agwa'ga pyteripeve'ga ikwahavi nehē Tupana'ga oko vvyakotyve'ga nduvihavuhetero kiro javo, ei Jesus'ga ga pe nhaporemo.

*Jesus'ga ra'oa ojirojiji aherovaki**(Mateus 17.1-13; Marcos 9.2-8)*

²⁸ Aerē oito gweri okirirē Jesus'ga ga nderohoi ojupi Pedro'ga João'ga reheve Tiagova'ea reheve no. Jesus'ga ga nderohoi ga nderojiupia vvytyruhua rupi tanhi'ī ti ji Tupana'ga pe javo.

²⁹ Pevo Jesus'ga nhi'igame Tupana'ga pe Jesus'ga rova jirojiji. Ga'apoa tapy'ynhapira hendy'jandy'ja otigahivuhetero.

³⁰ Nanime mokonhava'ea jipiukari vvagahugwiva'ea Moisésva'ea Eliasva'ea pavēi onhi'iga Jesus'ga pe.

³¹ Ahe katukaturō gwendy'jandy'javamo. Jesus'ga pe ahe ei:

–Nahanahā po ti ga manoi cidade de Jerusalēm me nehē, ei Tupana'ga nde mombe'gwovo ore ve.

Nahā ga ei onhomonhi'iga Jesus'ga pavēi.

–Nahā tuhē po ti nehē, ei Jesus'ga ikwahavipeavo.

³² Pedro'ga hopehyi okia reki. Kiro ga ma'egatui hepiaga Jesus'ga katua garendy'jandy'java. Gwepia ga mokonhava'ea amame Jesus'ga pyri.

³³ Kiro ahe hoi Jesus'ga hugwi. Ahe horame Pedro'ga ei Jesus'ga pe ga renoina nde ko orembo'eharamo javo:

–Pyri nhanderekoa avo, ei Pedro'ga. Na ore japoi trēs tapyimbovyra pe me: ojipeji nde ve, ojipeji Moisés'ga pe, ojipeji Elias'ga pe.

A'ea Pedro'ga ei kotihī onhi'inhi'iga ikwahave'yma.

³⁴ Ga nhi'igame vva'gatiga ijyvi ga arimo ga mongovo o'agi pe ua tuhē. A'ero Pedro'ga kyhyjihetei.

³⁵ Kiro vva'gatiga hugwi Tupana'ga nhi'igi. Jesus'ga mombe'gwovo ga ei:

–Agwa'ga ko jira'yra'ga nhiremiam'nguhete'ga. Pehendu katu ti ganhi'iga, ei Tupana'ga.

³⁶ Ga nhi'imavame Jesus'ga jate Pedro'ga ga repiagi. Ojipe'ga pe ga nonhi'igi a'ea rehe. Manameuhū ga imombe'ui onhimbiepiaga.

*Jesus'ga ombojipe'a anhaga ahera'yra'va'ea hugwi**(Mateus 17.14-21; Marcos 9.14-29)*

³⁷ Ko'emame Jesus'ga jyvi vvytyra hugwi gwemimbo'ehara'ga pavēi ogwovo. Ga jyviri he'yive'ga Jesus'ga repenhanī.

³⁸ Nanime gapyteripeve'ga hapukai Jesus'ga pe.

—A'e hete ji nde ve ahembo'ehara pe, ei ga Jesus'ga pe. Ehepia ti jira'yra'ga ga monhimo-higatuavo. A'ereki gaha jate jira'yra'ga, ei ga Jesus'ga pe.

³⁹ Ji rendu ti. Anhağa ga pojyka jipi Diabo'gapyriva'ea. Opojykarame kotihĩ ga ohapukai. Anhağa omombomombo ga mohendyipoipoa okote'varuhuavo ga pe. Ndojipe'apotarari ga hugwi. Ga mu'umu'umbavame jate ihoi ga hugwi, ei ga Jesus'ga pe.

⁴⁰ —Neremimbo'ehara'ga pyri ji ga reruri. A'e hete ji ęa pe novĩa: Pembojipe'a ti anhağa jira'yra'ga hugwi. Nombojipe'ai reki ęa ga hugwi. A'ereki ęa ndipopoakari jupe, ei ga Jesus'ga pe imombe'gwovo.

⁴¹ A'ero Jesus'ga ei pevove'ęa pe nhaporemo:

—Ndapejikogiuhu pe ji rehe pejikote'varuhuavo. Pe ji mombitu pejiuva. Manameuhũ po ti pe jikogi ji rehe nehẽ naerũ? ei Jesus'ga ga pe.

A'ero Jesus'ga ei garuva'ga pe:

—Eru ti ndera'yra'ga avo ji pyri.

⁴² Gara'yra'ga rurame anhağa ga mbo'ari ga moheo'a. A'ero Jesus'ga ei jupe:

—Ejipe'a ga hugwi.

Nahã Jesus'ga ga monhimohigatui ga mondoa'java garuva'ga pe.

⁴³ A'ero pevove'ęa nhimomby'ai Tupana'ga popoakahetea rehe.

Jesus'ga omombe'ua'ja omanoagwama

(Mateus 17.22-23; Marcos 9.30-32)

Ga nhimomby'apavame Jesus'ga rembiapopava rehe, Jesus'ga ei ęwemimbo'ehara'ga pe:

⁴⁴ —Pehe ti peapyakwapupu hete nhinhi'iga rehe. Ji rendu ti kiro. Uhu ęwerĩ nhimondohava apiavo ęapo pe nehẽ. Ji pyhy po ti ęa nehẽ, ei Jesus'ga vyvykotyva'ero vyvagipeva'ero no.

⁴⁵ Jesus'ga remimbo'ehara'ga ndohekatui ga'ea rehe. A'ereki onhimiva'ea ganhimombe'ua ga pe. Nurã ęa ei ovytyteri pe: “Ma gara pe ga ei?” Ovytyteri pe ęa ei a'ea. A'ereki Jesus'ga pe ęa nde'ia'uvi: “Ore mbo'e ti nde'ea rehe.” Nde'i ga a'ero.

Manamo nhandejoheva'ero? ei ahe

(Mateus 18.1-5; Marcos 9.33-37)

⁴⁶ Aerẽ garemimbo'ehara'ga nhomonhi'igi. Ojohupe ęa ei:

—Manamo nhande joheva'ero huvihavamo?

Ovytyteri pe ga ei ojive: “Jihi ko.”

⁴⁷ Jesus'ga okwaha ęa erame nahã ovytyteri pe. A'ero ga tayri'ga pyhygi ga rerekovo ojipyri.

⁴⁸ A'ero ga ei ęwemimbo'ehara'ga pe:

—Kiroki ęa jireheva'ero ęwaramo ęwereko katu tayri'ga – jihi tuhẽ reki ęa ji rerekokatui. Kiroki ęa ji rereko katu nde ko Tupana'ga repykaramo javo – ęa nhimbuhurukara'ga rerekokatui reki. Pepyteri'peve'ga – kiroki ga nonhimbohetei tayri'ga ja – ga pe po ti Tupana'ga ei nehẽ: “Gaha huvihavuhua.” Nahã po ti Tupana'ga ei ga pe ga mboheteavo nehẽ, ei Jesus'ga.

Gaha nhande repy, ei Jesus'ga

(Marcos 9.38-40)

⁴⁹ Jesus'ga pe João'ga ei:

—Oji'i ore orohepia akwaimbae'ga. Ombojipe'ape'a ga anhağa Diabo'gapyriva'ea ojipe'ga hugwi ndepopoakara pyvõ nde renoina. Jupe ga ei: “Jesus'ga pe mondo pe mbojipe'avo ga hugwi.” Nurã ore ei ga pe: Terei ti nahã Jesus'ga renoina, oro'e ore. A'ereki ga nhandereheva'ea rui, ei ga Jesus'ga pe ombo'ehara'ga pe.

⁵⁰ A'ero Jesus'ga ei ęa pe:

—Tapemombigi ga. A'ereki kiroki ga nianemovahĩ – gaha nhande repy a'ero, ei Jesus'ga.

Topytayme ti Jesus'ga avo, ei Samariapeva'ea

⁵¹ Aerẽ oho ęwerĩ Jesus'ga hohava agwa hugwi yvya hugwi yvagi pe. Nurã ga ei:

—Aho aha po ti ji kiro Jerusalẽm me na'ẽ nehẽ, ei ga.

⁵² A'ero ga jara'ga mondoi ęwenonde. A'ero ęa hoi ga renonde ovahema Samariapeve'ga cidade pe timboavujikwe ti Jesus'ga pe javo.

⁵³ Cidadepeve'ga ndohoryoryvi Jesus'ga rehe reki. A'ereki ęa e'i ojohupe:

—Aerẽ po ti ga hoi Jerusalẽm me nehẽ ta'u ti ji Pãscoa pevo javo, ei ęa.

Nurã ęa ei Jesus'ga remimbo'ehara'ga pe:

—Topytayme ti Jesus'ga avo a'ero, ei ęa ęa pe.

⁵⁴ Ikwahavame ga'ea Jesus'ga remimbo'ehara'ga hoi imombe'gwovo Jesus'ga pe Tiagova'ea João'ga pavẽ. Nde ko orepojykaharetero javo ga ei Jesus'ga pe:

—Orombojy pota ore tata yvaga hugwi ġa ndehe ġa mbokaipava a'ero. Ymyahū nahā Eliasva'ea ombojy. Marā po? A'ea pyry nde ve?

⁵⁵ A'ero Jesus'ga pyryrymi ġa novatiamo javo hete ġa pe:

—Ndapyryvi ji ve! ei ġa. Napembaragwahavi pejihe.

⁵⁶ Tapoko vyvakotyve'ġa javo ji ruri imomboā ġandekote'varuhua ġa hugwi. ġa jukae yma ji ruri vyvakotyva'ero yvagipeva'ero no, ei Jesus'ga ġa pe.

Ojipe pe cidade pe ġa hoi ogwovo a'ero.

*Oko pota ahe Jesus'ga remimbo'eharamo
(Mateus 8.18-22)*

⁵⁷ ġa horame pea rupi ojipe'ga ei Jesus'ga pe:

—Ji po ti neremimbo'ehara'ga nehē. Ndehoa nanani po ti ji hoi nde rupi nehē.

⁵⁸ A'ero Jesus'ga ei ġa pe:

—Ereho pota tuhē nde ji rupi? ei Jesus'ga. Ja'gwara'java'ea raposas gwyvykoi okwara vvy pe okia ipype. Gwyrā'ia ikiri hakā rehe, ei Jesus'ga. Jihi reki ndarekoi jikihava vyvakotyva'ero yvagipeva'ero no, ei Jesus'ga ġa pe. Nde horame ji rupi ji javijitehe po ti nde ndererekoi nehē no, ei Jesus'ga ġa pe.

⁵⁹ Ojipe'ga pe Jesus'ga ei:

—Ji rupi nanani ti ejo, ei Jesus'ga.

A'ero ġa ei reki Jesus'ga pe:

—Aerē po ti ji hoi ndehoa nanani nehē. Na ji hoi na'ē jipo'ria tyma, ei ġa nde ko jipojykaharetero javo Jesus'ga pe.

⁶⁰ Emo Jesus'ga ei ġa pe:

—Terehoi ti pevo. Omanove'ġa'jave'ġa – kiroki ġa noarōi Tupana'ga nhi'ġa – ġa tuhē ti toty' gwe'yja'ġa. Ndehe, ehoeho ti imombe'gwombe'gwovo he'yjuhuve'ġa pe. Ere ti ġa pe: “Perojijyijyuka ti pejeaporoġita Tupana'ga pe pejikoga ġa rehe. A'ero po ti ġa pe pokokatui nehē imomboā pendekote'varuhua pe hugwi okovo penduvihavuhuhetero nehē.” A'ea ti ere ġa pe, ei Jesus'ga ġa pe.

⁶¹ Kiro ojipe'ga ei Jesus'ga pe:

—Ji po ti neremimbo'ehara'ga nehē. Na ji hoi na'ē nhirongapypeve'ġa pe javo. Kiro ji hoi, ta'e ti ji ġa pe, ei ġa nde ko jipojykaharetero javo Jesus'ga pe.

⁶² Emo Jesus'ga ei ġa pe:

—Oporavykyrame ji ve ahe tomohepia'ngiukaryme ti ojipea ojive. Ojipea imohepia'ngiukarame ojive ahe ndapyryvi nhirembipo'ruhavamo. Ndapo'ruji ji ahe a'ero.

10

Setentava'ea oko Jesus'ga nhi'ġa rupi

¹ Aerē Jesus'ga nhandepojykaharete'ġa ġa mo'emo'ēi ojipe'ga setentave'ġa. ġa pe ġa ei:

—Penhomoirū ti Tupana'ga nhi'ġa momba'gwovo ojipe'ġa pe.

A'ea ġa ei mokonha'ġa mondomondovo ġwenonde. Cidades pe nanani – perope ġa oho pota – pevo nanani ġa setentave'ġa mondoi. Mokokokōi ġa hoi onhomoiruo a'ero.

² ġahoa renonde Jesus'ga ei ġa pe:

—Pevove'ġa ko koapora ja ġanemimondoroġweriva'ea ja – kiroki ġa tohendu Tupana'ga nhi'ġa, ei Jesus'ga ġa pe. He'yi hete koapora gworygworyvamo. Imondorove'ġa ndohygi reki hehe. A'ereki ġa ndahe'yi. A'ero ahe ei koapora jara'ġa pe: “Koji'i jitehe ti embuhurukara'ja imondorove'ġa ġa pyri imondoroguka ko pe.” A'ea ahe ei koapora jara'ġa pe, ei Jesus'ga.

—Na jitehe pevove'ġa koapora ja. A'ereki ġa he'yjuhu ranuhū. Ndahe'yi reki imondorove'ġa'jave'ġa – kiroki ġa oporavyky imombe'gwovo Tupana'ga nhi'ġa ġa pe tojiko ti ġa Tupana'ga rehe javo, ei Jesus'ga. Pe'ji ti Tupana'ga pe a'ero koapora jara'ġa'jave'ġa pe: “Koji'i jitehe ti embuhurukara'ja ejiheve'ġa ġa pyri. Tomombe'u ti ġa nenhi'ġa he'yjuhuve'ġa pe tojiko ti ġa nde rehe. A'ero po ti ġa ndekoi nde pyri upa avuirama nehē.” A'ea ti pe'ji Tupana'ga pe, ei Jesus'ga setentave'ġa pe.

³—Kiro po ti ji pe mondoi nehē. Ji rendu ti. Jihi kiro po ti pe mondo okote'varuhuve'ġa pyteri pe. Peko po ti pe cordeiros ja ipopoakare'ya'ea ja pejigwovo ġapyteri pe nehē. Onharō ja'gwara'java'ea lobos cordeiros pyhyga otiruahūro jupe. Na jitehe po ti okote'varuhuve'ġa tiruahūro pe me nehē, ei Jesus'ga.

⁴—Taperohoi ti sacola, itambere'ia, sandalias irūa. Tapeptytai'i ti pea rupi penhinhi'ġe'yma ojipe'ġa pe.

⁵ Pevahemame onga pe ti pe'ji na'ē ongapypeve'ġa pe: “Tu katu ti pepy'a!”

⁶ Po ongapypeve'ga ipota tu katu ti jipy'a a'ero javo, a'ero po ti gapy'a rukatui tuhē nehē, ei Jesus'ga. Po ongapypeve'ga ndopotari, a'ero po ti gapy'a ndukatui nehē, ei Jesus'ga setentave'ga pe.

⁷ —Ongapypeve'ga ipotarama pekia gwonga pype ti pepyta ganonga pype a'ero. Pe'u ti gambatera - kiroki a'ea ga ombuhu pe me. A'ereki po ga pe poraka pe pokoga hamo. Pepyta ti ganonga pype jate pejiijijijye'yma ojipejipea pype onga pype, ei Jesus'ga.

⁸ —Po ga horyory pe ndehe pe mboapyga imondovo pe me pe vahemame cidade pe, a'ero ti pe'u gambatera - kiroki a'ea ga ombuhu pe me.

⁹ Pemombi ti karugwara itetirūave'ga hugwi pevo. Pe'ji ti ga pe: “Koro Tupana'ga gwepiuka opopoakara pe me okovo gweri penduvihavuhuhetero.” A'ea ti pe'ji ga pe imombe'gwovo, ei Jesus'ga.

¹⁰ —Po ga ndohoryoryvi pe ndehe pe mboapyge'yma imondoe'yma pe me pe vahemame cidade pe, a'ero ti peho pehea rupi cidade rapea rupi. Pe'ji ti:

¹¹ “Pehepia ti otimbuguhua orepya rehe pecidadeva'ea. Koa otimbuguhua ore ihyvi kiro javo: Napehendupotari pe Tupana'ga nhi'iga ore imombe'urame pe me. Pe hendupotare'ymame ti pekwha: Koro Tupana'ga gwepiuka opopoakara okovo gweri huvihavuhuhetero pe pyri.” A'ea ti pe'ji ga pe, ei Jesus'ga setentave'ga pe.

¹² —A'e ji pe me, ei Jesus'ga. Aerē mbapava koty po ti ga hepiagi hahyva'ea ojihe Tupana'ga omanove'ga mono'ombavame ga ndeheve nehē. Ga mono'ombava po ti ga ei ga pe nhaporemoko te'varuhu pe javo. A'ereki ga nohendupotari ganhi'iga. Koji'i po ti hahy ga pe Sodomapeve'ga pe hohe, ei Jesus'ga setentave'ga pe.

Tiruahūaḡwama cidadespeva'ea pe

(Mateus 11.20-24)

¹³ Kiro Jesus'ga nhi'igahyhi cidadespeve'ga pe Corazimmeve'ga pe Betsaidapeve'ga pe no. Javo ga pe ga ei:

—Tiruahū ti pe me nehē! ei Jesus'ga. A'ereki pe ndapepohiri pejikote'varuhua hugwi. Pehepia ko pe Tupana'ga popoakara novia ji japoramame ahemonhimomby'aheteva'ea. Hepiagame po pe pepohi pejite'varuhua hugwi hamo.

A'ea Jesus'ga ei cidadespeve'ga pe Corazimmeve'ga pe Betsaidapeve'ga pe no.

—Ymyahū Tiropeva'ea Sidommeve'ea pavēi ndohepiagi Tupana'ga popoakara ahemonhimomby'ava'ea repiage'yma, ei Jesus'ga. Po ymyahū ji japo ahemonhimomby'ava'ea ahepyteri pe, po kotihī ahe pohiri okote'varuhua hugwi po raka'e hamo. Omongi po ahe opite'varuhua imondovo tanimbuga oakaga rehe po raka'e hamo ndorovy'ari ore orerekote'varuhua rehe javo, ei Jesus'ga.

¹⁴ —Ymyahū Tiropeva'ea ndohepiagi reki Tupana'ga popoakara ahemonhimomby'ava'ea repiage'yma Sidommeve'ea pavēi, ei Jesus'ga. Ndopohiri ahe a'ero okote'varuhua hugwi. Nurā po ti ahe hepiagi hahyva'ea ojihe nehē Tupana'ga omanove'ga mono'ombavame nehē ahe reheve nehē. Ga mono'ombavame po ti ga ei ahe ve nhaporemoko te'varuhu pe javo, ei Jesus'ga cidadepeva'ea mombe'gwovo.

—A'ea rupi koji'i po ti hahy pe me nehē, a'e ji pe me, ei Jesus'ga Corazimmeve'ga pe Betsaidapeve'ga pe no. Igwyre'i po ti hahy Tiropeva'ea pe Sidommeve'ea pe nehē no, ei Jesus'ga. A'ereki Tupana'ga popoakara repiakaturame pe ndapepohiri reki pejikote'varuhua hugwi, ei Jesus'ga Corazimmeve'ga pe Betsaidapeve'ga pe no.

Kiro Jesus'ga ei ojipe'ga pe cidadepeve'ga pe Cafarnaummeve'ga pe. E'i ga:

¹⁵ —Marāi pe pejive? “Nhande huvihava jara'ga hohe pa.” Nahā ko pe ei pejohupe penhimboheteavouhu pejikovo. Pe peho hete hahyva'ea ruvihava pype nehē, ei Jesus'ga Cafarnaummeve'ga pe.

¹⁶ Setentave'ga pe Jesus'ga ei:

—Kiroki ga pe rendu - gaha ji rendu reki. Kiroki ga napenendukatui pe arōe'yma - gaha nanhirendukatui reki. Kiroki ga nanhirendukatui ji arōe'yma - gaha nohendukatui nhimbuhurukara'ga, ei Jesus'ga setentave'ga pe.

Ojivy setentava'ea

¹⁷ Kiro setentave'ga hogahoi a'ero ogwovo Jesus'ga nhi'ipo'ruavo imombe'gwombe'gwovo Tupana'ga nhi'iga. Aerē ga jivyri Jesus'ga pyri gworygworyvamo. Orepojykaharetero javo Jesus'ga pe ga ei:

—Nderera pyvō ore erame anhaḡa pe Diabogapyriva'ea pe a'ea oko orenhi'iga rupi ojipe'avo ga hugwi.

¹⁸ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Kwa. Ahepia katu ji Satanás'ga hira yvaga hugwi okote'varuhuva'ea ruvihavuhu'ga hira. Kotihī ga hihetei overavava'ea ja.

¹⁹ Ji rendu ti. Opombopopoaka ji. Nurā pe pyruḡame mboja rehe jagwa'jyra rehe po ti ndahahyi pe me nehē. Opombopopoaka ji. Nurā pe popoakaramo Satanás'ga hohe Diabo'ga hohe. A'ero Satanás'ga imondorame hahyva'ea pe me po ti pe nhimomiranami nehē, ei Jesus'ga ḡa pe.

²⁰ —Pe nhi'ḡa rupi anhaḡa rekoru ḡwaramo rūi ti pejory. Tupana'ga okwatija pendera inoḡa a'apoa rehe livro rehe yvagi pe. Pendera noḡa ḡwaramo ti pejoryjory, ei Jesus'ga setentave'ga pe.

Horyory Jesus'ga

(Mateus 11.25-27; 13.16-17)

²¹ A'ea rupi Tupana'ga ra'uva Jesus'ga mbohoryoryvi. A'ero Jesus'ga roryroryvamo Tupana'ga mboheteavo javo ga pe:

—Apī, ei ga. Ndepyry hete nde ekovo yvagipeve'ga nduvihavuhuhetero vvyakotyve'ga nduvihavuhuhetero no. A'ereki nde nderekwahavukari a'itituhēva'ea ikwahapyra'ga pe heaporoḡitave'ga pe no. Onhimbo'ee'ŷve'ga pe tayri'ga'jave'ga pe nde erekwahavuka a'itituhēva'ea. Na tuhē, Apī. A'ereki nahā nde erepota, ei Jesus'ga Tupana'ga pe.

²² Kiro Jesus'ga ei:

—Jiruva'ga ombuhu pa ji ve ji mbopopoaka. A'ero ji popoakaramo ojipe'ga hohe pa. Gaha jate ji kwaha hete. Ojipe'ga ndajikwahakatui. Jihi jate ji akwaha hete jiruva'ga. Okwaha ḡa ga ji ga mboukwahapotarame jate ḡa pe, ei Jesus'ga ḡa pe.

²³ A'ero Jesus'ga pyryrymi ḡwemimbo'ehara'ga pe. Onhi'ḡa ḡa pe jate ga ei:

—Pe me pyry hete. A'ereki pe pejirokwa ikwahava aherembikwahavipyre'yma Tupana'ga rembiapoa repiaga. Pyry hete ti ḡa pe no - kiroki ḡa ḡwepia penembiepiaga ikwahava, ei Jesus'ga ḡwemimbo'ehara'ga pe.

²⁴ A'ereki ymyahū ko Tupana'ga nhi'ḡa mombe'uharava'ea ḡwepia pota hete penembiepiaga aheruvihavuhuva'ea pavēi. He'yiva'ea ḡwepia pota. Ahe ndohepiagi reki. Gwendu pota hete ahe penemienduva no. Ahe nohenduvi reki, ei Jesus'ga ḡwemimbo'ehara'ga pe.

Pyry hete Samariapeva'ea ahe hohe

²⁵ Aerē judeus'ga mbo'ehara'ga o'ā Jesus'ga pyri. “Tahepia ti Jesus'ga reaporogita,” ei ga ovyvteri pe. “Mara'ngu po ti ga onhimbotegweteavouka ji ve ga nhi'ḡame nehē?” ei ga.

A'ero ga ei Jesus'ga pe:

—Marā po ti jipyrhetea hamo nehē? A'ero po ti ji rekoī avuirama Tupana'ga pyri nehē, ei ga Jesus'ga pe ombo'ehara'ga pe.

²⁶ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Marāi Moisésva'ea rembikwatijara? Marā nde imonhi'ḡi aherembikwatijara?

²⁷ A'ero ga ei Jesus'ga pe:

—Nahā Moisésva'ea rembikwatijara e'i:

“Pearō hete tuhē ti pejipojykaharete'ga Tupana'ga.

Pearō hete tuhē ti ga peji'py'a pe.

Pearō hete tuhē ti ga imondovo pejeaporogita imohina ga rehe.

Pearō hete tuhē ti ga pejirokwa pejikovo ga nhi'ḡo'ruavo.

Pearō hete tuhē ti ga tako

ti ji garemimbotarimova'ea rupi jate javo.

Penhiarō hete pe.

Na jitehe ti pearō pejikotyve'ga.”

A'ea Moisésva'ea rembikwatijara ei, ei ḡambo'ehara'ga Jesus'ga pe.

²⁸ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Na tuhē. Eko pyry ti Moisésva'ea rembikwatijara rendukatuavo, a'ero po ti nde rekoī Tupana'ga pyri avuirama nehē, ei Jesus'ga ga pe.

²⁹ Ovyvteri pe ḡambo'ehara'ga ei: “Po nhirenduve'ga ei ji mombe'gwovo hamo gaha okwaha hete javo ji ve hamo,” ei ga ovyvteri pe. Nurā ga ei Jesus'ga pe:

—“Pearō ti pejikotyve'ga,” ei Moisésva'ea, ei ga. Ma'ga ko jikotyve'ga naerū? Ta'arō ji ga a'ero, ei ga Jesus'ga pe.

³⁰ A'ero Jesus'ga ei imombe'gwovo ga pe ga mbo'eavo.

—Judeu'ga hoi pea rupi cidade de Jerusalém hugwi ogwovo, ei Jesus'ga. Ojipe pe ga hoi cidade de Jericó pe. Ga horame pea rupi iporomive'ga ndekoī ga rehe imima ga hugwi ga mu'umu'uma ga noḡa. Gwekyi ḡa gapira vehevi ga hugwi herogwovo ga reja. Kiro ga manogweri.

³¹ —Kiro ikwava'ehara'ga ruri pea rupi judeu'ga. Imu'umu'umbyra'ga repiagame ga hoi pea aherovai ga hugwi okwava ogwovo.

³² Na jitehe levita'ga rekoí judeu'ga. Uhu ga pea rupi. Urame ga imu'umu'umbyra'ga repiagi no. Pea aherovai ga hoi ga hugwi okwava ogwovo.

³³ –Aerē Samariapeve'ga ruri pea rupi no, ei Jesus'ga.

Samariapeve'ga noarōi judeus'ga.

–Emo imu'umu'umbyra'ga repiagame Samariapeve'ga ga porogwetygi reki. “Po hahy hete ga pe,” ei ga, ei Jesus'ga.

³⁴ Uhurame ga pyri ga ga pohanogi a'ero. Gweka'vo ga óleo vinho reheve gamohumbygagwera rehe ga pohanoga. Ouvā ga gamohumbygagwera tapy'ynhapira pyvō. A'ero ga ga mondoi gwenymbava arimo yuhua'javuhuva'ea arimo ga rerogwovo. Onga pype ahekihavuhua pype ga ga rerohei ga repiakatuavo pevo.

³⁵ –Ko'emame ohorame ga ipe'ai oitambere'ia hugwi mokōi moeda pratava'ea. He'yi hehe moeda rehe itambere'ia rehe. Onga jara'ga pe ga imondoi. “Ehepia katu ti ga,” ei ga imondovo ga pe. “Mara'ngu po ti mokōi itambere'ia ihyge'yma nehē nde ipyhygame mbatera ga pe nehē? Po ti ndohygi itambere'ia ndehe ipyhygame mbatera ga pe nehē, a'ero po ti ji imondoi koji'iva'ea nde ve nehē jirura'javame nde pyri nehē,” ei Samariapeve'ga onga jara'ga pe, ei Jesus'ga imombe'gwovo gambo'ehara'ga pe.

³⁶ –Ejapyaka ti. Manamo trêsvē'ga – kiroki ga gwepia imu'umu'umbyra'ga pea rupi – manamo ga gwereko katu ga gakotyva'ero? ei Jesus'ga ga pe.

³⁷ A'ero gambo'ehara'ga ei Jesus'ga pe:

–Kiroki ga ga pohano – gaha oko gakotyva'ero ga pokoga.

A'ero Jesus'ga ei ga pe:

–Ga ja ti eko ojipe'ga pokoga – kiroki ga iporia'i.

Jesus'ga Martava'ea pavēi Mariava'ea pavēi

³⁸ Aerē Jesus'ga hogahoi gwemimbo'ehara'ga pavēi pea rupi ogwovo cidade'i pe. Pevo Marta'ga nonga pe ga hoi ovahema. Martahēa ga mboapygi gwonga pype gworygworyvamo ga rehe.

³⁹ Gwereco hēa oirūhēa. Hēarera ko Maria. Mariahēa apygi Jesus'ga pyri gapya koty hendukatuavo ganhi'iga.

⁴⁰ Kiro Martahēa nhimbaekwahivi japovo mbatera ti'u ti javo. Nurā hēa ruri opytaahi'viavo Jesus'ga pyri javo ga pe:

–Pyry nde ve nhiirūhēa ji pokoge'ymame? Jihi jate ji poravykyi. Orepojkaharetero ere hēa pe a'ero tajipoko hēa japovo.

⁴¹ A'ero Jesus'ga nhandepojkakaharete'ga ei:

–Marta! ei ga hēa pe. Nda'ei po ti ji nahā hēa pe nehē. Ndehe, terenhimbaekwahivuhui ti ejapyakauhuavo mbatera rehe! ei Jesus'ga Martahēa pe.

⁴² Koji'i ko pyryvamo ahe ninhini'iga renduvi. Mariahēa ji rendu potaripe okovo. Na hēa ji renduvi a'ero, ei ga Martahēa pe.

Ga ndepiapavirē ga oho ogwovo.

11

Marā ore nhi'igi Tupana'ga pe? ei ahe

(Mateus 6.9-13; 7.7-11)

¹ Aerē Jesus'ga nhi'igi Tupana'ga pe okovo. Ga nhi'imbevire' ga remimbo'ehara'ga ei Jesus'ga pe:

–João'ga ombo'e gwemimbo'ehara'ga nahanahā ahe nhi'igi Tupana'ga pe javo. Oro ore, marā ore nhi'igi Tupana'ga pe? Ndehe ore mbo'e ti hehe jipojkaharetero, ei ga Jesus'ga pe.

² A'ero Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ga pe:

–Kwa. Opombo'e po ti ji kiro. Penhi'igame Tupana'ga pe ti pe'ji ga pe:

“Apī, nde ereko katu hete.

Tanerenoiġatu ti ga nhaporemo a'ero

nde mboheteavo ga ko Tupanete'ga javo nde ve.

Herejo ti vvyakotyve'ga nduvihavuhuhetero ekovo.

³ Nane'yimi ti embuhu ore ve mbatera toro'u ti.

⁴ Ore ndorokwahava'javi ojipe'ga ndekote'varuhua orojive henonhe'yma ga pe nhaporemo.

Na jitehe ti orerekote'varuhua emombo ore hugwi ikwahava'jave'yma henonhe'yma.

Ore poko ti toronhi'ipo'ruyme ti Satanás'ga

orokoe'yma garemimbotarimova'ea rupi.”

A'ea Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ga mbo'eavo nahā ti penhi'i Tupana'ga pe javo.

⁵⁻⁶ Koji'iva'ea ga ei ga pe:

—Po ga – kiroki ga ojikoty'a pe pavēi – po ga uhu penonga pe ohoa pyteri pe pypyhaji katu pe ndepiaga, ei Jesus'ga. Momina po pembatera. Nurā ahā imondoa ga pe. Marā po pe ndekoi a'ero? Peho po pe ojipe'ga ronga pe – kiroki ga ojikoty'a pe pavēi no. Pe'e po pe ga pe: “Embuhu'ri ore ve trēs pāes. A'ereki ojipe'ga uhu oreronga pe ohoa pyteri pe – kiroki ga ojikoty'a ore pavēi. Ndorogwerekoi ore mbatera to'u ti ga javo.”

⁷—A'ero po ga ei pe me: “Ndavyipotari ji jikira ġwaramo. Ahovapytymbavipe ji. Anhino ji jira'yra'ga pavēi. Nurā ji ndavyri imondovo pe me,” e po ga pe me, ei Jesus'ga.

⁸—A'e ji pe me, ei Jesus'ga. Pe pavēi ojikoty'aro ġwaramo rūi ga vyri imondovo pe me. Pe porandupige'yma ġwaramo ga hugwi ga vyri imondopava penemimbotarimova'ea, ei Jesus'ga.

⁹—Penhi'igame Tupana'ga pe na jitehe ti peporandurandu ga pe pejikovo. A'ero po ti Tupana'ga imondoukari pe me nehē. Pehekaeka ti tihepia ti javo. A'ero po ti pe hepiagi nehē. Pekwapekwa ti porta rehe pejikovo taho ti ji jurukwara rupi javo. A'ero po ti pe hoi hupi nehē, ei Jesus'ga.

¹⁰ A'ereki kiroki ga onhi'ī Tupana'ga pe ore poko javo – ġa pe nhaporemō Tupana'ga omondouka okovo imombryva oporanduve'ga pe hekahara'ga pe okwaokwave'ga pe, ei Jesus'ga.

¹¹—Po penda'yra'ga ei pe me embuhu ji ve pira javo, a'ero mboja rūi po pe imondoi ga pe.

¹² Po penda'yra'ga ei pe me embuhu ji ve hupi'a javo, a'ero jagwa'jyra rūi po pe imondoi ga pe.

¹³—Ite'varuhue'ŷve'ga ja po pe pekwhaha imondovo peja'yra'ga pe. Peko te'varuhu pe reki. Po pe ġanduvamo pekwhaha imondovo peja'yra'ga pe, a'ero koji'i penduvete'ga yvagipeve'ga pyryheteve'ga ikwahahetei gwa'uva mondovouka pe me pe poranduvame ga pe. Pyry hete gara'uva, ei Jesus'ga ġa pe.

O'mbero ahe e'i: Belzebu'ga opoko Jesus'ga

(Mateus 12.22-30; Marcos 3.20-27)

¹⁴ A'erē anhaġa opojyka akwaimbae'ga okovo. Nonhi'igi anhaġa Diabo'gapyriva'ea. Nurā nomonhi'igukari akwaimbae'ga pe. Jesus'ga anhaġa mbojipe'arame ga hugwi akwaimbae'ga nhi'igi reki. A'ero pevove'ga nhimomby'ai onhimongyavo.

¹⁵ Hepiagi jara'ga ei:

—Belzebu'ga anhaġa ruvihavuhu'ga opokogame Jesus'ga popoakaro. Nurā Jesus'ga anhaġa mbojipe'ai ġa hugwi imondovouka, ei ġa o'mbero.

Belzebu, ei ġa Diabo'ga pe. Irūa garera Satanás.

¹⁶ Ojohupe ojipe'ga ei:

—Tihepia ti Jesus'ga popoakara, ei ġa. Mara'ngu po Tupana'ga okovo ga pyri ga mbopopoaka? Tupana'ga ga mbopopoakare'ymame po ti nhande ga mbotegwetei nehē, ei ġa ojohupe. Nurā ġa ei Jesus'ga pe:

—Eapo ti ahemonhimomby'ava'ea. Mara'ngu po Tupana'ga japouka nde ve nde pokoga? Torohepia ti, ei ġa ga pe.

¹⁷ Jesus'ga okwha ġandeaporogitate'varuhua. A'ero ga ei ġa pe:

—Po ġagwyriveve'ga otavuka ojohupe, a'ero po ti ġa nhomoka'nhyrbavi nehē. Po ongapypeve'ga otavuka ojohupe, a'ero po ti ġa nhomoka'nhyrbavi nehē no, ei Jesus'ga ġa pe.

¹⁸ Po na jitehe Satanás'gapyriva'ea otavuka ojohupe, a'ero po ti inhomoka'nhyrbavi jovai nehē no. Marā po ti Satanás'ga huvihava a'ero ojipyryva'ea ahana'javame nehē? ei Jesus'ga ġa pe. A'ea ji ei. A'ereki pe pe'e: “Belzebu'ga Jesus'ga pokogi ojipyryva'ea mbojipe'auka ga pe.” Nahā pe pe'e, ei Jesus'ga ġa pe.

¹⁹ —Ma'ga ombojipe'auka Satanás'gapyriva'ea pendeheve'ga pe naerū? ei Jesus'ga. Ndape'ji reki pe ġa pe: “Belzebu'ga ombojipe'auka ġa pe.” A'ea rūi pe ei, ei Jesus'ga. Po ga rūi ġa poko ojipyryva'ea mbojipe'auka ġa pe, a'ero ga rūi ji poko no, ei Jesus'ga. Tape'ei ti ji ve a'ero: “Belzebu'ga Jesus'ga poko.” Po pe'ji a'ea ji ve, a'ero po ti pendeheve'ga ete'varuhui pe me nehē no pe'mbe pe javo pe me nehē, ei Jesus'ga ġa pe.

²⁰ —Tupana'ga ipopoaka hete. Gapopoakara ombojipe'auka Satanás'gapyriva'ea ji ve, ei Jesus'ga. Pekwhaha pe a'ero Tupana'ga ko nhanderuvihavuhetero kiro javo, ei Jesus'ga.

²¹ Kiro Jesus'ga Tupana'ga popoakara mombe'ui ga ojipe'ga hohe javo. Imombe'gwovo ga ei ġa pe ġa mbo'eavo:

—Ipopoakave'ga opyhy pa gwy'yva toavykyyme ti ojipe'ga nhironga javo. Ga hepiakaturame ġwonga u katu gambatera.

²² Ojiko ga gwy'yva rehe. A'erē ojipe'ga ruri otavuka ipopoakave'ga pe. Gaha koji'i ipopoaka ipopoakave'ga hohe. Nurā ga gapopoakara mombigi ipyhypava gary'yva ga hugwi gambatera no. A'ero ga ima'ei gambatera.

A'ea Jesus'ga imombe'ui nahā Tupana'ga ipopoaka Satanás'ga hohe javo.

²³ —Kiroki ga ndajirepygi – gaha ji movahī, ei Jesus'ga. Kiroki ga nomono'ogī ji pavēi – gaha ombokwaki'o.

A'ea Jesus'ga ei ga nombojikogukari ġa ji rehe javo.

Ojivy anhaġa ahe pyri
(Mateus 12.43-45)

²⁴ —Kiro po ti ji imombe'ui anhaġa rembipyhyga'ga pe me, ei Jesus'ga. Nahā ja aġwamove'ga ndekoi ite'varuhuve'ga – kiroki ga opohi okote'varuhua hugwi novia ojykogeyma ji rehe, ei Jesus'ga. Anhaġa Diabo'gapyriva'ea ite'varuhu hete akwaimbae'ga pyhyga otiruahūro ga pe. Aerē anhaġa jipe'ai ga hugwi ogwovo yhye'yi me okwaokwava. “Mome po ti ji ruvi nehē?” e'i ovytyeri pe heka. Ndohepiagi reki. Nurā i'ei: “Ajivy po ti ji nhironga pe ipojykaa'java akwaimbae'ga pojkkaa'java,” e'i. Akwaimbae'ga pe anhaġa i'ei nhironga.

²⁵ —A'ero ituri ojivya akwaimbae'ga pyri. Ovahemame ga pyri anhaġa i'ei: “Ikatu hete nhironga imboavujkweripyra,” e'i anhaġa.

²⁶ —A'ero ihoi seteva'ea rerua anhaġa rerua. Akoja hohe seteva'ea tiruahū hete, ei Jesus'ga. Ovahemame akwaimbae'ga pyri ga pojkai otiruahūro ga pe. A'ero kiro koji'i tiruahū hete akwaimbae'ga pe. Ymya tiruahū ga pe ojipejiva'ea ga pojkarama. Aerē koji'i tiruahū hete ga pe seteva'ea ga pojkarama, ei Jesus'ga.

Horyory tuhē ahe

²⁷ Ga nhi'iġame hahyahi pevove'ga pyteripevehēa nhi'iġa ga pe:

—Pry hete hēa pe – kiroki hēa nde mbo'a nde moka'mbuka'mbuavo, ei hēa.

²⁸ A'ero Jesus'ga ei:

—Na tuhē. Emo koji'i pry hete ġa pe – kiroki ġa Tupana'ga nhi'iġa rendu katu okovo ganhi'iġa rupi, ei ga.

Jesus'ga okwahava'javuka Jonasva'ea ahe ve
(Mateus 12.38-42; 16.1-4; Marcos 8.11-12)

²⁹ He'yive'ga nhombotymbotyvame Jesus'ga pyri ga ei ġa pe:

—Peko te'varuhu pe aġwamova'ero! A'ereki pe pe'e: “Jesus'ga japorame jate nhande ve ahemonhimomby'ava'ea, a'ero po ti nhande ei ikwahava nehē: Tupana'ga ga poko. A'ea po ti nhande xa'e hepiagame nehē.” A'ea pe ei, ei Jesus'ga ga pe.

—Ndoapoukari po ti Tupana'ga ojipea ahemonhimomby'ava'ea pe me nehē. Ojikwe ga oapo ahemonhimomby'ava'ea Jonasva'ea mohemukarama ymyahū hako. A'ea jate po ti ga ikwahavukara'javi pe me nehē jiji Jesus'ga poko javo, ei Jesus'ga. Ymyahū Jonasva'ea ko Tupana'ga nhi'iġa mome'uharava'ea hako.

³⁰ Pekwahava'ja ti Jonasva'ea pejapyakavo. Ymyahū Tupana'ga Jonasva'ea mondoukari cidapeva'ea pyri Nīnivepeva'ea pyri tokwaha ti ġa jipopoakara javo. Na jitehe Tupana'ga ji mbuhurukari pe pyri aġwamova'ea pyri tokwaha ti ga jipopoakara javo, ei Jesus'ga yvyakotyva'ero yvagipeva'ero no.

Nahā Jesus'ga Jonasva'ea mombe'ui ahe ve tokwahava'ja ti ġa Tupana'ga popoakara Jonas'ga mbogwerava reheve javo. A'ero ga ei:

³¹ —Aerē mbapava koty po ti Tupana'ga omanove'ga mono'ono'ombavi nehē pe ndeheve nehē, ei Jesus'ga. Pe mono'ombavame po ti ga ei pe me ġa pe nhaporemō nehē peko te'varuhu pe javo. A'ea rupi po ti tyapyrakotyva'ea ruvihavuhuva'ea kweravi nehē no kunhangwerava'ea. Ojipiukarama po ti ahe imboukwahavukari pendekote'varuhua nehē. A'ereki ymyahū ahe uhu Salomāova'ea pyri paivohuhetea hugwi hako tahendu ti ganhi'iġa javo. “A'ereki ga okwaha hete,” ei ahe ua, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

—Ji rendu ti! ei Jesus'ga ġa pe. Jiji kaitu akwaha hete Salomāova'ea hohe, ei Jesus'ga. Aġwamova'ero pe napehendupotari nhinhī'ġa ikwahapotare'yma a'tituhēva'ea. Nurā po ti tyapyrakotyva'ea ruvihavuhuva'ea imboukwahavukari pendekote'varuhua nehē, ei Jesus'ga.

³² —Mbasapava koty po ti Tupana'ga omanove'ga mono'ono'ombavi pe ndeheve nehē, ei Jesus'ga. Pe mono'ombavame po ti ga ei pe me ġa pe nhaporemō nehē peko te'varuhu pe javo. A'ea rupi po ti Nīnivepeva'ea kweravi nehē no. Ojipiukarama po ti ahe imboukwahavukari pendekote'varuhua nehē. A'ereki ymyahū Nīnivepeva'ea ġwendu katu Tupana'ga nhi'iġa hako. Opohi ahe okote'varuhua hugwi ymyahū hendukatavō Tupana'ga nhi'iġa Jonasva'ea imombe'uro ġwaramo hako, ei Jesus'ga ġa pe imombe'gwovo.

—Ji rendu ti! ei Jesus'ga ġa pe. Jih kaitu amombe'u katu Tupana'ga nhi'iga Jonasva'ea hohe, ei Jesus'ga. Aġwamova'ero pe napehendupotari nhinhi'iga pepohire'yma pe-jikote'varuhua hugwi. Nurā po ti Nīnivepeva'ea imboukwahavukari pendekote'varuhua nehē, ei Jesus'ga.

Kojahuva'ea'javuhuva'ea

(Mateus 5.15; 6.22-23; Lucas 8.16)

³³ —Imondygame lamparina ahe nomondoi imihava pype. Ndohovapygi ahe lamparina hyrua pyvō. Pyte'mbia rehe ahe omondo lamparina. Nurā okirame onga pype ahe gwepia kojahua, ei Jesus'ga.

³⁴ —Ndereakwara ko lamparina ja nde ve. Ejeakwakaturame po ti nde hepiakatui egwovo kojahua rupi ikwahava nehē. Na jitehe ejeaporogitakaturame ekovo pota Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi po ti nde rekokatukwahavi nehē, ei Jesus'ga.

—Ejeakwate'varuhurame po ti nde nderehepiagi egwovo ppytuna rupi ikwahave'yma nehē. Na jitehe ejeaporogitate'varuhurame ekopotare'yma Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi po ti nde nderekokatukwahavi nehē, ei Jesus'ga.

³⁵ —Ekwaha ti a'ero imbaragwahava mara'ngu po ji jireaporogitakatue'yma javo. Ejeaporogita katu ti takote'varuhuyume ti javo.

³⁶ Lamparina imbokojahuheterame nde ve nde hoi pehea rupi katu ikwahava. Na jitehe ekokatukwahavame po ti nde ikwahahetei nehē nahanahā Tupana'ga opota ji ve javo. Po nandereaporogitate'varuhui'i'i, a'ero po ti nde rekokatukwahapavi nehē.

Tiruahū ti fariseusva'ea pe

(Mateus 23.1-36; Marcos 12.38-40)

³⁷ Jesus'ga nhi'igirē fariseu'ga ei ga pe:

—Herejo nhironga pype i'gwovo ji pyri.

A'ero Jesus'ga hoi ga rupi garonga pype oapyga mesa pyri.

³⁸ Jesus'ga ndojipogwei na'ē ojikwakuve'yma. A'ero fariseu'ga ei ovyvteri pe: “Garamo Jesus'ga nohendukatui nhaneramonhava'ea remimbo'eagwera naerū? Nhaneramonhava'ea e'i: ‘Nahanahā nhande xajipogwei katu. Nhandejipogweikaturō ġwaramo nhande nhimombyryvi Tupana'ga pe,’ ei ahe.” A'ea ga ei ovyvteri pe onhimomby'avo Jesus'ga rehe ga ndojipogwei i'ua renonde javo.

³⁹ A'ero Jesus'ga nhandepojykharete'ga ei fariseu'ga pe:

—Pe'ara tehe oko Tupana'ga nhi'iga rupi pendekoe'ymame ganhi'iga rupi pejiyvyteri pe fariseusva'ero, ei Jesus'ga. A'ea pe ji ei ji'era me pe me: Copo ara prato ara retheve pepyhei hete pe. Gwaimba pe ndapepyhei reki. Nahā ji ei, ei Jesus'ga. Peyvytera ihe'varuhu pa. A'reki pe pepotaruhu pa ipyhygahyavo mbatera pejive pejikote'varuhua vo.

⁴⁰ Peko ikwahave'ymuhūva'ero! ei Jesus'ga imombe'gwovo fariseus'ga pe.

—Tupana'ga oapo pa. Oapo ga ahe'ara. Oapo ga ahevyvtera no.

⁴¹ Po pevyvtera ikatu, a'ero po ti pe ima'ēi jara penhimbatera imbatere'ŷve'ga pe nehē. A'ero po ti pyrypavamo pembatera pe me nehē. A'ero po ti ndapejikwakuva'javi nehē, ei Jesus'ga.

⁴² —Tiruahū ti pe me! A'reki fariseusva'ero pe ndapekokatui pejikokatue'yma ojipe'ga pe. Tiruahū ti pe me. A'reki napearōi Tupana'ga. Pemondo pe Tupana'ga pe novā. Petŷ imboheva'ea: hortelā, arruda, verduras. Pe herekorame dez itymipyra pe pemondo ojipeji ga pe. A'ea pyry Tupana'ga pe. Emo pe ndapekokatupavi pejikokatue'yma ojipe'ga pe, ei Jesus'ga. A'ea ndapyryvi Tupana'ga pe. Peko katu po pe pejikokatua vo ojipe'ga pe hamo. Pearō hete po pe Tupana'ga hamo no. Pemondo ti Tupana'ga pe pejikokatua vo ojipe'ga pe no Tupana'ga arōheteavo no. Nahā pyry hete Tupana'ga pe, ei Jesus'ga.

⁴³ —Tiruahū ti pe me! ei Jesus'ga. A'reki fariseusva'ero pe pe'e: “Tianderepia pa ti ġa nhande mboheteavo. A'reki nhande ġanduvihavuhuro xako,” pe'e pe pejiyvyteri pe. Nurā pe apyptaruhui nhanderuvihava'ga apykava rehe nhandejatykahava pype, ei Jesus'ga. Ikatuuu pe me ġa mbaragwahavame pe ndehe ima'ēhai pe feira pe onhi'igatuavo pe me pe ko orembo'eharamo javo pe me, ei Jesus'ga.

⁴⁴ —Pe ko ahemoandyandyiva'ero! ei Jesus'ga judeus'ga mbo'ehara'ga pe fariseus'ga pe no. Tiruahū ti pe me nehē! A'reki pe aheryvya ja. Ndiukwahavame aheryvya ahe ndohepiagi. A'ero ahe pyruġi hehe ikwahave'yma inema ipype. Na jitehe pe kwavame ahe ndokwahavi pendekote'varuhua pevyvteri pe, ei Jesus'ga ġa pe.

⁴⁵ A'ero judeus'ga mbo'ehara'ga ei Jesus'ga pe:

—Orembo'eharamo nde erame na ġa pe, ore ve nde ei nava'ea rehe no ore mbotegweteavo.

⁴⁶ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Pe me ti tiruahū no! ei Jesus'ga judeus'ga mbo'ehara'ga pe. A'ereki pe ojipe'ga mbo'e hahyva'ea rehe. A'ereki penhi'iga rupi ga ndekorame hahy'ga pe. Pe'e pe ga pe: “Nahanahā ti peko Moisésva'ea nhi'igagwera rupi orenhi'iga rupi no,” pe'e hete pe ga pe. Pe tuhē ndapekopavi ahenhi'igagwera rupi reki. Peko pa po pe hupi hamo. Penhimbimbi'eagwera pe pepiriā reki no. Ga ja pe peko – kiroki ga omondo ipohyjuhuva'ea ojipe'ga arimo ga pokoge'yma, ei Jesus'ga.

⁴⁷ —Tiruahū ti pe me! A'ereki pe peapo katu tehe tapyja aheryvya rehe Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea ryvya rehe. Ymyahū penamonhava'ea Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea jukai.

⁴⁸ Pehe peapo katu aheryvya. Jukwaha reki ahemanoa pyryvamo pe me. A'ereki pe napehendukatui imombe'uharava'ea nhi'iga no, ei Jesus'ga.

⁴⁹ —Nurā ymyahū Tupana'ga reaporoġitaro. Ga e'i: “Amondouka po ti ji ga pyri nhinhi'iga mombe'uhara'ga nhimoirūhara'ga ndeheve nehē. Jara'ga po ti ga ga jukai nehē nhinhi'iga mombe'uhara'ga nhimoirūhara'ga ndeheve nehē. Jara'ga po ti ga ga monhani okote'varuhua'ga pe nhinhi'iga mombe'uhara'ga pe nhimoirūhara'ga pe nehē no ogwovo ga ndeviri nehē,” ei Tupana'ga ymyahū, ei Jesus'ga.

⁵⁰ —A'ero ahemanoa rehe nhaporemō po ti Tupana'ga imondoi hahyva'ea pe me nehē, ei Jesus'ga ga pe. “Pejuka pa pe nhinhi'iga mombe'uharava'ea,” e po ti Tupana'ga pe me agwamova'ea pe nehē. “Ji japopyrē yvya yvaga reheve penamonhava'ea ahe jukai.

⁵¹ Penamonhava'ea ojuka ppy Abelva'ea. Aerē penamonhava'ea he'yiva'ea jukai. Mba-pavamo ahe ojuka Zacariasva'ea ymyahū hako. Omano Zacariasva'ea pejatymkahavuhua pyri templo pyri okara pyteri pe ikwava'ēhava pyri.” Nahā po ti Tupana'ga ei pe me imondovo hahyva'ea pe me imboja ahejukaagwera pe ndehe nehē, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

⁵² —Tiruahū ti pe me nehē! ei Jesus'ga judeus'ga mbo'ehara'ga pe. A'ereki pe napemombe'ekatui Tupana'ga nhi'iga rehe herojijyita. Nurā hajihea rehe pe ga mbo'ei ga moandyandyita. Perekō pe Tupana'ga nhi'iga aherembikwatijara novīa timonhi'ī javo. A'ereki pe ndapekoi Tupana'ga nhi'iga rupi pejikoge'yma ga rehe. Ga ndekopotarame ganhi'iga rupi pe napemombe'ukatui ga pe. Nahā pe napemongoi ga ganhi'iga rupi ga mbojikoge'yma ga rehe, ei Jesus'ga fariseus'ga pe.

⁵³ Nanime ġambo'ehara'ga ndekote'varuhui ga pe ga arōe'yma fariseus'ga pavēi. A'ero ga ei ga pe:

—Herejo ore mbo'eavo he'yiva'ea rehe. Maramarā pō? Koji'i ore mbo'e.

Nahā ga ei ga pe.

⁵⁴ A'ereki ga e'i ojohupe:

—He timombe'uuka ti ga pe. Po ti ga nde'ikatui he'yjuhuva'ea mombe'urame nehē, a'ero po ti ore ga mbotegwetei nehē, ei ga ojohupe.

12

Tupana'ga omboukwaha onhimiva'ea nehē

(Mateus 10.26-27)

¹ A'ea rupi he'yjuhuranuhūve'ga nduganduri onhimono'ono'oġa tihendu Jesus'ga javo. Opyrūpyrū ga ojogwehe onhimongyavo.

Kiro Jesus'ga nhi'ina'ēi ġwemimbo'ehara'ga pe. A'ero ga ei ga pe:

—Penhimboko'i ti pāo mbovuhava rehe fariseus'ga apoa rehe. A'ea ji ei tapehendukatui ti fariseus'ga nemimbo'ea javo. A'ereki ga ahe moandyandyi ojihe. Nurā ahe ei pyry hete ga javo novīa. Emo ga oko te'varuhu reki. Ga ja rūi ti peko. Pāo mbovuhava onhinhamba pāo pype. Na jitehe fariseus'ga ndekote'varuhua oki pa peyvyteri pe ga pe mbo'erame.

² —Jahovipyra ahe ohaja'vo hepiuka. Na jitehe po ti Tupana'ga imboukwahavi nehē. Onhimiva'ea po ti ga hepiukari ikwahavuka henduvukapava nehē, ei Jesus'ga.

³ Kiroki a'ea pe pemombe'u ypytunimo ahe ve – a'ea jitehe po ti ahe imombe'ui arimo ojipe'ga pe nehē. Kiroki a'ea pe pemombe'u nhimi okipe ahe ve – a'ea jitehe ti ahe imombe'uahyahivi ġandovaki tohendu pa ti ga javo.

Tapekyhyji ti ga hugwi, ei Jesus'ga

(Mateus 10.28-31)

⁴ —Pejikoty'a pe ji pavēi, ei Jesus'ga ġwemimbo'ehara'ga pe. A'e ji pe me: Tapekyhyji ti pejukapotave'ga hugwi. Pe jukarē tegwete ga pemondohavaġwama hahyva'ea ruvihava pype, ei Jesus'ga.

⁵ Kiro ji Tupana'ga mombe'ui pe me. Ga hugwi ti pekyhyji. Gaha ipopoaka hete. Ahe jukarē ga omombo ahe tata pype hahyva'ea ruvihava pype ipotarame. A'e ji pe me: Ga hugwi ti pekyhyji, ei Jesus'ga ga pe.

⁶ –Maramomi itambere'ia gwyrā'ia rehe? Ndahe'yi po hehe. Cinco rehe gwyrā'ia rehe po ojipeji'ia jate itambere'ia. Tupana'ga gwyrā'ia repiapavi herekovo ikwahapava. Nurā ga nomoka'nhymi ojipeji gwyrā'ia!

⁷ –Koji'i hete reki Tupana'ga pe ndepiakatui. A'reki ga okwaha jitehe reki pe'ava nhaporemo vehevi he'yjuhuva'ea. Okwaha pa ga pe'ava nhaporemo vehevi he'yje'ýva'ea. Nahā ga pe kwahahetei pe ndepiakatuavo. Tapekyhyji ti a'ero. A'reki Tupana'ga e'i pe me: "Ahepia katu ji gwyrā'ia he'yjuhuva'ea. Koji'i ji rekoi pe ndehe pe ndepiakatuavo," ei Tupana'ga, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

Po nahā ahe ji mombe'ui, ei Jesus'ga
(Mateus 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ –Gwemimbo'ehara'ga pe Jesus'ga ei: A'e ji pe me: Po ahe ei ji mombe'gwovo: "Ajiko ji Jesus Cristo'ga rehe. Ga ko jipojykaharetero." Po nahā ahe ji mombe'ui, a'ero po ti ji ei Tupana'gapyrive'ga pe yvagipeve'ga pe nehē: Ga oko jireheva'ero. A'ea po ti ji ei ahe mombe'gwovo nehē, ei Jesus'ga vyvakotyva'ero yvagipeva'ero no.

⁹ –Po ojipe'ga ei ji mombe'gwovo: "Ndajikogi ji Jesus'ga rehe. Ga ndokoi jipojykaharetero." Po nahā ga ei ji mombe'gwovo, a'ero po ti ji ei Tupana'gapyrive'ga pe yvagipeve'ga pe ga mombe'gwovo nehē: Ga ndokoi jireheva'ero. A'ea po ti ji ei nehē, ei Jesus'ga ga pe.

¹⁰ –Po ga ete'varuhui ji ve vehevi okote'varuhuavo, a'ero po ti Tupana'ga imombori gandekote'varuhua ga hugwi nehē, ei Jesus'ga vyvakotyva'ero yvagipeva'ero no. Po ga ete'varuhui Tupana'ga ra'uva pe reki okote'varuhuavo, a'ero po ti Tupana'ga nomomboragwami tuhē gandekote'varuhua nehē, ei Jesus'ga.

¹¹ –Aerē po ti ojipe'ga pe nderoahoahyi ahejatykahava pype ipypeve'ga nduvihava'ga ndovai pyteri pe governador'ga ndovai pyteri pe no huvihavuhu'ga ndovai pyteri pe nehē no. Gandovai pyteri pe po ti ga pe nderohoi timboja tehe ti ga ndehe javo.

–Ga pe nderohorame tape'ei na'ē ti pejiyvyteri pe: "Maramarā po ti nhande nhi'igi ga pe nehē? Gara po ti nhande ei ga pe nehē?" A'ea ti tape'ei pevy'are'yma.

¹² Ga pe nderohorame po ti Tupana'ga ra'uva pe mbo'euka nehē nahanahā ti pe'ji ga pe javo.

Jesus'ga omombe'u imbateve'ga okote'varuhuve'ga

¹³ Kiro he'yjuhuve'ga pyteripeve'ga ei Jesus'ga pe:

–Ahembo'eharamo ere ti nhiirū'ga pe ima'ēuka ga pe. Toma'ē ga orepo'ria mbateragwera ore ve memei.

¹⁴ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

–Ji rūi ko ima'ēharamo ahe ve.

¹⁵ Pevove'ga pe Jesus'ga ei:

–Penhimboko'i ti! Tapepotaruhuhetei itambere'ia mbatera reheve. A'reki mbatera-hetea gwaramo rūi pe ndekoi, ei Jesus'ga ga pe.

¹⁶ Kiro Jesus'ga imombe'ui ojo'java'ea ga pe. Ga mbo'eavo ga ei:

–Imbateve'ga gwereko vyvkatua. Horyory garemityma. Ohy hete!

¹⁷ Oyvyteri pe ga japyakai javo: "Marā re po ti ji herekoi koapora a'ero nehē? Mome po ti ji imondo'i hepiakatuavo nehē imono'ono'ogame nehē?" ei ga ojapyaka.

¹⁸ –Aerē ga ei oyvyteri pe: "Nahā po ti ji rekoi a'ero nehē," ei ga. "Apivohi po ti ji nhimbatera tuha'via nehē. A'ero po ti ji japo'i hehanhuhūva'ea tuhava nehē. A'ea pype po ti ji imongipavi nehē jiapoa: trigo ojipea reheve nhimbatera reheve nehē.

¹⁹ A'ero po ti ji ei jiyvyteri pe nehē: Mbaterahetea ji herekoi hepiakatuavo. Mbaigwe po ti ipavi nhimbatera nehē. Nurā po ti ji ndaporavykya'javi nehē. Toryva rehe jate po ti ji rekoi nehē i'uheteavo vinho gwovo jiroryroryvamo nehē. Nahā po ti ji ei jiyvyteri pe nehē," ei imbateve'ga.

²⁰ –A'ero Tupana'ga ei ga pe: "Kiro pyptunimo po ti nde manoi nehē ikwahave'ymuhūva'ero! Oro nembatera po ti nehē naerū? –kiroki a'ea nde eremono'ono'oguhū. A'ea po ti ojipe'ga gwereko nde manorame nehē," ei Tupana'ga ga pe, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

²¹ –Na jitehe ga rekoi –kiroki ga omono'ono'oguhū mbatera ojive jate okoe'yma Tupana'ga nhi'iga rupi. Oko tehe po ti ga Tupana'ga rovai pyteri pe nehē, ei Jesus'ga ga pe.

Tape'agataruhui ti mbatera rehe, ei Jesus'ga
(Mateus 6.25-34)

²² Kiro Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ga pe:

—Nurā ji ei pe me: Tape'aġataruhui ti mbatera rehe. Tape'ei ti: “Maramarā po ti ji rekoī nehē? Gara po ti ji a'u nehē? Ahā po ti ji ve mbatera nehē. Gara po ti ji amongi nehē? Aerē po ti jipira itoropavi nehē.” Tape'ei ti nahā penhi'aġataruhue'yma.

²³ —Tapekouhui ti penhimbī'ua rehe, ei Jesus'ga. Tupana'ga pe apo. A'ero po ti ga imondoukari pe me mbatera nehē to'u ti ġa javo. A'ereki Tupana'ga pe koji'i pyry pendeko. Tapekouhui ti pejipira rehe. Oapo ga penda'oa. A'ero po ti ga imondoukari pepira pe me nehē. A'ereki Tupana'ga pe koji'i pyry penda'oa, ei Jesus'ga.

²⁴ —Pehepia te gwyrā'ia corvos ikwahava. Notymi ojive corvos. Ndohetygi ġwemityma i'ġwovo a'ero. Nomono'oġi mbatera opoitava ryrua pype aerē po ti ti'u javo. O'u reki corvos. A'ereki Tupana'ga ouka jupe. Pe me ga ei: “Koji'i ji rekoī pe ndehe,” ei Tupana'ga pe me. Nurā po ti ga imondoi pe me nehē no, ei Jesus'ga.

²⁵ —Pe'aġataruhu po pe javo: “Koji'i po ji nhimomboakari hamo. Um meio metro po ti ji nhimomboakara'javi nehē.” Nahā po pe ei. Pe'aġataruhu po pe a'ea rehe javo novīa. Napenhimomboakara'javi tuhē po ti pe nehē, ei Jesus'ga.

²⁶ Nenhimomboakahava nonhimimi'i Tupana'ga pe. Pehe reki ndapekwahavi a'ea pejikovo. A'ero ti ojipea rehe tape'aġataruhui no!

²⁷ —Pehepia ti yvoty'ria. Henhui onhimomboaka onhimongyavo yvoty'ria. Ndopovavyki ipyhyga i'ġwovo. Ndoapoi opi'ria. A'e ji pe me: Ymya aheruvihavuhuva'ea Salomāova'ea omongi tapy'ynhapipyryva jipi. Ikatu hete tuhē ahepipryva onhimongyavo. Ahepipryva hohe reki yvoty'ria ikatuhetero.

²⁸ Tupana'ga ombokatu ipira nhungwavuhua pira okovo hehe. Nhungwavuhua horyory nhuū me kiro. Ko'emame ahe omombo nhungwavuhua tata pype tamohendy ti tata javo. Nombokwara'ari nhungwava.

—Koji'i Tupana'ga pe arōi imondoukari tapy'ynhapira pe me pemongi ti javo. Xunhi hete pe pejiko ga rehe! ei Jesus'ga.

²⁹ —Tape'aġataruhui ti penhimbī'ua rehe! Tape'aġataruhui ti hehe pejipy'a noġatuukare'yma.

³⁰ A'ereki vyakotyve'ga gwyrive'ga nhaġataruhu a'ea rehe nhapremo - kiroki ga ndojikogi Tupana'ga rehe. Tape'aġataruhui ti hehe a'ero. A'ereki gaha penduvete'ga okwaha pe mbatere'ymame togwereco ti ġa ġwiġwia javo, ei Jesus'ga.

³¹ —Tupana'ga ko penduvihavuhuhete'ga. Pejirokwa ti pejikovo ganhi'ġa rupi gaha ko jiruvihavuhuhete'ga javo, ei Jesus'ga. Pe ndekorame ganhi'ġa rupi po ti Tupana'ga imbuhupavi mbatera pe me nehē togwereco paravuhu ti ġa javo, ei Jesus'ga ġwemimbo'ehara'ga pe.

*Ikatuheteva'ea yvagi pe
(Mateus 6.19-21)*

³² Kiro Jesus'ga ei ġwemimbo'ehara'ga pe:

—Pe ko napende'yi jireheva'ero. Tapekyhyji ti. A'ereki Tupana'ga e'i pe me: “Opomongo pota ji huvihavamo ji pavēi.”

³³ Pemondo ti penhimbatera ojipe'ga pe itambere'ia pyhyga ġa hugwi. Itambere'ia ti pemondo a'ero imbatere'ġve'ga pe. Po nahā pe ndekokatui, a'ero po ti pe herekoī pejive yvagi pe nehē. Ikatu hete po ti peapoa pevo gwe'yjamo a'ero nehē. Niymyani po ti nehē. Namomini po ti nehē. Iporomive'ga ndohoi yvagi pe imima aheapoa. Mbatere nombote'vari aheapoa yvagi pe.

³⁴ —Nurā ji ei pe me: Penhiitambere'ia ti pemondo imbatere'ġve'ga pe. Po avo yvya koty peapoa uvame, a'ero vyakotyva'ea rehe pe pemondo pejeaporōġita jipi. Po yvagi pe peapoa uvame, a'ero yvagi peve'ea rehe pe pemondo pejeaporōġita imohina jipi, ei Jesus'ga ġwemimbo'ehara'ga pe.

*Ndokiri huvihava'gapyrive'ga
(Mateus 24.43-44)*

³⁵ —Peko katu ti jirura'jahava pota. Peko ti ġa ja - kiroki ġa omongi oku'ayvira xanhimboavujikwe ti javo, ei Jesus'ga ġwemimbo'ehara'ga pe. Peko ti ġa ja no - kiroki ġa ombojapy'u lamparina tihepia katu ti ikwahava javo.

³⁶ Peko ti ġa ja - kiroki ġa e'i: “Aerē po ti nhandepojy kahara'ga ruri. Uhu po ti ga toryva hugwi ojipe'ga mohembirekohava hugwi,” ei ġa ġajivyhava pota. Ga rurame okwaokwa porta rehe, kotihī ġa ipe'ai ga pe.

³⁷ —Pyry hete po ti ġa pe nehē - kiroki ġa ndokiri opojy kahara'ga rurame, ei Jesus'ga ġa pe. Amombe'u katu ji pe me: Onhimboavujikwe ti ġapojy kahara'ga imongiavo oku'ayvira nehē ta'apo ti ji mbatera ġa pe javo. A'ero po ti ġa ġa mboapygi mesa pyri herua mbatera imondovo ġa pe nehē to'u ti ġa javo. “Pepyry hete pe jirura potari,” e po ti ġa nehē imondovo ġa pe nehē.

³⁸ —Po gapojy kahara'ga jivyrame toryva hugwi ppyhaji'i, pyry hete po ti ndokirive'ga pe nehê. A'ereki ga gwepia gakire'yma. Pyry hete po ti ndokirive'ga pe nehê ga jivyrame ko'ema koty. A'ereki ga gwepia gakire'yma, ei Jesus'ga ga pe ga mbo'eavo ojo'java'ea pyvô.

³⁹ —Onga jara'ga ndokwahavi iporomive'ga rura gwonga pe, ei Jesus'ga. Po ga okwaha, gwepia katu po ga gwonga a'ea rupi hamo iporomive'ga mongiukare'yma hamo, ei Jesus'ga. A'ea pe pekwaha, ei Jesus'ga.

⁴⁰ —Nurâ ji ei pe me: Penhimboko'i ti a'ero penhimboavujikwea jirura'java pota ji mbuhua, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe. Pe nhimboha'uve'yname po ti ji ruri vyakotyva'ero yvagi peva'ero no, ei Jesus'ga.

*Nahâ ahe ombojikoguka ojihe
(Mateus 24.45-51)*

⁴¹ A'ero Pedro'ga ei Jesus'ga pe:
—Ma'ga pe nde imombe'ui a'ea ojo'java'ea? Mara'ngu po ore ve jate nde imombe'gwovo torohendu katu ti? Mara'ngu po ojipe'ga pe no nde imombe'gwovo tohendu katu ti ga ore pavêi? ei ga Jesus'ga pe.

⁴² A'ero Jesus'ga nhandepojy kaharete'ga ei Pedro'ga pe:
—Kiroki ga ombojikoguka opojy kahara'ga pe ojihe gweaporogitakaturô - marâ ga rekokatui? ei Jesus'ga. Kiro po ti ji garekokatua mombe'ukatui pe me pe mbo'eavo ojo'java'ea pyvô. Gwepia katu ga opojy kahara'ga mbatera, ei Jesus'ga. Ga pe gapojy kahara'ga ei a'ero ohorame: “Nde po ti jipyri'ga ndepiakatuharamo. Ema'ê ti nhimbatara ga pe gandetakwera ja jipi to'u ti ga javo.” Nahâ ga ei ojipyri'ga pe ogwovo.

⁴³ —A'ero gapyri'ga jara'ga ndepiakatui imondovo ga pe ga nderekovo gandepiakatuharamo ga horame.

—Aerê gapojy kahara'ga jivyri ua. Ga ndepiagame ga ei: “Ga ndepia katu reki ga imondovo ga pe,” ei ga.

—Pyry hete gandepiakatuhara'ga pe a'ero, ei Jesus'ga imombe'gwovo.
⁴⁴ Imombe'ukatuavo ji ei pe me: Aerê po ti gapojy kahara'ga ei ga pe nehê: “Ehepia katu pa ti a'ero nhironga jigwya reheve nhimbatara reheve no.” Nahâ po ti ga ei nehê toko ti ga herekohavamo ji ve javo, ei Jesus'ga.

⁴⁵ —Po gandepiakatuhara'ga ei oyvyteri pe opojy kahara'ga rure'yname: “Mbaigwe po ti jipojy kahara'ga jivyri nehê,” e po ga. A'ero po ga ndohepiakatui opojy kahara'gapyri'ga, ei Jesus'ga. Onupâ po ga ga akwaimbae'ga kunhangwera'ga ndeheve ga poravykyrame. O'u hete po ga gambatera. Heagwry po ga no.

⁴⁶ Nomboha'uvi ga ga upa nduri po ti jipojy kahara'ga kiro nehê javo.
—A'ea rupi po ti gapojy kahara'ga ruri ovahema nehê, ei Jesus'ga. Gapojy kahara'ga ga rovaja'rogukari. A'ereki ga ndokoi ganhi'iga rupi. Nahâ po ti gapojy kahara'ga ga mongoukari ahe pyri nehê - kiroki ahe nohendukatui, ei Jesus'ga imombe'gwovo gwemimbo'ehara'ga pe.

⁴⁷ Kiro Jesus'ga imombe'ui ojipea ga pe. Ga mbo'eavo ga ei:
—Ojipe'ga okwaha opojy kahara'ga remimbotarimova'ea. Emo ga ndokoi ganhi'iga rupi onhimboavujikwere'yma. A'ero po ti gapojy kahara'ga ga nupanupâheteukari nehê, ei Jesus'ga.

⁴⁸ Ojipe'ga ndokwahavi opojy kahara'ga remimbotarimova'ea. Ga rekote varuhurame po ti gapojy kahara'ga ga nupâi hamo. Emo po ti gapojy kahara'ga ga nupa'ukari nehê, ei Jesus'ga.

—Na tuhê. Kiroki ga pe ahe omondo hete - ga na jitehe po ti tomondo hete hamo. Kiroki ga pe ahe koji'i omondo - ga po ti koji'i tomondo hamo, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

*Ojogwayva po ti ga ji rehe nehê, ei Jesus'ga
(Mateus 10.34-36)*

⁴⁹ —Ajo ji vyva koty jitekovo tamboukwaha vyakotyve'ga ndeaporogita javo. Po kiro gandeaporogita ji amboukwaha ojikwe ramo. A'ereki nahâ jiporavykyhava, ei Jesus'ga.

⁵⁰ Tupana'ga e'i ji ve: “Aerê po ti ojipe'ga imondoi hahyva'ea nde ve nde jukavo nehê,” ei ga ji ve. Tuhu ti hahyva'ea ji ve a'ero. A'ereki ji ga nhî'po'ru pota. Anhimbaekwahî ji jivy'are'yma hahyva'ea imbhuhua.

⁵¹ —Marâi pe ji mombe'gwovo? ei Jesus'ga. “Jesus'ga rura gwaramo po ti vyakotyve'ga py'a rukatui nehê.” Nahâ po pe ei pejiyvyteri pe naerû? A'e ji pe me: Tape'ei ti a'ea. Jirura gwaramo po ti gapy'a ndukatui nehê. Ojogwayva po ti ga ji rehe nehê, ei Jesus'ga.

—Ojipe'ga po ti ji arôhetei nehê. Ojipe'ga po ti nanhiarôi nehê. Nurâ po ti ga jogwayvari ji rehe nehê.

⁵² Kiro po ti ongapypeve'ga cincove'ga jogwayvari nehê.
Trêsvê'ga po ti doisve'ga rayvari nehê.

Doisve'ga po ti trêsv'e'ga rayvari nehê.

⁵³ Akwaimbae'ga po ti gwayva gwa'yra'ga nehê.

Gara'yra'ga po ti ga rayva nehê no.

Kunhangwerahêa po ti gwayva gwa'yrahêa nehê.

Hêara'yrahêa po ti hêa rayva nehê no.

Gwayva po ti kunhangwerahêa o'aihêa nehê.

Hêa'aihêa po ti hêa rayva nehê no, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

Ikwahavukahava

(Mateus 16.2-3)

⁵⁴ Kiro Jesus'ga ei pevove'ga pe:

—Po kwara ihoa koty hovagwewagwe gweri kwara, a'ero pe ei: “Nimbegwei amana,” pe'e pe. Oky tuhê a'ero.

⁵⁵ Po nhimbya hugwi vyvtua uhu, a'ero pe ei: “Kwarahyahi po ti nehê.” Kwarahyahi tuhê a'ero.

⁵⁶ Pe pehepia yvaga ikwahava aerêva'ea. Nurâ pe ei: “Aerê po ti ikyri nehê.” Pe pehepia avova'ea ikwahava aerêva'ea. Nurâ pe ei: “Aerê po ti kwarahyahi nehê.” A'ea pe pekwaha katu.

—Emo imbaragwahave'yve'ga ja po pe reki. Pehepia tehe pe ojipeva'ea aġwamova'ea – kiroki a'ea ikwahavuka aerêva'ea. Emo pe napembaragwahavi reki aerêva'ea rehe, ei Jesus'ga ġa pe. Pe ko ahemoandyandiyiva'ero! ei Jesus'ga. Maranameuhû pe napembaragwahavi aġwamova'ea rehe nhinhi'igã renduvame! Onhimiva'ea nhinhi'igã pe me naerû?

Pejeaporogita ti, ei Jesus'ga

(Mateus 5.25-26)

⁵⁷ —Pe tuhê pekwaha hamo! ei Jesus'ga. Maranameuhû pe napendeaporoġitakatui naerû ikwahave'yma? Pekwaha ti! ei Jesus'ga.

⁵⁸ Kiro po ti ji imombe'ui pe me ikwahavuka pe me nahã ti pejeaporogita katu javo. Ji rendu ti a'ero.

—Po nde te'varuhuro ojipe'ga pe, a'ero po ti ga ei nde ve nehê: “Xaho tuhê ji rupi juiz'ga pyri,” e po ti ga nehê. “Ga pe po ti ji nderekote'varuhua mombe'ui nehê te'i ti ga nhandereaporoġita pe javo,” e po ti ga nde ve nehê. Ga nde rerohorame juiz'ga pyri ejirokwa ti javo ga pe ga ma'ngoma'ngoga ga rupi egwovo. Ere ti ga pe: “Nhande tuhê ti xanhimbovyvy na'ê.” A'ea ti ere ga pe. Po ti nde nerema'ngoma'ngogi ga pehea rupi nehê, a'ero po ti ga nde roeroahyi juiz'ga pyri. A'ero po ti juiz'ga nde mondoukari guarda'ga pe nehê. Guarda'ga po ti nde mongi cadeia pype nehê.

⁵⁹ A'e ji pe me: A'ea pype po ti nde pytai nehê. Nde imondokatupave'ymame ikwepykava, a'ero po ti guarda'ga nanerenohema'javi nehê, ei Jesus'ga imombe'gwovo ġa pe.

13

Pemano pejigwovo hahyva'ea ruvihava pype nehê

¹ A'ea Jesus'ga imombe'urê pevove'ga pyteripeve'ga ei Jesus'ga pe:

—Pilatos'ga ahe jukaukari ojiheva'ea Galilêiapeva'ea ko. Okwava'ê pota Galilêiapeva'ea mbatepyryva ikwava'êhava rehe Tupana'ga pe okovo. Ahe mbatepyryva jukarame Pilatos'ga ahe jukaukari. Aherekoa ono'ô mbatepyryva rekoa pavêi ga ahe jukaukarama, ei ġa Jesus'ga pe.

² A'ero Jesus'ga ei ġa pe:

—Pe'e po pe pejiyvyteri pe: “Tiruahû ahe Galilêiapeva'ea ogwyrripeve'ga hohe. Nurâ Pilatos'ga ahe jukaukari.” A'ea po pe ei naerû? ei Jesus'ga ġa pe.

³ —A'e ji pe me: Pe ndapekwahavi pe'erame nanongara. A'ereki ahegwyrripeve'ga oko te'varuhu ahe ja. Pepohi ti pejikote'varuhua hugwi pejikovo. Pepohire'ymame jugwi pe nhaporemô po ti pemano no pejigwovo hahyva'ea ruvihava pype nehê.

⁴ —O'a onga jo'ajo'ara Jerusalêmmeva'ea rehe dezoitova'ea rehe ahe jukavo Siloépeve'ga gwyrri pe. Pe'e po pe pejiyvyteri pe: “Tiruahû dezoitova'ea ojipe'ga hohe Jerusalêmmeva'ga hohe. Nurâ ahe rehe onga jo'ajo'ara ari.” A'ea po pe ei naerû?

⁵ —A'e ji pe me: Pe ndapejapykakatu ahe rehe. A'ereki Jerusalêmmeva'ga oko te'varuhu ahe ja. Pepohi ti pejikote'varuhua hugwi. Pepohire'ymame jugwi pe nhaporemô po ti pemano no pejigwovo hahyva'ea ruvihava pype nehê, ei Jesus'ga ġa pe.

Ahã yva'ia figueira rehe

⁶ Kiro Jesus'ga imombe'ui ġa pe ojo'java'ea. Ga mbo'eavo ga ei ġa pe:

—Akwaimbae'ga oho ko pe uva tymipyra pype. Pevo i'yva ami figueira. Oho ga heka hehe yva'ia figo ta'u ti javo. Ndogwerekoi yva'ia figo hehe reki.

⁷ A'ero ga ei gwemitymipyra repiakatuhara'ga pe: “Três anos imbokwara'ara'ari ji rujirurame avo heka figo figueira rehe. Ahã reki. Eha ti a'ero. A'ereki o'ã novia vyva po'ruavo,” ei ga.

⁸ –A'ero garemitymipyra repiakatuhara'ga ei: “Na ti ojipeji um ano imbokwara'ari hehe nehê. Kiro po ti ji hyvykoï vyva imondovo i'atagwera yvapoa pyri nehê.

⁹ Po i'a nehê, a'ero pyry. Po ndi'ai nehê, a'ero ti emboharuka,” ei ga ga pe, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

Jesus'ga omombi onhimombeva'ea karugwara

¹⁰ Aerê sábadu rupi kiro Jesus'ga ga mbo'ei gwe'yja'ga jatykahava pype.

¹¹ Ipype kunhangwerahêa rekoï. He'yiva'ea dezoito anos imbokwara'ari hêatetirûa rehe. A'ea rupi hêa nopo'agatuï. Onhimombe hêa okovo. A'ereki anhaga nomopo'agatuukari hêa pe.

¹² Hêa repiagame Jesus'ga ei hêa pe:

–Kunha, ei ga. Avo ejo.

Hêa rurame ga pyri ga ei hêa pe:

–Ndepiro'y nde netetirûa hugwi kiro, ei ga.

¹³ Hêa rehe ga pokogi kiro. A'ero kotihî hêa po'agatuï. Tupana'ga mboheteavo hêa ei:

–Pyry hete Tupana'ga ji ve, ei hêa gworygworyvamo ga rehe.

¹⁴ Kiro huvihava'ga judeus'ga jatykahava pype ga nhimboahivi Jesus'ga pe. A'ereki sábadu rupi Jesus'ga omombi hêatetirûa judeus'ga poravykye'yma rupi. A'ero huvihava'ga ei ipypeve'ga pe:

–Oporavyky po ahe ojipea rupi seis dias rupi hamo. A'ea rupi ti pejo tomombi ga petetirûa. Sábado rupi rûi po ti ga tomombi petetirûa nehê, ei ga gajatykahava jaramo.

¹⁵ A'ero Jesus'ga nhandepojykhaharete'ga ei ijara'ga pe ipypeve'ga pe no:

–Pe'e pe ji ve: “Okô te'varuhu ga. A'ereki ga oporavyky sábadu rupi.” Nahã pe ei ji ve, ei Jesus'ga. Pehe reki okokatu'áva'ero peko. Pe nhaporemô peporavyky sábadu rupi no! A'ereki sábadu rupi pembopiro'y penhenymbava boi burro reheve hapyja hugwi herogwovo y pe imboygwovo.

¹⁶ –Hêa reki, Abraãova'ea rakykwepoharamo ko hêa, ei Jesus'ga. Satanás'ga okote'varuhuva'ea ruvihavuhu'ga anhaga ruvihavuhu'ga, gaha hêa pojykauka ojipyri'va'ea pe. Nurã hêa nopo'agatua'javi. He'yiva'ea dezoito anos imbokwara'ara'ari hêa pojykaukaramo. Jihi a'e: Pyry ji imbopiro'yi karugwara hêa hugwi sábadu rupi, ei Jesus'ga.

¹⁷ Ga nhi'igame ga'arôe'yve'ga ndipoyjayjari. Ipypeve'ga reki ga ndoryndoryvamo Jesus'ga rehe onhimongyavo. A'ero ga ei:

–Oapo hete Jesus'ga ahemohimomby'ava'ea pyryva'ea. Ipopoaka hete ga, ei ga gworyvamo garembiapopava rehe.

Mostarda ra'ynha xunhieteva'ea

(Mateus 13.31-32; Marcos 4.30-32)

¹⁸ Ojo'java'ea pyvô Jesus'ga ga mbo'ei. A'ero ga ei:

–Marã hekoï kiro vyvakotyve'ga pe ga erame Tupana'ga nhanderuvihavuhetero oko javo? A'ea rehe po ti ji pe mbo'ei ikwahavuka pe me imombe'gwovo a'ea'java'ea, ei Jesus'ga.

¹⁹ Akwaimbae'ga gwereko mostarda ra'ynha. A'ea ga itymi ko pe, ei Jesus'ga. Henhuhame mostarda roryroryvamo. Aerê yvovouhuro tuhê. A'ero gwyrã'ia ruri onhimongyavo upa hakã rehe japovo gwaityga, ei Jesus'ga he'yje'yve'ga po ti he'yjuhu nehê javo.

Pão imbovuhava

(Mateus 13.33)

²⁰ Ojipea pyvô ojo'java'ea pyvô Jesus'ga ga mbo'ei. A'ero ga ei:

–Marã hekoï kiro vyvakotyve'ga pe ga erame Tupana'ga nhanderuvihavuhetero oko javo? A'ea rehe po ti ji pe mbo'ei ikwahavuka pe me imombe'gwovo a'ea'java'ea, ei ga.

²¹ Kunhangwerahêa opyhy he'yiva'ea vinte e cinco quilos de farinha de trigo, ei ga. Trigo pype hêa imbojihe'ari imbovuhava ta'apo ti ji pão javo. A'ero hêa igwaragwarai humbirimbiriga trigo ru'uma. Igwaigwavete imbovuhava onhinhamba trigo ru'uma pype imbovuvupava, ei Jesus'ga igwaigwavete po ti ga herojijyi ojeaporoğita nehê javo.

Porta'ia ndipypiriva'ea

(Mateus 7.13-14, 21-23)

²² Aerê Jesus'ga hogahoi ojipejipe pe cidades pe. Cidades'i pe ga hoi no. Pevopevo ga ga mbo'embo'eavo ogwovo Jerusalém me.

²³ Pevove'ga e'i Jesus'ga pe:

—Orepojyakaharetero emombe'u ore ve. Tupana'ga omombo aherekote'varuhua ahe hugwi okovo. Maramomi ga hugwi po ti Tupana'ga imombori gandekote'varuhua ga nderogwovo yvagi pe nehē toko ti ga jireheva'ero javo? Ndahe'yi po ga? ei ga Jesus'ga pe.

A'ero Jesus'ga ei ga pe:

²⁴—Ndiypyiriva'ea ko porta Tupana'ga ronga apoa. Pejirokwa hete ti penhimongiavo Tupana'ga ronga pype porta'ia rupi ndiypyiriva'ea rupi ga pyri. A'e ji pe me: Pejirokwa hete ti penhimongiavo. A'ereki he'yjuhuve'ga oki pota garonga pype novia. Emo ga ndoki.

²⁵—Aerē po ti Tupana'ga po'ami hovapytyma porta nehē. Po pe ami mytu'ē me a'ea rupi, a'ero po ti pe kwapekwari porta rehe novia nehē. A'ero po ti pe ei nehē: “Hovapytymba'vo ti porta ore ve orepojyakaharetero.”

—A'ero po ti ga ei pe me nehē: “Nahovapytymba'vogi po ti ji pe me nehē. Peko pe ambotehero ji hugwi pejikoangave'yma jireheva'ero,” e po ti ga nehē.

²⁶—A'ero po ti pe ei nehē: “Oro'u ko ore nde pyri ikwehe. Erembo'e nde pehea rupi oreidade rapea rupi ikwehe.”

²⁷—A'ero po ti ga ei pe me nehē: “A'e ji pe me: Peko pe ambotehero ji hugwi pejikoangave'yma jireheva'ero. Pejipe'a pa ti ji hugwi peji'gwovo. A'ereki nane'ymi pe pekote'varuhu.” A'ea po ti ga ei pe me nehē, ei Jesus'ga ga pe.

²⁸A'ea rupi po ti pe ga ndepiagi nehē: Abraão'ga, Isaque'ga, Jacó'ga nehē. Pe ga ndepiapavi Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ga nehē no. Okipavipe po ti ga Tupana'ga ronga pype pe ga ndepiagame nehē. Tupana'ga napemongiukari gwonga pe nehē. A'ea rupi po ti pe jehe'oi pejihe penhimonha'ngavo hahyrame peji'pe pevo nehē, ei Jesus'ga.

²⁹—Uhu po ti ojipe'ga nehē. Kwara ipora hugwi po ti ga nduganduri kwara ihoa hugwi no, tyapyra hugwi no, nhimbya hugwi no. Ga uhu oapyga nehē ti'u ti Tupana'ga ronga pype javo, ei Jesus'ga ga pe.

³⁰—Pehendu ti! ei Jesus'ga. Kiroki ga huvihava rūi agwamo – jara'ga po ti huvihava nehē. Kiroki ga huvihava agwamo – jara'ga po ti ndokoa'javi huvihavamo nehē, ei Jesus'ga ga pe.

*Jesus'ga oarō hete Jerusalém
(Mateus 23.37-39)*

³¹Kiro fariseus'ga nduri ovahema Jesus'ga pyri. Ga pe ga ei:

—Heregwovo avo hugwi. A'ereki Herodes'ga nde juka pota, ei ga.

³²A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Ga ko huvihavatehea jagwa'ria'java'ea ja raposa ja. Peho ji mombe'gwovo ga pe. Pe'ji ti ga pe: “‘Ehendu ti!’ ei Jesus'ga nde ve. ‘Kiro ji ambojipe'ape'a ahe hugwi anha'ga Diabo'gapyriva'ea. Amombimombi ji ahetetirūa ahe hugwi no agwamo. Nahā ji poravykyi kiro. Ko'emame na jitehe ti. A'ea py'rovo po ti ji poravykypavi nehē. A'ea Jesus'ga ei nde ve.” A'ea ti pe'ji Herodes'ga pe, ei Jesus'ga ga pe.

³³—Pe'e katu pe pe'erame ji ve: “Heregwovo.” Na tuhē. Taho ti ji jigwovo pea rupi kiro ko'emame no a'ea py'rovo no jigwovo cidade de Jerusalém me. A'ereki Jerusalém me jate ga Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea juka pota jipi. Pevo jitehe po ti ga tajijuka nehē naerū! ei Jesus'ga ga pe.

Kiro Jesus'ga ei cidadepeve'ga pe Jerusalémmeve'ga pe:

³⁴—Jerusalémmeve'ero pe pejuka Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea jipi, ei Jesus'ga. Tupana'ga ahe mondoukarama pe pyri pe peapiapi ahe jipi ahe jukavo, ei Jesus'ga. Inamuti'ga omono'ono'ō gway'ria opepoa gwyri pe. Na jitehe he'yjuhuva'ea rupi ji pe mono'ombotara'jara'javi ji pyri inamuti'ga ja pe nderekokatupota novia. Emo pe ndapepotaruhui, ei Jesus'ga.

³⁵—Pehendu ti a'ero! Kiro po ti Tupana'ga pohiri po hugwi nehē. Ga ndohepiakatua'javi pejatykahavuhua a'ero nehē. Pe tehe po ti peko a'ero nehē. Pe ndajirepiaga'javi nehē, a'e katu ji pe me. Aerē jate po ti ji rura'javi nehē. A'ea rupi po ti pe ei nehē: “Tupana'ga ti tomomyry Jesus'ga pe. Gaha Tupana'ga ga mbuhuruka,” pe'e po ti pe nehē, ei Jesus'ga.

14

Jesus'ga omombi ahevuvura ahe hugwi

¹Aerē sábadu rupi Jesus'ga hoi fariseus'ga nduvihava'ga ronga pe ta'u ji pevo javo. Ga vahemame garonga pe ga Jesus'ga repiahetei fariseu'ga fariseu'ga pavēive'ga pavēi javo ojohupe:

—Mara'ngu po ti Jesus'ga okote'varuhavavo nehē? Po nahā, a'ero po ti nhande ga mbotegwetei nehē, ei ga ojohupe.

²Jesus'ga rovai pyteri pe oko itetirūave'ga. Ovuvu pa ga hugwi gapya gajyva.

³Kiro Jesus'ga ei judeus'ga mbo'ehara'ga pe a'ero – kiroki ga ombo'e jipi Moisésva'ea rembikwatijara rehe. Ga pe fariseus'ga pe no Jesus'ga ei:

—Mahā po pyry? Mara'ngu po sábadu rupi ahe imombiga gātetirūa gā hugwi? Mara'ngu po ahe imombige'yma gātetirūa sábadu rupi? Mahā po pyry?

A'ea Jesus'ga ei gā pe tonhi'ṭpondekwa ti gā javo.

⁴Emo gā nonhi'ṭpondekwavi. A'ero Jesus'ga pokogī itetirūave'ga rehe imombiga gavuvura ga mondouka garonga pe.

⁵Ga pe Jesus'ga ei:

—Erereko po nde jumento. Boi po nde erereko. Po nerenymbava ihiri ikwaruhua pype, a'ero po kotihī nde ipyhygi enhenymbava henohema jugwi sábadu rupi. Nahā nde enhenymbava rereko katu. A'ereki pyry nerenymbava nde ve.

A'ea Jesus'ga ei fariseus'ga pe judeus'ga mbo'ehara'ga pe no pyry ji itetirūave'ga pokogī sábadu rupi no javo.

⁶Nonhi'ṭpondekwavi gā. A'ereki gā gwenohē tuhē sábadu rupi.

Nonhimbohetei po ahe hamo

⁷Kiro gā nduri fariseus'ga ojipe'ga ndeheve – kiroki gā fariseu'ga gā mono'oguka gā mbuhuruka gwonga pe i'gwovouka gā pe. Oapy gā huvihava'ga apykava rehe ikatuvave'ga rehe. “Tianderepia pa ti gā nhande mboheteavo,” ei gā. “A'ereki nhande gā hohe,” ei gā ovytyeri pe.

Ga apygame hehe Jesus'ga gā ndepiagi. A'ero ga ei imombe'gwovo ojo'java'ea gā pe. Ga pe ga ei:

⁸—Po toryva jara'ga pe mono'ogukari pe'u ti javo toryvi pe gamohembirekohai pe. Pehorame toryva repiagi ti tapeapygi huvihava'ga apykava rehe ikatuvave'ga rehe tianderepia pa ti gā javave'ga. Mara'ngu po ijara'ga javo ndehoheve'ga pe: “Herejo toryva repiagi?”

⁹A'ero po ti ga ruri nehē. Nurā po ti ijara'ga ei pe me nehē: “Na ga apygi pe py'royo huvihava'ga apykava rehe ikatuvave'ga rehe.” Ga erame na pe me, a'ero po ti pe ndapepoyjayjari nehē pejigwovo peapyga irupe okoteheve'ga apykava rehe nehē, ei Jesus'ga gā pe.

¹⁰—Po toryva jara'ga pe mono'ogukari toryva repiagauka pe me nehē. Peapy na'ē ti okoteheve'ga apykava rehe. Aerē po ti ijara'ga ruri javo pe me nehē. “Pejikoty'a pe ji pavēi,” e po ti ga pe me nehē. “Ikatuvave'ga rehe ti peapy huvihava'ga apykava rehe.” Ga erame na, po ti ojipe'ga ga renduvi – kiroki gā oapy pe pyri. A'ero po ti gā ei pe mombe'gwovo: “Gahā ore hohe.” Nahā po ti gā ei pe mboheteavo nehē, ei Jesus'ga.

¹¹—Po pe ei: “Jihi ko huvihavamo ojipe'ga hohe pa.” Po pe ei a'ea penhimboheteavo pepopoakaramo pejikovo aha huvihavamo, a'ero po ti Tupana'ga ei pe me nehē: “Pe ndapekoi huvihavamo. Napenhimbohetei po pe hamo a'ero!” A'ea po ti Tupana'ga ei pe me nehē, ei Jesus'ga. Po pe napenhimbohetei ojipe'ga pokokatuavo, a'ero po ti Tupana'ga ei pe me nehē: “Peko ti huvihavamo.” A'ea po ti ga ei pe me nehē, ei Jesus'ga gā pe.

¹²Jesus'ga ei fariseu'ga pe – kiroki ga ombuhuruka ga gwonga pe e'u ti ji pyri javo. Ga pe Jesus'ga ei:

—Nde japorame mbatera to'u ti gā javo, terembuhurukari ti gā ejipyri – kiroki gā ojikoty'a nde pavēi. Terembuhurukari ti neirū'ga, eje'yja'ga, imbateve'ga. Terembuhurukari ti nanongara'ga arimo pyytunimo no to'u ti gā javo. Po nde ga mbuhurukari, aerē po ti gā ei nde ve nehē: “Herejo i'gwovo kiro oreronga pe.” Nahā po ti gā toryva kwepygī nde ve nehē, ei Jesus'ga ga pe.

¹³—Po nde japorame toryva koji'i pyry nde gā mbuhurukari imbatere'yve'ga, ika'naka'nauhūve'ga, ipyka'naka'nave'ga, heakwagweve'ga. Nanongara'ga embuhuruka ti to'u ti gā ji pyri javo.

¹⁴A'ero po ti pyryhetero nde ve nehē. Ga po ti ndokwepygī toryva nde ve nehē. Tupana'ga reki ga pyryhetero nde ve nehē omanove'ga mbogweravame pyryve'ga mbogweravame nehē, ei Jesus'ga ga pe.

*Hehanhuhū toryva
(Mateus 22.1-10)*

¹⁵Jesus'ga pyri gā i'ui oapyga mesa pyri Jesus'ga renduva. Gapyteripeve'ga ei Jesus'ga pe: —Horyory po ti ga nehē – kiroki ga o'u Tupana'ga ruhava pype Tupana'ga rekorame nhanderuvihavuhetero, ei gā Jesus'ga pe.

¹⁶A'ero Jesus'ga ga mbo'ei ojo'java'ea pyvō. Imombe'gwovo ga ei ga pe:

—Marā Tupana'ga yvyakotyve'ga nderekoukari okorame ganduvihavuhetero? A'ea rehe po ti ji nde mbo'ei ikwahavuka nde ve imombe'gwovo a'ea'java'ea, ei Jesus'ga ga pe. Akwaimbae'ga ei he'yjuhuve'ga pe: “Kiro po ti ji japoukari toryva. Pe'u ti ji pyri,” ei gā gā pe. A'ero ga hoi japovouka, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

¹⁷Omboavujikwepavuka ga inoguka. A'ero ga ojipyryve'ga mondoukari ga pyri. Ga pe ga ei: “Eho javo gā pe: ‘Hepejijo kirogwe. A'ereki ga omboavujikwepavuka mbatera pe me.’” —“Kwa,” ei ga ogwovo javo gā pe.

¹⁸ –Ganhi'iga renduvame ga ndohopotari toryvi pe. Ga pe ga ega'ei: “Ndorohoi ore. A'ereki nahanahā ore oroko,” ei ga.

–Peropero gapyrive'ga hoi ga momorandupava novia a'ero. Ojipe'ga pyri na'e gapyrive'ga hoi javo ga pe: “Herejo i'gwovo. Omboavujikwepavuka jiruvihava'ga nde ve.”

–Emo ga ei gapyrive'ga pe: “Apyhy ko ji kohoa itambere'ia mondovo. Taho ji hepiaga. Nurā ji ei nde ve: Ji mombe'u katu ti nderuvihava'ga pe tonhimonha'ngayme ti ga ji hoe'ymame i'gwovo ga pyri.”

–“Kwa,” ei ga a'ero ogwovo.

¹⁹ –Ojipe'ga pyri ga hoi ovahema a'ero javo: “Herejo i'gwovo.”

–Emo ga ei gapyrive'ga pe: “Apyhy ko ji he'yiva'ea nhirenymbava dez boi itambere'ia mondovo. Taho ti ji hepiaga ipopoakara toporavyky boi ji ve. Nurā ji ei nde ve: Ji mombe'u katu ti nderuvihava'ga pe tonhimonha'ngayme ti ga ji hoe'ymame i'gwovo ga pyri.”

–“Kwa,” ei ga a'ero ogwovo.

²⁰ –Ojipe'ga pyri ga hoi ovahema a'ero.

–Emo gaha e'i gapyrive'ga pe: “Nhirembireko ji hēa pavēi ko. Nurā ji ndahoi i'gwovo ga pyri,” ei ga gapyrive'ga pe.

²¹ –A'ero gapyrive'ga jivyri ua gwuvihava'ga pyri. Omombe'u pa ga ga pe ganhi'igagwera. “Nduri tuhē ga,” ei ga. “A'ereki nahanahā ga oko.”

–A'ero garuvihava'ga nhimboahivi ganhi'igagwera renduvame. A'ero ga ei ojipyrive'ga pe: “Haite! Eho ti pehea rupi cidade rapea rupi ja'oga rupi cidade pe. Eru ti ga: imbatere'yve'ga, ika'naka'nauhūve'ga, ipyka'naka'nave'ga, heakwagweve'ga. Emongi ti ga nhironga pype to'u ti ga.”

²² –Kotihī gapyrive'ga hoi ga nhi'ipo'ruavo. Iporia'ive'ga pe nhaporemō ga ei: “Hepejijo ji rupi. Pe'u ti jiruvihava'ga pyri.” Nahā ga ga nderuri gwuvihava'ga rongā pe ga nderovahema ga mongiavo ipype. A'ero ga hoi gwuvihava'ga pyri javo: “Aru pa ji ga. Ndohygi reki ga mesa rehe,” ei ga gwuvihava'ga pe.

²³ –A'ero garuvihava'ga ei ga pe: “Eho ti cidade hugwi pepukuhua rupi pehe'ia rupi no pevove'ga mbuhuruka tuhē nhironga pe. Ohygahi ti ga nhironga rehe nehē.

²⁴ A'ereki ji a'e nde ve: Jypyve'ga – kiroki ga nde hoypyrame nduri – ga ndo'ui'i ti po ti nhiremimboavujikwerukava'ea. Iporia'ive'ga jate po ti o'u,” ei ga, ei Jesus'ga imombe'gwovo ga pe.

*Jesus'ga arōheterame ahe oko garemimbo'eharamo
(Mateus 10.37-39)*

²⁵ Aerē Jesus'ga hogahoi pehea rupi taho ti ji Jerusalēm me javo. Ga rupi he'yjuhuve'ga hogahoi. Opyryryma Jesus'ga ei ga pe:

²⁶ –Po ga uhu ji pyri tako ji neremimbo'eharamo javo. Ji arōheterame po ti ga rekoi nhiremimbo'eharamo nehē. Koji'i ti ga tanhiarō hete gwuva'ga arōa hohe, oyhēa arōa hohe, gwembirekohēa arōa hohe, gwa'ya'ga arōa hohe, oirū'ga arōa hohe, okuvya'ga arōa hohe gwendya'ga arōa hohe. Koji'i ji arōheterame ga'arōa hohe po ti ga rekoi nhiremimbo'eharamo nehē. Koji'i ga ga arōrame nhiarōa hohe, namongoi po ti ji ga nhiremimbo'eharamo nehē. Gwemimbotarimo rehe ga rekorame po ti ji namongoi ga nhiremimbo'eharamo nehē. Ji rehe jate ti ga toko ji arōheteavo, ei Jesus'ga.

²⁷ –Po ti ojipe'ga imbohahyakari ga pe ga jukavo vehevi nehē ereko nde Jesus'gareheva'ero javo ga pe, toko jitehe ti ga nhiremimbotarimova'ea rehe opohire'yma ji hugwi. Okoe'ymame nhiremimbotarimova'ea rehe ti ga tokoyme nhiremimbo'eharamo nehē, ei Jesus'ga ga pe.

²⁸ –Po peapo pota onga jo'ara, a'ero pe peapyna'ēi pejapyakakatuavo hehe. Pejivytyteri pe pe ei nehē: “Marā? Ohy re po ti hehe nhiitambere'ia ikwepykavamo ji japoramē nehē? Marā? Ndohygi po ti nhiitambere'ia hehe ikwepykavamo nehē?” A'ea pe ei pejapyakakatuavo ikwahava. Ihygame jate po ti pe japoī nehē, ei Jesus'ga.

²⁹ –Pejapyakakatuve'ymame ikwahave'ymame po ti pe imbovyri okyta tehe japopave'yma nehē herekoa'jave'ymame itambere'ia nehē. Hepiagame ga nhaporemō ga e'ie'i pe me pe jaita a'ero nehē.

³⁰ “Pehepia ti ga! Ndoapoī gweuhu ga,” e po ti ga pe mombe'gwovo nehē, ei Jesus'ga.

³¹ –Po huvihavuhu'ga oho pota ojipe'ga nduvihavuhu'ga rovatiame ga rurame otavuka ga pe, a'ero ga apyna'ēi ojapyakakatuavo hehe. Ovytyteri pe ga ei nehē:

–“Nhipavēive'ga ko he'yive'ga dez milve'ga soldados'ga. Emo vinte milve'ga soldados'ga ko gapavēive'ga. Gapavēive'ga he'yjuhu hete nhipavēive'ga hohe reki. Marā po ti nhipavēive'ga ga nderekoi ga novatiame ga ndurame otavuka ji ve nehē? Mara'ngu po ti ga ga jukavo nehē?” ei ga ovytyteri pe.

³² —Ojapyakarē hehe ga ei ovyvteri pe: “Nhipavēive'ga po ti ndipopoakari ga pe nehē. Nduri ve ga. Irupe hete ga ji hugwi. Amondouka po ti ji ojipejipejiteve'ga nhipavēive'ga ga pyri nehē te'i katu ti ga ga pe ga ma'ngoma'ngoga. Nurā ndura'javi po ti ga otavuka ji ve nehē.” A'ea huvihavuhu'ga ei ikwahava ojapyakakatuavo, ei Jesus'ga.

³³ —Na jitehe penhimbopiro'y ti pejeaporogita hugwi peapoa hugwi no pejapyakakat-uavo na'ē. Pe'ji ti: “Kiro ti ji tako Jesus'ga remimbotarimova'ea rupi jate. Jiapoa ko ga'apoa kiro.” Po pe ndape'ei a'ea penhimbopiro'ye'yma pejeaporogita hugwi, a'ero po ti pe ndapekoi nhiremimbo'eharamo nehē, ei Jesus'ga.

Jukyra ndogwerekokatua'javi mbatera

(Mateus 5.13; Marcos 9.50)

³⁴ —Jukyra ko pyry. A'ereki omongo katu mbatera imonemukare'yma jupe. Pyry mbatera a'ero, ei Jesus'ga. Po jukyra ndapyryva'javi, marā po ti ahe imombyryva'javi jukyra a'ero nehē? Ahe nombyryva'javi tuhē jukyra! ei Jesus'ga.

³⁵ A'ero ahe ndopo'rua'javi jukyra. Ahe nomondoi yja pype tombohory nhiremityma javo. A'ereki nombohoryvi aheremityma. Ahe nombojihe'arukari i'atagwera rehe imondovo yja pype nhiremityma tombohory javo. A'ereki jukyra ndapyryva'javi. Omombo ahe a'ero.

—Po na jitehe pe ndapepyryva'javi, maranuhū pe ojipe'ga mongokatui naerū? Maranuhū po ti ji nhimoirūukara'javi pe me nehē pehepiuka ti Tupana'ga pyryva ga pe javo pe me naerū? Peapyakwa pe. Pehendu katu ti ji'ea a'ero! ei Jesus'ga ga pe.

15

Ovelha ika'nhympyra

(Mateus 18.12-14)

¹ Aerē itambere'ia mono'ōhara'ga nduganduri Jesus'ga pyri okote'varuhuve'ga pavēi. Ga uhu pa onhimono'oga Jesus'ga pyri tihendu Jesus'ga javo.

² Fariseus'ga gāmbō'ehara'ga pavēi ndopotari okote'varuhuve'ga ndurame Jesus'ga pyri. A'ero ga ei:

—Ojihe'a Jesus'ga okote'varuhuve'ga ndehe gworygworyvamo ga ndehe! Ga pyri ga i'ui no, ei ga.

³ Nurā Jesus'ga imombe'ui fariseus'ga pe ojo'java'ea. Ga mbo'eavo ga ei:

⁴ —Po pe pereko penhenymbava cem ovelhas. Po ojipeji oka'nhy pe hugwi, ndapehoi re po pe heka naerū? Peheja po pe naerū he'yiva'ea noventa e nove ovelhas ongae'yi me pejigwovo hekapige'yma ojipeji ika'nhyrava'ea repiaga.

⁵ Hepiagame po pe imondoi peahavi pejoryjoryvamo herua.

⁶ Pevahemame penhonga pe po pe ga mbuhurukari pejipyri pejikoty'ave'ga pejikotyve'ga ndeheve. Pe'e po pe ga pe: “Pejoryjory ti ore pavēi. A'ereki ore orohepia orerenymbava ovelha ika'nhympyra.” Nahā po pe ei, ei Jesus'ga.

⁷ —Na jitehe yvagipeve'ga ndoryndoryhetero yvagi pe okote'varuhuve'ga pohirame okote'varuhua hugwi. Tupana'ga ga rerura'ja ojipyri. Noka'nhyra'javi ga Tupana'ga hugwi. Oka'nhyve'ga ja rūi noventa e nove pyryve'ga ndekoi, ei Jesus'ga. A'e ji pe me: Koji'i yvagipeve'ga ndoryndoryvamo ojipeji'ga rehe oka'nhympyra'ga rehe ga pohirame okote'varuhua hugwi, ei Jesus'ga ga pe.

Itambere'ia ika'nhympyra

⁸ Kiro Jesus'ga imombe'ui ojipea. Ga mbo'eavo ga ei:

—Po kunhangwerahēa gwereko itambere'ia dez moedas de prata, ei Jesus'ga. Po hēa omoka'nhy ojipeji gwonga pype, a'ero po hēa imondygi lamparina tahepia ti itambere'ia javo. Opehipehi katu po hēa gwonga pype ytya mbojatyka itambere'ia rekapige'yma hepiaga, ei Jesus'ga.

⁹ Itambere'ia repiagame po hēa ga mbuhurukari ojipyri ojikoty'ave'ga okotyve'ga no. A'ero po hēa ei ga pe: “Pejoryjory ti ji pavēi. A'ereki ji ahepia itambere'ia nhiremimoka'nhympyra,” e po hēa, ei Jesus'ga imombe'gwovo ga pe.

¹⁰ —Na jitehe Tupana'gapryve'ga yvagipeve'ga ndoryndoryvamo okote'varuhuve'ga pohirame okote'varuhua hugwi ojipejive'ga. Noka'nhyra'javi ga Tupana'ga hugwi. A'ereki Tupana'ga ga rerura'ja ojipyri, ei Jesus'ga imombe'gwovo fariseus'ga pe.

Gara'ya'ga oka'nhympyra'ga

¹¹ Kiro Jesus'ga imombe'ui ojipea. Ga mbo'eavo ga ei:

—Mokōi akwaimbae'ga ra'ya'ga.

¹² Uva'ga pe ipyahuve'ga ei: "Apī," ei ga. "Aheruva'ga ti tomo'ē ombatera gwa'yra'ga pe ga yvuakarama. Emo'ē ti kiro a'ero. Embuhu ji ve kiro jia'poa," ei ga. A'ero garuva'ga imo'embavi ombatera he'yiva'ea gwa'yra'ga pe imondovo, ei Jesus'ga.

¹³ —Aere'i ipyahuve'ga imono'ombavi ombatera. Kiro ga herohoi. Paivo ga hoi upa. Pevo gwe ga hogahoi hepia'ngia rehe. Nharuiveuhū ga okovo.

¹⁴ —Oitambere'ia ga imondopavi a'ero hehe. A'ea rupi tiruahū gagwyri pe. A'ereki itymipyra nahenhui. Ahā tuhē mbatera pevo a'ero. Kiro ga jukapahetei ty'ara. Ga ndogwerekoa'javi ojive no. A'ero ty'ara ga jukai.

¹⁵ Nurā ga hoi oporavykyavo pevove'ga pe tapyhy mbatera jijive javo. Pevove'ga omboporavyky ga a'ero ga mondovo nhuhū me. "Ehepia katu ti porcos tohoyme ti a'ea hugwi i'urame," ei ga ga pe.

¹⁶ —A'ero ga hepiakatui porcos ga pe okovo. Ougwei ga ipoitava reki tanhimoytaromouka javo novīa. A'ereki ga nomondo'i ga pe, ei Jesus'ga.

¹⁷ —Aerē ga japyakwapupugamo. "Garamo ji pytauhui avo naerū?" ei ga ovyvteri pe. "O'u katu ga mbatera – kiroki ga oporavyky jiruva'ga pe. Ga ndohygi reki hehe. He'yiva'ea hembyruera ga gwereko a'ero. Emo jilhi kiro po ti amano avo jitekovo. A'ereki ji juka hete ty'ara," ei ga ovyvteri pe.

¹⁸ —"Aho aha po ti ji nhivahema apina'ga pyri nehē. A'e po ti ji ga pe nehē: Apī, ji rekote'varuhui Tupana'ga pe yvagipeve'ga pe. Nde ve ji rekote'varuhui no.

¹⁹ Ere'e po nde ji ve hamo: 'Jira'yra'ga rūi kiro ga rekoi ji ve.' A'ea po nde ei ji ve hamo. Na ji poravykyi nde ve nehē oporavykyve'ga ja a'ero nehē. A'ea po ti ji ei jiruva'ga pe nehē." A'ea ga ei ovyvteri pe ojapyakavo oina, ei Jesus'ga.

²⁰ Ovy ga a'ero opohia oporavykya hugwi porcos reja ua pea hugwi.

—Ovahē gwerī ga uva'ga ronga pe ua. Irupe garuva'ga gwa'yra'ga repiagi. "Kirogwe jira'yra'ga jivyra'javi ji pyri. Aporogwety ji ga," ei ga. A'ero ga nhani ga repenhana. Obeija ga ga gworygworyvamo ga rehe ga anhuvana.

²¹ —Kiro ipyahuve'ga ei uva'ga pe: "Apī," ei ga. "Ji rekote'varuhui Tupana'ga pe yvagipeve'ga pe oji'i. Nde ve ji rekote'varuhui no. Ere'e po nde ji ve hamo: 'Jira'yra'ga rūi kiro ga rekoi ji ve.' A'ea po nde ei ji ve hamo," ei ga.

²² —Emo garuva'ga e'i ojipyrive'ga pe: "Haite! Peru ti tapy'ynhapikatua – kiroki a'ea koji'i ikatu. Pemongiuka ti ga pe. Pemondo ti gapoaka'gareheva'ea gapoaka'ga rehe. Pemondo ti ga pe sandálias no," ei ga ga pe.

²³ —Peho ti herua imboky'rauhu'iva'ea bezerro yuranuhūa ra'yra. A'ea nhande iporakahetei. A'ea pejuka ti," ei ga. "Ti'u ti. Tiapo ti toryva.

²⁴ A'ereki jira'yra'ga horame ji hugwi ji ei: Omano ga. A'ereki ji a'e ikwehe'i: Ji ndahepiaga'javi po ti ga nehē. Kiro ga jivyra'javame ji pyri ji ei: Okwerava'ja ga. Oka'nhympy ko ga ji hugwi ohorame ji hugwi. Kiro ji ga repiaga'javi," ei ga ojipyrive'ga pe.

—"Kwa," ei ga ogwovo. Kiro ga japo'i toryva.

²⁵ —Ojihuvypyve'ga rekoi ko pe. Kiro ga ruri ojivya onga pe. Ovahemame ga henduvi. A'ero ga ei ovyvteri pe: "Opy po ga imonhi'iga," ei ga.

²⁶ —Ojipyri ga ojipyrive'ga mbuhurukari javo ga pe: "Maraname ga japo'i toryva?" ei ga.

²⁷ —"Neirū'ga uhu," ei gapyrive'ga ga pe. "Nderuva'ga ga rerekokatua'ja. 'Nitetirūi ga,' ei nderuva'ga. 'Okoji jira'yra'ga,' ei ga. Nurā nderuva'ga ojuka'ka imboky'rauhu'iva'ea bezerro," ei ga.

²⁸ —Ojihuvypyve'ga onhimonha'nga henduvame. Ndokipotari tuhē ga onga pype toryva repiagi. A'ero garuva'ga hemi ua ga pyri. "Herejo tuhē," ei ga gwa'yra'ga pe. A'ea ga ega'ei ga pe.

²⁹ —A'ero ojihuvypyve'ga ei uva'ga pe: "Ji rendu ti! Imbokwara'ara'arame jilhi aporavykyi hete nde ve jitekovo. Nane'ymi nenhi'iga rupi ji ako katu. Ji ve nde nerembuhuri'i'i xunhiva'ea cabrito. Poi nde nerembuhuri ji ve toapo ti ga toryva javo ojikoty'ave'ga pavēi.

³⁰ Gaha reki, ndera'yra'ga, ga jigwaraipavi neitambere'ia rehe imondovo ahe'upahara'ga pe. Ga rura'javame nde ijukaukari ga pe imboky'rauhu'iva'ea bezerro," ei ojihuvypyve'ga uva'ga pe.

³¹ —"Pi'a," ei garuva'ga ga pe. "Nane'ymi nde ruvi ji pyri. Nhimbatepava nembatera tuhē okovo.

³² Piry nhande roryroryvamo. Nurā ti tiapo toryva. A'ereki neirū'ga horame nhande hugwi nhande ei: Omano ga. A'ereki nhande xa'e ikwehe'i: Ndihepiaga'javi po ti nhande ga nehē. Kiro ga jivyra'javame nhande pyri nhande ei: Okwerava'ja ga. Oka'nhympy ko ga nhande hugwi ohorame nhande hugwi. Kiro nhande ga repiaga'javi," ei garuva'ga, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

16

Akwaimbae'ga omoandyandyi gwuvihava'ga

- ¹ Kiro Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ga pe imombe'gwovo ojipea. Ga mbo'eavo ga ei:
 –Imbateheteve'ga ei ojipyri'ga pe: “Ehepia katu nhimbatera ji ve ima'eamo ipyhyga itambere'ia ji ve,” ei ga ga pe.
 –“Kwa,” ei ga.
 –Aerē imbateve'ga pyri ga uhu javo ga pe: “Ndepyri'ga ojigwarajuhu nembatera rehe,” ei ga imbateve'ga pe.
- ² –Imbateve'ga ombuhuruka ojipyri'ga a'ero. Ga pe ga ei: “Garamo nde rekouhui? Nde mombe'u ga ji ve. Maraname nde jigwarai nhimbatera rehe? Ekwatija ti ji ve imombe'gwovo enhimima'ëa. Tahepia ji. Nde po ti ndereporavykya'javi ji ve hepiage'yma nhimbatera ji ve nehë,” ei ga ga pe.
- ³ –A'ero gapyri'ga ei ovytyeri pe: “Marã po ti ji rekoi a'ero nehë? Kiro po ti jiruvihava'ga ji mondohetei ojihugwi ji mboporavykya'jave'yma ojive nehë. Ndajipopoakari ji. Nurã ndahyvykoi ko pe. Naporandu'uvi ji mbatera ojipe'ga hugwi. Marã po ti ji rekoi ipyhyga mbatera jijive nehë?” ei ga.
- ⁴ Ojapyaka ga. “Ah! Kiro ji akwaha!” ei ga. “Nahanahã po ti ji rekoi ga mbohoryoryva ji rehe nehë. A'ero po ti ga ji mboapygi gwonga pype ji rerekokatuavo nehë ji poravykya'jave'ymame ga pe nehë,” ei ga ovytyeri pe.
- ⁵ –A'ero ga mbojopy'rupyruavo ga ga mbuhupavukari ojipyri – kiroki ga ndokwepygi ve garuvihava'ga pe. Urypyve'ga rurame ga ei ga pe: “Maramomi nde nderekwepygi ve jiruvihava'ga pe?” ei ga.
- ⁶ –A'ero ga ei gapyri'ga pe: “He'yiva'ea ikava cem tambores de azeite,” ei ga.
 –A'ero gapyri'ga ei ga pe: “Koro neconta ikwatijara. Haite! Eapy ti ikwatijara'java he'yiva'ea rerorijiyita. Ndahe'yiva'ea cinquenta tambores jate ti ekwatija. A'ea po ti nde ikwepygi ga pe nehë,” ei ga. A'ero a'ea ga ikwatijari.
- ⁷ –Ojipe'ga pe ga ei ga rurame: “Maramomi nderekwepygi ve jiruvihava'ga pe?”
 –A'ero ga ei ga pe: “He'yiva'ea ha'ynha cem alqueires de trigo.”
 –A'ero gapyri'ga ei ga pe: “Koro neconta ikwatijara. Haite! Eapy ti ikwatijara'java he'yiva'ea rerorijiyita. Ndahe'yiva'ea oitenta alqueires jate ti ekwatija. A'ea po ti nde ikwepygi ga pe nehë,” ei ga. A'ero a'ea ga ikwatijari.
- ⁸ –Aerē ikwahavame garuvihava'ga ei: “Heaporoğita jipyri'ga ojapyakaheteavo ji moandyita ikwahava.” A'ea ga ei ojipyri'ga omoandyirame, ei Jesus'ga imombe'gwovo.
 –A'ereki okote'varuhuve'ga okwaha ojogwerekovo gweaporoğitaro. A'ea ga ikwahavi pyryve'ga hohe jireheve'ga hohe kojahuarupive'ga hohe, ei Jesus'ga imombe'gwovo ga pe.
- ⁹ –Jihi a'e pe me, ei Jesus'ga ga pe. Pemondo ti iporia'ive'ga pe penhiitambere'ia tohoryory ti ga pejihe. A'ero aerē pe manorame ipyhyga'jave'yma itambere'ia, po ti ga ndoryndoryvamo jitehe pe ndehe nehë pe mboapyga ojipyri pevo yvagi pe nehë – kiroki a'ea ndopavi nehë. Pevo nane'ymi po ti nde ruvi ga pyri nehë, ei Jesus'ga.
- ¹⁰ –Kiroki ga ndahe'yiva'ea repia katu – gaha he'yjuhuva'ea repia katu no ahe mbojikoga ojihe. Kiroki ga ndahe'yiva'ea rehe omotetirüa – gaha he'yjuhuva'ea rehe omotetirüa no ahe mbojikoge'yma ojihe, ei Jesus'ga.
- ¹¹ Po pe ndapepo'rukauti yvyakotyva'ea penhiitambere'ia, a'ero po ti Tupana'ga nomondoi oapoa pyryheteve'ea yvagipeva'ea pe me nehë topo'ruyme ti ga javo.
- ¹² Po pe ndapehepiakauti aheapoa ahe ve ahe mbojikoge'yma ojihe, a'ero po ti Tupana'ga nomondoi peapoa pe me nehë, ei Jesus'ga.
- ¹³ –Kiro po ti ji ga mombe'ui mokonha'ga ahepojyakahara'ga pe me pe mbo'eavo, ei Jesus'ga. Tiruahü ahe poravykyrame mokonha'ga pe opojyakahara'ga pe. Po ahe oporavyky mokonha'ga pe, a'ero po ahe ojipe'ga aröhetei ojipe'ga aröe'yma. Ovy'a hete po ahe onhimiaröve'ga rehe ojipe'ga koty ojirovage'yma.
 –Na jitehe ahe nonhi'ipo'rukauti Tupana'ga ovy'aheterame itambere'ia rehe. Tupana'ga potaheterame ahe ndovy'ahetei itambere'ia rehe. Itambere'ia potaheterame ahe ndojirovagi Tupana'ga koty, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.
- Tupana'ga okwaha aherekote'varuhua*
 (Mateus 11.12-13; 19.9; 5.31-32; Marcos 10.11-12)
- ¹⁴ Jesus'ga imombe'urame gwemimbo'ehara'ga pe fariseus'ga ga rendupavi. Fariseus'ga opotaruhu itambere'ia. Nurã ga ndopotari Jesus'ga remimombe'ua. A'ero ga Jesus'ga jaihetei ga rerekomemuamo.
- ¹⁵ Kiro Jesus'ga ei fariseus'ga pe:
 –Pehe peko katu ahe pejepiagame jate. A'ero ahe ei: “Tupana'ga roryroryvamo ga ndehe ganderokotua rehe.” Ikwahave'yma ahe ei nahã ombaragwahave'yma gwaramo

pendekote'varuhua rehe. Tupana'ga ki a'e te okwaha pendekote'varuhua. Aheremimbo-hetevea'ea pe Tupana'ga ei: "Ite'varuhu hete!" ei ga.

¹⁶ —Ymyahū ymyahūva'ea ahe mbo'ei Moisésva'ea remimbo'eagwera rehe Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea nhi'igagwera rehe no. A'ea rehe ymyahūve'ga ga mbo'ei ik-wehe'i no nahanahā ti peko katu javo. Kiro João Batista'ga agwamove'ga mbo'ei pyryva'ea rehe ji pavēi, ei Jesus'ga. Ga mbo'eavo ore ei ga pe: Kiro Tupana'ga oko nhanderuvihavuhuhetero nhande repiakatuavo. Orenderuve'ga heroviapotahetei orenhi'iga. A'ero ga ei: "Toko ti ga oreruvihavuhuhetero." A'ea ga ei ipotaheteavo ojikoga Tupana'ga rehe.

¹⁷ —Po yvaga opa. Po vyva opa. Moisésva'ea remimbo'eagwera ki a'e te ndopavi'i'i. Xunhi'i'iva'ea rūi po ti ipavi jugwi nehē, ei Jesus'ga.

¹⁸ —Kiroki ga opohi gwembirekohēa hugwi hēa mondoheteavo – gaha ite'varuhu ojipehēa rerekorame. Tupana'ga ndopotari ga ojipehēa rerekorame. Hēa rerekorame ga ajuajuri. A'ereki ga hambireko jitehe jypyvehēa pavēi. Na jitehe – kiroki ga gwereko garemberokopyvehēa ga pohirame hēa hugwi – gaha ite'varuhu hēa rerekorame. A'ereki ga gwereko garemberokohēa. Tupana'ga ndopotari nanongara, ei Jesus'ga ga mbo'eavo.

Imbatehetevea'ea Lázaro'ea pavēi

¹⁹ Kiro Jesus'ga imombe'ui ga mbo'eavo. A'ero ga ei:

—Ahe gwereko pa imbatehetevea'ea. Nane'ymi ahe omongi tapy'ynhapipyryva ikatuhetevea'ea. He'yi hehe. Huvihava'ga pira'java'ea ko ahepira hovyi'iva'ea linho apopyra no pyryva'ea. Nane'ymi ahe herekoi ikatukatuv'a'ea jate i'gwoi'gwovo gworygworyvamo.

²⁰ —Aherongauhua apoa pyri porta pyri Lázaro'ea nhinogi. Ono ga ahe pevo jipi. Iporia'i Lázaro'ea ombatere'ymamo ojagwuhuro. He'yjuhu ahejagwa.

²¹ Ougwei ahe imbatevea'ea rembi'uagwera. "Po ga imbuhurukari ji ve hamo – kiroki ohiohi gajurua hugwi vvyvo ga i'urame," ei ahe oyvyteri pe. Nha'gwati'ga uhu ahejagwa rerereva okovo!

²² —Aerē iporia'iva'ea manoi Lázaro'ea. A'ero Tupana'gapyrive'ga ahera'uva rerohoi imondovo Abraão'ea pyri yvagi pe.

—Imbatevea'ea manoi no. A'ero ga ahe tymi.

²³ Omanove'ga gwyrri pe imbatevea'ea ra'uva reki. Hahy hete imbatevea'ea pe pevo. Kiro ahe jovavuri. Paivo ihoi ahema'ēa Abraão'ea repiaga. Ahe gwepia Lázaro'ea rekorame Abraão'ea pyri hete.

²⁴ A'ero imbatevea'ea onhi'iga mondoi: "Amoi! Abraão!" ei ahe. "Ji porogwety po nde hamo! Embuhuruka ti Lázaro'ea ji pyri. Tomonde ti ahe opoakātiapy'ria yhya pype herua imbuhua nhikūa rehe imbohakuvia nhikūa. A'ereki hahyuhu ji ve tata pype."

²⁵ —A'ero Abraão'ea ei: "Pi'a," ei ahe. "Nahembuhurukari ji. Ekwahava'ja ti. Emanoe'ymame nde erereko embatera ikatuv'a'ea ejoryjoryvamo. Lázaro'ea pe ki a'e te ite'varuhu hete omanoe'ymame. Kiro Lázaro'ea py'a u katu avo ji pyri. Nde ve kiro hahy hete.

²⁶ Nhanema'ō me oko vyva kwaruhua. Nurā ahe ndohahavi ore hugwi pe pyri. Na jitehe ahe ndohahavi pe hugwi ore pyri," ei Abraão'ea ahe ve.

²⁷⁻²⁸ —A'ero imbatevea'ea ei: "Amoi!" ei ga. "Ji rendu! Emondouka ti Lázaro'ea jiruva'ga rongga pe a'ero nhii'ū'ga pyri cincove'ga pyri. Tomonde'u ti ahe ga pe jirekote'varuhua kwepykava topohi ti ga okote'varuhua hugwi. A'ero nduri po ti ga avo ji pyri hahyva'ea ruvihava pype nehē," ei imbatevea'ea Abraão'ea pe.

²⁹ —A'ero Abraão'ea ei: "Gwerekō ga Moisésva'ea remimbo'eagwera aherembikwatijara. Gwerekō ga Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea nhi'igagwera aherembikwatijara. Na ga aherembikwatijara rendukatui xako hehe javo," ei Abraão'ea ahe ve.

³⁰ —"Amoi," ei ahe Abraão'ea pe. "Nohenduvi po ti ga aherembikwatijara okoe'yma hehe. Po ti ahe vyri omanoa hugwi ogwovo ga pyri imombe'gwovo ga pe nehē, a'ero po ti ga pohiri okote'varuhua hugwi nehē," ei imbatevea'ea.

³¹ —A'ero Abraão'ea ei ahe ve: "Po ga nohendukatui Moisésva'ea remimbo'eagwera Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea nhi'igagwera reheve, a'ero po ti ga ndogweroviari ahe vyrame omanoa hugwi ogwovo ga pyri imombe'gwovo ga pe nehē. Nurā po ti ji namondoukari ahe pevo nehē," ei Abraão'ea imbatevea'ea pe.

A'ea Jesus'ga imombe'ui fariseus'ga pe ga mbo'eavo.

17

Tiruahū hete ga pe, ei Jesus'ga

(Mateus 18.6-7, 21-22; Marcos 9.42)

¹ Gwemimbo'ehara'ga pe Jesus'ga ei:

–Jara'ga ombote'varuhu jipi. Na tuhē po ti jipi nehē, ei Jesus'ga. Ga pe ti tiruahū hete nehē – kiroki ga ombote'va ojipe'ga mbopogweavo ite'varuhuva'ea rehe, ei Jesus'ga.

² Omano jipe po ga hamo tombote'vayime ti ga jireheve'ga – kiroki jireheve'ga aḡwamo gwe ojiko Tupana'ga rehe ikwahapave'yima Tupana'ga nhi'iga, ei Jesus'ga. Po ahe opyī gajurimo itaruvihavuhua ipohyiva'ea yngu'a'javuhuva'ea ga momboa ypihua ruvihava pype ga mbotypyryga, a'ea ko tiruahūhetero ga pe. Koji'i tiruahū hete ga pe ga jireheve'ga mbote'varuhurame, ei Jesus'ga ḡwemimbo'ehara'ga pe.

³ –Eko katu ti! Po ndekotyve'ga ite'varuhu nde ve – kiroki ga ojiko ji rehe nde ja. Po ga ite'varuhu nde ve, a'ero ti ere ga pe: “Nahanahā nderekote'varuhua ji ve. Na rūi ahe japoī.” A'ea ti ere ga pe, ei Jesus'ga.

–Po ga ei nde ve: “Jite'varuhu ko ji ko. Ndajite'varuhua'javi po ti ji nde ve a'ero nehē,” e po ga nde ve. Po ga pohiri okote'varuhua hugwi, a'ero terehenonha'javi ti garekote'varuhua.

⁴ –Po he'yjuhurame po seterame ga ea'jaa'javi nde ve: “Jite'varuhu ko ji ko,” e po ga nde ve. “Ndajite'varuhua'javi po ti ji nde ve a'ero nehē. Apohi ji kiro jirekote'varuhua hugwi,” e po ga. A'ero he'yjuhurame seterame ti erea'jaa' ga pe: “Nahenonha'javi po ti ji nderekote'varuhua nehē.” Nahā ti ere ga pe, ei Jesus'ga ga pe.

Nahā oko ahe jikogame Tupana'ga rehe

⁵ A'ero Jesus'ga remimbo'ehara'ga – kiroki gamoirūhara'ga – ga ei Jesus'ga pe nhandepoykaharete'ga pe:

–Orojiko ore Tupana'ga rehe gapopoakara rehe no. Ore poko ti. Koji'i ti embojikoguka ore ve.

⁶ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

–Po pe jikogi gwere jitehe Tupana'ga rehe gapopoakara rehe no, a'ero po pe ei agwava'ea pe i'yva pe figueira brava pe: “Ipya rehe vehevi ti ejijyi enhityma'java typya pype ypihua ruvihava pype.” Po pe ei a'ea, a'ero ijijyi onhityma'java typya pype, ei Jesus'ga ga pe.

Gapyriva'ero po ga oporavyky ga pe hamo

⁷ Kiro Jesus'ga ei:

–Po pepyrive'ga gwyvykoi ko pe oporavykyavo. Po ga penenymbava repia katu ovelhas repia katu oporavykyavo. Ga rurame onga pe oporavykyhava hugwi pe ndape'ei ga pe: “Haite! Herejo eapyga mesa pyri. E'u ti.” Pe ndape'ei na ga pe.

⁸ Pe pe'e ga pe: “Emboavujikwe pa ti mbatera ji ve ta'u. A'ero ti enhimboavujikwe herua mbatera imbuhua ji ve. Ji i'urē po ti nde i'ui ji py'rovo nehē,” pe'e pe pejipyrive'ga pe, ei Jesus'ga.

⁹ –Pe ndape'ei ga pe: “Ndepyry hete nde eporavykyavo ji ve ekoheteavo nhinhi'iga rupi.” A'ea rūi pe ei ga pe. Papyriva'ero ḡwaramo oporavyky po ga pe me hamo.

¹⁰ –Na jitehe pejipyrive'ga ja pe tuhē ti peko. Pekopavame Tupana'ga nhi'iga rupi ti pe'ji Tupana'ga pe: “Ore rekopavame enhi'iga rupi, terei ti ore ve pepyry hete pe javo. Ndepyriva'ero ḡwaramo oroporavyky po ore nde ve hamo.” A'ea ti pe'ji Tupana'ga pe, ei Jesus'ga ga pe.

Jesus'ga omombi dezva'ea hugwi ahejagwa

¹¹ Aerē Jesus'ga hogahoi taho ji Jerusalēm me javo. Ohorame ga okwa Galilēapeve'ga gwyrī pe Samariapeve'ga gwyrī pe no.

¹² Pevo ga vahemi cidade'i pe. Cidade'ia rembeyvyri pe ijaijauhuve'ga ga rovatī dezve'ga. Irupe ga pytai ga hugwi.

¹³ Jesus'ga pe ga onhi'iga mondoi javo:

–Jesus! ei ga ga pe. Ore porogwety po nde hamo, ei ga Jesus'ga pe ga renoina nde ko orembo'eharamo javo ga pe.

¹⁴ Ga ndepiagame Jesus'ga ei ga pe:

–Peho ti pejipiuka ikwava'ehara'ga pe pejiagwa repiuka ga pe.

Ga horame ḡajagwa pigi ga hugwi.

¹⁵ Ojagwapihava repiagame ojipeji'ga jivyri Jesus'ga pyri. Hahyahi ganhi'iga ga erame Tupana'ga mboheteavo gworygworyvamo ga rehe.

¹⁶ –Ndepyry hete nde! ei ga Jesus'ga pe. Erephano kwaha hete nde.

A'ea ga ei onhinoḡa upa ojovapyvo Jesus'ga pyri ndehe koji'i ji hohe javo. Ga ko Samariapeve'ga.

¹⁷⁻¹⁸ Nurā Jesus'ga ei:

–Nhandegwyrīpeve'ga rūi – gaha jate ga jivyri ji pyri gworygworyvamo Tupana'ga rehe ga mboheteavo. Amombi ji dezve'ga jagwa ga hugwi. Ma jara'ga naerū, noveve'ga judeus'ga? Po ga jivyri Tupana'ga mboheteavo hamo!

19 Samariapeve'ga pe Jesus'ga ei:

—Epo'ā heregwovo enhonga pe. Erejiko nde ji rehe. Nurā ndejagwa pigi nde hugwi.

Maname po ti Tupana'ga oko aheruvihavuhuhetero nehē?

(Mateus 24.23-28, 37-41)

20 Aerē fariseus'ga ei Jesus'ga pe:

—Maname po ti Tupana'ga oko nhanderuvihavuhuhetero avo vyva koty nehē?

A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Ndiukwahavi Tupana'ga rekorame huvihavuhuhetero vyva koty nehē.

21 Nurā po ti ga nde'i nehē: “Pehepia! Avo ko ga rekoi huvihavuhuhetero! Pehepia! Pevo ko ga rekoi huvihavuhuhetero!” A'ea rūi po ti ga ei nehē. A'ereki Tupana'ga oko jipe huvihavuhuhetero ahevyteri pe ahe jikogame ga rehe, ei Jesus'ga fariseus'ga pe.

22 Gwemimbo'ehara'ga pe Jesus'ga ei:

—Aerē po ti pe ei nehē: “Po ti ga rura'javi opytaahi'viavo nhande pyri nehē hamo.” Nahā po ti pe ei ji repiaga'japotaheteavo nehē novīa. Pe ndajirepiagi nehē, ei Jesus'ga vvyakotyva'ero vyagipeva'ero no.

23 —O'mbero po ti ga ei pe me nehē: “Pehepia! Pevo ko Cristo'ga! Pehepia! Avo ko Cristo'ga!” Nahā po ti ga ei pe me o'mbero nehē. Tapehoi ti ga ndupi hepiaga. Taperoviari ti ga.

24 —Jijiukarame ji rura'jahava rupi tupā verava ja po ti ji rekoi nehē. Tupā verav-eravame kikoty vyaga rehe ombokojahu pa kokoty vyaga rehe no. A'ero ahe gwepia pa kojahua. Na jitehe po ti ga nhaporemo ji repiagi ji rura'javame vyaga hugwi nehē, ei Jesus'ga vvyakotyva'ero vyagipeva'ero no.

25 Kiro po ti ga imbuhuna'ēi he'yiva'ea hahyva'ea ji ve avo nehē. Agwamove'ga po ti nanhiarōi ji reroviare'yama kiro nehē.

26 —Noéva'ea nhinhaga renondehava yhara ruvihavuhua pype ojo'ja jirura'java renondehava pavēi, ei Jesus'ga vvyakotyva'ero vyagipeva'ero no.

27 Ymyahū Noéva'ea nhinhaga renonde yhara ruvihavuhua pype ahegwyriveva'ea i'ui'ui jipi gworygworyvamo hako. Ahegwyriveva'ea rembirekoro akwaimba'eva'ea jipi no. Ojipeva'ea kunhava'ea mohembirekoi no. Nahā ahegwyriveva'ea rekoi okovo imboha'uve'yama Noéva'ea avame yhara ruvihavuhua pype yhya hehanhuhūa rurame ahegwyriveva'ea mbotypyvypava nhatymbava hako – kiroki ahegwyriveva'ea ndo'avi yhara ruvihavuhua pype.

28 —Na jitehe Lóva'ea hoa renondehava Sodoma hugwi. Sodoma'eva'ea i'ui'ui jipi gworygworyvamo. Mbatara ahe ipyhygi itambere'ia pyvō aerē imondovo mbatara itambere'ia rehe. Ko pe ahe itymi. Onga ahe japoī. Nahā Sodoma'eva'ea rekoi okovo ikwahave'yama ombokaja'gwama.

29 Lóva'ea hemame cidade hugwi Sodoma hugwi ogwóvo Tupana'ga imbohirukari vyaga hugwi tata enxofre reheve ojapy'uva'ea reheve Sodoma'eva'ea rehe ahe jukapavuka.

30 —Na jitehe po ti vvyakotyve'ga ndekoi okovo ikwahave'yama jirura'javagwama nehē, ei Jesus'ga vvyakotyva'ero vyagipeva'ero no.

31 —Ji jipiukarame ti ga tokiyme gwonga pype ombatera renoheme'yama jugwi – kiroki ga oko ongapereuhua arimo. Na jitehe ti ga tohoa'javyme gwonga pe nehē – kiroki ga oko ko pe ji jipiukarame nehē, ei Jesus'ga.

32 Tapemoka'nhyimi ti Lóva'ea rembirekova'ea! Ohoa'ja pota ahe gwonga pe omanomo, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

33 Kiroki ga e'i: “Ndakoi ti ji Jesus'ga remimbo'eharamo tajjukayme ti javo” – a'ero po ti ga manoi ogwovo hahyva'ea ruvihava pype nehē, ei Jesus'ga. Kiroki ga ojipe'ga ga jukai ga jikoga gwaramo ji rehe – omanorē po ti ga oho upa avuirama Tupana'ga pyri nehē, ei Jesus'ga.

34 —A'e ji pe me, ei Jesus'ga. Ji rura'javame po ti mokonha'ga kiri onhinongava rehe ppytunimo. Ojipeji ganhinongava. Kiro po ti ojipe'ga rerohohava nehē. Kiro po ti ojipe'ga rejahava nehē, ei Jesus'ga.

35 Kunhangwera'ga mokonha'ga po ti ombo'i ombo'ihava pyvō ojopyri. Kiro po ti ojipehēa rerohohava nehē. Kiro po ti ojipehēa rejahava nehē, ei Jesus'ga.

36 Mokonha'ga po ti oko ko pe akwaimbae'ga nehē. Kiro po ti ojipe'ga rerohohava nehē. Kiro po ti ojipe'ga rejahava nehē, ei Jesus'ga ga pe.

37 A'ero Jesus'ga remimbo'ehara'ga ei ga pe:

—Nhandepojykaharetero emombe'u ti ore ve. Mome po ti nanongara nehē?

A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Jukwaha po ti nehē. Ahe manorame po ti huruvua onhimongy ahera'oa pyri nehē ti'ui javo.

A'ea Jesus'ga ei na jitehe po ti jukwaha ji rura'javame nehē javo.

18

Aherembirekokwerava'ea juizva'ea pavēi

¹ Kiro Jesus'ga imombe'ui ojo'java'ea ga pe. A'ea pyvō ga ga mbo'ei ganhi'iga rehe Tupana'ga pe tapenhi'i jipi pejikweraje'ymamo javo ga pe.

² Ga mbo'eavo hehe ga ei:

–Juiz'ga oko cidade pype upa. Ndokoi ga Tupana'ga nhi'iga rupi okyhyjie'yma ga hugwi. Ndojirovagi ga akwaimbae'ga koty no okyhyjie'yma ga hugwi.

³ Aherembirekokwerahēa oko akoja pype cidade pype upa no. Uhuuhura'ja hēa juiz'ga pyri jipi ja'javo ga pe: “Ji repy ti ga rehe. A'ereki ga ite'varuhu ji ve,” ei hēa juiz'ga pe jipi.

⁴ –Ndohepypotari ga hēa. Ga ndopokona'ēi hēa. Aerē reki ga ei ovyteri pe: “Ndakyhyji ji Tupana'ga hugwi akwaimbae'ga hugwi no ga mbopogwee'yma. Jikyhyjiavo gwaramo rūi po ti ji aherembirekokwerahēa pokogi nehē.

⁵ Nhimbokweraja gwaramo po ti ji hēa pokogi nehē. Po ti ji ndahepygi hēa nehē, a'ero po ti hēa ji mohe'ouhū u'ua ji pyri nehē. Kiro po ti ji hēa repygi a'ero,” ei ga ovyteri pe, ei Jesus'ga.

⁶ –Pejapyaka ti juiz'ga nhi'iga rehe ndapyryvive'ga nhi'iga rehe, ei Jesus'ga nhandepoykaharete'ga.

⁷ Marā po ti Tupana'ga hekoi gwemimo'ēhara'ga nderekovo nehē? Gwepy po ti ga ga naerū? –kiroki ga onhi'i hete ga pe arimo pyytunimo no ore poko ti javo. Marāi pe? Mbegwe po ti ga ga pokoga nehē naerū? Marāi pe?

⁸ A'e ji pe me: Ga kaitu ga pokogi kotihī nehē ji mbuhura'java avo yvya koty nehē. Ji rura'javame mara'ngu po ti vyvakotyve'ga ojikoga ji rehe nehē? ei Jesus'ga vyvakotyva'ero yvagipeva'ero no.

Fariseu'ga itambere'ia mono'ōhara'ga pavēi

⁹ Kiro Jesus'ga imombe'ui ojipea ojo'java'ea jara'ga pe –kiroki ga e'i ovyteri pe: “Orepyry hete ore. Ojipe'ga tiruahumba.” A'ea ga ei ojirovage'yma ga koty. Ga pe Jesus'ga ei pehe po ti ji pe mombe'ui kiro javo.

¹⁰ –Mokonha'ga oho ojatyahavuhua pype templo pype xanhi'i ti Tupana'ga pe javo. Ojipe'ga ko fariseu'ga. Ojipe'ga ko itambere'ia mono'ōhara'ga, ei Jesus'ga.

¹¹ –Fariseu'ga o'ā onhi'iga ovyteri pe. “Tupana,” ei ga Tupana'ga pe. “Jiroryryry ji nde rehe. A'ereki nde ji mongo ojipe'gahoheva'ero. Nurā ga ja rūi ji reko. A'ereki gahā ahe moandyandi ipyhyga gambatera. Ndaapyryvi ga. Gwereco ga ojipe'ga nembireko'ga. Avo'ga ja rūi itambere'ia mono'ōhara'ga ja rūi ji reko nohō.

¹² A'u ji cinco jikira rupi. Dois jikira rupi ji nda'ui tanhi'i Tupana'ga pe javo. Nahā ji reko jipi. Amondo ji nde ve nhimbatera jipi. Ji herekorame dez mbatera ji amondo nde ve ojipeji,” ei fariseu'ga, ei Jesus'ga ga momba'gwovo ga mbo'eavo.

¹³ –Itambere'ia mono'ōhara'ga ki a'e te irupe ga o'ā ojipe'ga hugwi. Ndojovavuri ga hep-iage'yma yvaga koty. Onupanupā ga opoti'a opoa pyvō ovy'are'yma gwaramo. Tupana'ga pe ga ei: “Tupana, ako te'varuhu ji. Terenhimonha'ngai ji rehe. Ji porogwety kiro!” ei itambere'ia mono'ōhara'ga Tupana'ga pe, ei Jesus'ga.

¹⁴ –A'e katu ji pe me, ei Jesus'ga. Itambere'ia mono'ōhara'ga hugwi Tupana'ga imombori garekote'varuhua. A'ero ga jivyrage gwonga pe Tupana'ga ei ga momba'gwovo: “Pyry kiro itambere'ia mono'ōhara'ga.”

–Ojipe'ga pe fariseu'ga pe Tupana'ga nde'i: “Ndepyry nde.” A'ea rūi Tupana'ga ei. Kiroki ga e'i jiji ko huvihavamo ojipe'ga hohe pa javo – po ga ei a'ea onhimboheteavo onhimongovo aha huvihavamo, a'ero po ti Tupana'ga ei ga pe nehē: “Nderekoi nde huvihavamo. Nerenhimbohetei po nde hamo a'ero.” A'ea po ti Tupana'ga ei ga pe nehē, ei Jesus'ga.

–Po ga nonhimbohetei ojipe'ga nderekokatuavo, a'ero po ti Tupana'ga ei ga pe nehē: “Eko ti huvihavamo.” A'ea po ti Tupana'ga ei ga pe nehē, ei Jesus'ga.

Jesus'ga omomyry tay'riva'ea pe

(Mateus 19.13-15; Marcos 10.13-16)

¹⁵ Aerē tayri'ga no, ojipe'ga ga nderuri Jesus'ga pyri topoko ti ga ga ndehe imomyryva ga pe javo. Tayri'ga nderura repiagame Jesus'ga remimbo'ehara'ga ei ga pe:

–Taperuri tayri'ga Jesus'ga pyri, ei ga.

¹⁶ Jesus'ga ki a'e te e'i:

–Tuhu tuhē ti tayri'ga ji pyri, ei ga. Tapemombigi ti gandura. A'ereki Tupana'ga pyry hete nanongara'ga'jave'ga pe okovo ganduvihavuhetero ga jikogame ojihe, ei Jesus'ga.

¹⁷ Imombe'ukatuavo ji ei pe me: Tayri'ga ojiko uva'ga ndehe okovo ganemimbotarimova'ea rehe. Kiroki ga oko tayri'ga ja rüi – ga ndojikogi Tupana'ga rehe okoe'yma garemimbotarimova'ea rehe. Ga po ti nomongoi Tupana'ga gwuvihavuhuhetero a'ero nehë, ei Jesus'ga ga pe.

Imbateheteva'ea nomondopapotari
(Mateus 19.16-30; Marcos 10.17-31)

¹⁸ A'ero huvihava'ga ei Jesus'ga pe ombo'ehara'ga pe:

–Marāva'ea rupi pyryva'ea rupi po ti ji rekoï nehë jirekoagwamamo Tupana'ga pyri avuirama nehë? ei ga Jesus'ga pe.

¹⁹ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

–Maraname nde ei pyryva'ea rehe? Tupana'ga nhi'iga jate ko pyry, ei Jesus'ga.

²⁰ Erekwaha ko nde Tupana'ga remimbo'eukaragwera Moisésva'ea pe ymyahü. Ga e'i ahe ve:

“Tererekoi ti ojipe'ga nembireko'ga.

Terejukai ti ojipe'ga.

Teremimi ti ojipe'ga hugwi.

Tane'mbei ti ojipe'ga mombe'gwovo tehe.

Emondo ti ejeaporogita imohina ejuva'ga rehe eyhëa rehe no,” ei Tupana'ga, ei Jesus'ga.

²¹ A'ero ga ei Jesus'ga pe:

–Jivoja'irame ji hendukatupavi Moisésva'ea remimbo'eagwera. Kiro ji heronhimom-boakari ahendu katu ve ji, ei ga.

²² Ga renduvame Jesus'ga ei ga pe:

–Ojipeji rehe nderehygi ve Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe. Emondo pa ti embatera itambere'ia pyhyga. Kirë ti ema'ë eitambere'ia imbatere'yve'ga pe, ei Jesus'ga. A'ero po ti Tupana'ga imombyryvi nde ve yvagi pe nehë, ei Jesus'ga. Nurä ji ei nde ve: Emondo pa ti eitambere'ia kiro. Imondopavirë ti ejo ji rupi ekovo nhiremimbo'eharamo ejikoga ji rehe jate, ei Jesus'ga ga pe.

²³ Jesus'ga renduvame ga ndovy'ahetei. A'ereki ga nomondopapotari ombatehetero gwaramo.

²⁴ Gavy'are'yma repiaga Jesus'ga ei:

–Hahy imbateve'ga pe ga erame Tupana'ga pe eko ti oreruvihavuhuhetero javo. Po ga nde'ipotari te a'ea. Ndokopotari ga garemimbo'ea rupi okoheteavo ombatera rehe, ei Jesus'ga.

²⁵ Tegwete yuranuhüa'javuhuva'ea hohava camelo hohava agulha kwa'ria rupi. Tegwete hete imbateheteve'ga hohava Tupana'ga nhi'iga rupi okoheterame ombatera rehe. Nurä po ti ga ndojikogi ga rehe, ei Jesus'ga.

²⁶ A'ero garenduve'ga ei:

–Ma'ga po ti oho Tupana'ga pyri yvagi pe nehë naerü?

²⁷ A'ero Jesus'ga ei:

–Na tuhë yvyakotyve'ga nonhimondoi yvagi pe. A'ereki tegwete ga pe. Tupana'ga pe reki nonhimimi. A'ereki ga ga mbojiko ojipe ga mbuhuruka ojipyri, ei Jesus'ga.

²⁸ A'ero Pedro'ga ei Jesus'ga pe:

–Ji rendu ti, ei ga. Ore oropohi pa ore orombatera hugwi orojikovo neremimbo'eharamo.

²⁹ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

–Imombe'ukatuavo ji ei pe me pe'jave'ga pe no – kiroki ga pe ja opohi ombatera hugwi gwe'ya'ga hugwi no xako ti Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi javo. A'e ji: Pyry hete po ti ga pe nehë – kiroki ga opohi gwonga hugwi, gwuva'ga hugwi, oyhëa hugwi, oirü'ga hugwi, gwembirekohëa hugwi, gwa'yra'ga hugwi.

³⁰ Po ga opohi pa gwonga hugwi ga hugwi no taho ti Jesus'ga rupi javo, a'ero agwamo koji'i Tupana'ga imombyryhetei ga pe nehë. Aerë po ti Tupana'ga ga mongoi ojipyri ga mombytavo avuirama nehë, ei Jesus'ga ga pe.

Jesus'ga omombe'ua'ja omanoagwama
(Mateus 20.17-19; Marcos 10.32-34)

³¹ Kiro Jesus'ga dozeve'ga nderohoi irupe'i jara'ga hugwi. Dozeve'ga pe ga ei a'ero:

–Ji rendu ti. Kiro nhande hoi cidade de Jerusalém me. A'ero ihoi Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea rembikwatijapava rupi – kiroki a'ea ji mombe'u, ei Jesus'ga.

³² Aerë Jerusalém me po ti nhimondoukahava judeus'garüive'ga pe nehë. A'ero po ti ga ji rerekomemui okote'varuhuaavo ji ve onyvuna ji rehe nehë.

³³ Ipira apopyra pyvõ po ti ãa ji nupanupãi ji mondohondohoga nehê. Kirê po ti ãa ji jukai nehê. Ko'emameva'ea py'rovo mokõi jikira py'rovo po ti ji kweravi nehê vyvakotyva'ero yvagipeva'ero no, ei Jesus'ga dozeve'ga pe.

³⁴ Dozeve'ga nombaragwahavi ganhimombe'ua rehe reki. A'ereki onhimiva'ea ga pe. Ovyvteri pe ga ei:

—Marã ga'ea? Maraname ga ei na onhimombe'gwovo? ei ga.

Jesus'ga omboheakwa katu heakwagweva'ea

(Mateus 20.29-34; Marcos 10.46-52)

³⁵ Aerê Jesus'ga hogahoi. Kiro ga vahemi gweri cidade de Jericó pe. Pevo heakwagweve'ga apygi pehea rembeyvyri pe oporanduva itambere'ia rehe.

³⁶ Gwendu ga he'yive'ga kwavame onhipyvõ onhimongyavo. A'ero ga ei:

—Maraname ga kwagakwavi?

³⁷ A'ero ãa ei ga pe:

—Jesus'ga kwavi kirot Nazarépeve'ga.

³⁸ A'ero ga onhi'iga mondoi tanhirendu ti Jesus'ga javo.

—Jesus! Nde ko Daviva'ea rymymino! ei ga.

Nahã ga ei Jesus'ga pe. A'ereki ga e'i ovyvteri pe: “Jesus'ga pe Tupana'ga e'i eko ti ganduvihavuhuhetero javo.”

—Ji poko ti! ei ga Jesus'ga pe.

A'ea ga ei tanhimboheakwa katu ti ga opopoakara pyvõ javo.

³⁹ A'ero tenondeve'ga ei ga pe:

—Epi! ei ãa ga pe tonhi'imbi ga javo.

Koji'i ga onhi'iga mondoi reki.

—Daviva'ea rymymino ji poko ti! ei ga Jesus'ga pe.

⁴⁰ A'ero Jesus'ga pytai ga reruruka ojipyri. Ga rurame Jesus'ga ei ga pe:

⁴¹ —Marã po ti ji nde rerekoi nehê? Gara nde erepota?

A'ero ga ei:

—Ji mboheakwa katu jipojykaharetero, ei ga.

⁴² —Ehepia ti a'ero! ei Jesus'ga ga pe. Erejiko nde ji rehe. Nurã nde reakwakaturo kirot, ei Jesus'ga.

⁴³ Kotihî hete ga hepiagi a'ero. Ogwovo Jesus'ga rupi ga Tupana'ga mbohetei.

—Ndepyry hete nde ji ve, ei ga Tupana'ga pe.

Pevove'ga na jitehe ga ei gareakwakatua repiagame:

—Ndepyry hete nde ga mboheakwakatuavo! ei ga Tupana'ga pe onhimongyavo.

19

Jesus'ga Zaqueuva'ea pavêi

¹ Kiro Jesus'ga hoi ovahema cidade de Jericó pype ogwovo mbytera rupi.

² Pevo Zaqueu'ga ruvi itambere'ia mono'õhara'ga nduvihava'ga. Imbate hete ko ga.

³ Ga Jesus'ga repia pota. “Marã po ga rekoi?” ei ga ovyvteri pe. Zaqueu'ga yvyive. Nurã ga ndohepiagi Jesus'ga he'yive'ga ga mbotyvahivame.

⁴ Nurã ga nhani ga pyvõ okwava ogwovo ãa nenonde ojiupia i'yva rehe amoreira rehe. “Avo hugwi po ti ji Jesus'ga repiagi nehê,” ei ga ovyvteri pe. A'ereki Jesus'ga okwa gweri i'yva pyvõ.

⁵ Ovahemame Jesus'ga rovavuri Zaqueu'ga koty ga repiaga javo ga pe:

—Zaqueu! Haite! Eji! Aḡwamo ji tapyta neronga pype, ei Jesus'ga.

⁶ Kotihî ga jyvi i'yva hugwi a'ero gworygworyvamo Jesus'ga rehe ga rerogwovo ḡwonga pype.

⁷ A'ea ojipe'ga ndopotarhui onhimongyavo. A'ero ga ei:

—Maranameuhũ okote'varuhuve'ga ronga pype Jesus'ga oki opyapota pevo?

⁸ Aerê Zaqueu'ga ami onhi'iga nhandepojykaharete'ga pe Jesus'ga pe.

—Ji rendu jipojykaharetero, ei ga Jesus'ga pe. Ambohovaja ti nhimbatepava imondovo hovajara imbater'e'yve'ga pe nehê. Ji ojipe'ga moandyandyi ipyhygahyavo ga hugwi ikwehe. Kiro po ti ji imondoa'javi ga pe a'ero nehê. Po ojipeji mbatera ji apyhygahy ga hugwi, a'ero po ti ji imondoi quatro ga pe nehê. Nahã po ti ji imondoa'javi koji'i hete ga pe nehê, ei ga Jesus'ga pe.

⁹ —Zaqueu, ei Jesus'ga ga pe. Aḡwamo pe pejiko ji rehe, ndehe nenongapypeve'ga pavêi, imomboruka ji ve pejikote'varuhua pe hugwi. Orombojikoguka ji jijihe. A'ereki nde ko Abraãova'ea rakykwepohara no, ei Jesus'ga Zaqueu'ga pe.

¹⁰ A'ereki ji ajo yvya koty taheka ti ji vyvakotyve'ga imomboia ganderkote'varuhua ga hugwi ga mbojikoguka jijihe javo. Kiroki ga ndogwerekoi gwepiakatuhara'ga oka'nhyve'ga

ja – gāndekote'varuhua ti ji tamombo, a'e ji jioa vyvakotyva'ero yvagipeva'ero no, ei Jesus'ga.

*Huvihava'ga omondo oitambere'ia dezve'ga pe
(Mateus 25.14-30)*

¹¹ Ga gwenduvame ga imombe'ui ojo'java'ea. A'ereki ga uhu gweri Jerusalém me. Omombe'u katu ga ga pe. A'ereki ga e'i oyvyteri pe: "Nambegwei po ti Tupana'ga oko vyvakotyve'ga nduvihavuhetero Jerusalém me ore pyri nehë," ei ga hepiapota.

¹² Nurā Jesus'ga ei ga pe:

–Marā po ti hekoi vyvakotyve'ga pe ga erame Tupana'ga nhanderuvihavuhetero oko javo? A'ea rehe po ti ji pe mbo'e'i ikwahavuka pe me imombe'gwovo a'ea'java'ea, ei Jesus'ga. Huvihava'ga hoi paivouhu ojipe'ga gwyri pe. A'ereki ga e'i: "Pevove'ga huvihavuhu'ga ti te'i ji ve eko ti kiro ejigwyrive'ga nduvihavuhuro javo," ei ga.

¹³ –Ohoa renonde ga ga mbuhurukari ojipyri dezve'ga ojipyri'ga. Ga pe ga imon-domondoi ojipeji itambere'ia ga ndetakwera'ja tomohe'yjuhu ti ga ji ve javo. A'ero ga ei ga pe: "Pepyhypyhy ti mbatera nhiitambere'ia pyvō. Aerē ti pema'ema'ē mbatera itambere'ia pyhyga koji'iva'ea. Nahanahā ti peporavyky nhiitambere'ia pyvō koji'iva'ea imono'ono'oga aerē imbuhua ji ve," ei ga ga pe.

–Kiro ga hoi ga hugwi a'ero ogwovo paivouhu ojipe'ga gwyri pe, ei Jesus'ga.

¹⁴ –Gagwyrive'ga noarōhetei ga. Nurā ga ei: "Tokoyme ti ga oreruvihavuhuro. Jararamo nhande xaho ga reviri javo a'ea huvihavuhu'ga pe," ei ga. A'ero paivouhu ga hoi ovahema imombe'gwovo huvihavuhu'ga pe novīa.

¹⁵ A'ereki ga e'i jipe ga pe eko ti ganduvihavuhuro javo.

–A'ero ganduvihavuhuro ga jivyri paivouhua hugwi ua ogwyri pe. Ovahemame kiro ga ojipyri'ga mbuhurukari ojipyri – kiroki ga pe ga omondo ojipeji oitambere'ia. A'ereki ga e'i oyvyteri pe: "Maramomi kiro nhiitambere'ia ga imbohe'yjuhurame? Koji'iva'ea po ga ipyhygi ji ve jirakykweri," ei ga oyvyteri pe, ei Jesus'ga.

¹⁶ –Kiro gapyri'ga ruri ga pyri javo ga pe: "Jipojykaharetero nde erembuhu ji ve ojipeji itambere'ia ikwehe'i. Ikwepygame ji ipyhygi dez," ei ga.

¹⁷ –A'ero ga ei ojipyri'ga pe: "Ereporavyky katu nde! Ndepyry nde eporavykykatuavo ji ve. Ojipeji te nde erembohe'yjuhu ji ve. Pevō ko dez cidades teni. Akojapeve'ga nduvihavamo ti eko kiro," ei ga ojipyri'ga pe.

¹⁸ –Kiro ojipe'ga gapyri'ga ruri ga pyri javo ga pe: "Jipojykaharetero nde erembuhu ji ve ojipeji itambere'ia ikwehe'i. Ikwepygame ji ipyhygi cinco," ei ga.

¹⁹ –A'ero ga ei ojipyri'ga pe:

–"Kwa. Pevō ko cinco cidades teni. Akojapeve'ga nduvihavamo ti eko kiro," ei ga ojipyri'ga pe.

²⁰ –Kiro ojipe'ga gapyri'ga ruri ga pyri javo ga pe: "Jipojykaharetero nde erembuhu ji ve ojipeji itambere'ia ikwehe'i. Ehepia neitambere'ia – akoja jitehe!" ei ga opojykahara'ga pe. "Auvā ji neitambere'ia tapy'ynhapira pyvō hepiakatuavo.

²¹ A'ereki ji akyhyji nde hugwi. A'ereki nde netiruahū. Nde ndereporavykyi. Emo nde erepyhy ojipe'ga hugwi ejive. Nde neretyi. Emo nde eremondoro ojipe'ga nemitymipyra ejive," ei ga opojykahara'ga pe.

²² –A'ero ga ei ojipyri'ga pe: "Ereko te'varuhu nde! Oja nde rehe nde ero gwaramo ji ve. Nde tuhē ere ji ve: 'Netiruahū nde ipyhyga ejive eporavykye'yma. Nde neretyi. Emo nde eremondoro ojipe'ga nemitymipyra ejive.' Nahā nde ei ji ve. Nde ji kwahavipe ji imondorame nhiitambere'ia nde ve embohe'yi ti javo.

²³ Maraname nde neremondoi nhiitambere'ia ikwepykara'ga pe banco pype? A'ero imbuhu'ragirē ojipe'ga pe po ga ombuhu koji'iva'ea nde ve ramo. Nahā po nde herekoi nhiitambere'ia jirakykweri ramo. A'ero jirura'javame po ji ipyhyga'javi nde hugwi nhiitambere'ia koji'iva'ea reheve ramo," ei ga ojipyri'ga pe, ei Jesus'ga.

²⁴ –Ga pe – kiroki ga o'ā ga pyri – ga pe ga ei: "Pepyh nhiitambere'ia ga hugwi imondovo akoja'ga pe – kiroki ga ombohe'yi nhiitambere'ia nahā herekovo dez itambere'ia," ei gajojykahara'ga, ei Jesus'ga.

Kiro Jesus'ga renduve'ga ei Jesus'ga pe:

²⁵ –Tere'ei na orepojykaharetero. Gwereco jipe ga dez itambere'ia.

²⁶ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

–A'e ji pe me: Kiroki ga gwereco a'ea pyvō oporavykypota ji ve – ga pe po ti ji koji'iva'ea imondoi toporavyky ti ga a'ea pyvō javo, ei Jesus'ga. Kiroki ga ndogwerecoi gwerevi oporavykypotare'yma – aru po ti ji ga hugwi a'ero toporavykya'javyme ti ga ji ve javo, ei Jesus'ga.

²⁷ —Nurā ḡapojyakahara'ga ei javo ojipyrive'ga pe, ei Jesus'ga. Koji'iva'ea ga ei javo: “Nhiarōe'ŷve'ga – kiroki ḡa ndopotari tokoyme ti ḡa nhanderuvihavuhuro javo ji ve – peho ti ḡa nderua avo ḡa jukavo jirovai pyteri pe,” ei ga, ei Jesus'ga.

A'ea Jesus'ga imombe'ui ḡa pe ojo'java'ea.

Jesus'ga ovahē Jerusalém me Domingo dos ramos

(Mateus 21.1-11; Marcos 11.1-11; João 12.12-19)

²⁸ Imombe'urē ga hoi ḡa nenonde taho ji Jerusalém me javo.

²⁹ Ogwovo ga vahemi cidades'ia kotyi ve. Mokōi cidades'ia teni pevo. Ojipea ko Betfagē. Ojipea ko Betânia. Ohī cidades'ia vvytyra rembeyvyri pe monte das Oliveiras rembeyvyri pe.

Kiro ga ei mokonha'ga pe ḡwemimbo'ehara'ga pe ḡa mondouka.

³⁰ —Peho ti cidade'i pe pendovai pyteripeva'e pe, ei Jesus'ga. Pevahemame po ti pe hepiagi yuhua'javuhuva'ea ra'yra jumentinho nehē. Ojugwa ḡa imo'ama yva rehe pevo. Ahe ndohoi ve i'arimo. Pekwahara ti herua avo.

³¹ Po ti ḡa ei pe me nehē: “Maraname pe ikwaharavi?” Po ḡa ei na, a'ero ti pe'ji ḡa pe: “Gaha – kiroki ga pe nhande ei nhandepojyakaharete'ga – gaha e'i: ‘Tareko'ā ti ji taho ti ji i'arimo javo.’” Nahā ti pe'ji ḡa pe imbuhuruka, ei Jesus'ga ḡa pe.

³² —Kwa, ei ḡa. Ogwovo ga vahemi hepiapava garemimombe'ua.

³³ Ga jumentinho kwaharavame ijara'ga ḡa ndepiagi. A'ero ijara'ga ei:

—Maraname pe ikwaharavi ta'yra?

³⁴ A'ero ḡa ei:

—Gaha – kiroki ga pe nhande ei nhandepojyakaharete'ga – gaha e'i: “Tareko'ā ti ji taho ti ji i'arimo javo.”

—Kwa, ei ḡa.

³⁵ Jesus'ga pe ḡa heruri a'ero herovahema. Oapoa tapy'ynhapira i'arimova'ea ḡa heropori inoga ikupepytera rehe eho i'arimo javo Jesus'ga pe. A'ero ga hoi i'arimo.

³⁶ Kiro ta'yra ga rerohoi pea rupi. Ga rerohorame ḡa heroporopori opira i'arimova'ea pea rupi imbokatuavo pehea ga pe. Nahā ḡa Jesus'ga mbojiroviari ga rerua nhanderuvihavuhete'ga kiro u javo.

³⁷ Nahā Jesus'ga rerohoi pea rupi ga rerogwovo vvytyra hugwi ga rerojyva ḡwerī monte das Oliveiras hugwi. Nahā ga rerovahemi ḡwerī Jerusalém me. A'ea rupi garemimbo'ehara'ga ndoryndoryvamo Tupana'ga mboheteavo he'yjuhuve'ga. Hahyahi hete ḡanhi'iḡa ḡa erame ga mboheteavo garemimomhimomby'aheteva'ea rehe nhaporemogapopoakara rehe ḡwembiepiaga rehe nhaporemo.

³⁸ Ga e'i:

—“Ga pe ti nhandepojyakaharete'ga tomombyry!

A'ereki nhandepojyakaharete'ga ga mbuhuruka avo eko ti ḡanduvihavuhetero javo ga pe,” ei ḡa.

“U katu yvagipeve'ga py'a ga rehe.

Timbohete ti Tupana'ga yvagipeheteve'ga!” ei ḡa.

³⁹ He'yive'ga pyteri pe fariseus'ga oko. Ndopotari jara'ga Jesus'ga remimbo'ehara'ga erame Jesus'ga mboheteavo. Nurā ḡa ei Jesus'ga pe:

—Ahembo'eharamo emombi ti neremimbo'ehara'ga, ei fariseus'ga.

⁴⁰ A'ero Jesus'ga ei fariseus'ga pe:

—A'e ji pe me: Po ḡa ji mbohete'pigi jave'yma, a'ero hahyahi po ti ita nhi'iḡa a'ea tuhē i'erame ji mboheteavo nehē, ei Jesus'ga ḡa pe.

Jesus'ga ojehe'o Jerusalém rehe ipypeva'ea rehe

⁴¹ Kiro Jesus'ga vahēḡwerī cidade de Jerusalém me. Hepiagame ga jehe'oi hehe ipypeve'ga ndehe no.

⁴² Ojehe'gwovo ga ei:

—Jerusalémmeva'ero po aḡwamo vehevi pe pemongiuka Tupana'ga nhi'iḡa pejipype ramo nahā imbaragwahava pepy'a noḡatua rehe ramo. A'ea ji apota novia. Emo pe napehendukatui. A'ero kiro pepy'a noḡatua onhimiva'ea pe me, ei Jesus'ga.

⁴³ —Aerē po ti pearōe'ŷve'ga picidade apēi yja japovo hovapiaramo picidade rekihiyama nehē. Nahā po ti ḡa pe atimani pe mohemukare'yma jugwi otavuka pe me nehē, ei Jesus'ga.

⁴⁴ A'ero po ti ḡa imondurupavi picidade pe moka'nhymbava ipype nehē. Ndojiko-jikoga'javi ita ojogwehe penonga rehe ita apopyra rehe. Tupana'ga ji mbuhuruka pe pyri emombo ti ḡandekote'varuhua ḡa hugwi javo. Emo pe napemomborukari ji ve pejikote'varuhua pemongiukare'yma Tupana'ga nhi'iḡa pejipype penhimombaragwahapotare'yma pepy'a noḡatupotara rehe. Nurā po ti ḡa pe moka'nhymbavukari ḡa pe nehē, ei Jesus'ga.

Jesus'ga omo'emba ahe ahejatykahavuhua hugwi

(Mateus 21.12-17; Marcos 11.15-19; João 2.13-22)

⁴⁵ Kiro Jesus'ga hoi oje'yja'ga jatykahavuhua pe Tupana'ga mbohetehei pe ovahema. Pevo okara hugwi mytu'eva'ea hugwi ga ga mo'embavi ima'ehara'ga ipyhyhara'ga ndeheve – kiroki ga oma'ẽ mbatera ipyhyga pevo ojatykahavuhua pyri.

⁴⁶ Ga pe ga ei:

–Ymyahũ Tupana'ga ei ikwatijaruka hako:

“Tonhi'ĩ ti ga ji ve nhironga pype yvya koty ji mboheteavo,” ei Tupana'ga hako, ei Jesus'ga ga pe.

–Pe ki a'e te pe'ji pejohupe: “Timoandyandyujuhu ti ga ikwepykwepyga mbatera pyvõ Tupana'ga ronga pype,” pe'ji pe, ei Jesus'ga. Nahã pe Tupana'ga ronga mongoukari iporomive'ga nduhavamo, ei Jesus'ga ikwepykara'ga pe.

⁴⁷ Nane'ymi Jesus'ga judeus'ga mbo'embo'ei gajatykahavuhua pype. Emo ikwava'ehara'ga nduvihava'ga ojuka pota Jesus'ga judeus'ga mbo'ehara'ga pavẽi huvihava'ga pavẽi no.

⁴⁸ –Maramarã po ti nhande ga jukai nehẽ? ei ga ojohupe.

Ndohekatui ga gajukahava rehe. A'ereki pevove'ga gwendu pota hete Jesus'ga nhi'iga ov'yaheteavo ga rehe onhimongyavo.

20

Ma'ga nde mbuhurukaruho avo? ei ahe Jesus'ga pe

(Mateus 21.23-27; Marcos 11.27-33)

¹ Aerẽ Jesus'ga ga mbo'ei gajatykahavuhua pype templo pype. Omombe'u katu ga ga pe pyryva'ea onhimombe'ua. Ga nhi'igame uhu ikwava'ehara'ga nduvihava'ga judeus'ga mbo'ehara'ga pavẽi xava'eve'ga pavẽi no.

² Jesus'ga pe ga ei:

–Emombe'u ti ore ve. Ma'ga nde mbuhurukaruho avo nahanahã ti eko javo? Ma'ga e'i a'ea nde ve? ei ga Jesus'ga pe.

³ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

–Ji nhi'ĩpondekwa ti imombe'gwovo ji ve.

⁴ Ma'ga ombuhuruka João Batistava'ea? A'ero ga ga mobatiza okovo garemimbotari-mova'ea rupi. “Tupana'ga yvagipeve'ga ombuhuruka ahe,” pe'ji po pe. “Yvyakotyve'ga ombuhuruka ahe,” pe'ji po pe. Marã pendeaporogita a'ero naerũ? ei Jesus'ga ga pe.

⁵ A'ero ga ega'ei ojohupe:

–Po ti nhande ei: Tupana'ga ombuhuruka ahe, a'ero po ti Jesus'ga ei nhande ve nehẽ: “Maraname pe ndaperoviari João Batistava'ea nhi'igawera naerũ?” Nahã po ti Jesus'ga ei nhande ve nehẽ.

⁶ Po ti nhande ei: Yvyakotyve'ga ombuhuruka João Batistava'ea, a'ero po ti nhandegwyrivepe'ga henduvi nhandenhi'iga imombomomboa ita nhande rehe nhande jukavo ipyvõ nehẽ. A'ereki nhandegwyrivepe'ga e'i ovytyteri pe: “João Batistava'ea ko Tupana'ga nhi'iga mombe'uharamo. Tupana'ga ahe mbuhuruka nhande pyri. A'iti a.” Nahã nhandegwyrivepe'ga heroviari javo ahe ve ovytyteri pe, ei ga ojohupe.

⁷ Nurã ga ei Jesus'ga pe:

–Ma'ga po ombuhuruka João Batistava'ea? Ma'ga e'i ga pe, a'ero ga omobatiza ga? Ndorokwahavi, ei ga javo tehe ga pe.

⁸ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

–Ji po ti na jitehe namombe'ui ga pe me a'ero nehẽ – kiroki ga ji mbuhu avo ji rerekovo – gaha po ti ji namombe'ui pe me nehẽ, ei Jesus'ga.

Garemitymipyra repiakatuhara'ga okote'varuhuve'ga

(Mateus 21.33-46; Marcos 12.1-12)

⁹ A'ero pevove'ga pe Jesus'ga imombe'ui ojo'java'ea. Ga mbo'eavo ga ei:

–Akwaimbae'ga itymi yhyppoa'javuhuva'ea uva'yva ko pe, ei Jesus'ga. Aerẽ ga ei ojipe'ga pe: “Pehepia katu ti nhiremitymipyra jikohoa. A'ero jykylhava rupi he'yjuhu po ti yva'ia peapoaramo ikwepykavamo a'ero nehẽ. He'yjuhu po ti yva'ia jiapoaramo a'ero nehẽ no,” ei kohoa jara'ga ga pe.

–“Pyry,” ei ga. A'ero ga pytai ko pe hepiakatuavo ga pe, ei Jesus'ga.

–Paivohu kohoa jara'ga hoi a'ero mbaigwehu po ti jijivrya'java nehẽ javo, ei Jesus'ga.

¹⁰ –Aerẽ kiro jykylhava reki, ei Jesus'ga. A'ero kohoa jara'ga ei ojipyryve'ga pe: “Eho ti ga pyri nhiremitymipyra repiakatuhara'ga pyri. Toyky ti ga yva'ia imbuhuruka jiapo a ji ve,” ei ga.

–“Kwa,” ei ga. Ogwovo ga vahemi ga pyri imombe'gwovo ganhi'iga ga pe.

—Emo ға nomondopotari yva'ia ga pe ga nupanupamo ga mondovo ojihugwi. Gapojate oho ға hugwi a'ero.

¹¹ —Aerē kohoa jara'ga ojipe'ga mondoui ojipyryve'ga togweru ti ga yva'ia ға hugwi javo novīa. A'ero gapyryve'ga hoi. Ga vahemame pevo garemitymipyra repiakatuhara'ға ga nupanupāi ojigwaraita ga rehe ga mondovo ojihugwi. Gapojate oho ға hugwi a'ero.

¹² —Aerē kohoa jara'ga ojipe'ga mondoui ға pyri novīa ojipyryve'ga. Gapyryve'ga vahe-mame ға pyri ға ga kyti ga mu'umu'uma ga momboa.

¹³ —A'ero kohoa jara'ga ei: “Marā po ti ji nhiremitymipyra repiakatuhara'ға nderekoi? Amondo po ti ji jira'yra'ға ға pyri nhiremia'nguhete'ga nehē. Po ti ға ga rerekokatui imondovo ga pe ga repiagame nehē,” ei ga gwa'yra'ға mondovo novīa.

¹⁴ —Ogwovo gara'yra'ға vahemi uva'ga remitymipyra repiakatuhara'ға pyri. Gara'yra'ға repiagame ға ei ojohupe: “Avova'ea ko gayvyagwama. Tijuka ti ga. A'ero po ti nhande tireko pa yvya nehē,” ei ға.

¹⁵ —A'ero ға gara'yra'ға mombori kohoa hugwi ga jukavo, ei Jesus'ға imombe'gwovo. Marā po ti kohoa jara'ға ga nderekoi a'ero nehē?

¹⁶ Ovahē po ti ga onhimitymipyra repiakatuhara'ға moka'nhymbava gwa'yra'ға repyga nehē. A'ero ga ojipe'ga mongoi gwemitymipyra repiakatuharamo, ei Jesus'ға.

Jesus'ға nhi'īga renduvame pevove'ға ei:

—Po ti na rūi nehē hamo!

¹⁷ Ga ndepiaheteavo Jesus'ға ei ға pe:

—Nahā tuhē po ti nehē. Tupana'ға rembikwatijarukara e'i:

“Onga apohara'ға japoramе onga ita apopyra hepiagi ojipeji ita.

A'ea ға imombori ipo'ru'e'yma tiruahū javo jupe.

Aerē akoja jitehe hekoi huvihavamo jara hohe

opyryhetero onga pyhykatuavo.”

A'ea ikwatijariipyra e'i, ei Jesus'ға oarō'e'yma mombe'gwovo ға pe.

¹⁸ —Kiroki ға o'a akoja rehe ita rehe – ғаhā po ti onhika'mbika'mbi nehē, ei Jesus'ға. Po ti akoja ita ihiri ға ndehe nehē, a'ero po ti ita ға ka'mbika'mbigi ға mongu'iuhuavo nehē.

A'ea Jesus'ға ei ikwahavuka oarō'e'yve'ға mbote'vara.

César'ға rembiapoa itambere'ia

(Mateus 22.15-22; Marcos 12.13-17)

¹⁹ A'ea rupi ға ei ojohupe Jesus'ға mombe'gwovo judeus'ға mbo'ehara'ға ikwava'ēhara'ға nduvihava'ға pavēi. Ga arō'e'yma ға ei:

—Jesus'ға nhande mombe'u o'ete'varuhavo nhande ve imombe'urame ojo'java'ea peko akoja'ға ja javo nhande ve, ei ға.

Nurā ға Jesus'ға pyhypotarahivi kiro. Emo ға okyhyji pevove'ға hugwi. A'reki pevove'ға oarō hete Jesus'ға onhimongyavo ga ko Tupana'ға nhi'īga mombe'uhara'ға javo.

²⁰ Nurā ғаambo'ehara'ға ikwava'ēhara'ға nduvihava'ға pavēi Jesus'ға rapekouhui okovo ganhi'īga rerōjiji pota. Ojipe'ға pe ga enhimimi:

—Peho ti Jesus'ға pyri ga renduva. Pekokatu'ā ti ga pyri tokwahavyme ti ga omoandyandyja. Po ti ga nomombe'ukatui a'itiheteva'ea, a'ero po ti ore ga mbotegwetei ga mondovo governador'ға pyri nehē. A'ero po ti ga ga pyhygukari ga rerekovo nehē, ei ға ga mondovouka Jesus'ға pyri.

—Kwa, ei ға ogwovo.

Ovahē ға Jesus'ға pyri.

²¹ Kiro ға ei Jesus'ға pe:

—Hupi hete nde eromombe'u orembo'eharamo. A'itituhēva'ea rehe nde ore mbo'e. A'ea rehe jate nde reki okyhyjie'yma ojipe'ға hugwi ekoe'yma huvihava'ға ndehe jate. Nderekoi nde embobetetehea rehe no. Tupana'ға remimbotarimova'ea rehe nde ore mbo'e katu, ei ға Jesus'ға pe.

²² Marā ndereaporōgita? César'ға reheve'ға e'i: “Pemondomondo ti itambere'ia César'ға pe nhanderuvihavuhu'ға pe ga imono'ogukarame,” ei ға. Mara'ngu po nde javo: “Timondo ti”? Mara'ngu po nde javo: “Timondoyme ti”? Marā nde? ei ға Jesus'ға pe.

²³ Ojohupe ға ei:

—“Tapemondoi ti César'ға pe,” e po ti ga nhande ve nehē hamo, ei ға ojohupe. A'ero po ti nhande ga'eagwera mombe'ui César'ға pe nehē. A'ero po ti César'ға onhimonha'nga ga rehe nehē, ei ға ojohupe.

Jesus'ға ombaragwaha omoandyandyipotara rehe. Nurā ga ei ға pe:

²⁴ —Pehepiuka ti ji ve itambere'ia moeda.

A'ero ға hepiukari ga pe. A'ero ga ei:

—Ma'ға ra'angava hehe? Ma'ға ndera ға okwatija inoға hehe? ei Jesus'ға.

A'ero ġa ei:

—César'ga ra'angava. Garera tuhē ġa okwatija inoġa hehe.

²⁵ A'ero Jesus'ga ei ġa pe:

—Pemondoa'ja ti César'ga rembiapoa ga pe a'ero. Tupana'ga rembiapoa ki a'e te pemondoa'ja Tupana'ga pe, ei Jesus'ga ġa pe.

Vvyakotyve'ġa pe Jesus'ga ei Tupana'ga rembiapoa tonhimondo ti ġa onhikwava'eġa ga pe javo.

²⁶ Hupi hete Jesus'ga imombe'ui tomondo ti ġa César'ga pe javo. A'ero tegwete ġa pe Jesus'ga moandyandyihava pevove'ġa ga renduvame a'ero. Onhimomby'avo Jesus'ga nhi'iġa rehe ġa nonhi'iġa'javi.

Ombogwerahavirē omanove'ġa nahembirekoa'javi

(Mateus 22.23-33; Marcos 12.18-27)

²⁷ Kiro saduceus'ġa nduri Jesus'ga pyri. Saduceus'ġa ndogweroviari omanove'ġa mbogwerahava. Ua ġa ei ojohupe:

—Mara'ngu po ti Jesus'ga onhimbotegweteavouka nhande ve onhi'iġame nehē?

A'ea ġa ei ojohupe ua ovahema Jesus'ga pyri.

²⁸ Nde ko orembo'eharamo javo, ġa ei Jesus'ga pe:

—Ymyahū Moisés'va'ea okwatija hako tokwaha ti ġa javo. Aherembikwatijara e'i:

“Po akwaimbae'ga irū'ga manoi ta'yre'ymame ġwembirekohēa pe, a'ero ti ga tahembireko hēa pavēi.

Ta'y ti ga hēa pe nhiirū'va'ea togwerekko gwakykwepohara'ġa javo.”

A'ea Moisés'va'ea ikwatijari hako, ei ġa Jesus'ga pe.

²⁹ Kiro ġa imombe'ui omanove'ġa Jesus'ga pe. Ga e'i:

—Ymya seteva'ea onhoirū'va'ea hako, ei ġa Jesus'ga pe. Ojihuvyppyva'ea rembirekoro kako. Ndata'yri ahe kunhangwerava'ea pe. Aerē akwaimba'eva'ea manoi.

³⁰ A'ero aheakoindava rembirekoro aherembirekokwerava'ea pavēi oirū'va'ea py'rovo Moisés'va'ea nhi'ipo'ruavo. Ndata'yri ahe aherembirekokwerava'ea pe. Aerē ahe manoi no.

³¹ Na jitehe aheakoindava pe a'ero. Omano ahe ta'yre'yma aherembirekokwerava'ea pe, ei ġa. Na jitehe jarava'ea onhoirū'va'ea nhaporemo ahe rembirekoro aherembirekokwerava'ea pavēi. Ndata'ypavi reki seteva'ea aherembirekokwerava'ea pe. Omanomba ahe kako. Nahā ahe rekoi ojopy'ropy'rovo.

³² Aerē mbapavamo aherembirekokwerava'ea manoi kunhangwerava'ea kako, ei ġa Jesus'ga pe.

³³ —Marā po ti a'ero nehē? ei ġa Jesus'ga pe. Omanove'ġa mbogweravame po ti Tupana'ga seteva'ea mbogweravi kunhangwerava'ea reheve nehē. Ma'ġa nembirekoro po kunhangwerava'ea rekoi nehē ahe kwerava'javame nehē? A'ereki seteva'ea onhoirū'va'ea hambireko kunhangwerava'ea pavēi, ei ġa. Emombe'u ti ore ve. Marā po ti a'ero nehē? ei ġa Jesus'ga pe.

A'ea ġa imombe'utehei heroviare'yma ġwaramo omanove'ġa mbogwerahava.

³⁴ Kiro Jesus'ga ei ġa pe:

—Avo yvya koty akwaimbae'ġa nembirekoro. Ojipe'ġa kunhangwera'ġa mohembirekoi no.

³⁵ Jara'ġa pe po ti Tupana'ga ei nehē: “Jihi a'e pe me: Pepyry pe. A'ero po ti ji pe mbogweravi omanove'ġa mbogwerahava rupi pe mombytavo ji pyri nehē.” Nahā po ti Tupana'ga ei ġa pe nehē. Gahā kirē nahembirekoa'javi nehē akwaimbae'ġa kunhangwera'ġa no.

³⁶ Tegwete ġamanoa'java no. A'ereki ġa oko Tupana'gapyryve'ġa ja yvagipeve'ġa ja. Yvagi pe Tupana'gapyryve'ġa oko omanoe'yma. Na jitehe po ti Tupana'ga remimbogwerave'ġa nomanoa'javi nehē no. Tupana'ga ra'yramo ġa ndekoi Tupana'ga remimbogwerava'ero ġwaramo, ei Jesus'ga.

³⁷ —Moisés'va'ea vehevi imboukwahavi nhande ve ikwahavuka ahembogwerahava ikwatijarame i'yva mombe'ua ikaja pyteri-peva'ea mombe'ua. A'ereki imombe'urame a'ea ahe okwatija javo:

“Tupana'ga ei: ‘Jihi ko Tupanamo.

Abraão'ga ji mbohete.

Isaque'ga ji mbohete.

Jacó'ga ji mbohete.”

A'ea Moisés'va'ea okwatija Abraão'va'ea manorē Isaquave'va'ea manorē Jacó'va'ea manorē. Ikwatijarame nahā Moisés'va'ea ikwahavukari nhande ve ġa okoji javo.

³⁸ A'ereki Moisés'va'ea nde'i: “Tupana'ga ei: ‘Abraão'va'ea ji mbohete.’” A'ea rūi ahe e'i ikwatija. A'ereki Tupana'ga pe ġa okoji. “Oko pa ġa avuira'ma,” ei Tupana'ga ikwahava, ei Jesus'ga saduceus'ġa pe.

³⁹ Kiro judeus'ga mbo'ehara'ga ei Jesus'ga pe:

—Ahembo'eharamo hupi hete nde nhi'igi ahembogwerahava mombe'gwovo, ei ga Jesus'ga pe.

⁴⁰ A'ero ga nhaporemo nde'ia'java'gwami tuhē Jesus'ga pe maramarā jave'yma. A'ereki ga okyhyji ga hugwi ga okwaha pa javo.

Cristo'ga ko Daviva'ea rymyminoa ahepojkaharetea no

(Mateus 22.41-46; Marcos 12.35-37)

⁴¹ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—He'yive'ga ei: “Cristo'ga Tupana'ga remimbuhurukara'ga ko Daviva'ea rymyminoa.” A'ea ga ei, ei Jesus'ga. Maraname ga ei a'ea ga pe?

⁴² A'ereki ymyahū Daviva'ea tuhē okwatija ino'ga livro de Salmos rehe. Ikwatijame ahe ei hako:

“Tupana'ga e'i jipojkaharete'ga pe:

‘Eapy na'ē ji pyri jijohukoty rūi ekovo huvihavamo epytavo.

⁴³ Tamongo ti ji nearōe'ŷve'ga neremimbotarimova'ea rehe nehē, ei Tupana'ga,” ei Daviva'ea ikwatija hako, ei Jesus'ga.

⁴⁴ A'ea Daviva'ea ei imombe'gwovo Cristo'ga ko jipojkaharetero oko javo. Ga ko Daviva'ea rymymino'ga jate rūi naerū, ei Jesus'ga onhimombe'gwovo ga pe ga mbojapyakavo.

Judeusva'ea mbo'eharava'ea onhimbohete tehe

(Mateus 23.1-36; Marcos 12.38-40)

⁴⁵ Pevove'ga nhaporemo gwenduvame Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ga pe:

⁴⁶ —Penhimboko'i ti. Tapekoi ti judeus'ga mbo'ehara'ga ja. A'ereki ga onhimboheteuhu. Omongi pota ga opipukuhua tianderepia ti ga nhande mboheteavo javo. Ikatuuhu ga pe ojipe'ga mbaragwahavame ga ndehe ima'ēhai pe feira pe onhi'igatuavo ga pe orembo'ehara javo ga pe.

—Nhandejatykahava pype ga oapy nhanderuvihava'ga apykava rehe. A'ereki ga e'i ovyteri pe: “Tianderepia pa ti ga nhande mboheteavo,” ei ga. “A'ereki nhande gānduvihavuhetero xako.” Na jitehe ga ei ovyteri pe i'upota toryya jara'ga pyri toryya repiagame.

⁴⁷ —Opojkahy ga mbatera aherembirekokwera'ga hugwi, ei Jesus'ga. Onhi'imbukuhu tehe ga Tupana'ga pe. Ovyteri pe ga ei: “Nhande renduvame po ti ojipe'ga ei nhande ve oarō hete ga Tupana'ga javo,” ei ga ovyteri pe. Nurā jate ga nhi'inh'i'igi Tupana'ga pe ahe moandyandyita, ei Jesus'ga. A'ero kaitu po ti hahy hete ga pe nehē, ei Jesus'ga ga pe.

21

Aherembirekokwerava'ea remimondoa

(Marcos 12.41-44)

¹ Kiro judeus'ga jatykahavuhu pe Jesus'ga imbateve'ga ndepiagi ga imondorame itambere'ia hyrua pype.

² Ga aherembirekokwerahēa repiagi hēa imondorame oitambere'ia ipype imbatere'ŷvehēa. Mokōi itambere'ia hēa imondoi ipype duas moedas.

³ A'ero Jesus'ga ei:

—A'e katu ji nde ve: Kia aherembirekokwerahēa remimondoa imbatere'ŷvehēa remimondoa koji'i pyry Tupana'ga pe ganemimondoa hohe pa.

⁴ A'ereki he'yiva'ea ga omombyta itambere'ia ojive imondorame Tupana'ga pe hyrua pype. Hēa ki a'e te mokoi te hēa herekoi itambere'ia. Hēa imondopavi reki oapoā ipype, ei Jesus'ga.

Judeusva'ea jatykahavuhua mondurupava'gwama

(Mateus 24.1-2; Marcos 13.1-2)

⁵ Aerē ojipe'ga ei:

—Ikatu hete nhandejatykahavuhua ita apopyra. Omondo ga itauhua pyryva'ea japokaturame ymyahū. Ombogigwa ga ojatykahavuhua a'ea pyvō ojipea pyvō no timbohete Tupana'ga javo.

A'ero Jesus'ga ei:

⁶ —Pehepia pe nhandejatykahavuhua avo. Aerē po ti ndojikojikoga'javi ojogwehe itauhua nehē. Omonduru pa po ti ga ino'ga nehē, ei Jesus'ga ga pe.

Hahyhetegwama Jesus'gareheve'ga pe

(Mateus 24.3-14; Marcos 13.3-13)

⁷ A'ero ga ei ga pe:

—Orembo'eharamo emombe'u ore ve, ei ға Jesus'ga pe. Maname po ti ға imondurugi nhandejatykahavuhua nehē? Marāva'ea po ti Tupana'ga hepiukari na'ē ahemonhimomby'ava'ea nehē ikwahavuka nhande ve nehē? A'ero po ti nhande ikwahavi imondurugwerihava po ti kiro javo, ei ға.

⁸ A'ero Jesus'ga ei:

—Penhimboko'i ti! Tapenhimoandyjukari ti ға pe. Aerē po ti he'yjuhuve'ga uhu ji ra'āra'āteheavo javo nehē: “Jihi ko Cristoramo Tupana'ga remimbuhurukaramo. Kiro mbapava uhu ahemoka'nhyambahava a'ero,” e'i po ti ға o'mbero nehē, ei Jesus'ga. Tapehendukatui ti ға a'ero.

⁹ —Aerē po ti ojipe'ga tavukari ojipe'ga pe nehē. Ojipe'ga po ti ndokopotari gwuvihavuhu'ga nhi'iga rupi nehē. A'ero po ti ға ndekoi ojogwehe nehē. Imombe'urame pe me ti tapenhimonghyjiukari ға pe. Otavuka tuhē po ti ға nehē. A'ea rupi rūi po ti mbapavakotyva'ea nehē, ei Jesus'ga.

Ojipea Jesus'ga ei ға pe:

¹⁰ —Gagwyrivepe'ga po ti oko na'ē ojipe'ga gwyrivepe'ga ndehe otavuka ға pe nehē. Ojipe'ga nduvihavuhu'ga po ti omondo ojigwyrivepe'ga otavuka ojipe'ga nduvihavuhu'ga gwyrivepe'ga pe nehē, ei Jesus'ga.

¹¹ Omyomyi po ti yvya avo nehē. Pevo po ti yvya imyimy nehē no, ei Jesus'ga. Ahā po ti ға pe mbatera avo nehē. Pevo po ti ty'ara ға jukai nehē no, ei Jesus'ga. Itetirumba po ti ға nehē. Opihipihi po ti ға karugwara ojohugwi nehē, ei Jesus'ga. Yvaga hugwi ahemonghyjivva'ea jipiukari ikwahavukava'ea ahe monghyjiavo nehē, ei Jesus'ga.

¹² —A'ea renonde po ti ға pe pyhygi okote'varuhuavo pe me nehē. Ga po ti pe nderoohaahy pende'yja'ga jatykahai pe ipypeve'ga nduvihava'ga ndovai pyteri pe pe mondovouka cadeia pype nehē. Ga po ti pe nderohoukari huvihavuhu'ga ndovai pyteri pe nehē governador'ga ndovai pyteri pe no. Gandovai pyteri pe po ti ға pe nderohoukari nehē timboja tehe ti ға ndehe javo. Nahā po ti ға ndekote'varuhui pe me pejikoga gwaramo ji rehe nehē, ei Jesus'ga.

¹³ —A'ea rupi po ti pe ji mombe'ui ға pe nehē tojiko ti ға Jesus'ga rehe javo. Nahā po ti pe pyryva'ea mombe'ui ға pe nehē.

¹⁴ Tape'ei na'ē ti pejiyvyteri pe: “Maramarā po ti nhande nhi'igi ға pe nehē?” A'ea ti tape'ei pevy'are'yma. Pe'ji ti kiro pejiyvyteri pe: “Ndiajapyakai nhande nhanenhi'iga rehe.” A'ea ti pe'ji, ei Jesus'ga ға pe.

¹⁵ Jihi po ti akwahaheteuka pe me pe mbo'eavo nehē. Nurā po ti pe ekatui penhiarōe'yve'ga pe nehē. A'ero po ti ға ndipopoakari pe me pe nhi'igame nahā. Tegwete po ti ға'ete'varuhua penhi'iga pe nehē, ei Jesus'ga.

¹⁶ —Penduva'ga vehevi po ti pe pyhygukari pey'ga vehevi peirū'ga vehevi pende'yja'ga vehevi. Kiroki ға ojikoty'a pe pavēi - ғahā pe pyhyguka no. Ga nhaporemo po ti pe pyhygukari pe mondouka gwuvihavuhu'ga pe nehē. Jararamo pe ға pe jukaika nehē.

¹⁷ Nahā po ti ға ndekopavi pe ndehe pe arōhetee'yma nehē pendekoro gwaramo jireheva'ero, ei Jesus'ga.

¹⁸ —A'ero po ti Tupana'ga pe pokogi pe moka'nhyभववुकारे'yma ға pe nehē. Pe'ava vehevi po ti Tupana'ga hepiakatui nehē.

¹⁹ Penhimboitaro gwaramo pejikoga ға rehe po ti pe ndekoi avuirama Tupana'ga pyri nehē, ei Jesus'ga.

Jesus'ga omombe'u Jerusalém monduruga gwama

(Mateus 24.15-21; Marcos 13.14-19)

²⁰ —Aerē po ti pe hepiagi soldados'ga cidade de Jerusalém atimaname nehē. Nahā po ti he'yjuhuve'ga tavukari Jerusalémmeve'ga pe nehē. A'ea repiagame po ti pe ikwahavi Jerusalém mondurugwerihava nehē, ei Jesus'ga.

²¹ A'ero Judéiapeve'ga ti toka'nhy onhana vytyruhu pe onhimima nehē xamanoyme ti javo, ei Jesus'ga. Jerusalémmeve'ga ti toho Jerusalém hugwi nehē. Nhuhumeve'ga ti tokiyeme Jerusalém me nehē xamanoyme ti javo, ei Jesus'ga.

²² A'ereki Jerusalém monduruga rupi po ti Tupana'ga jipygi nehē. Nahā po ti hekoi Tupana'ga nhi'ipo'ruavo pa ymyahūva'ea po'ruavo pa. A'ereki ymyahū ga e'i ikwatijaruka nahanahā po ti ji jipygi nharōe'yve'ga ndehe nehē javo, ei Jesus'ga.

²³ —Iporia'i po ti ipuru'ave'ga a'ea rupi oka'nhyopotarame nehē. Iporia'i po ti ға nehē no - kiroki ға omoka'mbuka'mbu gwa'yra'ga nenonhapotarame, ei Jesus'ga.

—Tiruahū hete po ti judeus'ga pe nehē. Ndukatui po ti ғapy'a nehē. Onhimonha'nga hete po ti Tupana'ga okovouka ға ndehe nehē.

²⁴ Judeus'garüive'ga pe ti Tupana'ga ga jukaukari nehë. Itakyhea'javuhuva'ea pyvõ po ti judeus'garüive'ga jara'ga jukai nehë. Ga po ti opyhy jara'ga nderogwovo ogwryi pe nhaporemo nehë no. Nahanahã po ti ga ga mbokwaki'opavi Jerusalém hugwi nehë. A'ero Jerusalém ga imondurupavi nehë. Nahanahã po ti Tupana'ga Jerusalém rerekote'vate'varuhuukari judeus'garüive'ga pe nehë. Emo po ti aerë ga ndogwerekoa'javukari ga pe ga hombiguka nehë, ei Jesus'ga.

Jesus'ga rura'java'gwama

(Mateus 24.29-31; Marcos 13.24-27)

²⁵ –Aerë po ti ahemongyhyjiva'ea jipiukari okovo kwara rehe jahya rehe jaytata'ia rehe ikwahavuka nehë. A'ero po ti vvyakotyve'ga gwryipeve'ga py'a ndukatui nehë. Ndovy'arihu po ti ga nehë.

–Ipyambu paranauhüa nehë. Moubme hete po ti typepemuhüa nehë. A'ero po ti ga nhimomby'ai ikwahave'yma javo nehë: “Maraname po?” e po ti ga.

²⁶ –Ogwýgwý po ti ipopoakava'ea vyagipeva'ea nehë, ei Jesus'ga. A'ero po ti vvyakotyve'ga mano'ätehei okyhyjiavo nehë. “Marã po ti nhande rekoi nehë?” e po ti ga onhimboko'iavo nehë.

²⁷ –A'ero po ti ga ji repiagi ji rura'javame vva'gatiga pyteri pe nehë vvyakotyva'ero vyagipeva'ero. Jipopoakara po ti ga gwepia nehë no. Nhirendy'jandy'java po ti ga hepiagi nehë no jikatuhetea, ei Jesus'ga.

²⁸ Ahemongyhyjihava ugwerĩrame Tupana'ga po ti pe mbopiro'y'gwerĩ pendekote'varuhua hugwi nehë. Nurã po ti pepo'ã pejovavua tahepia ti ji Jesus'ga rura javo pejoryjoryvamo nehë, ei Jesus'ga ga pe.

Figo'yva figueira ahe mbo'e

(Mateus 24.32-35; Marcos 13.28-31)

²⁹ Kiro Jesus'ga ga mbo'ei ojo'java'ea pyvõ. Imombe'gwovo ga ei:

–Pekwahava'ja ti figo'yva ojipea'yva reheve nhaporemo.

³⁰ Henhunhame huangyra pe tuhë pe'e hepiaga: “Kwaria gwerĩ kiro,” pe'e pe.

³¹ Na jitehe hepiagame akoja ahemongyhyjiva'ea po ti pe ikwahavi nehë, kiro Tupana'ga oko gwerĩ vvyakotyve'ga nduvihavuhuhetero javo, ei Jesus'ga imombe'gwovo ga pe.

³² –Imombe'ukatuavo ji ei pe me, ei Jesus'ga. A'gwamove'ga ndekojirame po ti akoja ihopavi japiavo, ei Jesus'ga.

³³ Opa po ti vva'ga vva pavëi nehë. Nhinhi'iga po ti ndopava'gwami opopoakapige'yma okovo a'itituhëva'ero avuirama nehë, ei Jesus'ga.

Ji mboha'u ti, ei Jesus'ga

³⁴ –Penhimboko'i ti ite'varuhuva'ea hugwi pejikokatuavo ji mboha'uva. Tape'ui ti ahemboheagwryryva'ea pejigwojigwovo toruvi pe. A'ereki i'urame ahe ndojapyakakatuji jirura'java rehe. Tape'ei ti pejiyvyteri pe: “Maramarã po ti nhande rekoi nehë?” Tape'ei ti na. Tapejapyakauhui ti pejihe mbatera rehe no. A'ereki hehe pa pejapyakauhurame pe napenhimboko'i ji mboha'uve'yma. Naname po ti ji pe mo'magi a'ero ji rurame pendekote'varuhua repiagi nehë.

³⁵ Nahã po ti vvyakotyve'ga pe nhaporemo ga ji mboha'uve'ymame. Noka'nhymi ga ji hugwi jirura'javame nehë, ei Jesus'ga.

³⁶ –Penhimboko'i ti ite'varuhuva'ea hugwi pejikokatuavo ji mboha'uva. Pe'ji ti Tupana'ga pe jipi nehë: “Ore mbopopoaka ti toromboita ti oroka'nhyma hahyva'ea hugwi nehë aerëva'ea hugwi nehë. Ore mbopopoaka ti torepoyja hete ti oro'ama Jesus'ga rovai pyteri pe orokoheteavo gwaramo ganhi'iga rupi.” Nahã ti pe'ji Tupana'ga pe jipi nehë, ei Jesus'ga vvyakotyva'ero vyagipeva'ero no.

³⁷ Nane'ymi arimo Jesus'ga ga mbo'ei gajatykahavuhua pype templo pype. Ypytuna nanani ga hoi Jerusalém hugwi ogwovo vvytyri pe monte das Oliveiras pe opytavo pevo ypytunimo.

³⁸ Ypyhajive ojatykave'ga uhu pa ga pyri ojatykahavuhua pype tihendu ti ganhi'iga javo.

22

Ojuka pota ahe Jesus'ga

(Mateus 26.1-5; Marcos 14.1-2; João 11.45-53)

¹ Kiro judeus'ga japo'i gwerĩ torывa – kiroki torывa pe ga ei: Páscoa. Torывi pe ga i'ui pão ndovuriva'ea.

² Ikwava'ëhara'ga nduvihava'ga e'i judeus'ga mbo'ehara'ga pavëi:

–Marã po ti nhande Jesus'ga jukaukari nehë?

Nahã ãa ei novĩa. Emo ãa okyhyji ojatykave'ãa hugwi. A'ereki ojatykave'ãa oarõ hete Jesus'ga onhimongyavo.

Judasva'ea e'i apyhyguka Jesus'ga javo
(Mateus 26.14-16; Marcos 14.10-11)

³ Kiro Satanás'ga Judasva'ea pojykai. Judas Iscariotes, ei ãa ahe ve. Ahe ko Jesus'ga remimbo'eharava'ea dozeve'ãa pyteripeva'ea novĩa.

⁴ Judasva'ea hoi Jesus'ga hugwi ogwovo ikwava'ẽhara'ãa nduvihava'ãa pyri guardas'ga pyri no – kiroki guardas'ga gwepia katu judeus'ga jatykahavuhua. Ovahemame ãa pyri ahe ei ãa pe:

–Tapyhyguka ti ji Jesus'ga mondovouka pe me. Marã po ti a'ero nehẽ?

A'ea ahe ei ãa pe ãa monhi'iga a'ea rehe.

⁵ Horyory ãa ahe renduvame. A'ero ãa ei ahe ve:

–Toromondo ti itambere'ia nde ve a'ero.

⁶ –Kwa, ei ahe. Apyhyguka po ti ji ãa pe me nehẽ, ei ahe herogwovo.

Aerẽ ahe ei ovytyeri pe gweaporoãitaro: “Marãgatu po ti ji Jesus'ga rerekoukari ga pyhyguka ãa pe ojatykave'ãa ndakykweri nehẽ?” ei ahe ovytyeri pe.

Garemimbo'eharava'ea oapo mbatera Pãscua rupi
(Mateus 26.17-25; Marcos 14.12-21; João 13.21-30)

⁷ Aerẽ kiro toryva Pãscua. A'ea rupi jitehe nanani judeus'ga i'ui pão ndovuriva'ea. A'ea rupi jitehe ãa ojuka mbatepyryva cordeiro.

⁸ Nurã Jesus'ga ei Pedro'ga pe João'ga pe no:

–Peho ti imboavujikwea mbatera nhande ve ti'ui ti Pãscua rupi, ei ga.

⁹ A'ero ãa ei ãa pe:

–Mome po ti ore hoi mbatera mboavujikwea nehẽ?

¹⁰ A'ero ãa ei ãa pe:

–Ji rendu ti. Peho ti cidade pe. Pe horame po ti akwaimbae'ga pe novatĩ yhya rerua yhya reruhava pype nehẽ. Peho ti ga reviri. Ga horame onga pype ti peho ga reviri ipype no.

¹¹ Pe'ji ti onga jara'ga pe: “Nhanembo'ehara'ga ei nde ve: ‘Mome po hyrua ruvi? Ta'u ti mbatera ipype nhiremimbo'ehara'ga pavẽi Pãscua rupi,’ ei nhanembo'ehara'ga nde ve.” A'ea ti pe'ji ãa pe, ei Jesus'ga.

¹² A'ero po ti ga hepiukari pe me hyruhua i'ukava ruhava onga jo'ari pe nehẽ. Pevo ti pemboavujikwe.

A'ea Jesus'ga ei Pedro'ga pe João'ga pe ãa mondovo.

¹³ A'ero ãa hoi cidade pe hepiapava garemimombe'ua. A'ero ãa japoi mbatera imboavujikwea Pãscua rupi okovo Jesus'ga nhi'iga rupi. A'ero Jesus'ga hoi pevo no ovahema.

Jesus'ga omondo ahe ve pão vinho reheve
(Mateus 26.26-30; Marcos 14.22-26; 1 Corĩntios 11.23-25)

¹⁴ Kiro ãa o'u gwerĩ. A'ero Jesus'ga apygi mesa pyri. Dozeve'ãa gamoirũhara'ãa oapy ga pyri mesa pyri.

¹⁵ Kiro ãa ei ãa pe:

–Kiroãgweva'ea rupi ji a'u pota hete mbatera pe pavẽi Pãscua rupi jujukahava renonde.

¹⁶ A'ereki a'e ji pe me: Kirẽ po ti ji nda'ua'javi te Pãscua rupi nehẽ. Aerẽ nhan-deruvihavuhetero Tupana'ga imondopavame gwemimbotarimova'ea rupi jate po ti gareheve'ãa mbopiro'ypahava apiavo ihoi nehẽ. A'ea rupi po ti ji japoi toryva jiroryvamo ãa pavẽi nehẽ, ei Jesus'ga.

¹⁷ Copo ga ipyhygi. Ipype oko vinho. Hehe ga nhi'igi Tupana'ga pe nde pyry hete nde imbhua ore ve javo. Onhi'igirẽ ga pe ga ei omoirũhara'ãa pe:

–Koro, ei ga ãa pe imondovo copo ãa pe. Pema'ema'ẽ ti pejive i'gwoi'gwovo, ei Jesus'ga ãa pe.

¹⁸ A'e ji pe me: Nda'ua'javi te po ti ji vinho nehẽ, ei Jesus'ga. Aerẽ huvihavuhetero Tupana'ga imondopavame gwemimbotarimova'ea rupi jate po ti ji japoi toryva jiroryvamo gareheve'ãa pavẽi nehẽ, ei Jesus'ga.

¹⁹ Kiro ãa ipyhygi pão. Hehe ga nhi'igi Tupana'ga pe ndepyry hete nde imbhua ore ve javo. Onhi'igirẽ ga haygwe'rogwe'rogi pão imondomondovo omoirũhara'ãa pe pe'u ti javo. A'ero ga ei:

–A'ea ko jira'oa, ei ga imondomondovo pão ãa pe. Aere'ĩ po ti hajilheve'ãa ji pyhygi nehẽ ojigwaraita jira'oa rehe ji jukavo nehẽ. Nahã po ti ji manoi pe me pendepykaramo nehẽ. Ji manorẽ nahã ti pe'ua'ja'ja ojipea pão imoka'nhyeme'yma nhimanoa pe me nehẽ, ei Jesus'ga.

²⁰ Aerẽ ãa i'ui mbatera imboavujikweva'ea. Ga i'urẽ mbatera ga ipyhygi copo. Oko vinho ipype. Kiro ga imondoi vinho ãa pe. A'ero ga ei:

—A'ea ko jirekoa, ei ga imondovo vinho ġa pe. Aheka'voguka po ti ji jirekoa ġa pe jijukauka nehē. Nahā po ti ji manoi vvyakotyve'ġa ndepyga nehē. A'ereki Tupana'ga ipyahuva'ea mombe'ġwovo e'i: "Garekoa reka'vogame po ti ji imombori gandekote'varuhua ġa hugwi," ei ga. Nurā jirekoa reka'voga ġwaramo a'iti hete tuhē po ti Tupana'ga imombori pendekote'varuhua pe hugwi nehē ġwembi'ea rupi nehē, ei Jesus'ga.

²¹ —Pehepia ti! Kiroki ga ji pyhyguka ġwerī jijukahara'ġa pe – gaha oapy ji pyri imondovo opoa mesa rehe!

²² A'iti a. Tamano ti ji vvyakotyva'ero yvagipeva'ero no. A'ereki Tupana'ga e'i ymyahū aerē ti emano javo ji ve. Ga pe – kiroki ga ji pyhyguka ji mondovouka jijukahara'ġa pe – ga pe po ti tiruahū hete nehē, ei Jesus'ga ġa pe.

²³ A'ero ga eġa'ei ojohupe:

—Manamo po ti nhande Jesus'ga pyhygukari nehē? ei ġa ojohupe onhimomby'avo.

Manamo nhandejoheva'ero? ei ahe

²⁴ Aere'ī Jesus'ga moirūhara'ġa jogwayvari ojogwehe. Ojohupe ġa ei:

—Manamo nhande johe?

²⁵ A'ero Jesus'ga ei ġa pe:

—Judeus'ġarūive'ġa nduvihavuhu'ġa ipopoaka okote'varuhuaavo ogwryripeve'ġa pe ġa mboporavykyheteavo ojive. Jara'ġa inoġi ojihe Ahepokohara. Nahā ga ipotari ojeraramo onhimboheteavo ji apoko jigwryripeve'ġa javo tehe, ei Jesus'ga ġa pe.

²⁶ —Ga ja rūi ti pejogwereco pejokovo ġwaramo jireheva'ero. Kiroki ga oko penduvi-havamo jireheva'ero – gaha ti toko pejipyrive'ġa ja, ei Jesus'ga.

²⁷ Manamo ġa johe? ei Jesus'ga. Mara'ngu po pe javo: "Kiroki ga oapy na'ē i'ġwovo mbat-era ojipyrive'ġa imboavujikwerirē ga pe"? Mara'ngu po pe javo: "Kiroki ga omboavujikwe mbatera imondovo mesa rehe to'u na'ē ojipe'ġa aerē jihi javo"? Marāi pe? ei Jesus'ga. Manamo ġa johe?

—Jihi amombe'u pe me: Gaha – kiroki ga oapy i'ġwovo na'ē – gaha oko ġa hohe pa. Na tuhē. Jihi ako penduvihavamo. Emo pepyrive'ġa ja reki ji pe pokogi, ei Jesus'ga.

²⁸ —Pehe aġwamo vehevi pepyta ji moiruamo jipi pepohire'yma ji hugwi hahyrame ji ve.

²⁹ Nurā po ti ji tuhē pe mongoi nehē peko ti huvihavuhuro javo. Tupana'ga jiruva'ġa ei ji ve: "Ereko ti nde ġanduvihavuhuhetero nehē." Nahā ga ei ji ve. Na jitehe po ti ji pe mongoi nehē peko ti huvihavuhuro javo.

³⁰ —A'ero po ti pe i'ui jiapoa pyri mesa pyri ji rekorame vvyakotyve'ġa nduvi-havuhuhetero nehē. Pe po ti peapy ikatuvava'ea rehe huvihavuhu'ġa apykava rehe nehē pejokovo peje'yja'ġa nduvihavuhuro Israelva'ea rakykwepohara'ġa nduvihavuhuro. Doze ko ġa oko huvihavamo ojiheve'ġa pavēi pende'yja'ġa israelitas'ga. Pehe po ti peapy oina nehē xa'e ti ġa pe ġandeaporoġita rehe javo, ei Jesus'ga omoirūhara'ġa pe.

Jesus'ga omomorandu Pedrova'ea nahā ti ne'mbe javo

(Mateus 26.31-35; Marcos 14.27-31; Joāo 13.36-38)

³¹ Kiro Jesus'ga ei Simāo Pedro'ga pe:

—Simāo, ei Jesus'ga. Ehendu hete. Ombogwa ahe trigo yrupema pyvō tape'a ti ji ite'varuhuva'ea ikatuvava'ea hugwi javo. Na jitehe Satanás'ga pe nderekopotari tahepia ti ji ġajikoga Jesus'ga rehe javo. A'ero Tupana'ga ei Satanás'ga pe: "Ehepia ti ġajikoga a'ero," ei ga. Kiro po ti Satanás'ga pe nderekoji pe mbopohipotā ji hugwi a'ero nehē ojigwaraita pe ndehe nehē, ei Jesus'ga Simāo Pedro'ga pe.

³² —Ji ikwahavame Satanás'ga penderekopotara, ji nhi'īgi Tupana'ga pe nde mombe'ġwovo ga pe nde repyga, ei Jesus'ga Simāo'ga pe. A'e ji ga pe: Tojiko hete jitehe ti Simāo'ga ji rehe nehē. Terembojikopigukari ti ga Satanás'ga pe a'ero. A'ea ji ei Tupana'ga pe, ei Jesus'ga Simāo Pedro'ga pe. A'ereki hahy hete nde ve Satanás'ga nde mbopohirame. Aerē po ti nde reaporoġitakatua'javamo ejikoga ji rehe nehē. Kirē ti enhi'ī ġa pe nemoirūhara'ġa pe ġa mbovy'a ġa monhimomiranama – kiroki avove'ġa nhiremimbo'ehara'ġa, ei Jesus'ga Simāo Pedro'ga pe.

³³ A'ero Simāo'ga ei Jesus'ga pe opojykaharete'ga pe:

—Nde pavēi po ti ji hoi nehē. Po ti ġa nde mongi cadeia pype nehē, na ġa ji mongi a'ero nehē no. Po ti ġa nde jukai nehē, na ġa ji jukai a'ero nehē no, ei ga.

³⁴ —Pedro, ei Jesus'ga Simāo Pedro'ga pe. A'e ji nde ve: Kiro pyytunimo po ti nde ei ji ve nehē: "Ji ndakwahavi Jesus'ga." Trēs po ti nde ea'jaa'javi a'ea ji ve inamutiġa nhi'īġa renonde nehē, ei Jesus'ga Pedro'ga pe.

Peroho ti, ei Jesus'ga javo ġa'apoa pe

³⁵ Kiro Jesus'ga ei omoirūhara'ġa pe:

—Ymyaĩ ji pe mondoukari Tupana'ga nhi'iga mombe'gwovouka ahe ve. A'ea rupi a'e ji pe me: Taperohoi ti itambere'ia, sacola, sandálias irũa. Marã pe me a'ea rupi raikwehe? Napembateri? Marã pe ndekoi raikwehe?

A'ero ga ei ga pe:

—Orogwereco ore a'ea rupi, ei ga.

³⁶—Kiro hajihea ji imombe'ui pe me, ei Jesus'ga ga pe. Po pe pereko itambere'ia, a'ero ti peroho. Po pe pereko sacola, a'ero ti peroho. Po pe ndapereko itakyhea'javuhuva'ea, a'ero ti pemondo peapoa pepira arimova'ea paletõ ipyhyga itambere'ia. A'ero ti pepyhy itakyhea'javuhuva'ea pejive itambere'ia rehe.

³⁷A'ereki ji a'e pe me: Kiro po ti nhimombe'ua po'ruavo toho nehẽ - kiroki Tupana'ga rembikwatijarukara e'i: "Ga jukauka po ti ga ei nehẽ: 'Ga ko okote'varuhu'." A'ea ikwatijaripyra e'i ji mombe'gwovo, ei Jesus'ga. Nahã kiro hekoi nehẽ. A'ereki ji ahygahi pa gwerĩ nhimombe'ua rehe, ei Jesus'ga.

³⁸A'ero Jesus'ga moirũhara'ga ei Jesus'ga pe:

—Ehepia orepojkaharetero, ei ga. Agwa ko mokõi itakyhea'javuhuva'ea.

A'ero ga ei ga pe:

—Kirupi te!

Jesus'ga oko oliveiras ndyvi pe monte das Oliveiras pe

(Mateus 26.36-46; Marcos 14.32-42)

³⁹Kiro ga hoi ogwovo yvytyri pe oliveiras ndyvi pe monte das Oliveiras pe. Oho ga pevo jipi. Kiro garemimbo'ehara'ga hoi ga rupi.

⁴⁰Ovahemame pevo Jesus'ga ei ga pe:

—Penhiĩ ti Tupana'ga pe. Pe'ji ti ga pe: "Ore poko ti torokote'varuhupotaryme ti." Nahã ti pe'ji Tupana'ga pe, ei Jesus'ga.

⁴¹Hehemo'i ga hoi ga hugwi gwenypy'anduruga tanhiĩ ti Tupana'ga pe javo. Onhiĩ ga ga pe a'ero.

⁴²—Apĩ, ei ga Tupana'ga pe. Nde ipotarame ti terembuhurukari hahyva'ea ji ve ji jukaukare'yma ga pe. Emo nhiremimbotarimova'ea rupi rũi ji tako, a'e reki nde ve. Po nde erepota nhimanoa tamano ti ji a'ero, ei Jesus'ga Tupana'ga pe.

⁴³Kiro Tupana'gapyrive'ga jipiukari Jesus'ga pe ua yvaga hugwi Jesus'ga mbopopoaka.

⁴⁴Hahy hete Jesus'ga vytyeri pe ga rekoveveuhuavo gwaramo. Nurã ga nhi'ihetei Tupana'ga pe. Gwy'ajyguhu ga. Otururu hete ga hugwi yvyvo gary'aja. Garekoa ja hete itururu.

⁴⁵Aerẽ ga nhi'imbavi Tupana'ga pe opo'ama'java ojivya gwemimbo'ehara'ga pyri ga ndepiaga. Oki ga gwe'ouhũro okoveveuhuavo gwaramo.

⁴⁶A'ero ga ei ga pe:

—Maraname pe kiri? Pevy ti penhinhi'iga Tupana'ga pe. Pe'ji ti ga pe: "Ore poko ti torokote'varuhupotaryme ti." Nahã ti pe'ji Tupana'ga pe, ei Jesus'ga ga pe.

Opyhyguka ahe Jesus'ga

(Mateus 26.47-56; Marcos 14.43-50; João 18.3-11)

⁴⁷Ja nhi'imbige'yname nanime he'yive'ga nduri. Judasva'ea ruri ga nenonde ga nderua ga nderovahema. Judasva'ea ko Jesus'ga remimbo'eharava'ea dozeve'ga pyteripeva'ea. Kiro ahe ruri Jesus'ga beijavo.

⁴⁸—Judas, ei Jesus'ga ahe ve. Ji beijavo nde ruri. Nahã nde ji repiukari ga pe naerũ togweroho ti ga ga javo? ei Jesus'ga vyakotyva'ero yvagipeva'ero no.

⁴⁹Hepiagame Jesus'gapavẽive'ga ei ovytyeri pe: "Kiro po ti ga Jesus'ga pyhygi!" ei ga. A'ero ga ei Jesus'ga pe:

—Marã? Torokyti ga itakyhea'javuhuva'ea pyvõ a'ero naerũ? ei ga Jesus'ga pe.

⁵⁰Nanime Jesus'gapavẽive'ga pyteripeve'ga imondoi itakyhea'javuhuva'ea ikwava'ehara'ga nduvihavuhu'gapyrive'ga apiavo ga nambi'oga gajohukoty rũi.

⁵¹A'ero Jesus'ga ei onhipavẽive'ga pe:

—Kirupi te!

Jesus'ga pokogi ganamihymuhũa rehe ganambia apokatua'java.

⁵²Kiro Jesus'ga nhi'igi ikwava'ehara'ga nduvihava'ga pe xava'eve'ga pe no guardas'ga pe no - kiroki guardas'ga gwepia katu judeus'ga jatykahavuhua. A'ereki ga nhapremo uhu ga pyri tipyhy ti ga javo. Ga pe Jesus'ga ei:

—Amovahi po ji governo naerũ? Nurã pe heruri itakyhea'javuhuva'ea mbuahava reheve ji pyhyga naerũ?

⁵³Nane'ymi ji rekoi pe pavẽi nhandejatykahavuhua pype templo pype ikwehe'i. A'ea rupi pe ndajipyhygi, ei Jesus'ga. Korogwe Tupana'ga ji pyhygukari pe me. Diabo'ga omondomondo pyptunarupive'ga'jave'ga. Gaha pe mbuhu ji pyhypota, ei Jesus'ga ga pe.

Ji ndakwahavi Jesus'ga, ei Pedrova'ea

(Mateus 26.57-58, 69-75; Marcos 14.53-54, 66-72; João 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ A'ero ġa ga pyhygi ga rerogwovo. Ikwava'ēhara'ġa nduvihavuhu'ga rongauhu pe ġa ga rerohoi ga rerovahema.

Ga reviri Pedro'ga hoi onhimboyha'iavo ga hugwi tajipyhygye ti ġa javo.

⁵⁵ Imondyirē tata okara pyteri pe ġa oapy ojogwerekovo ipyri. A'ero Pedro'ga oapy ġa pyri no.

⁵⁶ Ga apygame pevo tata pyri ikwava'ēhara'ġa nduvihavuhu'gapyrivehēa ga repiagi. Hēa gwepia hete ga. A'ero hēa ei ga mombe'gwovo:

—Agwa'ga ko Jesus'ga pavēive'ga no, ei hēa.

⁵⁷ Pedro'ga nonhimombe'ui reki.

—Kunha, ei ga hēa pe. Ji ndakwahavi ga, ei ga o'mbero.

⁵⁸ Aere'ī ojipe'ga ga repiagi. Pedro'ga pe ga ei:

—Ndehe no Jesus'ga pavēiva'ea.

A'ero Pedro'ga ei ga pe o'mbero:

—Ji rūi ko! ei ga.

⁵⁹ Aerē uma hora ikwavame ojipe'ga ehetei Pedro'ga mombe'gwovo:

—Ga tuhē Jesus'ga pavēive'ga no. A'iti a. A'ereki ga Galilíapeva'ero oko, ei ga.

⁶⁰ A'ero Pedro'ga ei:

—Gara pe nde ei? A'ereki ji ndakwahavi, ei ga.

Ga nhi'imbige'ymame kotihī inamutiġa nhi'igi.

⁶¹ A'ero nhandepojkahrenete'ga Jesus'ga pyryrymi Pedro'ga repiagi. A'ero Pedro'ga ikwahava'javi ga'eagwera ojive. A'ereki Jesus'ga e'i jipe ga pe: “Kiro pyptunimo po ti nde ei ji ve nehē ji ndakwahavi Jesus'ga javo. Trēs po ti nde ea'jaa'javi a'ea ji ve inamutiġa nhi'iga renonde nehē,” e'i jipe Jesus'ga ga pe.

⁶² Jesus'ga eagwera kwahava'javame Pedro'ga hoi ogwovo. Ga ojehe'o ranuhū.

Soldadosva'ea ombotegwete Jesus'ga

(Mateus 26.67-68; Marcos 14.65)

⁶³ Kiroki ga Jesus'ga mombyta ikwava'ēhara'ġa nduvihavuhu'ga rongapype – kiro ġa eġa'ei ga pe ga jagajaita ga nupanupamo.

⁶⁴ Tohepiagyeme ti ga javo ġa ga reakwapygi. A'ero garova nupārame ġa ei ga pe:

—Eko ti Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ga ja. Emombe'u ti mbatera ore ve a'ero. Ma'ga nde nupā?

⁶⁵ Nahanahā ġa ete'varuhui Jesus'ga pe ga mbotegweteavo.

Jesus'ga oko judeusva'ea moġitaharava'ea rovai pyteri pe

(Mateus 26.59-66; Marcos 14.55-64; João 18.19-24)

⁶⁶ Iko'emame xava'eve'ġa nhimono'oġi ikwava'ēhara'ġa nduvihava'ġa pavēi judeus'ga mbo'ehara'ġa pavēi no. Ga ko judeus'ga moġitahara'ġa. Kiro ġa Jesus'ga mbuhurukari gwovai pyteri pe. Ga pe ġa ei:

⁶⁷ —Enhimombe'u ti ore ve. Ma gara ndehe? Nde ko Cristo Tupana'ga remimbuhurukara? Nde ko Cristo rūi? Emombe'u ti ore ve, ei ġa.

A'ero Jesus'ga ei ġa pe:

—Po ji ei pe me: Jihi Cristoramo, a'ero po ti pe ndaperoviari nhinhi'iga nehē.

⁶⁸ Po ji ei pe me: Pemombe'u ti mbatera ji ve, a'ero po ti pe napemombe'ui ji ve nehē. Pe napenhimohemukari nehē no.

⁶⁹ Aere'ī po ti ji apygi avuirama ipopoakaheteve'ga pyri Tupana'ga pyri gajohukoty rūi jitekovo huvihavamo nehē yvyakotyva'ero yvagipeva'ero no, ei Jesus'ga.

⁷⁰ A'ero ġa epavi ga pe:

—Marāi po nde? Nde ko Tupana'ga ra'yra a'ero naerū? ei ġa.

A'ero ga ei ġa pe:

—Pehe ko pe'ji poha, ei Jesus'ga.

⁷¹ A'ero ġa ei ojohupe:

—Kirupi ojipe'ga nemimbojara Jesus'ga rehe a'ero! Ore tuhē ga rendu ko. Ga e'i ji Tupana'ga ra'yramo ako javo, ei ġa ojohupe.

23

Jesus'ga oko Pilatosva'ea rovai pyteri pe

(Mateus 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; João 18.28-38)

¹ A'ero ġa po'ambavi Jesus'ga rerogwovo Pilatos'ga rovai pyteri pe ga rerovahema. Pilatos'ga ko governador'ga Judéiapeve'ġa gwyrri pe.

²Kiro ġa imbojambojari ite'varuhuva'ea Jesus'ga rehe Pilatos'ga rovai pyteri pe. O'mbero ġa ei ga pe:

—Oropyhy ore Jesus'ga ga orere'yja'ġa mongoukarame oreruvihava'ġa nhi'ġa rupi rūi. E'i ga ġa pe: “Tapemondoi ti itambere'ia César'ga pe nhande ruvihavuhu'ga pe.” A'ea ga ei, ei ġa. Ojipea ga ei: “Ji tuhē ko Cristo huvihavuhuhetea.” A'ea Jesus'ga ei ġa pe, ei ġa Pilatos'ga pe o'mbero.

³A'ero Pilatos'ga ei Jesus'ga pe:

—Marāi nde? Ndehe ko judeus'ga nduvihavuhuhetero ra'e?

A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Ndehe ko ere poha, ei Jesus'ga.

⁴A'ero Pilatos'ga ei ikwava'ēhara'ġa nduvihava'ġa pe pevove'ġa pe no:

—Kiro ji ga mohemukari. A'ereki ndojari ga rehe. Ga ndokote'varuhui governo pe, ei Pilatos'ga.

⁵Koji'i ga eġa'ehetei reki Pilatos'ga pe:

—Nombuhukatuukari ga orere'yja'ġa py'a pe ġa mbo'eavo ġwaramo. Ga ombo'e pa Judéiapeve'ġa. Galiléiapeve'ġa na'ē ga ġa mbo'ei. Avove'ġa vehevi ga ġa mbo'ei aġwamo, ei ġa Pilatos'ga pe.

Jesus'ga oko Herodesva'ea rovai pyteri pe

⁶A'ea renduvame Pilatos'ga ei ġa pe:

—Ga po Galiléiapeve'ġa ra'e?

⁷—Pevove'ga tuhē ko, ei ġa.

A'ea kwahavame Pilatos'ga Jesus'ga mondoukari Herodes'ga pyri. A'ereki Herodes'ga omondomondo Galiléiapeve'ġa ġwemimbotarimova'ea rupi ġagwyri pe. A'ea rupi ga opytaahi'vi Jeruslém me no.

⁸Kiro Pilatos'ga Jesus'ga mondoukari Herodes'ga pyri a'ero. Horyory Herodes'ga Jesus'ga repiagame. A'ereki ymya ga ga repia pota gamombe'umbe'ua renduva ġwaramo. Ga ġwepia pota Jesus'ga remimonhimomby'ava'ea no.

⁹A'ero ga nhi'imbukui Jesus'ga pe. “Maramarā?” ei ga ga pe novia. Jesus'ga nonhi'ġi reki ga pe.

¹⁰Kiro ikwava'ēhara'ġa nduvihava'ġa ami judeus'ga mbo'ehara'ġa pavēi onhi'Tranuhūavo imbojamboja Jesus'ga rehe.

¹¹A'ero Herodes'ga Jesus'ga mbotegwetei ga jagajaita onhipavēive'ġa pavēi soldados'ga pavēi. Omongiuka ġa Jesus'ga pe tapy'ynhapipyryva i'arimova'ea hendy'java'ea tirekomemua Jesus'ga javo. Aerē ga Jesus'ga mondoukari ga mbojivyruka Pilatos'ga pyri.

¹²Ga nonhoarōhetei ymya Herodes'ga Pilatos'ga pavēi. Kiro ġa nhoarōi Jesus'ga arōe'yma ġwaramo.

Pilatosva'ea ojukauka Jesus'ga

(Mateus 27.15-26; Marcos 15.6-15; João 18.39-19.16)

¹³Kiro Pilatos'ga ġa mono'ono'ogukari ikwava'ēhara'ġa nduvihava'ġa judeus'ga nduvihava'ġa ndeheve ojipe'ġa ndeheve.

¹⁴Ga pe ga ei:

—Pe Jesus'ga reruri jirovai pyteri pe tokwaha ga garekote'varuhua javo. A'ereki pe pe'e: “Ga he'yjuhuve'ġa pe'a ġanduvihava'ġa hugwi,” pe'e tehe pe. Ji rendu! Ji pendovaki pe nendupavirē ji ei ga pe: Marāi nde naerū? a'e ji ga pe. Erepe'a nde ġa ġanduvihava'ġa hugwi? Marāi? Nanongara ji eji'ei ga pe takwaha ti ji garekote'varuhua javo. Akwaha ji a'ero. Ndojari ga rehe a'ea – kiroki a'ea pe ei imbojateheavo ga rehe.

¹⁵Herodes'ga na jitehe ga ei no ndojari ga rehe javo. A'ereki ga omondoukara'ja Jesus'ga nhande pyri imbojare'yma ga rehe.

—Ji rendu ti! ei Pilatos'ga. Jukwaha Jesus'ga pyryva. Tojukayme ti ahe Jesus'ga a'ero.

¹⁶Nurā po ti ji ndajukaukari ga nehē. Anupanupāuka po ti ji ga mbo'eavo nehē tokote'varuhua'javyme ti ga nehē javo.

A'ea Pilatos'ga ei ġa pe ġa mbohorypota ojihe.

—A'ero po ti ji ga mohemukari ga mondouka garonga pe nehē, ei ga.

¹⁷A'ereki ga ombopiro'y cadeiapypeve'ga mohemuka toryva rupi nanani Páscoa rupi nanani. A'ereki ymyahū judeus'ga e'i ga pe: “Emohemuka ti ore ve cadeiapypeve'ga Páscoa rupi nanani tojivyra'ja ti ga ġwonga pe,” ei judeus'ga ymyahū.

Nurā kiro Pilatos'ga ei amohemuka po ti ji Jesus'ga nehē javo.

¹⁸A'ero ġa nhaporemō hapukai.

—Ejukauka Jesus'ga, ei ġa. Emohemuka Barrabás'ga ore ve, ei ġa ohapukaita.

¹⁹Omongia renonde Barrabás'ga ahe juka. Omovahī Barrabás'ġa ġwuvihavuhuva'ea cidade de Jeruslém me no. Nurā Pilatos'ga ga mondoukari cadeia pye.

²⁰ Kiro Pilatos'ga ea'javi ġa pe. A'ereki ga Jesus'ga mohemuka pota.

²¹ Ga renduvame ġa hapukajahiva'javi ga pe:

—Embovyruka ga! Embovyruka ga!

A'ea ġa ei ga pe tomano ti Jesus'ga yva rehe javo.

²² Mokōi Pilatos'ga onhi'igipe ga pe. Kiro ga ea'javi:

—Maranameuhū naerū! Gara garekote'varuhua naerū? Ndojari ga rehe, a'e ji pe me ko. Tojukayme ti ahe Jesus'ga. A'ereki ga pyry. Nurā po ti ji ndajukaokari ga nehē. Anupanupāuka po ti ji ga mbo'eavo nehē tokote'varuhua'javyme ti ga nehē javo. A'ero po ti ji ga mohemukari nehē, ei ga.

²³ Koji'i ġa hapukapukahivi a'ero ikwava'ēhara'ġa nduvihava'ġa pavēi. Ga nhi'igayvayvari ko ġa.

—Embovyruka ga! Embovyruka ga!

A'ea ġa ei ohapukaita tomano ti Jesus'ga yva rehe javo. Ga hapukapukaita ġwaramo Pilatos'ga ei:

—Kwa.

²⁴ Na tuhē po ti a'ero nehē naerū! ei ga okovo ġanhi'igā rupi.

²⁵ Nurā Pilatos'ga Barrabās'ga mohemukari cadeia hugwi ga mondovo ġa pyri – kiroki ga ahe juka gwuvihavuhuva'ea movahī no. Ga rehe ġa oporandu tomohemuka ga javo. Soldados'ga pe Pilatos'ga Jesus'ga mondoukari reki tojuka ti ġa ga javo. A'ereki judeus'ga nduvihava'ġa ġandeheve'ġa pavēi e'ie'i embovyruka ga javo.

Okutu ahe Jesus'ga yva rehe ga mbovya

(Mateus 27.32-44; Marcos 15.21-32; João 19.17-27)

²⁶ Kiro soldados'ga Jesus'ga rerohei a'ero tijuka ti ga javo. Uhu Simão'ga cidadepeve'ga Cirenepeve'ga pea rupi nhuhūa hugwi. Ga rurame ġa ga pyhyguhui imondovo yva ga arimo Jesus'ga jukahava rupiara togweroho ti ga Jesus'ga reviri javo.

²⁷ He'yjuhuve'ga hoi Jesus'ga reviri. Kunhangwera'ga hoi ġa pavēi ga reviri no ojehe'oranhūavo kiro po ti ga manoi nehē javo.

²⁸ A'ero Jesus'ga pyryrymi ġandovai.

—Kunha, Jerusalēmmaeva'ero ti tapejehe'oi ji rehe. Pejilhe ti pejehe'o peja'yra'ġa ndehe no.

²⁹ Ji rendu! Aerē po ti avove'ga ei nehē: “Pyry hete kunhangwera'ġa ndekorame ndata'yri'va'ero ġambo'are'ŷva'ero ġamoka'mbue'ŷva'ero,” e po ti ġa nehē.

³⁰ Aerē po ti avove'ga manopotari hahyhetero ġwaramo ġa pe nehē. A'ero po ti ġa ei vytyruhua pe nehē: “E'a ore rehe.” Nhyvyapyna pe po ti ġa ei nehē: “Ore tŷ ti,” e po ti ġa jupe nehē, ei Jesus'ga.

³¹ Po agwamo ji ve okopyryva'ea pe turi hahyva'ea, a'ero kaitu po ti hahyheteva'ea ruri pe me penda'yra'ġa pe nehē no, ei Jesus'ga kunhangwera'ġa pe.

³² Jesus'ga reheve soldados'ga mokonhava'ea rerohei no tijuka ti ġa javo. A'ereki mokonhava'ea ndokoi gwuvihava'ga nhi'igā rupi okote'varuhuavo.

³³ A'ero ġa ahe rerohei pevo vytyry pe A Caveira pe ahe rerogwovo i'arimo Jesus'ga reheve. Xa'e nhande A Caveira pe Aheapina. Pevo ġa Jesus'ga kutugi yva rehe ga mbovya hehe. Ombovy ga mokonhava'ea yva rehe no – kiroki mokonhava'ea okote'varuhu. Soldados'ga ojipeva'ea mbovyri Jesus'ga pyri ġajohukoty rūi. Ġajohukoty ġa ojipeva'ea mbovyri.

³⁴ Kiro Jesus'ga nhi'igi Tupana'ga pe.

—Apī, ei ga Tupana'ga pe. Emombo ġandekote'varuhua ġa hugwi ikwahava'jave'yma. A'ereki ġa ndokwahavi okote'varuhuavo ji ve, ei Jesus'ga.

Kiro soldados'ga ima'ei Jesus'ga pira imombomombo ita'java'ea dados'java'ea manamo nhande tipojyka ġapira javo. Nahā ġa ima'ei ġapira ojive.

³⁵ Kiro he'yjuhuve'ga ndekoi hepiaga onhimongyavo. Ganduvihava'ġa ete'varuhui Jesus'ga rerekomemuamo no javo ga pe:

—Jesus'ga opoko ojipe'ga tomanoyme ti ġa javo, ei ġa. Po ga oko tuhē Cristoramo Tupana'ga remimbuhurukaramo, a'ero po ga pe Tupana'ga e'i katu eko ti nhiremimbota-rimova'ea rupi javo. Po nahā ġa rekoī, a'ero po ti ga tojipoko kiro tamanoyme ti ji javo, ei ġa.

³⁶ Ga pavēi soldados'ga Jesus'ga rerekomemui no herua vinho tajahiva'ea ga pe ey'u ti javo.

³⁷ —Po nde ereko judeus'ga nduvihavuhetero, a'ero ejipoko tamanoyme ti ji javo, ei soldados'ga Jesus'ga pe.

³⁸ Okwatijaripe ko ġa imondovo Jesus'ga akaġa arimo yva rehe. Ikwatijaripyra omombe'u Jesus'ga. Imombe'gwovo i'ei:

—Agwa'ga ko judeus'ga nduvihavuhete'ga.

Nahã ƣa imondoi ikwatija gregos'ƣa nhi'igimo romanos'ƣa nhi'igimo no hebreus'ƣa nhi'igimo no Jesus'ƣa mombe'gwovo.

³⁹ Ojipeva'ea ƣanemimbovyva'ea ete'varuhui Jesus'ƣa mbotegweteavo. Jesus'ƣa pe ahe ei:

—Po nde Cristo Tupana'ƣa remimbuhurukara, ejipoko ti naerũ. Ore poko no xamanoyme ti, ei ahe heroviare'yma.

⁴⁰ Ojipeva'ea ƣanemimbovyva'ea, ahe ki a'e te e'i ga pe:

—Tere'ei ti a'ea Jesus'ƣa pe! Nderekyhyji nde Tupana'ƣa hugwi naerũ? Po nde erekyhyji ga hugwi hamo. A'ereki ƣa nhande mbovyruka yva rehe ga reheve peko te'varuhu pe javo.

⁴¹ Oja hete tuhẽ nhande rehe. Pyry hahyro nhande ve a'ero. A'ereki nhande xako te'varuhu. Jesus'ƣa ki a'e te ndokote'varuhui, ei ahe.

⁴² Jesus'ƣa pe ga ei:

—Jipojykaharetero ji kwahava'ja ti imombyryva ji ve ekorame huvihavuhuhetero nehẽ, ei ga Jesus'ƣa pe.

⁴³ A'ero Jesus'ƣa ei ga pe:

—Imombe'ukatuavo ji ei nde ve: Agwamo po ti nde rekoi ji pyri ahererekokatuhai pe yvagi pe nehẽ, ei Jesus'ƣa ga pe.

Jesus'ƣa omano

(Mateus 27.45-56; Marcos 15.33-41; João 19.28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵ Ahaji katu kwara igwehetei reki ipyryrymame. Ypytunahimba hete vyva koty nhaporemo. Ka'arugwerĩa rupi às três horas kwara imbokojahua'javi. Gajatykahavuhua pype tapy'ynhapira hovapiahava itararagi mbytera rupi.

⁴⁶ Tupana'ƣa pe Jesus'ƣa hapukajahivi.

—Apĩ, ei ga Tupana'ƣa pe. Kiro ji imondoukari jira'uva nde ve herekokatuuka.

Onhi'igirẽ ga pytupavamo omanomo.

⁴⁷ Soldados'ƣa nduvihava'ƣa gwepia pa hahyhava Jesus'ƣa pe gajukahava. Hepiagame ga ei:

—Ahe ko pyryheteva'ea. A'iti a! ei ga Tupana'ƣa mboheteavo.

⁴⁸ Kiroki ƣa uhu tihepia katu gajukahava javo – ƣa gwepia pa. Ojivy ƣa kiro ogwovo ƣwonga pe. Ojipoti'a rehe okwaokwa ƣa opoa pyvõ okoveveuhuavo ƣwaramo.

⁴⁹ Jesus'ƣa kwahakatuve'ƣa nhaporemo ƣa ami irupe Jesus'ƣa hugwi hepiapava kunhangwera'ƣa pavẽi – kiroki kunhangwera'ƣa uhu Jesus'ƣa rupi Galiléiapeve'ƣa gwyrã hugwi ga pokoga.

Ono ahe Jesus'ƣa ra'oa ita kwaruhua pype

(Mateus 27.57-61; Marcos 15.42-47; João 19.38-42)

⁵⁰ Kiro José'ƣa hoi Pilatos'ƣa pyri. José'ƣa ko judeus'ƣa moƣitaharamo. Ojihe'a ko ga judeus'ƣa moƣitahara'ƣa ndehe javo judeus'ƣa pe nahanahã ti peko javo ga pe. Pyry hete gareaporogĩta. A'ereki ga oko Tupana'ƣa nhi'iga rupi.

⁵¹ Nurã ga noarõi ojipe'ƣa ndeaporogĩta judeus'ƣa moƣitahara'ƣa ndeaporogĩta ƣa erame ojohupe tijukauka Jesus'ƣa javo. Ga nde'i a'ea. A'ereki ga ndopotari gajukahava. Ga Jesus'ƣa jukaukaramo ga nomoirũi ƣa no. Nahã José'ƣa oko. Gacidadegwera ko Arimatéia gwe'yja'ƣa cidade judeus'ƣa cidade. Ymya José'ƣa Cristo'ƣa rura pota aerẽ po ti ga rekoi nhandervihavuhuhetero avo vyva koty nehẽ javo.

⁵² Kiro José'ƣa hoi Pilatos'ƣa pyri ogwovo ovahema javo ga pe:

—Taroho ti Jesusva'ea ra'oa, ei ga Pilatos'ƣa pe.

—Kwa. Eroho ti, ei ga José'ƣa pe.

⁵³ A'ero José'ƣa jivryi ua Jesus'ƣa pyri. Yva hugwi José'ƣa Jesus'ƣa ra'oa mbojyvi. A'ero ƣa gara'oa uvani tapy'ynhapipyryva pyvõ linho apopyra pyvõ. A'ero ƣa gara'oa rerohoi inoga itaruvihavuhua kwaruhua pype imbogwaipyra pype. Ndogwerekoi ve ojipeva'ea ra'oa ipype. Kiro ƣa Jesus'ƣa ra'oa rerohoi inoga ipype.

⁵⁴ Mbatara mboavujikwehava sexta-feira ƣa inogi ipype ka'arugame. A'ero ƣaporavykye'yma gwerĩ sãbado gwerĩ.

⁵⁵ Kunhangwera'ƣa – kiroki ƣa uhu Jesus'ƣa rupi Galiléiapeve'ƣa gwyrã hugwi – ƣahã oho José'ƣa rupi ikwaruhu pe. A'ero ƣa hepiagi ikwaruhua Jesus'ƣa ra'oa nongava. José'ƣa gara'oa noƣame ipype kunhangwera'ƣa hepiakatui nahã ƣa ono ahera'oa javo.

⁵⁶ Aerẽ ƣa jivryi ogwovo ƣwonga pe imboavujikwea perfume timongy ti ahera'oa rehe imbojigwaga javo. Perfume ko mohaga'java'ea nhandya'java'ea reheve.

Oporavykye'yma rupi sãbado rupi ƣa pytu'ui oporavykyhava hugwi. A'ereki ymyahũ Tupana'ƣa e'i judeus'ƣa mbo'eavo tapeporavykyi ti sãbado rupi javo.

24

Jesus'ga okwera omanoa hugwi

(Mateus 28.1-10; Marcos 16.1-8; João 20.1-10)

¹ Gaporavykye yma py'rovo domingo rupi kunhangwera'ga heruri Jesus'ga ra'oa nongai pe itaruvihavuhua kwaruhu pe. Ypyhajive kwara ipogweriframe ga heruri pevo perfume - kiroki a'ea ga omboavujikweripe.

² Herovahemame ga hepiagi ikwaruhua rovapytymbava imoanhanipyra. Irupe'i ikwaruhua hugwi reki iteni hovapytymbava.

³ A'ero ga ki ikwaruhua pype. Ga ndohepiagi reki Jesus'ga ra'oa nhandepojoykaharete'ga ra'oa ipype.

⁴ —Marã naerũ? Mome ahera'oa? ei ga ojohupe.

Nanime mokonha'ga jipiukari ga pe o'ama akwaimbae'ga'jave'ga. Overavera ga'apoa tapy'ynhapira.

⁵ A'ero kunhangwera'ga nhova'apÿhetei gandovai pyteri pe okyhyjiavo gwaramo. A'ero ga ei kunhangwera'ga pe:

—Po pe ndapehekari okojive'ga omanove'ga nongai pe hamo.

⁶ Nduvi Jesus'ga avo onongavagwera pype. Ovy reki ga jugwi. Pekwahava'ja ti ganhi'igagwera. Ymya uvame Galiléia pe ga omombe'u pe me.

⁷ Ga e'i pe me: “Okote varuhuve'ga po pe ti ga tanhimondouka nehẽ. Ga ti tajijuka ji mbovyruka yva rehe nehẽ. Nhimanorẽ mokõi jikira py'rovo ti ji takwera nehẽ yvyakotyva'ero yvagipeva'ero no.” A'ea Jesus'ga e'i onhimombe'gwovo pe me ikwehe'i, ei ga kunhangwera'ga pe.

⁸ A'ero kunhangwera'ga ikwahava'javi Jesus'ga nhi'igagwera.

⁹ Ga hemi ikwaruhua hugwi Jesus'ga ryvyagwera hugwi ogwovo onzeve'ga pyri Jesus'ga moirũhara'ga pyri. Ovahemame ga imombe'upavi ga pe Jesus'gareheve'ga pe nhaporemno.

¹⁰ Maria Madalenahẽa omombe'u Joanahẽa pavẽi. Tiago'ga yhẽa Mariahẽa omombe'u gapavẽive'ga pavẽi kunhangwera'ga. Ga nhaporemno omombe'u Jesus'ga moirũhara'ga pe.

¹¹ Emo ga ndogweroviari kunhangwera'ga remimombe'ua.

—Onhi'i tehe ga, ei ga.

¹² Pedro'ga ki a'e te ga vyri onhana ogwovo ikwaruhua pyri Jesus'ga ryvyagwera pyri tahepia ti ji javo. Ovahemame ga apyni hepiaga ikwaruhua pype. A'ero ga hepiagi Jesus'ga ra'oa hokava. Linho apopyra Jesus'ga ra'oa hokava. A'ea jate ga hepiagi ipype. A'ero ga hoi gwonga pe ojapyakaheteavo hehe onhimomby'avo.

Jesus'ga gwupiti mokonhava'ea ogwovo Emaús pe

(Marcos 16.12-13)

¹³ A'ea rupi te kiro Cleopas'ga homemei cidade'i pe Emaús pe Jesus'gareheve'ga. Emaús oko irupe dez quilõmetros gwerevi cidade de Jerusalém hugwi.

¹⁴ Ohorame ga nhomonhi'imbavi Jesus'ga rehe gajukahava rehe onhonhi'ïpondekwava hehe.

¹⁵ Ga nhomonhi'igame Jesus'ga tuhẽ ga ndupitigi ogwovo ga ndupi.

¹⁶ Ga nombaragwahavi Jesus'ga rehe.

¹⁷ Kiro Jesus'ga ei ga pe:

—Gara rehe pe nhonhi'ïpondekwavi pejigwovo ve pea rupi pevy'are'yma? ei Jesus'ga.

A'ero ga pytai.

¹⁸ Kiro Cleopas'ga ei Jesus'ga pe:

—Nde ko ojipeahugwiva'ero erepytaahi'vi kiro Jerusalém me ikwahave'yma tiruahüva'ea agwamova'ea Jerusalém me naerũ? Nde jate po nderekwahavi! ei ga.

¹⁹ —Gara pe pe ei? ei Jesus'ga.

Omaragwahave'yma ga rehe ga ei:

—Tiruahüva'ea Jesusva'ea pe Nazarépeva'ea pe, ei ga. Jesusva'ea ko Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea, ei ga. Ipopoaka hete ahe japovo ahemonhimomby'ava'ea nhandegwyrive'ga mbo'eavo Tupana'ga nhi'iga rehe. Jukwaha a'ero Tupana'ga nhimohema ahe rehe. Horyory nhandegwyrive'ga ahe rehe no ga ipopoaka hete javo.

²⁰ Ikwava'ehara'ga nduvihava'ga nhanderuvihava'ga pavẽi omondo Jesusva'ea Pilatos'ga po pe te'i ti ga pembovy ti Jesus'ga javo. Ga ahe mbovyruka yva rehe ahe jukauka.

²¹ —Ore ki a'e te ore roryroryvamo ahe rehe novia. Oroyvyteri pe ore ei: Tupana'ga ga mbuhuruka nhande pyri israelitasva'ea pyri embopiro'y ti ga javo. A'ea ore ei novia. A'ereki ga ahe jukauka. Kiro mokõi ahe kiri omanorẽ.

²² —Oro kunhangwera'ga - kiroki ga ojiko Jesusva'ea rehe ore ja - gahā ore monhimomby'a hete oji'i. Oho jipe ga ypyhaji ve ovahema itaruvihavuhua kwaruhu pe ahenongai pe oji'i.

²³ Ndohepiagi ga Jesusva'ea ra'oa ipype. A'ero ga jivyri ore pyri imombe'gwovo. E'i ga: "Yvagipeve'ga Tupana'gapyrive'ga ojipiuka ore ve Jesus'ga mombe'gwovo!" ei ga. "Okoji Jesus'ga,' ei Tupana'gapyrive'ga ore ve." A'ea kunhangwera'ga ei oji'i.

²⁴ A'ero orepysteripeve'ga hoi ikwaruhu pe ahenongai pe hepiaga. "Kunhangwera'ga omombe'u katu reki ahenongavagwera ore ve ko," ei ga imombe'gwovo ore ve. Ga ndohepiagi Jesusva'ea, ei mokonha'ga Jesus'ga pe imombe'gwovo.

²⁵ —Ikwahave'yruhūva'ero pe ndaperoviapaportari Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea nhi'iga, ei Jesus'ga mokonha'ga pe.

²⁶ Ymyahū ahe e'i ganhi'iga mombe'gwovo: "He'yiva'ea ti tahahy Cristo'ga pe nehē. Toki ti ga yvagi pe okovo ganduvihavuhuhetero ji pavēi nehē,' ei Tupana'ga," ei ahe. A'ea Tupana'ga opota, ei Jesus'ga imombe'gwovo ga pe. A'ea pe ndaperoviari naerū? ei Jesus'ga.

²⁷ A'ero ogwovo ve ga pavēi pea rupi Jesus'ga ga mbo'e ypy Moisésva'ea rembikwatijara rehe - kiroki a'ea omombe'u ga. Aerē ga ga mbo'ei Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea rembikwatijara rehe nhaporemō - kiroki a'ea omombe'u ga no.

²⁸ Kiro ga ndugweri cidade'i pe. A'ea pe mokonha'ga ei toropyta avo javo. Jesus'ga oho gweri a'ero ga hugwi.

²⁹ A'ero ga ega'ei ga pe:

—Epyta ore pyri. A'ereki ka'aru hete kiro. Ypytū gweri.

A'ea ga ei ga pe ga mombytavo ojipyri. Oki ga ganonga pype ga ndupi a'ero opytavo ga pyri.

³⁰ Aerē oapygame mesa pyri ga pavēi ga ipyhygi pāo onhi'iga Tupana'ga pe hehe ndepyry hete nde imbuhua ore ve javo. Kirē ga haygwe'rogwe'rogi pāo imondomondovo ga pe.

³¹ Kiro ga mbaragwahavi ga rehe a'ero ga repiaga ve.

—Jesus'ga tuhē reki! ei ga.

Nanime ga ndiukwahavi oka'nhyima ga hugwi.

—Tenagwe! e te ga.

³² Ojohupe ga ei:

—Ikatu hete nhandevyteri pe nhande mbohoryoryva ga nhi'igame nhande ve onhi-mombe'gwovo pea rupi nhande mbo'eavo Tupana'ga rembikwatijarukara rehe, ei ga.

³³ Kotihī ga po'ami ojivya ogwovo Jerusalēm me. Ovahemame ga onzeve'ga ndepiagi.

Onhimono'ogipe onzeve'ga onhipavēive'ga pavēi. Mokonha'ga pe ga ei:

³⁴ —Nhandepojykaharete'ga okwera tuhē ovya onongava hugwi Jesus'ga. A'iti a! Okoji ga. Ojipiuka ga Simão Pedro'ga pe heaji'i, ei ga mokonha'ga pe.

³⁵ A'ero mokonha'ga ei ga pe:

—Ore ga repia no. Ore horame pea rupi Jesus'ga hoi ore rupi onhimombe'gwovo ore mbo'eavo Tupana'ga nhi'iga rehe. A'ea rupi ore norombaragwahavi ve ga rehe. Aerē ga haygwe'rogame pāo ore mbaragwahavi ga rehe, ei ga imombe'gwovo.

Jesus'ga ojipiuka gwemimbo'eharava'ea pe

(Mateus 28.16-20; Marcos 16.14-18; João 20.19-23; Atos 1.6-8)

³⁶ Ga a'ea mombe'urame nanime Jesus'ga jipiukari o'ama gapyteri pe. Ga e'i:

—Tupana'ga ti tonogatu pepy'a! ei ga ga pe.

³⁷ Anhaga po javo ga piryiro okyhyjiheteavo.

³⁸ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Maraname pepy'a oko tehe? A'ero pe kyhyjihetei. Maraname pe ndaperoviari? "Mara'ngu po Jesus'ga tuhē?" pe'e pe pejiyvyteri pe, ei Jesus'ga ga pe.

³⁹ Pehepia ti jipoa jipya reheve. Hepiagame po ti pe mbaragwahavi ji rehe a'ero. Pepyhy ti jira'oa nhika'ga reheve ji kwahava. A'ereki anhaga ndaha'oi. Nikagi. Ji ki a'e te ji ra'oro. Ji kagamo, ei Jesus'ga ga pe.

⁴⁰ Onhi'igirē ga hepiukari ga pe opoa opya reheve.

⁴¹ Gworygworyva gwaramo ga ndogweroviari ve. A'ereki ga e'i oyvyteri pe onhimomby'avo: "Po Jesus'ga tuhē, a'ero pyry hete!" ei ga. Ga nhimomby'arame Jesus'ga ei ga pe:

—Ndaperekoi pe mbatera? Ta'u ji.

⁴² Pira ga imondoi ga pe a'ero hehyripyra heiretea reheve.

⁴³ Ipyhyga ga i'ui ga gwepiagame.

⁴⁴ Aerē ga ei ga pe:

—Ymyaī ji nhimombe'umbe'ui pe me jiruvame pe pyri. A'e ji pe me: Moisésva'ea remimbo'eagwera aherembikwatijaripyra ji mombe'u Tupana'ga nhi'iga

mombe'uharava'ea rembikwatijariipyra pavēi, a'e ji pe me. Ji mombe'ui no ikwatijariipyra Salmos, a'e ji ikwehe. Tako pa ti ji ikwatijariipyra rupi nehē - kiroki a'ea ji mombe'u, a'ea'e ji pe me ikwehe, ei Jesus'ga ġa pe.

⁴⁵ Kiro ga ikwahavukari ġa pe Tupana'ga nhi'īga aherembikwatijariipyra.

⁴⁶ Imombe'gwovo ga ei:

—Ikwatijariipyra e'i: "Tahahy ti Cristo'ga pe. Omano po ti ga nehē. Mokōi okira py'rovo ti ga tokwerava'ja gwyvyagwera hugwi.

⁴⁷ Cristo'gareheva'ero ti ġa tomombe'u katu Cristo'ga vvyakotyve'ġa gwyriveve'ġa pe nhaporemō. Te'i ti ġa ġa pe: 'Tapevy'ari ti pejikote'varuhua rehe pejipohia jugwi heroji-jyjijyita pejeaporoġita. A'ero po ti Tupana'ga imombohetei pendekote'varuhua pe hugwi nehē ikwahava'jave'yma nehē.' A'ea po ti ġa tomombe'u katu Jerusalémmeve'ġa pe na'ē. Aerē po ti ġa tomombe'u katu ojipe'ġa pe nhaporemō." A'ea ikwatijariipyra e'i, ei Jesus'ga ġa pe.

⁴⁸ —Oro pe, ei Jesus'ga ġa pe. A'ea pe ikwahapavi. A'ero ti pemombe'u.

⁴⁹ Ji rendu ti! ei Jesus'ga. Ymyahū Tupana'ga ei: "Jira'uva po ti pe pojykai nehē," ei jiruva'ga pe me, ei Jesus'ga. Pepyta ti cidade de Jerusalém me gara'uva rura pota aerē po ti gara'uva tuhu nehē javo. A'ero jihi po ti gara'uva mondoukari yvaga hugwi pe pojykauka jupe pe mbopopoakaruka nehē, ei Jesus'ga ġa pe.

*Jesus'ga reroġohava yvaga pype
(Marcos 16.19-20; Atos 1.9-11)*

⁵⁰ A'ero Jesus'ga hoi ġa nenonde ġa nderogwovo cidade de Betânia kotyi ve. Opoa mondovo ga pe ga ei Tupana'ga pe:

—Emombyry ti ġa pe.

⁵¹ Onhi'īga ve Tupana'ga pe ga hoi ġa hugwi. Kiro gareroġohava yvaga pype.

⁵² Ombohete ġa ga. Kirē ġa jivyri ogwovo Jerusalém me gworygworyhetero.

⁵³ Nane'yumi ġa hoi opytavo ojatykahavuhua pype Tupana'ga mboheteavo ndepyr̄y hete nde javo.

JOÃOVA'EA OMOMBE'U JESUS CRISTO'GA O Evangelho de João

Jesus Cristo'ga okwahavuka Tupana'ga nhande ve

¹ Jypya yvya apoa renonde Tupana'ga reaporogita kwahavukahara'ga rekojipei hako. Tupana'ga pyri ga ruvi ga rerekovo. Ga ko Tupana'ga tuhê oko.

² Yvya apoa renonde akoja'ga rekoji Tupana'ga pavêi gakwahavukahara'ga.

³ Ga pe Tupana'ga oapopavuka mbatera. Ojipe'ga pe rûi Tupana'ga oapouka. Okwahavukahara'ga pe jate ga oapouka mbatera hako.

⁴ Tupana'ga kwahavukahara'ga tuhê oko po rimba'e. A'ero ga jara'ga mongopavi ga monguva. Ga vvyakotyve'ga mongoi. A'ero ga Tupana'ga kwahavukari ga pe no. Arimo nhande tihepia katu mbatera kwahavaḡwama mytu'êro ḡwaramo. Na ja ga imomytu'êi vvyakotyve'ga akaḡi pe tokwaha ti ga Tupana'ga javo.

⁵ Ypytunarupive'ga ndokwahavi hepiage'yma ḡwaramo. Ypytunarupive'ga jave'ga – ga ndokwahavi Tupana'ga okote'varuhuavo – ga pe ga Tupana'ga mombe'umbe'ui no tokwaha ti ga ga javo. Ga omombi pota Tupana'ga kwahavaḡwama novia. Ndopigi reki. A'ereki Tupana'ga mombe'ua ikwahy ve ojipe'ga ndehe ga kwahavuka ga pe.

⁶ Nahâ ko ahe ikwehe. Ahe ve ga ei João Batista. Tupana'ga e'i ahe ve:

–Emombe'u ti ga pe jikwahavukahara'ga, ei Tupana'ga ahe ve.

⁷ A'ero João'va'ea ruri ga mombe'ḡwovo ikwehe.

–Tamombe'u ti ga pe me tapejiko pa ti ga rehe javoji, ei ahe, kiroki ga Tupana'ga kwahavuka nhande ve, ei João'va'ea ikwehe.

⁸ Ahe ko imomytu'êhara'ga rûi.

–Akoja'ga mombe'ḡwovo reki ji ruri, ei ahe, kiroki ga omomytu'ê Tupana'ga kwahavuka nhande ve, ei João'va'ea ikwehe.

⁹ Gaha ko imomytu'êharetero. A'ero ga ruri imomytu'embava vvyakotyve'ga akaḡi pe tokwaha pa ti ga Tupana'ga javo.

¹⁰ Yvya koty ga ruvi ikwehe. A'ea tuhê Tupana'ga oapouka ga pe hako vvyakotyve'ga ndeheve. Vvyakotyve'ga ki a'e te ndogweroviari ga.

¹¹ Ogwryi pe ga ruri ikwehe gwe'ya'ga pyri judeus'ga pyri. Ga ki a'e te ndokoi ga rehe.

¹² Kiroki ga oko reki ga rehe – ga pe ga ei a'ero: “Pejiko pe ji rehe,” ei ga. “Kiro ji pe mongoi Tupana'ga ra'yramo a'ero,” ei ga ga pe.

¹³ Vvyakotyve'ga ko na ta'y. Akwaimbae'ga ta'y pota ḡwembireko'ga nderekovo. Aerê ḡanda'ra'ga ari ga hugwi a'ero. Na rûi reki ga nhande mongoi Tupana'ga ra'yramo. Nhande xajiko Tupana'ga kwahavukahara'ga rehe. A'ero Tupana'ga ei nhande ve: “Jira'yramo ko pe ndekoi kiro pejikoga ḡwaramo ga rehe,” ei Tupana'ga.

¹⁴ Tupana'ga kwahavukahara'ga onhimongouka vvyakotyve'a'ero a'ero ikwehe Jesus Cristo'ga. Igwete ga ruvi orepyteri pe ikwehe. Ga nhande arê hete imombyryva nhande ve. Ga okwahavuka katu Tupana'ga nhande ve no. A'ereki ga jate ko Tupana'ga ra'yretero. Igwete ore nhimombaragwahavi garuvihavuhuhetea rehe garuva'ga ruvihavuhuhetea rehe.

¹⁵ João Batistava'ea omombe'umbe'u ga ikwehe. Ahe e'iahy ga pe ikwehe:

–Gaha ji amombe'u pe me oji'i, ei ahe. “Aerê po ti ga ruri pe nderekovo nehê,” a'e ji oji'i, ei ahe. “Ga huvihavuhuhetero. Ji ki a'e te ako tehe reki. Jypya vehevi ji reko'e'ymame ga okoe'ymi,” a'e ji pe me oji'i, ei João'va'ea ikwehe.

¹⁶ Ga pyry hete tuhê nhande aromo. A'ero nhande ve nhaporemo ga imombyryvi jipi. Igwaigwavete ga imombyryva'ja'javi nhande ve.

¹⁷ Moisés'va'ea pe Tupana'ga ombuhuruka onhi'iga hako tohendu katu ti ga javo. Jesus Cristo'ga pe ki a'e te Tupana'ga nhande arôheteuka.

–Emombyry ti ga pe, ei Tupana'ga ga pe. Ji kwahavuka katu ti ga pe no, ei ga Jesus Cristo'ga pe.

Na tuhê Jesus Cristo'ga rekoji a'ero.

¹⁸ Vvyakotyve'ga ndohepiagangavi Tupana'ga. Gara'yra'ga jate – ga tehe ko Tupana'ga ra'yretero – gaha jate ko ojikoty'a Tupana'ga pavêi. Gaha okwahakatuuka Tupana'ga nhande ve a'ero.

João Batistava'ea onhimombe'u

¹⁹⁻²⁸ Igwete judeus'ga nduvihava'ga ga mbuhurukari ojipyri mbatera kwava'êhara'ga – ga okwava'ê mbatera Tupana'ga pe jipi. Igwete ga ei ga pe ḡapokohara'ga pe no levitas'ga pe. Ga pe – ga ko fariseus'ga – ga pe judeus'ga nduvihava'ga ei:

–Peho to João Batista'ga pyri tonhimombe'u ti ga pe me nehē, ei ga ga pe.

A'ero ga hoi cidade de Jerusalém hugwi ogwovo João Batistava'ea pyri – perope ahe ga mobatiza paranahūa aherovai Jordão aherovai. Cidade de Betânia ira'agwe te jugwi. Pevo ga hoi javo Joãova'ea pe.

–Mome ahe nde? ei ga ahe ve. Enhimombe'u ti ore ve torokwaha ti nde, ei ga.

Ahe ni'mbei ga pe a'ero. Onhimombe'u katu ahe ga pe tajikwaha ti ga javo.

–Ji ko ga rui – kiroki ga pe Tupana'ga e'i: "Amondo jo ti ga vyakotyve'ga pyri ganduvihavuhetero nehē Cristo'ga," ei ga. Ji ko ga rui, ei ahe.

–Marā naerū? ei ga ahe ve. Nde po Eliasva'ea ekwerava ejvyva hugwi? ei ga.

–Ji ko ahe rui, ei ahe.

–Nde ereko Tupana'ga nhi'iga mombe'uharamo a'ero – kiroki ga Moisésva'ea omombe'u hako uhu ti ga javo hako? ei ga ahe ve.

–A'ea rui ko ji, ei ahe.

–Mome ahe nde naerū? Enhimombe'u ti ore ve toromombe'u ti ga pe – kiroki ga ore mbuhu nde pyri, ei ga. Marā ti nde nhimombe'ui ore ve nehē? ei ga ahe ve.

–Pehendu ti nhinhi'iga a'ero, ei ahe. Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea Isaiasva'ea omombe'u nhogwenonde ojipe'ga rembi'ea gwama hako, ei Joãova'ea. Nahā Isaiasva'ea ei hako:

“Ojipe'ga nhi'iga po ti hahyahi

ga erame ga mbo'eavo ongae'yi me nehē,” ei ahe.

“E'i po ti ga ga pe:

'Pemboavujikwe ti pehea imbohupikatuavo huvihava'ga pe

tuhu ti ga nhande pyri javo,' e po ti ga,” ei Isaiasva'ea hako, ei ahe.

Jihi ko a'ea, ei Joãova'ea onhimombe'gwovo ga pe. A'eahy ji javo ojipe'ga pe: “Penhimboavujikwe ti pejipohia pejikote'varuhua hugwi tuhu ti nhandepojykaharete'ga nhande pyri javo,” a'e ji, ei Joãova'ea onhimombe'gwovo ga pe.

A'ero ga ei ahe ve:

–Marā a'ero? Nahā nde ei ore ve: “Ji ko Cristo'ga rui Tupana'ga remimbuhurukara'ga rui,” ere ko nde, ei ga. “Eliasva'ea rui ko ji no,” ere ko nde, ei ga. “Ji ko akaja'ga rui Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ga rui,” ere ko nde ore ve, ei ga. Maranuhūrame nde okoteheva'ero ga mobatizai naerū? ei ga Joãova'ea pe.

–Jihi amobatiza ga yhya pyvō jipi, ei ahe. Pepyteri pe ojipe'ga ami okovo. Emo pe ndapekwahavi ga, ei ahe ga pe. Gaha po ti oko pe pyri huvihavuhetero nehē, ei ahe. Huvihavuhu hete tuhē ga, ei ahe. Ji ki a'e te okoteheva'ea, ei Joãova'ea ga pe.

Nhanderekote'varuhua mombohara'ga

²⁹ Ko'emame Joãova'ea Jesus'ga repiagi ga rurame ojipyri. A'ero ahe ei jara'ga pe:

–Pehepia ga! ei ahe. Pevo ga rekoi – kiroki ga cordeiro ja, ei ahe. Ikwava'ehara'ga ojuka cordeiros jipi Tupana'ga ti tomombo nhanderekote'varuhua a'ero javo, ei ahe. Cordeiro ja po ti ga manoi nehē no. A'ereki Tupana'ga ga mbuhuruka nhande pyri tomano ti ga imomboo vyakotyve'ga ndekote'varuhua javo, ei Joãova'ea ga pe.

³⁰ Amombe'u ji ga pe me oji'i cordeiro'jave'ga, ei ahe. “Pe pyri po ti ga rekoi jihoheva'ero. A'ereki jypya vehevi ji rekoe'ymane ga okoe'yimi po rimba'e,” a'e ji pe me oji'i, ei ahe Jesus'ga mombe'gwovo ga pe.

³¹ –Ymya ji ei: “Ma'ga po ti Tupana'ga ombuhuruka nhande pyri nehē tomombo ti ga gandekote'varuhua javo?” ei ahe. Kirogwe ji ga kwahavi. A'ero ji ga kwahavukari jire'yja'ga pe israelitas'ga pe. Nurā ji ruri pe mobatizavo yhya pyvō tapekwaha ti ga javo, ei Joãova'ea ga pe.

³²⁻³³ Igwete Joãova'ea Jesus'ga mombe'ukatui ga pe:

–Ndakwahavi ppy ji ga ma'ga po ti Tupana'ga ombuhuruka javo, ei ahe. Emo Tupana'ga – gaha ji mbuhuruka ga mobatizauka yhya pyvō – ga e'ji ve: “Erehepia po ti nde jira'uva rura ga pyri nehē. Ojy po ti jira'uva opytavo ga pyri nehē,” ei Tupana'ga ji ve, ei ahe. “Gaha po ti aerē pe pojykauka jira'uva pe nehē a'ea ti tapemongo Jesus'gareheva'ea javo,” ei Tupana'ga ji ve, ei ahe. Ahepia tuhē ji Tupana'ga ra'uva rura a'ero oji'i, ei ahe. Inambua ja koi ijyvi yvaga hugwi opytavo ga pyri oji'i.

³⁴ Ahepia tuhē ko ji oji'i, a'e ji, ei ahe. Nurā ji ei pe me: Akaja'ga tuhē koi Tupana'ga ra'yra'ga, ei Joãova'ea.

Jesus'ga remimbo'eppyharava'ea

³⁵ Ko'emame Joãova'ea rekoa'javi onhi'iga mokonha'ga pavēi gwemimbo'ehara'ga pavēi o'ama.

³⁶ Igwete ahe hepiagi Jesus'ga kwava.

—Pevo ga hoi cordeiro'jave'ga! ei João'va'ea ga mombe'gwovo ga pe. Cordeiro ja po ti ga manoi nehê. A'ereki Tupana'ga ombuhuruka ga nhande pyri tomano ti ga gândekote'varuhua imomboava javo, ei ahe.

³⁷⁻⁴⁰ João'va'ea remimbo'ehara'ga gwendu memei ahenhi'iga André'ga. A'ero ga hoi Jesus'ga reviri. Igwete Jesus'ga jirovagi ga ndepiaga gweviri.

—Gara? ei ga.

—Mome nde ruvi? ei ga ga pe.

—He pejijo hepiaga, ei ga ga pe.

A'ero ga hoi ga rupi garuhava repiaga. Ka'aru quatro horas rupi ga hoi. Igwete ga nhomonhi'inhi'igi upa kwara hoa rupi.

⁴¹ Kiro André'ga hoi na'ê oirũ'ga pyri Simão Pedro'ga pyri.

—Orohepia ore Messias'ga Tupana'ga remimbuhurukara'ga, ei ga Simão'ga pe. (Cristo'ga pe judeus'ga e'i Messias.)

⁴² A'ero André'ga Simão'ga reruri Jesus'ga pyri. Simão'ga repiagame Jesus'ga ei ga pe:

—Ndehe ko Simão João'ga ra'yra, ei Jesus'ga ga pe. Cefas po ti nderera nehê, ei ga Simão'ga pe. (Cefas'ga pe judeus'ga e'i Pedro. A'ea ko Ita.)

Jesus'ga ombuhuruka ahe ojiheva'ero

⁴³ Ko'emame Jesus'ga ei:

—Taho ti Galiléiapeve'ga gwyrri pe.

Oho na'ê ga Filipe'ga pyri.

—Herejo ji rupi nhiremimbo'eharamo, ei ga Filipe'ga pe.

⁴⁴ Filipe'ga ko cidade de Betsaidapeve'ga – perope André'ga u Pedro'ga pavêi.

⁴⁵ Aerê Filipe'ga hoi Natanael'ga pyri javo.

—Orohepia ore ga – kiroki ga Moisés'va'ea omombe'u ikwatijarame gwemimbo'eagwera hako, ei Filipe'ga ga pe. Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea okwatija ga no ga mombe'gwovo hako, ei ga. Ga tuhê ore orohepia. Ga ko Jesus'ga José'va'ea ra'yra'ga. Cidade de Nazaré pe ga ruvi, ei ga Natanael'ga pe.

⁴⁶ —Nazaré! ei Natanael'ga. Imombyryva'ea nduri tuhê pea hugwi, ei ga ga pe.

—Herejo xaho ji rupi a'ero terehepia ti ga, ei Filipe'ga ga pe.

⁴⁷ Natanael'ga rurame Jesus'ga ga repiagi.

—Kiro ki ga u israelitapyryvamo, ei Jesus'ga ga mombe'gwovo. Ga ni'mbeangavi jipi ojipe'ga moandyje'yma, ei ga Natanael'ga mombe'gwovo.

⁴⁸ —Marã nde ikwahavi jireaporoğita naerũ? ei Natanael'ga ga pe.

A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Irupe ko nde reko'i oji'i novã, ei ga. Filipe'ga ea renonde nde ve ji orohepia reki. Figueira ağı pe nde reni, ei Jesus'ga ga pe.

⁴⁹ —Jesus, ei Natanael'ga. Tupana'ga ra'yra tuhê ko nde! ei ga. Nde ko israelitas'ga nduvihavuhuhetea tuhê! ei ga Jesus'ga pe.

⁵⁰ Igwete Jesus'ga ei ga pe a'ero:

—A'e ko ji nde ve ko: “Orohepia ko ji nde rename figueira ağı pe.” A'ero nde jikogi ji rehe, ei Jesus'ga ga pe. Aerê po ti ji koji'iheteva'ea japo'i nehê ahemonhimomby'aheteva'ea nehê. A'ea po ti nde erehepia nehê no, ei ga Natanael'ga pe.

⁵¹ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Tamombe'u katu tuhê kiro pe me, ei ga. Tamombe'u ti jijihe'ara Tupana'ga rehe, ei ga. A'ea'java'ea ko nahã a'ero. Pehepia po ti pe yvaga rovapytymba'vogipyra, ei ga. Pehepia po ti pe Tupana'gapyrive'ga jiuupiupira gajivyjivira ji pyri nehê no, ei ga. Nahã ko ji ajihe'a Tupana'ga rehe nhiremimbuhurukara'ga rehe, ei Jesus'ga. Oronhomonhi'inhi'ige'ymi ore orojogwerekokatuaavo ga pavêi. Nahã po ti pe me nehê no, ei Jesus'ga ga pe.

2

Jesus'ga ombote yhya vinhoramo

¹⁻² Mokõi Jesus'ga kiri ogwovo torvyi pe cidade de Canã pe – perope Galiléiapeve'ga gwyrri pe. A'ereki ga Jesus'ga mondouka ganembirekohava repiagauka. Ga Jesus'ga remimbo'ehara'ga mondouka no. Igwete Jesus'ga hoi hepiaga torvyva. Jesus'ga yembora pevo oko ga pyri no. Torvyva apopave'ymame momina ga hugwi vinho.

³ A'ero Jesus'ga yembora ei Jesus'ga pe:

—Momina kiro vinho ga hugwi, ei ahe Jesus'ga pe.

⁴ —Maraname nde ei ji ve kiro a'ea rehe? ei ga ahe ve. A'ereki ndohoi ve hepiukara apiavo. Ağwamo rüi po ti ji hepiukapavi Tupana'ga popoakara ga pe nehê, ei ga o'yembora pe.

⁵ Igwete ahe ei ga pe – kiroki ga opoko torvyva repiakatuhara'ga – ga pe ahe ei:

—Jira'yra'ga erame pe me penhi'ipo'ru ti ga, ei ahe'ga pe.

⁶ Pevo gwereko yhya ryrua ita apopyra. A'ereki judeus'ga nane'yimi ojipyhepyhei. Oheohei'ga mbatera jipi no nahã nhande nhimombryryvi Tupana'ga pe javo. Nurã gwereko pevo mbohapyrete seis yhya ryrua. Inainani gwereko he'yjuhu cem litros gwerevi ipype tynahemame.

⁷ Igwete Jesus'ga ei hepiakatuhara'ga pokohara'ga pe a'ero:

—Peheka'voka'vo ti yhya ipype. Pemotynahê hete ti imohina, ei ga.

A'ero'ga imotynahenahêhetei ino'ga hyrua pype.

⁸ Igwete ga ei'ga pe:

—Pejara ti kiro yhya herogwovo toryva repiakatuhara'ga pe, ei ga'ga pe.

A'ero'ga herohoi yhya ga pe to'u ti ga hepiaga javo.

⁹ Yhya rüi reki ga i'urame. Vinho reki yhya mbotepyra ga i'ui hepiaga. Ndokwahavi ga yhya mbotea vinhoramo. Gapokohara'ga ki a'e te okwaha hete Jesus'ga remimbotea. Igwete ga i'ui hepiaga. A'ero ga hambirekove'ga mbuhurukari ojipyri javo ga pe.

¹⁰ —Nde ko ore atyvi, ei ga hambirekove'ga pe. Ore oromondo ppy vinho heheva'ea toryvarupive'ga pe, ei ga. Kirê'ga i'uheterame ore imondoi ndaheiva'ea ga pe. A'ereki i'uheterame ga nonhimombaragwahavi ndaheiva'ea rehe. Nde ki a'e te nerembuhuri ppy heheteve'ea kirogwe imbhua ore ve, ei ga ga pe.

¹¹ Jesus'ga ombote yhya vinhoramo cidade de Caná pe Galiléiapewe'ga gwyrri pe ikwehe. A'ea ppy ga oapo ahemonhimombryry'ava'ea hepiuka'ga pe gweaporo'gita Tupanamó. Nurã garemimbo'ehara'ga jikohetei ga rehe.

¹² Aerê Jesus'ga hoi cidade de Cafarnaum me. Ga'yembora oho gairü'ga pavêi. Garemimbo'ehara'ga oho'ga ndupi no. Pevo ga pytaahi'vi upa.

Jesus'ga omo'emba ahe ahejatykahavuhua hugwi

(Mateus 21.12-13; Marcos 11.15-17; Lucas 19.45-46)

¹³ Aerê Jesus'ga hoi cidade de Jerusalém me. A'ereki judeus'ga toryva gwereko gweri. Páscoa ei ga akoja pe. A'ea rupie'yimi judeus'ga japyakai uragwera rehe Egitopeve'ga gwyrri hugwi.

¹⁴ Igwete Jesus'ga hoi judeus'ga jatykahavuhua rokari pe'ga ndepiaga. Pevo ga ndekoi ima'ema'eamo mbatepyryva itambere'ia pyhyga'ga hugwi. Yuranuhã bois'ga ima'ema'êi ovelhas. Inambu'ia'ga ima'ema'êi upa. Mesa pyri jara'ga neganeni hajiheve'ga itambere'ia ipyhypyhyga judeus'ga itambere'ia ikwepykwepyga imondovo'ga pe.

¹⁵ Ga ndepiagame Jesus'ga japo'i yhypohama'ga nupanupamo ipyvô'ga mo'embava'ga mondovo ojatykahavuhua rokara hugwi. Ovelhas ga imo'emo'êi, bois ga imo'emo'êi imonhamonhana imondovo. Ombojirejire'ga itambere'ia kwepykara'ga mesa heka'voka'vogauka gaitambere'ia jugwi.

¹⁶ Igwete ga ei'ga pe – kiroki'ga oma'ema'ê inambu'ia:

—Peroho ti kia jugwi! a'e te ji, ei ga. Tapema'ema'êa'javuhui mbatera avo jiruva'ga rongape! ei ga'ga pe.

¹⁷ A'ero garemimbo'ehara'ga ikwahava'javi Tupana'ga rembikwatijarukara. Igwete ga ei ojohupe:

—A'ea pe reki ikwatijara i'ei Cristo'ga nhi'iga mombe'gwovo, ei ga. Nahã Cristo'ga nhi'iga Tupana'ga pe hako:

“Nhi'agataruhu ji neronga rehe jipi toko katu ti ga ipype javoji,” ei ga.

“Nhi'agataruhua ji juka hete,” ei ga, ei ga.

Ikwatijara omombe'u jipe Cristo'ga nhi'iga'gwama, ei Jesus'ga remimbo'ehara'ga.

¹⁸ Kiro judeus'ga nduvihava'ga nduri javo Jesus'ga pe a'ero.

—Ma'ga nde mbuhurukaruha'ga mo'ëukara'gwama avo hugwi? ei ga. Po Tupana'ga nde mbuhurukari, a'ero po ti nde hepiukari gapopoakara ore ve ahemonhimombryry'ava'ea japovo, ei ga. A'ero po ti ore nde reroviari nehê Tupana'ga tuhê ga mbuhuruka javo, ei ga Jesus'ga pe.

¹⁹ Igwete Jesus'ga ei'ga pe a'ero:

—Po ti pe imbojypavi a'ga Tupana'ga ruhava imbote'varuhavovo nehê, aerê mokô'i nhande kirame ti ji imbovyra'javi imohina nehê, ei Jesus'ga'ga pe.

²⁰ Igwete judeus'ga nduvihava'ga ei ga pe:

—Nde ki ere'eteheuhu, ei ga. He'yjuhuva'ea rupi quarenta e seis anos rupi'ga poravykyvykyi japovo a'ga Tupana'ga ryrua, ei ga. Marã po nde gwehu kotihã japo'a'javuhui imohina mokô'i nhande kirame naerü? ei ga ga pe.

²¹ Gwa'oa pe reki Jesus'ga ei a'ea ko Tupana'ga ruhava javo.

²² Aerē Jesus'ga vyrame omanoa hugwi garemimbo'ehara'ga ikwahava'javi ga'eagwera. A'ero ga heroviari ga'eagwera Jesus'ga onhimombe'u katu javo. Igwete ga heroviari Tupana'ga rembikwatijarukara ahe ve no Jesus'ga ahe omombe'u ga kwatija javo.

Jesus'ga okwaha yvyakotyve'ga py'a

²³ Toryva rupi Páscoa rupi Jesus'ga rekoí cidade de Jerusalém me a'ero. Igwete ga hepiukari Tupana'ga popoakara ga pe ahemonhimomby'ava'ea japovo. Nurā ga jikojikogi ga rehe onhimongyavo.

²⁴ Jesus'ga ki a'e te ndojikogi ga ndehe a. A'ereki ga okwahapavipe yvyakotyve'ga py'a.

²⁵ Ga nde'i ojipe'ga pe: "Marā gandeaporogita?" A'ea ga nde'i. A'ereki ga okwahapavipe ga a.

3

Nicodemosva'ea uhu Jesus'ga pyri

¹⁻² Aerē Nicodemos'ga ruri Jesus'ga pyri ppytunimo. Ga ko judeus'ga moġitahara'ga fariseu'ga. Aerē ga ruri Jesus'ga pyri xanhomonhī ti javo.

—“Gaha ko nhanembo'ehara,” oro'e ore nde ve, ei ga Jesus'ga pe. “A'ereki Tupana'ga ga mbuhuruka nhande pyri tombo'e ti ga javo,” oro'e ore nde ve, ei ga. Tupana'ga opokogame jate ga hepiukari Tupana'ga popoakara nde ja ahemonhimomby'ava'ea japovo, ei ga ga pe. Nurā ore ei: “Tupana'ga ombuhuruka ga rerekovo,” oro'e ore, ei Nicodemos'ga ga pe.

³ Igwete Jesus'ga ei ga pe a'ero:

—Tamombe'u katu tuhē kiro nde ve, ei ga. Kiroki ga ojihuva'ja - ga pe jate po ti Tupana'ga ei: “Jihi ko ganduvihavuhuhetero,” ei Jesus'ga ga pe.

⁴ Igwete Nicodemos'ga ei a'ero:

—Marā po jyvuakave'ga jihui naerū? ei ga. Maranuhū po ga kia'javi oy'ga vvyteri pe o'ara'java naerū? ei ga Jesus'ga pe.

⁵ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Tamombe'u katu tuhē nde ve. Penhimobatizauka po pe yhya pyvō imomboruka pejikote'varuhua pejihugwi hamo, ei ga. Tupana'ga ra'uva po pe mboheaporogita pyahu hamo no, ei ga. Nane'ymame po ti Tupana'ga ndokoi penduvihavuhuhetero nehē penhimobatizaukare'ymame yhya pyvō gara'uva pe mboheaporogitapyahue'ymame nehē no, ei Jesus'ga ga pe.

⁶ Nhaney'ga nhande mbojihuvame nhande mbo'a, nhandera'o nhande a'ero yvyakotyva'ero, ei ga. Tupana'ga ra'uva nhande mboheaporogitapyahurame jate nhande reaporogitapyahuro a'ero, ei Jesus'ga ga pe.

⁷ Terenhimomby'auhui ti nhiremimombe'uagwera rehe ji erame nde ve: “Pejihuva'ja ti.” Nahā ti pe ndeaporogitapyahuro nehē. Erovia ti nhinhi'iga, ei ga Nicodemos'ga pe.

⁸ Nahā ko vvytua, ei ga. Gwemimbotarimo uhu okookovo. Pehendu pe tura novīa. Emo pe ndapekwahavi ma hugwi te turi javo. “Mome po ti ihoi nehē?” pe'ji pe no, ei ga. A'ea javijitehe ko Tupana'ga ra'uva ahe mboheaporogitapyahurame, ei ga. Gwemimbotarimo gara'uva rekerekoí. Emo pe ndapekwahavi marā javo. “Ma'ga po ti gara'uva ga mboheaporogitapyahu kiro nehē?” pe'ji pe, ei Jesus'ga ga pe.

⁹ —Maranuhū nanongara? ei Nicodemos'ga. Ndakwahavi ji a'ea, ei ga ga pe.

¹⁰ —Ndehe ko israelitas'ga mbo'ehara novīa. Nde nderekwahavi a'ea naerū? ei ga Nicodemos'ga pe.

¹¹ Tamombe'u katu tuhē nde ve, ei ga. Oromombe'u ore pe me orerembikwahavipyra. Orerembiepiagipyra ore oromombe'u pe me novīa. Emo pe ndaperoviarihu oreremimombe'uagwera, ei Jesus'ga ga pe.

¹² Yvyakotyva'ea ji amombe'u pe me. Emo pe ndaperoviari, ei ga. Ndaperoviari kaitu po ti pe nhinhi'iga nehē ji imombe'urame yvagipeva'ea pe me nehē, ei ga Nicodemos'ga pe.

¹³ Ndajiupihavi yvagi pe ikwahava mbatera ojyva imombe'gwovo, ei ga. Jihi jate reki aji pea hugwi imombe'gwovo a'itituhēva'ea pe me. A'ereki Tupana'ga ji mbuhuruka kokoty, ei Jesus'ga imombe'gwovo Nicodemos'ga pe.

¹⁴ Igwete Jesus'ga Moisésva'ea mombe'ui no. A'ereki ymya Tupana'ga e'i Moisésva'ea pe hako:

“Eapouka ti mboja ra'angava imbovyva yva rehe imo'ama,” ei ga ahe ve hako. Ongae'yi me ahe imbovyri ha'angava imohina a'ero tohepia ti mboja rembihu'upyra'ga javo. Kiroki ahe ojavavu hepiaga imohinipyra - oka'ē ahe hugwi. Nomanoi ahe a'ero. Aerē Tupana'ga ei: “Moisésva'ea ombovyruka mboja ra'angava yva rehe hako,” ei ga. “Na jitehe po ti ga ga mbovyri yva rehe no. A'ero po ti ga ga jukai nehē,” ei Tupana'ga gwa'yra'ga mombe'gwovo hako.

¹⁵ Nahā Tupana'ga ga momanoukari toko pyahu ti ga javo - kiroki ga ojiko ga rehe. Aerē po ti ga ndekoi Tupana'ga pyri yvagi pe nehē no.

¹⁶ A'ereki Tupana'ga oarō hete vvyakotyve'ga. A'ero ga gwa'yra'ga mbuhuri vvyakotyve'ga pyri ikwehe. Gara'yra'ga ko ojipeji hete ko ga rekoī ga pe. Emo Tupana'ga ga mbuhuri nhande pyri ga momanomouka nhande repyga toho ti ga yvagi pe nehē javo. Nurā nhandejikogame Tupana'ga ra'yra'ga rehe po ti nhande rekoī Tupana'ga pyri avuirama nehē. Ndiahoi po ti nhande hahyva'ea ruvihava pype a'ero nehē nhane-manorame nehē.

¹⁷ Gwa'yra'ga mbuhurame nhande koty Tupana'ga nde'i ga pe: "Eho ti ga pyri peko te'varuhu pe javo ga pe." Tupana'ga nde'i a'ea gwa'yra'ga mbuhurukame nhande koty. A'ereki ga gwa'yra'ga mbuhuruka avo togweru po ti ga ga ji pyri nehē javo.

¹⁸ Ga jikogame gara'yra'ga rehe Tupana'ga nde'ia'javi ga pe: "Peko te'varuhu pe." Ga jikogeymame Tupana'ga e'i jipe a'ea ga pe. Oko te'varuhu tuhē nanongara'ga. A'ereki ga ndojikogi Tupana'ga ra'yra'ga rehe - ga ojipeji oko gara'yreho.

¹⁹ Nahā a'ero. Mytu'ērame nhande ve nhande hepiagi mbatera ikwahava. A'ea'java'ea pe Cristo'ga ei a'ero urame yvya koty. "Tamomytu'ē ti ga pe, ei ga. A'ero po ti ga Tupana'ga kwahavi okovo katu nehē," ei ga novia. Emo ga ndokwahapotari Tupana'ga. A'ereki ga okote'varuhue'yimi. Oko hete ga okote'varuhua rehe jate a'ero - a'ea ypytuna ja ndokwahavukari ga pe. Nurā ko Tupana'ga eagwama ga pe.

²⁰ Okote'varuhurame ga ndokoi ga rehe - kiroki ga omomytu'ē ahe ve Cristo'ga. Ga ndokopotari tuhē ga pavēi. A'ereki ga e'i ojive: "Po ti ji rekoī Cristo'ga pavēi, a'ero po ti ga imboukwahavi jirekote'varuhua nehē," ei ga ojive.

²¹ Jararamo ki ga a'e te oko Tupana'ga reaporoḡita rupi okovo katu. Nanongara'ga oko pota tuhē Cristo'ga pavēi - gaha okwahapavuka ahe ve. A'ereki ga e'i: "Ji rekorame Cristo'ga pavēi po ti ojipe'ga ikwahavi jirekokatua nehē. A'ero po ti ga ei ji mombe'gwovo: 'Tupana'ga ga poko ga mongovo ḡwemimbotarimova'ea rehe,' e po ti ga ji mombe'gwovo a'ero nehē," ei ga. Nanongara Jesus'ga imombe'umbe'ui Nicodemos'ga pe ikwehe.

João Batistava'ea omombe'ua'ja Jesus'ga

²² Aerē Jesus'ga hoi Judéiapeve'ga gwyri pe ḡwemimbo'ehara'ga pavēi. Igwete Jesus'ga pytaahi'vi pevove'ga pavēi ga mobatizativavo.

²³ A'ea rupi João Batistava'ea rekoī ojipe'ga mobatizavo cidade de Enom me - a'ea ojopyri u cidade de Salim pavēi. A'ereki gwereko hete yhya pevo. Igwete pevove'ga hogahoi ahe pyri a'ero onhimobativavouka ahe ve.

²⁴ A'ereki a'ea rupi soldados'ga nomongiukari ve Joāova'ea cadeia pype.

²⁵ Aerē jararamo Joāova'ea remimbo'ehara'ga nhi'igavyari ojipe'ga pavēi judeu'ga pavēi. —João'ga ga mobatizaramo pyry hete okwahyro ga ndehe, ei aheremimbo'ehara'ga ga pe. A'ero judeu'ga ei ga pe:

—A'ea hohe te ikwahyro ga ndehe Jesus'ga ga mobatizaramo, ei ga ga pe.

²⁶ Nurā Joāova'ea remimbo'ehara'ga hoi ahe pyri javo ahe ve. —Akoja'ga, ei ga, kiroki ga oko nde pyri paranauhūa aherovai Jordão aherovai - kiroki ga nde eromombe'u ore ve oji'i, ei ga, kiro ga ga mobatizauhui no. Ohopavuhu reki ga ga pyri a'ero, ei ga imombe'gwovo ahe ve novia.

²⁷ Igwete Joāova'ea ei ga pe a'ero:

—Pyry hete reki ji ve ga hopavame ga pyri, ei ahe. Tupana'ga jate ombopopokaramo ahe popoakaramo a'ero okovo Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe, ei ahe. Nurā ga hopavi ga pyri. A'ea ko pyry hete ji ve, ei ahe ga pe.

²⁸ Pehe tuhē pehendu nhinhi'igagwera oji'i, ei ahe. A'ereki ji a'e katu nhinhi-mombe'gwovo pe me oji'i. "Ji ko Cristo'ga rūi nhanderekote'varuhua mombohara'ga rūi," a'e ko ji pe me oji'i, ei ahe. Ga renonde Tupana'ga ji mbuhurukari, ei Joāova'ea ga pe.

²⁹ —Nahā ga nembirekorame jipi, ei Joāova'ea. Hēapotahara'ga tuhē gwereko hēa, ei ahe. Gairū'ga reki hēapotahara'ga pokogi ḡanembirekoagwama. A'ero ga roryvamo hēapotahara'ga nhi'iga renduva hēa rerekoa mombe'urame, ei ahe ga pe. Hēapotahara'ga irū'ga ja ko ji, a'e ji pe me. A'ereki ji Jesus'ga poko. A'ero ji roryhetero ga hopavame Jesus'ga pyri ga rerekovo, ei ahe ga pe.

³⁰ A'ea ko pyry a'ero, ei ahe. Igwaigwavete po ti ga rekoī tuhē huvihavuhuhetero nehē. Ji ki a'e te igwaigwavete ji rekotehei tuhē nehē, ei Joāova'ea ḡwemimbo'ehara'ga pe.

Tupana'ga ombuhu Jesus'ga yvaga hugwi

³¹ Yvateahugwive'ga ko huvihavuhuhetero oko vvyakotyve'ga hohe. Yvyakotyve'ga vvyakotyva'ea rehe jate ga ndekoi. A'ea rehe jate ga nhi'igi no. Yvagahugwive'ga ko huvihavuhuhetero tuhē oko ga hohe pa.

³² Ga omombe'u gwembiepiagipyra gwemienduvipyra reheve. Ga ki a'e te ndogweroviarihu ganhi'iga.

³³ Kiroki ga gwerovia ganhi'iga – ga e'i a'ero: "A'itituhēva'ea tuhē Tupana'ga nhi'iga," ei ga.

³⁴ A'ereki Tupana'ga remimbuhurukara'ga omombe'u katu Tupana'ga nhi'iga. A'ereki Tupana'ga omondo gwa'uva ga pyri a'ea ti tokwahavuka pa ga pe javo. Nurā ga omombe'u katu Tupana'ga nhi'iga.

³⁵ Tupana'ga oarō hete gwa'ya'ga. A'ero ga ga mbopopoakarukari togwereco pa ti ga gwemimbotarimo.

³⁶ Kiroki ga ojiko Tupana'ga ra'ya'ga rehe hendukatuavo ganhi'iga – ga ndeaporogitapyahuro a'ero aerē okovo Tupana'ga pyri nehē. Kiroki ga nohendukatui ganhi'iga ojikoge'yma ga rehe – ga po ti ndohoi yvagi pe upa Tupana'ga pyri nehē. Ga e'i ga pe jipi peko te'varuhu pe javo.

4

Samariapeve'ea

¹ Aerē Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga nderohoi Judéiapeve'ga gwya hugwi. A'ereki ga okwaha ojipe'ga nhi'iga fariseus'ga pe. A'ereki ga e'iuhu fariseus'ga pe:

—João'ga omongo ojipe'ga ojiheva'ero ga mobatizavo, ei ga. João'gareheve'ga hohe'i the reki Jesus'gareheve'ga nde'yjuhuro – kiroki ga Jesus'ga omobatizauhu, e'iuhu ga ga mombe'gwovo fariseus'ga pe.

² Jesus'ga nomobatizai reki ga. Ga omobatizauka ga gwemimbo'ehara'ga pe.

³ Ganhi'iga ikwahavame Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga nderohoi Judéiapeve'ga gwya hugwi a'ero.

—Xajivy ti Galiléiapeve'ga gwya pe a'ero, ei ga.

⁴ Ga horame Jesus'ga ei:

—Samariapeve'ga gwya rupi po ti nhande hona'ēi nehē hamo, ei ga ga pe.

⁵ Aerē ga nduri cidade de Sicar pe a'ero Samariapeve'ga gwya pe. Ira'agwe u Jacóva'ea koagwera hugwi. Jacóva'ea omondo a'ea gwa'yra'va'ea pe Joséva'ea pe hako.

⁶ Jacóva'ea apoagwera ykwara pevo u no. Ahaji katu ga nduri. Igwete Jesus'ga apygi oina ykwara pyri. A'ereki ga ipykane'ō.

⁷⁻⁸ Igwete garemimbo'ehara'ga hoi cidade pe mbatera pyhyga. Nanime Samariapevehēa ruri yhya ti tajara javo. Igwete Jesus'ga ei hēa pe:

—Embuhu ji ve ya tay'u, ei ga hēa pe.

⁹ —Garamo judeuramo nde euhui ji ve embuhu yhya javo ji ve? Ji ki a'e te Samariapeve'ea, ei hēa ga pe. (A'ereki judeus'ga ndoihe'ari Samariapeve'ga ndehe ga arō'e'yma.)

¹⁰ A'ero Jesus'ga ei hēa pe:

—A'e ji nde ve: "Embuhu ji ve ya." Emo nde ndajikwahavi, ei ga. Nde nderekwahavi Tupana'ga remimbuhutehea no, ei ga hēa pe. Po nde ikwahavi hamo a'ero po nde ei ji ve embuhu ji ve akoja javo hamo, ei ga. A'ero po ji imondoi yhya ahemongohara nde ve hamo, ei ga hēa pe.

¹¹ A'ero hēa ei ga pe:

—Nderereko reki nde ijarahava, ei hēa. Irupehu yhya reni ykwara pype. Ma hugwi nde hereko yhya a'ero ahemongohara? ei hēa ga pe.

¹² Nhaneramonhava'ea Jacóva'ea gweja a'ga imohina nhandeygwavamo hako, ei hēa. Ahe tuhē oy'u avova'ea pyvō gwa'yra'va'ea pavēi hako. Gwenymbava yuranuhūa ahe omboy'u ipyvō no, ei hēa. "Ji ko koji'i tehe jiruvihavuhu nhaneramonhava'ea hohe'i tehe," ere po nde ji ve naerū? ei hēa ga pe.

¹³ Igwete Jesus'ga ei hēa pe:

—Aga pyvō oy'urē po ti ga ygweja'javamo nehē, ei ga.

¹⁴ Nhiremimondoa herekorame po ti ga ndiygweja'javi nehē. Nhiremimondoa po ti ikwahy hete ga ndehe nehē okookovo gayvyteri pe nehē, ei ga. A'ea po ti ga mboheaporogitapyahui nehē, ei ga. A'ero po ti ga mongoi avuirama Tupana'ga pyri nehē no, ei Jesus'ga hēa pe.

¹⁵ —Embuhu ji ve nanongara yhya a'ero tajiigweja'javyme ti a'ero nehē, ei hēa ga pe. A'ero po ti ji ndajora'javi avo ijara jipi nehē, ei hēa ga pe.

¹⁶ —Eho ti enhimbireko'ga rerua, ei ga hēa pe.

¹⁷ —Ji ko nanhirembirekoi, ei hēa.

—Erenhimombe'u katu nde ji nanhirembirekoi javo, ei ga hēa pe.

¹⁸ A'ereki cinco nerembirekokwera'ga. Korogweve'ga nde erereko tehe, ei ga. Nde nane'mbei tuhē javo ji ve, ei ga hēa pe.

¹⁹ —Kirogwe ji nde kwahavi, ei hêa. Tupana'ga nhi'îga mombe'uhara ndehe. Nurã nde ikwahahetei mbatera, ei hêa ga pe.

²⁰ Marã naerũ? Emombe'u ti ji ve, ei hêa. Samariapeva'ero oreramonha'ea ei pea pe vytyruhua pe hako: “Avo jate po nhande Tupana'ga mbohetei hamo,” ei ahe hako, ei hêa ga pe. Pehe judeusramo pe'ji: “Jerusalém me jate po nhande Tupana'ga mbohetei hamo,” pe'ji pe, ei hêa ga pe.

²¹ Igwete Jesus'ga ei hêa pe a'ero:

—Erovia ti nhinhi'îga, ei ga. Aerê po ti ga nde'i avova'ea pe avo ti timbohete nhanderuvete'ga nehê javo. Jerusalém me po ti ga nde'i nehê no pevo ti timbohete ga javo, ei ga.

²² Samariapeva'ero pemboheteheuhu pe ga kwahave'yma. Ore judeusramo orokwaha Tupana'ga mboheteavo, ei ga. Ore ve ga ojikwahavuka. Tupana'ga e'i ore ve hako: “Vyvakotyve'ga ndekote'varuhua mombohara'ga po ti o'a judeusramo,” ei Tupana'ga, ei ga. “Gaha po ti pe nderu ji pyri yvagi pe nehê,” ei Tupana'ga ore ve hako, ei Jesus'ga imombe'gwovo hêa pe.

²³ Aerê po ti ga nhanderuvete'ga mbohete katui a'ero nehê, ei ga. Agwamo vehevi po ti ga ga mbohetei ga kwahaheteavo nehê. Gara'uva po ti ga mboheteukari ga pe nehê. A'ea Tupana'ga opota nanongara'ga omboheterame, ei Jesus'ga hêa pe.

²⁴ Ndaha'oi Tupana'ga, ei ga. Kiroki ga ga mbohete – tojipokoguka ti ga gara'uva pe a'ero ga mboheteavo. Tokwaha hete ti ga ga mboheteavo, ei Jesus'ga imombe'gwovo hêa pe.

²⁵ A'ero hêa ei ga pe:

—Messias'ga po ti uhu tuhê nehê Tupana'ga remimbuhurukara'ga Cristo'ga, ei hêa. Urame po ti gaha imombe'upavi mbatera nhande ve nehê, ei hêa Jesus'ga pe.

²⁶ —Ji tuhê Messiasramo kiro ji nhi'îgi nde ve, ei ga onhimombe'gwovo hêa pe.

²⁷ Nanime Jesus'ga remimbo'ehara'ga jivyri cidade hugwi ua ga pyri. Igwete ga nhi-momby'ai ga repiaga hêa monhi'îgame. A'ereki judeus'ga mbo'ehara'ga nonhi'îgi kunhangwera'ga pe jipi. A'ero ga nhimomby'ai Jesus'ga repiaga. Ga nde'i reki ga pe: “Maraname nde nhi'îguhũ hêa pe?” nde'i ga. “Gara nde erepota hêa hugwi?” A'ea ga nde'i Jesus'ga pe.

²⁸ Kiro hêa hejari imohina yhya ryrua a'ero ojivya ogwovo cidade pe. Igwete hêa ei ga mombe'gwovo pevove'ga pe:

²⁹ —He pejijo xaho ji rupi ga repiaga, ei hêa. A'ereki ga omombe'u pa ji ve jirekoagwera, ei hêa ga pe. Mara'ngu po Messias'ga tuhê Tupana'ga remimbuhurukara'ga tuhê? ei hêa ga pe ga mombe'gwovo.

³⁰ A'ero ga nduri cidade hugwi ua Jesus'ga pyri tihepia ti ga javo.

³¹ Ga vahema renonde Jesus'ga remimbo'ehara'ga ega'ei ga pe:

—Jesus, here i'gwovo.

³² —Nhirembi'ua pe ndapekwahavi reki, ei ga ga pe.

³³ —Marã? ei ga ojohupe a'ero. Mara'ngu po ga herua mbatera ga pe ra'e garembi'uramo? ei ga ojohupe.

³⁴ Igwete ga ei ga pe:

—Garemimbotarimova'ea rehe ji rekoï – kiroki ga ji mbuhuruka vyva koty, ei ga. Ga ji mboporavyky avo. A'ero ji taporavyky pa katu ga pe, ei ga. A'ea pe ji ei a'ero nhirembi'ua. A'ereki ji rekorame garemimbotarimova'ea rehe a'ea ji mbopopoaka nhirembi'ua ja, ei Jesus'ga ga pe.

³⁵ —Pe'ji pe: “Quatro jahya ipora rehe po ti itiniği koapora nehê,” pe'ji pe, ei ga. Ji ki a'e te a'e pe me: Pehepia ti kohoa. Kirogwe tuhê itiniği koapora. Kirogwe po ahe imopeni herua hamo, ei ga ga pe. Tamombe'u katu pe me, ei ga. Ji rehe gambojokoga pe ji ei reki koapora imopena imombe'urame, ei Jesus'ga. Nahã ji ei a'ero: Pe'ji pe pejiyvyteri pe: “Aerêji po ti nhande ga mbojijokogi Jesus'ga rehe nehê,” pe'ji pe, ei ga. Ji ki a'e te a'e pe me: Tape'ei poro. Pehepia ti ga. Kirogwe ga jikogi gwerê ji rehe, a'e ji, ei ga. Kirogwe tuhê po pe ga mbojijokogi ji rehe hamo, ei ga ga pe.

³⁶ —Kiroki ga omopemopê koapora herua – ga mbohory a'ero koapora, ei ga. Ga javijitehe ojipe'ga roryvamo no – kiroki ga otý na'ê, ei ga. Ga memei hory hete a'ero ojogwerekovo itýhara'ga imopêhara'ga pavêi, ei ga. Imopêhara'ga javijitehe ko ga ndoryvamo no – kiroki ga ombojiko ojipe'ga ji rehe. Ojokogame ji rehe po ti ga ndekoi yvagi pe nehê no, ei ga ga pe. Kiroki ga ji momba'u ypy ojipe'ga pe tojiko ti ga ga rehe javo – itýhara'ga javijitehe ko ga ndoryvamo gambojikhara'ga pavêi. Ga hory hete a'ero ojogwerekovo nhimombe'uppyhara'ga gambojikhara'ga pavêi, ei Jesus'ga ga pe.

³⁷ —Nahã ko nhanenhi'îga jipi, ei ga. “Gaha otý. Ojipe'ga reki omopê herua ojive,” xa'e nhande, ei ga. A'itituhêva'ea tuhê ko nhanenhi'îga.

³⁸ A'ereki na ja jara'ga ji momba'umbe'u tojiko ti ga ga rehe javo. Pehe reki ga mbojijokogi ji rehe, ei ga. Ymya pe nanhimombe'ui pejikovo, ei ga. Aerê ji pe mondoukari ga mbojijokogukaragwama jijihe, ei Jesus'ga imombe'gwovo ga pe.

³⁹⁻⁴⁰ Kiro Samariapeve'ga nduri ovahema Jesus'ga pyri a'ero. A'ereki Samariapevehêa omombe'u jipe ga ocidadepeve'ga pe. "Jesus'ga omombe'u pa ji ve jirekoagwera," ei hêa ga mombe'gwovo ga pe. Hêanhi'iga renduva gwaramo ga jikojikogi Jesus'ga rehe a'ero onhimongyavo. Kiro ga nduri Jesus'ga pyri a'ero tihepia ti ga javo.

—Epytaahi'vi ti ore pyri, e'ie'i ga ga pe.

—Kwa, ei ga.

Mokõi ga kiri ga pyri a'ero.

⁴¹ Igwete ga nhimombe'umbe'ui ga pe. Ganhi'iga renduva gwaramo jara'ga jikojikogi ga rehe no onhimongyhetevao.

⁴² A'ero ga ei hêa pe:

—Nenhi'iga renduva gwaramo jate rûi ore jikogi ga rehe kiro, ei ga hêa pe. Ganhi'iga tuhê ore orohendu ikwahava kiro, ei ga. Nurã ore ei: "Ga ko vyakotyve'ga ndekote'varuhua momboharamo tuhê," ei ga hêa pe.

Kiro ndera'yra'ga nhimohigatui, ei Jesus'ga ahe ve

⁴³ Mokõi Jesus'ga kiri pevo. A'ero ga hoi Galiléiapeve'ga gwyri pe upa.

⁴⁴ A'ereki Jesus'ga e'i jipe: "Kiroki ga pevo u Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ga gwyri pe - ga nomondoi imohina ga rehe jipi," ei ga.

⁴⁵ A'ero Jesus'ga hoi Galliléiapeve'ga gwyri pe. Ga repiagame ga ndoryndoryvamo ga rehe. A'ereki ga gwepia na'ê Jesus'ga cidade de Jerusalém me. A'ereki ga oho na'ê pevo toryva repiaga. Pevo ga hepiapavi Jesus'ga japaparavuhurame ahemonhimomby'ava'ea. Nurã ga ndoryndoryvamo Jesus'ga rehe ga repiaga ogwyri pe.

⁴⁶ Aerê Jesus'ga hoa'javi cidade de Canã pe Galiléiapeve'ga gwyri pe jitehe - perope ga ombote yhya vinhoramo ikwehe. A'evo jitehe Jesus'ga hoi. A'ero ga ruri Jesus'ga pyri ganduvihava'gareheve'ga. Gara'yra'ga itetirûa hete ojipe'ga cidade pe Cafarnaum me.

⁴⁷ Galiléiapeve'ga e'i ga pe a'ero:

—Uhu Jesus'ga kiro nhande pyri Judéiapeve'ga gwyrã hugwi, ei ga ga mombe'gwovo ga pe. A'ero ga ruri Jesus'ga pyri javo.

—Herejo xaho ji rupi jira'yra'ga repiaga teremombi ti karugwara ga hugwi, ei ga. A'ereki ga omano gweri, ei ga Jesus'ga pe.

⁴⁸ Igwete Jesus'ga ei:

—Hepiage'ymame ahemonhimomby'aheteve'ea po pe ndapejikogi tuhê ji rehe, ei ga ga pe.

⁴⁹ —Xaho tuhê ti ji rupi, ei ga Jesus'ga pe. Nde hoe'ymame po ti jira'yra'ga manoi a'ero nehê, ei ga.

⁵⁰ —Kiro ndera'yra'ga nhimohigatui, ei Jesus'ga ga pe. Heregwovo ga pyri a'ero ga repiaga, ei ga.

Gwerovia ga Jesus'ga nhi'iga a'ero ogwovo tahepia ti javo.

⁵¹ Ga horame pea rupi gapyrive'ga nduri ga rovatiamo.

—Onhimohigatu kiro ndera'yra'ga, ei ga ga pe.

⁵² —Marananime kwara nhimonaname ga rehe raji'i? ei ga ga pe.

—Kirame ahaji katu nhimonaname ga rehe oji'i, ei ga imombe'gwovo ga pe.

⁵³ A'ero ga ikwahavi javo.

—A'ea rupi tuhê Jesus'ga ei ji ve oji'i: "Kiro ndera'yra'ga nhimohigatui," ei ga.

A'ero ga jikopavi Jesus'ga rehe gaha gwongapeve'ga pavêi.

⁵⁴ Mokõi a'ero Jesus'ga rura'java Galiléiapeve'ga gwyri pe Judéiapeve'ga gwyrã hugwi. Urypyrame ga ojipeji oapo ahemonhimomby'ava'ea hepiuka ga pe. Kiro ura'javame ga ojipea oapo imombiga karugwara ga hugwi.

5

Jesus'ga omopo'ã ahe

¹ Aerê judeus'ga japoï toryva Jerusalém me. A'ero Jesus'ga hoi tahepia javo. Igwete Jesus'ga ipyka'nauhûve'ga repiagi ypia'ia pyri.

² Jerusalém jupihava pyri ypia'ia u - perope hovapytymbava pyri. Jurukwara rupi ga heno'eno'êi ovelhas jipi. Betezata ei judeus'ga ypia'ia pe. Gwereco mbohapyrete cinco tapyi'ia ypia'ia pyri.

³ A'ea gwyri pe itetirûave'ga nhinoçi upa ypia'ia pyri onhimongyavo jipi. Hehae'ÿve'ga ko pevo u jipi ipyka'naka'nauhûve'ga pavêi nomyive'ga pavêi. [

⁴ A'ereki amoamome Tupana'gapyrive'ga ogy yhya pype ya momyina. Kirê kiroki ga oho ypy yhya pype - gahã onhimohigatu a'ero. Nahã ga horame ipype ga rugarurirê gatetirûaparavuhua ipigi ga hugwi a'ero. Nurã itetirûave'ga nhinoçi upa ypia'ia pyri jipi taho ypy ti ipype javo.]

⁵⁻⁶ Igwete Jesus'ga ipyka'nahūve'ga repiagi pevo. “Ymyahū hete ga ka'nauhūro,” ei Jesus'ga. A'ereki he'yjuhu trinta e oito kwara gaka'na rehe. Ikwahavame Jesus'ga ei ga pe:

–Ndepyry hete pota nde? ei ga.

⁷ –Jipyry pota ji novia, ei ipyka'nauhūve'ga ga pe. A'ereki nanhimbojyhavi ipype ya momyiname jipi, ei ga. Ji hopotarama ipype ojipe'ga hojipei ipype ji renonde jipi, ei ga Jesus'ga pe.

⁸ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

–Epo'āl Epyhy ti ejikupeupava herogwovo, ei ga.

⁹ Kotihī ga pyryvamo a'ero opo'ama herogwovo. A'ea ko sábadó judeus'ga poravykye'yama.

¹⁰ Nurā judeus'ga nduvihava'ga ei ika'nauhūgwera'ga pe:

–Kirogwe ko sábadó, ei ga. Ndepyryvi nde herohoi ejikupeupava kirogwe, ei ga ga pe. A'ereki Moisés'va'ea e'i: “Po ahe ndogwerohoi te mbatera sábadó rupi nhandeporavykye'yama rupi,” ei ahe ikwatija, ei ga ga pe.

¹¹ Igwete ga ei:

–Akoja'ga – kiroki ga ji mopo'ā ko – gaha e'i ji ve: “Epyhy ti herogwovo,” ei ga ga pe.

¹² –Ma'ga e'iuhu nde ve naerū herohoukaragwama? ei ga ga pe.

¹³ Ika'nauhūgwera'ga ndokwahavi reki Jesus'ga. A'ereki Jesus'ga oho jipe gande'yjuhua pytera rupi ogwovo.

¹⁴ Aerē Jesus'ga ga repiagi judeus'ga jatukahavuhua pype. Igwete ga ei ga pe:

–Ji rendu ti, ei ga ga pe. Erepo'agatu nde kiro, ei ga. Terekote'varuhua'javi ti a'ero, ei ga. Po ti nde nderepohiri ejikote'varuhua hugwi, a'ero po ti koji'i tehe nde mbatera rahya hepigi nehē, ei Jesus'ga ga pe.

¹⁵ A'ero ika'nauhūgwera'ga hoi imombe'gwovo judeus'ga nduvihava'ga pe.

–Gaha ji mopo'ā Jesus'ga, ei ga ga pe.

¹⁶ Nurā ga imbote'varuhupotari Jesus'ga pe. A'ereki ga omombimombi gatetirūa ga hugwi sábadó rupi jipi.

¹⁷ Igwete Jesus'ga ei:

–Jiruva'ga oporavykye'yami jipi ga pokopokoga, ei ga. Ga javijitehe ji aporavykye'yami ga pokoga no, ei Jesus'ga.

¹⁸ Ganhi'iga renduvame koji'i ga Jesus'ga jukapotari a'ero.

–A'ereki sábadó rupi ga oporavykyuhu imombiga gatetirūa ga hugwi nhaneramonhava'ea nhi'iga rendukatue'yama, ei ga. Johe'i tehe garekote'varuhua. Jiruva'ga ei ga Tupana'ga pe no, ei ga. Nahā ga nhimongopotaruhui Tupanamo a'ero, ei ga.

Nurā ga Jesus'ga jukapotari a'ero.

Tupana'ga gwa'yra'ga mongoi gwemimbotarimova'ea rehe

¹⁹ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

–Tamombe'u katu tuhē pe me, ei ga. Jihi Tupana'ga ra'yramo ndakoi nhiremimbotarimova'ea rehe. Akwaha ji Tupana'ga reaporogitakatua jitekovo. A'ea rehe jate ji reaporogitaro a'ero, ei ga. Okoe'yami ga gwemimbotarimova'ea rehe. Gareximimbotarimova'ea rehe javijitehe ji rekoe'yami no gara'yramo, ei Jesus'ga.

²⁰ A'ereki jiruva'ga ji arō hete, ei ga. A'ero ga ikwahapavukari ji ve gweaporogitakatua, ei ga. Koji'i po ti ga ikwahavukari ji ve nehē no, ei ga. “Nahanahā po ti nde rekoi ga monhimomby'avo nehē,” e po ti ga ji ve nehē, ei Jesus'ga ga pe.

–Pyry hete tuhē ji ika'nauhūve'ga mopo'ami, ei ga. Johe'i tehe po ti ji japo pyryheteve'ea nehē. A'ero po ti pe nhimomby'ahetei a'ea rehe nehē, ei ga.

²¹ A'ereki jiruva'ga omanove'ga mbogwera ga mongovo, ei ga. Ga javijitehe jihi gara'yramo ga mbogwerapotarama ji ga mbogweravi ga mongovo no, ei Jesus'ga.

²²⁻²³ Jihī a'e jara'ga pe: “Ereko te'varuhu nde. Eho ti hahyva'ea ruvihava pype a'ero nehē,” a'e ji, ei ga. Jara'ga pe ji ei: “Ndepyry nde ejikoga ji rehe. Yvagi pe ti nde ruvi avuirama nehē,” a'e ji, ei ga. Tupana'ga tuhē nde'i ga pe. A'ereki ga e'i ji ve gwa'yramo: “Ndehe ti ere ga pe tanembohete ti ga,” ei ga ji ve a'ero, ei Jesus'ga. Ombohete ga Tupana'ga. Na jitehe po ti ga tanhimbohete nehē no, ei ga. Kiroki ga nanhimbohetei – ga nombohetei jiruva'ga no nhimbuhurukara'ga, ei Jesus'ga ga pe.

²⁴ –Tamombe'u katu tuhē pe me, ei ga. Ga hendukaturame nhinhi'iga ojikoga Tupana'ga rehe nhimbuhurukara'ga rehe, gweaporogita pyahu ko ga a'ero, ei ga. A'ero po ti ga ndekoi avuirama Tupana'ga pyri nehē no, ei ga. Nda'ei po ti ji ga pe nehē: “Peko te'varuhu pe,” ei ga. A'ereki ga ndohoa'javi kiro hahyva'ea ruvihava viara rupi. Yvaga viara rupi ga hoi a'ero Tupana'ga pyri nehē, ei ga.

²⁵ Tamombe'u katu tuhê pe me, ei Jesus'ga. Ji ko Tupana'ga ra'yramo ako. Okote'varuhuve'ga po ti henduvi nhinhi'iga nehê agwamo vehevi reki. Hendukaturame po ti ga ndeaporogitapyahuro nehê, ei ga.

²⁶ Tupana'ga hete ahe mongoi ahe monguva. Ga javijitehe ji gara'yramo ahe mongoi no. A'ereki ga ahe mongoukari ji ve.

²⁷ Na jitehe Tupana'ga ei ji ve: “Ndehe ti ere okote'varuhuve'ga pe peko te'varuhu pe javo,” ei ga ji ve, ei Jesus'ga. A'ereki ji ko yvagipeva'ea. Yvyakotyva'ea ko ji no, ei ga.

²⁸ –Taphimomby'auhui ti nhinhi'iga renduva, ei ga. Aerê po ti ahe nhaporemohenduvi nhinhi'iga nehê.

²⁹ Henduvame po ti omanove'ga kwerava'javi nehê. Okokatuve'ga po ti okwera okovo Tupana'ga pyri avuirama nehê, ei ga. Okote'varuhuve'ga po ti okwera nehê no. A'ero po ti ji ei ga pe: “Pendekote'varuhuro gwaramo po ti pe hoi hahyva'ea ruvihava pype a'ero nehê,” a'e po ti ji ga pe nehê, ei Jesus'ga ga pe.

A'iti tuhê Tupana'ga Jesus'ga mbuhuruka

³⁰ Igwete Jesus'ga ei ga pe no:

–Nhiremimbotarimo rûi ji ei ga pe peko te'varuhu pe javo. Tupana'ga ji mbo'euka. Garemimbo'ea rupi jate ji ei a'ero, ei Jesus'ga. Nurâ hupi katu ji ei jara'ga pe peko te'varuhu pe javo. Hupi katu ji ei jara'ga pe no pepyry hete pe javo, ei ga. A'ereki nhiremimbotarimova'ea rehe rûi ji reko. Jiruva'ga remimbotarimova'ea rehe ji reko. Nhimbhurukara'ga rehe, ei Jesus'ga ga pe.

³¹ –Po ti jiji tehe anhimombe'u pe me, a'ero po ti pe ndajireroviari nehê hamo ga hete onhimombe'u javo ji ve, ei ga.

³² Ojipe'ga ji mombe'u no jiruva'ga, ei ga. Akwaha hete ji nhimombe'ukatua. A'ereki a'itituhêva'ea garemimombe'ua, ei ga ga pe.

³³ –Pehe pemondo ga João Batista'ga pyri raikwehe tonhimombe'u ti ga javo, ei ga. Onhimombe'urame a'ero ga ei a'itituhêva'ea pe. A'ereki ga ji mombe'u katu no, ei ga.

³⁴ Ji ve rûi po ojipe'ga ji mombe'ukatui hamo, a'e ji. Pe me po ga ji mombe'ukatui hamo tokwaha ti ga ga javo, ei ga ga pe. Nurâ ji ei João'ga remimombe'uagwera pe taperovia ti. Heroviarame po ti pe jikogi ji rehe nehê pejigwove'yma hahyva'ea ruvihava pype nehê, ei Jesus'ga ga pe.

³⁵ –João'ga ko hyapehava ja. A'ea hendy'javame gwepiuka nhande ve tokwaha ti ga javo, ei ga. Na jitehe João'ga ji repiukari pe me ikwehe tokwaha ti ga Jesus'ga javo, ei ga. Ga pe mbo'e katu novia. A'ero pe ndoryvamo jiji garemimbo'ea rehe novia, ei Jesus'ga ga pe.

³⁶ –A'apo ji ahemonhimomby'ava'ea jipi. A'ereki Tupana'ga oapoapouka ji ve, ei ga. Nhirembiapoa tuhê ji kwahavukari pe me a'ero, ei Jesus'ga. João'ga nhi'iga ji kwahavukari pe me no. Koji'i reki nhirembiapoa ji kwahavuka pe me João'ga nhi'iga hohe, ei Jesus'ga. Nhirembiapoa repiagi gwaramo po pe'ji hamo: “Tupana'ga ga mbuhuruka tuhê kokoty a'ea apouvouka ga pe,” pe'ji po pe hamo, ei Jesus'ga ga pe.

³⁷ Nhimbhurukara'ga jiruva'ga ji mombe'u katu no, ei ga. Ndapehepiagangavi pe gara'oa. Pejiapyakwara pyvô pe napehenduvangavi ga nhi'igame no, ei ga.

³⁸ Pe ndapekopotari ganhi'iga rupi, ei ga ga pe. A'ereki pe ndaperoviari nhinhi'iga. Gaha reki ji mbuhuruka kokoty, ei ga.

³⁹ Pehepiepia katu pe aherembikwatijara novia Tupana'ga mombe'uhara, ei ga. “A'ea repiagame po ti nhande ikwahavi nhanderekoagwama yvagi pe Tupana'ga pyri nehê,” pe'ji po pe pejohupe novia, ei ga. Aherembikwatijara jitehe reki ji mombe'u pe me novia, ei Jesus'ga ga pe.

⁴⁰ Emo pe ndapejikopotari ji rehe. Ndapejori ko pe ji pyri toroko ti Tupana'ga pyri nehê jave'yma ji ve, ei ga.

⁴¹ –Ji nda'ei ahe ve tanhimbohete ti ga javo, ei Jesus'ga.

⁴² Pe ki a'e te ji atyvihu, ei ga. Anhimombaragwaha ji pe ndehe. Pe napearô tuhê Tupana'ga, ei ga ga pe.

⁴³ Ajo ji jiruva'ga hugwi. A'ereki gaha ji mbuhuruka pepyteri pe ji mombe'u ti ga pe javo, ei ga. Pe ki a'e te ndapekoi ji rehe. Ojipe'ga ko onhimbhuteheuhu pepyteri pe. Ga ndehe pe ndekoi a, ei Jesus'ga ga pe.

⁴⁴ Pyry pe me pe nhomboheteheteuhui a. Pe ndapekoi reki Tupana'ga remimbohetea rehe. Ga jate ko Tupanamo, ei ga. Emo pe ndape'ei: “Xako katu ti Tupana'ga ti tianembohete.” A'ea pe ndape'ei. Nurâ tegwete pe me pejikoga ji rehe, ei ga ga pe.

⁴⁵ –Ji rûi po ti imombe'umbe'ui Tupana'ga pe pendekote'varuhua nehê, ei Jesus'ga ga pe. Moisésva'ea po ti imombe'ui a'ea ga pe nehê, ei ga ga pe. Pe'ji po pe novia: “Aerê po ti Moisésva'ea vavagahivi nhande rehe Tupana'ga pyri nehê,” pe'ji po pe novia, ei ga. Emo po ti ahe omombe'u Tupana'ga pe pendekote'varuhua nehê, a'e ji, ei ga ga pe.

⁴⁶ Moisésva'ea ji mombe'ukatui reki ji kwatija hako. Po pe Moisésva'ea nhi'iga reroviari tuhê hamo, a'ero po pe nhinhi'iga reroviari hamo no, ei ga.

⁴⁷ Pe ndaperoviari reki ahenhi'iga – kiroki a'ea ahe okwatija inoğa. Nurã pe ndaperoviari tuhê nhinhi'iga no, ei Jesus'ga ga pe.

6

Jesus'ga ombohe'yi mbatera cinco milva'ea pe

(Mateus 14.13-21; Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17)

¹ Aerê Jesus'ga hero'yahavi ypiahua aherovai Galiléiapeva'ea aherovai. Tiberíadespeva'ea ei ga ypiahua pe no.

² He'yjuhu hete ko ga ogwoogwovo Jesus'ga ndeviri. A'ereki ga gwepigwepia ahemonhimomby'ava'ea – kiroki Jesus'ga oapoapouka imombiga gatetirúa ga hugwi.

³ Igwete Jesus'ga hoi vytyruhua rehe oina gwemimbo'ehara'ga pavêi.

⁴ A'ea rupi judeus'ga oapo gweri toryva cidade de Jerusalém me. Páscoa ko toryva rera.

⁵ Igwete Jesus'ga jovavuri he'yive'ga ndepiaga – kiroki ga u ga pyri okovo. A'ero ga ei Filipe'ga pe:

–Mome po ti nhande ipyhygi mbatera akoja'ga nembi'uagwama nehê? ei Jesus'ga ga pe.

⁶ Jesus'ga okwahavipe reki gwemimondoagwama ga pe. Emo ovytyteri pe ga ei tahendu ti Filipe'ga nhi'iga ji ve javo. Nurã ga ei Filipe'ga pe: “Mome po ti nhande ipyhygi mbatera ganembi'uagwama?”

⁷ Igwete Filipe'ga ei ga pe:

–Po ti he'yjuhuva'ea duzentos nhande imondoi itambere'ia hehe nehê ndohygi'i'i po ti mbatera ga ndehe nehê, ei ga. A'ereki ga he'yjuhu hete.

⁸ Igwete André'ga – ga ko Jesus'ga remimbo'eharamo no Simão Pedro'ga irũ'ga – igwete ga ei Jesus'ga pe:

⁹ –Avo tapihama'ga mbohapyrete cinco herekoi pães trigo'java'ea apopyra cevada apopyra, ei ga imombe'gwovo Jesus'ga pe. Dois ga pira'ia herekoi no. Emo mbohapyretero gwaramo ndohygi tuhê ga ndehe nhaporem, ei ga ga pe.

¹⁰ Igwete Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ga pe:

–Pe'ji ti ga pe toapyapy ti ga upa, ei ga.

Ga erame ga pe ga apygi nhungwa'via rehe a'ero. A'ereki nhungwava gwereko pa pevo. He'yjuhu hete ko akwaimbae'ga cinco mil. Kunhangwera'ga ndehe koji'i tehe ga nde'yjuhuhetero tayri'ga ndehe no.

¹¹⁻¹² Kiro Jesus'ga ipyhygi tapihama'ga apoa pães javo Tupana'ga pe.

–Ndepyry hete nde imbuhuruka pão ore ve, ei ga ga pe.

A'ero ga ima'ema'ëukari imondovouka gapo pe – kiroki ga oapyapy upa. Na jitehe ga ipyhygi pira'ia javo Tupana'ga pe. A'ero ga ima'ema'ëukari ga pe. Ombohe'yjuhu hete reki ga pães pira'ia reheve ga moytaromouka. Aerê Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ga pe:

–Pemono'ono'õ ti hembyruera tipo'ru ti aerê nehê javo, ei ga.

¹³ Kiro ga hoi imono'ono'õ ga hembyruera a'ero imotynahema yrua. He'yiva'ea doze ga imotynahemi yrua. A'ereki he'yi pães rembyruera cincova'ea rembyruera ga i'upavirê.

¹⁴ Hepiagame pevove'ga ei a'ero:

–Ahemonhimomby'ava'ea Jesus'ga oapo pão imbohe'yja nhande ve, ei ga. Ga ko Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ga tuhê! Moisésva'ea omombe'u ga hako uhu po ti ga vyva koty javo. Ga tuhê reki, ei ga ojohupe.

¹⁵ Jesus'ga okwahavipe gandeaporoğita. A'ero ga ei ovytyteri pe: “Kiro po ti ga nduri ji pyhygahyavo ji rerogwovo oreruvihuhuhetero ti eko javo ji ve nehê,” ei ga. “A'ea rehe rui ji ruri vyva koty,” ei ga ovytyteri pe.

Nurã Jesus'ga hoa'javi ogwovo ga hugwi. Ga tehe oho a'ero vytyruhua rupi.

Jesus'ga oho yjapea rupi

(Mateus 14.22-33; Marcos 6.45-52)

¹⁶ Ka'aruheterame Jesus'ga remimbo'ehara'ga hoi ypiahu pe.

¹⁷ Igwete ga avi yhara pype xajivy ti Cafarnaum me javo. Ypytunamo ga pe a'ero ga horame. Jesus'ga nduri ve ga pyri.

¹⁸ Kiro vytyruhua ruri imotypepemuhuamo ga pe.

¹⁹ Igwete ga ipyvupyvuri a'ero. Irupe cinco quilômetros ga hoi ypyteri pe. A'ero ga Jesus'ga repiagi ga rurame. Yhya japea rehe ga pyrũpyruği ua yhara pyri.

–Gara katu? ei ga.

A'ereki ga okyhyji hete hepiagame garura yjapea rupi.

²⁰ –Tapekyhyji ti, ei Jesus'ga ga pe. Jihi ko koro ako, ei ga.

²¹ A'ero ga ndoryvamo here'ava ipype javo ga pe. Nanime ga vahemi aherovai a'ero.

Tiheka ti Jesus'ga, ei ahe

²²⁻²³ Ko'emame jara'ga ei - kiroki ga opyta ypiahua aherovai - perope ga o'u pão Jesus'ga nhi'igirê Tupana'ga pe hehe. Ko'emame ga ei o'ama:

—Mome po Jesus'ga hoi? ei ga ojohupe. A'ereki ojipeji ga herekoi yhara oji'i. Jesus'ga remimbo'ehara'ga avame ipype herogwovo Jesus'ga ndohoi ga ndupi kirame oji'i. Ahã ojipea yhara gahohava, ei ga. Mome po ga reko'i a'ero? ei ga ojohupe.

Ojipe'ga gweru yhara cidade de Tiberiades hugwi kiro imboja pevo ga pyri.

²⁴ Gayhara pype ga a'ga'avi upa a'ero xajivy javo. A'ereki ga ndohepiaga'javi Jesus'ga pevo. Aerê ga vahemi cidade de Cafarnaum me tiheka ti Jesus'ga avo javo.

Jesus'ga ko pãohetea'jave'ga

²⁵ Jesus'ga repiagame ga ei a'ero:

—Jesus, maname nde ruri kokoty raji'i? ei ga ga pe.

²⁶ Igwete Jesus'ga ei:

—Tamombe'u katu tuhê pe me, ei ga. Ahemonhimomby'ava'ea repiaga pe ndape'ei reki ji ve: “Jesus'ga ko Tupana'ga remimbuhurukaramo oko. Nurã ti tiheka ga repiaga ga kwahava.” Ndape'ei pe a'ea, ei ga. Pe'uuhu pe pão nhiremimondoa penhimohtaromouka oji'i. Nurã ko pe ji rekaruhui toro'ua'ja ti javo, ei ga ga pe.

²⁷ Tape'agatarahivuhui po pe mbatera rehe hamo tiugweugwei nhande javo. Nanongara mbatera opa pa jipi. Tamombe'u katu ti pe me, ei Jesus'ga ga pe. A'ea rehe po pe agatarahivamo hamo - kiroki a'ea ahe mboheaporo'gita pyahu avu'irama ahe mongogawama - a'ea rehe po pe agatarahivamo hamo a'ea tipota hete javo, ei ga. Pejikogame ji rehe po ti ji pe mboheaporo'gitapyahui pe mongovo Tupana'ga pyri a'ero nehê. A'ereki Tupana'ga jiruva'ga ji mbopopoaka ahemonhimomby'ava'ea japovouka ji ve, ei ga. Nahã ga hepiukari pe me jiji Jesus'ga mondouka pe pyri javo pe me, ei Jesus'ga ga pe.

²⁸ A'ero ga ei ga pe:

—Marã po ti ore reko'i jipi nehê Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe orokovo nehê? ei ga.

²⁹ Igwete Jesus'ga ei:

—Nahã po pe ndekoi hamo, ei ga. Pejiko ti ji rehe. A'ereki Tupana'ga ji mbuhuruka kokoty, ei ga. Nahã po ti pe ndekoi garemimbotarimova'ea rehe nehê, ei ga ga pe.

³⁰ A'ero ga ei ga pe:

—Marãva'ea po ti nde ereapo ore ve ore monhimomby'avo nehê ndereroviaragwama nehê? ei ga Jesus'ga pe. Gara ti nde ereapo hepiuka ore ve nehê? ei ga.

³¹ Nhaneramonhava'ea o'uo'u manã mbeju'ia'javuhuva'ea pãoramo ongae'yi me hako. Nahã ikwatijara ei imombe'gwovo: “Yvaga hugwi ahe imbuhurukari pão ahe ve to'u ga javo,” e'i, ei ga.

³² Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Tamombe'u katu tuhê pe me, ei ga. Moisésva'ea rui ombuhuruka pe me pão yvaga hugwi. Jiruva'ga ko ombuhuruka pe me pãohetea yvaga hugwi, ei ga ga pe.

³³ A'ereki Tupana'ga remimbuhura o'jy yvaga hugwi vvyakotyve'ga mboheaporo'gitapyahuavo ga mongovo avu'irama, ei ga ga pe.

³⁴ A'ero ga ei ga pe:

—Kotihitihĩ ti embuhu a'ea ore ve a'ero, ei ga.

³⁵ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Jijive ko ji ei pãohetea. A'ereki jiji a'jy Tupana'ga hugwi ikwehe, ei ga. Jiji po ti ga mboheaporo'gitapyahui ga mongovo nehê. Ga i'urame pão avova'ea po ti ga jugweja'javi nehê. Oy'urame po ti ga y'gweja'javamo nehê, ei ga. Po ti ji rehe ga jikogame a'ero po ti ga ndopotara'javi hajiheve'ga omombyryharamo. “Jesus'ga jate nhande mombry nhande mboheaporo'gitapyahuavo,” e po ti ga nehê. Ga po ti horyoryve'yimi a'ero jireheva'ero nehê, ei ga ga pe.

³⁶ —A'e ko ji pe me ko, ei ga. Ji repia ko pe novã. Emo pe ndapejikogi ji rehe, ei ga.

³⁷ Jiruva'ga ombuhurukame ji pyri po ti ga nduri ojikoga ji rehe. Kiroki ga uhu toroko ti ndereheva'ero javo ji ve - ji ti nda'ea'gwami ga pe ji ndopopotari pe jireheva'ero jave'yma ga pe, ei ga.

³⁸ A'ereki ji a'jy yvaga hugwi tako ti Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe javo. A'ereki gaha ji mbuhuruka kokoty, ei ga. Ji ndakoi nhiremimbotarimova'ea rehe a'ero, ei ga ga pe.

³⁹ Nahã ga ei ji ve nhimbuhurukara'ga: “Kiroki ga ji ga mondouka nde pyri ndereheva'ero - ereko katu pa ti ga tohoyme ti ga hahyva'ea ruvihava pype a'ero nehê,” ei ga ji ve, ei Jesus'ga. “Embogwera pa ti ga gamanoa hugwi ejivyra'javame vvyakoty nehê,” ei ga ji ve, ei ga.

⁴⁰ “Kiroki ga nhimombaragwahavi nde rehe ojikoga – ga po ti oko pyahu okovo ji pyri nehê,” ei jiruva'ga ji ve, ei ga ga pe. Jihi po ti ambogwera ga a'ero jijivyra'javame nehê, ei Jesus'ga ga pe.

⁴¹ Kiro judeus'ga nduvihava'ga ete'varuhui ga mombe'gwovo ojohupe a'ero.

–Maranuhūrame ga euhui jihi ko pāohetea javo? “Yvaga hugwi ji jyvi ikwehe,” e'ihu ga, ei ga.

⁴² Ga ko Jesus'ga rūi naerū José'ga ra'yramo? Orokwaha memei ore ga garuva'ga gayhêa reheve, ei ga. Maraname te ga euhui naerū: “Ji ko aji yvaga hugwi ikwehe”? ei ga.

⁴³ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

–Pepi ti pe'ete'varuhua hugwi, ei ga.

⁴⁴ Jiruva'ga ombojikoge'yame po ga ndojikogi ji rehe a'ero. Ga jikogame ji rehe po ti ji ga mbogweravi gamanoa hugwi jijivyra'javame nehê, ei ga.

⁴⁵ Nahā Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea ei ikwatija hako: “Tupana'ga po ti ga mbo'epavi nehê,” ei ahe hako, ei Jesus'ga. Kiroki ga gwendu katu jiruva'ga nhi'iga ga ombo'erame – ga ojiko ji rehe a'ero, ei ga ga pe.

⁴⁶ Ji nda'ei: “Gwepia ga jiruva'ga.” A'ereki ndohepiagi tuhê ga ga a, ei ga. Jihi jate ahepia jiruva'ga. A'ereki Tupana'ga hugwi ji ruri ikwehe, ei Jesus'ga ga pe.

⁴⁷ –Tamombe'u katu tuhê pe me, ei ga. Kiroki ga ojiko ji rehe – ga heaporogita pyahu kiro. Aerê po ti ga ndekoi avuirama Tupana'ga pyri nehê no, ei ga.

⁴⁸ Jihi ko pāoheteramo ako. Jihi amboheaporogita pyahu ga mongovo avuirama, ei ga.

⁴⁹ Penamonhava'ea o'uo'u maná pāoramo ongae'yi me jipi, ei ga. Emo ahe omano, ei ga.

⁵⁰ Pāohetea ki a'e te oji yvaga hugwi. Nanongara i'urame po ti ga ndekoi Tupana'ga pyri okovo nehê, ei ga.

⁵¹ Jihi ko pāoheteramo ako jijyva yvaga hugwi ga mongovouka. Po ga jikogame ji rehe a'ero po ti ga ndekoi avuirama Tupana'ga pyri nehê, ei ga. Pāohetea – akoja ti ji amondo pe me nehê tape'u ti javo – a'ea ko jira'oramo, ei ga. A'ea po ti ji imondo vyakotyve'ga ndepyga ga mongovouka nhimanorame nehê, ei Jesus'ga ga pe.

⁵² Ganhi'iga renduvame judeus'ga nduvihava'ga nhonhi'igayvari a'ero.

–Marā po ti ga imbuhurukaruhui gwa'oa nhande ve nehê tape'u ti javo? ei ga ojohupe.

⁵³ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

–Tamombe'u katu tuhê pe me, ei ga. Tupana'ga ji mbuhuruka kokoty, ei ga ga pe. Po ti pe i'ue'yame jira'oa jirekoa reheve, a'ero po ti pe napendeaporogitapyahui avuirama nehê, ei ga.

⁵⁴ Kiroki ga o'u jira'oa jirekoa reheve – ga ko heaporogita pyahu avuirama. Aerê po ti ji ga mbogweravi jijivyra'javame nehê, ei ga. A'ero po ti ga ndekoi avuirama Tupana'ga pyri nehê, ei ga.

⁵⁵ A'ereki jira'oa ganembi'ua tuhê jirekoa pavêi.

⁵⁶ Kiroki ga o'u jira'oa jirekoa reheve – gahā ojihe'a hete ji rehe. Jihi ajihe'a hete ga ndehe no, ei ga.

⁵⁷ Jiruva'ga ji mbuhuruka kokoty. Gaha ojipe'ga mongouka. Gaha ji mongouka no, ei ga. Na jitehe kiroki ga o'u jira'oa – jihi ti ga mongo pyahu nehê no, ei ga ga pe.

⁵⁸ Jira'oa ko pāoheteramo – a'ea oji yvaga hugwi. A'ea ko akoja atyvi – kiroki penamonhava'ea o'u aerê omanomo hako, ei ga. Pāohetea ga i'urame po ti ga ndeaporogitapyahuro nehê. Aerê po ti ga ndekoi Tupana'ga pyri nehê, ei Jesus'ga ga pe.

⁵⁹ A'ea Jesus'ga ei judeus'ga jatykahava pype Cafarnaum me. Onhimi reki Jesus'ga nhi'iga ga pe ga erame to'u ti ga jira'oa jirekoa reheve javo. A'ereki Jesus'ga e'i reki gajikoga pe ojihe.

Opohi ahe Jesus'ga hugwi

⁶⁰ Nahā Jesus'ga he'yive'ga mbo'embo'ei ga nderekovo. Henduvame ganhi'iga ga ei ojohupe:

–Onhimi hete ganhi'iga nhande ve, ei ga. Nohendukatui po ahe a'ea, ei ga.

⁶¹ Jesus'ga ovytyeri pe okwahavipe ga'ete'varuhua ojive. A'ero ga ei ga pe:

–Nhinhi'iga pe monhimboahivuhui naerū? ei ga.

⁶² Po ti pe hepiagi jijjiupira yvagi pe nehê – perope ji ajuvypy – marāi po ti pe nehê naerū? ei ga ga pe.

⁶³ Tupana'ga ra'uva omboheaporogita pyahu vyakotyve'ga mongovo. Vvyakotyve'ga nomboheaporogitapyahui ojipe'ga mongovo, ei ga. Pe nhinhi'iga rendukaturame ji pe mboheaporogitapyahuukari Tupana'ga ra'uva pe pe mongovouka.

⁶⁴ Jararamo ko pe ndaperoviari nhinhi'iga, ei ga ga pe.

A'ereki Jesus'ga okwahavipe gandeaporogita. Ga mbo'eypyrame vehevi ko ga okwahavipe gweroviare'yve'ga. Okwahavipe ga ga no - kiroki ga aerê ga mondouka guardas'ga po pe ga pyhygauka ga pe.

⁶⁵ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Jararamo pe ndaperoviari nhinhi'iga, ei ga. Nurã ji ei pe me ko: “Jiruva'ga ombojikoge'ymame po ga ndojikogi ji rehe,” ei ga ga pe.

⁶⁶ A'ero jara'ga pohiri Jesus'ga hugwi onhimongyavo. Ombo'embo'e ga ga novia. Kiro ga ndohopotara'javi ga rupi.

⁶⁷ A'ero Jesus'ga ei dozeve'ga pe gwemimbo'ehara'ga pe:

—Pehe peho pota ji hugwi no? ei ga ga pe.

⁶⁸ Igwete Simão Pedro'ga ei ga pe:

—Jesus, ma'ga pyri po ore hoi? ei ga. Ndehe jate ere'e ore ve: “Nahã ti pe ndeaporogitapyahuro pejikovo nehê,” ere ko nde ore ve, ei ga.

⁶⁹ Orokwahe hete ore nde roveria. Nde ko pyryheteva'ero ereko Tupana'ga remimbuhurukaramo, ei Pedro'ga ga pe.

⁷⁰ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Opomo'emo'ê ji jijive dozeva'ero ikwehe novia, ei ga ga pe. Pepyteripeve'ga reki Diabo'gareheva'ero oko, ei Jesus'ga ga pe.

⁷¹ Judasva'ea pe Jesus'ga e'i Simão Iscariotes'ga ra'yrava'ea pe. Jesus'ga remimbo'ehara'ga ko dozeve'ga novia. Judasva'ea ki a'e te aerê Jesus'ga pyhygauka ga mondovouka.

7

Jesus'ga irüva'ea

¹ Aerê Jesus'ga hoi imbojoapiapiavo cidades repirepiaga Galiléiapeve'ga gwyri pe. Ga ndohopotari Judéiapeve'ga gwyri pe. A'ereki pevove'ga nduvihava'ga e'i tijuka ga javo.

² A'ea rupi ko judeus'ga oapo gweri toryva huvihava. A'ea japorame ga oapo tapyi'ia okihavamo.

³ Igwete Jesus'ga irü'ga ei ga pe:

—Pevo ti eho Judéiapeve'ga gwyri pe, ei ga. Nde erembo'embo'e ga pevo ikwehe. Ehoa'ja ti ga pyri a'ero tohepia ti ga nerembiapoa ahemonhimomby'ava'ea, ei ga Jesus'ga pe.

⁴ Oukwahahetepotaramo po ahe hepiukari ojipe'ga pe gwembiapoa hamo. Nde japorame ahemonhimomby'ava'ea ejipiuka ti ga pe nhaporemo a'ero, e'i tehe ga Jesus'ga pe.

⁵ A'ereki gairü'ga vehevi ndojikogi reki ga rehe.

⁶ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Ndohoi ve jihohava apiavo toryvi pe, ei ga. Kiro mo jate pyryvamo pehoa, ei ga ga pe.

⁷ Kiroki ga noaröi Tupana'ga - ga nonhimonha'ngai pe ndehe. Emo ji rehe ko ga nhimonha'ngauhui jipi. A'ereki ji amombe'u katu ga pe jipi gandekote'varuhua, ei Jesus'ga ga pe.

⁸ Pehe ti peho toryvi pe a'ero, ei ga. Jihindahoi ve kiro. A'ereki ndohoi ve jihohava apiavo, ei Jesus'ga ga pe.

⁹ Onhi'igirê ga pe Jesus'ga pytaahi'vi pevo a'ero Galiléiapeve'ga gwyri pe.

Jesus'ga hoa toryvi pe

¹⁰ Igwete Jesus'ga irü'ga hoi toryvi pe. Aerê Jesus'ga hoi no. Ojipiukare'yma ga hoi ojipe'ga ndovakie'y.

¹¹ Igwete judeus'ga nduvihava'ga ga rekarekaruhui toryva rupi mahã akoja'ga naerü javo.

¹² Igwete he'yive'ga nnonhi'igayvayvari Jesus'ga rehe. Jara'ga ei:

—Pryry hete ga.

Jara'ga etehei ga pe:

—Ga iporomoandyandyujuhu, ei ga o'eavo tehe ga pe.

¹³ Okyhyji reki judeus'ga gwuvihava'ga hugwi. Nurã ga nonhi'igi ojipe'ga ndovaki Jesus'ga mombe'gwovo tianerenduvyme ti ga javo gwaramo.

¹⁴ Três Jesus'ga kiri ga japorame toryva. Japopave'ymame ga hoi gajatykahavuhua pyri pevove'ga mbo'eavo.

¹⁵ Igwete judeus'ga nduvihava'ga nhimomby'ai ganhi'iga renduva.

—Marã po ga ikwahahetei mbatera? ei ga. A'ereki ikwahavipyra'ga nombo'eangavuhui ga, ei ga.

¹⁶ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Nhiremimbo'ea rü reki. A'ea ko Tupana'ga remimbo'ea nhimbuhurukara'ga remimbo'ea, ei ga ga pe.

¹⁷ Kiroki ġa oko pota Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe – ġahã po ti onhimom-baragwaha Tupana'ga remimbo'ea rehe ji imombe'urame ġa pe nehë, ei ġa. “Tupana'ga remimbo'ea tuhë ġa imombe'ui,” e po ti ġa ji ve nehë, ei ġa. “Gwemimbo'etehea rüi ġa omombe'u,” e po ti ġa nehë ji mombe'urame ġa pe nehë, ei Jesus'ga.

¹⁸ –Kiroki ġa omombe'u ġwemimbo'etehea – ġahã e'i ji mbohete ti javo, ei ġa. Jara'ga ki a'e te e'i: “Gaha ti pembohete ġa – kiroki ġa ji mbuhuruka avo.” Kiroki ġa e'i poro – ġa nomoandyandyi ojipe'ga. A'itituhëva'ea ġa omombe'u, ei ġa.

¹⁹ Moisésva'ea okwatija Tupana'ga nhi'iga inoġa pe me hako. Emo pe napehendukatupavi aheremimbo'eagwera, ei ġa. Maraname pe ji jukapotaruhutehei? ei Jesus'ga ġa pe.

²⁰ A'ero he'yjuhuve'ga ei ġa pe:

–Anhaġa nde pojykauhu nde mboheagwyriva Diabo'gapyriva'ea! Nurã po nde ei poro, ei ġa. Ma'ġa nde juka potaruhu naerü? e'i tehe ġa Jesus'ga pe.

A'ereki ġa ndokwahavi ve gwuvihava'ġa nembijukapotara ġa rehe.

²¹ Igwete Jesus'ga ei:

–Ojipeji ji japoi ahemonhimomby'ava'ea sãbado rupi, ei ġa. Hepiagame pe euhui ji ve: “Maraname ġa japouhui sãbado rupi nhandeporavykye yma rupi?” pe'euhu pe ji ve, ei ġa.

²² Pehe na jitehe peapo mbatera sãbado rupi no. A'ereki a'ea rupi pe peja'yra'ġa nakwanha ikyti no Moisésva'ea nhi'ipo'rurame, ei ġa. Moisésva'ea rüi reki e'i ypy jupe. Aherenondeva'ea penemboypya e'i ypy jupe hako, ei ġa. “Pekyti ti peja'yra'ġa nakwanha pi'ria sete pekirirë ġa'ara rehe,” ei ahe hako, ei ġa.

²³ Po pekipava horame sãbado apiavo a'ero sãbado rupi tuhë pe ġa kyti tihendu katu ti Moisésva'ea remimbo'eagwera javo. Ji ki a'e te sãbado rupi amombi pa akoja'ga ka'nahüa gara'oa hugwi, ei ġa. Maraname pe nhimonha'ngauhui ji rehe naerü? ei ġa ġa pe.

²⁴ Tape'euhui ti ikwahahetee ymame i'ara tehe hepiagame. A'itituhëva'ea rupi katu po pe ei hamo, ei ġa ġa pe.

Jesus'ga ko Cristoramo Tupana'ga remimbuhurukaramo

²⁵ Igwete jara'ġa Jerusálemmeve'ġa ei ojohupe:

–Akoja'ga rüi naerü – kiroki ġa nhanderuvihava'ġa ojuka potaruhu ġa? ei ġa.

²⁶ Pehepia ti, ei ġa. Gandovaki hete ġa nhi'inhi'i'igi. Emo ġa nde'i reki ġa pe, ei ġa. Mara'ngu po ġa javo kiro ġa pe: “ġa ko Cristoramo tuhë Tupana'ga remimbuhurukaramo?” Poha po ġa euhui ġa pe naerü? ei ġa ojohupe.

²⁷ ġa ko a'ea rüi reki. Cristo'ga jipiukaramo po ti nhande ndikwahavi garura ma hugwi po ġa ruri javo, ei ġa. Akoja'ga gwyruera reki nhande tikwaha hete, ei ġa ojohupe.

²⁸ A'ero Jesus'ga eahyahivi ġa mbo'erame ġajatykahavuhua pype.

–“Tikwaha hete nhande ġa,” pe'jiuhu pe ji ve naerü? ei Jesus'ga. “Tikwaha hete nhande gagwyruera,” pe'jiuhu pe no, ei ġa. Nhiremimbotarimo rüi reki ji ruri. Kiroki ġa ji mbuhuruka kokoty – ġa ko a'itituhëve'ga. Gaha pe ndapekwahavihu, ei ġa.

²⁹ Jihi reki akwaha ġa. A'ereki ġa hugwi ji ajo. Gaha ji mbuhuruka kokoty, ei Jesus'ga ġa pe.

³⁰ A'ero jara'ġa Jesus'ga pyhypotari. Ndepokogi reki ġa ġa rehe ġa pyhyġa. A'ereki ndohoi ve gapyhyhava apiavo.

³¹ He'yjuhu hete reki ġa – kiroki ġa ojiko Jesus'ga rehe. A'ero ġa ei ojohupe:

–Jesus'ga oapo pa ahemonhimomby'ava'ea, ei ġa. Ndia'e'i po nhande a'ero: “Cristo'ga rurame koji'i tehe po ti ġa japoi ahemonhimomby'ava'ea Jesus'ga hohe nehë.” Poa po nhande ndia'e'i, ei ġa. A'ereki Jesus'ga oapopavipe ahemonhimomby'ava'ea jipi, ei ġa. ġa ko Cristoramo tuhë a'ero, ei ġa.

Guardasva'ea uhu tipyhy Jesus'ga javo

³² Igwete he'yjuhuve'ga imombe'ui nahanahã ko Jesus'ga rekoji javo. Ganhi'iga rendu-vame fariseus'ġa ei a'ero ikwava'ëhara'ġa nduvihava'ġa pavëi:

–Tipyhyguka ti Jesus'ga.

A'ero ġa ei guardas'ġa pe – kiroki ġa gwepia katu judeus'ġa jaty kahavuhua. A'ero ġa ei ġa pe:

–Pepyhy ti Jesus'ga rerua ore pyri, ei ġa.

³³ Igwete Jesus'ga ei onhimombe'gwovo pevove'ġa pe:

–Apytaahi'vi po ti ji pe pyri nehë, ei ġa. A'ero po ti ji hoa'javi ġa pyri nehë – kiroki ġa ji mbuhuruka kokoty, ei ġa.

³⁴ Pe po ti ji rekarekari nehë tiandepoko ti ġa javo ji ve nehë novia. Emo po ti pe ndajirepiaga'javi nehë, ei ġa. A'ereki tegwete pehohava ji pyri – perope ji aju, ei ġa ġa pe.

³⁵ Igwete judeus'ġa nduvihava'ġa ei ojohupe:

–Marã ġa euhui ndajirepiaga'javi po ti pe nehë javo? Mome tuhë po ti ġa houhui a'ero nehë naerü? ei ġa. Nhandere'yja'ġa pyri po ti ġa hoi nehë naerü? ei ġa, kiroki ġa okwaki'o

judeus'garũive'ga gwyri pe? ei ġa. Ombo'e po ti ga judeus'garũive'ga pevo nehẽ naerũ? ei ġa novĩa.

³⁶ A'ereki ga e'i: "Ji rekareka po ti pe nehẽ novĩa. Emo po ti pe ndajirepiaga'javi tuhẽ nehẽ," ei ga, ei ġa. "Tegwete pehohava ji pyri - perope ji aju," ei ga, ei ġa. Gara pe po ga euhui naerũ? ei ġa ojohupe.

Yhya'java'ea

³⁷ Okioki ġa toryva apovo. Aerẽ mbapavava'ea rupi huvihava rupi Jesus'ga po'ami onhi'ga hahyahi ġa pe:

—Kiroki ġa yhya pota oygwejamo - tuhu ti ġa ji pyri oy'gwovo a'ero, ei ġa ġa pe. Nahã a'ero, a'e ji, ei ġa. Kiroki ġa opota Tupana'ga ra'uva rekoa onhipavẽi - tojiko ti ġa ji rehe a'ero. A'ero po ti ġa herekoi a'ea nehẽ yhya'java'ea - kiroki a'ea ġa mboheaporogita pyahu ġa mongovo, ei ġa ġa pe.

³⁸ Ga jikogame ji rehe po ti ġa herekohetei yhya'java'ea nehẽ. Ji mombe'umbe'u po ti ġa ojipe'ġape'ga pe nehẽ, ei ġa. Henduvame po ti ġa jikogi ji rehe no herekoheteavo yhya'java'ea. A'ea po ti ġa mboheaporogitapyahui ġa mongovo Tupana'ga pyri nehẽ no, ei ġa. A'ea jitehe Tupana'ga rembikwatijarukara omombe'u no, ei Jesus'ga ġa pe.

³⁹ Tupana'ga ra'uva pe Jesus'ga ei a'ero a'ea ko yhya'java'ea javo. A'ereki ga e'i:

—Ga jikogame ji rehe yhya'java'ea po ti ji imondoi ġa pyri nehẽ a'ea ti togwereko katu ġa javo nehẽ, ei ġa.

A'ea rupi Jesus'ga nomondoi ve gara'uva ojilheve'ga pyri. A'ereki ga nomanoi ve. A'ero Tupana'ga nombogweravi ve ga rupia ojipyri ga mboheteavo. Ohoe'ymame Jesus'ga nomondoi ve gara'uva ojilheve'ga pyri.

Onhonhi'igayva ahe Jesus'ga rehe

⁴⁰ He'yive'ga ġwendu Jesus'ga nhi'igame. A'ero jara'ga ei:

—Ga ko Tupana'ga nhi'iga mombe'uharamo tuhẽ Moisésva'ea remimombe'uhara'ga, ei ġa.

⁴¹ Jara'ga ei:

—Ga ko Cristoramo Tupana'ga remimbuhurukaramo.

—Ahã, e'i tehe jara'ga ġa pe. Jesus'ga ko Galilíapeve'ga. Cristo'ga po ti Galilíapeve'ga rui nehẽ! ei ġa.

⁴² Tupana'ga rembikwatijarukara e'i: "Cristo'ga po ti oko Daviva'ea rymymino no nehẽ," e'i. "O'a po ti ga cidade de Belém me - perope Daviva'ea uvypy," e'i ikwatijara, ei ġa.

⁴³ Nahã ġa nhonhi'igayvayvari Jesus'ga rehe upa.

⁴⁴ Jara'ga ga pyhy pota novĩa. Emo ġa ndopokogi ve ga rehe a.

Judeusva'ea ruvihavava'ea ndojikogi Jesus'ga rehe

⁴⁵ A'ero guardas'ga jivryi ikwava'ehara'ga nduvihava'ga pyri fariseus'ga pyri no. Igwete ġa ei guardas'ga pe:

—Maranuhũrame pe ndapepyhygi Jesus'ga rerua ra'e? ei ġa ġa pe.

⁴⁶ Igwete guardas'ga ei:

—A'ea ko jara'ga nhi'iga ja rui ga nhi'igame, ei ġa. Norohenduvangavi ore nanongara, ei ġa ġa pe.

⁴⁷ Igwete fariseus'ga ei ġa pe:

—Pehe na jitehe ga pe moandyandyjuhu?

⁴⁸ Ndapekwahavihu pe? ei ġa ġa pe. Judeus'ga nduvihava'ga ndojikogi pa ga rehe. Ore na jitehe fariseusramo ndorojikogi pa ga rehe no, ei ġa.

⁴⁹ Avove'ga ki a'e te okoteheuhu onhimongyavo. Gahã ndokwahavihu Moisésva'ea remimbo'eagwera, ei ġa ġa pe. Nanongara'ga reki ojiko Jesus'ga rehe. Tupana'ga po ti imbohahyi ġa pe nehẽ peko te'varuhu pe javo, etehei ġa guardas'ga pe.

⁵⁰ Igwete Nicodemos'ga ei fariseus'ga pe javo. Nicodemos'ga ko fariseuramo oko no. Gaha ko oho na'ẽ Jesus'ga pyri raikwehe tahendu ti ganhi'iga javo. Igwete ga ei ġa pe:

⁵¹ —Moisésva'ea remimbo'eagwera e'i nhande ve: "Pehendu na'ẽ ti ġa nhimombe'urame pe me. Ikwahavirẽ ġandeaporogita ti pyry pe ei ġa pe," e'i aherembikwatijara nhande ve, ei ġa ġa pe. Jesus'ga nhi'iga renduve'ymame xa'ete'varuhuyume ti ga pe a'ero, ei Nicodemos'ga ġa pe.

⁵² Nurã ġa ei Nicodemos'ga pe:

—Nde ko Galilíapeva'ero jitehe naerũ? Nurã nde vavagahivuhui ga rehe a, ei ġa Nicodemos'ga pe. Ehepia ti Tupana'ga rembikwatijarukara ikwahava a'ero, ei ġa. A'ereki a'ea nde'iangavi: "Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ga Galilíapeva'ero oko," nde'i, e'i tehe ġa. Jesus'ga ki a'e te Galilíapeva'ero, ei ġa ġa pe.

[

⁵³ Igwete ġa kwaki'opavi ogwovo ġwonga pype upa.

8

Ahe gwereko gwembirekova'earũiva'ea

- ¹ Kiro Jesus'ga hoi oliveira ndyvuhu pe monte das Oliveiras pe.
² Ypyhajive ga rura'javi judeus'ga jatykahavuhua rokari pe. Kiro ga ndupavi a'ero onhimongyavo ga pyri. A'ero ga reni ga mbo'embo'eavo.
³ A'ea rupi judeus'ga mbo'ehara'ga hëa pyhygi hëa rerua fariseus'ga pavëi. Hëa gwembireko'garũive'ga rerekorame ga hëa pyhygi hëa rerua hëa mo'ama Jesus'ga pyteri pe.
⁴ Igwete ga ei Jesus'ga pe:
 –Jesus, gwereko hëa gwembireko'garũive'ga. Nurã ore hëa pyhygi hëa rerua, ei ga.
⁵ Ahe mbo'erame Moisésva'ea ei ikwatija hako: “Peapi ti nanongara'ga jukavo kunhangwera'ga,” ei ahe hako. Oro nde? ei ga Jesus'ga pe. Marãi re po nde naerũ? Toroapi ti hëa naerũ? ei ga.
⁶ A'ereki ga e'i jipe ojohupe:
 –Tihendu ti ganhi'iga, ei ga. Ga nhanenhi'ipondekwate'varuhurame po ti nhande imombe'ui nhanderuvihava'ga pe nehë. “Nohendukatui ga Moisésva'ea nhi'iga,” xa'e ti ga mombegwovo a'ero ga pe nehë, ei ga ojohupe.
 Nurã ga ei Jesus'ga pe: “Marãi re po nde naerũ?” Kiro Jesus'ga nhova'apyni oina opũa pyvõ ikwatija yvya rehe.
⁷ Ndopigi reki ga ja'javo ga pe. A'ero ga po'ami javo ga pe:
 –Kiroki ga ndokote'varuhuangavi – ga ypy ti toapi hëa, ei Jesus'ga ga pe.
⁸ Igwete ga nhova'apyna'javi oina a'ero yvya rehe ikwatijara'java.
⁹ Ganhi'iga renduvame kiro onhinanhinani ga hogahoi. Xava'eve'ga ypy oho. A'ero ga hopavi Jesus'ga reja – kiroki ga gweru hëa. Pevo hëa ami a'ero ga pyri jara'ga pyteri pe.
¹⁰ Kiro Jesus'ga po'ama'javi javo hëa pe.
 –Mahã akoja'ga naerũ? ei ga. Ga nde'ia'javi nde ve teremano javo? ei ga hëa pe.
¹¹ –Ahã tuhë, ei hëa.
 –Ji na jitehe nda'ei nde ve, ei ga. Heregwovo a'ero, ei ga. Epohi ti kiro ekote'varuhua hugwi, ei Jesus'ga hëa pe.]

Jesus'ga omomytu'ë nhande ve

- ¹² Aerë Jesus'ga nhi'iga'javi he'yive'ga pe:
 –Arimo ko nhande hepiakatui mbatera ikwahavagwama. A'ereki mytu'ë nhande ve, ei ga. Na jitehe ji amomytu'ë vyakotyve'ga pe. A'ereki ji akwahavuka Tupana'ga ga pe, ei Jesus'ga ga pe. Kiroki ga ojiko ji rehe ji nhi'ipo'ruavo – ga po ti nde'ia'javi: “Ndakwahavi ji Tupana'ga,” ei ga. Okwaha tuhë po ti ga Tupana'ga gweaporogitapyahuro nehë, ei ga ga pe.
¹³ Igwete fariseus'ga ei ga pe:
 –Nde tehe erenhimombe'u, ei ga. Nurã ore ndorogweroviari nenhi'iga ndetehero gwaramo, ei ga ga pe.
¹⁴ A'ero ga ei ga pe:
 –A'iti ji tehe anhimombe'u pe me. Emo a'itituhëva'ea rupi katu nhinhimombe'ua a, ei ga. A'ereki ji hete tuhë akwaha jiruhava – perope ji ajo jugwi – perope ji aho jupe no, ei ga. Pe ki a'e te ndapekwahavi pea – perope ji ajo jugwi – perope ji aho jupe, ei ga ga pe.
¹⁵ Ojipe'ga ara tehe pe pehepia. Ikwahahetee'yama pe etehei ga pe a'ero peko te'varuhu pe javo, ei ga. Nahã ko vyakotyve'ga jipi. Ji ki a'e te nda'ei poa ojipe'ga pe, ei Jesus'ga ga pe.
¹⁶ Ji erame poa ga pe a'itituhëva'ea rupi katu nhirembi'ea a'ero. A'ereki ji tehe rüi a'e. Ore memei oro'e jihi jiruva'ga pavëi nhimbuhurukara'ga pavëi, ei ga.
¹⁷ Peapoa aherembikwatijara e'i no: “Mokonha'ga imombe'urame mbatera na tuhë javo a'ero hupi katu ganembi'ea,” e'i. “A'ereki ga memei e'i a jupe,” e'i ikwatijara, ei Jesus'ga.
¹⁸ Jihi anhimombe'u, ei ga. Jiruva'ga ji mombe'u jitehe no nhimbuhurukara'ga, ei ga. Ore memei ji mombe'u a'ero, ei Jesus'ga ga pe.
¹⁹ A'ero ga ei ga pe:
 –Mahã nderuva'ga naerũ? ei ga ga pe.
 –Pe ndajikwahavi tuhë, ei Jesus'ga. Ndapekwahavi jitehe pe jiruva'ga a'ero, ei ga ga pe. Po pe ji kwahavi tuhë hamo, a'ero po pe jiruva'ga kwahavi hamo no, ei Jesus'ga ga pe.
²⁰ A'ea Jesus'ga ei ga mbo'erame judeus'ga jatykahavuhua pype – perope hyru'ia pyri. A'ea pype judeus'ga omondomondo itambere'ia Tupana'ga pe jipi. Pevo Jesus'ga ei ga pe ga mbo'eavo. A'ero jara'ga ga pyhypotari novã. Emo ga ndopyhygi ga. A'ereki ndohoi ve gapyhyhava apiavo.

Jesus'ga onhimombe'u ahe ve

- ²¹ Aerë Jesus'ga nhi'iga'javi judeus'ga nduvihava'ga pe:

—Aho po ti ji avo hugwi nehē, ei ga. Ji reka po ti pe nehē ore poko ti javo nehē novia. Pejikote'varuhua momborukare'ymame po ti pe manoi pejigwovo hahyva'ea ruvihava pype nehē, ei ga. Perope ji aho – pevo ki a'e te tegwete pehohava ji pyri, ei Jesus'ga ga pe.

²² Igwete judeus'ga nduvihava'ga ei ojuhupe:

—Marāi ga a'ero? Ojjjukauhu po ti ga nehē naerū? ei ga. A'ereki ga e'i: “Perope ji aho – tegwete pehohava ji pyri,” ei ga, ei ga. Gara pe po ga ei? ei ga ojuhupe.

²³ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Pe ko vvyakotyva'ea. Ji ki a'e te vyagipeva'ea, ei ga. Pendeaporoğita te'varuhu pe vvyakotyva'ero ġwaramo. Ji ko na rūi, ei ga ga pe.

²⁴ Nurā ji ei pe me ko: “Pemano po ti pe imborukare'ymame pejikote'varuhua nehē,” ei ga ga pe. Na tuhē, ei ga. Ji ko Tupanamo ako. Po ti pe ndaperoviari a'ea nehē, a'ero po ti pe manoi pejikote'varuhuro ġwaramo nehē, ei Jesus'ga ga pe.

²⁵ —Mome ahe tuhē nde naerū? ei ga ga pe.

—A'ea ppy tuhē ko ji a'e pe me, ei Jesus'ga ga pe.

²⁶ Opomombe'uahivuhu tuhē po ji hamo pe ndekote'varuhuro ġwaramo. Emo ganhi'iga jate ko ji amombe'u vvyakotyve'ga pe nhiremienduvamo, ei ga. Ganhi'iga ko a'itituhēva'ea nhimbuhurukara'ga nhi'iga, ei Jesus'ga ga pe.

²⁷ Gwuvaga pe Tupanaga pe Jesus'ga ei gaha ji mbuhuruka javo. A'ea onhimi reki judeus'ga nduvihava'ga pe ga erame ga pe.

²⁸ Nurā Jesus'ga ei ga pe:

—Ji ko Tupanaga remimbuhurukara, ei ga. Pe ji mbovyrame ji mo'ama yva rehe po ti pe ji kwahavi nehē, ei ga. “Ga ko Tupanamo tuhē oko,” pe'ji po ti pe ji ve nehē, ei ga. “Ga ko ndokoi ġwemimbotarimova'ea rehe. Uva'ga remimbo'ea jate ga omombe'u okovo,” pe'ji po ti pe ji ve nehē, ei ga ga pe.

²⁹ Kiroki ga ji mbuhuruka – gaha ji pavēi oko jipi. Ga ndopohiri ji hugwi, ei ga. A'ereki ji ako garemimbotarimova'ea rehe jipi ganhimohemağwama ji rehe, ei Jesus'ga ga pe.

³⁰ Henduvame ganhi'iga jara'ga jikogi ga rehe onhimongyavo.

Ipiro'y ahe

³¹ Igwete Jesus'ga ei judeus'ga pe – kiroki ga ojiko ga rehe:

—Po ti pe ndekoi nhinhi'iga rupi jipi jireheva'ea tuhē po ti pe ndekoi nehē, ei ga.

³² Igwete po ti pe Tupanaga kwahavi nehē a'itituhēve'ga. Ga kwahava ġwaramo po ti pe piro'yro nehē, ei ga ga pe.

³³ Igwete ga ei ga pe:

—Maraname nde euhui poha ore ve? ei ga ga pe. Oreremimbotarimova'ea rehe jate tuhē ore reko. Ore ko Abraãova'ea rymyminororo oroko, ei ga. Orepiro'y tuhē ore ojipe'ga hugwi jipi. Ndipopoakari tuhē ga ore rehe, ei ga. Marāi nde ore ve naerū: “Pepiro'y po ti pe nehē?” ei ga ga pe.

³⁴ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Tamombe'u katu tuhē pe me, ei ga. Kiroki ga oko te'varuhu jipi – ga ndipiro'yi tuhē okote'varuhua hugwi. Gandekote'varuhua ipopoaka hete ga ndehe a'ero, ei ga ga pe.

³⁵ Nahā aherongapypeve'ga, ei ga. Xava'eva'ga po omondomondo ojipyrive'ga okoteheve'ga jipi. Ga potara'jave'ymame ga ga mondohetei ojihugwi, ei ga. Gwa'yra'ga ki a'e te ga nomondoi tuhē. Gae'ye'ymi opyta uva'ga pyri gara'yra'ga ġwaramo, ei ga.

³⁶ Ji ko Tupanaga ra'yramo, ei ga ga pe. Gara'yra ġwaramo ji imombigi aherekote'varuhua popoakara ahe hugwi. Po ti ji imombigi pe hugwi nehē, a'ero po ti ndipopoakari tuhē pe ndehe nehē, ei ga.

³⁷ Pe ko Abraãova'ea rymyminororo peko novia. Emo pe ji juka pota reki. A'ereki pe me ndatekwavi nhiremimbo'ea rehe, ei ga.

³⁸ Ahepia ji jiruva'ga rekoa. Nhirembiepiaga ji amombe'u katu pe me a'ero, ei ga. Pehe pehendu penduva'ga Diabo'ga. Penemienduva pe pehendu katu a'ero, ei Jesus'ga ga pe.

³⁹ —Abraãova'ea ko oreramohava'ea, ei ga ga pe.

Igwete Jesus'ga ei:

—Abraãova'ea rymyminororo po pe ndekoi, a'ero po ahe javijitehe pe ndekokatui hamo, a'e ji pe me, ei ga ga pe.

⁴⁰ Pe ki a'e te ji juka potaruhu, ei ga. Amombe'umbe'u ji pe me a'itituhēva'ea Tupanaga remimombe'ua. Pe ki a'e te ji juka potaruhu, ei ga. Na rūi ko Abraãova'ea reko hako!

⁴¹ Pejijuvete'ga javijitehe ko pe ndekote'varuhui! ei ga ga pe.

A'ero ga ei ga pe:

—Tupanaga ra'yreteramo jate ore reko, ei ga. Ndorogwerekoi ore jara'ga orojuvetero, ei ga ga pe.

⁴² Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Po Tupana'ga penduvetero oko hamo, a'ero po pe ji arōhetei hamo, ei ga ḡa pe. A'ereki ji Tupana'ga hugwi ajo. Ji nanhimbuhuri avo. Gaha ji mbuhuruka kokoty, ei ga ḡa pe.

⁴³ Marā pe ndapekwahavihu nhinhi'ḡa naerū? ei ga. Pe napehendupotari nhiremi-mombe'ua. Nurā pe ndapekwahavihu, ei ga ḡa pe.

⁴⁴ Pe ko Diabo'ga ra'yramo tuhē peko okote'varuhuve'ga ra'yramo. A'ero pe ndekote'vapotaruhui Diabo'ga remimbotarimova'ea rehe pejikovo, ei ga ḡa pe. Tupana'ga rembiapoypyagwera jate Diabo'ga ahe momanomanoukari kiromo jate. Ga ndokoi a'itituhēva'ea rehe. A'ereki a'itituhēva'ea rehe ndatekwava'javi ga pe, ei ga ḡa pe. O'mberame ga rekoi gweaporoḡita rupi. A'ereki ga i'mbeuhuve'ga tuhē. Gaha ahe mo'mbeuhu okovo no, ei ga.

⁴⁵ Peroviaruhu pe ga'mbea jipi. Nurā ko pe ndajireroviarihu reki a'ero. A'ereki ji a'itituhēva'ea mombe'u pe me, ei ga ḡa pe.

⁴⁶ Manamo po ti pe hepiukari jirekote'varuhua naerū? Ndapehepiukari tuhē po ti pe jirekote'varuhue'yma ḡwaramo, ei ga. Marā naerū? Ji a'itituhēva'ea mombe'urame pe me maraname pe ndajireroviarihu naerū? ei ga ḡa pe.

⁴⁷ Tupana'gareheve'ḡa ḡwendu katu ganhi'ḡa. Pe ki a'e te napehendukatui ganhi'ḡa gareheva'ero pejikoe'yma ḡwaramo, ei ga ḡa pe.

Abraāova'ea renonde Jesus'ga oko

⁴⁸ Igwete judeus'ga nduvihava'ḡa ei Jesus'ga pe:

—Nde ko judeuramo rūi reki, e'i tehe ḡa. Nde ko Samariapeva'ea ekote'varuhuva'ea. Anhaḡa nde pojykauhu Diabo'gapyriva'ea, ei ḡa. Oromombe'u katu nde a, e'i tehe ḡa Jesus'ga pe.

⁴⁹ Igwete Jesus'ga ei ḡa pe:

—Anhaḡa ndajipojykai tuhē, ei ga. Jihi ambohete jiruva'ga. Pe ki a'e te ji mbotegweteuhu, ei ga ḡa pe.

⁵⁰ Ji nda'ei reki ojipe'ḡa pe tanhimbohete ti ḡa javo. Ojipe'ga e'i nhimbohetea rehe tombohete ti ḡa ga javo. Gaha okwaha hete javo a'itituhēva'ea rupi katu Tupana'ga, ei ga ḡa pe.

⁵¹ Tamombe'u katu tuhē pe me, ei ga. Kiroki ḡa ḡwendu katu nhinhi'ḡa – okoe'yami po ti ḡa nehē, ei ga ḡa pe.

⁵² Igwete ḡa ei Jesus'ga pe:

—Nurā ore kiro ikwahahetei a'ero. Anhaḡa nde pojyka tuhē, ei ḡa ga pe. Abraāova'ea omano hako. Tupana'ga nhi'ḡa mombe'uharava'ea na jitehe omanomba hako, ei ga. Marā kiro nde euhui naerū? “Kiroki ḡa ḡwendu katu nhinhi'ḡa – ḡa po ti okoe'yami nehē,” ereteheuhu nde, ei ḡa ga pe.

⁵³ Omano ko oreramonhava'ea Abraāova'ea hako. Tupana'ga nhi'ḡa mombe'uharava'ea omano jitehe no, ei ga. Nde po nderuvihavuhu Abraāova'ea hohe naerū nhirendukatuve'ḡa po ti okoe'yami javo naerū? ei ḡa. Mome ahe tuhē nde naerū poha nde eaḡwama? ei ḡa ga pe.

⁵⁴ Igwete Jesus'ga ei ḡa pe:

—Po jiteheuhu anhimbohete, a'ea po ndapyryvi hamo, ei ga. Jiruva'ga reki ji mbohete Tupana'ga – ga pe jitehe pe'e tehe reki orombohete ore ga javo tehe, ei ga ḡa pe.

⁵⁵ Pe ndapekwahavi reki ga. Ji ki a'e te akwaha ga. Po ji ei hamo ji ndakwahavi ga javo, a'ero po ji mbero pe javijithe hamo no, ei ga ḡa pe. Ji ki a'e te akwaha tuhē ga. Igwete ji hendukatui ganhi'ḡa no, ei ga.

⁵⁶ Penamonhava'ea Abraāova'ea jiruraḡwama gwepia potarahi hete hako. Igwete ahe hepiagi reki gworygworyvamo hehe, ei Jesus'ga ḡa pe.

⁵⁷ Igwete ḡa ei ḡa pe:

—Nandexava'ejuhu nde. Cinquenta kwara ndohoi ve nde rehe, ei ḡa. Marā nde Abraāova'ea replaguhui naerū? ei ḡa ga pe.

⁵⁸ —Tamombe'u katu tuhē ti pe me, ei Jesus'ga ḡa pe. Abraāova'ea are'yname kiromo tuhē ji rekoi Tupanamo, ei ga ḡa pe.

⁵⁹ A'ero ḡa ipyhygi ita tiapi ti ga javo. “A'ereki ga onhimongo Tupanamo o'mbero,” ei ḡa ojohupe. Kiro Jesus'ga nhimimi ḡa hugwi a'ero ogwovo judeus'ga jaty kahavuhua rokara hugwi.

9

Jesus'ga ahe mboheha katu

¹ Aerē ohorame Jesus'ga hehae'ŷve'ga repiagi. O'arypyrame vehevi ga ndahehai.

² Kiro Jesus'ga remimbo'ehara'ḡa ei Jesus'ga pe a'ero:

—Ma'ga ndekote'varuhua ga mbohehate'varuhui? Garekote'varuhua tuhê? ei ga. Mara'ngu po garuva'ga ndekote'varuhua ga mbohehate'varuhua? Marã? ei ga ga pe.

³ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

—Garekote'varuhua rüi ga mbohehate'varuhui, ei ga ga pe. Garuva'ga ndekote'varuhua rüi ga mbohehate'varuhui no, ei Jesus'ga. Tupana'ga omboukwaha pota nhande ve opoakara ga rehe nehê. Nurã ga ndahehai, ei ga.

⁴ Igwete Jesus'ga ei no:

—Kiro arimo nhande poravykyi nhandekovo, ei ga. A'ereki aerê ppytunimo tegwete nhandeporavykyhava. A'ea rupi nhande ndiaporavykya'javi a'ero, ei ga. Na jitehe agwamo ti zaporavyky a'ero. Timboukwaha ti ga pe Tupana'ga popoakara nhimbuhurukara'ga popoakara, ei ga. A'ereki aerê nhande manorê tegwete nhande ve Tupana'ga mboukwahava, ei ga ga pe.

⁵ Arimo mytu'ê nhande ve. Nurã nhande hepiagi ikwahavagwama. Na jitehe ji ruvame yvya koty ji imomytu'êi yvyakotyve'ga akaçi ga tokwaha ti ga Tupana'ga javo.

⁶ Onhi'igirê Jesus'ga nyvuni yja rehe ikotiamo. A'ea ga imongyi hehae'ÿve'ga ropepira rehe a'ero.

⁷ —Heregwovo ejovaheita kiro, ei Jesus'ga ga pe. Pevo ypia'i pe Silóe pe ti eho, ei ga. (Silóe ko Imondopyra.)

Pevo hehae'ÿve'ga hoi a'ero. Ojovaheirê ga hepiakatui ua. Judeus'ga poravykye'yma rupi sábadó rupi Jesus'ga japoi yja kotimbyra a'ea pyvô ga mbohehavo katu.

⁸ Aerê hehae'ÿgwera'ga rongakotyve'ga ga repiagi. Igwete ga ei jara'ga pavêi - kiroki ga hehae'ÿve'ga repia ga poranduranduvame itambere'ia rehe jipi - igwete ga ei:

—Akoja'ga rüi novia? ei ga ojohupe, kiroki ga oporandurandu itambere'ia rehe jipi oina, ei ga.

⁹ —Ga tuhê, ei jara'ga.

Emo jara'ga e'i:

—Akoja'ga'jave'ga tehe, ei ga.

Hehae'ÿgwera'ga e'i ga pe a'ero:

—Ji tuhê ko a'ea, ei ga.

¹⁰ —Marã nde rehakataramo kirogwe a'ero? ei ga ga pe.

¹¹ —Uhu ga ji pyri - Jesus ei ga ga pe, ei ga. Igwete ga ikoti yja gwendya pyvô imongyavo jiropepira rehe, ei ga. A'ero ga ji mondoi ypia'i pe Silóe pe ji mbojovaheita, ei ga. Ganhi'iga rupi ji hoi a'ero. Jijovaheipavame kiro ji ma'egatui, ei ga ga pe.

¹² —Mahã ga naerü? ei ga ga pe.

—Ji ndakwahavi, ei ga.

Fariseusva'ea e'ie'i hehae'ÿgwera'va'ea pe

¹³⁻¹⁴ Judeus'ga poravykye'yma rupi sábadó rupi Jesus'ga japoi yja kotimbyra a'ea pyvô ga mbohehavo katu. Kiro ga hehae'ÿgwera'ga rerohei fariseus'ga pyri a'ero.

¹⁵ Igwete fariseus'ga ei ga pe no:

—Marã nde rehakataramo agwamo naerü?

—Omongy ga yja kotimbyra jiropepira rehe, ei ga. Igwete ji jovahei nhima'egatuagwama, ei ga ga pe.

¹⁶ Jararamo ga ei ga pe a'ero:

—Akoja'ga hoi Tupana'ga nombuhurukari ga, ei ga. A'ereki ga oapo mbatera sábadó rupi nhaneramonhava'ea nhi'ipo'rue'ymamo. Oko te'varuhu ga a'ero, ei ga.

Jara'ga e'i:

—Po ga rekote'varuhui hamo, a'ero po ga ndoapoi nanongara ahemonhimomby'ava'ea jipi hamo, ei ga.

A'ero ga nhonhi'igayvari ga rehe.

¹⁷ Igwete ga ea'javi hehae'ÿgwera'ga pe:

—Oro nde? ei ga ga pe. Po ga nde mbohehakatui marã re po nde ga pe a'ero? ei ga.

—Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ga po, a'e ji, ei ga ga pe.

¹⁸ Emo judeus'ga nduvihava'ga ndogweroviapotari ga mbohehakatua.

—Ndahehai po ga raji'i, ei ga novia.

A'ero ga hehae'ÿgwera'ga ruva'ga mbuhurukari ojipyri gayhêa reheve.

¹⁹ —Pe'ji katu ti ore ve, ei ga ga pe. Gaha ko ndera'yramo? A'iti ga ndahehai o'arame novia? ei ga. Pe'ji ti ore ve. Marã kiro ga rehauhuro naerü? ei ga ga pe.

²⁰ —Ga orera'yra'ga tuhê, ei ga. A'iti tuhê ko ga ndahehai o'arame ikwehe novia. A'ea ore orokwaha hete, ei ga ga pe.

²¹ Emo gambohehakatua'gwera - a'ea ore ndorokwahavi. Marã po ga ma'egatui kiro? oro'e ore, ei ga. Ma'ga omboheha katu ga naerü? oro'e ore. A'ereki ore ndorokwahavi

gambohehakatugwera, ei ga ga pe. Pe'ji ti ga pe a'ero. A'ereki ga yvuakaruhu. Gaha po ti onhimombe'u pe me nehê, ei ga ga pe.

²² A'ea ga ei okyhyjiavo. A'ereki ojikwe judeus'ga nduvihava'ga e'i ojohupe: "Kiroki ga e'i Jesus'ga pe: 'Ga ko Cristoramo Tupana'ga remimbuhurukaramo' – timo'êuka hete ti ga mondovouka avuirama nhandejatykahava hugwi nehê tura'javyme ti ga ipype javo nehê," e'i jipe judeus'ga nduvihava'ga ojohupe.

²³ Nurã hehae'ygwera'ga ruva'ga ei ga pe: "Orera'yra'ga yvuakaruhu. Pe'ji ti ga pe a'ero tomombe'u ti ga ombohehakatugwera javo," ei ga ga pe. A'ereki ga okyhyji hete gwuvihava'ga hugwi.

²⁴ Kiro fariseus'ga hehae'ygwera'ga mbuhurukara'javi ojipyri a'ero.

—Ere ti kiro ore ve: "A'itituhêva'ea jate ti ji amombe'u. A'ereki Tupana'ga ji rendu." Ere ti poro kiro, ei ga ga pe. A'ereki ore orokwaha hete akoja'ga rekote'varuhua, ei ga.

Jesus'ga pe ga ei o'mbero oko te'varuhu ga javo.

²⁵ —A'ea ji ndakwahavi, ei ga. Mara'ngu po ga okote'varuhuavo? ei ga. Emo ymya ji ndajirehai hepiage'yama. Agwamo ji rehakaturo hepiakatuavo. A'ea ji akwaha hete reki jitekovo, ei ga ga pe.

²⁶ Igwete ga ei ga pe:

—Marã ga nde rerekoi nde mbohehakatuvavo? ei ga ga pe.

²⁷ —Amombe'u ko ji pe me ko, ei ga ga pe. Pe ki a'e te napehendukatui, ei ga ga pe. Maranuhũrame pe hendupotara'javuhui naerũ? Peko pota pe gareheva'ero no naerũ? ei ga ga pe.

²⁸ A'ero ga ete'varuhuhetei ja'javo ga pe.

—Ndehe tehe reki erekouhu akoja'gareheva'ero, ei ga ga pe. Ore ki a'e te Moisésva'eareheva'ero oroko, ei ga.

²⁹ Tupana'ga e'i Moisésva'ea pe ahe rerekovo hako. A'ea ore orokwaha orokovo, ei ga. Akoja'ga reki ma'ga e'i ga pe! ga pe! mbuhurukara'gwama? A'ea ore ndorokwahavi, ei ga ga pe.

³⁰ —Mbiperanuhũ ko a'ea! Anhimomby'a hete ji pe nenduvame, ei ga ga pe. Ga ji mboheha katu. Emo pe ndapekwahavi ga ma'ga ga mbuhuruka javo, ei ga ga pe ga nderekomemuamo.

³¹ Tupana'ga nohenduvi te okote'varuhuve'ga nhi'iga jipi. Tikwaha pa nhande a'ea, ei ga. Ga ki a'e te – kiroki ga ga mbohete tuhê okovo garemimbotarimova'ea rehe – nanongara'ga Tupana'ga gwendu katu, ei ga ga pe.

³² Yyya apoagwera jate ahe nohenduvangavi hehae'yve'ga moma'egatua – kiroki ga ndahehai o'arame. Kiromo jate nhande nihenduvi no, ei ga ga pe.

³³ Po Tupana'ga rui ga mbuhuruka hamo, a'ero po ga ndoapoi ahemomhimomby'ava'ea hepiuka nhande ve hamo, ei ga ga pe.

³⁴ Igwete ga ei ga pe:

—Na tuhê ko nde e'a ereko te'varuhu, ei ga. Kiro nde ore mbo'epotaruhui naerũ? ei ga ga pe.

A'ero ga ga mombori pea hugwi.

Hehae'yve'ga'jave'ga

³⁵ Aerê Jesus'ga henduvi ga mombe'ua.

—Omombo ga hehae'ygwera'ga onga hugwi, ei ga ga mombe'gwovo.

Igwete Jesus'ga hoi ga reka. Ga repiagame ga ei ga pe:

—Erejiko pota nde Tupana'ga remimbuhurukara'ga rehe? ei Jesus'ga ga pe.

³⁶ —Ma'ga naerũ? ei hehae'ygwera'ga. Tajiko ti ga rehe a'ero javoji, ei ga ga pe.

³⁷ —Erehepia nde ga'ama ejipyri a, ei Jesus'ga. Erehendu nde ganhi'iga no, ei ga. Jihi ko a'ea, ei ga ga pe.

³⁸ —Ajiko ji nde rehe, ei ga Jesus'ga pe a'ero.

Igwete ga Jesus'ga mbohetei jipojykhara'ga javo ga pe.

³⁹ Aerê Jesus'ga ei:

—Jirura gwaramo ti ji avove'ga mboja'oja'ogi ojohugwi, ei ga. Jara'ga po ti ojiko ji rehe. Jara'ga po ti ndojikogi ji rehe, a'e ji, ei ga. Jukwaha reki gandekote'varuhua a'ero, ei ga. Nahã, ei Jesus'ga. Hehae'yve'ga ndokwahavi jipi hepiage'yama gwaramo. Yvyakotyve'ga hehae'yve'ga ja a'ero, ei ga ga pe. Jara'ga e'i reki: "Ore ko hehae'yve'ga ja ikwahave'yama. Ekwahavuka ti ore ve a'ero," ei ga ji ve, ei ga. Nurã po ti ga Tupana'ga kwahavi tuhê a'ero nehê ojikogame ji rehe nehê, ei ga. Jara'ga ki a'e te e'i tehe ojive: "Ore ko hehae'yve'ga ja rui oroko. Orokwaha hete ore," ei ga novia, ei ga. Ki ga tuhê po ti ndokwahavi Tupana'ga a'ero nehê. A'ereki ga ndojikopotari ji rehe. Ga nde'i ji ve: "Ekwahavuka ti ore ve," ei Jesus'ga ga pe.

⁴⁰ Jararamo fariseus'ga gwendu ganhi'iga okovo ga pyri. Igwete ga ei ga pe:

—Ore ve po nde ei naerũ: “Ga ko hehae'ÿve'ga ja ndokwahavi”? ei ga ga pe.

⁴¹ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Pry po pe ei hamo: “Ore ko hehae'ÿve'ga ja ndorokwahavi. Ekwahavuka ti ore ve a'ero,” pe'ji po pe hamo, ei ga ga pe. Po pe ei poha hamo, a'ero po pe napenhimon-gote'varuhui hamo. Emo pe pe'ji: “Ore ko hehae'ÿve'ga ja rui. Orokwaha hete ore,” pe'ji pe, ei ga. A'ero pe nhimongote'varuhui jipi, ei ga. Naname Tupana'ga nomombori pendekote'varuhua pe hugwi a'ero, ei Jesus'ga ga pe.

10

Ovelhas repiakatuhara'ga

¹⁻² Igwete Jesus'ga ei ga pe ga mbo'eavo:

—Tamombe'u katu tuhẽ ti pe me, ei ga. Ovelhas repiakatuhara'ga oki ogwovo ovelhas rokaja pype jurukwara rupi, ei ga. Kiroki ga jurukwara rupi rui oki ipype - ga ko iporomive'ga ahe moandyandyita. Ojiupi ga hokairungava rehe tapyhygahyahi ti herogwovo javo, ei ga. Hepiakatuhara'ga ki a'e te uhu hovapytymbava rerekohara'ga pyri.

³ A'ero ga hovapytymba'vogi hepiakatuhara'ga pe toki ti ga ipype javo, ei ga. Igwete hepiakatuhara'ga ki ua gwenymbava pyri hera nanani henoina heno'eamo tokaja hugwi herogwovo, ei ga. A'ea gwendu katu ganhi'iga.

⁴ Herohorame ga hoi henonde okovo ji reviri tuhu katu javo. A'ereki garenymbava okwaha ganhi'iga, ei ga.

⁵ Hajiheve'ga reviri ovelhas ndohoi tuhẽ. A'ereki ndokwahavi hajiheve'ga nhi'iga. Oka'nhy reki nanongara'ga hugwi a'ero, ei ga ga pe.

⁶ Nahã Jesus'ga ei morogitapyahua mombe'gwovo ojo'java'ea mombe'gwovo ga pe. Emo ga ndokwahavi okovo.

—Maraname ga imombe'ui poa nhande ve? ei ga ojohupe.

Jesus'ga ko jurukwara'java'ga

⁷ A'ero Jesus'ga ei ga pe no:

—Tamombe'u katu tuhẽ pe me, ei ga. Jurukwara rupi ovelhas oho okovo tokaja pype. A'ea rupi jitehe hepiakatuhara'ga hoi ovelhas pyri herekovo, ei ga. Ji ko jurukwara'java'ea, ei Jesus'ga. A'ereki ji rupi jate vvyakotyve'ga oho Tupana'ga viara rupi. A'ereki jiji jate ga mongo gareheva'ero, ei ga. Jiji jate ga mbo'euka gandepepiakatuhara'ga pe no, ei ga.

⁸ Kiroki ga ji renonde oko timbo'e ti Tupana'gareheve'ga javo novia - iporomive'ga ja ga ahe moandyandyi pota, ei ga. Onhimbuhu tehe ga Tupana'gareheve'ga pyri ga nderekote'varuhua. Tupana'gareheve'ga ki a'e te nohenduvi ganhi'iga, ei ga ga pe.

⁹ Ji ko jurukwara'java'ea, a'e ji, ei Jesus'ga ga pe. Ji pyri ga nduri javo. “Nde rupi ti toroho Tupana'ga pyri,” ei ga ji ve, ei ga. Ga erame ji ve po ti ji ga mongoi Tupana'gareheve'ero ga nderekokatuavo nehẽ. A'ero po ti ga inogatui opy'a okovo nehẽ, ei ga. Igwete po ti ji imombryvi ga pe nehẽ ga ndepiakatuavo ga nderekovo nehẽ, ei ga ga pe.

¹⁰ Iporomive'ga uhu jipi tapyhy ti herogwovo javo. “Tajuka ti,” ei ga. A'ea rehe jate ga nduri. Ji ki a'e te ajo tamboheaporogita pyahu ti ga mbohoryva javo, ei ga. Tamongo ti ga Tupana'ga pyri nehẽ no, a'e ji, ei ga ga pe.

Jesus'ga ko ovelhas repiakatuharete'ga'java'ga

¹¹ —Ji ko ovelhas repiakatuhara'ga'java'ea jipyryheteve'ea jitekovo, ei Jesus'ga javo ga pe. A'ereki ji ahepia katu jijiheve'ga. Gandepykavamo po ti ji manoi nehẽ tomanoyme ti ga javoji, ei Jesus'ga ga pe.

¹² Ji ko ojipe'ga ja rui - kiroki ga e'i tehe ovelhas repiakatuhara'ga pe tahepia ti nerenymbava nde ve javo tehe, ei ga. Gwenymbava rui gwaramo ga ndogwerekokatui reki ovelhas. Nurã ja'gwara'java'ea lobo rurame hehe ta'u javo, kiro ga pohipavi ovelhas hugwi a'ero onhana ogwovo, ei ga. A'ero lobo ruri ipyhyga ovelhas herogwovo ojive. Jara okwaki'o pa ojohugwiugwi, ei ga.

¹³ Oka'nhy ga ogwovo ovelhas reja. A'ereki ga ni'agataruhui ovelhas rehe hepiakatuhara'ga rui okovo gwaramo, ei ga ga pe. Ji ko ga ja rui a'ero, ei Jesus'ga.

¹⁴⁻¹⁵ —Jihi ko hepiakatuhara'ga'java'ea jipyryheteve'ea, ei Jesus'ga. Jiruva'ga ji kwaha hete. Akwaha hete ji ga no, ei ga. Na jitehe ji akwaha hete jijiheve'ga. Ga ji kwaha hete no. Aerẽ ti ji manoi gandepykavamo nehẽ no, ei ga.

¹⁶ Ga ndeheve ji areko hajiheve'ga jijiheve'ero no. Ga ko judeus'garũive'ga, ei ga. Ambo-jikoguka po ti ji ga jijihe nehẽ. A'ero po ti ga hendukatui nhinhi'iga nehẽ, ei ga. A'ero po ti ga nhaporemo ga ndekoi jireheve'ero nehẽ ojihe'ae'a ojogwehe ojipenhindyvamo nehẽ judeus'ga judeus'garũive'ga, ei ga. Ji tehe po ti gandepepiakatuhara nehẽ ga ndepiakatupava nehẽ, ei ga ga pe.

¹⁷ —Jiruva'ga ji arõ hete, ei ga. A'ereki ji a'e: Ji ti amano jiji g'andepykavamo nehê takwera'va'ja ti ji javo, ei ga.

¹⁸ Ji jujukaukare'ymane n'hiarõ'e'yve'ga pe po ti tegwete ga pe jijukahava nehê. Emo n'hiromimbotarimo po ti ji jujukaukari ga pe nehê, ei ga. Jipopoaka ji jijjukavouka n'hinhibogweravuka no, ei ga. A'ereki jiruva'ga e'i ji ve a'ea rehe: “Nahã po ti nde rekoï nehê”, ei Jesus'ga ga pe.

¹⁹ Kiro judeus'ga nduvihava'ga n'nonhi'igayvara'javi Jesus'ga n'hi'iga renduva. Jara'ga e'i onhimongyavo:

²⁰ —Anhaga opojyka ga mboheagwryvuhuvu Diabo'gapyriva'ea, ei ga. Maraname pe henduvuhui ganhi'iga naerũ? ei ga jara'ga pe.

Jara'ga ki a'e te e'i:

²¹ —Ga nde'i te nanongara pe anhağa opojykarama, ei ga. Anhağa nomoma'eğatui reki hehae'yve'ga a, ei ga.

Nahã judeus'ga nduvihava'ga n'nonhi'igayvari Jesus'ga n'hi'iga rehe.

Ahe ndokoi Jesus'ga rehe

²²⁻²³ Aerê Jesus'ga rekoï judeus'ga jatykahavuhua pype. Igwete ga hoi okovo onga rembe'yvuhu pe g'ambo'ehai pe – a'ea pe ga ei Salomãova'ea apoa. Kiro yapouhua. Igwete judeus'ga japoi toryva pevo cidade de Jerusalém me. A'ea rupi ga ojapyakaaka ojatykahavuhua apopava rehe. A'ereki ymya onga apopavame ahe okwava'ê Tupana'ga pe g'wino teni javo ga pe.

²⁴ Igwete Jesus'ga hoi okovo onga rembe'yvuhu pe. A'ero judeus'ga nduvihava'ga nduri Jesus'ga pyri ga atimana javo ga pe.

—Manamehũ po ti nde n'hirombe'ui ore ve nehê? ei ga Jesus'ga pe. Po nde Cristoramo Tupana'ga remimbuhurukaramo, enhimombe'u katu ti ore ve a'ero tonhimimyme ti ore ve, ei ga ga pe.

²⁵ —Anhimombe'u tuhê ko ji pe me jipi, ei Jesus'ga ga pe. Emo pe ndaperoviapotaruhui n'hinhi'iga. N'hirombiapoa – a'ea Tupana'ga oapouka ji ve – a'ea po ji kwahavukari pe me hamo, ei ga ga pe.

²⁶ Emo pe ndaperoviapotari. A'ereki pe jireheva'ea rui, ei ga.

²⁷ Jireheve'ga g'wendu katu n'hinhi'iga, ei ga. Akwaha hete ji ga. Igwete n'hiromimbotarimova'ea rehe ga ndekoi jipi, ei ga ga pe.

²⁸ Amboheaporoğita pyahu ko ji ga kiro, ei ga. Aerê po ti ji ga nderohoi yvagi pe ga mongovo Tupana'ga pyri avuirama nehê no. A'ero po ti ga ndohoa'javi hahyva'ea ruvihava pype nehê, ei ga ga pe. Ndipe'akavi ga ji hugwi, ei ga.

²⁹ Jiruva'ga – gaha ga mbojikoguka ji rehe – ga popoakahetero jara'ga hohe pa. Nurã ndipe'akavi ga ga hugwi, ei ga.

³⁰ Ojipeji ko ore rekoï Tupanamo jiji jiruva'ga pavêi, ei ga ga pe.

³¹ A'ero judeus'ga nduvihava'ga ipyhygi ita tiapi ti ga javo.

³² Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Pehepiepia pe n'hirombiapoa novã, ei ga. He'yiva'ea Tupana'ga oapouka ji ve pyryva'ea. Marãva'ea rehe pe ji apipotaruhui naerũ? ei Jesus'ga ga pe.

³³ —Pyryva'ea rehe rui ore nde apipotari, ei ga ga pe. Nde euhurame ite'varuhuva'ea rehe ore nde apipotari. A'ereki nde Tupana'ga mbotegwetei javo tehe ga pe. A'ereki nde vvyakotyva'ero tehe erenhimongo potaruhu Tupanamo, ei ga ga pe.

³⁴⁻³⁵ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Pekwaha pe pejiapoa ikwatijara novã. Kiha ko omombe'u Tupana'ga n'hi'iga ahe ve hako, ei ga ga pe. A'ereki Tupana'ga e'i ahe ve hako: “Pe'e ti ojipe'ga pe ji py'rovo,” ei ga. Ahe ve jithe ga ei a'ero: “Pe ko tupanamo,” ei ga. Ikwatijara – kiroki omombe'u Tupana'ga n'hi'iga – kia koi a'itituhêva'ea, ei Jesus'ga ga pe. Tupana'ga e'i ahe ve hako pe ko tupanamo javo.

³⁶ Maranuhurame pe euhui ji ve naerũ ji n'hirombe'urame ji ko Tupana'ga ra'yramo javo, ei ga ga pe. “Nde erembotegwete Tupana'ga,” pe'ji tehe pe ji ve, ei ga. Emo ji ve tuhê Tupana'ga ei: “Ndehe ti eho vyva koty ekovo n'hiromimbotarimova'ea rehe nehê,” ei ga ji ve, ei ga.

³⁷⁻³⁸ Pe ndaperoviarihu n'hinhi'iga, ei ga. Ji ko Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe ako tuhê japovo ahemonhimomby'ava'ea. Po ji japoe'ymane taperoviari ti n'hinhi'iga a'ero. Ji japorame ahemonhimomby'ava'ea po pe hepiagame heroviari hamo, ei ga. Perovia ti a'ero tapekwaha orejikoty'ara onhopavêi jiji jiruva'ga pavêi. A'ereki jiruva'ga ojikoty'a ji pavêi okovo. Jiji ajikoty'a jiruva'ga pavêi no, ei ga ga pe.

³⁹ Kiro ga Jesus'ga pyhypotara'javi a'ero novã. Igwete ga n'hibojirevi ogwovo ga hugwi.

⁴⁰ Igwete Jesus'ga jivyra'javi rio Jordão aherovai opytavo – perope João'va'ea gamobatzagweri pe.

⁴¹ Kiro he' yjuhuve'ga nduri Jesus'ga pyri. Igwete ga ei ojohupe:

—João'ga ndoapoangavi ahemonhimomby'ava'ea, ei ga ahe mombe'gwovo. Emo Jesus'ga mombe'urame ga omombe'u katu pa, ei ga ojohupe.

⁴² A'ero pevove'ga jikogi Jesus'ga rehe onhimongyavo.

11

Lázarova'ea manoagwera

¹⁻² Ojipe'ga kiro itetirúa. Garera ko Lázaro. Cidade de Betânia pe ga ruvi gwendyra'ga pavêi. Ga ko Martahêa Mariahêa pavêi. (Mariahêa ko akajahêa – kiroki hêa aerê omongy nhandya perfume nhandepojykaharete'ga pya rehe Jesus'ga pya rehe. A'ero hêa imomika'gi gapya o'ava pyvô.) Hêakuvyra'ga Lázaro'ga kiro itetirúa.

³ Nurã Maria'ga ojipe'ga mondoukari Jesus'ga pyri.

—Ere ti nhandepojykaharete'ga pe itetirúa hete kiro garemiarôhara'ga javo ga pe, ei ga ga pe imondovouka onhi'iga Jesus'ga pe.

A'ero ga hoi ganhi'iga imombe'gwovo Jesus'ga pe.

⁴ Henduvame Jesus'ga ei:

—Lázaro'ga tetirúa nomomanoukara'gwami ga, ei ga. Gatetirúa ko Tupana'ga ruvi-havuhuhetea repiukaragwama tokwaha ti ga jiruvihavuhuhetea no, ei ga. Gatetirúaro gwaramo po ti ga ei ji ve nehê ipopoaka hete Tupana'ga ra'ya'ga javo ji ve nehê, ei Jesus'ga.

⁵ Jesus'ga oko hete Marta'ga ndehe gakuvyra'ga rehe no Lázaro'ga rehe.

⁶ Emo imombe'urame Lázaro'ga tetirúa ga pe Jesus'ga opytaahi'vi na'ê pevo upa. Mokõi ga kiri pevo jitehe.

⁷ Kirê ga ei gwemimbo'ehara'ga pe a'ero:

—Xajivy ti kiro Judéiapeve'ga gwyri pe a'ero, ei ga ga pe.

⁸ —Jesus, ei ga. Judéiapeve'ga nde apipotaruhe pevo oji'i. Kiro nde hopotara'javamo pevo jitehe naerû? ei ga Jesus'ga pe.

⁹⁻¹⁰ Igwete Jesus'ga ei nahã javo ga pe:

—Ara rupi ve gwereko doze horas, ei ga. Arimo nhandehorame nhandekovo nhande ndi'ari vyva rehe hepiakatuavo gwaramo. A'ereki nhanderyapehava omomytu'ê nhande ve, ei ga ga pe. Ypytunimo nhandehorame nhande ari a'ero hepiage'yma gwaramo. Tegwete nhande ve a. A'ereki nianderyapehavi ppytunimo, ei ga ga pe. Agwamo ko arimova'ea ja nhande ve. Agwamo nhande rekorame Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe nianemombikavi, ei ga. A'ereki Tupana'ga omomytu'ê gwemimbotarimova'ea nhaneaka'gi pe nhande pokoga jipi, ei ga. Aerê po ti ppytuna ja nhande ve nehê. A'ereki aerê nhande manorame tegwete nhande ve, ei ga. Xaho tuhê ti kiro a'ero. A'ereki ndohoi ve nhimomanohava apiavo, ei ga ga pe imombe'gwovo.

¹¹ Aerê Jesus'ga ei ga pe no:

—Nhaneremiarôhara'ga kiro oki upa Lázaro'ga, ei ga. Taho ti ga moma'eamo a'ero, ei ga ga pe.

¹² Igwete garemimbo'ehara'ga ei:

—Po ga kirame kiro a'ero po ti ga nhimohigatui nehê, ei ga ga pe novã.

¹³ “Lázaro'ga kira pe po ga ei ra'e,” ei ga ovyvteri pe. Lázaro'ga manoa pe Jesus'ga ei reki. A'ero ga imombe'ukatui ga pe:

¹⁴ —Lázaro'va'ea omano ra'e, ei ga ga pe.

¹⁵ Ji rekoe'yma gwaramo ahe pyri ahe manorame a'ero po ti ji pe monhimomby'ahetei nehê tapejiko hete ti ji rehe javo. Nurã ji roryvamo jirekoe'yma rehe pevo, ei Jesus'ga. Xaho ti kiro ahe pyri a'ero, ei ga ga pe.

¹⁶ Igwete Tomé'ga – o Gêmeo ei ga ga pe – igwete ga ei jara'ga pe:

—Xaho ti Jesus'ga rupi xamano ti ga pavêi a'ero nehê, ei Tomé'ga ga pe.

A'ero ga hoi cidade de Betânia pe pea rupi ogwovo.

Jesus'ga ko gambogwerahavamo

¹⁷ Jesus'ga horame Betânia pe ga imombe'ui Lázaro'ga manoagwera ga pe.

—Mbohapy'ri quatro ore kiri kiro ahera'oa mongirê itaruvihavuhua kwaruhua pype ahe no'ga, ei ga imombe'gwovo Jesus'ga pe.

¹⁸ Jerusalém ko ira'agwe Betânia hugwi três quilômetros.

¹⁹ Pevove'ga ohooho a'ero Martahêa pyri Mariahêa pyri no ga porogwetyga.

²⁰ Igwete Martahêa henduvi Jesus'ga rura mombe'urame. A'ero hêa hoi tahovatĩ ti ga javo. Mariahêa ki a'e te onga pype hêa reni upa.

²¹ Igwete Martahêa hoi ovahema Jesus'ga pyri.

—Jesus, ei hēa ga pe. Avo po nde rekoi raji'i hamo, a'ero po jikuvyrava'ea nomanoi raji'i hamo! ei hēa Jesus'ga pe.

²² Kirogwe vehevi nde erame Tupana'ga pe po ti ga nde rendukatui hamo, ei hēa ga pe. A'ea ji akwaha hete, ei hēa ga pe.

²³ —Okwera po ti ndekuvyrava'ea nehē, ei Jesus'ga hēa pe.

²⁴ —Akwaha ji ahekweravaḡwama aerē mbapava koty Tupana'ga omanove'ga mbogw-erapavame nehē, ei hēa.

²⁵ Igwete Jesus'ga ei hēa pe:

—Jihi ko ḡa mbogweraharamo ako ḡa mongovo, ei ga. Kiroki ḡa ojiko ji rehe – omanorame vehevi po ti ga ndekoi avuirama Tupana'ga pyri nehē, ei ga hēa pe.

²⁶ Kiroki ḡa heaporogita pyahu ojikoga ji rehe – ḡahā po ti ndohoi tuhē hahyva'ea ruvihava pype nehē. Oko hete po ti ga Tupana'ga pyri avuirama okovo nehē, ei ga. Erevovia nde a'ea? ei Jesus'ga hēa pe.

²⁷ —Arovia ji, ei hēa ga pe. A'ereki nde ko Tupana'ga remimbuhurukaramo ereko Tupana'ga ra'yramo ereko, ei hēa. A'ereki nde ve ko Tupana'ga e'i hako toho ti ga vyva koty javo, e ko ga nde ve, ei hēa ga pe.

Jesus'ga ojehe'o

²⁸ O'erē Jesus'ga pe Martahēa jivyri ua onga pe. Igwete hēa hoi oirūhēa pyri Mariahēa pyri. Gandovakie'y hēa hoi javo hēa pe.

—Uhu ga nhanembo'ehara'ga, ei hēa. “Tuhu ti hēa ji pyri,” ei ga nde ve, ei hēa Mariahēa pe.

²⁹ A'ea renduvame kotihī hēa po'ami ogwovo ga pyri Mariahēa.

³⁰ Jesus'ga novahemi ve cidade pe. A'evo ga rekoi – perope Martahēa oho ga rovatiamo.

³¹ Kiro Mariahēa po'ami nhandaipe ogwovo ga pyri a'ero. Kiroki ḡa hēa pavēi oko onga pype hēa porogwetyga – gwepia ḡa hēaho. Nurā ḡa ei ojohupe novīa:

—Kiro hēa hoi aheryvy pe tajehe'o ti ahe pyri javo, ei ḡa novīa. Xaho ti hēa reviri a'ero, ei ḡa ojohupe a'ero.

³² Kiro Mariahēa hoi Jesus'ga pyri a'ero. Ga repiagame hēa ndurugi ḡwenypy'amo gapya pyri.

—Jesus, ei hēa. Avo po nde rekoi raji'i hamo, a'ero po jikuvyrava'ea nomanoi raji'i hamo! ei hēa ga pe.

³³ Jesus'ga gwepia hēajehe'oa ḡajehe'oa reheve – kiroki ḡa uhu hēa rupi. Omynhete gapy'a a'ero.

³⁴ Igwete ga ei:

—Mome pe ahe noḡi raji'i? ei ga ḡa pe.

—Herejo hepiaga, ei ḡa ga pe.

³⁵ Igwete Jesus'ga jehe'oi.

³⁶ —Pehepia. Ga oarō hete ahe! ei ḡa ḡajehe'oa repiaga.

³⁷ Jara'ga ki a'e te e'i:

—Ga omoma'eḡatu hehae'yve'ga raji'i, ei ḡa. Tegwete po ga pe naerū Lázarova'ea manoaḡwama mombiga raji'i naerū? ei ḡa ojohupe.

Ombogwera ga Lázarova'ea

³⁸ Jesus'ga py'a omynhetea'ja. Igwete ga ruri garyvy pe ikwaruhu pe. Jurukwara pype u itauhua imohinipyra hovapytymbavamo.

³⁹ —Pepe'a ti itauhua, ei Jesus'ga pevove'ga pe.

A'ero Martahēa ei ga pe:

—Ah, Jesus, kiro inemahivamo jikuvyrava'ea ra'oa. A'ereki he'yi'i quatro ore kiri ahe manorē, ei hēa ga pe.

⁴⁰ Igwete Jesus'ga ei hēa pe a'ero:

—A'e ko ji nde ve ko: “Po ti nde jikogi ji rehe, a'ero po ti nde hepiagi Tupana'ga ruvihavuhuhetea nehē,” ei ga hēa pe.

⁴¹ A'ero ḡa ipe'ai itauhua jugwi. Igwete Jesus'ga jovavuri yvagi pe javo.

—Apī, ei ga. Ndepyry hete nde ji rendukatua'vo kiro, ei ga Tupana'ga pe.

⁴² Nde ji rendu katu tuhē jipi. Emo ji a'e poa nde ve avove'ga ndovaki togwerovia ti ḡa neremimbuhuragwera ji rehe, ei ga Tupana'ga pe.

⁴³ Onhi'igirē Tupana'ga pe Jesus'ga ea'hyi:

—Lázaro, ei ga. Here ehema! ei ga ga pe.

⁴⁴ A'ero Lázaro'ga vyri omanoa hugwi ohema ikwaruhua hugwi. Imamanipyra ga gweru opya opoa reheve. Ga'akaḡa na jitehe gwereko tapy'ynhapira ojihe no. A'ereki judeus'ga omamamama ahera'oa tapy'ynhapipukuhua pyvō jipi ahe mondorame ahe noḡa ita kwaruhua pype jipi.

—Pemama'ndo ti ga hugwi tapy'ynhapira kwaharava ga hugwi toho ti ga, ei Jesus'ga ga pe.

Ahe ojuka pota Jesus'ga

(Mateus 26.1-5; Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2)

⁴⁵ Kiro he'yjuhuve'ga jikogi Jesus'ga rehe a'ero judeus'ga – kiroki ga uhu Mariahêa pyri. A'ereki ga gwepia Jesus'ga remimbogwerava.

⁴⁶ Jara'ga ki a'e te oho fariseus'ga pyri imombe'gwovo.

—Jesus'ga ombogwera Lázaro'ga gamanoa hugwi! ei ga ga pe Jesus'ga mombe'gwovo.

⁴⁷ A'ero fariseus'ga ei ikwava'ehara'ga nduvihava'ga pavêi:

—Timbojatyka jara'ga a'ero gamoğitahara'ga.

Igwete judeus'ga mogitahara'ga jatykapavi javo ojohupe.

—Marā po ti nhande rekoï nehê naerū? ei ga ojohupe. A'ereki he'yjuhu akoja'ga oapoapouhu ahemonhimomby'ava'ea jipi, ei ga Jesus'ga mombe'gwovo.

⁴⁸ Po ti nhande nimombigi ga, a'ero po ti ga nhaporemō ga jikogi ga rehe nehê, ei ga. “Gaha jate kiro oko nhandervihavuhuhetero,” e po ti ga ga pe a'ero nehê, ei ga ojohupe. Huvihavuhu'ga ikwahavame cidade de Roma pe po ti ga ei nehê: “Judeus'ga po ti nanhirendukatua'javi kiro a'ero nehê,” e po ti ga nehê, ei ga. A'ero po ti ga soldados'ga mbuhurukari nhande pyri tapemomba pa ti pe judeus'ga javo. “Gajatykahavuhua po ti pemomba pa nehê no,” e po ti ga soldados'ga pe nehê, ei ga ojohupe.

⁴⁹ A'ero Caifás'ga – ga ko ikwava'ehara'ga nduvihavuhu'ga a'ea rupi – kiro ga ei ga pe:

—Ndapekwahavihu pe! ei ga.

⁵⁰ Omano po ga hamo, ei ga javo. A'ero po ti ga nianemomanoukari pa nehê. Na ti ojipejive'ga manoi nhande py'rovo a'ero xamanombavyme ti nhande judeusramo, ei ga ga pe. Nanongara po ti pyry pe me nehê, ei ga. Pejapyaka katu ti a'ea rehe a'ero, a'e jï, ei Caifás'ga ga pe.

⁵¹ Ga rüi onhimbo'e a'ea rehe javo. Tupana'ga reki ombo'euka ga hehe. A'ereki a'ea rupi Caifás'ga ikwava'ehara'ga nduvihavamo oko. Tupana'ga ombo'euka ga gwemimbotarimova'ea rupi. A'ero Caifás'ga ei ga pe imombe'gwovo Jesus'ga manoagwama judeus'ga ndepykavamo.

⁵² Judeus'ga pe jate rüi reki Jesus'ga manoi. He'yjuhuve'ga pe judeus'garüive'ga pe ga manoi no – kiroki ga ojiko Tupana'ga rehe ogwryi pe nhaporemō. Omano ga Tupana'gareheve'ga pe nhaporemō tojihe'ae'a ti ga ojogwehe ojipenhindyvamo javo.

⁵³ Igwete Caifás'ga ei ga pe imombe'gwovo Jesus'ga manoagwama. A'ero judeus'ga nduvihava'ga nhomonhi'igi javo jipi.

—Marā po ti nhande Jesus'ga jukaukari nehê? ei ga javo ojohupe.

⁵⁴ Nurā Jesus'ga ndokoa'javi judeus'ga ndovaki. Pea hugwi ga hoi cidade de Efraim me a'ero upa ongae'yma koty. Efraim me ga pytai a'ero gwemimbo'ehara'ga pavêi.

⁵⁵ Kiro judeus'ga oapo gweri toryva. Páscoa ei ga jupe. A'ero ga hogahoi kiro ogwrya hugwi onhimongyavo tihepia ti toryva javo. Toryva renonde ga hoi Jerusalém me onhimboavujikwejikwea nahanahā nhande nhimombyryvi Tupana'ga pe javo.

⁵⁶ A'ero ga Jesus'ga rekarekari novia. Igwete ga nhomonhi'inhi'igi ojatykahavuhua pype o'ama.

—Marāi pe a'ero naerū? ei ga ojohupe. Uhu po ti ga toryvi pe nehê? ei ga. Mara'ngu po ti ga ure'yma nehê? ei ga ojohupe.

⁵⁷ Ojikwe vehevi ikwava'ehara'ga nduvihava'ga ei ga pe fariseus'ga pavêi:

—Po ti pe ikwahavi garekohava, pemombe'u ti ore ve toropyhy ti ga, e'i jipe ga ga pe.

12

Gweka'vo ahe nhandya Jesus'ga pya rehe

(Mateus 26.6-13; Marcos 14.3-9)

¹ Aerē Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ga pe:

—Mbohapyrete cinco po ti nhande kiri. A'ero po ti ga japoï toryva Páscoa Jerusalém me nehê, ei ga ga pe. Xaho na'ê ti Betânia pe, ei ga gwemimbo'ehara'ga pe.

Igwete ga hoi Lázaro'ga pyri – akoja'ga Jesus'ga ombogwera gamanoa hugwi.

² A'ero pevove'ga japoï mbatera Jesus'ga pe to'u katu ti ga ore pyri javo. Igwete Martahêa herururi mbatera ga pe. Lázaro'ga oapy oina Jesus'ga pyri jara'ga pavêi. Igwete ga i'ui.

³ Kiro Mariahêa heruri perfume nhandya. Nardo ei ga jupe nomombaraviva'ea. He'yjuhuvava'ea itambere'ia hêa omondo hehe. Meio litro hêa gwereko. Kiro hêa heruri heka'voga Jesus'ga pya rehe. A'ero hêa inomikaği gapya o'ava pyvô. Ikatigahiva ohygahi onga rehe.

⁴ A'ero Jesus'ga remimbo'eharava'ea Judas Iscariotesva'ea - ahe ko aerē opyhyguka Jesus'ga - a'ero ahe ei:

⁵ -Maranuhūrame hēa nomondojuhu kia itambere'ia kwepygauka ġa pe? ei ahe. He'yjuhuva'ea itambere'ia trezentos po ġa ikwepygi hēa pe nhandya rehe ramo, ei ahe. Imbatere'ỹve'ġa pe po hēa imondoitambere'ia a'ero ramo, ei ahe ġa pe.

⁶ Judasva'ea ni'agataruhui reki imbatere'ỹve'ġa ndehē Mariahēa pe ja'javo. Ahe ko iporomiva'ea. Gwereco ahe Jesus'ga pe gaitambere'ia rryru'ia herekokatuhava. A'ero ahe ipyhygi itambere'ia jugwi imima ojive jipi. Nurā ahe nhi'igahyi Mariahēa pe itambere'ia potaruhuavo.

⁷ A'ero Jesus'ga ei:

-Na hēa rekoi jate ġwemimbotarimo, ei ġa. Hēa gwereco a'ea nhit'yhava rupiaramo, ei Jesus'ga.

⁸ Okoe'ymi imbatere'ỹve'ġa pe pyri. Imondopotarame po pe imondoi a'ero ġa pe jipi hamo, ei ġa. Ji po ti a'e nakombegwei pe pyri nehē, ei Jesus'ga ġa pe.

Ahe ojuka pota Lázaro'va

⁹ Kiro judeus'ga ikwahavi Jesus'ga ruva pevo Betānia pe. A'ero ġa nduri ga repiaga onhimongyavo. Lázaro'ga repiaga ġa nduri no - akoja'ga Jesus'ga ombogwera.

¹⁰ Nurā ikwava'ēhara'ġa nduvihava'ga - ġa e'i jipe tijuka ti Jesus'ga javo - igwete ġa ei ojohupe kiro:

-Tijuka ti Lázaro'ga no, ei ġa.

¹¹ A'ereki he'yjuhuve'ġa judeus'ga opohi kiro ġa hugwi Jesus'ga rehe okovo. Lázaro'ga mbogwerava ġwaramo ġa jikogi Jesus'ga rehe a'ero opohia ikwava'ēhara'ġa nduvihava'ġa hugwi. Nurā ġa Lázaro'ga jukapotari kiro.

Jesus'ga ovahē Jerusalém me Domingo dos ramos

(Mateus 21.1-11; Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40)

¹²⁻¹⁸ Ko'emame Jesus'ga ipyhygi jumentinho taho ti Jerusalém me i'arimo javo. A'ea ja Jerusalém me ġa Jesus'ga mombe'ui.

-Kiro po ti ġa ruri nehē, ei ġa.

A'ero he'yjuhuve'ġa - kiroki ġa uhu toryva repiaga Páscoa repiaga - a'ero ġa ei:

-Xaho ti ġa rovatiamo, ei ġa.

A'ereki ojipe'ġa omombe'umbe'u Lázaro'ga mbogwerava ġa pe.

-Orohepia ore Jesus'ga oji'i, ei ġa. Lázaro'ga manorame Jesus'ga hoi ikwaruhua pyri. Ga onhi'ġa mondoi ġa pe ġa mbojipe'avo ġa mbuhua jugwi, ei ġa. Nahā ġa ġa mbogweravi gamanoa hugwi oji'i, ei ġa imombe'gwovo ġa pe.

A'ea renduvame he'yjuhuve'ġa ei a'ero:

-Jesus'ga oapo hete ahemonhimomby'ava'ea, ei ġa. Xaho ti ġa repiaga a'ero Lázaro'ga mbogwerahara'ga, ei ġa ojohupe.

Nurā Jesus'ga rura kwahavame ġa hoi ġa rovatiamo. Igwete ġa hakā vondogi pindova rova ipyhyga herogwovo imbovavaga timbohete ti Jesus'ga javo. Igwete ġa ġa mbojiroviari ġa rerua ġa rerovahema. A'ero ġa ei ġa mombe'gwovo:

"Timbohete ti Tupana'ga," ei ġa.

"Nhandepojykaharete'ġa ti tomombyry ġa pe

- kiroki ġa nhandepojykaharete'ga Tupana'ga ombuhuruka nhande pyri," ei ġa.

"Tupana'ga ti tomombyry hete ġa pe

- kiroki ġa oko nhanderuvihavuhuhetero israelitas'ga nduvihavuhuhetero," ei ġa.

Kiro Jesus'ga ruri jumentinho arimo ua a'ero. A'ereki na tuhē Tupana'ga rembikwati-jarukara ahe ve imombe'ujipei garuragwama.

"Tapekyhyji ti Jerusalémmeva'ero," ei ahe.

"Pehepia. Kiro ki ġa u penduvihavuhuhete'ga jumenta ra'yra arimo oina," ei ahe ikwatija hako.

Jesus'ga rurame garemimbo'ehara'ġa nonhimombaragwahavi garura rehe.

-Maraname tuhē Jesus'ga ruri nahā naerū? ei ġa ojohupe.

Jesus'ga kweravirē ogwovo Tupana'ga pyri, a'ea rupi ġa ikwahava'javi Tupana'ga rembikwati-jarukara ahe ve. A'ero ġa ei: "Aherembikwati-jara omombe'u jipe tuhē reki Jesus'ga ruragwama," ei ġa ikwahava. "Na tuhē ġa ruri Jerusalém me a'ero ikwehe," ei ġa. "Na tuhē nhande rekoi ġa rerekovo ahe nhi'ipo'ruavo no ikwehe," ei ġa ojohupe. Emo ġa rurame ġa nonhimombaragwahavi hehe maraname ġa ruri nahā javo.

¹⁹ Igwete fariseus'ga ei ojohupe:

-Pehepia pe ġahoahivuhua ġa pyri, ei ġa ojohupe. Xa'exa'e nhande ġa pe novia tapejikogi ġa rehe javo ġa pe novia. Emo ġa oho pa ġa pyri ġa rehe gworygworyvamo, ei ġa ojohupe.

Gregosva'ea gwepia pota Jesus'ga

²⁰ Jararamo gregos'ga uhu Jerusalém me ga ndupi no - kiroki ga uhu toryvi pe timbohete ti Tupana'ga javo. Gregos'ga ko judeus'garüive'ga.

²¹ Kiro ga hoi javo Filipe'ga pe. Filipe'ga cidade ko Betsaida Galiléiapeva'ea. Igwete gregos'ga hoi javo ga pe.

—Filipe, ei ga, orohepia pota ore Jesus'ga.

²² Igwete Filipe'ga hona'ei imombe'gwovo André'ga pe. A'ero ga jogwerohoi Jesus'ga pyri imombe'gwovo gregos'ga nhi'igagwera ga pe.

²³ A'ero Jesus'ga ei pevove'ga pe:

—Ji ko Tupana'ga remimbuhurukara, ei ga. A'ero oho gweri kiro japiavo jiruvihavuhetea ukwahava apiavo. A'ereki ji amano gweri, ei Jesus'ga ga pe.

²⁴ Tamombe'u katu tuhê pe me. Ha'yinha ityme'yname a'ea tehe opyta ojipeji jate, ei ga. Ga itymame ha'yinha omano ramenhumu. Omano'agirê henhunhamo. Kirê po o'aramo ha'yinha herekoahivuhui, ei ga ga pe.

Omanoagwama pe Jesus'ga ei ha'yinha mombe'urame. A'ereki omanorê ga okwerava'ja. He'yjuhu gareheve'ga a'ero ga ga mboheaporogitapyahurame.

²⁵ Igwete Jesus'ga ei:

—Kiroki ga oko hete ojihe ji arôe'yma - ga po ti omano ogwovo hahyva'ea ruvihava pype nehê, ei ga ga pe. Kiroki ga ndokohetei ojihe agwamo ji arôheteavo - ga po ti oko hete aerê ogwovo Tupana'ga pyri nehê, ei Jesus'ga ga pe.

²⁶ Kiroki ga jireheva'ero oko - nhiremimbotarimova'ea rehe po ga ndekoi hamo. Perope ji ako a'ero - pevo jitehe po ti ga ndekoi ji pyri nehê no, ei Jesus'ga. Kiroki ga jireheva'ero oko - ga pe po ti jiruva'ga ei pepyry hete pe javo nehê, ei ga ga pe.

Jesus'ga omombe'u omanoagwama

²⁷ Igwete Jesus'ga ei:

—Omynhete jipy'a kiro, ei ga. Marâi po ti ji a'ero nehê? Nda'ei po ti ji Tupana'ga pe: Apî, terembohahyukari ti ji ve nehê. Poa po ti ji nda'ei ga pe nehê, ei ga. A'ereki a'ea rehe tuhê ji ajo yvya koty tapo'ru ti ji hahya nhimanomo javo, ei Jesus'ga.

²⁸ Apî, ehepiuka ti ga pe ejuvihavuhetea, ei ga Tupana'ga pe.

A'ero ga ei Jesus'ga pe yvaga hugwi:

—Ahepiuka ko ji ikwehe, ei ga. Aerê po ti ji hepiukara'javi nehê no, ei ga Jesus'ga pe.

²⁹ Yvaghugwiva'ea renduvame he'yjuhuve'ga ei ojohupe o'ama:

—Gara poro?

Jara'ga e'i ojohupe:

—Onaraguhû po.

Jara'ga e'i:

—Tupana'gapyrive'ga po onhi'i Jesus'ga pe, e'i tehe ga ojohupe.

³⁰ Jesus'ga e'i ga pe:

—Ji ve rûi ko Tupana'ga ei, ei ga ga pe. Pe me ko ga ei tokwaha ti ga javo, ei ga.

³¹ Kirogwe po ti ihoi japiavo Tupana'ga nhi'iga nhiarôe'yve'ga pe nehê. “Oko te'varuhu pa ga,” e po ti ga ga pe nehê, ei ga. Kirogwe po ti Tupana'ga imombigi nhiarôe'yve'ga nduvihavuhu'ga popoakara Diabo'ga popoakara ga hugwi nehê, ei ga.

³² Nhimbovyrame yva rehe po ti ji imbhurukapavi vyakotyve'ga ndeaporogita tojiko ti ga ji rehe javo, ei Jesus'ga ga pe.

³³ A'ea erame ga imombe'ui ga pe omanoagwama nahâ po ti ga ji jukai yva rehe nehê javo.

³⁴ Igwete he'yjuhuve'ga ei ga pe:

—Marâ naerû? ei ga ga pe. Ere'e ko nde ore ve: “Ji ko Tupana'ga remimbuhurukaramo,” ere ko nde ore ve. “Ji mbovy po ti ga yva rehe ji jukavo nehê,” ere ko nde ore ve, ei ga ga pe. Nhandeapoa ikwatijara ki a'e te omombe'u Cristo'ga okoji po ti ga avuirama nehê javo. Nomanoi po ti ga a'ero nehê, ei ga. Marâ po nde imombe'ui ore ve Tupana'ga remimbuhurukara'ga manaogwama naerû? Ga ko Cristo'ga rûi naerû? ei ga Jesus'ga pe.

³⁵ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Amomytu'ê ji jiji tapekwaha ti a'itituhêva'ea javo, ei ga. Kirê po ti ji namomytu'êa'javi pe me nehê. Imomytu'êrame ti pekwha a'itituhêva'ea a'ero pejikoga ji rehe, ei ga. Ji imomytu'êe'yname po ti pe pyytunahivarupive'ga ja ndapekwahahetei. A'ereki pyytuna rupi ohorame ahe ndokwahavi tuhê hepiage'yma, ei Jesus'ga ga pe.

³⁶ Ji imomytu'êrame pe me ti pe jikogi ji rehe. A'ero po ti pe ikwahapyramo tuhê jireheva'ero nehê, ei Jesus'ga ga pe.

Judeusva'ea ndojikogi Jesus'ga rehe

Jesus'ga epavame ga hoi onhimima ga hugwi.

³⁷⁻³⁸ Ojikwe Jesus'ga oapoapo ahemonhimomby'ava'ea ġapyteri pe novia. Ndojikogi reki ġa ga rehe Isaiasva'ea nhi'igagwera po'ruavo. Ahe ko Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea. Igwete ahe ikwatijari onhi'iga Tupana'ga pe hako.

"Ndiroviahavi oreremimombe'ua," ei ahe Tupana'ga pe.

"Ndepopoakara ndiukwahavi ġa pe nhaporem," ei Isaiasva'ea ikwatija hako.

³⁹ Tegwete ġa pe ġajikohava Jesus'ga rehe. A'ereki ġa Isaiasva'ea nhi'ipo'ru. A'ereki ahe e'ia'ja ikwatija hako:

⁴⁰ "Tupana'ga omotiruahū ġa'akaġa," ei ahe.

"Ga nomombugi ġa'apyha.

A'ereki ġa e'ihu jipi

tokiyme ti ganhi'iga nhande py'a pe javo," ei ahe.

"Tikwahavyme ti nhande a'ea,' ei ġa," ei ahe.

"Tirojijjyyme ti nhandereaporogita

tomomboryme ti ga nhanderekote'varuhua javo,' ei ġa," ei ahe hako.

⁴¹ Isaiasva'ea omombe'u reki Jesus'ga a'ea ikwatijarame hako. A'ereki ahe gwepia nhogwenonde Jesus'ga ruvihavuhuheteagwama.

⁴² Gande'yjuhua ojiko reki Jesus'ga rehe judeus'ga nduvihava'ga. Nonhimombe'ui reki ġa ojipe'ga ndovaki. A'ereki ġa okyhyji fariseus'ga hugwi. Nomombe'ui ġa ojikoga Jesus'ga rehe tianemo'ēhuukaryme ti ġa nhandejatykahava hugwi javo.

⁴³ Tupana'ga omboheterame ġa ndokoi hihū hehe. Koji'i pyry hete ġa pe ojipe'ga ġa mboheterame.

Jesus'ga nhi'iga omboukwaha aherekote'varuhua

⁴⁴ Aerē Jesus'ga eahyahivi ġa pe:

–Kiroki ġa ojiko ji rehe – ji rehe jate rūi ġa jikogi. Ga rehe ġa jikogi no – kiroki ga ji mbuhuruka kokoty, ei Jesus'ga ġa pe.

⁴⁵ Kiroki ġa ji repia ji kwahava ga ko Tupana'ga ra'yramo javo ji ve – ġa okwaha ga no – kiroki ga ji mbuhuruka kokoty, ei ga.

⁴⁶ Ajo ji vyva koty ikwehe tamomytu'ē ti ġa pe javo, ei ga. Kiroki ġa ojiko ji rehe a'ero – ypytunarupive'ga ja rūi po ġa toko a'ero hamo, a'e ji. Tokwaha hete ti ġa okokatuavo a'ero. A'ereki mytu'ē ġa'akaġi pe, ei Jesus'ga ġa pe.

⁴⁷ Kiroki ġa ġwendu tehe nhinhi'iga okoe'yma hehe – ji nda'ei te ġa pe oko te'varuhu ġa javo, ei ga. A'ereki a'ea rehe rūi ji ajo javo vvyakotyve'ga pe. Ajo ji tamombo ti ji pendekote'varuhua pe hugwi javo ġa pe, ei ga.

⁴⁸ Kiroki ġa ndokoi ji rehe nhinhi'iga rehe okoe'yma – gandekote'varuhua po ti jukwahavamo nehē ġa nhinhi'igagwera rendukatue'yma ġwaramo nehē, ei ga. Nhinhi'igagwera jitehe po ti gandekote'varuhua mboukwahahetei ji jivyra'javame nehē mbapava koty nehē, ei Jesus'ga ġa pe.

⁴⁹ Ji nanhi'igi nhiremimbotarimo, ei ga. Jiruva'ga nhimbuhurukara'ga ji mbo'e ji monhi'iga, ei ga.

⁵⁰ Jiruva'ga nhi'iga rendukatua ko gandekoagwama ga pyri. A'ea ji akwaha hete, ei ga. Nhirembi'ea ko a'ea jitehe – kiroki a'ea rehe jiruva'ga ji mbo'ei no, ei Jesus'ga ġa pe.

13

Jesus'ga ohei ġwemimbo'eharava'ea pya

¹ Aerē Jesus'ga ei ovytyteri pe: "Kiro po ti ġa japo toryva Páscoa nehē," ei ga. "Oho kiro a'ero nhimanoa apiavo. A'ero po ti ji hoi yvagi pe jiruva'ga pyri nehē," ei ga ovytyteri pe.

Oarōhete'e'ymi ko Jesus'ga ojilheve'ga. Omanorame ga gwepiuka hete ġa pe ġwemiarōhetea a'ero.

² Kiro Jesus'ga i'ui mbatera ġwemimbo'ehara'ga pavēi. Ojikwe Diabo'ga omboheaporogita te'varuhu Judas Iscariotesva'ea Simão'ga ra'yrava'ea raikwehe. Nurā ahe ei ovytyteri pe:

–Tamondouka ti Jesus'ga guardas'ga po pe topyhy ti ġa ga javoji, ei ahe.

³ Kiro Jesus'ga i'ui ġwemimbo'ehara'ga pavēi. Igwete ga ei ovytyteri pe: "Tupana'ga ji mbopopoakaruka togwereko pa ti ga ġwemimbotarimo javo," ei Jesus'ga. "Ajo ji Tupana'ga hugwi ikwehe. Kiro po ti ji hoa'javi ga pyri jitehe nehē no," ei Jesus'ga ovytyteri pe.

⁴ A'ea kwahava Jesus'ga po'amī hekyita opira i'arimova'ea ojihugwi. Igwete ga ipyhygi imomikāhava a'ea pyvō onhimamana oku'a rupi.

⁵ Igwete ga heka'vogi yhya nhaembeva pype ġwemimbo'ehara'ga pya iheiheita imomikamikaga tapy'ynhapira pyvō oku'arupiva'ea pyvō.

⁶ Igwete ga ruri Simão Pedro'ga pyri tahei ti ndepya kiro javo. A'ero Pedro'ga ei ga pe:

–Jesus, ji ako tehe tuhē. Nderehei po ti nde jipya hamo, ei Pedro'ga ga pe.

⁷ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Kirogwe nde nderekwahavi maraname nde ihejuhui jipya javo, ei ga. Aerē gwe po ti nde ikwahavi a'ea nehē, ei Jesus'ga ga pe.

⁸—Nderehei tuhē po ti nde jipya nehē, ei Pedro'ga ga pe.

—Ji ndepya heje'ymame po ti nde jireheva'ea rūi a'ero nehē, ei Jesus'ga ga pe.

⁹—Jesus, jipya jate rūi ti ehei a'ero. Jipoa ti ehei no nhiakağa reheve, ei Pedro'ga ga pe.

¹⁰ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Kiroki ga ojahu – ndojipyheipava'javi a'ero, ei ga. Opya jate ga ihei a'ero. A'ereki ga ndiky'ai'i'i, ei ga. Na jitehe pe pepyry kiro. A'ereki ji amombo pendekote'varuhua pe hugwi, ei ga Pedro'ga pe. Pe hugwi nhaporemo rūi reki ji amombo. A'ereki ojipejive'ga hugwi ji namombori garekote'varuhua, ei ga ga pe.

¹¹ Jesus'ga okwahavipe reki ojipeva'ea rekote'varuhua. Oyvyteri pe ga ei a'ero: “Ji mondouka po ti ga guardas'ga po pe ji pyhygauka nehē,” ei ga oyvyteri pe. Nurā ga ei Pedro'ga pe: “Pe hugwi nhaporemo rūi ji amombo pendekote'varuhua,” ei ga javo ga pe.

¹² Gapy aheipavirē Jesus'ga imongia'javi opira ojivyra'java mesa pyri oina. Igwete ga ei gwemimbo'ehara'ga pe:

—Ndapekwahavi pe maranuhūrame ga ihejuhui nhandepya javo, ei ga. Tamombe'u ti kiro pe me a'ero, ei ga.

¹³ Pe'ji pe ji ve nhanembo'ehara'ga. Nhandepojykaharete'ga pe'ji pe ji ve no, ei ga ga pe. Ppyr hete pe ei poa ji ve. A'ereki na tuhē ko ji, ei ga.

¹⁴ Ji pepya ihei reki pe pokoga pepojykaharetero pembo'eharamo. Ji javijitehe po pe jopokopokogi hamo, ei ga.

¹⁵ Opopoko ji hepiuka pe me tapepoko ti ojipe'ga ji javijitehe, ei Jesus'ga ga pe.

¹⁶ Tamombe'u katu tuhē pe me: Okoteheve'ga ko garuvihava'ga hohe rūi. Kiroki ga oho okovo okoteheva'ero – ga ko omondohara'ga hohe rūi, ei Jesus'ga ga pe. Pepojykaharetero ji pe pokogi nhinhimbohete'e'yma, ei ga. Pe ko ji hohe rūi reki. Nurā ti tapenhimbohetei a'ero ndorojopokogi po ti ore jave'yma, ei Jesus'ga ga pe.

¹⁷ Pekwaha pe nhinhi'iga kiro. Pe ji nhi'ipo'rurame po ti pyryvamo pe me nehē, ei ga gwemimbo'ehara'ga pe.

¹⁸—Pe nhaporemo rūi ji opomombe'u pyry po ti pe me javo, ei Jesus'ga. A'ereki ji akwaha pa pendeaporoğita pemo'ērame ikwehe, ei ga. Akwaha ji okote'varuhuve'ga reaporogita a'ero. Opo'ru ti ga Tupana'ga rembikwatijarukaragwera, ei ga. Nahā ko Tupana'ga okwatijaruka ahe ve nhinhi'igağwama mombe'gwovo hako:

“Kiroki ga o'u pāo ji pavēi – oko te'varuhu reki ga ji ve,” ei ahe ikwatija nhinhi'igağwama mombe'gwovo hako, ei Jesus'ga ga pe.

¹⁹ Amombe'u jipe ko ji pe me kiro garekote'varuhua, ei ga. A'ero ga rekote'varuhurame ji ve po ti pe heroviari nhiremimombe'uagwera nehē. A'ero ti pe ei pa ji ve ga ko Tupanamō tuhē javo nehē, ei ga.

²⁰ Tamombe'u katu tuhē pe me: Kiroki ga oko nhiremimondohara'ga rehe – ga oko ji rehe no, ei ga. Kiroki ga oko ji rehe – ga oko nhimbuhurukara'ga rehe no, ei Jesus'ga imombe'gwovo ga pe.

Jesus'ga omombe'u jipe opyhygukaharava'ea

(Mateus 26.20-25; Marcos 14.17-21; Lucas 22.21-23)

²¹ Jesus'ga erame ga pe omyi hete gapy'a. Igwete ga ekatui gwemimbo'ehara'ga pe:

—Tamombe'u katu tuhē pe me, ei ga. Pepyteripeve'ga tuhē po ti ji mondouka ga pe ji pyhygauka nehē, ei Jesus'ga imombe'gwovo ga pe.

²² A'ero garemimbo'ehara'ga nhimomby'ahetei onhi'iga renduva ojogwepigwepiaga ma'ga pe Jesus'ga ei javo ojohupe.

²³ Jesus'ga remiarōhara'ga oko Jesus'ga ppyvo mesa pyri.

²⁴ Ga pe Simāo Pedro'ga pova'eği javo.

—Ere ti Jesus'ga pe ma'ga nde eremombe'u javo, ei Pedro'ga ga pe.

²⁵ A'ero ga jitygi Jesus'ga pyri javo ga pe.

—Jesus, ei ga. Ma'ga nde eremombe'u ore ve ko? ei ga.

²⁶—Ga pe po ti ji imondoi pāo raygwe'ria imondevirē tyhya pype, ei Jesus'ga ga pe. Ga pe ko ji ei ko: “Gaha po ti ji pyhyguka ga pe nehē,” ei ga.

A'ero Jesus'ga imondevi pāo raygwe'ria tyhya pype imondovo Judasva'ea pe Simāo Iscariotes'ga ra'yra'va'ea pe.

²⁷ A'ero Judasva'ea ipyhygi ga hugwi. Ipyhygame Satanás'ga ahe pojykai ahe rerekovo. A'ero Jesus'ga ei ahe ve:

—Haite a'ero. Heregwovo ekovo enhimimbotarimova'ea rupi naerū, ei ga Judasva'ea pe.

²⁸ Igwete jara'ga ei – kiroki ga u mesa pyri ga pavêi – igwete ga ei oyvyteri pe: “Maraname po Jesus'ga ei poro ga pe naerũ?” ei ga.

²⁹ “Mara'ngu po ga ga mondovo mbatera pyhygauka toryva rupiaramo?” e'i tehe ga oyvyteri pe. “Mara'ngu po Jesus'ga ga mondovo imbatere'ÿve'ga pyri tomondo ti ga itambere'ia ga pe javo?” e'i tehe ga oyvyteri pe. A'ereki Judasva'ea gwereko ga pe gaitambere'ia jipi. Nurã ga etehi a'ea oyvyteri pe Jesus'ga a'ea mondarame.

³⁰ Ipyhygame pão raygwe'ria Jesus'ga hugwi Judasva'ea hoi ga hugwi ogwovo. Kiro pyytunimo a'ero.

Jesus'ga omombe'u ipyahuva'ea

³¹ Judasva'ea horê Jesus'ga ei jara'ga pe:

–Kiro po ti ji manoi nehê, ei ga. Ji manorame po ti jukwahavamo pe me jiruvihavuhuhetea Tupana'ga apoa'java'ea nehê. Amboukwaha po ti ji Tupana'ga ruviavuhuhetea no, ei Jesus'ga ga pe.

³² Ji imboukwahavame Tupana'ga ruviavuhuhetea po ti ga tuhê imboukwahavi jiruvihavuhuhetea nehê. Kotihĩ tuhê po ti ga imboukwahavi a'ea nehê, ei Jesus'ga ga pe.

³³ –Kiro ji ei pe me jira'yra'java'ea pe, ei ga. Kotihĩ po ti ji hoi pe hugwi kiro, ei ga. Ji reka tehe po ti pe a'ero nehê novã, ei ga. A'e ko ji judeus'ga nduvihava'ga pe ikwehe. Kiro ji ei a'ea pe me no: Tegwete pehovava pevo – perope ji aho kiro, ei Jesus'ga ga pe.

³⁴ –Ipyahuva'ea ji imombe'ui pe me kiro, ei Jesus'ga ga pe. Penhoarõ hete ti, a'e ji pe me a'ero, ei ga. Ji opoarõ hete pe nderekokatuavo. Na jitehe ti penhoarõarõ hete a'ero pejogwerekokatuavo, ei ga ga pe.

³⁵ Penhoarõheterame po ti ojipe'ga epavi Jesus'gareheve'ga javo pe me nehê, ei Jesus'ga ga pe.

Jesus'ga omomorandu Pedrova'ea nahã ti ne'mbe javo

(Mateus 26.31-35; Marcos 14.27-31; Lucas 22.31-34)

³⁶ Igwete Simão Pedro'ga ei Jesus'ga pe:

–Jesus, mome po ti nde hoi nehê? ei ga ga pe.

–Tegwete ndehohava ji pyri kiro – perope ji aho, ei Jesus'ga ga pe. Aerẽ po ti nde hoi tuhê ji pyri nehê, ei ga ga pe.

³⁷ –Jesus, maranuhũrame tegwete jihohava nde pyri naerũ? ei Pedro'ga ga pe. Po ti nhimanoa jihoagwamamo nde pyri nehê, a'ero po ti ji manoi nderepykavamo nehê, e'i tehe ga Jesus'ga pe.

³⁸ –“Amano po ti ji nde repykavamo nehê,” ere tehe nde ji ve? ei Jesus'ga ga pe. Tamombe'u katu tuhê nde ve: Inamuti'ga nhi'iga renonde po ti trêns nde ea'jaa'javi ji ve nehê: “Ji ndakwahavi Jesus'ga,” ei ga Pedro'ga pe.

14

Jesus'ga ko Tupana'ga viaramo

¹ Igwete Jesus'ga ei gwemimbo'ehara'ga pe:

–Tapemomyi ti pejipy'a, ei ga ga pe. Pejiko ti Tupana'ga rehe. Ji rehe ti pejiko no, ei Jesus'ga ga pe.

² He'yjuhu hete aheruhava jiruva'ga rongu pype, ei ga. Aho po ti ji imboavujikwea penduhava a'ero pe nenonde nehê. Po na rũi hamo a'ero po ji namombe'ui nanongara pe me hamo, ei ga ga pe.

³ Jihorê penduhava imboavujikwea po ti ji jivyra'javi pe nderogwovo pe no'ga jijipyri nehê. A'ero po ti ji pyri tuhê pe nduvi nehê, ei Jesus'ga ga pe.

⁴ Pekwaha pe pevova'ea viara – perope ji aho kiro, ei ga.

⁵ Igwete Tomé'ga ei a'ero:

–Jesus, mome nde hoi? Ndorokwahavi tuhê ore, ei ga. Marã po ore ikwahavi pevova'ea viara rekoa naerũ? ei Tomé'ga ga pe.

⁶ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

–Jihi ko jiruva'ga viaramo. A'ereki ji rupi vyakotyve'ga hoi ga pyri, ei ga. Jihi amboukwaha vyakotyve'ga pe a'itituhêva'ea jiruva'ga mombe'gwovo. Jihi amboheaporogita pyahu ga mongovouka, ei ga ga pe. Ojikoty'arame jate ji rehe ga ndekoi jiruva'ga pavêi, ei ga Tomé'ga pe.

⁷ Po pe ji kwahavi, a'ero po pe jiruva'ga kwahavi no, ei ga ga pe. Kiro po ti pe jiruva'ga kwahavi tuhê a'ero nehê. Ji repiaga gwaramo pe ga repiagi nehê, ei ga ga pe.

⁸ Igwete Filipe'ga ei ga pe:

–Jesus, ehepiuka na'ê ti ejuva'ga ore ve. A'ero ti toroko jate, ei ga Jesus'ga pe.

⁹—Ymya ji rekoï pe pavêi, Filipe, ei ga. Nde ndajikwahavi ve tuhê naerû? ei Jesus'ga ga pe. Kiroki ga ji repia – ki'ga gwepia jiruva'ga no, ei ga. Marã nde ehui ji ve naerû: “Ehepiuka ti ejuva'ga ore ve”? ei Jesus'ga ga pe.

¹⁰ Ji ko ako Tupana'ga pavêi. Tupana'ga oko ji pavêi no. Ndereroviari nde a'ea naerû? ei ga Filipe'ga pe.

—Nhinhi'igame pe me ji ndakoi nhiremimbotarimova'ea rehe, ei Jesus'ga ga pe. Tupana'ga reki ji monhi'T. Jipavêiva'ero ga ji mongo gwemimbotarimo jipi, ei ga ga pe.

¹¹ Ji ko ako Tupana'ga pavêi, a'e ko ji pe me, ei ga. Tupana'ga oko ji pavêi no, a'e ko ji no, ei ga. Perovia ti a'ea a'ero. Nhinhi'iga reroviare'yname perovia ti nhirembiapoa repiagame a'ero, ei Jesus'ga ga pe.

¹² Tamombe'u katu tuhê pe me, ei ga. Kiroki ga ojiko ji rehe – ji javijitehe po ti ga hepiukari ahemonhimomby'ava'ea nehê no. Koji'i tehe po ti ga ga monhimomby'ai hepiuka ga pe nehê, ei ga. A'ereki ji kiro aho jiruva'ga pyri jitupa, ei Jesus'ga ga pe.

¹³ Pe poranduvame ji hugwi pejikovo jireheva'ero, a'ero po ti ji hendukatupavi penhi'iga nehê takwahavuka ti ga pe jiruva'ga ruvihavuhuhetea javo. A'ero po ti ga ga mbohetei nehê, a'e ji, ei Jesus'ga.

¹⁴ A'ea ja ji pe me: Pe poranduvame ji hugwi pejikovo jireheva'ero, a'ero po ti ji hendukatui penhi'iga nehê, ei ga gwemimbo'ehara'ga pe.

Amondouka ji Tupana'ga ra'uva pe pyri, ei Jesus'ga

¹⁵ —Ji arôheterame po ti pe hendukatui nhinhi'iga nehê, ei Jesus'ga ga pe.

¹⁶ A'ero po ti ji ei jiruva'ga pe tombuhu ti ga irûa ji'java'ea pe pyri nehê. A'ea po ti ga imbuhuri a'ero pepokohara nehê topyta hete ti ga pyri avuirama nehê javo, ei Jesus'ga ga pe.

¹⁷ A'ea ko Tupana'ga ra'uva – a'ea omboukwaha a'itituhêva'ea Tupana'ga kwahavuka, ei ga. Tegwete Tupana'ga arôe'yve'ga ndehe gara'uva rembipokoga. A'ereki ga ndokwahavi a'ea rekoa. A'ea onhimi ga pe, ei ga. Pe ki a'e te pekwaha Tupana'ga ra'uva, ei ga. A'ereki a'ea ko opyta pe pyri. Igwete po ti a'ea jikoty'ari pe pavêi nehê opohira'jave'yma pe hugwi nehê, ei Jesus'ga ga pe.

¹⁸ —Ji horame po ti pe ndapeporia'i nehê. A'ereki ji ajivyra'ja pe pyri, ei Jesus'ga ga pe.

¹⁹ Kotihî po ti nhiarôe'yve'ga ndajirepiaga'javi nehê. Pe ki a'e te ji repiaga'ja nehê, ei ga ga pe. Akwerava'ja po ti ji jitekovo nehê. A'ero po ti pe kweravi pejikovo nehê no, ei Jesus'ga.

²⁰ Ji kweravirê po ti pe ikwahavi jijikoty'ara jiruva'ga pavêi, ei ga. Pejikoty'a po ti pe ji pavêi nehê no. Ji po ti ajikoty'a pe pavêi nehê no. Pekwaha po ti pe nhandejikoty'ara onhopavêi a'ero nehê, ei ga ga pe.

²¹ —Kiroki ga oko nhinhi'iga rehe hendukatuvavo – gaha ji arô hete, ei ga. Kiroki ga ji arô hete – Tupana'ga oarô hete ga no. Igwete po ti ji nanongara'ga arôhetei nhinhiboukwahava ga pe nehê no, ei Jesus'ga ga pe.

²² Igwete Judas'ga ei – kiroki ga Judas Iscariotesva'earûive'ga – igwete ga ei Jesus'ga pe:

—Jesus, maraname po ti nde nhimboukwahavi ore ve jate earôe'yve'ga pe enhimboukwahave'yname nehê naerû? ei Judas'ga ga pe.

²³ Igwete Jesus'ga ei:

—Kiroki ga ji arô hete – ga po ti gwendu katu nhiremimbo'ea nehê. Igwete po ti jiruva'ga ga arôhetei nehê, ei ga. Igwete po ti ore jogweruri ga pyri nehê jihî jiruva'ga pavêi nehê. Igwete po ti ore ruvi ga pyri oropytavo avuirama nehê, ei Jesus'ga ga pe.

²⁴ Kiroki ga nanhiarôï – ga nöhendukatui nhiremimbo'ea nehê, ei ga. Nhiremimbo'ea rûi reki pe pehendû. Ji amombe'u pe me jiruva'ga remimbo'ea nhimbuhurukara'ga remimbo'ea, ei Jesus'ga ga pe.

²⁵ —Amombe'u pa ko ji a'ea pe me jitekovo pe pyri, ei Jesus'ga ga pe.

²⁶ Aerê po ti jiruva'ga imbuhurukari gwa'uva pe pyri ji py'rovouka jupe nehê, ei ga. Pepokohavamo po ti a'ea pe mbo'epavi nehê ikwahava'javuka pe me nhiremimbo'e'uagwera nhaporemô nehê, ei Jesus'ga ga pe.

²⁷ —Anogatu po ti ji pepy'a nehê, ei Jesus'ga ga pe. Jipy'a u katu jipi. Jipy'a javijitehe ti ji inogatu pepy'a nehê, ei ga ga pe. Vvyakotyve'ga ko e'i tehe poa pe me toronogatu ti ore pepy'a javo tehe pe me, ei ga. Ji ko na rûi. Anogatu tuhê ti ji pepy'a nehê, ei ga ga pe. Tapemomynhyme ti pepipy'a a'ero. Penhimboitakwerimo ti peko, ei ga ga pe.

²⁸ —Pehendu pe ji erame pejive ra'e. “Kiro po ti ji hoi nehê. Ajora'ja ti ji pe pyri nehê,” a'e ko ji pe me ko, ei Jesus'ga ga pe. Ji arô hete po pe hamo, a'ero po pe ndoryndoryvamo jihoa rehe hamo. A'ereki jiruva'ga pyri ji aho kiro jihoheteve'ga pyri, ei ga.

²⁹ Amombe'u jipe ko ji kiro pe me jihoa gwama ji horê ti pe perovia nhinhi'iga nehê javo, ei Jesus'ga ga pe.

³⁰ Nanhi'thetei po ti ji pe me nehē. Nhiarōe'ŷve'ga nduvihavuhu'ga po ti uhu kiro ji pyri nehē Satanás'ga, ei ga. Ndipopoakari reki ga ji rehe.

³¹ Emo ti ji manoi tuhē a'ero nehē vvyakotyve'ga ti tokwaha jireaporogita javo. “Oarō hete ga uva'ga ganhi'iga rendukatupava,” te'i ti ga ji ve a'ero nehē. Ji manorame ti ga te'i ji ve nehē, ei ga.

—Xaho ti a'ero, ei Jesus'ga ga pe.

15

Jesus'ga ko i'vyvetea'jave'ga

¹—Pekwaha pe uva'yva videira, ei Jesus'ga ga pe. Nanongara'java'ea ko ji imombe'ui pe me kiro. I'vyvetea'java'ea ko ji a'ero videiretea'java'ea, a'e ji pe me, ei ga. Jireheve'ga ko videira rakā'jave'ga, ei ga. Jiruva'ga ko videira repiakatuhara'ga'jave'ga a'ero, ei ga.

² Videira repiakatuhara'ga gwakāvondo imondovo yva hugwi – kiroki hakā ndi'aiva'ea. Na jitehe Tupana'ga omondo hete ga ji hugwi – kiroki ga e'i tehe ji ve: “Ore ko Jesus'gareheva'ea,” ei Jesus'ga. Videira rakā i'agwereuhurame videira repiakatuhara'ga gwaygwe'rogwe'ro hakā jahykavipeva'ea ti'a hete ti aerē javo, ei ga ga pe. Na jitehe jireheve'ga ndekokatuhihūe'ymame Tupana'ga ga mbopohirikari gandekote'varuhua hugwi toko katu hete ti ga javo.

³ Pe nhinhi'iga rendukaturo gwaramo jiruva'ga omomboripe pendekote'varuhua pe hugwi, ei Jesus'ga ga pe.

⁴—Pejikoty'a tuhē ti ji pavēi pejikoga ji rehe. A'ero po ti ji jikoty'ari pe pavēi nehē no, ei ga. Hakā jikoty'arame jate yva pavēi, a'ero jate ko i'aramo. Hakā tehe ndi'ai, ei ga. Na jitehe peteherame ndapekokatui pejikove'ŷ Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe, ei ga. Ji pavēi pe jikoty'arame jate pe ndekokatui a'ero pejikovo Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe, ei Jesus'ga ga pe.

⁵—Ji ko videira'java'ea, a'e ji, ei Jesus'ga. Pe ko videira rakā'java'ea, ei ga. Kiroki ga ojikoty'a ji pavēi, ji ajikoty'a ga pavēi no – gaha po ti oko katu hete okovo Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe. A'ereki ji pe pokoge'ymame ndapekokatui'i'i a'ero pejikove'ŷ Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe, ei ga.

⁶ Hakā i'ae'ymame hepiakatuhara'ga gwakāvondo imombo jugwi. A'ero hakā itinigame ga imbojatykai imombo tata pe imbokaita, ei ga. A'ea ja ko ga – kiroki ga ndojikoty'ari ji pavēi, ei ga.

⁷ Pejikoty'arame ji pavēi hendukatuavo nhinhi'iga po ti pe poranduvi penhimimbotarimova'ea rehe nehē. A'ero po ti Tupana'ga rekopavi penhi'iga rupi nehē, ei Jesus'ga ga pe.

⁸ Pendekokatua po ti hepiukari Tupana'ga ruvihavuhuhetea ojipe'ga pe nehē. A'ero po ti ga ei pe me nehē: “Ga ko Jesus'ga remimbo'ehara'ga,” e po ti ga pe mombe'gwovo nehē, ei ga.

⁹ Tupana'ga ji arō hete, ei Jesus'ga. Na jitehe ji pe arōhetei no, ei ga. Pejikoty'a ti ji pavēi. A'ero po ti ji pe arōhetei, ei ga.

¹⁰ Ji ahendu katu jiruva'ga nhi'iga jijikoty'a ga pavēi. Nurā ga ji arōhetei, ei Jesus'ga. Na jitehe po ti pe nehē. Po ti pe hendukatui nhinhi'iga pejikoty'a ji pavēi nehē, a'ero po ti ji pe arōhetei nehē no, ei ga ga pe.

¹¹—Amombe'u pa ji poha pe me pendory hete ti pe ji javijitehe nehē javo, ei Jesus'ga ga pe.

¹² Opoarō hete ji. Na jitehe ti penhoarō hete jipi. Poha ji ehetei pe me, ei ga.

¹³ Nhande manorame nhaneremiarōhara'ga ndepykavamo a'ero nhande hepiukari nhaneremiarōhetea ga pe, ei ga ga pe.

¹⁴ Pe hendukaturame nhinhi'iga nhiremiarōhara ko pe a'ero, ei ga.

¹⁵ Ji nda'ea'javi pe me okoteheva'ea. A'ereki okoteheve'ga pe gāpojykhara'ga nde'i: “Nahanahā po ti ji japoī nehē.” Ji a'e pe me nhiremiarōhara. A'ereki ji amombe'u pa pe me jiruva'ga nhi'igagwera nhiremienduva, ei Jesus'ga ga pe.

¹⁶ Pe ndape'ei ji ve: “Ndereheva'ero po ti ore rekoī nehē.” Jihi ppy koi a'e pe me: “Pe po ti jireheva'ero nehē,” ei Jesus'ga ga pe. Ji opomo'ē tapeho ti ojipe'ga mbojikoga ji rehe nehē javo. Ojikoge'ymi po ti ga ji rehe a'ero nehē, a'e ji, ei ga. A'ero pe poranduvame jiruva'ga hugwi po ti ga hendukatupavi penhi'iga nehē pe jireheva'ero gwaramo nehē, ei Jesus'ga ga pe.

¹⁷ Penhoarōarō hete ti a'ero, a'e ji pe me, ei ga ga pe.

Tupana'ga arōe'ŷve'ga noarōi Jesus'gareheve'ga

¹⁸—Tupana'ga arōe'ŷve'ga po ti napearōi okote'varuhua po pe me nehē, ei Jesus'ga ga pe. Ji ppy nanongara'ga nanhiarōi okote'varuhua po ji ve no. Pekwahava'ja ti a'ea ga pe arōe'ymame a'ero nehē, ei ga ga pe.

¹⁹ Po pe Tupana'ga arōe'ŷve'gāndeheva'ero hamo, a'ero po ға pe arō hete hamo ға ko orereheva'ea javo pe me hamo, ei Jesus'ga ға pe. Ji opomo'ē reki jijiive Tupana'ga arōe'ŷve'ga hugwi pe ko gāndeheva'ea rūi kiro javo. Nurā Tupana'ga arōe'ŷve'ga napearōi okote'varuhava pe me, ei ға.

²⁰ Pekwahava'ja ti nhinh'i'igawera pejive. A'ereki ji a'e pe me oji'i: Okoteheve'ga ko huvihava'ga hohe rūi, a'e ko ji pe me oji'i, ei ға. Na jitehe ko pe ji hohe rūi. Ojipe'ga ombohahy ji ve oji'i. Nurā po ti nanongara'ga imbohahy pe me na jitehe nehē no, ei Jesus'ga ға pe. Ojipe'ga ki a'e te nhinh'i'iga rendu katu. Nurā po ti nanongara'ga penhi'iga rendukatui na jitehe nehē no, ei ға.

²¹ Pe jireheva'ero gwaramo po ti Tupana'ga arōe'ŷve'ga imbohahy pe me nehē. A'ereki ға ndokwahavi Tupana'ga nhimbuhurukara'ga, ei ға.

²² Po ji ndajori Tupana'ga nhi'iga mombe'gwowo ға pe hamo, a'ero po ganembikwahave'yma ndojari ға ndehe hamo, ei Jesus'ga ға pe. Okwaha tuhē reki ға novia. A'ereki ji ajo imombe'gwowo ға pe ikwehe novia, ei ға. Nurā po ға nde'ia'javi hamo: “Ndorokwahavi ore Tupana'ga nhi'iga. Nurā ore ndorokoi hupi.” Nde'ia'javi po ға hamo, ei Jesus'ga ға pe.

²³ —Kiroki ға nanhiarōi – ға noarōi jiruva'ga no, ei ға.

²⁴ A'apo hete ko ji gapyteri pe ahemonhimomby'ava'ea ikwehe. Ojipe'ga nhaporemō ko ndoapoangavi reki nanongara, ei ға. Po ға ndohepiagi nhirembiapōa hamo, a'ero po ға ei ji ve hamo: “Ndorogweroviari ore Jesus'ga popoakara hepiage'yma garembiapōa,” e po ға a'ero hamo, ei Jesus'ga ға pe. Ga ko gwepia reki nhirembiapōa. Emo ға nanhiarōi jiji jiruva'ga reheve, ei ға.

²⁵ Nahā ға ndekouhui Tupana'ga rembikwatijarukara rupi. A'ereki ymya ға'apōa aherembikwatijara omombe'u jipe nhinh'i'igawama hako. Igwete i'ei: “Ga nanhiarōi tehe,” e'i jipe aherembikwatijara, ei Jesus'ga. Igwete ға nanhiarōi kiro ahe nhi'ipo'ruavo, ei ға ға pe.

²⁶ —Tupana'ga hugwi po ti ji amondouka pe pyri pepokohara nehē Tupana'ga ra'uva. A'ea omboukwaha a'itituhēva'ea Tupana'ga kwahavuka vyvakotyve'ga pe, ei Jesus'ga ға pe. Urame Tupana'ga hugwi po ti a'ea ji mombe'ui pe me nehē, ei ға.

²⁷ Pehe po ti ji mombe'u ojipe'ga pe nehē no. A'ereki ji pavēi pe peko ji ahe mbo'eypyrame kiromo jate pejikovo ji pavēi, ei Jesus'ga ға pe.

16

¹ —A'e ko ji poha pe me tapejikopigyme ti ji rehe, ei Jesus'ga ға pe.

² Aerē po ti ға pe mondoukahetei pejatykahava hugwi nehē. Aerē po ti ға pe jukai nehē no nahā nhande tipoko Tupana'ga javo tehe nehē, ei ға.

³ Nahā po ti ға ndekote'varuhui pe me nehē. A'ereki ға ndokwahavi jiruva'ga okoe'yma ға pavēi. Ga ndajikwahavi okoe'yma ji pavēi no, ei Jesus'ga ға pe.

⁴ A'e ko ji poa pe me kiro tapewahava'ja ti nhinh'i'iga aerē nehē. Ihorame gāndekote'varuhua japiavo po ti pe ei a'ero nehē: “Jesus'ga omombe'u nhogwenonde a'ea nhande ve,” pe'ji po ti pe nehē, ei ға.

Tupana'ga ra'uva rekoa

Igwete Jesus'ga ei:

—Pe mbo'eypyrame ji nda'ei poa pe me ikwehe, ei Jesus'ga ға pe. A'ereki a'ea rupi pe pavēi ji rekoi ikwehe, ei ға.

⁵ —Aḡwamo po ti ji hoi ға pyri nehē – kiroki ға ji mbuhuruka kokoty, ei Jesus'ga ға pe. Emo pe ndape'ei pa ji ve: “Mome tuhē po ti nde hoi nehē?”

⁶ Jihōa imombe'uro gwaramo pe me pekoveveuhu pe a'ero, ei ға.

⁷ A'itituhēva'ea ji imombe'ui pe me. Jihōa po ti pyry hete tuhē pe me nehē, ei ға. Ji hoe'yname nduri po ti pepokohara pe pyri nehē Tupana'ga ra'uva. Ji horame po ti ji a'ea mbuhurukari pe pyri nehē, ei ға ға pe.

⁸⁻¹¹ Urame po ti Tupana'ga ra'uva ikwahavukari nhiarōe'ŷve'ga pe gāndekote'varuhua rehe. A'ereki ojikoge'yname ji rehe ға oko te'varuhu a'ero, ei Jesus'ga. Urame po ti Tupana'ga ra'uva ikwahavukari ға pe gāndeporogitakatue'yma jipyryhetea rehe no. A'ereki jipyryva gwaramo jiruva'ga ji mbuhurukari kiro ojipyri. A'ero po ti pe ndajirepiaga'javi nehē, ei ға ға pe. Tupana'ga ra'uva urame po ti ikwahavukari nhiarōe'ŷve'ga pe gāndeporogitakatue'yma Tupana'ga ea rehe no. A'ereki Tupana'ga e'i jipe gānduvihavuhu'ga pe Satanás'ga pe: “Ereko te'varuhu nde. Ereho po ti nde hahyva'ea ruvihava pype ejiheve'ga pavēi nehē,” e'i jipe Tupana'ga ға pe, ei ға. A'ea nhaporemō po ti Tupana'ga ra'uva ikwahavukari nhiarōe'ŷve'ga pe nehē a'ea urame hepiuka nehē, ei Jesus'ga ға pe.

¹² —Koji'i tehe po ji imombe'ui pe me hamo. Emo aḡwamo ndoki a'ea peakagi pe, ei Jesus'ga ḡa pe.

¹³ Tupana'ga ra'uva urame pe pyri po ti okwahavuka pa a'itituhēva'ea pe me a'ero Tupana'ga mombe'gwovo nehē, ei ga ḡa pe. Gweaporogita pyvō rūi po ti gara'uva nhi'igi nehē. Gwemienduva ti imombe'ui nehē. Aerēva'ea po ti a'ea imombe'ui pe me nehē no, ei Jesus'ga ḡa pe.

¹⁴ Tupana'ga ra'uva po ti henduvi nhinhi'iga ji imombe'urame jupe jireaporogita Tupana'ga nehē, ei ga. A'ero po ti gara'uva imombe'ui a'ea jitehe pe me nehē. Nahā po ti imboukwahavi pe me jiruvihavuhuhetea Tupana'ga ruvihavuhuhetea nehē, ei ga ḡa pe.

¹⁵ Jireaporogita ko jiruva'ga reaporogita javijitehe, ei ga. Nurā ji ei pe me ko: "Tupana'ga ra'uva po ti henduvi nhinhi'iga ji imombe'urame jireaporogita jupe nehē," a'e ji. "A'ero po ti imombe'ui a'ea jitehe pe me nehē," a'e ko ji pe me ko, ei Jesus'ga ḡa pe.

Aheroryvawama

¹⁶ —Kotihī po ti pe ndajirepiagi jiji. Aerē po ti pe ji repiaga'javi nehē, ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

¹⁷ Nurā jararamo Jesus'ga remimbo'ehara'ga ei ojohupe:

—Marāi ga poro javo nhande ve? ei ḡa. A'ereki ga e'i: "Kotihī po ti pe ndajirepiagi jiji. Aerē po ti pe ji repiaga'javi nehē," e ko ga ko, ei ga. "A'ereki ji aho kiro jiruva'ga pyri," e ko ga nhande ve ko, ei ḡa ojohupe.

¹⁸ Gara pe po ga ei kotihī po ti nahā nehē javo? ei ga. A'ereki nhande ndikwahavi a'ea, ei ḡa.

¹⁹ Jesus'ga okwahavipe ganhi'iga ojohupe. "Toro'e po ga pe," ei ḡa ji ve novia, ei ga ovytyeri pe.

Nurā ga ei ḡa pe:

—"Marāi ga?" pe'ji pe ojohupe ra'e, ei Jesus'ga ḡa pe. A'ereki ji a'e pe me ko: "Kotihī po ti pe ndajirepiagi jiji. Aerē po ti pe ji repiaga'javi nehē," a'e ko ji pe me ko, ei ga.

²⁰ Tamombe'u katu tuhē pe me a'ero, ei ga. Pejehe'o hete po ti pe ji rehe nehē pejikovevehuro ji manorame nehē. Nhiarōe'yve'ga po ti a'ea horyory ji manorame nehē, ei ga. Pekoveveuhu jiji po ti pe nehē. Emo kotihī po ti pendekovevehua ipigi pe hugwi nehē. A'ero po ti pe ndoryva'javamo nehē, ei Jesus'ga ḡa pe.

²¹ —Tamombe'u ti pe me a'ea javijiteheva'ea, ei ga. Kunhahēa gwa'yra mbo'aḡwerīrame okoveveuhu jiji a'ero hahya rehe. Aerē gwa'yra mbo'arirē hēa roryva'javamo okovo ipita'ngia rehe, ei ga. Omoka'nhy hēa hahya a'ero. A'ereki hēa hory hete gwa'yra rehe, ei ga ḡa pe.

²² Na jitehe po ti pe peko a'ero nehē, ei Jesus'ga ḡa pe. Kiroḡwe pe ndekovevehui jiji. Emo aerē ji pe ndepiaga'javame po ti pe ndoryva'javamo nehē. A'ero po ti ga nomombigi tuhē pendoryva pe hugwi nehē, ei ga ḡa pe.

²³ —A'ea rupi po ti pe ndape'ea'javi ji ve nehē marā nanongara javo nehē, ei Jesus'ga ḡa pe. Tamombe'u katu tuhē pe me. Pe poranduvame jiruva'ga hugwi pejikovo jireheva'ero a'ero po ti ga pe nhi'ipo'rui nehē, ei ga ḡa pe.

²⁴ Jireheva'ero pe napeporanduvi ve ga hugwi. Peporandurandu ti kiro. A'ero po ti Tupana'ga pe nhi'ipo'rui nehē, ei ga. A'ero po ti pe ndoryndoryhetero pejikovo nehē, ei Jesus'ga ḡa pe.

Penhimoitakwerimo ti peko

²⁵ —Opombo'embo'e ji jipi ojo'java'ea pyvō onhimiva'ea pyvō, ei Jesus'ga ḡa pe. Aerē po ti ji a'ea pyvō rūi pe mbo'ei nehē. Amombe'u katu po ti ji jiruva'ga pe me nehē, ei ga ḡa pe.

²⁶ A'ea rupi po ti pe poranduvi jiruva'ga hugwi pejikovo jireheva'ero nehē, ei ga. Ji rūi po ti aporandu ga hugwi pe ndepyga nehē, a'e ji, ei ga.

²⁷ Pe tuhē po ti peporandu pejive ga hugwi nehē. A'ero po ti ga pe nhi'ipo'rui nehē. A'ereki jiruva'ga jitehe pe arō hete. A'ereki pe ji arō hete herovia jiruragwera Tupana'ga hugwi, ei ga ḡa pe.

²⁸ Ajo tuhē ko ji jiruva'ga hugwi ua yvya koty ikwehe. Kiro po ti ji hoa'javi yvya hugwi nhimanorame nehē jigwovo jiruva'ga pyri jitehe nehē, ei Jesus'ga ḡa pe.

²⁹ Igwete Jesus'ga remimbo'ehara'ga ei ga pe:

—Kiroḡwe nonhimimi ore ve nenhi'iga, ei ḡa ga pe. Eremombe'u katu nde kiro.

³⁰ Nurā ore ei nde ve: Erekwaha pa nde mbatera. A'ereki nde erekwahavipe orereaporogita ore epotarama nde ve marā javo, ei ḡa. Nurā ore heroviahetei nderuragwera Tupana'ga hugwi, ei ga Jesus'ga pe.

³¹ —A'iti pe perovia kiro pejikoga ji rehe naerū? ei Jesus'ga ḡa pe.

³² Kiroḡwe tuhē po ti pe nhiḡwahembavi ji reja penhinhana pejigwovo penhonga pe nehē. Emo ji tehe rūi ako. Tupana'ga okoe'yimi ji pavēi jipi, ei ga ḡa pe.

³³ Amombe'u ji a'ea pe me tu katu ti pepy'a ji rehe pejikoty'aro ġwaramo, ei ga. Nhiarõe'ýve'ğa po ti okwahavuka hahyva'ea pe me nehë, ei ga. Penhimbokitakwerimo ti peko, ei ga. A'ereki ji amombi nhiarõe'ýve'ğa nduvihava'ga popoakara, ei Jesus'ga ġa pe.

17

Jesus'ga nhi'iga Tupana'ga pe

¹ Onhi'imbavame ġwemimbo'ehara'ğa pe Jesus'ga jovavuri yvagi pe tanhi'ĩ Tupana'ga pe javo.

—Apĩ, ei Jesus'ga ga pe. Oho kiro japiavo jiruvihavuhuhetea repiukara apiavo, ei ga. Ehepiuka ti kiro ġa pe jiruvihavuhuhetea ji tahepiuka nderuvihavuhuhetea ġa pe nehë no, ei Jesus'ga Tupana'ga pe. Ndera'yramo ji ei poro nde ve.

² A'ereki nde ere'e jipe ji ve: “Emongo pa ti vvyakotyve'ğa enhimimbotarimova'ea rehe teremboheaporogita pyahu ti ġa – kiroki ġa ji ambojikoguka nde rehe,” ere ko nde ji ve, ei Jesus'ga javo uva'ga pe.

³ Nahã ġa ndeaporogitapyahurame a'ero, ei ga. Ga nde kwaha hete ojikoga nde rehe gaha jate ko Tupanamo javo. Ga ji kwaha hete ojikoga ji rehe no ga ko Jesus Cristoramo Tupana'ga remimbuhurukaramo javo, ei Jesus'ga.

⁴ Ymya nde ei ji ve: “Ji mombe'umbe'u ti eporavykyavo ji ve,” ere ko nde ji ve, ei ga Tupana'ga pe. Kiro ji poravykypavi nde ve a'ero. A'ereki ji oromombe'u pa ġa ga pe, ei ga. Nahã ji hepiukari nderuvihavuhuhetea ġa pe avo yvya koty, ei ga Tupana'ga pe.

⁵ Apĩ, ymya yvya apoa renonde ji herekoi nderuvihavuhuhetea hako, ei Jesus'ga. Erekooukara'ja ti ji ve a'ea jitehe ejipyri nehë, a'e ji nde ve, ei ga Tupana'ga pe.

⁶ A'ero Jesus'ga ei ġwemimbo'ehara'ğa mombe'gwovo Tupana'ga pe:

—Akwahavuka nderuvihavuhuhetea ġa pe – kiroki ġa nde erembojikoguka ji rehe, ei Jesus'ga ga pe. Ga ko ndereheve'ğa. Nde eremo'emo'ë ġa ejive vvyakotyve'ğa hugwi, ei ga. A'ero nde ġa mbojikogukari ji rehe. Igwete ġa ndekohetei nenhi'iga rupi ji imombe'urame ga pe, ei ga ga pe.

⁷ Kiro ġa ei a'ero: “Tupana'ga reki ombo'e Jesus'ga mbatera rehe nhaporem,” ei ga, ei ga.

⁸ A'ereki ji amombe'u ga pe nenhi'iga. A'ero ga ndekoi nenhi'iga rupi, ei ga ga pe. Okwaha hete ġa jiruragwera nde hugwi. Gwerovia hete ġa a'ero ga ko Tupana'ga remimbuhurukara'ga javo, ei Jesus'ga ġwemimbo'ehara'ğa mombe'gwovo Tupana'ga pe.

⁹ —Ga ndepyga ji nhi'igi nde ve teremombyry ti ġa pe javo, ei ga Tupana'ga pe. Ji nanhi'igi nearõe'ýve'ğa ndepyga, ei ga. Emo kiroki ġa nde erembojikoguka ji rehe – gahã ko ji ahepy javo nde ve. A'ereki ġa ndereheve'a'ero, ei Jesus'ga ga pe.

¹⁰ Kiroki ga ojiko ji rehe – ga nhaporem ko ndereheve'ğa. Ndereheve'ğa jitehe ko jireheve'a'ero no, ei ga. Igwete po ti ġa hepiukari jiruvihavuhuhetea nehë, ei Jesus'ga ga pe.

¹¹ —Apĩ, kiro po ti ji hoi nde pyri nehë, ei ga ga pe. Ndajuva'javi ji avo yvya koty a'ero. Jireheve'ğa ki a'e te u ve kokoty, ei Jesus'ga ga pe. Apĩ, ndepyry hete nde. Ereko katu ti ġa ndepopoakarimo – a'ea nde erembuhu ji ve jipi ejipopoakara, ei ga ga pe. Ereko katu ti ġa toko ti ġa nhande ja a'ero nehë. Ojo'ja nhandeaporogita jipi. Gandeaporogita po ti ojo'ja a'ero nehë no, ei Jesus'ga ga pe.

¹² Jiruvame ġa pyri ji ġa nderekokatui jipi ndepopoakarimo. Ejipopoakara jitehe nde erembuhu ji ve nohõ, ei ga ga pe. A'a'ngu ji ġa nderekovo jipi. A'ero po ti ġa nhaporem ndopo'ru hahyva'ea nehë, ei ga. Gaha jate po ti opo'ru hahyva'ea – kiroki ga garekote'varuhua gahoagwama hahyva'ea ruvihava pype. Opo'ru tuhë ti ga nerembikwatijarukara – kiroki ikwatijara ga mombe'u nhoġwenonde hako, ei Jesus'ga ga pe.

¹³ —Apĩ, kiro po ti ji hoi nde pyri a'ero nehë, ei ga. Poa nhaporem ji ei kiro ġandovaki jihoa renonde tohororyo hete ti ġa. Gandoryhetea po ti jiroryhetea javijitehe nehë, ei ga ga pe.

¹⁴ Amombe'u ji nenhi'iga ġa pe jipi, ei ga. A'ero nearõe'ýve'ğa noarõhetei ġa. A'ereki ġandeaporogita ko nearõe'ýve'ğa ndeaporogita ja rüi, ei ga. Ga ko ji javijitehe a'ero. A'ereki jireaporogita ko nearõe'ýve'ğa ndeaporogita ja rüi no, ei Jesus'ga ga pe.

Igwete ga ei Tupana'ga pe ġwemimbo'ehara'ğa mombe'gwovo:

¹⁵ —Apĩ, ji nda'ei nde ve: Eroho ti ġa yvya hugwi, ei ga. Nahã ji ei: Ereko katu ti ġa Diabo'ga ti tomo'eyme ġa okote'varuhuva'ea rehe, ei Jesus'ga.

¹⁶ Jireaporogita ko nearõe'ýve'ğa ndeaporogita ja rüi. Na jitehe jireheve'ğa ndeaporogita ko nearõe'ýve'ğa ndeaporogita ja rüi no, ei ga ga pe.

¹⁷ Emongo ti ġa enhimimbotarimova'ea rehe enhi'iga pyvõ a'itituhëva'ea pyvõ, ei ga.

¹⁸ Nde ji mbuhuruka avo vvyakotyve'ğa pyteri pe tomombe'u ti ga nhinhi'iga ġa pe javo. Na jitehe ji nhiremimbo'ehara'ga mondoukari ġapyteri pe no tomombe'u ti ġa nhinhi'iga ġa pe javo, ei ga ga pe.

¹⁹ Anhimongo ji neremimbotarimova'ea rehe nhinhikwawa'eğa nde ve. Ga ndepya gi nhimongoi a'ea rehe nhiremimbo'ehara'ğa ti toko tuhê neremimbotarimova'ea rehe nehê no, ei Jesus'ga ga pe ęa mombe'gwovo.

²⁰ –Apĩ, nhiremimbo'ehara'ğa jate rūi ji ęa ndepya gi nhinhi'iga nde ve, ei ga. Aerê po ti nhiremimbo'ehara'ğa ji mombe'umbe'ui ojipe'ğa pe nehê ęa mbojikoguka ji rehe nehê no. Ga jitehe ji ęa ndepya gi kiro no, ei ga Tupana'ga pe.

²¹ Anhi'ĩ ji nde ve jireheve'ga ndepya gi nhaporemo ti toko ojipejiva'ea'java'ero, ei ga. Nde erejikoty'a ji pavêi. Ji ajikoty'a nde pavêi no, ei ga. Nhande pavêi ti jireheve'ga tojikoty'a no nearôe'ýve'ğa ti togwerovia nhimbuhurukara nde hugwi a'ero, ei Jesus'ga ga pe.

²² Apĩ, nde ererekouka ji ve ejuvihavuhetea. Na jitehe ji arekouka a'ea ęa pe no toko ti ęa ojipejiva'ea'java'ero nhande javijitehe nehê no, ei ga Tupana'ga pe.

²³ Ji ajikoty'a ga pavêi. Nde erejikoty'a ji pavêi no, ei ga. Nahã ti ga toko hete ojipejiva'ea'java'ero, nearôe'ýve'ğa ti tokwaha nhimbuhurukara nde hugwi, ei ga. Ga ti toko hete ojipejiva'ea'java'ero nearôe'ýve'ğa ti tokwaha neremiarôhetea jireheve'ga ndehe, ei ga. A'ereki nde ji arô hete. Na jitehe nde ęa arô hete no, ei Jesus'ga Tupana'ga pe.

²⁴ –Apĩ, ei Jesus'ga. Nde erembojikoguka ęa ji rehe ikwehe, ei ga ojipeve'ga mombe'gwovo. Apota hete ji ęanduvağwama jijipyri – perope ji aho kiro jitupa – tohepia ti ęa jiruvihavuhetea Tupanamo nehê, ei ga. A'ea nde ererekouka ji ve. A'ereki ymya vyva apoa renonde nde ji arô hete, ei ga Tupana'ga pe.

²⁵ Apĩ, ei Jesus'ga. Erekokatue'ymi ko nde. Nearôe'ýve'ğa nandekwahavi reki, ei ga. Ji ki a'e te orokwaha nde. Igwete jireheve'ga ikwahavi nhimbuhurukara nde hugwi, ei Jesus'ga ga mombe'gwovo ga pe.

²⁶ Akwahavuka ji ęa pe ndereaporoğita. Koji'i po ti ji ikwahavukari a'ea ęa pe nehê no toarô hete ti ęa ojipe'ğa javo, ei ga. A'ereki nde ji arô hete. Na jitehe po ti ęa ojipe'ğa arôhetei a'ero nehê. Akwahavuka po ti ji ęa pe ndereaporoğita tajikoty'a ti ji ęa pavêi nehê no, ei Jesus'ga ga pe.

18

Ahe opyhyguka Jesus'ga

(Mateus 26.47-56; Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53)

¹ Onhi'imbavame Tupana'ga pe Jesus'ga hoi cidade hugwi gwemimbo'ehara'ğa pavêi. Igwete ęa yahavi yakwa'via aherovai Cedrom aherovai. Matetýhava pype ęa hoi ovahema.

² Kiro Judasva'ea – ahe opyhyguka gwerĩ Jesus'ga – kiro Judasva'ea soldados'ga nderuri Jesus'ga pyri. A'ereki ahe okwaha hete pea. A'ereki pevo Jesus'ga onhoğwovati jipi gaha gwemimbo'ehara'ğa pavêi.

³ A'ero Judasva'ea soldados'ga nderuri guardas'ga ndeheve – kiroki guardas'ga gwepia katu judeus'ga jatykahavuhua jipi. A'ereki mbatera kwava'ehara'ğa nduvihava'ğa omondouka ęa Judasva'ea rupi fariseus'ga pavêi. Gweru ęa itakyhea'javuhuva'ea mbuahava reheve. Yhya ęa gweru hyapehava reheve onhimongyavo. Nahã Judasva'ea ga nderuri Jesus'ga pyri a'ero.

⁴⁻⁵ Ojikwe Jesus'ga okwaha opyhygağwama novĩa. Igwete ga hoi ęa novatiamo. Ga pyri Judasva'ea rekoĩ o'ama.

–Mome ahe pe peheka? ei Jesus'ga ęa pe.

–Jesus'ga Nazarépeve'ga, ei ęa ga pe.

–Jihi ko a'ea, ei Jesus'ga ęa pe.

⁶ Ga erame poro ęa hyrygi ojakykwe koty o'a vyvyvo upa.

⁷ Igwete Jesus'ga ea'javi ęa pe:

–Mome ahe pe peheka naerũ? ei ga.

–Jesus'ga Nazarépeve'ga, ei ęa ga pe.

⁸ –Ji ko a'ea, a'e ko ji pe me ko, ei ga. Jihi pe ji reka. Na ęa hoi a'ero nhiremimbo'ehara'ğa, ei ga ga pe.

⁹ A'ereki ojikwe ga ei Tupana'ga pe: “Apĩ, kiroki ęa nde erembojikoguka ji rehe – a'angu ji ęa nderekokatuavo,” ei ga. “Nurã po ti ęa nhaporemo ndopo'rui hahyva'ea nehê, a'e ji,” e'i jipe ga Tupana'ga pe. Nurã ga ei kiro soldados'ga pe: “Na ęa hopavi a'ero nhiremimbo'ehara'ğa.”

¹⁰ Kiro Simão Pedro'ga ipyhygi oitakyhea'javuhuva'ea Malco'ga nambi'oga garovai pytera koty. Malco'ga oporavyky jipi ikwava'ehara'ğa nduvihavuhu'ga pe gapyryva'ero. Gaha Pedro'ga onambi'o.

¹¹ A'ero Jesus'ga ei Pedro'ga pe:

—Emondeva'ja ti eitakyhea'javuhuva'ea haimbepirohokava pype, ei ga ga pe. Apo'ru tuhê ti ji hahyva'ea nehê, ei ga. A'ereki a'ea ko jiruva'ga remimbotarimova'ea ji ve, ei ga Pedro'ga pe.

Ahe gweroho Jesus'ga Anás'va'ea pyri

¹² A'ero soldados'ga nduvihavuhu'ga Jesus'ga pyhygi ga rerekovo soldados'ga pavêi guardas'ga pavêi no. Igwete ga ga pokwari ga rerogwovo.

¹³ Anás'ga pyri na'ê ga ga rerohoi. Anás'ga ko Caifás'ga rembirekohêa ruva'ga. Caifás'ga ko ikwava'êhara'ga nduvihavuhu'ga a'ea rupi.

¹⁴ Gaha e'i jipe judeus'ga nduvihava'ga pe ga mo gitavo: “Ojipejive'ga po ti omano nhande repykavamo nehê hamo,” e'i jipe Caifás'ga ga pe. Anás'ga pyri na'ê ga Jesus'ga rerohoi a'ero.

Ndakwahavi ji Jesus'ga, ei Pedrova'ea

(Mateus 26.57-58, 69-70; Marcos 14.53-54, 66-68; Lucas 22.54-57)

¹⁵ Igwete Simão Pedro'ga hoi Jesus'ga reviri. Ga rupi ojipe'ga hoi no Jesus'ga remimbo'ehara'ga jitehe. Ikwava'êhara'ga nduvihavuhu'ga okwaha hete reki Pedro'garupive'ga. Nurã ga reki garonga rokari pe Jesus'ga reviri.

¹⁶ Pedro'ga ki a'e te opyta jiji o'ama mytu'ê me hokairungava rovapyymbava pyri. A'ero akoja'ga - ga ikwava'êhara'ga nduvihavuhu'ga okwaha - a'ero ga hoa'javi mytu'ê me javo hovapyymbava rerekoharahêa pe emongiuka ti Pedro'ga javo. Igwete hêa Pedro'ga mongiukari okari pe ga mo'ama.

¹⁷ A'ero hêa ei Pedro'ga pe:

—Nde nderekoi akoja'ga remimbo'eharamo no naerũ? ei hêa ga pe.

—Ji ko a'ea rui, ei ga o'mbero hêa pe.

¹⁸ Pevo ga ami tata rembeyvyri ikwava'êhara'ga nduvihavuhu'gareheve'ga guardas'ga pavêi. A'ereki iroyxağahi ppytunimo. Nurã ga imondygi tatapyinha xajipe'e javo. Pevo ga ami tata pyri a'ero. Igwete Pedro'ga hoi o'ama ojipe'eavo ga pyri.

Marã? e'ie'i Anás'va'ea Jesus'ga pe

(Mateus 26.59-66; Marcos 14.55-64; Lucas 22.66-71)

¹⁹ Kiro ikwava'êhara'ga nduvihavuhu'ga ei Jesus'ga pe:

—Marã neremimbo'ehara'ga ndekoi naerũ? ei ga. Gara rehe nde ga mbo'embo'ei jipi? ei ga Jesus'ga pe.

²⁰ —Ojipe'ga pe nhaporemõ ji imombe'umbe'ui gãdovaki jipi, ei Jesus'ga ga pe. Judeus'ga jatykahava pype ji ga mbo'embo'ei jipi judeus'ga jatykahavuhua pype no. Ji namombe'unhimimi rekĩ ga pe jipi, ei ga ga pe.

²¹ Marã nde euhui ji ve naerũ gara rehe nde ga mbo'ei jipi javo ji ve? ei Jesus'ga ga pe. Nhirenduhara'ga koi okwaha nhiremimbo'eagwera. Ga pe ti emombe'uuka nhinhi'iga a'ero, ei Jesus'ga ga pe.

²² A'ea erame guarda'ga - kiroki ga ga ppyvo o'ã - ga Jesus'ga rova petegi.

—Maranuhũrame nde ei poa javo ikwava'êhara'ga nduvihavuhu'ga pe? ei ga Jesus'ga pe.

²³ A'ero Jesus'ga ei:

—Po ji ete'varuhui, emombe'u ti ji'ete'varuhagwera a'ero, ei ga. Ji ekaturame po ga ndajirovapetegi ramo, ei Jesus'ga.

²⁴ Kiro Anás'ga ga rerohoukari Caifás'ga pyri ikwava'êhara'ga nduvihavuhu'ga pyri. Opokwariji ga Jesus'ga.

Ndakwahavi ji Jesus'ga, e'ia'ja Pedrova'ea

(Mateus 26.71-75; Marcos 14.69-72; Lucas 22.58-62)

²⁵ A'ea ja Pedro'ga jipe'ei tata pyri o'ama. Igwete pevove'ga ei ga pe a'ero:

—Nde nderekoi garemimbo'eharamo naerũ? ei ga ga pe.

Igwete Pedro'ga ei:

—A'ea rui ko ji, ei ga o'mbero ga pe.

²⁶ Igwete ojipe'ga ei Pedro'ga pe no - kiroki ga oporavyky ikwava'êhara'ga nduvihavuhu'ga pe gapyriva'ero. Pedro'ga gare'yja'ga nambi'ogipe itymipyra pyri. Igwete ga ei kiro Pedro'ga pe:

—Orohepia po ji nde Jesus'ga pyri itymipyra pyri raji'i, ei ga ga pe.

—Ji rui tuhê koi oji'i, e'ia'ja Pedro'ga ga pe.

Nanime inamutiga nhi'igi o'ama.

Pilatosva'ea e'i marã Jesus'ga rekoa javo

(Mateus 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Lucas 23.1-5)

²⁸ Ypyhajive judeus'ga nduvihava'ga Jesus'ga rerohoi Caifás'ga rongã hugwi. Governador'ga rongaruvihai pe ga ga rerohoi Pilatos'ga rongaruvihai pe. Igwete ga Jesus'ga mondoukari ga mo'amauka Pilatos'ga pyri. Judeus'ga nduvihava'ga ndoki ipype. A'ereki

judeus'ga ndoki tuhê judeus'garûive'ga nonga pype ojihe'are'yma ga ndehe jipi. “Po ti nhande hoi ipype, a'ero po ti nhande nhimbote'varuhui Tupana'ga pe nehê,” ei ga. “Nhanenhimbote'varuhurame po ti nhande ndi'ua'javi toryva rupiara nehê,” ei ga. Nurã judeus'ga nduvihava'ga ndoki Pilatos'ga rongga pype. Igwete ga Jesus'ga mondoukari Pilatos'ga pyri.

²⁹ A'ero Pilatos'ga ruri mytu'ê me javo ga pe.

—Marã pe'eagwama Jesus'ga pe naerû? Marã garekote'varuhua naerû? ei Pilatos'ga ga pe.

³⁰ Igwete ga ei ga pe:

—Po ga ndokote'varuhui jipi hamo, a'ero po ore norokwava'egi ga kiro nde ve hamo, e'i tehe ga Pilatos'ga pe.

³¹ —Pe tuhê ti peroho ga a'ero imbohahyavo ga pe nehê penamonhava'ea nhi'ïpo'ruavo nehê, ei ga judeus'ga nduvihava'ga pe.

Igwete ga ei:

—Torojuka ti ga novã, ei ga. Emo romanosramo pe ndapejukaukari ga ore ve, ei ga Pilatos'ga pe. Pehe ti pejuka ga a'ero romanosramo, ei ga ga pe.

Romanos'ga o'erame oko te'varuhu hete ga javo, a'ero ga ga kutugi yva rehe ga mbovya ga jukavo. Igwete judeus'ga ei Pilatos'ga pe: “Pehe ti pejuka Jesus'ga romanosramo,” ei ga.

³² E'i ga a'ea Jesus'ga nhi'ïpo'ruavo. A'ereki Jesus'ga omombe'u jipe omanoagwama yva rehe nahã ti ga ji jukai javo.

³³ A'ero Pilatos'ga hoa'javi onga pype Jesus'ga mbuhuruka ojipyri.

—Ndehe ko judeus'ga nduvihavuhetero naerû? ei ga Jesus'ga pe.

³⁴ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Ndehe tuhê erekwaha nanongara? ei ga. Mara'ngu po nahã ojipe'ga ji mombe'gwovo nde ve ra'e? ei ga ga pe.

³⁵ —Jihi ko nda'ei a'ea, ei ga. Ji ko judeu rûi! ei Pilatos'ga. Ndere'yja'ga tuhê reki nde pyhy nde rerua ji pyri ikwava'ehara'ga nduvihava'ga pavêi, ei ga. Marã nderekote'varuhua naerû? Nde ganduvihavuhuro tuhê ereko naerû? ei ga Jesus'ga pe.

³⁶ —Ji ko vyakotyve'ga nduvihava'ga atyvi, ei Jesus'ga ga pe. Po ji ganduvihava'ga ja hamo, a'ero po jireheve'ga ga avykyi ji repyga hamo tomondoyme ti ga ga judeus'ga nduvihava'ga po pe javo hamo, ei ga. Ji ko avove'ga nduvihava'ga atyvi reki, a'e ji nde ve, ei ga Pilatos'ga pe.

³⁷ A'ero Pilatos'ga ei ga pe:

—Nde ko huvihavuhua tuhê naerû? ei ga ga pe.

—Nde ere'e katu ji ve nde ko huvihavuhua javo, ei Jesus'ga ga pe. Ajo ji ji'a vyakotyva'ero kako tamombe'u ti ga pe a'itituhêva'ea javo, ei ga. Kiroki ga oko hete a'itituhêva'ea rehe – ga gwendu katu nhinh'i'iga a'ero, ei ga ga pe.

³⁸ —Manongara tuhê po a'itituhêva'ea naerû? ei Pilatos'ga ga pe a'ero.

Pilatosva'ea ojuka Jesus'ga

(Mateus 27.15-31; Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25)

A'ero Pilatos'ga hoa'javi mytu'ê me judeus'ga pyri.

—Ga ndokote'varuhui'i'i, a'e ji pe me, ei ga.

³⁹ Nahã ji ei pe me kiro a'ero. Kwara nanani Páscoa aporame pe ei ji ve ipyhygipyra'ga rehe. A'ero ji ga mohemukari cadeia hugwi, ei Pilatos'ga ga pe. Ma'ga ji amohemuka kiro pe me a'ero? Amohemuka po ti ji pe me Jesus'ga penduvihavuhete'ga? ei ga ga pe.

⁴⁰ —Ga rûi tuhê! ei ga ohapukaita. Teremohemukari tuhê akoga'ga! ei ga. Barrabás'ga ti emohemuka, ei ga Pilatos'ga pe.

Barrabás'ga ko governo movahive'ga okote'varuhuve'ga.

19

¹ A'ero Pilatos'ga Jesus'ga kupepytera nupanupãukari ipira'javuhuva'ea pyvõ.

² Igwete soldados'ga Jesus'ga rerekomemupotari. Nurã ga ipovãpovani yhyppoa hatiuhuva'ea onhatimagatua'ea apovo. Igwete ga inogi Jesus'ga aka'ga rehe nahã huvihava'ga akanitara javo tehe. Igwete ga imongiukari ga pe tapy'ynhapigwagahiva'ea nanongara huvihava'ga omongi javo ga pe.

³ Nahã ga Jesus'ga rerekomemui u'ua ga pyri.

—Ejory ti judeus'ga nduvihavuhetero, e'ïuhu ga onhi'iga mondovo ga pe.

Igwete ga garova petepetegi ga rerekovo.

⁴ Aerê Pilatos'ga hoa'javi mytu'ê me judeus'ga pyri.

—Pehepia ga, ei ga. Kiro ji ga mbuhurukara'javi pe pyri tapekwaha ti ji'ee'yma ga pe. A'ereki ga ndokote'varuhui'i'i reki, ei Pilatos'ga ga pe.

⁵ A'ero Jesus'ga heruri tapy'ynhapiḡwaḡahiva'ea rerekovo. Hatiuhūva'ea ga gwerekoo oakaḡa rehe ipovanipyra. Igwete Pilatos'ga ei:

—Kiro ki ga u! Pehepia ga! ei ga ḡa pe.

⁶ Kiro ikwava'ēhara'ḡa nduvihava'ḡa ga repiagi guardas'ḡa pavēi. A'ero ḡa hapukajahivi javo:

—Ejukauka ga! ei ḡa. Embovyruka ga yva rehe!

Igwete Pilatos'ga ei ga pe:

—Pe tuhē ti pembovy ga jukavo yva rehe, ei ga ḡa pe. Ji ki a'e te a'e pe me: Ga ndokote'varuhui'i'i, ei ga ḡa pe.

⁷ Igwete judeus'ga ei ga pe:

—Oreramonhava'ea e'i ikwatija hako: “Kiroki ga ombotegwete Tupana'ga – pejuka po pe gaha hamo,” ei ahe hako, ei ḡa. Nurā reki ore ga jukaukapotari kiro. A'ereki ga e'i: “Ji ko Tupana'ga ra'yramo ako,” ei ga, ei ḡa Pilatos'ga pe.

⁸ A'ea renduvame Pilatos'ga kyhyjihetei mara'ngu po ga Tupana'ga ra'yra'ga tuhē javo.

⁹ Igwete ga hoa'javi ongaruvihava pype javo Jesus'ga pe:

—Mome ahe tuhē nde naerū? ei ga ḡa pe.

Emo Jesus'ga nonhi'igi ga pe.

¹⁰ Igwete Pilatos'ga ei ga pe:

—Nerenhi'igihū nde ji ve? ei ga. Nderekwahavi tuhē nde jipopoakara naerū? Ganduvihavamo ji erame ḡa pe po ti ḡa nde mohemi nehē, ei ga. Ji erame ḡa pe po ti ḡa nde kutugi yva rehe nde jukavo nehē, ei ga Jesus'ga pe.

¹¹ Igwete Jesus'ga ei ga pe:

—Tupana'ga nde mbopopoakaramame jate po nde popoakaramo ji jukavouka ḡa pe, a'e ji nde ve, ei Jesus'ga ga pe. Nurā kiroki ga ji mondouka nde ve – nde hohe'i tehe ga rekote'varuhui a'ero, ei ga ḡa pe.

¹² A'ero Pilatos'ga ei ovytyeri pe: “Tamohemuka tuhē ti Jesus'ga.” Judeus'ga okwaha a'ea. Nurā Pilatos'ga horame ḡa pyri ḡa hapukajahyahivi ga pe:

—Ga mohemukaramame po ti nde nderekokatua'javi nhanderuvihavuhu'ga pe César'ga pe. A'ereki Jesus'ga e'i tehe: “Jihi ko ganduvihavuhuhetero,” ei ga. Nanongara'ḡa ko omovahi César'ga. Jesus'ga mohemukara renduvame po ti César'ga nhimboahihetei nde ve a'ero nehē, ei ḡa Pilatos'ga pe.

¹³ A'ea renduvame Pilatos'ga Jesus'ga mbuhurukari onga hugwi. Igwete ga apygi juizes'ga apykava rehe oina – perope ḡa omondo itaperuehua yja rehe inoḡa. Judeus'ga nhi'igimo pevova'ea rera ko Gabatá.

¹⁴ Kiro ko sexta-feira. A'ea rupi judeus'ga omboavujikwe mbatera toryva rupiara Páscoa rupiara. Ahaji katu Pilatos'ga apygi a'ero, ta'e ti kiro gareaporoḡita pe javo judeus'ga pe.

—Pehepia te pejuvihavuhuhete'ga! ei ga Jesus'ga repiuka ḡa pe.

¹⁵ Emo ḡa hapukajahyahivuhui javo ga pe:

—Embovyruka ga! ei ḡa. Embovyruka ga! Ejukauka ga yva rehe! ei ḡa ga pe.

—A'iti re po ti ji ga mbovyrukari ga jukavouka penduvihavuhuhete'ga nehē? ei Pilatos'ga ḡa pe javo.

—César'ga jate ko oreruvihavuhu'ga! ei ḡa ga pe. Ndorogwerekoi ore ojipe'ga oreruvihavuhuro, ei ikwava'ēhara'ḡa nduvihava'ḡa ga pe javo.

A'ero Pilatos'ga Jesus'ga mondoukari ḡapo pe soldados'ga ti tokutu ga yva rehe ga mbovy javo.

Okutu ahe Jesus'ga yva rehe ga mbovy

(Mateus 27.32-44; Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43)

¹⁷ Igwete soldados'ga Jesus'ga rerohoi a'ero cidade hugwi. Gajati'yva rehe ḡa heroroukari ga pe yva gajukahava rupiara. Aerē ga Jesus'ga rerovahemi vytyra rehe. Yvytyra rera ko Aheapindava. Judeus'ga e'i jupe Gólgota.

¹⁸⁻²³ Pevo ga Jesus'ga rerovahemi hekyita gapira ga hugwi. Igwete ga ga kutugi a'ero yva rehe ga mbovy ga mo'ama ga jukavo. Ojikwe Pilatos'ga okwatijarukaripe yva raygwera rehe. Igwete ga imondoukari ikutugauka Jesus'ga arimo. Nahā i'e'i ikwatijara: “Agwa'ga ko Jesus'ga Nazarépeve'ga. Ga ko judeus'ga nduvihavuhuhete'ga,” e'i ikwatijara yva raygwera rehe. Pilatos'ga okwatijaruka a'ea judeus'ga nhi'igimo. Okwatijaruka ga romanos'ga nhi'igimo no. Okwatijaruka ga gregos'ga nhi'igimo no. Igwete Pilatos'ga imondoukari yva raygwera ikutugauka yva rehe Jesus'ga arimo. A'ero he'yjuhuve'ga nhi'igi jupe judeus'ga. A'ereki ira'agwe Jesus'ga kutuhava cidade hugwi. A'ero ikwava'ēhara'ḡa nduvihava'ḡa ei Pilatos'ga pe novía:

–Terekwatijarukari: “Ga ko judeus’ga nduvihavuhuhete’ga,” ei ġa ga pe. Nahã ekwatijaruka: “Agwa’ga e’i ojive: ‘Ji ko judeus’ga nduvihavuhuhetero.’” A’ea ekwatijaruka inoġa hehe, ei ġa Pilatos’ga pe novĩa.

Emo Pilatos’ga e’i ġa pe:

–Na tu ve te nhirembikwatijarukaragwera, ei ga.

Igwete soldados’ga Jesus’ga kutugi yva rehe ga mbovya ga mo’ama ga jukavo. Igwete ġa mokonhava’ea mbojogwovai Jesus’ga rehe ahe mo’ama ojipea rehe yva rehe. Jesus’ga ahepyteri pe o’ã.

Aerẽ soldados’ga ipyhygi gapira ima’eamo ojohupeupe. Quatrove’ga onhinanhinani ipyhygi ojipeji gapira ojive. Aerẽ ga ojipea ipyhygi nimbojahaviva’ea kirojateva’ea.

²⁴Igwete ġa ei ojohupe:

–Kia ti timbotararagyme, ei ġa ojohupe. Manamo po ti nhande herekoi gapira nehẽ? ei ġa. Timombo’ri ti ita’java’ea herekohavamo, ei ġa ojohupe.

Nurã ġa imombo’ri gapira rehe. Nahã soldados’ga ndekoi tapy’ynhapira rehe a’ero. Oma’ema’ẽ ġa Jesus’ga pira ga nhi’ïpo’ruavo a’ero. A’ereki Tupana’ga rembikwatijarukara omombe’u nhogwenonde Cristo’ga nhi’iġaġwama hako. Nahã Cristo’ga ei:

“Oma’ẽ ġa jipira ojohupe,” ei ga.

“Ojipea rehe ġa imombori ita’java’ea,” ei ga.

Ikwatijara omombe’u ganhi’iġaġwama hako. Na tuhẽ reki soldados’ga ndekoi gapira rehe a’ero ipoġykavo ojive ikwehe.

²⁵Kiro Jesus’ga o’yembora repiagi. Pevo ahe ami Jesus’ga kutuhava pyri. Jesus’ga yembora irũhẽa pevo o’ã ahe pyri no Mariahẽa no – kiroki hẽa Clopas’ga rembirekohẽa. Maria Madalenahẽa pevo o’ã ġa pyri no.

²⁶Kiro Jesus’ga o’yembora repiagi a’ero ġwemimbo’ehara’ga reheve ġwemiarõhara’ga reheve. A’ero ga ei o’yembora pe:

–Ha’i, ei ga. Gaha po ti oko ndera’yra ja nehẽ ji py’rovo nehẽ, ei ga ahe ve.

²⁷Ġwemimbo’ehara’ga pe ga ei a’ero:

–Hẽa po ti oko ndehya ja nehẽ, ei ga. Ereko katu ti hẽa a’ero eyhẽaramo, ei Jesus’ga ga pe.

A’ero garemimbo’ehara’ga ahe rerohoi ġwonga pe. Igwete ga ahe repiakatui jipi.

Jesus’ga omano

(*Mateus 27.45-56; Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49*)

²⁸Aerẽ Jesus’ga ei oyvyteri pe: “Anhi’ïpo’ru pa ji Tupana’ga kiro,” ei ga. Kirẽ ga ei:

–Jiygwei ji.

A’ea erame ga onhi’ïpo’ru ahe. A’ereki Tupana’ga okwatijaruka ahe ve Cristo’ga ygwegaġwama mombe’gwowo hako.

²⁹Gwereco pevo vinho tajahiva’ea ya’ia pype. A’ero ġa ipyhygi jyruhuva’ea imondeva vinho pype ipimombyga yvyra rehe hissopo rehe. Igwete ġa imbovyri imondovouka Jesus’ga juru pe topyte ti ga javo.

³⁰Ipyterame Jesus’ga ei a’ero:

–Anhi’ïpo’ru pa ji, ei ga.

A’ero ga nhova’apyni omanomo.

Oykikutu ahe Jesus’ga

³¹Aerẽ judeus’ga nduvihava’ga hoi javo Pilatos’ga pe:

–Emopenuka ti yvareheve’ga netymakaġa tomanoġatu ti ġa, ei ġa ga pe. A’ero po ti ġa ahera’oa mbojyvi herogwovo nehẽ, ei ġa ga pe.

E’i ġa a’ea Pilatos’ga pe. A’ereki a’ea ko sexta-feira mbatera mboavujikwehava ġa pe. Ndotopari ġa ahera’oa mo’amipyra yva rehe sãbado rupi oporavykye’yma rupi. A’ereki a’ea ko huvihahetea ġa pe sãbado Pãscoa rekoro ġwaramo. Nurã ġa hoi javo Pilatos’ga pe tomopenuka ti ga ġanetymakaġa ġa jukavouka javo.

³²A’ero Pilatos’ga soldados’ga mondoukari yvareheve’ga pyri. Igwete ġa hoi Jesus’ga aherovaive’ga retymakaġa nupamo imopena. Kirẽ ga hoi ojipe’ga pyri Jesus’ga rovai garetymakaġa nupamo imopena.

³³Urame Jesus’ga pyri ġa ei reki:

–Omano jipe po ahe ra’e, ei ġa.

Nurã ġa nomopeni Jesus’ga retymakaġa.

³⁴⁻³⁷Emo soldado’ga Jesus’ga ykikutugi ta’akwara pyvõ. Kiro gara’oa hugwi turi garekoa yhya pavẽi. Imopene’yname Jesus’ga kaġa soldados’ga onhi’ïpo’ru ahe. A’ereki nahã Tupana’ga okwatijaruka ahe ve imombe’uuka hako.

“Nomopeni’i po ti ġa gakaġa nehẽ,” e’i ikwatijara hako.

Ojipea Tupana’ga rembikwatijarukara e’i no:

“Gwepigwepia po ti ġa ġwembikutuhara’ga nehẽ,” e’i ikwatijara hako.

Kiroki ga omombe'u kiro pe me – gaha gwepia tuhē Jesus'ga manoagwera ikwehe. Omombe'u ga kiro pe me taperovia ti javo. Omombe'u katu ga. Okwaha hete ga a'ea a'itituhēva'ea ji amombe'u javo.

Ono ahe Jesus'ga ra'oa ita kwaruhua pype

(Mateus 27.57-61; Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56)

³⁸⁻³⁹ Aerē José'ga hoi javo Pilatos'ga pe. Cidade de Arimatéia pe José'ga ruvi. Ojiko nhimi ga Jesus'ga rehe. Aereki ga okyhyji judeus'ga nduvihava'ga hugwi. Igwete ga hoi javo Pilatos'ga pe.

–Taroho ti Jesusva'ea ra'oa, ei José'ga ga pe.

–Kwa, ei Pilatos'ga. Eroho ti a'ero, ei ga ga pe.

A'ero ga hoi Jesus'ga ra'oa pyri Nicodemos'ga pavēi – gaha ymya oho Jesus'ga pyri ga repiaga ypytunimo raikwehe. Nicodemos'ga gweroho perfume apopyra ojupi. Japopyra ko mirra mohaga'java'ea aloés pavēi yvahugwiva'ea memei. He'yiva'ea ga gweroho trinta e cinco quilos. Ipohyi hete japopyra. A'ero ga hoi ipyhyga Jesus'ga ra'oa.

⁴⁰ Igwete ga a'ea imamani tapy'ynhapipyryva pyvō imondovo perfume apopyra tapy'ynhapira pype inoga. Aereki nahā judeus'ga omboavujikwe ahera'oa jipi ahetyma renonde.

⁴¹ Ira'agwe tuvi itymipyra Jesus'ga jukahava hugwi. Gwereco pevo itaruvihavuhua kwaruhua ahetyhavamo. Ndogwerecoangavi ve ahera'oa ipype.

⁴² Ira'agwe gwaramo José'ga Jesus'ga ra'oa rerohoi pevo imondovo inoga ipype. Aereki gaporavykye'yma sábado u gweri.

20

Jesus'ga okwera omanoa hugwi

(Mateus 28.1-8; Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12)

¹ Domingo rupi ypyhajive Maria Madalenahēa hoi itaruvihavuhua kwaruhu pe hepiaga – perope ga ono Jesus'ga ra'oa. Nako'egatui ve hēa horame. Igwete hēa hepiagi itauhua ikwaruhua rovapytymbava.

–Ope'auhu ga itauhua jurukwara hugwi! ei hēa.

² Igwete hēa jivyri onhana ua tamombe'u ti Jesus'ga remimbo'ehara'ga pe javo. A'ero hēa ruri Simão Pedro'ga pyri ojipe'ga pyri no Jesus'ga remiarōhara'ga. Igwete hēa imombe'ui ga pe.

–Gwenohē po ga nhandepojykahareteva'ea ra'oa ikwaruhua hugwi raji'i, ei hēa. Ore ndorokwahavi kiro ahenoagwera, ei hēa ga pe.

³ Nurā Pedro'ga hoi ojipe'ga pavēi ogwovo itakwaruhu pe hepiaga.

⁴ Onha memei ga ojogwerogwovo. Ojipe'ga koji'i tehe onha Pedro'ga hohe ogwovo. Igwete ga vahemyppyi ikwaruhu pe.

⁵ A'ero ga apyni tapy'ynhapipyryva repiaga ipype. Emo ga ndoki ipype.

⁶ Kiro Simão Pedro'ga vahemi ga reviri okiavo ipype. Igwete ga hepiagi tapy'ynhapipyryva no.

⁷ Pevo tuvi Jesus'ga aka'ga mamanipyra no. A'ea ko irupe'i tuvi tapy'ynhapipyryva hugwi onhimamana oina.

⁸ Kiro ojipe'ga reki ipype a'ero hepiaga – kiroki ga urypy ikwaruhu pe novia. Igwete ga hepiagi herovia Jesus'ga kwerava.

⁹ A'ea rupi onhimi ve ga pe ikwatijara remimombe'ua. Tupana'ga rembikwatijarukara e'i jipe: “Okwera'ja tuhē po ti ga omanoa hugwi nehē,” e'i ikwatijara hako. Emo a'ea onhimi ve ga pe.

¹⁰ Igwete ga jogwerojivryra'javi onga pe a'ero ojogwerokuva.

Jesus'ga ojipiuka Maria Madalenava'ea pe

(Mateus 28.9-10; Marcos 16.9-11)

¹¹ Aerē Maria Madalenahēa hoa'javi ojehe'gwovo o'ama mytu'ē me ikwaruhua pyri. Ojehe'orame hēa nhova'apyni hepiaga ikwaruhua pype.

¹² Igwete hēa mokonha'ga ndepiagi pevo Tupana'gapyrive'ga. Tigahivuhu gapira. Oapy ga oina Jesus'ga no'agweri pe. Ojipe'ga oapy Jesus'ga aka'agweri pe. Ojipe'ga Jesus'ga pyagweri pe oapy oina.

¹³ Igwete Mariahēa ga ndepiagi. A'ero ga ei hēa pe:

–Kui'i, maraname nde jehe'oi?

–Gwenohē ga jipojykahareteva'ea ra'oa, ei hēa. Ji ndakwahavi ahenoagwera a'ero, ei hēa ga pe.

¹⁴ Onhi'igirē hēa jirovagi Jesus'ga repiaga novia ga mombaragwahave'yma.

¹⁵ Igwete ga ei hēa pe o'ama:

—Kui'i, gara rehe nde jehe'oi e'ama? Ma'ga nde ereheka naerū? ei ga hēa pe.

Igwete hēa etehei oyvyteri pe: “Ga ko itymipyra repiakatuhara'ga.” Nurā hēa ei ga pe:

—Po nde ahera'oa rerohoi raji'i emombe'u ti ji ve ahenogagwera taroho ti a'ero, ei hēa ga pe.

¹⁶ —Maria, ei Jesus'ga hēa pe.

Kiro hēa jirovapavi ga koty ga repiakatuavo.

—Raboni, ei hēa ga pe. (A'ea judeus'ga e'i ombo'ehara'ga pe.)

¹⁷ —Tajipyhygi, ei Jesus'ga hēa pe. A'ereki ji ndajiupiri ve jiruva'ga pyri, ei ga. Eho ti nhiiurū'ga pyri nhiremimbo'ehara'ga pyri. Emombe'u ti nhinhi'iga ga pe tokwaha ti ga javo, ei ga. Kiro po ti ji jiuipiri jiruva'ga pyri g'anduvete'ga pyri. Gaha ji ambohete Tupana'ga. Gaha ga ombohete no, ei ga. Emombe'u ti ga pe tokwaha ti ga jihoagwama ga pyri, ei Jesus'ga hēa pe.

¹⁸ Igwete Maria Madalenahēa hoi Jesus'ga remimbo'ehara'ga pyri javo.

—Ahepia ko ji nhandepojykaharete'ga ko! ei hēa ga pe.

Igwete hēa imombe'upavi Jesus'ga nhi'iga ojive.

Jesus'ga ojipiuka onzeva'ea pe

(Mateus 28.16-20; Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49)

¹⁹ A'ea rupi jitehe domingo rupi Jesus'ga remimbo'ehara'ga ndekoi onhimon'o'oga onga pype ypytunimo. Hovapytymba katu ga. A'ereki ga okyhyji hete judeus'ga nduvihava'ga hugwi. Emo Jesus'ga uhu o'ama ojipiuka g'apyteri pe.

—Tu katu ti pepy'a, ei ga ga pe.

²⁰ Onhi'igame ga pe ga hepiukari opokutugagwera oykikutugagwera reheve. Ga repiagame ga ndoryndoryvamo a'ero.

²¹ Kiro Jesus'ga ea'javi ga pe:

—Tu katu ti pepy'a, ei ga. Jiruva'ga ji mbuhuruka avo ikwehe tomombe'u ti ga nhinhi'iga javo ji ve ikwehe. Na jitehe po ti ji pe mondoukari nehē no tapemombe'u ti nhinhi'iga ojipe'ga pe nehē no, ei ga ga pe.

²² A'ero ga ipyi ga ndehe.

—Kiro ji imondo'i Tupana'ga ra'uva pe me. Peko ti a'ea rehe a'ero, ei ga ga pe.

²³ Po ti pe ei ojipe'ga pe Tupana'ga omombo pendekote'varuhua pe hugwi javo, a'ero ga imombori tuhē ga hugwi, ei ga. Po ti pe ei ga pe Tupana'ga nomombori pendekote'varuhua pe hugwi javo, a'ero ga nomombori tuhē, ei Jesus'ga ga pe.

Jesus'ga ojipiuka Tomé'va'ea pe

²⁴ Ojipe'ga Jesus'ga remimbo'ehara'ga nduvi pevo jara'ga pyri Jesus'ga jipiukarame ga pe. O Gêmeo ei ga ga pe Tomé'ga pe.

²⁵ Igwete jara'ga ei ga pe:

—Orohepia ore Jesus'ga oji'i, ei ga imombe'gwovo ga pe novia.

E'ia'jaa'ja ga ga pe novia. Emo ga ndogweroviarihu ganemimombe'ua ojive. Igwete ga ei ga pe:

—Ji tahepia na'ē ti itaju'ia rembikutugagwera gapo pe, ei ga. Tamondo na'ē ti nhipūa itaju'ia rembikutugagwera rehe. Tapo'ē na'ē ti gaykikutugagwera pype, ei ga. Nhipo'ē'e'yname po ti ji ndaroviaru tuhē g'akwerava'java nehē, ei Tomé'ga ga pe.

²⁶ Irūa domingo rupi Jesus'ga remimbo'ehara'ga nhimono'o'oga'javi onga pype. A'ea rupi Tomé'ga rekoi ga pyri a'ero. Gwovapytymbava'ja ga onga novia. Emo Jesus'ga uhu o'ama ga pyri ojipiukara'java ga pe.

—Tu katu ti pepy'a, ei ga ga pe.

²⁷ Igwete ga ei:

—Tomé, embuhu ti epūa jipokutugagwera repiaga, ei ga. Epo'ē ti jiykikutugagwera pype. Erovia tuhē ti jikweravagwera a'ero, ei Jesus'ga ga pe.

²⁸ A'ero Tomé'ga ei ga pe:

—Nde ko jipojykaharetero tuhē! Tupanamo tuhē ko nde! ei ga. Orombohete ji nde, ei ga.

²⁹ —Ji repiaga gwaramo nde heroviaru a'ero, ei Jesus'ga ga pe. Emo pyry hete jirepiage'yve'ga pe ga heroviarame ojikoga ji rehe, ei ga.

Okwatija ahe toko ti ga Tupana'ga pyri javo

³⁰ Jesus'ga oapoapo hete ahemonhimomby'ava'ea gwemimbo'ehara'ga pyteri pe jipi. Ji namombe'upavi ikwatijarame agwa.

³¹ Kia ki a'e te ji akwatija taperovia hete ti Jesus'ga rekohava javoji. A'ero po ti pe ei: “Ga ko Cristoramo oko Tupana'ga remimbuhurukaramo. Ga ko Tupana'ga ra'yramo tuhē,” pe'e po ti pe ga pe. Akwatija ji pe me tapendeaporogita pyahu ti no pejikogame Jesus'ga rehe. A'ero po ti pe ndekoi avuirama yvagi pe Tupana'ga pyri nehē.

21

Jesus'ga ojipiuka seteva'ea pe

¹ Aerē Jesus'ga jipiukara'javi gwemimbo'ehara'ga pe a'ero okweravirē omanoa hugwi. Ypiahu pe Tiberiades pe ga jipiukara'javi ga pe. Nahā a'ero.

² Jesus'ga remimbo'ehara'ga ojogwereko ojogwerojuva: Simão Pedro'ga, Zebedeu'ga ra'yra'ga, Tomé'ga no – ga pe ga ei o Gêmeo. Natanael'ga oko ga pyri no – gaha u cidade de Caná pe Galiléiapeve'ga gwyri pe. Mokonha'ga ojogwereko ga pyri no.

³ Igwete Simão Pedro'ga ei ga pe:

–Koro ji hoi imomboa pira mboahava, ei ga.

–Toroho ti nde rupi, ei jara'ga ga pe.

Igwete ga jogwerohoi onhinha'ga yharuhua pype ojogwero'govo. Nombo'ari'i'i reki ga imogo'eamo.

⁴ Kwara po'rirame Jesus'ga jipiukari o'ama yembe'yi pe. Emo garemimbo'ehara'ga nonhimombaragwahavi ve ga rehe.

⁵ Igwete ga ei ga pe:

–Napembo'ari pe mo? ei ga.

–Norombo'ari ore, ei ga.

⁶ –Pemombo ti pejovai pytera koty, ei ga. A'ero po ti pe imbo'ari nehē, ei ga ga pe.

A'ero ga imombori ojovai pytera koty. Kiro ga nombor'ava'javi pira mboahava yharuhua pype a'ero. Tegwete ga pe. A'ereki ipohyi hete ga pe pirare'yjuhua rerekovo gwaramo.

⁷⁻⁸ A'ero Jesus'ga remimbo'ehara'ga garemior'ehara'ga ei Pedro'ga pe:

–Nhandepojykaharete'ga ko kiro oko, ei ga.

A'ea renduvame Simão Pedro'ga imongi opira i'arimova'ea nhapytiamō ojihe. A'ereki ga imbo'arame gwekyi opira. Igwete ga pori y pe ua. A'ereki ga ira'agwe u yembe'yva hugwi cem metros. Igwete jara'ga nduri yharuhua pype imoatamo pira mboahava herua pirahetehua reheve.

⁹ Jesus'ga omoka'ē pira tatapynha pyvō o'ama yembe'yi pe. Pão ga gwereko no. Igwete ga nduri o'eamo yhara hugwi hepiaga.

¹⁰ A'ero Jesus'ga ei ga pe:

–Peru ti mo penhimimbo'aripyra, ei ga ga pe.

¹¹ Kiro Simão Pedro'ga henohemi herohyryryga imboahava herua yembe'yi pe. Tynahē hete imboahava pirahetehua rerekovo. A'ereki he'yjuhu pira cento e cinquenta e três. Huvihaviha hete pira. Emo pira mboahava ndotorogi reki.

¹² Igwete Jesus'ga ei ga pe:

–He pejijo i'gwovo mo, ei ga.

Garemimbo'ehara'ga opojihu javo ga pe manamo nde javo. A'ereki ga okwahavipe ga ko nhandepojykaharete'ga javo.

¹³ Igwete Jesus'ga hoi ipyhyga pão pira moka'embyra reheve ima'eamo ga pe.

¹⁴ Três kiro Jesus'ga jipiukara'javi gwemimbo'ehara'ga pe a'ero okweravirē omanoa hugwi.

Jesus'ga onhi'Pedrova'ea pe

¹⁵ Ga i'upavirē Jesus'ga ei Simão Pedro'ga pe João'ga ra'yra'ga pe:

–Simão, ei Jesus'ga. Enhimombe'u ti kiro ji ve. Jara'ga hohe'i tehe nde ji arōhetei? ei ga ga pe.

–Na tuhē. Ji ko oroarō hete nde, ei ga. Nde erekwaha nhiremiarōhetea, ei ga Jesus'ga pe. Igwete Jesus'ga ei ga pe:

–Nahā ti a'ero. Ovelhas repiakatuhara'ga gwepia katu ovelhas jipi. Na jitehe ti ehapia katu jireheve'ga mbujukoheteavo ji rehe, ei ga Simão Pedro'ga pe.

¹⁶ Kirē Jesus'ga ea'javi ga pe:

–Simão, ji arō hete nde? ei Jesus'ga ga pe.

–Oroarō hete ko ji ndehe. Nde erekwaha nhiremiarōhetea, ei Simão Pedro'ga.

Igwete Jesus'ga ei ga pe:

–Hepiakatuhara'ga gwereko katu ovelhas jipi. Na jitehe ti ereko katu jireheve'ga mbo'eavo nhinhi'iga rehe, ei ga Simão Pedro'ga pe.

¹⁷ Kirē Jesus'ga ea'javi ga pe:

–Simão, ji arō hete nde?

A'ero Simão Pedro'ga rekoveveuhuro a'ea ero gwaramo ojive. A'ereki três vezes Jesus'ga ea'jaa'javi ga pe: “Ji arō hete nde?” Nurā ga ei Jesus'ga pe:

–Jesus, erekwaha pa nde mbatera. Nde erekwaha nhiremiarōhetea! ei ga Jesus'ga pe.

Igwete Jesus'ga ei ga pe:

–Hepiakatuhara'ga gwepia katu ovelhas jipi. Na jitehe ti ehepia katu jireheve'ga mbojikoheteavo ji rehe, ei ga Simão Pedro'ga pe.

¹⁸ Amombe'u katu tuhê ji nde ve: Evoja'irame nde eremongi epira egwovo enhimimbotarimova'ea rupi ekovo raikwehe, ei Jesus'ga ga pe. Aerê exava'erame po ti nde epoa pyhoi nehê. A'ero po ti ojipe'ga nde kwari nde rerogwovo nehê – perope nde nderehopotari, ei ga Simão Pedro'ga pe.

¹⁹ Ga manoağwama pe Jesus'ga ei. Omombe'u ga ga pe nahã po ti nde manoi nehê javo.

–Nde manorame po ti ojipe'ga ei nehê: “Simão Pedrova'ea ndopohiri Tupana'ga hugwi omanorame pyri hete Tupana'ga ji ve javo,” e po ti ga nde mombe'gwovo nehê, ei ga. Nahã po ti nde hepiukari Tupana'ga ruvihavuhetea ga pe emanorame nehê, ei Jesus'ga imombe'gwovo ga pe.

Kirê Jesus'ga ei ga pe:

–Eko tuhê ti nhiremimbotarimova'ea rupi nehê, ei ga Pedro'ga pe.

Pedrova'ea e'i Jesus'ga pe: Marã po ti ga rekoi nehê?

²⁰ A'ero Simão Pedro'ga jirovagi ojipe'ga repiaga. A'ereki ga ndeviri ga ruri Jesus'ga remiarõhara'ga – gaha ojity Jesus'ga pyri ga i'urame ojogwerojuva Jesus'ga manoa renonde ikwehe. A'ea rupi ga ei Jesus'ga pe ikwehe: “Jesus, ma'ga pe nde ei: ‘Kiro po ti ga ji mondoukari gapo pe topyhy ga ga javo?’” ei ga Jesus'ga pe ikwehe.

²¹ Kiro Pedro'ga jirovagi akoja'ga repiaga ga rurame ojiviri. A'ero Pedro'ga ei Jesus'ga pe:

–Oro ga, marã po ti ga rekoi aerê nehê naerũ? ei ga.

²² Igwete Jesus'ga ei ga pe:

–Ji ipotarame po ti ga rekoji jirura'java repiaga nehê, ei ga. Maranuhũ nde rekoi a'ea rehe naerũ? Ndehe ti eko nhiremimbotarimova'ea rupi, a'e ko ji nde ve, ei Jesus'ga Pedro'ga pe.

²³ Aerê Jesus'gareheve'ga imonhimoanhani javo tehe ojipe'ga pe.

–Akoja'ga po ti nomanoi nehê Jesus'ga remimbo'ehara'ga, e'ie'i tehe ga.

Emo Jesus'ga nde'i reki: “Nomanoi po ti ga nehê.” Nahã ga e'i: “Ji ipotarame po ti ga rekoji jirura'java repiaga nehê. Maranuhũ nde rekoi a'ea rehe naerũ?” A'ea Jesus'ga ei ga mombe'gwovo Pedro'ga pe.

²⁴ Akoja'ga – ga pe ga e'i tehe nomanoi po ti ga javo – gaha omombe'umbe'u pa Jesus'ga reaporoğita. A'ea jitehe ga okwatijatija inoga. Orokwaha tuhê ore a'iti tuhê garemimombe'ua javo, a'e ji.

²⁵ Gwereco hete ojipea Jesus'ga rembiapoagwera onhimongyavo. Po ti ahe ikwatijapavi garembiapoagwera a'ero po ti yvya koty ndohypavi aherembikwatijara rehe nehê ovuhu, a'e ji.

JESUS'GA MOIRŪHARAVA'EA REAPOROGITA

Atos dos Apóstolos

¹ Teófilo, ymya ppy ji ikwatijari nde ve imondovo ikwehe. Igwete ji imombe'upavi nde ve Jesus'ga rekohava ga ruvame avo vyva koty ikwehe. Garemimebo'eagwera ji amombe'u no ikwehe.

²⁻³ Garupiragwera yvagi pe ji amombe'u no.

Omanorē Jesus'ga kwerava'javi raikwehe. A'ero ga ikwahavukavukari okwerava ga pe - kiroki ga ga omo'emo'ē ojive omoirūharamo. He'yjuhu gakira rupi quarenta dias rupi ga jipiukaukari ga pe okovo ga pyri. Igwete ga ga mbo'embo'ei Tupana'ga ra'uva popoakarimo. "Nahanahā a'ero Tupana'ga rekorame gānduvihavuhuhetero," ei Jesus'ga imombe'gwovo ga pe.

⁴ Aerē okorame ga pyri Jesus'ga ei ga pe no:

– Tapehoi na'ē ti cidade de Jerusalém hugwi, ei ga ga pe. Amombe'u ko ji pe me jiruva'ga nhi'igagwera ikwehe. A'ereki ymya Tupana'ga e'i hako: "Tamondo ti jira'uva ga pyri nehē," e ko jiruva'ga hako, ei ga ga pe. Tapehoi na'ē ti a'ero gara'uva imboha'uva, ei Jesus'ga.

⁵ João Batistava'ea oko ga pavēi ga mobatizauka yhya pyvō ikwehe. Emo nambegwetei po ti Tupana'ga oko pe pavēi gwa'uva mondouka pe pyri nehē, ei Jesus'ga ga pe.

Jesus'ga rerohohava yvaga pype

⁶ Aerē Jesus'ga moirūhara'ga jatykatykaa'javi Jesus'ga pavēi. Igwete ga ei ga pe:

– Jesus, agwamo nde rekorame huvihavuhuhetero po ti nhande israelitasramo haji-heve'ga mondomondoa'javi nehē? ei ga Jesus'ga pe.

⁷ Igwete Jesus'ga ei:

– Jiruva'ga gwemimbotarimo omongo ymyava'ea aerēva'ea no, ei ga. Ga ndokwahavukari reki a'ea pe me, ei ga ga pe.

⁸ Gara'uva po ti uhu pe pyri pe pojkavo nehē. Nahā po ti Tupana'ga pe mbopopoakarukari tomombe'u ti ga Jesus'ga ojipe'ga pe javo nehē, ei Jesus'ga. Ji mombe'u ti a'ero Jerusalém me Judéiapeve'ga gwyrri pe nhaporemonehē, ei ga. Samariapeve'ga gwyrri pe ti ji mombe'u nehē no irupeheteve'ga gwyrri pe nehē no, ei Jesus'ga ga pe.

⁹ Ga nhi'igirē Tupana'ga ga rupiri ga mondovo ojipyri yvagi pe. Ojovavu ga hepiaga gahoa. Yvagati'ga pype ga hoi ogwovo. A'ero ga ndohepiaga'javi ga.

¹⁰ Ga horame ga gwepia hete yvaga novia Jesus'ga moirūhara'ga. Nanime mokonha'ga jipiukari ga pe o'ama ga pyri. Ipiti'gahivuhu ga okupa.

¹¹ Igwete ga ei Jesus'ga moirūhara'ga pe:

– Galiléiapeva'ero maranuhūrame pe hepiaguhui yvaga peji'jupa? ei ga ga pe. Akoa'ga - kiroki ga Tupana'ga gwupi yvagi pe pe hugwi - ga jitehe ti ojivyra'ja ua kokoty nehē Jesus'ga, ei ga. Pehepia pe gahoa. Nahā ti ga jivyra'javi nehē no, ei ga Jesus'ga moirūhara'ga pe.

Judas Iscariotesva'ea rakykwepoharava'ea

¹² Aerē Jesus'ga moirūhara'ga jivyri vytyruhua hugwi monte das Oliveiras hugwi - perope oliveiras ndyvuhua u. A'ero ga hoi cidade de Jerusalém me. A'ereki Jerusalém ko ira'agwe um quilômetro monte das Oliveiras hugwi.

¹³ Ovahemame ga hoi onga jo'ari pe - perope ga opytaahi'vi upa. Pevo ga ndekoi Pedro'ga, João'ga, Tiagova'ea, André'ga, Filipe'ga, Tomé'ga, Bartolomeu'ga, Mateus'ga, Tiago'ga - kiroki ga Alfeu'ga ra'yra'ga. Simão'ga zelote'ga pevo oko no Judas'ga pavēi - kiroki ga Tiago'ga ra'yra'ga.

¹⁴ Igwete ga jatykatykai jipi onhi'iga Tupana'ga pe ojihe'ae'a kunhangwera'ga pavēi. Jesus'ga yembora Mariava'ea oko gapyteri pe Jesus'ga irū'ga no.

¹⁵ Ojipea rupi ga jatykaa'javi onhimongyavo Jesus'gareheve'ga. He'yjuhu ko ga cento e vinte. A'ero Pedro'ga po'ami gapyteri pe.

¹⁶ Igwete ga ei ga pe:

– Nhiirū, ymyahū ko Tupana'ga ra'uva okwatijaruka Daviva'ea pe hako, ei Pedro'ga ga pe. A'ero Daviva'ea ikwatijari aerēva'ea Judasva'ea mombe'unho'gwenondeavo hako - kiroki ahe soldados'ga nderoho Jesus'ga pyhygauka ikwehe, ei ga. Judasva'ea oko tuhē Daviva'ea nhi'ipo'ruavo, ei Pedro'ga ga pe.

¹⁷ Judasva'ea ko orepyteripeva'ero oko novia. A'ereki Jesus'ga ore mo'ē ji mombe'u ti ojipe'ga pe javo, ei ga ga pe.

(

¹⁸ Judasva'ea opyhyguka Jesus'ga ikwehe. Igwete ġa ikwepyygi itambere'ia imondovo ahe ve garekote'varuhuva'ea rehe Jesus'ga pyhygukara rehe. Kia pyvō Judasva'ea ipyhygukari kohotehea. Igwete ahe hoi pevo ojijugwa ojijuvyga ojijukavo. A'ero ahe hiri. Aherevega ipugi ojikavo. A'ero ihembavi aheryhea ahe hugwi.

¹⁹ Jerusalémmeve'ġa nhaporemō kwaha pa ahemanoa ikwehe. Igwete ġa inoġi Aherekoa gwyrā kohoa rehe. Aeldama ei ġa jupe onhi'igimo.)

Koji'i Pedro'ga ei Jesus'gareheve'ga pe ġa jatykarame:

²⁰ –Igwete Daviva'ea ikwatijari aerēva'ea Judasva'ea momb'e'nhogwenondeavo inoġa hako, ei ga. Salmos ko Daviva'ea rembikwatijara rera, ei ga. Nahā ahe ei ikwatija Judasva'ea momb'gwovo hako.

“Tipyyiaryme po ti aherongagwera oina.

Tuvyme ti ġa ipype javoji nehē,” ei aherembikwatijara, ei Pedro'ga ġa pe.

Ojipea ahe ei ikwatija no:

“Ojipe'ga ti toporavyki aherakypwepoharamo a'ero nehē,” ei aherembikwatijara, ei ga.

²¹⁻²² –Nurā ji ei kiro pe me, ei Pedro'ga ġa pe. Ojipe'ga ti toko ore pavēi a'ero tomombe'u ti ga Jesus'ga kweravagwera ore pavēi, ei ga. Nahā ko garekoagwera: Ga oko ypy ore pavēi João Batistava'ea ġa mobatizaramo ikwehe. Ojikoty'a ga ore pavēi avuirama Jesus'ga rekorame orepyteri pe ore rerekovo ikwehe. Okoji ga ore pavēi hepiaga Tupana'ga Jesus'ga rerohorame yvagi pe no, ei Pedro'ga ġa pe. Nanongara'ga ti toko ore pavēi Judasva'ea rakykwepoharamo nehē, ei ga ġa pe.

²³ Henduvame ganhi'igā ġa nanongara'ga mo'ememei José'ga Matias'ga no. Ojipea ko José'ga rera Barsabás. Justo garera no. Jara'ga ko Matias'ga.

²⁴⁻²⁵ A'ero ġa nhi'igī javo opojykaharete'ga pe Tupana'ga pe.

–Ndehe erekwaha pa ahereaporogita, ei ġa ga pe. Ma'ga nde erepota ġandekoa ore pavēi a'ero? Ehepiuka ga ore ve toporavyky ti ga nemoirūharamo okovo nehē, ei ga. A'ereki Judasva'ea opohi oporavykyā hugwi kirē ogwovo hahyva'ea ruvihava pype, ei ga. Ekwahavuka ore ve a'ero enhimimbotarimove'ga, ei ġa Tupana'ga pe.

²⁶ Igwete ġa ikwatijari Matias'ga rera ita'ia rehe. Ojipea rehe ġa ikwatijari José'ga rera. A'ero ġa inomemei ita yru'ia pype imoġwyġwyma. Kiroki ita jypya ohi jugwi – a'ea gwereko Matias'ga rera. A'ero Matias'ga rekoī Jesus'ga moirūharamo. Nurā gamoirūhara'ga ndekoa'javi dozeramo.

2

Tupana'ga ra'ua ruragwera Jesus'gareheva'ea pyri

¹ Aerē torывa rupi Pentecostes rupi ġa jatykapavi onga pe – kiroki ġa ojiko Jesus'ga rehe.

² Kotihī ġa henduvi vyruhua'java'ea ipopoakava'ea. Kiro turi yvaga hugwi onga pype imoty nahema – perope ġa di.

³ Igwete ġa hepiagi tata'java'ea. Kiro turi oja'oga ġa ndehe nhaporemō o'a.

⁴ Igwete Tupana'ga ra'ua ġa pojykapavi ġa nderekovo katu. Igwete a'ea ġa monhi'igukari hajihejiheve'ga nhi'igimo.

⁵⁻¹² Henduvame he'yjuhuve'ga jatykatykai judeus'ga. Ga ko pevo u Jerusalém me Tupana'gareheve'ga. Hajihejiheve'ga gwyrā hugwi nhaporemō ġa nduri upa. Ga ko Pártiapeve'ga gwyripeve'ga. Ojipe'ga ko Médiapeve'ga gwyripeve'ga. Ojipe'ga Elāomeve'ga gwyripeve'ga, Mesopotāmiapeve'ga gwyripeve'ga no Judéiapeve'ga gwyripeve'ga, Capadóciapeve'ga gwyripeve'ga, Pontopeve'ga gwyripeve'ga, Ásiapeve'ga gwyripeve'ga, Frígiapeve'ga gwyripeve'ga, Panfiliapeve'ga gwyripeve'ga, Egitopeve'ga gwyripeve'ga, Cretapeve'ga gwyripeve'ga, Arábiapeve'ga gwyripeve'ga, Libiapeve'ga gwyripeve'ga – kiroki ġayvya u cidade de Cirene pyri. Cidade de Roma hugwi ojipe'ga nduri upa Jerusalém me no. Jara'ga ko judeus'ga jara'ga pavēi – kiroki ġa onhimongo judeusramo. Henduvame he'yjuhuve'ga jatykatykai a'ero onhimomby'apava. A'ereki ġa nhaporemō gwendo ojigwyripeve'ga nhi'igā ra'āra'āga.

–Maragatu? ei ġa ojohupe. Agwa'ga ko Galiléiapeve'ga nhaporemō. Marā re po ġa ndekoi ikwahava nhandegwyripeve'ga nhi'igā naerū? ei ġa ojohupe. A'ereki nhanenhi'igā nhaporemō reki ġa gwa'agwa'ā. Omombe'umbe'u ġa nhande ve pyryheteva'ea Tupana'ga rembiapo, ei ġa ojohupe.

¹³ Igwete ojipe'ga Jesus'gareheve'ga nderekomemumemui.

–Agwa'ga ko heagwryry vinho i'gwoi'gwovo, e'i tehe ġa ġa pe.

Pedrova'ea nhi'igā ahe ve

¹⁴ Nanime Pedro'ga po'amī onzeve'ga pavēi. Hahyahi ganhi'igā ga erame gwe'yja'ga pe judeus'ga pe:

–Nhiirū, pehendu ti nhinhi'igā Jerusalémmeva'ero, ei ga ġa pe.

15 “Heagwryy po avove’ga,” pe’ji tehe pe ga pe, ei ga. Avi ga ndaheagwryyvi reki. Ypyhajive nove horas rupi ahe ndo’ui jipi, ei Pedro’ga ga pe.

16 Penemienduva ko Joelva’ea omombe’u nhogwenonde hako – kiroki ahe omombe’u Tupana’ga nhi’iga jipi, ei ga. A’ea pe tuhē ahe e’i Tupana’ga ra’uva po ti oho ga pyri nehē javo, ei ga. Joelva’ea omombe’u Tupana’ga nhi’iga ikwatija hako, ei Pedro’ga ga pe. Nahā Tupana’ga ei a’ero:

17 “Nahā ti ji rekoi vvyakotyve’ga pavēi mbapava koty nehē,” ei Tupana’ga hako, ei ga.

“Amondo ti ji jira’uva ga pyri nhaporemo.

A’ero po ti penymymo’ga imombe’ui nhinhi’iga nehē akwaimbae’ga kunhangwera’ga nehē no,” ei ga, ei ga.

“Akwahavuka ti ji a’itituhēva’ea hepiuka xava’eva’ga pe ga kirame nehē.

Ipyahuve’ga pe ti ji ikwahavukari hepiuka ga pe gākire’yma rupi nehē no,” ei ga, ei ga.

18 “Kiroki ga oko nhiremimbotarimova’ea rehe

– ga pyri tuhē ti ji imondo’i jira’uva a’ea rupi nehē akwaimbae’ga pyri kunhangwera’ga pyri no,” ei ga.

“A’ero ti ga imombe’ui nhinhi’iga nehē,” ei ga, ei Pedro’ga imombe’gwovo ga pe.

Joelva’ea omombe’u nhogwenonde Tupana’ga nhi’iga ikwatija hako, ei ga.

19 “Ahepiuka ti ji ahemonhimomby’ava’ea yvagi pe nehē yvya koty nehē no,” ei Tupana’ga, ei Pedro’ga ga pe.

“Ahepiuka ti ji gwyhya’javuhuva’ea no tata no.

Tatati’gahivuhua ti ji ahepiuka nehē no,” ei ga.

20 “Ogwe ti kwara nehē,” ei Tupana’ga.

“Jahya ti igwa’gahi nehē gwyhyva’ea ja,” ei ga.

“Aerē ti ihoi vvyakotyve’ga mboja’ogukahava apiavo nehē.

Huvihavuhuva’ea apiavo oho nehē nhiremimboja’ogukahava.

A’ero po ti ji ei vvyakotyve’ga ndeaporo’gita pe nehē,” ei ga, ei ga.

21 “Kiroki ga e’i ji ve ji poko ti javo

– gāpo’jy kaharetero po ti ji amboheaporo’gita pyahu ga mongovo jijipyri avuira’ma nehē,” ei Tupana’ga, ei ga.

Nahā Joelva’ea imombe’ui Tupana’ga nhi’iga kwatija hako. Joelva’ea rembikwatijara Pedro’ga omombe’u ga pe no.

22 Igwete Pedro’ga ei no:

–Pejapyaka ti nhinhi’iga rehe, ei ga gwe’ya’ga pe israelitas’ga pe. Jesus’ga pe Nazarépeve’ga pe Tupana’ga oapouka ahemonhimomby’ava’ea ikwehe tokwaha ti ga nhirembiapoukara ga pe javo, ei ga. Pekwaha pe a’ea hepiaga. A’ereki pepyteri pe ga oapouka Jesus’ga pe ikwehe, ei Pedro’ga ga pe.

23 Ojikwe Tupana’ga ei Jesus’ga pe gwemimbotarimo: “Aerē ti ji nde mondoukari gāpo pe nehē. A’ero ti ga nde mbovyrukari yva rehe nde jukauka nehē,” ei Tupana’ga ga pe, ei ga. Pehe koi Jesus’ga jukaukahara ga mbovyruka yva rehe okote’varuhuve’ga pe ikwehe, ei Pedro’ga ga pe.

24 Emo Tupana’ga Jesus’ga mbogweravi gamanoa hugwi. A’ea ga imombigi gamanoa rahya ga hugwi. A’ereki tegwete Jesus’ga piro’ye’yma gamanoa hugwi, ei ga gwe’ya’ga pe.

25 Ymya Daviva’ea omombe’u Jesus’ga nhi’iga gwama ikwatija hako, ei ga. Tupana’ga rehe Jesus’ga onhi’i. Nahā Jesus’ga ei a’ero:

“Nane’ymi ko ji jipo’jy kaharete’ga repiagi jirovaki.

Ga ko ji pyri oko jipi ji pokoga

tomomynhyme ti ga ndepy’a javo ji ve,” ei ga onhi’iga Tupana’ga rehe, ei Pedro’ga.

26 “Nurā ji roryroryvamo.

Avy’a hete ji nde rehe, a’e ji javo nde ve,” ei ga Tupana’ga pe, ei ga.

“Yvyakotyva’ero ko ji rekoi novia.

Emo ji a’e jipi ombogwera po ti ga jira’oa nehē javo,” ei ga Tupana’ga pe, ei ga.

27 “Nderepohiri ti nde ji hugwi

ji mombytavo omanove’ga gwryi pe nehē,” ei ga, ei ga.

“Neremonemukari po ti nde jira’oa nehē no.

A’ereki ji anhikwava’ē nde ve,” ei ga ga pe, ei Pedro’ga.

28 “Nde erekwahavuka ji ve jihoagwama ejipyri,” ei ga.

“Ejikoty’aro gwaramo ji pavēi ko nde ji mbohoryhetei nehē,” ei ga Tupana’ga pe, ei ga.

Nahā ko Daviva’ea omombe’u Jesus’ga nhi’iga gwama ikwatija hako, ei Pedro’ga imombe’gwovo gwe’ya’ga pe.

29 –Nhiirū, tamombe’u katu Daviva’ea kiro pe me a’ero nhaneramonhava’ea, ei Pedro’ga ga pe. Ahe nonhimombe’ui ikwatijaramē hako. Jesus’ga nhi’iga gwama Daviva’ea omombe’u nhogwenonde, ei ga. A’ereki Daviva’ea omano tuhē, ahera’oa inemba hako, ei

ga. Ahe tymi ahe noġa hako. Kiromo jate tuvi Daviva'ea ryvya nhande pyri, ei Pedro'ga ġa pe.

³⁰ —Daviva'ea ko Tupana'ga nhi'iga mombe'uharamo oko, ei ga. Igwete Tupana'ga ikwahavukari aerēva'ea Daviva'ea pe hako. Ga omombe'u nhoġwenonde ahe ve Cristo'ga rekoagwama a'ero, ei ga. Nahā Tupana'ga ei Daviva'ea pe hako: “Tupanamo ji ei nde ve kiro,” ei ga onhinoina. “Aerē ti nde javijitehe nerymymino'ga israelitas'ga nduvihavuhetero toko nehē,” ei Tupana'ga ahe ve hako, ei ga.

³¹ Nurā a'ea kwahavipeavo Daviva'ea imombe'ui Cristo'ga mbogweravagwama, ei Pedro'ga ġa pe. Ahe omombe'u Cristo'ga nhi'igagwama Tupana'ga pe a'ero, ei ga. “Nde nderepohiri ti ji hugwi ji mombytavo omanove'ga gwyrri pe nehē. Neremonemukari ti nde jira'oa nehē no,” ei ga, ei Pedro'ga.

³² —Jesus'ga reki ahe omombe'u, ei Pedro'ga. A'reki gaha Tupana'ga ombogwera omanoa hugwi, ei ga. Ga kweravirē ore nhaporemo ga repiagi ikwehe, ei ga imombe'gwovo ga pe.

³³ A'ero Tupana'ga ga mondoi ga mongovo oypyvo yvagi pe omoirūharamo ikwehe, ei ga. Igwete ga imondoi gwa'uva Jesus'ga pyri. A'reki ymya Tupana'ga Jesus'ga ruva'ga e'i Jesus'ga pe: “Tamondo ti jira'uva nde pyri nehē,” e ko ga hako, ei Pedro'ga ġa pe. Igwete ga imondoi Jesus'ga pyri ikwehe. A'ero Jesus'ga imbuhurukari Tupana'ga ra'uva kiro ore pyri topoġka ġa javo, ei Pedro'ga ġa pe. Pe pehepia tuhē kiro Tupana'ga ra'uva rura. Pehendu pe Tupana'ga ra'uva ġa monhi'igukarame penhi'igimo no, ei ga ġa pe.

³⁴ Jesus'ga ko oho yvagi pe ikwehe, ei Pedro'ga. Daviva'ea ra'oa ki a'e te ndohoi, ei ga. Omanoe'ymame Daviva'ea omombe'u opoġkaharete'ga Jesus'ga. Igwete ahe ei hako: “Tupana'ga e'i jipoġkaharete'ga pe:

'Eapy ji ypyvo nhimoirūharamo,' ei Tupana'ga,” ei Daviva'ea.

³⁵ “'Kiro ti ji nearōe'ŷve'ga mongoi neremimbotarimova'ea rehe,' ei Tupana'ga jipoġkaharete'ga pe,” ei ahe.

Nahā Daviva'ea ei Jesus'ga mombe'gwovo ga ko jipoġkaharete'ga javo, ei Pedro'ga ġa pe.

³⁶ Igwete Pedro'ga ei no:

—Jesus'ga jitehe pe ga mondouka yva rehe ga jukavouka ikwehe novīa, ei ga. Emo Tupana'ga ga mbogwera reki ga mongovo yvagi pe nhandepoġkaharetero nhanderuvihavuhetero. Pekwaha tuhē a'ea pehe nhaporemo israelitasramo, ei Pedro'ga gwe'yja'ga pe.

³⁷ Henduvame Pedro'ga nhi'iga ġa imboġui opy'a okote'varuhuro ġwaramo. Igwete ga ei Pedro'ga pe:

—Marā po ti ore rekoi ore nehē? ei ga.

³⁸ Igwete Pedro'ga ei ġa pe:

—Pepohi ti pejikote'varuhua hugwi pejikoga Jesus Cristo'ga rehe, ei ga. Penhimobatazauka ti Jesus'gareheva'ero. A'ero po ti Tupana'ga imombori pendekote'varuhua pe hugwi nehē, ei ga. Igwete po ti Tupana'ga imondoi gwa'uva pe pyri pe moirumouka pe nderekouvouka nehē.

³⁹ A'reki Tupana'ga e'i jipe pe me tamondo ti jira'uva ġa pyri javo, ei Pedro'ga. “Penymymino'ga pyri ti ji imondoi nehē no,” ei Tupana'ga pe me, ei ga. Irupeve'ga pe Tupana'ga ei na jitehe no judeus'garūive'ga pe. Kiroki ġa ga omo'emo'ē ojive – ġa pe nhaporemo nhandepoġkaharete'ga ei, ei Pedro'ga imombe'gwovo ga pe.

⁴⁰ Pedro'ga ega'ei ga pe imombe'ukatuavo. Igwete ga ei:

—Pepohi ti aġwamove'ga hugwi okote'varuhuve'ga hugwi Tupana'ga ti tombohahukaryme pe me nehē, ei ga ġa pe.

⁴¹ Kiroki ġa gwendu katu Pedro'ga nhi'iga – kiro ġa nhimobatizaukari Pedro'ga pe. Trēs mil ko ġa onhimongyavo – kiroki ġa ojiko Jesus'ga rehe a'ea rupi Pedro'ga nderekovo.

⁴² Kotihīhī ġa jihe'akatui ojogwehegwehe a'ero. Gwendu hete ġa Jesus'ga moirūhara'ga nemimbo'ea Pedro'ga nemimbo'ea. O'uo'u ġa mbatera ojopyri no. I'urame ġa japyakai Jesus'ga manoagwera rehe. Igwete ga nhi'inhi'igi Tupana'ga pe jipi.

Jesus'gareheva'ea ojogweroġu

⁴³ Tupana'ga oapoapouka ahemonhimomby'ava'ea Jesus'ga moirūhara'ga pe.

—Ja'gwyl ei pevove'ga hepiaga. Tupana'ga ipopoaka hete, ei ga onhimomby'apava.

⁴⁴ Igwete Jesus'gareheve'ga jihe'akatui jipi ojopokopokoga ombatera rehe.

⁴⁵ Ombatera rerekorame ġa imondoi ikwepyguka itambere'ia ima'ema'eamo ojipe'ga pe imbatere'ymame.

⁴⁶⁻⁴⁷ Nane'yimi ġa nhimono'ono'oġi judeus'ġa jatykahavuhua rokari pe. Igwete ġa hogahoi onhonga pe mbatera i'gwovo ima'ema'eamo ojohupe gworygworyvamo Tupana'ġa mboheteavo. Ojipe'ġa nhaporemō e'i ġa pe pyry hete ġa javo. Igwete nhandepojy kaharete'ġa koji'ive'ġa mbojikojikogukari ojihe jipi. Igwete ġa ojiheve'ġa mbojihe'apavukari ojogwehegwehe.

3

Ipyka'nauhūva'ea po'agatua

¹ Aerē Pedro'ġa hoi ġajatykahavuhu pe Joāo'ġa pavēi xanhi'i Tupana'ġa pe javo. Ka'aru trēs horas rupi ġa hoi. A'ereki a'ea rupie'yimi judeus'ġa oho onhi'ġa Tupana'ġa pe.

² Igwete Pedro'ġa nduri. A'ea ja ojipe'ġa ipyka'nauhūve'ġa reruri pea rupi. Nane'yimi ġa gweru ġa ojatykahavuhua jurukwara pyri ġa mohina. Jurukwara pe ġa e'i Ikatuva'ea. Ipyka'naka'nauhū po ġa o'a raka'e. Nopo'ami ġa a'ero. Nurā ġa ġa reruri ġa mohina toporandu ġa itambere'ia rehe javo. Igwete ġa poranduranduvi ojipejipe'ġa pe ġa horame onga rokari pe.

³ Kiro Pedro'ġa nduri a'ero. ġa vahemame onga pe ipyka'nauhūve'ġa ġa ndepiagi oina. Igwete ġa ei ġa pe:

—Pembuhu ji ve itambere'ia, ei ġa.

⁴ Igwete Pedro'ġa ġa repiahetei Joāo'ġa pavēi. Pedro'ġa e'i ġa pe:

—Ejirova ore koty, ei ġa ipyka'nave'ġa pe.

⁵ A'ero ġa jirovagi ġa koty ġa ndepiagi oina. “Ombuhu po ti ġa mo ji ve nehē,” ei ġa ovytyteri pe.

⁶ Igwete Pedro'ġa ei ġa pe:

—Itambere'ia ji ndarekoi te novīa. Emo Jesus Cristo'ġa popoakara ji areko Nazarépeve'ġa popoakara, ei ġa. Nurā ji ei nde ve: Epo'ā egwovo, ei Pedro'ġa ġa pe.

⁷ Igwete Pedro'ġa ġa popyhyġi ġa mopo'ama. Omopo'amame ġa pyitaro a'ero ġa pynhu'aitaro no.

⁸ A'ero ġa porī opo'ama ogwovo. Igwete ġa reki onga rokari pe Pedro'ġa ndupi okovo. Opoopo ġa ogwovo gworygworyvamo. Igwete ġa Tupana'ġa mbohetehetei.

⁹ Pevove'ġa nhaporemō gwepia gahoa henduva ganhi'ġa Tupana'ġa mboheterame.

¹⁰ —Gaha, ja'gwy! ei ġa, kiroki ġa o'i itambere'ia rehe jipi jurukwara pyri Ikatuva'ea pyri! ei ġa onhimombaragwahava ġa rehe.

Onhimomby'a hete reki ġa gapyita rehe.

Pedrova'ea omombe'umbe'u ahe ve

¹¹ Igwete ika'nauhūgwera'ġa Pedro'ġa anhuvani. Kiro pevove'ġa nhambavi ojatykava upa ġa pyri ġambo'ehai pe onga rembe'yvuhu pe – a'ea pe ġa e'i Salomāova'ea apoa. Igwete ġa nhimombo'ahetei ika'nauhūgwera'ġa repiagi.

¹² —Marā ġa po'amuhūi? ei ġa ojohupeupe. Gandura repiagame Pedro'ġa ei ġa pe israelitas'ġa pe:

—Maraname pe ore repiahetei penhimomby'auhuavo gapo'ama rehe? ei ġa ġa pe. Pe'e tehe po pe ore ve naerū. “Ipaji hete ġa Pedro'ġa. Opyryva ġwaramo ġa agwa'ġa mopo'ami ġa mondovo.” Poro po pe etehei ore ve naerū? ei Pedro'ġa ġa pe. Na rūi reki, a'e ji pe me, ei ġa.

¹³⁻¹⁶ Jesus'ġa reki omopo'amuka ore ve penembiepiagi'ġa penembikwahava'ġa. A'ereki ore orojiko Jesus'ġa rehe. Orejikoga ġwaramo ġa rehe Jesus'ġa ġa mopo'agatui pendovaki, ei ġa ġa pe.

—Nhaneremboypya ojiko hete Tupana'ġa rehe hako Abraāova'ea Isaqueva'ea. Jacōva'ea ojiko ġa rehe, ei ġa. Gaha ombohuvihavuhu hete Jesus'ġa omoirūhara'ġa. Pehe ki a'e te Jesus'ġa mondo nhanderuvihava'ġa po pe ikwehe, ei Pedro'ġa ġa pe. Igwete governor'ġa Pilatos'ġa ei novīa: “Amohemuka ji ġa cadeia hugwi ġa mbopiro'yavouka,” ei ġa. Pe ki a'e te pe'e Pilatos'ġa pe: “Teremohemukari Jesus'ġa. A'ereki ġa okote'varuhu,” pe'eteheuhu pe Pilatos'ġa pe ikwehe, ei ġa. Iporojukave'ġa reki pe pepota gaha emohemuka ore ve javo. Pyryheteve'ġa ki a'e te pe ndapepotari gahema naerū, ei ġa ġa pe. Gaha ko vvyakotyve'ġa mongo tuhē Jesus'ġa. Emo pe pejukauka ġa. Tupana'ġa ġa mbogwera reki gamanoa hugwi ikwehe, ei ġa. ġa mbogweravirē ore ġa repiagi'javi a'ero, ei Pedro'ġa imombe'gwovo ġa pe.

¹⁷ Igwete ġa ei gwe'yja'ġa pe no:

—Nhiirū, pejukauka pe ġa ikwehe. A'ereki pe ndapekwahavi tuhē nhanderuvihava'ġa pavēi, ei ġa ġa pe.

¹⁸ Ymyahū Tupana'ġa ombo'e nhogwenonde ahe a'ea rehe hako – kiroki ahe omombe'u Tupana'ġa nhi'ġa jipi, ei ġa. Ahe nhaporemō Cristo'ġa mombe'u nhogwenonde a'ero

okwaha po ti ga hahyva'ea omanomo javo. Pe Cristo'ga jukaukarama nahā Tupana'ga ahe nhi'ŋo'ruukari a'ero, ei Pedro'ga ga pe.

¹⁹—Perojijyi ti pejeaporogita a'ero. Pepohi ti pejikote'varuhua hugwi pejikoga Tupana'ga rehe tohy ti ga pendekote'varuhua pe hugwi nehē, ei ga.

²⁰ Pepohi ti jugwi pejikoga nhandepojykaharete'ga rehe tomomby ti ga pepy'a nehē. Pepohi ti jugwi pejikoga ga rehe tombuhura'ja ti ga Jesus Cristo'ga pe pyri, ei ga. Ga pe Tupana'ga e'i nhogwenonde tamondoa'ja ti ga ga pyri nehē javo, ei Pedro'ga ga pe.

²¹—Jesus'ga opyta tuhē kiro yvagi pe Tupana'ga ti toapokatua'ja na'ē vyakotyva'ea ji renonde javo, ei ga. Ymyahū ko Tupana'ga imombe'ujipei a'ea onhi'iga mombe'uharava'ea pe hako tapemombe'u ti jara'ga pe javo, ei ga.

²² A'ea ko Moisésva'ea omombe'u a'ero hako. A'ereki ahe e'i: “Tupana'ga pepojykaharete'ga po ti ji'jave'ga mongoi pepyteri pe nehē,” ei ahe, ei ga. “Ga po ti pejigwyriveva'ero oko pe pavēi nehē.

Igwete po ti ga imombe'ui Tupana'ga nhi'iga pe me nehē,” ei Moisésva'ea hako, ei ga. “Pehendu katu pa ti ganhi'iga a'ero nehē,” ei ahe.

²³ “Kiroki ga ndohopotari ganhi'iga rupi
– gahā ti ga tombojipe'a Tupana'gareheve'ga hugwi ga jukavo nehē,” ei ahe hako, ei Pedro'ga imombe'gwovo ga pe.

²⁴ —Samuelva'ea omombe'u nhogwenonde agwamova'ea no hako, ahepy'rovova'ea omombe'u no Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea, ei Pedro'ga ga pe. Tupana'ga imombe'uukarama ahe ve ahe nhaporemō omombe'u agwamova'ea hako, ei ga.

²⁵ Pe ndepyga reki Tupana'ga omombe'uuka nhogwenonde agwamova'ea ahe ve hako. Pe ndepyga jitehe Tupana'ga e'i jipe penamohava'ea pe hako tamombyry ti ga pe nehē javo, ei Pedro'ga ga pe. A'ereki Abraōova'ea pe ga e'i jipe hako: “Nerymmino'ga po ti imombyryvi vyakotyve'ga pe nhaporemō nehē,” ei Tupana'ga ahe ve hako, ei Pedro'ga ga pe.

²⁶ Pe pyri na'ē Tupana'ga Jesus'ga mbuhurukari a'ero ga mongovo omoirūharamo tamombyry ti ga pe javo, ei ga. “Tamombyry ti ga pe ga mbopohiruka pa gandekote'varuhua hugwi,” ei Tupana'ga pe ndepyga, ei Pedro'ga imombe'gwovo ga pe.

4

Onhi'igahy ahe Pedrova'ea pe

¹⁻⁴ Igwete João'ga pavēi Pedro'ga imombe'ui Jesus'ga kwerava ga manoagwera hugwi. A'ea imombe'urame ga pe ga ei:

—Okwerava gwaramo po ti Jesus'ga nhande mbogweravi nehē no, ei ga.

Henduvame Pedro'ga nhi'iga he'yjuhuvē'ga heroviari ojikoga Jesus'ga rehe a'ero. Cinco mil ko ga a'ero Jesus'gareheve'ga onhimongyavo. Pedro'ga nhi'inhi'igame ga pe kiro ga nduri ga pyri. Guardas'ga nduvihava'ga uhu – kiroki ga gwepia katu judeus'ga jatykahavuhua guardas'ga. Ganduvihava'ga uhu, mbatera kwava'ehara'ga uhu no saduceus'ga pavēi. Ga ndogweroviari omanove'ga mbogwerava gamanoa hugwi. Nurā ga nhimonha'ngai Pedro'ga ndehe ga omanove'ga mbogwerava mombe'urame ojipe'ga pe. Kiro ga nduri a'ero Pedro'ga pyhyga ga nderogwovo ga mongiavo cadeia pype ga mongia. A'ereki kiro ka'aru hete.

⁵ Ko'emame judeus'ga nduvihava'ga jatykai Jerusalém me tihendu ti Pedro'ga nhi'iga javo. Xava'eve'ga oko judeus'ga mbo'ehara'ga pavēi.

⁶ Anás'ga oko ga pyri no ikwava'ehara'ga nduvihavuhu'ga. Gare'yja'ga no Caifás'ga João'ga Alexandre'ga jara'ga no.

⁷ Igwete ga jatykai Pedro'ga mbuhuruka ga mo'ama ojipyteri pe tihendu ti ganhi'iga javo. Igwete ga ei Pedro'ga pe:

—Ma'ga popoakara pyvō pe ga mopo'ami ika'nauhūve'ga? Ma'ga e'iuhu pe me: “Pempopā ga”? ei ga ga pe.

⁸ Nanime Tupana'ga ra'uva Pedro'ga pojykapavi. A'ero ga ei xava'eve'ga pe judeus'ga nduvihava'ga pe no:

⁹—Pe'ji pe ore ve: “Marā pe ika'nauhūve'ga mopo'agatui pyryva'ea apovo ga pe?” pe'ji pe ore ve naerū? ei Pedro'ga ga pe.

¹⁰ Pekwaha ti a'ero. Nhandere'yja'ga nhaporemō ti tokwaha no israelitas'ga, ei ga. Jesus Cristo'ga reki Nazarēpeve'ga – gaha ko omopo'agatuuka ika'nauhūve'ga avo pepyteri pe, ei ga. Pehe Jesus'ga mbovy yva rehe ga jukavo ikwehe. Tupana'ga ki a'e te ombogwerava'ja ga gamanoa hugwi, ei Pedro'ga imombe'gwovo ga pe.

¹¹ Tupana'ga rembikwatijarukara ko e'i hako, ei ga.
“Onga apohara'ga japoramē onga ita apopyra hepiagi ojipeji ita.

A'ea ġa imombori tiruahū javo jupe.

Aerē akoja jitehe hekoi huvihavamo jara hohe

opyryhetero onga pyhykatuavo,” e'i ikwatijara hako, ei Pedro'ga.

Na jitehe ko pe, ei ga. Pe napearōi Jesus'ga tiruahū ga javo tehe ga pe. Tupana'ga ki a'e te oarō hete reki ga pyry hete ga javo ga pe, ei ga.

¹² Jesus'ga jate reki Tupana'ga ombuhuruka nhande pyri togweru ti ga ġa ji pyri javo. A'ereki yvya koty niandererohohavi tuhē. Gaha jate po ti nhande rerohoagwama Tupana'ga pyri nhande mongovo nehē, ei Pedro'ga ġa pe.

¹³ Henduvame Pedro'ga nhi'iga ġa nhimomby'ai hehe ojapyaka upa.

—Pedro'ga ndopojihuvi ja'javo João'ga pavēi, ei ġa ojohupe. Marā re po ġa ikwahahetei mbatera? A'ereki ġa ko okoteheve'ga, ei ġa. Jesusva'ea pavēi reki ġa ndekoi jipi onhimbo'eavo, ei ġa ojohupe.

¹⁴ Omboja pota ġa mbatera Pedro'ga ndehe novīa. Emo ika'nauhūgwera'ga repiaga ġa nde'ia'javi ga aġaturo ġwaramo ġa pyri.

¹⁵ Kiro ġa Pedro'ga mondoukari na'ē ojihugwi. Igwete ġa nhomonhi'inhi'igi upa.

¹⁶—Marā po ti nhande ġa ndereki nehē naerū? ei ġa ojohupe. A'ereki Pedro'ga oapo tuhē ahemonhimomby'ava'ea Jerusalémmeve'ga ndovaki, ei ga. “Ga ndoapoi,” nhande ndia'ei. A'ereki jukwaha ġa pe nhaporemō ika'nauhūve'ga po'agatua, ei ġa ojohupe.

¹⁷ Xanhi'igahyahi ti ġa pe a'ero ġa mombiga tomonhimoanhanyeme ti he'yjuhuve'ga pe, ei ga. Xa'e ti ġa pe tonhi'igajavyme ti ġa ġa pe Jesusva'ea renoina, ei ġa ojohupe.

¹⁸ A'ero ġa Pedro'ga mbuhura'javi ojipyri. Igwete ġa nhi'igahyi ġa pe novīa.

—Tapheni'igajavi'i ti Jesusva'ea renoina ġa mbo'eavo ahe rehe, ei ġa Pedro'ga pe novīa.

¹⁹ Emo Pedro'ga e'i ġa pe João'ga pavēi:

—Marā naerū? ei ga. Toroko po ti ore penhi'iga rehe orokoe'yma Tupana'ga nhi'iga rehe hamo naerū? A'ea po pyry Tupana'ga pe naerū? Pejapyaka katu ti ikwahava, ei ġa ġa pe.

²⁰ Oro ore, noromombe'upigi tuhē reki oronhimbiepiaga oronhimienduva no, ei Pedro'ga ġa pe.

²¹ Koji'i ġa nhi'igahyahivi Pedro'ga pe a'ero.

—Pepige'yname po ti ore pe nupanupāukari nehē, ei ġa ġa pe.

Igwete ġa ġa mo'ēukari ġa mondouka. Nonupāukari reki ġa ġa. A'ereki he'yjuhuve'ga horyory pa Pedro'ga ndehe Tupana'ga mboheteavo ahemonhimomby'ava'ea rehe.

²² A'ereki he'yi kwara quarenta kwara ika'nauhūve'ga rehe Pedro'ga ga mopo'amame.

Jesus'gareheve'ea onhi'ī Tupana'ga pe

²³ Igwete ġa Pedro'ga mo'ēukari ġa mondovo. A'ero Pedro'ga hoi jara'ga pyri Jesus'gareheve'ga pyri. Igwete ġa imombe'upavi ga pe ikwava'ēhara'ga nduvihava'ga nhi'iga ojive xava'eve'ga nhi'iga no.

²⁴ Henduvirē onhopavēi ġa nhi'igi opojykaharete'ga pe Tupana'ga pe.

—Ereapo pa nde yvaga, yvya, paranauhūa, ipypeva'ea reheve po rimba'e, ei ġa Tupana'ga pe.

²⁵ Eja'uva pyvō nde ejiheva'ea monhi'ī hako Daviva'ea oreramonhava'ea. A'ero ahe ei:

“Maraname israelitas'ġarūive'ga nhimboahivuhui nhandepojykaharete'ga pe Tupana'ga pe?

Maraname ġa ndeaporogitateheuhuro naerū?” ei Daviva'ea hako, ei ġa Tupana'ga pe.

²⁶ “Yvyakotyve'ga nduvihavuhu'ga ojatyka upa.

Omovahī ġa Tupana'ga remimbuhurukara'ga no Cristo'ga,” ei ahe hako.

²⁷ A'ea Jesus'gareheve'ga ei onhi'igame Tupana'ga pe. Igwete ġa ei ga pe no:

—A'iti tuhē ġa jatykai nemoirūhara'ga movahiamo Jesus'ga movahiamo ikwehe. Ga pyry hete reki neremimbuhurukara'ga, ei ġa Tupana'ga pe. Emo Herodes'ga ojatyka avo Jerusalém me Pōncio Pilatos'ga pavēi ikwehe. Israelitas'ga ojatyka israelitas'ġarūive'ga no Jesus'ga movahiamo, ei ġa Tupana'ga pe.

²⁸ Ojikwe nde ei: “Nahanahā ti ġa ndekouhui nehē,” ere nde hako. A'ereki nde ndepopoaka javo jupe, ei ġa. Na tuhē reki ġa ndekoi a'ero, ei Jesus'gareheve'ga Tupana'ga pe.

²⁹ —Ehepia kiro ġanhi'igahya ore ve oji'i. “Pe Jesus'ga mombe'upige'yname toponupanupāuka po ti ore pe nehē,” ei ġa ore ve oji'i, ei ġa Tupana'ga pe. Ore poko ti a'ero toromombe'u katu ti neni'iga Jesus'ga mombe'gwovo ġa pojihuve'yma nehē. A'ereki ore ndereheva'ero oroko, ei ġa ġa pe.

³⁰ Ehepiuka ti ejipopoakara imombiga avove'ga tetirūa ġa hugwi, ei ġa. Eapouka ti ore ve ahemonhimomby'aheteva'ea Jesus'ga popoakarimo. A'ereki ga pyry hete nemoirūhara'ga, ei Jesus'gareheve'ga ga pe.

³¹ Ga nhi'imbavirē ga pe kiro igwygwygwygwymi onga – perope ga ojatyka ipype. Igwete Tupana'ga ra'uva ga pojykapavi ga nderekokatuavo. A'ero ga imombe'ui Tupana'ga nhi'i'ga ojipe'ga pojihuve'yma.

Jesus'gareheve'a oma'ema'ē ombatera ojuhupē

³² Kiroki ga ojiko Jesus'ga rehe – kiro ga jihe'akatuheitei ojogwehe onhimongyavo. Ojo'jajo'ja hete gandeaporoğita. Nde'i ga ombatera pe ndeapoa rūi. A'ereki ga oma'eğatu ombatera ojuhupē nhandeapoa javo jupe.

³³ Tupana'ga popoakahetea rerekovo Jesus'ga moirūhara'ğa imombe'ui opojykaharete'ga mbogweravagwera Jesus'ga mbogweravagwera. Igwete Tupana'ga imombyryhetei ga pe nhaporemō.

³⁴⁻³⁵ Kiroki ga gwereko onga, kiroki ga gwereko yvya – ga omondomondo a'ea itambere'ia pyhyga. Igwete ga heruri itambere'ia Jesus'ga moirūhara'ğa pe toma'ē ti ga imbatere'ÿve'ğa pe javo. Nurā ndogwerekōa'javi gapyteri pe imbatere'ÿve'ğa. A'ereki ga herekoe'y mame ojipe'ga imondoi mo ga pe.

³⁶ José'ga na jitehe imondoi ogwyrā itambere'ia rehe herua. Ga ko levitaramo ypa'omeva'ero Chiprepeva'ero. Jesus'ga moirūhara'ğa ono Barnabé ga rehe. Garera pe nhande ei: Ga mbohory ga.

³⁷ Igwete ga imondoi ogwyrā itambere'ia herua Jesus'ga moirūhara'ğa pe toma'ē ti ga ga pe javo.

5

Ananiasva'ea Safirava'ea pavēi

¹ Aerē ko Ananiasva'ea na jitehe novīa. Ahe imondoi ogwyrā itambere'ia pyhyga gwembirekova'ea pavēi Safirava'ea pavēi.

² Ananiasva'ea opojyka reki jara ojive imombytavō inōga ojipyri. Jara ahe gweru Jesus'ga moirūhara'ğa pe aru pa ji itambere'ia javo tehe ga pe. Aherembirekova'ea Safirava'ea okwaha hete ahe'mbea.

³ Igwete Pedro'ga ei Ananiasva'ea pe:

–Maranuhūrame nde erepojykauka ejeaporoğita Satanás'ga pe e'mbero Tupana'ga ra'uva pe? A'ereki nde eremombytau hu jara ejive egwyrā kwepykava, ei Pedro'ga ahe ve.

⁴ Ndeapoa tuhē ko ndegwyrā imondoa renonde. Imondorē ikwepykava na jitehe ndeapoa no, ei ga ahe ve. Maranuhūrame nde reaporoğitate'varuhuro e'mbero aru pa ji javo tehe? ei ga Ananiasva'ea pe. Yvyakotyve'ğa pe jate rūi nde mbero. Tupana'ga pe nde mbero, ei Pedro'ga ahe ve.

⁵ Henduvame ganhi'ğa Ananiasva'ea manoi o'a upa. Okyhyji pa hete ga a'ero ikwahavame ahemanoa.

⁶ Igwete ipyahuve'ğa nduri ahera'oa mamana tapy'ynhapira pyvō. Igwete ga ahe rerohoi ahe tyma.

⁷ Koiramehe aherembirekokwerava'ea ruri Pedro'ga pyri no Safirava'ea. Ndokwahavi ve ahe gwembirekova'ea manoa.

⁸ Igwete Pedro'ga ei Safirava'ea pe:

–Emombe'u katu ji ve. Maramomi ikwepykava pe imondorame egwyrā? Momi tuhē oji'i?

–Momi tuhē itambere'ia, ei ahe ga pe o'mbero.

⁹ Igwete ga ei:

–Maranuhūrame pe ememei novīa: “Tihepia ti nhande imoandyandyi Tupana'ga ra'uva”? ei Pedro'ga ahe ve. Kiro ki ga u – kiroki ga gweroho nerembirekova'ea tyma, ei ga. Ahe javijitehe po ti ga nde rerohoi nde tyma nehē no, ei Pedro'ga ahe ve.

¹⁰ Nanime Safirava'ea manoi o'a upa a'ero gapya pyri. Igwete ipyahuve'ğa nduri ahe repiaga. Igwete ga ahe rerohoi ahe tyma aherembirekova'ea pyri ahe mbojovyva.

¹¹ Okyhyji pa hete ga a'ero Jesus'gareheve'ğa ojipe'ga no henduvame ahemanoa.

Jesus'ga moirūharava'ea oapo ahemonhimomby'ava'ea

¹² Igwete Jesus'ga moirūhara'ğa japojapoi ahemonhimomby'ava'ea pevove'ğa pyteri pe. Igwete Jesus'gareheve'ğa nhimono'ombavi jipi ojihe'akatuavo ojogwehe ojatykahavuhua pype – perope onga rembe'yvuhu pe Salomāova'ea apoa pe.

¹³ Ojipe'ga e'ie'i ga pe pyry hete ga javo novīa. Emo ojikoge'y mame Jesus'ga rehe ga ipojihuvi ojihe'are'yma ga ndehe.

¹⁴ Igwaigwavete reki ojipe'ga jikogi Jesus'ga rehe ojihe'a ga ndehe onhimongyavo akwaimbae'ğa kunha'ğa no.

¹⁵ Ahemonthimomby'ava'ea repiaga pevove'ga ga nderuri itetirūave'ga. Igwete ga ga noḡi pea rupi gakupeupava rehe. "Ga ndekorame vehevi Pedro'ga aḡi pe jate ga kwavame, opi po ti gatetirūā ga hugwi nehē," ei ga.

¹⁶ He'yjuhuve'ga gwerugweru itetirūave'ga anhaḡa rembipojykhara'ga no. Gweru ga ga ojipejipea hugwi Jerusalēmpyriva'ea hugwi. A'ero itetirūave'ga nhimohigatugatupavi. Anhaḡa jipe'apavi ga hugwi.

Ahe ombohahy Jesus'ga moirūharava'ea pe

¹⁷ Igwete ikwava'ēhara'ga nduvihavuhu'ga nhimyrōi Jesus'ga moirūhara'ga ndehe Pedro'ga ndehe. Gareheve'ga na jitehe onhimyrō ga ndehe no saduceus'ga.

¹⁸ Nurā ga Pedro'ga pyhygukari ga mongiuca cadeia pype.

¹⁹ Emo Tupana'gapyrive'ga yvagipeve'ga ruri pytunimo ga pyri cadeia pype hovapytymba'voga ga pe ga nenohema jugwi. Igwete ga ei Pedro'ga pe:

²⁰ —Hepejigwovo kiro pejatykahavuhua rokari pe penhi'ama. Pe'ji ti pevove'ga pe: Pejikogame Jesus'ga rehe po ti ga imbopyahui pejeaporogita nehē, pe'ji ti ga pe, ei ga Pedro'ga pe.

²¹ Gwendu katu ga Tupana'gapyrive'ga nhi'iga. Igwete Pedro'ga hoi ko'egatue'yma rupi ḡajatykahavuhua rokari pe ga mbo'eavo.

A'ea ja ikwava'ēhara'ga nduvihavuhu'ga ruri ojiheve'ga pavēi. Igwete ga jara'ga mbojatykapavi. Judeus'ga moḡitaharamo ga guardas'ga mondoukari cadeia pype togweru ti ga Pedro'ga javo novia.

²² Emo ovahemame cadeia pe guardas'ga ndohepiagi reki Pedro'ga. A'ero ga jivyri imombe'gwovo.

²³ —Avi ga ahā pevo! ei guardas'ga ga pe. Gwovapytyḡatu po ga novia, ei ga. Pero hepiakatuha'ga ātehei hovapytymbava pyri, ei ga ga pe. Igwete ore hovapytymba'vogi tiroho ti ga javo novia. Emo ga nduvi reki ipype! ei guardas'ga imombe'gwovo ga pe.

²⁴ Henduvame guardas'ga nduvihavuhu'ga nhimomby'apavi ikwava'ēhara'ga nduvihava'ga pavēi.

—Marā po ti nehē naerū? ei ga ojohupe.

²⁵ Nanime ojipe'ga ruri ga pyri Pedro'ga mombe'gwovo ga pe:

—Akoja'ga - kiroki ga pe ga mondouka ga mongiavo cadeia pype kirame raji'i novia - kiro ga ga mbo'embo'ei o'ama nhandejatykahavuhua rokari pe, ei ga ga mombe'gwovo ga pe.

²⁶ A'ero guardas'ga hoi gwuvihavuhu'ga rupi Pedro'ga nderua. Maymbeve ga Pedro'ga nderuri ga nderekovo. A'reki ga okyhyji he'yjuhuve'ga hugwi. "Pedro'ga pyhygahyrame po ti ga nhande api nehē," ei ga ojohupe.

²⁷ Igwete ga hoi ga nderua ga mo'ama judeus'ga moḡitahara'ga ndovai pyteri pe. A'ero ikwava'ēhara'ga nduvihavuhu'ga ei Pedro'ga pe:

²⁸ —"Tapembo'ei ti ga Jesusva'ea remimbo'ea rehe," oro'e ko ore pe me oji'i novia, ei ga. Emo pe pemonhimoanhaanha penhimbi'ea Jerusalēmmeve'ga pe nhaporemō, ei ga ga pe. Igwete pe imbojapotaruhui Jesusva'ea manoagwera ore rehe no, ei ga ga pe.

²⁹ Igwete Pedro'ga ei ga pe jara'ga pavēi Jesus'ga moirūhara'ga pavēi:

—Tupana'ga nhi'iga po ore hendukatui vvyakotyve'ga nhi'iga hohe hamo, ei ga.

³⁰ Tupana'ga rehe nhaneramonhava'ea ojiko hako. Gaha koi ombogwera Jesus'ga gamanoa hugwi pe ga jukarē ga mbovyrukaramē yva rehe ikwehe, ei Pedro'ga ga pe.

³¹ Tupana'ga omongo Jesus'ga ojipyri a'ero ga mongovo nhanderuvihavuhuhetero. Ga omongo Jesus'ga nhanembopiro'yharamo no, ei ga. Tupana'ga e'i: "Togwerōjijijijyuka po ti ga israelitas'ga ndeaporogita topohi ti ga okote'varuhua hugwi. Tomombo po ti ga ḡandekote'varuhua a'ero ga mbopiro'yavo jugwi," ei Tupana'ga, ei ga ga pe.

³² A'ea ore oromombe'umbe'u ga pe. Tupana'ga ra'uva na jitehe okwahavuka ga pe no. A'reki gwa'uva Tupana'ga ombuhuruka onhi'iga rendukatuhara'ga pyri, ei Pedro'ga ga pe.

³³ Ganhi'iga renduvame judeus'ga moḡitahara'ga nhimboahihetei Pedro'ga pe. Igwete ga ei ojohupe:

—Marā po ti nhande ga nderekoi ga jukavo nehē, ei ga ojohupe.

³⁴ Kiro ḡapyteripeve'ga po'ami a'ero Gamaliel'ga. Ga ko fariseu'ga. Moisésva'ea remimbo'eagwera rehe ga ga mbo'embo'e jipi. Ga nhaporemō e'i pyry hete ga pe. Kiro ga po'ami ḡapyteri pe a'ero Gamaliel'ga. Igwete ga Pedro'ga mondoukari na'ē pea hugwi.

³⁵ Ga horē ga ei jara'ga pe:

—Israelitasramo pejapyaka katu na'ē ti penhimbohovajara rehe, ei ga.

³⁶ A'reki ymya ko Teudasva'ea uhu ikwehe jiji ko penduvihavamo ako kiro javo. He'yjuhu reki ga quatrocentos ko ga jikogi ahe rehe a'ero okovo ahe rupi, ei ga ga pe. Emo ojipe'ga ahe jukai, ei ga. A'ero ahereheve'ga kwaki'okatukatui ikwehe. Ahana'ja reki ahereheve'ga a'ero, ei Gamaliel'ga imombe'gwovo ga pe.

³⁷ —Aerē Judasva'ea ruri ikwehe Galilíapeve'ga gwyrípeva'ea ikwehe, ei ga. A'ea rupi huvihavuhu'ga okwatíjavavuka nhanderera inogauka, ei ga ga pe. Igwete Judasva'ea ruri onhimbopogweuka he'yjuhuve'ga pe timovahí nhanderuvihavuhu'ga javo. Emo ojipe'ga ahe jukai. Ahereheve'ga kwaki'opavi reki ikwehe, ei Gamaliel'ga imombe'gwovo ga pe.

³⁸ Nurā ji ei pe me kiro: Tapeavykyi ti Pedro'ga. Na ga ndekoi jate, ei ga. Po vyvakotyve'ga ndeaporogita rupi ga ga mbo'ei ga nderekovo, a'ero po ti aerē momina nehē, ei ga ga pe.

³⁹ Po Tupana'ga reaporogita rupi Pedro'ga ga mbo'ei, a'ero po ti pe napemombigi tuhē Pedro'ga nehē. Pe po ti Tupana'ga movahí nehē, ei ga. Tapeavykyi ti Pedro'ga a'ero, a'e ji pe me, ei Gamaliel'ga ga pe.

Oho reki ga Gamaliel'ga nhi'iga rupi a'ero Pedro'ga jukaukare'yma.

⁴⁰ Igwete ga Pedro'ga mbuhurukara'javi ga nupanupamouka mbiara pira apopyra pyvō. —Tapihi'iga'javi ti Jesusva'ea renoina, ei ga ga pe.

Igwete ga ga mo'ēukari a'ero ga mondovo.

⁴¹ Igwete Pedro'ga hoi judeus'ga mogitahara'ga hugwi. Horyory reki ga hahyva'ea rehe ogwovo. A'reki ga e'i ojohupe: "Tupana'ga e'i reki nhande ve: 'Pepyry hete pe. Nurā ko pyry pe ikwahavi hahyva'ea Jesus'ga repyga,' ei Tupana'ga nhande ve," ei ga. Nurā Pedro'ga ndoryndoryvamo hahyva'ea kwahava ogwovo.

⁴² Nane'yimi ga hogahoi ojipe'ga mbo'eavo Jesus'ga ko Tupana'ga remimbuhurukara'ga javo. Ojatykahavuhua rokari pe ga hoi. Ojipe'gape'ga nonga pe ga hoi no Jesus Cristo'ga mombe'gwovo ga pe.

6

Seteva'ea opoko Jesus'ga moirūhara'va'ea

¹ Igwaigwavete ojipe'ga jikogi Jesus'ga rehe onhimongyavo. Aerē ga nnonhi'igayvari reki judeus'ga. Kiroki ga grego ganhi'iga – ga onhi'igahy ga pe – kiroki ga aramaico ganhi'iga.

—Ga ndoporakakatui aherembirekokwera'ga, ei ga ga pe. Nomondokatui ga orere'yja'ga pe mbatera ma'ema'ērame jipi, ei ga – kiroki ga grego ganhi'iga.

² Igwete Jesus'ga moirūhara'ga dozeve'ga henduvi ganhonhi'igayvara. A'ero ga Jesus'gareheve'ga mbojatykapavi ojipyri. Igwete ga ei ga pe:

—Oreirū, ndoropohiri po ore Tupana'ga nhi'iga mombe'ua hugwi hamo ima'ema'eamo mbatera ga pe hamo, ei ga ga pe.

³ Nurā ti pemo'ē nhandere'yja'ga toma'ema'ē ti ga mbatera ga pe, ei ga. Nanongara'ga ti pemo'ē. Ojipe'ga e'i ga pe: "Ga pyry hete ikwahaheteavo," ei ga. "Tupana'ga ra'uva ga pojyka hete ga mongokatuavo," ei ga ga pe. Nanongara'ga ti pemo'emo'ē ga mongovo seteve'ga, ei dozeve'ga ga pe. Ga pe po ti ore ima'ēukari a'ero nehē imondokatuuka mbatera aherembirekokwera'ga pe nehē.

⁴ Ore po ti oromombe'u Tupana'ga nhi'iga ojipe'ga pe jipi nehē, ei ga. Oronhi'inhi'ti ti ore Tupana'ga pe nehē no, ei dozeve'ga ga pe.

⁵ —Kwa, ei jara'ga ga pe. Toromo'ē ti ga a'ero.

Seteve'ga ga ga mo'ēi a'ero. Estēvāova'ea pe ga e'i. A'reki ahe ojiko hete Jesus'ga rehe. Tupana'ga ra'uva ahe pojyka hete ahe rerekokatuavo. Ojipe'ga ga ga mo'ēi no Filipe'ga, Prócoro'ga, Nicanor'ga, Timom'ga, Pármenas'ga, Nicolau'ga. Antioquiapeva'ero ko Nicolau'ga oko. Onhimongo ga judeuramo okovo ikwehe.

⁶ Seteve'ga ga ga mo'ēi a'ero. Igwete ga ga nderuri Jesus'ga moirūhara'ga pyri. A'ero ga nhi'igi Tupana'ga pe seteve'ga ndepyga. Igwete ga pokogi seteve'ga aka'ga rehe toporavykyi ti ga mbatera ma'eamo javo.

⁷ Igwaigwavete Jesus'ga moirūhara'ga imombe'umbe'ui Tupana'ga nhi'iga ojipe'ga pe. Igwaigwavete ga hendukatui ganhi'iga a'ero ojikoga Jesus'ga rehe onhimongyavo Jerusalém me. He'yjuhuve'ga ojiko Jesus'ga rehe no mbatera kwava'ēhara'ga.

Judeusva'ea ruvihavava'ea opyhyguka Estēvāova'ea

⁸ Igwete Tupana'ga imombyryvi Estēvāova'ea pe. Igwete ga ahe mbopopoakarukahetei japovouka ahe ve gamonhimomby'ava'ea gapyteri pe.

⁹ Aerē judeus'ga nduri Estēvāova'ea pyri ahe movahiamo – kiroki ga cidade de Cirenepeve'ga cidade de Alexandriapeve'ga no. Gajatykahava pe ga ei Ipiroyve'ga apoa. Aerē ga nduri Estēvāova'ea pyri Cilíciapeve'ga gwyrípeve'ga pavēi Ásiapeve'ga gwyrípeve'ga pavēi no. Ga ko judeus'ga jitehe. Igwete ga nhi'igayvari Estēvāova'ea pe.

¹⁰ Emo Estēvāova'ea okwaha hete ga nhi'ikwepyga. A'reki Tupana'ga ra'uva okwahavuka ga pe. Nurā ga nonhi'igayvara'javi ahe ve.

¹¹ A'ero ga ojipe'ga monhi'igukari ga mo'mbeavouka itambere'ia mondovo ga pe. Nurā ga ei o'mbero:

—Orohendu ore Estēvāo'ga ete'varuhua Moisésva'ea pe Tupana'ga pe no, ei ga o'mbero.

¹² Nahā ǵa ojipe'ǵa momymomyi. Ga xava'eve'ǵa momymomyi, judeus'ǵa mbo'ehara'ǵa momymomyi no. Nurā ǵa nduri Estêvão'ea pe pyri ahe pyhyga ahe rerogwovo judeus'ǵa moǵitahara'ǵa pyteri pe ahe mo'ama.

¹³ Igwete ǵa ojipe'ǵa mo'mbeukari. A'ero ǵa ei o'mbero:

—Estêvão'ǵa ndopigi o'ete'varuhuvavo nhandejatykahavuhua pe jipi – a'ea nhaneramonhava'ea okwava'ē Tupana'ǵa pe hako, ei ǵa. Moisés'va'ea remimbo'eagwera pe ga ete'varuhui jipi no, ei ǵa o'mbero.

¹⁴ Orohendu ore ganhi'ǵa oji'i, ei ǵa, ahe mombe'urame oji'i – kiroki ahe Nazarépeva'ero oko Jesus'va'ea, ei ǵa. “Jesus'ǵa po ti omondurunduru nhandejatykahavuhua nehē,” ei Estêvão'ǵa oji'i, ei ǵa o'mbero ǵa pe. “Jesus'ǵa po ti nhande mongoukari hajiheva'ea rehe. Ga po ti nianemongoukari nhaneramonhava'ea remimbo'eagwera rehe – kiroki a'ea rehe Moisés'va'ea ombo'embo'e nhaneramonhava'ea,” ei Estêvão'ǵa oji'i, ei ǵa o'mbero ǵa pe.

¹⁵ Kiro judeus'ǵa moǵitahara'ǵa Estêvão'ea repiahetei oina. Aherova ko Tupana'ǵapyrive'ǵa ndova javijitehe ǵa pe ǵwendy'javamo.

7

Estêvão'ea omombe'u Abraão'ea

¹ Igwete ikwava'ehara'ǵa nduvihavuhu'ǵa ei Estêvão'ea pe:

—A'iti nde ei poha? ei ga ahe ve.

² Igwete Estêvão'ea ei ymyahūva'ea mombe'gwombe'gwovo ǵa pe a'ero:

—Nhiirū, peymyana, pehendu ti nhinhi'ǵa, ei ahe. Tupana'ǵa onhimboukwaha gwuvihavuhuhetero, ei ahe. Igwete ga jipiukari nhaneramonhava'ea pe Abraão'ea pe hako. A'ea rupi ahe ndohoi ve cidade de Harā me. Mesopotāmiapeva'ea gwyri pe Abraão'ea ruvi hako, ei ahe. Igwete Tupana'ǵa jipiukari Abraão'ea pe.

³ Igwete ga ei ahe ve: “Heregwovo kiro egwyra hugwi eje'yja'ǵa ndeja,” ei ga ahe ve. “Ahepiuka ti ji nde ve hajiheve'ǵa gwyra nehē. Pevo ti eho,” ei Tupana'ǵa ahe ve hako, ei Estêvão'ea imombe'gwovo ǵa pe.

⁴ —A'ero Abraão'ea hoi Caldéiapeva'ea gwyra hugwi a'ero hako. Harā me ahe hoi upa, ei ahe. Ahepo'ria manorame Tupana'ǵa ahe mbuhurukari kokoty – perope xaju, ei Estêvão'ea ǵa pe.

⁵ A'ea rupi Tupana'ǵa ndopojykaukari'i'i ve Abraão'ea pe ahegwya. Emo Tupana'ǵa e'i ahe ve: “Aerēji ti ji imondoi avova'ea nde ve ndegwyramo nehē nerymymino'ǵa gwyramo nehē no – kiroki ǵa ndepy'rovove'ǵa,” ei ga ahe ve, ei ahe. Ahe ra'yre'ymame Tupana'ǵa ei ahe ve, ei ahe imombe'gwovo judeus'ǵa moǵitahara'ǵa pe.

⁶ —Nahā Tupana'ǵa ei Abraão'ea pe no: “Aerēji ti nerymymino'ǵa hopavi agwa hugwi nehē. A'ero po ti ǵa nduvi hajiheve'ǵa gwyri pe nehē,” ei ga ahe ve, ei ahe. “Pevove'ǵa po ti ǵa mboporavykuyhui ojive ojigwaraita ǵa ndehe nehē ǵa mbopiro'ye'yma ojihugwi nehē,” ei Tupana'ǵa. “He'yjuhua rupi quatrocentos kwara rupi po ti ǵa jigwarajuhui ǵa ndehe nehē.

⁷ Aerē po ti ji imbohahyi ǵa pe nerymymino'ǵa ndepyga nehē,” ei ga Abraão'ea pe. “Aerē po ti nerymymino'ǵa jivyri ua ji mboheteavo kokoty jitehe nehē,” ei ga ahe ve hako, ei Estêvão'ea imombe'gwovo ǵa pe.

⁸ —Aerē Tupana'ǵa ea'javi Abraão'ea pe hako, ei ahe. “Hendukaturame nhinhi'ǵa ejive po ti nde ikytiukari enhakwanhapira nehē,” ei Tupana'ǵa. “Ektyti ti eja'yra'ǵa nakwanha pi'ria no,” ei ga. “Ndera'yra'ǵa na jitehe toktyti gwa'yra'ǵa nehē no,” ei Tupana'ǵa ahe ve, ei ahe. “Nahā ti a'ero,” ei Abraão'ea ǵa pe, ei Estêvão'ea imombe'gwovo. Aerē Abraão'ea ra'yramo. Isaqe ahe ono gwa'yra'va'ea rehe, ei ahe. Oito okirirē Abraão'ea iktyi ipita'ngiva'ea pi'ria a'ero. Aerē Isaqueva'ea na jitehe oktyti gwa'yra'va'ea Jacóva'ea, ei ahe. Aerē Jacóva'ea ta'yta'y no. Doze ko ahera'yra'va'ea nhaneremboypya, ei ahe. Igwete Jacóva'ea oktytiktyti gwa'yra'va'ea no, ei Estêvão'ea imombe'gwovo ǵa pe.

Estêvão'ea omombe'u Joséva'ea

⁹⁻¹⁰ —Aerē Jacóva'ea ra'yra'va'ea nhimyrōi oirūva'ea rehe Joséva'ea rehe hako, ei ahe. Nurā ahe Joséva'ea pyhygi ahe mondovo hajiheva'ea pe itambere'ia kwepygauka toporavykyti ǵa ǵa pe javo, ei ahe. Igwete hajiheva'ea Joséva'ea rerohoi a'ero ogwyri pe Egito pe. Pevova'ea Joséva'ea mboporavykuyhui hako. Ahe jigwarairame Joséva'ea rehe Tupana'ǵa gwereko katu ahe mbopiro'yavo hahya hugwi nhaporemo, ei Estêvão'ea ǵa pe. Faraóva'ea ko Egitopeva'ea ruvihavuhuro oko hako. Joséva'ea kwahavame Faraóva'ea e'i ahe ve: “Pyry hete ga.” A'ereki Tupana'ǵa ahe arōuka Faraóva'ea pe, ei Estêvão'ea. Tupana'ǵa okwahaheteuka mbatera Joséva'ea pe no. Nurā Faraóva'ea ahe mongoi governadorva'ea hako. Igwete ahe ei Joséva'ea pe: “Ji moirū ti ǵa ndepiakatuavo jigwyripeve'ǵa. Ehepia katu pa ti nhimbatara ji ve no,” ei ahe Joséva'ea pe hako, ei Estêvão'ea imombe'gwovo.

11 —Aerē Egito pe ipapavi aheremitymagwera. Canaãmeva'ea gwyri pe opa pa aheremitymagwera no, ei ahe. Tiruahū hete ahe ve a'ero. Ndogwerekoa'javi mbatera nhaneramonhava'ea pe Canaã me a'ero, ei Estêvãova'ea.

12 Emo ojipeva'ea omombe'u Josêva'ea ruvava'ea pe Jacôva'ea pe. “Gwereco ga mbatera Egito pe,” ei ahe imombe'gwovo. Nurã Jacôva'ea gwa'yrava'ea mondonã'ei pevo peho ti mbatera pyhygauka nhande ve javo. A'ero ahe hoi herua opo'ria pe, ei ahe.

13 Mominame ahe hoa'javi tipyhy javo. A'ea rupi Josêva'ea jikwahavukari oirũva'ea pe. A'ero Faraôva'ea Josêva'ea re'yjava'ea kwahavi no, ei ahe.

14 Igwete Josêva'ea oirũva'ea mondoa'javi opo'ria pyri gwe'yjava'ea pyri tuhu pa ti ga ji pyri Egito pe javo. He'yi ahere'yjava'ea, setenta e cinco ko ahe, ei Estêvãova'ea imombe'gwovo ga pe.

15 Igwete Jacôva'ea hoi Egito pe a'ero. Pevo ahe manoi. Aerē pevo jitehe ahera'yrava'ea manoi no nhaneramonhava'ea, ei ahe.

16 Aerē aherymyminova'ea ahera'oa roeroi Canaã me inoãa itaruvihavuhua kwaruhu pe hako – perope Siquém me Emorva'ea re'yjava'ea gwyrageri pe. Ymya Abraôva'ea opyhy pevova'ea yva Emorva'ea re'yjava'ea hugwi itambere'ia mondovo ahe ve.

Estêvãova'ea omombe'umbe'u judeus'ga moãitahara'ga pe. Igwete ahe ei no:

17 —Aerē Jacôva'ea rymyminova'ea nhimohemyhãi hete onhimongyavo Egito pe hako nhaneramonhava'ea, ei ahe. Kiro ihogweri nhaneramonhava'ea hohava apiavo pea hugwi a'ero. A'reki ymya Tupana'ga omombe'u nhogwenonde Abraôva'ea pe ahe-hoagwama, ei ahe.

18 Ahehoa rupi ojipeva'ea ko oko Egitopeva'ea ruvihavuhuva'ea. Ahe ndokwahavi Josêva'ea.

19 Igwete ahe nhaneramonhava'ea moandyandyi ojigwarajuhavo ahe rehe, ei Estêvãova'ea imombe'gwovo. Igwete ahe nhaneramonhava'ea mbopohirukari ahera'yrava'ea hugwi ipita'ngiva'ea hugwi ahe momboruka tomano ti penda'yra'ga javo, ei ahe.

Estêvãova'ea omombe'u Moisés'ea

20 —A'ea rupi Moisés'ea ari hako. Ipita'ngiva'ea ikatu'i hete, ei ahe. Três jahya rupi ipita'ngiva'ea ka'mbui opo'ria rongu pype novã.

21 Emo ahe'yembora ahe nogame mytu'ê me Faraôva'ea ra'yrava'ea ahe pojykai ojive ahe rerekokatuavo jira'yra'ga javo ahe ve, ei ahe.

22 Aerē Egitopeva'ea Moisés'ea mbo'embo'ei jipi ikwahavuka pa ahe ve. Igwete Moisés'ea ikwahahetei mbatera mombe'gwovo japokatuavo mbatera, ei ahe.

23 —Aerē he'yi kwara quarenta kwara Moisés'ea rehe, ei ahe. Igwete ahe ei oyvyteri pe: “Taho ti ji jire'yja'ga ndepiaga israelitas'ga ndepiaga,” ei Moisés'ea hako, ei ahe.

24 Ahe horame Egitopeva'ea rekote'varuhui Moisés'ea re'yjava'ea rehe. Hepiagame Moisés'ea hoi gwe'yjava'ea pyri ahe repyga Egitopeva'ea juka, ei ahe.

25 A'reki Moisés'ea e'i oyvyteri pe: “Jire'yja'ga po okwaha nhiremimbopiro'yaãgwama Egitopeva'ea hugwi,” ei ahe novã. “E'i po ga ji ve: ‘Moisés'ga pe po ti Tupana'ga nhande mbopiro'yukari Egitopeve'ga hugwi nehê,’ e po ga ji ve,” ei Moisés'ea novã. Emo Moisés'ea re'yjava'ea ndokwahavi ve a'ea okovo, ei Estêvãova'ea imombe'gwovo ga pe.

26 —Ko'emame ohoa'javame Moisés'ea gwe'yjava'ea repiagi ahe jogwayvarama, ei ahe. Igwete Moisés'ea hoi tambojogwerekoko katu ga javo novã. “Penhoirũ pe novã,” ei ahe. “Maranuhũrame pe jogwayvaruhui naerũ?” ei Moisés'ea gwe'yjava'ea pe, ei ahe.

27 Emo ahe – kiroki ahe oko te'varuhu ojipeva'ea pe – ahe Moisés'ea moanhani ahe mondovo. Igwete ahe ei Moisés'ea pe: “Nanemongoukaruhui ga oreruvihavamo. Ga nde'i nde ve: ‘Juizramo nde rekoi ga pe tere'e katu ti gãdeaporoãga pe,’ jave'yma nde ve,” ei ahe.

28 “Kirame nde Egitopeva'ea jukai oji'i. Kiro nde ji jukapotaruhui no naerũ?” ei ahe Moisés'ea pe, ei ahe.

29 Ahenhi'ga renduvame Moisés'ea ka'nhymi ahe hugwi ogwovo. Hajiheva'ea gwyri pe ahe ruvi a'ero Midiã me, ei ahe. Pevo ahe ra'yra'yramo. Dois ahera'yrava'ea akwaimba'ero, ei Estêvãova'ea imombe'gwovo ga pe.

30 —He'yi kwara quarenta kwara Moisés'ea ruvame pevo hako, ei ahe. Aerē yvagipeve'ga jipiukari Moisés'ea pe ongae'yi me vytyruhua ppyvo Sinai ppyvo, ei ahe. I'ya pype ga jipiukari Moisés'ea pe ikaja pytera pype.

31 Hepiagame ahe nhimomby'ai hehe o'ama. “Taho ti jypyvo hepiaga,” ei Moisés'ea, ei ahe. Ohorame ahe henduvi Tupana'ga nhi'iga a'ero, ei ahe.

32 “Jihi ko Tupanamo ako,” ei ga.

“Neramonha'ga ji mbohete.

A'ereki Abraão'ga jī mbohete.

Isaque'ga jī mbohete.

Jacó'ga jī mbohete,” ei Tupana'ga ahe ve, ei ahe.

A'ero Moisésva'ea hyhyipavi o'ama. Ahe opojihu hepiaga okyhyjiavo gwaramo, ei Estêvão'ea.

³³—Igwete Tupana'ga ei ahe ve: “Ehekyi epyruhua e'ama avo. A'ereki avova'ea vyva jī apojyka jijive jī pyri okovo gwaramo,” ei Tupana'ga ahe ve, ei ahe.

³⁴Igwete ga ei ahe ve no: “Ahepia jī Egitopeve'ga jigwaraja jireheve'ga ndehe. Ahendu jī jijive'ga pytuhemahivuhua hahya rerekovo gwaramo,” ei ga, ei ahe. “Kiro jī jvyi ga mbopiro'yavo Egitopeve'ga hugwi,” ei ga. “Heregwovo kiro a'ero. Torombojivy ti nde Egito pe jitehe nehē,” ei Tupana'ga Moisésva'ea pe hako, ei ahe.

Estêvão'ea omombe'u Moisésva'ea movahīagwera

³⁵Igwete Estêvão'ea ei ga pe no:

—Ahere'yjava'ea omovahī a'ero Moisésva'ea hako. “Nanemongoukaruhui ga oreruvihavamo,” ei ahe. “Ga nde'i nde ve: Juizramo nde rekoī ga pe tere'e katu ti gandeaporogita pe,' jave'yma nde ve,” ei ahe Moisésva'ea pe hako, ei ahe. Moisésva'ea jitehe reki Tupana'ga ahe mondoī ahe mongovo aheruvihavamo ahe mbopiro'yharamo Egitopeva'ea hugwi, ei ahe. Tupana'ga omondouka Moisésva'ea pyri yvagi-peve'ga – kiroki ga ojipiuka ahe ve i'yva pype ikaja pytera pype. Tupana'ga omondouka ga monhi'iga Moisésva'ea pe. Nahā Tupana'ga Moisésva'ea mondoukari terembopiro'yuka ti eje'yja'ga javo, ei ahe.

³⁶Igwete Moisésva'ea gwe'yjava'ea rerohoi gwupi Egito hugwi. Ahe oapoapo ahemonhi-momby'ava'ea Egito pe ypiahu pe no Mar Vermelho pe, ei ahe. He'yi kwara rupi quarenta kwara rupi Moisésva'ea ahe monhimomby'ai ongae'yi me po rimba'e, ei Estêvão'ea imombe'gwovo.

³⁷—Moisésva'ea jitehe e'i gwe'yjava'ea pe israelitasva'ea pe hako: “Aerē po ti Tupana'ga ojipe'ga mongoi onhi'iga mombe'uharamo pe me nehē. Nhanerymyminorō po ti ga rekoī nehē jī'jave'ga nehē,” ei Moisésva'ea hako, ei ahe.

³⁸Moisésva'ea oko nhaneramonhava'ea pyteri pe israelitasva'ea pyteri pe a'ero ahe jogwerekorame ongae'yi me hako. Moisésva'ea oko yvagi-peve'ga pyri no – kiroki ga onhi'ī ahe ve vytyruhua rehe Sinai rehe, ei ahe. Igwete Tupana'ga imbuhuri onhi'iga ahe ve teremombe'u ti jara'ga pe javo. A'ero Tupana'ga imbuhurukari a'ea nhande ve no. Ganhi'iga ko okoji avuirama, ei Estêvão'ea ga pe.

³⁹—Emo Moisésva'ea nhi'iga nhaneramonhava'ea nohendupotari reki, ei ahe. “Xakoyme nhande Moisés'ga rehe,” ei nhaneramonhava'ea hako. “Xajivy po nhande Egitopeve'ga gwyrī pe hamo,” ei ahe ojohupe novīa, ei ahe.

⁴⁰Igwete Moisésva'ea mbegwerame ua vytyruhua hugwi nhaneramonhava'ea hoi javo Arāova'ea pe Moisésva'ea reki'yrava'ea pe: “Eapoapo ti ha'angava nhaneremimbohete-haramo togweroho ti ga nhande renonde,” ei ahe. “A'ereki akoja'ga – kiroki ga nhande reru Egito hugwi ikwehe – mahā po ga kiro naerū Moisés'ga? Oho hete po ga nhande hugwi,” ei nhaneramonhava'ea novīa, ei ahe.

⁴¹A'ea rupi nhaneramonhava'ea japoi yuranuhūa ra'yra ra'angavuhua a'ero gwemimbohete-haramo. A'ero ahe ijukai mbiara ikwava'ega jupe, ei ahe. Aerē ahe japoi torvyva gwembiapoa pe ha'angava pe timbohete ti a'ea javo jupe.

⁴²Nurā Tupana'ga pohiri nhaneramonhava'ea hugwi, ei ahe. “Tombohete tehe ti ga jaytata'ia a'ero. A'ereki a'ea ga opota hete gwemimbohete-haramo,” ei Tupana'ga, ei Estêvão'ea imombe'gwovo ga pe. A'ea ko Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea okwatija hako nhaneramonhava'ea mombe'gwovo hako, ei ahe. Tupana'ga nhi'iga ahe omombe'u ikwatijarame.

“He'yi kwara rupi quarenta kwara rupi pe ndekoi ongae'yi me.

Jī ve rūi reki pe ijukai mbiara ikwava'ega a'ea rupi,” ei Tupana'ga, ei ahe.

⁴³“Moloque reki pe peroho hyrua pype.

A'ea ko penemimbohete-haramo oko,” ei ga.

“Renfā apoa ra'angava jaytata'ia ra'angava pe peroho pejupi penemimbohete-haramo no.

A'ereki a'ea pe peapo timbohete ti a'ea javo,” ei Tupana'ga, ei ahe.

“Nurā ti jī pe mondohetei cidade de Babilônia rehero nehē,” ei Tupana'ga hako.

Nahā aherembikwatijara omombe'u Tupana'ga nhi'iga, ei ahe.

Estêvão'ea omombe'u onga Tupana'gapeva'ea

⁴⁴Igwete Estêvão'ea ei judeus'ga mogitahara'ga pe no:

—Ongae'yi me nhaneramonhava'ea gwereko tenda tapyjamo Tupana'ga pe hako – a'ea pype Tupana'ga ojipiuka ahe ve. A'ereki Tupana'ga e'i jipe Moisésva'ea pe toapo ti ga javo, ei

ahe. “Tahepiuka ti ji nde ve yvagipeva'ea. A'ea javijitehe ti eapo tenda a'ero,” ei Tupana'ga Moisésva'ea pe hako, ei ahe.

⁴⁵ Nhaneramonhava'ea gwereko tenda a'ero. A'ea ahe ra'yrava'ea heruri Josuéva'ea pavēi ipojykarama yvya hajiheva'ea hugwi. A'ereki Tupana'ga omondomondo aha hajiheva'ea ahegwya hugwi ahe monhamonhana nhaneramonhava'ea hugwi, ei ahe. Nurā tenda rekoi avo avuirama hako. U ve ahe pyteri pe Daviva'ea ruvame avo, ei ahe.

⁴⁶ Daviva'ea gweaporogitapyryva gwaramo onhiarōuka Tupana'ga pe. Igwete Daviva'ea ei Tupana'ga pe: “Ta'apo ti onga nde ve. A'ereki nde rehe nhaneremboypya Jacóva'ea ojiko,” ei ahe.

⁴⁷ Daviva'ea ra'yrava'ea ki a'e te oapo onga imohina Tupana'ga pe hako Salomāova'ea, ei Estêvāova'ea imombe'gwovo.

⁴⁸ —A'erorame tehe nhandervihavuhete'ga Tupana'ga nduvi vyvakotyve'ga nembipoa pype, ei ahe. Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea omombe'u a'ea ikwatija hako. Nahā Tupana'ga ei:

⁴⁹ “Yvagi pe ji rekoi huvihavuhuro jipi,” ei ga.

“Yvya ko oko tehe ji ve a'ero,” ei ga.

“Marāva'ea pe peapo onga ji ve naerū

topyta ti ga ipype javo?” ei ga.

⁵⁰ “A'ereki jiji te tuhē a'apo pa yvaga yvya no,” ei Tupana'ga nhandepojykaharete'ga hako, ei Estêvāova'ea.

A'ea Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea omombe'u Tupana'ga nhi'iga ikwatija hako, ei Estêvāova'ea judeus'ga moġitahara'ga pe.

⁵¹ Igwete Estêvāova'ea ei ġa pe no:

—Napeangarihu pe tuhē naerū, ei ahe. Ndapeapykwapupugihu pe henduvame Tupana'ga nhi'iga. Penamonhava'ea rupi ko pe hoi. Ndapehopotari pe Tupana'ga ra'uva rupi jipi, ei ahe.

⁵² Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea rehe nhaporemō penamonhava'ea jigwarai hako, ei ahe. Igwete penhamonhava'ea ahe jukajukai no – kiroki ahe omombe'u nhogwenonde pyryheteve'ga ruraġwama Jesus'ga ruraġwama, ei ahe. Kiro pe, pepyhyguka Jesus'ga guardas'ga pe ga jukavouka ikwehe, ei ahe.

⁵³ Pe me Tupana'ga ombuhuruka ġwemimbo'ea novia ga imondorame ojipyryve'ga pe togweroho ti ġa israelitas'ga pe javo. Emo reki pe napehendukatui, ei Estêvāova'ea imombe'gwovo judeus'ga moġitahara'ga pe.

Ahe ojuka Estêvāova'ea

⁵⁴ Henduvame Estêvāova'ea nhi'iga judeus'ga moġitahara'ga nhimboahivuhui ranuhū ahe rehe a'ero.

⁵⁵ Emo Tupana'ga ra'uva opojyka hete Estêvāova'ea. A'ero ahe rovavuramo hepiakatuavo yvagi pe. Igwete ahe hepiagi Tupana'ga rendy'jahetea. Ahe hepiagi Jesus'ga ama Tupana'ga koty no.

⁵⁶ Igwete Estêvāova'ea ei:

—Pehepia, ei ahe. Ji ahepia yvaga rovapytymba'vogipyra, ei ahe. Ahepia ji ga no – kiroki ga Tupana'ga ombuhuruka nhande pyri ikwehe. Pevo ga ami Tupana'ga koty, ei Estêvāova'ea ġa pe.

⁵⁷ Igwete ga hapukajahyhivi ojapykwapyga tihenduvyme ga javo. A'ero ġa nhambavi ahe rehe.

⁵⁸ Ga ahe pyhygi ahe rerogwovo ahe momboa cidade hugwi tiapiapi ga javo. Kiroki ġa e'i oko te'varuhu Estêvāo'ga javo – kiro ġa hekyi opira i'arimova'ea imondovo inoġa Saulo'ga pyri. A'ero ġa ahe apiapi tijuka ga javo.

⁵⁹ Opirame Estêvāova'ea nhi'igi Jesus'ga pe opojykaharete'ga pe.

—Jesus, emondo jira'uva ejipyri yvagi pe, ei ahe.

⁶⁰ Igwete ahe ndurugi ġwenypy'amo oina onhi'iga mondovo opojykaharete'ga pe.

—Terembojari ti ġa ndehe gandekote'varuhuva'ea jiapiagwera, ei ahe ga pe.

O'erē ahe manoi upa.

8

¹⁻² Igwete Saulo'ga ei:

—Na ġa ga jukai tuhē, ei ga.

Kiro Tupana'gareheve'ga Estêvāova'ea ra'oa rerohoi ityma. Igwete ga jehe'ohetei ahe rehe upa.

Saulova'ea ojigwarai Jesus'gareheva'ea rehe

A'ea rupi tuhē ojipe'ga jigwarai hete Jesus'gareheve'ga ndehe Jerusalém me. Nurā gareheve'ga kwaki'opavi ga hugwi ogwovo Judéiapeve'ga gwyri pe Samariapeve'ga gwyri pe no. Jesus'ga moirūhara'ga jate ndohoi upa.

³ Oro Saulo'ga, ojigwarajuhu hete ga Jesus'gareheve'ga ndehe. Igwete ga imbojopiapi ogwovo ganonga pype ga pyhyga akwaimbae'ga kunhangwera'ga no. Igwete ga ga nderohyryrygi ga nderogwovo ga mongiavo cadeia pype jipi.

Filipeva'ea omombe'u Jesus'ga Samaria pe

⁴ Okwaki'opavame ogwovo Jesus'gareheve'ga hogahoi Jesus'ga mombe'gwovo ojipe'ga pe ikwehe.

⁵ Igwete Filipe'ga hoi cidade de Samaria pe. Pevo ga Jesus Cristo'ga mombe'umbe'u ga ko Tupana'ga remimbuhurukara'ga javo ga pe.

⁶ Igwete ga japoipoi ahemonhimomby'ava'ea gapyteri pe no. Igwete pevove'ga henduvi Filipe'ga nhi'iga hepiaga ahemonhimomby'ava'ea. Aero ga nhaporemō ga japyakahetei ganhi'iga rehe.

⁷ Anhaga ohapukajahi opohia gwembipojykahara'ga hugwi he'yjuhuve'ga hugwi. Filipe'ga omopo'agatu nomyive'ga ipyka'nauhūve'ga no.

⁸ A'ero Samariapeve'ga horyory hete a'ea rupi onhimongyavo.

⁹⁻¹⁶ Igwete Filipe'ga Jesus Cristo'ga mombe'umbe'ui ga pe.

—Tupana'ga ombuhuruka ga vyva koty nhande pyri, ei ga. Pejikogame ga rehe po ti Tupana'ga pe mongoi ojiheva'ero nehē, ei Filipe'ga ga pe.

Igwete ga heroviari ganhi'iga ojikoga Jesus'ga rehe akwaimbae'ga kunhangwera'ga no. A'ero ga ga mobatizai yhya pyvō Jesus Cristo'gareheve'ero ga ndekoro gwaramo. A'ea rupi Tupana'ga ra'uva nduri ve ga pyri ga nderekovo.

Kiro ipajive'ga na jitehe heroviari Filipe'ga nhi'iga no Simão'ga. Igwete ga nhimobatizaukari Filipe'ga pe. Ymya Simão'ga omonhimomby'a Samariapeve'ga opajia pyvō jipopoaka hete ji javo novia. A'ea rupi ga hopavi Simão'ga nhi'iga rupi a'ero huvihava'ga okoteheve'ga pavēi. E'i tehe ga ga pe: “Agwa'ga ko ipopoakaheteve'ga Tupanamo,” e'i tehe ga ga pe. A'ea rupi ga hopavi Simão'ga nhi'iga rupi. Ombokwara'ara'ga ga monhimomby'avo opajiro gwaramo. Emo kiro hendukaturame Filipe'ga nhi'iga ga gwerovia hete ga onhimobatizauka. Simão'ga ga javijitehe gwerovia no. Igwete ga nhimobatizaukari Filipe'ga pe. A'ero ga reko Filipe'ga pavēi jipi onhimomby'avo hepiaga Filipe'ga japoiporame ahemonhimomby'ava'ea.

Aerē ojipe'ga Samariapeve'ga mombe'ui Jerusalém me.

—Samariapeve'ga gwendu katu kiro Tupana'ga nhi'iga Jesus'ga mombe'ua, ei ga ga pe.

Jesus'ga moirūhara'ga ikwahavame kiro ga ei Pedro'ga pe a'ero:

—Heregwovo kiro Samaria pe ga ndepiaga a'ero. João'ga ti toho nde rupi no, ei ga ga pe.

—Kwa. Oroho ti a'ero nehē, ei Pedro'ga ga pe.

A'ero ga jogwerohoi Samaria pe Jesus'gareheve'ga pyri. Ga ndepiagame Pedro'ga nhi'igi Tupana'ga pe:

—Embuhu kiro eja'uva ga pyri ga nderekokatuavo. A'reki nduri ve, ei ga Tupana'ga pe.

¹⁷ Igwete Pedro'ga pokogi ga ndehe João'ga pavēi. Kiro turi Tupana'ga ra'uva ga pyri ga nderekokatuavo a'ero.

¹⁸ Igwete Simão'ga hepiagi no ipajive'ga.

—Nahā, ja'gwy, ei ga. Jesus'ga moirūhara'ga pokogame ga ndehe a'ero Tupana'ga imbuhuri gwa'uva ga pyri imongovo, ei ga.

Igwete ga ei Pedro'ga pe:

—Koro itambere'ia, ei ga.

¹⁹ Ji mbopopoaka ti nanongara rehe no, ei ga. Nurā ji pokogame ojipe'ga ndehe po ti Tupana'ga imbuhuri gwa'uva ga pyri nehē, ei ga ga pe novia.

²⁰ —Ereho ti nde hahyva'ea ruvihava pype eitambere'ia pavēi nehē, ei Pedro'ga ga pe. A'reki nde ere'euhu: “Tamondo ti nhiitambere'ia Tupana'ga ra'uva mbuhura kwepyguka,” ereuhu nde, ei ga Simão'ga pe.

²¹ Ore Tupana'ga ra'uva mbuhurukame ko nde orereheva'ea rūi. A'reki nde ndepy'a te'varuhu Tupana'ga pe, ei Pedro'ga ga pe.

²² Erojiyi ti ejeaporogitate'varuhua. Enhi'i ti Tupana'ga pe tomombo ti ga nderekote'varuhua nde hugwi nehē, ei ga.

²³ A'reki ji anhimombabaragwaha nenhimyrōuhūhetea rehe. Nandepiro'yi nde ete'varuhua hugwi, ei ga Simão'ga pe.

²⁴ Igwete ga ei Pedro'ga pe:

—Pehe ti penhi'i Tupana'ga pe ji repyga tanhimondoukaryme ti ga hahyva'ea ruvihava pype penembi'eagwera rupi nehē, ei Simão'ga ga pe.

²⁵ Aerē Pedro'ga mombe'ui gwembikwahava pevove'ga pe João'ga pavēi Jesus'ga nhi'iga imombe'gwovo ga pe. A'ero ga jiviri imbojoapiapiavo ogwovo cidades pe Samariapeve'ga gwyrī pe Jesus'ga mombe'gwovo ga pe. Aerē ga vahemi Jerusalém me.

Etiópiapeve'ea

²⁶ Aerē nhandepojykaharete'gapyrive'ga yvagipeve'ga ruri javo Filipe'ga pe:
–Herégwovo ypiahua koty pehe pe – kiroki pehea oho Jerusalém hugwi ongae'yma rupi ogwovo cidade de Gaza pe, ei Tupana'gapyrive'ga ga pe.

²⁷⁻²⁸ A'ero Filipe'ga hoi ogwovo. A'ea ja huvihava'ga hoi pea rupi Etiópiapeve'ga gwyrīpeve'ga. Oporavyky ga Candacehēa pe jipi – kiroki hēa ganduvihavuhuhēa Etiópiapeve'ga gwyrī pe. Gwepia katu ga itambere'ia hēa pe. Uhu na'ē ga Jerusalém me Tupana'ga mboheteavo. Kiro ga hoa'javi pea rupi ojivya ojigwyrī pe jitehe Etiópiā pe. Igwete ga reni gwyrūa pype gwenonhandavuhua pype ogwovo. Ohorame ga nhi'igi ikwatijara pe oina – kiroki Isaiasva'ea Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea okwatija inoga.

²⁹ A'ea ja Filipe'ga hoi pehea rupi ogwovo no. Igwete Tupana'ga ra'uva ei ga pe:

–Herégwovo garyruhua pyri ekovo jypyvo.

³⁰⁻³³ A'ero Filipe'ga hojipei ipyri ogwovo. Igwete Etiópiapeve'ga nhi'inhi'igi Isaiasva'ea rembikwatijaragwera pe oina – kiroki Tupana'ga okwatijaruka ahe ve hako. Aherembikwatijara e'i:

“Gweroho ga ovelha tijuka javo,” e'i.

“Cordeiro hava mondohogame nonhi'igi upa,” e'i ikwatijara.

“T'javijitehe ko ga no.

Gweroho ga ga tijuka ga javo,” e'i.

“Gwerohorame ga nonhi'igi upa,” e'i ikwatijara.

“Ga ga mbotegweterame ojipe'ga ndovavagahivi ga rehe,” e'i.

“Ndahakykwepori ga.

A'reki ga ga juka vyakotyve'ga hugwi,” e'i aherembikwatijara.

Igwete Etiópiapeve'ga nhi'inhi'igi jupe oina gwyrūa pype. Henduvame ganhi'iga Filipe'ga ei ga pe:

–Erekwaha po nde aheremimombe'ua? ei Filipe'ga onhi'iga mondovo ga pe.

–Avi ahā novia, ei ga. Marā po ji ikwahavi? A'reki nimombe'uhavi ji ve, ei ga. Ejiupi ji pyri eina, ei ga Filipe'ga pe.

Igwete Filipe'ga jipiri oina ga pyri a'ero ga rupi ogwovo.

³⁴ Igwete ga ei Filipe'ga pe:

–Ji mbo'e ti a'ea rehe. Ma'ga pe ahe ei ikwatija Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea? ei ga. Ojive ahe ei? Mara'ngu po ojipe'ga pe javo? ei Etiópiapeve'ga ga pe.

³⁵ –Jesus'ga pe ahe ei gweroho ga ga jukavo javo, ei Filipe'ga ga pe.

Kiro Filipe'ga Jesus'ga mombe'umbe'ui aherembikwatijara mombe'ukatuavo a'ero ga pe.

³⁶⁻³⁸ Ohorame pea rupi kiro ga vahemi ypiahu'ia pyri. Igwete Etiópiapeve'ga ei:

–Agwa reki yhya, ei ga. Nanhimobatizai po ti nde nehē? ei ga ga pe.

Igwete Etiópiapeve'ga imombigukari gwenonhandavuhua. A'ero ga jogwerojyvi ojogwero'gwovo y pe. Igwete Filipe'ga ga mobatizai.

³⁹ Ga ērame yhya hugwi nhandepojykaharete'ga ra'uva Filipe'ga rerohojipei. Etiópiapeve'ga ndohepiaga'javi ga a'ero. Igwete ga hoi ogwovo pea rupi gworyvamo Etiópiapeve'ga.

⁴⁰ Kiro Filipe'ga ukwahavi cidade de Azoto pe. Aerē ga imbojoapiapi ogwovo cidades pe Jesus'ga mombe'gwovo ga pe. Aerē ga vahemi cidade de Cesarēia pe.

9

Saulova'ea ojiko reki Jesus'ga rehe

¹ A'ea ja ko Saulo'ga nhimbohovajari Jesus'gareheve'ga ndehe ta'apiti pa ga javo. Igwete ga hoi mbatera kwava'ēhara'ga nduvihavuhu'ga pyri.

² Igwete ga ei ga pe:

–Ekwatija ti enhi'iga mondovouka judeus'ga pe cidade de Damasco pe ji kwahavuka ga pe, ei ga. Aroho ti ji nerembikwatijara a'ero hepiuka ga pe gajatykahava pype tajipoko ti ga nehē, ei Saulo'ga ga pe. A'ero po ti ji ga ndekari pevo nehē – kiroki ga oho Jesus'ga nhi'iga rupi. Ga ndepiagame po ti ji ga pyhyphygukari ga nderurahyavouka avo jitehe Jerusalém me nehē akwaimbae'ga kunhangwera'ga no, ei Saulo'ga ga pe.

–Kwa. Takwatija ti ji nde mombe'gwovo ga pe, ei kwava'ēhara'ga nduvihavuhu'ga ga pe.

Igwete ga ikwatijari Saulo'ga pe imondovo togweroho ti ga a'ea javo.

³ Igwete Saulo'ga hoi pea rupi okovo. Ga vahēgwerīrame Damasco pe kotihī hendy'javuhuva'ea uhu ga pyri yvaga hugwi. Hendy'javuhuva'ea pyteri pe ga reko'i a'ero.

- 4 A'ea ga mombori vyvyvo ga noġa. Igwete ga henduvi ganhi'iga.
 –Saulo, Saulo! ei ga ga pe. Maraname nde imbohahyukarhui ji ve?
- 5 –Manamo pe naerū? ei Saulo'ga ga pe.
 –Ji ko Jesus, ei nhandepojkaharete'ga ga pe. Ji ve nde erembahyukaruhu.
- 6 Emo ji a'e nde ve kiro: Epo'ā egwovo cidade pe, ei ga Saulo'ga pe. Pevove'ga po ti omombe'u nde ve nderekoagwama nehē, ei Jesus'ga ga pe.
- 7 Saulo'garupive'ga nonhi'igi o'ama. A'ereki ga gwenduvipe ojipe'ga nhi'iga. Emo ga ndohepiagi ga.
- 8 Igwete Saulo'ga po'ami. Kiro ga ma'ēi novīa, emo ga ndahehai reki. Igwete ġa ga popyhygi ga rerogowo Damasco pe.
- 9 Trēs ga gwehae'yma rerokiri. Ndo'ui ga mbatera. Ndo'y'ui ga no. Onhi'inhi'ī ga Tupana'ga pe a'ero.
- 10 A'ea ja Ananias'ga rekoi Damasco pe. Pevo ga ruvi Jesus'gareheva'ero. Igwete Jesus'ga jipiukari ga pe.
 –Ananias, ei ga ga pe.
 –Gara? ei ga.
- 11 –Heregwovo pea rupi kiroġwe – kiroki pehea pe ġa e'i Direita, ei Jesus'ga ga pe. Peho ti Judas'ga ronga pe Saulo'ga reka – kiroki ga cidade de Tarsopeve'ga. Kiro ga nhi'igi Tupana'ga pe, ei Jesus'ga.
- 12 Orohepiuka ji nde ga pe ko. A'ero ga hepiagi nderuraġwama ojipyri, ei ga. Igwete nde pokogi ga rehe ga mboheakwakatuavo. Nahā ti eho ga pyri a'ero, ei ga Ananias'ga pe.
- 13 Igwete Ananias'ga ei:
 –Po ahe ndohoi Saulo'ga pyri hamo, ei ga. He'yive'ga omombe'u gareaporoġita ji ve oji'i. Oko te'varuhu ga ndereheve'ga pe Jerusalēm me heaji'i, ei ga Jesus'ga pe.
- 14 Kiro ikwava'ēhara'ġa nduvihava'ġa ga mbuhuri avo ore pyri topyhy ti ġa ġa javo – kiroki ġa onhi'inhi'ī nde ve jipi. Ore pyhy pota ga a'ero tomongi ġa cadeia pype javo, ei Ananias'ga Jesus'ga pe.
- 15 Emo Jesus'ga e'i ga pe:
 –Eho jate ti akoja'ga pyri. A'ereki ji anhimoirūka ga pe kiro, ei Jesus'ga ga pe. Ji mombe'u po ti ga judeus'garūive'ġa pe ġanduvihava'ġa pe nehē israelitas'ġa pe nehē no, ei ga Ananias'ga pe.
- 16 Jihi ti tahepiuka hahyaġwama ga pe, ei ga. Nhiarōe'yve'ġa po ti okwahavuka hahyva'ea ga pe ga ji mombe'urame ġa pe nehē. Emo po ti ga onhimomirana jupe nehē tamombe'u tuhē ti Jesus'ga ġa pe javo nehē, ei Jesus'ga ga pe.
- 17 A'ero Ananias'ga hoi ogwovo Judas'ga ronga pe okiavo Saulo'ga pyri. Saulo'ga onhi'inhi'ī Tupana'ga pe. Igwete Ananias'ga pokogi ga rehe. Igwete Ananias'ga ei ga pe:
 –Nhiirū, ei ga Saulo'ga pe. Nhandepojkaharete'ga – gaha ojipiuka nde ve pea rupi nde rurame Jesus'ga – kiro ga ji mbuhurukari nde pyri teremboheakwa katu ti ga javo ji ve, ei ga. Terepojkauka ga jira'uva pe javo ga ji mbuhurukari nde pyri kiro, ei ga Saulo'ga pe.
- 18 Kotihī indurugi Saulo'ga reakwara hugwi pira pea'java'ea. A'ero ga hepiakatu'javi. Kirē Saulo'ga nhimobatizaukari Jesus'gareheva'ero.
- 19 I'urame mbatera ga pytupoakaramo.
- Saulova'ea omombe'u Jesus'ga Damasco pe*
 Igwete Saulo'ga pytaahi'vi Jesus'gareheve'ga pyri Damasco pe.
- 20 Nambegwei ga ogwovo judeus'ga jatykahai pe Jesus'ga mombe'gwovo ga pe.
 –Jesus Cristo'ga ko Tupana'ga ra'yramo tuhē oko, ei ga ġa pe.
- 21 Ganhi'iga renduvame ga nhimomby'apavi. Igwete ga ei ojohupe:
 –Marā naerū? Saulo'ga oko te'varuhu hete ġa pe Jerusalēm me heikwehe – kiroki ġa onhi'ī Jesus'ga pe jipi, ei ġa. Aerē ga ruruhui kokoty tapyhy ti ġa nderogowo ikwava'ēhara'ġa nduvihava'ġa pyri javo. Agwa'ga ko ga rūi naerū? ei ġa ojohupe.
 –Ki ga tuhē reki a'ea, ei ġa.
 Onhimomby'a hete ġa a'ero Saulo'ga nhi'iga renduva Jesus'ga mombe'urame.
- 22 Igwete Saulo'ga ega'ei ġa pe:
 –A'iti tuhē Jesus'ga ko Cristoramo oko Tupana'ga remimbuhurukaramo, ei Saulo'ga ġa pe.
- Igwaigwavete Saulo'ga heroviarukari ġa pe Jesus'ga mombe'urame ġa pe. Henduvame garemimbo'ekatua judeus'ga nonhi'iga'javi ga pe a'ero Damascopove'ga.
- 23 He'yi Saulo'ga kiri. Aerē judeus'ga jatykai marā po ti nhande ga jukai javo ojohupe novīa.
- 24 Igwete ġa ami jurukwara pyri – perope jupihavuhua oatima cidade – jurukwara pyri ga ami arimo pyptunimo tipyhy ti Saulo'ga jukavo javo novīa. Emo Saulo'ga okwaha ganhi'iga.

²⁵ Nurā garemimbo'ehara'ga ga rerohei ypytunimo ga rerojiupia jupihavuhua rehe. Igwete ga ga mbo'avi pandyruhua pype ga mbojyva mytu'ē me ga mondovo ga moka'nhyma ga hugwi.

Saulova'ea ojivy Jerusalém me

²⁶ Aerē Saulo'ga jivyri Jerusalém me. A'ero ga hopotari Jesus'gareheve'ga pyri ga nderekovo. Emo ga okyhyji pa ga hugwi. A'ereki ga ndogweroviari Saulo'ga jikoga Jesus'ga rehe.

²⁷ Nurā Barnabé'ga ga rerohei Jesus'ga moirūhara'ga pyri ovavagahiva ga rehe ga mombe'ukatuavo ga pe. Igwete Barnabé'ga ei ga pe:

—Nhandepojkaharete'ga ojipiuka Saulo'ga pe pehea rupi ga horame heikwehe, ei ga ga pe. Igwete Jesus'ga nhi'īgi ga pe, ei ga. A'ero Saulo'ga jikogi ga rehe ga mombe'gwombe'gwovo ojipe'ga pojihuve'yma Damasco pe heikwehe, ei Barnabé'ga ga mombe'gwovo ga pe.

²⁸ A'ero Saulo'ga pytai Jesus'gareheve'ga pyri ogwoogwovo ga ndupi Jerusalém rupi. Igwete ga nhandepojkaharete'ga mombe'ui Jesus'ga mombe'ui Jerusalémmeve'ga pojihuve'yma.

²⁹ Igwete Saulo'ga nhi'igayvari judeus'ga pe – kiroki ga grego gānhi'īga. Ga Jesus'ga mombe'urame ga pe ga ga jukapotari novia.

³⁰ Jesus'gareheve'ga ikwahavame Saulo'ga rerohei ga hugwi cidade de Cesaréia pe. A'ea hugwi ga ga mondoi cidade de Tarso pe.

³¹ Kirē ojipe'ga nombohahyukara'javi Jesus'gareheve'ga pe a'ero Judéiapeve'ga gwyri pe Galiléiapeve'ga gwyri pe no Samariapeve'ga gwyri pe no. Igwaigwavete ga jikohetei Jesus'ga rehe a'ero imondovo imohina ga rehe. Tupana'ga ra'uva ga pokopoko jipi. A'ero igwaigwavete ga ojipe'ga mbojikogukari Jesus'ga rehe.

Pedrova'ea omombi Enéiasva'ea ka'nauhūa

³² Aerē Pedro'ga imbojoapiapi ogwovo cidades pe. Aerē ga vahemi cidade de Lida pe ogwovo Jesus'gareheve'ga pyri.

³³ Pevo ga nomyive'ga repiagi gakupeupava rehe Enéias'ga. Oito kwara gamynhe'yma rehe.

³⁴ Igwete Pedro'ga ga repiagi javo ga pe.

—Enéias, Jesus Cristo'ga omombi kiro neka'nauhūa nde hugwi, ei ga. Epo'ā ti herekokat-uavo ekupeupava, ei Pedro'ga ga pe.

³⁵ Kotihī Enéias'ga po'amī a'ero. Igwete ga nhapremo ga nduri ga repiaga Lidapeve'ga nhumeve'ga no. Sarena ei ga nhuūa pe. Ga repiagame ga jikopavi Jesus'ga rehe a'ero.

Pedrova'ea ombogwera Tabitava'ea

³⁶ A'ea rupi Tabitahēa ruvi cidade de Jope pe. Igwete hēa tetirūaramo upa. Hēa ko Jesus'garehevehēa. Dorcas ko hēarera Gréciapeve'ga nhi'īgimo. Gwereco katu katu hēa ojipe'ga jipi. Ombatera hēa omondomondo imbatere'yve'ga pe jipi.

³⁷ Igwete hēa tetirūaramo. A'ero hēa manoi hete upa. Igwete hēapavēive'ga ipyhei hēara'oa herojiupia onga jo'ari pe ino'ga.

³⁸ Igwete Jesus'gareheve'ga mokonha'ga mondoukari Pedro'ga pyri. A'ereki ga okwaha garuva cidade de Lida pe – a'ea ojopyri u cidade de Jope pavēi. Igwete ga ga mondoukari Pedro'ga pyri tuhu ti ga kotihī javo.

³⁹ A'ero Pedro'ga ruri ga ndupi. Ga vahemame ga ga rerojiupiri onga jo'ari pe. Igwete aherembirekokwera'ga Pedro'ga atimani o'ama ojehe'gwovo Tabitahēa rehe omano ahe ore hugwi javo. Igwete ga hepiukari opira ga pe hēarembiapogwera l'arimova'ea igwyriva'ea no. A'ea hēa omboja ga pe jipi okorame ga pavēi.

⁴⁰ Igwete Pedro'ga ga mo'embavi ga mondovo okia hugwi. A'ero ga renypy'andurugi onhi'īga Tupana'ga pe. Igwete ga amī ojirovaga hēara'oa pe.

—Tabita, epo'ā, ei ga hēa pe.

Kiro hēa ma'ēi a'ero. Pedro'ga repiagame hēa vyri oina.

⁴¹ Igwete ga hēa popyhygi hēa mopo'ama. A'ero ga Jesus'gareheve'ga mbuhurukara'javi ojipyri aherembirekokwera'ga jara'ga no. Igwete ga hēa repiukari ga pe.

⁴² Aerē ga imonhimoanhambavi imombe'gwovo Joypeve'ga pe. Ikwahavame he'yive'ga jikogi Jesus'ga rehe a'ero.

⁴³ Igwete Pedro'ga pytai Jope pe Simão'ga rongā pe upa. Simão'ga ko mbiara pira apoharamo oko.

¹ A'ea rupi Cornélio'ga rekoí cidade de Cesaréia pe. A'ereki ga pevo u soldados'ga nduvihavamo. Soldados'ga ko romanos'ga Itáliapeve'ga gwyrhugwive'ga onhimongyavo.

² Cornélio'ga ojiko Tupana'ga rehe ga mboheteavo jipi gwongapypeve'ga pavēi. He'yi ga omondomondo itambere'ia judeus'ga pe imbatere'ýve'ga pe. Onhi'inhí'ga Tupana'ga pe jipi.

³ Kiro ga rekoí onhi'íga Tupana'ga pe. Ka'aru trêš horas rupi Tupana'gapyrive'ga yvagipeve'ga jipiukari Cornélio'ga pe. Kiro ga ruri javo ga pe.

—Cornélio, ei ga ga pe.

⁴ Ga repiagame Cornélio'ga kyhyjihetei a'ero.

—Gara? ei ga ga pe.

—Tupana'ga gwendu nenhi'íga ojive, ei Tupana'gapyrive'ga ga pe. Gwepia ga neremi-mondoa imbatere'ýve'ga pe a'ea ko pyry hete javo. Nurā ga ji mbuhuri nde pyri, ei ga.

⁵ Kiro ji ei nde ve a'ero: Emondo ti ejipyrive'ga kiro Jope pe Simāo Pedro'ga reruruka.

⁶ Mbiara pira apohara'ga ronga pe ga ruvi Simāo'ga ronga pe. Ypiahua koty ko tuvi garonga, ei ga Cornélio'ga pe.

⁷ Onhi'imbavirē ga pe Tupana'gapyrive'ga hoi ga hugwi. A'ero Cornélio'ga mokonha'ga mbuhurukari ojipyri – kiroki ga oporavyky ga pe garonga pype. Soldado'ga ga ombuhuruka no – kiroki ga gapyrituhēve'ga. Soldado'ga ga javijitehe ojiko Tupana'ga rehe no.

⁸ Igwete Cornélio'ga ga mbuhurukari ojipyri imombe'gwovo ga pe Tupana'gapyrive'ga nhi'íga ojive. Igwete ga ga mondoi Jope pe Pedro'ga reruruka.

⁹ Ko'emame ga vahemi Jope koty. A'ea ja ko Pedro'ga jipuri onga arimo ipereuhuva'ea arimo. Ahaji katu ga hoi tanhi'í Tupana'ga pe javo.

¹⁰⁻¹¹ A'ero ty'ara ga jukai. Ga imboavujikwerame mbatera ga pe ga hepiagi yvagipeva'ea. A'ereki Tupana'ga gwepiuka ga pe yvaga rovapytymba'vogipyra. Kiro hyruhua ijyvi ga pyri ta'apynhapira'javuhuva'ea. Quatro ko ipyhykava imbojyhava.

¹² Gwereco paravuhu mbatera ipype onhimongyavo ipyva'ea hyryryva'ea ipepova'ea.

¹³ Igwete Tupana'ga ei ga pe:

—Pedro. Here ijukavo i'gwovo, ei ga ga pe novā.

¹⁴ —Avi ahā, ei Pedro'ga. Ji nda'uangavi tuhē mbatete'varuhua, ei ga ga pe.

¹⁵ Igwete Tupana'ga ea'javi ga pe:

—Jihi a'e pyry jupe. Ite'varuhu terei jupe a'ero, ei ga Pedro'ga pe.

¹⁶ Trêš vezes ga ea'jaa'javi hepiuka Pedro'ga pe. Aerē hyrua jivrya'javi ogwovo yvagi pe jitehe.

¹⁷ Igwete Pedro'ga ei oyvyteri pe:

—Gara rehe Tupana'ga hepiukaruhui nanongara ji ve naerū? ei ga. Gara rehe ga ji mbo'e pota a'ea pyvō? ei ga ikwahave'yma.

Ga japyakarama a'ea rehe kiro Cornélio'gahugwive'ga ami jupihava pyri jurukwari pe. A'ereki pevove'ga omombe'u Simāo'ga ronga ga pe. Kiro ga ami jurukwari pe a'ero.

¹⁸ Igwete ga nhi'íga mondoi ipypeve'ga pe:

—Agwa Simāo Pedro'ga ruvi?

—Agwa ko ga ruvi, ei ga ga pe.

¹⁹ A'ea ja Pedro'ga japyakai hepiagipyra rehe onga arimo oina. Igwete Tupana'ga ra'uva ei ga pe:

—Uhu kiro trêšve'ga nde reka, e'i.

²⁰ Here ejyva ga pyri a'ero, e'i. Eho tuhē ti ga ndupi ipojihuve'yma. A'ereki jihi amondouka ga nde pyri, e'i Pedro'ga pe.

²¹ A'ero Pedro'ga jyvi Cornélio'gahugwive'ga pyri javo ga pe.

—Jihi pe ji reka pejikovo, ei ga. Gara rehe pe nduri ji pyri a'ero? ei ga ga pe.

²² —Cornélio'ga ko ore mbuhuruka nde pyri soldados'ga nduvihava'ga, ei ga ga pe. Oko katu ko ga jipi. Tupana'ga rehe ga jikogi ga mboheteavo, ei ga. Judeus'ga nhaporemo e'i ga pe: “Pyry hete,” ei ga Pedro'ga pe. Tupana'gapyrive'ga yvagipeve'ga uhu ga pyri heaji'i, ei ga. Igwete ga ei Cornélio'ga pe: “Emondouka ti ga Pedro'ga reruruka ejipyri terehendu ti ganhi'íga,” ei Tupana'gapyrive'ga ga pe heaji'i, ei ga. Nurā ore ruri kiro nde pyri javo nde ve, ei ga Pedro'ga pe imombe'gwovo.

²³ A'ero Pedro'ga ga mbuhuri onga pype ga mongiavo ojipyri.

Ypyhajive Pedro'ga ei ga pe:

—Xaho kiro ga pyri Cesaréia pe a'ero, ei ga ga pe.

Igwete ga hoi. Jesus'gareheve'ga oho Pedro'ga ndupi no Jopepeve'ga.

²⁴ Ko'emame ga vahemi Cesaréia pe. Cornélio'ga ombojatyka pa gwe'yja'ga noğa gahā no – kiroki ga ga pavēi ojikoty'a. Garonga pe ga ndekoi Pedro'ga mboha'uva a'ero upa.

²⁵ Pedro'ga vahemame Cornélio'ga ga repenhani gweny'anduruga ga pyri tambohete ga javo novā.

²⁶ Emo Pedro'ga ga mopo'ã.

—Tanhimbohetei, ei ga. A'ereki jihu ko vvyakotyva'ea pe javijitehe, ei Pedro'ga ga pe.

²⁷ Onhi'igame ga pe Pedro'ga reki garonga pype ġajatyka repiaga.

²⁸ Igwete Pedro'ga ei ġa pe:

—Judeus'ġarũiva'ero ko pe peko novã. Pe atyvi ko ji reko judeuramo novã, ei ga. Pekwaha reki pe oreramonha'ea nhi'iga ore ve jipi tapehoi judeus'ġarũive'ġa pyri javo. “Tapejihe'ari tuhẽ ti ġa ndehe,” ei ahe, ei Pedro'ga. Emo Tupana'ga okwahavuka ji ve gweaporoġita a'ea rehe oji'i, ei ga ġa pe. “Ite'varuhu terei jara'ġa pe,” ei Tupana'ga ji ve oji'i, ei ga.

²⁹ Nurã ji ndapojihuvi jioa pe pyri pendeheve'ġa erame ji ve oji'i, ei ga. Kiro ji ei pe me a'ero: Gara rehe pe ji mbuhurukari kokoty a'ero? ei Pedro'ga ġa pe.

³⁰ Igwete Cornélio'ga ei ga pe:

—Tamombe'u ti nde ve a'ero, ei ga. Três kiro ji kiri ga jipiukarirẽ ji ve, ei ga. Ka'aru três horas rupi ji nhi'igi Tupana'ga pe avo nhironga pe oji'i. A'ero gapyrive'ga yvagipeve'ga jipiukari ji ve. Hendy'ja hete gapira, ei ga Pedro'ga pe.

³¹ “Cornélio,” ei ga ji ve, ei ga. “Tupana'ga ġwendu nenhi'iga. Gwepia ga neremi-mondoagwera imbatere'ÿve'ġa pe,” ei ga ji ve, ei Cornélio'ga Tupana'gapyrive'ga nhi'iga mombe'gwovo.

³² “Emondo ti ġa Jope pe a'ero Simão Pedro'ga reruruka ejipyri,” ei ga ji ve. “Mbiara pira apohara'ga ronga pe ga ruvi Simão'ga ronga pe. Ypiahua koty ko garonga ruvi,” ei ga, ei Cornélio'ga imombe'gwovo.

³³ Kotihĩ ji ġa mondoukari nde pyri a'ero, ei ga Pedro'ga pe. Pyry hete a'ero nde ruri avo. Igwete ore jatypkavavi kiro Tupana'ga rovai pyteri pe orokovo. Torohendu pa ti Tupana'ga remimombe'ua nde ve, ei ga Pedro'ga pe.

Pedrova'ea omombe'u Jesus'ga Cornéliova'ea pe

³⁴ Igwete Pedro'ga ei Cornélio'ga pe:

—Kiroġwe ji ikwahahetei, ei ga. Judeus'ġa ndehe jate rui Tupana'ga reko. Oko pa ga judeus'ġarũive'ġa ndehe no. A'ereki ġa ojo'ja ga pe.

³⁵ Gagwryi pe nhaporemõ Tupana'ga oko ġa ndehe ġa jikogame ga rehe okokatuavo, ei Pedro'ga ġa pe.

³⁶ —Tupana'ga omoudouka onhi'iga israelitas'ġa pe ikwehe, ei ga. A'ereki Jesus Cristo'ga omanoro ġwaramõ Tupana'ga rerekokatuukari nhande ve. A'ereki Jesus'ga nhandepo-
jykaharetero oko, ei Pedro'ga ġa pe. Pekwaha pe a'ea, ei ga imombe'gwovo Cornélio'ġa pe.

³⁷ João Batistava'ea e'i na'ẽ ġa pe: “Peko ti Tupana'ga nhi'iga rupi,” ei ahe, ei ga. Ga ndekorame hupi ahe ġa mobatizai ikwehe, ei Pedro'ga ġa pe. Aerẽ ga Jesus'ga mombe'ui Galiléiapeve'ġa gwryi pe na'ẽ. A'ero Judéiapeve'ġa gwryi pe nhaporemõ ġa ga mombe'umbe'ui, ei ga ġa pe. Pekwaha pe Jesus'ga mombe'ua jipi.

³⁸ Pekwaha pe Jesus'ga reaporoġita no Nazarépeve'ġa reaporoġita, ei ga. A'ereki Tupana'ga opojoykauka ga gwa'uva pe ga mbopopoaka ikwehe. Nurã Jesus'ga rekokatukatui ogwovo gapyteri pe, ei ga. Diabo'ga pojoykaramẽ Jesus'ga ga pe'ai ġa hugwi. A'ereki Tupana'ga Jesus'ga poko ga rerekovo, ei Pedro'ga ġa pe.

³⁹ —Orohepia pa ore Jesus'ga reaporoġita Jerusalém me Israelpeve'ġa gwryi pe nhaporemõ. Igwete ore imombe'ui orerembiepiagawera no, ei ga. Ojuka reki ġa Jesus'ga kutuga ga mo'ama yva rehe.

⁴⁰ Emo mokõi ġa kirirẽ Tupana'ga ga mbogwera ga repiuka orerovaki, ei ga.

⁴¹ Jara'ġa pe – kiroki ġa ndojikogĩ ga rehe – ġa pe ga ndohepiukari ga, ei ga. Ore ve jate ga gwepiuka. A'ereki Tupana'ga ore mo'ẽ jipe tomombe'u ti ġa Jesus'ga javo. Igwete ore i'ui mbatera ga pavẽi ga kwervirẽ, ei ga Cornélio'ga pe imombe'gwovo.

⁴² —Jesus'ga e'i ore ve ikwehe: “Jihu po ti a'e ġandeaporoġita pe mbapava koty nehẽ omanove'ġa okojive'ġa no,” ei ga. “A'ereki Tupana'ga e'i ji ve a'ea rehe hako,” ei Jesus'ga, ei ga. “Ji mombe'umbe'u ti ojipe'ġa pe a'ero nehẽ,” ei ga ore ve ikwehe, ei Pedro'ga ġa pe.

⁴³ —Jesus'ga jitehe Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea nhaporemõ omombe'u nhoġwenonde ga kwatija po raka'e, ei Pedro'ga. Igwete ahe ei: “Ga jikogame ga rehe po ti Tupana'ga imombori gandekote'varuhua ġa hugwi nehẽ ga manoro ġwaramõ ġa ndepya nehẽ,” ei ahe Jesus'ga mombe'gwovo po raka'e, ei ga Cornélio'ga pe imombe'gwovo.

Tupana'ga ra'uva uhu Cornéliova'ea pyri

⁴⁴ Pedro'ga nhi'igame ġa pe Tupana'ga ra'uva ruri ġa pyri nhaporemõ ġa pojoykavo – kiroki ġa ġwendu Jesus'ga mombe'ua.

⁴⁵⁻⁴⁶ Kiro ġanhi'iga aherembikwahave'ÿva'ea a'ero. Igwete ġa Tupana'ga mboheteheitei upa. Henduvame ġanhi'iga judeus'ġa nhimomby'ai a'ero – kiroki ġa uhu Pedro'ga rupi Jesus'gareheve'ġa.

—Iiii! Judeus'garūive'ga pyri vehevi Tupana'ga omondo gwa'uva ga pojkavouka no! ei ga ojuhupe.

Igwete Pedro'ga ei ga pe:

⁴⁷—Nhande pyri na'ē ko Tupana'ga ra'uva uhu ikwehe. Kiro gara'uva ruri ga pyri na jitehe no, ei Pedro'ga. Timobatiza ti ga yhya pyvō a'ero, ei ga ga pe.

⁴⁸ A'ero Pedro'ga ga mobatizaukari ga ndekoro gwaramo Jesus Cristo'gareheve'a'ero. Igwete ga ei Pedro'ga pe:

—Pepytaahi'vi ti ore pyri.

A'ero ga pytai ga pyri upa.

11

Pedrova'ea omombe'u pa Jerusalémmeva'ea pe

¹ Aerē ojipe'ga ga mombe'ui javo Judéiapeve'ga gwyri pe.

—Judeus'garūive'ga gwendu katu kiro Tupana'ga nhi'iga no, ei ga ga mombe'gwovo.

Jesus'ga moirūhara'ga pe ga imombe'ui jara'ga pe no Jesus'gareheve'ga pe.

² Aerē Pedro'ga jivyri ua Jerusalém me. A'ero judeus'ga nhi'igayvari ga pe Jesus'gareheve'ga.

³—Maranuhū nde houhui judeus'garūive'ga pyri i'gwovo ga pavēi? ei ga ga pe. Judeus'ga ndojihe'ari te ga ndehe, ei ga Pedro'ga pe.

⁴ Igwete Pedro'ga ei ga pe.

—Tamombe'u pa ti kiro pe me.

⁵ Jihi ko ako na'ē Jope pe nhinhi'iga Tupana'ga pe ikwehe, ei ga. A'ero ji hepiagi yvagipeva'ea. A'ereki Tupana'ga gwepiuka ji ve hyrua tapy'ynhapira'javuhuva'ea, ei ga ga pe. Yvaga hugwi ijyvi ua. Quatro ko ipyhykava imbojyhava. Igwete ijyvi ua opiga ji ypyvo, ei ga.

⁶ Hepiakaturame ji hepiagi ipype ipyva'ea onharōva'ea hyryryva'ea. Ipepova'ea ji ahepia no, ei ga.

⁷ Igwete ji henduvi Tupana'ga nhi'iga jijive. “Pedro,” ei ga. “Here ijukavo i'gwovo,” ei ga ji ve, ei ga.

⁸ “Avi ahā,” a'e ji. “Mbatete'varuhua ndokiangavi jijuru pe,” a'e ji ga pe.

⁹ Emo ga ea'javi ji ve yvaga hugwi: “Jihi a'e pyry jupe. Ite'varuhu terei jupe a'ero,” ei ga ji ve, ei Pedro'ga.

¹⁰ Três vezes ga ea'jaa'javi hepiuka ji ve. Kirē hyrua jivyra'javi ogwovo yvagi pe jitehe ikwehe, ei ga imombe'gwovo ga pe.

¹¹—Nanime trêsve'ga nduri ji pyri onga pe – peropeaju. Cornélio'ga ombuhuruka ga ji pyri Cesaréia hugwi ikwehe, ei ga.

¹² Igwete Tupana'ga ra'uva ei ji ve: “Eho tuhē ti ga ndupi ipojihuve'yma,” e'i ji ve, ei ga. Agwa'ga ji aroho ji rupi a'ero Jope hugwi ikwehe. Seis ko ga Jesus'gareheve'ga, ei Pedro'ga ga pe. Aerē ore vahemi Cornélio'ga ronga pe a'ero.

¹³ Igwete ga imombe'ui ore ve: “Tupana'gapyrive'ga uhu ji pyri o'ama nhironga pe oji'i,” ei Cornélio'ga, ei ga. “Igwete ga ei ji ve: ‘Emondouka ti ga Jope pe Simão Pedro'ga reruruka ejipyri,’ ei Tupana'gapyrive'ga ji ve,” ei ga.

¹⁴ “‘Garemimombe'ua rendukaturō gwaramo po ti pe hoi yvagi pe a'ero nehē nerongapeve'ga pavēi nehē no,’ ei Tupana'gapyrive'ga ji ve,” ei Cornélio'ga.

Pedro'ga omombe'u pa Cornélio'ga nhi'igagwera ojive. Igwete Pedro'ga ei ga pe no:

¹⁵—A'erogwe ji Jesus'ga mombe'ui ga pe. A'ero Tupana'ga ra'uva ruripei ga pyri ga pojkavo, ei Pedro'ga. Pehepia ko gara'uva ruri nhande pyri ikwehe. Akoja javijitehe kiro turi ga pyri nohō, ei ga ga pe.

¹⁶ A'ea rupi ji ikwahava'javi reki Jesus'ga nhi'igagwera, ei Pedro'ga. A'ereki ga e'i ikwehe: “João Batista'ga oko ga pavēi ga mobatizavo yhya pyvō. Emo po ti Tupana'ga oko pe pavēi nehē imondouvouka gwa'uva pe pyri pe pojkauka nehē,” ei Jesus'ga ikwehe, ei ga.

¹⁷ Tupana'ga ombuhuruka gwa'uva nhande ve nhande jikogame nhandepojykharete'ga rehe Jesus Cristo'ga rehe. A'ea jitehe ga omondo kiro judeus'garūive'ga pe nohō, ei ga. Tupana'ga imondopotarame ga pe ji namovahī ga a'ero, ei Pedro'ga ga pe.

¹⁸ Henduvame Pedro'ga nhi'iga ga ndogwayvara'javi ga a'ero. Igwete ga Tupana'ga mbohetei pyry hete ga javo.

—Judeus'garūive'ga vehevi Tupana'ga ombopohiruka gandekote'varuhua hugwi ga mboheporogitapyahuavo, ei ga ogwovo.

Antioquiapeva'ea ojiko Jesus'ga rehe

¹⁹ Estêvão'ea jukarame judeus'ga ojigwarajuhu Jesus'gareheve'ga ndehe. Nurā Jesus'gareheve'ga kwaki'oki'oi a'ero ga hugwi ogwovo. Jara'ga oho Feníciave'ga gwyri pe.

Jara'ga oho ypa'ouhũ me Chipre pe okovo. Jara'ga oho cidade de Antioquia pe. A'ero ga Jesus'ga mombe'umbe'ui ga pe. Judeus'ga pe jate reki ga Jesus'ga mombe'ui.

²⁰ Emo jara'ga Chiprepeve'ga cidade de Cirenepeve'ga pavêi ohorame Antioquia pe Jesus'ga mombe'umbe'ui judeus'garũve'ga pe.

²¹ Tupana'ga ga moirũ ga nderekovo. A'ero Antioquiaveve'ga hendukatui ganhi'iga. Igwete he'yjuhuve'ga jikogi opojykaharete'ga rehe Jesus'ga rehe onhimongyavo.

²² Aerê ojipe'ga hoi Jerusalém me ga mombe'gwovo Jesus'gareheve'ga pe.

–Antioquiaveve'ga ojiko Jesus'ga rehe kiro, ei ga ga pe.

Henduvame ga Barnabé'ga mondoi ga pyri a'ero Antioquia pe.

²³ Igwete ga hoi ga ndepiaga.

–Tupana'ga omombyry tuhê pe me, ei ga ga pe.

Igwete Barnabé'ga roryvamo a'ea rehe. Igwete ga ga mbojikohetei Jesus'ga rehe.

–Pejikopave'yimi Jesus'ga rehe penhimimbotarimo, ei ga ga pe.

²⁴ A'ereki Barnabé'ga ko pyri hete. Tupana'ga ra'uva ga pojyka hete ga rerekokatuavo. Ojiko hete ga Jesus'ga rehe. Igwete ga ga mbojikojikogi ga rehe no. He'yjuhuve'ga kiro ojiko nhandepojykaharete'ga rehe onhimongyavo.

²⁵ Aerê Barnabé'ga hoi cidade de Tarso pe Saulo'ga reka.

²⁶ Ga repiagame ga ga reruri Antioquia pe. Ojipeji kwara ga nduvame pevo. A'evo jitehe ga Jesus'gareheve'ga nderojatykatykai jipi he'yjuhuve'ga mbo'eavo. Antioquia pe na'ê ga ono Cristo'gareheve'ga ga ndehe – kiroki ga ojiko Jesus'ga rehe.

²⁷ A'ea rupi ga pyri Ágabo'ga nduri Jerusalém hugwi – kiroki ga omombe'u Tupana'ga nhi'iga aerêjiva'ea no. Igwete ga nduri Jesus'gareheve'ga pyteri pe.

²⁸ Igwete Ágabo'ga ami javo ga pe. A'ereki Tupana'ga ra'uva ga mbo'e. A'ero ga ami javo Antioquiaveve'ga pe ga momoranduva.

–Aerê po ti ipapavi nhaneremityma nhandegwyriveve'ea nhaporemo nehê, ei ga.

A'ea Ágabo'ga imombe'ui ga pe. Aerê na tuhê ihoi ganhi'iga rupi ikwehe. Opa pa mbatera Cláudio'ga rekorame nhanderuvihavuhuro ikwehe.

²⁹⁻³⁰ Nahã Ágabo'ga imombe'unhoŋwenondei Jesus'gareheve'ga pe. A'ero ga ei ojohupe:

–Timondo ti itambere'ia nhaneirũ'ga pokoga Judéia pe a'ero, ei ga.

A'ero ga imondomondo. Kiroki ga he'yi gwereko – he'yi ga omondo. Kiroki ga mokonhete gwereko – mokonhete'i ga omondo. Igwete ga imondo Barnabé'ga pe togweroho ti ga Judéiaveve'ga gwyripeve'ga pe javo. Aerê Barnabé'ga herohoi Judéia pe Saulo'ga pavêi imondovo Jesus'gareheve'ga ndepiakatuhara'ga pe.

12

Koji'i ahe ojigwarai Jesus'gareheve'ea rehe

¹ A'ea rupi ko Herodesva'ea rekoji judeus'ga gwyri pe huvihavuhuro. Igwete ahe jigwarai Jesus'gareheve'ga pyteriaveve'ga ndehe.

² Igwete Tiagova'ea – kiroki João'ga reki'yrava'ea – Herodesva'ea ahe akamomborukari itakyhea'javuhuva'ea pyvõ.

³⁻⁴ Ikwahavame judeus'ga mbohoryvukara ahejuka rehe, Herodesva'ea Pedro'ga pyhygukari no. Igwete ahe Pedro'ga mondoukari ga mongiavouka cadeia pype. Ahe ga mondoukari soldados'ga po pe dezesseisve'ga pe tohemyme ti ga javo. Quatrove'ga gwepia na'ê ga. Kirê ojipe'ga quatrove'ga py'rovo. Quatro vezes ga jopy'rupy'rui ga repiaga ara rupi pyytunimo no. Nahã Herodesva'ea ga mondoukari soldados'ga po pe tapemohemukari ti Pedro'ga javo. A'ea rupi judeus'ga japo toryva pão ndovuriva'ea i'gwovo. Igwete Herodesva'ea ei ovytyeri pe: “Na judeus'ga i'upavi na'ê Páscoa rupiara,” ei ahe. “Aerê po ti ji Pedro'ga mbuhurukari imbojambobaruka garekote'varuhua ga rehe gandovaki hete nehê. A'ero po ti ji ga jukaukari nehê,” ei Herodesva'ea ovytyeri pe novia.

⁵ Igwete ahe Pedro'ga mombtyai cadeia pype. Emo Jesus'gareheve'ga onhi'inhĩi hete Tupana'ga pe emohemuka ti Pedro'ga cadeia hugwi javo.

Pedrova'ea ohê cadeia hugwi

⁶ Aerê Herodesva'ea ei ovytyeri pe: “Ko'emame po ti ji Pedro'ga mbuhurukari gandovaki nehê,” ei ahe novia. Ypytunimo Pedro'ga kiri soldados'ga pyteri pe mokonha'ga pyteri pe. Soldados'ga opokwa memei ga ojipe itanhuramuhũa pyvõ ga rerekovo. Ojipe'ga opojyka hovapytymbava o'ama hepiaga. Igwete Pedro'ga kiri upa.

⁷ Kotihĩ Tupana'gapyryve'ga ukwahavamo o'ama Pedro'ga pyri yvagipeve'ga. Hendy'ja hete cadeia pype a'ero. Igwete ga pokogi Pedro'ga jati'yva rehe toma'ê ga javo.

–Haite! Here evya, ei ga javo Pedro'ga pe.

A'ero itanhuramuhũa ihiri Pedro'ga poa hugwi.

⁸ Igwete Tupana'gapyrive'ga ei ga pe:

—Embogwa eku'avvira. Emongi epyruhua nohō, ei ga javo ga pe.

Igwete Pedro'ga imongi a'ero.

—I'arimova'ea emongi ejoa ji reviri, ei ga ga pe.

⁹ Igwete Pedro'ga hoi ga reviri ogwovo. Ndogweroviari reki ga Tupana'gapyrive'ga rembirohoa novia. “Jikiri pe ji ga repiagi,” ei ga novia.

¹⁰ Kiro ga kwavi soldados'ga pyvō. Kiro ga kwavi jara'ga pyvō no. Igwete ga vahemi jupihai pe jurukwara pyri. A'ea rupi ko ahe oho cidade pe. Hovapytymbava ko ferrova'ea. Kiro ga vahemi ipyri. Igwete a'ea nhovapytymba'vogi ga pe. Igwete ga ēi cadeia hugwi a'ero ogwovo cidade rapea rupi onga pyvō okwava. Kotihī Tupana'gapyrive'ga hoi ga hugwi ga reja.

¹¹ Kiro Pedro'ga ikwahavi a'ero. “A'iti tuhē reki!” ei ga. “Tupana'gapyrive'ga ji rerohoi tuhē cadeia hugwi. Jipojykaharete'ga ombuhuruka ga ji pyri,” ei ga. “A'ero ga ji mbopiro'yukari Herodes'ga popoakara hugwi judeus'ga ndeaporo'gitate'varuhua hugwi no,” ei Pedro'ga ovyvteri pe.

¹² Ojapyakarē a'ea rehe kiro ga hoi Mariahēa ronga pe João Marcos'ga yhēa ronga pe. Igwete ga vahemi onga jupihai pe. A'ea ja Jesus'gareheve'ga jatykapavi onga pe onhimongyavo onhi'inhi'iga Tupana'ga pe.

—Emohemuka ti Pedro'ga cadeia hugwi, e'ie'i ga ga pe.

A'ereki ga ndokwahavi ve Pedro'ga hemagwera jugwi.

¹³ Igwete Pedro'ga vahemi onga jupihai pe okwaokwa hovapytymbava rehe o'ama. A'ero kujahēa ruri henduva Rodehēa.

—Ma'ga pero okwa? ei hēa javo ga pe.

¹⁴ Pedro'ga nhi'igame hēa nhimombaragwahavi hehe. A'ero hēa nhani tamombe'u javo jara'ga pe. Emo hēa omoka'nhy reki hovapytymba'voga ga pe gworygworyva gwaramo ga rura rehe. Igwete hēa nhani javo.

—Pero Pedro'ga ami hovapytymbava pyri, ei hēa ga pe.

¹⁵ Ndogweroviarihu ga hēanhi'iga.

—Ere'eteheuhu nde, ei ga hēa pe.

—Avi ahā, ei hēa. Ki ga jitehe pero o'ā, e'ie'i hēa ga pe novia.

—Gara'uva po, ei ga a'ero.

¹⁶ Pedro'ga o'amete jiji hovapytymbava rehe okwaokwa. A'ero ga hoi hovapytymba'voga ga pe. Ga repiagame ga nhimomby'apavi a'ero upa.

¹⁷ Igwete ga reki onga pype ga pyri. A'ero ga nhipova'e'gi tapenhi'igi ti ji renduva javo. Igwete ga imombe'ui ga pe Tupana'ga remimohemukara cadeia hugwi.

—Peho ti imombe'gwovo nhimohemagwera Tiago'ga pe jara'ga pe no nhaneirū'ga pe, ei ga ga pe.

Igwete Pedro'ga hoi ga hugwi a'ero ogwovo.

¹⁸ Ko'egaturame soldados'ga ndekotehei Pedro'ga repiage'yma cadeia pype.

—Mahā Pedro'ga naerū? e'ie'i ga ojohupe novia.

¹⁹ Igwete Herodesva'ea ga rekarukari cadeia pype novia. Emo ga ndohepiagi ga. A'ero Herodesva'ea soldados'ga mbuhurukari ga monhi'iga ma rupi te ga hoi naerū javo ga pe. Emo ga ndokwahavi reki Pedro'ga hoagwera jugwi. Nurā Herodesva'ea soldados'ga jukaukari a'ero.

Aerē Herodesva'ea hoi judeus'ga gwyrā hugwi Judéia hugwi. Cidade de Cesaréia pe ahe hoi opytavo.

Herodesva'ea manoagwera

²⁰ Herodesva'ea omondmondouka mbatera ogwyrā hugwi cidadespeve'ga pe jipi Tiropeve'ga pe Sidommeve'ga pe no. Aerē ahe nhimboahiahivi reki ga pe. Nurā ga ei ojohupe:

—Timonhyrō ti Herodes'ga kiro. Nhande ga monhyrōe'ymame po ti ga nombuhurukara'javi mbatera nhande ve nehē, ei ga ojohupe.

Nurā ga jogwerohoi na'ē Herodesva'ea moirūhara'ga pyri Blasto'ga pyri onhi'igatuavo ga pe tovavagahi ti ga nhande rehe javo. Aerē ga jogwerohoi Herodesva'ea pyri.

—Xajogwereko katu ti, ei ga Herodesva'ea pe.

²¹ Igwete ahe ei:

—Ojipe'ia rupi po ti ji nhi'igi pe me nehē, ei ahe ga pe.

—Kwa, ei ga ogwovo.

A'ea rupi katu Herodesva'ea jigwagi opikatua mongiavo ganduvihavuhuro. Igwete ahe hoi gapyteri pe ojiupia oina gwendava rehe. A'ero ahe nhi'inhi'igi ga pe.

²² Henduvame ahenhi'iga ga javo.

—Herodes'ga ko yvagipeve'ga. Yvyakotyve'ga rūi ko koro, e'i tehe ġa ahe ve.

²³ Herodesva'ea nomombigi reki ġanhi'tehea ojihe. Nomboheteukari ahe ġa pe Tupanete'ga. Nurā nanime Tupana'gapyrive'ga ruri ahe pyri yvaga hugwi ahe moheō'aruka. A'ero hevo'ia ihu'uu'upavi aherevega. Kirē ahe manoi upa.

²⁴ Igwaigwavete Jesus'gareheve'ga imombe'ui Tupana'ga nhi'ġa imonhimoanhana. Igwaigwavete ojipe'ga hendukatui a'ero onhimongyavo.

²⁵ Barnabé'ga gweroho itambere'ia Jesus'gareheve'ga ndepiakatuhabara'ġa pe Jerusalém me Saulo'ga pavēi. Imondopavirē Barnabé'ġa jivyri Antioquia pe a'ero. Gweru ġa João Marcos'ga ojupi.

13

Ahe omo'ē Barnabéva'ea Saulova'ea no

¹ Kiro Antioquia pe oko Jesus'gareheve'ga pyteri pe ġambo'ehara'ġa Tupana'ga nhi'ġa momba'uhara'ġa no. Ga ko Barnabé'ga; Simão'ga – kiroki ga ipiryvytunuhūve'ga; Lúcio'ga – kiroki ga Cirenepeve'ga; Saulo'ga; Manaém'ga – ga ko onhimomboaka gubernadoraġwama'ga pavēi Herodes'ga pavēi.

² Igwete ġa Tupana'ga mboheteheitei. Xanhi'ī Tupana'ga pe javo ġa ndo'ui mbatera ojogwerekovo. A'ea rupi ko Tupana'ga ra'uva ei ġa pe:

—Pemo'ē kirogwe Barnabé'ga Saulo'ga no toporavyky ti ġa ji ve Jesus'ga momba'gwovo, e'i ġa pe. A'ereki ji a'e nhigwenonde ġahā po ti oporavyky ji ve javo, e'i ġa pe.

³ A'ero ġa nhi'ġi Tupana'ga pe i'ue'yma. Kirē ġa pokogi Barnabé'ga ndehe pejogweroho ti Jesus'ga momba'gwovo a'ero javo. A'ero ġa ġa mondoukari ojihugwi.

Barnabéva'ea oho Chipre pe Saulova'ea pavēi

⁴⁻⁵ A'ero ġa jogwerohoi Barnabé'ga Saulo'ga pavēi. A'ereki Tupana'ga ra'uva omondouka ġa. João Marcos'ga oho ġa ndupi no ġamoirūharamo. Igwete ġa hoi cidade de Selēucia pe. Pevo ġa avi itayharuhua pype ogwovo ypa'ouhū me Chipre pe. Pevo ġa jari upa cidade de Salamina pe. Igwete ġa hoġahoi judeus'ġa jatykahai pe imomba'gwovo Tupana'ga nhi'ġa pevove'ga pe.

⁶⁻⁸ Aerē ġa hoi ypa'ouhūa rupi ogwovo cidade de Pafos pe. Pevo ġa judeu'ga repiagi Barjesus'ga. Ojipe'ġa nhi'ġimo garera Elimas. Ipaji ko ga huvihava'gareheva'ero.

—Tupana'ga nhi'ġa momba'uharamo ko ji rekoi, ei Elimas'ga ġa pe jipi o'mbero.

Igwete Barnabé'ġa ga repiagi pevo. Igwete Elimas'ga ruvihava'ga Barnabé'ga mbuhurukari ojipyri Sérgio Paulo'ga – kiroki ga pevove'ga gubernadora'ga. Okwaha hete ga mbatera Sérgio Paulo'ga. Tahendu ti Tupana'ga nhi'ġa javo ga Barnabé'ga mbuhurukari ojipyri. Emo Barnabé'ga horame ga pyri Elimas'ga ġa movahī tonhi'ġyme ġa ga pe javo. “Tojikogyme ti jiruvihava'ga Jesus'ga rehe,” ei Elimas'ga ipajive'ga.

⁹ Igwete Saulo'ga – ojipea ko garera Paulo – Tupana'ga ra'uva ga pojyka hete. A'ero ga Elimas'ga repiahetei javo ga pe.

¹⁰ —Netiruahū hete nde Diabo'ga ja! ei ga ga pe. Pyryheteva'ea nde eremovahiuhū. Nde eremoandyandi paravuhu ekovo, ei ga ga pe. Nane'ymi nde Tupana'ga nhi'ġaatyviva'ea momba'ui! ei Paulo'ga ga pe.

¹¹ Nurā po ti Tupana'ga nde movahiuhūi kiro nehē. Nanderehaahi'vi ti nde kiro hepiage'yma kwara nehē, ei ga Elimas'ga pe.

Kotihī turi pyptunahiva Elimas'ga pe ga mbohehae'yma. Igwete ga rekoreko'ihui ogwovo.

—Pejijo ji popyhya ji rerogwovo, e'ie'i ġa ga pe.

¹² Hepiagirē Elimas'ga rehae'yma Sérgio Paulo'ga jikogi Jesus'ga rehe. A'ereki ga onhimomb'y a nhandepojykaharete'ga momba'ua rehe.

Paulova'ea oho Antioquia pe

¹³ Aerē Paulo'ga avi itayharuhua pype ogwovo Pafos hugwi. A'ero ġa hoi Panfiliavepe'ġa gwyrri pe ogwovo cidade de Perge pe. A'ea rupi João Marcos'ga hoi ġa hugwi ojivya Jerusalém me.

¹⁴ Aerē Paulo'ga hoi Perge hugwi pea rupi ogwovo. Aerē ġa vahemi cidade de Antioquia pe Pisidiavepe'ġa gwyrri yvyri pe. Judeus'ga poravykye'yma rupi sábadu rupi ġa hoi ġajatykahai pe. A'ero ġa apygi upa.

¹⁵ Igwete pevove'ga nhi'ġi aherembikwatijaragwera pe Moisésva'ea remimbo'eagwera pe. Kirē ġa nhi'ġi ojipea pe aherembikwatijara pe. A'ea Tupana'ga nhi'ġa momba'uharava'ea okwatija hako. Aerē huvihava'ga ġajatykahava pype ġa imondoukari onhi'ġa Paulo'ga pe.

—Pe ko orere'yjamo peko israelitasramo, ei ġa ġa pe. Pe'epotaramo avove'ga pe ġa mogitavo pe'ji ti ġa pe a'ero, ei ġa Paulo'ga pe.

16 A'ero Paulo'ga po'ami onhipova'e'ga tapenhi'igi ti javo. Igwete ga ei:

—Israelitasramo pehendu nhinhi'iga pejiijupa, ei ga. Pehendu ti judeus'garüiva'ero no. A'ereki pe pejiko Tupana'ga rehe no. Pehendu katu ti, ei Paulo'ga ga pe.

17-20 Tamombe'u ti Tupana'ga pe me. Gaha rehe nhaneramonhava'ea ojiko hako. Tupana'ga omo'emo'e' ojive nhaneramonhava'ea hako. Aerë he'y'juhu hete quatrocentos e cinquenta Tupana'ga kwara mbo'ambo'ari, ei ga. A'ea rupi ga imobrymbiryvi ahe ve ahe ruvame hajiheva'ea gwyrri pe Egitopeva'ea gwyrri pe po rimba'e. Igwete ga ahe rerurukari pea hugwi opopoakarimo, ei ga ga pe. He'yi kwara rupi quarenta kwara rupi Tupana'ga nhimomiranami aherekote'varuhua pe ahe ruvame ongae'yi me, ei ga. Igwete ga seteva'ea apitipitiukari aheruvihavava'ea ahereheva'ea reheve Canaämeva'ea gwyrri pe. Ahe moka'nhymbavirë ga ima'ema'e'i ahewyruera imondomondovo nhaneramonhava'ea pe hako, ei Paulo'ga ga pe.

—Aerë Tupana'ga juizva'ea mongoi aheruvihavamo nhaneramonhava'ea pe ahe mbojopy'rupy'ruavo hako, ei Paulo'ga. Aerë ahe py'rovo Samuelva'ea ahe repiakatui Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea, ei ga.

21 Aerë nhaneramonhava'ea ruri javo Samuelva'ea pe: “Huvihavuhu'ga ore oropota agwamo toremondomondo ti ga nde py'rovo,” ei ahe Samuelva'ea pe hako, ei ga. Igwete Tupana'ga Saulva'ea mongoi aheruvihavuhuro a'ero. Saulva'ea ke Quisva'ea ra'yrava'ea Benjamimva'ea rymymino'va'ea, ei ga. Igwete Tupana'ga Saulva'ea mongokari aheruvihavuhuro he'yi kwara rupi quarenta kwara rupi, ei Paulo'ga ga pe.

22 —Aerë Tupana'ga ei: “Kiro ji Saul'ga pe'ai penduvihavuhua hugwi,” ei ga, ei ga. “Davi'ga Jessé'ga ra'yra'ga oko kiro penduvihavuhuro Saul'ga py'rovo,” ei ga. Daviva'ea mombe'gwovo Tupana'ga ei no: “Jipy'a ja hete ga Davi'ga. Gaha ti oko pa nhiremimbotarimova'ea rehe nehë,” ei Tupana'ga, ei Paulo'ga imombe'gwovo ga pe.

23 —Daviva'ea rymymino'ga reki Tupana'ga omongouka nhanderekote'varuhua momboharamo heikwehe, ei ga. A'ereki ymya Tupana'ga e'i nhandere'yjava'ea pe israelitasva'ea pe: “Aerë ti ji Davi'ga rymymino'ga mongokari pembopiro'yharamo nehë,” ei Tupana'ga, ei ga. Kiro Daviva'ea rymymino'ga tuhë Tupana'ga omongouka a'ero o'eagwera rupi katu. Ga ko Jesus'ga, ei Paulo'ga ga mombe'gwovo ga pe.

24 Jesus'ga rura renonde João Batistava'ea israelitas'ga mo'gitapavi jipi heikwehe, ei ga. “Perojijyi ti pejeaporo'gita pejipohia pejikote'varuhua hugwi,” ei ahe. “A'ero po ti ji pe mobatizai nehë,” ei João Batistava'ea, ei Paulo'ga.

25 Oporavykypavame Tupana'ga pe João Batistava'ea ei ga pe: “‘Ndehe ko Cristo,’ pe'ji po pe ti ve novia'.” Ji ko a'ea rüi,” ei João Batistava'ea ga pe, ei ga. “Emo po ti Cristo'ga uhu ji py'rovo nehë,” ei ahe, ei ga. “Ga ko huvihavuhu hete. Ji ki a'e te okoteheva'ea,” ei João Batistava'ea heikwehe, ei ga.

26 Igwete Paulo'ga ei ga pe no:

—Nhiirü, Abraäova'ea rymymino'ga pe ji ei. Judeus'garüiva'ea pe ji ei no. A'ereki pe pejiko Tupana'ga rehe, ei ga. Nhande ve Tupana'ga ombuhuruka onhi'iga Jesus'ga ko pembopiro'yharamo oko javo! ei Paulo'ga ga pe.

27 Jerusalémmeve'ga nonhimombaragwahavi a'ea rehe raikwehe. Ganduvihava'ga na jitehe no, ei ga. Onhi'igame aherembikwatijara pe sábadó nanani ga nonhimombaragwahavi reki Jesus'ga mombe'ua rehe, ei ga. Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea Jesus'ga mombe'ukatui reki ikwatija hako novia. Nahä ahe ei ikwatija hako: “Ojukauka po ti ga ga ereko te'varuhu nde javo,” ei ahe hako, ei ga. Jerusalémmeve'ga ahe nhi'ipo'ru reki ganduvihava'ga pavë. A'ereki ga e te'varuhu Jesus'ga pe ga jukauka, ei Paulo'ga ga pe.

28 Ga jukapotarame ga hekatehei garekote'varuhua hepiage'yama novia. A'erorame tehe ga ei reki Pilatos'ga pe: “Ejukauka tuhë ti ga,” ei ga ga pe, ei Paulo'ga.

29 Ahe omombe'u pa gajukaagwama ikwatijanho'gwenondeavo hako. Ga ahe nhi'ipo'ru pa reki ga jukavo, ei ga. Kirë ojipe'ga Jesus'ga ra'oa mbojyvi yva hugwi. Igwete ga gara'oa rerohoi itaruvihavuhua kwaruhua pype herokiavo inoga.

30 Emo Tupana'ga ga mbogwera reki gamanoa hugwi, ei Paulo'ga ga pe.

31 Kirë Jesus'ga jipiukaukari ga pe – kiroki ga oho Galiléia hugwi ga rupi ogwovo Jerusalém me gamanoa renonde. He'yi ga kiri ga repiagagwera rupi ga kweravirë. Gahä kiro ga mombe'umbe'u israelitas'ga pe a'ero, ei ga.

32 —Oro ore oromombe'u pyryheteva'ea pe me, ei Paulo'ga. Ymya Tupana'ga e'i nhaneramonhava'ea pe hako: “Nahä po ti ji ga mongokari nehë,” ei ga, ei ga.

33 Kiro na tuhë reki nhande ve aherymymino'ga pe. A'ereki o'eagwera rupi katu Tupana'ga Jesus'ga mongouka ga mbogwera gamanoa hugwi, ei Paulo'ga ga pe. A'ea jitehe ahe omombe'u ikwatija hako. Salmó dois aherembikwatijara rera, ei ga. Ahe omombe'u Tupana'ga nhi'iga Jesus'ga pe.
“Ndehe ko jira'yra.

Kirogwe ji nhimongoukari nderuvamo,” ei ga.

Aherembikwatijara omombe'u Tupana'ga nhi'iga, ei Paulo'ga ga pe.

³⁴ —Jesus'ga mbogwerava pe Tupana'ga ei no. Gamanoa'jave'yma pe ga ei no, ei ga. Igwete Tupana'ga ei:

“Amombyry po ti ji pe me nehē,” ei ga.

“Pryrheteve'a ei ji amombe'u Davi'ga pe hako a'itituhēva'ea.

A'ea po ti imombyryvagwama pe me nehē,” ei Tupana'ga Jesus'ga pe, ei ga.

³⁵ Iru'ia Daviva'ea okwatija imombe'gwovo onhi'iga Tupana'ga pe, ei Paulo'ga. Nahā ahe ei ga pe:

“Nde po ti neremonemahivukari ejiheve'ga pryrheteve'ga

ga manorame nehē,” ei ahe ikwatija hako, ei ga.

³⁶ —Daviva'ea nonhimombe'ui javo, ei Paulo'ga. A'ereki Daviva'ea opoko na'ē ojupiva'ea Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe okovo. Aerē ahe manoi. A'ero aheryjava'ea ahera'oa rerohoi inoga aheramonhava'ea ppyvo, ei ga. Kirē inemahivamo ahera'oa upa a'ero.

³⁷ Jesus'ga ra'oa ki a'e te ninemi, ei ga. A'ereki Tupana'ga ga mbogwera. Aerē Jesus'ga nomanoa'javi a'ero avuirama, ei Paulo'ga ga pe.

³⁸ —Nhiirū, pekwa'a ti a'ero, ei ga. Jesus'ga rehe ore imombe'ui pe me pendekote'varuhua mombora.

³⁹ Ga rehe pejikogame po ti pe piro'yro pejikote'varuhua hugwi, ei ga ga pe. Hendukaturame Moisés'va'ea remimbo'eagwera pe ndapepiro'yi pejikote'varuhua hugwi. Pejikogame jate Jesus'ga rehe po ti pe piro'yro jugwi nehē, ei Paulo'ga ga pe.

⁴⁰ Penhimboko'i ti a'ero tapepo'ruyme ti hahyva'ea nehē, ei ga. A'ereki nanongara pe ahe e'i hako - kiroki ahe omombe'u nhogwenonde aerēva'ea. Nahā ahe ei Tupana'ga nhi'iga mombe'gwovo hako:

⁴¹ “Pehendu ti, a'e ji pe me.

A'ereki pe pe'e te'varuhu nhinhi'iga pe,” ei ahe.

“Penhimomby'a ti penhimanomo nehē.

A'ereki ji a'apo ahemonhimomby'ava'ea kiro.

Po ti ga imombe'ui pe me nehē,

ndaperoviarihu po ti pe nehē,” ei ahe Tupana'ga nhi'iga imombe'gwovo hako, ei Paulo'ga ga pe.

⁴² Aerē Paulo'ga horame gajatykahava hugwi kiro ga nduri javo ga pe:

—Irūa rupi sábadu rupi pemombe'ua'ja ti ore ve nanongara jitehe nehē, ei ga ga pe.

—Kwa, ei Paulo'ga ga pe.

⁴³ Igwete judeus'ga hopavi a'ero ojatykahava hugwi. Igwete ga hoi Paulo'ga ndupi onhimongyavo ga pavēi - kiroki ga onhimongo judeusramo. A'ero Paulo'ga nhi'igi ga pe.

—Igwaiwavete ti pejiko Tupana'ga remimombyryva rehe, ei ga ga pe.

⁴⁴ Irūa rupi sábadu rupi cidadepeve'ga nhaporemogwerevi ga jatykai onhimongyavo.

—Torohendu ti Tupana'ga nhi'iga mombe'ua, ei ga.

⁴⁵ Emo judeus'ga onhimyrō hete Paulo'ga rehe hepiagame he'yjuhuvē'ga hoa ga pyri. Nurā Paulo'ga ga mbo'erame ga etehei ga pe.

—Mbehea ga omombe'uuhu, e'i tehe ga.

Igwete ga Paulo'ga mbotegwetei.

⁴⁶ Paulo'ga ndopojihuvi reki ga Barnabé'ga pavēi. Igwete Paulo'ga ei ga pe:

—Tupana'ga e'i: “Judeus'ga na'ē po gwendu nhinhi'iga hamo,” ei ga, ei ga ga pe. Nurā ore imombe'ui a'ea pe me na'ē novia. Emo pe ndaperoviapotari reki Tupana'ga nhi'iga, ei ga ga pe. Pe'ji po pe: “Ndapiryvi po ore hoi orojupa Tupana'ga pyrie'ymi nehē.” Pe'ji po pe a'ea. Nurā po ti ore hoi imombe'gwovo kiro judeus'garūive'ga pe a'ero nehē, ei Paulo'ga ga pe.

⁴⁷ A'ereki nahā orepojykaharete'ga ore mondouka javo ore ve:

“Oromongo ji nde israelitas'garūive'ga ndyapehava'java'ero

teremomytu'ē ti ga'akagi pe ikwahavuka ga pe nehē,” ei Tupana'ga.

“Gandekote'varuhua mombora po ti nde ikwahavukari vvyakotyve'ga pe nhaporemonehē,” ei ga, ei Paulo'ga.

⁴⁸ Israelitas'garūive'ga judeus'garūive'ga henduvame Paulo'ga nhi'iga ga ndoryndoryvamo a'ero. Igwete ga imbohetei Tupana'ga nhi'iga. A'ero ga jikogi Jesus'ga rehe - kiroki ga pe Tupana'ga e'i nhogwenonde gahā po ti oko ji pyrie'ymi nehē javo.

⁴⁹ Igwete ga imombe'umbe'ui nhandepojykaharete'ga nhi'iga imonhimoanhana gagwya rupi nhaporemogwera.

⁵⁰ Emo judeus'ga omomymomyi akwaimbae'ga huvihava'ga cidade pe. Judeus'ga omyomyi kunhangwera'ga no imbateve'ga - kiroki ga ojiko Tupana'ga rehe novia. Igwete

judeus'ga ga momymomyi ga mongote'varuhuavo Paulo'ga pe. A'ero ga Paulo'ga mondoahai ogwyrā hugwi'ga mondovo.

⁵¹ Ohorame Paulo'ga ihyvi opya otimbuguhua mondurunduruga jugwi. Nahā ga hep-iukari pevove'ga ndekote'varuhua ihyvame opya. Igwete Paulo'ga hoi cidade de Icônio pe Barnabé'ga pavēi.

⁵² Emo Antioquia pe Jesus'gareheve'ga horyory upa. Igwete Tupana'ga ra'uva ga pojykahetei okovo ga moiruamo.

14

Paulova'ea oho Icônio pe

¹ Na jitehe ga pe ga horame Icônio pe. Paulo'ga oho judeus'ga jatykahai pe Barnabé'ga pavēi. Pevo ga Jesus'ga mombe'umbe'ukatui ga pe. Nurā he'yjuhuve'ga jikogi Jesus'ga rehe judeus'ga judeus'garūive'ga pavēi.

² Emo judeus'ga – kiroki ga ndojikopotari Jesus'ga rehe – ga omomymomyi judeus'garūive'ga oko te'varuhu Paulo'ga javo ga pe. Ga nhi'igaykaro gwaramo judeus'garūive'ga nhimboahitehei Jesus'gareheve'ga pe a'ero onhimongyavo.

³ He'yi Paulo'ga kiri pevo. Ndopojihuvi reki ga ga nhandepojykaharete'ga mombe'gwovo pevove'ga pe.

–Jesus'ga omomybry hete nhande ve, ei ga ga mombe'gwovo jipi.

A'itituhēva'ea ganemimombe'ua. Nurā Jesus'ga japoukari ahemohimomby'ava'ea Paulo'ga pe. A'ereki Jesus'ga e'i: “A'ea repiagame po ti ga ei nehē: 'A'itituhēva'ea reki Jesus'ga remimombyryva mombe'ua',” ei ga.

⁴ Cidadepeve'ga ndeaporoğita ojoatyvi a'ero. He'yive'ga oho Jesus'ga moirūhara'ga nhi'iga rupi Paulo'ga nhi'iga rupi. Jara'ga oho judeus'ga nhi'iga rupi onhimongyavo.

⁵ Aerē judeus'ga judeus'garūive'ga monhi'igi upa. Gwuvihava'ga pavēi ga ei:

–Xajigwarai ti Paulo'ga ndehe ga apiapiavo nehē, ei ga ojohupe.

⁶ Igwete Paulo'ga ikwahavipei ganhimbohovajara ojihe. A'ero ga ka'nhyimī ga hugwi ogwovo cidade de Listra pe cidade de Derbe pe no Licaôniapeve'ga gwyrī pe. Ojipe'ga gwyrī pe ga hoi no – kiroki gagwyrā Licaônia atima.

⁷ Ohohorame ga pyryva'ea mombe'ui ga pe pevo Jesus'ga mombe'gwovo.

Paulova'ea oho Listra pe

⁸ Ga horame Listra pe Paulo'ga Jesus'ga mombe'ui pevove'ga pe. Igwete ga reni Paulo'ga nhi'iga renduva ipyka'nauhūve'ga. Tegwete gapo'āhava. A'ereki ga na tuhē o'a.

⁹ Kiro ga reni Paulo'ga nhi'iga renduva a'ero. Henduvame Jesus'ga mombe'ua ga ei ovytyteri pe: “Jesus'ga po ti ji mopo'ā a'ero naerū.” Paulo'ga gwepia katu ga ikwahava gareaporoğita.

¹⁰ Igwete ga eahyahi ga pe:

–Epo'ağatu, ei Paulo'ga ga pe.

Kiro ipyka'nauhūve'ga po'ami a'ero opoopoa ogwovo.

¹¹ Pevove'ga gwepia Paulo'ga ga mopo'agaturame. Nurā ga hapukapukai onhi'igimo. E'i tehe reki ga Paulo'ga mombe'gwovo.

–Yvagipeve'ga onhimongo vvyakotyva'ero ojyva nhande koty, e'i tehe ga ga pe.

Paulo'ga ndokwahavi reki ga etehea ojive. A'ereki hajihe pevove'ga nhi'iga.

¹² Igwete ga hapukapukai javo Paulo'ga pe: “Ga ko yvagipeve'ga aheremimbohete-hara'ga.” Barnabé'ga pe ga etehei: “Ga ko Júpiter'ga huvihavuhete'ga.” Paulo'ga pe ga etehei: “Ga ko Mercúrio'ga. A'ereki ga omombe'umbe'u mbatera,” ei ga.

¹³ Igwete ga Paulo'ga mboheteopari. A'ero mbatera kwava'ēhara'ga heruri yuranuhūa heno'ama gajatykahava pyri – a'ea pevo u cidade ypyvo. A'ereki a'ea pype ga ojatykatyka jipi Júpiter'ga mboheteavo. Kiro ikwava'ēhara'ga – gaha ojuka mbatera ikwava'ega Júpiter'ga pe jipi – kiro ga heruri jurukwara pyri yuranuhūa heno'ama imbojigwakava reheve ipoty'riva'ea reheve. A'ero ga ijukapotari pevove'ga pavēi ikwava'ega Jesus'ga moirūhara'ga pe Paulo'ga pe. A'ereki ga ga mbohete pota ga ko yvagipeve'ga javo tehe.

¹⁴ Ikwahavame Paulo'ga ndovy'ahetei okovo. Nurā ga imbotararagi opira tapenoği yvagipeve'ga ore rehe javo ga pe. Igwete ga nhami gapytyteri pe o'eahyhiva ga pe.

¹⁵ –Maranuhūrame pe ore mboheteuhui? Tupana'ga jate ti pembohete, ei Paulo'ga ga pe. A'ereki ore yvagipeva'ea rūi. Pe javijiteheva'ea ko ore, ei ga ga pe. Igwete ore ruri pyryva'ea imombe'gwovo pe me novīa taperojijyi ti pendeaporoğita javo. Pepohi ti Tupana'garūiva'ea hugwi, oro'e ore pe me, ei ga. Tupana'ga rehe jate ti pejiko agwamo omanoe'yve'ga rehe. A'ereki gaha oapo yvaga, vyva, ypiahua. Vvyakotyva'eareheva'ea ga oapo pa po rimba'e, ei ga pe.

¹⁶ Ymya Tupana'ga ei: “Na ġa ndekoi jate na'ē ġwemimbotarimova'ea rehe a'ero judeus'ġarūive'ġa,” ei ġa, ei ġa.

¹⁷ Emo Tupana'ga ġwepiuka ġweporogita pe me. A'ereki ga ombuhu pyryva'ea pe me jipi, ei ġa. Amana ga omongy pe me yvaga hugwi. Ombohoryory ga penemitymipyra l'ahava rupi, ei ġa. Mbatera ga ombuhuruka pe me pe'u jawo. A'ero ga pe mbohoryoryvi jipi, ei ġa ġa pe.

¹⁸ Paulo'ga nhi'iga renduvame vehevi ġa ikwava'embotari yuranuhūa Paulo'ga pe timbohete ġa jawo novīa. Emo Paulo'ga ndojukaukari reki ġa pe.

¹⁹ Aerē judeus'ġa nduri Listrapeve'ġa pyri. Antioquia hugwi ġa nduri Pisídiapeve'ġa gwyrā hugwi. Icónio hugwi ġa nduri no. Igwete ġa ei ġa pe:

—Imbe hete Paulo'ga pe me, e'i tehe ġa. Tiapiapi ġa, ei ġa.

Igwete ġa ġa mbopogwei Paulo'ga apiavo ga rerohyryryga cidade hugwi ga reja. “A'ereki ga omano,” ei ġa ojohupe novīa.

²⁰ Emo Jesus'ġareheve'ġa oatima ga o'ama. Kiro ga po'ami reki ojivya cidade pe ġa ndupi. Ko'emame Paulo'ga hoi cidade de Derbe pe Barnabé'ga pavēi.

Paulova'ea ojivy Antioquia pe

²¹ Igwete Paulo'ga imombe'ui pyryva'ea Jesus'ga mombe'gwovo Derbepeve'ga pe. A'ero ga he'yive'ga mbojikogukari Jesus'ga rehe ġa nderekovo. Aerē ġa jivyri Listra pe. Aerē ġa jivyri Icónio pe. Aerē ġa jivyri Antioquia pe Pisídiapeve'ġa gwyrā pe.

²² Ohoohorame Jesus'ġareheve'ġa pyri ġa ġa mbojikohetei Jesus'ga rehe. Igwete ġa ei ġa pe:

—Pejikoge'y mi ti Jesus'ga rehe, ei Paulo'ga. Ga rehe nhandejikoga ġwaramo po ti ojipe'ġa jigwarai nhande rehe nehē novīa, ei ġa. Penhimomirana ti jupe a'ero Tupana'ġareheva'ero. A'ereki na tuhē na'ē. Emo po ti aerē nhande hoi Tupana'ga pyri nhandejupa nehē, ei ġa ġa pe.

²³ Paulo'ga ombojoapiapi ojogwerogwovo Jesus'ġareheve'ġa pyri a'ero jawo ġa pe. Ohorame ġa pyri Paulo'ga ġapyteripeve'ġa mo'emo'ēi toko ti ġa Jesus'ġareheve'ġa ndepiakatuhara'ġa jawo. A'ero Paulo'ga nhi'igi Tupana'ga pe i'ue'y ma.

—Ereko katu ti ġa. A'ereki ġa ojiko nde rehe, ei ġa opojoykaharete'ga pe.

²⁴ Aerē Paulo'ga hoi Pisídiapeve'ġa gwyrā rupi. Aerē ġa hoi Panfíliapeve'ġa gwyrā pe.

²⁵ Cidade de Perge pe ġa hoi Jesus'ga mombe'gwovo ġa pe. Aerē ġa hoi cidade de Atália pe.

²⁶ Pevo ġa avi itayharuhua pype ogwovo. Igwete ġa jivyri Antioquia pe jitehe – kiroki Síriapeve'ġa gwyrípeva'ea – perope Jesus'ġareheve'ġa e'i ypy Tupana'ga pe: “Emombyry ti Paulo'ga pe ġa horame oporavykyavo nde ve,” e'i ypy ġa ga pe pevo ikwehe.

Oporavyky pa ġa Jesus'ga mombe'gwovo a'ero.

²⁷ Igwete ġa jivyri kiro pevo. Ovahemame ġa hoi Jesus'ġareheve'ġa nderojatykavo imombe'upava ġa pe ohoagwera.

—Nahanahā Tupana'ga nhimoirūukari ore ve ġa pokogauka jipi, ei ġa ġa pe. Tupana'ga ombojikoguka judeus'ġarūive'ġa Jesus'ga rehe kiro, ei Paulo'ga imombe'gwovo ġa pe.

²⁸ He'yjuhu ġa kiri pevo Jesus'ġareheve'ġa pyri a'ero.

15

Ojatyka ahe Jerusalém me

¹ Aerē ko ojipe'ġa nduri ogwyrā hugwi Judéia hugwi judeus'ġa. Antioquia pe ġa nduri Jesus'ġareheve'ġa pyri ġa mbo'eavo. Igwete ġa ei ġa pe:

—Moisésva'ea ahe mbo'e ymya hako, ei ġa. Nahā ahe ei akwaimba'eva'ea pe po raka'e: “Pekytiuka ti penhakwanhapira,” ei ahe, ei ġa. Nurā ore ei kiro pe me no: Po ti pe napehendukatui Moisésva'ea nhi'igagwera pejikytiukare'y ma, a'ero po ti pe ndapehoi Tupana'ga pyri yvagi pe nehē, e'i tehe ġa ġa pe.

² —Avi na rūi, ei Paulo'ga ġa pe Barnabé'ga pavēi.

A'ea rehe Paulo'ga judeus'ġa nhi'igayvahetei ja'javo ġa pe. Nurā pevove'ga ei ojohupe:

—Tikwaha katu ti a'ero. Timondo ti Paulo'ga Jerusalém me, ei ġa. Ojipe'ga ti toho ġa ndupi no. A'ero po ti ġa hoi Jesus'ga moirūhara'ġa pyri Jesus'ġareheve'ġa ndepiakatuhara'ġa pyri nehē henduva ġanhi'iga, ei ġa. A'ereki jara'ga e'i: “Ojikytiukare'y mame po ti judeus'ġarūive'ġa ndohoi yvagi pe Tupana'ga pyri avuirama nehē,” ei ġa, ei ġa. Tikwaha ti Jerusalémmeve'ġa nhi'iga a'ea rehe a'ero Paulo'ga ndurame imombe'gwovo nhande ve nehē, ei ġa ojohupe.

—Kwa, ei jara'ga.

³ A'ero Jesus'gareheve'ga Paulo'ga nderohoi pea rupi ga mondovouka. Igwete ga hoi Feniciapeve'ga gwyrā rupi. Samariapeve'ga gwyrā rupi ga hoi no. Ohorame ga hoi Jesus'gareheve'ga pyri. Igwete ga ei ga pe:

—Judeus'garūive'ga ojiko Jesus'ga rehe kiro nhande javijitehe, ei ga ga pe.

Gamombe'ua Jesus'gareheve'ga mbohorypavukari a'ero.

⁴ Aerē Paulo'ga vahemi Jerusalēm me. Igwete Jesus'gareheve'ga ndoryndoryvamo gandura rehe gwepiakatuhara'ga pavēi Jesus'ga moirūhara'ga pavēi. Igwete Paulo'ga imombe'upavi ga pe.

—Nahanahā Tupana'ga nhimoirūukari ore ve, ei ga. Nurā judeus'garūive'ga jikogi Jesus'ga rehe kiro a'ero, ei ga imombe'gwovo ga pe.

⁵ A'ero fariseus'ga po'ami gapyteri pe. Ga ko Jesus'gareheve'ga no. Igwete ga po'ami javo.

—Judeus'garūive'ga po ojikytiuka hamo Moisésva'ea remimbo'eagwera hendukatavavo hamo, ei ga. Pe'ji po pe ga pe a'ero hamo, ei ga jara'ga pe.

⁶ A'ero Jesus'ga moirūhara'ga jatykai Jesus'gareheve'ga ndepiakatuhara'ga pavēi upa.

—Marā po ti nhande ei a'ea pe naerū? ei ga javo ojohupe.

⁷ Kiro ga nhomonhi'inhi'Thetei a'ea rehe upa. Aerē Pedro'ga po'ami javo ga pe.

—Nhiirū, pekwha pe Tupana'ga nhi'igagwera ji ve ikwehe. Ji ko pepyteripeva'ea, ei Pedro'ga. Igwete Tupana'ga ei ji ve: “Ndehe ti emombe'u pyryva'ea judeus'garūive'ga pe Jesus'ga mombe'gwovo tohendu ti ga javo. A'ero po ti ga jikogi Jesus'ga rehe nehē,” e ko ga ji ve ikwehe, ei Pedro'ga ga pe. Igwete ji Jesus'ga mombe'ui ga pe.

⁸ Ga ji rendukaturame Tupana'ga ei: “Pyry hete gajikoga Jesus'ga rehe kiro judeus'garūive'ga,” ei ga. A'ereki ga okwaha pa ahereaporoğita okovo, ei Pedro'ga. Nurā ga imondoi gwa'uva ga pyri, ei Pedro'ga. Pehepia ko ga imbuhuri na'ē gwa'uva nhande ve ikwehe. Na jitehe kiro ga imondoi a'ea judeus'garūive'ga pe no, ei ga.

⁹ Tupana'ga pe ore judeusramo ojo'jajo'ja judeus'garūive'ga pavēi, ei ga. Omombo ga nhanderekote'varuhua nhande hugwi ikwehe. Na jitehe ga hugwi ga imombori gandekote'varuhua ga jikogame Jesus'ga rehe, ei Pedro'ga ga pe.

¹⁰ Maranuhūrame pe Tupana'ga mbokweraipotari kiro a'ero? ei ga. Pepotaruhu pe judeus'garūive'ga mbopiro'ye'yma Moisésva'ea remimbo'eagwera hugwi novia, ei ga ga pe. Nhaneramonhava'ea nohendukatupavi Moisésva'ea remimbo'eagwera raka'e. Nhande na jitehe nihendukatupavi a, ei ga. Maraname pe euhui judeus'garūive'ga pe naerū tohendu katu ti ga a'ea javo, ei ga ga pe.

¹¹ Nahā reki nhande ei: Jesus Cristo'ga remimombyryva gwaramo nhande ve Tupana'ga nhandereaporoğita mbopyahui. Na jitehe garemimombyryva gwaramo judeus'garūive'ga pe Tupana'ga gandeaporoğita mbopyahui no, ei Pedro'ga imombe'gwovo ga pe.

¹² A'ero ga nonhi'iga'javi onhimongyavo. Kiro Paulo'ga imombe'umbe'ui ga pe ohoagwera Barnabé'ga pavēi.

—Tupana'ga oapouka ore ve ahemonhimomby'ava'ea judeus'garūive'ga pyteri pe ikwehe, ei ga ga pe.

¹³ Paulo'ga imombe'upavirē kiro Tiago'ga ei ga pe no:

—Nhiirū, pejapyaka ti nhinhi'iga rehe, ei ga ga pe.

¹⁴ Simão Pedro'ga omombe'u pe me Tupana'ga agataruhua judeus'garūive'ga ndehe. Tupana'ga gwepiukarypy o'agataruhua ga ndehe he'yive'ga mo'emo'eamo ojiheva'ero, ei Tiago'ga ga pe.

¹⁵ Nanongara pe tuhē ko Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea ei hako, ei ga. Omombe'u ahe Tupana'ga nhi'iga ikwatija hako.

¹⁶ “Ymya ko Daviva'ea aheruvihavamo oko hako.

Aerē ahana'ja ahepy'rovova'ea,” ei Tupana'ga.

“Aerē ti ji jivyri nehē.

Jijivryra'javame po ti ji ga mbojatykaa'javi nehē ganduvihavamo nehē,” ei ga.

¹⁷ “Nahā po ti jara'ga nhaporemō judeus'garūive'ga ji rekari okovo ji rehe nehē

— kiroki ga ji amo'emo'ē jijiheva'ero,” ei Tupana'ga.

¹⁸ “Porō ji ei jitekovo.

Jihi akwahavuka nanongara ymya hako,” ei ga.

Nahā ahe omombe'u ikwatija Tupana'ga nhi'iga hako, ei Tiago'ga imombe'gwovo ga pe.

¹⁹ Igwete Tiago'ga ei no:

—Nurā jiji a'e pe me kiro: Xa'eyme ti ga pe: “Tojikytiuka ti ga.” Xa'eyme ti a'ea judeus'garūive'ga pe – kiroki ga gwerōjijyi gweaporoğita kiro ojikoga Tupana'ga rehe, ei ga.

²⁰ —Nahā tikwatija javo ga pe:

“Tape'ui ti gambatera ga ikwava'e'game ha'angava pe gwemimbohete'hara pe,” xa'e ga pe, ei ga.

“Taperekoi ojipe'ga nembireko'ga,” xa'e ga pe.

“Tape'ui mbiara hekoa ipore'ymame jugwi.

Hekoa tape'ui no.”

Nahā ti xa'e ga pe ikwatija nehē, ei Tiago'ga ga pe.

²¹ A'ereki nanongara rehe Moisésva'ea ombo'e ahe hako, ei ga. Sábado rupi judeus'ga hoi ojatykahai pe jipi imonhi'iga ikwatijara pe Moisésva'ea remimbo'eagwera pe. Cidades pe nhaporemo ga imombe'ui a'ea ymya hako. Kiromo jitehe no, ei Tiago'ga ga pe.

Okwatija ahe imondovouka judeus'garūiva'ea pe

²² Kiro Jesus'ga moirūhara'ga nhomonhi'imbavi Jesus'gareheve'ga ndepiakatuhara'ga pavēi jara'ga pavēi no Jesus'gareheve'ga. Igwete ga ei ojohupe:

—Timondo ti mokonha'ga Antioquia pe a'ero tomombe'u katu ti ga nhanenhi'iga ga pe, ei ga. Paulo'ga rupi po ti ga hoi Barnabé'ga rupi, ei ga.

—Kwa, ei jara'ga.

Igwete ga ga mo'ēi ojipytera hugwi. Huvihava'ga ga ga mo'ēi Silas'ga Judas'ga no. Ojipea ko Judas'ga rera Barsabās.

²³ Igwete Jesus'gareheve'ga ikwatijari imondovo Judas'ga pe togweroho ti ga javo. Nahā ga ikwatijari inoḡa:

“Kiro ore ikwatijari pe me. Jesus'ga moirūharamo orokwatija Jesus'gareheve'ga ndepiakatuhara'ga pavēi,” ei ga ikwatija.

“Pe ko judeus'garūiva'ero peko novīa. Emo nhande xanhomoirūri agwamo nhande-jikoga ḡwaramo Jesus'ga rehe,” ei ga. “Igwete pe nduvi Antioquia pe. Jararamo pe nduvi Sīriapeve'ga gwyrī pe Cilīciapeve'ga gwyrī pe no. Pe me nhaporemo ore ikwatijari imondovouka orenhi'iga a'ero,” ei ga ikwatija ga pe.

²⁴ “Orepyteripeve'ga oho pe pyri heikwehe. Omomyi ga pepy'a onhi'iteheavo pe me. Emo ore noromondoukari reki ga pe pyri. Ojiroho tehe ga heikwehe,” ei ga ikwatija ga pe.

²⁵ “Nurā ore jatykai oronhomonhi'iga orojupa. Igwete ore ei: “Timo'ē ti mokonha'ga mondovouka judeus'garūive'ga pyri Paulo'ga ndupi,'oro'e ore orojohupe,” ei ga. “Oroarō hete memei ore Paulo'ga Barnabé'ga no.

²⁶ Ndopojihuvi ga omanoa nhandepojykaharete'ga mombe'gwovo Jesus Cristo'ga mombe'gwovo jipi,” ei ga.

²⁷⁻²⁹ “Kiro ore mokonha'ga mo'ēi ga mondovo Paulo'ga ndupi a'ero. Judas'ga ore oromondo. Silas'ga oromondo no. Tomombe'u katu ti ga orenhi'iga pe me orerembikwatijara,” ei ga ikwatija ga pe.

“Kiro ore ei pe me a'ero: Tape'ui ḡambatera ga ikwava'eḡame ha'angava pe ḡwemimbobetehara pe. Hekoa tape'ui no. Mbiara tape'ui ga ipore'ymame hekoa jugwi. Taperekoi ojipe'ga nembireko'ga. A'ea pe jate oro'e ore ikwatija pe me. Ojipea pe ndoro'ei a'ero,” ei ga ga pe. “A'ereki pyri ore ve oro'ee'yma pe me. Pyri Tupana'ga ra'uva pe no,” ei ga. “Pehendu katu po pe orenhi'iga a'ero hamo.

Ki rupi a'ero.”

³⁰ Nahā ga ikwatijari judeus'garūive'ga pe inoḡa. Igwete ga imondoi ḡwembikwatijaragwera Judas'ga pe togweroho ti ga ga pe javo. A'ero Judas'ga herohoi pea rupi Antioquia pe. Ovahemame ga Jesus'gareheve'ga nderojatykai imondovo ikwatijara ga pe.

³¹ Igwete pevove'ga nhi'igi jupe. A'ero ga ndoryndoryvamo omogita repiaga.

³² Igwete Judas'ga nhi'inhi'igi ga pe Silas'ga pavēi ga moḡitavo no. A'ereki ga Tupana'ga nhi'iga mombe'uharamo tuhē oko no. Igwete ga Jesus'gareheve'ga mbójkohetei Jesus'ga rehe a'ero ga mbohoryva.

³³⁻³⁵ Opytaahi'vi Judas'ga pevo. Aerē ga ei Jesus'gareheve'ga pe:

—Kiro po ti ore jivyri Jesus'ga moirūhara'ga pyri a'ero. A'ereki ga ore mbuhuruka avo ikwehe.

—Pejivy ti a'ero ga pyri, ei ga ga pe.

Emo Paulo'ga opyta Antioquia pe okovo Barnabé'ga pavēi. He'yive'ga pavēi ga pevove'ga mbo'embo'ei imombe'gwovo Tupana'ga nhi'iga ga pe.

Paulova'ea onhomoja'o Barnabéva'ea pavēi

³⁶ Aerē Paulo'ga ei Barnabé'ga pe:

—Xajivyra'ja ti Jesus'gareheve'ga ndepiaga. Timbojoapiapi pa ti cidades nehē – perope nhande timombe'u ga pe nhandepojykaharete'ga nhi'iga ikwehe, ei Paulo'ga ga pe. Tihepia ti gajikoga Jesus'ga rehe aḡwamo, ei ga ga pe.

³⁷—Kwa, ei Barnabé'ga. Xahoa'ja ti ga ndepiaga. Tiroho ti João Marcos'ga nhandejupi, ei ga ga pe.

³⁸—Tirohoyme ti ga, ei Paulo'ga. Opohi ga nhande hugwi Panfíliapeve'ga gwyri pe ikwehe. A'ero ga ndohoa'javi nhande rupi Tupana'ga nhi'iga mombe'gwovo ikwehe, ei ga ga pe.

³⁹—Tiroho jate ti ga nhandejupi, ei Barnabé'ga ga pe.

Igwete ga nhomonhi'igayvahetei ga rehe. A'ero ga nhomboja'ogi ojohugwi ogwovo. Barnabé'ga gweroho João Marcos'ga ojupi ga rero'ava itayharuhua pype. Chiprepeve'ga gwyri pe ga hoi a'ero ogwovo.

⁴⁰ Paulo'ga ki a'e te gweroho Silas'ga ojupi ga rerogwovo. Ga horame Jesus'gareheve'ga ei ga pe:

—Tupana'ga ti tomomyry pe me pe nderekovo katu, ei ga Paulo'ga pe.

⁴¹ Igwete Paulo'ga hoi Síríapeve'ga gwyra rupi Cilíciapeve'ga gwyra rupi no. Igwete ga Jesus'gareheve'ga mbojikohetei Jesus Cristo'ga rehe.

16

Timóteova'ea oho Paulova'ea rupi

¹ Aerē Paulo'ga hoi cidade de Derbe pe Silas'ga pavēi. Aerē ga hoi cidade de Listra pe. Pevo Paulo'ga Timóteo'ga repiagi. Igwete ga ei taroho ti ga jijupi javo. Timóteo'ga ko Jesus'gareheve'a'ero oko. Gayhēa na jitehe no. Hēa ko judeuramo oko no. Gapo'ria ki a'e te judeu rūi.

²—Pyry hete ko Timóteo'ga, e'i pa Jesus'gareheve'ga ga pe Listrapeve'ga Icôniopeve'ga no.

³ Igwete Paulo'ga ei taroho ti ga javo.

—Xaho ti ji rupi ji moiruamo, ei ga Timóteo'ga pe.

—Aho ti nehē, ei Timóteo'ga ga pe.

Igwete Paulo'ga ikytiukari Timóteo'ga rakwanha pira garerohoa renonde. A'ereki pevo judeus'ga okwaha Timóteo'ga po'ria. Ahe ko judeu rūi. Nurā ko ahe ndokytiukari gwa'ra'ga gapita'ngia. “Nde jikytiukare'ymame po ti judeus'ga noarōi nehē,” ei Paulo'ga Timóteo'ga pe. Igwete Paulo'ga ga kytiukari na'ē a'ero ga rerogwovo ojupi.

⁴ Imbojoapiapirame cidades ga hoi Jesus'gareheve'ga pyri. Igwete ga imombe'umbe'ui ga pe Jerusalémmeve'ga nhi'igagwera.

—“Nahanahā ti peko,” ei Jesus'ga moirūhara'ga javo pe me Jesus'gareheve'ga ndepiakatuhara'ga pavēi, ei Paulo'ga imombe'gwovo ga pe. Pejapyaka katu ti ḡanhi'iga rehe a'ero, ei ga ga pe.

⁵ Nahā ko ga Jesus'gareheve'ga mbojikohetei Jesus'ga rehe a'ero. Igwaigwavete ko ojipe'ga jikogi ga rehe jipi.

Tupana'ga gwepiuka Macedôniapeva'ea Paulova'ea pe

⁶ Aerē Paulo'ga ei ojohupe novia:

—Xaho ti Ásiapeve'ga gwyri pe imombe'gwovo Tupana'ga nhi'iga ga pe, ei ga.

Emo Tupana'ga ra'uva nomondoukari ga pevo. Kiro ga hoi Frígiapeve'ga gwyra rupi a'ero Galáciapeve'ga gwyra rupi ogwovo.

⁷ Ga horame Mísiapeve'ga gwyra pyri Paulo'ga ei ojohupe:

—Xaho Bitíniapeve'ga gwyri pe kiro, ei ga novia.

Emo Jesus'ga ra'uva nomondoukari ga pevo.

⁸ Nurā ga hoi Mísiapeve'ga gwyra rupi ovahema cidade de Trôade pe.

⁹ Ypytunimo Paulo'ga Macedôniapeve'ga gwyripeve'ga repiagi okiri pe. Igwete ga nhi'igi Paulo'ga pe o'ama.

—Herejo tuhē oregwyri pe Macedônia pe ore pokoga, ei ga ga pe.

¹⁰ Kirē Paulo'ga imombe'ui gwembiepiaga ore ve. A'ero ore ei:

—Xaho ti Macedônia pe a'ero Jesus'ga mombe'gwovo pevove'ga pe. A'ereki Tupana'ga nhande mondo pota kiro ga pyri, oro'e ore orojohupe.

(Jihi Lucas aho ga ndupi no ikwehe.) Kotih'i ore imboavujikweri mbatera hero'ava itayharuhua pype herogwovo a'ero.

Lídiava'ea ojiko Jesus'ga rehe

¹¹ Igwete ore herohoi imoanhana Trôade hugwi. Igwete ore herohoi ypa'ouhūa rehei katu Samotrácia rehei katu. Ko'emame ore herohoi cidade de Neápolis pe.

¹² Pea hugwi ore hoi orokovo pea rupi Macedôniapeve'ga gwyri pe. A'ero ore vahemi cidade de Filipos pe. Filipos ko huvihavuhu pevo Macedôniapeve'ga gwyri pe. Cidade

de Romahugwive'ga ko pevo u Filipos pe onhimongyavo. A'ero ore vahemi Filipos pe. Mbohapyrete'i ore kiri pevo oropytavo.

¹³ Sábado rupi ore ei orojohupe:

—Xaho ti cidade hugwi yhya rembe'yi pe nhandejupa. Pevo po judeus'ga hoi jipi onhi'iga Tupana'ga pe, oro'e ore orojohupe.

A'ero ore hoi kunhangwera'ga nhimono'o'ga repiaga. A'ero ore apygi Jesus'ga mombe'gwovo ga pe.

¹⁴ Igwete Lídia'hēa henduvi orenhi'iga oina. Hēa ko cidade de Tiatirahugwiva'ero. Ipi'gwahūva'ea hēa oma'ema'ē jipi itambere'ia pyhyga. Ojiko hete hēa Tupana'ga rehe. Igwete hēa henduvi Paulo'ga nhi'iga. A'ero Tupana'ga imomytu'ēi hēa'aka'gi pe toko ti hēa Paulo'ga nhi'iga rupi javo.

¹⁵ Aerē ore hēa mobatizai a'ero. Ore hēarongapypeve'ga mobatizai no. Aerē hēa ei ore ve:

—Pekwaha pe kiro jijkoga nhandepojykaharete'ga rehe, ei hēa. Nurā pejijo tuhē nhironga pype pejipytavo, ei hēa ore ve.

A'ero ore hēa mbopogwei orogwovo hēaronga pe oropytavo.

Ahe omongi Paulova'ea cadeia pype

¹⁶ Ojipe'ia rupi ore ei orojohupe:

—Xahoa'ja ti pevo jitehe – perope ga oho onhi'iga Tupana'ga pe jipi.

Ore horame ojipe'hēa ore rovatī pea rupi. Anha'ga opojyka hēa. A'ea omonhi'ī hēa aerēva'ea imombe'gwovouka. Ojipe'ga he'yi omondo itambere'ia hēapojykahara'ga pe jipi tomombe'u ti hēa aerēva'ea ore ve javo.

¹⁷ Kiro hēa ore rovatī pea rupi. A'ero hēa ruri ore reviri. Paulo'ga reviri hēa ruri okovo ohapukapukaita.

—Agwa'ga ko oporavyky Tupana'ga pe. Gaha ko huvihavuhu hete jara'ga hohe pa, ei hēa. Nahā ga ei pe me: “Tupana'ga imomborame pendekote'varuhua po ti pe hoi ga pyri nehē,” ei ga imombe'gwovo, ei hēa ohapukaita.

A'ereki anha'ga opojyka hēa.

¹⁸ Kotihīhī hēa hapukai ore reviri ua. A'ero Paulo'ga kwera'jahivamo hēa rehe. Igwete ga pyryrymi javo anha'ga pe.

—Jesus Cristo'ga popoakarimo ji ei nde ve kiro: Epohi hēa hugwi, ei ga jupe.

Kotihī anha'ga pohiri hēa hugwi a'ero.

¹⁹ Ikwahavame anha'ga pohira hēapojykahara'ga ei ojohupe:

—Nombuhura'javi po ti ojipe'ga itambere'ia nhande ve nehē. A'ereki anha'ga opohiruhu hēa hugwi, ei ga. Ndokwahava'javi po ti hēa aerēva'ea imombe'gwovo nehē, ei ga ojohupe.

Igwete ga nhimboahivuhui Paulo'ga rehe Silas'ga rehe ga pyhyga ga nderohyryryga ga nderogwovo okari pe gwuvihava'ga pyri.

²⁰ Ga nderurame ga ei gwuvihava'ga pe:

—Agwa'ga ko judeusramo oko. Igwete ga porayvaruhuro nhandecidadepeve'ga momy-momyina upa, ei ga javo tehe ga pe.

²¹ A'ereki ga ombo'embo'e ga gwamomhava'ea nhi'igawera rehe, ei ga. Nhande reki Romahugwiva'ero xako ga atyvi. Nurā po nhande ndiakoi nanongara rupi hamo romanosramo, ei tehe ga ga pe.

²²⁻²³ Kiro pevove'ga nhimbohovajapavi Paulo'ga ndehe a'ero onhimongyavo. Igwete ganduvihava'ga imbotarararagukari Paulo'ga pirekyitauka ga hugwi. Igwete ga ga nupanupūkari yvyra pyvō ga momboruka cadeia pype ga mongiavo.

—Teremohemukari ti ga ga monguva ipype, ei ga guarda'ga pe.

²⁴ Henduvame ganhi'iga ga Paulo'ga mondoi ga mohina okia mbyteri pe te. Igwete ga gapya mombygi yva pyvō. Ono ga gapya yva kwa'ria rehe. A'ero ga ino'gi irūa yva gapya arimo imombyga.

²⁵ Ypyhaji katu Paulo'ga nhimby'yi onhi'iga Tupana'ga pe ga mboheteavo Silas'ga pavēi. Cadeiapypeve'ga ojapyaka upa ga nhimby'yirame.

²⁶ Kotihī yvyra imyimyī hete upa. A'ero cadeia gwyriva'ea imyimyimbavi no. Nanime hovapytymbava nhovapytymba'vopavi upa. Igwete itanhuramuhūa jikyipavi cadeiapypeve'ga hugwi.

²⁷ Igwete guarda'ga ma'ēi hepiaga hovapytymba'vogipyra. “O'emba ga ji hugwi ogwovo ra'e,” ei ga novīa. Nurā ga ipyhygi itakyhea'javuhuva'ea taji'juka a'ero javo.

²⁸ Emo Paulo'ga nhi'iga mondoahyi ga pe.

—Terejijukai, ei ga ga pe. A'ereki ore nhaporemō koro oroko, ei Paulo'ga ga pe.

²⁹ A'ero guarda'ga ei onhipavēive'ga pe:

—Eru yhyga ji ve, ei ga.

Igwete guarda'ga nhani ua ohyhyipava okyhyjiavo ġwaramo. Igwete ga renypy'andurugi Paulo'ga pyri pepyry hete pe javo.

³⁰ Aerē ga Paulo'ga nderohoi pea hugwi. Igwete ga ei ġa pe:

—Marā po ti ji imomborukari jirekote'varuhua ji hugwi nehē? Marā po ti ji hoi Tupana'ga pyri yvagi pe nehē? ei guarda'ga ġa pe.

³¹ Igwete Paulo'ga ei ġa pe:

—Ejiko ti nhandepojykaharete'ga rehe Jesus Cristo'ga rehe. Aero po ti ga imombori nderekote'varuhua nde hugwi nehē. Aerē po ti nde hoi Tupana'ga pyri nehē no, ei ġa ga pe. Na jitehe po ti nerongapypeve'ga nehē no, ei ġa ga pe.

³² Igwete ġa Jesus'ga mombe'umbe'ui ġa pe garongapypeve'ga pe no. Igwete ġa henduka-tui upa.

³³ A'ea rupi jitehe guarda'ga ġa nderohoi iheita ġanupāagwera. Nanime Paulo'ga ga mobatizai. Aerē ġa garongapypeve'ga mobatizai no.

³⁴ Aerē guarda'ga Paulo'ga nderohoi ġwonga pe. Igwete ga imondoi mbatera ġa pe to'u ti ġa javo. Horyory ga ojikoga ġwaramo Tupana'ga rehe ġwongapypeve'ga pavēi.

³⁵ Ko'emame pevove'ga nduvihava'ga ei soldados'ga pe:

—Peho ti javo guarda'ga pe cadeia pe tomo'ē ti ga Paulo'ga jugwi.

Igwete ġa nduri imombe'gwovo ġanhi'ga guarda'ga pe.

³⁶ Aero ga imombe'ui Paulo'ga pe no.

—Oreruvihava'ga e'i javo pe me to'ē ġa jugwi kiro, ei ga. Pejigwovo a'ero. Tupana'ga ti tapenderoho katu, ei ga ġa pe.

³⁷ Emo Paulo'ga e'i soldados'ga pe:

—Po na rui ġa ore mondouka, ei ga. Penduvihava'ga ġwendu ġa'mbea ga imbojateherame ite'varuhuva'ea ore rehe oji'i. Orenhi'ga ki a'e te ġa nohenduvi oji'i, ei Paulo'ga ġa pe. Ndojari reki ore rehe novia. Emo ġa ore nupanupāuka tehe ojipe'ga ndovaki, ei ga. Ore ko romanosramo tuhē oroko. Po ahe nonupauhūi te romanos'ga hamo, ei Paulo'ga. Aerē ga ore mbuhurukatehei avo ore mongiavouka cadeia pype oji'i, ei ga. Kiro ġa ore mo'embotari ġandovakie'y'naerū? Po na rui te, a'e ji, ei Paulo'ga ġa pe. Gahā tuhē ti tuhu ore rerogwovo katu agwa hugwi nehē, ei ga soldados'ga pe.

³⁸ Igwete soldados'ga hoi imombe'gwovo Paulo'ga nhi'ga gwuvihava'ga pe.

—A'iti tuhē ġa romanosramo oko? ei ġanduvihava'ga ġa pe.

—Nahā tuhē re ko ġa e'i ore ve, ei ġa.

Igwete ġa kyhyjihetei henduva.

—Xaho ti Paulo'ga ma'ngoma'ngoga a'ero naerū, ei ġa.

³⁹ Aero ga nduri Paulo'ga pyri ja'javo katu ġa pe.

—Oroko te'varuhu ore pe me raji'i, ei ġa ġa pe.

Igwete ga Paulo'ga nderohoi cadeia hugwi.

—Pejigwovo kiro oreidade hugwi, e'ie'i ġa onhi'igatuavo Paulo'ga pe.

⁴⁰ Igwete Paulo'ga hoi cadeia hugwi a'ero. Lidiahēa ronga pe na'ē ġa hoi. Pevo ġa Jesus'gareheve'ga ndepiagi. Igwete Paulo'ga ei ġa pe:

—Pejiko hete ti Jesus'ga rehe jipi, ei ġa ġa pe.

Aerē Paulo'ga hoi ogwovo cidade hugwi.

17

Paulova'ea oho Tessalōnica pe

¹ Igwete Paulo'ga hoi pea rupi cidade de Anfipolis pe aerē Apolōnia pe no. Aerē ga vahemi ojipe'i pe no Tessalōnica pe. Pevo tuvi judeus'ga jatykahava.

² Aero sábadu rupi Paulo'ga hoi ipype ġa pyri a'ero. A'ereki sábadu nanani ga hoi judeus'ga jatykahava pype jipi. Três vezes Paulo'ga hogahoi pevove'ga monhi'inhi'iga aherembikwatijara rehe Tupana'ga mombe'uhava rehe.

³ Igwete ga imombe'ukatui javo ġa pe.

—Nahanahā ahe ei ikwatija hako, ei Paulo'ga. Cristo'ga manoa pe ahe ei a'ero tokwaha ti ga hahyva'ea omanomo javo. Cristo'ga kwerava pe ahe ei no tokwera'ja ti ga omanoa hugwi javo, ei ga. Jesus'ga ko Cristoramo oko Tupana'ga remimbuhurukaramo. A'ereki gaha ahe nhi'ipo'ru pa ikwehe. Gaha ji amombe'u kiro pe me a'ero Jesus'ga, ei Paulo'ga ġa pe.

⁴ Igwete jara'ga Paulo'ga nhi'iga reroviari ga mbopogweavo ojikoty'a Paulo'ga pavēi judeus'ga. Na jitehe ko judeus'garūive'ga - kiroki ġa ojiko Tupana'ga rehe. Grego ko ġanhi'iga. He'yjuhuve'ga Paulo'ga mbopogwei ojikoty'a ġa pavēi. Kunhangwera'ga na jitehe no onhimongyavo imbateve'ga.

⁵ Judeus'ga ki a'e te onhimyrō Paulo'ga ndehe hepiagame Paulo'ga mbopogwea. Nurā ga okote'varuhuve'ga nderuri ojipyri – kiroki ga okoteheuhu oporavykye'yama jipi. Igwete ga ga mbojatykai ga mbohakupukaita Paulo'ga ndehe cidadepeve'ga momymomyinauka. A'ero ga hoahypavi Jasão'ga ronga pe tiheka ti Paulo'ga javo.

–Tiroho ti ga mytu'ē me gandovaki, ei ga ojohupe novia.

⁶ Ndohepiagi reki ga Paulo'ga ipype. Silas'ga ga ndohepiagi no.

–Jasão'ga ti tipyhy a'ero Jesus'gareheve'ga, ei ga ojohupe.

A'ero ga Jasão'ga pyhygi ga nderohyryryga ga nderogwovo huvihava'ga pyri. Igwete ga ei ga pe:

–Paulo'ga iporayvaruhu ogwoogwovo gagwryi pe nhaporemō ga momymomyina, ei ga o'mbero ga pe. Igwete ga nduruhui kiro nhande pyri no.

⁷ A'ero Jasão'ga ga mbuhurukari gwonga pe ga mombytavo ojipyri, ei ga ga pe. Ga nhaporemō nohendukatui nhanderuvihavuhu'ga nhi'iga César'ga nhi'iga. A'ereki ga e'i: "Hajiheve'ga agwamo nhanderuvihavuhuro oko," ei ga, ei ga. "Jesus ko garera," ei Paulo'ga, ei ga ga pe.

⁸ Onhi'igame a'ea rehe ga pe ga imomymomyi huvihava'ga py'a jara'ga py'a no.

⁹ Igwete huvihava'ga ei Jasão'ga pe:

–Imbuhumbuhurame itambere'ia ore ve po ti ore pe mo'ēukari pe mondovouka a'ero, ei ga. Pe ndekokaturame po ti ore imbuhura'javi peitambere'ia pe me a'ero nehē, ei ga ga pe.

Igwete Jasão'ga imondoi itambere'ia ga pe. A'ero ga Jasão'ga mbopiro'yukari ga mondovouka.

Paulova'ea oho Beréia pe

¹⁰ Kotihī ypytunimo Jesus'gareheve'ga Paulo'ga mondoukari cidade hugwi a'ero topyhygyme ti ga Paulo'ga javo. Igwete Paulo'ga hoi pea rupi cidade de Beréia pe okovo Silas'ga pavēi. Ovahemame ga jogwerohoi judeus'ga jatykahava pype upa.

¹¹ Igwete Paulo'ga imombe'umbe'ui ga pe Tupana'ga nhi'iga. Beréiapeve'ga koji'i pyry hete reki Tessalōnicapeve'ga hohe. A'ereki ga gwendu pota hete Tupana'ga mombe'ua. Paulo'ga imombe'urame ga ei ojohupe: "Tihepia ti imombe'ukatua." Nurā ga hoi hepiaga aherembikwatijara jipi Tupana'ga mombe'uhava nahā reki ra'e javo.

¹² A'ero ga heroviari ojikoga Jesus'ga rehe onhimongyavo. He'yive'ga kunhangwera'ga ojiko Jesus'ga rehe no imbateve'ga. Grego ko ganhi'iga. Akwaimbae'ga na jitehe grego ganhi'iga. Igwete ga jikogi Jesus'ga rehe onhimongyavo.

¹³ Emo ojipe'ga Paulo'ga mombe'u judeus'ga pe – perope Tessalōnica pe.

–Paulo'ga oho Beréia pe raji'i, ei ga. Kiro ga imombe'umbe'ui Tupana'ga nhi'iga ga pe no, ei ga ga pe.

Ikwahavame judeus'ga hoi Beréia pe a'ero. Igwete ga ega'euhui Beréiapeve'ga pe i'mbe hete Paulo'ga pe me javo. Nahā ga he'yjuhuvē'ga momymomyi upa.

¹⁴ Nurā Jesus'gareheve'ga Paulo'ga mondoukaripei a'ero toho ti ga ypiahu pe javo. Emo Silas'ga opyta na'ē Beréia pe Timóteo'ga pavēi. Kiroki ga Paulo'ga reroho – gweroho ga ga ypiahu pe.

¹⁵ Aerē ga ga rero'avi ga rerogwovo cidade de Atenas pe ga reja.

–Pejivy kirogwe, ei Paulo'ga ga pe. Pe'ji ti Silas'ga pe Timóteo'ga pe no kotihī ti ga tuhu ji pyri avo, ei Paulo'ga ga pe.

A'ero ga reja ga herojivryi herogwovo.

Paulova'ea oho Atenas pe

¹⁶ Igwete Paulo'ga pytai Atenas pe Silas'ga mboha'uva. He'yjuhuheteve'ea cidadepeve'ga gwereko ha'angava gwemimbobetehara. Nurā Paulo'ga py'a oko tehe hepiagame. A'ereki pevove'ga nombohetei Tupana'ga.

¹⁷ A'ero ga hoi judeus'ga jatykahava pype Jesus'ga mombe'gwovo ga pe. Igwete ga nhi'inhi'igi ga pe judeus'ga pe judeus'garūive'ga pe no – kiroki ga ojiko Tupana'ga rehe. Ima'ēhai pe ga hogahoi jipi ja'javo pevove'ga pe no.

¹⁸ A'ero ga nduri Paulo'ga pyri – kiroki ga ombo'e epicureu'ga nhi'igagwera rehe. Kiroki ga ombo'e estóicos'ga nhi'igagwera rehe – ga uhu ga pyri no. Igwete ga Paulo'ga nhi'igayvari a'ero. Jara'ga e'i ojohupe:

–Gara rehe ga onhi'iguhū naerū? ei ga.

Jara'ga e'i:

–Omombe'u po ga hajiheve'ga yvagipeve'ga ovuhu, ei ga.

A'ea ga ei. A'ereki Paulo'ga omombe'u Jesus'ga ga pe. Omombe'u ga omanove'ga mbogwerava no.

¹⁹ A'ero ga Paulo'ga rerohoi vytyruhua rehe Areópago rehe. Igwete ga jatykai tihendu ganhi'iga javo.

—Emombe'u kirogwe ore ve enhimimombe'upyahua torohendu, ei ga ga pe.

²⁰ A'ereki hajiheva'ea nde eremombe'u ore ve ore monhimomby'avo. Nurā torokwaha tuhē neremimombe'ua, oro'e ore nde ve, ei ga.

²¹ A'ereki ga nhaporemō onhomonhi'inhī rānuhū jipi Atenaspeve'ga hajiheve'ga no – kiroki ga u ga pyri upa Atenas pe. Nane'ymi ga imombe'umbe'ui mbaterapyahua ojuhupeupe. Nanongara jate ga gwendu pota jipi no. Nurā ga Paulo'ga rerohoi pevo tomombe'u ga mbaterapyahua ore ve javo.

²² A'ero Paulo'ga ami gapyteri pe vytyruhua rehe Areópago rehe. Igwete ga ei Atenaspeve'ga pe:

—Pembohete hete po pe yvagipe'ga, ei ga.

²³ A'ereki jikwavame pehea rupi ji ahepiepia ha'angavaparavuhua imboheteheva, ei ga ga pe. Igwete ji hepiagi ikwava'ehava. Igwryi pe pe ikwatijari inoga. “Oroapo ore agwa yvagipeve'ga pe orerembikwahave'yma'ga pe,” e'i penembikwatijaragwera, ei ga. Gaha pe pembohete ga kwahave'yma – gaha jitehe ji amombe'u kiro pe me. Tupana'ga reki ji amombe'u pe me, ei Paulo'ga ga pe.

²⁴ —Tupana'ga – gaha oapo vyva vyvakotyva'eareheva'ea reheve – yvaga jaramo ko ga reko i vyva jaramo no, ei ga. Ga ko nduvi vyvakotyve'ga nembiaipoa pype omboheteheva pype, ei ga ga pe.

²⁵ Ga gwereko pa mbatera ojive. Nurā ga ndojikogi vyvakotyve'ga ndehe ji poko javo ga pe. Gaha ko omongouka pa ahe. Igwete ga imbuhumbuhurukari mbatera ga pe nhaporemō, ei Paulo'ga ga pe.

²⁶ —Tupana'ga oapo na'ē nhaneremboypya ojipejiva'ea hako, ei ga. Aerē ga ahe mbohetauhui huvihava'ga mongovo gāndeheve'ga pavēi. Igwete ga ga mboja'oja'ogi ga mondovo gāgwryi pe nhaporemō, ei ga. Ga'apoa renonde Tupana'ga e'i jipe ovyteri pe hako: “Nahanahā po ti ga pe nehē. Aerē po ti nahā nehē,” ei ga. “Pevo gwe ti ga toko nehē,” ei ga. A'ea Tupana'ga e'i ovyteri pe hako, ei Paulo'ga ga pe.

²⁷ Nahanahā Tupana'ga japoi ga nderekovo tajireka ti ga javo. “Ji repia po ti ga ji rekaramē nehē,” ei Tupana'ga hako, ei ga. Irupe rūi reki Tupana'ga oko nhande hugwi, ei Paulo'ga ga pe.

²⁸ A'ereki “gaha nhande mongo nhande mbovavagauka,” ei ga. A'ea pe pegwryipeva'ea ei ikwatija no: “Nhande vehevi ko Tupana'ga ra'yramo xako,” ei ahe, ei Paulo'ga ga pe.

²⁹ —Tupana'ga ra'yramo nhande rekoro gwaramo ndia'ei po nhande a'ero hamo: “Tupana'ga ko ganembiaipoa'java'ea ouro apopyra'java'ea prata apopyra'java'ea. Ita apopyra'java'ea ko ga.” Ndia'ei po a'ea ga pe hamo, ei Paulo'ga imombe'gwovo ga pe.

³⁰ Myma ga erame a'ea Tupana'ga pe ga imbogwawetena'ēi ganhi'ga. A'ereki a'ea rupi ga ndokwahavi ve. Emo ga nombogwawukara'javi gāndekote'varuhua kiro, ei ga. Kirogwe ga ehetei vyvakotyve'ga pe gāgwryi pe nhaporemō: “Perojijyi pejeaporoğita pejipohia pejikote'varuhua hugwi,” ei Tupana'ga ga pe, ei ga.

³¹ —Aerē mbapava koty po ti Tupana'ga Jesus'ga mbo'eukari gāndeaporoğita pe nehē. A'ereki myma ga e'i Jesus'ga pe: “Aerē po ti ndehe ere'ē ga pe nehē,” ei Tupana'ga ga pe. A'ea rupi katu po ti Jesus'ga ekatui ga pe a'ero nehē ikwahava gāndeaporoğitapyryva ojipe'ga ndeaporoğitate'varuhua nehē, ei Paulo'ga ga pe. Tupana'ga okwahavukaripe Jesus'ga rembi'eagwama vyvakotyve'ga pe ikwehe. A'ereki ga ombogwera Jesus'ga mongovo, ei ga Atenaspeve'ga pe.

³² Henduvame Paulo'ga nhi'iga Jesus'ga kwerava rehe jara'ga ga rerekomemui. Emo jara'ga e'i:

—Torohenduva'ja ti nenhi'iga a'ea rehe nehē.

³³ A'ero Paulo'ga hoi gapytera hugwi ogwovo.

³⁴ Jara'ga ojikoty'a Paulo'ga pavēi ojikoga Jesus'ga rehe. Dionísio'ga – kiroki ga omogita pevove'ga ojipe'ga pavēi vytyruhua rehe Areópago rehe jipi – ga ojikoty'a Paulo'ga pavēi ojipe'ga no Damárisheā no.

18

Paulova'ea oho Corinto pe

¹ Aerē Paulo'ga hoi pea hugwi Atenas hugwi ogwovo cidade de Corinto pe.

² Pevo ga Áquila'ga repiagi. Pontopeve'ga gwryi pe Áquila'ga ari kako. Aerē ga hoi Itáliapeve'ga gwryi pe upa. Pevo ga ruvi cidade de Roma pe Áquila'ga. Aerē gānduvihavuhu'ga Cláudio'ga imondoi onhi'iga Romapeve'ga pe. Igwete ga ei:

—Judeus'ga ti toho pa agwa hugwi Roma hugwi, ei ga ga pe.

Áquila'ga ko judeuramo. Nurã ga hoi Itáliapeve'ga gwyrã hugwi a'ero gwembirekohêã pavêi Priscilahêã pavêi. A'ero ga nduri upa cidade de Corinto pe ikwehe. Pevo Paulo'ga Áquila'ga ndepiagi a'ero.

³ Igwete ga ruvi ga pyri tendas apovo. A'ereki Áquila'ga na jitehe oporavyky a'ea rehe no. Tapy'ynhapira pyvô ga japoï tendas aherapyjamo tipyhy ti itambere'ia a'ea rehe javo. Nurã Paulo'ga ruvi ga pyri tendas apovo jipi.

⁴ Sábado rupie'yimi Paulo'ga hoi gajatykahava pype. Igwete ga ga monhi'inhi'ihetei judeus'ga judeus'garüive'ga no – kiroki ga grego ganhi'iga.

–Perovia ti nhiremimombe'ua pe me, ei ga ga pe. A'ereki ji amombe'u katu javo.

⁵ Aerê Silas'ga ruri Macedôniapeve'ga gwyrã hugwi Timóteo'ga pavêi. Ga ndurame Paulo'ga pyri Jesus'ga mombe'ua rehe jate Paulo'ga poravykyi a'ero. Igwete ga ei judeus'ga pe:

–Jesus'ga ko Cristoramo oko Tupana'ga remimbuhurukaramo, ei ga ga pe.

⁶ Emo judeus'ga Paulo'ga rayvari o'ete varuhuaavo ga pe. Nurã Paulo'ga imbovavagi opira nahã ti ji hepiukari gãndekote'varuhua javo.

–Napehendupotari pe nhinhi'iga, ei Paulo'ga ga pe. Po ti pe hoi hahyva'ea ruvihava pype nehê, a'ero po ti pe napembojari pejihoa ji rehe nehê. A'ereki ji amombe'u katu pe me pe momoranduva, ei ga. Pe tuhê po ti pe nhimomboruka hahyva'ea ruvihava pype nehê, ei ga. Agwamo po ti ji hoi judeus'garüive'ga pyri a'ero Jesus'ga mombe'gwovo ga pe jipi nehê, ei Paulo'ga ga pe.

⁷ A'ero ga hoi ga hugwi ogwovo. Igwete ga hoi judeu'garüive'ga rongã pype Tício Justo'ga rongã pype. Garongã judeus'ga jatykahava ppyvo oko. Ojiko ga Tupana'ga rehe Tício Justo'ga. Igwete Paulo'ga hoi garongã pype.

⁸ Aerê Paulo'ga Jesus'ga mombe'umbe'ui pevove'ga pe. Igwete Crispo'ga – kiroki ga huvihavamo oko gajatykahava pype – kiro ga jikogi Jesus'ga rehe gwongapypeve'ga pavêi. Na jitehe Paulo'ga nhi'iga renduvame he'yive'ga jikogi Jesus Cristo'ga rehe Corintopeve'ga. A'ero Paulo'ga ga mobatizaukari ga nderekovo.

⁹ Aerê Jesus'ga nhi'igi Paulo'ga pe gakiri pe ppytunimo. Igwete ga ei ga pe:

–Terekyhyji ti ga hugwi, ei ga ga pe. Terepigi ti imombe'gwombe'gwovo ga pe.

¹⁰ A'ereki jihi ko ako nde pyri, ei Jesus'ga. Nombohahyukari po ti ga nde ve nehê. A'ereki jireheve'ga he'yjuhu avo cidade pe, ei ga Paulo'ga pe.

¹¹ Igwete Paulo'ga ga mbo'embo'ei Jesus'ga mombe'ua rehe. Ojipeji kwara ga ruvame pevo.

¹² Irûã mbytera rupi judeus'ga jatykai Paulo'ga rehe ga pyhyga ga rerogwovo Gálio'ga pyri. Gálio'ga ko pevove'ga governador'ga Acaiapeve'ga gwyrã pe. Igwete judeus'ga Paulo'ga rerohoi ga pyri te'i ti ga Paulo'ga reaporoğita pe javo.

¹³ Igwete ga ei Gálio'ga pe:

–Agwa'ga e'i ahe ve: “Nahã po ti pe Tupana'ga mbohetei hamo,” ei Paulo'ga, ei ga. Na rûi reki oreramonhava'ea ore mbo'ei hako, ei ga Gálio'ga pe.

¹⁴ Paulo'ga nhi'igwerĩrame kiro Gálio'ga ei judeus'ga pe:

–Po Paulo'ga rekote'varuhuro, a'ero po ji hendukatui penhi'iga hamo pe imbojarame ga rehe hamo, ei ga ga pe.

¹⁵ Emo pe ga rayva garemimbo'ea rehe penamonhava'ea nhi'igagwera rehe no, ei ga. Pe tuhê ti pemohigatu a'ea a'ero. Ji nda'ei tuhê nanongara pe, ei Gálio'ga ga pe.

¹⁶ Igwete ga ga momborukari onga hugwi.

¹⁷ A'ero ga nhaporemó Sóstenes'ga pyhytehei – kiroki ga huvihavamo oko judeus'ga jatykahava pype. Igwete ga ga pyhygi ga nupanupamo pevo onga ppyvo. Gálio'ga ombogwavete reki ga nupanupãrame.

Paulova'ea ojivyrã'ja Antioquia pe

¹⁸ He'yi Paulo'ga pytai pevo Jesus'gareheve'ga pyri. Aerê ga hoi ga hugwi.

–Xaho ti Síriapeve'ga gwyrã pe, ei ga Áquila'ga pe Priscilahêã pe no.

–Xaho ti a'ero, ei ga.

Ga horame cidade de Cencreia pe Paulo'ga nhi'igi Tupana'ga pe a'ero.

–Nahanahã po ti ji rekoï nehê, ei ga Tupana'ga pe. Nahã jirekorame po ti ji ndakytuukara'javi ji'ava nehê, ei ga.

A'ero ga nhiapinukari na'ê pevo. Aerê ga nhinhaği itayharuhua pype ogwovo.

¹⁹ Ga vahemame cidade de Éfeso pe Paulo'ga hoi Áquila'ga ndeja. Igwete ga hoi na'ê judeus'ga jatykahava pype onhi'inhi'iga ga pe.

²⁰ Aerê Jesus'gareheve'ga ei Paulo'ga pe:

–Koji'i epyta ore pyri, ei ga ga pe novã.

²¹ –Kiro ji hoi tuhê, ei ga ga pe.

Ohorame ġa hugwi ga ei:

–Tupana'ga ipotarama pe to ti ji rura'javi pe pyri nehē, ei ga ġa pe.

Igwete ga avi itayharuhua pype ojipe'ġa pavēi herogwovo Ēfeso hugwi.

²² Aerē Paulo'ġa hoi ovahema cidade de Cesaréia pe o'eamo. A'ero ga hoi pea rupi Jerusalém me. Oho ga jiji onhi'ġa Jesus'gareheve'ġa pe. Aerē ga hoi Antioquia pe Síriapeve'ġa gwyrri pe.

²³ Mbaigwe ga ruvi pevo ġa pyri. Pea hugwi ga hogahoi imbojoapiapiavo cidades ogwovo Galáciapeve'ġa gwyrri rupi Frígiapeve'ġa gwyrri rupi no. Igwete ga Jesus'gareheve'ġa mbojikohetei Jesus'ga rehe.

Apolova'ea omombe'u Jesus'ga

²⁴⁻²⁵ Aerē Apolo'ga hoi cidade de Ēfeso pe. Ga ko judeuramo cidade de Alexandriapeve'ga. Onhi'ġatu Apolo'ga imombe'urame mbatera. Ikwatijara ga okwaha hete Tupana'ga mombe'uhara. Ojipe'ġa ombo'e ga Jesus'ga nhi'ġarupiva'ea rehe. Emo ga ndokwahapavi ve Jesus'ga mombe'ua. João Batistava'ea nhi'ġa rehe jate ġa Apolo'ga mbo'e – kia ko João Batistava'ea omombe'u ga pe Jesus'ga mombe'urame ahe ġa mobatizarama yhya pyvō jipi. A'ea jate Apolo'ga okwaha a'ero. Igwete Apolo'ga hoi Ēfeso pe. Pevo ga ġwembikwahava imombe'uhetei ġa pe Jesus'ga mombe'gwovo.

²⁶ Aerē ga hoi judeus'ġa jatykahava pype ġa mbo'embo'eavo ġa pojihuve'yma. Igwete Priscilahēa henduvi ganhi'ġa Áquila'ga pavēi. A'ero ga Apolo'ga rerohei ġwonga pe. Kiro ga Tupana'ga nhi'ġarupiva'ea mombe'ukatupavi a'ero ga mbo'eavo.

–Nahanahā po Tupana'gareheve'ġa ndekoi hamo, ei ġa ga pe.

²⁷ Aerē Apolo'ga ei Jesus'gareheve'ġa pe:

–Kiro po ti ji hoi Acaiapeve'ġa gwyrri pe nehē.

–Eho ti a'ero, ei ġa ga pe.

Igwete ġa ikwatijari imondovouka onhi'ġa pevove'ga pe Jesus'gareheve'ġa pe.

–Pembuhuruka katu ti Apolo'ga pejipyri, e'ġi ġanembikwatijara.

A'ero Apolo'ga herohoi ġanembikwatijara imondovo ġa pe. Pevo ga ġa pokopokogi ġa nderekovo – kiroki ġa ojiko Jesus Cristo'ga rehe Tupana'ga remimombyryva ġwaramo ojive.

²⁸ Igwete Apolo'ga judeus'ġa monhi'inhi'ġi ja'javo ġa pe pevove'ġa ndovaki. Omombe'umbe'u ga ġa pe ikwatijara Tupana'ga mombe'uhara.

–“Nahā po ti Cristo'ga rekoi nehē Tupana'ga remimbuhurukara'ga nehē,” e'ġi ikwatijara, ei ga ġa pe. Na tuhē reki Jesus'ga rekoi ikwehe, ei ga. Nurā ore nhimombaragwahavi Jesus'ga rehe ga tuhē ko Cristoramo javo, ei ga ġa pe.

A'ea renduvame judeus'ġa nonhi'ġa'javi a'ero. A'ereki ga omombe'u katu.

19

Paulova'ea oho Ēfeso pe

¹ Apolo'ga ruvame Corinto pe ko Paulo'ga hoi Galáciapeve'ġa gwyrri rupi Frígiapeve'ġa gwyrri rupi no. Aerē ga vahemi cidade de Ēfeso pe. Pevo Paulo'ga ġa ndepiagi Jesus'gareheve'ġa.

²⁻⁷ Doze ko ġa. Igwete Paulo'ga ei ġa pe:

–Pe jikogypyrama Jesus Cristo'ga rehe Tupana'ga ra'uva uhu pe pyri raikwehe? ei ga ġa pe.

–Ndorokwahavi a'ea, ei ġa. Norohendunhogwenondei ore Tupana'ga ra'uva mombe'ua, ei ġa ga pe.

–Manongara rehe ġa pe mobatizai a'ero naerū? ei ga ġa pe.

–João Batistava'ea remimombe'ua rehe ġa ore mobatizai ikwehe, ei ġa.

Igwete Paulo'ga ei ġa pe:

–João Batistava'ea ġa mobatizai ġa pohirame okote'varuhua hugwi, ei ga. Igwete ahe Jesus Cristo'ga mombe'ui israelitas'ġa pe jipi, ei ga. “Pejiko ti ga rehe – kiroki ga u pe pyri ji py'rovo Jesus Cristo'ga,” ei João Batistava'ea ġa pe, ei ga ġa pe.

A'ea Paulo'ga ei ġa pe pejiko jitehe ti Jesus'ga rehe javo.

A'ea renduvame ġa nhimobatizaukari opojykaharete'gareheva'ero Jesus Cristo'gareheva'ero. Paulo'ga pokopokogame ġa ndehe Tupana'ga ra'uva uhu ġa pyri ġa nderekokatuaivo. A'ero hajihe ganhi'ġa aherembikwahave'yva'ea. Tupana'ga nhi'ġa ġa omombe'u no.

⁸ Aerē Paulo'ga hoi judeus'ġa jatykahava pype onhi'inhi'ġa ġa pe.

–Tupana'ga remimbuhurukara'ga uhu reki raikwehe Jesus'ga. Nurā ti pejiko ga rehe, ei ga. A'ero po ti Tupana'ga pe mongoi ojiheva'ero nehē, ei Paulo'ga ġa pe.

Três jahya rupi ga hogahoi ipype javo ga pe ga pojihuve'yma.

⁹ Emo jara'ga noangarihu hendukatue'yma ganhi'iga. A'ero ga imbotegwetei Jesus'ga nhi'igarupiva'ea o'ete'varuhuavo jupe he'yjuhuve'ga ndovaki. Nurã Paulo'ga hoi ga ndeja ogwovo. Igwete ga Jesus'gareheve'ga nderohoi ojupi. Ojipea pype onga pype ga ga nderohoi a'ero ga nderuva - perope Tirano'ga ombo'embo'e ojiheve'ga ga nderekovo. Pevo Paulo'ga ga nderohoi ga monhi'inhi'iga jipi.

¹⁰ Dois ga kwara mbo'ari ga monhi'inhi'iga ga nderekovo. A'ero Ásiapeve'ga nhaporemó henduvi Jesus'ga mombe'ua. Judeus'ga gwendu. Judeus'garũive'ga gwendu jitehe Jesus'ga mombe'ua.

Ceva'ea ra'yra'ea

¹¹ Igwete Tupana'ga japoukahetei Paulo'ga pe ahemonhimomby'aheteva'ea.

¹² Tapy'ynhapira Paulo'ga rembipo'rua ga herohoi ga hugwi. Tapy'ynhapiria vehevi ga herohoi inoga itetirũave'ga ndehe kiro ipigi gatetirũa ga hugwi. Anhağa ga pojykarame ojipe'a ga hugwi no.

¹³ Igwete jararamo judeus'ga - kiroki ga ohooho anhağa ipe'ape'avo ojipe'ga hugwi jipi - kiro ga ei ojohupe:

–Paulo'ga javijitehe ti tipe'a anhağa ga hugwi Jesus'ga renoina no, ei ga.

Igwete ga ei jupe a'ero:

–Jesus'ga - kiroki ga Paulo'ga omombe'u jipi - kiro ga ei pe me tojipe'a ti ga hugwi javo.

A'ea ga ei anhağa pe.

¹⁴ Kiro Ceva'ga ra'yra'ga ei no:

–Nhande ti xa'e anhağa pe no.

Ceva'ga ko judeuramo oko mbatera kwava'ehara'ga nduvihavamo. Sete gara'yra'ga. Igwete Ceva'ga ra'yra'ga ei anhağa pe Jesus'ga renoina tojipe'a ti gwembipojykahara'ga hugwi javo novã.

¹⁵ Igwete anhağa ei ga pe:

–Ji ndajipe'ai ga hugwi penhi'iga rupi jigwove'y, e'i ga pe. Jesus'ga ji akwaha. Paulo'ga ji akwaha no. Oro pe, ji ndopokwahavi. Ndakoi'i'i ji penhi'iga rupi, e'i ga pe.

¹⁶ A'ero ga - kiroki ga anhağa opojyka ga - a'ero ga pori Ceva'ga ra'yra'ga ndehe nhaporemó anhağa popoakara rerekovo gwaramo. Igwete ga jigwarai ga ndehe ga nupanupamo gapira mbotararaga. A'ero ga ka'nhyimi ga hugwi opire'yma henonhana.

¹⁷ Igwete Éfesopeve'ga hendupavi ganupanupãagwera judeus'ga judeus'garũive'ga pavẽi. Ikwahavame ga kyhyjipavi tihenoiiteheyne ti Jesus'ga javo. Igwaigwavete ga Jesus'ga mbohetehetei a'ero.

¹⁸ Igwete Jesus'gareheve'ga nduri onhimongyavo okote'varuhua imohema gandovaki.

¹⁹ Kiroki ga ipaji - kiro ga ei a'ero xapohi pa nanongara hugwi javo. Igwete ga herueruri inoga opajia rupiara ikwatijara. Igwete ga imbokaipavi pevove'ga pyteri pe. Hepiagame ojipe'ga ei:

–He'yjuhuheteva'ea ga imondomondoi itambere'ia a'ea rehe nhaporemó ikwehe novã cinquenta mil itambere'ia, ei ga imbokaipyra repiaga.

²⁰ Nanongara nhaporemó gweroviaruka hete Tupana'ga mombe'ua ojipejipe'ga pe. Igwaigwavete he'yjuhuve'ga hendukatui ojikoga Jesus'ga rehe a'ero.

Éfeso pe ahe onhomomyi Paulova'ea rehe

²¹ Aerẽ Paulo'ga ei ovytyteri pe: “Kiro po ti ji hoi Macedôniapeve'ga gwyrã rupi Acaia-peve'ga gwyrã rupi no,” ei ga. “Aerẽ po ti ji hoi cidade de Jerusalém me nehẽ. Pea hugwi ti taho tuhẽ hepiaga cidade de Roma no,” ei Paulo'ga ovytyteri pe.

²² Igwete ga opokohara'ga mondonoharãga Macedôniapeve'ga gwyrã pe Timóteo'ga Erasto'ga no. A'ea ja ga pytai jiji Ásiapeve'ga gwyrã pe okovo.

²³ A'ea rupi Éfesopeve'ga nhomomymomyi Jesus'ga nhi'igarupiva'ea rehe.

²⁴ A'ereki Demétrio'ga onhimonha'nga Paulo'ga rehe. Nurã ga onhipavẽive'ga mbojatykai ja'javo ga pe. Demétrio'ga oapoapo pratava'ea ojipe'ga pavẽi jipi. Dianahã ryrã ra'anga'via ga oapoapo. A'ereki Dianahã oko ganemimboheteharamo. A'ero ga hugwi ojipe'ga ipyhyhygyi hẽaryruã ra'anga'via itambere'ia kwepygã ga pe. A'ea rehe gwe Demétrio'ga imono'ono'oguhũ itambere'ia ojive ha'anga'via rehe.

²⁵ Igwete Demétrio'ga onhipavẽive'ga mbojatykai jara'ga no - kiroki ga oapo ha'anga'via jitehe prata pyvõ. Igwete ga ei ga pe:

–Timono'ono'õ nhande itambere'ia nhandejive nhanerembiapoagwera rehe jipi. Pekwaha pe a'ea, ei ga ga pe.

²⁶ Pe pehepia kiro akoja'ga rura kokoty. Pehendu pe Paulo'ga remimombe'ua no, ei Demétrio'ga ga pe. A'ereki ga e'i: “Aherembiapoa imbohetehava ko Tupanamo rui oko,”

e ko Paulo'ga, ei ga. Igwete Paulo'ga heroviarukaruhui onhi'iga he'yjuhuve'ga pe avo Éfeso pe, ei Demétrio'ga. Ga pe jate rūi reki. Nhandegwryi pe nhaporemō ga Paulo'ga mbopogweuhui ogwovo ganhi'iga rupi onhimongyavo Ásia pe nhaporemō, ei ga ga pe.

²⁷ Kiro po ti ga ete'varuhupavi nhande japoramē ha'anga'via a'ero nehē, ei ga. A'ea jate rūi reki. Kiro po ti ga ndokoa'javi Dianahēa ryrua rehe a'ero nehē. Ásiapeve'ga nhaporemō ombohete hete Dianahēa jipi vyakotyve'ga nhaporemō reki. A'ereki hēa huvihavuhu vyagipeva'ero, e'i tehe ga ga pe. Emo ga hopavame Paulo'ga nhi'iga rupi po ti hēa ndahuvihava'javi a'ero nehē, ei Demétrio'ga ga pe.

²⁸ Henduvame Demétrio'ga nhi'iga ga nhimboahivuhui Paulo'ga pe a'ero. Igwete ga eahyahivi.

—Huvihavuhu ko Dianahēa Éfesopevehēa, ei ga.

²⁹ Igwaigwavete ga nhimongyi ohapukapukaita cidade pe onhomomymomyina. Igwete ga Gaiō'ga pyhygi. Aristarco'ga ga opyhy no. Ga ko Paulo'garupive'ga Macedōniapeve'ga. Igwete ga ga pyhygi ga nderoahoavyo nhandaipe ongauhua pype - perope ga ojatykatyka jipi.

³⁰ Ikwhavame Paulo'ga ei:

—Kiro ji hoi pevo ga pyri nhinhi'iga ga pe, ei ga novīa.

Emo Jesus'gareheve'ga nomondoukari ga gapyteri pe.

³¹ Ojipe'ga ombuhuruka onhi'iga ga pe no huvihava'ga.

—Terehoi ti ejipiuka ongauhua pype, ei ga ga pe.

A'ereki ga oarō hete Paulo'ga.

³² Igwete ga - kiroki ga ojatyka pevo - kiro ga hapukapukaitehei onhomomyina. Ohapukai paravuhu ga upa. Emo koji'iheteve'ga ei onhimongyavo: “Maraname nhande jatykauhutehei kiro nhandejupa naerū?” ei ga ojohupe.

³³ Igwete judeus'ga Alexandre'ga moanhani ga mondovo gapyteri pe. Ga repiagame jara'ga ei:

—Gaha reki.

Igwete Alexandre'ga pova'egi ga pe pepi te javo.

—Tamombe'u katu na'ē pe me, ei ga ga pe novīa.

³⁴ Emo onhimombaragwahavame ga rehe jara'ga ei:

—Ga ko judeuramo oko. Tihenduvyme ti ga a'ero, ei ga ojohupe.

A'ero ga ega'epavi:

—Huvihavuhu ko Dianahēa Éfesopevehēa.

Kwara ipyryryma rupi duas horas rupi ga jogwerohapukapukai a'ea javo.

³⁵ Aerē tavijara'ga ruri ga mombiga ikwatijahara'ga. Igwete ga ei Éfesopeve'ga pe:

—Tikwaha pa ko nhande hēaryrua rerekokatua - kiroki hēa huvihavuhuhetero oko Dianahēa, ei ga. Éfesopeva'ero nhande tireko katu hēaryrua hēara'angava no - kiroki ita ohi yvaga hugwi imbohetehevamo, ei ga ga pe.

³⁶ Tikwaha pa nhande a'ea. Nurā po pe pigi hamo. Pejapyaka katu ti, ei ga ga pe.

³⁷ Agwa'ga pe peru kiro novīa. Emo ga nomimi reki mbatera nhandejatykahava hugwi. Ga nombotegwetei reki hēa no nhaneremimboheteharahēa, ei ga ga pe.

³⁸ Po ti Demétrio'ga imbojapotari ga ndehe nehē, a'ero po ti ga ga nderohoi ga mombegwovo huvihava'ga pe nehē hamo, ei ga. Huvihava'ga ndekorame imohigatuavo po ti ga ga nderohoi ga pyri imbojamboja ga ndehe hamo, ei ga ga pe.

³⁹ Po ti pe ikwahapotari ojipe'ia mbatera nehē a'ea pe po ti cidadepeve'ga e'i ojatykaramē nehē, ei ga ga pe.

⁴⁰ A'e ji pe me: Kiro po ti nhandervihava'ga e'i nhande ve nehē: “Gara rehe tuhē pe jatykauhui pehapukapukaita?” e po ti ga nhande ve nehē, ei ga. Marāi po ti nhande ga pe a'ero nehē? ei ga. Nianhi'igi po ti nhande nehē nhandepoyjayjare'yma gwaramo nehē. A'ereki nhande xajatyka tehe reki, ei ga ga pe.

⁴¹ Aerē ga ei ga pe a'ero:

—Pekwaki'o ti kiro pejigwojigwovo, ei ga.

Cidadepeve'ga opi pa a'ero ogwovo.

20

Paulova'ea ohoa'ja Macedōnia pe Grécia pe no

¹ Igwete Paulo'ga Jesus'gareheve'ga mbuhurukari ojipyri. Igwete ga ga mbojikohetei Jesus'ga rehe ja'javo ga pe. Aerē ga ei ga pe:

—Kiro po ti ji hoi Macedōniapeve'ga gwryi pe nehē, ei ga ga pe.

² Igwete ga hoi Jesus'gareheve'ga pyri Macedôniapeve'ga gwyra rupi ogwovo. Igwete ga ega'ei ga pe pejiko hete ti Jesus'ga rehe javo. Aerē ga hoi Gréciapeve'ga gwyri pe.

³ Trēs jahya rupi ga ruvi pevo.

–Taho ti kiro Sriapeve'ga gwyri pe, ei ga novía.

Ga nhinhangwerĩrame itayharuhua pype ojipe'ga ei ga pe.

–Judeus'ga nde juka pota kiro, ei ga Paulo'ga pe.

Igwete ga ei:

–Pea rupi po ti ji hoi a'ero nehē jijivya Macedôniapeve'ga gwyra rupi jikwava nehē, ei ga.

⁴ Beréapeve'ga oho ga rupi Pirro'ga ra'yra'ga Sópatro'ga. Tessalónicapeve'ga oho ga rupi no Aristarco'ga Segundo'ga pavēi. Derbepeve'ga oho no Gai'o'ga. Timóteo'ga oho no. Ásiapeve'ga oho no Tíquico'ga Trófimo'ga pavēi.

⁵ Gahā oho na'ē ore renonde ore ra'aromo cidade de Trôade pe.

⁶ Ore rekorame cidade de Filipos pe judeus'ga japoi toryva. Nanongara rupie'yimi ga i'ui pāo ndovuriva'ea. Japopavirē ore avi orogwovo Filipos hugwi. Cinco ore kiri ya rupi. A'ero ore vahemi Trôade pe orenondeve'ga ndepiaga. Sete ore kiri pevo orojupa.

Paulova'ea oho Trôade pe mbapavamo

⁷ Sábado rupi pyytunimo ore jatykai Jesus'gareheve'ga pavēi onga jo'ajo'aruhu pe ti'u ti ojopyri javo. Igwete Paulo'ga nhi'inhi'īgi ga pe. Igwaigwavete ga nhi'īgi ga pe imboypyhajakatuavo. A'ereki ga oho pota pea hugwi ko'emame.

⁸ He'yi jyapehavuhua pevo jo'ajo'aruhu pe – perope ore orojatyka.

⁹ Oapy ga oina jurukwara rehe yvateva'ea rehe ipyahuve'ga Êutico'ga. Igwete ga ropehyiro Paulo'ga nhi'inhi'igame. Igwaigwavete Êutico'ga ropehyiro okia. Kiro ga hiri mytu'ē me vyvyvo upa. A'ero ga nhani ojyva ga pyri. Ga pyhygame ga ei:

–Omano ahe.

¹⁰ A'ero Paulo'ga jvyi onhinoga ga rehe ga anhuvana ga mbogwerava.

–Tapembojui pejipy'a, ei ga ga pe. Okwerava'ja ga kiro.

¹¹ Igwete Paulo'ga jupira'javi pevo jitehe jo'ajo'aruhu pe. Igwete ga i'ui ore pavēi. Kirē koji'ga nhi'inhi'īgi ga pe imogo'eamo.

¹² A'ero ga hoi ga hugwi. Igwete ga ipyahuve'ga rerohi onga pe. Horyory ga gambogwerava rehe.

Paulova'ea oho Mileto pe

¹³⁻¹⁴ Aerē Paulo'ga ei ore ve:

–Pe na'ē ti pe'a pejigwovo cidade de Assós pe, ei ga. Pevo ti ji mbo'a ji rerogwovo nehē. A'ereki ji pea rupi aho pevo, ei ga ore ve.

A'ero ore hoi ga repiaga Assós pe, ga mbo'avi ga rerogwovo cidade de Mitilene pe.

¹⁵ Pea hugwi ore hoi. Ko'emame ore vahemi ypa'ouhū me Quios pe. Ko'emame ore hoi ojipe'i pe Samos pe. Ko'emame ore hoi cidade de Mileto pe.

¹⁶ Ndorohoi reki ore cidade de Éfeso pe. A'ereki Paulo'ga ndohopotari pevo.

–Ndajipykopypotari ji Ásiapeve'ga gwyri pe kiro, ei ga. A'ereki ji aho potarahi jigwovo Jerusalém me kiro. Tahepia tuhē ti toryva pevo nehē Pentecostes, ei ga ore ve.

Paulova'ea onhi'ī Éfesopeva'ea pe

¹⁷ Mileto hugwi Paulo'ga onhi'īga mondoukari Éfesopeve'ga pe tuhu ti ga ji pyri javo ga pe.

–Tanhī'ī na'ē ti Jesus'gareheve'ga ndepiakatuhara'ga pe, ei ga.

¹⁸ A'ero ga nduri ga pyri ua. Igwete ga ei ga pe:

–Pekwaha pe jireaporoğita jirekokatua pe pyri ji rurypyrame avo pegwyri pe Ásia pe ikwehe. Kiro mo jate ji rekokaturamo, ei ga ga pe.

¹⁹ Ji ndavy'ari jitekovo ikwehe. A'ereki judeus'ga ombohahyuka hete ji ve. A'ereki ga onhimbohovaja ji rehe, ei ga. Emo ji aporavyky hete jitekovo jipojykaharete'ga pe Jesus'ga pe ga mombe'gwovo pe me. Nanhimbohetei ji pepyteri pe, ei Paulo'ga ga pe.

²⁰ Ndapojihuvi reki ji imombe'upava pe me mbatera – kiroki imombe'ua pe poko, ei ga. Ndapojihuvi ji pe mbo'eavo Jesus'ga rehe gandovaki penonga pype no, ei ga.

²¹ A'ea'e ji pe me nhaporemō jipi judeus'ga pe judeus'garūive'ga pe no. Perojijyi pejeaporoğita Tupana'ga rehe, a'e ji pe me, ei ga. Pepohi ti pejikote'varuhua hugwi. Pejiko ti nhandepojykaharete'ga rehe Jesus Cristo'ga rehe, a'e ji pe me no, ei Paulo'ga ga pe.

²² –Kiro po ti ji hoi Jerusalém me a'ero nehē. A'ereki Tupana'ga ra'uva ji mondouka pevo, ei ga. Marā po ti ji rekoi pevo nehē?

²³ Ojigwarajuhu po ti ga ji rehe ji mondovo cadeia pype nehē, ei ga. A'ea jate ji akwaha. A'ereki a'ea rehe Tupana'ga ra'uva ji momorandu ji imbojoapiapirame cidades jipi, ei Paulo'ga.

²⁴ Na ға ji jukai a'ero nehē. Jipy'a ndokotehei reki a'ea rehe, ei ga. Nhiremimombe'ua rehe jate ji rekoī. Tamombe'umbe'u pa ti ға pe. A'ereki Jesus'ga jipojykaharete'ga e'i ji ve ikwehe: "Emombe'u ti ға pe pyryva'ea. Tupana'ga pyryva ға pe ti emombe'u ға pe," e ko ga ji ve, ei ga. Nurā ji tamombe'u pa na'ē ға pe Jesus'ga nhī'pō'ruavo nehē, ei Paulo'ga ға pe.

²⁵ —Ahoaho ko ji pepyteri pe nhaporemo Tupana'ga mombe'gwovo ikwehe. "Peho ti Tupana'ga nhī'iga rupi gareheva'ero," a'e ji pe me ikwehe, ei ga. Emo po ti pe ndapehepi-aga'javi jira'oa nehē, ei ga. Akwaha ji a'ea.

²⁶ Nurā ji ekatui pe me kiro. Po ti pe hoi hahyva'ea ruvihava pype nehē a'ea po ti pe napembojari ji rehe nehē. A'ereki ji amomorandu pa pe me a'ea rehe, ei ga.

²⁷ Ndapojihuvi ji imombe'upava pe me Tupana'ga remimbotarimova'ea, ei Paulo'ga ға pe.

²⁸ Peko katu ti a'ero. Pereko katu pa ti Jesus'gareheve'ға no, ei ga. A'ereki pe me Tupana'ga ra'uva e'i: "Pehepia katu ti Tupana'gareheve'ға," e'i. Pembo'embo'e ti ға Tupana'ga nhī'iga rupi jipi, a'e ji pe me, ei ga. A'ereki Tupana'ga opojyka ға ojive gwa'yra'ga manoro gwaramo ға ndepykaramo, ei Paulo'ga ға pe.

²⁹ —Tamombe'u ti kiro aerēva'ea pe me, ei ga. A'ereki ji akwaha penderekoagwama. Ji horame pe hugwi po ti hajiheve'ға nduri pepyteri pe nehē okote'varuhuve'ға, ei ga. A'ero po ti ға pe moandyandyi gwembi'ea pyvō pe nderekote'varuhavo nehē, ei Paulo'ga ға pe.

³⁰ Pepyteri'peve'ға vehevi po ti na jitehe nehē no. Ga po ti i'mbe'jara'ға pe. A'ero po ti ға nhimbopogweukari Jesus'gareheve'ға pe nehē, ei ga.

³¹ Pehepia ti a'ero penhimoandyjukare'yma ға pe nehē, ei ga ға pe. Tapemoka'nhymi ti nhinhi'igagwera pe me. A'ereki trēs ji kwara mondoi pe moğitapava ikwehe. Arimo ji pe mogitai. Ypytunimo na jitehe ji pe mogitai jijehe'gwovo nhī'agataruhuramo pe ndehe, ei ga ға pe.

³² —Kiro ji ei pe me a'ero: Tupana'ga ti tapendereko katu. Tupana'ga pyryva mombe'ua ti tapendereko katu nohō, ei ga. A'ereki gaha pe mbojiko hete Jesus'ga rehe pe mbo'eavo. Aerē po ti Tupana'ga imombyryvi pe me nehē no ga imombyryvame ojiheve'ға pe nhaporemo nehē, ei Paulo'ga ға pe.

³³ Nahā ko ji rekoī pe pyri ikwehe, ei ga. Ji ndapotari ojipe'ға apoa ouro prata reheve ikwehe. Gapira ji ndapotari no, ei ga.

³⁴ Pekwaha pe jiporavykyagwera. Jipoa pyvō tuhē te ji aporavyky ipyhyga mbatera jijive. A'ero ji imondoi mbatera jijipyryve'ға pe no, ei ga.

³⁵ Ahepiuka pa ji pe me ikwehe. Nhandeporavykyagwera ikwepykava pyvō po nhande imbatere'yve'ға pokogi a'ero hamo, ei ga. Timoka'nhymyme ti Jesus'ga nhī'igagwera nhandepojykaharete'ға nhī'igagwera. A'ereki ga e'i ikwehe: "Nhanderory nhande ga imbuhurame mbatera nhandejive. Johe'i tehe nhande roryvamo nhande imondorame mbatera ojipe'ға pe," ei Jesus'ga ikwehe, ei ga.

³⁶ Nahā Paulo'ga ei ға pe. Kirē ga renypy'andurugi onhi'iga Tupana'ga pe ға pavēi.

³⁷ Igwete ға Paulo'ga rorejehe'opavi ға anhuvanhuvana ға rerekovo. Ndovy'ahetei ға ganhi'iga renduvame.

³⁸ A'ereki ga e'i ға pe: "Aerē po ti pe ndapehepiaga'javi jira'oa nehē." Igwete ға ga rorohoi itayharuhu pe.

21

Paulova'ea oho Jerusalēm me

¹ Igwete ore hoi ға hugwi a'ero oro'ava herogwovo ypa'ouhūa rehei katu cidade de Cós rehei katu. Ko'emame ore herohoi ojipe pe ypa'ouhū me Rodes pe. Pea hugwi ore herohoi heroja cidade de Pátara pe o'eamo.

² Pevo ore hepiagi ojipea itayharuhua – kiroki oho gwerī Feníciapeve'ға gwyri pe. Igwete ore avi a'ea pype herogwovo.

³ Aerē ore hepiagi ypa'ouhūa Chipre orojohukoty. Igwete ore kwavi ipyvō orogwovo Síriapeve'ға gwyri pe. Pevo ore herojari cidade de Tiro pe. A'ereki pevo ға gweno'embota mbatera itayharuhua hugwi.

⁴ A'ero ore ēi orogwovo Jesus'gareheve'ға ndeka pevo ға ndepiaga. Sete ore kiri ға pyri a'ero. Igwete ға ei Paulo'ga pe tohoyme ti ga Jerusalēm me nehē javo novīa. A'ereki Tupana'ga ra'uva omombe'u jipe ға pe. "Tirauhū po ti Paulo'ga pe Jerusalēm me nehē," e'i. Emo Paulo'ga e'i ға pe:

—Aho tuhē ti pevo nehē.

⁵ Aerē ihorame orohohava apiavo ore jivyri itayharuhu pe a'ero. Ga nhaporemo ore rorejojyri cidade hugwi akwaimba'ero kunhangwera'ға pavēi gwa'yra'ға pavēi no. Nhimbiri pe ore renypy'andurupavi y'tiğa pype oronhi'iga Tupana'ga pe.

⁶ Aerē:

—Kiro ore hoi, oro'e ore ġa pe.

Igwete ore ava'javi itayharuhua pype. A'ero ġa jivyra'javi ġwonga pe ogwovo.

⁷ Igwete ore herohoi Tiro hugwi herogwovo cidade de Ptolemaida pe. A'ero ore hoi Jesus'gareheve'ġa ndepiaga ġa anhuvanhuvana. Ojipeji ore kiri ġa pyri.

⁸ Ko'emame ore hoi. Igwete ore hoi cidade de Cesaría pe. Igwete ore hoi Filipe'ġa rongga pe orojupa. Ymya Filipe'ġa ruvi Jerusalém me raikwehe. Gaha ko seteve'ġa nde'yja'ġa. Ga pe Jesus Cristo'ġa moiruhara'ġa e'i raikwehe: “Gahā ti toma'ē mbatera imbatere'ŷve'ġa pe jipi,” ei ġa ġa pe raikwehe. Filipe'ġa ohooho Jesus'ġa mombe'ġwovo ojipe'ġa pe no.

⁹ Quatro ko gara'yra'ġa kunhangwera'ġa hembirekoe'ŷve'ġa. Ga na jitehe omombe'umbe'u Tupana'ġa nhi'ġa jipi. Igwete ore hoi Filipe'ġa rongga pe orojupa.

¹⁰ Mbohapyrete ore kiri pevo ġa pyri. A'ero Ágabo'ġa ruri Judéapeve'ġa gwyra hugwi Tupana'ġa nhi'ġa mombe'uhara'ġa.

¹¹ Kiro ġa ruri ore pyri ipyhyga Paulo'ġa ku'ayvira ipukuhuva'ea. A'ea pyvō ġa jikupyk-wari. Ga jipokwari no. Igwete ġa ei ore ve:

—Gaku'ayvira ijara'ġa mombe'ġwovo ji ei: Nahā ti judeus'ġa ġa kwari Jerusalém me nehē, ei ġa. A'ero po ti ġa ġa mondoukari judeus'ġarūive'ġa po pe nehē ġa pyhygauka nehē, ei ġa. A'ea Tupana'ġa ra'uva e'i, ei Ágabo'ġa ore ve.

¹² Henduvame ganhi'ġa ore ehetei Paulo'ġa pe pevove'ġa pavēi:

—Terehoa'javi ti Jerusalém me a'ero, oro'e ore ġa pe novía.

¹³ Igwete Paulo'ġa ei:

—Maraname pe jehe'ouhui ji rehe? Pe ji mbopyagwyruhu javo ji ve novía, ei ġa. Na ġa ji kwari ji jukavo vehevi te a'ero nehē, ei ġa. Ji ti aho jate tuhē pevo nehē Jesus'ġa rehe jipojykaharete'ġa rehe nehē, ei ġa.

¹⁴ Ndokoi ġa orenhi'ġa rehe.

—Nandejate ti toko Tupana'ġa remimbotarimova'ea, oro'e ore.

A'ero ndoro'ea'javi ġa pe a'ea rehe.

¹⁵ Aerē ore herekokatupavi orombatera herogwovo pea rupi Jerusalém me.

¹⁶ Jara'ġa ko oho ore rupi Cesaría hugwi Jesus'gareheve'ġa. Igwete ġa ore rerohoi Menasom'ġa rongga pe. Ga pyri ore pytal. Ga ko Chiprepeva'ero. Ymya ġa jikogi Jesus Cristo'ġa rehe. Ga pyri ore pytaahi'vi orojupa.

Paulova'ea oho Tiagova'ea pyri

¹⁷ Ore vahemame Jerusalém me Jesus'gareheve'ġa ndoryndoryvamo ore rehe.

¹⁸ Ko'emame Paulo'ġa ore rerohoi Tiago'ġa repiaga. Jesus'gareheve'ġa ndepiakatuhara'ġa nhaporemoo ojatyka upa.

¹⁹ Igwete Paulo'ġa nhi'ġi ġa pe. A'ero ġa imombe'upavi ġa pe ohoagwera.

—Amombe'umbe'u ji Jesus'ġa judeus'ġarūive'ġa pe, ei ġa. Nurā Tupana'ġa ġa mbo-jikogukari ojihe, ei ġa. Nahanahā Tupana'ġa rekoji ġapyteri pe a'ero ore horame ġa pyri, ei Paulo'ġa imombe'upava ġa pe.

²⁰ Henduvame Paulo'ġa nhi'ġa ko ġa Tupana'ġa mbohetei a'ero. Aerē ġa ei Paulo'ġa pe:

—Oreirū, ehapia judeus'ġa kiro. He'yjuhu hete ko ġa jikogi Jesus'ġa rehe milhares. Moisésva'ea remimbo'eagwera rehe ġa ndekohetei reki tihendu katu pa ti hamo javo, ei ġa Paulo'ġa pe.

²¹ Igwete ojipe'ġa mbero nde mombe'ġwovo ġa pe, ei ġa. “Paulo'ġa ko ombo'e te'varuhu judeus'ġa nhaporemoo – kiroki ġa u judeus'ġarūive'ġa pyteri pe,” ei ġa. “Paulo'ġa e'i ġa pe: ‘Pepohi ti Moisésva'ea remimbo'eagwera hugwi,’ ei Paulo'ġa ġa pe,” ei ġa heikwehe. “‘Tapekytia'javi ti peja'yra'ġa nakwanha pi'ria,’ ei ġa,” ei ġa. “‘Tapekoa'javi ti nhander-amonhava'ea nhi'ġagwera rehe,’ ei Paulo'ġa ġa pe,” ei ġa heikwehe. Nahā ġa mbero reki nde mombe'ġwovo ġa pe, ei ġa imombe'ġwovo Paulo'ġa pe.

²² —Marā po ti a'ero nehē? ei ġa Paulo'ġa pe. Okwaha po ti ġa nderura avo nehē.

²³ Nahā po ti nde rekoji a'ero nehē, ei ġa. Quatrove'ġa oko ore pyri kiro. Ymya'i ġa ei Tupana'ġa pe: “Nahanahā po ti ore rekoji nehē,” ei ġa ġa pe. Kiro ġa ndekoi tuhē a'ero ġwembi'eagwera rupi katu, ei ġa Paulo'ġa pe.

²⁴ Eroho ti quatrove'ġa nhandejatykahavuhua pype a'ero. Ejipyhehi ti pevo ġa pavēi nahā ti xanhimombyru Tupana'ġa pe javo, ei ġa. Aerē ti epyhy mbiana quatrove'ġa ndepyga eitambere'ia pyvō. A'ea po ti ġa ikwava'egukari Tupana'ġa pe nehē. A'ero po ti ġa nhiapiinukari nehē, ei ġa Paulo'ġa pe. Judeus'ġa po ti nde repia pevo nehē. A'ero po ti ġa epavi nehē: “Nomombe'ukatui reki ġa Paulo'ġa nhande ve. Oko katu tuhē reki ġa Moisésva'ea remimbo'eagwera rupi okovo,” e po ti judeus'ġa nde ve nehē, ei ġa Paulo'ġa pe.

²⁵—Oro judeus'garūive'ga pe - kiroki ga ojiko Jesus'ga rehe - ga pe ore ikwatijari ikwehe, ei ga ga pe. Igwete ore ei ga pe: “Nahā po pe ndekoi hamo. Tape'ui ti gambatera ikwava'egame ha'angava pe gwemimbohete'hara pe,” oro'e ore. “Hekoa tape'ui no,” oro'e ore ga pe. “Mbiara tape'ui ipore'ymame hekoa jugwi,” oro'e ore. “Tapereko'i ojipe'ga nembireko'ga,” oro'e ore ga pe ikwatija, ei ga Paulo'ga pe.

²⁶ Ganhi'iga rupi Paulo'ga quatrove'ga nderohoi ga nderekovo. Ko'emame ga jipyhei ga pavēi xanhimomybyry ti Tupana'ga pe javo. Aerē ga ki ojatykahavuhua pype. Igwete Paulo'ga imombe'ui mbatera ikwava'ēhara'ga pe.

—Orojipyhei ore ko, ei ga ga pe. Kiro sete po ti ore kiri nehē, ei ga. Aerē po ti ji imondoukari mbiara quatrove'ga ndepyga ikwava'eguka ga pe imondovouka Tupana'ga pe nehē, ei Paulo'ga ga pe.

Ahe opyhy Paulova'ea

²⁷⁻²⁸ Seis ko ga kiri. Aero judeus'ga Paulo'ga repiagi ojatykahavuhua pype Ásiapeve'ga gwyripeve'ga. Igwete ga he'yjuhuve'ga monhimboahivukatehei Paulo'ga pe ga momymomyina. Aero ga Paulo'ga pyhygi ohapukaita gwe'yja'ga pe judeus'ga pe:

—Pejijo ore pokoga, ei ga. Aereki agwa'ga ko ohooho ga mbo'epavuhuaavo ite'varuhuva'ea rehe, ei ga. Nhande mbotegwete ga ja'javoteheuhu. “Tapehendu'javi ti Moisés'va'ea remimbo'eagwera,” ei ga ga pe, ei ga. Nhandejatykahavuhua pe ga ete'varuhui no, ei ga. Aero ga kiro judeus'garūive'ga nderuruhui ipype imbotegweteavo nhandejatykahavuhua Tupana'ga ronga, ei ga ga pe o'mbero.

²⁹ Nahā judeus'ga etehei Paulo'ga mombe'gwovo. Aereki ga gwepia Trófimo'ga hoa cidade pe Paulo'ga rupi novia. Trófimo'ga ko judeu'garūive'ga Éfeso'peve'ga. Hepiagame gahoa Paulo'ga rupi ga etehei a'ero:

—Paulo'ga gweroho ga nhandejatykahavuhua pype, ei ga javo tehe.

³⁰ Nahā judeus'ga ei cidadepeve'ga momymomyimbava Paulo'ga rehe. Igwete ga nhağanhani Paulo'ga pyhyga ga rerohyryryga ojatykahavuhua hugwi. Kotihī ga hovapytymi ga hugwi.

³¹ Kiro ga Paulo'ga juka'gweri. Emo ojipe'ga oho imombe'gwovo soldados'ga pe romanos'ga pe. Igwete ga ei soldados'ga nduvihavuhu'ga pe:

—Jerusalémmeve'ga nhapremo onhimboahivuhu ohapukapukajahyavo, ei ga ga pe.

³² Kotihī ga soldados'ga nderuri gānduvihava'ga pavēi ga nenonhana he'yjuhuve'ga pyteri pe Jerusalémmeve'ga pyteri pe. Soldados'ga ndepiagame ga Paulo'ga nupambigi a'ero opohia ga hugwi.

³³ Igwete soldados'ga nduvihavuhu'ga ruri Paulo'ga pyhygauka ga kwaruka itanhuramuhūa pyvō mokōiva'ea pyvō.

—Ma'ga koro? ei ga. Ma gara rehe pe ga nupanupāuhui? ei ga ga pe.

³⁴ Ojoatyatyvi ganhi'iga ga pe ga hapukajahyrame onhimongyavo. Aero ga ndokwahavi reki maranuhū javo. Nurā ga Paulo'ga rerohoukari soldados'ga nongauhua pype.

³⁵ Ga rerovahemame ojiupihava rehe ga ojatyi'varimo ga rerohoi he'yjuhuve'ga hugwi onhimboahiheteve'ga hugwi topyhygahayme ga javo.

³⁶ Aereki ga ohoohoji ga ndeviri ohapukajahyavo pejuka ga javo novia.

Paulova'ea onhimombe'u judeusva'ea pe

³⁷ Gwerohogwerirame ongauhua pype Paulo'ga ei soldados'ga nduvihavuhu'ga pe:

—Tanhī'ī na'ē ti nde ve, ei ga ga pe.

Igwete ga ei Paulo'ga pe:

—Erekwaha nde Gréciapeve'ga nhi'iga naerū?

³⁸ Nde ko Egitopeve'ga rūi naerū? - kiroki ga ymya he'yjuhuve'ga monhimboahivi nhanderuvihava'ga pe ga momymomyina, ei ga. Igwete ga quatro milve'ga nderohoi ongae'yi me iporokauhuvē'ga. Nde ko ga rūi naerū? ei ga Paulo'ga pe.

³⁹ —Ji ko a'ea rūi, ei Paulo'ga. Judeuramo ko ji. Cilícia ko jigwyrā, ei ga. Cidade de Tarso pe huvihavuhu pe ji ari kako, ei ga. Na ji nhi'igi kiro gānde'yjuhua pe, ei ga ga pe.

⁴⁰ —Enhi'ī ti a'ero ga pe, ei ga ga pe.

Aero Paulo'ga amū gājiupihava rehe. Igwete ga pove'egi ga pe ji rendu ti javo. Aero ga pipavi upa. Igwete judeus'ga nhi'igimo tuhē ga ei onhimombe'gwovo ga pe.

22

¹ Igwete Paulo'ga ei:

—Nhiirū, peymyana, pejapyaka ti nhinhi'iga rehe ji nhimombe'ukaturame pe me, ei ga. Aereki ji ndakote'varuhui jitekovo, ei ga ga pe.

² Judeus'ga nhi'igimo tuhē ga ei ga pe. Nurā koji'i ga pigi a'ero ganhi'iga renduva. Igwete ga ei ga pe:

³—Jihi ko ji judeuramo ako, ei ga. Cilícia ko jigwyrá. Cidade de Tarso pe ko ji ari kako. Aerē ji nhimomboakari avo Jerusalém me kako, ei ga. A'ea rupi Gamaliel'ga ji mbo'embo'ekatuí Moisés'va'ea remimbo'eagwera rehe – kiha tuhē nhaneramonhava'ea omombe'u, ei ga. Nhiremimbotarimo ji poravykyhetei Tupana'ga pe ikwehe. Pehepia ko pe na jitehe peko pa ga rehe, ei Paulo'ga ga pe.

⁴A'ea rupi ji jigwarajuhui Jesus'ga nhi'igarupive'ga ndehe ga jukauka ikwehe. Akwaakwaruka ji ga mondovouka cadeia pype ga mongiuuka akwaimbae'ga kunhangwera'ga no, ei ga.

⁵Mbatera kwava'ēhara'ga nduvihavuhu'ga okwaha tuhē jireaporoḡita ji repiaga ikwehe judeus'ga moḡitahara'ga pavēi. Gahā okwatija nhandere'yja'ga pe Damascopeve'ga pe ji mombe'gwovo ikwehe. A'ea ji herohoi tapyhy ti Jesus'gareheve'ga javo. Takwatakwa ti ji ga nderojivya Jerusalém me tambohahyuka ti ga pe nehē javo, a'e ji ikwehe novīa, ei Paulo'ga ga pe.

Paulova'ea omombe'u gweaporoḡita rerōjijyagwera

⁶Igwete Paulo'ga ei ga pe:

—Ahaji katu ji vahēḡwerīrame Damasco pe kotihī turi ji ve hendy'javuhuva'ea yvaga hugwi, ei ga. Hendy'javuhu hete. Ipyteri pe ji rekoi a'ero, ei ga.

⁷A'ea ji mombo yvyvo ji noḡa. Igwete ji henduvi ganhi'iga jivive, ei ga. “Saulo, Saulo! Maranuhūrame nde imbohahyukari ji ve?” ei ga ji ve, ei Paulo'ga.

⁸—“Manamo pe?” a'e ji ga pe.

—“Ji ko Jesusramo Nazarēpeva'ero ako. Ji ve nde erembohahyuka,” ei ga ji ve, ei Paulo'ga ga pe.

⁹—Jirupive'ga gwepia hendy'javuhuva'ea novīa. Emo ga ndokwahavi ganhi'iga ji ve, ei ga.

¹⁰Igwete ji ei Jesus'ga pe: “Marā po ti ji rekoi a'ero nehē?”

—“Epo'ā ti egwovo kiro Damasco pe. Pevove'ga ti omombe'u pa nhiremimbotarimova'ea nde ve nehē nderekoagwama nehē,” ei ga ji ve, ei Paulo'ga ga pe.

¹¹—Hendy'javuhuva'ea ombogwe reki jireakwara, ei ga. A'ero jirupive'ga ji popyhygi ji rerogwovo Damasco pe ikwehe, ei ga imombe'gwovo ga pe.

¹²⁻¹³Aerē Ananias'ga ruri ji pyri, ei ga. Gwendu katu ga Moisés'va'ea remimbo'eagwera jipi. Ombohete hete ga Tupana'ga no, ei ga. “Pyri hete ko Ananias'ga,” ei judeus'ga ga pe pevove'ga, ei ga. Igwete ga ruri ji pyri o'ama. “Nhiirū, Saulo,” ei ga ji ve. “Ehepiakatua'ja ti kiro,” ei ga, ei ga.

—Kotihī ji ga repiakatui reki a'ero, ei Paulo'ga ga pe.

¹⁴Igwete ga ei ji ve: “Tupana'ga nhaneramonhava'ea remimbohete'hara'ga e'i jipe nde ve tokwaha ga nhiremimbotarimova'ea javo,” ei ga ji ve. “Tohepia ti ga pyryheteve'ga Jesus'ga ganhi'iga tuhē henduva,' e'i jipe Tupana'ga nde ve,” ei Ananias'ga ji ve, ei ga.

¹⁵“Kiro po ti nde akoja'ga mombe'umbe'ui a'ero nehē ga pe nhaporemo nehē. Nerembiepiaga po ti nde eremombe'u nehē neremiendua nehē no,” ei ga ji ve.

¹⁶“Maraname nde mbegwehuro a'ero kiro?” ei ga ji ve, ei Paulo'ga. “Haite. Enhimobataizauka ti kiro. Ere ti nhandepojykaharete'ga pe tomombo ti ga nderekote'varuhua nde hugwi nehē,” ei ga ji ve, ei Paulo'ga ga pe onhimombe'gwovo.

Paulova'ea hoagwera judeus'garūiva'ea pyri

¹⁷Igwete Paulo'ga ei ga pe no:

—Aerē ji jivyrā'javi avo Jerusalém me ikwehe, ei ga. Igwete ji hoi nhandejatykahavuhua pype nhinhi'iga Tupana'ga pe, ei ga.

¹⁸Ji nhi'igame ga pe jipojykaharete'ga jipiukari ji ve. Igwete ga ei ji ve: “Haite ti egwovo Jerusalém hugwi,” ei ga. “Avove'ga po ti ndogweroviari nenhi'iga ji mombe'urame nehē,” ei ga ji ve, ei Paulo'ga.

¹⁹—Igwete ji ei ga pe: “Gwerovia po ti ga nhinhi'iga nde mombe'urame nehē ovuhu,” a'e ji ga pe novīa. “A'ereki ga okwaha tuhē jirojijyagwera. A'ereki ji ajigwarajypy ga ndehe – kiroki ga ojiko nde rehe,” a'e ji ga pe, ei ga. “Aho ji ojipejipea pype orejatykahava pype ga pyhygauka ga nupanupamouka ga mondovouka cadeia pype ikwehe,” a'e ji, ei Paulo'ga.

²⁰“Oro Estēvāova'ea no,” a'e ji. “Ahe nde mombe'urame ga ahe jukai ikwehe. Emo jihi ko a'ā reki pevo ga pyri na ga ga jukai tuhē javo,” a'e ji ga pe, ei ga. “Gapira ji areko katu ahe jukarame. A'ereki ga gwekyi opira ita imombo ahe rehe,” a'e ji ga pe, ei Paulo'ga ga pe. “Jerusalémmeve'ga okwaha jirekote'varuhuagwera a'ero. Kiro ji imombe'ukaturame ga pe jijirojijyga po ti ga heroviari nhinhi'iga nde mombe'urame nehē,” a'e ji jipojykaharete'ga pe novīa, ei Paulo'ga ga pe.

²¹ —“Ndogweroviari tuhē ti ɣa nehē,” ei jipojykaharete'ga ji ve. “Heregwovo avo hugwi. Jihi nde mondouka kiro irupe judeus'garūive'ga pyri nehē,” ei ga ji ve. “Ga pe ti nde ji mombe'ui nehē,” ei ga ji ve ikwehe, ei Paulo'ga ga pe onhimombe'gwovo.

²² Nahā Paulo'ga nhimombe'ui ɣa pe. Ojapyaka na'ē ɣa Paulo'ga nhi'iga rehe novīa. Emo Paulo'ga e'i ɣa pe: “Ji mondouka po ti ga judeus'garūive'ga pyri nehē,” ei ga. Nurā ɣa nohendupotara'javi ga onhimboahivuhua vo ga pe. A'ero ɣa hapukapukajahi.

—Pejuka ga. Omano po ga hamo, ei ɣa ohapukapukaita upa.

²³ Igwete ɣa tapy'ynhapira imbovavavavagi oko te'varuhu hete ga javo. Otimbyguhua ɣa omombomombo onhimboahivuhuheteavo.

²⁴ Nurā soldados'ga nduvihavuhu'ga ga rerohoukari ongauhua pype.

—Maranuhūrame ga hapukajuhuatetei ga rehe naerū? ei ga.

Nurā ga ei soldados'ga pe:

—Penupanupā ga mbiara pira apopyra pyvō tomombe'u ti ga nhande ve okote'varuhua, ei ga ga pe.

²⁵ A'ero ɣa ga pokwari tinupā ga javo. Opokwaramo Paulo'ga ei soldados'ga nduvihava'ga pe – kiroki ga o'ā ga ppyvo:

—Tanhinupāi ti, ei ga ga pe. A'ereki ji ko romanoramo, Romapeve'ga'java'ero ako. Po ahe nonupāi te romanos'ga hamo, ei ga. Pe ndajirerohoi ve juizes'ga pyri tonhimombaragwaha ti ga Paulo'ga rekote'varuhua rehe javo. Ga nde'i tuhē ji ve oja nde rehe jave'yma, ei ga. Tanhinupāi ti a'ero, a'e ji pe me, ei Paulo'ga ga pe.

²⁶ Henduvame ganhi'iga soldado'ga hoi javo gwuvihavuhu'ga pe.

—Terenupāukara'javi ti ga! A'ereki ga romanoramo oko, ei ga.

²⁷ A'ero garuvihavuhu'ga ruri Paulo'ga pyri.

—Enhimombe'u katu ji ve. A'iti romanoramo nde reki? ei ga ga pe.

—A'ea ko ji, ei Paulo'ga ga pe onhimombe'gwovo.

²⁸ Igwete ga ei Paulo'ga pe:

—Na jitehe ko ji romanoramo. A'ereki he'yjuhu reki ji imondoi itambere'ia a'ea rehe ikwehe, ei ga ga pe.

—Ji namondoi tuhē itambere'ia hehe, ei Paulo'ga. Jiruva'ga ko romanoramo. A'ea jitehe ko ji a'ero, ei ga ga pe.

²⁹ Nanime ɣa jipe'ai Paulo'ga hugwi – kiroki ɣa onupā gwerevi ga tomombe'u ti ga okote'varuhua javo. Igwete soldados'ga nduvihavuhu'ga e'i:

—Romanoramo reki ga oko, ei ga. Mbaria po ji ga kwarukatehuhui ra'e! ei ga okyhyjiavo.

Paulova'ea e'i judeus'ga mogitaharava'ea pe

³⁰ Ko'emame soldados'ga nduvihavuhu'ga ei:

—Ma gara judeus'ga omboja Paulo'ga rehe naerū? ei ga. Tahendu ti ganhi'iga ikwahava, ei ga.

Igwete ga judeus'ga mogitahara'ga mbojatykaukari. Ga jatykapavame mbatera kwava'ēhara'ga nduvihava'ga jara'ga pavēi, kiro ga Paulo'ga kwaharavukari ga reruruka ga mo'ama gapyteri pe.

23

¹ Igwete Paulo'ga ɣa ndepiahetei judeus'ga mogitahara'ga. Igwete ga ei ɣa pe onhimombe'gwovo.

—Nhiirū, akokatue'ymi ji Tupana'ga nhi'iga rupi jitekovo kiromo jitehe, ei ga ɣa pe. Nurā ji pojyahetero jiyvyteri pe, ei Paulo'ga ga pe.

² Igwete Ananias'ga ikwava'ēhara'ga nduvihavuhu'ga henduvi ganhi'iga onhimboahiva o'ama. A'ero ga ei Paulo'gaypyvove'ga pe:

—Pekwa ti Paulo'ga jurua rehe ga mombiga.

³ Igwete Paulo'ga ei ga pe:

—Tupana'ga ti tombohahy nde ve no. Erekokatu'aguhū nde, ei ga ga pe. Ereapy nde avo javo novīa: “Takwaha ti garemendukatue'yma Moisés'va'ea remimbo'eagwera rehe,” ere nde novīa, ei Paulo'ga. Emo ndehe reki nerehendukatui reki a'ea ɣa mbokwaruka jijurua rehe, ei ga ga pe.

⁴ A'ero Paulo'gaypyvove'ga ei ga pe:

—Ikwava'ēhara'ga nduvihavuhu'ga pe nde ere'e te'varuhu Tupana'ga repykara'ga pe!

⁵ Igwete Paulo'ga ei:

—A'iti ga ikwava'ēhara'ga nduvihavuhu'ga? ei Paulo'ga. Ji ndakwahavi, ei ga. Ikwahavame po ji nda'ei poha ramo. A'ereki Tupana'ga omombe'u onhi'iga ikwatijaruka. “Tape'ete'varuhui pejuvihava'ga pe,” ei Tupana'ga, ei ga.

6-8 Kirē Paulo'ga eaahi ġa pe o'ama.

–Ji ko fariseuramo ako, ei ga.

A'ereki ga onhimombaragwaha pevove'ga ndehe judeus'ga ndehe. Jara'ga ko saduceus'ga. Jara'ga ko fariseus'ga. Paulo'ga okwaha ġanembiroviara no. A'ereki saduceus'ga ndogweroviari omanove'ga mbogweravagwama ġamanoa hugwi. “Ndogwerekoi Tupana'gapyrive'ga no yvagipeve'ga,” e ko saduceus'ga. “Ha'oe'ŷve'ga ndogwerekoi no,” ei ġa.

Fariseus'ga ki a'e te gwerovia pa a'ea Paulo'ga javijitehe. A'ero Paulo'ga eaahi judeus'ga mogitahara'ga pyteri pe o'ama.

–Ji ko fariseuramo ako, ei ga. Jiruva'ga ko fariseuramo oko no, ei ga. Igwete ji heroviari ġambogweravagwama ġamanoa hugwi, ei ga. A'ea rehe pe euhui ji ve oko te'varuhu ga javo, ei ga.

Henduvame Paulo'ga nhi'ġa ġa nhonhi'ġayvayvari a'ero fariseus'ga saduceus'ga pavēi. 9 Igwete ġa hapukapukai a'ero onhimbohovaja ojogwehe. A'ero fariseus'ga po'ami onhi'ġahayavo – ġa ko judeus'ga mbo'eharamo oko.

–Ndokote'varuhui reki Paulo'ga, ei ġa ġa pe. Onhi' tuhē po ga pe ha'oe'ŷve'ga. Mara'ngu po yvagipeve'ga Tupana'gapyrive'ga? ei fariseus'ga.

10 Igwaigwavete ġa nhonhi'ġayvahetei. Nurā soldados'ga nduvihavuhu'ga ei:

–Kiro po ti ġa Paulo'ga rovaja'roja'rogi nehē! ei ga.

A'ero ga soldados'ga mondoukari ga pyri.

–Pephygahy ga ġapytera hugwi ga rerogwovo ja ongauhua pype ga mongiavo, ei ga ġa pe.

Igwete ġa ga pyhygi ga rerogwovo a'ero.

11 Ypytunimo nhandepojykaharete'ga jipiukari Paulo'ga pe o'ama ga ppyvo. Igwete ga ei ga pe:

–Paulo, enhimboitakwerimo ti eko, ei ga. Nde ji mombe'u avo Jerusalém me oji'i. Na jitehe ti nde ji mombe'ui cidade de Roma pe nehē no, ei Jesus'ga ga pe.

Judeusva'ea ojuka pota Paulova'ea

12 Ko'emame judeus'ga ei ojohupe:

–Tijuka tuhē ti Paulo'ga, ei ga. Ti'uyme na'ē ti mbatera kiro, xay'uyme na'ē ti Paulo'ga jukae'ymame, ei ga. Tupana'ga ġwendu nhanenhi'ġa. Nhande ga jukae'ymame po ti Tupana'ga imbohahyukari nhande ve a'ero nehē, ei ġa ojohupe Tupana'ga renoina novīa.

13 He'yi ko ga quarenta ko ġa – kiroki ga e'i a'ea.

14 Aerē ġa hoi ikwava'ēhara'ġa nduvihava'ga pyri xava'eve'ga pyri no. Igwete ġa nhi-mombe'ui ġa pe.

–Nahā ore ehetei orojuhupe oji'i: “Ti'uyme na'ē ti mbatera Paulo'ga jukae'ymame,” oro'e ore oji'i, ei quarentave'ga ġa pe.

15 Pemondouka ti kiro penhi'ġa soldados'ga nduvihavuhu'ga pe. Pehe jara'ga pavēi nhanemogitaharamo pemondouka ti penhi'ġa ga pe togweruruka ti ga Paulo'ga ore pyri javo. “Torohenduva'ja ti ganhi'ġa gareaporoġita ikwahava,” pe'ji ti ga pe, ei ga. Nahā ti pemondouka penhi'ġa ga pe ga moandyandyita, ei quarentave'ga ġa pe. Ga Paulo'ga rerurukarame po ti ore ga jukai ga vaheme'ymame avo nehē, ei ġa ġa pe novīa.

16 Emo Paulo'ga kunhamembyra'ga okwaha reki ġanembijukapotara Paulo'ga rehe Paulo'ga rendyrahēa ra'yra'ga. Nurā ġa hoi ongauhua pype imombe'gwovo Paulo'ga pe.

17 Igwete Paulo'ga onhi'ġa mondoi soldados'ga nduvihava'ga pe javo.

–Eroho kwanha'ga ejuvihavuhu'ga pyri tomombe'u ga mbatera ga pe, ei Paulo'ga ga pe.

18 A'ero ga Paulo'ga kunhamembyra'ga rerohoi gwuvihavuhu'ga pyri. Igwete ga ei ga pe: –Cadeiapypeve'ga Paulo'ga pyri mbuhuruka ojipyri ko, ei ga. Nahā ga ei ji ve: “Eroho kwanha'ga ejuvihavuhu'ga pyri tomombe'u ga mbatera ga pe,” ei ga ji ve, ei ga. Nurā ji ga reruri nde pyri kiro, ei ga ga pe.

19 Igwete huvihavuhu'ga ga popyhygi ga rerogwovo ġandovakie'ŷ.

–Gara nde eremombe'u pota ji ve? ei ga ga pe.

20 Igwete ga ei:

–Tamombe'u katu ti nde ve, ei ga. Kiro po ti judeus'ga nduvihava'ga nduri nde pyri nehē, ei ga. A'ero po ti ġa etehei nde ve nehē tereruruka ti Paulo'ga ko'emame nehē javo. “Judeus'ga mogitahara'ga ġwendu potara'ja ganhi'ġa ikwahava gareaporoġita,” e'i tehe po ti ġa nde ve nehē, ei ga soldados'ga nduvihavuhu'ga pe imombe'gwovo.

21 Terembopogwei ti ġa erame poha nde ve nehē, ei ga. A'ereki ojipe'ga ojuka pota Paulo'ga. Onhimi po ti ġa pea rupi tijuka ga javo, ei ga ga pe. Quarenta ko ġa. Igwete ġa ei ojohupe oji'i: “Ti'uyme na'ē ti mbatera, xay'uyme na'ē ti Paulo'ga jukae'ymame,” ei ġa oji'i. “Tupana'ga ġwendu nhanenhi'ġa nhande erame na,” ei ga ojohupe, ei ga. Nurā ji

ei kiro nde momoranduva. A'ereki ġa onhimboavujikwe kiro tijuka ga javo. Igwete ġa ei tikwaha ti soldados'ġa nduvihavuhu'ga nhi'ġa javo nde ve, ei Paulo'ga kunhamembyra'ga ga pe imombe'gwovo.

²² Igwete soldados'ġa nduvihavuhu'ga ei ga pe:

—Teremombe'ui ti ojipe'ġa pe enhimbi'eagwera ji ve.

A'ero ga ga mondoi ojihugwi.

Ahe omondouka Paulova'ea Félixva'ea pyri

²³ Aerē soldados'ġa nduvihavuhu'ga mokonha'ga mbuhurukari ojipyri. Ga ko soldados'ġa nduvihava'ga memei. Igwete ga ei ga pe:

—Penhimboavujikwe ti kiro jara'ġa pavēi soldados'ġa pavēi. Ppyhaji katu po ti pe hoi cidade de Cesaréia pe, ei ga. Duzentosve'ġa po ti oho pea rupi. Setentave'ġa po ti oho cavalo arimo. Ojipe'ġa duzentosve'ġa po ti gweroho ta'akwara nehē, ei ga ġa pe.

²⁴ Peroho ti cavalos Paulo'ga ti toho i'arimo. Peroho katu ti ga governador'ga pyri Félix'ga pyri a'ero nehē, ei ga ġa pe.

²⁵ A'ero soldados'ġa nduvihavuhu'ga ikwatijari tamondo ti Félix'ga pe javo. Nahā ga ei ikwatija.

²⁶ “Jihi ko Cláudio Lísiasramo,” ei ga ikwatija.

“Kiro ji ikwatijari nde ve, governador Félix. Huvihavuhu'ga oro'e ore nde ve,” ei ga ga pe ikwatija.

²⁷ “Kiro ti ji agwa'ga mombe'ui nde ve a'ero,” ei ga. “A'ereki judeus'ġa opyhy ga raji'i. Gajukaġweriā rupi ji soldados'ġa nderohoi ga pyhygauka ġa hugwi oji'i. A'ereki ġa e'i ji ve: ‘Ga ko romanoramo oko’,” ei ga ikwatija ga pe.

²⁸ “Aerē ji ga rerohoi judeus'ġa moġitahara'ga pyteri pe takwaha ti ġanemimbojara ga rehe javo,” ei ga.

²⁹ “Emo ġa omboja tehe reki ga rehe. ‘Ga ndojapyakai oreramonha'ea nhi'igagwera rehe,’ ei ġa ga pe,” ei ga. “Nanongara'ġa ko ahe ndojukatehei. A'ea rehe ahe nomondoi ġa cadeia pype no, a'e ji,” ei ga ikwatija gwuvihava'ga pe.

³⁰ “Aerē ojipe'ga e'i ji ve: ‘Judeus'ġa ojuka pota Paulo'ga,’ ei ga ji ve oji'i,” ei ga. “Nurā ji ga mondoukaripei nde pyri kiro. Igwete ji ei ġa pe oji'i – kiroki ġa omboja ga rehe – igwete ji ei ga pe: ‘Pejigwovo tuhē Félix'ga pyri tapemboja ti Paulo'ga rehe garovaki a'ero,’ a'e ji ġa pe.

A'ea jate ji akwatija nde ve kiro a'ero,” ei ga Félix'ga pe ikwatijarame.

Igwete ga imondoi ġwembikwatijara soldados'ġa pe taperoho ti Félix'ga pe javo.

³¹ Igwete soldados'ġa Paulo'ga rerohoi ganhi'ġo'ruavo. Ppytunimo ġa ga rerohoi cidade de Antipátride pe.

³² A'ero jara'ġa jivyri ġwongauhua pype. Ko'emame cavalos'arimove'ga Paulo'ga rerohoi Cesaréia pe.

³³ A'ero ġa ga mondoi governador'ga pyri Félix'ga pyri ikwatijara reheve.

³⁴ Igwete Félix'ga imonhi'ġi ikwatijara. A'ero ga ei Paulo'ga pe:

—Ma'ġa gwyrri pe nde ari raikwehe?

—Cilíciapeve'ġa gwyrri pe ji ari ikwehe, ei Paulo'ga ga pe.

³⁵ Igwete Félix'ga ei:

—Aerē po ti ji nenhi'ġa renduvi nhinhimombaragwaha ndereaporōġita rehe ġa ndurame nehē – kiroki ġa omboja nde rehe raji'i, ei ga.

Igwete ga Paulo'ga mongiuakari Herodesva'ea rongauhuagwera pype ga repiakatu-avouka soldados'ġa pe ga mombytavo.

24

Judeusva'ea ombojaruhu Paulova'ea rehe

¹ Cinco ko ġa kiri a'ero. Aerē ikwava'ēhara'ġa nduvihavuhu'ga ruri Cesaréia pe Ananias'ga. Ga gweru xava'eve'ġa ojupi. Igwete Ananias'ga Tértulo'ga reruri governador'ga pyri Félix'ga pyri tomboja ti ga Paulo'ga rehe javo. A'ereki ġa e'i: “Tértulo'ga okwaha hete onhi'ġatuavo. Gweroviaruka po ti ga Félix'ga pe Paulo'ga rekote'varuhua,” ei ga. Nurā ġa Tértulo'ga reruri Félix'ga pyri tomboja ti ga Paulo'ga rehe javo.

²⁻³ Igwete Félix'ga Paulo'ga mbuhurukari ġapyteri pe. A'ero Tértulo'ga imbojambojate-heuhui Paulo'ga rehe o'mbero. Nahā ga ei Félix'ga pe:

—Nde ko oreruvihavuhua, ei ga. Nde erehepia katu pa nhandegwrya jipi. Nurã ga ymya ndotavukara'javi nhandegwryi pe a'ero, ei ga Félix'ga pe. Nde ereapouka pyryva'ea nhandegwryi pe jipi. Ndepyry hete nde ore ve. Nurã ore epavi nde ve jipi, ei Tértulo'ga ga pe.

⁴ Norombokwerajahivi po ti ore nde rerekovo nehë. Emo ji a'e nde ve kiro: Emombyry na'ë ti ore ve kiro orenhi'iga rendukatuavo. Toronhi'Theteyme ti nde ve, ei ga Félix'ga pe.

⁵ —Agwa'ga ko oko te'varuhu hete Paulo'ga. Ohoohouhu ga gagwryi pe nhaporemoko judeus'ga ndayvayva ga momymomyina nhanderuvihava'ga movahivahiamo, e'i tehe ga. Ga ko nazarenos'ga nduvihavamo oko — kiroki ga oho Nazarëpeva'ea nhi'iga rupi Jesusva'ea nhi'iga rupi.

⁶ Igwete ga imbote'varuhupotari judeus'ga jatykahavuhua oji'i, ei ga. A'ero ore Paulo'ga pyhygipei xa'e ti garekote'varuhua pe javo. A'ereki ga nohendukatui nhaneramonhava'ea nhi'igagwera, ei ga.

⁷ Emo kotihî soldados'ga nduvihavuhu'ga rupi ore pyri Lísias'ga. Igwete ga Paulo'ga rerohoahyi ore hugwi, ei ga.

⁸ A'ero Lísias'ga ei ga pe — kiroki ga omboja Paulo'ga rehe — ga pe ga ei toho ti ga ga mombe'gwovo Félix'ga pyri javo. A'ero ore rupi nde pyri kiro, ei ga. Po ti nde ei Paulo'ga pe ga monhimombe'uuka nehë, a'ero po ti nde tuhë erekwaha pa garekote'varuhua nehë. "A'iti ganemimbojara ga rehe," ere po ti nde nehë, e'i tehe Tértulo'ga ga pe.

⁹ Igwete judeus'ga ei no:

—Pohi tuhë, ei ga ga pe imboja Paulo'ga rehe no.

Paulova'ea onhimombe'u Félixva'ea pe

¹⁰ Aerë Félix'ga jipoeruri Paulo'ga pe:

—Ndehe erenhimombe'u kirogwe, ei ga ga pe.

Igwete Paulo'ga ei:

—Ymyahû ko nde juizramo ere'e katu jire'yja'ga ndeaporogita pe judeus'ga ndeaporogita pe jipi. Nurã jirory hete ji nhinhimombe'gwovo nde ve terekwaha, ei ga Félix'ga pe.

¹¹ Korogweuhunhi ji hoi Jerusalém me oji'i tambohete ti Tupana'ga javo oji'i. A'ereki doze ji kiri kiro. Po ti nde ei ga pe po ti nde ikwahavi nehë, ei ga.

¹² Pevo judeus'ga ji repia novia. Emo ji nanhi'igayvari pevove'ga pe orejatykahavuhua pe. Namomymomyi ji ga cidade pe no. Orejatykahai pe ji namomyi ga no, ei ga.

¹³ Ombojamboja tehe reki agwa'ga ji rehe. Nurã ga ndohepiukari jirekote'varuhua kiro nde ve, ei Paulo'ga ga pe.

¹⁴ —Emo ji a'e kiro nde ve nhinhimombe'gwovo: Oreramonhava'ea javijitehe ji jikogi Tupana'ga rehe. Ajiko ji ga rehe Jesus'ga nhi'iga rupi — Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea, ei ga jupe, ei ga. Arovia pa reki ji Moisésva'ea remimbo'eagwera Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea nhi'igagwera no.

¹⁵ Omanove'ga mbogwerava'gwama ji arovia hete agwa'ga javijitehe, ei ga ga pe. Tupana'ga po ti ga mbogwera pa gamanoa hugwi nehë okokatuve'ga. Okote'varuhuve'ga po ti ga ombogwera pa nehë no. Oro'e pa ore a'ea, ei ga.

¹⁶ Heroviaro gwaramo ji jirokwari jipi jirekokatuavo tajipoyja hete ti ji javo. Ako katu ji Tupana'ga pe. Ako katu ji ojipe'ga pe no. A'ero ji ikwahavi jiyvyteri pe jirekote'varuhue yma, ei ga ga pe.

¹⁷ —Ambokwara'ara'ja'ja ji jitekove'y Jerusalém me, ei ga Félix'ga pe. Agwamo jate ji hoa'javi pevo itambere'ia rerogwovo jire'yja'ga pe imbatere'yve'ga pe oji'i. Mbatera ji herohoi no takwava'ë ti Tupana'ga pe javo, ei ga ga pe.

¹⁸ A'ea rehe ji hoi orejatykahavuhua pype. Jihoe ymame ipype ji jipyhei tanhimombyry ti Tupana'ga pe javo, ei ga. Ojipe'ga nonhimongyi ji pyri pevo. Ji nanhi'igayvari ga momyina no. Nahã ji rekorame judeus'ga ji repiagi pevo, ei ga ga pe.

¹⁹ Ásiapeve'ga ko pevo u judeus'ga jitehe. Gahã po uhu nde pyri javo nde ve ramo ga imbojapotarame ji rehe ramo, ei Paulo'ga.

²⁰ Ga ndure ymame po agwa'ga omombe'u nde ve jirekote'varuhugwera naerũ hamo. Marã reki ji rekote'varuhugwera oji'i ji nhimombe'urame oremogitahara'ga pyteri pe nhi'ama oji'i? ei ga.

²¹ A'ea rupi ji ea'hyi ga pe oji'i: "Ji gambogwerava'gwama reroviaro gwaramo pe ete'varuhui ji ve," a'e ji ga pe oji'i. Poha jate ji ea'hyi nhi'ama gapyteri pe oji'i, ei Paulo'ga ga pe.

²² —Kirupi, ei Félix'ga a'ero.

Okwaha hete ga Jesus'ga nhi'igarupiva'ea novia. Igwete ga ei Paulo'ga pe:

—Aerëji ti ji ei ndeaporogita pe a'ero nehë soldados'ga nduvihavuhu'ga rurame nehë Lísias'ga, ei Félix'ga ga pe.

²³ Igwete ga ei soldados'ga nduvihava'ga pe:

—Ehepia katu ti Paulo'ga, ei ga. Na ga rekoï jate reki gwemimbotarimo onga pype. Na gareheve'ga herueruri mbatera ga pe jipi, ei Félix'ga ga pe.

A'ero ga hopavi pea hugwi.

Paulova'ea onhi'iga'ja Félixva'ea pe

²⁴ Aerê Félix'ga rura'javi gwembirekohêa pavêi Drusilahêa pavêi. Hêa ko judeuramo oko. Igwete ga Paulo'ga mbuhurukara'javi ojipyri tahendu ti ganhi'iga javo. A'ero Paulo'ga imombe'ui ga pe ahejikoga Jesus Cristo'ga rehe.

²⁵ —Nahanahã po ahe oko katu hamo, ei Paulo'ga ga pe no. Ahe tokoyme gwemimbotarimova'ea rehe jate hamo, ei ga ga pe. Aerê po ti Tupana'ga ga mbuhurukapavi ojipyri javo gandeaporoğita pe nehê, ei Paulo'ga ga pe.

A'ea renduvame Félix'ga kyhyji a'ero. Igwete ga ei Paulo'ga pe:

—Heregwovo kiro a'ero, ei ga. Aerê hendupotara'javame po ti ji nde mbuhurukara'javi jijipyri nehê, ei Félix'ga ga pe.

²⁶ Igwete Félix'ga ei ovytyeri pe no novia: “Paulo'ga po ti ombuhu itambere'ia ji ve ji mohemuka cadeia hugwi javo ji ve nehê,” ei ga novia. Igwete ga Paulo'ga mbuhurukara'javi ojipyri jipi ga monhi'iga ga mongovo.

²⁷ Dois ga kwara mbo'ari. Emo Félix'ga nomohemukari Paulo'ga cadeia hugwi tonhimohê ti judeus'ga ji rehe javo. Aerê Pórcio Festo'ga rekoï Félix'ga py'rovo gubernadoramo a'ero.

25

Paulova'ea oho pota Césarva'ea pyri

¹ Aerê Festo'ga ruri Cesaréia pe tahepia katu jigwyrivepe'ga kiro javo. Mokoï'i ga kiri pevo. Aerê ga hoi pea rupi Jerusalém me.

² Igwete judeus'ga nduvihava'ga nduri Festo'ga pyri ikwava'ehara'ga nduvihava'ga pavêi. A'ero ga imbojambojateheuhui Paulo'ga rehe. Igwete ga ehetei Festo'ga pe:

³ —Ejapyaka ti orenhi'iga rehe kiro, oro'e ore nde ve. Embuhuruka ti Paulo'ga kokoty Jerusalém me, ei ga ga pe novia.

A'reki ga e'i nhoğwenonde: “Tijukauka ti Paulo'ga pea rupi ga rurame Jerusalém me,” ei ga novia.

⁴ Nurã ga ei Festo'ga pe tombuhuruka ti ga kokoty javo.

—Nambuhurukari po ti ji ga kokoty nehê, ei Festo'ga ga pe. Pero ga ga mombytai Cesaréia pe ga rerekovo. Kotihî po ti ji jivyra'javi jigwovo pevo nehê no, ei ga.

⁵ Paulo'ga rekote'varuhurame po ti penduvihava'ga hoi ji rupi a'ero imbojamboja ga rehe pevo nehê, ei Festo'ga ga pe.

⁶ Mbohapyrete Festo'ga kiri Jerusalém me. Kirê ga hoa'javi Cesaréia pe opytavo. Ko'emame ga hoi juizes'ga apykava rehe oina – perope ga e'ie'i gandeaporoğita pe. Igwete ga Paulo'ga rerurukari ojipyri.

⁷ Paulo'ga rurame judeus'ga – kiroki ga uhu Jerusalém hugwi – kiro ga imbojambojaruhui ite'varuhuheteva'ea ga rehe ga atimana o'ama. Omboja tehe reki ga ga rehe. Emo ga ndohepiukari reki garekote'varuhua.

⁸ A'ero Paulo'ga nhimombe'ui.

—Ji ndakote'varuhui reki judeus'ga namonhava'ea remimbo'eagwera pe, ei ga. Ore-jatykahavuhua pe ji ndakote'varuhui no. Nhandegwyrivepe'ga nduvihavuhu'ga pe – perope Roma pe – ga pe ji ndakote'varuhui na jitehe no César'ga pe, ei Paulo'ga ga pe.

⁹ Igwete Festo'ga ei ga pe:

—Nderehopotari nde Jerusalém me? ei ga ga pe. Pevo gwe po ti ji ei ndereaporoğita pe a'ero nehê henduvame ganemimbojara nde rehe nehê, ei ga ga pe.

A'reki Festo'ga e'i ovytyeri pe: “Nahã po ti judeus'ga nhimohemi ji rehe Paulo'ga rerohorame pevo nehê,” ei ga ovytyeri pe.

¹⁰ Emo Paulo'ga ei Festo'ga pe:

—Ji ndahoi pevo, ei ga. Avo ji ami kiro nde pyri romanoramo. Nhandegwyrivepe'ga nduvihavuhu'ga moirũharamo César'ga moirũharamo po nde ei jireaporoğita pe hamo, ei ga Festo'ga pe. Ji ko ndakote'varuhui tuhê judeus'ga pe. Erekwaha tuhê reki nde a'ea, ei ga ga pe.

¹¹ Po a'iti jirekote'varuhuro gwaramo ga ji jukapotari, a'ero po ji jijukaukari ga pe hamo. Emo ga omboja tehe ji rehe o'mbero. Nurã po ahe nanhimondoi gapo pe a'ero hamo, ei ga ga pe. César'ga pyri po ti ji hoi. Gaha ti e'i jireaporoğita pe nehê nhandegwyrivepe'ga nduvihavuhu'ga, ei Paulo'ga ga pe.

¹² A'ero Festo'ga hoi jiji onhimoğitahara'ga monhi'iga a'ea rehe. Kirê ga rura'javi javo Paulo'ga pe:

–Ehopotarama po ti nde hoi César'ga pyri a'ero nehē, ei Festo'ga ga pe.

Ahe omombe'u Paulova'ea Agripava'ea pe

¹³ Aerē Agripa'ga ruri Cesaréia pe. Ga ko judeus'ga nduvihavuhuro oko ojipe'ga gwyri pe. Berenicehēa pavēi ga ruri Festo'ga repiaga.

¹⁴ He'yi ga kiri pevo. Aerē Festo'ga Paulo'ga mombe'ui Agripa'ga pe.

–Ohorame Félix'ga omombyta Paulo'ga cadeia pype ga mongovo, ei Festo'ga ga pe.

¹⁵ Ji horame Jerusalém me judeus'ga ga mombe'ui ji ve ikwehe, ei ga. Ikwava'ēhara'ga nduvihava'ga ombojaruhu ga rehe xava'eve'ga pavēi. Igwete ga ei ji ve: “Ejukauka ga a'ero,” ei ga ji ve ikwehe novia, ei Festo'ga Agripa'ga pe.

¹⁶ –“Na rūi ore rekoi romanosramo ga jukajipeavo,” a'e ji ga pe, ei Festo'ga. “Omboja na'ē ga ga ndehe ga mo'ama. Henduvame ganemimbojara ojihe ga nhi'kwepygi a'ea rehe tuhē onhimombe'gwovo no,” a'e ji. “A'ero ko ore ei gandeaporoğita pe javo ga pe,” a'e ji ga pe ikwehe, ei ga Agripa'ga pe.

¹⁷ –Aerē ji jivyra'javame avo judeus'ga nduri ikwehe, ei ga ga pe. Igwete ji nanhimbegwei. Ko'emame ji hoi juizes'ga apykava rehe nhitena takwaha ti Paulo'ga reaporoğita javo, ei Festo'ga. Igwete ji Paulo'ga rerurukari ga mo'ama orepyteri pe a'ero.

¹⁸ “Kiro po ti ga imombe'ui garekote'varuhua nehē,” a'e ji jivytyteri pe novia. Emo hajiheva'ea reki ga omboja ga rehe o'ama, ei ga Agripa'ga pe.

¹⁹ Nahā ga ei: “Paulo'ga nohendukatui oreramonhava'ea nhi'igagwera,” ei ga, ei ga. “Paulo'ga omombe'u te'varuhu Jesusva'ea no,” ei ga. “Ga e'i: 'Jesus'ga omano. Aerē ga kwerava'javi omanoa hugwi,’ ei Paulo'ga,” ei ga. “Imbe ko Paulo'ga javo,” ei ga ji ve. “A'ereki Jesusva'ea omano hete okwerava'jave'yma,” ei ga ji ve, ei Festo'ga imombe'gwovo Agripa'ga pe.

²⁰ –“Marā po ti ji ikwahahetei nanongara javo jupe naerū?” a'e ji jivytyteri pe, ei Festo'ga. Nurā ji ei Paulo'ga pe ikwehe: “Nderehopotari nde Jerusalém me nehē?” a'e ji ga pe. “Pevo gwe po ti ji ei ndeaporoğita pe nehē henduvame ganhi'iga nehē,” a'e ji ga pe, ei Festo'ga.

²¹ Emo Paulo'ga e'i ji ve: “Ji ndahoi pevo,” ei ga. “Nhandegwyripeve'ga nduvihavuhu'ga pyri ti ji hoi a'ero nehē César'ga pyri. Gaha jate po ti e'i jireaporoğita pe a'ero nehē,” ei ga. “Ji mombyta jiji avo a'ero jihoa renonde,” ei Paulo'ga ji ve, ei Festo'ga. Nurā ji ga mombytaukari jiji cadeia pype kiro. Aerē po ti ji ga mondoukari César'ga pyri a'ero nehē, ei ga Agripa'ga pe.

²² Igwete Agripa'ga ei Festo'ga pe:

–Jihi tahendu Paulo'ga nhi'iga no.

–Ko'emame po ti nde henduvi ganhi'iga a'ero nehē, ei Festo'ga ga pe.

Ahe gweru Paulova'ea Agripava'ea pyri

²³ Ko'emame ga hopavi ongauhua pype pevove'ga jatykahava pype. Agripa'ga oho Berenicehēa pavēi. Ojigwajigwa hete pa ga ogwovo ongauhua pype onhimboukwahava. Soldados'ga nduvihavuhu'ga oho ojipe'ga no – kiroki ga huvihavamo oko cidade pe. Igwete ga hopavi ipype. A'ero Festo'ga Paulo'ga rerurukari gapyteri pe.

²⁴ Igwete Festo'ga ei:

–Nde ve ji ei kiro, Agripa. Pe me ji epavi no. A'ereki pe avo peju, ei ga ga pe. Pehepia pe agwa'ga Paulo'ga. Gaha rehe judeus'ga nhaporemo uhuuhu javo ji ve Jerusalém me, avo na jitehe no. “Omano po ga hamo,” e'ie'i ga ohapukapukaita ga pe, ei Festo'ga.

²⁵ Emo ji ndakwahavi garekote'varuhua reki. A'ero po ahe ndojukaukatehe ga, ei ga. Emo Paulo'ga tuhē e'i ji ve: “César'ga pyri po ti ji hoi a'ero. Gaha ti e'i jireaporoğita pe nehē,” ei ga ji ve ikwehe, ei Festo'ga ga pe. A'ero po ti ji ga mondoukari ga pyri nehē, ei ga.

²⁶ Emo ji ndakwahavi Paulo'ga mombe'gwovo. Gara po ti ji ikwatijari imondovouka nhanderuvihavuhu'ga pe a'ero nehē? a'e ji, ei ga ga pe. Nurā ji Paulo'ga mbuhurukari pe pyri kiro – nde pyri kaitu, Agripa, ei Festo'ga – tapehendu ti ganhi'iga a'ero javoji. Hendupavame ti pemombe'u ji ve garekote'varuhua a'ero. A'ea ti ji ikwatijari ga mombe'gwovo César'ga pe a'ero nehē, ei ga.

²⁷ Ikwatijare'ymame ganemimbojara ga rehe, marā po ti ji cadeiapypeve'ga mondoukari ga pe nehē naerū? ei Festo'ga Agripa'ga pe.

26

Paulova'ea onhimombe'u Agripava'ea pe

¹ Igwete Agripa'ga ei Paulo'ga pe:

–Here nhimombe'gwovo kiroğwe.

A'ero Paulo'ga jipoapyhoi huvihavuhu'ga pe Agripa'ga pe ta'e ti kiro nde ve javo.

²⁻³ –Pyry ji ve ji nhimombe'ui nde ve kiro, ei Paulo'ga ga pe. A'ereki nde erekwaha hete judeus'ga ndeaporoğita ekovo. Nde erekwaha ganamonhava'ea nhi'igagwera

ganhi'igayvara no, ei ga Agripa'ga pe. Judeus'ga ombojamboja tehe reki ji rehe ikwehe, ei ga. Kiro ti ji nhimombe'ukatui nde ve. Ejapyaka katu ti ji rehe a'ero, a'e ji nde ve, ei Paulo'ga ga pe.

⁴—Judeus'ga nhaporemo okwaha jireaporogita jivoja'ia rupi. Ga okwaha jireaporogita mya vehevi ji ruvame jijigwyri pe na'ē aerē Jerusalém me no, ei ga.

⁵ Jirekoagwera fariseuramo ga mya ikwahavi no. Fariseus'ga ko koji'i reki gwendu katu gwamomhava'ea nhi'igagwera jara'ga hohe, ei ga. Ji ko na tuhē ahendu katu ahenhi'igagwera jipi. Ipotarame po ga imombe'ui te a'ea hamo, ei Paulo'ga ga pe.

⁶ Kiro ga ji mo'ami reki avo timbojamboja mbatera ga rehe javo. “Gweroviaruhu ga gwambogweravagwama,” ei ga ji ve, ei ga. A'iti tuhē ji imboha'uvi nhanembogweravagwama, a'e ji. A'ereki mya Tupana'ga e'i tuhē oreramonhava'ea pe: “Aerē ti ji ga mbogwerapavi nehē,” ei Tupana'ga ahe ve hako, ei ga.

⁷ A'ea jitehe orere'yja'ga omboha'u no judeus'ga – kiroki ga doze oko huvihavamo ojive'ga pavēi. Igwete ga nhaporemo imboha'uvi mbogweravagwama omanoa hugwi. A'ero ga Tupana'ga mboheteheitei upa arimo ppytunimo no tonhimohē Tupana'ga nhande rehe javo, ei ga. Ombogwerava mboha'uva reki ga ombojamboja ji rehe gweroviaruhu ga a'ea javo ji ve, ei ga Agripa'ga pe.

⁸ Ah judeus, maranuhūrame tuhē pe ndaperoviaruhu Tupana'ga remimbogwerava naerū? ei Paulo'ga pevove'ga pe.

⁹ Igwete Paulo'ga ei no:

—Jihi na jitehe a'e na'ē jiyvyteri pe: “Amovahī po ji Nazarēpeve'ga mombe'ua Jesus'ga mombe'ua imombiga hamo,” a'e ji javo ikwehe novīa, ei Paulo'ga.

¹⁰ Na tuhē ji rekoji a'ero Jerusalém me ikwehe, ei ga. He'yive'ga ji amondouka ga mongiuika cadeia pype Jesus'gareheve'ga. Ikwava'ēhara'ga nduvihava'ga omongiuika ga ji ve, ei Paulo'ga ga pe. Ga ga jukapotarame ji ei no: “Pejukauka tuhē ga a'ero,” a'e ji ga pe, ei ga.

¹¹ Igwete ji hojiohi nhandejatykahava pype nhaporemo ga nupanupāuka pepohi ti Jesus'ga hugwi javo ga pe, ei ga. Anhimboahi hete ji ga pe, ei ga. A'ero hajihejiheva'e pe cidades pe ji hoi tajigwarai ti ga ndehe javo ikwehe, ei Paulo'ga ga pe.

Paulova'ea omombe'u gweaporogita rerojijyagwera

¹² Igwete Paulo'ga ei Agripa'ga pe:

—A'ero ji hoi pea rupi cidade de Damasco pe ikwehe novīa. Ikwava'ēhara'ga nduvihava'ga ji mondouka pevo topyhyguka ti ga Jesus'gareheve'ga javo ji ve, ei Paulo'ga.

¹³ Ahaji katu ji hepiagi reki hendy'javuhuva'ea. Yvaga hugwi turi ji ve. A'ea hendy'javuhu hete koji'i kwara hohe. Mbyteri pe ji rekoji a'ero jirupive'ga pavēi, ei ga.

¹⁴ A'ea ore mombori vvyvo, ei ga. Igwete ji henduvi ganhi'iga ji ve. Judeus'ga nhi'igimo ga ei ji ve. “Saulo, Saulo!” ei ga ji ve. “Maraname nde imbohahyukaruhui ji ve? Tiruahū nde ve nde naneangarihu,” ei ga ji ve, ei ga Agripa'ga pe.

¹⁵ —A'ero ji ei ga pe: “Manamo pe?”

—“Ji ko Jesusramo ako. Ji ve nde erembahyuka,” ei ga, ei Paulo'ga.

¹⁶ “Here epo'ama kirogwe,” ei Jesus'ga ji ve, ei ga. “Ajipiuka ji nde ve toko ti ga jipokoharamo javo nde ve. Eremombe'u po ti nde ga pe enhimbiepiaga nehē,” ei ga, ei ga. “Ji jipiukara'javame nde ve po ti nde a'ea mombe'ui nehē no,” ei Jesus'ga ji ve, ei Paulo'ga.

¹⁷ “Judeus'ga jigwarairame nde rehe po ti ji nde mbopiro'yi ga hugwi. Judeus'garūive'ga hugwi po ti ji nde mbopiro'yi nehē no,” ei ga javo ji ve, ei ga. “Ga pyri po ti ji nde mondoukari nehē judeus'garūive'ga pyri.

¹⁸ Igwete po ti nde ikwahavokari a'itituhēva'ea judeus'garūive'ga pe nehē,” ei ga ji ve, ei ga. “Igwete po ti nde ga mbopihirikari gandekote'varuhua hugwi ga mongokatuva nehē. Igwete po ti nde ga mbopiro'yi Satanás'ga popoakara hugwi nehē Tupana'ga popoakara rerekouka ga pe nehē,” ei ga ji ve, ei ga. “A'ero po ti Tupana'ga imombori gandekote'varuhua ga hugwi nehē gajikoga gwaramo ji rehe nehē. Igwete po ti ga nduvi jara'ga pyri nehē – kiroki ga Tupana'ga omo'emo'ē ga ojive no,” ei Jesus'ga ji ve ikwehe, ei Paulo'ga imombe'gwovo ga pe.

Paulova'ea onhimombe'u Jesus'ga pokoharamo

¹⁹ Igwete Paulo'ga ei no:

—Ahendu katu ji ga jipiukarame ji ve yvaga hugwi, ei ga Agripa'ga pe.

²⁰ Igwete ji imombe'ui Jesus'ga nhi'iga Damascopeve'ga pe na'ē Jerusalémmeve'ga pe no. Judéapeve'ga gwya rupi ji hojiohi imombe'gwovo ga pe. Judeus'garūive'ga pe ji imombe'ui no, ei ga. A'ea'e ji ga pe jipi: Perojijyi ti pejeaporogita pejipohia pejikote'varuhua hugwi pejikoga Tupana'ga rehe. Peko katu ti a'ero hepiuka pejipohiragwera pejikote'varuhua hugwi, a'e ji ga pe, ei Paulo'ga.

²¹ Nhirembi'ea rehe judeus'ga ji pyhygi nhandejatykahavuhua rokari pe ji juka pota.

²² Emo kiromo jate Tupana'ga ji pokopoko okovo. Nurā ji ami imombe'ukatuavo kiromo ahe ve nhaporemo okoteheve'ga pe huvihava'ga pe no, ei Paulo'ga. Nhiremimombe'ua ko aheremimombe'ua ja reki. A'ereki Moisés'va'ea omombe'u aerēva'ea. Tupana'ga nhi'iga momba'uharava'ea omombe'u a'ea jitehe no. A'ea pe jate ji ei jipi imombe'gwovo no, ei ga ga pe.

²³ Nahā ahe ei hako: “Aerē po ti Cristo'ga manoi nehē. Cristo'ga na'ē po ti Tupana'ga ga mbogwera gamanoa hugwi a'ero nehē,” ei ahe. “Nahā po ti Cristo'ga ikwahavukari gambogwerava'gwama judeus'ga pe judeus'garūive'ga pe no,” ei ahe hako, ei Paulo'ga ga pe.

²⁴ Nahā Paulo'ga nhimombe'umbe'ui. Nanime Festo'ga ea'hyi ga pe:

—Paulo, neakāte'varuhu nde. Ikwatijara repiahetea neaka'ga mbote'varuhui, ei Festo'ga ga pe.

²⁵ —Avi pyry hete nhiaka'ga, ei Paulo'ga javo ga pe. A'itituhēva'ea ji amombe'u katu, Festo, ei ga.

²⁶ Agripa'ga okwaha hete nanongara. A'ero ji ndapojihuvi nhinhi'iga ga pe, ei ga. A'ereki Jesus'ga momba'ua nonhimimi'i'ga pe. A'ereki jukwaha hete Jesus'ga rekhava, ei ga Festo'ga pe.

²⁷ Oro nde, Agripa, ei ga. Ererovia nde Tupana'ga nhi'iga momba'uharava'ea nhi'igagwera? Ki nde ererovia tuhē, a'e ji, ei Paulo'ga ga pe.

²⁸ Igwete Agripa'ga ei ga pe:

—Kotihī nde ji mbojikopotari Jesus'ga rehe naerū? ei ga.

²⁹ Igwete Paulo'ga ei:

—Kotihī nde jikogame ga rehe po ti pyryvamo ji ve. Mbaigwe nde jikogame po ti pyryvamo jitehe nehē. A'ereki ji a'e hete Tupana'ga pe toko ti ga ji javijitehe javo, ei Paulo'ga. Nde ve ji ei, Agripa. Jara'ga pe ji ei no – kiroki ga gwendo nhinhi'iga kiromo. Tapejiko pa ti Jesus'ga rehe ji javijitehe, a'e ji pe me, ei ga. Emo jipoa ja rūi po pepoa hamo. A'ereki ga ji pokwa itanhuramuhūa pyvō, ei ga ga pe.

³⁰ Igwete Agripa'ga po'ami a'ero Festo'ga pavēi. Berenicehēa po'ami no jara'ga pavēi. Igwete ga jogwerohoi pea hugwi onhomonhi'iga.

³¹ —Ndokote'varuhui reki Paulo'ga, ei ga javo ojohupe. Po ahe ndojukatehei te ga, ei ga. Nomondoukari po ahe ga cadeia pype hamo, ei ga ojohupe novā.

³² Igwete Agripa'ga ei Festo'ga pe:

—Ga hopotare'ymame César'ga pyri po ahe omohemuka ga cadeia hugwi ga mondovo hamo, ei ga ga pe.

27

Soldados'va'ea gweroho Paulova'ea Roma pe

¹ Aerē Festo'ga ei soldados'ga pe:

—Pembo'avuka ti kiromo cadeiapypeve'ga Paulo'ga kiromo itayharuhua pype ga mondovo César'ga gwryi pe Itālia pe, ei ga soldados'ga pe.

Igwete ga Paulo'ga nderohoi Júlio'ga pyri. Ga ko soldados'ga nduvihava'ga. Ga oporavyky gwuvihavuhua ga pe Roma pe onhimongyavo. Igwete soldados'ga Paulo'ga nderohoi javo Júlio'ga pe:

—Embo'a ti cadeiapypeve'ga nderogwovo kiromo, ei ga ga pe.

² Jihi Lucasramo aho Paulo'ga ndupi no. Igwete ore avi itayharuhua pype cidades de Adramítiohugwiva'ea pype.

—Toroho ti imbojoapiapiavo cidades Ásiapeve'ga gwryi pe, ei ga.

Igwete ore avi ipype orogwovo. Aristarco'ga oho ore rupi no Macedôniapeve'ga gwryipeve'ga cidade de Tessalônicapeve'ga.

³ Igwete ore hoi. Ko'emame ore vahemi cidade de Sidom me. Igwete Júlio'ga pyryvamo Paulo'ga pe javo.

—Eho ti ga pyri, ei ga, ejiheve'ga pyri tomondo ti ga mbatera nde ve, ei ga Paulo'ga pe.

A'ero ore hoi.

⁴ Aerē ore ava'javi orogwovo pea hugwi. Kiromo vvyturanuhūa ruri ore rovatiamo. Nurā ore hoi ypa'ouhū vvyri Chipre vvyri oronhimima vvytua hugwi.

⁵ Aerē ore yahavi okwava Cilíciapeve'ga gwrya pyvō. Panfíliapeve'ga gwrya pyvō ore kwavi no. Aerē ore hoi cidade de Mirra pe Líciapeve'ga gwryi pe.

⁶ Pevo Júlio'ga hepiagi ojipea itayharuhua Alexandriahugwiva'ea – kiroki oho gwerī Itāliapeve'ga gwryi pe. Nurā Júlio'ga ore nha'gi a'ea pype.

⁷ He'yi ore kiri orogwovo. Maymbeve ore hoi orokovo. Aereki vvyturanuhūa ore ve. Ndorohoi gwerevi ore orokovo. Ore vahemame cidade de Cnido vvyri vvytua norembogwavukari ipyvō. Nurā ore hoi ypa'ouhū vvyri Creta vvyri vvytue'yma rupi. Igwete ore kwavi Salmona pyvō - perope vyva oho ppyteri pe.

⁸ Hehemo ore hoi yembeyvyri. Yvytua noremovahemukari gwerevi nhimbiari pe Bons Portos pe ira'agwe cidade de Laséia hugwi.

⁹ Aerē Paulo'ga ḡa moḡitai novīa. Aereki maname ore pytai pevo. Okwavipe judeus'ga apo a'ero i'ue'ykava - a'ea rupi ḡa ikwava'egukari mbiara Tupana'ga pe okote'varuhuva'ea rehe. Okwavipe a'ea. Tiruahū orehoa'javame kiro. Aereki yapohua u gwerī. Nurā Paulo'ga ḡa moḡitai javo ḡa pe.

¹⁰ -Xahoa'javyme ti kiro, ei ga. Nhande hoaharame kiro po ti imbohahyukari nhande ve nehē, ei ga. Ite'varuhu po ti itayharuhua pe nhanembatera pe no. A'ero po ti nhande manoi nehē no, ei Paulo'ga ḡa pe.

¹¹ Jūlio'ga nohenduvi reki Paulo'ga nhi'īga. Gwerovia ga itayharuhua jara'ga nhi'īga imondohara'ga nduvihava'ga nhi'īga no.

¹² Ojipe'ga e'i no:

-Timbojaryme ti yhara avo, ei ga. Aereki ite'varuhu nhimbiara yapouhua rupi, ei ga ojohupe. Hehemo'i ti tirohu ypa'ouhū vvyri Creta vvyri imboja. Tihepia ti nhanevahema pevo cidade de Fenice pe nehē, ei ga. Pevo po ti nhande imbojari yhara yapouhua rupi. Aereki pyry ijahava pevo. Ndipopoakahetei ko vvytua pevo, ei ḡa ojohupepe onhimongyavo.

Yvyruhua

¹³ Aerē turi vvytukatua. Nurā ḡa ei ojohupe:

-Xaho tuhē kiroḡwe, ja'gwy, ei ga. Kiroḡwe po pyry ovuhu nhandehohava, ei ḡa ojohupe novīa.

A'ero ḡa hupiri yha hugwi itauhuva'ea ipohyiva'ea - kiroki nomoanhanukari itayharuhua. Igwete ore hoajavi Creta rembeyvyri.

¹⁴ Emo kotihī uhu vvyturanuhūa Creta hugwi. Nordeste ko hera vvyturanuhūa rera.

¹⁵ Kiro turahyi itayharuhua pe. Tegwete ore herohohava vvytua ore rovatiamo ḡwaramo. Vvytua tuhē ore rerohoi ore rerekovo a'ero.

¹⁶⁻¹⁷ Ypa'ō vvyri Cauda vvyri ore hoi. Pevo igwyre'i vvytua ore ve. Igwete ore ipyhygahyi yha'ria hupia. Norombo'avi gwerevi ore itayharuhua pype herokokatuavo. Kirē ḡa imonhatimatimani itayharuhua ihama rerogwovo nhapytiamongovō toandogyme ti itayharuhua javo. Aerē:

-Kiro po ti nhande herohoi tye'ymuhūa apiavo herotyva y'ytiḡuhūa rehe nehē, ei ḡa okyhyjiavo.

Aereki pevo u y'ytiḡuhūa ppyteri pe'i Libiapeve'ga gwya ppyvo. Igwete ḡa imbojyva'javi itayharuhua pype tapy'ynhapiruhuva'ea yhara moanhandava vvytua tomoanhaheteyme ti javo. Gwemimbotarimo vvytua ore rerohoi a'ero.

¹⁸ Ndopigi vvyruhua ore mbojirejireva. Nurā ko'emame ḡa imombomombori mbatera y pe timbovevujuka ti itayharuhua javo.

¹⁹ Ko'emame ḡa opoa pyvō imombori y pe itayharuhua rupiara no.

²⁰ He'yi ore kiri ipype. Arimo ore ndorohepiaga'javi kwara. Ypytunimo ore ndorohepiaga'javi jaytata'ia. Igwete vvyruhua ore rerekouhui. Nurā ore ei:

-Kiro po ti nhande papavi tuhē nehē, oro'e ore orojohupe.

²¹ Ymya ḡa ndo'ukatua'javi mbatera okovo. A'ero Paulo'ga hoi ḡapyteri pe o'ama.

-Mbaria po pe nanhirenduvi raikwehe, ei ga ḡa pe. Ndaperuri po pe Creta hugwi ramo. Herure'yname po ndojigwarajuhui itayharuhua rehe kiro ramo. A'ero po mbatera ndohoi ypy pe ramo, ei Paulo'ga ḡa pe.

²² Emo kiro ji ei pe me: Penhimboitakwerimo ti peko. Niamanoi po ti nhande nehē. Itayharuhua tehe po ti oho ypy pe nehē, ei ga ḡa pe.

²³ Akwaha ji a'ea. Aereki Tupana'ga - ga ji pojyka ojive, gaha ji ambohete hete jipi - gaha ojipyryve'ga mbuhuruka ji pyri ga mo'ama ypytunimo, ei ga.

²⁴ Igwete ga ei ji ve oji'i: "Paulo, terekyhyji ti ekovo. Ereho tuhē ti nde e'ama César'ga pyri nehē," ei ga ji ve oji'i, ei ga ḡa pe. "Tupana'ga ti omombyry nde ve. Nurā ti nderupive'ga ndopapavi ypy pe nehē," ei Tupana'gapyryve'ga ji ve, ei ga.

²⁵ Penhimboitakwerimo ti peko a'ero, ei Paulo'ga ḡa pe. Ajiko ji Tupana'ga rehe. A'ero ji heroviahetei ganhi'īga jijive. Nurā ji ei pe me: Na tuhē po ti ihoi Tupana'ga rembi'ea rupi nehē, ei ga.

²⁶ A'erorame tehe po ti vvytua nhande rerohoi nhande mbotyva nhande noḡa ypa'ouhūa rehe, ei Paulo'ga imombe'gwovo ḡa pe.

²⁷ He'yi treze ore kiri yvyruhua rerekovo. Yvytua ore rerohorohoi ypiahua ruvihavuhua pype Mediterrâneo pype. Ypyhaji katu itayharuhua mondohara'ga ei:

—Ira'agweuhunhi yembe'yva aḡwamo, ei ḡa ojohupe.

²⁸ Igwete ḡa ha'āa'āḡi tihepia ti typya a'ero javo.

—Trinta e seis metros, ei ḡa.

Hehemo'i ḡa herohoi ha'āa'āḡa'java.

—Igwyr'e' i kiroḡwe typya vinte e sete metros, ei ḡa.

²⁹ Kiro po ti vyvtua nhande rerohoi ita rehe nhande noḡa nehē, ei ḡa okyhyjiavo.

Nurā ḡa ipohyiva'ea imbojyvi yhara revira hugwi ihamuhūa rehe. Quatro ḡa imbojyvi ipohyiva'ea imondovo ppy pe timombyta ti itayharuhua inoḡa javo.

—Kotihī po ko'ema ruri hamo, ei ḡa ojohupe.

³⁰ Emo itayharuhua mondohara'ga oka'nhy pota jugwi onhimima xamanoyme ti javo ojohupe. A'ero ḡa imbojyvi yha'ria y pe. Igwete ḡa ei jara'ga pe o'mbero:

—Torombojy ti ipohyiva'ea itayharuhua tia hugwi kiro, ei ḡa o'mbero.

³¹ Oka'nhy ḡweri reki ḡa novia. Emo Paulo'ga ikwahavame e'i soldados'ga pe Júlio'ga pe:

—Imondohara'ga pytae'ymame itayharuhua pype po ti pe papavi ppy pe nehē, ei ga.

³² Igwete soldados'ga ikwahavondogi ihamuhūa imbojyhava yha'ria mbohia y pe tohoyme ti ḡa javo.

³³ Ko'egatue'yma rupi Paulo'ga ei ipypiara'ga pe nhaporemo:

—Peji i'gwovo kiroḡwe, ei ga. A'ereki he'yi quatorze pe kiri i'ukatue'yma marā po ti nhande ve javo, ei ga.

³⁴ Nurā ji ehetei pe me: Pe'u ti mo tapepytujiko tuhē ti. Napemanoi po ti pe nehē, a'e ji pe me, ei Paulo'ga ḡa pe.

³⁵ Onhi'igirē ḡa ipyhygi pāo onhi'igā Tupana'ga pe ḡandovaki.

—Pyr̄ hete nde imbuhuri mbatera ore ve toro'u, ei Paulo'ga ḡa pe.

Igwete ga jayḡwe'rogi i'gwovo.

³⁶ A'ero ḡa ndoryvamo i'gwovo no.

³⁷ He'yjuhuv'a'ero ore rekoi itayharuhua pype duzentos e setenta e seis.

³⁸ I'ukatupavirē ḡa imombombori trigo y pe timbovevujuka itayharuhua javo.

Typepemuhūa ḡwovaja'ro itayharuhua

³⁹ Ko'egaturame itayharuhua mondohara'ga hepiagi vyva ikwahave'yma. Kirē ḡa hepiagi ypia'ia y'ytigā hembeyvyri. Nurā ḡa ei ojohupe:

—Pevo ti tiroho herohyga y'ytigā rehe heroja. Tihepia ti nhande herovahema pevo nehē, ei ḡa ojohupe.

⁴⁰ A'ero ḡa ikwahavondogi ihama imbohia ipohyiva'ea ppy pe. A'ea ja jara'ga ikwaharavi imopyryryngava tiroho katu javo. Igwete ḡa imbovyri yva rehe tapy'ynhapiruhuva'ea itayharuhua moanhandava imohina ipypira. Itia rehe ḡa imbovyri imohina a'ea pyvō ti vyvtua tomoanha yhara javo. Nahā vyvtua ore rerohoi yembe'yva rehei katu novia.

⁴¹ Emo ore rerohy ore noḡa ppyjuvuhua rehe ppyteri pe. A'ero itiatykai y'ytigā rehe. Ndojipe'aa'javi jugwi. Igwete hevira jovaja'roja'rogi a'ero typepemuhūa rerekouhuavo.

⁴² Igwete soldados'ga ei ojohupe:

—Tijuka pa ti cadeiapypeve'ga a'ero toytavyme ti ḡa oka'nhyima nhande hugwi, ei ḡa ojohupe.

⁴³ Emo Júlio'ga e'i ḡa pe:

—Tapejukai ti ḡa, ei ga ḡa pe.

A'ereki ḡa ndojukaukapotari Paulo'ga. Kirē ḡa ei ore ve:

—Ikwahavame pejiytavo pe na'ē ti pepopepo y pe pejiytavo penhi'eamo yembe'yi pe nehē, ei ga.

⁴⁴ Aerē ti jararamo pehopheho yva raygwera rehe itayharuhua raygwera rehe nehē, ei ga ore ve.

Nahanahā ore hopavi yembe'yi pe a'ero oro'eamo.

28

Paulova'ea opyta Malta pe

¹ Oro'embavame pevove'ga imombe'ui vyva ore ve.

—Aḡwa ko ypa'ouhūa. Malta ko hera, ei ḡa ore ve.

² Igwete ḡa imombyryhetei ore ve ore pokoga. A'ereki iroyxaḡahi ore ve. Amana okyripe ore ve no. Igwete ḡa imombyryhetei ore ve japovo tata tapejipe'e ti javo.

³ Igwete Paulo'ga ḡa ndatahari herua inoḡa tata pe. A'ero ihemi mboja jugwi ahejukava'ea hakuva rerekovo ḡwaramo. Igwete Paulo'ga poa hu'ui ohaekovo gapoa rehe okovo.

⁴ Hepiagame pevove'ga etehei ojohupe:

—Iporojukava'ero po ga oko. Nomanoi ga ypy pe raji'i. Emo kiro aherepykava. Mboja po ti ojuka ga kiro nehē, e'i tehe ga ga pe.

⁵ Igwete Paulo'ga opoa mbovavagi imomboja mboja imbohia tata pe. Ndahahi reki ga pe.

⁶ Igwete ga ga repiahetei upa.

—Kiro po ti ivuvupavi nehē, e'i tehe ga. Mara'ngu po ti ga kotihī omanomo nehē? ei ga.

Mbaigwe ga nduvi tihepia ti gamanoa javo novīa. Aerē hepiagame hahye'yma ga pe a'ero ga herojijyi gweaporoḡita.

—Yvagipeva'ero reki ko ga rekoi, e'i tehe ga ga pe a'ero.

⁷ Igwete Públio'ga ore mbuhurukari ojipyri. Ira'agwe te gagwyra. Ga ko ganduvihavamo oko pevo ypa'ouhū me. Igwete ga ore mbuhurukari ojipyri imombyryva ore ve. Trēs ga ore mongirukari ojipyri.

⁸ A'ea rupi Paulo'ga hoi Públio'ga ruva'ga pyri. A'ereki ga itetirūa onhinoḡa upa. O'ao'a ga rehe jipi. Gapy'a hahy hete no. Igwete Paulo'ga hoi ga repiaga. Igwete ga ei Tupana'ga pe tomombi ti ga karugwara ga hugwi javo. A'ero Paulo'ga pokogi ga rehe imombiga gatetirūa ga hugwi.

⁹ Ikwahavame jara'ga nduri Paulo'ga pyri ypa'ouhumeve'ga – kiroki ḡa itetirūa – kiro ḡa nduḡanduri Paulo'ga pyri tomombi ti ga oretetirūa ore hugwi javo. A'ero ga imombimombi ḡa hugwi no.

¹⁰⁻¹¹ A'ero ga imbuhumbuhuri mbatera ore ve ore rerekokatuavo.

Paulova'ea oho Roma pe

Trēs jahya rupi ore pytai pevo orojupa yapohua rupi. A'ero ore nhinhaḡi itayharuhua pype Alexandriahugwiva'ea pype. “Os Deuses Gêmeos,” ei ḡa jupe. A'ea opyta ypa'ouhū me yapohua rupi no. A'ea pype ore nhinhaḡi a'ero. Ore herohogwerīrame ypa'omeve'ga imbuhumbuhuri ore ve mbatera orehohava rupiara.

¹² Igwete ore hoi orovahema cidade de Siracusa pe oroja. Trēs ore kiri pevo.

¹³ Aerē ore hoi yembeyvyri cidade de Régio pe. Ko'emame turi vvytukatua ore ve ore rerogwovo. Ko'emame ore vahemi cidade de Pozuoli pe oropytavo.

¹⁴ Pevo ore Jesus'gareheve'ga ndepiagi.

—Pepytaahi'vi ti. Sete ti peki ore pyri, ei ḡa ore ve.

A'ero ore pytai ḡa pyri. Aerē ore hoi pea rupi orogwovo Roma pe.

¹⁵ Ojipe'ga orehoa mombe'u jipe Jesus'gareheve'ga pe Roma pe. Henduvame ga nduri jugwi ore rovatiamo Praça de Ápio pe. Aerē ojipe'ga ore rovatī Trēs Vendas pe. A'ero ga ore mbojiroviari ore rerogwovo. Ga ndepiagame Paulo'ga ei Tupana'ga pe:

—Pry hete nde ga mbuhurukari ji pyri, ei ga ga pe.

A'ero Paulo'ga roryvamo ogwovo ḡa ndupi.

Paulova'ea omombe'u Jesus'ga Roma pe

¹⁶ Aerē ore vahemi Roma pe. Igwete romanos'ga nduvihava'ga Paulo'ga mondoukari onga pype tohoyme ti ga jugwi javo. Ga tehe u pevo soldado'ga pavēi gwepiakava'ga pavēi.

¹⁷ Trēs ḡa kiri. Aerē Paulo'ga ḡa mbuhurukari ojipyri judeus'ga nduvihava'ga. Ga jatykarama Paulo'ga nhimombe'ui ḡa pe.

—Nhiirū, ei ga gwe'yja'ga pe. Ji ndakote'varuhui judeus'ga pe nhandere'yja'ga pe ikwehe, ei ga. Nhaneramonhava'ea nhi'igagwera pe ji ndakote'varuhui no novīa. Emo judeus'ga oko tehe reki ji rehe ji pyhygauka Jerusalém me ji mondoukaruhu tehe romanos'ga nduvihava'ga po pe ikwehe, ei Paulo'ga.

¹⁸ Aerē ḡanduvihava'ga henduvi nhinhī'īga. “Po ahe ndojukai tuhē te Paulo'ga hamo,” ei ḡa ji mombe'gwovo. “A'ereki ga nitiruahūi. Timohemuka ti ga mondovouka a'ero,” ei ga ikwehe novīa, ei ga.

¹⁹ Emo judeus'ga e'i: “Tapemohemukari ga,” ei ḡa, ei Paulo'ga ḡa pe. Nurā ji ei romanos'ga nduvihava'ga pe: “Aho pota ji nhandegwyripeve'ga nduvihavuhu'ga pyri César'ga pyri a'ero. Gaha ti e'i jireaporoḡita pe nehē,” a'e ji, ei ga. Emo ji nambojari reki ite'varuhuva'ea nhandere'yja'ga ndehe, ei Paulo'ga ḡa pe.

²⁰ Kiro ji pe mbuhurukari jijipyri a'ero tahepia ḡa javo. Tanhiī ti ḡa pe, a'e ji pe me, ei ga. A'ereki israelitasramo nhande tirovia Tupana'ga remimbogwerava. A'ea rehe reki ḡa ji pyhygi ji pokwa itanhuramuhūa pyvō ikwehe, ei Paulo'ga imombe'gwovo ḡa pe.

²¹ Igwete ḡa ei Paulo'ga pe:

—Judéiapeve'ga nombuhurukari ḡwembikwatijara ore ve nde mombe'gwovo, ei ga. Igwete nhandere'yja'ga – kiroki ḡa uhu pea hugwi – ḡa nde'ite'varuhui nde ve. Ga ndogweruri pevove'ga nhi'igagwera a'ea rehe no.

²² Ore reki orohendu pota nenhi'iga, ei ga Paulo'ga pe. Marāi nde jupe naerū? A'ereki ojigwyrivepe'ga nhaporemo ga e'i te'varuhu Jesus'ganhi'igarupiva'ea rehe, ei ga.

²³ Irūa rupi po ti ore rura'javi henduva nenhi'iga a'ero nehē, ei ga Paulo'ga pe.

O'eagwera rupi katu ga ndura'javi Paulo'ga ronga pe a'ero. He'yjuhuve'ga reki uhu ga pyri. Igwete ga imombe'ui ga pe Moisésva'ea remimbo'eagwera ahenhi'igagwera no – kiroki ahe Tupana'ga nhi'iga mombe'u hako. A'ereki ga gweroviaruka pota ga pe onhi'iga Jesus'ga mombe'urame.

–Cristo'ga ahe omombe'u hako, ei Paulo'ga ga pe. Jesus'ga reki ko Cristoramo oko Tupana'ga remimbuhurukaramo, ei ga. Pejikogame ga rehe po ti Tupana'ga pe mongoi ojiheva'ero nehē, ei Paulo'ga ga pe.

Ypyhajive ga ega'ei ga pe imoypytunauka.

²⁴ A'ero jara'ga heroviari tuhē ganhi'iga. Jara'ga ki a'e te ndogweroviari upa.

²⁵ Igwete ga nnonhi'igayvayvari ogwovo ga hugwi. Ga hogweria rupi Paulo'ga ei ga pe a'ero:

–Tupana'ga ra'uva ombuhuruka katu onhi'iga a'itituhēva'ea penamonhava'ea pe hako. A'ereki gara'uva onhi'iga Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea pe Isaiasva'ea pe emombe'u ti ga pe javo, ei ga.

²⁶ Nahā ko Tupana'ga ra'uva ei ahe ve a'ero hako:

“Heregwovo nhinhi'iga mombe'gwovo akoja'ga pe.

Nahā ti ere ga pe:

‘Pehenduendu po ti pe novia.

Emo po ti pe ndapekwahavi nehē.

Pehepiepia po ti pe novia.

Emo po ti pe napembaragwahavi nehē.’

Pohoa ti ere javo ga pe,” e'i Tupana'ga ra'uva, ei Paulo'ga ga pe.

²⁷ “A'ereki ga noangarihu ikwahapotare'yma,” e'i Isaiasva'ea pe, ei ga.

“Ndaheakwari ga.

A'ereki ga napembaragwahavi hepiagame.

Ndiapyakwari ga.

A'ereki ga ndokwahavi henduvame,” e'i Tupana'ga ra'uva, ei ga.

“A'ereki ga ndopohipotaruhui okote'varuhua hugwi.

Nomomborukapotari ga Tupana'ga pe okote'varuhua,” e'i, ei ga ga pe.

Nahā ko Tupana'ga ra'uva nhi'igagwera Isaiasva'ea pe hako, ei ga. A'ero ahe imombe'ui nhaneramonhava'ea pe, ei Paulo'ga judeus'ga pe.

²⁸⁻²⁹ –Pekwaha tuhē a'ero, ei ga ga pe. Judeus'garūive'ga pe Tupana'ga omondouka onhi'iga a'ero, ei ga. Ga pe ga omombe'uuka Jesus'ga nhanderekote'varuhua mombohara'ga, ei ga. Gahā po ti gwendu ojikoga Jesus'ga rehe a'ero nehē! ei Paulo'ga ga pe.

A'ero ga hoi ga hugwi.

³⁰ Aerē ojipe'ga nduganduri Paulo'ga pyri jipi. A'ereki pevove'ga omondo'ā gwonga ga pe itambere'ia rehe. Dois Paulo'ga kwara mbo'ari upa ipype. A'ero ojipe'ga nduganduri ga repiaga. Horyory ga ga ndurame ojipyri.

³¹ Igwete ga ga mbo'embo'ei Jesus Cristo'ga rehe nhandepojykaharete'ga rehe.

–Pejikogame Jesus'ga rehe po ti pe ei Tupana'ga pe: “Emombo ti jirekote'varuhua ji hugwi.” Jesus'ga manoro gwaramo pe ndepyga po ti Tupana'ga imombori pendekote'varuhua pe hugwi pe mongovo ojiheva'ero nehē, ei ga. Jesus'ga nhi'iga rupi ti peho a'ero pejikokatuavo nehē, ei Paulo'ga ga pe.

Ndopojihuvi ga imombe'gwombe'gwovo ga pe jipi. Igwete pevove'ga nomombe'upigukari ga pe.

PAULOVA'EA OMOMBE'U ROMAPEVA'EA PE Carta de Paulo aos Romanos

¹ Ji ko Pauloramo Jesus Cristo'gareheva'ero jitekovo garemimbotarimova'ea rehe. Kiro ji ikwatijarukari nhinhi'iga imondovouka pe me – perope peju cidade de Roma pe. Tupana'ga ji mongo omoirūharamo ikwehe. Igwete ga ei ji ve: “Emombe'umbe'u ti ga pe nhiremimombe'upyryva Jesus Cristo'ga mombe'gwovo,” ei Tupana'ga ji ve ikwehe.

² Ymya Tupana'ga ikwahavukari gwemimombe'upyryva onhi'iga mombe'uharava'ea pe hako. “Amondo po ti ji Cristo'ga vyakotyve'ga pyri nehē. Pyry po ti ga pe a'ero nehē,” ei Tupana'ga ahe ve. “Pekwatija ti nhiremimombe'upyryva Cristo'ga mombe'gwovo a'ero tokwaha ti ga javoji,” ei ga onhi'iga mombe'uharava'ea pe hako. A'ero ahe ikwatijari inoga hako. (Aherembikwatijara ko Tupana'ga mombe'uhava.)

³ Tupana'ga okwatijaruka ahe ve gwemimombe'upyryva Cristo'ga mombe'gwouvouka hako. Jesus Cristo'ga ko Tupana'ga ra'yra'ga nhandepojykaharete'ga. Vvyakotyva'ero ga ara Daviva'ea rymyminoru raikwehe.

⁴ Tupana'gahugwiva'ero ga pyryhetero. Tupana'ga opopoakarimo ga Cristo'ga mboukwahahetei gwa'yramo. A'ereki ga Cristo'ga mbogwera gamanoa hugwi.

⁵ Igwete ga ei Cristo'ga pe: “Emombyry ti Paulo'ga pe terenhimoirūuka ti ga pe a'ero,” ei Tupana'ga Cristo'ga pe. Nurā ji Cristo'ga moirūi ga mombe'gwovo ojipe'ga gwyrivepe'ga pe nhaporemotojiko ti ga ga rehe javo. “Tohendu katu ti ga Cristo'ga nhi'iga nehē. A'ero po ti ga ga mbohetei nehē no,” a'e ji ga pe jipi.

⁶ Pe me ji ei a'ea no. A'ereki Tupana'ga e'i pe me: “Pejiko ti Jesus Cristo'ga rehe pejikovo gareheva'ero,” ei Tupana'ga.

⁷ Kiro ji ikwatijarukari nhinhi'iga a'ero imondovouka pe me Roma pe. Pe ko Tupana'ga py'a ja. E'i ga pe me: “Ga ko jireheva'ero,” ei ga pe me.

Tupana'ga ti tomombyry pe me nhanderuvete'ga Jesus Cristo'ga pavēi nhandepojykaharete'ga pavēi. Tono'gatu ti ga pepy'a no.

Taho ti pe pyri, ei Paulova'ea

⁸ Ta'e na'ē ti pe me. Jesus Cristo'ga rekoro gwaramo ji pavēi ji ei Tupana'ga pe: “Apī, ndepyry hete nde ejiheve'ga nderekopava Roma pe. A'ereki jara'ga nhaporemotojiko ti ga ki'o,” a'e ji. “Ojiko hete ga Jesus Cristo'ga rehe Roma pe,” ei ga,” a'e ji Tupana'ga pe pe mombe'gwovo.

⁹ Ga pe ji poravykykatu jipi garemimombe'ua mombe'gwovo gara'yra'ga mombe'gwovo. Nhinhi'iga nanani Tupana'ga pe ji pe mombe'umbe'ui jipi. Ga okwaha hete nhiremimombe'umbe'ua ojive.

¹⁰ A'ea'e ji Tupana'ga pe jipi: “Apī, ymyagwera jate ji hopotaramo Romapeve'ga pyri novia. Nde ipotaramo jihoa ga pyri ji mondo ti kiro ga pyri a'ero,” a'e ji ga pe.

¹¹ A'ereki ji opohepiaga'u hete topomoirū ti javo. A'ero po ti Tupana'ga ra'uva imombyryvi pe me nehē. A'ero po ti pe jikohetei Cristo'ga rehe nehē.

¹² Nahā po ti nhande jopokopokogi a'ero nhanderoryroryvamo nehē. Pejikhohetea repiagame po ti ji roryvamo pe ndehe nehē. Na jitehe po ti pe ndoryvamo jijikhohetea repiagame nehē no. Nahā po ti nhande nhombojijokohetei Cristo'ga rehe nehē.

¹³ Nhiirū, tamombe'u ti pe me tapekwaha. Kotihitihī ji hopotaramo pe pyri novia. Emo tegwete jihohava jipi. Tambojiko pota ji pepyterivepe'ga Cristo'ga rehe. Nahanahā ji judeus'garūive'ga mbojigokugari ojipe'ga gwyrivepe'ga pe ikwehe.

¹⁴ A'ereki Jesus Cristo'ga e'i ji ve: “Ji mombe'umbe'u ti ga pe nhaporemotojiko ti ga ga rehe javo,” ei ga. Nurā ji Cristo'ga mombe'umbe'ui ga pe jipi. Ka'gwyrivepe'ga pe ji ga mombe'ui. Cidadepeve'ga pe ji ga mombe'ui no. Ikwahapyra'ga pe ji ga mombe'ui. Ikwahapyryve'ga pe ji ga mombe'ui no.

¹⁵ Nurā ji jirokwapotari Cristo'ga mombe'gwovo pe me Roma pe no.

Tupana'ga remimombe'upyryva ikwahy hete

¹⁶ Cristo'ga mombe'ua pyry hete ji ve. Nurā ji nanoti a'ea. Ga a'ea reroviarame Tupana'ga omombo'gandekote'varuhua ga hugwi – kiroki ga ojiko Cristo'ga rehe. Judeus'ga hugwi pyry ga imombori'gandekote'varuhua ga jikogame Cristo'ga rehe. Na jitehe judeus'garūive'ga hugwi ga imombori'gandekote'varuhua ga jikogame ga rehe.

¹⁷ A'ereki Cristo'ga mombe'ua rehe nhande tikwaha. Nurā nhande ei: Tupana'ga nhande mombyry nhande jikogame Cristo'ga rehe – nhande jikogame jate ga rehe. Nahā i'ei aherembikwatijara no Tupana'ga mombe'uhara:

“Ga jikogame ga rehe Tupana'ga ġa mombyryvi. A'ero po ti ġa ndekopyahui nehē,” e'i ikwatijara.

Ite'varuhu hete yvyakotyve'ga

¹⁸ Tupana'ga okwahavuka nhande ve. Nurā nhande ei: Yvagipeve'ga po ti ombohahy okote'varuhuve'ga pe nehē onhimonha'ngavo ġandekote'varuhua rehe. Okote'varuhuro ġwaramo ga nombokwahyukari ojihe a'itituhēva'ea Tupana'ga kwahava.

¹⁹ Tupana'ga po ti ombohahy tuhē ġa pe. A'ereki Tupana'ga kwahava jukwaha ġa pe. A'ereki Tupana'ga tuhē ojkwahavukaripe ġa pe novia. Emo ġa ndokwahapotari ga.

²⁰ Ymya Tupana'ga oapo yvya hako. Garembiapoagwera jate jukwaha a'ero Tupana'ga reaporogita gapopoakara no – a'ea namominangavi gapopoakara. Nhande ndihepiagi gareaporogita nhandereakwara pyvō novia. Emo nhande tikwaha a'ea garembiapoa repiagame. Nurā ijari ġa ndehe ġa ikwahapotare'ymame.

²¹ Ga okwaha Tupana'ga novia. Emo ġa nombohetei ga. Ga nde'i ga pe: “Ndehe ko Tupanetero. Ndepyry hete nde imombyryva ore ve,” nde'i ġa ga pe. Ga heaporogita tehe reki. Ohorame ypytuna rupi ahe ndokwahavi okovo hepiage'yma. Na jitehe okote'varuhuve'ga ndokwahavihu a ġwaporogitakutue'ymame.

²² “Orokwaha hete ore,” ei ġa novia. Emo ġa ndokwahavihu okovo.

²³ Ga nombohetea'javi Tupana'ga – gaha koi nomanoa'javi. Ha'angavatehea reki ġa ombohete, ġana'angava no – kiroki ġa yvyakotyve'ga omanove'ga. Gana'angava ġa ombohete. Ipepova'ea ra'angava ġa ombohete no ipyva'ea ra'angava. Ohyryryva'ea ra'angava ġa ombohete no.

²⁴ Nurā Tupana'ga pohiri ġa hugwi. “Oko te'varuhu potaruhu ġa oakwahave'yma,” ei ga. “Ojogwereco te'varuhu pota ġa,” ei ga. “Na ġa ndekoi jate a'ero ġwemimbotarimova'ea rehe ojogwerekote'varuhua,” ei Tupana'ga.

²⁵ Ndogweroviara'javi ga a'itituhēva'ea Tupana'ga mombe'ua. I'mbeva'ea ġa gwerovia reki. Ombohete ġa Tupana'ga rembiapoa okovo hehe. Tupana'ga reki mbatera apohara'ga ġa nombohetei okoe'yma ga rehe. Gaha po nhande timbohete avuirama hamo. Na tuhē a.

²⁶ Ga ndekote'varuhuro ġwaramo Tupana'ga pohiri ġa hugwi. “Na ġa jogwerekote'varuhupotari a'ero,” ei ga. A'ereki ġa nahembirekokatua'javi reki. Kunhangweramo memenhuhū ġa jogwerekoi.

²⁷ Na jitehe akwaimba'ero memenhuhū ġa jogwerekopotari. Ojogwereco te'varuhu ġa. Na rūi po ahe reko hamo. Ite'varuhu tuhē ġa pe a'ero ġandekote'varuhua ikwepykavamo.

²⁸ E'i ġa ojohupe: “Timoka'nhy ti Tupana'ga.” Nurā Tupana'ga e'i ġa pe: “Na ġa ndeaporogitate'varuhuro a'ero,” ei ga. A'ero ġa ndekouhui okote'varuhua rehe – kiroki a'ea rehe ahe ndokoi hamo.

²⁹ Okote'varuhuparavuhua rehe jate ġa ndekoi. Opotarahivuhu hete ġa ojipe'ga mbatera. Onhimyrō hete ġa ojipe'ga ndehe. Ojokukajuka ġa. Ojogwayvayva ġa. Onho-moandyandyujuha ga. Heaporogita te'varuhu ġa ojipe'ga pe. Omombe'u tuhē ġa mbehea.

³⁰ E'ie'ymi ġa ojipe'ga pe: “Ite'varuhu ġa okovo.” Noarohete ġa Tupana'ga. Onhombotegwete ga. Onhimbohete tehe ġa jipryry hete ji javo tehe. Heaporogitagita ġa nahanahā ti kako te'varuhu javo. Nohendukatui ġa gwuva'ga nhi'iga.

³¹ Ndokwahavihu ġa. Ndokoi ġa ġwembi'ea rupi. Ndeporogwetygi ġa ojipe'ga arōe'yma.

³² Tupana'ga e'i nanongara'ga pe: “Oho po ġa hahyva'ea ruvihava pype hamo,” ei ga. Okwaha reki ġa Tupana'ga nhi'iga novia. Emo ġa ndopohiri okote'varuhua hugwi kiro ġandekoa tuhē opohire'yma jugwi. Johe'i tehe ko ġandekote'varuhua. A'ereki ojipe'ga ndekote'varuhurame ġa e'i pyry ġa pe.

2

Tupana'ga okwaha pa javo ahereaporogita pe

¹ Pe'ji po pe ojipe'ga pe: “Ite'varuhu ġa okote'varuhuaavo.” Pehe reki peko te'varuhu no. A'ereki pe ġa javijitehe peko te'varuhu. Pe ndehe tuhē reki ijari a'ero pe erame ġa pe ite'varuhu ġa javo. Pe'erame a'ea ġa pe pe pemboja reki pejihe. A'ereki pe peko te'varuhu jitehe.

² A'itituhēva'ea rupi katu Tupana'ga imbohahyukari nanongara'ga pe okote'varuhuve'ga pe. A'ea tikwaha pa nhande.

³ Oro pe, Tupana'ga po ti ombohahyuka tuhē pe me nehē no. A'ereki pe peko te'varuhu no. Pe'ji pe ojipe'ga pe: “Ite'varuhu ġa okote'varuhuaavo.” Pe ki a'e te peko te'varuhu jitehe no. Ombohahyuka tuhē po ti Tupana'ga pe me nehē.

⁴ Ga pyry hete pe me novia. Nonhimbakwahivi ve ga pe me. A'ereki ga e'i pe me: “Perojijyi na'ē ti pejeaporogita pejipohia pejikote'varuhua hugwi,” ei Tupana'ga pe me. “Pe pohirame pejikote'varuhua hugwi po ti ji nambohahya'javi pe me a'ero nehē,” ei ga pe me.

Emo pe ndapekoi gapyryhetea rehe. Ndapekwahavi pe naerū? Ga pyry hete pe me topohi ti ga okote'varuhua hugwi javo.

⁵⁻⁶ Napeangarihu vehe pe peapyhae'yama! Nurā po ti koji'i Tupana'ga imbohahyukari pe me nehē ga ega'erahe nhande ve ikwepyga nhandeaporoḡitaagwera nehē. A'ea rupi po ti ga imboukwahavi onhimboahivuhua okote'varuhuve'ga pe. Ikwepykava po ti ga imboukwahavi ja'javo ga pe nehē no. A'itituhēva'ea rupi katu po ti ga ei ikwepyga yvyakotyve'ga pe nhaporemo nehē.

⁷ Jara'ga oko katue'yami. "Tihendu pota nhande Tupana'ga nhi'igatua nhande ve," ei ga. "Tihendu pota nhande garemimbohetea nhandejihe. Xako pota nhande ga pyri avuirama," ei ga. Gahā po ti Tupana'ga omongo ojipyri yvagi pe nehē.

⁸ Jara'ga ki a'e te gwemimbotarimova'ea reheuhu ga oko. Ga nohendukatui a'itituhēva'ea Tupana'ga nhi'iga. Oho reki ga okote'varuhua rupi. Tupana'ga po ti onhimboahivuhu ga pe ga nderekovo nehē onhimonha'ngavo gāndekote'varuhua rehe nehē.

⁹ Ombohahyuka po ti ga ga pe nehē. Okote'varuhuve'ga pe nhaporemo po ti ga imbohahyukari nehē judeus'ga pe judeus'garūive'ga pe nehē no.

¹⁰ Okokatuve'ga po ti Tupana'ga ga mbohetei nehē. "Pepyry hete pe," e po ti ga ga pe nehē. Onoḡatu po ti ga gapy'a nehē no. Nahā po ti ga imombyryvi ga pe nehē judeus'ga pe judeus'garūive'ga pe nehē no.

¹¹ A'reki a'itituhēva'ea rupi katu Tupana'ga e'i ikwepyga nhande ve nhaporemo.

¹² Mya Tupana'ga ombo'euka Moisésva'ea pe onhi'iga rehe hako ikwatijaruka ahe ve inoḡauka hako. A'ero judeus'ga gwereko Moisésva'ea remimbo'eagwera. Judeus'garūive'ga ki a'e te ndogwerekoi Moisésva'ea remimbo'eagwera aherembikwatijaragwera. Oho po ti ga hahyva'ea ruvihava pype nehē. Ga ndekote'varuhuro gwaramo po ti Tupana'ga ga mondoi ipype nehē. Emo po ti ga nde'i ga pe nehē: "Napehendukatui pe Moisésva'ea remimbo'eagwera." A'ea po ti ga nde'i ga pe nehē. A'reki ga ndogwerekoi Moisésva'ea remimbo'eagwera. Ga ndekote'varuhuro gwaramo po ti ga ga mondoi hahyva'ea ruvihava pype nehē.

Na jitehe judeus'ga, gāndekote'varuhuro gwaramo po ti Tupana'ga ga mondoi hahyva'ea ruvihava pype nehē no. Judeus'ga gwereko reki Moisésva'ea remimbo'eagwera novia. Nurā po ti ga ei a'ero ga pe nehē: "Napehendukatui reki pe Moisésva'ea remimbo'eagwera," e'i po ti ga ga pe nehē.

¹³ Ga henduteherame a'ea Tupana'ga nde'i ga pe: "Pepyry pe pejikovo." Ga ndekorame ganhi'iga rupi Tupana'ga ei a'ea ga pe.

¹⁴ Moisésva'ea remimbo'eagwera e'i judeus'ga pe: "Peko katu ti." Judeus'garūive'ga reki ndogwerekoi Moisésva'ea remimbo'eagwera. Gwemimbotarimo tehe po ga ndekoi Tupana'ga nhi'iga rupi, a'ero po jukwaha tuhē gāndekokatukwahava.

¹⁵ Nhande ikwahavame gāndekokatua nhande ei: Moisésva'ea remimbo'eagwera e'i: "Peko katu ti." A'ea kwahave'yame ga ikwahavi reki ovytyeri pe okokatuaovo. Gweaporoḡita pe ga nhimombaragwahavi aherekokatua rehe. A'reki okokaturame ga e'i ovytyeri pe: "Nanongara ko pyry." Okote'varuhurame ga ikwahavi okote'varuhua no.

¹⁶ Aerē po ti Tupana'ga ei Jesus Cristo'ga pe a'ero te'i ti ga yvyakotyve'ga pe javo. A'ero po ti ga ei gāndeaporoḡita pe ikwepyguka ga pe nehē. Ojipe'ga ndeaporoḡita onhimi nhande ve. Tupana'ga okwaha pa reki. A'ero po ti ga ei ikwepyguka ga pe nehē. Nahā ji ei jipi imombe'urame Tupana'ga remimombe'ua.

Judeusva'ea gwereko Moisésva'ea remimbo'eagwera

¹⁷ Oro pe judeusramo pe'ji reki pe: "Nhande ko judeusramo. Tireko nhande Moisésva'ea remimbo'eagwera. Nurā nhande pyryvamo," pe'ji tehe reki pe pejive. Penhimboheteuhu tehe pe nhande ko Tupana'gareheva'ea javo.

¹⁸ Pekwaha pe Tupana'ga remimbotarimova'ea novia. Moisésva'ea remimbo'eagwera pe mbo'embo'e. Nurā pe ei: "Xanhimombaragwaha nhande aherekokatua rehe," pe'ji pe novia.

¹⁹ Hehae'ŷve'ga ndokwahavi hepiage'yama gwaramo. Nurā ahe ga nderohoi. Ypytunarupive'ga na jitehe ndokwahavi hepiage'yama. Nurā ahe hyapei ga pe tohepia ti ga ikwahava javo. Nurā pe ei nanongara'ga'jave'ga pe - kiroki ga ndokwahavi Tupana'ga - ga pe pe ehetei: "Nhande tikwahavuka Tupana'ga pe me," pe'ji hete pe ga pe.

²⁰ "Timoḡita nhande okokatue'ŷve'ga. Timbo'embo'e nhande ga no - kiroki ga ndokwahapavi," pe'ji tehe pe. "A'reki nhande tikwaha pa a'itituhēva'ea Moisésva'ea remimbo'eagwera rerekoro gwaramo," pe'jiteheuhu pe.

²¹ Pembo'e pe ojipe'ga. Maraname pe napenhimbo'ejuhu reki naerū? Pe'ji pe ga pe: "Tapemimuhūi ti ojipe'ga mbatera," pe'ji pe ga pe. Maraname pe tuhē imimuhūi reki naerū?

²² Pe'ji pe ɣa pe: "Taperekoi ti ojipe'ɣa nembireko'ɣa," pe'ji pe. Maraname pe ojipe'ɣa nembireko'ɣa nderekouhui naerū? "Tapekoi ti ɣanemimbohete'hara rehe," pe'ji pe ojipe'ɣa pe. Maraname pe ndekouhui itambere'ia rehe ɣanemimbohete'hara rongapeva'ea rehe imima jugwi naerū?

²³ Pe'ji pe: "Tireko nhande aherembikwatijara Tupana'ga nhi'iga," pe'ji pe penhimboteheteavo. Emo pe napehendukatui reki Tupana'ga nhi'iga. A'ero ojipe'ɣa e'i te'varuhu Tupana'ga pe.

²⁴ Tupana'ga mombe'uhava e'i: "Judeus'ɣa ndekote'varuhuro ɣwaramo judeus'ɣarūive'ɣa e'i te'varuhu Tupana'ga pe ga mbotegweteavo," e'i ikwatijara.

²⁵ Nahā pe ei judeusramo: "Nhande ko Tupana'gareheva'ero xako nhanderakwanhapira ikytiro ɣwaramo." A'ea pe ei. Pyry tuhē pejikytiagwera pe hendukurame Moisésva'ea remimbo'eagwera. Hendukatue'yname ndatekwava'javi reki pejikytiagwera rehe. Pejikyti tehe pe a'ero.

²⁶ Oro judeus'ɣarūive'ɣa ojikyitie'ýve'ɣa, ɣa ndekorame Tupana'ga nhi'iga rupi, a'ero po ti ga ei ɣa pe nehē: "Pe ko ojikyitive'ɣa ja ji ve kiro," e po ti ga nehē. "A'reki pe jireheva'ero peko kiro nhinhi'iga rendukurato ɣwaramo," e po ti Tupana'ga judeus'ɣarūive'ɣa pe nehē.

²⁷ Pehe judeusramo pereko pejikytiagwera novīa. Pereko pe Moisésva'ea rembikwatijaragwera no novīa. Emo pe napehendukatui a'ea. Judeus'ɣarūive'ɣa ki a'e te ndogwerekoi okytiagwera. Ndogwerekoi ɣa aherembikwatijara. Emo ɣa oko Tupana'ga nhi'iga rupi. Nurā ɣa imboukwahavi pendekote'varuhua pe hendukatue'yname ganhi'iga.

²⁸ Pe'ji pe: "Nhande ko judeusramo xako Tupana'gareheva'ero," pe'ji pe. Emo o'eteheuhuro ɣwaramo rūi ahe oko Tupana'gareheva'ero. Okytiro ɣwaramo rūi ahe oko Tupana'gareheva'ero.

²⁹ Ga ndeaporoɣitapyryvame jate ovytyeri pe Tupana'ga ei ɣa pe: "Pehe ko jireheva'ero." Pe herekoteherame Moisésva'ea rembikwatijaragwera Tupana'ga nde'i a'ea pe me. Tupana'ga ra'uva imbopyahurame pendeaporoɣita a'ero Tupana'ga ei pe me: "Pe ko jireheva'ero." Tupana'ga tuhē ombohete nanongara'ɣa a'ero. Ojipe'ɣa rūi ombohete ɣa.

3

¹ Pe'ji po pe ji ve a'ero: "Ndapyryvi nhande rekoi judeusramo naerū?" pe'ji po pe. "Ndapyryvi nhandejikyitiagwera naerū?" pe'ji po pe ji ve.

² Pyry hete tuhē reki. A'reki judeusva'ea pe nhaneramonhava'ea pe Tupana'ga omondo onhi'igagwera ɣwembikwatijarukaragwera. "Togwerekoi katu ti ɣa nhinhi'iga imombe'gwovo," ei Tupana'ga ahe ve hako.

³ Pe'ji po pe ji ve no: "Jara'ɣa reki ndokoi Tupana'ga rembi'ea rupi nhandere'ya'ɣa. Nurāro ɣwaramo po ti Tupana'ga na jitehe ndokoi ɣwembi'ea rupi naerū?" pe'ji po pe ji ve.

⁴ Na rūi. Ʉwembi'ea rupi katu Tupana'ga rekoi jipi. Jara'ɣa i'mbe pa. Tupana'ga ki a'e te ni'mbei jipi. Nahā Tupana'ga mombe'uhava i'ei:

"Nde nhi'igame po ti ɣa ei nde ve:

'A'itituhēva'ea rupi katu neremimombe'ua'," e'i.

"Ga imbojateherame nde rehe

po ti jukwahavamo nderekokatua nehē," e'i ikwatijara.

⁵ Pe'ji po pe ji ve: "Nhande rekote'varuhurame po ɣa ei nhande mombe'gwovo: 'Okote'varuhu ɣa. Tupana'ga reki ɣa atyvi,' e po ɣa. 'A'reki ga oko katu hete,' e po ɣa," pe'ji po pe ji ve. A'ero po pe etehei: "Nhande rekote'varuhuro ɣwaramo koji'i jukwaha hete reki Tupana'ga rekokatua. Pyry a'ero nhanderekote'varuhua. A'reki nhanderekote'varuhua omboukwaha Tupana'ga rekokatua," pe'jiteheuhu po pe ji ve. "Tupana'ga tiruahū reki imboukwahurame nhande ve nhanderekote'varuhurame," pe'jiteheuhu po pe.

⁶ Na rūi reki, a'e ji pe me. Tupana'ga pyry tuhē. Nurā po ti ga ikwahavi ja'javo yvyakotyve'ɣa ndeaporoɣita pe nehē ikwepykwepyga ɣa pe nehē. Po Tupana'ga ndapyryvi hamo a'itituhēva'ea rupi katu rūi po ga ei a'ero ɣa pe hamo.

⁷ Pe'ji po pe ji ve a'ero: "Ji rekote'varuhurame po ɣa ei ji mombe'gwovo: 'Ga atyvi reki Tupana'ga oko katu,' e po ɣa," pe'ji po pe. "Ji rekote'varuhuro ɣwaramo koji'i jukwaha hete Tupana'ga rekokatua. A'ero ɣa koji'i Tupana'ga mbohetei," pe'ji tehe po pe ji ve. "Pyry a'ero jirekote'varuhua. A'reki ji rekote'varuhurame ɣa koji'i Tupana'ga mbohetei garekokatuhetea kwahava," pe'ji tehe po pe. "Maraname po Tupana'ga euhui ji ve naerū netiruahū nde javo?" Pe'ji tehe po pe ji ve.

⁸ Po pe ei a'ea, a'ero po pe etehei no: "Xako te'varuhu tokwaha hete ti ɣa Tupana'ga rekokatua javo." Pohoa tuhē ojipe'ɣa etehei imbojateheavo ji rehe ji mbotegweteavo. "Paulo'ga e'i jipi: 'Xako te'varuhu tokwaha hete ti ɣa Tupana'ga rekokatua javo,' ei ga," e'i

tehe ġa ji ve. Ji ko nda'ei reki a'ea. Pyry po ti Tupana'ga imbohahyi ġa pe nehē ġa erame xako te'varuhu javo.

Ndiakokatuhavi pa

⁹ A'ero po pe ei ji ve: “Marā a'ero? Nhande judeusramo nhandepyry hete jara'ga hohe?” Ahā tuhē, a'e ji. “Ndojovavyi judeus'ga judeus'garūive'ga pavēi okote'varuhuavo,” a'e ko ji pe me ko. A'ereki niandepiro'ypavi nhande nhanderekote'varuhua hugwi.

¹⁰ Nahā Tupana'ga rembikwatijarukara i'ei vvyakotyve'ga mombe'gwovo.

“Ndapyryvi pa ġa Tupana'ga pe,” e'i.

¹¹ “Nonhimombaragwahavi pa ġa aherekokatua rehe.

Ndokwahapotari pa ġa Tupana'ga okoe'yma ga rehe,” e'i.

¹² “Opohi pa ġa Tupana'ga hugwi.

Ndoakwahavihu pa ġa.

Ndokokatui pa ġa,” e'i ikwatijara.

¹³ “Onhi'ī te'varuhu ġa ja'javo ojipe'ga pe.

Omoandyandi ġa ojipe'ga,” e'i.

“Mboja ahe hu'urame ahera'oa mbotegwetei.

Na jitehe o'ete'varuhurame ojipe'ga pe

ġa ġa mbotegwetei,” e'i ikwatijara.

¹⁴ “Onhimbohahivuhurame ojipe'ga pe

ġa e'i te'varuhu ġa pe imbote'varuhuavo,” e'i.

¹⁵ “Ojukatuhētuhenuhū ġa ġa.

¹⁶ Perope ġa oho

– pevo ġa ojipe'ga mbotegwetegwetei ġa mbovy'are'yma,” e'i.

¹⁷ “Nombojogwerekokatuukari ġa jara'ga pe.

¹⁸ Nomondoī ġa imohina Tupana'ga rehe okyhyjie'yma ga hugwi,” e'i ikwatijara vvyakotyve'ga mombe'gwovo.

¹⁹ Tupana'ga okwatijaruka onhi'īga heja. Ga pe garemikwatijarukara i'ei a'ero – kiroki ġa oko Moisésva'ea remimbo'eagwera rupi judeus'ga. A'ea ikwahava nhande xa'eyme a'ero: “Ndorokwahavi ore orerekote'varuhua.” Xa'eyme ti nhande a'ea judeusramo. Judeus'garūive'ga ti te'iyme no. Nhande ikwahava ġwaramo nhanderekote'varuhua, a'ero po pyry Tupana'ga ei nhande ve nhaporemō: “Peko te'varuhu tuhē pe.”

²⁰ Tupana'ga nde'i nhande ve: “Pepyry hete pe aherembikwatijaragwera hendukaturo ġwaramo.” Nde'i ga a'ea nhande ve. A'ereki ikwatijaragwera okwahavuka reki nhande ve nhanderekote'varuhua.

Tupana'ga nhande mombyry

²¹ Aġwamo reki Tupana'ga okwahavuka nhande ve nhande mombyryva. Aherembikwatijaragwera rehe rūi reki Tupana'ga nhande mombyry. Moisésva'ea rembikwatijara nhande mbo'e reki nhande mombyryva rehe. Tupana'ga nhi'īga mombe'uharava'ea na jitehe nhande mbo'e a'ea rehe.

²² Nhande jikogame Jesus Cristo'ga rehe Tupana'ga nhande mombyryvi. Ga nhaporemō Tupana'ga ġa mombyryvi ġa jikogame Cristo'ga rehe. A'ereki ġa ojo'jajo'ja judeus'ga judeus'garūive'ga pavēi.

²³ A'ereki ġa nhaporemō okote'varuhu. Ndohoi ġa Tupana'ga pyryhetea apiavo.

²⁴ Emo Tupana'ga omombyry ġa pe. Ga ndokwepygi Tupana'ga pe. Ga omombyry tehe ġa pe ġa jikogame Jesus Cristo'ga rehe. A'ereki Tupana'ga ġa mbopiro'yuka ġandekote'varuhua hugwi.

²⁵ Tupana'ga ombuhuruka Cristo'ga yvya koty teremano ġa ndepyga javo. “A'ero po ti nde imombori ġandekote'varuhua ġa hugwi ġa jikogame nde rehe,” ei ga Cristo'ga pe. Cristo'ga momanoukareme Tupana'ga ei: “Tokwaha ti ġa jipryryva. A'ereki ji ġandekote'varuhua momboruka,” ei Tupana'ga. A'ereki Cristo'ga manoa renonde Tupana'ga imbogwavetei aherekote'varuhua onhimbaekwahive'yma a'ea rehe.

²⁶ Aġwamo reki Tupana'ga Cristo'ga momanoukari ikwahavuka opyryva imomboā ġandekote'varuhua. A'ero nhande ei: Tupana'ga pyry. Nhande jikogame Cristo'ga rehe ga nhande mombyryvi no.

²⁷ Xanhimboheteyme tuhē nhande naerū. A'ereki aherembikwatijaragwera rendukaturo ġwaramo rūi Tupana'ga nhande mombyry. Nurā nhande nianhimbohetei. Nhande jikogame Cristo'ga rehe ga nhande mombyryvi.

²⁸ Nahā a'ero, a'e ji. Nhandejikoga ġwaramo Cristo'ga rehe Tupana'ga nhande mombyryvi. Nhande ikwatijara rendukaturo ġwaramo rūi ga nhande mombyryvi.

²⁹ Judeus'ga jate rūi e'i Tupana'ga pe: “Ga ko nhanderuvihava'ga.” Judeus'garūive'ga e'i a'ea ga pe no.

³⁰ Tupana'ga ko ojipeji. Gaha judeus'ga mombryrã ga jikogame Cristo'ga rehe. Ga jitehe judeus'garũive'ga mombryrã ga jikogame Cristo'ga rehe.

³¹ Ndia'ei reki nhande: "Ndapyryva'javi aherembikwatijaragwera kiro. Nhandejikoga gwaramo Cristo'ga rehe tihenduva'javymme ti a'ea," ndia'ei nhande. "Timongo hete reki nhande aherembikwatijaragwera. A'ereki a'ea ko pyry," xa'e nhande jupe.

4

Abraãova'ea jikoga Tupana'ga rehe

¹ Marã Abraãova'ea hako oreramonhava'ea judeus'ga namonhava'ea?

² Tupana'ga e'i ahe ve: "Ndepyry hete nde," ei ga Abraãova'ea pe hako. Po aherekokatua rehe Tupana'ga ei a'ea Abraãova'ea pe, a'ero po Abraãova'ea nhimbohetei hamo. Aherekokatua rehe rui reki Tupana'ga ei ahe ve ndepyrã hete nde javo. Nurã ahe nonhimbohetei Tupana'ga pyri hako.

³ Nahã ikwatijara Tupana'ga mombe'uhava e'i hako:

"Abraãova'ga ojiko Tupana'ga rehe," e'i.

"Nurã Tupana'ga ei ga pe:

'Ndepyry hete nde.

A'ereki nde erejiko ji rehe,' ei ga Abraãova'ga pe," e'i ikwatijara Abraãova'ea mombe'gwovo hako.

⁴ Nhande poravykyrame ojipe'ga pe ga imbuhuri itambere'ia nhande ve. Ndia'ei nhande a'ero: "Ombuhu tehe ga itambere'ia nhande ve." A'ea nhande ndia'ei. A'ereki nhandeporavykyagwera rehe ga ombuhu nhande ve.

⁵ Emo na rui nhande ve nhande jikogame Tupana'ga rehe. A'ereki nhanderekokatua rehe rui ga nhande mombryryvi. Okote'varuhuve'ga pe ga ei reki: "Pepyrã pe ji rehe pejikogame." Nhandejikoga rehe Tupana'ga nhande mombryrã a'ero.

⁶ A'ea pe jitehe Daviva'ea ei gandoryva mombe'urame hako. A'ereki Tupana'ga omombryrã ga gandekokatua rehe rui. Daviva'ea e'i nanongara'ga ndoryva pe a'ero hako.

⁷ "Hory hete ga," ei ahe.

"A'ereki Tupana'ga omombo hete gandekote'varuhua ga hugwi," ei ahe.

⁸ "Hory hete ga

Tupana'ga henonha'jave'yname gandekote'varuhua rehe," ei Daviva'ea.

⁹ Daviva'ea omombe'u gandoryva a'ero - kiroki ga gwereko gwakwanha pira kytiagwera. Ga jate rui reki ahe omombe'u. Gandoryva ahe omombe'u no - kiroki ga ndogwerekoi okytiagwera.

Pehepia ko Abraãova'ea a'ero. Xa'e nhande ko: Abraãova'ea jikogame Tupana'ga rehe ga ei ahe ve ndepyrã hete nde javo.

¹⁰ Ahejikytiukara renonde reki Tupana'ga ei a'ea ahe ve. Ahe jikytiukarirẽ rui ga ei. Ahejikytiukara renonde ga ei ndepyrã nde javo, a'e ji.

¹¹ Ahe jikytiukare'yname vehevi Tupana'ga ei a'ea ahe ve ahe jikogame ga rehe. Aerẽ ahe jikytiukari. Okytia pyvõ ahe hepiukari Tupana'ga omombryryva. Abraãova'ea ppy okytie'yname ojiko Tupana'ga rehe. Nurã Tupana'ga ei ahe ve: "Ndepyry hete nde." Aerẽ ahe javijitehe judeus'garũive'ga ojikyti'e'yname ojiko Tupana'ga rehe. Nurã Tupana'ga ei ga pe no: "Pepyrã pe." Abraãova'ea ppy ojiko Tupana'ga rehe. Aerẽ judeus'garũive'ga ahe javijitehe ga jikogi ga rehe no. Nurã ga ei nhaneremboypya Abraãova'ea pe. A'ereki ga oho ahe rupi ojikoga gwaramo Tupana'ga rehe.

¹² judeus'ga ojikyti'e'ga na jitehe e'i nhaneremboypya Abraãova'ea pe. Okytia rehe jate rui ga ei Abraãova'ea pe. Ojikoga gwaramo Tupana'ga rehe ga ei. A'ereki ga oho ahe rupi ojikoga Tupana'ga rehe no. A'ereki Abraãova'ea nhaneremboypya ojikytiukare'yname vehevi ojiko Tupana'ga rehe.

Tupana'ga nhi'igagwera Abraãova'ea pe

¹³ Ymya Tupana'ga ei Abraãova'ea pe hako: "Amondo pa po ti ji ojipe'ga yvya pe me nehẽ tapereko pa ti nehẽ," ei ga Abraãova'ea pe. Abraãova'ea rymymino'ga pe Tupana'ga ei no tamondo ti pe me javo. Ga nde'i ga pe: "Abraãova'ea gwendu katu Moisésva'ea remimbo'eagwera. Nurã po ti tamondo gayvya pe me." A'ea Tupana'ga nde'i ga pe. Ahe jikogame Tupana'ga rehe ga ahe mombryryvi. A'ea rehe Tupana'ga ei ga pe: "Tamondo ti gayvya pe me nehẽ," ei ga.

¹⁴ Po Tupana'ga imondo pyryva'ea ga pe aheremimbo'eagwera rendukaturu gwaramo hamo, a'ero po gajikoga gwaramo rui ga imondo hamo. Ojiko tehe po ga a'ero. Tupana'ga po e'i tehe ga pe a'ero: "Pejikoga gwaramo ji rehe ti ji imondo pe me nehẽ." Aheremimbo'eagwera rendukaturu gwaramo rui Tupana'ga imondo a'ero.

¹⁵ A'ereki ġa nohendukatupavi jipi. Hendukatupave'ymame aheremimbo'eagwera Tupana'ga imbohahyi ġa pe. Ga herekoe'ymame ombo'eagwera Tupana'ga nde'i ġa pe: "Napehendukatui pembo'eagwera." A'ereki ġa ndogwerekoi. Ga herekorame ombo'eagwera ga imbohahyi ġa pe ġa hendukatue'ymame.

¹⁶ Tupana'ga e'i reki: "Tamondo ti ġa pe ġajikoga ġwaramo ji rehe," ei ga. "Nurāro ġwaramo ji imombyrytehei ġa pe togwereco pa katu tuhē ti ġa nehē," ei Tupana'ga. Ga pe ga ei - kiroki ġa ojiko ġa rehe Abraāova'ea ja. Omondo po ti ga ġa pe jate rūi a'ero - kiroki ġa ġwendu katu Moisésva'ea remimbo'eagwera. Jara'ga pe po ti Tupana'ga imondoi no ġa jikogame ojihe Abraāova'ea ja. Ahe ve nhande xa'e pa a'ero nhaneremboypya. A'ereki Abraāova'ea ypy ojiko Tupana'ga rehe.

¹⁷ Ikwatijara omombe'u Tupana'ga nhi'igagwera Abraāova'ea pe no.

"Ogwyogwryri pe po ti he'yjuhuve'ga ei nde ve nehē:

'Abraāova'ea ko nhaneremboypya,' e po ti ġa nde ve nehē," e'i ikwatijara Tupana'ga nhi'igagwera mombe'gwovo.

"Na tuhē," ei Tupana'ga. Tupana'ga rehe Abraāova'ea jikogi. Gaha ombogwera omanove'ga. Onhi'iga pyvō ga imbojihuvi mbatera. Hekoe'ymame ga imbojihuvi. Ga rehe Abraāova'ea jikogi.

¹⁸ Igwete Abraāova'ea heroviari Tupana'ga nhi'iga. "Ogwyogwryri pe po ti he'yjuhuve'ga epavi nhaneremboypya ji ve nehē," ei ahe. "A'ereki Tupana'ga e'i ji ve: 'He'yjuhu po ti nerymimino'ga nehē onhimongyavo nehē,' ei ga," ei ahe. "Na tuhē po ti a'ero nehē," ei ahe. Emo a'ea rupi ko Abraāova'ea ixava'e hete.

¹⁹ Cem anos gwerevi ahe ombo'a kwara ojihe. Igwete Abraāova'ea ei: "Jixava'e hete ji kiro novia," ei ahe. "Sarahēa na jitehe no," ei ahe. "Nanongara'ga ko ndata'ya'javi jipi," ei ahe novia. Emo ahe ojikojihe tuhē Tupana'ga rehe.

²⁰ Ahe nde'i: "Tupana'ga e'i tehe ji ve he'yjuhu po ti nerymimino'ga javo ji ve," nde'i ahe. "Mara'ngu po ti ji ra'yramo kiro nehē?" nde'i ahe. Ojiko hete ahe Tupana'ga rehe ga mboheteavo.

²¹ "Tupana'ga e'i ji ve," ei ahe. "Gwembi'ea rupi katu po ti ga rekoi ji rerekovo nehē. A'ereki ga ipopoaka ġwembi'ea rupi ogwovo," ei ahe.

²² Nurā Tupana'ga ei ahe ve a'ero: "Pyry hete Abraāo'ga. A'ereki ga ojiko hete ji rehe," ei ga.

²³ Tupana'ga okwatijaruka a'ea Abraāova'ea mombe'gwovo. Ahemombyryva jate rūi Tupana'ga omombe'u.

²⁴ Nhande jikogame ga rehe Cristo'ga ikwahavukahete'ga Jesus'ga gamanoa hugwi.

²⁵ Okwava'eguka na'ē Jesus'ga yvyakotyve'ga po pe ga momanomouka nhanderekote'varuhua rehe. Aerē Tupana'ga ga mbogweravi tomombyry ti ga ġa javo nhande ve.

5

Pepyry pe, ei Tupana'ga

¹ Nhande jikoga ġwaramo ga rehe Tupana'ga e'i nhande ve: "Pepyry hete pe," ei ga. Nurā nhandepy'a rukatui Tupana'ga rehe. A'ereki Jesus Cristo'ga nhandepojkaharete'ga omano nhanderekote'varuhua momboa nhande hugwi.

² Nhande jikogame ga rehe Cristo'ga ikwahavukahetei nhande ve Tupana'ga remimombyryva. A'ereki Tupana'ga omombyry nhande ve jipi. Nhanderory hete nhande no. A'ereki nhande xa'e: Tupana'ga ruvihavuhuhetea rupi po ti nhande rekoi nehē.

³ Nahā no, nhanderory nhande mbatera rahya rehe no. A'ereki hahyrame nhande ve xanhimboita nhande nhanenhimomiranama.

⁴ A'ero Tupana'ga ei nhande ve: "Pepyry tuhē pe penhimomiranama." Ikwahavame Tupana'ga nhi'iga koji'i nhande ei a'ero: Aerē po ti nhande rekoi Tupana'ga ruvihavuhuhetea rupi nehē.

⁵ A'ea erame nhande ndiroviatehei. A'ereki Tupana'ga py'a ja ko nhande. Tupana'ga ombuhu gwa'uva nhande pyri. Gara'uva okwahavuka nhande ve Tupana'ga remiarōa a'ero.

⁶ Nhande niandepopoakari nhanenhimopiro'yavo nhanderekote'varuhua hugwi ikwehe. Aerē Tupana'ga ei raikwehe: "Kirogwe oho japiavo. Kirogwe po ti Cristo'ga manoi okote'varuhuve'ga ndepyga nehē," ei ga. A'ero Cristo'ga manoi tuhē nhande repyga raikwehe.

⁷ Nhanderovai jate nhande niamanoi te ojipe'ga ndepyga okokatuve'ga ndepyga vehevi. Nhande ndia'ei gwerevi: "Amano po ti ji pyryheteve'ga repyga."

⁸ Tupana'ga ki a'e te nhande atyvi. Ga nhande arō hete. Gwepiuka ga gwemiarōa gwa'ya'ga momanorame. A'ereki nhande rekote'varuhurame Cristo'ga omano nhande repyga.

⁹ Cristo'ga manoro gwaramo Tupana'ga ei nhande ve kiro: "Pepyry pe." A'ero po ti na tuhē nehē no. Nhande mombyryva gwaramo po ti Cristo'ga nhande mbopiro'yi Tupana'ga monha'nga hugwi. A'ero po ti Tupana'ga nonhimonha'ngaa'javi nhanderekote'varuhugwera rehe nhande mondove'ỹ hahyva'ea ruvihava pype nhande manorame nehē.

¹⁰ Nhande xako te'varuhu ypy Tupana'ga pe. Emo Cristo'ga manoro gwaramo Tupana'ga ojirekokatuuka nhande ve. A'ero po ti na tuhē nehē no. Tupana'ga ojirekokatuuka nhande ve kiro. A'ero po ti Cristo'ga okojiro gwaramo nhande rerekokatui nehē no.

¹¹ Nahā no, nhanderory hete nhande Tupana'ga rehe no. A'ereki Jesus Cristo'ga nhande-pojykaharete'ga gwerekokatuuca Tupana'ga kiro nhande ve.

Adāova'ea reaporogitaagwera ikwahy nhande rehe

¹² Nahā a'ero. Adāova'ea oko te'varuhu ypy yvya koty hako. Nurā ahe manoi. Nahā vyakotyve'ga manombavi okote'varuhupava gwaramo.

¹³ Moisésva'ea remimbo'ea renonde vyakotyva'ea oko te'varuhu pa. Emo Tupana'ga nde'i ahe ve: "Pe napehendukatui Moisésva'ea remimbo'eagwera." A'ereki Moisésva'ea nomb'o'ei ve ahe.

¹⁴ Emo a'ea rupi Moisésva'ea remimbo'ea renonde ahe manomanombavi Adāova'ea py'rovova'ea. Adāova'ea nonhi'Īpo'rui Tupana'ga okote'varuhua. Adāova'ea rekote'varuhua atyvi reki jarava'ea rekote'varuhua novīa. Emo ahe omanomanomba a'ea rupi.

Cristo'ga reaporogita ikwahy tuhē nhande rehe

Adāova'ea reaporogita ikwahy nhande rehe. A'ea nhande mbo'e aerēve'ga rehe Cristo'ga rehe. A'ereki Cristo'ga reaporogita ikwahy jitehe nhande rehe no.

¹⁵ Emo ojoatyvi reki Adāova'ea Cristo'ga pavēi. A'ereki Adāova'ea oko te'varuhu. Cristo'ga ki a'e te pyry nhande ve. Adāova'ea ojipejiva'ea oko te'varuhu. A'ero nhandere'yjuhua rekote'varuhui nhandemanomanomo. Tupana'ga ki a'e te omombyry nhande ve. A'ereki ga nhandere'yjuhua mombyrymbyryvuka Jesus Cristo'ga pe ojipejive'ga pe. Jesus Cristo'ga reaporogita ikwahy tuhē nhande rehe a'ero ga imombyryvame nhande ve.

¹⁶ Ojoatyvi tuhē Adāova'ea Tupana'ga pavēi. Adāova'ea rekote'varuhurē Tupana'ga ei ahe ve: "Ereko te'varuhu nde." A'ero ga ei nhande ve nhaporemo: "Peko te'varuhu pe." Emo nhandere'yjuhua rekote'varuhurē Tupana'ga ei reki nhande ve: "Pepyry hete pe." A'ereki ga omombyry tehe nhande ve.

¹⁷ Nhande xamanomanomba ojipejiva'ea rekote'varuhuro gwaramo. Emo ojipejive'ga pyryva Jesus Cristo'ga pyryva ikwahy tuhē nhande rehe nhande mbohuvihavuhua. A'ereki nhande jikogame ga rehe Tupana'ga omombyry hete nhande ve. Igwete ga nhande mombyryvi. A'ero Jesus Cristo'ga nhande mbohuvihavuhui a.

¹⁸ Adāova'ea rekote'varuhuro gwaramo Tupana'ga ei nhande ve: "Peko te'varuhu pa pe vyakotyva'ero." Emo Cristo'ga opyryva gwaramo omano nhande repyga. Nahā ga nhande mbopiro'yi nhandereki'varuhua hugwi nhande mongoheteavo.

¹⁹ Adāova'ea nohendukatui Tupana'ga nhi'īga. A'ero nhande rekote'varuhupavi kiromo. Jesus Cristo'ga ki a'e te gwendu katu Tupana'ga nhi'īga. A'ero Cristo'ga nhandere'yjuhua mombyryvi kiromo.

²⁰ Tupana'ga okwatjaruka onhi'īga Moisésva'ea pe hako tokwaha ti ga okote'varuhua javo. Ikwahavame Tupana'ga nhi'īga koji'i tehe ga ndekote'varuhui jipi. Emo ga ndekote'varuhuheterame Tupana'ga imombyryhetehetei ga pe.

²¹ Nahā ji ei a'ero. Nhanderekote'varuhua ikwahy nhande rehe nhandemanoga'wama nhande mondovouka hahyva'ea ruvihava pype. Emo Tupana'ga remimombyryva ikwahy jitehe nhande rehe no. A'ereki Tupana'ga nhande mombyry hete. A'ero po ti ga nhande mongoukari ojipyri nehē. Jesus Cristo'ga pe nhandepojykaharete'ga pe po ti ga nhande mongoukari vyagi pe avuirama nehē.

6

Nhandepiro'y nhande nhanderekote'varuhua hugwi

¹ Marā po ti a'ero nehē? Pe'ji po pe: "Xako te'vate'varuhu po nhande hamo. A'ero po ti koji'i Tupana'ga imombyrymbyryhetei nhande ve nehē," pe'ji tehe po pe a.

² Na rūi, a'e ji. Kiroki ahe omano - ahe ndokote'varuhua'javi. Ahe javijitehe po nhande ndiakote'varuhua'javi hamo.

³ Ndapekwahavi pe naerū? Cristo'ga omano tambopiro'y ga gāndekote'varuhua hugwi javo. Nhandehimobatizaukaramo Cristo'gareheva'ero nhande ei a'ero: "Cristo'ga nhande mbopiro'y nhanderekote'varuhua hugwi omanorame," xa'e nhande.

⁴ Cristo'ga manorame ga ga tymi a'iti ahe omano javo. Nhandehimobatizaukaramo nhande ei: "A'iti Cristo'ga nhande mbopiro'yi nhanderekote'varuhua hugwi omanorame," xa'e nhande. Cristo'ga nhande mbopiro'yi nhanderekote'varuhua hugwi taheporogita pyahu ti ga javo. Tupana'ga nhanderuvete'ga opopoakahetero gwaramo Cristo'ga mbogwera gamanoa hugwi ga mongopyahuavo. Nahā po nhanderekoagwama ipyahuro nohō hamo.

⁵ Cristo'gareheva'ero nhande rekoi nhandejikoty'a ga pavēi. Nurā Cristo'ga manoro gwaramo nhande ei xakote'varuhua'javyme ti javo. Na jitehe gareheva'ero nhande reaporogitapyahuro gambogwerava gwaramo.

⁶ A'ero nhande ei: Omanorame yva rehe Cristo'ga imombigi nhandereaporogitaymyana tipoakara'javyme ti gāndekote'varuhua ga ndehe javo. "Tipiro'y ti ga jugwi," ei ga.

⁷ A'ereki omanorame ahe ipiro'y okote'varuhua hugwi. Ahe javijitehe po nhande piro'yramo nhanderekote'varuhua hugwi Cristo'ga manorame.

⁸ Cristo'gareheva'ero nhande piro'yramo nhanderekote'varuhua hugwi Cristo'ga manoro gwaramo. Nurā nhande ei no: Cristo'gareheva'ero po ti nhande reaporogitapyahuro ga rekojiro gwaramo.

⁹ A'ereki Cristo'ga okwera omanoa hugwi. Nomanoa'javi po ti ga nehē. Gamanoa po ti ndopojyaukara'javi ga nehē.

¹⁰⁻¹¹ Nhanderekote'varuhua rerekovo Cristo'ga manoi ojipeji. Omanoro gwaramo ga ndogwerekoa'javi nhanderekote'varuhua a'ero. A'ereki ga omano hete jugwi. Pe'ji ti a'ero: "Cristo'gareheva'ero gwaramo xakote'varuhua'javyme ti nhande," pe'ji ti. Agwamo reki Cristo'ga rekoi Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe. Pe'ji ti a'ero: "Na jitehe nhande xako Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe Jesus Cristo'gareheva'ero gwaramo," pe'ji ti.

¹² Tipopoakaryme ti pe ndehe pendekote'varuhua tapekoyme ti penhimimbotate'varuhua rehe nehē.

¹³ Taphenikwava'egi ti pejeaporogitate'varuhua pe pejikote'varuhuaavo. Ymya pe ndeaporogitate'varuhuro jipi. Agwamo ki pe a'e te pe ndeaporogitapyahuro. Penhikwava'ē ti Tupana'ga pe a'ero xako katu ti javo.

¹⁴ Pendekote'varuhua ti tapepojkavavyme pe nderekovo a'ero. A'ereki Moisésva'ea remimbo'eagwera rupi rūi pe peko kiro. Agwamo ki pe a'e te peko Tupana'ga remimomburyva rupi. A'ereki Tupana'ga omombyry pe me pe mbopiro'yavo pendekote'varuhua hugwi.

Xanhikwava'ē ti Tupana'ga pe

¹⁵ Pe'ji po pe ji ve a'ero: "Marā naerū? A'iti nhande rekoi Tupana'ga remimomburyva rupi kiro. Nhanderekoa'jave'ymame Moisésva'ea remimbo'eagwera rupi xako te'varuhu naerū?" pe'ji tehe po pe ji ve. Na rūi te! a'e ji.

¹⁶ Ndapekwahavi pe naerū? Nahā a'ero. Po pe ei ojipe'ga pe: "Anhikwava'ē ji nde ve neremimbotarimova'ea rehe ji tako javo." Pe'erame a'ea garemimbotarimova'ea rehe tuhē po pe ndekoi a'ero pejipiro'ye'ymamo ga hugwi. Na jitehe penhikwava'ēgame pejeaporogitate'varuhua pe po pe ndapepiro'yi pejikote'varuhua hugwi. A'ero pemanorame po ti pe hoi hahyva'ea ruvihava pype nehē. Penhikwava'ēgame Tupana'ga pe garemimbotarimova'ea rehe tuhē po pe ndekoi. A'ero po ti ga pe momburyvi nehē.

¹⁷ Ymya pe ndapepiro'yi pejikote'varuhua hugwi raikwehe. Aerē reki pe hendukatuhetei penhimbo'ea. Nurā ji ei kiro Tupana'ga pe: "Ndepyry hete nde ga mboheaporogitapyahuavo."

¹⁸ Tupana'ga pe mbopiro'y pendekote'varuhua hugwi. Igwete pe nhikwava'egi ga pe pejikokatuavo.

¹⁹ A'ea ji imombe'ukatui pe me tonhimimyme ti pe me javo. A'ereki pe ndapekwahakatu a. Ymya pe nhikwava'egi pejeaporogitate'varuhua pe xako te'varuhu javo. "Xako te'vate'varuhu paravuhu ti," pe'e pe raikwehe. Agwamo ti penhikwava'ē Tupana'ga pe xako katu javo. Pe'ji ti: "Xako katu kiro Tupana'gareheva'ero."

²⁰ Ymya pepiro'ye'ymame pejikote'varuhua hugwi pe ndapekokatui.

²¹ Ndapyryva'uvi reki pe me pe ndekote'varuhurame raikwehe. Agwamo pe ndapepojyaryaruhui pejikote'varuhua'gawera rehe. Aherokote'varuhua po ahemondoagwama hahyva'ea ruvihava pype.

²² Emo Tupana'ga pe mbopiro'y kiro pendekote'varuhua hugwi pe mongovo ojiheva'ero. Pyry tuhē pe me pe ndekorame Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe. A'ea po ti pehoagwama yvagi pe nehē. Pevu po ti pe ndekoi Tupana'ga pyri avuirama nehē.

²³ Aherekote'varuhagwera kwepykava ko hahyva'ea ruvihava pype. Emo Tupana'ga omombyry tehe nhande ve. Nhande mongo po ti ga ojipyri yvagi pe avuirama nehē. A'ereki nhande xajikoty'a Jesus Cristo'ga pavēi nhandepojykaharete'ga pavēi.

7

Nhandepiro'y nhande aheremimbo'eagwera hugwi

¹ Nhiirū, pekwahe pe nhanemogita. Tihendu katu nhande morogita nhandekovo jipi. Nhanemanorame reki nhandepiro'yro jugwi. A'ea pe pekwahe pa no.

² Nahā kunhangwera'ga pe a'ero hambirekove'ga pe. Ganembireko'ga manoe'ymame morogita e'i ga pe topohiryme ti ga gwembireko'ga hugwi. Ganembireko'ga manorame kunhangwera'ga piro'yro jugwi.

³ Po hēarembireko'ga manoe'ymame hēa ojipe'ga rerekovo, a'ero po nhande ei hēa pe: Ite'varuhu hēa ojipe'ga rerekovo. Po hēarembirekova'ea manorē hēa ojipe'ga rereko, a'ero morogita nde'i hēa pe hēa ga rerekorame. A'ereki hēa ipiro'y a'ea hugwi.

⁴ Na jitehe pe pepiro'y Moisésva'ea remimbo'eagwera hugwi Cristo'ga manoro gwaramo. Kiro pe peko Cristo'ga reheva'ero – gaha ko Tupana'ga ombogwera gamanoa hugwi. Cristo'gareheva'ero xako katu Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe nhandekovo jipi.

⁵ Ymya nhande rekouhui nhanenhimimbotarimova'ea rehe ikwehe. A'ero Moisésva'ea remimbo'eagwera i'ei nhande ve novīa: “Tapekote'varuhui ti.” Hendukatue'yma reki koji'i nhande rekote'varuhupotaruhui. Nhanderekote'varuhua po nhanemondoagwama hahyva'ea ruvihava pype novīa.

⁶ Ymya nhande ei: “Tihendu katu ti Moisésva'ea remimbo'eagwera aherembikwatijara. Nahā nhande nhimombyryvi Tupana'ga pe,” xa'e nhande ikwehe novīa. Emo nhande ndia'ea'javi a'ea kiro. A'ereki Tupana'ga nhande mbopiro'yi Moisésva'ea remimbo'eagwera hugwi. Agwamo nhande rekoi tuhē Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe. A'ereki Tupana'ga ra'eva nhande mboheaporogita pyahu.

Aheremimbo'eagwera okwahavuka nhanderekote'varuhua

⁷ Marā a'ero? Pe'ji po pe: “Ite'varuhu Moisésva'ea remimbo'eagwera naerū?” Na rūi, a'e ji pe me. Aheremimbo'eagwera okwahavuka reki ji ve jirekote'varuhua. A'ereki e'i: “Tapepotaruhui ti ojipe'ga mbatera,” e'i aheremimbo'eagwera nhande ve. A'ero ji ei: Ako te'varuhu reki ji Tupana'ga pe ji ipotaruhurame gambatera. Aheremimbo'eagwera i'ee'ymame po ji ndakwahavi a'ea hamo.

⁸ A'ereki: “Tapepotaruhui ti gambatera,” e'i. Ikwahavame reki a'ea koji'i tehe reki ji ipotaparavuhui jirekote'varuhuro gwaramo. Herekoe'ymame aheremimbo'eagwera po ndiukwahavi nhanderekote'varuhua hamo.

⁹ Ymya ikwahakatue'ymame aheremimbo'eagwera ji etehei: “Jipyry hete ji.” Ikwahaveterame aheremimbo'eagwera a'e te ji rekote'varuhupotari tuhē reki.

¹⁰ “Nhimonorame po ti ji hoi hahyva'ea ruvihava pype a'ero nehē,” a'e ji.

Ymya Tupana'ga ei Moisésva'ea pe hako: “Embo'e ti ga nhinhi'iga rehe,” ei ga. “Hendukatrame neremimbo'ea po ti ga ndekoi ji pyri nehē,” ei Tupana'ga ahe ve novīa. Emo ji ikwahavame aheremimbo'eagwera ji a'e: “Aho po ti ji hahyva'ea ruvihava pype a'ero nehē,” a'e ji jijive.

¹¹ Jirekote'varuhuro gwaramo ji nhimoandyandyi naē. Aheremimbo'eagwera e'irame tapekote'varuhui javo koji'i tehe reki ji ako te'varuhu pota a'ero. Nahā jirekote'varuhua po nhimondoagwama hahyva'ea ruvihava pype novīa.

¹² Pyry hete reki Moisésva'ea remimbo'eagwera. A'ereki Tupana'ga ahe mbo'eukari onhi'iga rehe Moisésva'ea pe. Aheremimbo'eagwera okokatukwahavuka pa nhande ve.

¹³ Ji nda'ei reki aheremimbo'eagwera pe: Pyryheteva'ea po nhimondoagwama hahyva'ea ruvihava pype novīa. Ji nda'ei tuhē a'ea. Nahā ji ei: Jirekote'varuhua po nhimondoagwama hahyva'ea ruvihava pype novīa, a'e ji. Aheremimbo'eagwera pyryheteva'ea e'i nhande ve: “Peko katu ti,” e'i. Jirekote'varuhuro gwaramo tegwete reki jirekokatuhava a. A'ero ji ei: Aho po ti ji hahyva'ea ruvihava pype nehē, a'e ji. Jirekote'varuhua ji mbo'e reki hendukatue'yma ji ve pyryheteva'ea. Jukwaha reki a'ero. Ite'varuhu ko jirekote'varuhua a. Ikwahavame aheremimbo'eagwera a'ero nhande nhimombaragwahavi nhanderekote'varuhua rehe ite'varuhu hete javo jupe.

Ako katu pota ji novīa, ei Paulova'ea

¹⁴ Tupana'ga nhande mbo'euka Moisésva'ea pe hako toko ti ga nhiremimbotarimova'ea rehe javo. Emo vvyakotyva'ero ji ako nhiremimbotarimova'ea rehe. A'ero ji ndajipiro'yi tuhē jirekote'varuhua hugwi.

¹⁵ Marā ji rekoi naerū? a'e ji jitekovo. A'ereki jirekokatupotarame ji ndakokatui tuhē. Ji rekote'varuhupotare'ymame ji rekote'varuhui tuhē.

¹⁶ Po ji rekote'varuhui jirekote'varuhupotare'ymame, a'ero po ji ei: Pyry tuhē Moisésva'ea remimbo'eagwera tapekote'varuhui ti javo.

¹⁷ Ji rūi reki anhimongo te'varuhu. Jite'varuhua jipy'a pe ji mongo te'varuhu.

¹⁸ Ji ako katu pota novīa. Emo tegwete reki jirekokatuhava. Nurā ji nhimombaragwaha-hetei jipyryve'yma rehe jipy'a pe.

¹⁹ Jirekokatupotaramē ji ndakokatui reki. Ji rekote'varuhupotare'ymame ji rekote'varuhui reki.

²⁰ Po ji rekote'varuhui jirekote'varuhupotare'ymame, a'ero po ji rūi anhimongo te'varuhu. Jite'varuhua jipy'a pe ji mongo te'varuhu.

²¹ Nahā ji ve a'ero jipi. Ji ako katu pota novīa. Emo ji akote'varuhue'yimi reki.

²² Jireaporōgita pe ji rekoi Tupana'ga remimbo'ea rehe novīa.

²³ Emo ji anhimombaragwaha jireaporōgitate'varuhua rehe no. A'ea gwovahoguhu jireaporōgitapyryva jipi. Tegwete a'ero jirekokatuhava. A'ereki jireaporōgitate'varuhua nanhimobiporo'yi jirekote'varuhua hugwi.

²⁴ Ndavy'ari hete ji a'ero! Ma'ga po ti ji mbopiro'yi jirekote'varuhua hugwi? a'e ji. A'ereki a'ea nhimondoagwama hahyva'ea ruvihava pype.

²⁵ Tupana'ga jate, a'e ji. Gaha ji mbopiro'yuka jugwi Jesus Cristo'ga pe nhandepojykaharete'ga pe. Pyry hete Tupana'ga ji ve.

Nahā ji rekoi a'ero. A'e ko ji novīa: Jihī tako Tupana'ga remimbo'ea rupi. Emo jireaporōgitate'varuhuro gwaramo ji rekote'varuhui.

8

Tupana'ga ra'uva ojikoty'a nhande pavēi

¹ Jesus Cristo'ga pavēi nhandekovo gwaramo Tupana'ga nde'i kiro nhande ve: "Peho po ti pe hahyva'ea ruvihava pype nehē." Nde'i ga kiro nhande ve.

² A'ereki Tupana'ga ra'uva ji mbopiro'yi jirekote'varuhua hugwi. A'ero ji ndahoa'javi hahyva'ea ruvihava pype nehē. Tupana'ga ra'uva jitehe nhande mboheaporōgita pyahu Jesus Cristo'ga pavēi nhandekovo gwaramo.

³⁻⁴ Moisésva'ea remimbo'eagwera e'i nhande ve novīa: "Peko katu ti." Emo nhande ndiakokatui reki nhandeaporōgitate'varuhuro gwaramo. Aheremimbo'eagwera rendukatua nianemongokatui. Tupana'ga reki nhande mongokatuuka. Ga ombuhuruka gwa'ya'ga yvya koty raikwehe. Nhande ja gara'ya'ga rekoi vvyakotyva'ero okote'varuhuve'ga ja novīa. Emo ga ndokote'varuhui'i okokatuavo. A'ero Tupana'ga Cristo'ga momanoi nhandeaporōgitate'varuhua rehe tamombo vvyakotyve'ga ndekote'varuhua ga hugwi javo. Nahā ga nhande mbopiro'yi nhanderekote'varuhua hugwi toko katu ti ga javo. "Ombopiro'yrame gāndekote'varuhua hugwi po ti ga hendukatui Moisésva'ea remimbo'eagwera nehē aherekokatua mombe'uhava," ei Tupana'ga. A'ereki nhande ndiakoi kiro nhaneremimbotarimova'ea rehe. Tupana'ga ra'uva remimbotarimova'ea rehe jate nhande rekoi a.

⁵ Kiroki ga oko gwemimbotarimova'ea rehe - gwemimbotara rehe ga ndeaporōgite'yimi. Kiroki ga oko Tupana'ga ra'uva remimbotarimova'ea rehe - gara'uva remimbotara rehe ga ndeaporōgite'yimi.

⁶ Gweaporōgitarame gwemimbotara rehe jipi po ti ga hoi hahyva'ea ruvihava pype nehē. Gweaporōgitarame Tupana'ga ra'uva remimbotara rehe jipi ga ndekopyahui. Onogatu gapy'a. Aerē po ti ga ndekoi Tupana'ga pyri avuiramā nehē no.

⁷ Gweaporōgitarame gwemimbotara rehe jipi ga ndokoi Tupana'ga rehe a'ero. Ga nohendukatui ganhi'iga. A'ereki tegwete ga pe garendukatuhava.

⁸ Ga ndekorame gwemimbotarimova'ea rehe jipi tegwete Tupana'ga nhimohema ga ndehe.

⁹ Oro pe, po Tupana'ga ra'uva jikoty'ari pe pavēi, a'ero po pe ndapekoi penhimimbotarimova'ea rehe jipi. Tupana'ga ra'uva remimbotarimova'ea rehe po pe ndekoi jipi. Cristo'ga ra'uva jikoty'are'ymame ga pavēi po ga Cristo'gareheve'ga rūi.

¹⁰ Pendekote'varuhuro gwaramo po ti penda'oa manoi nehē novīa. Po Cristo'ga jikoty'ari pe pavēi a'ero po penda'uva rekopyahui. A'ereki Tupana'ga pe mombyry pe nderekovo.

¹¹ Tupana'ga ra'uva Jesus Cristo'ga mbogwera gamanoa hugwi raikwehe. Po gara'uva jikoty'ari pe pavēi, a'ero po ti Tupana'ga jitehe penda'oa mbogweravukari gwa'uva pe nehē pemanoa hugwi nehē. A'ereki gara'uva ojikoty'a pe pavēi.

¹² Nhiirū, nahā po nhande rekoi a'ero hamo. Xako po nhande Tupana'ga ra'uva remimbotarimova'ea rehe hamo. Ndiakoa'javi po nhande nhanenhimimbotarimova'ea rehe hamo.

¹³ Pe ndekorame penhimibotarimova'ea rehe po ti pe hoi hahyva'ea ruvihava pype a'ero nehē. Pe'ji po pe hamo: "Tupana'ga ra'uva nhande pokoga gwaramo po ti nhande pohiri nhanderekote'varuhua hugwi." Po pe ei a'ea, a'ero po pe ndekopyahui.

¹⁴ Kiroki ga ombopogwe Tupana'ga ra'uva – gahā Tupana'ga ra'yramo oko.

¹⁵ Ymya pe ndapepiro'yi pejikyhyjia hugwi raikwehe. Emo Tupana'ga ra'uva urame pe pyri pe mbopiro'yi jugwi. Nurā pe ndapekyhyjia'javi kiro. Gara'uva pe mongo Tupana'ga ra'yramo pe mbo'eavo. Nurā nhande ei Apī nhanderuvete'ga pe Tupana'ga pe.

¹⁶ Nhande ko Tupana'ga ra'yramo, xa'e nhande. "Pohi tuhē pe'ji," e'i Tupana'ga ra'uva nhande ve no.

¹⁷ Gwa'yra gwaramo po ti Tupana'ga imbuhuri pyryva'ea nhande ve nehē. Jesus Cristo'ga pavēi po ti nhande herekoi pyryva'ea nehē. A'ereki ga pavēi nhande xako. Hahy ga pe ga ruvame yvya koty. A'ero hahy nhande ve no. Po nhande ikwahavi hahya kiro Cristo'ga pavēi, a'ero po ti ga imbuhurukari gwuvihavuhua nhande ve nehē no.

Pyry hete po ti nhande ve nehē

¹⁸ A'ereki nhande ikwahavi hahya. Aerē po ti Tupana'ga ikwahavukari gwuvihavuhetea nhande ve nehē. A'ero ji ei: Hahy'i reki kiro nhande ve. Emo po ti pyry hete hete tuhē nhande ve nehē Tupana'ga ikwahavukarame gwuvihavuhetea nhande ve nehē.

¹⁹ Tupana'ga po ti gwa'yra'ga nduvihavuhua mboukwahahetei nehē no. Nurā yvagipeva'ea yvyakotyva'ea Tupana'ga rembiapoa nhaporemo e'i kiro: "Tupana'ga po ti tomboukwaha tuhē gwa'yra'ga nduvihavuhua nehē," e'i. "A'ea nhande tipota hete," e'i pa Tupana'ga rembiapoa.

²⁰⁻²¹ A'ereki Tupana'ga ombote'varuhu gwembiapoa ahe rekote'varuhurame hako. Garembiapoa remibotarimova'ea rehe rūi Tupana'ga ombote'varuhu. Gwemibotarimo ga ombote'varuhu a'ea novīa. Emo ga e'i: "Aerē po ti nhirembiapoa ipiro'yro ijuga hugwi nehē," ei Tupana'ga. "Jira'yra'ga piro'yrame po ti pyryhetero ga pe nehē," ei ga. "Na jitehe po ti pyryvamo nhirembiapoa pe nhaporemo opiro'yrame nehē no," ei Tupana'ga hako.

²² Tikwaha nhande tiruahūa jupe kiro. Kunhangwera'ga pe tiruahū no gwa'yra'ga mbo'agwerirame. A'ereki hahy pa ga pe. Na jitehe Tupana'ga rembiapoa pe nhaporemo kiromo jate vehevi tiruahūramo.

²³ Garembiapoa pe jate rūi reki tiruahū. Nhande ve na jitehe hahypavamo kiro no. Igwete nhande ei tiruahū kiro nhande ve javo. Emo po ti Tupana'ga nhande mboukwahavi gwa'yramo nehē. Ombopiro'y po ti ga nhandera'oa ite'varuhuva'ea hugwi. A'ea nhande tipotarahi imboha'uva. Tupana'ga omombyryvypy nhande ve gwa'uva mbuhua nhande pyri ikwehe. A'ero nhande ei: Aerē po ti Tupana'ga imombyryva'javi nhande ve nehē, xa'e nhande.

²⁴ Nhandejikogame Jesus'ga rehe nhande ei ikwehe: "Aerē po ti Tupana'ga imbuhuri nhandera'opyahua nhande ve a'ero nehē," xa'e nhande. Po ga imbuhuripei nhande ve, a'ero po nhande ndia'ei: "Ombuhu po ti ga nhande ve nehē." A'ereki ga ombuhuripe.

²⁵ Emo herekoe'ymane nhande xa'e: "Aerē po ti nhande herekoi nehē." Imboha'uva gwaramo nhande nhimomiranami hahya pe a'ero.

²⁶ Nhande nhimomiraname'ymane Tupana'ga ra'uva nhande pokogi no. Nhande ndikwahavi nhanenhi'igame Tupana'ga pe marā po ti ji ei ga pe javo. Tupana'ga ra'uva ki a'e te onhi'i Tupana'ga pe gareheve'ga ndepyga. Inhi'iga ko ahepytuhemahivuhua ja. Nhande nimombe'ukwahavi a'ea.

²⁷ Tupana'ga ki a'e te okwaha. Ga okwaha nhandereporogita. Ga okwaha gwa'uva nhi'iga no a'ea pe jira'uva ei javo. A'ereki Tupana'ga remibotarimova'ea rehe gara'uva reko onhi'igame ga pe nhande repyga.

²⁸ Nhande xako hete Tupana'ga rehe. A'ero Tupana'ga nhande pokogi mbatera rahya mombyrypava nhande ve. Ojikwe vehevi ga ei nhande ve: "Pe ko jireheva'ea tapeko ti nhirembotarimova'ea rehe," ei Tupana'ga.

²⁹ A'ereki ymya Tupana'ga nhande mo'emo'e ojive. "Ga po ti jireheva'ero," ei ga, "jira'yra'ga ja ti ga toko javo," ei Tupana'ga hako. "He'yjuhu po ti ga gairūramo onhi-mongyavo nehē," ei ga. "Jira'yra'ga ja po ti ga ndekoi ganduvihavuhetero ti ga toko nehē," ei Tupana'ga hako.

³⁰ Ymya Tupana'ga ei a'ero toko ti ga jireheva'ero javo. A'ero ga ei jireheve'ga nhande ve. A'ero ga nhande mombyryvi nhande rerekovo. A'ero ga ei: "Gwereco po ti ga jiruvihavuhua ji pavēi nehē no," ei Tupana'ga nhande mombegwovo.

Tupana'ga py'a ja ko nhande

³¹ Nahā a'ero. Tupana'ga nhande repygame nianemovahihavi a'ero.

³² Tupana'ga nhande repyga nokate'yimi gwa'ya'ga rehe. A'ereki ga nde'i gwa'ya'ga pe: "Terehoi ti emanomo ga ndepyyga," nde'i ga. Ga gwa'ya'ga mbuhuruka tuhē reki yvya koty tomano ti ga ga ndepypava javo. Gwa'ya'ga ga ombuhuruka nhande pyri raikwehe. Ombuhu pa po ti ga pyryva'ea nhande ve a'ero nehē.

³³ Tupana'ga e'i nhande ve gwemimo'ēharamo: "Pepyry hete pe kiro," ei ga. Nimbojahavi nhande ve a'ero.

³⁴ Nda'ekavi nhande ve pejeaporoḡita te'varuhu pe javo. Jesus Cristo'ga nde'i a'ea nhande ve. A'ereki ga omano nhande repyga tamombo gandekote'varuhua javo. Tupana'ga ga mbogwera reki ga mongovo ojipyri yvagi pe tambohete ti ga javo. Cristo'ga nhande repy kiro onhi'iga Tupana'ga pe a'ero.

³⁵ Cristo'ga nhande arōhetei nhande rerekovo jipi. Nimombikavi Cristo'ga remiarōa. Hahyrame nhande ve ga nhande arō. Hekoteherame nhandepy'a ga nhande arō. Ga ndekote'varuhurame nhande ve Cristo'ga nhande arō. Ty'ara nhande jukaheterame ga nhande arō. Nhande herekoe'ymame mbatera ga nhande arō. Nhande manogwerīrame ga nhande arō. Ga nhande jukarame ga nhande arō. Nimombikavi tuhē Jesus'ga remiarōa.

³⁶ Aherembikwatijara omombe'u no. Omombe'u ahenhi'iga Tupana'ga pe hako.

"Ore ndereheva'ero gwaramo

ga ore juka pota jipi," ei ahe.

"Ore ko ovelhas ja ga pe

ga ore jukapotarame," ei ahe ikwatija hako.

³⁷ Nhanembovy'are'ŷva'ea nhaporemō ndikwahyi nhande rehe. Xanhimomirana nhande jupe. A'ereki Cristo'ga nhande mbopopoaka nghanenhimomiranama rehe. Ga nhande arō hete. A'ero koji'i nhande roryroryhetero nhandejikoga ga rehe.

³⁸ A'e hete ji: Nimombikavi Tupana'ga remiarōa. Nhanemanoa nomombigi garemī-arōa nhande rehe. Nhanemano'e'yma na jitehe nomombigi. Yvagipeve'ga nomombigi nghanearōa. Ganduvihava'ga nomombigi no. Ipopoakave'ga nomombigi. Aḡwamova'ea nomombigi. Aerēva'ea na jitehe nomombigi.

³⁹ Yvateuhuva'ea nomombigi nghanearōa. Yvyvotaruhupeva'ea nomombigi no. Tupana'ga rembiapoa nhaporemō nomombigi nghanearōa. A'ereki Tupana'ga nianearombigaḡwami tuhē. Nhandejikogame Jesus Cristo'ga rehe nhandepojykaharete'ga rehe ga okwahavuka Tupana'ga remiarōa nhande ve.

9

Tupana'ga remimo'ēhara'ḡa israelitas'ga

¹ Cristo'gareheva'ero ji nhimombe'ukatui kiro pe me. Ji nanhi'mbei. Tupana'ga ra'uva okwahavuka ji ve jivytyteri pe nhi'mbee'yma no.

² Jivy'are'ŷhetea ji imombe'ukatui kiro pe me. A'ereki ji ndavy'ari hete jire'yja'ga ndehe judeus'ga ndehe ga jikoge'ymame Cristo'ga rehe. Ndopigi jirekoveveuhua ḡa ndehe a'ero.

³ A'ereki ji apota hete ḡajikoga Cristo'ga rehe. Ahepy pota ji ga novīa. Po jire'yja'ga jikogi Cristo'ga rehe Cristo'ga pohira gwaramo ji hugwi hamo, a'ero po ji ipotari Cristo'ga pohira ji hugwi hamo, a'e po ji novīa. A'ereki ji apotarahivuhu ḡajikoga ga rehe.

⁴ Ga ko Tupana'ga remimo'ēharamo israelitas'ga. Ymya Tupana'ga ei ḡanamonhava'ea pe: "Jira'yramo ko pe ndekoi," ei ga. Gwepiuka ga gwuvihavuhuhetea ahe ve no. "Nahanahā po ti ji rekoji pe nderekokatuavo nehē," ei ga ḡanamonhava'ea pe. Tupana'ga okwatijaruka onhi'iga Moisésva'ea pe terembo'e ti ga javo. Okwahavuka ga ḡanamonhava'ea pe nahā ti ji mbohete javo. Tupana'ga e'i ahe ve no: "Nahanahā po ti ji imombyryvi pe me nehē," ei ga ahe ve.

⁵ Israelitas'ga nemboypya ko Abraāova'ea, Isaquveva'ea, Israelva'ea no. Cristo'ga ko o'a yvya koty israelitaramo no raikwehe. Gaha ko nhanderuvihavuhuhete'ga Tupanamō. Timbohete ti ga avuirama a'ero. Na tuhē.

⁶ Israelitas'ga ndokoi reki Cristo'ga rehe. Emo ji nda'ei: "Tupana'ga opirīa o'eagwera o'erame ahe ve hako tamō'ē ti ḡa jijive javo hako." Ji nda'ei a'ea. A'ereki israelitas'ga nhaporemō rūi Tupana'ga omo'ē ojive.

⁷ Ga nomongopavukari Abraāova'ea rymymino'ḡa gwa'yramo no. Tupana'ga e'i Abraāova'ea pe: "Ndera'yra'ga rymymino'ḡa pe jate Isaqu'ga rymymino'ḡa pe jate po ti ji ei ndera'yra'ga nehē," ei ga ahe ve.

⁸ Abraāova'ea rymymino'ḡa nhaporemō rūi ko Tupana'ga ra'yra'ga a'ero. A'ereki Tupana'ga nomo'embavi ḡa ojive javo ḡa pe. Tupana'ga erame jate ḡa pe ḡa mo'eamo a'ero gara'yramo ḡa ndekoi.

⁹ Nahā Tupana'ga e'i Abraāova'ea pe a'ero ahera'yrava'ea mombegwovo hako. "Ambota'yruka po ti ji nde ve nerembirekohēa Sarahēa nehē," ei Tupana'ga.

“Irūa kwara rupi po ti Sarahēa gwa'yra'ga mbo'ari a'ero nehē ji jivyrame nehē,” ei ga Abraāova'ea pe hako.

¹⁰ Na jitehe Tupana'ga ei Rebecava'ea pe no nahā po ti penda'yra'ga nehē javo. Ahera'yra'va'ea memei ko nhaneramonhava'ea ra'yra'va'ea Isaqueva'ea ra'yra'va'ea novīa. Emo nahā hako. Isaqueva'ea ojay'ro ġwembirekova'ea pe Rebecava'ea pe. Ojopohe Rebecava'ea ra'yra'va'ea dois. Ojopoheva'ea arame Esaúva'ea o'arypy. Kirē ahepoheva'ea Jacóva'ea ari no.

¹¹⁻¹² Igwete Tupana'ga ejipei Rebecava'ea pe ahera'yra'va'ea mombe'gwovo. Ojopoheva'ea mbo'are'ymame Tupana'ga ei: “O'arypyve'ga po ti oko tehe oirū'ga pyri nehē – kiroki ga aerē o'a,” ei Tupana'ga. Tupana'ga e'i jipe aerēva'ea pe Jacóva'ea pe, ga rehe po ti ji rekoj nehē javo. Gwemimbotarimova'ea rehe Tupana'ga rekoj javo ahe ve. A'ereki ga erame ahe ndojogwero'ari ve. Nurā ahe ndokokatui ve. Ndokote'varuhui ve ahe no. A'ereki ahe ndojogwero'ari ve. Jacóva'ea rekokaturu ġwaramo rūi reki Tupana'ga ei ahe ve a'ero. Gwemimbotarimo tehe Tupana'ga rekoj javo ahe ve.

¹³ Nahā ikwatijara e'i Tupana'ga nhi'īga mombe'gwovo:
“ ‘Ako ji Jacóva'ea rehe,’ ei ga.

‘Esaúva'ea rehe a'e te ji ndakoi,’ ei Tupana'ga,” e'i ikwatijara imombe'gwovo.

¹⁴ E'i tehe po ga Tupana'ga pe a'ero: “Ndapyryvi Tupana'ga,” e tehe po ga. “A'ereki jara'ga ndehe ga ndokoi. Jara'ga ndehe ga oko,” e po ga. Nde'i po ga a'ea Tupana'ga pe hamo.

¹⁵ A'ereki Tupana'ga e'i Moisésva'ea pe hako:

“Ji ġa porogwetypotarame po ti ji ġa porogwetygi nehē,” ei ga hako.

¹⁶ Nahā a'ero. Nhaneremimbotarimo ore angarukare'yma. A'ereki ahe nomovahī Tupana'ga rekokaturu ġwaramo rūi Tupana'ga nhande porogwetygi. Gwemimbotarimo jate ga nhande porogwetygi.

¹⁷ A'ereki ikwatijara e'i Tupana'ga nhi'īga mombe'gwovo. Tupana'ga e'i Faraóva'ea pe hako: “Oromongouka ji nde ganduvihavuhuro

terekwahavuka ti ojipe'ga pe jipopoakara,” ei ga.

“Tajikwahavuka ti ġa pe ġagwyri pe nhaporemō,” ei Tupana'ga Faraóva'ea pe.

Ikwatijara omombe'u Tupana'ga nhi'īga hako.

¹⁸ Nahā a'ero. Tupana'ga ġa porogwetypotarame ġa porogwety. Ipotarame ġa'angare'yma a'ero ga noangarukari tuhē ġa ġwemimbotarimo okovo ġwaramo.

¹⁹ Pe'ji tehe po pe ji ve a'ero: “Po ore noreangari a'ero maraname po Tupana'ga euhui ore ve naerū? Maraname ga ei: ‘Peko te'varuhu pe peangare'yma?’” pe'ji po pe ji ve. “A'ereki ga tuhē oko ġwemimbotarimo ore angarukare'yma. A'ereki ahe nomovahī Tupana'ga remimbotarimova'ea.” Pe'ji tehe po pe ji ve, a'e ji.

²⁰ Ahe nonhī'īgayvari tuhē Tupana'ga vvyakotyva'ero, a'e ji. Aherembiapoa nde'i ahe ve: “Maraname nde ji apouhui na?” Aherembiapoa po nde'i a'ea.

²¹ Kiroki ga oapo nhaetitujuga – ġwemimbotarimo tehe ga oapo a. Opyhy po ga tujuga ru'uma japovo. Jara japorame po ga ei: “Koa po ti ji a'apo katu nehē. Pyryheteva'ea po ti ji a'apo nehē,” e po ga. Igwete po ga ei no: “Kirēva'ea po ti ji a'apo jate hembyruera pyvō. A'ea po ti ji apo'ru jipi,” e po ga. Gwemimbotarimo tehe ga japo'i a'ero.

²² Ga javijitehe nhandeapohara'ga rekoj Tupana'ga rekoj vvyakotyve'ga nderekovo. Okwahavuka pota ga onhimboahiva okote'varuhuve'ga pe. Okwahavuka pota ga opopoakara ġa pe no. Ga nonhimbaekwahivi ve okote'varuhuve'ga ndehe – kiroki ġa Tupana'ga monhimboahi ojive. A'ea ko hahyheteaġwama ġa pe.

²³ Okwahavuka pota ga gwuvihavuhuhetea nhande ve. Tupana'ga nhande porogwety. Igwete ga nhande mombyryvi togwereco ti ġa jiruvihavuhuhetea ji pavēi javo.

²⁴ Nhande tuhē ga nhande mo'ē ġahā po ti jireheve'ga javo. Judeus'ga pe jate rūi ga ei. Judeus'garūive'ga pe ga ei no ġa mo'eamo ojive. Nahā ga nhande mo'emo'ēi judeus'ga hugwi judeus'garūive'ga hugwi no.

²⁵ Oséiasva'ea okwatija Tupana'ga nhi'īga a'ea rehe hako. Nahā Tupana'ga ei:

“Kiroki ġa aġwamo jireheve'ga rūi

– ġa pe po ti ji ei aerē gwe nehē jireheve'ga,” ei ga.

“Kiroki ġa aġwamo nhiremiarōhara'ga rūi

– ġa pe po ti ji ei aerē gwe nehē nhiremiarōhara'ga,” ei ga.

²⁶ Oséiasva'ea okwatijara'ja Tupana'ga nhi'īga mombe'gwovo. Nahā Tupana'ga ei:

“A'e pyy ji ġa pe:

‘Pe ko jireheva'ea rūi,’ ei Tupana'ga.

“Perope ji a'e poa ġa pe

– pevo jitehe po ti ji ei ġa pe nehē:

‘Pe ko jira'yramo peko kiro.

A'ereki jihi ahe mongo jitekovo’,” ei Tupana'ga ġa pe.

Nahā Oséiasva'ea omombe'u Tupana'ga nhi'iga ikwatija hako.

²⁷ Isaiasva'ea okwatija israelitas'ga mombe'gwovo no. Nahā ahe ei hako: "He'yjuhu po ti israelitas'ga onhimongyavo nehē novīa.

Y'ytiḡa hay'uhuva'ea javijitehe po ti ḡa ndetauhuro nehē novīa," ei ahe.

"Emo ḡanembyruera'ga jate po ti ga nomomanoukari nehē," ei Isaiasva'ea.

²⁸ A'ereki Tupana'ga e'i: " 'Kotihī po ti ji epavi he'yjuhuve'ga ndeaporoḡita pe vyvakotyve'ga ndeaporoḡita pe nehē,' ei ga," ei ahe.

²⁹ A'ea pe Isaiasva'ea e'i nhoḡwenonde ikwatija no.

"Ymya Tupana'ga ipopoakaheteve'ga ahere'yjuhua mombapavukari cidade de Sodoma pe cidade de Gomorra pe no hako," ei ahe.

"Po ga nombokupyri'i'i ahe nhaneremboypyro hamo,

a'ero po nhande papakatukatui ahe javijitehe no," ei Isaiasva'ea hako.

Israelitas'ga nonhimombyryvi reki

³⁰ Nahā ji ei a'ero. Judeus'ḡarūive'ga nde'i ojohupe: "Marā po ti nhande nhimombyryvi nehē?" nde'i ḡa. Tupana'ga reki omombyry ḡa. A'ereki ḡa ojiko ga rehe.

³¹ Israelitas'ga ki a'e te nahā e'i tehe ojohupe: "Marā po ti nhande rekoī nhanenhimombyryva nehē?" ei ḡa. "Nahā ti nhande xako. Tihendu katu ti nhanembo'ea, a'ero po ti Tupana'ga ei nhande ve nehē: 'Pepyry hete pe'." E'iteheuhu ko ḡa.

³² A'ereki ḡa e'i: "Nhande tuhē po ti xanhimombyry nehē." Ga ndojikogi Cristo'ga rehe. Cristo'ga e'i ḡa pe: "Pejiko ti ji rehe." A'ero ḡa nhimboahivi ga pe ojikopotare'yma ḡwaramo ga rehe. Itauhua ko ahe mbo'a ahe noḡa ahe monhimboahiva. Ita javijitehe ko Cristo'ga judeus'ga monhimboahivuhui ḡa monhimonha'ngavo.

³³ Ikwatijara omombe'u Tupana'ga nhi'iga Cristo'ga mombe'urame ita javijitehe ko ga javo. A'ereki ikwatijara e'i Tupana'ga nhi'iga mombe'gwovo:

" 'Pehendu katu ti nhinhi'iga.

Onga apohara'ga omondo ita inoḡa.

A'ea reki ḡa mbo'a ḡa noḡa ḡa monhimboahiva ḡa mbopoyjayare'yma ḡa mongovo,' ei ga.

'Na jitehe ji ga mondoi cidade de Siāo pe ga noḡa judeus'ga pyteri pe.

Ita javijitehe ga ḡa monhimboahivuhui ḡa monhimonha'ngavo ḡa mbopoyjayare'yma,' ei ga.

'Emo ojikogame ga rehe po ti ḡa ndipoyjayare'ymuhūi nehē,' ei ga," e'i ikwatijara.

A'ereki ikwatijara omombe'u Tupana'ga nhi'iga Cristo'ga mombe'urame ga ko ita javijitehe javo.

10

¹ Nhiirū, anhi'ī hete ji Tupana'ga pe jire'yja'ga ndepyga judeus'ga ndepyga tojiko ti ḡa Cristo'ga rehe javo. A'ereki ji apota hete ḡajikoga ga rehe.

² A'e ji ḡa mombe'gwovo: Oko hete ḡa Tupana'ga rehe xako ti garemimbotarimova'ea rupi javo novīa. Emo ḡa ndokokwahavi reki garemimbotarimova'ea rupi.

³ Ga ndokoi Tupana'ga remimombyryva rupi. Igwete ḡa etehei: "Xanhimombyry nhande," ei ḡa. "Xako nhande Moisésva'ea remimbo'eagwera rupi. A'ero po ti Tupana'ga ei nhande ve: 'Pepyry hete pe,' e po ti ga nhande ve nehē," e'i tehe ḡa. A'ea ḡa e'i tehe okoe'yma Tupana'ga remimombyryva rupi.

⁴ Cristo'ga jate ḡwendu katu pa Moisésva'ea remimbo'eagwera. Nhande nihendukatupavi a'ea nhanenhimombyryve'yma. Nurā nhande jikogi Cristo'ga rehe Tupana'ga te'i pepyry pe javo nhande ve.

Ojiko pa po ga Cristo'ga rehe hamo

⁵ Ymya Moisésva'ea ikwatijari ḡa mombe'gwovo hako – kiroki ḡa e'i: "Po nhande hendukatui Tupana'ga remimbo'ea, a'ero po ti nhande pyryvamo nehē." Kiroki ḡa e'i a'ea – ḡa pe Moisésva'ea ei:

"A'ea rendukatupava po ti ḡa mombyryvi a'ero nehē," ei Moisésva'ea.

⁶ Jara'ga pe ki a'e te ahe e'i ikwatija ḡa mombe'gwovo no – kiroki ḡa e'i: "Nhande jikogame Tupana'ga rehe po ti ga nhande mombyryvi nehē." Ga pe Moisésva'ea ei:

"Te'iyme ti ḡa oyvyteri pe:

'Tojiupi ti ḡa yvagi pe'."

Cristo'ga mbojyva pe jugwi Moisésva'ea ei te'iyme ti ḡa a'ea javo. A'ereki Cristo'ga uripe raikwehe tamombyry ḡa javo.

⁷ Igwete Moisésva'ea ei no:

"Te'iyme ti ḡa no:

'Toho po ti ḡa omanove'ga gwyri pe'."

Cristo'ga mbogwera pe jugwi Moisésva'ea ei te'iyme ti ġa a'ea javo. A'ereki Cristo'ga okwera vipe reki omana o hugwi raikwehe.

⁸ Moisésva'ea e'i a'ero:

“Pekwaha pe Tupana'ga nhi'iga,” ei ahe.

“A'ereki nonhimimi pe me a.

Penhi'ī pe a'ea rehe.

Pejapyaka pe a'ea rehe Tupana'ga nhi'iga rehe,” ei ahe ikwatija hako.

A'ea ore imombe'ui pe me no tapejiko ti ġa rehe javo.

⁹ Penhimombe'u ti jara'ġa pe Jesus'ga ko jipojyakaharete'ga javo, oro'e ore pe me. Perovia hete ti pejpy'a pe Jesus'ga kwerava Tupana'ga ombogwera ga gamanoa hugwi javo. Heroviaheterame a'ea po ti Tupana'ga pe mondoukari ojipyri yvagi pe aerē nehē.

¹⁰ A'ereki heroviaheterame nhandepy'a pe nhande xajiko Jesus'ga rehe. Nhande jikogame ga rehe ga ko jipojyakaharete'ga javo, a'ero Tupana'ga ei nhande ve pepyry hete pe javo. A'ero po ti ġa nhande mondoukari ojipyri nehē.

¹¹ Tupana'ga rembikwatijarukara e'i no:

“Kiroki ġa ojiko ga rehe

– ġa po ti ndipoyjayjare'ymuhūi nehē,” e'i.

¹² Yvyakotyve'ġa pe nhaporemō i'ei. A'ereki ġa ojo'ja hete Tupana'ga pe judeus'ġa judeus'ġarūive'ġa pavēi. A'ereki Jesus Cristo'ga ko judeus'ġa pojyakaharete'ga. Ga jitehe ko judeus'ġarūive'ġa pojyakaharete'ga no. Ga omombyry hete ġa pe nhaporemō ġa jikogame ga rehe ore poko javo.

¹³ A'ereki ikwatijara e'i no:

“Kiroki ġa ojiko nhandepojyakaharete'ga rehe ore poko javo

– ġa mondouka po ti ġa yvagi pe ojipyri nehē,” e'i.

¹⁴ Emo ojikoge'ymame ga rehe po ġa nde'i ore poko javo ga pe. Ganhi'iga renduve'ymame po ġa ndojikogi ga rehe. Ga mombe'ue'ymame ġa pe po ġa nohenduvi ganhi'iga.

¹⁵ Tupana'ga ġa mondoe'ymame ga mombe'uuka ġa pe po ġa nomombe'ui ga ġa pe a'ero. Emo Tupana'ga ġa mondouka tuhē reki ga mombe'gwovouka ġa pe. Igwete ikwatijara e'i no:

“Pyry hete tuhē ġa ndurame imombe'gwovo pyryva'ea nhande ve,” e'i hako.

¹⁶ Emo imombe'urame ġa pe ġa nhaporemō rūi ġwendu katu Tupana'ga remi-mombe'upyryva. Nanongara pe Isaiasva'ea ei Tupana'ga pe hako:

“Ga nohendukatui reki ore imombe'urame ġa pe,” ei ahe opojyakaharete'ga pe hako.

¹⁷ Nahā a'ero. Hendukaturame jate Cristo'ga mombe'ua nhande jikogi ga rehe.

¹⁸ “Oro israelitas'ġa, nohenduvi ġa pyryva'ea mombe'ua naerū?” e'i po ġa ji ve. Gwendu tuhē reki ġa. A'ereki ikwatijara e'i:

“Yvyakotyve'ġa nhaporemō ġwendu ganhi'iga.

A'ereki ġagwyri pe nhaporemō ġa oho imombe'gwovo pyryva'ea,” e'i ikwatijara hako.

¹⁹ “Israelitas'ġa ndokwahavi naerū?” e po ġa. Okwaha tuhē ġa. Moisésva'ea ypy omombe'u a'ea Tupana'ga nhi'iga mombe'urame ikwatija hako. Tupana'ga e'i israelitas'ġa pe:

“Pe'ji tehe pe israelitas'ġarūive'ġa pe:

‘Ga ko Tupana'gareheve'ġa rūi.

Ga ndokwahavihu,’ pe'ji tehe pe israelitas'ġarūive'ġa pe,” ei Tupana'ga.

“Ga pe jitehe po ti ji imombyryvi nehē.

Nahā po ti ji pe monhimyrōi israelitas'ġarūive'ġa ndehe nehē.

Igwete po ti ji pe monhimboahivi nehē no,” ei Tupana'ga israelitas'ġa pe.

Moisésva'ea okwatija Tupana'ga nhi'iga inoga hako.

²⁰ Isaiasva'ea koji'i ndopojihuvi imombe'gwovo Tupana'ga nhi'iga. Tupana'ga e'i israelitas'ġarūive'ġa mombe'gwovo:

“Ymya ġa ndajikwahapotari.

Agwamo ki a'e te ġa ji kwahavi,” ei ga.

“Ymya ġa nde'i: ‘Pemombe'u ti Tupana'ga ore ve.’

Agwamo ki a'e te ji anhimboukwaha ġa pe,” ei Tupana'ga israelitas'ġarūive'ġa mombe'gwovo.

Isaiasva'ea omombe'u a'ea Tupana'ga nhi'iga ikwatija hako.

²¹ Emo ahe omombe'u israelitas'ġa no imombe'urame Tupana'ga nhi'iga. Tupana'ga e'i hako:

“A'ea'e ji ġa pe jipi novīa:

‘Pejiko ti ji rehe,’” ei ga.

“Emo ġa nanhirendupotari.

Ga noangarihu ojikoge'yma ji rehe,” ei Tupana'ga israelitas'ġa mombe'gwovo.

Isaíasva'ea okwatija a'ea Tupana'ga nhi'íga hako.

11

Tupana'ga ndopohiri israelitas'ga hugwi

¹ E'i po ga ji ve a'ero: "Tupana'ga opohi hete ojiheve'ga hugwi israelitas'ga hugwi naerū ga jikopotare'yname ga rehe?" e'i tehe po ga ji ve. Ga ndopohihetei reki ga hugwi, a'e ji. Jihi ko israelitaramo ako. Abraãova'ea ko nhiremboypya. Ji ko Benjamimva'ea rymyminoro ako no.

² Tupana'ga ndopohiri tuhē ojiheve'ga hugwi. Gahā ga jypya omo'emo'ē ojive.

Pekwaha tuhē pe Tupana'ga rembikwatijarukara – kiroki omombe'u Eliasva'ea. A'ereki Eliasva'ea e'i hete Tupana'ga pe israelitas'ga mombe'gwovo hako.

³ "Ojuka pa ga nenhi'íga mombe'uharava'ea," ei ahe Tupana'ga pe.

"Omombo ga ikwava'ehava no

– perope ore orokwava'e'guka mbiara jukapyra nde ve jipi.

Ji tehe reki ako ndereheva'ero.

Kiro po ti ga ji jukapotari nehē no," ei ahe Tupana'ga pe hako.

⁴ Igwete Tupana'ga ei Eliasva'ea pe hako:

"Nde tehe rūi reki ereko," ei ga.

"Sete milve'ga akwaimbae'ga ji areko jijiheva'ero.

Ga nombohetei Baal ra'angava," ei Tupana'ga ahe ve hako.

⁵ Na jitehe tuhē Tupana'ga judeus'ga nembyruera'ga nderekoi ojiheva'ero agwamo. Tupana'ga omo'emo'ē ga ojive. A'ereki ga omomybry pota ga pe.

⁶ Ga ndekokaturo gwaramo rūi Tupana'ga ga mo'ēi. Gwemimomybrypotaro gwaramo ga ga mo'ēi ojive. A'ereki ga omomybry pota tehe ga pe. Po ga ndekokaturo gwaramo ga ga mo'ēi ojive hamo, a'ero po ga nomomybrytehei ga pe hamo. Omomybry tehe tuhē reki ga ga pe ga mo'eamo ojive.

⁷ A'ero ji ei: Israelitas'ga opota omomybryva novīa. Tupana'ga ki a'e te nomomybrypavi ga. Gwemimo'ehara'ga jate ga ga mombyry. Jara'ga reki hendupotare'yname Tupana'ga nhi'íga ga nohendukatuuکاری ga pe a'ero.

⁸ Ikwatijara e'i no:

"Tupana'ga noangarukari gandeaporo'gita
tokwahavyme ti ga javo.

Henduvame ganhi'íga

ga nohendukatui a'ero.

Agwamo vehevi ga ndokwahavihu," e'i ikwatijara israelitas'ga mombe'gwovo hako.

⁹ Tupana'ga ombuhuruka israelitas'ga pe onhi'íga pyryva'ea nahanahā ti ga toko katu javo hako. A'ea rehe ga ndoryndorytehero kiro ti nhande nhimomybryvi nehē javo tehe. Emo ganhi'íga omombe'u reki gandekote'varuhua ga mbotegweteavo. Nurā Daviva'ea ikwatijari ga mombe'gwovo hako.

"Tupana'ga nhi'íga ti tombotegwete ga," ei ahe.

"Tombohahy ti ga ga pe nehē

gandekote'varuhuro gwaramo," ei ahe.

¹⁰ "Tokwahavyme tuhē ti ga onhimomybryva

ojikoge'yma Tupana'ga rehe," ei ahe.

"Tipiro'ya'javyme ti ga gwembikwahave'yma hugwi," ei Daviva'ea ikwatija hako.

¹¹ Judeus'ga ndojikopavi Cristo'ga rehe agwamo a'ero. E'i tehe po ga ji ve a'ero: "Ndojikogi ga kiro Tupana'ga rehe toho ti ga hahyva'ea ruvihava pype nehē naerū?" e'i tehe po ga. Ji nda'ei a'ea, a'e ji pe me. Judeus'ga ndekote'varuhuro gwaramo judeus'garūive'ga jikogi ga rehe judeus'ga ti tonhimyrō ga ndehe a'ero nehē. Judeus'ga po ti e'i a'ero nehē: "Judeus'garūive'ga jikogame Cristo'ga rehe Tupana'ga omomybry ga pe. Xajiko pa ti Cristo'ga rehe no tomomybry ti ga nhande ve ga javijitehe nehē no," e po ti ga nehē.

¹² Judeus'ga ndekote'varuhuro gwaramo Tupana'ga omomybry hete jara'ga pe. A'ereki judeus'ga jikoge'yma gwaramo Cristo'ga rehe Tupana'ga omomybry hete judeus'garūive'ga pe. Po Tupana'ga imomybryvi judeus'garūive'ga pe judeus'ga jikoge'yma gwaramo Cristo'ga rehe, koji'i tehe po ti Tupana'ga imomybryhetei ga pe nehē judeus'ga jikopava gwaramo Cristo'ga rehe nehē no.

Tupana'ga omomybry judeus'garūive'ga pe

¹³ A'e ji kiro judeus'garūive'ga pe. A'ereki Tupana'ga ji mongouka Jesus Cristo'ga moirūharamo. A'ero Cristo'ga ei ji ve: "Eho ti ji mombe'gwovo judeus'garūive'ga pe," ei ga. Pyry hete ji ve a'ero ji ga mombe'ui pe me.

¹⁴ Tamonhimirō po ti ji pe ndehe jire'yja'ga judeus'ga. A'ero po ti jararamo ga jikogi Cristo'ga rehe nehē no.

¹⁵ Opohirame judeus'ga hugwi Tupana'ga jirekokatuukari judeus'garūive'ga pe. Aerē Tupana'ga jirekokatuukarirē judeus'ga pe po ti kaitu pyryheteramo vvyakotyve'ga pe nhaporemō nehē!

¹⁶ Pāo japoramē nahā judeus'ga ndekoi jipi. Ga gweno'ē ypy xunhiva'ea hu'uma hugwi Tupana'ga apoa javo jupe. O'rame a'ea jypyva'ea pe po jarava'ea hu'uma nhaporemō Tupana'ga apoa no. Oro yva no. Po ga ei Tupana'ga apoa yvapo pe, a'ero po hakā Tupana'ga apoa no. Na jitehe Tupana'ga ei jireheve'ga judeus'ga nemboypya pe hako. Po ga ei jireheve'ga ahe ve, a'ero po ti aherymymino'ga ndekoi Tupana'gareheve'a'ero nehē no judeus'ga.

¹⁷ Tamombe'u katu ti kiro pe me a'ero ojo'java'ea. Gwereco oliveira aheremityma. Gwereco irūa no yva ka'gwyriveve'ea aheremityma rūi. Aheremityma rakā ite'varuhurame nhande ndipotari a'ea hakāvondoga yva hugwi. A'ero po nhande heruri ka'gwyriveve'ea rakā imondovo imbojoapya imohina nhakāvondogipyra rehe a'ea toko hakāte'varuhuva'ea py'rovo javo. A'ero pyry ka'gwyriveve'ea rakā pe oliveira rapoa rerekovo gwaramo. Judeus'ga nemboypya ko oliveira rapoa javijitehe. Aherymymino'ga judeus'ga ko oliveira rakā ja. Kiroki ga ndojikogi Tupana'ga rehe - ga ndopotari ga opohia ga hugwi. Pehe reki judeus'garūiva'ero pe ka'gwyriveve'ea rakā ja. Pe jikogame ga rehe Tupana'ga pe mongoi ojiheve'a'ero judeus'ga py'rovouka. A'ero pyry hete pe me. Ymya Tupana'ga imombyryvi judeus'ga nemboypya pe hako. Ahe ja pe ndekoro gwaramo ga imombyryvi jitehe pe me no. A'reki pe ahe javijitehe pejiko Tupana'ga rehe a.

¹⁸ Judeus'ga jikoge'yname ga rehe Tupana'ga pohiri ga hugwi. Emo judeus'garūiva'ero tapenhimboheteuhui ti a'ea rehe. Tape'jiuhui ti: "Ga hohe'i tehe ko ore pyryvamo. Nurā Tupana'ga opohi ga hugwi imombyryva ore ve." Tape'jiuhui ti a'ea. A'reki judeus'ga nemboypya rehe Tupana'ga omombyry pe me. Ndia'ei nhande: Hakā rehe ko pyry yva rapoa pe, ndia'ei nhande. A'reki yva rapoa rehe ko pyry hakā pe. Na jitehe judeus'ga nemboypya rehe ko pyry pe me. A'reki Tupana'ga omombyry pe me pe ganemboypya javijitehero gwaramo. A'reki ahe ypy gwereco Tupana'ga nhi'iga imombe'gwovo pe me. Tape'ea'javuhui ti a'ero: "Ore rehe Tupana'ga omombyry judeus'ga pe."

¹⁹ Pe'ji po pe ji ve a'ero: "Oliveira nhande tihakāvondo ka'gwyriveve'ea rakā toko ipy'rovo javo. Na jitehe judeus'ga hugwi Tupana'ga pohiri judeus'garūive'ga toko ga py'rovo javo," pe'ji po pe. "Ore judeus'garūiva'ero orepyry hete ga hohe a'ero," pe'ji tehe po pe ji ve.

²⁰⁻²¹ Ndapekwahavihi. Tupana'ga opohi tuhē ga hugwi ga jikoge'yname ga rehe. A'ero pejikoga gwaramo ga rehe ga pe mongoi ojiheve'a'ero. Tapenhimbohetehe reki a'ea rehe. Nhande tihakāvondo oliveira hugwi hakā ite'varuhurame. Na jitehe Tupana'ga pohiri judeus'ga hugwi ojiheve'ga hugwi ga te'varuhurame ga jikoge'yname ojihe. Opohi ga ga hugwi. A'ero kaitu po ti ga pohiri no pe jikoge'yname'javame ga rehe nehē. Pekyhyji ti gapohira hugwi a'ero. Tapejikoge'yruhūi ti ga rehe a'ero.

²² Pehepia pe Tupana'ga reaporogita. Ga pyry hete. Emo ga ombohahy ga pe ga jikoge'yname ojihe. Pe me reki ga pyry pe ndekoro gwaramo garemimombyryva rupi jipi. Ahaname po ti ga pohiri pe hugwi nehē no.

²³ Judeus'ga jikoge'ybigame po ti Tupana'ga ga mongoa'javi ojiheve'a'ero imombyryva'java ga pe nehē no. A'reki a'ea nonhimimi Tupana'ga pe.

²⁴ Nahā a'ero. Nhande tihakāvondo ka'gwyriveve'ea hugwi hakā mondovo imbojoapya ojipea rehe oliveira rehe. A'ero ko pyry ka'gwyriveve'ea rakā pe. Judeus'garūiva'ero ko pe ka'gwyriveve'ea rakā ja. Pejikogame Tupana'ga rehe pyry pe me a'ero. Ymya pe ndapejikogi ga rehe judeus'garūiva'ero gwaramo. Agwamo reki pyry pe me pejikoga gwaramo ga rehe judeus'ga nemboypya javijitehe. A'ero Tupana'ga imombyryvi pe me. Po pe me ga imombyryvi koji'i tehe po ti ga imombyryvi judeus'ga pe nehē ga jikogame ga rehe nehē. A'reki judeus'ga ko oliveira rakā ja. Po hakāvondogirē oliveira hugwi nhande imondopotara'javi akoja imbojoappota oliveira rehe jitehe a'ea ko nonhimimi. A'reki oliveira rakā tuhē nhande timondoa'ja oliveira rehe. Na jitehe judeus'ga jikogame Tupana'ga rehe po ti nonhimimi tuhē ga pe ga ga mongoa'javame ojiheve'a'ero imombyryva'javame ga pe nehē.

Tupana'ga omombyry ga pe nhaporemō

²⁵ Nhirū, tamombe'u mbatera pe me kiro tapekwaha ti javo. Ymya ko nhande ndikwahavi nanongara. Agwamo reki Tupana'ga ikwahavukari nhande ve. Tamombe'u a'ea kiro pe me tape'ea'javyme ti: "Tupana'ga po ti nomombyryva'javi israelitas'ga pe nehē. Nhande ve jate ga omombyry kiro." Tapenhimbohetei a'ea javo tehe nehē. Nahā ti ji imombe'ui pe me a'ero. He'yjuhu ko ga kiro novā - kiroki ga noangarihu ojikopotare'yma Cristo'ga rehe

novia. Judeus'garūive'ga ki a'e te ojikojiko Cristo'ga rehe kiro. Ogwryi pe nhaporemo po ti ga ojiko na'ē ga rehe nehē.

²⁶ Nahā po ti israelitas'ga jikojikogi Cristo'ga rehe nehē no. A'ero po ti Tupana'ga ga mongopavi ojiheva'ero nehē. Ikwatijara Tupana'ga mombe'uhava e'i no: "Nhanembopiro'yhara'ga po ti uhu nehē.

Judeus'ga cidade hugwi Siāo hugwi po ti ga ruri nehē," e'i. "A'ero po ti ga imombori Jacóva'ea rymymino'ga ndekote'varuhua judeus'ga ndekote'varuhua ga hugwi nehē," e'i ikwatijara.

²⁷ Igwete i'ei Tupana'ga nhi'iga mombe'gwovo:

"Imomborame gāndekote'varuhua ga hugwi po ti ji rekoi ji'ea rupi katu nehē," e'i ikwati-jara Tupana'ga nhi'iga mombe'gwovo.

²⁸ Judeus'ga ndogweroviari aḡwamo Tupana'ga remimombe'ua Cristo'ga mombe'ua. Nurā Tupana'ga nhimonha'ngai ga ndehe tambojiko ti judeus'garūive'ga jijihe a'ero javo. A'ea ko pyry reki pe me a'ero. Emo Tupana'ga oko hete judeus'ga ndehe no. A'reki ymya ga omo'emo'ē ganemboypyra ojive hako. "Pe po ti jireheva'ero nehē," ei ga ahe ve hako.

²⁹ "Opomo'ē ji jijive. Tamomyry ti ji pe me nehē," ei Tupana'ga hako. O'erame a'ea ga ndogwerojijyi gweaporoḡita. Omo'ē tuhē ga ga ojive a'ero. Omomyry tuhē ga ga pe no.

³⁰ Ymya pe napehendukatui Tupana'ga nhi'iga judeus'garūiva'ero. Emo Tupana'ga pe porogwety aḡwamo judeus'ga hendukatue'yma ḡwaramo.

³¹ Na jitehe judeus'ga nohendukatui Tupana'ga nhi'iga aḡwamo. Emo po ti Tupana'ga ga porogwety nehē no pe porogwetyga ḡwaramo.

³² Yvyakotyve'ga ndekote'varuhupava ḡwaramo Tupana'ga nohenduvukari ga pe onhi'iga taporogwety ti ji ga nhaporemo nehē javo.

Timbohete ti Tupana'ga

³³ Tupana'ga pyry hete tuhē imbuhua pyryva'ea nhande ve.

Heaporoḡita katu hete ga mbatera rehe.

Okwaha pa hete tuhē ga.

Nhande ndikwahavi tuhē Tupana'ga reaporoḡita.

"Onhimi hete nhande ve," xa'e nhande jupe.

³⁴ Tupana'ga mombe'uhava e'i no:

"Ndikwahahavi Tupana'ga reaporoḡita," e'i.

"Nimogitahavi ga

nahanahā po nde rekoi hamo jave'yma ga pe," e'i.

³⁵ "Nimondohavi ga pe

tokwepy ti ga javo," e'i ikwatijara.

³⁶ A'reki Tupana'ga oapo pa mbatera.

Ga gwereko katu pa mbatera no.

Gwereko ga mbatera

tanhimbohete ti nhirembiapoa nhaporemo javo.

Timbohete ti Tupana'ga avuirama a'ero. Amém.

12

Penhikwava'ē ti Tupana'ga pe pejikokatuavo

¹ Nhiirū, Tupana'ga nhande porogwety hete. Nurā ji ehetei pe me: Nahā po pe ndekoi a'ero hamo. Penhikwava'ē hete ti Tupana'ga pe pejikokatuavo. A'ero po ti ga nhimohēhetei pe ndehe nehē. Nahā po pe Tupana'ga mbohetei gareheva'ero hamo penhikwava'eḡa ga pe pejikokatuavo hamo.

² Tapembopogwei ti ga – kiroki ga oko Tupana'ga remimbotare'yma rehe. Pe'ji ti Tupana'ga pe: "Ore mboheaporoḡitapyahue'yimi ti," pe'ji ti ga pe. Pendeaporoḡitapyahurame po ti pe ikwahavi pejikovo Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe. Garekimbotarimova'ea ko nahā: kiroki pyry hete, kiroki a'ea rehe Tupana'ga onhimohē, kiroki ndogwerekoi a'ea hoheva'ea pyryvamo – a'ea ko Tupana'ga remimbotarimova'ea.

³ Tupana'ga omomyry ji ve onhimoirūuka. Nurā ji ei pe me nhaporemo: Tapenhimboheteuhui ti. Pe napenani ti pejeaporoḡita katu pejapyakakatuavo pejihe Tupana'ga pe mbijikoga ḡwaramo ojihe.

⁴ Tamombe'u ti kiro pe me jira'oa tapekwaha ti ojo'java'ea. Jira'oa ko ojipeji. He'yi reki jira'oareheva'ea onhimongyavo jijurua, jireakwara, jipoa no. Ojoatyatyvi reki jira'oareheva'ea ikarakatuhava. Jiapyakwara pyvō ji ahendu. Jijurua pyvō ji nahenduvi. A'ea pyvō ji nhi'igi. Jipoa pyvō ji ipyhygi. Jira'oa ojipejiva'ea reki. Emo gwereko paravuhu jira'oareheva'ea. Ojoatyatyvi ikarakatuhava a'ero.

⁵ Na jitehe jira'oareheva'ea'java'ero ko nhande nhimongyi Cristo'gareheva'ero nhandekovo. Emo nhande nhaporemo ko jira'oa'java'ero ojipejiva'ea'java'ero nhande jikoty'aro gwaramo Cristo'ga pavēi. A'ero nhande nhaporemo nhande nhomoiruamo.

⁶ Ojoatyatyvi reki nhandekarakatuhava. A'ereki ojoatyviva'ea Tupana'ga ombuhuruka nhande ve nhandekarakatuhava ga imombyryvame nhande ve.

Po Tupana'ga nhande mbokarakatuuka imombe'gwovouka onhi'iga, timombe'u hete po ti nhande hamo ga nhande mbojikogame ojihe hamo.

⁷ Po Tupana'ga nhande mbokarakatuuka ojiheve'ga pokogauka, tipoko po ti nhande ga a'ero hamo. Po Tupana'ga nhande mbokarakatuuka ga mbo'eavouka, timbo'e po ti nhande ga Tupana'ga mombe'ua rehe a'ero hamo.

⁸ Po Tupana'ga nhande mbokarakatuuka ga mbohoryvuka, timbohory po ti nhande ga a'ero hamo. Po Tupana'ga nhande mbokarakatuuka imoma'eamo mbatera ojipe'ga pe, tima'egatu po ti nhande ga pe a'ero hamo tipoko ti ga javo. Po Tupana'ga nhande mbokarakatuuka nhande mongovouka ganduvihavamo, timondomondo katu po ti nhande ga a'ero hamo. Po Tupana'ga nhande mbokarakatuuka ga porogwetygauka, tiporogwety po ti nhande ga nhanderoryroryvamo a'ero hamo.

⁹ Pe'ara tehe rūi toarō ga. Pearō hete tuhē ti ga. Tapekoi ti aherekote'varuhua rehe. Ahepyryva rehe ti peko.

¹⁰ Penhoarōarō hete ti a'ero. A'ereki pe penhomoirūrū Cristo'gareheva'ero gwaramo. Penhombohete ti nde ko ji hohe javo ojohupe.

¹¹ Pejirokwa ti mbatera rehe pejivevugwee'yma. Penhimbatepota ti pepy'a pe. A'ereki nhandepojykaharete'ga remimbotarimova'ea rehe pe peko.

¹² Peho po ti pe pejikovo Tupana'ga pyri avuirama nehē. A'ea mboha'uva gwaramo ti pejoryjory. Penhimomirana ti ga imbohahyrame pe me. Penhi'ige'ymi ti Tupana'ga pe.

¹³ Pema'ema'ē ti penhimbatera Cristo'gareheve'ga pe ga herekoe'ymame. Cristo'gareheve'ga ndugandurame pejipyteri pe pembuhuruka ti ga penhonga pe jipi ga nderekokatuaovo.

¹⁴ Pearōe'ŷve'ga imbohahyrame pe me penhi'ī ti Tupana'ga pe tomombyry ti ga ga pe javo. Na tuhē ti pemombyryvuka ga pe ga imbohahyrame pe me. Tape'euhui ti Tupana'ga pe tombote'varuhu ti ga ga pe javo. Tape'euhui ti a'ea ga pe ga ndehe.

¹⁵ Ojipe'ga ndoryndoryvame ti pejoryjory ga pavēi. Ga jehe'orame ti ga pavēi pejehe'ono.

¹⁶ Peko ti pejogwehegwehe. Pejihe jate rūi ti peko. Okoteheve'ga ndehe ti peko ga pokoga. Tape'euhui ti: "Akwaha pa ji mbatera." A'ea ti tape'euhui pejive.

¹⁷ Ojipe'ga imbote'varuhurame pe me tapembote'varuhui ti ga pe pejipyge'yma ga rehe. Ojipe'ga epavame: "Nahanahā aherekokatua", nahā ti peko katu a'ero.

¹⁸ Pejirokwa hete ti ojipe'ga nderekokatupava.

¹⁹ Nhiirū, tapejipygi ti ojipe'ga ndehe. Na ti Tupana'ga pe ndepygi ga ndehe nehē imbohahyavo ga pe nehē. A'ereki ikwatijara e'i Tupana'ga nhi'iga mombe'gwovo.

"Jihi po ti ga ndepy ga ndehe nehē

– kiroki ga ombohahy ojipe'ga pe," ei ga.

"Jihi po ti ambohahyuka ga pe a'ero nehē," ei nhandepojykaharete'ga, ei ikwatijara.

²⁰ Nahā ti peko a'ero ikwatijara hendukatuavo. A'ereki ikwatijara e'i:

"Po ty'ara pearōe'ŷve'ga jukai

pemondo ti mbatera ga pe to'u ti ga javo.

Po ga ygweiramo

pemondo ti yhya ga pe toy'u ga.

Pe ga nderekokaturame

po ti ga ndipoyjayjari okote'varuhagwera rehe nehē," e'i ikwatijara hako.

²¹ Ga ndekote'varuhurame pe me tapekote'varuhui ti ga pe pejipyge'yma ga ndehe. Peko katu ti ga pe a'ero gandekote'varuhua hugwi ga mbopohiruka.

13

Pehendu katu ti penduvihava'ga

¹ Pe me nhaporemo ji ei: Pehendu katu ti penduvihava'ga. A'ereki Tupana'ga omongo ga penduvihavamo. Po Tupana'ga nomongoi nhanderuvihava'ga nhande ve, a'ero po nianderuvihavi a'ero hamo.

² Penduvihava'ga nendukatue'ymame pe napehendukatui Tupana'ga nhi'iga a'ero. A'ereki gaha omongo ga penduvihavamo. Penduvihava'ga nendukatue'ymame po ti pe ikwahavi hahya nehē.

³ Pe ndekokaturame pe ndapekyhyji penduvihava'ga hugwi. Emo pe ndekote'varuhurame pe pekyhyji ga hugwi a'ero. Pekihyjipotare'ymame penduvihava'ga hugwi peko katu tuhē ti. A'ero po ti ga pe mbohetei nehē.

⁴ A'ereki Tupana'ga omongo ga pe pokogauka. Emo pe ndekote'varuhurame pekyhyji ti ga hugwi a'ero. A'ereki ga okwaha imbohahyavo ahe ve. A'ereki Tupana'ga omongo ga tombohahy ti ga okote'varuhuve'ga pe javo.

⁵ Nurā ti pehendu katu penduvihava'ga a'ero tombohahyukaryme ti Tupana'ga nhande ve javo. Pe pekwaha pejiyvyteri pe no. "Po ahe gwendu katu ga hamo," pe'e tuhē pe pejiyvyteri pe. Nurā ti pehendu katu penduvihava'ga.

⁶ Na jitehe po pe imondo itambere'ia ga pe hamo ga imono'ogukarame. A'ereki Tupana'ga ga mondouka pe pyri ga mboporavykyavo tohepia katu ti ga ga javo.

⁷ Nurā ti pemondo katu itambere'ia ga pe ga imono'ogukarame. Pemondo ti pejea-porogita imohina penduvihava'ga ndehe.

Pejogwereco katu ti

⁸ Nahā po pe peko hamo: Pemondo pa ti ikwepykava ojipe'ga pe te'iyme ti ga pe me a'ero: "Napembuhurihu pe ore ve." Nahā po pe peko hamo no: Peko katu hete ti pejogwehe pejogwerekokatuavo avuirama. Kiroki ga oko ojipe'ga ndehe - ga ko gwendu katu Moisésva'ea remimbo'eagwera.

⁹ A'ereki aheremimbo'eagwera e'i:

"Taperekoi ti ojipe'ga nembireko'ga.

Tapejukai ti ojipe'ga," e'i.

"Tapemimuhūi ti ojipe'ga mbatera.

Tapepotarahivuhui ti ojipe'ga mbatera," e'i aheremimbo'eagwera.

Aheremimbo'eagwera nhaporemo reki e'i:

"Erenhiarō hete nde.

Na jitehe ti earō hete ejikotyve'ga," e'i aheremimbo'eagwera ikwatijara.

¹⁰ A'ereki ga ndehe nhande rekorame nhande nimbote'varuhui ga pe. Nahā reki nhande hendukatupavi aheremimbo'eagwera a'ero nhande rekorame ga ndehe.

¹¹ Pejirokwa ti a'ea rehe Jesus Cristo'ga jivyhava imboha'uva gwaramo. A'ereki agwamo ira'agwe hi gajivyhava. Ymya nhandejikogypyrame Cristo'ga rehe nhande ei: "Kotihī po ti Jesus'ga jivyri nehē." Agwamo kaitu ira'agwe gajivyhava. Pejirokwa tuhē ti a'ero. Ojivyrame po ti ga nhande rerohei yvagi pe nehē.

¹² Tamombe'u ti ojo'java'ea pe me a'ero. Ypytunahiva ko ite'varuhu nhande ve. Ypytuna javijitehe agwamova'ea ko ite'varuhu. Ko'ema reki ikatu nhande ve. Ko'ema javijitehe po ti ikaturamo aerēva'ea nehē. Cristo'ga jivyrirē po ti ikatuheteramo nehē. Momina gweri kiro agwamova'ea ypytuna'java'ea nhande hugwi. Nurā ti xako te'varuhu pi a'ero. Ko'egweria ja ko Cristo'ga ojivy gweri. Nurā ti xako katu ga'java'ero.

¹³ Kojahua rupi ahe oko katu tohepia ti ga jirekokatua javo. Kojahuarupive'ga javijitehe ti xako katu no. Tape'upe'ui ti ahe moheagwryryva'ea ka gwitiga pejeagwryryve'ymamo. Taperekoi ti ojipe'ga nembireko'ga. Peakwaha ti. Tapejogwayvaruhui ti. Tapenhimyrōi ti ojipe'ga ndehe.

¹⁴ Penhimongo ti Jesus Cristo'ga ja ga pavēi pejikovo. Tapembopogwei ti pejea-porogitate'varuhua rehe penhimimbotarimova'ea rehe.

14

Tapete'varuhui ti penhiirū'ga pe

¹ Kiroki ga ndokwahakatui ve Cristo'ga nhi'iga ojikogame ga rehe - peko ti ga ndehe ga mbuhuruka pejiyteri pe. Emo tapenhi'igayvari ti ga.

² A'ereki jara'ga e'i: "Pry Tupana'ga pe ahe i'upavame mbatera." Jara'ga ki a'e te - kiroki ga ndokwahakatui ve Cristo'ga nhi'iga - gahā e'i: "Ndapyryvi Tupana'ga pe ahe i'uuhui mbiara."

³ Kiroki ga o'u pa mbatera - togwerekomemuayme ti ga jara'ga ga mbiara ue'ymame. Mbiara ue'ye'ga na jitehe te'iuhyume ti jara'ga pe pe'u paravuhu pe mbatera javo. A'ereki Tupana'ga e'i mbatera upave'ga pe: "Ga ko jireheve'ga."

⁴ Tape'ei ti ga pe: "Peko te'varuhu pe." A'ereki ga pendeheve'ga rūi. Ganduvihava'ga po ti e'i ga pe. Ga ndekokaturame po ti ga ei pepyry pe javo. Ga ndekote'varuhurame po ti ga ei peko te'varuhu pe javo. Tupana'ga po ti e'i tuhē ojivehe'ga pe: "Peko katu pe." A'ereki nhandepojykaharete'ga ga mongo katu ga nderekovo.

⁵ Jara'ga e'i: "Kirogwe ko dia huvihavuhua ojipea hohe," ei ga. Jara'ga ki a'e te e'i: "Na rūi. Ndojoavyavyi a," ei ga. Nahā ji ei pe me a'ero. Pehe po pekwaha hete pejiyvyteri pe hamo.

⁶ Kiroki ġa e'i diaruvihavuhua pe - ġa e'i: "A'ea rupi timbohete Tupana'ga." Kiroki ġa o'u mbiara jipi - ġa o'u timbohete ti Tupana'ga javo no. A'ereki ġa e'i Tupana'ga pe: "Ndepyry hete nde imbuhuruka mbiara ore ve." Kiroki ġa ndo'ui mbiara - ġa ndo'ui a'ea timbohete Tupana'ga javo. Ojipea i'urame ġa ei Tupana'ga pe a'ero: "Ndepyry hete nde imbuhuruka ore ve."

⁷ Nhanemanoe'ymame nhande ndia'ei: Xako ti nhande nhaneremimbotarimova'ea rehe. Nhanemanorame na jitehe nhande ndia'ei a'ea.

⁸ Nhanemanoe'ymame nhande ei: Xako ti nhandepojykaharete'ga remimbotarimova'ea rehe. Nhanemanorame a'ea jitehe nhande ei. Nhande ko nhandepojykaharete'gareheva'ea a'ero nhanemanoe'ymame nhanemanorame no.

⁹ A'ereki Cristo'ga okwera omanoa hugwi tako ti ji ġapojykaharetero javo omanoe'ÿve'ġa pojkaharetero omanove'ġa pojkaharetero no.

¹⁰ Oro pe mbiara ue'ÿva'ero, maraname pe euhui penhirũ'ġa pe Tupana'gareheve'ġa pe peko te'varuhu pe javo? Oro pe no mbatera upava'ero, maraname pe penhiirũ'ġa nderekomemui naerũ? A'ereki Tupana'ga jate okwaha javo a'ea pe. Nhande ve nhaporememo po ti ġa e'ie'i nhandereaporoġita pe nehẽ.

¹¹ A'ereki ikwatijara e'i:

"Tupana'ga e'i:

'Ga naganani po ti ji mbohetei nehẽ
nde'pyry hete nde javo.

E'i pa po ti ġa ji ve nehẽ

nde ko Tupanetero javo ji ve nehẽ, ei ga.

'A'iti tuhẽ, a'e ji pe me, ei Tupana'ga," e'i ikwatijara.

¹² Nhande nhaporememo po ti imombe'ui nhandereaporoġita Tupana'ga pe a'ero nehẽ.

Tapembote'varuhui penhiirũ'ġa

¹³ Tape'jia'javuhui ti ojohupepe peko te'varuhu pe javo. Nahã po pe'ji hamo: "Xakote'varuhuyime ti timbote'varuhuyime nhaneirũ'ġa nehẽ," pe'ji po pe hamo.

¹⁴ Mbatera nhaporememo pyry reki. Pyry nhande i'ui mbiara a'ero. A'ea tuhẽ Jesus'ga okwahavuka hete ji ve okovo ji pavẽi. Po ojipe'ġa japyakai mbiara rehe ite'varuhu ahe i'ui javo novia, a'ero po ġa pe ite'varuhu tuhẽ ġa i'urame.

¹⁵ Po ti ġa hepiagi pe i'urame ġwia, a'ero po ti ġapy'a rekotehei pe ndehe nehẽ. Po ti pe ġapy'a mongotehei i'ġwovo ġwaramo, a'ero po ti pe ndaperekokatui ġa okoe'yma ġa ndehe. Tapembote'varuhui ti nanongara'ġa a'ero mbiara gwove'ÿ ġa pyri. A'ereki Cristo'ga omano ġa ndepoġa.

¹⁶ Pe'ji po pe pejohupe: "Nahanahã xako. A'ereki a'ea ko pyry nhande ve," pe'ji po pe novia. Emo ojipe'ġa erame ite'varuhu nanongara pe, a'ea rehe ti tapekoi a'ero te'ite'varuhuyime ti ġa javo.

¹⁷ Tupana'gareheva'ero nhande ndia'ei: "Gwiġwia ti ti'uyme. Ġwia ti ti'u." Ndia'ei ko nhande nanongara pe. "Xako katu ti. Xajogwereco katu ti no," xa'e nhande. "Tianderoryrory ti. A'ereki Tupana'ga ra'uva nhande mbohory jipi," xa'e nhande.

¹⁸ Nahã nhande rekorame Cristo'ga remimbotarimova'ea rehe Tupana'ga nhimohemi nhande rehe. Ojipe'ġa e'i nhande ve no: "Pe'pyry hete pe pejikokatua'vo."

¹⁹ Nurã ti xajirokwa nhandejogwerekokatua'vo nhanenhombojikoheteavo Cristo'ga rehe nehẽ.

²⁰ Pyry nhande i'upavi mbatera novia. Emo ite'varuhu nhande mbatera ui ġa pyri - kiroki ġa e'i: "Ite'varuhu ahe i'urame ġwihã." I'urame po nhande ġa mbote'varuhui a'ero. Tapembote'varuhui ti nanongara'ġa Tupana'gareheve'ġa a'ero ġwia ue'yma ġa pyri.

²¹ Kiro pyry nhande ndi'ui mbiara nanongara'ġa pyri a'ero. Pyry nhande ndi'ui vinho ġa pyri ġa erame ite'varuhu jupe. Ojipea pe ġa erame ite'varuhu jupe no pyry nhande pohiri jugwi nhande rekorame ġa pyri timbote'varuhuyime ti nhaneirũ'ġa javo.

²² Penembiroviara ti tapemombe'uuhui ojipe'ġa pe a'ero. Pekwaha ti a'ea Tupana'ga pavẽi jate. Pe'ji po pe: "Pyry po ti ji rekoi nahanahã nehẽ," pe'ji po pe. Nahã pejikorame po pe ndoryvamo a'ero pe'j'ee'ymame pejiyvyteri pe nehẽ: "Ndapyryvi reki nahã ji rekorame."

²³ Po ġa e'i: "Mara'ngu po pyryvamo ji mbiara i'ui?" Nanongara'ġa i'urame Tupana'ga e'i ite'varuhu ġa pe. A'ereki ġa nde'i: "Ajiko ji Jesus'ga rehe. Nurã ko pyry ji i'ui." A'ea ġa nde'i. Oko te'varuhu reki ġa a'ero o'ee'ymame: "Pyry ji rekoi nahã Cristo'gareheva'ero."

¹ Nhandejkokaturame Cristo'ga rehe tipoko po nhande jara'ga hamo – kiroki ġa ndokwahakaturi ve ojikoga Cristo'ga rehe. Xakoyme ti nhande nhanderemimbotarimova'ea rehe jate nhanenhimbohoryva.

² Nhaneirũ'ga po nhande ġa mbohory hamo tapyry ti ġa pe javo. A'ero po ti ġa jikokatui Cristo'ga rehe nehẽ no.

³ A'ereki Cristo'ga vehevi nonhimbohoryvi no. Ikwatijara omombe'u Cristo'ga ga nhi'igame Tupana'ga pe. “ ‘Ga ete'varuhurame nde ve ġandekote'varuhua ji kwai,' ei ga,” e'i ikwatijara.

⁴ Tupana'ga okwatijarukaruka ahe ve hako penembikwatijara nhaporemo ti tombo'embo'e aerẽve'ga javo hako. Aherembikwatijara nhande mbo'embo'e a'ero nhande monhimomiranama. A'ea nhande mbo'e nhande mbohoryva no. A'ero nhande ei: A'iti tuhẽ po ti pyryvamo nhande ve nehẽ.

⁵ Tupana'ga tuhẽ nhande monhimomirana jipi. Gaha nhande mbohory no. Tombojo'jajo'ja ti ga pendeaporoġita a'ero pe mbojogwerekokatuaivo Jesus Cristo'ga rupi pe horame.

⁶ Pejikoty'aro ġwaramo po ti pe Tupana'ga mbohetei a'ero nehẽ nhandepojykaharete'ga ruva'ga Jesus Cristo'ga ruva'ga.

Judeus'garũive'ga ombohete Tupana'ga

⁷ Peko hete ti ojogwehe. A'ereki Cristo'ga oko hete pe ndehe. Pe ndekorame ojogwehe po ti ojipe'ga ei nehẽ: “Tupana'ga ko pyry hete. A'ereki gareheve'ga oko hete ojogwehe,” e po ti ġa Tupana'ga mboheteavo nehẽ.

⁸ Kiro ji ei pe me: Cristo'ga uhu yvya koty imombyryva judeus'ga pe raikwehe. A'ereki Tupana'ga e'i judeus'ga namonhava'ea pe hako: “Tamondo ti Cristo'ga pe pyri tomombyry ti ga pe me javo,” e'i Tupana'ga hako. Nurã Cristo'ga ruri a'ero tanhi'po'ru ti Tupana'ga javo. Igwete ga ei: “A'ero po ti ġa ei nehẽ: ‘Tupana'ga nopiriani ġwemb'i'ea jipi,' e po ti ġa nehẽ,” ei Cristo'ga raikwehe.

⁹ Cristo'ga uhu imombyryva judeus'ga pe judeus'garũive'ga ti tombohete Tupana'ga javo no. “Tombohete ti ġa ga oporogwetyga rehe,” ei ga. Aherembikwatijara e'i no. A'ereki omombe'u Cristo'ga nhi'igã Tupana'ga pe hako.

“Judeus'garũive'ga pyteri pe po ti ji ei nehẽ ndepyry hete nde javo.

Orombohete po ti ji nhinhimby'yita nde ve nehẽ,” e'i ikwatijara Cristo'ga nhi'iga mombe'gwovo hako.

¹⁰ Ojipeva'ea rembikwatijara e'i no:

“Judeus'garũiva'ero ti pejoryjory Tupana'ga remimo'ẽhara'ga pavẽi judeus'ga pavẽi,” e'i aherembikwatijara.

¹¹ Ojipeva'ea rembikwatijara e'i no:

“Judeus'garũiva'ero ti pembohete nhandepojykaharete'ga. Ojipendyhyga'ga nhaporemo ti tombohete ga,” e'i aherembikwatijara.

¹² Isaiasva'ea okwatija Cristo'ga mombe'ujipeavo no hako.

“Jessẽva'ea rymymino'ga po ti ojihu vyakotyva'ero nehẽ.

Judeus'garũive'ga nduvihavamo po ti ga rekoi nehẽ.

‘Gaha po ti nhande reroho yvagi pe nehẽ,’ e po ti judeus'garũive'ga nehẽ,” ei ahe ikwatijara hako.

¹³ Tupana'ga pe mbo'e penderoohaġwama rehe no. Ga po ti tapembohory hete inoġatuavo pepy'a nehẽ. A'ereki pe pejiko ga rehe. Igwaigwavete po ti Tupana'ga ra'uva pe mbo'embo'ei. A'ero po ti pe ei nehẽ: “Uhu tuhẽ po ti ga nhande rerogwovo yvagi pe nehẽ,” pe'e po ti pe nehẽ.

Paulova'ea poravykyagwera judeus'garũiva'ea pe

¹⁴ Nhiiirũ, jihu ko opokwaha hete. Pepyry hete pe. Pekwaha hete pe mbatera no. Penhomogita kwaha pe no.

¹⁵ Emo ji akwatijaruka pe me tapekwahava'ja ti mbatera javo. Namombe'unhimimi ji imondovouka pe me a'ero. A'ereki Tupana'ga omombyry ji ve.

¹⁶ Ga ji mboaporavyky Jesus Cristo'ga pe judeus'garũive'ga pokoguka ji ve. Ikwava'ẽhara'ga omombe'umbe'u Tupana'ga nhi'igã judeus'ga pe. Na jitehe ji imombe'umbe'ui kiro Tupana'ga remimombe'upyryva judeus'garũive'ga pe Cristo'ga mombe'gwovo. Amombe'u ji ġa pe takwava'ẽ ti ji ġa Tupana'ga pe javo. Ga ndehe po ti Tupana'ga nhimohẽhetei nehẽ Tupana'ga ra'uva ga mombyryvame nehẽ.

¹⁷ Jesus Cristo'ga okovo ġwaramo ji pavẽi jiroryryry hete ji jiporavykyrame Tupana'ga pe.

¹⁸ Amombe'u po ti ji pe me jiporavykyagwera. Emo Cristo'ga remimboporavykyagwera jate po ti ji imombe'ui pe me nehē. A'ea ji namombe'unhimimi. A'ereki Cristo'ga ji poko hete ji mboporavykyavo Tupana'ga pe. A'ero ji imombe'ui Tupana'ga nhi'iga judeus'garūive'ga pe tohendu katu ti ga javo. Amombe'umbe'u ji ga pe. Ako katu ji gapyteri pe no.

¹⁹ Tupana'ga ra'uva ombuhu opopoakara ji ve. A'ero ji hepiukari ga pe ahemonhi-momby'aheteva'ea. Nurā ga hendukatui Tupana'ga nhi'iga. Amombe'umbe'u ji Tupana'ga remimombe'ua ga pe a'ero Cristo'ga mombe'gwovo. Jerusalém me na'ē ji ga mombe'ui ga pe. Pea hugwi ji hoi a'ero pea rupi. Ambojoapiapi ji jigwovo cidades pe ga mombe'gwovo ga pe. Aerē ji hoi Ilíriapeve'ga gwyrri pe no.

²⁰ A'ereki ji ajirokwa Cristo'ga mombe'gwovo ga pe pevo – perope ga nohenduvi ve Cristo'ga mombe'ua. Jihi ndahoi Cristo'ga mombe'gwovo ga pyri – perope ojipe'ga omombe'u jipe Cristo'ga ga pe. Nanongara'ga ji nambo'e'i jipi.

²¹ Ikwatijara e'i no:

“Ojipe'ga nomombe'ui ve ga ga pe.

Emo po ti ga okwaha tuhē ga nehē.

Kiroki ga nohenduvi ve

– okwaha po ti ga ga nehē,” e'i ikwatijara.

Paulova'ea oho pota Romapeva'ea pyri

²² Ymyagwera jate ji hopotarahivamo pe pyri novia. Emo ji ahoaho ojipe'ga pyri. A'ero tehe ji ndahoi ve pe pyri.

²³⁻²⁴ Agwamo reki ji amombe'u pa Cristo'ga avove'ga pe. A'ero po ti ji hoi Espanhapeve'ga gwyrri pe. Ji kwavame po ti ji pytai pe ndepiaga nehē. A'ereki ymyahū ji porepiapotaramo pe ndehe. Apytaahi'vi po ti ji pe pyri nehē jiroryroryvamo pe ndehe nehē. A'ero po ti pe ji pokogi nehē ji mondovouka pea rupi nehē.

²⁵ Kirogwe po ti ji hoi na'ē Jerusalém me tapoko ti Cristo'gareheve'ga pevo.

²⁶ A'ereki ga pe Macedôniapeve'ga gwyrripeve'ga Cristo'gareheve'ga omono'ono'ō itambere'ia. Na jitehe Gréciapeve'ga gwyrripeve'ga omono'ono'ō itambere'ia ga pe. “Timondouka ti itambere'ia Jerusalém me Cristo'gareheve'ga pe imbatere'yve'ga pe,” ei ga ojohupe. Ganemimbuhura po ti ji herohoi kiro heja ga pe a'ero nehē.

²⁷ Gwemimbotarimo tehe ga omondouka imombyryva Jerusalémmeve'ga pe judeus'ga pe. “Timondouka po nhande mbatera ga pe hamo,” ei ga raikwehe. A'iti tuhē. A'ereki judeus'ga ojikwe omombyry ga pe judeus'garūive'ga pe Cristo'ga mombe'gwovo ga pe. Igwete ga jikogi Cristo'ga rehe raikwehe Macedôniapeve'ga Gréciapeve'ga no. Kiro pyryvamo ga imondoukari ombatera judeus'ga pe ikwepya a'ero. A'ereki judeus'ga pyryvi pe ga pe Cristo'ga mombe'gwovo ga pe.

²⁸ Kiro po ti ji herohoi ganemimbuhura itambere'ia heja Jerusalémmeve'ga pe a'ero nehē. Hejapavame po ti ji hona'ēi pe pyri pe ndepiaga nehē jihorame Espanhapeve'ga gwyrri pe nehē.

²⁹ Cristo'ga omombyry hete ji ve. Ji horame pe pyri po ti ga imombyryhetei pe me nehē no. A'ea ji akwaha hete.

³⁰ Nhiirū, xajiko nhande nhandepojykaharete'ga rehe Jesus Cristo'ga rehe. Nhandepopy'a ja nhande no. A'ereki Tupana'ga ra'uva nhande mongoi nhandepopy'a ja. Nurā ji ehetei pe me a'ero: Ji ja ti penhi'itehe Tupana'ga pe ji repyga.

³¹ Nahā ti pe'ji ga pe: “Apī, ea'ngu ti Paulo'ga ga horame Judéiapeve'ga gwyrri pe tojukayme ti ga ga pevo. A'ereki ga ndojikogi Cristo'ga rehe,” pe'ji ti ga pe. “Kiro po ti Paulo'ga herohoi judeus'garūive'ga itambere'ia Cristo'gareheve'ga pe judeus'ga pe Jerusalém me nehē. Ga herohorame ga pe embohoryory ti ga judeus'garūive'ga itambere'ia rehe topyhy ti ga Paulo'ga hugwi javoji,” pe'ji ti Tupana'ga pe ji repyga, a'e hete ji pe me.

³² A'ero po ti ji roryheteramo ji horame pe pyri nehē Tupana'ga ji mondoukaramo pe pyri nehē. A'ero po ti pe ji mbohoryhetei nehē no.

³³ Tupana'ga onogatue'yimi nhandepoy'a. Tapendereko katu pa ti ga a'ero nehē. Na tuhē.

16

Paulova'ea omondouka onhi'iga gwembikwahava'ea pe

¹ Tamombe'u ti pe me Febehēa nhandeirūhēa. Hēa ko Jesus'gareheve'ga ndepiakatuhara'ga pokoharamo oko cidade de Cencreia pe. Pyry hete ko hēa.

² Hēa rurame pe pyri pembuhu ti hēa penhonga pe pejikokatuaivo hēa pe. A'ereki hēa ojiko hete nhandepojykaharete'ga rehe. Nanongara'ga po nhande timbuhuruka tuhē nhande pyri hamo nhande Cristo'gareheve'a'ero gwaramo hamo. Hēa herekoe'yname mbatera pemondomondo ti hēa pe a'ero. A'ereki hēa jitehe opokopoko jara'ga jipi. Hēa ji poko ikwehe no. Nurā ti pepoko hēa imondovo hēa pe mbatera nehē.

- ³ Tamondouka ji nhinhi'iga Priscilahêa pe hêarembireko'ga pe no Áquila'ga pe. Ga oporavyky ji pavêi Jesus Cristo'ga mombegwovo ikwehe.
- ⁴ Ji repyga ga omano gwerevi onhia'ngue'yma ikwehe tomanoyme ti Paulo'ga javo ikwehe. A'e ji ga pe kiro: "Pepyry hete pe." Judeus'garûive'ga na jitehe e'i - kiroki ga onhimono'õ jipi Cristo'gareheva'ero. Ga nhaporemo e'i Áquila'ga pe: "Pepyry hete pe Paulo'ga a'nguavo."
- ⁵ Tamondouka ji nhinhi'iga ga pe no - kiroki ga onhimono'õ Cristo'gareheva'ero Áquila'ga nonga pe.
- Tamondouka ti nhinhi'iga Epêneto'ga pe no. Jipy'a ja hete ga. Ga na'ê ko ojiko Cristo'ga rehe Ásiapeve'ga gwyri pe ikwehe.
- ⁶ Tamondouka ji nhinhi'iga Mariahêa pe. Hêa oporavyky hete pe pokoga raikwehe.
- ⁷ Tamondouka ji nhinhi'iga Andrônico'ga pe Juniashêa pe no. Ga ko jire'yja'ga judeus'ga. Orojogwereco ore cadeia pype ikwehe. Jijikoga renonde ga jikogi Cristo'ga rehe. Ga ko ojipe'ga hohe Cristo'ga moirûhara'ga pyteri pe.
- ⁸ Tamondouka ji nhinhi'iga Ampliato'ga pe no. Jipy'a ja hete ga Cristo'gareheva'ero.
- ⁹ Tamondouka ji nhinhi'iga Urbano'ga pe no. Nhande ja ga poravykyi tamombe'u ti Cristo'ga ga pe javo. Estâquis'ga pe ji imondoukari nhinhi'iga no. Jipy'a ja hete ga.
- ¹⁰ Tamondouka ji nhinhi'iga Apeles'ga pe no. Onhimomirana ga hahya pe opohire'yma Cristo'ga hugwi.
- Tamondouka ji nhinhi'iga Aristóbulo'ga rongapypeve'ga pe no.
- ¹¹ Tamondouka ji nhinhi'iga Herodião'ga pe. Jire'yja'ga ko ga judeu'ga.
- Tamondouka ji nhinhi'iga Narciso'ga rongapypeve'ga pe no - kiroki ga ojiko Cristo'ga rehe.
- ¹² Tamondouka ji nhinhi'iga Trifenahêa pe no Trifosahêa pe no. Ga oporavyky hete nhandepojykaharete'ga pe.
- Tamondouka ji nhinhi'iga Pérsidêa pe. Jipy'a ja hete hêa. Hêa oporavyky hete tuhê nhandepojykaharete'ga pe no.
- ¹³ Tamondouka ji nhinhi'iga Rufo'ga pe. Ojipe'ga hohe ko ga pyry hete Cristo'gareheva'ero. Gayhêa pe ji imondoukari nhinhi'iga no. Jihya ja ko hêa ji rerekokaturo gwaramo.
- ¹⁴ Tamondouka ji nhinhi'iga Asíncrito'ga pe no Flegonte'ga pe no Hermes'ga pe Pátrobas'ga pe Hermas'ga pe gapyrive'ga pe no nhaneirû'ga.
- ¹⁵ Tamondouka ji nhinhi'iga Filólogo'ga pe Júliahêa pe no Nereu'ga pe garendyrahêa pe no Olimpás'ga pe no gapyrive'ga pe nhaporemo no Cristo'gareheve'ga.
- ¹⁶ Penho'anhuvanhuã ti penhoirumo. Ojipendyhyga'ga nhaporemo - kiroki ga onhimono'õ jipi Cristo'gareheva'ero - ga omondouka onhi'iga pe me.

Mbapavamo Paulova'ea omogita ahe

¹⁷ Nhiirû, kiro ji ehetei pe me. Pehepia ti ga pejipe'avo ga hugwi - kiroki ga ga mbojogwayvayvaruka. "Pembo'eagwera ndapyryvi," ei ga. "Ore po ti pe mbo'e nehê," ei ga. Ganhi'iga rendukaturame po ahe ndojikokatua'javi Cristo'ga rehe a'ero. Pejipe'a ti ga hugwi, a'e ji.

¹⁸ Nanongara'ga ndokoi nhandepojykaharete'ga remimbotarimova'ea rehe Cristo'ga remimbotarimova'ea rehe. Gwemimbotaruhua rehe ga ndekoi. Onhi'igatu tehe ga ojipe'ga mboheteteheavo ga moandyandyita - kiroki ga nonhimombaragwahavi gandekote'varuhuva'ea rehe.

¹⁹ Pehe reki pehendu katu Cristo'ga momb'eua. Ojipe'ga nhaporemo okwaha penemien-dukata. Nurã ji roryoryvamo pe ndehe. A'e ji pe me a'ero: Peko katu kwaha ti, a'e ji. Tapekote'varuhukwahavi ti, a'e ji pe me no.

²⁰ Tupana'ga onogatue'yami nhandepy'a. Ga po ti kotihî omombi pe hugwi Satanás'ga popoakara anhağa ruvihavuhu'ga popoakara nehê. Pe po ti Satanás'ga hoheramo a'ero nehê.

Nhandepojykaharete'ga Jesus Cristo'ga ti tomomyry pe me.

²¹ Timóteo'ga - ga oporavyky ji pavêi - ga omondouka onhi'iga pe me. Na jitehe Lúcio'ga omondouka onhi'iga Jasão'ga pavêi Sosípatro'ga pavêi. Jire'yja'ga ko ga judeus'ga.

²²⁻²⁴ Gaio'ga omondouka onhi'iga pe me no. Garonga pype ji ruvi kiro. Garonga pype jitehe Cristo'gareheve'ga onhimono'ono'õ jipi. Erasto'ga omondouka onhi'iga pe me no. Gaha gwereco katu itambere'ia cidadepeve'ga nduvihava'ga pe. Quarto'ga nhaneirû'ga omondouka onhi'iga pe me no.

Ji ko Tércioramo. Jihî akwatija koha Paulo'ga repyga. Cristo'gareheva'ero ji amondouka nhinhi'iga pe me no.

Paulova'ea ombohete Tupana'ga

²⁵ Timbohete ti Tupana'ga. Gaha pe mbojiko hete Cristo'ga rehe. A'ea pe ko ji ei jipi ji imombe'urame Tupana'ga remimombe'upyryva Cristo'ga mombegwovo ga pe. A'ea

Tupana'ga okwahavuka yvyakotyve'ga pe aḡwamo. Ymyagwera jate ga ndokwahavukari a'ea ahe ve. A'ero onhimi ahe ve.

²⁶ Aḡwamo ki a'e te ikwatijara okwahavuka pa nhande ve – kiroki ikwatijara Tupana'ga nhi'iga momba'uharava'ea okwatija hako. A'ereki aḡwamo Tupana'ga okoe'ymive'ga e'i: “Akwahavuka ji kiro ojipendyhyga'ga pe nhaporemo tojiko pa ti ga Cristo'ga rehe ga rendukatuavo,” ei Tupana'ga.

²⁷ Tupana'ga jate okwaha hete. Gaha jate ko Tupanetero. Timbohete ti ga avuirama a'ero. A'ereki Jesus Cristo'ga omboheteuka ga nhande ve. Na tuhē. Amém.

PAULOVA'EA OMOMBE'UYPY CORINTOPEVA'EA PE Primeira Carta de Paulo aos Coríntios

¹ Jihi ko Pauloramo. Sóstenes'ga oko ji pavēi no. Nhaneirūramo ko ga rekoï Cristo'gareheva'ero okovo ġwaramo. Kiro ji ikwatijari nhinhi'iga imondovouka pe me. Tupana'ga ġwemimbotarimo Jesus Cristo'ga moirūkari ji ve ikwehe. “Eho ti Jesus Cristo'ga mombe'gwombe'gwovo ojipe'ga pe ga repyga,” ei Tupana'ga ji ve ikwehe.

² Kiro ji ikwatijari imondovouka nhinhi'iga pe me a'ero – perope peju cidade de Corinto pe pejijatykavo Tupana'ga mboheteavo. Pe ko Tupana'gareheva'ero. A'ereki Tupana'ga pe mo'emo'ē ojive. “Jireheva'ero ko pe ndekoi pejikoty'a Jesus Cristo'ga rehe,” ei Tupana'ga pe me. Ojipe'ga gwyrive'ga pe nhaporemo ga ei no – kiroki ga Jesus Cristo'ga mbohete jipi. Ga ko nhandepojykaharete'ga ġapojykaharete'ga no.

³ Tupana'ga ti tomombryry pe me nhanderuvete'ga Jesus Cristo'ga pavēi nhandepojykaharete'ga pavēi. Tonogatu ti ġa pepy'a nehē no.

Tupana'ga omombryry pe me

⁴ Nhinhi'iga nanani Tupana'ga pe ji ei: “Ndepyry hete nde imombryryva Corintopeve'ga pe ġa jikoty'aro ġwaramo Jesus Cristo'ga rehe,” a'ea'e ji ga pe jipi pe mombe'gwovo.

⁵ Pe jikoty'aro ġwaramo Jesus Cristo'ga pavēi Tupana'ga imombryryhetepavi pe me a. Ga okwahavuka pa pe me Jesus Cristo'ga mombe'ua. Pemombe'u kwaha hete pe Jesus Cristo'ga ojipe'ga pe no.

⁶ A'ereki Tupana'ga gweroviaheteuka pe me Cristo'ga mombe'ua.

⁷ A'ero pe herekopavi Tupana'ga ra'uva remimbuhuhava pyryheteva'ea pe imboha'uvame Jesus Cristo'ga ukwahava.

⁸ Jesus Cristo'ga tuhē po ti pe mbojiko hete ojihe pe mongokatuavo avuirama nehē. A'ero po ti ga nombojari'i ti pe ndehe nehē ura'javame nehē.

⁹ Tupana'ga ġwembi'ea rupi oho jipi. Nurā nhande jikogi ga rehe. E'i ga pe me raikwehe tapejikoty'a ti jira'yra'ga pavēi javo. Nhandepojykaharete'ga pe ga ei Jesus Cristo'ga pe.

Ojogwayva ahe Corinto pe

¹⁰ Nħiirū, kiro ji ehetei pe me Jesus Cristo'ga repyga. Pembojo'jajo'ja ti penhi'iga ojohupe. Tapejogwayvayvari ti. Pejihe'a katu ti ojogwehe imbojo'jajo'java pejeaporogita.

¹¹ A'ereki Cloehēa rongapypeve'ga omombe'u ji ve pejogwayvayvara.

¹² Ojoatyatyvihu po penhi'iga. Nahā po pe ei. Jara'ga e'i: “Ji ko Paulo'gareheva'ero.” Jara'ga e'i: “Ji ko Apolo'gareheva'ero.” Jara'ga e'i: “Ji ko Pedro'gareheva'ero.” Jara'ga: “Ji ko Cristo'gareheva'ero.”

¹³ Cristo'ga jate ko penduvihavete'ga. Gareheva'ero ko pe nhaporemo a'ero. Maranuhū pe ndapejihe'ari ojogwehe naerū? Ji rūi reki amano yva rehe pendepykaramo ikwehe. Pe mobatizaramo po ġa nde'i pe me raikwehe: “Kiro pe ndekoi Paulo'gareheva'ero.” Nde'i po ġa a'ea pe me raikwehe. “Cristo'gareheva'ero kiro pe ndekoi,” e po ġa pe me raikwehe.

¹⁴⁻¹⁵ Ji nopomobatatizai ji ruvame pe pyri ikwehe. Pyry reki ji ve ji nopomobatatizai. Po ji pe mobatatizai, a'ero po ġa etehei ji ve hamo: Ojiheva'ero Paulo'ga ġa mobatatizai. Nopomobatatizai ji a'ero. Crispo'ga jate ji amobatika Gaio'ga reheve Cristo'gareheva'ero ti ġa toko javo.

¹⁶ Ġahā nohō, Estēfanas'ga rongapypeve'ga ji amobatika nohō. Ojipe'ga po ji namobatatizai ovuhu.

¹⁷ A'ereki a'ea rehe rūi Cristo'ga ji mbuhuruka avo. “Emombe'u ti pyryva'ea ji mombe'gwovo ġa pe. Terenhi'igatutehei ti ji mombe'urame ġa pe,” ei ġa ji ve ikwehe. Ako ji ganhi'iga rupi a'ero. Nurā ji nanhi'igatutehei Cristo'ga mombe'urame ġa pe. Po nahā ji nhi'igatui ġa pe hamo, a'ero po nhinhi'igatua rehe jate ġa ndekoi hamo. A'ero po Cristo'ga mombe'ua rehe ġa ndokoi hamo. Ndikwahyi po ġa pe Cristo'ga manoagwera ġa ndepyga a'ero hamo.

Tupana'ga okwaha hete

¹⁸ Kiroki ga oho hahyva'ea ruvihava viara rupi okote'varuhuro ġwaramo – nhande imombe'urame ġa pe Cristo'ga manoagwera nhande repyga, a'ero ġa ei: “Pemombe'u tehe pe ġwihā ore ve,” ei ġa.

Nhande rehe ki a'e te Cristo'ga manoagwera mombe'ua ikwahyete reki. A'ereki nhande xaho Tupana'ga rongaviara rupi nhandejikoga Cristo'ga rehe. Cristo'ga manoagwera pyvō Tupana'ga ikwahavukari nhande ve opopoakara.

¹⁹ Nahā aherembikwatijara imombe'ui no Tupana'ga nhi'iga mombe'gwovo hako. Tupana'ga e'i hako:

“E’i ǵa ojive novīa:

‘Jireaporoǵita katu hete ji ikwahaheteavo,’ ei ǵa ojive novīa.

Kiro po ti ji imboukwahavukari ǵandeaporoǵitateha a’ero nehē,” ei Tupana’ǵa hako.

Nahā aherembikwatijara omombe’u Tupana’ǵa nhi’iǵa hako.

²⁰ Maranuhū nanongara’ǵa ndekoi naerū ikwahapyra’ǵa pembo’ehara’ǵa no? Marā onhi’iǵatuhara’ǵa no? Yvyakotyve’ǵa e’i tehe nanongara’ǵa pe: “Okwaha hete ǵa.” Tupana’ǵa ki a’e te omboukwahavuka reki ǵanembikwahave’yma.

²¹ Tupana’ǵa okwaha hete. A’ero ǵa ei: “Gweaporoǵita rupi rūi po ti vyvakyotyve’ǵa ji kwahavi nehē,” ei Tupana’ǵa ǵa mombe’gwovo. A’ero ǵa ei ore ve: “Pemombe’umbe’u ti Cristo’ǵa manoagwera ǵa pe,” ei ǵa. “Kiroki ǵa gwerovia penemimombe’ua ojikoga Cristo’ǵa rehe – ǵahā po ti ji aru yvagi pe jijipyri nehē,” ei Tupana’ǵa ore ve.

Ore imombe’urame Cristo’ǵa manoagwera ojipe’ǵa pe, a’ero ǵa etehei ore ve: “Pemombe’u tehe pe a’ea ore ve,” e’i tehe ǵa.

²² Judeus’ǵa e’i ore ve: “Peapo naē ti ahemonhimomby’ava’ea torohepia,” ei ǵa. “Hepiagame jate po ti ore heroviari pe Cristo’ǵa mombe’urame ore ve,” ei ǵa ore ve. Judeus’ǵarūive’ǵa e’i ore ve: “Pe ikwahaheterame jate penhi’iǵatuavo po ti ore heroviari penemimombe’ua nehē,” ei ǵa ore ve.

²³ Ore ki a’e te oromombe’u katu Cristo’ǵa manoa yva rehe nhande repyga. Judeus’ǵa onhimonha’ǵa reki oreremimombe’ua rehe. Judeus’ǵarūive’ǵa e’i reki ore ve: “Pemombe’u tehe pe a’ea ore ve,” ei ǵa.

²⁴ Na rūi reki ore imombe’urame Tupana’ǵa remimo’ēhara’ǵa pe. Tupana’ǵa omo’emo’ē ǵa ojive toko ti ǵa jireheva’ero javo. Judeus’ǵa pyteripeve’ǵa hugwi ǵa omo’emo’ē ǵa. Judeus’ǵarūive’ǵa pyteripeve’ǵa hugwi ǵa omo’emo’ē ǵa no. Ore imombe’urame Cristo’ǵa manoa ǵa pe ǵa ei: “Cristo’ǵa gwepiuka nhande ve Tupana’ǵa popoakara,” ei ǵa. “Okwahavuka ǵa nhande ve Tupana’ǵa reaporoǵita no. A’ereki Tupana’ǵa okwaha hete,” ei ǵa.

²⁵ Ojipe’ǵa e’i tehe Tupana’ǵa pe: “Ga ndokwahavihu,” ei ǵa javo tehe. Ga okwaha hete reki nhande hohe pa. Ga e’i tehe ǵa pe no: “Tupana’ǵa ndipopoakarihu. A’ereki gara’yrava’ea omano,” ei ǵa javo tehe. Nhande hohe pa reki Tupana’ǵa popoakaramo.

²⁶ Nhiirū, pekwahava’ja pejikoagwera Tupana’ǵa pemo’emo’ērame ojive ikwehe. A’ea rupi pe mombe’urame ojipe’ǵa ei: “Mokonha’ǵa jate okwaha hete. Mokonha’ǵa jate ipopoaka hete,” ei ǵa. “Mokonha’ǵa jate huvihavuhu. Jara’ǵa ndokwahavihu pa,” ei ǵa pe mombe’gwovo.

²⁷ Ga e’i pe me ikwahapyre’ǵve’ǵa. Tupana’ǵa ki a’e te e’i pe me: “Opomo’emo’ē ji jijive tahepiuka ti ikwahapyra’ǵa nembikwahave’yma,” ei Tupana’ǵa pe me. E’i ǵa pe me ipopoakare’ǵve’ǵa. Tupana’ǵa ki a’e te e’i pe me: “Opomo’emo’ē ji jijive tahepiuka ti ipopoakave’ǵa popoakare’yma,” ei Tupana’ǵa pe me.

²⁸ Pe ndehe ǵa ndekoi okoteheve’ǵa javo pe me. “Huvihava’ǵa rūi,” ei ǵa pe me. Tupana’ǵa ki a’e te e’i pe me: “Opomo’emo’ē ji tahepiuka ti huvihava’ǵa ndekotehe,” ei ǵa.

²⁹ Nurā Tupana’ǵa ei tonhimbohete pavyme ti ǵa ji pyri a’ero.

³⁰ Tupana’ǵa pe mbjikoty’aruka Jesus Cristo’ǵa pavēi. A’ero Cristo’ǵa okwahavuka nhande ve Tupana’ǵa reaporoǵita. Cristo’ǵa nhande mombyry no Tupana’ǵa rerekokat-uavouka nhande ve. Cristo’ǵa nhande mongo Tupana’ǵareheva’ero. Cristo’ǵa nhande mbopiro’yi nhanderekote’varuhua hugwi no. Nahā nhande reki Tupana’ǵa nhandembojikoty’arukaro ǵwaramo Jesus Cristo’ǵa pavēi.

³¹ A’ea pe Tupana’ǵa rembikwatijarukara e’i a’ero:

“Kiroki ǵa ombohete pota

– tombohete ti ǵa nhandepojykaharete’ǵa jate

ndepyry hete nde ji ve javo,” e’i ikwatijara hako.

2

Cristo’ǵa manoagwera mombe’ua

¹ Nhiirū, jihorame pe pyri ji imombe’ukatui pe me Tupana’ǵa mombe’ua ikwehe. A’ea nhande ymya ndikwahavi. Ikwahapyra’ǵa’jarūiva’ero reki ji imombe’ui pe me. Nanongara’ǵa onhi’iǵatu hete jipi orokwaha hete ore javo pe me. Ji ko na rūi amombe’u pe me a’ero.

² Nahā ji ei jiyvyteri pe: “Jesus Cristo’ǵa jate po ti ji amombe’u ǵapyteri pe nehē gamanoagwera yva rehe imombe’gwovo nehē,” a’e ji jiyvyteri pe.

³ Jipopoakare’ymamo ji reki pe pyri a’ero. Ahyhyi ji jikyhyjiavo mara’ngu po ti ji Cristo’ǵa mombe’ukatuaivo ǵa pe javo.

⁴ Ikwahapyra'ga'jarüiva'ero ji ga mombe'ui pe me. Pe mbo'erame ji nda'ei toko ti ga nhinhi'igatua rupi jave'yma pe me. Nhiremimombe'ua pyvö Tupana'ga ikwahavukari reki pe me gwa'uva popoakara.

⁵ Tupana'ga okwahavuka a'ea pe me jipopoakara ti tombojikoguka ga Cristo'ga rehe javo. Vvyakotyve'ga nembikwahava rüi pe mbojikoguka ga rehe a'ero.

Tupana'ga ra'uva okwahavuka gareaporogita

⁶ Tupana'ga reaporogita reki ore imombe'ui ga pe – kiroki ga okwaha hete Cristo'ga. Vvyakotyve'ga ndeaporogita ore noromombe'ui ga pe. Noromombe'ui ore gandeaporogita no – kiroki ga vvyakotyve'ga mondomondo gwemimbotarimova'ea rehe jipi. Ga igwaig-wavate ndipopoakari nehë.

⁷ Onhimiva'ea ore momombe'u Tupana'ga rembikwahava. Ymya ga ndokwahavukari a'ea vvyakotyve'ga pe. Emo vyva apoa renonde ga e'i nhogwenonde jupe hako. “Nhirembikwahava po ti gambohuvihavuhua'gwama nehë,” ei Tupana'ga hako. Nahã Tupana'ga e'i nhogwenonde nhande mombe'gwovo hako.

⁸ Vvyakotyve'ga nduvihava'ga ndokwahavi a'ea raikwehe. Po ga ikwahavi hamo, a'ero po ga nombovyrukari Cristo'ga mo'ama yva rehe ga jukavo hamo. Ga ko Tupanamo huvihavuhu hete reki.

⁹ Aherembikwatijara Tupana'ga mombe'uhava e'i reki hako:

“Ymya Tupana'ga e'i:

‘Tamomybyry hete ti nhiarõhara'ga pe,' ei ga,” ei ahe.

“Ndihepiagi pa nhande nanongara Tupana'ga remimomybyryva'gwama,” ei ahe hako.

“Nihenduvi pa a'ea no.

Niandeporogitai pa nhande nanongara rehe Tupana'ga remimomybyryva'gwama rehe,” ei ahe ikwatija hako.

¹⁰ Nhande ve reki Tupana'ga ikwahavukari onhimiva'ea. Gwa'uva pyvö ga ikwahavukari nhande ve. A'ereki a'ea gwepia pa ikwahapava. Tupana'ga ra'uva okwaha pa gareaporogita onhimiheteva'ea.

¹¹ Nhandeaporogita ojipe'ga ndokwahavi. Nhande jate tikwaha nhandeaporogita. Na jitehe ojipe'ga ndokwahavi Tupana'ga reaporogita. Gara'uva jate okwaha a'ea.

¹² Ndirekoi reki nhande gandeaporogita – kiroki ga ndojikogi Tupana'ga rehe. Tupana'ga ra'uva reki ojikoty'a nhande pavëi. A'ereki Tupana'ga ombuhu gwa'uva nhande pyri tokwaha ti ga nhiremimomybyryva ojive javo.

¹³ Tupana'ga remimomybyryva rehe gara'uva ojipe'ga mbo'eukari ore ve. Ikwahapyra'ga ndeaporogita nombu'eukari ore ve a'ea rehe. Igwete ore imombe'ukatui Tupana'ga ra'uva remimbo'ea ga pe – kiroki ga ojikoty'a gara'uva pavëi.

¹⁴ Kiroki ga ndojikoty'ari gara'uva pavëi – ga ndogwerekoi Tupana'ga ra'uva remimbuhura. Ore imombe'urame ga pe ga ei: “Pemombe'u tehe pe a'ea,” ei ga ore ve. Ndokwahavi tuhë ko ga a'ea.

Gahã jate – kiroki ga ojikoty'a Tupana'ga ra'uva pavëi – gahã jate onhimombaragwaha nanongara rehe ikwahava.

¹⁵ Gahã okwaha pa. Onhimombaragwaha ga pyryva'ea rehe. Onhimombaragwaha ga pyryve'yva'ea rehe. Emo gandeaporogita pe po ojipe'ga nde'i hamo ikwahave'yma. A'ereki ga ndojikoty'ari Tupana'ga ra'uva pavëi.

¹⁶ Nahã Tupana'ga ikwatijarukari ahe ve hako. Igwete ahe ei hako:

“Ndokwahavi pa ga nhandepojykaharete'ga reaporogita.

Nomogitai pa ga ga javo ga pe,” ei ikwatijara.

Nhandeaporogita reki Cristo'ga reaporogita'java'ea.

3

Peko ti Tupana'ga reaporogita rupi

¹ Nhiirü, jiruvame pe pyri ji namombe'ui onhimiheteva'ea pe me ikwehe. Pejikoty'a pe Tupana'ga ra'uva pavëi novia. Emo pe ndapekoi ve Cristo'ga remimbotarimova'ea rehe. Tayri'ga javuhu pe ndapekwahavi a.

² Nurã ji namombe'ui ve pe me onhimiheteva'ea ikwehe. Jukwahava'ea jate ji imombe'ui pe me a'ero. Po ji imombe'ui onhimiheteva'ea pe me, a'ero po pe ndapekwahavi a'ea hamo. Na jitehe kiro ji imombe'urame onhimiheteva'ea po ti pe ndapekwahavi.

³ A'ereki penhimimbotarimova'ea rehe pe ndekoi jipi.

Jukwaha reki a'ea. Penhimyrö ko pe ojogwehegwehe. Pejogwayvayva ko pe no. Nurã ko ji ei pe me: Peko pe penhimimbotarimova'ea rehe. Cristo'gareheve'ga'jarüiva'ea ko pe.

⁴ Pe'e tehe pe javo ojohupe jipi. Jara'ga e'i tehe: “Ore ko Paulo'gareheva'ea,” ei ga. Jara'ga e'i: “Ore ko Apolo'gareheva'ea.” Nahã po pe etehei pejikovo penhimimbotarimova'ea rehe.

⁵ Marã tuhê Apolo'ga rekoï naerũ? Marã ko ji rekoï naerũ? Tupana'ga remimbotarimova'eareheva'ero ore memei oroko. Tupana'ga Cristo'ga momba'uuka ore ve pe mbo'eavouka. A'ero pe jikogi Cristo'ga rehe ikwehe.

⁶⁻⁹ Tamombe'u kiro pe me ojo'java'ea a'ero tapekwaha ti nhanderekoa. Tupana'gareheva'ero ko pe kohoa'java'ea. Kohoa jara'ga'jave'ga ko Tupana'ga. Tupana'ga moirũhataho ko ore ga ja a'ero – kiroki ga gwereko katu kohoa. Nahã ko kohoa rerekokatuhara'ga ndekoï jipi. Ojipe'ga otý ha'ynha. Aerê ojipe'ga imoakýakymi herekovo. Tupana'ga reki omonhimomboakaruka ga pe. Na jitehe ore pe nderekokatui. Jihi amombe'u ypy Cristo'ga pe me. Aerê Apolo'ga pe mbo'embo'ei ga rehe. Tupana'ga reki pe mbojikoguka hete jipi Cristo'ga rehe. Ojipe'ga otý, ojipe'ga imoakýaký. Tupana'ga jate omonhimomboakaruka ganemityma. Gaha jate ko huvihavetea a'ero. Itýhara'ga huvihava rüi imoakýhara'ga pavêi. Na jitehe ji huvihava rüi Apolo'ga pavêi. Tupana'ga jate ko huvihavetea pe mbojikoguka hete Cristo'ga rehe. Ore memei oroporavyky Tupana'ga pe Cristo'ga momba'gwovo ojipe'ga pe. Kiroki ga oporavyky Tupana'ga pe – ga po ti okwepy imondovo ga pe nehê.

Tupana'gareheva'ero ko pe peko onga'java'ero no.

¹⁰ Ore ko oroko onga apohara'ga'java'ero. Nahã po ahe japorame onga. Ojipe'ga ombovy okyta imo'ama. Aerê ojipe'ga imondoi heheva'ea japopava. Na ja ore pe ndereko katu a'ero. Tupana'ga ji mbokarakaturame ji amombe'u katu ypy Cristo'ga pe me pe mbojikoguka ga rehe. Kiro ojipe'ga pe mbo'embo'ei ga rehe a'ero. Kiroki ga pe mbo'e – ga po pe mbo'e katu a'ero hamo.

¹¹ Jesus Cristo'ga jate ko nhande timombe'u ypy ojipe'ga mbojikoguka ga rehe. Ojipe'ga rüi po nhande timombe'u ypy hamo. A'ereki Jesus Cristo'ga Tupana'ga omombe'uuka ga rehe jate ti pejiko javo.

¹² Japorame mbatera imondovo jypyva'ea rehe jara'ga opo'ru pyryheteva'ea – kiroki ndopavi a, ndokai no. Ouro ga opo'ru, prata. Ita'ia ga opo'ru, ikatuheteva'ea – kiroki he'yjuhu ahe omondo itambere'ia hehe. Jara'ga ki a'e te opo'ru opava'ea, okaiva'ea. Yva ga opo'ru, nhungwava, pindova.

¹³ Ikairame ganembiaapoagwera jukwaha reki ndapyryviva'ea. A'ereki tata ombokai pa ndapyryviva'ea ga hugwi. Jukwaha pyryheteva'ea no. A'ereki tata omboukwaha pyryva'ea nhimomiranama imbokaipave'ymame.

Na jitehe jara'ga pe mbo'e katu Jesus'ga rehe. Jara'ga napembo'ekatuï ga rehe. Jesus Cristo'ga rurame po ti jukwahavamo ganemimbo'ea nehê, ganemimbo'ekatuï. Jukwaha po ti ganemimbo'ekatuï yma nehê nohõ. Penembikwahava repiagame po ti Tupana'ga ikwahavi ja'javo pembo'ehara'ga pe nehê.

¹⁴ Po ti pe ikwahahetei Jesus'ga momba'ua pejikoga ga rehe, a'ero po ti Tupana'ga imombyryhetei pembo'ehara'ga pe nehê pembo'e katu pe ga javo ga pe.

¹⁵ Po ti pe ndapekwahavi Jesus'ga momba'ua, a'ero po ti Tupana'ga nomombyryvi pembo'ehara'ga pe nehê napembo'ekatuïjuhu pe ga javo ga pe. Oho po ti ga yvagi pe nehê novia ojikoga gwaramo Jesus'ga rehe. Emo po ti Tupana'ga e'ï ga pe: “Napembojikohetei pe ga Cristo'ga rehe,” e po ti ga ga pe nehê.

¹⁶ Pe ko Tupana'ga ruhava. A'ereki gara'uva oko pe pyri. Pekwaha po pe a'ea hamo.

¹⁷ Po ga imbote'varuhui pe me, a'ero po ti Tupana'ga imbote'varuhui ga pe nehê. A'ereki pe garuhava pyryheteva'ea.

¹⁸ Tapenhimoandyandy ti. Po pepyteripeve'ga e'ï tehe ojive: “Yvyakotyve'ga ndeaporoğita rupi ji akwaha hete.” Topohi ti ga gandeaporoğita hugwi. Toko ti ga Tupana'ga reaporoğita rupi. Ga rekorame Tupana'ga reaporoğita rupi po ti ga ei ga pe ndokwahavihu ga javo novia. Emo po ti ga okwaha hete tuhê nehê. Tapenhimoandyandy ti a'ea rehe a'ero.

¹⁹ Yvyakotyve'ga e'ï tehe ojipyteripeve'ga pe: “Gweaporoğita katu hete ga ikwahava.” Tupana'ga ki a'e te e'ï ga pe: “Gweaporoğita tehe reki ga. A'ereki ga ndokwahavihu,” ei ga. Igwete garembikwatijarukara i'ei no:

“Gweaporoğita kwaha ga ojipe'ga moandyandyta.

Emo Tupana'ga okwaha ga mombiga ga ndeaporoğitate'varuhurame,” ei ikwatijara.

²⁰ Iru'ia ikwatijara i'ei no:

“Nhandepojykaharete'ga e'ï:

‘Heaporoğita tehe ga

– kiroki ga e'ï tehe ojive

orokwaha hete ore javo,’ ei ga,” ei ikwatijara.

²¹ Tapembohetei ojipe'ga ji ko ndereheva'ero javo ga pe. Pehe reki pereko pa. Ore nhapremo ko pendeheva'ero pepokohavamo.

²² A'ereki jiji pe poko. Apolo'ga pe poko. Pedro'ga pe poko. Yvya ko pendepykavamo. Pemanoe'yma ko pendepykavamo. Pemanoa ko pendepykavamo. Agwamova'ea pendepykavamo. Aerêva'ea pendepykavamo. A'ereki pe pereko pa a'ea pejipokohavamo.

²³ A'erorame tehe pe pepoko Cristo'ga gareheva'ero. Cristo'ga ko opoko Tupana'ga gareheva'ero.

4

Cristo'ga moirûharava'ea poravykya

¹ Nahã po pe ei ore mombe'gwovo a'ero hamo: “Ga ko Cristo'ga remimbotari-mova'eareheva'ero oko ga pokoga,” pe'ji po pe hamo. “Tupana'ga nhande mbo'euka ga pe aherembikwahavipyre'yma rehe tokwaha ti ga kiro javo. Nahã ga nhimoirûkari ga pe.” A'ea po pe ei ore mombe'gwovo hamo.

² Huvihava'ga e'i omoirûhara'ga pe jipi: “Peporavyky katu ti ji ve a'ero pejikovo nhinhi'iga rupi,” ei ga ga pe.

³ Jesus Cristo'ga e'i jiporavykya pe a'ero. Pe erame jupe ji ndahaykai reki. Ji ndahaykai ojipe'ga erame jiporavykya pe no. Jiji vehevi nda'ei jupe.

⁴ Jipoyja hete ji jiyvyteri pe. A'ereki ji aporavyky katu Cristo'ga pe jirekote'varuhue'yma. Ji ero gwaramo rûi reki jukwahavamo jiporavykypyryva. Nhandepojykharete'ga po ti e'i jupe nehê Jesus Cristo'ga.

⁵ Nurã ji ei pe me: Tape'ei ti penhinonde ojipe'ga poravykya pe. Cristo'ga urame po ti hepiukari nhande ve onhimiya'ea nehê – kiroki nhande ndikwahavi ve. Okwahavuka pa po ti ga nhandereaporogita nehê. Nhande poravykyaturame nhandekovo katu po ti Tupana'ga nhande mbohetei a'ea rupi nehê.

⁶ Nhiirû, imombe'upavame a'ea pe me ji nhimombe'ui pe ndepygga. Apolo'ga ji amombe'u ko no. Pe me ji imombe'ui orerekoagwera tapenhimbo'e ti pejikovo ikwatijara rehe jate nehê. Tapembohetei ti ojipe'ga gareheva'ero ko ji javo. “Ji ndakoi ojipe'ga rehe,” tape'jiuhui ti.

⁷ Tapenhimbohetei no ji ko ga hohe javo. A'ereki ojo'jajo'java'ero pe peko. Tupana'ga remimondotehea reki pe pereko. Gaha omondo pe me. Nurã pe herekoi. Tapenhimbohetei ti a'ero. A'ereki peapoa ko Tupana'ga remimondoa.

⁸ Perekopavipe pe Tupana'ga remimondotehea naerû? Ndaperekopavi tuhê reki pe a'ea. Pe teheuhu peko huvihavamo naerû ore rekoe'ymame nahã naerû? Po pyry pe ndekoi huvihavamo novia ore ti toroko huvihavamo pe pavêi novia.

⁹ Emo Tupana'ga po e'i ore ve ovuhu: “Nhimoirûhara'ga ko koji'i toko tehe ojipe'ga hohe pa,” e po ga ore ve. Ore po ga ja – kiroki ga pe ga e'i tjukauka ga ojipe'ga ndovaki javo, a'e ji. A'ereki ga nhaporemoo ore repiaguhu ga ko mbipehu javo ore ve. Vvyakotyve'ga e'i a'ea ore ve yvagipeve'ga pavêi.

¹⁰ Ore Cristo'gareheva'ero gwaramo ga ei ore ve: “Ndapekwahavihu pe,” ei ga ore ve. Pe ki a'e te pe'ji tehe pejive: “Cristo'gareheva'ero ore orokwaha hete.” Ore ve ga ei: “Ndapepopoakarihu pe.” Pe ki a'e te pe'ji tehe pejive: “Orepopoaka hete ore ojipe'ga mondovo.” Pe ndehe ga ndekoi pe mboheteheaveo jipi. Ore rehe ki a'e te ga ndokoi tuhê.

¹¹ Orety'a ore jipi. Oreygwei ore nohõ. Ndorogwerekoi ore tapy'ynhapira. Ore nupanupã ga ore rerekote'varuhuaovo. Oropytaahi'vii'viuhu ore jipi. Nahanahã ore rekoi kiromo jate.

¹² Oroporavyky hete ore oropokapavamo toropyhy ti mbatera orojive javo. Ga ete'varuhurame ore ve ore ei reki: “Tupana'ga ti tomombyry pe me.” Ga imbohahyukarame ore ve ore nhimomiranami reki.

¹³ Ga ore mbotegweterame ore nhi'igatui reki ga pe. Agwamo vehevi ore mbatera ratykwera'java'ea aheremimombora'java'ea ga pe – kiroki ga ndojikogi Cristo'ga rehe.

¹⁴ Kiro ji ikwatijarukari pe me. Emo ji nda'ei tipoyjayjaryme ti ga javo pe me. Tambo'e ti ga javo ji ei pe me jira'yra'java'ea pe. A'ereki ji opoarõ hete.

¹⁵ Po pembo'ehara'ga he'yjuhu hete novia, po ga dez mil novia. Emo ojipeji reki jiji jate ako penduva'java'ero pe nderekovo katu. Ojipe'ga omombe'u Jesus Cristo'ga kiro pe me. Jiji ki a'e te pe mbojikogypy ga rehe pyryva'ea mombe'gwovo pe me ikwehe.

¹⁶ Nurã ji ehetei pe me: Ji rupi ti peho pejikokatuavo.

¹⁷ A'ero ji Timóteo'ga mondoi kiro pe pyri. Ga ko jira'yra'java'ea ei ve. A'ereki jiji ga mbojiko Cristo'ga rehe. Ako hete ji ga rehe. Ga rehe ji jikogi no. Igwete ji Timóteo'ga mondoi pe pyri tokwahavukara'ja ti ga pe me jirekoagwama ji jikoty'arame Cristo'ga pavêi. A'ea rehe ji Cristo'gareheve'ga mbo'embo'ei jipi no jihorame gagwyri pe nhaporemoo.

¹⁸ Jararamo pepyteripeve'ga nhimboheteheki kiro Paulo'ga po ti nduri nhande pyri nehê javo tehe ji ve novia.

¹⁹ Emo Tupana'ga ipotarama po ti kotihī ji hoi pe pyri nehē. Tihepia ti ǵa herekorame Tupana'ga popoakara a'ero, a'e ji. A'ea ji takwaha. Ganhi'ǵa jate rūi ji takwaha ǵa nhimboheteherame.

²⁰ A'ereki Tupana'gareheva'ero nhande nianhi'itehehui. A'ero koi nhande rekokatui Tupana'ga popoakara pyvō.

²¹ Marā po ti ji rurame pe pyri a'ero nehē? Pe pohire'ymame pendekoagwera hugwi po ti ji nhi'ǵahyi pe me imbohahyuka nehē. Pe pohirame jugwi po ti ji rekoi pe ndehe pe nderekonhyromo nehē jirurame pe pyri nehē. Marāva'ea po pe pepota naerū?

5

Ndoakwahavihu ahe

¹ Kiro ji ei pe me: Omombe'u ǵa ji ve pepyteripeve'ga. “Ndoakwahavihu ga okovo,” ei ǵa ga momba'gwovo. A'ereki ga gwereko gwuva'ga rembirekohēa. Ite'varuhu hete a, xa'e pa nhande jupe. Tupana'gareheve'ǵarūive'ǵa vehevi e'i ite'varuhu nanongara pe no.

² Penhimboheteuhu pe naerū oroko katu pa ore javo tehe naerū? Ndapevy'arihu hete po pe ga rehe hamo. Pepe'a ti ga pejipytera hugwi ga mondovo pejatykarame jipi Tupana'ga mboheteavo.

³⁻⁴ Jira'oa ko irupe pe hugwi kiro novīa. Emo ji amondo jireaporoǵita imongovo pe pyri. Ji ndakoi pe pyri novīa. Emo ji a'e jipe akoja'ga pe. “Jesus'ga nhandepojykaharete'ga e'i nde ve: ‘Nde ereko te'varuhu,’ ei ga nde ve,” a'e ji ga pe a'ero. Pejatykarame po ti ji imondo jireaporoǵita pe pyri nehē. Jesus'ga popoakara po ti pe ndereko nehē no.

⁵ Pejatykarame ti pekwava'ē akoja'ga Satanás'ga pe tombotegwete ti ga gara'oa nehē. Jesus'ga ti togweroho gara'uva yvagi pe a'ero nehē ura'javame nehē.

⁶ Ndapyryvi reki pe nhimboheterame oroko katu pa ore javo tehe. Nhande japoramē pāo xunhiete'i nhande imondo imbovuhava hu'uma pype. A'ero ivuvuvuvupavi upa. Na jitehe ojipejive'ga okote'varuhuve'ga pytaramē pepyteri pe, a'ero ojupi pavēi po ga pe mondo nehē pe mongote'varuhuuka. Ndapekwahavi pe a'ea naerū?

⁷ Páscoa rupi judeus'ga imombopavi imbovuhava ymyava'ea pāo reheve tipyahu ti hu'uma a'ero javo – kiroki hu'uma ndogwerekoi imbovuhava. Na jitehe pe pohipavi ymyava'ea hugwi pejikote'varuhua hugwi ikwehe tipyahu ti nhandereaporoǵita a'ero javo. A'ereki na tuhē pe pendeaporoǵita pyahu pejikoga ǵwaramo Cristo'ga rehe. A'ereki Cristo'ga omano nhanderekote'varuhua momboa. Pepohi pa ti pejikote'varuhua hugwi a'ero. Ymya judeusva'ea ijukai cordeiros hako tomanoyme ti nhandera'yrypy'ga javo hako. Aǵwamo ǵa Jesus'ga jukaukari raikwehe. Jesus'ga omano nhande repyga tohoyme ti ǵa hahyva'ea ruvihava pype omanoramē javo.

⁸ Nurā ti xako katu jipi. Xapohi ti nhanderekote'varuhua hugwi. Tiandereaporoǵita katu ti nhandekovo. Xanhi'ī ti a'itituhēva'ea rehe.

⁹ Akwatijaruka ji imondovouka pe me ikwehe. Ikwatijarukaramē ji ei pe me: “Tapejihe'ari ti ǵa ndehe ǵa akwahave'ymuhūrame nehē,” a'e ji pe moǵitavo ikwehe.

¹⁰ Ji nda'ei ga pe – kiroki ǵa ndojikogi Jesus'ga rehe. Nanongara'ǵa ko ndoakwahavihu. Ga opotarahivuhu mbatera jipi. Omiomi ǵa ojipe'ga mbatera ga hugwi. Oko hete ga ha'angava rehe ǵwemimbohetehera rehe okoe'yma Tupana'ga rehe. Nanongara'ǵa pe rūi ji ei pe me: “Tapejihe'ari ti ǵa ndehe.” A'ereki vyva koty pejikoro ǵwaramo pe pejihe'a tuhē ǵa ndehe jipi.

¹¹ Ji ikwatijaramē pe me kiro ǵa pe ji ei – kiroki ǵa e'i ojive novīa: “Ji ko peirūa. Jesus'gareheva'ero ko ji,” ei ǵa javo novīa. Emo ǵa ndoakwahavihu. Jara'ga opotarahivuhu mbatera. Jara'ga oko hete ha'angava rehe ǵwemimbohetehera rehe okoe'yma Tupana'ga rehe. Jara'ga e'i te'varuhu ojipe'ga pe. Jara'ga ko heagwryvuhū. Jara'ga omiomi ojipe'ga mbatera. Nanongara'ga erame ji ko Jesus'gareheva'ero javo novīa, tapejihe'ari ti ǵa ndehe. Tape'ui jitehe ti ǵa pavēi.

¹²⁻¹³ Kiroki ǵa ndojikogi Jesus'ga rehe – ǵa pe ji nda'ei peko te'varuhu pe javo. Tupana'ga gwe ti e'i ga pe nehē. Ga pe ki a'e te – kiroki ǵa ojatyka pe pavēi Tupana'ga mboheteavo – ǵa pe po pe ei hamo ǵa ndekote'varuhurame. Nahā Tupana'ga rembikwatijarukara i'ei no: “Pemombo ti okote'varuhuve'ga pejipytera hugwi,” e'i.

6

Pemohigatu ti ojohupe

¹ Penhoirū ko pe Jesus'gareheva'ero. Nurā ji ei pe me: Pejogwayvaramē ti tapejogwerohoi juizes'ga pyri – kiroki ǵa ndokoi Tupana'ga rehe. Tapejogwerohoi ti nanongara'ga pyri tomohigatu ti ǵa nhande ve javo. Jesus'gareheve'ga jate ti tomohigatu pe me.

² Tupana'gareheva'ero po ti pe epe'ei imohigatuavo Tupana'ga rembiapo'ga pe nehē. Cristo'ga rura'javame po ti pe ei 'ga pe nehē. Ndapekawahavi pe a'ea naerū? Po ti pe imohigatui ja'javo 'ga pe nhaporemo nehē, marā po pe ndapehekati imohigatuavo nonhimimiva'ea ojuhupe naerū?

³ Xa'e po ti nhande imohigatuavo yvagipeve'ga pe nehē no Tupana'gapyrive'ga pe. Ndapekawahavi pe a'ea? Po ti nhande ei 'ga pe vehevi nehē, vyvakotyva'ea pe kaitu po nhande imohigatui kiro hamo.

⁴ Pe jogwayvarame mbatera rehe tapejogwerohoi ti 'ga pyri a'ero – kiroki 'ga pe Jesus'gareheve'ga e'i ndapyryvi 'ga javo. Nanongara'ga pyri tapejogwerohoi a'ero nehē tomohigatu ti 'ga nhande ve javo.

⁵ A'e ji kiro pe me tapepojajjari ti pejikovo. Ndogwerekoi'ti ikwahapya'ga pepyteri pe naerū te'i ti ga peirū'ga ndeaporo'gita pe 'ga ndayvarama naerū?

⁶ Nurā pe peirū'ga nderohoi juize'ga pyri Jesus'gareheve'garūive'ga pyri naerū te'i ti 'ga nhandeaporo'gita pe javo. Na rūi po pe ndekoi hamo.

⁷ Ndaypyryvi tuhē pe me pejogwerohohava juize'ga pyri pejogwayvaro gwaramo. Peirū'ga ndekote'varuhurame pe me nandejate a'ero. Ga imimame pembatera pe hugwi tapejipygi ti 'ga ndehe.

⁸ Pehe reki peko te'varuhu 'ga pe a. Pemi reki pe gambatera 'ga hugwi – kiroki 'ga peirū'ga vehevi Jesus'gareheve'ga.

⁹ Okote'varuhuve'ga po ti nduvi Tupana'ga pyri yvagi pe nehē. Ndapekawahavi pe a'ea naerū? Tapenhimoandyandi ti. Kiroki 'ga ndoakwahavihu – nduvi po ti 'ga Tupana'ga pyri nehē. Kiroki 'ga oko hete ha'angava rehe imboheteavo – nduvi po ti 'ga ga pyri nehē no. Kiroki 'ga gwereko ojipe'ga nembireko'ga – nduvi nehē no. Kiroki 'ga ojogwerekoko akwaimbae'ga memenhuhū – nduvi po ti 'ga Tupana'ga pyri na jitehe nehē no.

¹⁰ Iporomive'ga po ti nduvi pevo nehē no. Kiroki 'ga opotarahivuhu mbatera na jitehe no. Heagwryryve'ga po ti nduvi nehē no. Gahā no – kiroki 'ga e'i te'varuhu ojipe'ga pe. Kiroki 'ga onupahū ojipe'ga herua mbatera 'ga hugwi – nduvi po ti 'ga Tupana'ga pyri yvagi pe nehē no.

¹¹ Na jitehe ko pe jararamo ikwehe novīa. Emo Jesus Cristo'ga omombo pendekote'varuhua pe hugwi pe mo'emo'eamo pe mombryva Tupana'ga ra'uva pavēi ikwehe. Tupana'ga nhande timbohete jipi.

Penda'oa ko Cristo'ga apoa kiro

¹² Pe'ji po pe: “Cristo'gareheva'ero gwaramo ji ndajikwakuvi. A'ero ji rekoji nhiremimbotarimova'ea rehe,” pe'ji po pe novīa. Ji na jitehe ndajikwakuvi novīa. Emo jara aheremimbotarimova'ea ndapyryvi reki ahe ve. A'ereki a'ea ahe pojyka. Nurā ji ndakopavi nhinhimimbotarimova'ea rehe tajipiro'y ti nanongara hugwi – kiroki ahe pojyka, a'e ji pe me.

¹³ Pe'ji po pe no: “Tupana'ga oapo mbiara a'ea ti toho gandevega pype javo. Ga oapo nhanderevega no a'ea pype ti mbiara toho javo,” pe'ji po pe. A'ero pe etehei: “Na jitehe Tupana'ga oapo nhandera'oa tojogwerekoreko ti 'ga akwaimbae'ga kunhangwera'ga pavēi javo,” pe'ji tehe pe. “Nurā ko pyry nhande 'ga nderekohetei. Tireko ti ojipe'ga nembireko'ga no,” pe'ji tehe pe. Nanongara rehe ti tapekoi, a'e ji pe me. Tupana'ga oapo tuhē nhanderevega mbiara reheve. Emo po ti ga omomba memei nehē no. Tupana'ga ndoapoi nhandera'oa kia pyvō ti 'ga togwerekoko 'ga javo. Oapo ga nhandera'oa nhandeaporo'gita reheve a'ea pyvō ti 'ga tombohete Jesus Cristo'ga javo. Ga ko nhandepojykaharete'ga. Gaha ti topojoyka nhandera'oa nhandeaporo'gita reheve.

¹⁴ Tupana'ga ombogwera nhandepojykaharete'ga gamanoa hugwi ikwehe. Aerē po ti ga nhande mbogweravi jitehe nehē opopoakara pyvō nehē no.

¹⁵ Cristo'gareheva'ero pe pejikoty'a ga pavēi. A'ero penda'oa ko Cristo'ga apoa. Ndapekawahavi pe a'ea naerū? Taperekoi ti 'ga'upahara'ga a'ero. Maranuhurame po pe imondouhui penda'oa Cristo'ga apoa 'ga'upahara'ga pe 'ga nderekovouka jupe naerū? Taperekoukari ti 'ga peja'oa pe, a'e ji.

¹⁶ Ga 'ga'upaharahēa rerekorame 'ga jikoty'ari ojipejiva'ea'java'ero. Ndapekawahavi pe a'ea naerū? A'ereki Tupana'ga rembikwatijarukara e'i:

“Ga ojogwerekoko gwaramo ojipejiva'ea'java'ea akwaimbae'ga kunhahēa pavēi,” e'i ikwati-jara.

¹⁷ Emo nhanderekorame Cristo'ga pavēi nhande xajikoty'a ojipejiva'ea'java'ero gara'uva pavēi.

¹⁸ Taperekouhui tuhē ti 'ga a'ero. Ga nderekouhrame 'ga imbote'varuhui gwa'oa pe. Ojipea gandekote'varuhua ko na rūi 'ga pe.

¹⁹ Penda'oa ko Tupana'ga ra'uva ruhava. A'ereki gara'uva oko pe pyri jipi. Ndapekwahavi pe a'ea naerū? Tupana'ga omondo gwa'uva, pe imbuhuri pejipyri. Penda'oa ko peapoa rūi a'ero. Penda'oa ko Tupana'ga apoa.

²⁰ A'ereki ga Cristo'ga momanouka pe mbopiro'yavo pendekote'varuhua hugwi tapojyka ti ga jijive javo. Nurā ti peko katu Tupana'ga mboheteavo.

7

Cristo'gareheve'ga nembirekoa

¹ Pekwatija pe mbatera imbuhuruka ji ve ikwehe. Takwahavuka ti ji kiro pe me a'ero imombe'ukatuavo ikwatija imondouvouka pe me.

Pyry tuhē akwaimbae'ga pe kunhangwera'ga nderekoe'ymame novia.

² Emo jara'ga ojipe'ga nembireko'ga potarahivuhu ga nderekovo. Nurā ji ei reki pe me: Tahembireko po akwaimbae'ga kunhangwera'ga pavēi a'ero, a'e ji. A'ero po ga gwembireko'ga jate gwereko hamo.

³ Gwembirekorame nahā po ga toko a'ero hamo. Hēa gwembireko'ga potarame togwerekovo po ga hēa hamo. Na jitehe ga gwembirekohēa potarame po hēa togwerekovo ga hamo.

⁴ Gwembirekorame po hēa ga rerekoi okovo garemimbotarimova'ea rehe hamo. Na jitehe po ga hēa rerekoi okovo hēaremimbotarimova'ea rehe hamo. Tokoyme ti ga gwemimbotarimova'ea rehe jate.

⁵ Hembirekove'ga ti te'iyime ojohupe a'ero ndorogwerekoi ji nde kiro javo. Emo ojipea ji amombe'u kiro pe me. Po ti pe pe'e na'ē ojohupe: "Xanhi'inhi'i ti Tupana'ga pe. Nurā xajogwerekoyme kiro." Pe erame a'ea, a'ea rupi jate ko pyry pejogwerekoe'yma. A'ereki ojikwe pe pe'e na'ē: "Ndiajogwerekoi kiro xanhi'inhi'i ti Tupana'ga pe javo," pe'e na'ē pe ojohupe. Tapekombegwei ti pejogwerekoe'java, a'e ji pe me. Pe ndekombegwerame po ti Satanás'ga ei pe me nehē: "Pereko ti ojipe'ga a'ero," e po ti ga pe me nehē. Penhimomiraname'ymame po ti kotihī pe ojipe'ga potarahivuhui a'ero Satanás'ga nhi'iga rupi pejikovo nehē. Nurā ji ei pe me: Tapekombegwei ti penhimbirekoa'java a'ero.

⁶ Ji nda'ei reki kiro: Ahe nhaporemo ti tahembireko a'ero. Nahā ji ei: Ahe hembirekopotarame ti pyry ahe nembirekoro a'ero nehē.

⁷ Ji ve reki koji'i pyry ji javijitehe ga nahembirekoi ga potare'yma. Emo Tupana'ga nhande mbokarakatu pa. Jara'ga Tupana'ga ga mbokarakatu toko katu ti ga gwembirekoe'yma javo. Jara'ga ga ga mbokarakatu tahembireko katu ti ga javo.

⁸ Kiro ji ei a'ero hembirekove'ye'ga pe aherembirekokwera'ga pe no. Pyry ga pe ga ndekorame gwembireko'ymamo ji javijitehe.

⁹ Emo ga nhimomiraname'ymame ga potarahivuhuavo tahembireko ti ga ga pavēi a'ero. A'ereki nanongara'ga gwembirekoe'ymame ga potarahivuhuhetei novia. Koji'i pyry nanongara'ga nembirekoro a'ero.

¹⁰ Kiro ji ei hembirekove'ga pe kunhangwera'ga pe topohiryme ti ga gwembireko'ga hugwi. A'ea ko nhinhi'iga jate rūi. A'ea ko nhandepojykaharete'ga ei ga pe no.

¹¹ Kunhangwera'ga pohirame gwembireko'ga hugwi ji ei ga pe togwerekokatua'ja ti ga gwembireko'ga jitehe. Gwembireko'ga ndereko'jave'ymame tahembirekoyme ti ga ojipe'ga pavēi. Akwaimbae'ga pe ji ei no topohiryme ti ga gwembireko'ga hugwi, a'e ji nhandepojykaharete'ga nhi'iga mombe'gwovo.

¹² Jara'ga pe ji ei kiro. Tupana'ga nhi'iga ji namombe'ui kiro ga pe. Jihī a'e ga pe. Po Cristo'gareheve'ga rembirekohēa ndojikogi Cristo'ga rehe. Po hēa pohipotare'ymame ga hugwi topohiryme ti ga hēa hugwi a'ero.

¹³ Na jitehe ji ei no: Po Cristo'garehevehēa rembireko'ga ndojikogi Cristo'ga rehe. Po ga pohipotare'ymame hēa hugwi topohiryme ti hēa ga hugwi a'ero.

¹⁴ A'ereki ga Tupana'gareheve'ga'jave'ga ga rekoro gwaramo gwembirekohēa pavēi Cristo'garehevehēa pavēi. Na jitehe kiroki hēa ndojikogi Cristo'ga rehe - hēa ko Tupana'gareheve'ga'javehēa hēa rekoro gwaramo gwembireko'ga pavēi Cristo'gareheve'ga pavēi. Po na rūi hamo, a'ero po gānda'yra'ga Tupana'gareheve'garūive'ga ja hamo. Gānda'yra'ga ko Tupana'gareheve'ga'jave'ga tuhē reki.

¹⁵ Tupana'ga e'i ojijive'ga pe nhaporemo: "Pejogwerekovo katu ti," ei ga. Kiroki ga ndojikogi Cristo'ga rehe - ga pohipotareme gwembireko'ga hugwi Cristo'gareheve'ga hugwi, na ga pohiri ga hugwi a'ero. Naname ko Cristo'gareheve'ga piro'yro ga hugwi a'ero.

¹⁶ A'e reki ji kunhangwera'ga pe: Mara'ngu po ti nde enhimbireko'ga mbojikoguka Cristo'ga rehe nehē? Igwete ji ei akwaimbae'ga pe: Mara'ngu po ti nde enhimbirekohēa mbojikoguka Cristo'ga rehe jitehe nehē no?

Nahā ti peko Tupana'ga remimo'ēa rupi

¹⁷ Po nahã pendekoagwera Tupana'ga pe mo'êrame ojive ikwehe nahã jitehe ti peko a'ero kiro. A'ereki nahã nhandepojykaharete'ga pe mongo pe mbokarakatuavo. A'ea ji ei pe me. A'ea jitehe ji ei Cristo'gareheve'ga pe nhaporemō jihorame Tupana'ga mbohete'hava pype ga mbo'embo'eraime jipi.

¹⁸ Judeus'ga okytiuuka gwa'ya'ra'ga nakwanhapi'ria ga pita'ngirame. Po judeusramo pe ndekoi Tupana'ga pemo'êrame ojive tapeavykyi ti ika'êagwera a'ero tiukwahavyme ti javo. Po judeus'garūiva'ero pe ndekoi Tupana'ga pemo'êrame tapekytiukari ti ga pe penhakwanhapira.

¹⁹ Na ga ndekoi jate ojikytiukare'ymame. Na jitehe na ga ndekoi jate ojikytiukarame. A'ereki nanongara rehe rūi Tupana'ga oko. Ga onhi'po'rurame a'ea rehe Tupana'ga rekoī.

²⁰ A'e ji pe me a'ero: Po nahã pe ndekoi Tupana'ga pemo'êrame nahã jitehe ti peko.

²¹ Tupana'ga pemo'êrame ojive po pe poravykytehei ojipe'ga pe pejiapiro'yangave'yma penhimboparavykyve'ga hugwi. Tapevy'aruhui ti a'ea rehe. Nandejate ti peko a'ero pejiaporavykyavo ga pe. A'erorame tehe ga pe mbopiro'ypotaramē ojihugwi, pejirokwa ti a'ero pejigwovo ga hugwi.

²² Kiroki ga ndipiro'yi ojipe'ga hugwi nhandepojykaharete'ga omo'êrame – ga ipiro'y reki okote'varuhua hugwi. A'ereki nhandepojykaharete'ga ga mbopiro'y jugwi ga mongovo gwemimbotarimova'ea rehe. Kiroki ga ipiro'y ojipe'ga hugwi Cristo'ga omo'êrame – ga ndipiro'yi reki Cristo'ga hugwi. A'ereki ga mongo gwemimbotarimova'ea rehe.

²³ Tupana'ga omomanouka Cristo'ga pe ndepyga ikwehe tapo'jyka ti ga jijive javo. Peko ti garemimbotarimova'ea rehe a'ero. Tapekoi ti ojipe'ga nemimbotarimova'ea rehe a'ero okote'varuhuve'ga nemimbotarimova'ea rehe.

²⁴ Nhirū, a'ea'ja ji pe me: Po nahã pe ndekoi Tupana'ga pemo'êrame ikwehe, nahã ti peko jitehe pejikoty'a Tupana'ga pavēi.

Hembirekoe'ÿve'ga

²⁵ Ikwatijaramē ji ve pe ei ikwehe: “Marã re po hembirekoe'ÿve'ga ndekoi a'ero hamo kunhangwera'ga?” pe'e pe ikwehe. Kiro ji imombe'ui pe me a'ero. Nhandepojykaharete'ga nde'i reki ji ve a'ea rehe. Jihī a'e a'ero imombe'gwovo pe me. A'ereki nhandepojykaharete'ga omomyry ji ve. Nurã po ahe ojiko ji rehe.

²⁶ A'ero ji ei kiro pe me: Mbatera rahya'gwama gwaramo pury akwaimbae'ga ndekoi jitehe okoagwera rehe.

²⁷ Enhimbirekojiperame ti terei a'ero tapohi ti hēa hugwi javo. Enhimbirekoe'ymame ti terei tanhirembireko ti kiro javo.

²⁸ Emo enhimbirekorame nde nderekote'varuhui. Hembirekoe'ÿvehēa na jitehe gwembirekorame po ti hēa ndokote'varuhui a'ero. Emo penembirekorame koji'i po ti pe ikwahavi hahya nehē pejikovo avo vyva koty nehē. Ndatopari ji hahya pe me novia. Nurã ji ei pe me: Pury pe napenembirekoi ga potaruhue'yma.

²⁹ Nhirū, nokombegwei po ti Cristo'ga ura'java mbapava koty nehē, a'e ji pe me. Nurã ji ei akwaimbae'ga pe hembirekove'ga pe a'ero toko po ga hembirekoe'ÿve'ga'java'ero hamo. A'ereki hembirekoe'ÿve'ga ndokoi agwamova'ea rehe. A'ereki a'ea kotihī momina. Ga ja po hembirekove'ga ndekoi a'ero hamo, a'e ji pe me.

³⁰ Kiroki ga ojehe'o hete kiro – toko po ga ijaje'ÿve'ga javijitehe hamo. Kiroki ga opyhyphy mbatera kiro – toko po ga ga ja hamo – kiroki ga okoe'yma mbatera rehe nhandeapoa rūi reki javo jupe.

³¹ Kiroki ga opo'ru vyvakytyva'ea – toko po ga ga ja hamo – kiroki ga ndokoi vyvakytyva'ea rehe jate. A'ereki vyva agwamova'ea momina'gwama nhande hugwi.

³² Apota ji pepiro'ya nhagatarahiva'ea hugwi. Akwaimbae'ga hembirekoe'ÿve'ga oko hete Tupana'ga rehe tonhimohē Tupana'ga ji rehe javo.

³³ Hembirekove'ga ki a'e te oko hete vyvakytyva'ea rehe no tonhimohē nhirembirekohēa ji rehe javo.

³⁴ Mokoi ga'agatara a'ero. Oko pota ga Tupana'ga rehe novia. Emo ga oko pota gwembireko'ga ndehe no. Nanongara ko ndapyryhetei a'ero.

Kunhangwera'ga na jitehe hembirekoe'ÿve'ga aherembirekokwera'ga no. Oko hete ga Tupana'ga rehe tako pa ti garemimbotarimova'ea rehe javo. Hembirekove'ga ki a'e te oko hete vyvakytyva'ea rehe no tonhimohē nhirembireko'ga ji rehe javo.

³⁵ A'e ji a'ea pe me topoko ti ji javo. Ji nda'epotari pe me: “Na rūi peko. Na rūi peko.” Nda'ei ji a'ea. Toko katu ti ga javo ji ei pe me. Peko hete ti Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe pejaporogitakaturo nehē, a'e ji pe me.

³⁶ Po ojipe'ga ei gwembirekoruamahēa pe: “Xajogwerekoye ti.” Emo po aerē ga ei ovyvteri pe: “Ndapyryvi reki a'ea hēa pe,” e po ga. “Apotarahi ji hēa no. Areko pota ji

hehã a'ero hamo," e po ga. Tahembireko tuhẽ ti ga heã pavêi a'ero gwemimbotarimo. Ndokote'varuhui reki ga gwembirekorame heã pavêi.

³⁷ Ojipe'ga po e'i ovytyteri pe: "Ndarekoi tuhẽ ti ji nhinhimbirekoruamahã pavêi;" e po ga. Ojipe'ga rui e'i ga pe. Ga tuhẽ e'i ojive gwemimbotarimo. Ndotarahivuhui po ga heã no. Pyry po ga nahembirekoi heã pavêi a'ero hamo.

³⁸ Nahã a'ero. Kiroki ga hembireko kunhangwerahã pavêi - pyry tuhẽ ga heã rerekoi a'ero. Kiroki ga nahembirekoi kunhangwerahã pavêi - koji'i pyry reki garekoa a'ero.

³⁹ Hembirekovehã po nahembirekoa'javi ojipe'ga pavêi hamo hãembireko'ga manoe'ymame hamo. Ahe manorame heã piro'yro ahe hugwi. A'ero po pyry heã rembirekoro ojipe'ga pavêi gwemimbotarimo. Jesus Cristo'gareheve'ga jate po heã gwereko hamo.

⁴⁰ Emo koji'i heã roryvamo gwembirekoa'jave'ymame. Jihî reki a'e a'ea pe me. Tupana'ga ra'uva po ji mbo'e a'ea rehe no.

8

Ikwava'egipyra ha'angava pe

¹ Tamombe'u kiro pe me mbiara ikwava'egipyra ha'angava pe gwemimbohete'hara pe. "Mara'ngu po opyryvamo Tupana'ga pe nhande i'urame a'ea?" pe'e pe ji ve ikwatija ikwehe. Pepyteripeve'ga e'i reki: "Nhande nhaporemô tikwaha mbatera," ei ga. A'iti nhande tikwaha, a'e ji. Emo nhande ikwahavame mbatera xanhimbohete pota reki. Hovai jate nhanenhoarôheterame nhande nhombojikogi Cristo'ga rehe.

² Kiroki ga e'i tehe ojive akwaha ji mbatera javo - ga ndokwahakatui ve a'ero.

³ Hovai jate kiroki ga oarô hete Tupana'ga - Tupana'ga okwaha hete ga ojihe ga ndekoheterame.

⁴ Tamombe'u kiro a'ero mbiara ikwava'egipyra ha'angava pe. Tikwaha nhande ganemimbohete'hara. A'ea ko ha'angavatehea reki a. Tupana'ga jate oko Tupanamo. Jara ndogwerekoi. Tikwaha nhande a'ea.

⁵ Ojipe'ga e'i: "Gwereko tupana yvagi pe yvya koty onhimongyavo yvaga jara pavêi;" ei ga. Ga pe po gwereko a'ea.

⁶ Nhande ve ki a'e te gwereko ojipejive'ga jate Tupana'ga nhanderuvete'ga. Gaha oapopavuka mbatera hako. Ga rehe nhande reki xako ti garemimbotarimova'ea rehe javo. Ojipeji jate ko nhandepojykharete'ga Jesus Cristo'ga. Gaha oapo pa mbatera hako. Tupana'ga oapopavuka ga pe. Gaha nhandereaporogita mbopyahu nhande rerekovo no.

⁷ Jararamo nhande tikwaha a'ea. Jara'ga ki a'e te ndokwahavi a'ea. A'ereki ga ojipokwaha ha'angava mbohetea rehe Tupana'garüiva'ea mbohetea rehe ojikoga renonde Jesus'ga rehe. Agwamo ki a'e te Jesus'gareheva'ero ga ei ha'angavatehea jupe novia. Emo ojipokwahava gwaramo ga ei jitehe kiro mbiara pe ikwava'egipyra pe: "A'ea ko Tupana'garüiva'ea apoa." A'ero i'urame po ga ei ovytyteri pe: "Mara'ngu po Tupana'ga nharôe'yma ahe i'urame? Anhimbote'varuhu po ji a'ea uro gwaramo," e po ga ovytyteri pe. A'ereki ga ndokwahakatui ve.

⁸ Tupana'ga nde'i nhande ve nhande i'urame. Ga nde'i jitehe nhande i'ue'ymame. A'ereki nianemombyryvi i'urame. I'ue'ymame nianembote'varuhui no. A'ea ga ndokwahakatui ve.

⁹ A'e reki ji pe me a'ero: Tapemongote'varuhui ti ga. Pehe pe'e: "Nanhimbote'varuhui ji i'upavame mbatera," pe'e pe. Emo ojipe'ga ndokwahavi ve a'ea. A'ero po ga ei: "Cristo'gareheva'ero nhande nhimbote'varuhui nhande jupavame mbatera," e po ga. Tapemongote'varuhui ti ga a'ero i'gwouvouka ga pe.

¹⁰ Po nde i'ui Tupana'garüiva'ea ronga pype, a'ero po ga nde repiagi. A'ero po ga ei: "Ga okwaha hete mbatera. Igwete ga i'ui reki Tupana'garüiva'ea rupiara," e po ga nde mombe'gwovo. "Ga javijitehe ti ta'u no," e po ga. A'ero po ga i'ui a. Emo ga pe po ndapryyvi ga i'urame. A'ereki ovytyteri pe ga etehi: "Jesus'gareheva'ero ji nhimbote'varuhui ji i'urame Tupana'garüiva'ea rupiara," e'i tehe ga.

¹¹ Ga ndokwahakatui ve. Nde ki a'e te erekwaha nhanerembi'ua nianhimbote'varuhui reki javo. Nerembikwahava reki gamongote'varuhua gwama nde i'urame gandovaki.

¹² Ga ko neirü'ga. Ga repyga Cristo'ga omano no tamombo ti garekote'varuhua javo. Nde ereko te'varuhu enhirü'ga pe i'gwouvouka ga pe pyryve'ymame ga pe. Nahã nde ereko te'varuhu Cristo'ga pe no.

¹³ Nurã ji ei: Po ti nhirembi'ua nhiirü'ga mongote'varuhui nehẽ, a'ero po ti ji nda'ua gwami mbiara tamongote'varuhuyme ti ga javo gwaramo.

9

Paulova'ea onhimombe'u Jesus'ga moirüharano

¹ Jipiro'y ko ji ojipe'ga hugwi. Ji ko Jesus Cristo'ga moirūharamo ako. A'ereki ji ahepia ga ikwehe nhandepojykaharete'ga. Ji ve ga pe mbojikoguka ojihe ikwehe.

² Ojipe'ga po e'i ji ve Jesus'ga moirūhara'ga rui. Pe ki a'e te pe'e ji ve Jesus'ga moirūhara'ga tuhē. Jukwaha reki a'ea. A'ereki pehe ko nhiremimbojikohara. A'ereki ji ve nhandepojykaharete'ga onhimoirūuka nahā pe mbojikoguka ojihe.

³ Ojipe'ga e'i tehe ji ve: "Po Jesus'ga moirūharamo nde rekoi hamo, a'ero po na rui nde rekoi hamo," e'i tehe ga ji ve. Nahā ji ei a'ero nhinhimombe'gwovo ga pe:

⁴ Jesus'ga moirūharamo ore Jesus'ga mombe'umbe'ui ojipe'ga pe. A'ero po pyry tuhē orerenduhara'ga imbuhuri mbatera ore ve ikwepykavamo hamo novia.

⁵ Jesus'ga moirūharamo jara'ga nembirekoro Jesus'gareheve'ga pavēi. Jesus'ga reki'yra'ga ko na, Pedro'ga no. Ga gwembireko'ga nderohorame ojupi ojipe'ga imondoi mbatera ga pe no. Po ore rembirekoro Jesus'gareheve'ga pavēi hamo, a'ero po pyry ore ga nderohoi ore rupi hamo novia.

⁶ Jesus'ga moirūharamo jara'ga Jesus'ga mombe'urame ganenduhara'ga omondo mbatera ga pe toporavykyyme ti ga ojipea rehe mbatera pyhyga javo. Ore po na jitehe no hamo jihi Barnabé'ga pavēi. Pyry po ore ndopororavykyi ojipea rehe mbatera pyhyga orojive hamo novia. A'ereki ore na jitehe Jesus'ga mombe'umbe'u ojipe'ga pe jipi novia.

⁷ Soldados'ga tavukarame ganduvihava'ga omondo mbatera ga pe. Ga ndoporavykyi ojipea rehe no tipyhy ti mbatera nhandejive javo. Ganduvihava'ga omondo ga pe. Oro ity'hara'ga no. Ga o'u yva'ia gwemitymagwera oporavykyagwera rehe. Na jitehe oporavykyagwera rehe ovelhas repiakatuhara'ga o'u ika'mbya ovelhas hugwi.

⁸ Nanongara pe nhande epavi vyakotyva'ero. Nhande jate rui reki xa'e. A'ereki Tupana'ga okwatijaruka nanongara Moisés'va'ea pe hako.

⁹ A'ea ikwatijarame Moisés'va'ea ei a'ero:

"Tapembojurutyvukari yuranuhūa a'ea ipyrūpyruḡame ipi'rogame japea ha'yinha hugwi. Na i'ui oporavykyro ḡwaramo," ei ahe ikwatijarame ḡwemimbo'eagwera hako.

Gara pe ikwatijara i'ei? Yuranuhūa rehe jate Tupana'ga aḡataramo ikwatijarukarame naerū?

¹⁰ Ore repyga jate rui Tupana'ga ei naerū? Ore repyga tuhē reki Tupana'ga ei ikwatijaruka hako togwereco ti ga mbatera javo hako. Nurā ore Jesus'ga mombe'urame po orerenduhara'ga tombuhu mbatera ore ve hamo. Ore ko ity'hara'ga'java'ea. Hyvykoirame ityama renonde po ity'hara'ga ei hamo: "Aerē po ti ji i'ui kohoa pora nehē," e po ga hamo. Gahā no - kiroki ga onupanupā ipi'roga japea ha'yinha hugwi. Ipi'rogame po ga ei aerē ti ta'u nehē javo hamo.

¹¹ Ore na jitehe no a'ero. Ore Jesus'ga mombe'umbe'urame pe me po tiruahū pe me pe imbuhurame mbatera ore ve naerū? Pyry tuhē reki pe imbuhuri ore ve novia.

¹² Po pyry ojipe'ga ei pe me mbatera rehe, ore kaitu po pyry ore ei pe me hamo novia.

A'erorame tehe ore ndoro'ei reki pe me pembuhu ti mbatera ore ve javo. Po ore ei pe me mbatera rehe, a'ero po ojipe'ga ete'varuhui ore ve ore Cristo'ga mombe'urame. "Mbatera rehe jate ga Cristo'ga mombe'ui ore ve," e po ga. "Nurā ore norohendupotara'javi gamombe'ua," e po ga ore mombe'ute'varuhuavo. Nurā ore ndoro'ei pe me mbatera rehe jipi. Oronhimomirana ore hahyparavuhua pe orokovo jipi timombigyme ti pyryva'ea mombe'ua javo ḡwaramo.

¹³ Oro ga - kiroki ga oporavyky judeus'ga jatykahavuhua pype - ga o'u pevova'ea ojipe'ga nembikwava'eḡa jipi. Ga inoḡame mbiara ikwava'ehava rehe tikwava'ē Tupana'ga pe javo ga opojyka mo ojive. Pkwaha pe a'ea.

¹⁴ A'ea'java'ea pe nhandepojykaharete'ga e'i ore ve no: "Kiroki ga omombe'u katu pyryva'ea jipi - ḡanenduhara'ga po omondo mbatera ga pe a'ea rehe hamo," ei ga.

¹⁵ Pyry po pe imbuhuri mbatera ji ve Jesus'ga mombe'ua rehe hamo novia. Emo ji ndapojykai mbatera pe hugwi. Ji ikwatijarukarame kiro pe me ji nda'ei: "Tapo'yka ti mbatera pe hugwi." Ji ndapojykai tuhē reki pe hugwi. Nhimanoa ko koji'i pyry ji ve a'ea hohe. Anhimbohete ji nhirembipojykae'yama rehe. Te'iyme ti ga ji ve a'ero: "Paulo'ga onhimbohete tehe reki. A'ereki ga opojyka mbatera ga hugwi," te'iyme ti ga ji ve a'ero.

¹⁶ Emo pyryva'ea mombe'urame ji nanhimbohetei a'ea rehe jipi. A'ereki Tupana'ga ji mondouka a'ea rehe tuhē. "Emombe'u ti Jesus'ga mombe'upyryva," ei ga ji ve ikwehe. Po ji nahendukatui Tupana'ga nhi'iḡa Jesus'ga mombe'gwove'y, a'ero po ite'varuhu ji ve.

¹⁷⁻¹⁸ Po nhiremimbotarimo ji Jesus'ga mombe'umbe'ui jipi, a'ero po pyry ga imbuhuri mbatera ji ve hamo. Po nhiremimbotarimo rui Tupana'ga ji mondoukari ga pyri ga mombe'gwovouka ji ve, a'ero po pyry ji ve ji ndapojykai mbatera ojipe'ga hugwi ji Jesus'ga mombe'urame ga pe. A'ero po ji ga mombe'ui ga pe mbatera rehe rui.

Paulova'ea ombojiko pota ahe Jesus'ga rehe

¹⁹ Jipiro'y ji ojipe'ga hugwi nhaporemō novia. Emo gādeaporogita rupi nhaporemō ji nhimondoi reki tambojiko ti koji'ive'ga Jesus'ga rehe javo.

²⁰ Ji Jesus'ga mombe'urame judeus'ga pe gādeaporogita rupi ji hoi a'ero tambojiko ti ga Jesus'ga rehe javo. Jipiro'y ji Moisésva'ea remimbo'eagwera hugwi novia. Emo judeus'ga a'ea gwenduo katu. A'ero ji ga javijitehe hendukatui no tambojiko ti ga Jesus'ga rehe javo.

²¹ Na jitehe Jesus'ga mombe'urame judeus'garūive'ga pe gādeaporogita rupi ji hoi no tambojiko ti ga Jesus'ga rehe javo. Ga ndogwerekoi Moisésva'ea remimbo'eagwera. Nurā jirekorame gapyteri pe ji ndakoi hehe no. Ji nda'ei reki: Ji ndakoi Tupana'ga nhi'iga rehe. A'ea rūi ji a'e. A'ereki ji ako tuhē Cristo'ga nhi'iga rupi.

²² Jirekorame gapyteri pe - kiroki ga ndokwahakatui ojikogame Jesus'ga rehe - ikwahakatue'ŷve'ga'java'ero ji reki tambojiko hete ti ga Jesus'ga rehe javo. Jihojihorame ojipe'ga pyteri pe ga javijitehe ji reki a'ero nahā ti tambojiko jara'ga mo Jesus'ga rehe javo.

²³ Nahā ji rekorekoi gapyteri pe a'ero tokwaha pa ti ga Jesus'ga mombe'ua. Akwahavuka ji Jesus'ga ga pe Tupana'ga ti tomomyry ga pe javo. A'ereki imomyryvame ga pe ga omomyry ji ve no.

²⁴ Penembikwahava pe kiro ji ei pe me. Ga nhağanhaname ji ypy ti tavahē javo, he'yjuhuve'ga onha novia. Emo ojipejive'ga jate ga ypy ovahē. Ga pe ga imondoi pyryva'ea a'ero ikwepykavamo. Ga javijitehe ti pejirokwa pejikokatuheteavo Tupana'ga ti tomomyry ji ve a'ero nehē javo.

²⁵ Kiroki ga onha hete tapyhy ti pyryva'ea javo - ojikwe ga nhağanhahetei jipi onhimboitavo tanhagatu kwaha ti javo. Nhande ki a'e te xako katu katu hete jipi xako katu kwaha ti javo. Kiroki ga onha hete pyryva'ea rehe - pyrygwereuhuva'ea rehe reki ga ndekoi novia ka'ateha apopyra rehe oakagareheva'ea rehe. Emo a'ea kotihī opa ga hugwi. Nhande ki a'e te pyryheteva'ea rehe nhande reki avuiramava'ea rehe. A'ereki nhanderuva'gwama Tupana'ga pyri namomini.

²⁶ Onhaname ga hokatui tavahē tuhē ti javo. Na jitehe ji rekokatui tavahē tuhē ti Tupana'ga pyri javo.

Ojipe'ga okwaokwarame ojogwehe ga opoa mondokatui toho ti jipoa ga rehei katu javo. Na jitehe ji rekokatui taho ti Tupana'ga rehei katu javo.

²⁷ Amombe'umbe'u ji ojipe'ga pe jipi: "Peko katu ti Jesus'ga remimbotarimova'ea rehe. A'ero po ti Tupana'ga imomyryvi pe me nehē," a'e ji ga pe jipi. Jihi na jitehe ako katu a'ea rehe no Tupana'ga ti tomomyry ji ve javo. Ji nanimongoukari nhiremimbotarimova'ea rehe a'ero, te'yime ti ga ji ve: "Namomyryva'javi reki ji nde ve."

10

Tapembohetei Tupana'garūiva'ea

¹ Nhiirū, tapekwahava'ja ti nhaneramonhava'ea rekoagwera Moisésva'eareheva'ea rekoagwera. Ohorame Egitopeva'ea gwyrā hugwi ahe oho pa yvaḡatiḡa gwyrā hako - kiroki yvaḡatiḡa ahererohohava hako. Oho pa katu ahe yvya pikaga rupi ypihua pytera rupi o'yahava.

² Ohorame yvaḡatiḡa gwyrā ahe nhimboukwahapavi Moisésva'eareheva'ero ohorame yvya pikaga rupi ypihua pytera rupi.

³ Ahe nhaporemō o'u manā - a'ea Tupana'ga ombuhuruka ahe ve yvaga hugwi aherembi'uramo.

⁴ Ahe nhaporemō o'u yhya no - kiroki Tupana'ga ombuhuruka ahe ve toy'u pa ti ga javo. A'ereki Tupana'ga ombuhuruka yhya ahe ve itauhua hugwi. Cristo'ga pe ji ei reki ita mombe'gwovo. A'ereki Cristo'ga ombuhuruka yhya ahe ve ogwovo ahe rupi.

⁵ Nahā Tupana'ga imomyryhetei ahe ve novia. Emo ahe rekouhrame ite'varuhuva'ea rehe onhimongyavo ga nhimonha'ngahetei ahery'juhua rehe ahe apitiuka ahera'oa momboruka ongae'yi me hako.

⁶ Ahemombe'upyra nhande momoranduvi nhande moḡitavo. Ahe ja rūi ti xako a'ero. Tipotaruhyme ti ite'varuhuva'ea.

⁷ Ahery'juhua ombohete ha'angava Tupana'garūiva'ea no hako. Tupana'ga rembikwatarukara ahe mombe'u javo:

"O'uo'u ga oina toryya apovo.

A'ero ga pyi o'ama Tupana'garūiva'ea mboheteavo," e'i ikwatijara ahe mombe'gwovo hako. Ahe ja rūi ti xako a'ero. Timboheteyme ti ha'angava Tupana'garūiva'ea.

⁸ Ahery'juhua gwereko ojipeva'ea rembirekova'ea hako. Nurā ahe manoi ara rupi ve vinte e três milve'ga onhimongyavo. A'ereki Tupana'ga oapitiuka ahe hako. Ahe ja rūi ti xako a'ero. Tirekoyme ti ojipe'ga nembireko'ga.

⁹ Ahere'yjuhua ombokwerajahi nhandepojykaharete'ga onhiroyrôyromo jipi hako. Nurã ga mboja mondomondoi ahe ve ahe hu'uuka ahe apitiuka hako. Ahe ja rûi ti xako a'ero. Timbokwerajahivyme ti nhandepojykaharete'ga monhimonha'ngavo.

¹⁰ Ahere'yjuhua e'ie'i te'varuhu onhiroyrôyromo jipi hako. Nurã Tupana'ga ahe apitiukari ojipyrive'ga pe. Ahe ja rûi ti xako a'ero. Xa'ete'varuhuyume ti nhanenhiroyrôe'yma.

¹¹ Nahanahã ahe rekoï hako. A'ea koi ojipe'ga momorandu. Igwete Tupana'ga ikwatijarukari aherekoagwera mombe'gwovouka a'ea ti tapemogita javo nhande ve. Tapekote'varuhui ti a'ero. A'ereki momina gweri vyva vyvareheve'a reheve nhande hugwi.

¹² Tape'ei ti pejive: "Jijikohetero gwaramo Cristo'ga rehe po ti ji ndakote'varuhua'javi nehê," tape'ei ti. Mara'ngu po ti pe kotihî pejikote'varuhua'java nehê? Penhimboko'i ti. Pejapyaka katu ti tapekote'varuhua'javyme ti a'ero.

¹³ Pekwaha pe mbatera rahya jipi. Nanongara jitehe reki ojipe'ga okwaha no. Emo po ti Tupana'ga oho gwembi'ea rupi pe pokoga jipi. Ga nomondoahivuhukari hahy-heteuhuva'ea pe me. Hahyrame pe me po ti ga pe mbopopoakari hehe nehê. Ga po ti pe mbo'e nehê nahã ti peko javo nehê. A'ero po ti pe nhimomiranambavi hahya pe nehê.

¹⁴ Nhiirû, tapembohetei'i ti ha'angava Tupana'garûiva'ea.

¹⁵ Pekwaha hete pe mbatera, a'e ji pe me. Penhimombaragwaha hete ti a'itituhêva'ea rehe a'ero kiro ji nhi'igame pe me.

¹⁶ Amoamome nhande i'ui vinho pão raygwe'roga reheve xajapyaka kiro Cristo'ga manoagwera rehe javo. Nhande i'urame vinho copopypeva'ea nhande ei Tupana'ga pe: "Ndepyry hete nde Cristo'ga rekoa reka'vogauka ga momanomouka ore ve," xa'e nhande ga pe. Nhande i'urame vinho copopypeva'ea nhande jogwerekoi nhanenhimbojikoty'a Cristo'ga pavêi garekoa rerekovo. Nhande i'urame pão nhanerembihaygwe'roga nhande jogwerekoi nhanenhimbojikoty'a Cristo'ga pavêi Cristo'ga ra'oa rerekovo.

¹⁷ Nhandere'yjuhu nhande novã. Emo nhande xajogwerekoi pa nhandejikoty'a Cristo'ga pavêi ojipejiva'ero. A'ereki nhande nhaporemô ti'u akoja jitehe pão ojipejiva'ea.

¹⁸ Pehepia ti judeus'ga ndekoagwera no. Gweru ga mbiara jipi imondovouka Tupana'ga pe ikwava'êhava rehe. Aerê ga i'ui mo. I'urame Tupana'gapeva'ea ga jogwerekoi ojikoty'a Tupana'ga pavêi.

¹⁹ Oro Tupana'garûiva'eapeva'ea, marã ji jupe a'ero? Oko tehe reki Tupana'garûiva'ea, a'e ji, ganembikwava'e'ga pavêi - kiroki ikwava'embyra Tupana'garûiva'ea pe.

²⁰ Imondorame mbatera jupe ikwava'êhava rehe Tupana'ga pe rûi ga imondoi. Omondo ga Diabo'gapyriva'ea pe reki anha'ga pe, a'e ji. Ndapotari ji pejikoty'ara Diabo'gapyriva'ea pavêi.

²¹ Pe'u pe copopypeva'ea nhandepojykaharete'gapeva'ea. Tape'ui po pe copopypeva'ea Diabo'gapyriva'eapeva'ea no hamo. Pe'u pe mbatera ikwava'embyra nhandepojykaharete'ga pe. Tape'ui po pe mbatera ikwava'embyra Diabo'gapyriva'ea pe no hamo.

²² I'urame a'eapeva'ea po ti nhande nhandepojykaharete'ga monhimboahivuhui nhandejive nehê. A'ero po ti ga imbohahyukari nhande ve nehê. A'ereki ga ipopoakaruhu hete nhande hohe pa.

Ji rupi jitehe ti peho, ei ahe

²³ Pe'ji po pe: "Cristo'gareheve'ero gwaramo nhande ndikwakuva'javi. A'ero ji rekoï nhiremimbotarimova'ea rehe," pe'ji po pe. Na tuhê nhande ndikwakuva'javi novã. Emo amoamome ndaparyvi reki ojipe'ga pe nhande rekorame nhaneremimbotarimova'ea rehe. Amoamome nhanderekorame nhaneremimbotarimova'ea rehe nhande ndipokopokogi reki ojipe'ga Cristo'gareheve'ga.

²⁴ Nhandejive jate rûi po nhande imombyryvi hamo. Timombyry po nhande ojipe'ga pe hamo no.

²⁵ Nahã ti peko a'ero. Pe'u pa ti mbiara ipyhygame ima'êhai pe. Tape'ei ti ga pe: "Pemombe'u ti ji ve. Omondo jipe ga agwa Tupana'garûiva'ea pe ikwava'êhava rehe ino'ga? Marã a'ero?" Tape'ei ti a'ea ga pe. Pe'u pa ti jave'yma. Tapemongotehei ti pejipy'a mbatera rehe i'gwovo a'ero.

²⁶ A'ereki Tupana'ga mombe'uhava e'i: "Vyva ko nhandepojykaharete'ga apoa vyvakotyva'eareheve'ea nhaporemô no," e'i ikwatijara imombe'gwovo.

Pyry tuhê nhande i'ui garembiapoa a'ero.

²⁷ Po Cristo'gareheve'garûive'ga ei pe me: "Pejijo i'gwovo ji pyri," e po ga. Pehopotarame ti peho ga pyri a'ero i'gwovo. Pe'u pa ti garembihuhura. Tape'ei ti ga pe: "Marã? Eremondo jipe nde agwa Tupana'garûiva'ea pe ikwava'e'ga ino'ga?" Tape'ei a'ea ga pe. Pe'u pa ti imongotehe'yma pejipy'a hehe i'gwovo pa ga pyri.

²⁸ Hovai jate po ojipe'ga ei pe me: "Okwava'ē ga agwa Tupana'garūiva'ea pe." Po ga erame a'ea pe me tape'ui ti a'ero penhagataruhuramo ga rehe - kiroki ga omombe'u pe me. A'ereki oyvyteri pe ga e'i jupe: "Po Cristo'gareheve'ga ndo'ui nanongara hamo," ei ga.

²⁹ Pe me ko pyry pe i'ui novia. Emo ga pe ndapyryvi i'ua. Nurā tape'ui a'ero.

Pe'e po pe ji ve a'ero: "Marā naerū? Jipiro'y ji jijikwakuva hugwi i'gwovo pa mbatera. Maraname ji nda'ui naerū ga eteherame jupe ahe ndo'ui javo?" pe'e po pe ji ve.

³⁰ "Turame jipi ji ei Tupana'ga pe: 'Ndepyry hete nde imbuhuruka mbatera ji ve,' a'e ji ga pe," pe'e po pe ji ve. "Maranuhūrame ga ete'varuhui ji ve nhirembi'ua rehe ji ekaturame Tupana'ga pe i'gwovo naerū?" pe'e po pe ji ve.

³¹ Nahā a'ero, a'e ji. Peko katu ti mbatera urame mbatera aporame no pejikovo katu pa. A'ero po ti ojipe'ga pe ndepiagame Tupana'ga mbohetei nehē. "Ndepyry hete nde ga mongokatua'vo," e po ti ga Tupana'ga pe a'ero pe mombe'gwovo nehē.

³² Peko katu ti a'ero. Tapemongote'varuhui ti judeus'ga. Tapemongote'varuhui ti judeus'garūiva'ga no. Tupana'gareheve'ga ti tapemongote'varuhui Jesus'gareheve'ga.

³³ Ji rupi jitehe ti peko katu a'ero. Ji tamonhimohehema pa ojipe'ga jijihe jipi. Namombyrypotari ji jijive jate. Ga pe nhaporemō ji imombyrypotari jipi tojiko ti ga Jesus'ga rehe javo.

11

¹ Cristo'ga rupi jitehe ji hoi. Na jitehe ti peho ji rupi.

Kunhangwera'ga ndekoa ga jatykarame

² Pyry hete pe napemoka'nhymi jipi jirekoagwera pejipyri. Peho pe nhiremimbo'ea rupi no. A'ereki Cristo'gareheve'ga nemimombe'ua rehe ji pe mbo'ei.

³ Takwahavuka ti a'ero pe me. Cristo'ga ko huvihava'ga akwaimbae'ga pe. Akwaimbae'ga ko huvihava'ga gwembireko'ga pe. Tupana'ga ko huvihava'ga Cristo'ga pe.

⁴ Ndepyryvi a'ero akwaimbae'ga nhakagahovi onhi'igame Tupana'ga pe gandovaki Tupana'ga mombe'urame ojipe'ga pe no. Onhakagahovame po ga imbote'varuhui Cristo'ga pe ga ko jiruvihava'ga rūi javo.

⁵ Emo kunhangwera'ga nhakagahove'ymame ndapyryvi ga nhi'igame Tupana'ga pe gandovaki ga Tupana'ga mombe'urame ojipe'ga pe no. Onhakagahove'ymame po ga ei: "Nhirembireko'ga ko huvihava rūi ji ve," e po ga. Nanongara'ga ko ga ja - kiroki ga, ojipe'ga opí ga'ava ga hugwi tipoyjaryme ti ga javo.

⁶ Onhakagahove'ymame po ga tokyti pa o'ava a'ero hamo. Po ga ndopotari opoyjajare'ymamo oapina rehe, a'ero po ga tonhakagaho hamo. Tonhakagaho po ga onhi'igame Tupana'ga pe gandovaki ga mombe'urame no hamo.

⁷ Akwaimbae'ga po nonhakagahovi hamo. A'ereki Tupana'ga oapo akwaimbae'ga oji'java'ero. Gandeaporogita Tupana'ga reaporogita ja. Kunhangwera'ga ki a'e te gandeaporogita akwaimbae'ga ndeaporogita ja.

⁸ Tupana'ga ndoapoi reki akwaimba'eva'ea kunhangwerava'ea ra'oa pyvō. Ga oapo kunhangwerava'ea akwaimba'eva'ea nharukaga pyvō hako.

⁹ Na jitehe Tupana'ga ndoapoi akwaimba'eva'ea kunhangwerava'ea pe. Ga oapo kunhangwerava'ea akwaimba'eva'ea pe topoko ti hēa ga javo hako.

¹⁰ A'ero po kunhangwera'ga tuhē e'i onhakagahova pe hamo yvagipeve'ga nembiepiaga gwaramo.

¹¹ Ojikoty'aro gwaramo nhandepojykaharete'ga pavēi ga jikogi ojogwehe jipi kunhangwera'ga akwaimbae'ga pavēi.

¹² A'ereki mya Tupana'ga oapo kunhangwerava'ea akwaimba'eva'ea nharukaga pyvō. Nahā kunhangwerava'ea ohē akwaimba'eva'ea hugwi. Emo kiro akwaimbae'ga o'a kunhangwera'ga hugwi. Tupana'ga reki oapopavuka okovo.

¹³ Pehe ti penhimombaragwaha hehe. Pyry pe me kunhangwera'ga nhi'igame Tupana'ga pe gandovaki ga nhakagahove'ymame naerū? Ahā, a'e ji.

¹⁴ Pekwaha pe pejiyvyteri pe akwaimbae'ga avukuhua gambopoyjajare'yma.

¹⁵ Kunhangwera'ga avukuhua ki a'e te gambokatua rupiara. A'ereki Tupana'ga omondo a'ea ga pe toakagaho'i ti ga a'ea pyvō javo.

¹⁶ Momina nhinhi'iga a'ea rehe a'ero. Po ojipe'ga ji rayvapotari ga'akagahova rehe, a'ero po ji ei ga pe: Na tuhē ore reko. Nahā jara'ga ndekoi no Cristo'gareheve'ga ojatykarame Tupana'ga mboheteavo.

Ahe o'u ikwahava'java Cristo'ga manoagwera

¹⁷ Kiro pe mbo'erame po ti ji nopombohetei nehē. Anhi'igahy po ti ji pe me nehē. A'ereki pe jatykarame Tupana'ga mboheteavo a'ea ko pendekokatua'gwama rūi reki. Peko te'varuhu reki pe.

¹⁸ Tanhi'i na'ë pe me pejogwayvara rehe a'ero. A'ereki ojipe'ga omombe'u a'ea ji ve. "Corintopeve'ga ojatykarama'ga jogwayvayvari jipi. Ga ndojihe'akatu, ei ga pe mombe'gwovo ji ve. Arovia gwere ji gani'i'ga.

¹⁹ Tupana'ga po e'i a'ero: "Na ga jogwayvari tomboukwaha ti okokatuve'ga a'ero."

²⁰ Pejatykarama pe ei: "Ti'u ti nhandejapyakavo nhandepojykharete'ga rehe," pe'e tehe pe jipi. Emo reki pe ndapekoi ga rehe pejikote'varuhuro gwaramo i'urame.

²¹ Pejihe reki pe peko. A'ereki i'urame jararamo pe pe'u jipe ima'ëa renonde. Jara'ga ndogwerekoi reki. Nurã ko ty'ara jara'ga jukai. Jara'ga ki a'e te heagwryr vinho i'uhetero gwaramo.

²² Ndaperekoi tuhë po pe onga naerũ tape'u ipype? Ndapekoa'javi po pe Tupana'gareheve'ga ndehe naerũ imbatere'ÿve'ga mbopoyjayjare'yma naerũ? Marã po ti ji a'ero pe me nehë naerũ? Opombohete po ti ji a'ea rehe naerũ? Nopombohetei tuhë po ti pe a'ero nehë.

²³ Amombe'u ko ji pe me nhandepojykharete'ga remimbo'eagwera ikwehe - a'ea ga omombe'uuka ji ve. Nahã a'ero. Omanoa renonde Jesus'ga rekoi gwemimbo'ehara'ga pavëi ypytunimo ikwehe. Judasva'ea omondouka gweri ga guardas'ga po pe tojuka ti ga ga javo. A'ea renonde Jesus'ga ipyhygi pão.

²⁴ Igwete ga ei Tupana'ga pe: "Ndepyry hete nde imbuhua ore ve," ei Jesus'ga javo ga pe. Igwete ga haygwe'rogwe'rogi imondovo gwemimbo'ehara'ga pe. "A'ea ko jira'oa, a'e ji jupe," ei ga ga pe. "Pe'u kiro. A'ereki jira'oa ji anhikwava'ë kiro pe ndepykaramo nhimanorame," ei ga. "Aerë ti pe'ua'jaa'ja pão a'ero tanhimoka'nhymyme ti," ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe ikwehe.

²⁵ Na jitehe ga i'urë mbatera Jesus'ga ipyhygi copo vinho ryrua. Igwete ga imondoi ga pe javo. "Pe'u kiro copopypeva'ea," ei ga. Igwete ga imombe'ui gwekoa ga pe. "Aheka'voguka po ti ji jirekoa ga pe jijijukauka nehë," ei ga. "Nahã po ti ji manoi yvyakotyve'ga ndepyga. A'ereki Tupana'ga e'i ipyahuva'ea imombe'gwovo. Garekoa reka'vogame po ti ji imombori gandekote'varuhua ga hugwi," ei Tupana'ga," ei ga. "Nurã jirekoa reka'vogame gwaramo a'iti hete tuhë po ti Tupana'ga imombori he'yjuhuvu'ga ndekote'varuhua ga hugwi nehë gwembi'ea rupi," ei Jesus'ga ga pe. "Pe'u ti a'ero vinho copopypeva'ea. Pe i'ua'jaa'javame ji kwahava'ja a'ero nehë," ei Jesus'ga gwemimbo'ehara'ga pe.

²⁶ A'ea ko Jesus'ga nhi'igagwera ikwehe. Igwete ji ei pe me: Garura'java renonde nahã po ti pe i'ua'jaa'javi pão copopypeva'ea reheve. I'ua nanani po ti pe ikwahavukari ojipe'ga pe gamanoagwera nehë.

²⁷ Peko katu ti a'ero i'urame pão copopypeva'ea reheve Cristo'ga manoagwera herekokatuavo. Kiroki ga oko te'varuhu i'gwovo - ga ombotegwete Cristo'ga ra'oa garekoa reheve, ga ombotegwete gamanoagwera a'ero.

²⁸ Nurã ti pekwha na'ë pejeaporogita i'ua renonde. Pendeaporogita pyryvame ti pe'u pão copopypeva'ea reheve herekokatuavo a'ero nehë.

²⁹⁻³⁰ Pepyteripeve'ga ki a'e te nonhimombaragwahavi nhandepojykharete'ga manoagwera rehe ga i'urame pão copopypeva'ea reheve. Nanongara'ga pe Tupana'ga ombahyuka a'ero. Nurã pepyteripeve'ga tetirũaramo opopoakare'yma onhimongyavo. Jara'ga omano no.

³¹ Po ti nhande ikwahavi nhandereaporogitapyryva na'ë i'ua renonde, a'ero po ti ga nombolahyukari nhande ve nehë.

³² Imbohahyukarama nhande ve ga nhande mbo'ei nhanderekote'varuhua rehe tomombi ti ga a'ea javo. Ga nhande mbo'ei te'yime ti ga nhanderekote'varuhua pe o'erame oarõe'ÿve'ga pe nehë ga mondovo hahyva'ea ruvihava pype nehë.

³³ Nhiirũ, pejatykarama i'gwovo Cristo'ga manoagwera kwahava'java tape'una'ëi ti a'ero. Pe'ji ti pejohupe: "Na ti ga ndupavi na'ë," pe'ji ti.

³⁴ Tape'una'ëi ti mbatera Tupana'ga ti tombolahyukaryme pe me. Po ti ty'ara jara'ga jukahetei, a'ero po ti ga gwonga pe na'ë i'ui mo hamo.

Jihorame pe pyri po ti ji pe mbo'ei jara rehe pe nderekovo nehë.

12

Tupana'ga ra'uva ahe mbokarakatu

¹ Nhiirũ, tamombe'u ti kiro pe me Tupana'ga ra'uva remimbuhura Cristo'gareheve'ga pe. A'ereki a'ea rehe pe ikwatijari ji ve ikwehe. A'ea ji tamombe'u katu kiro pe me tapekwaha hete ti javo.

² Pekwaha pe pejiogwera. Pe ndapejikogi Cristo'ga rehe ikwehe. Nurã ga pe mbopogwepogwehui gwemimbotarimova'ea rupi imboheteuka pe me ha'angava Tupana'garũiva'ea okojirũiva'ea.

³ A'ero ji takwahavuka kiro pe me Tupana'ga ra'uva remimbo'ea. Tupana'ga ra'uva ombo'erame ga nombotegwetei Jesus'ga a'ero. Tupana'ga ra'uva ombo'erame jate reki ga ei: "Jesus'ga ko orepojkaharetero oko," ei ga.

⁴ Tupana'ga ra'uva ombuhu paravuhu nhandekarakatua. Gara'uva jitehe reki ombuhu pa nhande ve nhande nanenani.

⁵ Nhandeporavykya ojoatyatyvi ojohugwi novia. Emo Jesus'ga pe jitehe nhande xaporavyky nhandekovo.

⁶ Nhandekarakatua ojoatyatyvi ojohugwi novia. Emo Tupana'ga jitehe nhande mbokarakatu pa nhande rerekovo.

⁷ Tupana'ga gwepiuka gwa'uva remimbuhura nhande nanenani topoko pa ti ga ojipe'ga javo.

⁸ Nahā Tupana'ga ra'uva nhande mbokarakatu pa. Ojipe'ga pe gara'uva omombe'uuka Tupana'ga rembikwahava. Tupana'ga ra'uva jitehe ombo'euka ojipe'ga pe a'itituhēva'ea kwahava rehe.

⁹ Gara'uva jitehe ombojiko hete ojipe'ga Tupana'ga rehe. A'ea jitehe omombiguka ojipe'ga pe gatetirūa ga hugwi.

¹⁰ A'ea jitehe oapouka ahemonhimomby'ava'ea ojipe'ga pe. Ojipe'ga pe a'ea omombe'uuka Tupana'ga nhi'iga. Tupana'ga ra'uva omombaragwahavuka ojipe'ga pe gwemimbokarakatua. A'ero ga ikwahavi javo Tupana'ga ra'uva ga mbokarakaturame. Ga ikwahavi javo Tupana'ga ra'ubarūiva'ea ga mbokarakaturame. Tupana'ga ra'uva ombokarakatu ojipe'ga monhi'iparavuhuavo. A'ero ko ganhi'iga vvyakotyve'ga nembikwahave'yva'ea. Ojipe'ga pe Tupana'ga ra'uva okwahavuka akoja'ga nhi'iga imombe'ukatuaouvouka nhanerembikwahave'yva'ea tokwaha pa ti ga javo.

¹¹ Tupana'ga ra'uva jitehe ombokarakatu pa ga a'ero. A'ea jate ombokarakatu paravuhu ga naganani gwemimbotarimo okovo.

He'yi nhandera'oareheva'ea

¹² Ta'e ti kiro nhandera'oa'java'ea mombe'gwovo. Ojipeji ahera'oa reko novia. Emo ahera'oa gwereko he'yiva'ea ojihe: ahefia, ahepoti'a, ahepy'a no. Ahera'oareheva'ea nhaporemō ojihe'a reki ojogwehe onhimongovo ojipejiva'ero ahera'oro. Na jitehe nhande re'yiro Cristo'gareheva'ero nhanenhimongyavo novia. Emo nhande nhaporemō xako ojipejiva'ea'java'ero Cristo'ga pavēi.

¹³ A'ereki Tupana'ga ra'uva nhande mongo pa ojipejiva'ea'java'ero. Nhande xako paravuhu novia. Jara'ga ko judeusramo, jara'ga judeus'garūiva'ero. Jara'ga oporavyky tehe ojipe'ga pe opiro'ye'yma ga hugwi. Jara'ga oporavyky opiro'yro ojipe'ga hugwi. Nhande pyri nhaporemō ko Tupana'ga ombuhu gwa'uva jitehe.

¹⁴ Pehepia ahera'oa a'ero. Ojipejiva'ea jate rūi ahera'oareheva'ea. He'yiva'ea reki ahera'oa gwereko ojihe.

¹⁵ Po ahepya ei: "Ji ko ahepoa rūi. Ji ahera'oareheva'ea rūi reki a'ero." Ahepya erame a'ea po i'etehei ikwahave'yma javo. A'ereki ahepya ko ahera'oareheva'ero tuhē reki oko.

¹⁶ Po aheapyakwara ei: "Ji ko ahreakwara rūi. Ji ahera'oareheva'ea rūi reki a'ero." Aheapyakwara erame a'ea po i'etehei. A'ereki aheapyakwara ko ahera'oareheva'ero tuhē reki oko. Na jitehe nhande re'yiro Cristo'gareheva'ero nhandekarakatuparavuhuavo ojipe'ga pokoga. Ojipejive'ga jate rūi reki Cristo'gareheva'ero. Po ojipe'ga ei: "Ikarakatu ga japovo ahemonhimomby'ava'ea. Ji ndajikarakatui japovo a'ea. Ji Cristo'gareheva'ea rūi reki a'ero." Ga erame a'ea po ga etehei ikwahave'yma. A'ereki ga Cristo'gareheva'ero tuhē reki oko.

¹⁷ A'ea'ja ji pe me. Pehepia ahera'oa. Po ahreakwara jate hekorame gara pyvō po ahe henduvi hamo naerū? Po aheapyakwara jate hekorame gara pyvō po ahe hetuni a'ero hamo naerū? Nahā ji ei Cristo'gareheve'ga mombe'gwovo a'ero no. Po ahemonhimomby'ava'ea apohara'ga jate ga ndekorame ma'ga po omombe'u Tupana'ga ojipe'ga pe hamo naerū?

¹⁸⁻²⁰ Ahera'oareheva'ea nhaporemō reki Tupana'ga omongo katu ahera'oa rehe gwemimbotarimo. Po heheva'ea jate hekorame ojipejiva'ea jate, marā po ahera'oa reko a'ero hamo naerū – kiroki a'ea rehe oko heheva'ea? He'yi reki ahera'oareheva'ea. Emo ojipejiva'ea ahera'oa. Na jitehe nhande nanenani Tupana'ga nhande mongoi ojiheva'ero nhande mbokarakatuparavuhuavo gwemimbotarimo. Po ojipejive'ga jate ga rekorame Cristo'gareheva'ero marā po nhande xajihe'a ojogwehe Cristo'ga pavēi hamo naerū? Nhandere'yjuhu reki nhande Cristo'gareheva'ero. Emo nhande xako ojipejiva'ea'java'ero Cristo'ga pavēi nhandekarakaturo nhandejopokopokoga.

²¹ Ahereakwara nde'i ahepoa pe: “Ji ndajikogi nde rehe,” nde'i jupe. Na jitehe aheakaga nde'i ahepya pe no: “Ji ndajikogi nde rehe,” nde'i jupe. A'ereki ahera'oareheva'ea ojiko tuhē ojogwehegwehe. Na jitehe Cristo'gareheve'ga jikogi ojogwehegwehe no.

²² Jara pe nhandera'oareheva'ea pe nhande ei ipopoakare'ýva'ea. Emo xajiko hete reki nhande nanongara rehe.

²³ Jara pe nhande ei okoteheva'ea. A'ea nhande imbojigwagi tireko katu ti javo. Jara nhande ndihepiukari ojipe'ga pe. A'ea rehe nhande timongi katu tapy'ynhapira a'ero tohepiagyme ti ga javo.

²⁴ Kiroki koji'i ikatu nhande ve nhandera'oareheva'ea – a'ea nhande nimbojigwagi a'ero. Tupana'ga tuhē ombojihe'a pa ahera'oareheva'ea tombojigwa hete ti ga okoteheva'ea javo nhande ve.

²⁵ Nahã Tupana'ga imbojihe'akatui ahera'oareheva'ea a'ero tokote'varuhuyme ti heheva'ea ojojupeupe javo. “Ti'agata pa ti ahera'oareheva'ea ojogwehegwehe,” ei Tupana'ga. Na jitehe Tupana'ga nhande mbojihe'akatui ojipejiva'ea'java'ero tokote'varuhuyme ti Cristo'gareheve'ga ojojupe javo. “Ti'agata pa ti ga ojogwehegwehe ojogwerekokatuavo,” ei Tupana'ga nhande ve.

²⁶ Hahyrame ojipejiva'ea pe ahera'oareheva'ea pe hahy jara pe nhaporemo a'ero. Ga imombyrvame ojipejiva'ea pe a'ea ko pyry jara pe nhaporemo no. Na jitehe hahyrame ojipejiva'ea pe Cristo'gareheve'ga pe hahy jara'ga pe nhaporemo Cristo'gareheve'ga pe nhaporemo. Ojipe'ga imombyrvame ojipejiva'ea pe Cristo'gareheve'ga pe jara'ga ndory-pavamo ga pavēi a'ero.

²⁷ Penhinanhinani peko Cristo'gareheva'ero. Igwete ojipejiva'ero pe jihe'ari ojogwehe Cristo'ga pavēi.

²⁸ A'ero pe jatykatykai Tupana'ga mboheteavo. Igwete Tupana'ga pepyteripeve'ga mo'emo'ēi tojopokopoko ti ga javo. Jara'ga pe ga ei: “Ga hohe pa po ti pe. Cristo'ga moirūharamo po ti pe peko nehē,” ei ga. Jara'ga pe ga ei: “Cristo'ga moirūhara'ga ndehohyva'ero po ti pe peko. Pe po ti ninhhi'iga mombe'uharamo peko nehē,” ei ga. Jara'ga pe Tupana'ga ei: “Ninhhi'iga mombe'uhara'ga ndehohyva'ero po ti pe peko. Ojipe'ga mbo'eharamo po ti pe peko nehē tapemongo ti ga Cristo'ga nhi'iga rupi,” ei ga ga pe. Jara'ga pe Tupana'ga ei: “Pe po ti peapo ahemonhimomby'ava'ea nehē.” Jara'ga pe ga ei: “Pe po ti pemombiguka ojipe'ga tetirūa ga hugwi nehē.” Jara'ga pe ga ei: “Pe po ti ojipe'ga pokopoko imbatere'ýve'ga nehē ipopoakare'ýve'ga nehē no.” Jara'ga pe Tupana'ga ei: “Pe po ti ojipe'ga mogitai ga mondomondovo.” Jara'ga pe ga ei: “Opombokarakatu po ti ji pe monhi'tparavuhuaivo nehē. Penhi'iga po ti vyvakyotyve'ga nembikwahave'ýva'ea a'ero nehē,” ei Tupana'ga ga pe.

²⁹ Ga nhaporemo rūi reki Cristo'ga moirūhara'ga a'ero. Ga nhaporemo rūi Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ga. Ga nhaporemo rūi gambo'ehara'ga. Ga nhaporemo rūi oapo ahemonhimomby'ava'ea.

³⁰ Ga nhaporemo rūi Tupana'ga ga mbokarakatui imombigauka ga pe ojipe'ga tetirūa ga hugwi. Ga nhaporemo rūi Tupana'ga ga monhi'igi imongovo ganhi'iga nhanerembikwahave'ýva'ero. Ga pe nhaporemo rūi Tupana'ga imombe'ukwahavukari ganhi'iga nhanerembikwahave'ýva'ea.

³¹ Pepota tuhē ti pejive a'ero Tupana'ga ra'uva remimbuhura a'ea remimbokarakatua – kiroki koji'i pyryva'ea ojipea hohe.

Igwete ji kiro imombe'una'ēi pe me penemiarōhetea tapendeaporogita katu ti javo. A'ereki koji'i pyry hete tuhē nhande ojipe'ga arō hete a.

13

Tiarō hete nhande ojipe'ga

¹ Po nhande nhi'igi hajiheve'ga nhi'igimo yvagipeve'ga nhi'igimo no. Po nhande niarōi ahe nhanenhi'igame ganhi'igimo, a'ero po nhande nhi'itehei reki imotininiuhūva'ea ja hahyahivuhuva'ea ja.

² Po Tupana'ga nhande mbokarakatui imombe'gwovouka onhi'iga. Po nhande niarōi ahe imombe'urame, a'ero po nhande rekotehei reki.

Po nhande ikwahapavi mbatera ikwahava Tupana'ga rembikwahava onhimiva'ea. Po nhande niarōi ahe nhande ikwahapavame mbatera, a'ero po nhande rekotehei reki.

Nhande jikohetero gwaramo Tupana'ga rehe po ga nhande pokogi vyvtyruhua mbojipe'auka nhande ve nhande erame jupe pepe'a javo. Po nhande niarōi ahe nhandejikoheterame Tupana'ga rehe nahã javo, a'ero po nhande rekotehei reki.

³ Po nhande ima'ema'embavi nhanembatera imbatere'ýve'ga pe. Po nhande niarõ i ahe nhande ima'embavame, a'ero po nhande ima'êtehei. Nhaneremima'embava nomombyryvi reki nhande ve.

Po ga ei nhande ve: "Pe pohire'yma gwaramo Cristo'ga hugwi po ti ore imbokaipavi penda'oa nehê," e po ga nhande ve. Nhandepohipotare'yname ga hugwi po nhande ikwava'egi nhandera'oa ga pe a'ero tombokai ti ga javo. Po nhande niarõ i ahe nhanenhi-kwava'egame ga pe, a'ero po nhande nhikwava'êtehei reki. Nhanenhiqwava'ega nomom-byryvi reki nhande ve.

⁴ Nhande ojipe'ga arõheterame nhande nianhimonha'ngajipei ga ndehe jipi. Timombyry nhande ga pe. Nhande ojipe'ga arõheterame nhande nianhimyrõ i ga ndehe. Nianhimbo-hetei nhande ji ko ga hohe jave'yma.

⁵ Ga arõheterame nhande xako katu tuhê ga pe. Nhandejihe jate rui nhande xako. Nhande nianhimboahivi ga pe. Nhande ndikwahava'ja'javi ojipe'ga ndekote'varuhua nhandejive.

⁶ Ga arõheterame nhande nianderoryvi gandezkote'varuhua rehe. Gandezkokatua rehe nhande roryroryvamo.

⁷ Ga arõheterame nhande xanhimomirana jipi ga ndekote'varuhurame nhandejive. Tiarõ hete nhande avuirama. "Aerê po ti pyryvamo nehê," xa'e nhande jipi. Nhande xajiko ojipe'ga ndehe jipi. Xanhimomirana nhande jipi a'ero.

⁸ Ga arõheterame nhande niarombigi tuhê ga. Opi po ti nhandekarakatua nehê Tupana'ga remimbuhura. Tupana'ga nhi'iga mombe'ua po ti opi. Ganhi'iga po ti opi no nhanerembik-wahave'ýva'ea. Mbatera kwahava po ti opi nehê no.

⁹ Agwamo ndikwahapavi nhande. Nhande nimombe'ukwahapavi Tupana'ga nhi'iga no.

¹⁰ Tupana'ga ki a'e te okwaha pa. Cristo'ga rurame po ti opa nhanerembikwahapave'yma nehê.

¹¹ Jivoja'irame ji ndakwahapavi ikwehe. Tayri'ga ja ji nhi'igi a'ero ikwehe. Ndajireaporoçitakatui ji no. Nanhimombaragwahakatui ji mbatera rehe no jivoja'iro gwaramo ikwehe. Aerê jiyvuakaramê ji pohiri tayri'ga ndeaporoçitajava'ea hugwi.

¹² Hepiagame espelho pyvõ nhande ndihepiakatuheitei. A'ereki nhandera'angava tehe nhande tihepia. Na jitehe agwamo nhande ndikwahahetei Tupana'ga repiage'yname. Aerê po ti nhande a'ea ga repiakatui ga kwahava nehê. Ojogwovavo po ti nhande jogwepiagi Tupana'ga pavêi. Agwamo nhande ndikwahapavi ga. Ga ki a'e te nhande kwaha hete pa. Na jitehe po ti nhande ga kwahahetei nhandekovo ga pyri nehê no.

¹³ Nahã hekoi avuiramava'ea a'ero:

Xajiko nhande Tupana'ga rehe.

Tikwaha nhande pyryvaçwama.

Tiarõ hete nhande ojipe'ga.

Pyry Tupana'ga pe nhande jikogame ga rehe.

Pyry nhande ikwahavame pyryvaçwama no.

Johe'i tehe reki pyry Tupana'ga pe nhanderemiarõhetea.

14

Ganhi'iga nhanerembikwahave'ýva'ea

¹ Pejirokwa ti ojipe'ga arõheteavo a'ero. Pepota ti Tupana'ga ra'uva remimbuhura penhimbokarakatua. Pepota ti pejikarakatua Tupana'ga nhi'iga mombe'ua rehe kaitu.

² Tupana'ga ra'uva ombokarakatu ojipe'ga monhi'iga. A'ero ganhi'iga nhanerembikwa-have'yماغwama. Nahã onhi'igame ga nhi'igi Tupana'ga pe a'ero. Nhande ve rui reki ga onhi'i. A'ereki nhande ndikwahavi nanongara ganhi'iga.

³ Emo kiroki ga omombe'u Tupana'ga nhi'iga ikwahavuka ojipe'ga pe - ga onhi'i nhande ve tuhê. A'ero ga nhande mbojikoheteukari Jesus'ga rehe. Onogatu ga nhandepy'a no.

⁴ Kiroki ga ganhi'iga reki nhanerembikwahave'ýva'ero - ga onhimbojiko hete Tupana'ga rehe. Ga ki a'e te - kiroki ga omombe'u Tupana'ga nhi'iga - ga ombojikoguka pa Jes-sus'gareheve'ga ga rehe a'ero.

⁵ Apota po ji pe napenani penhi'iga hekorame nhanerembikwahave'ýva'ero novia. Koji'i reki ji apota penemimombe'ua Tupana'ga nhi'iga rehe. Nanongara'ga nemimombe'ua koji'i pyry ojipe'ga nhi'iga hohe nhanerembikwahave'ýva'ea hohe, a'e ji. A'ereki ga omombe'u katu Tupana'ga nhi'iga. Kiroki ganhi'iga ikwahavipyre'ýva'ea - a'ea nhande ndikwahavi. Ojipe'ga ikwahavukaramê ganhi'iga nhande ve a'ea ko pyry jitehe no. A'ero ga Jesus'gareheve'ga mbojikohetei Jesus'ga rehe imombe'urame ga pe.

⁶ Nhiirũ, po ti nhinhi'iga nhanerembikwahave'ýva'ea ji horame pe pyri nehê, a'ero po ti ji ndopopokogi tuhê nehê. Po ti ji imombe'ui pe me Tupana'ga rembikwahavukara

ikwahavuka mbatera pe me, a'ero po ti ji pe pokogi nehē. Po ti ji imombe'ui Tupana'ga nhi'iga pe me pe mbo'eavo a'itituhēva'ea rehe, a'ero po ti ji pe pokogi nehē no.

⁷ Ehepia ko imonhi'ingava jiru'a'java'ea violão no heaporogitae'ỹva'ea. Inhi'igatue'ymame po nhande niambaragwahavi inhimby'ya rehe.

⁸ Opy ga trombata soldados'ga momoranduva tapetavuka ti ga pe kiro javo. Po trombata nonhi'igatui ikwahavukare'yma ga pe, a'ero po ti soldados'ga nonhimboavujikweri tuhē otavukara rehe.

⁹ Na jitehe po ti penhi'iga oko aherembikwahave'ỹva'ero, a'ero po ti ga ndokwahavi pe nhi'igame ga pe a'ero nehē. “Onhi'ī tehe po ga upa,” e po ti ga pe me nehē.

¹⁰ Gwereco paravuhu hete po vvyakotyve'ga nhi'iga ojoatyatyviva'ea. Ojogwe'yja'ga okwaha reki onhonhi'inhi'iga.

¹¹ Emo ji ikwahave'ymame ojipe'ga nhi'iga ga ko hajiheva'ea ji ve. Ji hajiheva'ea ga pe no.

¹² Oro pe, pe nhi'igame ojipe'ga pe tokwaha ti ga penhi'iga. Pepota pe Tupana'ga ra'uva remimbuhura penhimbokarakatua pejikovo. Pepota hete ti a'ero penhimbokarakatua - kiroki a'ea nhaporemo Jesus'gareheve'ga mbojikohetei Jesus'ga rehe.

¹³ Nurā ji ei pe me: Ganhi'iga rekorame nhanerembikwahave'ỹva'ero te'i ti ga Tupana'ga pe a'ero: “Nhibokarakatua'ja ti. A'ero po ti ji imombe'ukatui nhinhi'iga ga pe nehē tokwaha ti ga javo,” te'i ti ga Tupana'ga pe.

¹⁴ Nhinhi'iga rekorame nhanerembikwahave'ỹva'ero nhinhi'igame Tupana'ga pe, jihi anhi'ī. Emo nhiakaga ndokwahavi a'ea.

¹⁵ Marā po ti ji reko i a'ero nehē naerū? Anhi'ī po ti ji Tupana'ga pe nhinhi'iga rekorame nhanerembikwahave'ỹva'ero. Anhi'ī po ti ji ga pe nhiakaga ikwahavame nehē no. Na jitehe po ti ji nhimby'yi nhinimby'ya rekorame nhanerembikwahave'ỹva'ero. Anhimby'yi po ti ji nhiakaga ikwahavame nehē no.

¹⁶ Pejatyka pe jipi Tupana'ga mboheteavo ndepyrū nde javo ga pe. Po nenhi'iga reko i nhanerembikwahave'ỹva'ero nde nhi'igame Tupana'ga pe, a'ero po ti marā ikwahave'ỹve'ga ei amém na tuhē javo nde nhi'imbavame nehē naerū? A'reki ga ndokwahavi nde nhi'igame.

¹⁷ Pyry hete po nenhi'iga Tupana'ga pe ovuhu. Emo nde nerembojikogi ojipe'ga Tupana'ga rehe. A'reki ga ndokwahavi nde nhi'igame.

¹⁸ Pe hohe pa ji nhi'inhi'igi nhinhi'iga rekorame nhanerembikwahave'ỹva'ea novia. Igwete ji ei Tupana'ga pe: “Pyry hete nde ji mbokarakatui a'ea rehe jipi,” a'e ji ga pe.

¹⁹ Emo nhande jatykarama jipi koji'i pyry ji ve nhinhi'iga reko i ikwahavukava'ea tambo'e ti ojipe'ga a'ea pyvō. Po xunhi hete ji nhi'igi ga pe novia. Emo ga okwaha pa reki. Po ji nhi'inhi'ihetei nhinhi'iga rekorame nhanerembikwahave'ỹva'ero, a'ero po ndapyryvi ga pe. A'reki ga ndokwahavi reki nhirembi'ea.

²⁰ Nhiirū, ipita'ngive'ga ndokote'varuhukwahavi. Ga ja ti peko a'ero pejikote'varuhukwahave'yma. Tayri'ga ndaheaporogitakatui okovo. Ga ja rūi ti peko a'ero pejeaporogitarame. Peyvuakara gwaramo ti tapendeaporogita katu.

²¹ Aherembikwatijara omombe'u Tupana'ga nhi'iga ga judeus'ga mombe'urame. Nahā Tupana'ga ei:

“Jireheve'ga nohendukatui nhinhi'iga.

Nurā po ti ji hajiheve'ga mondokari ga monhi'iguka ga pe tokwaha ti ga nhiremimbo'ea javo novia,” ei Tupana'ga.

“Hajiheva'ero gwaramo ko ganhi'iga jireheve'ga nembikwahave'ỹva'ea.

Emo ganhi'iga vehevi po ti nohendukatuukari jireheve'ga pe nhiremimbo'ea nehē,” ei Tupana'ga judeus'ga remienduve'yma imombe'gwovo.

²² Nurā ji ei pe me: Tupana'ga ganhi'iga mongo nhanerembikwahave'ỹva'ero Jesus'gareheve'garūive'ga ti tokwaha jipopoakara javo. Nhande ki a'e te Jesus'gareheve'ero tikwahavipe gapopoakara. Tupana'ga onhi'iga omombe'uuka Jesus'gareheve'ga ti tokwaha javo. Jesus'gareheve'garūive'ga pe ki a'e te Tupana'ga ndokwahavukari a'ea.

²³ Pejatyka po pe Tupana'ga mboheteavo jipi. Po ti penhi'iga nhaporemo nhanerembikwahave'ỹva'ea ikwahave'ỹve'ga ndurame pepyteri pe Jesus'gareheve'garūive'ga ndurame no. A'ero po ti ga ei nehē: “Mbipe hete ganhi'iga. Heagwry pa ga a,” e po ti ga pe me nehē.

²⁴ Po ti pe nhaporemo imombe'umbe'ui Tupana'ga nhi'iga Jesus'gareheve'garūive'ga rurame pepyteri pe ikwahave'ỹve'ga rurame no. Henduvame penemimombe'ua po ti ga ei: “Kiro ji ikwahavi jirekote'varuhua. Penhi'iga nhaporemo omombe'u katu ji ve Tupana'ga rembi'ea jirekote'varuhua pe,” e po ti ga nehē.

²⁵ Omohē po ti ga gweaporogitate'varuhua oyvyteripeva'ea pendovaki nehē. A'ero po ti ga nhova'apyni Tupana'ga mboheteavo ndepyrū hete nde javo nehē. “Tupana'ga oko tuhē pepyteri pe,” e po ti ga pe me nehē.

Nahã nhande rekoï nhandejatykarame

²⁶ Marã a'ero, nñiirũ? Pejatykarame jipi Tupana'ga mboheteavo jara'ga onhimby'yi Tupana'ga pe. Jara'ga ombo'e ojipe'ga. Jara'ga omombe'u Tupana'ga rembikwahavukara. Jara'ga nñi'iga ko penembikwahave'ýva'ea. Jara'ga omombe'u katu akoja'ga nñi'iga penembikwahave'ýva'ea tokwaha ti ga javo. Na tuhẽ ti peko a'ero pejopokopokoga penhombojiko-jikoga Tupana'ga rehe.

²⁷ Po ti penembikwahave'ýva'ea ganhi'iga pe jatykarame mokonha'ga po ti onhi'ĩ a'ero hamo. Ndahe'yive'ga trẽsve'gahohẽrũive'ga po ti onhi'ĩ hamo. Ojopy'rupy'ru po ti ga onhi'iga hamo. A'ero po ti ojipe'ga imombe'umbe'ui ganhi'iga tokwaha ti ga javo hamo.

²⁸ Po ti nimombe'uhavi ganhi'iga pe tonhi'igyme ti ga pendovaki a'ero. Pendovakie'ỹ ti ga tonhi'ĩ Tupana'ga pe okovo.

²⁹ Oro Tupana'ga nñi'iga mombe'uhara'ga no. Na mokonha'ga nñi'igi, trẽsve'ga po. A'ero po ti jara'ga japyakai ganhi'iga rehe nahanahã javo hamo.

³⁰ Po ti Tupana'ga ikwahavukarame mbatera ojipe'ga pe ga apygame pepyteri pe, onhi'igypyve'ga po ti opi hamo ji py'rovo ti ga omombe'u kiro a'ero javo hamo.

³¹ Pe nhapremo ti pemombe'umbe'u Tupana'ga nñi'iga a'ero pejopy'rupy'ruavo nhande nhapremo tikwaha ti henduva javo. Tapenhombokoko pa ti Tupana'ga rehe a'ero no.

³² Tupana'ga nñi'iga mombe'uhara'ga imombe'upotaramẽ ga imombe'ui. Opiotaramẽ ga pigi no.

³³⁻³⁴ Pejopy'rupy'rue'ymame hahyahivamo penhi'iga. Nanongara rehe Tupana'ga ndokoi. Pejogwerekokatukatua rehe ga rekoï.

Pe jatykarame po kunhangwera'ga opi hamo Tupana'ga nñi'iga henduva onhi'ige'yma hamo. Nahã Tupana'gareheve'ga ndekopavi no ojatykarame ga mboheteavo. Moisés'va'ea rembikwatijara e'ĩ jupe no.

³⁵ Ikwahapotaramẽ mbatera po gwonga pype kunhangwera'ga ei gwembireko'ga pe marã javo hamo. Ndipoyjayjari po kunhangwera'ga onhi'igame pe jatykarame Jesus'gareheva'ero hamo.

³⁶ Marã pe ndekouhui naerũ? Peheypyuhu pemombe'u Tupana'ga nñi'iga raikwehe naerũ? Pe me jate Tupana'ga ombuhuruka onhi'iga raikwehe naerũ? Ahã reki.

³⁷ Po pepyteripeve'ga ei ojive: "Jihi ko Tupana'ga nñi'iga mombe'uhara. Tupana'ga ra'uva ji mbokarakatu ji rerekovo," e po ga. Nanongara'ga po onhimombaragwaha nhiremimogita rehe hamo. E'ĩ po ga ji ve hamo: "Nhandepojykaharete'ga Cristo'ga okwatijaruka Paulo'ga pe nhande mo'gitauka a'ero," e po ga ji ve hamo.

³⁸ Ga ndekoe'ymame nhiremimogita rehe tapekoi ga ndehe a'ero.

³⁹ Nñiirũ, kiro ji ei pe me a'ero: Pe'ji ti Tupana'ga pe: "Ji mbokarakatu ti. A'ereki ji tamombe'u nenhi'iga," pe'ji ti ga pe. Nahã ji ei pe me no: Ojipe'ga nñi'iga rekorame nhanerembikwahave'ýva'ea tapemombigi ti ganhi'iga.

⁴⁰ Pejatykarame ti pejopy'rupy'ru katu pejogwerekokatuaavo.

15*Tupana'ga ombogwera Cristo'ga*

¹ Nñiirũ, kiro ji ikwahavukara'javi pe me nhiremimombe'upyryvagwera Cristo'ga mombe'uagwera. Pehendu katu pe nhinhi'iga ikwehe. Nhiremimombe'ua rehe pe peko hete kiro a'ero pejikoga Cristo'ga rehe.

² Po ti pe heroviahetei nhiremimombe'ua avuirama nehẽ, a'ero po ti Cristo'ga pe nderohoi yvagi pe nehẽ pe mongovouka avuirama nehẽ. Po pe herovia'raguhũ, a'ero po ti ga napenderohoi nehẽ.

³ Nhiremienduvagwera ji amombe'u pe me ikwehe. Koji'i hete po nhande tihendu katu a'ea ojipea hohe hamo. Nhiremimombe'uagwera ko na: Cristo'ga omano raikwehe tamombo ti gandeskote'varuhua ga hugwi javo raikwehe. Tupana'ga rembikwatijarukara rupi ga manoi.

⁴ Igwete ga gara'oa rerohoi no'ga itaruvihava kwaruhua pype. Mokõï ahe kirirẽ Tupana'ga ga mbogweravi. Gwembikwatijarukara rupi Tupana'ga ga mbogweravi raikwehe.

⁵ Aerẽ Cristo'ga jipiukari Pedro'ga pe. Aerẽ ga jipiukari dozeve'ga pe no omoirũhara'ga pe.

⁶ Aerẽ ga jipiukari kiro ve he'yjuhuve'ga pe quinhentosve'ga pe. He'yjuhuve'ga nde'yja jararamo ga ndekoji agwamo. Jararamo ahe manoi. Ga nhapremo ko gareheve'ga.

⁷ Aerẽ ga jipiukari Tiago'ga pe. Aerẽ ga jipiukari omoirũhara'ga pe nhapremo.

⁸ Mbapavamo ga jipiukari ji ve no. Na ja hekoi. Kunhangwera'ga gwa'yra mbo'ariperame nhande nimboha'uvi. Na jitehe ji jikogame Cristo'ga rehe nhande nimboha'uvi a'ea no.

⁹ A'ereki ji ambohahy na'ë Tupana'gareheve'ga pe jirekote'varuhuavo ikwehe. Nurã ji ei jijive kiro: Jara'ga gwyr'e'i hete ko ji Cristo'ga moirũhara'ga gwyr'e'i hete. Cristo'ga moirũhara'ga po ga nde'i ji ve hamo novĩa. A'ereki ji ako te'varuhu Tupana'gareheve'ga pe ikwehe.

¹⁰ Emo Tupana'ga omombyry reki ji ve ji mongovo Cristo'ga moirũharamo. Nomombyrytehei reki ga ji ve. A'ereki ji aporavyky hete ga pe Cristo'ga moirũhara'ga hohe pa. Ji tehe rũi reki aporavyky. Tupana'ga imombyryvame ji ve ji mbokarakatui ji mboporavykyavo.

¹¹ Nhiremimombe'ua ojo'ja reki ãanemimombe'ua pavëi. A'ea jitehe pe heroviari a'ero pejikoga Cristo'ga rehe.

Nhanembogwerahava

¹² Xa'e nhande jipi: Tupana'ga ombogwera Cristo'ga gamanoa hugwi heikwehe. Maranuhũrame po pepyteriipeve'ga euhui naerũ Tupana'ga nombogweravi omanove'ga javo?

¹³ Po ga nombogweravi ãa hamo, a'ero po ga nombogweravi Cristo'ga raikwehe hamo.

¹⁴ Po ga nombogweravi Cristo'ga hamo, a'ero po ore Cristo'ga mombe'utehei pe me hamo. A'ero po pe jikotehei ga rehe hamo.

¹⁵ Nahã no. Po ga nombogweravi Cristo'ga hamo, a'ero po jukwahavamo ore'mbea ore Tupana'ga mombe'urame hamo. A'ereki ore oro'e: "Tupana'ga ombogwera Cristo'ga gamanoa hugwi," oro'e ore ga mombe'gwovo. Po a'iti omanove'ga mbogwerave'ymamo, a'ero po ga nombogweravi Cristo'ga hamo.

¹⁶ A'ereki nahã ji a'e: Ga mbogwerave'ymame po ga nombogweravi Cristo'ga hamo.

¹⁷ Po Cristo'ga ndokweravi, a'ero po pe jikotehei ga rehe hamo. A'ero po ga nomombori pendekote'varuhua pe hugwi hamo.

¹⁸ Po Cristo'ga ndokweravi hamo, a'ero po Cristo'gareheve'ea hoi hahyva'ea ruvihava pype hamo - kiroki ahe omano jipe.

¹⁹ Po nhande ei hamo: "Nhande manoe'ymame jate Cristo'ga imombyryvi nhande ve", a'ero po nhande poria'iheteramo ãa hohe pa hamo.

²⁰ Emo Tupana'ga ombogwera tuhë reki Cristo'ga ikwehe. A'ea ko Cristo'gareheve'ea mbogwerahavaãwamamo oko.

²¹ Akwaimba'eva'ea rekote'varuhuro ãwaramo nhande manoi reki. Ojipe'ga rekokaturu ãwaramo po ti nhande kwerava'javi nhanemanoa hugwi nehë.

²² Nahã ji ei. A'ereki Adãova'ea rymyminoro nhandekovo ãwaramo nhande manombavi. Cristo'ga pavëi nhandekovo ãwaramo po ti nhande kwerapavi a'ero nehë.

²³ Nahã Tupana'ga ãa mbogweravi a'ero: Cristo'ga na'ë ga ga mbogwera. Aerë na jitehe Cristo'ga rura'javame po ti Tupana'ga ãa mbogweragweravi nehë no Cristo'gareheve'ga.

²⁴ Aerë mbapava koty po ti Cristo'ga ikwava'egi ãwembipojykahava uva'ga pe nehë koro ndeapoa javo Tupana'ga pe nehë. Cristo'ga po ti omombi pa na'ë Tupana'ga arõe'ÿve'ga popoakara tohendu katu pa ti ãa Tupana'ga nhi'iga javo nehë. Kiroki ãa huvuha hete yvaga gwyr'i pe yvya koty no - ãapopoakara po ti Cristo'ga omombi pa nehë.

²⁵ A'ereki Tupana'ga e'i nhõwenonde Cristo'ga pe: "Ndehe ti ãanduvihamo eko avuirama nehë. Tamongo pa ti nearõe'ÿve'ga nenhi'iga rupi," ei ga Cristo'ga pe.

²⁶ Mbapavamo po ti Tupana'ga imombipavi ahemanoa tiruahũheteve'ea nehë.

²⁷ Tupana'ga rembikwatijarukara e'i hako:

"Tupana'ga omongo pa Cristo'ga nhi'iga rupi," e'i.

Jukwaha reki ikwatijara mombe'ua. Tupana'ga imongopavame ga nonhimongoi Cristo'ga nhi'iga rupi.

²⁸ Ithopavame ganhi'iga rupi a'ero Cristo'ga jitehe Tupana'ga ra'ya'ga po ti onhikwava'ë Tupana'ga pe nehë Tupana'ga jate ti toko huvihavuhuhetero avuirama nehë.

²⁹ Oro ãa - kiroki ãa onhimobatizauka omanova'ea repyga onhimobatizaukare'ÿva'ea repyga - marã ãa ndekoi nanongara rehe naerũ? Po Tupana'ga nombogweravi ahe hamo, a'ero po ga nde'i hamo: Xanhimobatizauka ahe repyga nehë.

³⁰ Oro ore, po Tupana'ga nombogweravi omanove'ga hamo, a'ero po ore pohiri Cristo'ga hugwi hamo tombohahyyme ti ãa ore ve javo hamo.

³¹ Nhiirũ, nane'ymi ãa ji jukapotari novĩa. Amombe'u ji a'ea pe me. A'ereki ji pe mbohetei nhande jikoty'aro ãwaramo Jesus Cristo'ga rehe nhandepojykaharete'ga rehe.

³² Imombe'upotaramo Tupana'ga nhi'iga ji ãa ndayvayvari Êfeso'peve'ga. Ga ko ja'gwara ja ji ve, a'e ji. A'ereki ãa onharõ hete tũjuka ti ga javo. Po ji ikwahahetei hahya nhi-manomo Tupana'ga nanhimbogwerava'javi javo, a'ero po ji ikwahahetei hahya Tupana'ga nhi'iga mombe'gwovo hamo. Po Tupana'ga nombogweravi omanove'ga, a'ero po xako aherembi'ea rupi hamo - kiroki ahe e'i:

“Mara'ngu po ti nhanemanomo ko'emame nehê?

Ti'u hete ti mbatera toryya apovo a'ero.

Ti'u hete ti kagwitiga no,” ei ahe.

³³ Tapenhimoandyandyjukari ti ġa pe.

“Tapekoi ti ġa pavêi jipi – kiroki ġa heaporogita te'varuhu.

Pe ndekorame ġa pavêi po ti ġa ndupi jitehe pendeaporogita ihoi a'ero nehê,” e'i ikwatijara.

³⁴ Peapykwapupu ti imombiga pejikote'varuhua. Jararamo pepyteripeve'ga ndokoi hete Tupana'ga pavêi. A'e ji a'ea pe me tapepoyjayjaryme ti a'ero.

Nhander'a'oa ti okwerava'ja

³⁵ Jara'ga po e'i: “Marâ po ti omanove'ġa mbogwerava? Marâ po ti ġanda'oa nehê Jesus'gareheve'ga nda'oa nehê?” e po ġa javo.

³⁶ Nderekwahavihu nde! a'e po ji ġa pe. Nde itymame po ha'ynha omano na'ê jipi. Narunhe'ymame nahenhi reki mbatera. Na jitehe po ti nhande manoi nhanembogwerava renonde nehê.

³⁷ Itymame mbatera po nde neretyimi henhuiva'ea. Ha'ynha tehe po nde eretÿ trigo ra'ynha ojipea ra'ynha no.

³⁸ Henhunhame Tupana'ga ġwemimbotarimo imondoi ha'oa ha'ynha pe. Ha'ynha hetakwera'ja gwereko gwa'oa a'ero.

³⁹ Ojoatyatyvi reki ha'oa. Yvyakotyve'ġa gwereko gwa'oa. Mbiara gwereko ojipea gwa'oa. Gwyr'a'ia gwereko ojipea gwa'oa. Pira gwereko ojipea gwa'oa nohõ.

⁴⁰ Gwereko yvagipeva'ea ra'oa. Gwereko yvyakotyva'ea ra'oa nohõ. Ojoatyvi reki yvagipeva'ea katua yvyakotyva'ea katua pavêi.

⁴¹ Kwara gwereko okatua. Jahya katua ojipea. Jaytata'ia katua ojipea no. Ojoatyatyvi reki jaytata'ia katua ojohugwi no.

⁴² Nahâ po ti nhande mbogweravame a'ero nehê. Otymame nhandera'oa ijugamo. Ombogweravame po ti nhandera'oa ndijugi nehê.

⁴³ Otymame nhandera'oa ite'varuhuro. Ombogweravame po ti nhandera'oa ikatuheteramo nehê. Otymame nhandera'oa ndipopoakari. Ombogweravame po ti ipopoakaramo nehê.

⁴⁴ Otymame nhandera'oa yvyakotyva'ea. Ombogweravame nhandera'oa po ti Tupana'ga ra'uva remimongopyra nehê. Gwereko nhandera'oa yvyakotyva'ea. Nurâ ji ei: Gwereko nhandera'oaġwama no. A'ea Tupana'ga ra'uva omongo nhande ve.

⁴⁵ Nahâ Tupana'ga rembikwatijarukara i'ei no:

“Tupana'ga omongo jypyve'ga Adâo'ga,” e'i ikwatijara hako.

Aerêve'ga Adâo'ga nhande mongo nhande mboheaporogitapyahuavo. Cristo'ga pe ji ei. A'ereki gaha nhande mboheaporogita pyahu gwa'uvimo.

⁴⁶ Jypya ko nhande reki yvyakotyva'ero. Aerê nhande reaporogitapyahu nhandekovo.

⁴⁷ Tupana'ga oapo jypyva'ea Adâova'ea yja pyvõ. Ahe ko yvyakotyva'ea a'ero. Aerêve'ga ko yvagahugwive'ga Cristo'ga.

⁴⁸ Yvyakotyve'ġa ko oho Adâova'ea rupi jyapyvõva'ea rupi. Cristo'gareheve'ġa ko oho Cristo'ga rupi yvagahugwive'ga rupi.

⁴⁹ Nhandera'oa ko jyapyvõva'ea ra'oa ja kiro Adâova'ea ra'oa ja. Aerê po ti nhandera'oa yvagahugwive'ga ra'oa ja Cristo'ga ra'oa ja nehê.

⁵⁰ Nhiirû, amombe'u katu ji pe me. Yvyakotyve'ġa nda'oa nhande herekorame po ti nhande ndiahoi yvagi pe nehê – perope Tupana'ga oko huvihavuhetero. Ijuva'ea ndokoagwami ijuge'ÿva'ero.

⁵¹⁻⁵² Pehendu ti kiro ji imombe'urame aherembikwahavipyre'yma. Jararamo po ti nhande niamanoi ve Cristo'ga rura'java renonde nehê. Emo po ti Tupana'ga nhande mbojirojijypavi nehê trombete nhi'igame mbapavamo nehê. Trombete nhi'igame po ti Tupana'ga ġa mbogweravi na'ê omanove'ġa Cristo'gareheve'ga. Nomanoa'javi po ti ġa a'ero nehê. Kotihî hete po ti Tupana'ga nhande mbojirojijyi a'ero nehê.

⁵³ Yvyakotyva'ero nhandera'oa omano ojugamo. Nurâ po ti Tupana'ga imbuhuri hajiheva'ea nhande ve nehê. A'ea po ti nomanoi ojuge'yma nehê.

⁵⁴ Imbuhurukaramo omano'e'ÿva'ea nhande ve po ti ihoi Tupana'ga rembikwatijarukara japiavo nehê – kiroki e'i:

“Ndogwerecoa'javi kiro ahemanoa.

Tupana'ga omombi pa a'ea kiro,” e'i.

Irua aherembikwatijara e'i:

⁵⁵ “Nhanemanoa niandepojykapava'javi.

Nhanemanoa nombahya'javi nhande ve,” e'i aherembikwatijara.

⁵⁶ Nhanemanoa ombohahy nhande ve nhande rekote'varuhuro gwaramo. Nhanderekote'varuhua ipopoaka nhande rehe nhande ikwahava gwaramo Moisésva'ea remimbo'eagwera. A'ereki a'ea e'i nhande ve: "Kiroki ga oko te'varuhu - ga po ti omano ogwovo hahyva'ea ruvihava pype nehē," e'i aheremimbo'eagwera.

⁵⁷ Emo Tupana'ga ombuhuruka avo Jesus Cristo'ga nhandepojoykaharete'ga. Igwete ga manoi nhande repyga nhande mbopiro'yavo nhanderekote'varuhua hugwi. Timbohete ti Tupana'ga a'ero ndepyyri hete nde Jesus'ga mbuhuruka javo.

⁵⁸ Nhiirū, ako hete ji pe ndehe. Pemondo ti pejipy'a mbotyva pejikoheteavo Cristo'ga rehe. Peporavyky katu hete ti ga pe ojipe'ga mbojikoguka ga rehe. A'ereki pejipo-ravykyrame garemimbotarimova'ea rehe pe ndapeporavykytehei pejikovo. Pekwaha pe a'ea.

16

Itambere'ia mono'oga

¹ Ta'e ti kiro pe me itambere'ia mono'ono'oga pe - akoja po ti nhande timondo Cristo'gareheve'ga pe imbatere'yve'ga pe Judéiapeve'ga gwyyri pe. A'e ji Cristo'gareheve'ga pe Galáciapeve'ga gwyyri pe itambere'ia rehe ikwehe. Nahā ti peko javo ji ei ga pe. Kiro ji ei jitehe pe me no: Nhirembi'ea rupi po ti peko no hamo.

² Domingo nanani ti pemono'ō mo imongovo penhonga pe. Pe napenani ti pemono'ō. He'yjuhurame peporavykyka kwepykava itambere'ia he'yi'iva'ea ti pemono'ō. Mbohapyreterame peporavykyka kwepykava mbohapyrete'i ti pemono'ō. A'ero ji horame pe pyri po ti pe herekojipei imono'ogipyra nehē.

³ Jihorame po ti ji a'ea imondoukari penemimo'ēhara'ga pe nehē togweroho ti ga Jerusalémmeve'ga pe nehē. Togweroho ti ga ga pe ikwatijara no - kiroki omombe'u ganderokokatua. A'ero po ti ga imondoi itambere'ia ikwatijara reheve Jerusalémmeve'ga pe nehē.

⁴ Po pyryvame ji hoi pevo no, a'ero po ti ji ga nderohoi ji rupi nehē.

Paulova'ea omombe'u ohoagwama

⁵ Taho ti pe pyri nehē jiorē Macedōniapeve'ga gwyyra rupi. A'ereki pevo na'ē ji hoi ga pyri.

⁶ Aerē po ti ji pytai pe pyri ovuhu. Amongo pa po ti ji yapoa jipytavo pe pyri nehē. A'ero po ti pe ji pokogi ojipe'ga gwyyri pe ji mondovo nehē.

⁷ Ndahopotari po ti ji pe pyri agwamo jipytaahi'viavo jate. A'ereki Tupana'ga ipotarama ji pytapotari manamehū pe pyri.

⁸ Kirogwe ji pytai avo cidade de Éfeso pe toryva rupi Pentecostes rupi nehē.

⁹ A'ereki avove'ga gwendu pota kiro Cristo'ga nhi'iga onhimongyavo. Tamombe'umbe'u ti ga pe a'ero ga mbojikoguka ga rehe nehē. Emo he'yjuhuve'ga ji movahī tomombe'uyme ti ga Cristo'ga nhi'iga javo ji ve.

¹⁰ Po ti Timóteo'ga vahemi pe pyri pereko katu ti ga gapy'a inogatuavo pepyteri pe nehē. A'ereki ga oporavyky Cristo'ga pe ganhi'iga mombe'gwovo ji javijitehe.

¹¹ Tape'ei ti ga pe a'ero: "Ga ndokwahavihu ovoja'iro gwaramo." Pepoko ti ga mbohoryva ga mbuhuruka ji pyri nehē. A'ereki ji ga mboha'uvi jara'ga ndeheve nhaneirū'ga ndeheve nehē.

¹² Oro Apolo'ga no nhaneirū'ga. Apota hete ji gahoa pe pyri ikwehe novia. Igwete ji ehetei ga pe toho ti ga jara'ga ndupi nhaneirū'ga ndupi javo novia. "Ndahopotari tuhē ji kiro," ei ga ji ve ikwehe. "Aerē pyryvame po ti ji hoi ga pyri nehē," ei ga ji ve.

Paulova'ea remimbo'ea mbapavava'ea

¹³ Pejapyaka katu jipi. Pejiko hete ti Cristo'ga rehe. Penhimboita tuhē ti. Pemondo ti pejipy'a mbotyva.

¹⁴ Pearōarō ti ojipe'ga pejikojikovo jipi.

¹⁵⁻¹⁶ Pekwaha pe Estéfanas'ga. Ga na'ē ojiko Cristo'ga rehe gwongapeve'ga pavēi ikwehe - perope Acaiapeve'ga gwyyri pe. Onhimondo ga onhimboporavykyavo Cristo'gareheve'ga pokopokoga jipi. Nhiirū, a'e hete ji pe me tapehendu katu ti nanongara'ga nhi'iga pejikovo hupi. Pehendu katu ti jara'ga nhi'iga no - kiroki ga Cristo'gareheve'ero oporavyky hete ojipe'ga pokopokoga jipi.

¹⁷ Jirory hete ji kiro Estéfanas'ga ndura rehe - gaha Fortunato'ga pavēi Acaico'ga pavēi no. A'ereki pendakykweri ga nduri ji pokoga.

¹⁸ Onogatu ga jipy'a ji mbohoryva. Nahā ga inogatui pepy'a pe mbohoryva no. Pemondo ti imohina pejeaporogita nanongara'ga ndehe.

¹⁹ Ásiapeve'ga gwyrivepe'ga Cristo'gareheve'ga omondo onhi'iga pe me. Cristo'gareheve'a'ero Áquila'ga omondo hete onhi'iga pe me no Priscilahêa pavêi jara'ga pavêi – kiroki ga ojatyka ganonga pe jipi Tupana'ga mboheteavo.

²⁰ Arove'ga nhaporemō nhaneirũ'ga omondo onhi'iga pe me nohõ.

Penho'anhuvanhuvã ti Cristo'gareheve'a'ero pejoryjoryva ojogwehe.

²¹ Jihi tuhê Pauloramo akwatija koha kiro pe me jipoa pyvõ imondovouka nhinhi'iga pe me.

²² Kiroki ga ndokoi nhandepojykaharete'ga rehe Jesus Cristo'ga rehe – ga pe ti Tupana'ga tombohahy a'ero nehê.

Kiro ji ei Jesus Cristo'ga pe: “Marana tá!” (A'ea ko: “Herejo orepojykaharetero!”)

²³ Jesus'ga tomombyry pe me nhandepojykaharete'ga.

²⁴ Opoarõ hete pe nhaporemō nhandê jikoty'aro gwaramo Jesus Cristo'ga pavêi.

PAULOVA'EA OMOMBE'UA'JA CORINTOPEVA'EA PE Segunda Carta de Paulo aos Coríntios

¹ Jihi ko ako Pauloramo Jesus Cristo'ga moirūharamo. Aporavyky ji Tupana'ga pe Cristo'ga mombe'gwovo. A'ereki a'ea Tupana'ga opota.

Kiro ji ikwatijarukari orenhi'iga imondovouka pe me Timóteo'ga pavēi. Timóteo'ga oko nhaneirūramo ojikoga gwaramo Jesus'ga rehe nhande pavēi. Jesus'gareheva'ero pejiko pe Tupana'ga rehe penhimonon'oga tihendu ti ganhi'iga javo. Kiro ore ikwatijarukari imondovouka pe me – perope pécidade de Corinto pe. Kiro ore ikwatijarukari ga pe nhaporemō no – kiroki Tupana'ga remimō'ēhara'ga u pegwryi pe Grécia pe.

² Ore oro'e: Nhanderuvete'ga Tupana'ga ti tomomyry pe me Jesus Cristo'ga pavēi nhandepojykaharete'ga pavēi. Tonogatu ti ga pepy'a, oro'e ore.

Paulova'ea ombohete Tupana'ga

³ Timbohete ti Tupana'ga! Ga ko Jesus Cristo'ga ruvihavuhuhete'ga garuva'ga no nhandepojykaharete'ga ruva'ga. Ga nhande porogwety nhande arōheteavo. Ga nhande poko hete jipi nhandepy'a noġatuavo.

⁴ Nane'ymi ga ore pokogi hahyrame ore ve ji javijitehe ti ga topoko ojipe'ga javo ore ve. Oropokoga gwaramo ore ga pokokwahavi hahyparavuhurame ga pe.

⁵ Hahyahu Cristo'ga pe ymya. Na jitehe hahyahu ore ve kiro ore Cristo'gareheva'ero gwaramo. Hahyahyheterame ore ve Tupana'ga ore pokopoko hete ore Cristo'gareheva'ero gwaramo.

⁶ Hahy ore ve jipi ore pe pokogame pe mbujukoheteavo Tupana'ga rehe. Hahyrame ore ve Tupana'ga ore poko. A'ero ore pe pokokwahavi nahā ahe nhimomiranami hahya pe javo. A'ereki na jitehe hahy pe me no. A'ero pe nhimomiranami hahya pe.

⁷ Orojiko hete ore Tupana'ga rehe ga po ti Corintopeve'ga poko jipi nehē javo. Nurā ore ei: Tupana'ga ore poko hahyheterame ore ve. A'ero po ti ga Corintopeve'ga pokogi hahyheterame ga pe nehē no, oro'e ore.

⁸ Tamombe'u kiro pe me nhiirūa pe tapekwaha ti. Tiruahū hete ore ve Ásiapeve'ga gwryi pe ikwehe. Hahyhetero tuhē ore ve pevo. A'ero ore ei ikwehe: Kiro po ti nhande manoi nehē, oro'e ore orovy'ahetee'yma.

⁹ Xamano tuhē ti nhande! oro'e ore ikwehe.

Tupana'ga ore momanouka gwerevi tojikogyme ti ga ojihe javo. Tojiko ti ga ji rehe jate javo ga ore momanoukari gwerevi omanove'ga mbogwerahara'ga.

¹⁰ A'ea rupi ga ore pokohetei tuhē tomanote'varuhuyime ti ga javo. Aerē po ti ga ore pokoga'javi nehē no tomanoyime ti ga javo. Ga rehe jate ore jikohetei aerē ti ga nhande pokoga'javi nehē no javo.

¹¹ Nahā po ti nehē pe nhi'inhi'igame Tupana'ga pe epoko ti Paulo'ga javo. Penhi'ī ti ga pe a'ero ojipe'ga pavēi penhimongyavo. A'ero po ti pe ei ga pe ga pavēi ndepyyri hete nde imomyryva Paulo'ga pe javo nehē.

Paulova'ea oho pota Corintopeva'ea pyri novīa

¹² Tupana'ga oropokoga gwaramo orepyry hete ore orokokatavo ojipe'ga pe nhaporemō ga moandyandyje'yma. Pe me koji'i ore rekokatui. A'ea ore ei oronhimboheteavo. A'ereki ore orokwaha orovytyeri pe orereaporoġitapyryva. Yvyakotyve'ga nembikwahateha rupi rūi ore rekokatui pe me. Tupana'ga remimomyryva gwaramo reki ore ve ore rekokatui pe me.

¹³⁻¹⁴ Hajiheva'ea ore ndorokwatijari javo pe me. Onhimime'yva'ea jate orokwatija ore pe me. Nurā pe ikwahavi nahanahā Paulo'ga ei nhande ve ikwatija javo. A'erorame tehe pe ndapekwahakatui ve orereaporoġita. Ikwahaheterame po ti pe ndoryndoryvamo ore rehe nehē. Na jitehe po ti ore roryryvamo pe ndehe nehē nhandepojykaharete'ga rura'javame Jesus'ga rura'javame nehē. A'ea ore oropota hete.

¹⁵⁻¹⁶ Nahā tuhē ko Corintopeve'ga, a'e ji ikwehe. Nurā ji ena'ēi: Apytaahi'vi po ti ji Corintopeve'ga pyri ga ndepiaga jikwavame jigwovo Macedōniapeve'ga gwryi pe nehē, a'e ji novīa. Aerē po ti ji jivyri Corintopeve'ga pyri ga mbohoryva'java nehē. A'ero po ti ga ji pokogi ji horame Judēiapeve'ga gwryi pe nehē, a'e ji novīa.

¹⁷ Aerē ji herojijyi jireaporoġita ikwehe ndahoa'javi po ti ji kiro Corintopeve'ga pyri javo. Nurā jararamo pe ei: "Heaporoġita te'varuhu Paulo'ga jipi herojijyjijyita ojeaporoġita. A'ereki ga ombotembote'iuhu javo nhande ve," pe'ji pe ji ve.

Nadjireaporoġitate'varuhui ji. Nanhī'tehei ji.

¹⁸ Jireaporogita katu reki ji nhinhi'iga rerojiyyirame. Tupana'ga e'i katu jipi. A'itituhêva'ea pe ga ei. Na jitehe ore ekatui oronhi'igame pe me. Noronhi'tehei ore a'itituhêva'ea mombe'gwovo jipi.

¹⁹ A'ereki ore Jesus Cristo'ga ja imombe'ukatuavo. Jesus Cristo'ga Tupana'ga ra'ya'ga, gaha ore ga mombe'u katu pe me jiji Silas'ga pavêi Timóteo'ga pavêi no. Nombotembote'iuhiu'ga. A'itituhêva'ea jate ga omombe'u.

²⁰ Onhi'ipo'ru pa ga Tupana'ga no Jesus Cristo'ga. A'ero ga Tupana'ga nhi'ipo'ruavo gwaramo nhande ei na tuhê hekoi javo Tupana'ga pe ga mboheteavo.

²¹ Tupana'ga tuhê ore mbojikoheteuka Cristo'ga rehe pe ndeheve. Tupana'ga nhande mo'emo'ê ojive tomombe'u ti ga Jesus Cristo'ga javo.

²² Tupana'ga nhande mongoi ojiheva'ero. Ombuhuruka ga gwa'uvapyryva nhande pyri. Gara'uvapyryva okwahavuka nhande ve. A'ero nhande ei: Nhande xako Tupana'gareheva'ero kiro. Omombyry po ti Tupana'ga nhande ve nehê, xa'e nhande.

²³ jiji a'e Tupana'ga pe kiro:

—Tupanamo ehendu ti nhinhi'iga ji ikwatijarame Corintopeve'ga pe. Po ji mbero kiro ga pe, a'ero po ti embuhu hahyva'ea ji ve.

A'ea ji ei kiro Tupana'ga pe. A'ereki ga okwaha jipy'a.

Kiro ji ei pe me a'ero Corintopeva'ea pe. Namondopotari hahyva'ea pe me. Nurã ji ndahoa'javi pe pyri ikwehe.

²⁴ Ndoro'ei ore kiro pe me: Nahanahã tuhê ti pejiko. A'ea rui ore ei pe me. A'ereki pe pejiko hete tuhê Tupana'ga rehe. Opopoko pota reki ore koji'i pe mbohoryoryva jipi.

2

¹ Nurã ji ei jiyvyteri pe ikwehe: Ndahoa'javi ti ji Corintopeve'ga pyri tahahya'javyme ti ga pe javo.

² Po ti ji hoi pe pyri hamo, a'ero po ji imondoi hahyva'ea pe me pe mongoveveuhavo hamo. A'ero po nanhimbohoryhavi hamo pe ndekovevehuro gwaramo.

³ Nurã ji ikwatijari pe me ikwehe pepohi ti pejikote'varuhua hugwi kiro javo. A'ereki ji a'e: Po ji hoi ga pyri nhinhi'igahyavo ga pe gandekote'varuhua rehe nehê, a'ero po ti ga ji mongovevehui ji rayva nehê. Gahã po ji mbohory hamo! a'e ji ikwehe. Akwaha pa reki pendeaporogita. Ji roryvame pe ndorypavamo no.

⁴ Hahy hete ji ve ji ikwatijarame pe me ikwehe. Ji rekovevehuro jijehe'oheteavo ikwehe. Nopomongoveuhupotari reki ji ikwatijarame pe me. A'ereki ji opoarõ hete. Akwatija po ti ji Corintopeve'ga pe tokwaha ti ga nhiremiarõhetea, a'e ji ikwatijarame pe me ikwehe.

Tapehenonha'javi ti garekote'varuhua, ei Paulova'ea

⁵ Kiroki ga omondo hahyva'ea okote'varuhurame ikwehe - ji ve jate rui ga imondoi hahyva'ea. Pe me ga imondoi hahyva'ea pe mongoveveuhavo no. Emo kotihĩ ipavi pendekevevehua pe hugwi. A'ea ji ei. A'ereki ji nanhi'igahyhetepotari reki ga pe.

⁶ A'ereki penhimongyavo pe peko ga rehe imondovo hahyva'ea ga pe. Kirupi kiro a'ero!

⁷ Tapehenonha'javi ti garekote'varuhua kiro a'ero ga mbohoryva'java garekovevehuhetea tojukayme ti ga.

⁸ Nurã ji ehetei kiro pe me: Pekwahavuka ti ga pe penhimiarõa oroarõ hete nde javo.

⁹ Ikwatijarame pe me ji ei jiyvyteri pe ikwehe: Tahepia ti nhinhi'ipo'rupava. Gwendu katu po Corintopeve'ga nhinhi'iga jipi, a'e ji jiyvyteri pe ikwehe.

¹⁰ Pe aherekote'varuhua renonhe'ymame ji na jitehe nahenonha'javi aherekote'varuhua no. Po ji henonha'jave'ymame aherekote'varuhua, a'ero pe ndehe ji nahenonha'javi. Cristo'ga okwaha nhiremienonha'jave'yma.

¹¹ Nahã ji rekoĩ Satanás'ga tianemoandyandyjyme javo. A'ereki Satanás'ga nhande arõe'ÿve'ga heaporogita te'varuhu. Ga nhande mongo pota gwemimbotarimova'ea rupi nhande mbote'varuhuavo. A'ea nhande ikwahahetei.

Paulova'ea opytaahi'vi cidade de Trõade pe

¹² Aho ji cidade de Trõade pe ikwehe tamombe'u ti pyryva'ea ga pe javo Jesus Cristo'ga mombe'ua. Ji vahemame pevo ga ndoryvamo ji rehe hendupota. A'ereki nhandepoikyaharete'ga e'i jipe kiro ihoi japiavo nhimombe'ua apiavo Trõade pe javo.

¹³ Jipy'a ndukatui reki okoteheavo. A'ereki pevo ji ndahepiagi Tito'ga nhaneirũ'ga. Nurã ga rure'ymame ji ei pevove'ga pe: Kiro ji hoi a'ero. Pea hugwi ji hoi a'ero jigwovo Macedõniapeve'ga gwyri pe Tito'ga reka.

Tupana'ga opoko hete omoirũharava'ea

¹⁴ Timbohete ti Tupana'ga! Tupana'ga Cristo'ga poko hete tipopoaka hete ti ga Diabo'gapyryva'ea hohe anhaga hohe javo. Nhande Cristo'gareheva'ero gwaramo Tupana'ga nhande poko hete tipopoaka ti ga Cristo'ga pavêi Diabo'gapyryva'ea hohe no javo. Nhande

ipo'rurame perfume kiro ihoi ojipe'gape'ga pe. Na jitehe Tupana'ga nhande po'rurame Cristo'ga mombe'gwovouka kiro gamombe'ua ihoi ojipe'gape'ga pe nhaporemō.

¹⁵ Gapyteri pe Cristo'ga mombe'urame nhande ikatuv'a'ea ja perfume ja Tupana'ga pe ga mbohoryva.

Jara'ga ojiko Cristo'ga rehe. A'ero ga ga nderohoi Tupana'ga viara rupi.

Jara'ga ndojikogi reki Cristo'ga rehe ogwovo hahyva'ea ruvihava viara rupi.

¹⁶ Ga pe Cristo'ga mombe'ua i'agahiva'ea ja ndikatui okovo ahejukaagwama. A'ereki henduvame Cristo'ga mombe'ua ga ndogweroviari ipotare'yama. Nurā po ti ga manoi ogwovo hahyva'ea ruvihava pype nehē.

Kiroki ga Cristo'ga gweroho Tupana'ga viara rupi – ga pe Cristo'ga mombe'ua perfume ja ikatu hete okovo gambogweravagwama. A'ereki henduvame Cristo'ga mombe'ua ga ojiko ga rehe. A'ero po ti ga ndekoi avuirama ga pyri nehē.

Ma'ga po ipopoaka Cristo'ga mombe'gwovo ga pe hamo naerū? A'ereki ahā ipoakave'ga jupe.

¹⁷ Kiroki ga pe Tupana'ga e'i reki ga mbopopoaka pemombe'u ti javo – gahā po omombe'u Tupana'ga nhi'iga Cristo'ga mombe'ua ga pe hamo. Emo he'yive'ga ojiroho tehe onhi-monhi'iga imombe'gwovo ojipe'ga pe. Ga pe Tupana'ga nde'i. Ga oho tehe. Kirē ga ei: “Pembuhu ti itambere'ia ore ve kiro. A'ereki ore Tupana'ga nhi'iga mombe'u pe me,” ei ga ga pe.

Ore ki a'e te ga ja rūi ore rekoi. Ore orepyri hete ojipe'ga moandyandyje'yama Tupana'ga nhi'iga mombe'gwovo. A'ereki Tupana'ga e'i ore ve pemombe'u ti nhinhi'iga javo. Nurā Cristo'gareheva'ero ore nhi'igatui imombe'gwovo katu Tupana'ga rekorame ore rupi.

3

Paulova'ea oporavyky ipyahuva'ea mombe'gwovo

¹ Oronhimombe'urame pe me ore ndoro'ei: Corintopeve'ga niandekwahavi ve. Nurā xanhimombe'u katu ga pe. A'ea rūi ore ei. A'ereki a'ea rehe rūi reki ore nhimombe'ui javo pe me. Ore ojipe'ga ja rūi. Ohoohorame Tupana'ga nhi'iga mombe'gwovo ga gweroho pevove'ga pe onhimombe'ua'ea ojipe'ga nembikwatijara. Ikwatijara e'i: “Agwa'ga ko Tupana'ga nhi'iga mombe'uharamo oko,” e'i. “Pyri hete ga.” Nahā ikwatijara ei tokwaha hete ga ga javo. Ohorame ga hugwi ga gweroho ganembikwatijara no ojipe'ga ti torekwaha hepiagame javo.

Ore ko ndorogwerohoi pe me ikwatijara orenhimombe'ua'ea. A'ereki pe nhaporemō ore kwahavipe. Ndorogwerohoi pe hugwi ikwatijara ojipe'ga pe no. A'ereki ga nhaporemō ore kwahavipe no.

² Pe tuhē orerekokatua kwahavuka ga pe. Oroyvyteri pe ore ikwahavi a'ea. Ga nhaporemō orerekokatua kwaha no pendekokatua repiaga.

³ A'ereki pe ndepiagame ga e'i: “Cristo'ga tuhē Paulo'ga mondouka Corintopeve'ga pyri onhimombe'uuka ga pe. Gaha gwendukatuuka ga pe ga mongokatuavo Paulo'ga omombe'urame,” ei ga.

Na tuhē Cristo'ga pe pojkai. A'ero pe pejikokatua ikwahavukari ojipe'ga pe. Ahe okwatija imohūhava pyvō tokwahavuka ti mbatera ojipe'ga pe. Tupana'ga ki a'e te avuiramave'ga, ga gwa'uva pyvō pendeaporoigita mbopyahui pe mongokatuavo tokwahavuka ti ojipe'ga pe. Ahe okwatija itapereuhuva'ea rehe tokwahavuka ti ga pe javo. Tupana'ga ki a'e te pendeaporoigita mbopyahui peyvyteri pe tokwahavuka ti ga pe javo.

⁴ Hepiagame pendekokatua ore ei: Tupana'ga nhande mondo tuhē Corintopeve'ga pyri ga mbojikoguka nhande ve. A'ea ore oro'e. A'ereki a'ea Cristo'ga okwahavuka ore ve Tupana'ga pe mondo ga pyri javo.

⁵ Marā po nhande timbojikoguka ga Cristo'ga rehe? oro'e ore. A'ereki ore ndorepopoakari ikwahave'yama. A'ero ore ndoro'ei: Ore tehe ti torombojiko ga ga rehe. A'ea rūi ore ei. A'ereki Tupana'ga jate okwahavuka ore ve ore mbopopoaka nahā ti pembojikoguka ga Cristo'ga rehe javo.

⁶ A'ereki ga okwahavuka ore ve ipyahuva'ea javo: “Pe Cristo'ga mombe'urame ga pe ti jira'uva ga mbojikogi ga rehe imbopyahuavo gandeaporoigita nahā ga mongovo ji pyri avuirama nehē. A'ea ti pemombe'u ga pe,” ei ga ore ve. “Nahā ti ji ga pokokatui kiro,” ei Tupana'ga ore ve.

Nurā ore imombe'ui a'ea ipyahuva'ea ga pe Tupana'ga ra'uva ti tomongo ga Tupana'ga pyri javo. Ore noromombe'ui Tupana'ga rembikwatijarukaragwera – kiroki garem-bikwatijarukaragwera Moisésva'ea pe. A'ereki a'ea e'i: “Nahanahā ti peko Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe jipi. Pejikoe'yname hehe po ti pe hoi hahyva'ea ruvihava pype nehē,” e'i Moisésva'ea rembikwatijaragwera.

Moisésva'eareheva'ea ġwendu aherembikwatijaragwera novia okokatuangave'yma Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi. A'ero ahe hoi hahyva'ea ruvihava pype onhimongyavo. A'ereki aherembikwatijaragwera nombopopakarukari ahe pokoge'yma. A'ero ore ei: Moisésva'ea rembikwatijaragwera ahe mondouka hahyva'ea ruvihava pype.

⁷ Tupana'ga okwatijaruka Moisésva'ea pe onhi'iga itapereuhua rehe iktyikytiuka. Tupana'ga ikwatijarukame gakatukatuheeta jukwahavamo ġwendy'jandj'javamo imohendy'jaheteavo Moisésva'ea rova. A'ero ahereheva'ea israelitasva'ea nonhimomiranami Moisésva'ea rova repiaheterame ojirovaga ahe hugwi ahe imombe'urame Tupana'ga rembikwatijarukara. Igwaigwavete aherova rendy'java igwevi avuiramarüiva'ea. A'ea vehevi ahe nonhimomiranami hepiahetea rehe Tupana'ga katua jukwahavame. Tupana'ga ikatu hete ikwatijarukame Moisésva'ea pe. Moisésva'ea imombe'urame ġwembikwatijara israelitasva'ea ndogwerrojjiy reki ojeaporoġita okoe'yma Tupana'ga pyri.

⁸ Koji'i Tupana'ga katukatuhetea jukwaha hete tuhê ga nhi'igame ipyahuva'ea rehe Cristo'ga mombe'ua rehe a'ero. A'ereki ġa Cristo'ga mombe'urame ġa pe Tupana'ga ra'uva ombopyahu gandeaporoġita ga mbojikoga ga rehe. A'ero po ti a'ea ga mongoi Tupana'ga pyri avuirama nehê.

⁹ Ikatu hete Tupana'ga rembikwatijarukara Moisésva'ea pe novia myyahüva'ea. A'ea ei: "Tupana'ga nhi'ipo'rupave'ymame ti ġa toho hahyva'ea ruvihava pype nehê."

Koji'i hete ikatu hete Tupana'ga nhi'iga ipyahuva'ea rehe Cristo'ga mombe'ua. A'ereki onhi'igame ga rehe ga gwa'uva mbuhurukari nhande pyri nhanderekote'varuhua momboa nhande hugwi nhande mongokatuavo.

¹⁰ Koji'i hete tuhê ikatu hete Tupana'ga nhi'igapyahua garembikwatijarukaragwera hohe. Ganhi'igapyahua katuhetea ombogwe garembikwatijarukaragwera katua.

¹¹ Garembikwatijarukaragwera ikatu avuiramarüiva'ea. Koji'i hete ikatu hete avuiramava'ea ganhi'igapyahua.

¹² Nurâ orojikoga ġwaramo Tupana'ga nhi'igapyahua rehe ore imombe'ukatui a'ea ġa pojihuve'yma tokwaha hete ti ġa avuiramava'ea javo.

¹³ Moisésva'ea ja rüi ore rekoimombe'urame a'ero. Imombe'urê Tupana'ga rembikwatijarukara Moisésva'ea ojovapia tapy'ynhapira pyvô jireheve'ga tajirepiagyme javo. A'ero ahereheva'ea ndokwahavi aherova rendy'java gweva ahe hugwi a'ea ko avuiramarüiva'ea jave'yma.

¹⁴ Ndoki aheakaġi pe ahe Moisésva'ea rembikwatijara monhi'igame. Ojikoge'yma ġwaramo Tupana'ga rehe koji'i ahe ndokwahavi imonhi'igame nahanahâ Tupana'ga ei nhande ve jave'yma. Ojovapiave'ga ja ahe rekoimombe'urame a'ero. A'ereki ojovapiave'ga ndokwahavi hepiakatu'e'yma.

Na jitehe kiromonhate aherakykwepohara'ga israelitas'ga ndokwahavi imonhi'igame Moisésva'ea rembikwatijara Tupana'ga nhi'iga myyahüva'ea. A'ereki Cristo'ga rehe ojikogame jate ġa okwaha Cristo'ga pe Moisésva'ea ei javo.

¹⁵ Kiromonhate vehevi imonhi'iga nanani Moisésva'ea rembikwatijara ndoki ġa akaġi pe ġa jikoge'yma ġwaramo Cristo'ga rehe. Ojovapiave'ga ja ġa ndekoi a'ero ikwahave'yma hepiakatu'e'yma.

¹⁶ Kiroki ga gwerrojjiy ojeaporoġita ojikoga Cristo'ga rehe nhandepojykaharete'ga rehe – gaha okwaha javo: "Cristo'ga omano ji repyga imomboja jirekote'varuhua ji hugwi," ei ga. "Jijikoga ġwaramo Cristo'ga rehe ti ji hoi yvagi pe nehê," ei ga. Okwaha ga kiro ġa ja – kiroki ġandova hugwi ojipe'ga ope'a tapy'ynhapira.

¹⁷ Ji'era nhandepojykaharete'ga pe ji ei Tupana'ga ra'uva pe. A'ereki nhande jikogame nhandepojykaharete'ga rehe Cristo'ga rehe ga ombopyahuuka nhandereaporoġita Tupana'ga ra'uva pe. A'ero nhande piro'yro Cristo'ga kwahave'yma hugwi nhanderekote'varuhua hugwi no hahyva'ea ruvihava hugwi no.

¹⁸ Cristo'gareheva'ero nhande nhaporemo ikwahavi ġa ja kiro – kiroki ġandova hugwi ojipe'ga ope'a tapy'ynhapira. A'ereki nhande nhandepojykaharete'ga katukatuhetea kwaha hete. A'ero nhande ikwahavame igwaigwavete ga herojijijijjukari nhandereaporoġita gwa'uva pe ji javijitehe ti ġa tikatu katu hete javo.

4

Paulova'ea ndipopoakari; Tupana'ga ahe mbopopoaka

¹ Tupana'ga pyry hete Cristo'ga mombe'uuka ore ve ore pokoguka. Ore Cristo'ga mombe'ukatui jipi a'ero orojirokwa.

² Noronhinoti ore. Ndorokote'varuhui ore. Noromoandyandi ore ojipe'ga. Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea rüi ore imombe'ui. Ndorogwerrojjiy ore ganhi'iga. A'itituhêva'ea ore imombe'ukatui Tupana'ga nhi'iga kwahavuka ġandovaki. Nahâ ore rekoimombe'urame a'ero ikwahavuka

orokokatuaivo ga pe nhaporemo Tupana'ga ore repiagame. A'ero po ti ga ikwahavi javo oyvyteri pe nehë: "Paulo'ga omombe'u katu a'itituhëva'ea," e po ti ga nehë.

³ Jara'ga pe oreremimombe'ua onhimiva'ea - kiroki ga oho hahyva'ea ruvihava viara rupi. Ga pe jate onhimi.

⁴ Ndojikogi ga Cristo'ga rehe heroviare'yma oreremimombe'ua. A'ereki okote'varuhuve'ga pojkahara'ga Satanás'ga, ga ndokwahavukari pyryva'ea mombe'ua ga pe tombokojahuyme ti ga'aka'gi pe javo. Omondomondo ga ga gwemimbotarimova'ea rupi vyva koty. Ndoki gayvyteri pe a'ero Cristo'ga katukatua mombe'ua. Gaha okwahavuka Tupana'ga nhande ve Cristo'ga.

⁵ Noronhimombe'ui ore. Jesus Cristo'ga ore oromombe'u ga ko nhandepojykaharete'ga javo. Jesus'gareheva'ero gwaramo ore pe pokopokogi ga mombe'gwovo pe me.

⁶ Ymyahū japorame vyva yvaga reheve Tupana'ga ei hako: "Tokojahu kiro ppytuna pyteri pe." A'ea Tupana'ga ei hako. A'ero kojahuro. Agwamo ga jitehe ombokojahu nhaneaka'gi pe imbopyahuave nhandereaporo'gita ikwahavuka okatukatua nhande ve Cristo'ga kwahavukarame nhande ve. A'ereki Cristo'ga okwahavuka Tupana'ga katukatua nhande ve.

⁷ Ore Cristo'ga mombe'urame ore ko itujuga apopyra ja - kiroki gwereko mbatepyryva ippe. A'ereki itujuga apopyra ndipopoakari oha'ge'yma gwaramo. Ore na jitehe ndorepopoakari pyryheteva'ea mombe'gwovo katu Cristo'ga mombe'gwovo katu. Tupana'ga ki a'e te ore mbopopoaka ore pojkavo. Nurā ore Cristo'ga mombe'ukatui ojipe'ga pe. A'ero ga ei: "Tupana'ga popoakahetea opoko Paulo'ga. Nurā Paulo'ga Tupana'ga nhi'ipo'rupavi Cristo'ga mombe'ukatuaivo nhande ve," ei ga.

⁸ Tupana'ga arōe'ŷve'ga ombuhu hahyparavuhuva'ea ore ve jipi tomombe'uyme ti ga Cristo'ga javo novia. Emo ga nomombigi oreremimombe'ua. A'ereki ore Cristo'ga mombe'u jitehe. Oroko tehe ore jipi marā po ti nhande rekoi javo novia. Emo Tupana'ga ore poko jipi nahā ti pe ndekoi javo.

⁹ Otiruahūro ore ve ga ndekote'vate'vari okookovo ore rehe novia. Emo Tupana'ga ndorerejari ga'po pe. Tomano ti ga javo novia ga ore mbote'varuhui. Emo ore noromanoi oropo'ama'java.

¹⁰ Nane'yami ore manoi gweri nhandepojykaharete'ga ja Jesus'ga ja. A'ereki ga'arōe'ŷve'ga ore juka pota no novia. Emo Jesus'ga ndorejukaukari ga pe. A'ereki ga oko ore pyri. Nahā Jesus'ga ore pokogi tokwaha ti ga jikwerava'java javo.

¹¹ Agwamo ga ore juka pota novia ore Jesus'gareheva'ero gwaramo. Ore ve tiruahūro jipi. Emo Jesus'ga noremomanoukari tokwaha ti ga jikwerava'java javo. A'ereki ore repiagame ga ei: "Jesus'ga ko oko reki Tupana'ga pyri Paulo'ga pokoga ga mongovo Tupana'ga pyri no," ei ga.

¹² Ore Jesus'ga mombe'urame ga ore juka pota. Emo oreremimombe'ua pemongoagwama Tupana'ga pyri. A'ereki pe oreremimombe'ua rendu katu.

¹³ Tupana'ga rembikwatijarukara omombe'u ahe'eagwera hako. E'i: "Ajiko ji Tupana'ga rehe.

Nurā ji ga mombe'ui,'ei ahe," ei ikwatijari'pyra hako.

Na jitehe ore jikogi Tupana'ga rehe. Nurā ore ga mombe'ui ojipe'ga pe.

¹⁴ A'ereki ore orokwaha hete nhandepojykaharete'ga Jesus'ga hako. Nhande jikoty'aro gwaramo Jesus'ga pavēi ti Tupana'ga nhande mbogweravi nehë no. A'ero ti ga ore mboukwahavi pe ndeheve nehë.

¹⁵ Pe ndepyga reki ore nhimomiranami hahyva'ea pe Cristo'ga mombe'gwovo. A'ereki ore ga mombe'urame pe me pejiko pe ga rehe. A'ero Tupana'ga imombyryvi pe me. Igwaigwavete ti ga nde'yjuhuro nehë - kiroki ga ojiko ga rehe garemimombyryva kwahava no. A'ero igwaigwavete ti ga nde'yjuhuro - kiroki ga Tupana'ga mbohete hete ndepyry hete nde javo.

Xajiko Jesus'ga rehe imboha'uva nhanderuhava yvagi pe

¹⁶ Ore Cristo'ga mombe'u katu jipi a'ero orojirokwa. Igwaigwavete ore ymyahūramo oropopoakare'ŷre'ymamo jipi novia. Emo orereaporo'gita igwaigwavete Tupana'ga imbopyahui jipi imbopopoakara'jara'java.

¹⁷ Ga imbuurame hahyva'ea ore ve kiro ore ei: Ndahahyhetei novia. Kotihī po ti ipigi ore hugwi, oro'e ore. Hahyva'ea rehe ti Tupana'ga imombyrymyryvi ore ve yvagi pe nehë ore mongovo ojipyri avuira'ama nehë. Nurā agwamova'ea hahyva'ea Tupana'ga remimombyryvawama. Koji'i hete ranuhū ti garemimombyryva ore ve hahyva'ea hohe! Ikatu hete hete ti ore ve avuira'ama nehë.

¹⁸ Nahā ore ei. A'ereki ore toromondo orereaporo'gita yvagipeva'ea rehe pyryva'ea rehe imohina. Noromondi ore orereaporo'gita avova'ea rehe hahyva'ea rehe imohine'yma.

Nimbegwei po ti avova'ea momina hahyva'ea nehē. Yvagipeva'ea po ti namominaḡwami pyryva'ea nehē.

5

¹ Nahā ore ei. A'ereki ore orokwaha nhanderuhavaḡwama yvagi pe. Avo yvya koty nhande xakoahi'vi. Po nhande manoi nhande ve Tupana'ga gwereko yvagi pe nhanderuhava – kiroki a'ea Tupana'ga oapo nhande ve avuiramava'ea. Pevo ti nhande ruvi avuirama nhanemanoe'yma'java nehē.

² Nhanderekorame yvya koty nhande ndiavy'ahetei xaju pota hete nhande yvagi pe nhanderuhava pype javo.

³ Nhanderuvame nhanderuhava pype yvagi pe nhande tireko a'ea jipi.

⁴ Avo yvya koty nhanderekoahi'virame nhande rekoveveuhui. A'ereki nhande xaju pota nhanderuhava pype yvagi pe. Ndia'ei reki nhande: Ndiajupotara'javi avo xamano javo. A'ea rūi nhande ei. Nhande manoe'yname vehevi pyry nhande hoi yvagi pe nhandekovo avuirama nehē. A'ea nhande ipotari.

⁵ Tupana'ga tuhē opota hete a'ea jitehe nhanderuva yvagi pe ojipyri. Nurā ga nhande mboavujikweri. Ombuhurukaripe ga gwa'uva nhande ve. Nahā ga ikwahavukari nhande ve nhanderuhavaḡwama ojipyri.

⁶ Nurā nhande roryhetero jipi. Avo yvya koty nhanderuvame, Cristo'ga rovakie'y nhandepojykaharete'ga rovakie'y nhande rekoi a'ero. A'ea ore orokwaha.

⁷ A'ereki nhande ndihepiagi ga kiro novia. Emo nhande xajiko ga rehe.

⁸ A'ea'ja ji pe me a'ero: Nhanderory hete nhande. A'ereki nhande tipota hete nhande-hoagwama Cristo'ga pyri. Nurā pyry nhande ve nhanemanoa. Nhanemanorame ti nhande hoi yvagi pe nhandejupa nhandepojykaharete'ga pyri nehē.

⁹ Nurā ore jirokwari ga nhi'ipo'ruavo jipi tonhimohē hete ti ga nhande rehe javo. Ore rekorame yvya koty na jitehe ore rekorame yvagi pe ore ga monhimohēhetepotari orojilhe.

¹⁰ A'ereki Cristo'ga ikwepykara'ga nhande ve. Xaho pa ti nhande Cristo'ga rovai pyteri pe nehē tokwepy ti ga nhande ve nanani nehē. Po nhande rekote'varuhui avo yvya koty, a'ero ti ga ikwepygi imbuhua hahyva'ea nhande ve nehē. Po nhande rekokatui yvya koty, a'ero ti ga ikwepygi imbuhua pyryva'ea nhande ve nehē.

Ahereaporogitapyahua

¹¹ A'ero ore ikwahavi nhandepojykaharete'ga nhimombojya ga omondo hahyva'ea okote'varuhuve'ga pe javo. A'ero ore ga mombe'ukatui ojipe'ga pe tomomboruka ti ga ga pe okote'varuhua javo. Tupana'ga oreaporogitakatua kwaha hete. Po pe oreaporogitakatua kwahahetei pejiyvyteri pe no, a'ea pyry ji ve.

¹² A'ea pe ore erame po pe ei: “Kiro Paulo'ga nhimbohetea'javi ojikwahavuka nhande ve,” pe'ji po pe pejiyvyteri pe. Noronhimbohetehe reki ore javo pe me. Oro'e ore pe me pejoryjory ti ore rehe javo. Igwete po ti pe ore mombe'ukwahavi ore repyga ga pe – kiroki ga onhimbohete tehe orepyry hete ore javo. Emo ga heaporogita te'varuhu reki.

¹³ Ojipe'ga e'i: “Paulo'ga ndokwahavi heagwryve'ga ja Cristo'ga mombe'gwombe'gwovo jipi,” ei ga novia. Emo nahā ore rekoi Cristo'ga mombe'gwombe'gwovo timbohoryory ti Tupana'ga javo.

Ojipe'ga e'i: “Onhimbovyvy Paulo'ga ikwahaheteavo gweaporogitakaturu Cristo'ga mombe'ukatuaovo,” ei ga. Oronhimbovyvy tuhē ore Cristo'ga mombe'gwombe'gwovo pe me tipoko ti ga ikwahavuka ga pe javo.

¹⁴ A'ereki Cristo'ga nhande arō hete. Nurā ore ei: Cristo'ga remiarōa ḡwaramo timombe'u tuhē nhande Cristo'ga ojipe'ga pe. A'ereki ore orokwaha hete gamanoa vvyakotyve'ga ndepykavamo. A'ereki ga ndekote'varuhuro ḡwaramo Tupana'ga e'i: “Omanomba ti ga ogwovo hahyva'ea ruvihava pype a'ero nehē,” ei ga. Cristo'ga ki a'e te e'i: “Jihi ojipejiva'ero ti tamano ga ndepypava imomboḡa ndekote'varuhua ga hugwi tohopavyme ti ga hahyva'ea ruvihava pype javo.”

Nurā ore ei: Cristo'ga vvyakotyve'ga ndepypavi omanomo. Nurā gamanoa kwahyro ga ndehe nhaporemō, oro'e ore.

¹⁵ Cristo'ga omano vvyakotyve'ga ndepypava toko ti ga nhiremimbotarimova'ea rupi a'ero javo – kiroki ga ombopyahuuka ojeaporogita ga pe. Tokoa'javyme ti ga gwemimbotarimova'ea rupi kiro javo Cristo'ga ga ndepyi omanomo okwerava'java, oro'e ore.

¹⁶ Nurā orojikogirē Cristo'ga rehe ore ndoro'etehea'javi ojipe'ga pe ikwahave'yname gandeaporogita. Ymya ore etehepyi Cristo'ga pe no ga ko vvyakotyva'ea jate javo. Orojikogirē ga rehe ore ndoro'ea'javi a'ea ga pe.

¹⁷ A'ero ji ei: Cristo'ga pavēi ġa jikoty'arama ġandeaporoġita ipyahu. Gandeaporoġitate'varuhua opi. Pehendu ti! Gandeaporoġita ipyahu!

Na Tupana'ga nħiarōukari pe me imbopyahuavouka pendeaporoġita

¹⁸ Tupana'ga ombopyahu nħandereaporoġita imombiga nħandereaporoġitate'varuhua. Gaha omondo Jesus Cristo'ga yvya koty javo ga pe: "Yvyakotyve'ġa ndojikoty'ara'javi ji pavēi ji arōe'yma. Emano ti ġa ndepyga. A'ero ti ji nħiarōukari ġa pe nehē," ei ga. Cristo'ga manoro ġwaramo Tupana'ga nħiarōukari nħande ve. A'ero nħandejikoty'ari ga pavēi ga aromo.

A'ero Tupana'ga ei ore ve: "Ji mombe'u ti ojipe'ġa pe kiro," ei ga. "Pe'ji ti ġa pe nħaporemō: 'Na Tupana'ga nħiarōukari pe me imbopyahuavouka pendeaporoġita.' A'ea ti pe'ji ġa pe ġa mbójikoty'a ji pavēi," ei Tupana'ga ore ve.

¹⁹ A'ereki Cristo'ga manoro ġwaramo vyakotyve'ġa pe Tupana'ga onħiarōuka ġa pe imomboia ġandekote'varuhua henonħa'jave'yma ikwahava'jave'yma. "A'ea ti pemombe'u ġa pe," ei Tupana'ga ore ve.

²⁰ Cristo'ga repykaramo ore reki. A'ereki Tupana'ga omombe'uuka ore ve. Ga e'i: "Pe'ji ti ġa pe: 'Pehendu katu ti,'" ei ga. Cristo'ga repykaramo ore ehetei a'ero: Na Tupana'ga nħiarōukari pe me imbopyahuavouka pendeaporoġita.

²¹ A'ereki Cristo'ga ndokote'varuhuangavi'i'ive'ga, ga pe Tupana'ga gwerekouka nħanderekote'varuhua nħande repyga. A'ea ga herekoukari Cristo'ga pe Cristo'gareheve'ga ti toġwereco jipyryva javo.

6

¹ Tupana'ga moiruomo ore ehetei pe me a'ero: Tupana'ga pe arō hete imombyryva pe me. Peko hete ti gapyryva rehe pejokokatuavo a'ero tomombyryteheyme ti ga pe me.

² A'ereki Tupana'ga e'i ikwatijaruka hako:

"Oho nħiremimombyryhava japiavo.

A'ero pe erame ji ve ji pe nenduvi pe mombyryva.

Oho nħirembipokohava japiavo.

A'ero ji pe pokogi imomboia pendekote'varuhua pe hugwi."

A'ea Tupana'ga ei hako.

Pehendu ti! oro'e ore. Aġwamo tuhē Tupana'ga pe mombyrypotahetei. Aġwamo tuhē ga pe pokopotahetei imombopota pendekote'varuhua pe hugwi, oro'e ore.

Paulova'ea oko katu tiruahūrame ahe ve

³ Oroko katu pota ore jipi te'ite'varuhuyime ti ġa ore Cristo'ga mombe'urame. Po ti ore rekote'varuhui, a'ero po ti ojipe'ġa ei nehē: "Omombe'u tehe Paulo'ga Cristo'ga nħi'iga. A'ereki ga vehevi ndokoi ganħi'iga rupi okote'varuhua. Tiroviaryme ti ġanemimombe'ua a'ero," e po ti ġa a'ero nehē.

⁴ Nane'ymi ore rekokatupotari te'i katu ti ġa ore ve javo. "Tupana'ga pe Paulo'ga poravyki," e'i katu po ti ġa a'ero nehē.

Oronhimomirana ore tiruahūheterame ore ve. Oronhimomirana ore hahyrame ore ve no. Ite'varuhurame ore ve no ore oronhimomirana.

⁵ Ore nupanupā ga. Ore mongi tehe ga cadeia pype. Ojatykatya ga ore ve onħimboahiheteavo ore rayvaheteavo. Nane'yne'ymi ore poravykheti Tupana'ga mombe'ġwombe'ġwovo. A'ero ore ndorokikatukati ypytunimo. Ore ndoro'uro'ui no. A'ea rupi nħaporemō ore rekokatui oronhimomiranama ikwahavuka ti ġa pe nħandeporavykya Tupana'ga pe javo.

⁶ Orereaporoġita pyry ore orokokatuavo ikwahavuka ġa pe oroporavykya Tupana'ga pe. Orokwa hete ore Cristo'ga mombe'ua. Ndorohaykai ore ojipe'ġa ġa ndekote'varuhurame ore ve. Oroko katu ore ġa pe. Nahā ore rekokatui oronhimomiranama tokwaha ti ġa oreporavykya Tupana'ga pe. Tupana'ga ra'uvapyryva ore pako ore poravykyrame Tupana'ga pe. Oroarō hete ġa.

⁷ Ore a'itituhēva'ea mombe'u Cristo'ga mombe'ġwovo. Jukwaha Tupana'ga popoakara ore pokoga. Tupana'ga ore mombyry. A'ero ore Cristo'ga mombe'ui ġa pe. Ore orojiko hete Tupana'ga rehe ġa ete'varuhurame ore ve. A'ero ġa ikwahavi oreporavykya Tupana'ga pe.

⁸ Ojipe'ġa e'i katu ore ve. Ojipe'ġa e'i te'varuhu ore ve. Ojipe'ġa ore mbotegwete. Ojipe'ġa ore mbohete. Ojipe'ġa e'i ore ve Paulo'ga i'mbe ahe moandyandyita javo novia. Emo ore oro'e katu reki a'itituhēva'ea mombe'ġwovo. Jukwaha a'ero oreporavykya Tupana'ga pe.

⁹ Ojipe'ġa e'i ore ve okoteheve'ga ko Paulo'ga javo. Emo ojipe'ġa ore kwaha hete reki Paulo'ga oporavykya Tupana'ga pe javo. Oromano gweregwerēvi ore. Emo ore orokoji reki. Ore nupanupā ga. Emo ga ndorejukai reki.

¹⁰ Ndorovy'ari ore novía. Emo oreroryrory ore jipi orojikoty'aro ġwaramo Cristo'ga pavēi. Norembyry i'i ore. Emo ore orombyry reki ga pe ġa mbojikogukarame ga rehe. A'reki ġa jikogame ga rehe Tupana'ga omombyry hete ga pe. Ndorogwerekoi ore mbatera. Emo Tupana'ga omombyry pa ore ve.

¹¹ Pe me Corintopeva'ea pe ore imombe'upavi orereaporoġita ikwahavuka pe me. A'reki ore opoarō hete.

¹² Ore opoarō pota ikwahavuka orereaporoġita pe me. Emo pehe ko norearōpotari ikwahavukare'yma pejeaporoġita.

¹³ Kiro ji nhi'igi pe me penduva'ga ja. Pejipy ti ore arōheteavo!

Tapejihe'ari ti Tupana'ga arōe'ŷve'ga ndehe

¹⁴ Tapejihe'ari ti Tupana'ga arōe'ŷve'ga ndehe pejogwerekoe'yma ġa pavēi. A'reki tegwete okokatuve'ga jihe'akatura okote'varuhuve'ga ndehe. Na tuhē! Kojahua ndojihe'ari ypytuna rehe. Na jitehe heaporoġitapyahuve'ga ndojihe'akatuagwami te heaporoġitate'varuhuve'ga ndehe.

¹⁵ Na tuhē! Tegwete ġajogwerekokatua Cristo'ga Diabo'ga pavēi. Cristo'gareheve'ga ndeaporoġita ko Cristo'gareheve'garūive'ga ndeaporoġita atyvi.

¹⁶ Tupana'ga mbohete'hava pype ndogwerekoi ha'angava - kiroki a'ea pe ġa e'i oreremimbohete'hara. A'reki a'ea ndojogwerekokatui Tupana'ga pavēi. A'reki pevo Tupana'ga ruvi jipi. Gareheva'ero nhande tuhē xako Tupana'ga mbohete'havamo avuira-mave'ga mbohete'havamo. Nhandepyteri pe ga ruvi no. A'ea pe tuhē Tupana'ga ei javo hako:

"Aju ti ji ġa pyri jitekovo ġapyteri pe.

Jihi po ti ġa ji mbohetei nehē.

Oko ti ġa nhinhi'igarupiva'ero nehē," ei Tupana'ga hako.

¹⁷ Nurā nhandepojykaharete'ga Tupana'ga ei onhi'igarupive'ga pe hako:

"Pejipe'a ti ġa hugwi pejipohia ġa mbopogwee'yma

- kiroki ġa ndojikogi ji rehe.

Tapekoi'i'i ġandekote'varuhua rehe.

A'ero ti ji ei pe me nehē: 'Hepejijo ji pyri'," ei Tupana'ga hako.

¹⁸ "Ji ti ako penduveteramo a'ero nehē.

Pe ti peko jira'yramo nehē," ei Tupana'ga hako.

Ga ko ġapojykaharetero ojipe'ga hohe ġa mondomondopava onhi'iga rupi.

7

¹ Tupana'ga e'i a'ea nhande ve no. Nurā ti xapohi pa nhanderekote'varuhua hugwi: kiroki nhandera'oa mbote'va, kiroki nhandereaporoġita mbote'va no. A'ea ore ei pe me oreremiarōa pe. Tikwaha nhande Tupana'ga popoakara ġapyryva reheve. Nurā ti xako pa ġaremimbotarimova'ea rupi nhandekokatuavo.

Horyory Paulova'ea Corintopeva'ea rehe

² Peko ti ore rehe ore arōheteavo. A'reki ore ndorokote'varuhui pe me. Nopom-bote'varuhui ore. Nopomoandyandyi ore no.

³ A'ea pe ji erame ji nda'ei pe me: Pe'e te'varuhu pe ore ve. A'ea ji nda'ei. A'reki ji a'e jipe pe me ko: Opoarō hete ore. A'ero po ti ore jikoty'ari pe pavēi nehē nhande manorame nehē. Nhanemanoe'ymame na jitehe nehē no.

⁴ Ajiko hete ji pe ndehe ġa ji arō hete javo. Opombohete ji. Penogatu pe jipy'a ji mbohoryheteavo kiro tiruahūrame vehevi ore ve.

⁵ Ore rurame Macedōniapeve'ga gwryi pe orep'y'a ndukatui. A'reki nane'yimi tiruahū ore ve. Ga ore rayvayva. Oko tehe orep'y'a no.

⁶ Emo Tupana'ga onogatu ovy'are'ŷve'ga py'a jipi. A'ero ga onogatu orep'y'a ore mbohoryva Tito'ga mbuhua ore pyri.

⁷ Garuro ġwaramo orep'y'a rukatui kiro. Ġaremimombe'uro ġwaramo orep'y'a rukatui no. A'reki ga pe mombe'u javo: "Corintopeve'ga jipy'a nogatu," ei ga. "Ga nde repiaga'u hete," ei ga ji ve. "Ndovy'ari ġa ore Paulo'ga mongoveveuhu javo," ei ga. "Oko hete ġa nde rehe ovavagahiva nde rehe," ei ga ji ve pe mombe'gwovo. Ganhi'iga renduvame koji'ji jiroryryvamo.

⁸⁻⁹ A'reki ji akwaha kiro pepohira pejikote'varuhua hugwi. A'reki pe pepohi pejikote'varuhua hugwi imonhi'igame nhirembikwatijaripyra - kiroki a'ea ji akwatija nhinhi'igahyavo pe me ikwehe. Nhirembikwatijaripyra imondoi hahyva'ea pe me heikwehe. Ikwahavame ji rekovevehuna'ei. A'reki jiyvyteri pe ji a'e: Maraname ji akwatija nhinhi'igahyavo ġa pe? Emo avuira rui reki hahy pe me. Ndakovevehua'javi ji kiro. A'reki hahyrame pe me pe pekovavevehu pejikote'varuhua rehe. A'ero pe pohiri jugwi

pejikovo Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe. Ndajiroryvi reki ji hahyro ġwaramo pe me. Emo pejikote'varuhua hugwi pe pohiro ġwaramo ji roryhetero. A'ereki a'ea pyry reki pe me. Nurā ji ei: Ndorokote'varuhui ore pe me ikwatijarame pe me ikwehe.

¹⁰ A'ereki pejikote'varuhua rehe pevy'are'yma ġwaramo pe pepohi jugwi pejikovo Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi. Aero pe ndapekoveveuhuaġwami pejikote'varuhua mombora rehe. Yvagi pe po ti pe hoi nehē imomborukaro ġwaramo pejikote'varuhua Tupana'ga pe. Ojipe'ga ki a'e te ġa ndekoveveuhutehei. Aero ġa ndopohiri jugwi onhimondovo hahyva'ea ruvihava pype.

¹¹ Pehepia ti pejeaporogita jirojijya pevy'are'ymame pejikote'varuhua rehe pejikovo Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi. Aero pe penhimbovyvy kiro. Pe pejirokwa pota pejikokatuavo pejivavagahiva pejihe kiro. Penhimonha'nga pe pejikote'varuhuaġwera rehe. Pekihiyi pe tiruahū po ti ore ve a'ero nehē javo. Pe ji repiaga'u hete pe ji arōheteavo. Pemondo pe hahyva'ea pepyteripeve'ga pe topohi ti ga okote'varuhua hugwi javo. Nahanahā pe pehepiuka pa ore ve a'ero pejipohira pejite'varuhua hugwi.

¹² Akwatija ji pe me nhinhi'igahyavo pepyteripeve'ga ti topohi okote'varuhua hugwi javo ikwehe. Akwatija ji pe me tapemohigatu ti ga pe no javo. Ga pe ji ei - kiroki ga pe ga okote'varuhu. Koji'i hete reki ji epotari ikwatija pe me tapekwaha ti pe'agatarahiva ji rehe javo. Nurā Tupana'ga ji repiagame ji ikwatijari pe me ikwehe.

¹³ Ore pendeaporogita rerrojijya kwahavame pyry hete orep'y'a.

Koji'i hete ore roryroryvamo Tito'ga roryva rehe no. A'ereki gapy'a u katu pe ndehe. A'ereki pe nhaporemō pevy'a hete ga rehe ore reheve. Pe pembohory ga ga vahemame pe pyri heikwehe.

¹⁴ Gahoa renonde pe pyri ji pe mombe'ukatui ga pe pe mboheteavo oko pota ġa Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi javo ga pe ikwehe. Na tuhē pe ndekoi ga vahemame pe pyri heikwehe. Aero ji poyjahetero. Nane'ymi ore imombe'ukatui a'itituhēva'ea pe me. Na jitehe ore imombe'ukatui a'itituhēva'ea pe mombe'urame Tito'ga pe pe mboheteavo.

¹⁵ Tito'ga pe arōhetei ikwahava pendekokatua ojapyakavo pe ndehe. A'ereki pe nhaporemō pehendū katu ganhi'iga pejipohia pejikote'varuhua hugwi. Pejikoveveuhuaavo pejikote'varuhua rehe pe pejikoty'a pota ga pavēi ga vahemame pe pyri.

¹⁶ A'ea kwahavame ji roryroryvamo jijkoga tuhē pe ndehe pe ndekoro ġwaramo Tupana'ga nhi'iga rehe.

8

Pejirokwa ti imondovo Judéiapeve'ga pe, ei ahe

¹ Oreirūramo ko pe, oro'e ore pe me pejikoga ġwaramo Cristo'ga rehe ore ja. Kiro ore ikwahavukari pe me. Macedōniapeve'ga gwyrripeve'ga pe Tupana'ga remimomyryva ġwaramo ga imondoi oitambere'ia - kiroki ga ojiko Cristo'ga rehe onhimono'oga tihendu ti Tupana'ga nhi'iga javo.

² Tiruahū hete ranuhū ga pe ikwehe novīa. Emo ġa ndoryndoryhetero reki. Nimbateri hete ġa oporia'iro novīa. Emo ġa imondohetei reki oitambere'ia ojipe'ga pe toropoko tuhē ti ga javo. "A'ereki ġa koji'i iporia'i ore hohe imbatere'yma," ei ga ikwehe.

³ Akwaha tuhē ji ġanemimondoa. Nahā ġa ja'roja'rogi oitambere'ia imondovo: Kiroki ġa ndahe'yiva'ea rereko - gahā omondo'i. Kiroki ġa koji'iva'ea rereko - koji'i ġa imondoi a'ero. Omondo hete tuhē ġa ore monhimomby'avo. Marā ġa omondo hete herekoe'ymame? oro'e ore.

Gwemimbotarimo ġa imondoi. Ore ndoro'ei ġa pe.

⁴ "Na ore imondoi ojipe'ga pavēi nhaneirū'ga pe Tupana'ga remimō'ēhara'ga pe," ei ga ore ve imondopotaheteavo. "A'ereki ahā ġa pe ogwryri pe Judéia pe. Peroho ti ġa pe a'ero," ei Macedōniapeve'ga gwyrripeve'ga ore ve ikwehe.

⁵ Oronhimomby'a ore ġandekokatua rehe. A'ereki Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi okovo ga e'i ppy Cristo'ga pe nhandepojykaharete'ga pe ore po'ru ti javo. Aerē Tupana'ga ipotaro ġwaramo ġa ei ore ve no ore po'ru ti javo. Nahā Macedōniapeve'ga gwyrripeve'ga ei oporavykypota Tupana'ga pe ore ve no.

⁶ Aero ore Tito'ga mondopotari pe pyri. Aero ore ei Tito'ga pe ikwehe: Ehoa'ja ti Corintopeve'ga pyri itambere'ia imono'oguka ġa pe no. A'ereki ymyahū ġa omondo pota no nhaneirū'ga pe imbatere'yve'ga pe nde ġa mombe'urame ġa pe, oro'e ore Tito'ga pe ikwehe.

Kiro ga hoa'javi pe pyri ipyhyga itambere'ia pe hugwi imono'ono'ogukapava. Aero ti pehe Macedōniapeve'ga pavēi Judéiapeve'ga pokogi itambere'ia mondovo ġa pe imombyryva nehē.

⁷ Pejiko hete pe Tupana'ga rehe. Penhi'ī kwaha hete pe Cristo'ga mombe'ukatuavo gamombe'ua kwahaheteavo. Pejirokwa hete pe peporavykyavo Tupana'ga pe. Pe ore arō

hete. Nahanahā pe ndekohetei ojipe'ga hohe pa. Na jitehe ti pejirokwa hete imombryryva ojipe'ga pe no imondovo katu itambere'ia Judéiapeve'ga pe.

⁸ Nanhi'igahyi ji pe me pemondo tuhē ti jave'yma. Pyry po pe imondoi hamo, a'e ji. Amombe'u ji pe me Macedôniapeve'ga nemimondopotara ko. A'ereki ji a'e jiyvyteri pe: Henduvame po ti Corintopeve'ga imondopotari na jitehe nehē no. A'ero po ti ji ikwahavi ganemiarōhetea nehē, a'e ji jiyvyteri pe.

⁹ A'ereki pe pekwha tuhē Jesus Cristo'ga remimombryryva nhandepojykaharete'ga remimombryryva ga nhande arōhetero gwaramo. Jypya ga huvihavamo oko yvagi pe Tupana'ga pyri okovo Tupana'ga katukatua pyteri pe pyryva'ea herekopava. Gwereco pa ga hako novia. Emo ga opohi pa jugwi ua avo yvya koty onhimongovo okoteheva'ero nhande ja. A'ero ga manoi nhande repyga toho ti ga yvagi pe herekopava nehē javo. Pekwha pe Jesus Cristo'ga remiarōhetea ga javijitehe ti tiarō hete ojipe'ga a'ero javo.

¹⁰ Kiro jireaporogita pe me nahā ti pemondo nehē javo. Ereki pe ypy pemondo pota itambere'ia nhaneirū'ga pe Judéiapeve'ga gwyrripeve'ga pe heikwehe. A'ea rupi pe imono'ogi a'ero. Emo pe napemono'ombavi reki. Nurā kiro jireaporogita ko nahā: Pyry hete pe imono'ombavi kiro, a'e ji.

¹¹ Pemondo pota pe heikwehe. Na jitehe kiro a'ero. Pejirokwa ti imono'ombava toromondo ti imbatere'yve'ga pe javo. Kiroki a'ea pe pereko - a'ea ti peja'ro imono'oga ga pe. Po pe pereko he'yjuhuheteva'ea, a'ero ti pemono'ō he'yiva'ea. Po ndahe'yiva'ea pe pereko, a'ero ti pemono'o'ngi.

¹² Po pe imondopotari ga pe, a'ero pyry Tupana'ga pe penemimondoa. A'ereki penemimondopotara rehe Tupana'ga onhimohē. Nurā ji ei: Pemondo katu ti peitambere'ia ga pe. Herekorame ti peja'ro pota imondovo ga pe a'ero. Pe herekoe'ymame Tupana'ga nde'i reki pe me embuhu jave'yma.

¹³ Tapemondopavi ti pejihugwi imbatere'yve'ga pe, a'e ji. Po ti pe imondopavi nehē, a'ero po ti imbatere'yve'ga gwereco pa pe herekoe'ymame nehē.

¹⁴ Ojogwetakwera'ja ti ga pe pavēi, a'e ji. Agwamo reki pe herekohetei. Peja'ro ti mo ga pe a'ero kiro. A'ero ti ga kiro herekoi. Aerē po ti pe ndaperekoa'javi nehē. A'ero ti ga jipyyi imbuhua pe me ga herekoheterame nehē. A'ero po ti pe herekoi nehē no. Nahā ojopokogame ahe nhaporemō herekoi jipi a'ero.

¹⁵ A'ea pe Tupana'ga rembikwatijarukara i'ei o'erame:

“Kiroki ga omono'ō he'yjuhuva'ea
- ga ndogwerekoi hembyruera.
Kiroki ga omono'ō ndahe'yiva'ea
- ohy reki ga ndehe.”

Titova'ea oho pota imono'ōpokoga

¹⁶ Tupana'ga rehe ore roryroryvamo ndepyyry hete nde javo ga pe. Nahā ore ga mbohetei. A'ereki ga pe pokopotaruka Tito'ga pe. A'ero ore javijitehe Tito'ga pe pokopotari.

¹⁷ Ore ga mondo'a'ja pota pe pyri a'ero javo ga pe. Kotihī ga ei reki: “Aho tuhē ti.” A'ereki ga tuhē oho potaripe pe pyri pe pokopotaheteavo. Nurā gwemimbotarimo ga hoi pe pyri a'ero.

¹⁸ Kiro ore ojipe'ga mondoi Tito'ga rupi pe pyri no. Ga ko nhaneirū'ga ojikoga gwaramo Cristo'ga rehe. Cristo'gareheve'ga nhaporemō ga kwaha hete pyry hete ga javo. A'ereki ga Cristo'ga mombe'u katu jipi.

¹⁹ Koji'i ji ga mombe'ui pe me kiro. A'ereki Cristo'gareheve'ga Macedônia pe e'i ga pe toho ti ga Paulo'ga ndupi Judéiapeve'ga gwyrri pe javo. Aerē po ti ga hoi ore rupi a'ero orepokohavamo ore herohorame peitambere'ia pevo nehē - kiroki penemimondoa Macedôniapeve'ga nemimondoa no. Orogweroho ti ore imbatere'yve'ga pe ga ti tombohete Cristo'ga javo. Ga po ti e'i nehē: “Pyry hete Cristo'ga nhandepojykaharete'ga. A'ereki ga ombuhuruka itambere'ia nhande ve,” e po ti ga nehē. Orogweroho ti ore imbatere'yve'ga pe tokwaha ti ga nhanerembipokopotara javo.

²⁰ Orojirokwa hete ore te'ite'varuhuyme ti ga ore ve javo. Nurā ore ei: Toho ti ga ore rupi. Ohorame ore rupi ore pokoga ti ga hepiagi ima'ema'ekatua penemimondohetea imbatere'yve'ga pe nehē. A'ereki ore oro'e: Mara'ngu po ti jara'ga ete'varuhuavo ore ve nehē javo: “Noma'egatui reki Paulo'ga imbatere'yve'ga pe imombytavo jara ojive”? A'ea po ti ga ei nehē, oro'e ore. Nurā ko pyry ore ve ga hoi hepiaga imombe'ukatuavo.

²¹ A'ereki ore oromondo orogweaporogita orokokatua rehe tokwaha ti ga a'ea javo. Tupana'ga jate rūi ti tokwaha orekokatua. Ojipe'ga ti tokwaha no.

²² Kiro ore akoja'ga mondoi pe pyri Tito'ga rupi. Ga ndupi ore ojipe'ga mondoi no. Ga ko nhaneirū'ga no ojikoga gwaramo Cristo'ga rehe. Irūiru'ia rehe ore ga mboporavykykyrame nane'yimi ga ore nhi'Ip'o'rupotari oporavykykatuavo Tupana'ga pe ojipe'ga

pokopokoga. A'ero ore pe mombe'urame ga pe ga jikogi pe ndehe omondo po ti ga imbatere'ýve'ga pe Judéia pe nehé javo. Koji'i ga poravykypotari Tupana'ga pe kiro. A'ero ga hopotari pe pyri pe pokoga nehé.

²³ Oro Tito'ga, ga ko nhimoirúharamo oko oporavykyavo ji pavéi pe pokoga. Akoja'ga - kiroki ga oho ga rupi nhaneirú'ga - ga oporavyky katu Cristo'ga mombe'gwovo nahá ga mboheteavouka. Oho ga Cristo'gareheve'ga ndepyga.

²⁴ Tito'ga vahemame pe pyri pemboapy ti ga pejipyri pendoryndoryvamo ga ndehe. A'ero po ti Cristo'gareheve'ga Macedóniapeve'ga ikwahavi penemiaròhetea. E'i po ti ga no: "Paulo'ga omombe'u katu Corintopeve'ga mboheterame," e po ti ga nehé.

9

¹ Akwatija tehe ji kiro pe me itambere'ia mondoa mombe'gwovo - kiroki a'ea ore orogweroho pota Tupana'ga remimo'éhara'ga pe Judéia pe.

² A'ereki pe pemondopotaripe ga pe. A'ea ji akwaha pe mboheteavo pe mombe'urame Macedóniapeve'ga gwyrivepe'ga pe - kiroki ga ojiko Cristo'ga rehe. A'e ji ga pe ikwehe: Ymya Gréciapeve'ga gwyrivepe'ga Corintopeve'ga ei timondo ti itambere'ia ga pe javo. A'ea ji ei pe mombe'gwovo ga pe ikwehe. A'ero henduvame he'yjuhuve'ga imondopotari no.

³ Amondo ji kiro Tito'ga pe pyri a'ero tomono'oguka tuhé ti ga Corintopeve'ga pe itambere'ia javo. A'ereki ji a'e jipe Macedóniapeve'ga pe: Omono'ono'ogipe Corintopeve'ga kiro itambere'ia imbatere'ýve'ga pe. Amondo ji kiro Tito'ga pe pyri a'ero te'iyime ti ga Paulo'ga omombe'u tehe Corintopeve'ga ore ve.

⁴ Po ti pe napemono'ogi ve itambere'ia ji Macedóniapeve'ga nderohorame pe pyri nehé, a'ero po ti ga ikwahavi nehé. A'ero po ti ore ndorepoyjayari orojiko tehe ore Corintopeve'ga ndehe javo nehé. Nda'epotari ji pepoyjayare'ymagwama rehe no.

⁵ Nurá jipjapyakame hehe ji ei Tito'ga pe: Nhiirúramo peho na'é ti Corintopeve'ga pyri ji renonde imono'ombavuka ga pe itambere'ia - akoja pe ga e'i toromondo ti javo, a'e ji. A'ero po ti ga imono'ogipyra mboavujikweripei jirura renonde nehé, a'e ji ga pe. A'ero ti ojipe'ga ikwahavi javo nehé: "Ga tuhé omondo hete pota imono'oga gworygworyvamo. Gwemimbotarimo ga imondoi. Ojipe'ga nde'i ga pe." A'ea po ti ga ei nehé, a'e ji Tito'ga pe ga mondovo pe pyri.

⁶ Pehendu ti a'ero! Ojo'java'ea kiro ji imombe'ui pe me. Kiroki ga otý ndahe'yiva'ea koho'iapypeva'ea - ndahe'yiva'ea ga omondo ojive. Kiroki ga otý he'yjuhuva'ea kohouhua pypeva'ea - he'yjuhuva'ea ga omondo ojive. Na jitehe ti pe me nehé no. Po ti ndahe'yiva'ea pe imondoi imbatere'ýve'ga pe imondopotare'ymame nehé, a'ero po ti ndahe'yiva'ea jitehe pe me nehé. Po ti he'yjuhuva'ea pe imondoi imbatere'ýve'ga pe imondopotarame nehé, a'ero po ti he'yjuhuva'ea jitehe pe me nehé.

⁷ Pe napenani ti pekwaha na'é javo pejiyvtyeri pe: "Maranime po ti ji imondoi nehé itambere'ia?" Aeré ikwahavame ti pemondo akoja. Imondorame ti tapev'are'ymuhú nehé namondopotari tuhé ji jave'yma nehé. Imondorame ti tape'ei: "Ojipe'ga ero gwaramo jate ji ve ji imondoi ga pe." Tape'ei a'ea. A'ereki Tupana'ga ga arò hete - kiroki ga omondo pota gworygworyvamo imondorame.

⁸ Tupana'ga gwereko pa opopoakaramo imombyryva pe me. A'ero po ti pe herekoparavuhui jipi ahe pokopokoga nehé no.

⁹ A'ea pe Tupana'ga rembikwatijarukara i'ei o'erame:

"Pyryve'ga omondo katu nimbaterive'ga pe gworygworyvamo ga ndehe.

Nane'ymi ga gwereko imondomondovo mbatera ga pe okokatuavo avuirama," e'i ikwati-jaripyra.

¹⁰ Kiro ji ei a'ero: Tupana'ga omondo ha'yinha itýhara'ga pe totý ti ga javo. Tupana'ga ombohoryoryvuka garemitymipyra ga pe no tomondono ti ga i'gwovo javo. Na jitehe ti Tupana'ga imbuhumbuhurukari pe me pe mombateruka nehé. "Nahá ti ga herekohetei imondomondopotarame imbatere'ýve'ga pe okokatuavo ga pe," ei Tupana'ga. Koji'i ti Tupana'ga imbuhumbuhurukari pe me a'ero nehé koji'i ti ga tomondomondo ojipe'ga pe javo.

¹¹ Na tuhé. Nane'ymi ti Tupana'ga imombyryparavuhui pe me tomondono ti ga ojipe'ga pe jipi a'ero javo nehé. A'ero ore herohorame peitambere'ia ga pe ti he'yjuhuve'ga Tupana'ga mbohetei ndepyry hete nde imbuhuruka ore ve javo.

¹² A'ereki pe imondorame Tupana'ga remimo'éhara'ga pe imbatere'ýve'ga pe ga pe jate rú pe imombyryvi. Tupana'ga pe pe imombyryhetei no. A'ereki he'yjuhuve'ga ga mbohete hete ndepyry hete nde imbuhuruka ore ve javo.

¹³ Pe imondorame po ti jukwahavamo pendekoa Cristo'ga rehe. A'ereki pe pe'e jipe: "Orojiko hete Tupana'ga rehe orokovo pyryva'ea rehe Cristo'ga mombe'ua rehe." A'ea pe ei.

A'ero pe imondorame Tupana'ga remimo'ēhara'ga pe po ti he'yjuhuve'ga ei Tupana'ga pe ga mboheteavo nehē: “Corintopeve'ga nonhi'tehei. Ojiko hete tuhē ga nde rehe okoheteavo Cristo'ga mombe'ua rehe hendukatuavo nenhi'iga. Ndepyry hete nde itambere'ia mbuhuheteukari ore ve ojipe'ga pe nhaporemō no. A'ereki nde ere'e Corintopeve'ga pe pemondo ti ga pe javo,” e po ti Tupana'ga remimo'ēhara'ga ga pe nehē.

¹⁴ Horyory hete ti ga pe ndehe nehē. Nhağata hete po ti ga pe ndehe onhi'iga Tupana'ga pe nehē epoko ti Corintopeve'ga javo nehē. Onhi'igatu ti ga Tupana'ga pe pe nenoigatuavo pe ndeipyga nehē garemimombyryva ġwaramo pe me nehē.

¹⁵ Timbohete katu ti Tupana'ga! Gaha jate ombuhu hete kwaha. A'ereki ga Jesus Cristo'ga mbuhuruka ga momanouka nhande repyga. Tupana'ga pyry hete hete tuhē nhande ve! Nomombe'upakatukatui ahe ġapryryva!

10

Paulova'ea ko Jesus Cristo'ga moirūharamo oko

¹ Kiro ji pe moğitahetei. Jihi Paulo opomogita. Cristo'ga oko nhyrō opyryvamo nhande ve. Ga ja ji rekopotari pe moğitarame. Pe ki a'e te pe ei ji ve: “Paulo'ga nhande pojihu okoteheavo nhanderovaki. Paivouhurame jate nhande hugwi ga niandepojihuvi onhi'igahyavo ikwatija nhande ve.” Jararamo pe ei a'ea ji ve.

² Tape'ea'javi ti nanongara, a'e hete ji pe me. Pe pigame po ti ji nanhi'igahya'javi pe me nehē javo. A'ereki a'e jipe jiyvyteri pe: Po Corintopeve'ga ndogwerojijyi ojeaporoğita ji rendukatuavo, a'ero po ti ji nhi'igahyi ga pe nhivahemame ġa pyri nehē. Nahā ji ei jiyvyteri pe. A'ereki ji akwaha nhinhi'igahyağwama ġa pe.

Tupana'ga ji mingo omoirūharamo. Nurā ko pyryvamo ji ei javo pepyteripeve'ga pe – kiroki ga e'i ore ve: “Paulo'ga oko ġwemimbotarimova'ea rupi vvyakotyva'ero okote'varuhuavo. Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi rūi ġa ndekoi.” A'ea pepyteripeve'ga ei ore atyvi imombe'ğwovo.

Ga pe ji ei a'ero: Tape'ei ti nanongara ore ve tanhi'igahyyme ti ji ji rurame pe pyri nehē.

³ A'ereki pe pe'mbe javo a'ea. A'iti hete tuhē ore vvyakotyva'ero oroko. Emo oreremimbotarimova'ea rupi rūi ore rekoi. Cristo'ga ore ga mombe'ui ġa pe toromongo ti ga garemimbotarimova'ea rupi.

⁴ Orepopoakarimo rūi ore oromombe'u Tupana'ga nhi'iga vvyakotyva'ero. Tupana'ga popoakarimo ore ganhi'iga mombe'ukatui toromongo ti ga garemimbotarimova'ea rehe. Tupana'ga popoakarimo ore imombigi okote'varuhuve'ga ndeaporogitate'varuhua – kiroki ġa nombojikogukari ojipe'ga Tupana'ga rehe.

⁵ Tupana'ga popoakarimo ore ga reaporoğitaatyviva'ea mombigi. Okote'varuhuavo onhimboheteve'ga nhi'igi tokwahavyme ti ġa Tupana'ga javo. Tupana'ga popoakarimo ore ganhi'iga mombipavi. Orombogwerojijyi pa ġandeaporoğita tohendu katu ti ga Cristo'ga nhi'iga javo.

⁶ Aerē po ti ore imondoi hahyva'ea pepyteripeve'ga pe nehē – kiroki ġa nohendukatui orenhi'iga. Nahā po ti ore ġa nderekoi nehē pe hendukatupavame orenhi'iga.

⁷ Ore'arajatea repiagame pe ei pejivyteri pe orep'y a kwahave'yma: “Paulo'ga okoteheve'ga. Tupana'ga nomondoi ġa tomombe'u ti nhinhi'iga jave'yma.” A'ea pe ei ore'arajatea repiaga pejapyakakata'yma orereaporoğita kwahave'yma.

Kiroki ga e'i ojive jihi ko Cristo'ga moirūharamo ako javo – tokwaha ti ga ovytyteri pe. Po Cristo'ga ei ga pe nde ko nhimoirūharamo eko javo, a'ero po a'ea jitehe Cristo'ga ei ore ve pe ko nhimoirūharamo peko javo. Hehe ojapyakaturame po ti ga ikwahavi ovytyteri pe Paulo'ga Cristo'ga moirūharamo tuhē oko no javo.

⁸ Anhimbohete hete ji jipoyjaheteramo Cristo'ga ei ore ve javo. A'ereki nhandepojykharete'ga Jesus Cristo'ga e'i tuhē ore ve pe ko nhimoirūhara javo. “Pembojiko hete ti ġa ji rehe nhinhi'iga kwahavuka ġa pe,” ei Cristo'ga ore ve. Ga nde'i ore ve: “Penhi'igahy ti ġa pe tipoyjayjaryme ti ġa ojeaporoğita rehe.” A'ea rūi ga ei ore ve.

⁹ A'ea ji imombe'ui pe me tape'ei ti ji ve javo. A'ereki mara'ngu po pe'javo ji ve: “Paulo'ga nhande mongyhyji hete pota”? Pe'e po pe a'ea ji ve.

¹⁰ A'ereki pepyteripeve'ga e'i ji ve: “Paivouhua hugwi ikwatijarame nhande ve Paulo'ga onhi'igahy nhande mondomondovo onhi'iga rupi aheruvihava'ga ja,” ei ġa. “Nhande pyri ga ruvame ndipopoakari ganhi'iga reki. Nonhi'thetekwahavi ga onhi'teheavo,” ei ġa ji ve novia.

¹¹ Nanongara'ga ti tokwaha nhinhi'iga kiro. Orepopoaka ore pe me kiro orojuvame paivouhu pe hugwi ikwatija. Na jitehe orovahemame pe pyri Corinto pe po ti ore popoakaro pe me oronhi'iga nehē no, a'e ji ġa pe.

¹² Ndoro'ei ore: Ore ko ġandeheva'ea. Ore ko ġa javijitehe. Ndoro'ea'uvi ore a'ea! A'ereki ġa onhimbohete tehe. Ndokwahaviġu ġa. A'ereki ġa e'i: "Nahanahā ore rekoi. A'ea ko pyry a'ero," e'i tehe ġa. "Nahā ore rekorame ore pyryvamo a'ero," e'i tehe ġa.

¹³ Ore ki a'e te ikwahakatui Tupana'ga ea ore ve. Ore ve ga ei: "Nahā ti peko katu. Pevo ti peporavyky Cristo'ga mombe'uharamo ji pembopopoakaro ġwaramo. Corintopeve'ga pyri vehevi ti peho ga mombe'gwovo ġa pe nohō." A'ea Tupana'ga ei ore ve. Koa rupi jate ti ore hoi a'ero oroporavykyavo oronhimboheteavo nehē. Hajihea rupi rūi ti ore hoi oronhimboheteavo nehē.

¹⁴ A'ereki Tupana'ga ore mondo pemombe'u ti Cristo'ga Corintopeve'ga pe javo. A'ero ore hoi ga mombe'gwovo pe me ikwehe orokovo Tupana'ga nhi'iga rupi. Ga ee'ymame ndorohoi ore pevo – perope ga nde'i ore ve peho javo.

¹⁵ Ndoro'ei ore oreporavykyagwera ojipe'ga poravykyagwera pe oronhimboheteheavo. A'ereki oreporavykyā rūi. Tupana'ga noremoporavykyi a'ea rehe. Koji'i pe jikojikoheterame oreremimombe'ua rehe Cristo'ga rehe koji'i po ti ore Cristo'ga mombe'ui pegwryi pe hehemo'i orogwovo ojipe'ga pyri Cristo'ga mombe'gwovo jara'ga pe nehē. Tupana'ga erame jate ore ve po ti ore hoi nehē.

¹⁶ A'ero hajihejihe pe cidades pe po ti ore hoi ga mombe'gwovo ojipe'ga gwyri pe nehē – perope nimombe'uhavi ġa pe. A'ero ti ore ypy Cristo'ga mombe'ui ġa pe nehē. A'ero po ti ore nhimbohetei Tupana'ga ore mondo pevo javo. Ojipe'ga poravykyagwera rehe rūi ti ore nhimbohetei – perope ġa oporavyky jipe Cristo'ga mombe'gwovo.

¹⁷ Tupana'ga rembikwatijarukara e'i:

"Kiroki ġa ombohete pota

– tombohete ti ġa nhandepojykaharete'ga jate ndepryr hete nde javo ga pe," e'i ikwatijaripyra.

¹⁸ Na tuhē. Tupana'ga nde'i pyry ga pe – kiroki ga onhimbohete. Emo Tupana'ga ga mboheterame a'ero ga pyry tuhē.

11

Paulova'ea onhi'igahy Cristo'ga moirūhara'ġaatyviva'ea pe

¹ A'e ji pe me kiro: Na ji etehei pe me. A'ereki ji tanhimbohete tehe. Ite'varuhu ahe nhimboheterame. Emo ji rendu tehe ti.

² A'ereki Tupana'ga ja ji akate'ŷ pe ndehe pe arōheteavo. Tamombe'u ojo'java'ea pe me kiro. Hēakuyra'ga hēa mohembirekouka ga pavēi ga rehe jate ti eko javo. Na jitehe ji pe mbojiko Cristo'ga rehe ga rehe jate ti peko javo. Taperojijyi ti jara'ga ndehe pejikovo, a'e ji. A'ero po ti ji ei Cristo'ga pe pe mombe'gwovo nehē: Koro ga ndekoi. Nde rehe jate ġa jikojikogi jipi okokatuavo, a'e po ti ji nehē. A'ero po ti ga pe nderohoi yvagi pe pe mombytavo ojipyri avuirama nehē.

³ Ako tehe ji jikate'yma pe ndehe. Mara'ngu po ti Corintopeve'ga opohia Cristo'ga hugwi nehē? a'e ji jivytyeri pe. Ymyahū Evava'ea gwerovia Satanās'ga nhi'iga ga omoandyandyirame. Na jitehe ojipe'ga pe moandyandyipotari kiro heroviapotaruka pe me mbehea. A'ero ġa nderoviarame po ti pe pohiri Cristo'ga hugwi nehē. A'ero Cristo'ga rehe jate rūi ti pe jikogi nehē. A'ea ji ndapotari.

⁴ A'ea'ja ji pe me: Na ji etehei pe me nhimboheteherame. Ite'varuhu ahe nhimboheterame. Emo ji rendu tehe ti. A'ereki pe pehendu tehe ojipe'ga nhi'iga i'mbeve'ga nhi'iga ikatu ga nhimboheterame javo – kiroki ġa omombe'u Jesus'ga mombe'uaatyviva'ea pe me ogwovo pe pyri. Ore Cristo'ga mombe'urame pe me Tupana'ga ra'uva tuhē oho upa pe pyri ikwehe. Hajiheva'ea rehe pe ndekoi reki kiro peangaruhuramo ġa'mbea renduvame. Opomogita ore Jesus'ga mombe'ua rehe ikwehe. Hajiheva'ea rehe pe ndekoi reki Jesus'ga mombe'uarūiva'ea rehe ġa pe mogitarame hehe kiro. Pehendu tehe katu reki ganhi'iga pendoryndoryvamo ġa ndehe ahemoandyandyihara'ga ndehe!

⁵ E'i ġa pe me: "Ore ko huvihava jitehe Cristo'ga moirūharamo orokovo," ei ahe-moandyandyihara'ga pe me.

Mo'ano ji mombe'ukatue'yma pe ei: "Paulo'ga ko ġa gwyre'i." A'ea pe pe'ji tehe ji ve naerū? Ji ġagwyre'iva'ea rūi tuhē!

⁶ "Nonhi'igatukwahavi Paulo'ga ojipe'ga mongoe'yma ojihe. A'ereki ahā gambo'ehara'ga hehe," ei ġa pe me. Ahā tuhē nimbo'ehara'ga hehe. Nurā ġa pe ndikatui nhinhi'iga. Cristo'ga mombe'ua ji akwaha hete reki ga mombe'ukatuavo. Jukwaha a'ea pe me. A'ereki nane'yami ore Cristo'ga mombe'u katu ikwahavuka pa pe me ikwehe.

⁷ Amombe'u katu ji pyryva'ea pe me ikwehe. Cristo'ga omano nhande repyga imomboruka nhanderekote'varuhua nhande hugwi, a'e ji pe me ikwehe. A'ero po ti ga nhande rerohei yvagi pe nhande mongovo ojipyri avuirama nehē nhande jikoga ġwaramo ga rehe.

A'ea pa ji imombe'ui pe me Tupana'ga nhi'iga. Nda'ei ji pe me: Pembuhu ti itambere'ia ji ve ji Cristo'ga mombe'uro gwaramo pe me. A'ea ji nda'ei pe me. Ji aporavyky okoteheve'ga ja pe pyri Cristo'ga mombe'gwovo pe me ikwehe tomombyry ti Tupana'ga Corintopeve'ga pe javo.

Mara'ngu po pe javo: "Paulo'ga oko te'varuhu igware'yma gwaramo itambere'ia nhande hugwi?" A'ea pe'ji ji ve naerü? Ji jipyry hete reki igware'yma pe hugwi. Ndapekawahavi pe a'ea naerü?

⁸ Po pyry pe imbuhuri ji ve ji poravykyrame Cristo'ga mombe'gwovo pe me ramo. Napembuhuri reki pe ji ve ikwehe. Ojipe'ga ki a'e te ombuhu ji ve Cristo'gareheve'ga. Ganemimbuhura ji herohoi ga hugwi a'ero ikwehe. Tareko ti jijive jijuvame Corintopeve'ga pyteri pe reki, a'e ji ikwehe. Nurä ji herekoi na'ë Cristo'ga mombe'urame pe me.

⁹ Aerë ji ndarekoa'javi jijive. Nda'ei ji pe me reki: Pembuhu ti ji ve. A'ea ji nda'ei. A'ereki momina rupi Cristo'gareheve'ga ombuhu ji ve itambere'ia urame Macedôniapeve'ga gwryra hugwi. Aerë ti ji nda'ei a'ea rehe pe me nehë no.

¹⁰ Nane'yimi Cristo'ga omombe'u a'itituhëva'ea ymya. Ji ojiheva'ero gwaramo ga imombe'uukari ji ve a'itituhëva'ea no. Kiro ji imombe'ui a'itituhëva'ea pe me: Cristo'ga mombe'urame pegwryripeve'ga pe Grécia pe po ti ji nda'eagwami pembuhu ji ve itambere'ia javo nehë. Nane'yimi ti ji nhimbohetei a'ea rehe nehë. Ji nhimboheterame ti nanhimbohavi nehë no, a'e hete ji.

¹¹ Pe'e tehe po pe: "A'ea Paulo'ga ei nhande ve. A'ereki ga nianearöi," pe'e po pe novia. Ji opoarö hete reki! Tupana'ga okwaha a'ea.

¹² Ndapyyhygi ji itambere'ia pe hugwi. Aerë po ti na jitehe nehë no tamombi ti ji ga'ete'varuhua ji ve – kiroki ga onhimbohete oporavykyra rehe. A'ereki ga e'i tehe ojive: "Oromombe'u ore Cristo'ga pe me Paulo'ga javijitehe," e'i tehe ga ojive. A'ereki ore ja rü reki ga ndekoi. A'ereki ga opyhy itambere'ia onhi'iga renduve'ga hugwi jipi.

¹³ Ga ko Cristo'ga moirüharagaatyvive'ga. A'ereki Cristo'ga rü e'i ga pe ga ko nhimoirüharamo oko javo. O'mbero ga imombe'ui ojipe'ga pe ga moandyandyita. Oa'äa'ä ga Cristo'ga moirüharaga okokatu'aga pepyteri pe oroko tuhë ore gamoirüharamo javo o'mbero.

¹⁴ Nianhimomby'ai nhande a'ea rehe. Satanás'ga vehevi oa'äa'ä hete Tupana'gapyrive'ga yvagyipeve'ga gwendy'jandy'javamo ako tuhë ji Tupana'gapyriva'ero jipyryvamo javo o'mbero. Nahä ga rekoji nhande moandyandyipota nhande aröe'yma.

¹⁵ A'ero nhande nianhimomby'ai Satanás'gareheve'ga ndehe ga okokatuve'gareheve'ga ra'agame oroko tuhë ore Jesus'gareheve'ero javo o'mbero. Aerë mbapava koty ti Tupana'ga ga mondoi hahyva'ea ruvihava pype nehë ga ndekote'varuhuro gwaramo.

Hahy hete Paulova'ea pe

¹⁶ A'ea'ja ji pe me: Na ji etehei pe me. Ite'varuhu ahe nhimboheterame. Tape'ei ji ve: "Paulo'ga ikwahave'yve'ga ja onhimbohete." A'ea pe ti tape'ei ji ve. Pe epotarama ji ve ji rendu tehe a'ero. A'ereki ji tanhimbohete'i no.

¹⁷ Jesus Cristo'ga nhandepojykaharete'ga nde'i ji ve: "Enhimbohete ti javo ga pe." A'ea rü ga ei ji ve. Jihi reki a'e jijive ikwahave'yve'ga ja jipyry tuhë ji javo.

¹⁸ He'yive'ga onhimbohete pepyteri'peve'ga nahanahä ore ojipe'ga hohe javo. Nurä ti ji nhimbohetei no kiro.

¹⁹ A'ereki pe pehendü tehe ikwahave'yve'ga pendoryndoryvamo ga ndehe. Nahä ikwahapyramo po pe ndekoi pejikovo ga ndehe naerü novia? Po ikwahapyra'ga nohendukatui ikwahave'yve'ga hamo.

²⁰ Ga napembopiro'yukari pe mondomondovo onhi'iga rupi jipi. Ga opojyka pa peitambere'ia pembatera reheve pe moandyandyita. Pe me ga ei: "Ore huvihavamo oroko. Peko tehe pe ore pyri," ei ga pe me. Ga pe mbotegwete hete pe pojihuve'yma. Emo pe ga nendü tehe reki jipi gandekote'varuhua mbogwavyve'na na ga ndekoi nahä ore ve javo.

²¹ "Paulo'ga opojihu huvihave'yva'ero okovo ore atyvi," ei ga pe me. A'e ji pe me: A'iti tuhë ore oropojihu ite'varuhuva'ea. Nurä ore oropojihu oronhimimbojigwaraja pe ndehe. A'ea rehe ji pojyahetero pe nderekokatuaovo. Ore ga atyvi oroko. Ndorojigwarai ore pe ndehe. A'ea pe ndapekwahavihu naerü?

Ga ja reki kiro ji nhimbohetei a'ero. A'e tehe reki ji ikwahave'yve'ga ja. A'ereki ite'varuhu ahe nhimboheterame.

²² "Ore ko hebreusramo oroko," ei ga onhimboheteavo.

Jihi ko hebreuramo no, a'e ji nhimboheteavo.

"Ore ko israelitasramo oroko," ei ga.

Jihi ko israelitaramo ako no, a'e ji.

"Ore ko Abraäova'ea rakykwepoharamo oroko," ei ga.

Jihi ko Abraãova'ea rakykwepoharamo ako no, a'e ji.

²³ “Oroporavyky ore Cristo'ga pe,” ei ãa onhimboheteavo. Jihi kaitu ko aporavyky hete Cristo'ga pe ga hohe. A'ea ji ei nhinhimboheteheave ikwahave'ÿheteve'ga ja heag-wyryve'ga ja. Po ahe nonhimbohetei hamo. Emo ji tanhimombe'u katu pe me.

Ga hohe ji he'yjuhu aporavykyvyky Cristo'ga pe.

Ga hohe ji he'yjuhu akiaki cadeia pype. A'ereki Cristo'ga arõe'ÿve'ga ji mongimongi cadeia pype ji mo'ama Paulo'ga ti tomombe'ua'javyme Cristo'ga javo.

Pepyteripeve'ga hohe ji he'yjuhu akwahakwaha hahya. A'ereki Cristo'ga arõe'ÿve'ga ji nupanupã teremombe'ua'javi Cristo'ga javo ji ve.

Ji amano gweregwerewi.

²⁴ Kiro ji imombe'ukatui a'ea pe me:

Manamename'ĩ cinco vezes ga ji pyhyphygi ji nupanupamo ipira apopyra pyvõ. Jipyhyga nanani judeus'ga nduvihava'ga ei: “Penupanupã ti Paulo'ga momi trinta e nove ga mondohondohoga ipyvõ,” ei ãa ojipyryve'ga pe. A'ero ga ji nupanupã trinta e nove okovo Moisésva'ea remimbo'eagwera rehe.

²⁵ Manamename'ĩ três vezes romanos'ga gwyrive'ga ji pyhyphygi ji nupanupamo vyrya pyvõ.

Ojipeji ojipe'ga ji apiapi ita pyvõ ji juka pota novia.

Manamename'ĩ três vezes yharuhua ihoi ppy pe ji rerotyppy gweregwerewi ppy pe no.

Ojipeji ji pytai ypihua ruvihava pyteri pe ppytunimo arimo no yhara raygwera rehe.

²⁶ Ambojoapiapi ji jigwovo gacidades pe ãagwyri pe no. Tiruahũ ji ve ji hojihorame jipi. Kiro ti ji imombe'ukatui pe me:

Tiruahũ ji ve ji paranauhã ahaahavame nhatymbavame.

Tiruahũ ji ve iporomive'ga imimame nhimbatara ji hugwi ji hojihorame.

Tiruahũ ji ve jire'yja'ga judeus'ga ndekote'varuhurame ji ve ji hojihorame.

Tiruahũ ji ve judeus'garũive'ga ndekote'varuhurame ji ve ji hojihorame.

Tiruahumba ji ve ji hojihorame cidades pe ongae'ÿi me no ypihua ruvihava rehe no.

Tiruahũ ji ve ãa ji moandyandyirame – kiroki ãa e'i ji ve o'mbero: “Nde ja ore orojiko Cristo'ga rehe.”

²⁷ Aporavyky hete ji ipyhyga mbatera ji ve. Jipokapa ji!

Manamename'iuhũ ji ndakiri.

Manamename'iuhũ ty'ara ji jukai. Nday'uy'ui ji no jitekovo.

Manamename'iuhũ ji nda'ukatui.

Manamename'iuhũ iroyxagahivuhu ji ve. Ahã ji ve nhimbukuhava jipira.

²⁸ Koji'iva'ea tiruahũ ji ve nanongara hahyva'ea no. A'ea ji namombe'ui kiro.

Ojipeva'ea ti ji imombe'ui kiro pe me jipy'a. Nane'yimi ji agataruhuramo Cristo'gareheve'ga ndehe nhaporemo – kiroki ãa pe ji Cristo'ga mombe'u ãa mbojikoguka ga rehe. Akwaha pota ji mara'ngu po ãa ojikheteavo kiro Cristo'ga rehe javo.

²⁹ Po ojipe'ga oko gwereuhu Cristo'ga nhi'iga rupi opopoakare'ymano, a'ero ji hayka-hetei gapopoakare'ymagwera. Ji ndajipopoakari a'ero. Po ojipe'ga ga mbo'e ite'varuhua rehe tambotegwete ti ji ga javo, a'ero ji nhimboahivi ãa pe.

³⁰ Tanhimbohete ti ji ikaturo gwaramo pe me. A'ereki pepyteripeve'ga onhimbohete pe mbohoryva. A'ero kiro ti ji nhimbohetei no. E'i ãa ji ve: “Nahanahã Paulo'ga rekoi. Nurã ore ikwahavi ga ndipopoakari javo,” ei ãa.

Kiroki omboukwaha jipopoakare'yma – a'ea rehe ti ji nhimbohetei kiro a'ero.

³¹ Nanh'i'mbei ji javo pe me. Tupana'ga okwaha a'ea. Gaha nhande timbohete avuirama. Ga ko Jesus Cristo'ga ruvihavuhete'ga garuva'ga no nhandepojykaharete'ga ruva'ga.

³² Jiruvame cidade de Damasco pe governador'ga ji pyhyguka pota ikwehe novia. A'ero ga soldados'ga mondoi cidade rokairungava apoa pyri portões pyri ãa mo'ama pevo tonhimimyme ti Paulo'ga nhande hugwi javo. Garuvihavuhu'ga ko Aretas'ga.

³³ Cristo'gareheve'ga ki a'e te ji poko. Anhimbo'a ji pandyruhua pype. A'ero ipype ji rekorame ãa ji mondoi cidade rokairungava kwara rupi ji mbojyva vyryvo. Nahã ji nhimimi Damascopewe'ga nduvihava'ga hugwi jigwovo ga hugwi. Nahã jipopoakare'yma a'ero. Nanongara rehe ji nhimbohetei a'ero.

12

Paulova'ea omombe'u Cristo'ga rembiepiukara

¹ Koji'i ti ji tanhimbohete ikaturo gwaramo pe me. A'ereki pepyteripeve'ga onhimbohete pe mbohoryva. Nomombyryvi reki ji nhimboheterame. Emo ji nhimbohetei jitehe. Kiro ji imombe'ui a'ero Cristo'ga rembiepiukara ji ve nhandepojykaharete'ga rembiepiukara. Ga ikwahavukari ji ve aherembikwahavipyre'ymano.

² Ga hepiukarirê ji ve catorze anos imbokwara'ari ji rehe kiro. Ojipeji Tupana'ga ji rohero yvagi pe kako hepiuka ji ve kako. Kiro ti ji imombe'ui jirerohohava. Avo yvya koty ji rekoi Cristo'gareheva'ero kako. Nanime Tupana'ga ji pyhygi ji rerogwovo jaytata'ia rehemo'i ji rerogwovo dois yvaga aherovai yvaga pype hete. Mara'ngu po jira'oa tuhê Tupana'ga herogwovo? A'ereki ji ndakwahavi. Mara'ngu po ga jira'uva jate rerogwovo yvagi pe? Ji ndakwahavi. Tupana'ga jate okwaha a'ea.

³⁻⁴ Ji rohero ga yvagi pe ahererekokatuhai pe. Mara'ngu po Tupana'ga jira'oa rerogwovo? Mara'ngu po ga jira'uva jate rerogwovo? Ji ndakwahavi, a'e ji. Tupana'ga jate okwaha a'ea. Yvagi pe ahererekokatuhai pe ga ji rohero. Pevo ji henduvi pevove'ga nhi'igame. Tegwete nhiremimombe'uhava. A'ereki Tupana'ga nomombe'uukari ji ve a'ea yvagipeve'ga nhi'iga.

⁵ Nanongara'ga po ji ga mbohetei hamo – kiroki Tupana'ga rembiroho'ga. Emo po ti ji nanhimbohetei jijihe nehê. Jipopoakare'yma rehe jate ti ji nhimbohetei nehê.

⁶ Po ti ji nhimboheteipotari Cristo'ga rembiepiukara rehe, a'ero po ti ikwahave'yva'ea ja rûi ji rekoi nehê a'itituhêva'ea mombe'gwovo gwaramo. Emo po ti ji namombe'ui ojipea pe me nhinhimbohete'e yma. A'ereki ji a'e: Po ti ji a'ea mombe'ui pe me nehê, a'ero po ti pe nhimboheteranuhûi nehê Paulo'ga pe Cristo'ga gwepiuka hete javo. Pyry pe ikwahavi jireaporoğita jate henduva nhiremimbo'ea Cristo'ga rehe.

Paulova'ea omombe'u nahâ ji ndajipopoakari javo

⁷ He'yiva'ea Cristo'ga okwahavuka ji ve aherembikwahavipyre'yma ikwehe. Ikatu hete ji ve ji monhimomby'aheteavo ga ikwahavukaramo ji ve. Aerê Tupana'ga ei ovyteri pe: "Mara'ngu po Paulo'ga onhimboheteranuhûavo jilhi jate Tupana'ga ji arô hete ikwahavuka ji ve javo?" ei Tupana'ga. "Na ti Satanás'gapyriva'ea anhağa ihoi ga pyri ojigwaraita ga rehe nehê tonhimboheteranuhûyme ti Paulo'ga javo," ei Tupana'ga ovyteri pe.

Na tuhê ji ve a'ero. Nane'yimi juhua ja Satanás'gapyriva'ea anhağa jigwarai ji rehe ji mbopopoakare'yma. A'ero ji nanhimboheteipotara'javi.

⁸ Trêş ko ji a'ea'jaa'ja nhandepojykaharete'ga pe Cristo'ga pe tojipe'a ti Satanás'gapyriva'ea ji hugwi javo.

⁹ Emo Cristo'ga e'i ji ve: "Ndape'ai ti ji nde hugwi nehê. Ji amombyry nde ve jipi. A'ero nhiremimombyryva ihygi nde rehe ndepokohavamo. A'ereki ndepopoakare'ymame igwaigwawete jipopoakara nde pojykapavi nde pokoheteavo jipi," ei Cristo'ga ji ve.

Nurâ koji'ji pyry ji ve kiro jipopoakare'yma Satanás'gapyriva'ea pe'ahava hohe. Epe'a ti ji hugwi, nda'ea'javi ji Cristo'ga pe a'ero. Jipopoakare'yma rehe ji roryheteramo a'ero nhinhimboheteavo hehe Cristo'ga popoakara tajipojyka ji rerekovo javo.

¹⁰ A'ero ji nhimohêhetei jipopoakare'yma rehe jipopoakare'ymame Cristo'gareheva'ero gwaramo. Cristo'ga arôe'yve'ga ji mbotegwete novîa. Emo nhimbotegwetea rehe ji nhimohêhetei. Ite'varuhu ji ve novîa. Emo ite'varuhuva'ea rehe ji nhimohêhetei. Ga ombuhu hahyva'ea ji ve novîa. Emo hahyva'ea rehe ji nhimohêhetei. Tiruahû ji ve novîa. Emo tiruahûva'ea rehe ji nhimohêhetei. Nanongara rehe nhaporemo ji nhimohêhetei. A'ereki naname ji ve ji ndajipopoakari. Jipopoakare'yma nanani Cristo'ga ombuhumbuhu opoakara ji ve a'ero.

Paulova'ea nhagataruhu Corintopeva'ea rehe

¹¹ Ikwahave'yve'ga ja tuhê ko ji ko nhinhimboheteavo. Emo ji imbojari pe ndehe. A'ereki pe nanhimbohetei jipi Paulo'ga Cristo'ga moirûharamo tuhê jave'yma. Pehe po pe'e a'ea hamo ji repyga pepyteripeve'ga pe hamo. Emo pe ndape'ei reki ji mbohete'e yma.

Peptyripeve'ga e'i ji ve: "Paulo'ga okoteheva'ea." A'ea ga ei – kiroki ga e'i tehe ojive huvihavuhuro ore rekoi Cristo'ga moirûharamo orokovo javo.

Po ji okoteheva'ea, a'ero po ga okoteheva'ea no. A'ereki ji gagwyre'iva'ea rûi tuhê.
¹² He'yiva'ea Tupana'ga japoukari ji ve ahemonhimomby'aheteva'ea hepiuka opoakahetea pepyteri pe ikwehe. Nanongara ga japoukari ji ve ji poravykyrame ga pe Cristo'ga mombe'gwovo pe me jikweraje'yma. Japoukaro gwaramo ga ikwahavukari pe me a'ero Paulo'ga ko nhimoirûharamo oko javo.

¹³ Nahâ ji rekoi ji Cristo'ga mombe'urame pe me a'ero. Na jitehe ji rekoi ji Cristo'ga mombe'urame ojipe'ga pe no. Ojo'jajo'ja ji rekokatui pe me ga pe no. Marâ ji rekote'varuhui pe me jijekokaturame ga pe naerû?

Ji nda'ei pe me ikwehe: Pembuhumbuhu itambere'ia ji ve ji Cristo'ga mombe'uro gwaramo. A'ea rûi ji ei pe me ikwehe. Nurâ po pe ei ji ve naerû: "Paulo'ga ite'varuhu ore ve ipyhyge'yma ore hugwi ipyhygame ojipe'ga hugwi." A'ea po pe ei ji ve naerû? Po pe ei a'ea ji ve, a'ero ji nhimomby'ahetei heroviare'yma! Jipyry ji pe me imbuhurukare'yma pe hugwi ikwehe.

¹⁴ Dois ko ji hoi pe pyri ikwehe. Kiro ji hoa'japotari pe pyri. Nda'ei po ti ji pe me nehê: Pembuhu ti itambere'ia ji ve. A'ereki peitambere'ia ji ndapotari. Apota hete ji nhiarôhetea.

Pe ko jira'yra'java'ea ji ve. Nurā ti jihi topogwereco katu. A'ereki tayri'ga nduva'ga omono'ō itambere'ia tipyhy ti mbatera nhandera'yra'ga pe javo. Tayri'ga nomono'ogi uva'ga pe jipi.

¹⁵ Penduva'javamo ti ji roryheteramo imondopava nhinhikwava'ega pe me nehē pe pokoga pe mbojikoheteavo Cristo'ga rehe nehē. Igwaigwavete ji pe arōheterame igwaigwavete po pe nanhiarōi naerū?

¹⁶ Pe'ji po pe a'ero pejikovo nhinhī'iga rupi: "Paulo'ga nde'i pembuhu ti itambere'ia ji ve jave'yma," pe'e po pe.

Emo po pepyteripeve'ga ei: "Heaporoḡita te'varuhu Paulo'ga pe moandyandyita reki. A'ereki ga e'i: 'Pembuhu itambere'ia toromondo ti ojipe'ga pe,' ei ga. Pe imondorame ga ipoykai ojive pe moandyandyita," e po ḡa o'mbero.

¹⁷ Ji nopomoandyandyangavi. Ji ojipe'ga mondorame pe pyri ḡa nde'i pe me: "Pembuhu ti itambere'ia ore ve." A'ea rūi ḡa ei herure'yma pe hugwi imbuhure'yma ji ve.

¹⁸ A'e hete ji Tito'ga pe ikwehe: Eho ti Corintopeve'ga pyri. A'ero ga hoi pe pyri. Ga rupi ji amondo ojipe'ga no. Tito'ga napemoandyandyi reki pembuhu ti ore ve jave'yma. Gareaporogita ko jireaporogita ja. Ojo'ja hete orey'ya o'ogwehe.

¹⁹ Marāi pe pejiyvyteri pe penhi'igame nhirembikwatijara pe? Pe'e po pe: "Onhi-mombe'umbe'u Paulo'ga nahanahā ji ako katu pe moandyandyje'yma javo. Nahā ga ei nhande ve te'i katu ti ḡa ji ve javo." A'ea po pe ei ji ve naerū? Na rūi reki ji reki. Tupana'ga ore renduva ore nhimombe'ukatui a'tituhēva'ea momba'gwovo katu Cristo'gareheva'ero. Oreremiarōhara ko pe, a'e ji pe me. Pe ndepyga ore imombe'upavi timbojiko hete ti Corintopeve'ga Cristo'ga rehe javo.

²⁰ A'ereki ji nhi'agataruhu nhandejogwerecoagwama rehe jihorame pe pyri.

Mara'ngu po ti nhande javo ojohupe: "Ndapyryvi ndereaporogita ji ve'?"

Mara'ngu po ti pe pejogwayva nehē? Mara'ngu po ti pe penhimiromo pejogwehe nehē? Mara'ngu po ti pe penhimboahiva nehē? Mara'ngu po ti pe javo pejohupe: "Ore ko pehoheva'ero"? Mara'ngu po ti pe penhombotegweteavo nehē? Mara'ngu po ti pe pe'mbero imombe'umoanhana nehē? Mara'ngu po ti pe penhimboheteavo nehē? Mara'ngu po ti pe pejikouhuavo penhimbotarimova'ea rupi nehē?

²¹ Mara'ngu po ti Tupana'ga ji mbopoyjayjare'yma'java ji horame pe ndepiaga nehē? Nhi'agataruhu ji pendekote'varuhua rehe. A'ereki pe peko te'varuhu penhimongyavo ikwehe. Pepyteripeve'ga hambireko te'varuhu. Ga oko ḡwembireko ḡarūive'ga pavēi. Ga ndoakwahavihu ikwehe. Mara'ngu po pe pejipohia pejikote'varuhua hugwi pejeaporogita rerōjijyita? Po pe pohire'ymame jugwi po ti ji rekoveveuhui jijehe'gwovo pe ndehe jipoyjayjare'yma nehē.

13

Mominakotyva'ea Paulova'ea okwatija Corintopeva'ea pe

¹ Dois ji ahoaho pe pyri ikwehe. Kiro ji hoa'javi pe pyri nehē. Nhivahemame pe pyri ti ji henduvi gandekote'varuhua momba'ua. Xako po ti nhande Tupana'ga rembikwati-jarukara rupi a'ero nehē – kiroki e'i nahā:

"Ojipejive'ga imbojarame ojipe'ga rehe,

tihenduvyme ti ga. A'ereki ga tehe omombe'u garekote'varuhua.

Po ojipe'ga imombe'ui garekote'varuhua no,

tihendu ti ḡanhi'iga a'ero ikwahava ḡa ekaturame.

Po doisve'ga omombe'u,

tihendu ti a'ero.

Po trēsve'ga omombe'u,

tihendu ti a'ero.

Nahā ti nhande reki a'ero henduva gandekote'varuhua momba'ua nehē," e'i ikwati-jariyira.

² Jihoa'javame pe pyri ji ei pepyteripeve'ga pe ḡa momoranduva ikwehe – kiroki ḡa ndopohipotari okote'varuhua hugwi ikwehe. Avo jirekorame kiro ji ea'javi ikwatija pepyteripeve'ga pe jitehe. Akwatija ji ḡa pe no – kiroki ḡa kirē oko te'varuhu no. Kiro ji ei ḡa pe nhaporemō: Amondo tuhē po ti ji hahyva'ea pe me nhivahema'javame pe pyri nehē, a'e ji ḡa pe.

³ A'ereki pe pe'e: "Mara'ngu po Cristo'ga Paulo'ga mongovo omoirūharamo ga monhi'iga jipi? A'ereki Paulo'ga ndipopoakari. Paulo'ga ti tohepiuka Cristo'ga popoakara nhande ve a'ero."

A'ea pe ei. Nurā nhivahema'javame javo pe me ti Cristo'ga imbuhuri tuhē opopoakara ji ve emondo ti hahyva'ea ḡa pe javo. Ga pe ti tape'ei ga ndipopoakari jave'yma. Opopoakahetea ga gwepiuka pe me nhaporemō.

⁴ Cristo'ga jukarame yva rehe ġa po e'i: "Ga ndipopoakari." A'ea po ġa ei novġa hako. Emo kiro ga okoji Tupana'ga popoakarimo. Ga ja ore ndoropopoakari kiro orojikoty'a Cristo'ga pavġi. Nahġ ore rekoġ pe pyri imondove'y' hahyva'ea pe me ikwehe. Emo orovahema'javame pe pyri javo pe me po ti ore rekoġ Tupana'ga popoakarimo nehġ orojikoty'a Cristo'ga pavġi avuiramave'ga pavġi nehġ.

⁵ Marġ pendeaporoġita naerġ? Ndapejikogi pe Jesus Cristo'ga rehe naerġ? Pekwaha hete ti pejiyvyteri pe. Pe napembaragwahavi Cristo'ga jikoty'ara rehe penhipavġi naerġ? Po Cristo'ga ndojikoty'ari pe pavġi, a'ero po pe Cristo'gareheva'ea rġi hamo.

⁶ Pe ikwahavame pejikoga Cristo'ga rehe po ti pe ei Paulo'ġa ko Cristo'ga moirġhara'ġa tuhġ javo nehġ no. A'ea ji apota.

⁷ A'e ji Tupana'ga pe:

–Epoko ti Corintopeve'ġa tokote'varuhuyme ti ġa. A'ereki ji apota ġandekokatua, a'e ji Tupana'ga pe.

Ji nda'eġ pendekokatua pe ojipe'ġa ti te'i katu ji ve javo. A'ereki ji apota tuhġ pendekokatua. Emo pe ndekote'varuhua'jave'ymame po ti ore noromondoa'javi pe me hahyva'ea hepiukare'yma Tupana'ga popoakara pepyteri pe. Ji hepiukare'ymame po ti ojipe'ġa ei ore ve nehġ: "Paulo'ġa ko Cristo'ga moirġhara'ġa rġi. A'ereki ġa ndohepiukari ore ve Tupana'ga popoakara," e po ti ġa nehġ. Na ġa etehei ore ve a'ero. A'ereki koji'i pyri hete ji ve pendekokatua.

⁸ A'ereki ore noromondotehei hahyva'ea pe me.

Po pe ndekote'varuhui, a'ero ti ore toromondo hahyva'ea pe me toko ti ġa Tupana'ga nhi'ġa rehe a'itituhġva'ea rehe javo. Po ti pe ndekoi Tupana'ga nhi'ġa rehe, a'ero po ti ore pe pokogi nehġ koji'i ti Corintopeve'ġa ndekokatui nehġ javo.

⁹ A'ea ore oropota hete pendekokatua. A'ereki pe ndekokaturame ore noromondoi hahyva'ea pe me. A'ereki ore noromondotehei hahyva'ea. A'ero po pe pe'e: "Paulo'ġa ndipopoakari," pe'e po pe. Po ore nahġ, a'ero oropopoakare'yma rehe ore roryroryvamo reki. A'ereki pe pepopoaka pejikokatuavo. Oro'e ore Tupana'ga pe a'ero:

–Iġwaigwavete ti emongo katu Corintopeve'ġa ġipi ġa mbojogwerekokatuavo, oro'e ore ga pe.

¹⁰ Oropota tuhġ ore pendekokatua. Nurġ avo jirekorame ji ikwatijari imondovo nhinhi'ġa pe me pe moġitavo jihoa koty pe pyri. A'ereki ji a'e ġiyvyteri pe: Po ti ji ikwatijana'eġ imondovouka ġa pe, a'ero po ti Corintopeve'ġa pohiri okote'varuhua hugwi nehġ. A'ero nhivahemame ġa pyri po ti ji nanhi'ġahyi ġa pe nehġ imondove'y' hahyva'ea ġa pe nehġ. Jesus Cristo'ga nhandepojykaharete'ga e'i ore ve: "Pepoko ti jireheve'ġa mbojikoheteavo ji rehe nhinhi'ġa kwahavuka ġa pe," ei Jesus Cristo'ga ore ve. Ga nde'i ore ve: "Penhi'ġahy ti ġa pe ġa mbopoyjayjare'yma." A'ea rġi ga ei.

¹¹ Kiro ji ikwatijapavi pe me nhiirġa pe. Pejoryjory ti Cristo'ga rehe. Penhimbovyvy ti. Pehendu katu ti oreremimoġita inoġatuavo pepy'a. Pembojo'ja ti pejeaporoġita. Peko katu ti pejohupe. Nane'y mi ti tapeko nahġ. A'ero po ti Tupana'ga oko pe pyri nehġ. Gaha nhande arġ hete nhandepy'a noġatuavo nhande mbojogwerekokatuavo.

¹² Penho'anhuvġ ti penhoiruamo Cristo'gareheva'ero.

¹³ Avove'ġa – kiroki ġa Tupana'ga remimo'ġhara'ġa – ġa nhaporemo omondouka onhi'ġa pe me.

¹⁴ Kiro ji ei:

Nhandepojykaharete'ga Jesus Cristo'ga tomomybyri ti pe me.

Tupana'ga ti tokwahavuka pe me ġwemiaro'hetea.

Tojikoty'a Tupana'ga ra'uva pe pavġi.

PAULOVA'EA OMOMBE'U GALÁCIAPEVA'EA PE Carta de Paulo aos Gálatas

Paulova'ea okwatijaruka Galáciapeva'ea pe

¹ Jihi ko Pauloramó. Jesus Cristo'ga ji mungo omóirüharamo ikwehe. Tupana'ga pavēi nhanderuvete'ga pavēi ga ji mungo ikwehe. Yvyakotyve'ga rūi ji mungo gamóirüharamo. Jesus Cristo'ga nanhimongoukari vyvakotyve'ga pe. Jesus Cristo'ga tuhē ji mungo omóirüharamo Tupana'ga pavēi. Gaha ombogwera Jesus Cristo'ga gamanoa hugwi ikwehe Tupana'ga.

² Kiro ji ikwatijarukari nhinhi'iga mondovouka pe me – pero ki pe peju pejigwryi pe Galácia pe. Pejiko pe Jesus Cristo'ga rehe pejatykavo ga mboheteavo jipi. Pe me nhipavēive'ga omondo pota onhi'iga no Jesus'gareheve'ga.

³ Kiro ji ei a'ero: Tupana'ga ti tomomyry pe me nhanderuvete'ga Jesus Cristo'ga pavēi nhandepoijkaharete'ga pavēi. Tonogatu ti ga pepy'a, a'e ji.

⁴ Cristo'ga onhikwava'ē omanomo heikwehe tamombo gāndekote'varuhua javo. “Tamano ti ji ga mbopiro'yavo gweaporogitate'varuhua hugwi,” ei Cristo'ga. A'ereki agwamove'ga gweaporogita te'varuhu hete jipi. Jesus Cristo'ga oko nhanderuvete'ga remimbotarimova'ea rehe Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe omanomo nhande repyga a'ero heikwehe.

⁵ Timbohete Tupana'ga jipi a'ero. Na tuhē.

Cristo'ga mombe'upyryva

⁶ Ji mo'ma hete ga pe mombe'urame ji ve ikwehe. A'ereki kotihī pe pepohi ga hugwi – kiroki ga pe mo'ē ojive Cristo'ga remimomyryva rupi. Pepohiruhu reki pe Tupana'ga hugwi kiro ojipe'ga nemimombe'ua rupi pejikovo. A'ereki ga e'i pe me: “Pyryva'ea ore oromombe'u,” e'i tehe ga pe me.

⁷ Ndogwerekoi reki irūa Cristo'ga mombe'upyryva. Omomyi tehe ga pepy'a herojijyipota pyryva'ea Cristo'ga mombe'ua. A'ero ga jatyviva'ea omombe'u pe me.

⁸ Tupana'ga po ti ombohahyuka ga pe hamo. Ore vehevi po ti jatyviva'ea imombe'ui pe me, po ti Tupana'ga tombohahyuka ore ve hamo. Po ti yvagahugwive'ga vehevi imombe'ui jatyviva'ea pe me, po ti Tupana'ga tombohahyuka ga pe hamo.

⁹ A'e ji a'ea pe me ikwehe. Kiro ji ea'javi no: Pehendu katu pe ji imombe'ukaturame Cristo'ga mombe'upyryva ikwehe. A'eaatyviva'ea ga imombe'urame pe me po ti Tupana'ga tombohahyuka ga pe hamo.

¹⁰ Ji nda'ei: Yvyakotyve'ga tanhimbohete. A'ea ji nda'ei. Tupana'ga tanhimbohete. A'ea ji ei. Ji nda'ei no: Tonhimohē ga ji rehe. Nda'ei ji a'ea. Po ji ipotari ve gānhimohema jijihe, a'ero po ji ndakoi Cristo'ga remimbotarimova'ea rehe hamo.

Paulova'ea ko Jesus Cristo'ga moirüharamo

¹¹ Nhiirū, kiro ti ji ikwahavukari pe me. Amombe'umbe'u ji pyryva'ea jipi. Emo vyvakotyve'ga ndeaporogita rūi nhiremimombe'ua.

¹² Yvyakotyve'ga nanhimbo'ei a'ea rehe. Jesus Cristo'ga reki okwahavuka ji ve.

¹³ Omombe'u pa ga pe me jirekoagwera raikwehe. Ajikwaku hete ji jire'yja'ga javijitehe judeus'ga javijitehe ikwehe. Ambohahy hete ji Tupana'ga remimo'ēhara'ga pe Jesus Cristo'gareheve'ga pe. “Tamokan'hymba ti ga,” a'e ji ga pe novīa.

¹⁴ Judeuramo ji akwaku hete jire'yja'ga hohe jirupive'ga hohe. Ga hohe ji rekoheitei oreramonhava'ea remimbo'eagwera rupi katu ikwehe.

¹⁵ Tupana'ga pyry hete reki ji ve. Ji are'ymame ga ei ji mombe'gwovo: “Aerē po ti ji Paulo'ga mongoi jira'yra'ga moirüharamo nehē,” ei Tupana'ga.

¹⁶ “Akwahavuka hete ti ji Jesus'ga ga pe tomombe'u ti ga ga nehē javo. Judeus'garūive'ga pe po ti ga Jesus'ga mombe'ui nehē,” ei Tupana'ga ji mombe'gwovo. Okwahavuka ga Jesus'ga a'ero ji ve ji mbojikoguka ga rehe ikwehe. A'ea rupi ji ndahoi ojipe'ga pyri tanhimbo'e ti ga javo.

¹⁷ Ji ndahoi ve cidade de Jerusalém me jara'ga pyri Jesus'ga moirühara'ga pyri. Ji renonde ga Jesus'ga moirū. Emo ji ndahoi ga pyri nhinhi'iga ga pe. Arábiapeve'ga gwryi pe ji hojipei reki jitekovo ikwehe. Aerē ji jivryi cidade de Damasco pe ikwehe.

¹⁸ Três kwara mbo'arirē ji hoi Jerusalém me tahepia ti Pedro'ga javo. Mbohapyrete ji kiri quinze ji kiri ga pyri ikwehe.

¹⁹ Ndahepiagi ji jara'ga Jesus'ga moirühara'ga. Tiago'ga jate ji ahepia Jesus'ga irū'ga nhandepoijkaharete'ga irū'ga.

²⁰ A'itituhēva'ea ji amombe'u pe me ikwatijaruka. Tupana'ga ji repia ikwahava nhi'mbee'yma.

²¹ Aerē ji hoi judeus'ga gwyra hugwi Judéia hugwi ikwehe. Haijive'ga gwyri pe ji hoi Síria pe Cilícia pe no.

²² A'ea rupi Judéiapeve'ga ndajirepiagi ve Jesus'gareheve'ga.

²³ Ji mombe'ua reki ga gwendu. Ojipe'ga po e'i ga pe: "Kiroki ga ombohahy nhande ve ikwehe – kiro ga jirojijiyi reki," e po ga ji mombe'gwovo. "Ymya ga nhande moka'nhyopotari okovo. Omombi pota ga nhandejikoga Jesus'ga rehe novia. Emo agwamo ga Jesus'ga mombe'ukatui reki pejiko ti ga rehe javo," e po ga.

²⁴ Henduvame ga Tupana'ga mbohetei jijirojijya rehe a'ero.

2

Paulova'ea oho huvihava'ea pyri

¹⁻² Aerē catorze ji kwara mbo'ari jitekovo. A'ero ji hoa'javi Jerusalém me. A'ereki Tupana'ga e'i ji ve: "Ehoa'ja ti kiro Jerusalém me," ei ga. Garembi'ea rupi ji hoi pevo a'ero Barnabé'ga pavéi ikwehe. Tito'ga ji aroho ji rupi no. Huvihava'ga pyri ji hoi nhin-himombe'gwovo. Huvihava'ga, ei Jesus'gareheve'ga ga pe. Ga pe tehe ji imombe'ukatui nhiremimbo'ea a'ero. "Ambo'embo'e ji nhandere'yja'garüive'ga judeus'garüive'ga jipi," a'e ji ga pe. "Pyryva'ea rehe ji ga mbo'ei Jesus Cristo'ga mombe'gwovo ikwehe. Agwamo na jitehe no. Nahana'ha ji ei ga pe jipi," a'e ji imombe'gwovo huvihava'ga pe. Igwete ji imombe'upakatui ga pe nhiremimbo'ea te'yime ti ga ji ve oreremimbo'eatyviva'ea rehe nde ga mbo'ei javo. Nde'i tuhē reki ga a'ea ji ve a'ero.

³⁻⁶ Emo ore nhomonhi'igame ojipe'ga oko orepyteri pe henduva orenhi'iga. "Ore ko peirua. Orojiko ore Jesus Cristo'ga rehe pe javijitehe," ei ga o'mbero. Uhu reki ga ore pyri tihepia ti gandeaporogita javo. "Maranuhū ga ndekoi?" ei ga. "Marā ga piro'yramo Moisésva'ea remimbo'eagwera hugwi ojikoty'aro gwaramo Jesus Cristo'ga pavéi?" ei ga ojohupe. Nurā ga ei ore ve: "Po nhande niandepiro'yi te Moisésva'ea remimbo'eagwera hugwi. Tihendu katu pa po nhande a'ea hamo," ei ga ore ve. "Ehepia te Tito'ga," ei ga, "Paulo'garupive'ga. Ga ko Gréciapeve'ga. Nhandere'yja'ga rūi ko ga judeu'ga rūi," ei ga ore ve. "Pekytiuka ti garakwanha pira a'ero ga mongovo nhande ja. Nahā po ti pe Moisésva'ea nhi'iga po'rui nehē," ei ga ore ve novia. Ga nomombe'ui a'itituhēva'ea. Nurā ore ndorokoi'i'gi ganhi'iga rupi ga erame ore ve. "Po ti nhande reko'i ganhi'iga rupi, a'ero po ti ojipe'ga heroviari ga'mbea nehē," oro'e ore orojohupe. Ndoropotari ore pemoandyandjyuhua. Nurā ore ndorokoi ganhi'iga rupi tapekwaha katu ti a'itituhēva'ea Jesus Cristo'ga mombe'upyryva.

Igwete huvihava'ga – huvihava'ga, e po ga ga pe. A'ea pe ji nda'ei. A'ereki nanongara pe rūi Tupana'ga ei. Nhandereaporogita pe ga ei. Igwete huvihava'ga nde'i ji ve: "Embo'e ti ga ojipea rehe." A'ea ga nde'i. "Ekytiuka ti Tito'ga," a'ea ga nde'i ji ve no.

⁷ A'ereki ga e'i: "Tupana'ga moirūhara'ga memei ko ga Paulo'ga Pedro'ga no. Ga pe memei Tupana'ga e'i: Tombo'e ti ga pyryva'ea rehe Jesus'ga mombe'gwovo," ei ga. "Pedro'ga pe Tupana'ga ei: 'Judeus'ga ti embo'e Jesus'ga rehe.' Paulo'ga pe a'e te ga e'i: 'Judeus'garüive'ga ti embo'e Jesus'ga rehe,' ei Tupana'ga," ei ga.

⁸ "Tupana'ga omongo Pedro'ga omoirūharamo tombo'e ti ga judeus'ga javo. Tupana'ga jitehe omongo Paulo'ga omoirūharamo gaha ti tombo'e judeus'garüive'ga javo," ei ga ji mombe'gwovo.

⁹ Aerē Tiago'ga, Pedro'ga, João'ga no – gahā po huvihava'ga – aerē ga ei ji ve: "Tupana'ga pyry tuhē nde ve nde mongovo omoirūharamo," ei ga. "Ore javijitehe nde a, Barnabé'ga no," ei ga. "Xanhomoirū ti a'ero," ei ga ore ve. "Peho po ti pe Jesus'ga mombe'gwovo judeus'garüive'ga pyri nehē," ei ga. "Ore po ti oroho ga mombe'gwovo judeus'ga pyri nehē," ei ga ore ve. "Kwa. Xanhomoirū ti," oro'e ore ga pe. Nurā ore jopopyhygi a'ero.

¹⁰ Igwete ga ei ore ve: "Tapemokanhyi ti imondovo mbatera Jesus'gareheve'ga pe – kiroki ga ndogwerekoi avo oregwyri pe," ei ga. "A'ea pe jate ko ore ei pe me," ei ga ore ve. Ji namokanhyi tuhē jijirokwa ga ndehe imondomondovo mbatera ga pe jipi.

Pedrova'ea ndokokatui Antioquia pe

¹¹ Aerē Pedro'ga ruri ore pyri cidade de Antioquia pe ikwehe. Igwete ji ga movahī gandovaki. A'ereki ga ndokokatui ojipe'are'yma judeus'garüive'ga ndehe.

¹² Urypyrame Pedro'ga u'ui judeus'garüive'ga pyri jipi ojipe'a ga ndehe – kiroki ga Jesus'gareheve'ga. Emo Tiago'ga hugwi mbohapyrete'ga nduri. Pedro'ga opojihu reki Tiago'gahugwive'ga. A'ereki judeusramo ga ojikwaku. Judeus'ga e'i jipi: "Judeus'garüive'ga ndojikwakuvi. Ndi'ui nhande ga pyri a'ero," e'i judeus'ga jipi. "Po pyry tuhē te nhande i'ui ga pyri hamo," ei Pedro'ga oyvyteri pe novia. Emo Tiago'ga hugwi mbohapyrete'ga nduri.

Igwete Pedro'ga ġa pojihuvi. Nurā ga ndo'ua'javi judeus'ġarūive'ġa pyri ojihe'are'yma ġa ndehe.

¹³ Na jitehe jara'ġa no nhaneirū'ġa. Judeusramo ġa hoi Pedro'ga rupi ojihe'are'yma judeus'ġarūive'ġa ndehe. Ga jihe'are'ymame Barnabé'ga vehevi ġa mbopogwei. A'ero ga ndo'ua'uvi ġa pyri no.

¹⁴ Nahā Pedro'ga ndokoa'javi a'itituhēva'ea rupi Jesus Cristo'ga mombe'ua rupi. Igwete a'ea repiagame ji Pedro'ga movahī gandovaki. “Nde ko judeu ji javijitehe. Emo judeus'ga atyvi reki nhande rekoi aġwamo nhaneramonhava'ea atyvi,” a'e ji. “Nhaneramonhava'ea ojikwaku pa jipi. Nhande ki a'e te nhandejikoga ġwaramo Jesus Cristo'ga rehe nhande jikwakupigi a'ero ikwehe,” a'e ji ga pe. “Judeus'ġarūive'ġa javijitehe reki nhande rekoi aġwamo. Maraname nde euhui kiro judeus'ġarūive'ġa pe a'ero? A'ereki nde ere'e ga pe: 'Pejikwaku ti, a'ero po ti ore jihe'ari pe ndehe nehē.' Po ahe nombojikwakuvukari ġa hamo,” a'e ji Pedro'ga pe ikwehe.

Nahā Tupana'ga nhande mombry

¹⁵ Judeusramo nhande ari kako. Nhande ko ġa rūi – kiroki ġa ndokwahavi Moisésva'ea remimbo'eagwera judeus'ġarūive'ġa.

¹⁶ Nhande tikwaha pa aheremimbo'eagwera novía. Emo a'ea rupi rūi nhande xanhi-mombry. Nhande jikogame jate Jesus Cristo'ga rehe Tupana'ga ei nhande ve: “Pepyry pe kiro.” Tupana'ga nde'i a'ea nhande Moisésva'ea remimbo'eagwera hendukaturu ġwaramo. A'ea nhande tikwaha. Nurā nhande jikogi Jesus Cristo'ga rehe ikwehe Tupana'ga tianemombry nhandejikoga ġwaramo ga rehe javo. Tupana'ga nianemombryvi nhande hendukaturame Moisésva'ea nhi'igagwera. A'ereki a'ea rendukatua rehe rūi Tupana'ga e'i vyakotyve'ġa pe: “Pepyry pe kiro.”

¹⁷ Xajiko nhande Cristo'ga rehe Tupana'ga ti tianemombry javo. Nhandejikogame ga rehe nhande ndiajikoga'javi Moisésva'ea nhi'igagwera rehe a'ero. Nurā po ojipe'ġa e'i tehe nhande ve: “Pe hendukatue'ymame Moisésva'ea remimbo'eagwera pe peko te'varuhu judeus'ġarūive'ġa javijitehe,” e po ġa nhande ve. “Cristo'ga reki pe mbote'varuhu. A'ereki pejikogame ga rehe pe napehendukatua'javi ahenhi'igagwera pejikote'varuhuavo,” e tehe po ġa nhande ve. Na rūi reki, xa'e nhande ġa pe. Cristo'ga nombote'varuhui tuhē ahe! xa'e nhande ġa pe.

¹⁸ Mya ji jikopigi Moisésva'ea remimbo'eagwera rehe ikwehe. Po ji jikoga'javi hehe kiro, a'ero po ji imboukwahavi jirekote'varuhua. A'ereki Moisésva'ea nhi'igagwera tuhē e'i ji ve: “Nde ereko te'varuhu.”

¹⁹ Ji ahenhi'iga renduvame Tupana'ga nanhimombryvi. A'ero ji pohiri ahenhi'igagwera hugwi tako ti Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe javo. A'ereki ji repyga Cristo'ga omano yva rehe jirekote'varuhua rehe raikwehe. Jijikoty'a ga pavēi ji piro'yro ahenhi'iga hugwi a'ero – kiroki e'i ji ve: “Ereko te'varuhu nde.”

²⁰ Nhiremimbotarimova'ea rehe ji ndakoa'javi kiro. Cristo'ga reki ji pojyka a ji rerekovo. Gareimimbotarimova'ea rehe ji rekoi kiro jijikoga ga rehe Tupana'ga ra'ya'ga rehe. Gaha ji arō hete. Ga onhikwava'ē omanomo jirepykaramo raikwehe.

²¹ Ji namovahi Tupana'ga remimombryva jiiive. A'ereki Tupana'ga nde'i nhande ve: “Pepyry pe Moisésva'ea remimbo'eagwera hendukatua'vo ġwaramo.” A'ea Tupana'ga nde'i. Po ga nhande mombryvi hendukatua rehe hamo, a'ero po Cristo'ga manotehei tamombry ġa javo hamo.

3

Pejiko ti Jesus Cristo'ga rehe

¹ Ah, Gálatas! Perovia paravuhu pe ganhi'iga pejipohia a'itituhēva'ea hugwi. Maraname ġa pe moandyandyjuhu pe nderekovo? A'ereki ji amombe'u katu pe me Jesus Cristo'ga manoagwera yva rehe ikwehe.

² Marā naerū? Pe hendukaturame Moisésva'ea remimbo'eagwera po Tupana'ga omondouka gwa'uva pe pyri naerū? Ahā tuhē reki. A'ea rehe rūi ga omondouka pe pyri. Ji Jesus Cristo'ga mombe'urame pe me pe pejiko ga rehe ikwehe. Nurā Tupana'ga imondoukari gwa'uva pe pyri tapendereko katu javo.

³ Maranuhūrame pe peroviaruhu pejipohia a'itituhēva'ea hugwi naerū? Jypya Tupana'ga ra'uva pe mombry. Kiro pehe penhimombry avuirama naerū?

⁴ Pejikoga ġwaramo Jesus'ga rehe ojipe'ġa imbohahyukari pe me jipi. Penhimomirana tehe po pe naerū. Ereki kiro pe pepohi Jesus'ga hugwi. Ndapepohiri po pe ga hugwi ovuhu.

⁵ Tupana'ga omondouka gwa'uva pe pyri. Igwete ga hepiukari ahemonhimomby'ava'ea pepyteri pe. A'ereki henduvame Jesus'ga mombe'ua pe pejiko ga rehe. Nurā Tupana'ga

imondoukari gwa'uva pe pyri hepiuka ahemonhimomby'ava'ea. Na rūi pe me Moisésva'ea remimbo'eagwera rendukatua rehe.

⁶ Ehepia re ko Abraão'va'ea no. Tupana'ga rembikwatijarukara omombe'u ahe. Gwerovia hete ko ahe Tupana'ga nhi'iga ojikoga ga rehe hako. A'ero Tupana'ga ei: "Pyry hete Abraão'ga a.

A'ereki ga ojiko hete ji rehe," ei Tupana'ga.

⁷ Pekwaha ti a'ero - kiroki ga ojiko Tupana'ga rehe - gahā ko Abraão'va'ea ra'ya'jave'ga.

⁸ Tupana'ga okwaha nhogwenonde judeus'garūive'ga jikoga ojihe. Igwete ga ei:

"A'ero po ti ji ei ga pe nehē:

'Pepyry pe pejikoga ji rehe'," ei Tupana'ga.

Nurā ga imombe'ui pyryva'ea Abraão'va'ea pe hako.

"Oropo'ru po ti ji nde imombyryva ojipe'ga pe nhaporemo nehē," ei Tupana'ga ahe ve hako.

⁹ Na tuhē a'ero. Abraão'va'ea ojiko hete Tupana'ga rehe hako. Nurā Tupana'ga imombyryvi ahe ve. Ahe javijitehe ojipe'ga jikogame ga rehe Tupana'ga imombyryvi ga pe no.

¹⁰ Kiroki ga ojiko Moisésva'ea remimbo'eagwera rehe - ga pe po ti Tupana'ga imbote'varuhui nehē. A'ereki Tupana'ga rembikwatijarukara e'i:

"Ga hendukatupave'yname Moisésva'ea remimbo'eagwera po ti Tupana'ga imbote'varuhui ga pe a'ero nehē," e'i ikwatijara.

¹¹ Jukwaha nhande ve a'ero. Tupana'ga nde'i: "Pepyry pe Moisésva'ea nhi'igawera renduva gwaramo." Ga nde'i a'ea nhande ve. A'ereki ikwatijara e'i:

"Tupana'ga ei ga pe gajikoga gwaramo ojihe:

'Pepyry hete pe a,' ei ga ga pe.

Nanongara'ga po ti heporogita pyahu a'ero nehē," e'i ikwatijara.

¹² Ojikogame Moisésva'ea remimbo'eagwera rehe ga ndojikogi Tupana'ga rehe a'ero. Ikwatijara i'ei no:

"Okopotarame ahenhi'igawera rupi po ti ga nane'yimi tonhi'ipo'ru pa ahe hamo," e'i ikwatijara.

¹³ Ore ko judeusramo novīa. Emo tegwete reki ore ve Moisésva'ea nhi'ipo'rupava. Ore ahe nhi'ipo'rupave'yname Tupana'ga ei ore ve a'ero: "Peko te'varuhu pe pejikovo. A'ero po ti pe manoi pejigwovo hahyva'ea ruvihava pype nehē," ei ga. Emo Cristo'ga ore mbopiro'yi garembe'ea hugwi. A'ereki ga orete'varuhua rereko ore repyga amonorame yva rehe. Tupana'ga e'i ga pe: "Ndete'varuhu nde kiro," ei ga Cristo'ga pe. A'ereki ikwatijara omombe'u nanongara'ga.

"Kiroki ga ga mo'ami yva rehe ga jukavo

- Tupana'ga e'i nhogwenonde ga pe ite'varuhu hete," e'i ikwatijara imombe'gwovo.

¹⁴ Cristo'ga ore repy ore mbopiro'yavo Tupana'ga ti tomombyry judeus'garūive'ga pe javo. A'ereki Tupana'ga e'i: "Abraão'va'ea po'ruavo po ti ji imombyryvi ga pe nehē." Igwete ji ei no: Cristo'ga ore mbopiro'y Tupana'ga ti toko gwembi'ea rupi katu javo. A'ereki ymya Tupana'ga e'i okovo: "Tamondo ti jira'uva ga pyri nehē," ei ga. Nurā ore jikogame Cristo'ga rehe Tupana'ga imbuhurukari gwa'uva ore pyri ore pojykauka.

Tupana'ga nhi'iga Abraão'va'ea pe

¹⁵ Nhiirū, nahā nhande rekoji jipi. Mokonha'ga po onhomonhi'ī mbatera rehe ojogwerokuva. "Nahā ti xako," e po ojipe'ga. "Kwa. Nahā ti a'ero," e po ojipe'ga. Igwete po ga ikwatijapavi inoga onhi'iga a'ero. Ogwera po ga okwatija hehe no. Aerē po na tuhē reki ga jogwerekoi. A'ereki ga okwatijapavipe inoga. Ndogwerojijyi po ahe a'ea a'ero. Ahe po ndokwatijari ojipea akoja rehe no.

¹⁶ Oro Abraão'va'ea pe Tupana'ga ei hako: "Nahā po ti ji tamombyry ga pe nde po'ruavo nehē," ei ga ahe ve. Abraão'va'ea rymymino'ga pe Tupana'ga ei a'ea no ojipejive'ga pe. Tupana'ga nde'i he'yive'ga pe aherymymino'ga pe. "Nerymymino'ga pe ji ei javo ga pe," ei ga ahe ve. A'ereki ga e'i Cristo'ga pe.

¹⁷ Na ji imombe'ukatui kiro. Ymya Tupana'ga ei Abraão'va'ea pe hako: "Tamombyry ti ga pe nde po'ruavo," ei ga. Aerē ga ea'javi ahe ve na tuhē ti javo. Aerē he'yjuhuva'ea quatrocentos e trinta Tupana'ga kwara mbo'ari okovo. A'ero ga nhi'igi Moisésva'ea pe embo'e ti ga nhinhi'iga rehe javo. Onhi'igame Moisésva'ea pe ga ndogwerojijyi reki onhi'igawera gwenondeva'ea Abraão'va'ea pe. A'ereki onhi'iga rupi tuhē Tupana'ga oko.

¹⁸ Po Tupana'ga ei tamondo ti pyryva'ea javo, a'ero po ga gwembi'ea rupi tuhē imondoi. Po Tupana'ga imondoi pyryva'ea ahenhi'iga rendukatua rehe jipi, a'ero po gwembi'ea rupi rūi ga imondoi. Gwembi'ea rupi tuhē reki ga imondoi pyryva'ea Abraão'va'ea pe hako.

¹⁹ A'ero po pe ei: "Maraname Tupana'ga omondo onhi'iga Moisésva'ea pe a'ero tombo'e ti ga ga javo?" pe'ji po pe. Ombo'euka ga ahe ve onhi'iga rehe tonhimombaragwaha ti ga okote'varuhua rehe javo. "Tohendu katu na'ē ti ga Moisésva'ea remimbo'ea," ei Tupana'ga

hako. “Abraãova’ea rymymino’ga hoa renonde vyva koty ti ãa tohendu katu na’ë,” ei ga. Abraãova’ea rymymino’ga pe Tupana’ga e’i – kiroki ga pe Tupana’ga e’i nhogwenonde nde po’ruavo ti ji tamomyry ãa pe javo, Cristo’ga. “Gahoa renonde vyva koty po ti ãa hendukatu Moisés’ga remimbo’ea nehë hamo,” ei Tupana’ga hako. Nahã Moisésva’ea remimbo’ea ruri hako. Tupana’ga onhi’i na’ë ojipyryve’ga pe. Aerë Tupana’gapyrive’ga heruri ganhi’iga vyva koty imombe’gwovo Moisésva’ea pe. Aerë ahe imbuhurukari oreramonhava’ea pe hako. Na tuhë ko Tupana’ga imonhimoanhani onhi’iga imbuhuruka ahe ve hako.

²⁰ Abraãova’ea pe ki a’e te Tupana’ga tehe ombuhu onhi’iga. Ga nomonhimoanhani onhi’iga ojipe’ga pe imbuhuruka. Ga tehe ombuhu katu onhi’iga ahe ve hako.

Moisésva’ea remimbo’eagwera rehe ndatekwava’javi

²¹ Tupana’ga e’i ypy Abraãova’ea pe hako. Aerë ga ei Moisésva’ea pe. Pe’e po pe a’ero: “Tupana’ga nhi’iga Moisésva’ea pe omovahi ganhi’iga Abraãova’ea pe naerü?” Nomovahi tuhë reki. A’ereki Tupana’ga onhi’i Abraãova’ea pe ãa momyryva rehe. A’ereki ãamomyryva ko ãamongoagwama Tupana’ga pyri. Moisésva’ea remimbo’ea renduva ki a’e te nianemongoi reki Tupana’ga pyri. Po Tupana’ga nhande mongoheteti ojipyri nhande aheremimbo’ea rendukaturu gwaramo hamo, a’ero po ga nhande momyryvi nhande hendukaturame hamo.

²² Tupana’ga e’i reki: “Ndiapiro’yhavi okote’varuhua hugwi vyva koty,” ei ga. “A’e ji poa ãa pe tamomyry ti ãa nhirembi’eagwera rupi,” ei ga. Ga pe ga ei – kiroki ãa ojiko Jesus Cristo’ga rehe. A’ereki ãa jikogame Jesus Cristo’ga rehe Tupana’ga ãa momyryvi.

²³ Jesus Cristo’ga rure’ymame vyva koty ndorojikogi ve ore ga rehe. A’ea rupi ore ndorepiro’yi ve Moisésva’ea remimbo’eagwera hugwi. A’ereki Tupana’ga gwenduvuka na’ë a’ea ore ve jipi a’ea py’rovo ti ãa tojiko Jesus Cristo’ga rehe javo. “Tojiko ti ãa ga rehe ji ikwahavukarame ga pe Cristo’ga mombe’ua nehë,” ei ga.

²⁴ Cristo’ga rure’ymame Moisésva’ea remimbo’eagwera ko tayri’ga rerekohara’ga ja ore ve – kiroki ga tayri’ga rereko katu jipi eko katu javo ga pe. Na jitehe Moisésva’ea remimbo’eagwera ore rerekokatui jipi peko katu javo ore ve. A’ereki Tupana’ga e’i: “A’ea ga ndereko na’ë. A’ea py’rovo ti Cristo’ga toko ga pavëi,” ei ga. “Cristo’ga ti tomomyry ãa ãajikoga gwaramo ga rehe,” ei Tupana’ga.

²⁵ Agwamo ore jikogi Jesus Cristo’ga rehe a’ero. Nurã Moisésva’ea remimbo’eagwera ndorererekoa’javi. A’ereki ndatekwava’javi a’ea rehe.

²⁶ Peko pa pe Tupana’ga ra’yramo kiro pejikoty’a Jesus Cristo’ga pavëi. A’ereki pe pejiko pa ga rehe.

²⁷ Penhimobatizauka pe Cristo’gareheva’ero pejikoty’a ga pavëi.

²⁸ Ojo’jajo’ja pe ndekoi kiro penhoirüruamo. Igwete Tupana’ga ei: “Ojo’ja ãa ndekoi kiro judeus’ga judeus’garüive’ga pavëi,” ei ga. “Ipiro’yve’ga ojo’ja ipiro’yve’ga pavëi – kiroki ãa ndiapiro’yi ojara’ga hugwi. Akwaimbae’ga ojo’ja kunhangwera’ga pavëi,” ei ga. A’ereki pe nhaporemo penhoirüri pejikoty’aro gwaramo Jesus Cristo’ga pavëi.

²⁹ Cristo’gareheva’ero gwaramo ko pe Abraãova’ea rymymino’java’ea. A’ereki ymya Tupana’ga e’i Abraãova’ea pe aherymminoagwama’ga mombe’gwovo. Igwete po ti Tupana’ga pe momyryvi nehë.

4

¹⁻² Koji’i ti ta’e pe me a’ea rehe kiro ojo’java’ea mombe’gwovo. Tayri’ga ruva’ga po e’i ojipyryve’ga pe: “Tamondo pa ti nhimbatera jira’yra’ga pe nehë,” e po ga. “Momi po ti kwara ari ga rehe nehë. A’ea rupi po ti ga ipojykai nhimbatera ojive nehë,” e po ga ãa pe. “A’ea renonde pereko katu ti jira’yra’ga mbo’eavo ga rerekovo nehë. Pehepia katu na’ë ti gambatera ga pe nehë no. A’ereki ga ivoja’i hete kiro,” e po ga ojipyryve’ga pe. Gara’yra’ga gwereko pa tehe reki ombatera novã. Emo ga ovoja’irame ndopojykai ve. Okoteheve’ga javijitehe reki ga rekoi novã ipojykae’ymame ombatera. Ojipe’ga ombo’e tayri’ga a’ero gambatera rerekokatuvavo. Ga ndiapiro’yi ãa hugwi.

³ Tayri’ga javijitehe ko ore rekoi Cristo’ga rure’ymame. A’ereki a’ea rupi ore ndorepiro’yi ikwakuva hugwi.

⁴⁻⁵ Ihogwerirame Tupana’ga ra’yra’ga rura japiavo Tupana’ga ei ikwehe: “Agwamo ko pyry jira’yra’ga hoa vyva koty. Tombopiro’y ti ga vyvakotyve’ga Moisésva’ea remimbo’eagwera hugwi,” ei ga. A’ero Tupana’ga gwa’yra’ga mbuhurukari kokoty ikwehe. Igwete ahe Jesus’ga mbo’ari a’ero ga monhimomboaka ikwehe. Vyva koty Jesus’ga ruvi hendukatupava Moisésva’ea remimbo’eagwera. Ga ndiapiro’yi a’ea hugwi ore mbopiro’yavo jugwi. “Tupana’ga ti tomomyry ãa pe a’ero. Ereki ãa gara’yramo oko,” ei Jesus’ga.

⁶ Peko pe gara'yramo tuhê. A'ero Tupana'ga ombuhuruka gwa'yra'ga ra'uva nhandep'y'a pyri nhande mbo'eavo. Nurâ nhande ehetei Tupana'ga pe Api.

⁷ Ndapekoa'javi pe kiro pepiro'ye'ÿva'ea a'ero. A'ereki Tupana'ga ra'yramo pe peko. Gwa'yra gwaramo Tupana'ga pe mombryypavi a'ero.

Paulova'ea nhagataruhu Galáciapeva'ea rehe

⁸ Ymya Tupana'ga kwahave'ymame pe Tupana'gareheva'ea rüi ikwehe. A'ea rupi po pe ndapepiro'yi ha'angava hugwi penemimbohete'hara hugwi.

⁹ Agwamo ki a'e te pe pekwaha tuhê Tupana'ga. Gaha reki ojikhawavuka pe me pe mbojikoguka ojihe. Maranuhûrame pe perojijyjuhu pejeaporogita kiro pejikopotara'java ikwakuva'ea rehe - kiroki ndipopoakari tehe? Maranuhûrame pe ndapepiro'ypotara'javi a'ea hugwi?

¹⁰ Pekwaku po pe sábadó jipi. Jahya porame po pe pekwaku no. Yapoarupiva'ea po pe pekwaku. Kwara mbo'ara rupi na jitehe no. Nahâ po pe ikwakukwakuvi jipi.

¹¹ Oko tehe jÿpy'a pe ndehe. Mara'ngu po ji poravykyteheuhuavo pe mbo'embo'erame ikwehe, a'e ji.

¹² Nhüürü, a'e hete ji pe me: Ji rupi ti peho. A'ereki ji pe javijitehe no. Pe ndapekote'varuhui ji ve ji horame pe pyri ikwehe.

¹³ Napemoka'nhyimi pe jihoypya pegwyri pe ikwehe. Nhitetirüaro gwaramo ji pytai pe pyri. A'ero ji imombe'ui pyryva'ea pe me Jesus Cristo'ga mombe'gwovo.

¹⁴ Nhitetirüa ite'varuhu pe me novía. Emo pe ndapekote'varuhui ji ve. Pe ji mbuhuruka katu reki pejipyteri pe ji rerekovo katu. Po Tupana'gahugwive'ga ruri pe pyri hamo, a'ero po pe ga mbuhurukakatui pejipyteri pe hamo. Po Jesus Cristo'ga ruri pe pyri hamo, a'ero po pe ga mbuhurukakatui pejipyteri pe hamo. Nahâ ja ko pe ji mbuhuruka katu pejipyteri pe ikwehe.

¹⁵⁻¹⁶ A'ea rupi pe vy'ahetei ji rehe novía. A'iti tuhê pe ndekohetei ji rehe penhikwava'ega ji ve. A'ea rupi pe hendukatuhi nhiremimombe'ua pe me novía. Agwamo ki a'e te ji imombe'uro gwaramo a'itituhêva'ea pe me po pe etehei ji ve: "Paulo'ga ndokoa'javi nhande rehe kiro," pe'ji tehe po pe. Marâ po pe ndekoi kiruamo naerü?

¹⁷ Nhaneirü'gaatyvive'ga oko hete tehe pe ndehe onhi'igatuavo pe me jipi. "Xanhi'igatu ti ga pe toja'oja'o ti ga Paulo'ga hugwi," e po ga ojohupe. "Po ti ga ja'ogi Paulo'ga hugwi, a'ero po ti ga ndekohetei nhande rehe nehê," e po ga ojohupe. Nurâ ga ndekoi pe ndehe, a'e ji.

¹⁸ Pyry hete reki aherekoa pe ndehe pe nderekokaturame. A'ero ko pyry jirekoa pe ndehe ji rekorame pe pyri. Pyry ji reko'e'ymame pe pyri no.

¹⁹ Pe ko jira'yra'java'ea. Hahyahi kunhangwerahêa pe gwa'yra mbo'arama. Na jitehe hahyahi ji ve ikwehe. A'ereki a'ea rupi ji apotarahi pejikoga Cristo'ga rehe. Agwamo hahyahiva'ja ji ve pejikohete'e'ymame Cristo'ga rehe.

²⁰ Marâ po pe ndekouhui a'ero? Ako po ji kiro pe pyri hamo. Haijhe po nhinhi'iga pe me a'ero hamo.

Abraãova'ea ra'yrava'ea memei

²¹ Jararamo po pe pe'e tehe ojohupe: "Xako ti Moisésva'ea remimbo'eagwera rehe. A'ero po ti Tupana'ga ei nhande ve nehê: 'Pe'pyry hete pe'," pe'e tehe po pe. Peko pota pe aheremimbo'eagwera rehe novía. Emo pe ndapehenduvi ahenhi'iga.

²² A'ereki aherembikwatijara nhande mbo'e Abraãova'ea ra'yrava'ea rehe. Dois ahera'ykwaimba'ea hako. Ojipeva'ea ko Agarva'ea ra'yrava'ea. Ojipeva'ea ko Abraãova'ea rembirekoeteva'ea ra'yrava'ea Sarava'ea ra'yrava'ea. Agarva'ea oporavyky Sarava'ea pe ipiro'ye'yma ahe hugwi. A'ereki ymyahûagwera jate gwereko ipiro'ye'ÿva'ea akwaimba'eva'ea kunhangwerava'ea no. Ahe oporavyky hete ojarava'ea pe gwa'yra'ea pavêi ipiro'yangava ahe hugwi. Nahâ ko Agarva'ea a'ero. Ahe oporavyky Sarava'ea pe ipiro'ye'yma ahe hugwi. Nane'yimi ahe reko'i Sarava'ea remibotarimova'ea rupi a'ero. Sarava'ea ki a'e te na rüi Abraãova'ea rembirekoeteva'ea. Ahe ko ipiro'yva'ea.

Moköi Abraãova'ea ra'ykwaimba'ea a'ero hako Sarava'ea ra'yrava'ea Agarva'ea ra'yrava'ea pavêi hako.

²³ Tupana'ga e'i nhogwenonde Abraãova'ea pe hako: "Aerê po ti nerembirekohêa tuhê ga mbo'ari nde ve nehê," ei ga ahe ve Sarava'ea mombe'gwovo hako. Emo Abraãova'ea ta'y na'ê ipiro'ye'ÿva'ea pe Agarva'ea pe Tupana'ga nhi'iga rupi rüi. Aerê Abraãova'ea xava'ehetero gwembirekoeteva'ea pavêi Sarava'ea pavêi novía. Emo Tupana'ga gwembi'ea rupi katu ahe mbota'yruka Abraãova'ea pe. Nurâ Isaquveva'ea ari gwaiviva'ea hugwi Sarava'ea hugwi.

²⁴⁻²⁵ Nanongara ko nhande mbo'e Tupana'ga nhi'iga rehe. A'ereki Tupana'ga nhi'iga oko kunhangwerava'ea'java'ea. Dois kunhangwerava'ea. Na jitehe ko dois Tupana'ga nhi'iga hako. Ga nhi'igame Abraãova'ea pe Tupana'ga nhi'iga ko Sarava'ea'java'ea. Ga nhi'igame Moisésva'ea pe Tupana'ga nhi'iga ko Agarva'ea'java'ea. Nahâ a'ero. Ymya Moisésva'ea hoi

o'ama vvytyruhua rehe Sinai rehe Arábiapeve'ga gwyri pe hako. Pevo Moisésva'ea henduvi Tupana'ga nhi'íga. A'ero ahe judeusva'ea mbo'embo'ei a'ea rehe. Kiroki ga oko Moisésva'ea remimbo'eagwera rupi – ga ndipiro'yi jugwi. Ga ko Agarva'ea ra'yra'va'ea ja. A'ereki kiroki ahe oko Agarva'ea ra'yramo – ahe ko ipiro'ye'yva'ea no.

A'gwanova'ea cidade de Jerusalém ko Agarva'ea javijitehe. Ojarava'ea nhi'íga hugwi Agarva'ea ndipiro'yi jipi gwa'yra'va'ea pavēi. Na jitehe Jerusalémmeve'ga ndipiro'yi Moisésva'ea remimbo'eagwera hugwi judeus'ga.

²⁶ Gwereco iru'ia Jerusaléma'java'ea Tupana'ga apoa. A'epeva'ea ko nhande. A'ereki nhande nhandepiro'y Moisésva'ea remimbo'eagwera hugwi.

Sarava'ea Abraõova'ea rembirekoeteve'ea na jitehe ipiro'y oporavykye'yma ojipeva'ea pe.

²⁷ Igwete Tupana'ga ikwatijarukari onhi'íga ino'gauka hako.

“Nandera'yri nde ga mbo'are'yma.

A'ereki ga opohi nde hugwi.

Emo po ti nde roryroryvamo nehē,” ei ga.

“Nde nderekwahavi ve hahya ga mbo'are'yma.

Emo ti nde rahērahemamo ga mbo'ambo'a nehē,” ei Tupana'ga.

“Ejoryjory ti a'ero.

Opohi ga nde hugwi novia.

Emo po ti ndera'yra'ga ndetauhuro nehē hēara'yra'ga hohe hēa rembirekorame ga pavēi,” ei Tupana'ga ikwatijaruka hako.

²⁸ Nhiirū, Tupana'ga e'i Abraõova'ea pe hako: “Aerē po ti nde ra'yramo nehē,” ei ga. “Tamombyry ti nde ve a'ero nehē nerymymino'ga pe nehē no,” ei ga Abraõova'ea pe hako. Gwembi'ea rupi Tupana'ga Isaqueva'ea mongoi Abraõova'ea ra'yramo gwa'uva pyvō a'ero. Gwembi'ea rupi jitehe Tupana'ga pe mongoi Abraõova'ea ra'yra'javamo no pejikoty'aro gwaramo Cristo'ga pavēi.

²⁹ Tupana'ga ra'uva pyvō Isaqueva'ea o'a. Ismaelva'ea Agarva'ea ra'yra'va'ea ki a'e te a'ea pyvō rūi o'a. A'ereki Abraõova'ea ta'y tehe ipiro'ye'yva'ea pe. Aerē Ismaelva'ea rekote'varuhui Isaqueva'ea pe hako. Na jitehe agwamo – kiroki ga Moisésva'ea remimbo'eagwera rupi oko – ga oko te'varuhu nhande ve nhande jikoty'arame Cristo'ga pavēi Tupana'ga ra'uva pyvō.

³⁰ Marā reki ikwatijara e'i a'ero hako? Ikwatijara omombe'u Sarava'ea nhi'igawera gwembirekova'ea pe Abraõova'ea pe.

“Emombo ti avo hugwi ipiro'ye'yvehēa hēara'yra'ga reheve,” ei ahe.

“Ga po ti ndopojykat tuhē nembatera nehē ipiro'ye'yvehēa ra'yra'ga,” ei Sarava'ea ahe ve.

“Jihi ko nerembirekoetea,” ei ahe.

“Jira'yra'ga jate po ti opojyka ndeapoa nehē,” ei ahe Abraõova'ea pe hako.

Nahā ikwatijara inombe'ui Sarava'ea nhi'igawera hako.

³¹ Nhiirū, ipiro'ye'yva'ea ra'yra'va'ea ja rūi nhande reko'i a'ero. A'ereki Moisésva'ea remimbo'eagwera rupi rūi nhande xako. Xako nhande ipiro'yva'ea ra'yra'va'ea javijitehe. Nurā nhande reko'i Tupana'ga remimombyryva rupi.

5

Cristo'ga nhande mbopiro'y

¹ Cristo'ga nhande mbopiro'y vvyakotyva'ea remimbo'eagwera hugwi tipiro'y tuhē ti ga javo. Na tuhē ti peko a'ero. Tapekoa'javi ti ipiro'ye'yve'ga ja ga jikwakukwakuvame.

² Ji rendu katu ti. Tapenhimbo'ea'javukari ga pe. A'ereki ga e'i pe me jipi: “Pekytiuka ti penhakwanhapira,” ei ga. “A'ero po ti Tupana'ga ei pe me nehē: ‘Pepyry hete pe.’” A'ea ga ei pe me novia. Ji ki a'e te Pauloram ta'e pe me: Po ti pe jikytiukapotari nehē, a'ero po ti Cristo'ga ndapepokogi'i'i nehē.

³ A'ea'ja hete ko ji: Kiroki ga ojikytiuka pota – tonhi'ipo'ru pa po ti ga Moisésva'ea hamo.

⁴ Jararamo po pe ei ojohupe: “Po nhande Moisésva'ea nhi'ipo'rurame po ti Tupana'ga ei nhande ve a'ero nehē: ‘Pepyry hete pe.’” pe'e tehe po pe. Pe'erame a'ea po pe nhimbopohiri Cristo'ga hugwi. Pemovahivahi po pe Tupana'ga remimombyryva pejive a'ero.

⁵ Ore ki a'e te orojikoty'a Cristo'ga pavēi. Tupana'ga ra'uva ore mbo'e a'ero. Nurā ore ehetei: “Tupana'ga po ti e'i nhande ve nehē: ‘Pepyry hete pe,’ e po ti ga nehē,” oro'e ore. Na tuhē. A'ereki orojiko ore Cristo'ga rehe.

⁶ Ore jikoty'aro gwaramo Jesus Cristo'ga pavēi Tupana'ga ei: “Pyry hete ga jikogi ga rehe.” Ga nde'i pyry ore jikytiukaro gwaramo. Pyry ga nde'i ore jikytiukare'yma gwaramo. Ore jikoga gwaramo Cristo'ga rehe Tupana'ga e'i pyry. Ore ojipe'ga arōheterame jukwaha reki orejikoga ga rehe.

⁷ Ymya pe jikohetei Jesus Cristo'ga rehe pyryva'ea rerovia ikwehe. Emo kiro pe napehendukatua'javi pyryva'ea mombe'ua. Maranuhūrame ojipe'ga pe ndovahoguhui pendeaporogita rerojijijiyita?

⁸ Tupana'ga rūi gwerojijiyi pendeaporogita. Gaha e'i pe me peko ti jireheva'ea javo.

⁹ Tamombe'ua'ja pe me ojo'java'ea a'ero. Nhande imondo'irame imbovuhava pāo hu'uma pype, aerē imbovuvupavi reki hu'uma a'ero. Na jitehe ga pe mbo'e'irame kiro Tupana'ga nhi'igarūiva'ea rehe, aerē po ti pe heroviapavi garemimbo'ea Tupana'ga nhi'igarūiva'ea nehē.

¹⁰ Na rūi reki pe ndekoi, a'e ji. Jijikoty'aro gwaramo Cristo'ga pavēi ji ei: Pejapyaka katu tuhē po ti pe ji javijitehe nehē. Emo pemomynhuhūve'ga pe po ti Tupana'ga imbohahyukari nehē. Mara'ngu po ga huvihavamo okovo? Ga vīa po ti okwaha ha'ya nehē.

¹¹ Oro ji, nhiirū, ji nda'ei tuhē ahe ve tojikytiuka ti ġa javo. I'mbe reki judeus'ga ji mombe'gwovo Paulo'ga e'i jupe javo. "Tojikytiuka ti ġa. A'ea pyry Tupana'ga pe,' ei Paulo'ga," ei ġa o'mbero. Ymya ji ei a'ea novīa. A'gwamo ji erame po ġa ndokote'varuhua'javi ji ve a'ero hamo. A'reki ahekytia ġa opota hete. Ga oko te'varuhu tuhē reki ji ve. A'ea'e ko ji jipi: Jesus Cristo'ga omano yva rehe nhande repyga, a'e ji. Pejikoga rehe jate ga rehe po ti Tupana'ga ei pepyry pe javo. Emo ji nda'ei tojikytiuka ti ġa javo. Ji erame po ġa nonhimonha'ngaa'javi ji ve hamo ji Cristo'ga manoagwera mombe'urame hamo.

¹² Kiroki ġa ombovamova pepy'a tapekytiuka ti penhakwanha javo - maranuhūrame ġa ndojirakwanha'otehei?

¹³ Pehe reki, Tupana'ga pe mo'ē tapepiro'y ti javo. Tape'ei ti a'ero: "Nhandepiro'y nhande. Xako te'varuhu ti nhaneremimbotarimo a'ero." Tape'ei ti a'ea. Nahā ti peko: Pejopokopoko ti penhoaromo.

¹⁴ A'reki Moisésva'ea remimbo'eagwera nhaporemo e'i no:
"Erenhiarō hete nde.

Na jitehe ti earō hete ejikotyve'ga," e'i aheremimbo'eagwera a'ero.

¹⁵ Emo pejogwayvaramo ko pe onharōva'ea'java'ea. A'ea ojou'uu'u okovo. Penhimboko'i ti a'ero. Pejogwayvaramo po ti pe nhombote'varuhupavi nehē.

Peko ti Tupana'ga ra'uva remimbotarimova'ea rehe

¹⁶ Na tuhē ji ei pe me kiro: Na Tupana'ga ra'uva nhimbopogweukari pe me. Nahā po ti pe ndapekoi tuhē pejipy'ate'varuhua remimbotarimova'ea rehe pejikovo.

¹⁷ Nhandepy'ate'varuhua omovahī Tupana'ga ra'uva jipi. Tupana'ga ra'uva omovahī nhandepy'ate'varuhua jipi no. Onhomovahī tuhē a. Tupana'ga ra'uva omovahī pepy'ate'varuhua tapekoye ti penhimimbotarimova'ea rehe.

¹⁸ Tupana'ga ra'uva nhimbopogweukarame pe me aheremimbo'eagwera napemondomondo'i a'ero.

¹⁹ Gapy'a te'varuhurame jukwaha reki gandekote'varuhua. Gwerekouhu ġa ojipe'ga nembireko'ga. Ndoakwahavihu ġa okovo a. Ga nanuhū jipi.

²⁰ Oko hete ko ġa ha'angava rehe gwemimbohethara rehe okoe'yma Tupana'ga rehe. Ombote'varuhu ġa opajiro. Nanongara'ga nombopogwei Tupana'ga ra'uva remimbotarimova'ea rehe. Ojogwereco te'varuhu ġa. Ojogwayvaruhu ġa okovo. Onhimyrō ġa ojogwehe. Onhimboahiahivuhu ġa ojohupe. Ojije jate ġa ndekoi ji po ti jara'ga hohe nehē javo. Ojipe'ape'a ġa jara'ga hugwi ndokwahavihu ġa javo. Ndojihe'ara'javi ġa jara'ga ndehe gwemimbo'ea rehe.

²¹ Opota pota ġa ojohugwi. Heagwrygywry ġa toryva rerekouhurame. Ojipejipea ko gandekote'varuhua no nanongara jitehe. Amombe'u ko ji pe me ikwehe. Kiro ji imombe'ua'javi a'ero. Nanongara'ga po ti Tupana'gareheve'ga rūi nehē.

²² Emo Tupana'ga ra'uva nhande pojykarame ko nhande nanongara'ga atyvi. Tiarō hete nhande ojipe'ga. Nhanderory nhande a'ero. A'reki Tupana'ga ra'uva nhande mbohoryory nhande rerekovo. U katu nhandepy'a. Xanhimomirana nhande avūrama ojipe'ga ndekote'varuhurame nhande ve. Timombyry nhande ġa pe. Nhandepyry tuhē nhande. Jara'ga ojiko nhande rehe. Nahā nhande reko'i Tupana'ga ra'uva nhande pojykarame.

²³ Nhanenhyrō nhande jara'ga pe. Nhande ndiakoa'javi nhandepy'ate'varuhua remimbotaruhua rupi. Aheremimbo'ea nomovahī nanongara'ga!

²⁴ Jesus Cristo'gareheva'ero gwaramo nhande ei: Ndiakoa'javi nhande nhandepy'ate'varuhua remimbotarimova'ea rupi.

²⁵ Tupana'ga ra'uva nhande mboheaporogita pyahu nhande rerekovo. Xako po ti gara'uva remimbotarimova'ea rupi a'ero hamo.

²⁶ Xanhimboheteyme ti, ji po ti jara'ga hohe nehē javo. Xanhimyrōyme ti ġa ndehe no.

6

Pejopokopoko ti

¹ Nhiirũ, nahã po pe ndekoi penhirũ'ga pavēi hamo ikwahavame garekote'varuhua hamo. Pendekorame Tupana'ga ra'uva remimbotarimova'ea rehe penhi'nhyrõ ti ga pe a'ero ga mongokatua'java. Pejapyaka katu ti pejihe tapembopogweyme ti garekote'varuhua rehe nehẽ no.

² Pejopokopoko ti a'ero jipi. Nahã po ti pe hendukatui Cristo'ga remimbo'ea nehẽ.

³ Kiroki ga onhimbohete tehe - ga onhimoandyandyi reki.

⁴ Pejapyaka katu ti pejeaporoğita rehe tahepia ti jirekokatua javo. Pendekokaturame, a'ea rehe po ti pe ndoryvamo a'ero ji ga hohe jave'y.

⁵ Nhande retakwera'ja po xako katu jipi hamo.

⁶ Nhanembo'ehara'ga pe po nhande timondomondo pyryva'ea hamo ga nhanembo'embo'erame Cristo'ga nhi'iga rehe jipi.

⁷ Tapenhimoandyandyi ti pejikote'varuhua rehe. A'ereki ahe nomoandyandyi Tupana'ga. Jukwaha reki nhande ve. Nhande itymame mbatara ġwia jitehe po ti nhande jykyi a'ero nehẽ. Na jitehe nhande rekote'varuhurame ite'varuhu tuhẽ po ti nhande ve a'ero nehẽ. Tupana'ga po ti ombohahyuka nhande ve nehẽ.

⁸ Po ti nhande rekoi nhandepy'ate'varuhua remimbotarimova'ea rehe, a'ero po ti nhandepy'ate'varuhua jitehe nhanemondoagwama hahyva'ea ruvihava pype nhande manorame nehẽ. Po ti nhande rekoi Tupana'ga ra'uva remimbotarimova'ea rehe, a'ero po ti gara'uva jitehe nhande mongoi Tupana'ga pyri nehẽ.

⁹ Tiandekwerajyme ti nhanderekokatua rehe. Nhande jirokwaram nhandekokatuaavo jipi po ti oho nhande ve imombryrhava apiavo nehẽ.

¹⁰ Nhanderekorame ga pavēi xako katu ti ga pe nhaporemo a'ero, ga pe kaitu Jesus'gareheve'ga pe.

Paulova'ea okwatija pa Galáciapeva'ea pe

¹¹ Jihi kiro akwatija jipovo pe me. Pehepia nhirembikwatijara. Hehanhuhũva'ea ji a'apo.

¹² Topomogita katu ti ji kiro a'ero. Cristo'ga omano yva rehe nhande repyga ikwehe. Nhande jikogame jate Cristo'ga rehe Tupana'ga ei pepyry pe javo. Judeus'ga ki a'e te e'i: "Po ahe ġwendu Moisésva'ea remimbo'eagwera hamo," ei judeus'ga. Nurã akoja'ga - kiroki ga oho pe pyri - ga pe kyiutuka pota tohendu katu ti ga Moisésva'ea remimbo'eagwera a'ero javo. A'ea ga opota. A'ereki ga e'i ojohupe: "Nhande ga kyiutukame po ti judeus'ga nhimohemi nhande rehe nehẽ," ei ga. "Ndokote'varuhui po ti ga nhande ve a'ero nehẽ nhande Cristo'ga manoa mombe'urame nehẽ," ei ga. A'ea rehe jate ga e'i hete pe me pejikyitiuka javo.

¹³ "Pejikyitiuka ti hendukatupava Moisésva'ea remimbo'eagwera," e'i tehe ga pe me. Ga vehevi ki a'e te nohendukatupavi Moisésva'ea remimbo'eagwera no. Ga opota tehe pekytiukara. Pe kyiutukame po ti ga nhimboheteuhui a'ea rehe nehẽ ore tuhẽ ga kyiutuka javo nehẽ.

¹⁴ Ji ki a'e te nanhimbohetei. Jesus Cristo'ga jate ji ambohete nhandepojykaharete'ga. A'ereki ga omano yva rehe nhande repyga. A'ero jijikoga ġwaramo Cristo'ga rehe kiro ji ndakoa'javi yvyakotyve'ga ndeaporoğita rehe. Na jitehe - kiroki ga oko yvyakotyve'ga ndeaporoğita rehe - ga ndakoa'javi jireaporoğita rehe no.

¹⁵ Tupana'ga nde'i reki pyry nhande kytirame. Ga nde'i pyry nhande kytie'ymame. Nhande reaporoğitapyahurame, a'ea pe Tupana'ga e'i pyry.

¹⁶ Kiroki ga ġwendu katu a'ea nhiremimbo'ea rehe okovo - Tupana'ga ti tonogatu gapy'a. Toporogwety ti ga ga no. Ojiheve'ga nhaporemo ti ga toporogwety.

¹⁷ Kiro ji ei a'ero: Tanhimomynha'javyme ti ga onhi'iteheavo. A'ereki Jesus'ga ko jipojykaharete'ga. Jukwaha reki a'ea. A'ereki jukwaha ika'ëagwera jira'oa rehe. A'ereki ji Jesus'ga mombe'umbe'urame ojipe'ga jigwarai ji rehe ji nupanupamo.

¹⁸ Nhiirũ, Jesus Cristo'ga tomombryry pe me nhandepojykaharete'ga. Na tuhẽ. Amém.

PAULOVA'EA OMOMBE'U ÉFESOPEVA'EA PE Carta de Paulo aos Efésios

1 Jihi ko Pauloramo Jesus Cristo'ga moirūharamo jiporavykyavo Tupana'ga pe Cristo'ga mombe'gwovo. A'ereki nahā Tupana'ga opota.

Kiro ji ikwatijarukari imondouka pe me. Pe ko Tupana'ga remimo'ēharamo. Ndapepohiri pe Cristo Jesus'ga hugwi pejikovo gareheva'ero jipi. Kiro ji ikwatijarukari imondouka pe me - perope cidade de Éfeso pe.

2 Kiro ji ei: Nhanderuvete'ga Tupana'ga ti tomomybry pe me Jesus Cristo'ga pavēi nhandepojykaharete'ga pavēi. Tonoġatu ti ġa pepy'a, a'e ji.

Tupana'ga pyry hete nhande ve

3 Timbohete ti Tupana'ga! Ga ko nhandepojykaharete'ga ruva'ga Jesus Cristo'ga ruva'ga. Ga ko Jesus Cristo'ga ruvihavuhete'ga no.

Ymyahū yvaga hugwi Tupana'ga omondo gwa'uvapyryva nhande pyri imomybryva nhande ve. Nhande jikoty'aro ġwaramo Cristo'ga pavēi a'ea imomybryparavuhu-pavi nhande ve.

4 A'ereki ymyahū yvya apoa renonde yvaga apoa renonde Tupana'ga e'i: "Tamomybry ti ji ġa pe nehē," ei ga. A'ea rupi ga nhande mbojikoty'aruka Cristo'ga pavēi. Nahā ga nhande mo'emo'ei ojive.

"Toko pyry ti ġa okote'varuhue'yma tuhē jirovai pyteri pe ji arōheteavo nehē," ei Tupana'ga nhande mo'emo'eamo.

5 A'ereki ymyahū ga e'i ojapyakavo nhande rehe: "Amboja'oja'o ti ji ġa jijive toko ti ġa jira'yramo upa ji pyri nehē Jesus Cristo'ga manoro ġwaramo ġa ndepyga nehē," ei ga.

"Nanongara ji apota," ei ga.

6 Nahā ymyahū ga pyryvamo nhande ve nhande mo'emo'eamo nhande mongovo gwa'yramo tanhimboheteuka ti ġa pe jipyryva katukaturu ġwaramo ġa pe javo.

Tupana'ga pyryhetero nhande ve nhande jikoty'aro ġwaramo Cristo'ga pavēi Tupana'ga remia'nguhete'ga pavēi.

7 Gwekoa reka'vogukaro ġwaramo omanomo Cristo'ga nhande mbopiro'yi nhanderekote'varuhua hugwi. Nurā Tupana'ga ndokwahava'javi nhanderekote'varuhua imombo.

Nahā Tupana'ga pyrykatukaturu.

8 Nahā ga pyryhetero nhande ve ikwahapava onhimombaragwahava.

9 Gwemimbotarimova'ea ġwembiepiukaripyre'yma ga ikwahavukari reki nhande ve.

A'ereki ga okwahavuka pota hete nhande ve. E'i ga: "Nahanahā ti nehē ji Cristo'ga mondoro ġwaramo ga pyri nehē," ei ga.

10 "Aerē mbapava koty ti pyry ji ve ji ġa mongopavi Cristo'ga nhi'iga rupi yvagipeve'ga vvyakotyve'ga ndeheve nehē. Nahā ti ga ġapojykaharete'ga nehē, ei ga.

Cristo'ga nhi'iga rupi ti ji imongopavi yvagipeva'ea vvyakotyva'ea reheve nehē. Nahā ti ga a'ea pojkaharete'ga nehē no.

Nahā ti Cristo'ga reki tuhē huvihavuhetero mbatera nhaporemō ipojykaharetero ġa nhaporemō ġapojykaharetero nehē no," ei Tupana'ga.

11 Ore jikoty'aro ġwaramo Cristo'ga pavēi Tupana'ga pyryhetero ore ve. Aerē ti ga ore mongoi ojipyri ore mombytavo avuirama nehē no.

A'ereki ymyahū Tupana'ga omongo pa ġwemimbotarimova'ea rehe. A'ea rupi ga ojapyaka ore rehe no. Heaporogita ga ore mo'emo'eamo ojive javo hako. E'i ga:

12 "Tanhimboheteuka ti ġa pe jikatukaturu ġwaramo - kiroki ga ojikogypy Cristo'ga rehe," ei ga hako. Na tuhē. A'ereki Tupana'ga ojapyaka ppy gweaporogitaro.

Aerē te ga imongopavi ġwemimbotarimova'ea rehe. Orojikogypy ore Cristo'ga rehe.

13 Ymya'ī pejiko pe Cristo'ga rehe no henduvame Cristo'ga mombe'ua a'itituhēva'ea.

Ga e'i pe me: "Pejiko ti Cristo'ga rehe imomboruka ga pe pejekote'varuhua," ei ġa pe me.

Cristo'ga pavēi pe jikoty'aro ġwaramo Tupana'ga imondoi gwa'uvapyryva imomybtavo pe pyri no pejikogame Cristo'ga rehe.

A'ereki ymyahū Tupana'ga e'i: "Amondo ti ji jira'uvapyryva ġa pyri ġa pojkauka jijive nehē - kiroki ġa ojiko Cristo'ga rehe. Jukwaha a a'ero nhirembipojyka nehē." A'ea Tupana'ga ei gwa'uvapyryva mondovo pe pyri.

¹⁴ Pyryva'ea gwa'uvapyryva ga imondoi nhande ve kiro. Nurā nhande ei ikwahava javo: Tupana'ga ti imombyryhetei nhande ve nhande pokoguka nhande mbopiro'yuka nhanderekote'varuhua hugwi nehē. Ojipyri ti ga nhande rerohekari nhande mombytavo avuirama nehē toko ti ga jireheva'ero javo, xa'e nhande ikwahava. Pyry hete ga nhande ve gwa'uvapyryva mondovo nhande pyri tanhimboheteuka ti ga pe jikatukaturo gwaramo javo.

Paulova'ea onhi'ī Tupana'ga pe Éfesopeve'ea repyga

¹⁵⁻¹⁶ Nurā jihi no, nhinhi'igame Tupana'ga pe ji nanhi'imbigi ga pe pe ndepyga.

—Ndepyry hete nde, a'e ji Tupana'ga pe. A'ereki nde erembojiko Éfesopeve'ga Jesus'ga rehe ga pokoga. Emombyry ti ga pe, a'e ji ga pe jipi.

A'ereki ojipe'ga pe mombe'u ji ve. “Éfesopeve'ga ojiko hete Jesus'ga rehe nhandepojykaharete'ga rehe ikwehe,” ei ga ji ve. “Oarō hete ga Tupana'ga remimo'ehara'ga nhapremo,” ei ga pe mombe'gwovo.

¹⁷ Tupana'ga ko nhandepojykaharete'ga ruvihavuhete'ga Jesus Cristo'ga ruvihavuhete'ga. Gaha timbohete! A'ereki ga pyry katu katu nhandervete'ga. Ga pe ji ei pe ndepyga jipi:

—Ekwahaheteuka ti Éfesopeve'ga pe nahanahā ji rekoji javo. Ndera'uva ti tombo'e ga nde rehe nde monhimombaragwahavuka ga pe. Ndera'uva ti tanderepiuka ga pe ga mboheporogitakatavo nahanahā Tupana'ga rekoji javo, a'e ji Tupana'ga pe pe ndepyga.

¹⁸ Ga pe ji ei:

—A'ero ti gweaporogitakatuheterame Éfesopeve'ga ikwahavi ovytyeri pe nehē. Nurā ti ga ei nehē: “Pyry hete ti nhande ve nehē. A'ereki Tupana'ga e'i opyryvamo nhande ve: ‘Tuhu ti ga upa avuirama ji pyri nehē,’ ei Tupana'ga nhande ve.”

—Nahā ti ga ei ojikheteavo nde rehe gworygworyvamo nehē, a'e ji Tupana'ga pe pe ndepyga.

Ga pe ji ei:

—Gweaporogitakatuheterame ti Éfesopeve'ga ikwahavi neremimbokatukatua ojive, a'e ji. Nurā ti ga ei nehē: “Yvagi pe ti ikatu katu nhande ve nhapremo nehē Jesus'gareheva'ero nhande rekoro gwaramo. Tupana'ga ti nhande mongoi ojipyri jara'ga ndeheve nehē no gwemimo'ehara'ga. Ga pyri ti nhande rukatui ga pavēi avuirama nehē,” e'i ti ga ikwahava nehē, a'e ji Tupana'ga pe pe ndepyga. Nahā ti ejikwahavuka Éfesopeve'ga pe, a'e ji Tupana'ga pe pe ndepyga.

¹⁹ Ga pe ji ei:

—Gweaporogitakatuheterame ti Éfesopeve'ga ikwahavi ndepopoakahetehe nehe. A'ea nde hepiukari ji ve ga pe nhapremo no - kiroki ga ojiko nde rehe. Nurā ore ei: Ndepopoakaheteavo gwaramo ti nde ore pokogi nehē no. A'ea ore ei, a'e ji Tupana'ga pe pe ndepyga.

²⁰ A'ereki Tupana'ga opopoakara pyvō Cristo'ga mbogwerava'ja omanove'ga hugwi. Opopoakara pyvō jitehe ga Cristo'ga reroho ojipyri ga mboapyga ojohukoty rūi ga mongovo toko ti ga huvihavuhetero yvagi pe okovo nhimoirūharamo javo. Nahā opopoakahetea pyvō Tupana'ga imombyryvi Cristo'ga pe. Na jitehe ti Tupana'ga imombyryvi nhande ve opopoakahetea pyvō nehē no.

²¹ Yvaga pype hete Tupana'ga omongo Cristo'ga ojohukoty rūi. Koji'i hete tuhē Cristo'ga popoakaramo ojipe'ga hohe pa a'ero. Ipopoaka hete ranuhū ga a'ero ipopoakaheteve'ga hohe pa ipopoakaheteve'gandeheteve'ga hohe pa no ganduvihava'ga hohe pa no ganduvihava'vi'ga hohe pa no. Ga nhapremo omondomondouka ojipe'ga gwemimbotarimova'ea rehe agwamo. Aerē ti ga ga mondomondouka nehē no. Ga hohe pa Cristo'ga ipopoaka ojipe'ga hohe pa nhapremo no.

²² Tupana'ga ga mongopavukari yvagipeve'ga nhapremo vyakotyve'ga nhapremo Cristo'ga nhi'iga rupi ga ko gapojykaharetero javo. Tupana'ga imongopavukari yvagipeve'ga nhapremo vyakotyve'ga nhapremo Cristo'ga nhi'iga rupi ga ko a'ea pojkaharetero javo. Cristo'ga rekorame ipojykaharetero gapojykaharetero Tupana'ga ga mongoi gapojykaharetero - kiroki ga ojiko ga rehe onhimono'ono'oga jipi tihendu Tupana'ga nhi'iga javo. Nahā Tupana'ga ga mongoi ga'akaḡamo tomongo ti ga ga gwemimbotarimova'ea rehe javo.

²³ Ga pe ji ei: Cristo'ga ra'oa. A'ereki gaha ga poko ga monhimomiranambava ga mbopopoaka imombyrypava ga pe okovo ga pyri. Nahā ga ga pojkapavi ohyghipava ga ndehe jipi. Yvagipeve'ga vyakotyve'ga ga pojkapavi ohyghipava ga ndehe jipi no. Yvagipeve'ga vyakotyve'ga ga pojkapavi ohyghipava ga ndehe jipi no.

2

Tupana'ga ombopyahu nhandereaporogita

¹ Pehe, ymyaĩ pendeaporogita Tupana'ga nombopyahui ve. A'ero Tupana'ga pe pe ndekoi omanove'ga ja. A'ereki ga e'i: "Ji ve ko ga ambotehea imombigukare'yma gwaramo gweaporogitatiruahũ. Ji ndajikoty'ari ga pavêi a'ero. A'ereki ga oko nhiremimbotarimova'ea rehe rûi okote'varuhuavo," ei Tupana'ga pe mombe'gwovo.

² Ga oko te'varuhu jipi avove'ga nhaporemo yvya koty. Ymyaĩ nane'ymi pe ndekote'varuhui ga pavêi pejikovo ganduvihavuhu'ga nhi'iga rupi Satanás'ga nhi'iga rupi - kiroki ga u yvatea gwyri okovo yvatea gwyriveve'ga nduvihavuhuro no. Ga ko oko ite'varuhuve'ga ndaha'oive'ga. Ndapekoa'javi ganhi'iga rupi agwamo. Jara'ga reki oko ga rupi agwamo Tupana'ga nhi'iga rendukatue'yma.

³ Ymyaĩ nhande nhaporemo kako ga ja nhandekote'vapotaruhuavo nhandekovo nhaneremimbotarimova'ea rehe. Ymyaĩ tiruahũ nhandereaporogita. Nhande japyakate'varuhui. Nane'ymi nhande rekote'varuhui. Nurã Tupana'ga nhimonha'ngai nhande rehe kako. Na jitehe jara'ga ndehe ga nhimonha'ngai no.

⁴ Tupana'ga nhande arõ hete ranuhũ reki. Nurã ga nhande porogwetyhetei.

⁵ Emo nhandereaporogita tiruahũ reki. A'ea rupi ga pe nhande rekoi omanove'ga ja. Nhandereaporogita tiruahũrame ga nhandereaporogita mbopyahui reki nhande arõheteavo gwaramo. Ymyahũ Tupana'ga ombogwera Cristo'ga gamanoa hugwi ga mbopyahuavo. Na jitehe Tupana'ga nhandereaporogita mbopyahui. Opyryhetero gwaramo Tupana'ga imombopaheteukari pendekote'varuhua pejikogame ga rehe.

⁶ Ymyahũ Tupana'ga Cristo Jesus'ga mbogweravi gamanoa hugwi ga mbopyahuavo. Cristo Jesus'ga pavêi nhande jikoty'aro gwaramo ga nhandereaporogita mbopyahui. A'ero ga nhandereaporogita mbuhuri yvagi pe ojipyri no. Ga nhandereaporogita mbopyahui toko ti ga huvihavamo Jesus'ga pavêi yvagi pe javo. Agwamo Cristo Jesus'ga apygi Tupana'ga pyri yvagi pe okovo huvihavamo. A'ereki ymyahũ Tupana'ga Cristo Jesus'ga mbuhu ojipyri imombyrymbyryva ga pe. Cristo Jesus'ga pavêi nhande jikoty'aro gwaramo Tupana'ga na jitehe imombyryvi nhande ve no ga moirũuka.

⁷ Nahã ti Tupana'ga hepiukari opyrykatukatua nhande ve avuirama nehẽ Cristo Jesus'ga manoro gwaramo nhande repyga.

⁸ A'ereki opyryhetero gwaramo Tupana'ga pendekote'varuhua mombo pa hete pe jiko-heterame Cristo Jesus'ga rehe. Pe rûi pemombo pejikote'varuhua pejihugwi. Tupana'ga reki omombo imombyrypota pe me ipotaro gwaramo. Nurã ji ei: Omombyry tehe ga pe me.

⁹ Aherekokatua kwepygga gwaramo rûi Tupana'ga imombyryvi ahe ve. A'ereki ga e'i: "Te'iyime ti ga: 'Ji pyryro gwaramo Tupana'ga imombyryvi ji ve.' A'ea ti ga te'iyime. Tonhimboheteyme ti ga a'ero," ei Tupana'ga.

¹⁰ A'ereki Tupana'ga nhande mombyry. Cristo Jesus'ga pavêi nhande jikoty'aro gwaramo Tupana'ga nhandereaporogita mbopyahui toko katu ti ga a'ero ojipe'ga pokoga javo. A'ereki ymyahũ nhandereaporogita mbopyahua renonde Tupana'ga e'i: "Nahanahã ti ga toko katu jipi ojipe'ga pokoga nehẽ," ei ga.

Ojo'ja hete nhandereaporogita

¹¹ Pekwahava'ja ti a'ero. Ymyaĩ jukwaha hete pe ndekoi judeus'garũiva'ero Tupana'gareheve'garũiva'ero. Judeusramo ore orokytiuka orerakwanhapira ore ko Tupana'gareheve'ero javo. A'ea rupi oro'e te'varuhu ore pe me a'ero ojikytiukare'yve'ga.

¹² Pekwahava'ja ti. Ymyaĩ pe ndapekoi Cristo'gareheve'ero pejikovo oreirũ'garũiva'ero. Peko pe orere'yja'ga rûi israelitas'ga nde'yja'garũiva'ea judeus'ga nde'yja'garũiva'ea. A'ereki pe ko ambotehea Tupana'ga pe. A'ero Tupana'ga nde'i pe me: "Tamombyry ti ji pe me." A'ea rûi Tupana'ga ei pe me. Nurã pe ndape'e'i: "Aerẽ ti nhande hoi yvagi pe Tupana'ga pyri nhandejupa avuirama nehẽ." A'ea rûi pe ei. Ndapekoi pe Tupana'gareheve'ero. Nahã pe ndekoi pejikovo okote'varuhuve'ga pyteri pe.

¹³ Na tuhẽ. Ymyaĩ irupeve'ga ja pe ndekoi Tupana'ga hugwi pejikovo gwaramo judeus'garũiva'ero. A'ereki ymyaĩ pe ndapejikoty'ari ga pavêi.

Agwamo reki pe ndekoi ira'agweve'ga ja Tupana'ga hugwi pejikoty'aro gwaramo Cristo Jesus'ga pavêi. Tupana'ga pavêi pe jikoty'ari kiro. A'ereki Cristo'ga gwekoa reka'voguka omanomo pe ndepyga.

¹⁴ A'ereki Jesus'ga nhandepy'a nogatu nhande jikoty'aro gwaramo onhipavêi.

Ymya judeusramo ore nopoarõhetei. Pe na jitehe judeus'garũiva'ero pe norearõhetei no. Nhanenhoarõ'e'yma ko hovapiahava ja nhandepyteri pe. Aerẽ Cristo'ga nhande monhoarõuka nhande mbohoryva'javi Tupana'ga rehe. Nahã ga nhande mbojogwerekokat-uavo. Agwamo judeusramo ore roryvamo pe ndehe. Na jitehe judeus'garũiva'ero pe

ndoryvamo ore rehe. A'ero hovapiahava'java'ea ndogwerekoa'javi nhandepysteri pe. A'ereki nghanenhoarõ'e'yma opi nhande hugwi.

¹⁵ A'ereki Cristo'ga omombi nhandejogwerekote'varuhua omanomo gwaramo nhande repyga. A'ea rupi ga e'i: "Ndatekwava'javi kiro Moisésva'ea rembikwatijaragwera rehe," ei ga.

Aherembikwatijara e'i judeus'ga pe jate. Jesus'ga manoa renonde oronhimboheteavo judeusramo ore ei pe me judeus'garũiva'ea pe: Ore ve jate Tupana'ga onhi'i. Pe me rui ga onhi'i. Nahã ore ei ore ko pe hohe javo. A'ea rupi Moisésva'ea rembikwatijara ko nhanemonhoarõ'e'ymukava'ea a'ero.

Aherembikwatijara rehe ndatekwava'javi agwamo. Judeusva'ero ore jikogame Cristo'ga rehe ga orereapogita mbopyahui. Na jitehe Cristo'ga pendeapogita mbopyahui no pe jikogame ga rehe judeus'garũiva'ero. Nhandereapogita mbopyahurame ga nhandereapogita mbojo'javi a'ero. Nahã ga nhandepy'a nogatui nhande monhoarõ'heteuka.

¹⁶ Nahã yva rehe omanoro gwaramo Cristo'ga nhandereapogita rorojiji nhandereapogita mbopyahuavo. Omano ga yva rehe imombiga nhandejogwerekote'varuhua nhande mongovo oja'oro. "Nahã ti ji imombigi gandekote'varuhua Tupana'ga pe nehẽ no," ei ga.

¹⁷ Cristo'ga uhu yvya koty pyryva'ea mombe'gwovo. "Tanogatu ti judeus'garũive'ga py'a - kiroki ga oko irupeve'ga ja Tupana'ga hugwi ga kwahave'yma gwaramo," ei ga. "Tanogatu ti judeus'ga py'a no - kiroki ga oko ira'agweve'ga ja Tupana'ga hugwi ga kwahava gwaramo," ei Cristo'ga pyryva'ea mombe'gwovo pe me ore ve no.

Pe me ga ei, a'e ji. A'ereki pe peko judeus'garũiva'ero. Ore ve ga ei, a'e ji. A'ereki ore oroko judeusva'ero.

¹⁸ Nhande ve nhaporemo ga ei, a'e ji. A'ereki Cristo'ga manoro gwaramo nhande repyga Tupana'ga ra'uva tuhẽ nhande pojyka nhande nhaporemo. Gara'uva nhande pokoga gwaramo nhande nhi'igi Tupana'ga pe nhandervete'ga pe.

¹⁹ A'ero judeus'garũiva'ero pe ndapekoa'javi ambotehero Tupana'ga pe kiro. Ga nde'ia'javi pe me: "Jigwyriveva'ea rui pe ndekoi." A'ea rui ga ei pe me agwamo. A'ereki agwamo pe peko oreirũramo pejikovo Tupana'ga remimo eharamo ore javijitehe. Tupana'ga oko oreruvihavuhetero penduvihavuhetero no. Peko pe Tupana'ga re'yjamo.

²⁰ Jesus Cristo'ga moirũhara'ga ojikogypy Jesus Cristo'ga rehe Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ga pavẽi. Aerẽ pe jikogi Jesus Cristo'ga rehe no. Ga pe ji ei onga pyhykava. A'ereki ga ojikogypy Cristo'ga rehe pejikoga renonde. Jesus Cristo'ga pe tuhẽ ji ei onga pyhykava ruvihava. A'ereki ga rehe nhande xajiko ga pavẽi.

²¹ Ga pavẽi nhandejikoty'aro gwaramo nhande nhaporemo xajogwerekoko katu katu nhandepyrypyryvamo tu katu ti Tupana'ga nhandepysteri pe jipi javo. Nahã ko nhande Tupana'ga rongapyryva ja gambohetehava ja nhandejikoty'aro gwaramo Jesus Cristo'ga pavẽi nhandepojykaharete'ga pavẽi.

²² Na jitehe ga pavẽi pe jikoty'aro gwaramo pehe Tupana'ga ra'uva pe mbojogwerekoko katu katu pe mombyrymbyryva pe pyri ti Tupana'ga ruvi jipi javo.

3

Paulova'ea omombe'u Tupana'ga nhi'iga judeus'garũiva'ea pe

¹ Jihi ko ako cadeia pype kiro. A'ereki ji aporavyky Jesus Cristo'ga pe ga mombe'gwovo pe me judeus'garũiva'ea pe Cristo'ga omano pe ndepyga javo. Nurã ojipe'ga ji mongi cadeia pype tomombe'ua'javyme ti ga Cristo'ga judeus'garũive'ga pe javo.

² Pekwaha po pe Tupana'ga eagwera ji ve. Ymya Tupana'ga ei ji ve: "Eho eporavykyavo pyryva'ea mombe'gwovo Cristo'ga mombe'gwovo judeus'garũive'ga pe. Tokwaha ti ga jipryva ojive," ei Tupana'ga ji ve.

³ A'ero ga hepiukari ji ve ikwahavuka ji ve gwembiepiukaripyre'yma. Tupana'ga rembiepiukara mombe'gwovo ji akwatija'ri pe me oji'i.

⁴ Imonhi'igame nhirembikwatijara po ti jukwaha pe me nhirembikwahava nehẽ. A'ereki Tupana'ga okwahavuka ji ve gwembiepiukaripyre'yma Cristo'ga mombe'gwovo.

⁵ Ymyahũ Tupana'ga ndokwahakatuukari ahe ve gwembiepiukaripyre'yma. Agwamo reki ga ikwahaheteukari pyryve'ga pe - kiroki ga oporavyky katu ga pe ganhi'iga mombe'uhara'ga Cristo'ga moirũhara'ga pavẽi. Tupana'ga gwa'uva mondoi ga pyri tohepiuka ti jira'uva ga pe nhirembiepiukaripyre'yma javo.

⁶ A'ero Tupana'ga ra'uva i'ei: "Judeus'garũive'ga ti tuhu yvagi pe upa Tupana'ga pyri avuirama nehẽ judeus'ga pavẽi nehẽ," ei Tupana'ga ra'uva. "Ga nhaporemo oko gareheve'ga Cristo Jesus'ga ra'oa. A'ero nahanahã ga imombyryvi ga pe judeus'garũive'ga pe judeus'ga pe no Cristo Jesus'ga manoro gwaramo ga ndepyga. A'ereki pyryva'ea mombe'ua

renduva ға jikogi ga rehe. A'ero ga imombori ғандекоте'varuhua ға hugwi ға pojykavo." Nahā Tupana'ga ra'uva i'ei ikwahavuka Tupana'ga rembiepiukaripyre'yma pyryva'ea kwahavuka ganhi'iga mombe'uhara'ga pe Cristo'ga moirūhara'ga pe no.

⁷ Pyryva'ea pe Cristo'ga mombe'ua pe Tupana'ga ei ji ve: "Paulo, emombe'u ti Cristo'ga judeus'garūive'ga pe. Nahā ti eporavyky ji ve," ei ga. A'ero ga ji mbopopoakari opopoakara pyvō toporavyky katu ti ga ji ve javo. Opyryhetero ғwaramo ji ve ga ji mongoi toko ti ga Cristo'ga mombe'uharamo javo.

⁸ Jihī reki Jesus'gareheve'ga gwyre'i'i pa garemimo'ēhara'ga gwyre'i'i pa ji rekotehei! Ji ve reki Tupana'ga pyryhetero emombe'u ti Cristo'ga pyrykatukatua judeus'garūive'ga pe javo. Manameuhū ti nhande ikwahapavi Cristo'ga pyrykatukatua! Ndikwahapavi po ti nehē!

⁹ Jypya Tupana'ga oapo pa hako. A'ea rupi ga ndohepiukari ғwemimbotarimova'ea. A'ereki ga nomombe'ukatui Jesus Cristo'ga hako. Aғwamo ji ve Tupana'ga ei opyryhetero: "Ekwahavuka ti ға pe nhaporemō nhiremimbotarimova'ea nhirembiepiukaripyre'yma," ei ga.

¹⁰ Takwahavuka ti ji Cristo'gareheve'ga pe a'ero. Tohepiuka ti ға aғwamo Tupana'ga rembikwahaparava ipopoakaheteve'ga pe ipopoakaheteve'gandehave'ga pe no – kiroki ipopoakaheteve'ga omondomondouka ojipe'ga ғwemimbotarimova'ea rehe yvagi pe ipopoakaheteve'gandehave'ga pavēi.

¹¹ A'ereki myyahū Tupana'ga heaporoğita ppy hako. A'ero ga ei: "Omanomo ғwaramo ti Cristo Jesus'ga ғapojykaharetero ojiheve'ga mbojikogukari ojihe ға nderua ji pyri nehē," ei Tupana'ga ojapyakaypyavo gweaporogitaro.

¹² Nurā nhandejikoty'aro ғwaramo Cristo Jesus'ga pavēi nhande ndipojihuvi. A'ereki nhande xa'e: Tupana'ga ko nhande rendu pota nhande arōheteavo. Nhande nhi'igi Tupana'ga pe a'ero nhandejikoga ғwaramo Cristo'ga rehe.

¹³ Nurā ji ei pe me: Tapene'ouhūi pejikyhyjie'yma hahyrame ji ve ji pe ndepyga ғwaramo. A'ereki ға ji mongi cadeia pype ji Cristo'ga mombe'urame pe me judeus'garūiva'ea pe. Hahyrame ji ve ojipe'ga e'i: "Paulo'ga Éfesopeve'ga arōhetei," ei ға pe mboheteavo. Pejoryjory ti a'ero!

Cristo'ga nhande arō hete

¹⁴ Jijapyakaramo Tupana'ga pyryva rehe ji renypy'andurugi Jesus Cristo'ga ruva'ga rovai pyteri pe nhandepojykaharete'ga ruva'ga rovai pyteri pe nhinhi'iga ga pe pe ndepyga a'ero.

¹⁵ Ga pe gareheve'ga nhaporemō ei apina'ga. Nahā ға ei – kiroki ға yvagi pe, kiroki ға yvya koty no. A'ereki Tupana'ga oko ғanduvete'ga.

¹⁶ Ji nhi'igi Tupana'ga pe pe ndepyga. A'ero ji ei ga pe:

–Ndera'uva tombopopoaka Éfesopeve'ga ndeaporoğita ға mbokatuavo toko katu ti ға javo. Nahā ti nde ға pokoheteuka nehē. A'ereki nde ndepopoaka hete epyryhetero ekatukaturō.

¹⁷ Gandeaporoğita popoakaramo ti Cristo'ga ға pojykai jipi a'ero. A'ereki ға ojiko ga rehe, a'e ji Tupana'ga pe.

–A'ero nane'ymi ti ға vy'ari jipi nde rehe nehē Cristo'ga rehe no ojogwehe nehē no. Oko katu ti ға nde arōheteavo Cristo'ga arōheteavo no onhoarōheteavo nehē no. Noarōhetepigi ti ға nehē, a'e ji Tupana'ga pe pe ndepyga.

¹⁸ Onhoarōheterame ti ға ikwahavi Tupana'ga remimo'ēhara'ga pavēi nhaporemō nehē Cristo'ga nhande arō hete javo. "Nane'ymi ga nhande arō hete," e'i ti ға ojohupe nehē. "Nhande nhaporemō ga nhande arō katu katu!" Nahā ti ға ei onhimomby'avo ikwahava oyvyteri pe nehē, a'e ji Tupana'ga pe pe ndepyga. Onhoarōheterame ti ға ikwahakwahavi.

¹⁹ –Ga ti e'i jitehe a'ero nehē: "Ndikwahapavi reki nhande nahanahā Cristo'ga nhande arō hete javo. A'ereki tegwete ahereaporoğitapava hehe Cristo'ga ahe arōheteranuhūro ғwaramo," e'i ti ға nehē, a'e ji Tupana'ga pe pe ndepyga. Cristo'ga remiarōhetea kwahaheterame tuhē ti nde javijitehe ga ndekoi. Ndepyryva ti ға herekopavi nehē, a'e ji Tupana'ga pe. A'ea pa ji apota ga pe, a'e ji Tupana'ga pe pe ndepyga.

²⁰ Po nhande nhi'igi Tupana'ga pe nahanahā ti emombyry ore ve javo, koji'i hete tuhē po ti ga imombyryhetei nhande ve nehē. Po nhande japyakai nahanahā ti Tupana'ga imombyryvi nhande ve javo, koji'i hete tuhē po ti ga imombyryhetei opyryhetero nhande ve nehē. Nahā ga pyryhetero nhande ve opopoakara pyvō. Opopoakara pyvō ga nhande pojyka nhandeaporoğita mbopopoaka.

²¹ Kiro ji ei ga pe a'ero:

–Tanemboukwaha ti Cristo Jesus'gareheve'ga. Tanemboukwaha ti ға nde kwahavuka ndepyryva kwahavuka no ndepopoakara kwahavuka no. Cristo Jesus'ga rembipojykarō ғwaramo ti ға tanemboukwaha avuirama nehē. Na tuhē! Amém! a'e ji Tupana'ga pe.

4

Cristo'gareheva'ero ti pejogwereco katu

¹ Nurā ji ei pe me jittekovo cadeia pype nhandepojykaharete'ga mombe'gwovo gwaramo. A'e ji pe me: Tupana'ga pe mo'emo'ē toko ti ga Cristo'gareheva'ero okokatuavo javo. Nurā ti nane'ymi peko katu pejikovo garemimbotarimova'ea rehe, a'e hete ji pe me.

² Tapenhimbohetei'i'i ti. Penhimogatyromba ti. Penhimomirana ti penhimonha'ngae'yma pejogwerekokatuavo penhoarōheteavo.

³ Tupana'ga ra'uva pe pojykai pendeaporogita mbojo'java pe monhoarōheteavo. Nane'ymi ti pejirokwa pejogwerekokatuavo a'ero inogatuavo pejopy'a penhimonha'ngae'yma pejogwehe. A'ea ti pepota hete. Nahā ti pendeaporogita ndojirojijiyi imbojovvyre'yma ojogwehe nehē. A'ea nhaporemō ji ehetei pe me.

⁴ Cristo'gareheva'ero nhande nhaporemō ko Cristo'ga ra'oa. Ojipejiva'ea jate reki ko gara'oa. Nhande nhaporemō Tupana'ga ra'uva nhande pojyka. Ojipejiva'ea jate reki ko gara'uva. Nhande nhaporemō ti Cristo'ga nhande reroho yvagi pe nhande mongovo Tupana'ga pyri avuirama nehē Tupana'ga nhande mo'emo'eamo gwaramo ojive. A'ea rehe jate ko nhande nhaporemō xanhimbovy'a.

⁵ Nhande nhaporemō xako Cristo'ga remimbotarimova'ea rehe. Ojipeji jate reki ko nhandepojykaharete'ga Cristo'ga. Ga rehe jate nhande nhaporemō xajiko. Nhande nhaporemō nhande nhimobatizaukaramē nhande xa'e: Jesus Cristo'ga omano nhande ve nhandereaporogitaturuahūa mombiga nhandereaporogita mbopyahuavo no nhande jikogame ga rehe. A'ea pe jate nhande nhaporemō xa'e nhandenhimobatizauka.

⁶ Nhande nhaporemō xa'e Tupana'ga pe nhanderuvihavuhuhete'ga. Ga pe nhande nhaporemō xa'e nhanderuvete'ga. Ojipeji jate ko Tupana'ga. Gaha ipopoaka ojipe'ga hohe pa. Nane'ymi ga oko yvya koty yvaga koty no ipojykapava. Ga nhande pojyka nhande nhaporemō.

⁷ Nhande nanenani Cristo'ga pyryhetero imbhua pyryva'ea nhande ve nhande mbokarakatuuka nahā ti pe ojipe'ga pokogi javo. Gwemimbotarimova'ea rehe ga rekoī nahanahā ji pe mbokarakatuuka javo.

⁸ A'ea mombe'gwovo Tupana'ga rembikwatijarukara e'i hako: "Ojiupirame yvate ga gwembipyhyhara'ga nderohoi ojupi ojirovia.

A'ea rupi ga imondoi pyryva'ea vvyakotyve'ga pe," e'i Tupana'ga rembikwatijarukara hako.

⁹ "Ojiupi ga yvate," e'i. Nurā nhande ikwahavi gajyvpyagwera yvatea hugwi. A'reki ojiupia renonde ga oji yvya koty ogwovo omanove'ga gwyrī pe.

¹⁰ Kiroki ga oji Cristo'ga - gaha ojiupi yvate a'ero ogwovo yvaga aherovai nhaporemō okovo nhandepojykaharete'ga. "Tako ti ji vvyakotyva'ea pyri nanani vvyakotyve'ga pyri nanani no yvagipeva'ea pyri nanani no yvagipeve'ga pyri nanani no," ei Cristo'ga ojyva. A'ea ga ei ojiupia no.

¹¹ A'ero ga imondoi pyryva'ea vvyakotyve'ga pe opyryhetero javo jara'ga pe: "Peko ti nhimoirūharamo pejigwovo ji mombe'gwovo hajiheve'ga pe," ei Cristo'ga.

Jara'ga pe ga ei: "Peko ti Tupana'ga nhi'iga mombe'uharamo nahanahā Tupana'ga ei pe me javo ga pe," ei Cristo'ga.

Jara'ga pe ga ei: "Peropero ti peho pyryva'ea mombe'gwovo ji mombe'gwovo ga pe ga mbojikoguka ji rehe," ei Cristo'ga.

Jara'ga pe ga ei: "Pehepia katu ti ga pokoga - kiroki ga ojiko ji rehe. Pembo'e katu ti ga nhinhi'iga rehe no," ei Cristo'ga.

¹² A'ea rupi ga ei: "A'ea ji ei pe me. A'ero ti pe nhombopopoakaakari penhomongokatukatuavo penhomboavujikwea nehē. A'ero ti pe poravykykwahavi Tupana'ga pe pejopokopokoga Tupana'ga remimbotarimova'ea kwahapavuka pejohupe nehē. A'ero ti pe pejogwereco katu pejikoheteavo Tupana'ga rehe pejikokatuavo nehē," ei ga. "A'reki jira'oa a'e ji pe me," ei Cristo'ga.

¹³ A'ero tuhē ti ojo'ja nhande jikohetei Tupana'ga rehe nehē. Nhande ojo'ja Tupana'ga ra'yra'ga kwahahetei nehē no. A'ero ti nhande nhimbovyvyri nhandereaporogitapyryvamo nehē. A'ero ti Cristo'ga javijitehe nhande rekokatui nhandepyryvamo nehē.

¹⁴ Nurā ti nhande ndiakoa'javi tayri'ga ja nehē. Tayri'ga gwerojijijiyi'ihu ojeaporogita jipi ojipe'ga ega'era me ga pe. Na jitehe po ojipe'ga ega'ei nhande ve no. Ojapyakavo tehe ga nhande mbo'ei gweaporogitate'varuhuavo nhande moandyandyipota o'mbero nehē. Nhanderekoa'jave'ymame tayri'ga ja ti nhande nianhimbo'eukari ga pe nhaporemō nehē. Ndirojijyukara'jara'javi ti nhandereaporogita nehē.

¹⁵ Xanhi'igatu ti nhande a'ero a'itituhêva'ea mombe'gwovo nhanenhoarôheteavo nehê. A'ero koji'i ti nhande rekoï Cristo'ga ja nhandejikoty'a ga pavêi nhandekovo ganhi'iga rupi nhaporemo nehê. A'ereki ga pe nhande xa'e nhaneakağa.

¹⁶ A'ereki ga tuhê ko nhandepojykaharetea. Cristo'ga ra'oa xa'e nhande nhandejive nhandejikoga Cristo'ga rehe. Gaha nhande mohigatu nhande mbojogwerekokatuaovo nhande retakwera'ja. Okovo gwemibotarimova'ea rupi ga nhande mboporavykyparavuhui nhande mbojopokoga. Nahâ ti koji'i nhande nhombopopoakari nhanenhombojikoga Tupana'ga rehe nhanenhoarôheteavo nhanenhomombyrymbyryva nehê.

Ipyahu nhandereaporogita

¹⁷ Nurâ nhandepojykaharetea pavêi jijikoty'aro gwaramo ji ehetei pe me: Pepohi ti pejikoagwera hugwi. Peko ti peje'yja'ga ja rûi judeus'garûive'ga ja rûi - kiroki ga ndojikogi Cristo'ga rehe. A'ereki ga heaporogita tehe okovo jipi.

¹⁸ Satanás'ga ndokwahavukari ga pe gandeaporogita mbopyahuukare'yma Tupana'ga pe. Ypytunahivareheve'ga'java'ero ko ga ndekoï a'ero. Ga ndokwahavi Tupana'ga. A'ereki ga ndokwahapotari ga.

¹⁹ Nurâ ovytyeri pe ga ndapyryvi. A'ereki ga ojipokwaha Tupana'ga kwahapotare'yma rehe. A'ero ga nhikwava'egi okote'varuhua pe oakwahave'yma. Gwereco ga gwembireko'garûive'ga no ga nderekote'varuhua. Nahanahâ ga ndekote'vate'varuhupavi okote'varuhupotapota.

²⁰ Pehe reki nanongara rehe rûi pe nhimbo'ei pejikogirê Cristo'ga rehe. Cristo'ga rehe pe penhimbo'e. Ga oko katu hete.

²¹ Pehendu pe Jesus'ga mombe'ua ga ga mombe'urame pe me. Ga pe mbo'ei a'itituhêva'ea rehe ikwahavuka pe me nahanahâ Jesus'ga oko javo.

²² Gamombe'ua renduvame pe ikwahavi javo: "Xapohi ti nhandereaporogitaymyana hugwi. A'ereki nhandereaporogitaturuahûrame nhande xako te'vate'varuhu nhanenhi-moandyandyita nhanerembipotate'varuhuro gwaramo," pe'e pe ikwahava.

²³ "Timbopyahuukara'jara'ja ti nhandereaporogita. A'ero pyryva'ea rehe ti nhande japyakai nehê," pe'e pe ikwahava.

²⁴ "Xanhimboheaporogitapyahuukari ti Tupana'ga pe hendukatuavo ganhi'iga. Nhandereaporogita mbopyahurame ti Tupana'ga nhande mongo katu nhande mombryryva nhande mongovo oji'ja nehê," pe'e pe. "Ga nhande mombryryvame ti nhande rekoï a'itituhêva'ea rehe nehê." A'ea pe'e pe ikwahava pejikoga ga rehe gamombe'ua renduvame.

²⁵ Nurâ ti tape'mbea'javi. Pe napenani ti penhi'igatu pejikotyve'ga pe a'itituhêva'ea mombe'gwovo. A'ereki nhande ko nhandejogwe'yjava'ea Cristo'ga pavêi nhandejikoty'aro gwaramo.

²⁶ Penhimonha'ngarame ti tapekote'varuhui. Ypytuna renonde ti penhimonha'ngapi.

²⁷ Penhimonha'ngapige'ymame kotihî ti Diabo'ga pe mongo te'varuhu nehê. A'ereki ga ko ite'varuhuve'ga Satanás'ga. Tapenhimongote'varuhukari ti ga pe a'ero ga pokoge'yma.

²⁸ Iporomive'ga ti tomima'javyme kiro. Toporavyky katu ti ga jipi ipyhykatuavo ojive. A'ero ti ga herekoï timondo ti mo imbatere'yve'ga pe javo.

²⁹ Tapenhi'te'varuhui ti pejuhupe penhombotegwetee'yma. Penhi'igatu ti pejuhupe penhombopopoaka pejopokoga imombryryva pejuhupe.

³⁰ Tapemongovevuhui ti Tupana'ga ra'uvapyryva. Gara'uvapyryva uhu upa pe pyri. A'ereki Tupana'ga e'i: "Amondo ti ji jira'uvapyryva ga pyri nehê - kiroki ga ojiko Cristo'ga rehe. Jukwaha hete ti a'ero gandekea jireheva'ero. Opyta ti jira'uva ga pyri Cristo'ga mbuhua nehê. A'ero ti jijipyri ji ga nderurukari Cristo'ga pe ga mbopiro'yavo gandekeote'varuhua hugwi nhaporemo nehê," ei Tupana'ga.

³¹ Pepohi ti ga arôe'ymuhûa hugwê penhimboahivuhua hugwi no penhimonha'ngahetea hugwi no penhinhi'igahyahiva hugwi no penhi'te'varuhua hugwi no. Tapetiruhûi ti pejuhupe. A'ea hugwi ti pepohi.

³² Pejogwereco katu ti. Pejoporogwety ti. Tupana'ga pyry pe me henonha'jave'yma pendekote'varuhua Cristo'ga manoro gwaramo pe ndepyga. Ga ja ti tapehenonha'javi ojipe'ga ndekote'varuhua pejive pepyryvamo ga pe.

5

Tupana'gareheva'ero ti peko katu

¹ Tupana'ga nohenonha'javi pendekote'varuhua. Nurâ ti peko Tupana'ga ja pejikovo gara'yramo garemiarôhetero.

² Penhoarô hete ti. A'ereki Cristo'ga nhande arô hete omanomo nhande repyga oji-jukauka ga pe. Nahâ ga rekoï jukapya'java'ero Tupana'ga pe. Nahâ ga nhikwava'egame pyry Tupana'ga pe.

³ Tapereko ti penhimbireko'garüive'ga. Ojipe'ga no taperekote'varuhui'i ti ga Tupana'ga remimo'eharamo pejikovo gwaramo. Ojipeva'ea rehe ite'varuhuva'ea rehe nhaporemo ti tapekoi. Tapepotaruhui ti ojipe'ga apoa. Tapekoi'i ti na Tupana'ga remimo'eharamo pejikovo gwaramo. A'ero po ti ojipe'ga nde'i'i tuhê pe me nehê.

⁴ Tape'ete'varuhui ti. Tapeakwahavi ti. Tapenhi'tehei ti. Tapejai ti ite'vava'ea. A'ea rehe nhaporemo ndatekwava'javi Tupana'gareheva'ero pendekoro gwaramo. Emo pyry hete pe'erafe Tupana'ga pe: "Ndepyry hete nde!" A'ea ti pe'ji.

⁵ A'ea ji epavi pe me. A'ereki gahâ ndohoi yvagi pe Tupana'ga pyri - kiroki ga gwereko gwembireko'garüive'ga. Kiroki ndapyryvive'ga ojipe'ga ndereko te'varuhu - gahâ ndohoi yvagi pe no. Kiroki ga opotaruhi ojipe'ga apoa - gahâ ndohoi yvagi pe no. A'ereki nahâ ga mbatera arô Tupana'ga arôa hohe. Ganduvihavuhuhete'ga rüi ko Cristo'ga. Ganduvihavuhuhete'ga rüi ko Tupana'ga. Ndohoi ti ga yvagi pe Cristo'ga pyri Tupana'ga pyri upa nehê. A'ea pe pekwaha.

⁶ Tapenhimoandyandyukari ti ga pe ga eteherame. A'ereki ga e'i okote'varuhua pe: "A'ea rupi nhande ndiakote'varuhui," ei ga onhi'teheavo o'mbero. Tapenhimoandyandyukari ti ga pe pejikoe'yma ganhi'iga rupi. A'ereki Tupana'ga noarô nanongara ite'varuhua. Kiroki ga oko te'varuhu Tupana'ga renduve'yve'ga - ga ndehe ti Tupana'ga nhimonha'ngai a'ero nehê.

⁷ Nurâ ganhi'iga rupi rüi ti peko ga moirüe'yma.

⁸ A'ereki nnyptunahiva'javi pe me kiro.

Ymya' ti pe peko nnyptunahivareheve'ga ja - kiroki ga ndokwahavi hepiage'yma. Ga javijitehe pe ndapekwahavi. Peko te'varuhu pe Tupana'ga kwahave'yma. Agwamo reki nhandepojkaharete'ga Cristo'ga jikoty'aro gwaramo pe pavêi kojahua ja pe me. A'ereki pe Tupana'ga kwaha. Nurâ ti peko katu kojahuarupive'ga ja ikwahapyra'ga ja Tupana'ga ra'yra'ga ja.

⁹ Gara pe ji ei ji erame: Kojahuarupive'ga ja ti peko? Kiro ji imombe'ui pe me: Pejogw-ereko katu pa ti. Peko katu pa. Pemombe'u pa ti a'itituhêva'ea ojipe'ga moandyandyje'yma. Nanongara rehe Tupana'ga ra'uva nhande mbo'ei ikwahavuka nhande ve.

¹⁰ Penhimbo'e ti takwaha ti ji nhandepojkaharete'ga remimbotarimova'ea javo Cristo'ga remimbotarimova'ea.

¹¹ Ypytunimo ojipe'ga ndekoi tianderepiagyme ti ga javo. A'ero ga ndekote'varuhui. Ga ja rüi ti peko a'ero. Tapekote'varuhui ti. A'ereki nanongara'ga ndojogwerekokatui. Ndokokatui ga. Nomombe'ui ga a'itituhêva'ea. Pe'ji ti ga pe a'ero: "Tapekote'varuhua'javi ti. Pepohi ti pejikote'varuhua hugwi imomboruka Cristo'ga pe pejikoga ga rehe." A'ea ti pe'ji ga pe gandekote'varuhua mboukwahava.

¹² Oko te'varuhu ranuhü ga onhimima tianderepiagyme ti ga nhande rekorame a'ea rehe javo. Nimombe'upotari nhande gandekote'varuhua. A'ereki a'ea rehe nhande niandepoyjayjari.

¹³ Emo ti tiandepoyja hete imombe'gwovo ga pe. Timombe'u ti ga pe: Nahanahâ pe pekote'varuhu. Pejiko ti Cristo'ga rehe imomboruka ga pe pejikote'varuhua. Nahanahâ ga pendekokatua pota. A'ea ti timombe'u ga pe.

Nhande gandekote'varuhua mboukwahavame nahâ ga pe ti ga ndekote'varuhupigi a'ero nehê. A'ereki nhande rendukaturame ti ga e'i nehê: "Na tuhê! Xako te'varuhu reki nhande," e'i ti ga. A'ero ti ga jikogi Cristo'ga rehe imomboruka ga pe okote'varuhua herojijijiyita ojeaporogita okovo kojahuarupive'ga ja nehê.

¹⁴ Nurâ Tupana'ga rembikwatjarukara i'ei:

"Pema'ê ti ikwahaheteavo!

A'ereki pe ndapekwahavi ga ja

- kiroki ga oki upa ikwahave'yma.

Pendeaporogita tiruahü.

Nurâ Tupana'ga pe pe ndekoi omanove'ga ja ga kwahave'yma gwaramo.

Pejirokwa ti imbopyahuuka pejeaporogita Cristo'ga pe!

A'ero ti ga imboukwahavi pe me pendekote'varuhua.

A'ero ti pe pohiri pejikote'varuhua hugwi

pejikoga ga rehe nehê," ei Tupana'ga rembikwatjarukara.

¹⁵ Nurâ peko katu tuhê ti. Ikwahave'yve'ga ja rüi ti peko. Penhimombaragwaha ti ikwahava.

¹⁶ Pereko katu ti ga jipi Cristo'ga mombe'ukatuavo ga pe ga ndetakwera'ja nehê. A'ereki ga oko te'vate'varuhu onhimongyavo.

¹⁷ Nurâ pekwaha hete ti. Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe ti penhimombaragwaha. Ikwahave'yve'ga ja rüi ti peko.

¹⁸ Tapeheagwryvy ti ahemboheagwryryva'ea gwove'y vinho gwove'y. A'ereki ahe i'uranuhūrame vinho a'ea ahe mbote'varuhu ahe mongovo tehe. Emo pejipojykauka ti Tupana'ga ra'uva pe penhimongokatuuka.

¹⁹ Penhomogita ti penhimby'yita. Penhimby'yi ti Tupana'ga nhi'iga mombe'gwovo Jesus'ga mombe'gwovo no imombe'gwovo gandekokatua ganemimombyryva nhande ve. Nahana'ha ti penhimby'yimby'yi nhandepojykaharete'ga pe Cristo'ga pe ga mboheteavo ga rehe pejoryjoryvamo.

²⁰ Pe'ji ti Tupana'ga pe: "Apī, ndepyry hete nde imbuhua ore ve. Ore roryroryvamo neremimbuhupava rehe. Ehendu ti orenhi'iga nde ve. A'ereki ore repyga Jesus Cristo'ga omano orepojkaharete'ga." A'ea ti pe'ji Tupana'ga pe jipi.

²¹ Peko ti penhonhi'iga rehe pejopokoga pejogwerekokatuaavo Tupana'ga rendukatukatuaavo gwaramo.

Hembirekove'ga

²² Kunhano peko ti penhimbireko'ga nhi'iga rehe pejikoty'aro gwaramo Cristo'ga pavēi nhandepojykaharete'ga pavēi.

²³ A'ereki akwaimbae'ga oko gwembireko'ga pojykaharamo. Cristo'ga oko ojiheve'ga pojykaharetero - kiroki ga ojatyka tihendu ti Tupana'ga nhi'iga javo. Na jitehe akwaimbae'ga ndekoi gwembireko'ga pojykaharamo. Cristo'ga oko ojiheve'ga mbopiro'yharamo imomboo gandekote'varuhua ga hugwi. Ga ko ga'akagamo, a'e ji a'ero. Gara'oa a'e ji gareheve'ga pe.

²⁴ A'ereki Cristo'gareheve'ga oko Cristo'ga nhi'iga rehe gaha nhandepojykaharete'ga javo. Na jitehe ti kunha'ga toko pa gwembireko'ga nhi'iga rehe.

²⁵ Cristo'ga oarō hete ojiheve'ga omanomo ga ndepyga. Na jitehe ti akwaimba'eva'ero pearō hete penhimbireko'ga nderekokatuaavo.

²⁶ Cristo'ga omano ojiheve'ga ndepyga tamo'emo'ē ti ji ga jijive ga mombyryva javo. Ombopyahu ga gandeaporo'gita ga hendukaturame gamombe'ua. A'ereki ga ohy pa gandeaporo'gitatiruahūa ipe'avo ga hugwi ga hendukaturame gamombe'ua.

²⁷ Cristo'ga omano ga ndepyga tuhu ti ga ji pyri okatuhetero javo. "Ndite'varuhui'i ti ga otiruahūe'yma tuhē a'ero nehē," ei ga. "Nurā ti ga pyryvamo okokatuaavo nehē," ei ga omanomo.

²⁸ Nhande tia'ngu nhandeja'oa nhanenhiarōheteavo. Na jitehe ti akwaimbae'ga toarō hete gwembireko'ga ga a'nguheteavo ga pokoga. Kiroki ga oarō hete gwembireko'ga - gahā onhiarō hete.

²⁹ A'ereki nhande nhaporemō niarōhete'e'yangavi nhandeja'oa. Tia'ngu reki nhande nhandeja'oa nhande'jiporaka. Nahā Cristo'ga nhandepojykaharete'ga nhande arō hete ojiheve'ea nhande a'nguheteavo nhande pokoga.

³⁰ A'ereki gareheve'ero nhande xako gara'oa re'yjava'ero tuhē, a'e ji.

³¹ Tupana'ga rembikwatijarukara e'i:

"Nurā akwaimbae'ga ja'ogi uva'ga hugwi oy'ga hugwi no gwembirekokaturo. Ga ojogwerekoro gwaramo ojipejiva'ea'java'ea akwaimbae'ga kunhahēa pavēi," e'i Tupana'ga rembikwatijarukara.

³² A'ea rehe jijapykaheterame ji akwaha onhimiva'ea ikatuheteve'ea, a'e ji. A'ea pe ji ei: Cristo'ga ojogwerekō gareheve'ga pavēi - kiroki ga ojatyka tihendu ti Tupana'ga nhi'iga javo.

³³ A'ero ji ei akwaimbae'ga pe ga ndetakwera'ja tuhē: Penhiarō hete pe. Na jitehe ti pearō hete ti penhimbireko'ga a'nguheteavo ga pokoga. Kunha'ga pe ji ei no: Pemondo ti pejeaporo'gita imohina penhimbireko'ga nhi'iga rehe.

6

Tayri'ga; ganduva'ga; gay'ga

¹ Tay'riro pehendu katu ti pejuva'ga nhi'iga penhy'ga nhi'iga no Cristo'ga rendukatuaavo gwaramo. A'ereki a'ea ko pyry Cristo'ga pe nhandepojykaharete'ga pe.

² "Pemondo ti pejeaporo'gita imohina pejuva'ga ndehe penhy'ga ndehe no," ei Tupana'ga ikwatijaruka hako.

A'ea ji imombe'ui pe me. A'ereki a'ea Tupana'ga okwatijarukarypy Moisésva'ea pe amombyry ti ga pe javo.

³ A'ereki garembikwatijarukara e'i:

"Po pemondo pejeaporo'gita imohina pejuva'ga ndehe penhy'ga ndehe no, a'ero ti pyryhetero pe me nehē.

Mbaigwe hete ti pe nduvi vyva koty pema'noa renonde nehē no," e'i garembikwatijarukara.

⁴ Ganduvamo tapemonhimonha'nganha'ngaukari ti peja'yra'ga pejihe ja'javo ga pe. Pearō hete ti ga mbo'ekatuavo ga monhimomboaka. Pembo'e ti ga Cristo'ga nhi'iga rehe nhandepojykaharete'ga nhi'iga rehe toko katu ti ga javo.

Gapojykahara'ga; gapyrive'ga

⁵ Ojipe'gapyriva'ero ipiro'ye'ýva'ero pehendu katu ti ganihi'iga peporavykykatuavo ga pe. Pehendu katu ti ga nhi'ipo'ruavo. Pekyhyji hete ti ga hugwi mara'ngu po ji jiporavykyte'varuhuavo ga pe javo. Peporavyky katu ti pejikokatuavo Cristo'ga rendukatuavo gwaramo.

⁶ Peko ti ojipe'ga ja rüi. Opojykahara'ga gwepiagame ga oporavyky katu tianembohete ti ga javo. Ga gwepiagame'ymame ga ndoporavyky. Peko ti ga ja rüi. Pejipojykahara'ga pejepiagame ti peko ganihi'iga rupi. Ga pejepiagame'ymame ti peko ganihi'iga rupi jitehe peporavykykatuavo. Cristo'gareheva'ero ti pejirokwa pejiporavykykatuavo pejipojykahara'ga pe pejoryjoryvamo nanongara Tupana'ga opota javo.

⁷ Peporavyky pota ti pejipojykahara'ga pe. Pe'ji ti pejiyvyteri pe: "Nhandepojykahara'ga pe jate rüi nhande poravykyi. Nhandepojykaharete'ga pe Cristo'ga pe nhande poravykyi no nhande poravykyrame ga pe." A'ea ti pe'ji.

⁸ A'ereki pe pekwaha javo: "Po nhande xaporavyky katu nhandekokatuavo, a'ero ti Cristo'ga nhandepojykaharete'ga imombyryvi nhande ve ikwepyga nehë. A'ereki Cristo'ga omombyry okokatuve'ga pe nhaporemome ikwepyga ga poravykyaturame. Omombyry ga ipiro'ye'ýve'ga pe - kiroki okokatuve'ga ojipe'ga remimboporavykyve'ga. Kiroki okokatuve'ga oporavyky ojive jate ipiro'yve'ga - ga pe Cristo'ga omombyry no." A'ea pe ei ikwahava.

⁹ Gapojykaharamo peko katu ti no pejirokwa pejipyrive'ga nderekokatuavo penhimohe-muka Cristo'ga pe pejihe nanongara Tupana'ga opota javo. Tape'ea'javi ti pejipyrive'ga pe: "Po pe ndapeporavykyheteranuhüi, a'ero ti ji tiruahühetero pe me nehë." A'ea rüi ti pe'ji pejikote'varuhue'yma ga pe.

Pekwahava'ja ti. Tupana'ga yvagipeve'ga oko pepojykaharete'ga pepyrive'ga pojykaharete'ga no. Tape'ete'varuhua'javi ti ga pe. A'ereki ojo'ja ga ndekoi Tupana'ga pe gapojykahara'ga gapyrive'ga pavëi. Kiroki ga oko te'varuhu - ga pe nhaporemome po ti ga ei peko te'varuhu pe javo nehë.

Jesus'gareheve'ga mbopopoakahava

¹⁰ Nhiirü, kiro ji ikwatijapavukari gweri imombe'gwovo pe me tapehendu katu ti Tupana'ga nhi'iga. Penhimbopopoakaruka ti nhandepojykaharete'ga pe Cristo'ga pe gapopoakahetea pyvö penhimongovouka garemimbotarimova'ea rehe pejikoty'aro gwaramo ga pavëi.

¹¹ Soldados'ga nduvihava'ga omongiuka itaheteve'ea nhaporemome metal apopyra soldados'ga pe tonhia'ngu ti ga javo. "A'ero ojipe'ga ndurame ga movahiamo ti ga popoakaro ga pe nehë," ei ga. "Ndokutugi ti ga ga nehë ga itaheteve'ea mongiro gwaramo," ei ga.

Peko ti soldados'ga ja penhia'nguavo. Penhia'ngu ti ite'varuhua hugwi. Penhimbopopoakaheteuka ti Tupana'ga pe gapopoakahetea pyvö nhaporemome a'ero. A'ero ti pe napenhimoandyjukari Diabo'ga pe ite'varuhuve'ga pe nehë.

¹² A'ereki vvyakotyve'ga rüi nhande timovahi. Ndaha'oiva'ea ndahekoiva'ea a'ea reki nhande timovahi anha'ga Diabo'gapyriva'ea. A'ea ko oko ipopoakaheteve'ea ipopoakaheteve'ea'ereheve'ea no Cristo'gareheve'garüive'ga nduvihavava'ea no. Cristo'gareheve'garüive'ga nduvihavava'ea ga pojykaro gwaramo ga pe pyytuna ja kiro. A'ereki ga ndokwahavi Tupana'ga. A'ereki ganduvihavava'ea noaröi Tupana'ga kwahavukare'yma ga pe. Nhande timovahi Diabo'gapyriva'ea nhaporemome anha'ga nhaporemome a'ero. Yvate gwyri pe a'ea ruvi okote'varuhuavo.

¹³ Nurä penhimbopopoakaruka ti Tupana'ga pe gapopoakahetea pyvö nhaporemome. Nurä ti pe popoakahetero anha'ga pe nhaporemome Diabo'gapyriva'ea pe nhaporemome nehë. Pepopoaka ti pe a'ea pe nehë a'ea pe mongote'varuhuukapotarame nehë. Pejiko jitehe ti Tupana'ga rehe nehë a'ea movahihetepavame nehë.

¹⁴ Pejiko jitehe ti a'ero Tupana'ga rehe pepopoakaramo. Soldados'ga onhimboavujikwe oku'ayvira mongiavo timovahi katu ti kiro javo. Peko pe soldados'ga ja onhimboavujikwera'ga ja pe imombe'urame a'tituhëva'ea jate.

Soldados'ga omongi itaheteve'ea metal apopyra onhia'nguavo tegwete nhandepoti'a kuthava javo. Peko pe soldados'ga ja itaheteve'ea mongihara'ga ja penhia'nguavo pejikokaturame. A'ereki pendekokatua rupi pe nhia'ngui.

¹⁵ Soldados'ga gwereko sapatos xaho katu ti javo. Peko pe soldados'ga ja sapatos rerekohara'ga ja pe ikwahavame Cristo'ga momb'e'ua pejipy'a nogatuuka jupe. A'ero ti pe hokatui imombe'gwovo ojipe'ga pe no Tupana'ga onogatu pota pepy'a javo ga pe.

¹⁶ Soldados'ga omombo ta'akwa'ria hendyva'ea ga ndehe ga movahĩrame tombote'varuhu ti okirame ga pype javo. Ojipe'ga soldados'ga ga movahĩrame opyhy opo pe ita-heteva'ea o'ara piahava ta'akwara mombihava tokiyme ti nhande pype javo ga imomborame hehe. Peko pe soldados'ga ja o'ara piahava pyhyhara'ga ja pejiko-heterame Tupana'ga rehe Diabo'ga mombihara'ga rehe. A'ereki ite'varuhuve'ga Diabo'ga pe mbote'varuhu pota toki hete ti nhinhi'iga gayvyteri pe ga mon-gote'varuhuavo javo. Pejikoheterame Tupana'ga rehe Tupana'ga omombiguka Diabo'ga popoakara pe me.

¹⁷ Akanitara soldados'ga opyhy inoga onhia'nguavo tonupāyme ti ga nhaneaka'ga javo. Peko pe soldados'ga ja akanitara nohara'ga ja pe pejikote'varuhua mombora kwahava'javame. Peko pe soldados'ga ja akanitara nohara'ga ja pejeaporo'gita mbopyahua kwahava'javame no. A'ea nhaporemō ikwahava'javame peko pe ga ja penhia'nguavo Tupana'ga ti nhande rero'hoi yvagi pe nhande mombytavo avuira'ama nehē javo. A'ereki penhimbikwahava rupi pe nhia'ngui.

Soldados'ga opyhy haimbejovaiva'ea xanhia'ngu ti javo. Peko pe soldados'ga ja haimbejovaiva'ea pyhyhara'ga ja penhia'nguavo pejipojykaukaramē Tupana'ga ra'uva pe torembo'e ti Tupana'ga nhi'iga rehe javo. A'ero ti pe ojipe'ga mbo'ei a'itituhēva'ea rehe nehē imboukwahava ga pe gādekote'varuhua nehē. Pe nāpenhimon-gote'varuhukari ti ite'varuhuve'ga pe Diabo'ga pe ga pavēi nehē no ikwahava gwaramo Tupana'ga nhi'iga. Penhimbikwahava rupi pe nhia'ngui.

¹⁸ Nane'y mi ti penhi'ĩ hete Tupana'ga pe nahanahā ti emombyry ga pe javo. Pejipokoguka ti Tupana'ga ra'uva pe pejipojykauka penhi'igame Tupana'ga pe. Pejirokwa ti penhi'igame ga pe. Penhi'ĩ ti ga pe jipi. Pemombe'u ti ga pe garemimo'ēhara'ga nhaporemō epoko ti ga javo.

¹⁹ Jihĩ ti jĩ mombe'u no. Pe'ji ti ga pe jĩ repyga: “Epoko ti Paulo'ga monhi'iga tomombe'u ti ga nhinhi'iga javo. Tomombe'u ti ga ojipe'ga pe Cristo'ga mombe'ua nerembiepiukari'pype'yma ga pojihuve'yma. A'ea ymyahū ahe ndokwahavi nerembiepiukari'pype'yma Cristo'ga mombe'ua. Epoko ti Paulo'ga a'ero tokwahavuka ti ga ga pe javo.” A'ea ti pe'ji Tupana'ga pe jĩ repyga.

²⁰ Ymyahū Tupana'ga ei jĩ ve: “Ehoeho ti imombe'gwombe'gwovo Cristo'ga mombe'ua ga pe nhaporemō nhirembiepiukari'pype'yma,” ei ga jĩ ve kako. A'ero jĩ hojĩhoi imombe'gwovo. Nurā ga jĩ mongi cadeia pype tomombe'ua'javyme ti ga javo. A'ea pype jĩ reko'i agwamo a'ero. Pe'ji ti Tupana'ga pe a'ero: “Epoko ti Paulo'ga tomombe'u ti ga ga pojihuve'yma javo.” A'ea ti pe'ji ga pe. Nahā ti jĩ tambo'e katu ga ikwahaheteuka ga pe Cristo'ga mombe'ua nehē.

Mbapavamo Paulova'ea okwatija Éfesopeva'ea pe

²¹ Kiro jĩ ei pe me: Tĩquico'ga ti jĩ mombe'upavi pe me nehē nahanahā Paulo'ga reko'i javo. A'ero po ti pe ikwahavi nehē no. Tĩquico'ga ko nhaneirū'ga ojikoga gwaramo Cristo'ga rehe. Oko hete ga Tupana'ga nhi'iga rupi. Orojiko ore ga rehe a'ero. A'arō hete jĩ ga. Oporavyky katu ga nhandepojykaharete'ga pe Cristo'ga pe ga mombe'gwovo.

²² Kiro ti jĩ ga mondoukari pe pyri a'ero tomombe'u ti ga pe me orerekoa pepy'a nogatuavo pe mbohoryva'java nehē.

²³ Kiro jĩ ei: Nhanderuvete'ga Tupana'ga ti tonogatu nhaneirū'ga py'a - kiroki ga ojiko ga rehe Jesus Cristo'ga rehe no, a'e jĩ. Na jitehe jĩ ei: Jesus Cristo'ga nhandepojykaharete'ga ti tonogatu gapy'a. Pyry nhaneirū'ga jikogi Tupana'ga rehe Jesus Cristo'ga rehe no. Ga jikogame ti Tupana'ga tomonhoarō hete ga Jesus Cristo'ga pavēi, a'e jĩ.

²⁴ Tupana'ga ti tomombyry ga pe nhaporemō - kiroki ga oarō hete Jesus Cristo'ga nhandepojykaharete'ga ga arōhetepige'yma tuhē, a'e jĩ.

PAULOVA'EA OMOMBE'U FILIPOSPEVA'EA PE Carta de Paulo aos Filipenses

¹ Jihi ko Pauloramō. Ako jī Jesus Cristo'ga remimbotarimova'ea rehe jipi Timóteo'ga pavēi. Ga pavēi jī ikwatijarukari kiro imondovouka pe me a'ero tapekwaha tī nhinhi'iga javoji. Pe me nhaporemo jī ikwatijarukari pendeiakatuhara'ga pe no, gapokohara'ga pe no – perope peju cidade de Filipos pe. A'ereki pe Jesus Cristo'gareheva'ero pejikoty'a ga pavēi.

² Tupana'ga nhandervete'ga tomomyry pe me Jesus Cristo'ga pavēi nhandepojykaharete'ga pavēi. Tonogatu tī ga pepy'a no.

Paulova'ea onhi'ī Tupana'ga pe ahe repyga

³ Jijapyaka nanani pe ndehe ko jī ei Tupana'ga pe: “Apī, ndepyry hete nde. A'ereki nde erembojikoguka Filipospeve'ga ejihe ga nderekokatuavo,” a'e jī nhinhi'iga Tupana'ga pe nhiremimbohete'hara'ga pe.

⁴ Nhinhi'iga nanani ga pe jī roryvamo nhinhi'iga pe ndepypava.

⁵ A'ereki pe jī moirū hete jī Jesus Cristo'ga momba'upyryva momba'urame pe me. Pejikogyprame Jesus Cristo'ga rehe pe jī moirūi pejikovo kiromo jate.

⁶ Tupana'ga pe mbojikogyprame ojihe pe momyryvi ikwehe. Arovia hete jī garemi-momyrypavaḡwama no Jesus Cristo'ga rura'javame nehē.

⁷ Pyry hete jī japyakahetei pe ndehe. A'ereki pe jipy'a ja hete. A'ereki Tupana'ga imomyryvame jī ve omomyry pe me nhaporemo no. Nahā ko nhande ve ḡa jī mongiukarame cadeia pype. Nahā nhande ve jī piro'yrame no imomba'ukatuavo Jesus Cristo'ga momba'ua ikwahavuka ojipe'ga pe.

⁸ Jesus Cristo'ga py'a ja hete pe. Nurā jipy'a ja hete pe no. Tupana'ga okwaha nhi'mbee'yama.

⁹⁻¹⁰ Igwete jī nhi'igi Tupana'ga pe pe ndepyga a'ero. “Apī, Filipospeve'ga oarō ojipe'ga. Igwaigwavete tī ga toarō hete ga,” a'e jī Tupana'ga pe. “Tokwaha hete tī ga a'ituhēva'ea. Tonhimombaragwaha tī ga pyryva'ea rehe ite'varuhuva'ea rehe no toho tī ga pyry-heteva'ea rupi,” a'e jī ga pe. “A'ero po tī ga ndekokatui hete nehē no. Ndokote'varuhui'i'i po tī ga nehē Cristo'ga rura'javame nehē.

¹¹ Jesus Cristo'ga tī tomongo katu hete ḡa. A'ero po tī ore nde mbohetei ndepyry hete nde javo,” a'e jī Tupana'ga pe pe ndepyga jipi.

Cristo'ga rehe jate jī rekoī, ei ahe

¹² Nhiirū, takwahavuka tī kiro pe me. A'ereki ḡa jī mongiuka avo cadeia pype tohenduyyme tī ḡa Jesus Cristo'ga momba'ua javo novīa. Emo jī mongiro ḡwaramo koji'i hete reki nhirendukatuhara'ga onhimongyavo jī Jesus'ga momba'urame.

¹³ A'ero guardas'ga – kiroki ḡa gwepia katu huvihavuhu'ga ronga – ḡa nhaporemo jī kwaha kiro. Avove'ga nhaporemo reki jī kwaha. A'ero ḡa ei: “Ga Cristo'gareheva'ero ḡwaramo ḡa Paulo'ga mongiukari cadeia pype,” ei ḡa jī momba'gwovo.

¹⁴ Hepiagame jirekoa cadeia pype nhaneirū'ga koji'i hete ojiko nhandepojykaharete'ga rehe onhimongyavo. Nurā ḡa koji'i ndopojihuvi imomba'gwovo Tupana'ga nhi'iga okyhyjie'yama ojipe'ga hugwi.

¹⁵⁻¹⁷ Jara'ga omombe'u Cristo'ga gweaporogitapyryvamo timoirū tī Paulo'ga javo. A'ereki ḡa jī arō hete. A'ereki ḡa okwaha jiporavykyka. “Tupana'ga omboporavykyuka Paulo'ga tomombe'u katu tī ga Cristo'ga javo,” ei ḡa jī momba'gwovo. Jara'ga ki a'e te omombe'u tehe Cristo'ga gweaporogitate'varuhuro ḡwaramo. A'ereki ḡa onhimyrō jī rehe. Nurā ḡa Cristo'ga momba'ui nghanenhi'iga tī ḡa tohendu javoji. “Paulo'ga ikwahavame koji'i hete po tī hahyramo ga pe nehē – perope cadeia pype,” ei ḡa novīa.

¹⁸ Emo pyry tuhē ḡa Cristo'ga momba'ui, a'e jī. Jiroryryry reki jī a'ea rehe ḡa Cristo'ga momba'urame. Ga ndeaporogitapyryvame ga momba'gwovo pyry, ḡa ndeaporogitate'varuhurame ga momba'gwovo pyry jitehe. A'ereki pyry tuhē Cristo'ga momba'ua.

Igwete po tī jī roryryryvamo nehē no.

¹⁹ A'ereki jī akwaha nhimbopiro'yukaraḡwama agwa hugwi. A'ereki pe pe'e jipi Tupana'ga pe jī repyga. Jesus Cristo'ga ra'uva jī poko no. Nurā jī ikwahavi nhimbopiro'yukaraḡwama.

²⁰ Ako pota hete jī Cristo'ga remimbotarimova'ea rehe tajipoyja hete tī javoji jipi. Ndapojihupotari jī Cristo'ga momba'gwovo ḡa pe. ḡwamo vehevi, nane'yami nehē no. A'ero po tī jī Cristo'ga mboheteukari ḡa pe nehē jirekokatua rehe nhinhi'iga rehe nehē no.

Nhimanoe'ymame po ti ji Cristo'ga mboheteukari ġa pe nehē. Nhimanorame po ti ji na jitehe ga mboheteukari nehē no.

²¹ A'ereki ji Cristo'ga rehe jate ako. Ji manorame pyry hete reki.

²² Emo ji manoe'ymame po ti ji ojipe'ġa mbojikogukari Cristo'ga rehe nehē. Marāva'ea po ji apota a'ero? A'ereki ji ndakwahavi. Mara'ngu po nhimanoa? Mara'ngu po nhimanoe'yma?

²³ Apota ji nhimanoa jigwovo Cristo'ga pyri jitekovo novīa. A'ereki a'ea johe'i pyry hete ji ve.

²⁴ Emo po ti johe'i pyry nhimanoe'ymame jipytavo yvya koty pe ndepyga nehē.

²⁵ Na tuhē. Nurā ji ikwahavi hete nhimanoe'ymaġwama. Apyta po ti ji a'ero pe pyri jitekovo. A'ero po ti ji koji'i pe mbojikogukari Cristo'ga rehe pe mbohoryoryva pejikogame ga rehe nehē.

²⁶ A'ero po ti pe Jesus Cristo'ga mboheteheitei ji rehe ji hoa'javame pe pyri nehē.

²⁷ Ji rendu katu ti a'ero. Peko katu ti Cristo'ga mombe'ua hendukatuavo. A'ero po ti ġa ei pe mombe'gwovo nehē: "Filipospeve'ġa ojiko hete Cristo'ga rehe. Ojo'jajo'ja ġandeaporogita," e po ti ġa nehē. "Ojopokopoko pa ġa Cristo'ga mombe'ukatavo timbojiko ojipe'ġa Cristo'ga rehe a'ero javo," e po ti ġa pe mombe'gwovo nehē. A'ea ji tahendu ġa pe mombe'urame jihorame pe pyri nehē. A'ea jitehe ji tahendu pe mombe'urame jihoe'ymame pe pyri nehē.

²⁸ Tapekyhyji ti ġa hugwi - kiroki ġa pe movahī - ġa imbohahyukapotarame pe me nehē. Tapepojihuvi ti ġa Cristo'ga mombe'gwombe'gwovo. Penembipojihuve'yma repiagame po ti ġa ei ojohupe nehē: "Jukwaha reki a'ero nhandehoaġwama hahyva'ea ruvihava pype," e po ti ġa. "Ga po ti a'ea oho yvagi pe Tupana'ga pyri nehē," e po ti ġa ojohupe nehē. Na tuhē reki. A'ereki Tupana'ga omboukwaha a'ea.

²⁹ A'ereki ga omombyry pe me tohepy ti ġa Cristo'ga javo. Tupana'ga e'i pe me: "Pejiko ti Cristo'ga rehe ga repyga. Pekkaha ti hahyva'ea no Cristo'ga repyga," ei ga.

³⁰ Nahā ko ji no. Pehepia pe hahya ji ve ji Cristo'ga mombe'urame ikwehe. Pehendu pe kiro hahya ji ve no. Hahya jitehe po ti ġa ikwahavukari pe me nehē no - kiroki ġa noarōi pe Cristo'ga mombe'urame.

2

Cristo'ga ja ti peko penhimbohete'e'yma

¹ Pejikoty'aro ġwaramo Cristo'ga pavēi a'ea pe mbojirokwa mbatera rehe. Cristo'ga remiarōro ġwaramo pepy'a u katu no. Pejogwereco katu pe Tupana'ga ra'uva pavēi. Pejopy'a pe ojo'ja hete. Pejoporogwety pe no.

² Nurā ji ei pe me: Pembojo'ja hete ti pendeaporogita. Pembojo'ja ti penhoarōa no. Ojo'jajo'ja ti peko pejapyakavo nahā ti xako javo. Nahā ti ji mbohoryoryhetei ji rendukatuavo.

³ Pejihe jate rūi ti pejapyaka a'ero. Tapenhimboheteheuhui ti pejikovo. Nahā po pe'ji ojipe'ġa mombe'gwovo hamo: "Ji hohe ko ġa ndekoi," pe'ji penhimbohete'e'yma.

⁴ Penhimbotarimova'ea rehe jate rūi ti peko. Ojipe'ġa nemimbotarimova'ea rehe ti peko no ġa nderekokatuavo.

⁵ Jesus Cristo'ga reaporogita javijitehe po ti pendeaporogita toko hamo.

⁶ Jesus Cristo'ga ko Tupana'ga javijiteheva'ero oko po rimba'e.

Emo ga nde'iahai Tupana'ga pe:

"Avuirama ti ji rekoi nde javijitehe huvihavuhetero nehē," ga nde'i.

⁷ Gwemimbotarimo ga opohi gwuvihavuhetea hugwi.

Okoteheve'ġa'java'ero ga nhimongoi.

A'ero ga ari vyvakytyve'ġa ja raikwehe.

Akwaimbae'ġa javijitehe ga rekoi a'ero.

⁸ Igwete ga nhimongotehei a okove'ġ gwemimbotarimova'ea rehe.

Tupana'ga nhi'iga rehe jate ga rekoi avuirama.

A'ero ga manoi ganhi'iga rupi okovo.

Yva rehe vīa reki ga omano raikwehe.

⁹ Cristo'ga nhimongotehero ġwaramo

Tupana'ga ga mongoi huvihavuhetero jara'ga hohe pa.

¹⁰ Tupana'ga ga mongoi nhandepojykaharetero

tombohete hete ti ġa Jesus Cristo'ga javo.

Yvagipeve'ġa po ti ġa mbohetei nehē.

Vyvakotyve'ġa po ti ġa mbohetei nehē.

Vyvagwryripeve'ġa po ti ġa mbohetei nehē no.

11 E'i pa po ti ġa nehē:

“Jesus Cristo'ga ko nhandepojkaharete'ga,” e po ti ġa nehē.
O'erame po ti ġa nhanderuvete'ga mbohetei nehē Tupana'ga.

Pekwahavuka Tupana'ga ojipe'ga pe

12 Nhiirū, pe ji rendu katu jipi. Pejirokwa hete ti a'ero pejikopaheteavo Tupana'ga rehe. Nahā pe ndekoi ji ruvame pe pyri ikwehe. Aġwamo kaitu ji ruve'ymame pejiipyri pejirokwa pejikovo hete Tupana'ga rehe.

13 A'ereki Tupana'ga pe mbojirokwaruka pe mongopotaruka ġwemimbotarimova'ea rehe jipi.

14-15 Tapenhonhi'ġayvaruhui ti penhiroyrōe'yma pejogwerekovo. Nahā po pe peko hamo tokwaha ti ġa pendekokatua nehē. Tapekote'varuhui'i ti Tupana'ga ra'yramo. Nhanderyapehava yvagiyeve'ea jukwaha ġwendy'javame ppytunahiva pyteri pe. Na jitehe pe ukwahavamo pejikokaturame heaporogitate'varuhuve'ga pyteri pe okote'varuhuve'ga pyteri pe.

16 Igwete pe ikwahavukari ġa pe imombe'gwovo Cristo'ga mombe'ua – a'ea ġwendukaturame nhande mongopyahui. A'ero po ti ji vy'ahetei pe ndehe nehē Jesus Cristo'ga rura'javame nehē. A'ea rupi po ti ji ei nehē: “Amoġita hete ji Filipospeve'ga mbo'embo'eavo ikwehe. Ji namoġitatehe'i tuhē ġa a,” a'e po ti ji nehē.

17 Tupana'ga ti tonhimohē nhande rehe javo ahe ikwava'eġi Tupana'ga pe jipi. Igwete ahe heka'vogi vinho ġwembikwava'eġa pavēi. Pe pejiko Cristo'ga rehe. Pejikoga ko penembikwava'eġa Tupana'ga pe. Mara'ngu po ti ġa heka'voga jirekoa vinho javijitehe ji jukavo nehē? Naname po ti ji mbohoryvi nehē jirekoa reka'vogaġwama penembikwava'eġa pavēi nehē. Opombohoryvuka pa po ti ji nehē no ji manorame nehē. A'ereki nhande xanhikwava'ē Tupana'ga pe.

18 Na jitehe po ti pe ndoryvamo ji mbohoryvuka hamo.

Paulova'ea omombe'u Timóteova'ea

19 Cristo'ga ipotarama kotihī ti tamondouka Timóteo'ga pe pyri pe mbohoryvuka nehē. Timóteo'ga ti tanhimbohoryory ura'javame ji pyri pe mombe'gwovo ji ve nehē no.

20 A'ereki gaha jate ko jireaporogita'jave'ga. Nhaġata hete ga pe ndehe.

21 Jara'ga ki a'e te ġwemimbotarimova'ea rehe jate ġa aġataramo. Jesus Cristo'ga remimbotarimova'ea rehe ki a'e te ġa ni'aġatari okovo.

22 Pekwaha pe Timóteo'ga reaporogita. Ga omboukwaha gweaporogitakatua ji moirūirūrame ikwehe. Ehepia ko nhandera'yra'ga gwuva'ga moirūi jipi. Nahā ko Timóteo'ga ji moirūi Cristo'ga mombe'gwombe'gwovo ji pavēi ikwehe.

23 Gaha po ji amondouka pe pyri. Tihepia na'ē ti ji mohemukara cadeia hugwi. Ikwahavame po ti ji Timóteo'ga mondoukari pe pyri a'ero nehē.

24 Jihi ti taho pe pyri nehē no. Tupana'ga ipotarama kotihī po ti ji hoi pe pyri a'ero nehē.

Paulova'ea omombe'u Epafrodito'ea

25 A'ea'ja ji ei jiyvyteri pe no: Amondo po ji Epafrodito'ga Filipospeve'ga pyri hamo, a'e ji. Epafrodito'ga nhaneirū'ga ji moirūi hete. Omombe'umbe'u ga Jesus Cristo'ga ji pavēi ojipe'ga pojihuve'yma ikwehe. Igwete pe ga mbuhukari ji pyri terepoko ti Paulo'ga javo.

26 Pe ndepiaga'u ga kiro. Oko tehe gapy'a no. A'ereki pe pehendu gatetirūa mombe'ua. “Kiro po jġwyrripeve'ga aġataruhuramo ji rehe,” ei ga.

27 Itetirūa hete tuhē Epafrodito'ga ikwehe. Omano gwerevi ga. Emo Tupana'ga ga porogwetyi imombiga karugwara ga hugwi. Tupana'ga ji porogwety no tokoveuhuheteyme ti Paulo'ga javo.

28 Nurā ji ehetei: “Amondo po ti ji Epafrodito'ga ġa pyri tohoryva'ja ti ġa ga repiaga javo,” a'e ji. Pe ndoryvame ga repiaga po ti ji ndakoveuhua'jahetei a'ero nehē no.

29 Pe Cristo'gareheva'ea ġwaramo pembuhu katu ti Epafrodito'ga pejiipyteri pe nehē. Pejoryjory ti ġa rehe ga repiagame. “Pepyry hete pe,” pe'ji ti ġa pe no – kiroki ġa Epafrodito'ga ja.

30 A'ereki ga omano gwerevi Cristo'ga moiruamo. Nonhia'ngui ga ua ji pyri tapoko ti Paulo'ga javo. Pe py'rovo ga ji pokogi. A'ereki tegwete penduhava ji pyri ji pokoga.

3

Cristo'ga jate nhande mombyry

1 Nhiirū, kiro ji ei mbapavamo pe me: Pejoryjory ti Cristo'gareheva'ero ġwaramo. Ymya'i ji ikwatijarukari mbatera pe momoranduva. Ji ndajikwerai reki ikwatijaruka a'ea jitehe kiro pe me. Igwete po ti a'ea pe mondoi a'itituhēva'ea rupi.

² Penhimboko'i ti heaporogitate'varuhuve'ga hugwi – kiroki ga okyti pota ahe. “Nahā pe Tupana'ga monhimohe mukari pejihe,” e'i tehe ga pe me okote'varuhuheteve'ga.

³ Nhande ki a'e te timonhimohe mukaka Tupana'ga nhandejihe Jesus Cristo'gareheva'ero. Nhande timbohete Tupana'ga. A'ereki gara'uva ga mboheteuka nhande ve. Nhanderory-rory nhande nhandejikoty'aro gwaramo Jesus Cristo'ga pavēi. Ndiajikwakuva'javi nhande no. A'ereki nhande a'ea rehe ndiajikoga'javi.

⁴ Ajiko po ji jijikwakuva rehe hamo novia. Po ojipe'ga etehei: “Ajikwaku hete ji. Nurā ji Tupana'ga monhimohe mukari jijihe.” E'i tehe po ga a'ea ojive. Ji kaitu po a'e a'ea hamo novia. A'ereki ji ajikwaku hete ikwehe novia.

⁵ Ji'arirē mbohapy'ri sete ji kiri ikwehe. A'ero ga ikyti nhirakwanhapi'ria nde ko Tupana'gareheve'ea javo ji ve. Israelitaramo ji ari Israelva'ea rakykwepoharamo. Benjamimva'ea rakykwepoharamo ko ji rekoi no. Ji ko hebreuramo tuhē. A'ereki nhiramonhava'ea nhaporemoko hebreusva'ea. Fariseuramo ko ji ei novia: Ahendu katu pa ji Moisésva'ea remimbo'eagwera.

⁶ Apota hete ji jitekovo Tupana'ga rehe novia. Nurā ji imbohahyukari Jesus Cristo'gareheve'ga pe ikwehe. Ojipe'ga e'i ji ve novia: “Okoko katu hete Paulo'ga hendukatupava Moisésva'ea remimbo'eagwera,” ei ga ji ve novia. A'ero ji ei: “Nahā ti ji nhimombryvi,” a'e ji ikwehe novia.

⁷ A'ea rupi ji rekohetei nanongara rehe nhaporemoko novia. Agwamo ki a'e te ji ndakoa'javi hehe. Arojijyi ji jireaporoğita kiro. A'ereki Cristo'ga oko ji pavēi. Ji nda'ea'javi pyry jijikwakuwagwera pe. Ite'varuhu a'e ji kiro jupe.

⁸ Ite'varuhu pa hete reki jirekoagwera, a'e ji kiro. A'ereki Jesus Cristo'ga ji takwaha hete jitekovo ga pavēi jipoykaharete'ga. Gakwahava ko pyry hete ji ve. Ga rehe ji pohipavi jirekoagwera hugwi ite'varuhuheteve'ea javo jupe. Apohi ji jugwi Cristo'ga ti toko ji pavēi javo.

⁹ Tajikoty'a ti ji Cristo'ga pavēi, a'e ji. Agwamo ji pyryvamo Moisésva'ea remimbo'eagwera hendukatuavo gwaramo rūi. Cristo'ga rehe jijikoga gwaramo ji pyryvamo a'ero. A'ereki ji jikogame Cristo'ga rehe Tupana'ga ji mombyryvi.

¹⁰ Ajikoty'a pota ji Cristo'ga pavēi takwaha tuhē ti ga jitekovo ga pavēi. A'ero po ti ji ikwahavi gapopoakara rerekovo nehē. A'ereki Cristo'ga ipopoaka hete okwerava omanoa hugwi. Takwaha gapopoakara a'ero. Ajikoty'a pota ti Cristo'ga pavēi hahya rerekovo no – kiroki hahya Cristo'ga okwaha. A'ero po ti ji rekoi Cristo'ga ja ga manorame. A'ereki omanorame ga e'i: “Tamombi ti gandekote'varuhua.” Igwaigwavete ji tamombi jirekote'varuhua a'ero.

¹¹ Aerē po ti Tupana'ga ji mbogweravi nhimanoa hugwi a'ero nehē.

Takwaha hete ti Cristo'ga, ei ahe

¹² Ji nda'ei: Akwaha hete jipe ji Cristo'ga jitekovo ga pavēi. Tupana'ga ji mongokatu-pavipe, ji nda'ei. Emo ji ajirokwa hete a'ea rehe. A'ereki a'ea rehe Cristo'ga ji mongoukari ojiheva'ero.

¹³ Nhiirū, jihi nda'ei jijive: Ako katu kwaha hete, ji nda'ei. Nahā ji ei: Ymyahūva'ea rehe ji ndakoa'javi jirekoagwera rehe. Aerēva'ea rehe ji rekohetei tako katu tuhē ti javo.

¹⁴ A'ero ji jirokwahetei jirekokatuavo. A'ea rehe jate ji rekoi Tupana'ga ti tomombyry ji ve javo. A'ereki Tupana'ga e'i ji ve: “Pejikoga gwaramo Jesus Cristo'ga rehe po ti ji nde mbuhurukari jijipyri yvagi pe imombyryva nde ve nehē,” ei Tupana'ga.

¹⁵ Nahā tuhē ti xako, xa'e po nhande hamo nhanderekoheterame Cristo'ga rupi hamo. Po jararamo pe japyakai ore atyvi, a'ero po ti Tupana'ga ikwahavukari a'itituhēva'ea pe me nehē no.

¹⁶ A'ea ja ti xako Tupana'ga rembikwahavukara rupi. A'ea rupi jitehe nhande rekoi jipi.

¹⁷ Nhiirū, pejogweroho ti ji rupi. Orohepiuka ore pe me orokokatua. Pejapyaka ti ga ndehe no – kiroki ga oko katu ore javijitehe.

¹⁸ Amombe'umbe'u ko ji pe me ikwehe. A'ea jitehe ji amombe'ua'ja kiro pe me jijehe'gwovo. A'ereki ji ndavy'ari hete ojipe'ga ndehe ga ndekote'varuhuro gwaramo. Cristo'ga omano yva rehe ikwehe tamombo ti gandekote'varuhua javo. Emo ga ndopohiri okote'varuhua hugwi onhimongyavo imbokwahye'yma Cristo'ga manoa ojihe.

¹⁹ Oho po ti ga hahyva'ea ruvihava pype nehē. A'ereki gwemimbotarimo jate ga ndekoi. Ndiipoyjaruhui po ga hamo. Emo ga onhimbohete reki. Vvyakotyva'ea rehe ga ndekohetei – kiroki a'ea Tupana'ga noarōi.

²⁰ Nhande ki a'e te yvaga ko nhandegwyra. Igwete po ti pea hugwi Jesus Cristo'ga rupi nehē nhanembopiro'yhara'ga. Timboha'u hete garura a'ero.

²¹ Gwerōjijyi po ti ga nhandera'oa imongovo hajiheva'ea. A'ereki oko'ā tehe nhandera'oa omanomo. Cristo'ga ra'oa'java'ea pyryheteve'ea po ti nhandera'oa nehē. Opopoakara pyvō

po ti ga herojijyi nhandera'oa nehē. A'ereki a'ea pyvō jitehe ga karakaturamo imongopava gwemimbatarimo.

4

Paulova'ea omogita ahe

¹ Nhiirū, opogwepiaga'u hete ji. A'ereki ji ako hete pe ndehe. Pe ji mbohoryory hete nhiremiarōhetea. A'ereki pe ji rendu katu ji Cristo'ga mombe'urame pe me ikwehe. Nahā ti peko penhimoitakwerimo pejikoty'a nhandepojykaharete'ga pavēi.

² Kiro ji ehetei Evódiahēa pe Sintiquehēa pe no: Pe nhandepojykaharete'gareheva'ero gwaramo pembojo'ja hete ti pejeaporoḡita a'ero pejogwerekokatuaovo.

³ Nde ve ji ei nhimoirūhareteramo: Emogita katu ti Evódia'ga pokoga taheaporoḡita pyry ti ḡa javo. A'ereki ḡa oporavyky hete ji pavēi ikwehe Cristo'ga mombe'gwovo ojipe'ga pe ikwehe. Clemente'ga na jitehe oporavyky hete Cristo'ga mombe'gwombe'gwovo ji pavēi ikwehe no. Jara'ga no - ḡandera Tupana'ga okwatija pa livro pype tarohouka ti ḡa jijiipyri yvagi pe nehē javo.

⁴ Pejoryjory ti jipi Cristo'gareheva'ero gwaramo. A'ea'ja ji a'ea pe me: Pejoryjory ti.

⁵ Pekwahavuka ti penhyrōa ojipe'ga pe nhaporemō. A'ereki Cristo'ga ura'ja ḡwerī yvya koty.

⁶ Tokoteheyme tuhē ti pepy'a. Penhi'inhī'ī ti Tupana'ga pe jipi. Pemombe'u pa ti ga pe penhiporanduva. Penhi'īga nanani ga pe pe'ji ti: "Ndepyry hete nde ore ve jipi."

⁷ A'ero po ti Tupana'ga inogatuhetei pepy'a. Yvyakotyva'ero nhande nhimomby'ai a'ea rehe marā po ga inogatuhetei nhandep'y'a javo. Inogaturame po ti ndokotehei pepy'a a'ero. A'ereki pe pejikoty'a Jesus Cristo'ga pavēi.

⁸ Nhiirū, kiro ji ei reki pe me a'ero: Pejapyaka hete ti aherekokatua rehe. Kiroki a'ea rehe ojipe'ga ahe mbohete pyryheteva'ea rehe - a'ea rehe ti pejapyaka no. Okokatuve'ga ko oko a'itituhēva'ea rehe jate opoyjahetero. Onhimbovyvy ga. Ga ojipe'ga ndereko katu. Ojipe'ga nde'i ḡa pe: "Oko te'varuhu ḡa," nde'i ḡa. "Pyry hete ḡa," ei ḡa ḡa pe. Onhiarōuka hete ḡa ojipe'ga pe. Pejapyaka hete ti aherekokatua rehe nhaporemō a'ero.

⁹ Opombo'embo'e ko ji ikwehe. Igwete pe ndekoi nhirenimimbo'eagwera rehe. Pehendu pe ji nhi'īgume pe me ikwehe. Pehepia pe jirekoagwera no. Ji rupi ti peho a'ero, a'e ji pe me. A'ero po ti Tupana'ga rekoī pe pavēi nehē nhandep'y'a noḡatuhara'ga.

Pyry pe imbuhurukari ji ve, ei ahe

¹⁰ Ymya pe aḡataramo ji rehe ji poko pota novīa. Emo avuirama ahā pe me imbuhurukahava. Aḡwamo reki pe aḡatara'javamo imbuhuruka ji ve. A'ea rehe ji roryhetero jijikoty'a Cristo'ga pavēi.

¹¹ Ji nda'ei a'ea nhimbatere'yama gwaramo. A'ereki ji anhimbo'e nhinhiroyrōe'yama mbatera rehe.

¹² Ajipokwaha ji herekoe'yama rehe. Ji ajipokwaha herekoahivuhua rehe no. Nane'yne'ymi ji nhimbo'epavi nhinhiroyrōe'yama jikogahivame ty'ara ji rerekorame no. Jirory ji mbatera rerekoheterame. Herekoe'ymame ji roryvamo jitehe nehē no.

¹³ Anhimomiranamba ji jupe jipopoakaramo Cristo'ga pavēi jitekovo gwaramo. A'ereki gaha ji mbopopoaka ji rerekovo.

¹⁴ Pyry hete reki pe ji moirūi ikwehe ji ikwahavame hahya ikwehe.

¹⁵ Filipospeva'ero pe pekwaha hete ojipe'ga remimbuhure'yama ji ve - kiroki ḡa ojatyka Cristo'gareheva'ero. Ji Cristo'ga mombe'uypprame pe me jigwovo pegwya hugwi Macedōnia hugwi ikwehe pehe jate pembuhuruka itambere'ia ji ve ikwehe.

¹⁶ A'ereki cidade de Tessalōnica pe vehevi pe pembuhumbuhuruka ji ve ji herekoe'ymame ikwehe.

¹⁷ Ji ndapotarahivuhui reki itambere'ia. Apotarahi ji imombyryva pe me. Pe imbuhumbuhurame igwaigwavete po ti Tupana'ga imombyryvi pe me nehē no.

¹⁸ Apyhy pa ji penemimbuhurukara kiro. Ji areko hete a'ero. Nhimbatere'yjuhu ji kiro. A'ereki Epafrodito'ga gweru pa ji ve pe hugwi. Penemimbuhuragwera ko ikwava'egipyra Tupana'ga pe pyryheteva'ea. Tupana'ga onhimohē hehe pyry hete javo jupe.

¹⁹ A'ero po ti jirepykavamo Tupana'ga imondoukari pe me ombateraheteahugwiva'ea nehē pe herekoe'ymame nehē. Jesus Cristo'ga pe po ti ga ei emondo ti ḡa pe javo.

²⁰ Nane'yami timbohete Tupana'ga nhandervete'ga avuirama nehē. Amém.

Paulova'ea omondo pa onhi'īgagwera

²¹ Pemondo ti nhinhi'īga ḡa pe nhaporemō - kiroki ḡa ojikoty'a Jesus Cristo'ga pavēi. Nhipavēive'ga omondouka onhi'īga pe me no nhaneirū'ga.

²² Avove'ga nhaporemō Jesus Cristo'gareheve'ga omondouka pe me. Kiroki ḡa oporavyky huvihavuhu'ga rongā pe César'ga rongā pe - ga kaitu omondouka onhi'īga pe me.

²³ Nhandepojykaharete'ga Jesus Cristo'ga tomombyry pe me nhaporemo.

PAULOVA'EA OMOMBE'U COLOSSOSPEVA'EA PE Carta de Paulo aos Colossenses

¹ Jihī ko Pauloramo Jesus Cristo'ga moirūharamo jiporavykyavo Tupana'ga pe Cristo'ga mombe'gwovo. A'ereki nahā Tupana'ga opota.

Kiro jī ikwatijarukari imondouka pe me Timóteo'ga pavēi. Timóteo'ga oko nhaneirū'ga ojikoga gwaramo Jesus'ga rehe nhande pavēi.

² Ore ja ko pe Tupana'ga remimo'ēhara pejikoga gwaramo Cristo'ga rehe. Peko pe oreirūa a'ero pepohire'yma Cristo'ga hugwi pejikovo gareheva'ero. Kiro ore ikwatijarukari imondouka pe me perope cidade de Colossos pe.

Kiro ore ei: Nhandervuvete'ga Tupana'ga ti tomombyry pe me Jesus Cristo'ga pavēi nhandepojykharete'ga pavēi. Tonogatu ti ŋa pepy'a, oro'e ore.

Onhi'ī Paulova'ea Tupana'ga pe Colossospeva'ea repyga

³ Tupana'ga ko nhandepojykharete'ga ruva'ga Jesus Cristo'ga ruva'ga. Nane'ymi ore nhi'īgi Tupana'ga pe pe ndepyga.

—Ndepyry hete nde, oro'e ore Tupana'ga pe. A'ereki nde erembojiko Colossospeve'ga Cristo Jesus'ga rehe ŋa pokoga, oro'e ore ga pe.

⁴ Nahā ore ei ga pe jipi pejikoga kwahavypyagwera jate. A'ereki Epafras'ga pe mombe'u ore ve. “Colossospeve'ga ojiko hete Cristo Jesus'ga rehe,” ei ga ore ve. “Oarō hete ŋa Tupana'ga remimo'ēhara'ga nhaporemo.

⁵ Nahā Colossospeve'ga ndekoi. A'ereki ŋa e'i: ‘Aerē po ti nhande hoi yvagi pe nhandejupa Tupana'ga pyri nehē,’ ei ŋa,” ei ga pe mombe'gwovo ore ve.

Epafras'ga omombe'u pehoagwama pe me heikwehe. A'ereki ga omombe'u pyryva'ea a'itituhēva'ea pe me Cristo'ga mombe'uyyrame pe me. A'ea rupi ga ei heikwehe: “Uhura'ja ti Cristo Jesus'ga yvaga hugwi nhande rerogwovo ojupi yvagi pe Tupana'ga pyri nhande jikogame Jesus'ga rehe. Ga omano nhande repyga imomboha nhanderekote'varuhua. Pevo ti nhande ruvi Tupana'ga pyri Cristo'ga pavēi avuirama nehē. A'ereki Tupana'ga e'i na,” ei Epafras'ga pe me imombe'ukatuavo heikwehe.

⁶ Omombe'u ga pe me pyryva'ea a'itituhēva'ea Cristo'ga mombe'urame pe me. Na jitehe ŋa imombe'umbe'ui koji'ive'ga pe ŋagwyri pe nhaporemo. Henduvame ŋa jikogi Cristo'ga rehe okokatuavo ojipe'ga pe. Nahā pe jikogi ga rehe no pejikovo katu hendukatuyyagwera jate Tupana'ga pyryva pejive. Ikwahavame pe ei: “A'iti tuhē! Tupana'ga pyri hete nhande ve!” pe'e pe.

⁷ Epafras'ga omombe'u Tupana'ga pyryva pe me heikwehe. Oroarō hete Epafras'ga. Ga ko oporavyky ore ja Jesus Cristo'ga mombe'gwovo. Nahā ga Cristo'ga nhi'īpo'ruī pe pokoga oporavykyavo Cristo'ga pe opohire'yma ga hugwi.

⁸ Gaha pe mombe'u ore ve. “Oarō hete Colossospeve'ga Jesus'gareheve'ga. A'ereki Tupana'ga ra'uva ŋa arōheteuka ŋa pe,” ei ga pe mombe'gwovo.

⁹ Nurā pendekokatua kwahavirē nane'ymi ore nhi'īgi Tupana'ga pe pe ndepyga. Ga pe ore ei: Emombaragwahapavuka ti Colossospeve'ga pe enhimimbotarimova'ea. Embo'euka ti ŋa eja'uva pe tokwaha pa ti ŋa nhiremimbotarimova'ea javo, oro'e ore ga pe.

¹⁰ A'ero ti ŋa ndekokatui nde javijitehe nde mbohoryheteavo jipi nehē. Ojipe'ga pe ti ŋa ndekokatupavi nehē no, oro'e ore Tupana'ga pe. Nane'ymi koji'ī ti ŋa nde kwahakwahavi nehē no nahā Tupana'ga opota javo.

¹¹ Ikatu ndereaporogita popoakahetea ojipe'ga ndeaporogita popoakahetea hohe pa, oro'e ore Tupana'ga pe. Ndereaporogita popoakahetea javijitehe tuhē ti Colossospeve'ga ndeaporogita popoakahetea nehē no. A'ero ti nane'ymi ga nhimomiranami hahya pe onhimonha'ngae'yma nehē no. Hahyrame ŋa pe nehē po ti ŋa ndoryndoryvamo nehē no, oro'e ore Tupana'ga pe.

¹² Ga po ti e'i nde ve nehē no: “Apī, ndepyry hete nde.” A'ea ti ŋa ei nde ve nehē gaha nhandervuvete'ga javo, oro'e ore Tupana'ga pe. Nahanahā ti ŋa ndekokatupavi nehē nde ga pokogame, oro'e ore Tupana'ga pe.

Pyri nhande ei Tupana'ga pe: Apī, ndepyry hete nde. A'ereki ŋa nhande mombyry nhanderekote'varuhua momboa nhande mongovo gwemimo'ēharamo. Nurā kojahua'javamo nhande ve kiro gapyryva kwahava gwaramo. Ga pyri po ti nhande hoi nehē nhandejupa avuirama ojipe'ga pavēi garemimo'ēhara'ga pavēi nehē. Pevo ti Tupana'ga pyryhetero nhande ve ŋa pe nehē no.

¹³ Nhande rekote'varuhuyyipi Diabo'ga nhi'īga rendukatuavo ite'varuhuve'ga nhi'īga rendukatuavo. Nurā ko ypytunahivuhua'javamo nhande ve a'ea rupi. Agwamo Tupana'ga

hendukatuukari nhande ve gwa'yra'ga nhi'iga gwemia'nguhetehara'ga nhi'iga. Nahā Tupana'ga imombigi Diabo'ga nhi'iga rendukatua ypytunareheve'ga nhi'iga rendukatua.

¹⁴ Tupana'ga ra'yra'ga nhande mbopiro'yi nhanderekote'varuhua hugwi imomboo omanomo gwaramo gwekoa reka'voguka. Nurā ga nohenonhukara'javi Tupana'ga pe nhanderekote'varuhua.

Cristo'ga oko ojipe'ga hohe pa okoypyavo gwaramo

¹⁵ Ndihepiagi nhande Tupana'ga.

A'ereki ga ndaha'oi.

Tihepia reki nhande gara'yra'ga Cristo'ga. Cristo'ga ko Tupana'ga javijitehe.

Jypya Cristo'ga oko.

A'ea rupi ko ahā ve vvyakotyve'ea. Ahā ve vvyakotyve'ga no.

Nurā Cristo'ga rekoī Tupana'ga rembiapoa hohe pa okovo ga nenonde okoypyavo gwaramo.

¹⁶ A'ereki Tupana'ga oapopavuka Cristo'ga pe yvagipeve'ga yvagipeve'ea reheve vvyakotyve'ga ndeheve vvyakotyve'ea reheve.

Oapopavuka ga ga pe aherembiepiagipyra aherembiepiagipyra'ga ndeheve aherembiepiagipyre'yma reheve aherembiepiagipyre'yma'ga ndeheve.

Ga oapopavuka ga pe yvagipeve'ga nduvihava'ga ganduvihavi'vi'ga ndeheve ipopoakaheteve'ga ndeheve ipopoakaheteve'gandeheteve'ga ndeheve.

Ga nhaporemo omondondouka ojipe'ga gwemimbotarimova'ea rehe opopoakahetero.

Nahā Tupana'ga oapopavuka gahā mbatera reheve toapo pa ti jira'yra'ga ojive javo.

¹⁷ Cristo'ga oko ypy. Aerē ga oapo pa.

Okoji pa garembiapoa ga herekoro gwaramo.

¹⁸ Cristo'ga rehe nhande jikogi.

Ga ko nhandervihavuhete'ga.

Nurā nhande ei ga pe: Ga ko nhaneakağa.

Xako nhande ganhi'iga rupi nhandekovo gareheva'ero.

Nurā nhande ei nhandejive: Nhande ko Cristo'ga ra'oa.

Gaha ombopyahu nhandeaporogita

tuhu ti ga Tupana'ga pyri okovo avuirama nehē javo.

Ga ti nhande mongoi pevo ore mombytavo nehē.

A'ereki ga okwerava'javypy omanoa hugwi omanoa'jave'yma

tako ti ji ga hohe pa mbatera hohe pa no huvihavuhetero javo.

¹⁹ A'ereki a'ea pyry hete Tupana'ga pe garuva'ga pe.

“Toko ti ga ji javijitehe,” ei Tupana'ga.

“Toko ti ga ojipe'ga hohe pa mbatera hohe pa no ji ja,” ei ga gworygworyvamo.

²⁰ “Oko te'varuhu ga. Ndapotari ji gandekote'varuhua.

Pyry ti ga manoi yva rehe ga ndepyga ga nhaporemo a'ero nehē,” ei ga.

“Ga gwekoa reka'vogukaro gwaramo omanomo yva rehe ti ji vvyakotyve'ga ndeaporogita rerorijiyi yvagipeve'ga ndeaporogita reheve gandeaporogita mohigatupava nehē.

Nahā ti ji jirekokatuukari ga pe nehē Cristo'ga manoro gwaramo, ei Tupana'ga.

Ga gwekoa reka'vogukaro gwaramo ti ji herorijiyipavi vvyakotyve'ea yvagipeve'ea reheve imohigatupava nehē.

Nahā ti ji jirekokatuukari a'ea pe nehē Cristo'ga manoro gwaramo,” ei Tupana'ga.

Na tuhē reki. Cristo'ga omano yva rehe. Tupana'ga omohigatu pa.

²¹⁻²² Pehe Colossospeva'ero ymya'ī peko te'varuhu heikwehe. A'ero napehendupotari Tupana'ga nhi'iga ga arōe'yma pejikoty'are'yma ga pavēi. Korogwe reki Tupana'ga pendeaporogita rerorijiyi hendukatuuka pe me onhi'iga gara'yra'ga manoro gwaramo. Nahā ga pendeaporogita mohigatui ojirekokatuuka pe me. A'ero ga ei pe mombe'gwovo: “Pyry hete ga. Oko katu ga. Nahenonha'javi ji gandekote'varuhua ga pe. A'ereki mbatera ndojara'javi ga ndehe.” A'ea ga ei pe ndepiaga.

²³ Penhimomirana ti Cristo'ga mombe'ua reroviaheteavo a'ero pejikoga ga rehe jipi pejipopoakaramo. Taperoviari ti hajiheva'ea. Ymya'ī Cristo'ga mombe'ua renduvame pe jikogi ga rehe heikwehe. Nurā pe ikwahavi javo: “Cristo'ga ti nhande rerohoi ojupi nhande mongovo Tupana'ga pyri avuirama nehē,” pe'e pe herovia. Taperoviapigi ti a'ero!

Vvyakotyve'ga pe nhaporemo ga Cristo'ga mombe'ui Cristo'ga ti nhande mongoi Tupana'ga pyri nehē javo. Jihi amombe'u a'ea ojipe'ga pe no. A'ereki ymya Tupana'ga e'i ji ve: “Eho ti Cristo'ga mombe'gwovo ga pe,” ei ga ji ve.

Paulova'ea oporavyky pyryva'ea mombe'gwovo

²⁴ Pe Cristo'ga momb'e'ua renduva ġwaramo ġa imondoi hahyhetea ji ve. Kiro ji roryroryvamo reki a'ea rehe. Hahyrame ji ve ji ipo'rupavi hahya Cristo'ga py'rovo. Tahahy tuhē ahe ve. Apo'ru pa ji hahya Cristo'ga ra'oa repyga. Gara'oa a'e ko ji ġa pe - kiroki ġa ojiko Cristo'ga rehe.

²⁵ Ymya Tupana'ga ei ji ve: "Ekwahavuka ti ġa pe - kiroki ġa ojiko Cristo'ga rehe. Epoko ti ġa imombe'upava nhinh'i'ġa Cristo'ga momb'e'gwovo." A'ea ga ei ji ve pe pokoguka judeus'ġarūiva'ea pokoguka.

²⁶ Ymyahū Tupana'ga ndokwahavukari ġwembiepiukaripyre'yma ymyahūva'ea pe ahera'yra'va'ea pe no. Aġwamo reki ga ikwahavukari ġwemimo'ēhara'ġa pe ġwembiepiukaripyre'yma.

²⁷ Tupana'ga e'i: "Tokwaha pa ti nhiremimo'ēhara'ġa nehē. Cristo'ga ti topojyka pa vvyakotyve'ġa nhaporemō judeus'ġarūive'ġa vehevi nehē. Ga pojykarame ti ga ġa nderuri ojupi ga mombytavo ji pyri avuirama opyryvamo ga pe nehē, ei ga. A'ea ji akwahavuka pota," ei Tupana'ga. "A'ea ko nhirembiepiukaripyre'yma ikatukatuhetea," ei ga ikwahavuka ġwemimo'ēhara'ġa pe.

²⁸ Nurā Cristo'ga ore oromombe'u ġa pe nhaporemō ga momoranduva pekwaha ti Cristo'ga javo. Nahā ore ga kwahavukari ġa pe ganaganani. Ga mbo'ekwahapava ore ga mbo'ekatupavi Cristo'ga rehe tojiko hete ti ġa Cristo'ga rehe okokatuheteavo javo. Nahā ore ga mbo'ekatui. A'ereki ore oro'e: Tikatu hete ti ġa Tupana'ga rovai pyteri pe Tupana'ga nhi'ġa kwahaheteavo Cristo'ga jikoty'aro ġwaramo ga pavēi.

²⁹ Nurā jihi no ji aporavyky hete Cristo'ga momb'e'gwovo Cristo'ga popoakara po'ruavo ga ji mbopopoakahetero ġwaramo.

2

¹ Aporavyky hete ji nhi'agataramo pe ndehe takwahavuka ti ji ġa pe Tupana'ga nhi'ġa javo. Jiporavyka pe pekwaha. Aporavyky hete ji nhi'agataramo Laodicéiapeve'ġa ndehe no - kiroki ġa ojiko Cristo'ga rehe onhimonō'ono'oga pevō thendū Tupana'ga nhi'ġa javo. Ojipe'ġape'ġa pe Jesus'gareheve'ġa pe ti ji takwahavuka ganhi'ġa no. Ga nhaporemō ndajirepiagi ve jira'oa kwahave'yma. Pe nhaporemō ndajirepiagi ve no.

² Nhi'agata ji pe ndehe ġa ndehe no jiporavykyheteavo tokovevehua'javyme ti ġa javo. Jivytyeri pe ji ei ipota pe me ġa pe no: Tonhoarō hete ti ġa ovy'a ojogwehe. Tokwaha ti ġa a'itituhēva'ea. Po ġa a'itituhēva'ea kwahavi, a'ero koji'i ti ġa Tupana'ga rembiepiukaripyre'yma'ga kwahahetei tuhē nehē. Garembiepiukaripyre'yma'ga ko Cristo'ga tuhē. A'ea nhaporemō ji apota javo jipopyakavo pe ndehe ġa ndehe no jiporavykyavo.

³ Ikatu hete Tupana'ga rembikwahava. Omombaragwaha pa ga. Onhimi nhande ve garembikwahava. Cristo'ga jate okwahavuka pa garembikwahava.

⁴ A'ea ji ei pe me pekwaha ti javo. Nurā ti pe napenhimoandyandyjukari ojipe'ġa pe ġa imombe'urame hajihea pe me nehē. Ikatu po pe me ġa nhi'igaturame o'mbero. Tapenhimoandyandyjukari ti ġa pe, a'e ji pe me.

⁵ A'ereki jireaporogita oko pe pyri ji reko'e'yname pe pyri. Ikwahava pendekoa ji roryroryvamo. A'ereki pe peko katu pejohupe pejikoheteavo Cristo'ga rehe penhimboitavo.

Nahanahā nhande xajikoty'a Cristo'ga pavēi

⁶ Pejiko pe Cristo Jesus'ga rehe heikwehe imomboruka pejikote'varuhua gaha ko nhanderuvihavuhetero javo. Na jitehe ti pejiko jitehe ga rehe xako katu ti nhandejikoty'a ga pavēi javo.

⁷ Nane'yami ti peko Cristo'ga rehe pepohire'yma ga hugwi. Koji'i ti peko katu hendukat-uavo ganhi'ġa. Koji'i ti pejiko hete ga rehe pejikoty'a ga pavēi. A'ea rehe Epafra's'ga pe mbo'ei heikwehe nahanahā ti peko javo. Nane'yami ti pe'jipe'ji Cristo'ga pe: "Ndepyry hete tuhē nde nhande ve." A'ea ti pe'ji.

⁸ Penhimboko'i ti pejjupa. Tapenhimoandyandyjukari ti ojipe'ġa pe. Ga ġwendukatuuka pota pe me onhi'itehea pe mbopohipota Cristo'ga hugwi. Imombe'gwovo o'mbea ġa nhi'igatui pe me onhi'iteheavo pe moandyandyipota. A'ea ġanemboypya tuhē ombojihu ojapyakateheavo gwakykwepohara'ga mbo'eavo hehe. "Nahanahā vvyā hako yvaga pavēi po rimba'e," ei ahe. "Nahanahā ti xako," ei ahe gwakykwepohara'ga mbo'eavo.

Na rūi Cristo'ga remimbo'ea. Tapenhimoandyandyjukari ti ġa pe a'ero. Cristo'ga hugwi ti tapenhimbopohirukari ġa pe.

⁹ Ūvame vvyā koty okovo Cristo'ga ġwepiuka pa nhande ve Tupana'ga rekokatua gareaporogita. A'ereki ga oko Tupana'ga javijitehe.

¹⁰ Nurā pe pavēi Cristo'ga jikoty'aro ġwaramo Tupana'ga jikoty'ari pe pavēi no. Tupana'ga pendeaporogita mbopyahui tuhē pe mboheaporogitakatukatuavo pe pokopava pe monhimomiranambava. Pyry hete pa pe me a'ero pe jikoty'aro ġwaramo Cristo'ga

pavēi. Yvagipeve'ga nduvihava'ga Tupana'gapyrive'ga nduvihava'ga omondondouka ga gwemimbotarimova'ea rehe opopoakahetero gwuvihavamo. Diabo'gapyriva'ea anhağa omondondouka ojipea anhağa gwemimbotarimova'ea rehe opopoakahetero gwuvihavamo no. Cristo'ga ki a'e te oko ga hohe pa a'ea hohe pa no nhandervihavuhuhetero.

¹¹ Judeus'ga okytiuka gwa'yra'ğa nakwanhapi'ria gahā koi Tupana'gareheve'ga kiro javo. Cristo'ga ki a'e te omanoro gwaramo yva rehe omombo hete pendekote'varuhua gahā koi jireheve'ga kiro javo. "Tokote'varuhupotara'javyme ti ga a'ero kiro," ei ga omanomo pe ndepyga. Nahā ojikoty'aro pe pavēi Cristo'ga pendeaporoğitatiruahūa mombigi pe jikogame ga rehe.

¹² Penhimobatzaukarama pe ei a'ero: "Ymyahū Cristo'ga omano tamombo gādekote'varuhua javo. A'ero ga ga tymi. Omanorame Cristo'ga omombo jirekote'varuhua ji hugwi. Ga jikoty'aro gwaramo ji pavēi jireaporoğitatiruahūa opi a'ero." Nahā pe ei penhimobatzaukarama. A'ea rupi pe ei no: "Tupana'ga ombogwera Cristo'ga gamanoa hugwi ga mbopyahuavo. Na jitehe Cristo'ga pavēi nhande jikoty'aro gwaramo Tupana'ga nhandereaporoğita imbopyahui opopoakara pyvō. A'ereki nhande xajiko Tupana'ga popoakara rehe," pe'e pe penhimobatzaukarama.

¹³ Ymyaī pendeaporoğita ndipyahui ve heikwehe. A'ea rupi Tupana'ga pe pe peko omanove'ga ja a'ero. A'ereki ga e'i: "Ji ve ko ga ambotehea imombigukare'yma gwaramo gweaporoğitatiruahūa. Ji ndajikoty'ari ga pavēi a'ero. A'ereki ga okote'varuhu," ei Tupana'ga.

Ağwamo Tupana'ga ombopyahu pendeaporoğita imombo pendekote'varuhua nhaporemo Cristo'ga jikoty'aro gwaramo pe pavēi. Ymyahū Tupana'ga ombogwera Cristo'ga gamanoa hugwi ga mbopyahuavo. Na jitehe Tupana'ga pendeaporoğita imbopyahui.

¹⁴ Ymya nhande nihendukatui ga Tupana'ga nhi'iga momba'urame nahanahā ti ahe toko katu javo. Emo Tupana'ga ohy reki nhanderekote'varuhua mbojaragwera. A'ereki Cristo'ga omano yva rehe nhanderekote'varuhua momboa. Nurā Tupana'ga ei: "Ndatekwawa'javi gādekote'varuhua mbojaragwera rehe kiro," ei ga.

¹⁵ Omanomo Cristo'ga imombigi Diabo'gapyriva'ea popoakara anhağa popoakara. Anhağa omondondouka ojipea anhağa gwemimbotarimova'ea rehe ipopoakaheteve'a'ea ipopoakaheteve'a'ereheve'a'ea pavēi. Ipopoakara mombigipyra Tupana'ga hepiukapavi tuhē ojipe'ga pe Cristo'ga mbojirovia a'ea rehe.

¹⁶ Nurā ti tapenhimbo'eukari ojipe'ga pe ha'oa rehe. A'ereki ga e'i jupe: "Gwigwia ahe ndo'ui. Gwigwia ahe to'u." Tyhya pe ga ei: "Gwigwia ahe ndo'ui. Gwigwia ahe to'u." Ga e'i: "Tokwaku ahe toryva aporame ano nanani. Toapo ahe toryva jahya porame no ikwakuva. Nahanahā ahe toko sábadu rupi ikwakuva," ei ga.

A'ea rehe nhaporemo tapenhimbo'eukari ti ga pe.

¹⁷ Ganemimbo'ea nhaporemo ko aere'iva'ea ra'angava nahanahā ti Cristo'ga rurame javo. Okorame ganemimbo'ea rehe ahe ikwaha'vi aerēva'ea pyry hete ti nehē javo. Ahe ndokwahapavi reki. Ganemimbo'ea rehe ndatekwawa'javi kiro. A'ereki Cristo'ga tuhē uripe reki. Nurā ojikogame ga rehe ahe ikwahahetei tokoa'javyme ti ahe ganemimbo'ea rupi a'ero javo.

¹⁸ Taperoviari ti ga - kiroki ga e'i tehe: "Ji ko ako tehe. Nanhimbohetei ji. A'ea ti ahe te'i ji pavēi," e'i tehe ga. "Tombohete ti ahe Tupana'gapyrive'ga yvagipeve'ga okoteheavo ga ko jiruvihavuhuhete'ga javo. Nahā ti xa'e," ei ga ikwahave'ga. "Ahepia ji yvagipeve'ga," ei ga o'mbero. Omoandyoni pota ga ahe jihi akwaha hete javo tehe. Ndokwahavi reki ga onhimboheteavo. Gareaporoğita tiruahū. Taperoviari ti ga. Ganhi'iga rupi pe ndekorame ga ndogwerekoukari pe me pyryva'ea Tupana'ga hugwi.

¹⁹ Nanongara'ga ndojikoty'ari Cristo'ga pavēi okoe yma ganhi'iga rupi.

Nhandejikoty'aro gwaramo Cristo'ga pavēi ga pe nhande xa'e nhaneakağa. A'ereki Cristo'ga ko nhandervihavuhuhete'ga. Ganhi'iga rupi nhandekovo gwaramo xa'e nhande: Nhande ko Cristo'ga ra'oa nhandejikoga Cristo'ga rehe. Nane'ymi Cristo'ga nhaneakağamo nhande pokopokogi nhande monhimbopopoaka nhande mbojogwerekokatuaivo. Nahā Cristo'ga nhande pojykai hendukatuuka nhande ve Tupana'ga nhi'iga.

²⁰ Cristo'ga omano tamombo gādekote'varuhua javo. Nurā Cristo'ga pavēi pe jikoty'aro gwaramo pendeaporoğitatiruahūa opi. Nurā pe ndekoi ojipe'ga ja rūi avo yvya koty gādeaporoğitatiruahūrame. A'ereki nahā ganemimbo'ea e'i: "Nahanahā yvya hako yvaga pavēi po rimba'e. Nahanahā ti ahe toko," e'i ganemimbo'ea. Peko pe ga ja rūi. Maranameuhū pe ndekopotara'javi ganemimbo'ea rupi naerū? Tapekoa'javi hehe.

²¹ E'i: "Topyhygyme ti ahe gwigwia mbatera. To'uyme ti ahe tahepia javo. Topokogyime ti ahe hehe," e'i ganemimbo'ea.

²² A'ea nhaporemo opa ahe i'urame. Kiroki opa ahe i'urame - a'ea pe nhaporemo ganemimbo'ea e'i. A'ereki nanongara rehe ko ga ojapyaka avo yvya koty. A'ea ko ganemimbo'ea.

²³ Ojipe'ga ganemimbo'ea renduvypyrame po ga ei: "Pry ganemimbo'ea. Okwaha hete ga Tupana'ga mboheteavo," e po ga. Ikwahave'yma ga ei a'ea ganemimbo'ea renduva. Tiruahü reki ganemimbo'ea. A'ereki gwemimbotarimova'ea rehe ga oko nahanahä ahe ombohete Tupana'ga javo. Tupana'ga mbohete tehe reki ga. Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe rüi ga ndekoi.

Ganemimbo'ea renduvame po ga ei: "Pry ganemimbo'ea ga erame: 'Ahe nonhimbohetei hamo'," e po ga.

Ndapyryvi reki ganemimbo'ea. A'ereki ga onhimbohete reki javo.

Ganemimbo'ea renduvame po ga ei: "Pry ganemimbo'ea ga erame: 'Ojipejepea pe ahe tonhimomirana onhimondoheteavo onhi'iga rupi. Ahe ndo'ui gwigwia ojipea no.' Nahanahä ganemimbo'ea pyryva'ea," e po ga henduva.

Tiruahü reki ganemimbo'ea. A'ereki a'ea rupi okorame ahe nonhia'ngukatui ojirekokatue'yma. A'iti a. Ndatekwava'javi ganemimbo'ea rehe. A'ereki ganemimbo'ea nomombigi aherekote'varuhua.

3

Nhandereaporogitatiruahüa; nhandereaporogitapyahua

¹ Tupana'ga ombogwera Cristo'ga gamanoa hugwi ga mbopyahuavo. Na jitehe pe pavëi Cristo'ga jikoty'aro gwaramo Tupana'ga pendeaporogita mbopyahui. Pepota ti pyryva'ea yvagi pe Tupana'ga pyri a'ero. A'ereki pevo Cristo'ga oapy Tupana'ga pyri Tupana'ga johukoty rüi okovo nhandervihavuhetero.

² Penhimbovy'a ti pyryva'ea rehe yvagipeva'ea rehe. Yvyakotyva'ea rehe rüi ti penhimbovy'a.

³ A'ereki pendeaporogitatiruahüa opi. Omanorë omanove'ga nonhimbovy'ara'javi vvyakotyva'ea rehe. Omanove'ga ja pe napenhimbovy'ara'javi vvyakotyva'ea rehe pendeaporogitatiruahüa pigirë. Pe pavëi Cristo'ga jikoty'aro gwaramo pendeaporogitapyahua hekokatui yvagi pe Tupana'ga pyri Cristo'ga pavëi. Pevo Tupana'ga pendeaporogitapyahua rereko katu pe me Cristo'ga reheve.

⁴ Cristo'ga pavëi nhandejikoty'aro gwaramo nhande reaporogitapyahuro nhandekovo. Aerë po ti Cristo'ga ukwahavamo ua'java nehë. A'ero ti pe ukwahavamo ga pavëi gakatukatua rerekovo nehë.

⁵ Nurä pemombi hete ti penhimimbotarimova'ea ite'varuhuva'ea pejipygwa'jave'yma hehe. Taperekoa'javi ti penhimbireko'garüive'ga. Tapeakwahave'ymuhüa'javi ti ga nderekote'varuhua'jave'yma. Tapepotaruhua'javi ti ga. Tapepotate'varuhui ti. Tapepotaruhua'javi ti ojipe'ga apoa. A'ereki nahä pe gambatera arö Tupana'ga aröa hohe.

⁶ Kiroki ga nahä oko te'varuhu pota okoe'yma Tupana'ga nhi'iga rehe - ga ndehe Tupana'ga onhimonha'nga.

⁷ Ga ja pehe peko te'varuhu no heikwehe.

⁸ Agwamo ti tapekote'varuhua'javi! Agwamo ti pepohi pejikote'varuhua hugwi a'ero. Tapenhimonha'ngaa'javi ti. Tapenhimboahiva'javi ti. Tapetiruahüa'javi ti. Tapembotegwetea'javi ti ojipe'ga. Tapenhi'te'varuhua'javi ti ojipe'ga pe.

⁹ Tape'mbea'javi ti pejohupe. A'ereki pe pepohi pejeaporogitaymyana hugwi pejikote'varuhua'jave'yma.

¹⁰ Pendeaporogita ipyahu agwamo. A'ereki ymya' Tupana'ga ombopyahu pendeaporogita pejikoga gwaramo Cristo'ga rehe. Nane'ymi Tupana'ga pendeaporogita mbopyahua'jaa'javi koji'i ti ga toko ji ja ji kwahaheteavo javo.

¹¹ Ga ndokoa'javi nhande ve ojoatyatyvive'ga Tupana'ga nhandereaporogita mbopyahurame. Nurä xa'ete'varuhuyime ti ojuhpe orepyry ore pe hohe jave'yma. Judeusramo toro'ete'varuhuyime ti pe me judeus'garüiva'ea pe. Judeus'garüiva'ero tape'ete'varuhui ti ore ve judeus'ea pe. A'ereki nhande ojo'ja judeus'ea judeus'garüiva'ea pavëi Tupana'ga nhandereaporogita mbopyahurame. Xa'ete'varuhuyime ti ojuhpe orepyry ore pe hohe jave'yma.

Po nhande tikytiuka nhanerakwanhapira nhande ko Tupana'gareheva'ero kiro javo, xa'ete'varuhuyime ti ojikytiukare'ÿve'ga pe. Po nhande ndiajikytiukari, xa'ete'varuhuyime ti ojikytiukave'ga pe. A'ereki nhande ojo'ja nhandejikytiukava'ea nhandejikytiukare'ÿva'ea pavëi. A'ereki Tupana'ga nhandereaporogita mbopyahu. Nhande ojo'ja pa: nhandegwryripeve'ga nhandegwryripeve'garüive'ga pavëi, nhande'jave'ga hajiheve'ga pavëi, ipiro'ye'ÿve'ga ga pavëi - kiroki ga oporavyky ojive jate ipiro'ÿve'ga.

Ga nhaporemō ojoatyatyvive'ga nhaporemō ndokoajavi aḡwamo nhande ve. A'ereki nhande ojo'ja pa Tupana'ga nhandereaporoḡita mbopyahurame. Cristo'ga rehe jate nhande xanhimbovy'a. Ga jate nhande hohe pa nhanderuvihavuhetero. Ga nhande pojyka pa.

¹²⁻¹³ Nurā pejikovo Jesus'gareheva'ero ti peko katu. A'ereki Tupana'ga oko hete pe ndehe pe arōheteavo. Ga pe mo'emo'ē toko ti ga Jesus'gareheva'ero okokatuavo javo. Pejoporogwety po ti pe hamo hahyrame pe me nehē. Peypyry ti pejohupe. Tapenhimbohetei ti. Penhimogatyro ti. Penhimomirana ti penhimonha'ngae'yma pejikokatuavo pejohupe. Ojipe'ga rekote'varuhurame nde ve terehenonha'javi garekote'varuhua ejive. Nahā ti tapehenonha'javi pejikote'varuhua pejohupe. A'ereki imomborirē Cristo'ga nohenonha'javi pendekote'varuhua. Na jitehe ti tapehenonha'javi pejikote'varuhua pejohupe.

¹⁴ Koji'i ji ei pe me: Penhoarō hete ti no. Penhoarōheterame ti pe peko pa Tupana'ga ja. A'ea ga opota.

¹⁵ Tupana'ga pe mbojogwereco katu. A'ero ti pejikokatuavo pejohupe pejeaporogita katu nahanahā nhande rekoi javo. A'ea Tupana'ga opota. Ymyahū ga pe mo'emo'emba Jesus'gareheva'ero ḡa ti tojogwereco katu pa javo. Pe'ji ti Tupana'ga pe: "Ndepyry hete nde ore ve!" A'ea ti pe'ji ga pe.

¹⁶ Nane'yimi pejapyaka hete ti Cristo'ga remimbo'ea rehe nhaporemō ikwahaheteavo garemimbo'ea toki hete peyvyteri pe ikwahyeheteavo pe mombyrymbyryva pe mbo'embo'eavo. Penhombom'emo'e ti hehe penhomomoranduva. Penhimby'yi ti pehendu katu ti Cristo'ga nhi'iga javo. Penhimby'yi ti Tupana'ga nhi'iga mombegwovo Jesus'ga mombegwovo no imombegwovo ḡandekokatua ḡanemimombyryva nhande ve. Nahanahā ti penhimby'ymby'yi Tupana'ga pe ga mboheteavo ga rehe pejoryjoryvamo.

¹⁷ Cristo Jesus'gareheva'ero ḡwaramo ti peko katu pejikovo ḡanhi'iga rupi peporavykyrame. Peko katu ti penhi'igame. Pendekoa rupi nhaporemō ti peko katu jipi ga mboheteavo penhinhi'iga Tupana'ga pe. "Ndepyry hete nde, Apī," pe'ji ti ga pe. "Aḡwamo pyry hete ore ve. A'ereki nde orerekote'varuhua momboruka Jesus'ga manoro ḡwaramo ore ve. Ga ko orepojykaharete'ga ore pokoga a'ero." A'ea ti pe'ji Tupana'ga pe nhanderuvete'ga pe.

Ganembireko'ga; ḡanongapypeve'ga

¹⁸ Kunhano peko ti penhimbireko'ga nhi'iga rehe pejikoty'aro ḡwaramo Cristo'ga pavēi.

¹⁹ Akwaimba'ero pearō hete ti penhimbireko'ga nderekokatuavo ḡa a'nguavo penhimonha'ngae'yma ga ndehe.

²⁰ Tay'riro pehendu katu ti pejuva'ga nhi'iga penhy'ga nhi'iga reheve. A'ereki nanongara rehe Cristo'ga onhimohē.

²¹ Ganduvamo tapemonhimonha'nganha'ngaukari ti peja'yra'ga pejihe ja'javo ḡa pe ḡa mbo'erame ḡa monhimomboaka. Pe ḡa monhimonha'ngaukaramo po ti ḡa okoveveuhu okoteheavo nehē ore ndorokwahavi hete javo.

²² Ojipe'gapyryva'ero ipiro'ye'yva'ero pehendu katu ti ḡanhi'iga penhimboporavykyve'ga nhi'iga ḡa nhi'ipo'rupava. Peko ti ojipe'ga ja rūi. Opojykahara'ga gwepiagame ḡa oporavyky katu tianembohete ti ḡa javo. Ga gwepiagame'ymame ḡa ndoporavykyi a'ero. Peko ti ḡa ja rūi. Pejipojykahara'ga pejepiagame ti peko ḡanhi'iga rupi. Ga pejepiagame'ymame ti peko ḡanhi'iga rupi jitehe pejiporavykykatuavo. Cristo'ga rendukatuavo ḡwaramo pejeaporogita katu ti xaporavyky katu tuhē ti nhandepojykahara'ga pe javo.

²³ Peoporavykyrame ti pejirokwa jipi peporavykykatupota pejikokatuavo pejoryjoryvamo. Penhi'igame ti pejirokwa jipi pejikokatuavo pejoryvamo. Pejioa rupi nhaporemō ti pejirokwa jipi. Pe'ji ti pejiyvyteri pe: "Nhandeporavykykatuame nhandepojykahara'ga pe ḡa pokoga, Cristo'ga pe tuhē nhande xaporavyky katu ga pokoga," pe'ji ti.

²⁴ "Cristo'ga nhandepojykaharete'ga, gaha ti nhande reroho yvagi pe pevo nhande mongovo Tupana'ga pyri avuirama nehē." A'ea ti pe'ji pejiporavykykatuavo. Na tuhē ti ga okwepy katu pe me. A'ereki Cristo'ga pe tuhē pe peporavyky nhandepojykaharete'ga pe.

²⁵ Tapeporavykyte'varuhui ti. A'ereki ojo'ja yvyakotyve'ga ndekoi Tupana'ga pe. Kiroki ḡa oko te'varuhu - ḡa pe nhaporemō ti ga ei peko te'varuhu pe javo nehē.

4

¹ Gapojykaharamo pemondo katu ti pejipyryve'ga pe pejikokatuavo ḡa pe. A'ereki pe pereko pepojykahara'ga no. Ga ko Tupana'ga. Ga oko yvagi pe pepojykaharetero pendekoa repiapava. A'ea ikwahavame ti pereko katu pejipyryve'ga.

Koji'i Paulova'ea omogita Colossospeva'ea

² Penhiĩ ti Tupana'ga pe jipi. Pejirokwa ti penhinhi'iga ga pe. Pe'ji ti ga pe no: "Ndepyry hete nde ore ve."

³ Ji Cristo'ga mombe'urame ojipe'ga ji mondo cadeia pype tomombe'ua'javyme ti ga Cristo'ga javo ikwehe'i. A'ea pype ji rekoi a'gwamo. Penhi'igame Tupana'ga pe ti pe'ji: "Ymyahũ ahe ndokwahavi ve Cristo'ga nerembiepiukaripyre'yma'ga. Aerẽ nde ga kwahavuka pota vvyakotyve'ga pe. Marã po ti Paulo'ga ga mombe'ui? A'ereki tegwete ga pe imombe'uhava kiro. Ekwahavuka ti ga pe tomombe'u ga ga ojipe'ga pe." A'ea ti pe'ji Tupana'ga pe ore repyga.

⁴ Pe'ji ti Tupana'ga pe: "Epoko ti Paulo'ga ga mbo'ekatukatuuka ga pe nenhi'iga rehe. A'ero ti ga ikwahahetei Cristo'ga mombe'ua." A'ea ti pe'ji Tupana'ga pe. Ji ambo'e katu po ga hamo.

⁵ Kiroki ga ndojikogi Cristo'ga rehe - ġapyteri pe ti peko katu katu ikwahava te'ite'varuhuyime ti ga nhande ve javo. Pemombe'umbe'u ti Cristo'ga ga pe jipi.

⁶ Penhi'igatu ti ga pe pejikokatuaivo ga pe hendupotaruka. A'ero ti pe ga pokokwahavi ikwahavuka ga pe nanani nehẽ.

Mbapavamo Paulova'ea okwatija Colossospeve'ea pe

⁷ Tiquico'ga ti ji mombe'upavi pe me nehẽ nahanahã Paulo'ga rekoi javo. Ga ko nhaneirũ'ga ojikoga ġwaramo Cristo'ga rehe. Oroarõ hete ore ga. Oko hete ga Tupana'ga nhi'iga rupi. Orojiko ore Tiquico'ga rehe a'ero. Ji pavẽi ga oporavyky katu nhandepojykharete'ga pe Cristo'ga pe ga mombe'gwovo.

⁸ Kiro ti ji Tiquico'ga mondoukari pe pyri nehẽ tomombe'u ti ga pe me jirekoa javo. Nahã ti ga pepy'a noġatui pe mbohoryva'java nehẽ. Tokwaha ti ga pendekoa no.

⁹ Pendeheve'ga Onésimo'ga ti ji amondouka pe pyri nehẽ no Tiquico'ga rupi nehẽ. Onésimo'ga ko nhaneirũ'ga no ojikoga ġwaramo Cristo'ga rehe. Oroarõ hete ore ga. Oko hete ga Tupana'ga nhi'iga rupi. Orojiko ore Onésimo'ga rehe a'ero. Tiquico'ga Onésimo'ga pavẽi ga memei ti omombe'u pa pe me nahanahã Paulo'ga ndekoi javo.

¹⁰ Aristarco'ga omondouka onhi'iga pe me. Ga ko cadeia pype kiro ji pavẽi. Marcos'ga omondouka onhi'iga pe me no. Ga ko Barnabẽ'ga rendyrahẽa ya'yra'ga. Ga rurame pe pyri ti pejoryjory ga rehe imondovo ga pe, a'e jipe ko ji pe me. A'ea ji ea'javi kiro pe me.

¹¹ Josuẽ'ga omondouka onhi'iga pe me no. Ga pe nhande ei Justo. A'ereki ga pyry hete. Aristarco'ga Marcos'ga pavẽi Josuẽ'ga pavẽi - ga ko judeusramo oko ojikoga Cristo'ga rehe. Ga jate judeusramo oporavyky avo ji pavẽi toko ti Tupana'ga vvyakotyve'ga nduvi-havuhetero javo. Gahã onoġatu jipy'a ji pokoga.

¹² Pendeheve'ga Epafra's'ga omondouka onhi'iga pe me no. Oporavyky ga Cristo'ga pe ga mombe'gwovo ojipe'ga pe. Nane'yimi ga nhi'inhi'ihetei Tupana'ga pe pe ndepyga. Tupana'ga pe ga ei jipi: "Epoko ti Colossospeve'ga," ei ga Tupana'ga pe. "Nurã ti ga jikohetei Cristo'ga rehe opohire'yma ga hugwi okokatuheteavo nehẽ. A'ero ti ga ikwahapavi tuhẽ neremimbotarimova'ea nde nhi'ipo'rupava," ei ga Tupana'ga pe jipi.

¹³ A'iti a. Ojirokwa hete ga javo Tupana'ga pe pe ndepyga jipi ojipeva'epeve'ga ndepyga cidadespeve'ga ndepyga no Laodicéiapeve'ga Hierápolispeve'ga. Gareximimbotarimova'ea pe me ji akwaha.

¹⁴ Lucas'ga omondouka onhi'iga pe me. Ga ko ore pohano okovo oreremiarõhetehara'ga. Demas'ga omondouka onhi'iga pe me no.

¹⁵ Pemombe'u ti nhaneirũ'ga pe - kiroki ga oko cidade de Laodicéia pe. Ga ko nhaneirũ'ga ojikoga ġwaramo Cristo'ga rehe. Ga pe ti pe'ji Paulo'ga omondouka onhi'iga pe me javo.

Pemombe'u ti Ninfaga pe no Paulo'ga omondouka onhi'iga nde ve javo. Ga pe no - kiroki ga ojatyka Ninfaga ronga pe tihendu Tupana'ga nhi'iga javo - ga pe ti pemombe'u no.

¹⁶ Pemonhi'ĩ ti pejohupe nhirembikwatijarukara tihendu ti Paulo'ga nhi'iga nhandejive javo. Imonhi'igirẽ nhirembikwatijarukara ti pemondo cidadespeve'ga pe Laodicéiapeve'ga pe. Tohendu ti ga nhinhi'iga pe me no. Akwatijaruka ji ojipea nhinhi'iga mondovouka Laodicéiapeve'ga pe oji'i. Imonhi'igirẽ ojohupe tomondo ti ga pe me tomonhi'ĩ ti ga ojohupe javo. Pemonhi'ĩ ti a'ero pejohupe ikwahava nhinhi'iga ga pe.

¹⁷ Pe'ji ti Arquipo'ga pe: "Cristo'ga nhandepojykharete'ga ko e'i nde ve raikwehe: 'Nahanahã ti ji nhi'ipo'ru pa,' e ko ga nde ve raikwehe. Enhi'ipo'ru pa ti ga a'ero." A'ea ti pe'ji Arquipo'ga pe.

¹⁸ Ji tuhẽ kiro ikwatijari jipovo inoġa nhinhi'iga imondovouka pe me. Tapemoka'nhyimi ti jirekoa cadeia pype.

Kiro ji ei: Tomomybry ti Tupana'ga pe me, a'e ji.

PAULOVA'EA OMOMBE'UYPY TESSALÔNICAPEVA'EA PE Primeira Carta de Paulo aos Tessalonicenses

¹ Três ore rekoï ikwatijaharamo pe me: Jihi Pauloramõ Silas'ga pavêi Timóteo'ga pavêi. Kiro ore ikwatijarukari imondovouka pe me cidade de Tessalônica pe - perope peko Tupana'gareheva'ero nhandervete'gareheva'ero pejikovo Jesus Cristo'gareheva'ero nhandepojkaharete'gareheva'ero.

Kiro ore ei: Nhandervete'ga Tupana'ga ti tomomyry pe me Jesus Cristo'ga pavêi nhandepojkaharete'ga pavêi. Tonogatu ti ga pepy'a, oro'e ore pyryva'ea pota pe me.

Ojiko Tessalônicapeva'ea Tupana'ga rehe okokatuavo

² Oronhi'igame Tupana'ga pe ore ei jipi:

—Ore roryryvamo Tessalônicapeve'ga ndehe nhaporemo. A'ereki nde ga mombyry. A'ero ore ei nde ve: Ndepyry hete nde. A'ea ore ei Tupana'ga pe.

³ Noromoka'nhyimi ore pendekoa Tupana'ga nhi'iga rupi. A'ea mombegwovo ore ei ga pe:

—Tessalônicapeve'ga oporavyky Jesus'ga mombegwovo ga pe, oro'e ore ga pe pe mombegwombe'gwovo jipi. A'ereki ga ojiko nde rehe, oro'e ore. Oarõ hete ga ojikotyve'ga nhaporemo. Nurã ga ga kokopokogi ga nderekokatuavo. A'ereki ga nde arõ hete, oro'e ore Tupana'ga pe. Onhimomirana ga mbatera rahya pe opohire'yma nde hugwi orepojka-harete'ga rura pota jipi Jesus Cristo'ga rura pota, oro'e ore Tupana'ga pe nhandervete'ga pe pe mombegwombe'gwovo jipi.

⁴ Oreirã ko pe. Tupana'ga pe mo'emo'ẽ ojive pe arõheteavo. A'ea ore orokwaha.

⁵ Noronhi'itehi ore pe me pyryva'ea mombegwovo Jesus Cristo'ga mombegwovo urame ikwehe'i. A'ereki Tupana'ga ra'uva ore moirũ. Gara'uva gweroviaruka pe me a'ero oreremimombe'ua. Imombegwovo urame pe me ore ei oroyvyteri pe: Tupana'ga ore pojikai ore moirũ heroviaruka ga pe, oro'e ore. A'ereki pe pekwha orerekokatuagwera ore ruvame pe pyri. Nahã ore rekoï tojiko ti Tessalônicapeve'ga Jesus'ga rehe javo ikwehe'i.

⁶ Oro pe, Tupana'ga nhi'iga renduvame oreaporoğita rupi pe hoi ikwehe'i. Jesus Cristo'ga reaporoğita rupi pe hoi. Ojipe'ga jigwarairame vehevi pe ndehe pe heroviar oreremimombe'ua pendoryndoryvamo. A'ereki Tupana'ga ra'uvapyryva pe mbohory.

⁷ A'ero Jesus Cristo'gareheve'ga - kiroki ga u Macedôniapeve'ga gwyri pe Acaciapeve'ga gwyri pe no - pemombe'ua renduvame ga epavi: "Xako ti Tessalônicapeve'ga javijitehe," ei ga.

⁸ Peveve'ga jate rui okwaha pejikoga Tupana'ga rehe. A'ereki ga pe mombegwombe'ua pa irupeve'gave'ga pe. A'ero ga henduvi Jesus Cristo'ga mombegwovo urame. A'ereki ga pe nhaporemo ga omombe'ua nahanahã Tessalônicapeve'ga jikogi Tupana'ga rehe javo. Nurã ore noromombe'ui a'ea ga pe. A'ereki ga okwahapave.

⁹ Ga tuhẽ omombe'ua orehoa pe pyri. Ga e'i: "Nahanahã Paulo'ga Jesus Cristo'ga mombegwovo Tessalônicapeve'ga pe Silas'ga pavêi Timóteo'ga pavêi no ohorame cidade de Tessalônica pe heikwehe," ei ga. "Hendukaturame ganemimombe'ua Tessalônicapeve'ga herojijyji-ji ojeaporoğita imondovo imohina Tupana'ga rehe. Opohi ga gwemimbohete'hara hugwi ha'angava hugwi a'ero," ei ga. "Avuiramave'ga rehe Tupana'ga rehe ga jikogi ga nhi'ipo'ruavo a'itituhẽve'ga nhi'ipo'ruavo," ei ga.

¹⁰ "Ga Tupana'ga ra'yrã'ga rura pota tuhũ ti ga nhande koty yvaga hugwi javo Jesus'ga," ei ga pe mombegwombe'gwovo. Gaha Tupana'ga ga mbogwera gamanoa hugwi. Jesus'ga nhande mbopiro'yi hahyeteagwama hugwi - kia po ti Tupana'ga omondo ahe ve aherekote'varuhuro gwaramo. A'ereki ga ndopotariuhu aherekote'varuhua.

2

Paulova'ea oporavyky Tupana'ga nhi'iga mombegwovo

¹ Ndorõjotehe ore pe pyri ikwehe. A'ea pehe tuhẽ pekwha. A'ereki pe pejiko Tupana'ga rehe oreirũramo ore imombegwovo urame ganhi'iga pe me.

² Ymya ore pytaahi'vi cidade de Filipos pe ikwehe. Aerẽ Filipospeve'ga jigwarajuhu ore rehe. Onhi'itehu ga ore ve no ore mbotegweteavo. A'ea pe pekwha.

Aerẽ ore hoi ga hugwi orovahema pe pyri cidade de Tessalônica pe ikwehe'i. Ore ruvame pe pyri ojipe'ga nohendupotarihu Tupana'ga nhi'iga no. Emo Tupana'ga ore moirũ ore pavêi ojikoty'a. Nurã ore ndoropõjihuvi ga Tupana'ga nhi'iga mombegwovo urame pe me Cristo'ga omano pe ndepya javo.

³ A'itituhēva'ea ore ei imombe'ukatuavo Tupana'ga nhi'iga pe me ikwehe'i pe mote-tirūpotare'yma. Opo gwereko katu orokote'varuhue'yma pe me. Nopomoandyandyi ore pehe.

⁴ Ymya Tupana'ga ei oyvyteri pe kako: “Paulo'ga ko ahembajikohara'ga ojihe upa. Pyry ko Paulo'ga imombe'ui nhinhi'iga Cristo'ga mombe'gwovo nehē,” ei Tupana'ga. Nurā ore imombe'ui ganhi'iga. Torombohory ti ojipe'ga javo rūi ore imombe'ui ganhi'iga. A'ea ore imombe'ui Tupana'ga ti torombohory javo. A'ereki gaha okwaha hete ore reaporo'gita.

⁵ Tupana'ga nhi'iga mombe'urame ore noronhi'igatutehei pe me tonhimohē ti ga nhande rehe okovo nhanenhi'iga rehe jave'yma. A'ea pe pekwha. Ndoro'eangavi oroyvyteri pe: Timombe'u ti Tupana'ga nhi'iga ga pe. A'ero po ti ga imombyryvi nhande ve nehē. A'ea rūi ore ei. A'ea Tupana'ga okwaha ore reaporo'gita kwahava.

⁶ Ndoro'ei ore: Torembohete ti. A'ea rūi ore ei pe me. Ojipe'ga pe ndoro'ei no.

⁷ Po ore ei a'ea hamo nhande ve ti ga tombuhu javo hamo, a'ero po pyryvamo hamo. A'ereki ore Cristo'ga moirūharamo oroko. Ahey'ga gwereko katu gwa'yra'ga onhyromo. Ahey'ga javijitehe ore pe nderekokatui orenhyromo ikwehe'i.

⁸ Opoarō hete ore orokovo. Nurā ore imombe'upotahetei pe me Tupana'ga nhi'iga Jesus Cristo'ga mombe'ua ikwehe'i. Opopoko pota hete ore no. A'ereki ore orovy'a hete pe ndehe.

⁹ Napemoka'nhymi tuhē pe oreporavykygwera. Oroporavyky hete ore arimo ppytunimo no ikwehe'i. Ore tuhē oropyhy orojive mbatera. Nurā ore ndoro'ei pe me pembuhu tehe ore ve javo. Nahā ore reko'i imombe'urame pe me Tupana'ga nhi'iga Jesus Cristo'ga mombe'gwovo ikwehe'i.

¹⁰ Cristo'gareheva'ero pe pekwha oreerekokatua ore ruvame pe pyri ikwehe'i. A'ea Tupana'ga okwaha no. Pe me ore pyryvamo. Nurā tegwete ojipe'ga nemimbojahava ore rehe.

¹¹⁻¹² Aheruva'ga gwa'yra'ga mbo'e katu. Aheruva'ga ja ore pe mbo'ekatui pe napenani pe mbohoryva Tupana'ga rehe ikwehe'i. Oro'ero'e hete pe me ikwehe'i: Peko katu ti Tupana'ga mbohoryva jipi. Gaha e'i pe me: “Tuhu ti ga upa ji pyri nhirendy'java pyri no,” ei ga. “Ji tuhē tako ganduvihavamo,” ei ga pe me.

¹³ Ooreremimombe'ua renduvame pe ei ikwehe'i: “Vvyakotyve'ga rūi omombe'uuka Paulo'ga pe. Tupana'ga tuhē omombe'uuka ga pe,” pe'e pe. Na tuhē. Tupana'ga nhi'iga tuhē ore imombe'ui pe me ikwehe'i. A'ero ganhi'iga herojijijijiji pendeaporo'gita pe momboryva okwahyore pe ndehe pe jikogame ga rehe. Nurā ore ei Tupana'ga pe jipi:

—Pyry hete Tessalōnicapeve'ga hendukatui nenhi'iga, oro'e ore ga pe.

¹⁴ Pehe oreirūramo peko Jesus'gareheve'ga ja judeus'ga ja – kiroki Judēiapeve'ga ojiko Cristo Jesus'ga rehe onhimonō'oga tihendu katu ti Tupana'ga nhi'iga javo. A'ereki judeus'ga nde'yja'ga ndopotari gajikoga Jesus Cristo'ga rehe okote'varuhua'ga pe. Na jitehe pende'yja'ga ndekote'varuhui pe me ipotare'yma pejikoga Jesus Cristo'ga rehe.

¹⁵ Ymyahū judeusva'ea ojuka Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea. Aerē judeus'ga Cristo Jesus'ga jukai nhandepojykaharete'ga jukai. Agwamo ga jigwarajuhu ore rehe ore mondovo cidades hugwi. Tupana'ga ndopotariuhu gandekote'varuhua. Okouhu ga ojipe'ga ndehe nhaporemō ga arō'e'yma.

¹⁶ A'ereki ga ore mombi pota ore Jesus Cristo'ga mombe'urame ga pe. Omombi pota ga orenhi'iga tojikogyme judeus'garūive'ga ga rehe javo.

Ymyahū judeus'ga omombipembipeuhua'jaa'ja Tupana'ga py'a ojihe okote'vate'varuhua'vo. Kiro mhapava gandekote'varuhua reki. A'ereki Tupana'ga ndipygwa'javi a'ero onhimonha'ngavo ga ndehe kiro.

Ojivy pota Paulova'ea Tessalōnicapeve'ea repiaga'java

¹⁷ Ga oromboja'ogame pe hugwi norombegwei orojirokwaheteavo xaho ti oreirū'ga ndepiaga javo novia ikwehe'i. A'ereki ore pe ndepiaga'u hete. Tegwete orehoa reki. Emo ore nopomoka'nhymi.

¹⁸ Pe pyri ore hopotari. Ji tuhē a'ea'e tajivy ti Tessalōnicapeve'ga pyri javo novia. Emo Satanás'ga norembojivyrukari pe pyri.

¹⁹ A'iti tuhē ore pe ndepiapotari. A'ereki ore oroko pe ndehe. A'ero po ti Jesus Cristo'ga rura'javame ore ei: Orereheve'ga Tessalōnicapeve'ga ojiko hete nde rehe, oro'e ti ore nehē. A'ea rupi po ti pe ore mbohoryvi Jesus Cristo'ga pyri nehē. Pe ndehe po ti ga ore mbohetei nehē pe pembojikoguka ga ji rehe javo. Pe tuhē po ti nahā ore ve nehē nhande amame nhandepojykaharete'ga rovai pyteri pe nehē.

²⁰ A'ereki pehe ore mboukwaha. Pehe ore mbohory.

3

¹ Tegwete orep'y'a rukatua oji'i. A'ereki ore orokwaha pota pendekoa. Nurā ji ei Silas'ga pavēi Timóteo'ga pavēi: Timondouka ti ġa mo Tessalōnicapeve'ġa pyri, oro'e ore orojohupe. Ore nhomonh'i mbavame ji ei Silas'ga pavēi: Xapyta ti nhande tehe cidade de Atenas pe.

² Ore Timóteo'ga mondouka pe pyri a'ero oji'i. Ga ko nhaneirū'ga. A'ereki ga ojiko Jesus Cristo'ga rehe. Mya'ī Tupana'ga mbuhuruka ore pyri. "Gaha tomombe'u Cristo'ga no," ei Tupana'ga. Nurā ga ore moirūi Cristo'ga mombe'ua mombe'gwovo.

Timóteo, oro'e ore ga pe oji'i, eho ti a'ero Tessalōnicapeve'ġa pyri. Ere ti ġa pe tojikopigyme ti Jesus Cristo'ga rehe javo. Koji'i ti embohory ġa Jesus'ga rehe.

³ Ere ti ġa pe tomynhyme ti ġapy'a ojipe'ġa jigwarajuhurame ġa ndehe, oro'e ore ga pe ga mondovo pe pyri.

A'ereki pe tuhē pekwaha Tupana'ga remimbotarimova'ea nhande ve. Ga e'i: "Kiroki ġa ojiko ji rehe - ga ndehe nhaporemō po ti ojipe'ġa jigwarajuhu nehē," ei Tupana'ga.

⁴ Orojuvame pe pyri ore ejipei pe me ikwehe'i: Aerē ti ojipe'ġa jigwarajuhu nhande rehe nehē, oro'e ore pe me. Na tuhē reki. A'ereki ga okouhu nhande rehe nhande arōe'yma. A'ea pe pekwaha.

⁵ Akwaha ko ji hahyrame pe me oji'i. Nurā tegwete jipy'a rukatua. A'ero ji ei Timóteo'ga pe oji'i: Eho ti Tessalōnicapeve'ġa pyri. A'ereki ji akwaha pota ġajikoga Jesus Cristo'ga rehe, a'e ji. Mara'ngu po Diabo'ga ojioviaruka ga pe? Mara'ngu po ġa opohia Jesus Cristo'ga hugwi a'ero? Po ġa Diabo'ga reroviari, a'ero po ore poravykytehei Jesus Cristo'ga mombe'gwovo ga pe raikwehe'i, a'e ji ga pe.

⁶ Nurā Timóteo'ga hoi pe ndepiagi oji'i. Korogwe reki ga jivyri pe hugwi ua pyryva'ea mombe'gwovo ore ve. A'ereki ga e'i: "Tessalōnicapeve'ġa ndopohiri Jesus Cristo'ga hugwi ojikheteavo Tupana'ga rehe," ei ga ore ve. "Onhoarōarō hete ġa onhimongyavo no," ei ga. "Ga nhande arōarō hete jitehe. Omondo hete ġa ojeaporoġita imohina nhande rehe jipi," ei ga. "Nhande repiapotarahi ga jipi. Ehepia ko nhande ġa ndepiapotari jipi. Na jitehe ġa nhande repiapotarahi no," ei ga pe mombe'gwombe'gwovo ore ve.

⁷ Tu katu orep'y'a kiro pe ndehe a'ero. A'ereki pe pejiko jitehe Tupana'ga rehe. Mbatara rahya orokwaha hete jipi. Ojipe'ġa ojigwarai ore rehe no. Emo Timóteo'ga uhu pe mombe'gwovo ore ve ore mbohoryoryva.

⁸ Pe jikhetero ġwaramo nhandepojykaharete'ga rehe Jesus'ga rehe ore kwerava'javi oreroryoryvamo!

⁹ A'ero ore norombohetepigi tuhē Tupana'ga pejikoga ġwaramo Jesus Cristo'ga rehe. Oro'e hete ore Tupana'ga pe:

—Orerory hete ore nde rehe. A'ereki Tessalōnicapeve'ġa ojiko nde rehe jipi. Ndepyry hete nde ġa mbojikoguka ejihe ore mbohoryva, oro'e ore Tupana'ga pe.

¹⁰ Arimo ore nhi'Thetei Tupana'ga pe ppytunimo na jitehe no.

—Ore mondoa'ja ti Tessalōnicapeve'ġa pyri, oro'e ore ga pe. Ganembikwahave'yma rehe ore ġa mbo'epotari ġa mbojikoga nde rehe koji'i ti ġa tojiko hete javo, oro'e ore Tupana'ga pe.

¹¹ Nhandervete'ga Tupana'ga tuhē ti torererohouka pe pyri nhandepojykaharete'ga pavēi Jesus Cristo'ga pavēi, oro'e ore pe me.

¹² Igwaigwavete ti nhandepojykaharete'ga tapemonhoarōheteuka, oro'e ore. Toarōheteuka ti ga pe me ojipe'ġa nhaporemō, oro'e ore. Opoarō hete ore. Na jitehe ti Jesus Cristo'ga toarōheteuka ġa pe me, oro'e ore.

¹³ Nahā ti Jesus Cristo'ga tapekō pe mbojikoheteavo ojihe pe mombyryva nehē. A'ero pe amame nhandervete'ga rovai pyteri pe Tupana'ga rovai pyteri pe po ti ga ei pe me nehē: "Ndojari tuhē ite'varuhua pe ndehe." A'ea tuhē po ti ga ei pe me nehē Jesus Cristo'ga rura'javame ġwemimo'ēhara'ġa pavēi nhaporemō.

4

Paulova'ea e'i nahā ahe tomonhimohē Tupana'ga ojihe javo

¹ Oromombe'u ore Jesus Cristo'ga pe mbo'eavo ga rehe ikwehe'i nahanahā ti peko katu Tupana'ga monhimohema pejihe javo. A'ero nahā pe ndekokatui. Igwaigwavete ore ehetei kiro pe me: Koji'i ti peko katu Tupana'ga monhimohema pejihe. A'ea ore ei pe me Jesus'ga repyga. A'ereki Jesus'ga nhandepojykaharete'ga ojikoty'a nhande pavēi nhande mbo'eavo a'ea rehe.

² Pe pekwaha oreremimbo'ea - kiroki a'ea rehe ga ore mbo'e pembo'e ti ġa a'ea rehe javo.

³ Kiro Tupana'ga remimbotarimova'ea pe me. A'ea mombe'gwovo ga ei: "Peko pyry hete ti jireheva'ero," ei ga pe me. "Tapejihe'ari ti ite'varuhua rehe," ei ga. "Tapejiavykykari ti penhimbireko'ġarūive'ġa pe. Tapeavykyi ti penhimbireko'ġarūive'ġa," ei ga pe me.

4 “Pekwaha ti penhimbovyvya pejeaporoğitakaturu. Peko pyry pa ti pejikovo nhinhi'iga rupi ji monhimohema pejihe. A'ero po ti hajiheve'ga pe mbohete nehē no pyry ga javo pe me.

5 Ndoakwahavihu judeus'garūive'ga gentios'ga – kiroki ga ndokoi ji rehe,” ei Tupana'ga. “Ojogwereco te'varuhu ga ojopotaheteavo. Ga ja rūi ti peko,” ei ga pe me.

6 “A'ea pe ji ei a'ero. Tapemoandyandyi ti ojipe'ga ganembireko'ga nderogwove'y pejive pejikote'varuhue'yama,” ei Tupana'ga pe me.

Nanuhū pe ndekote'varuhurame ti nhandepojykaharete'ga ga ndepyi pe ndehe nehē. A'ea rehe ore opomomorandu hete pekwhaha ti javo ikwehe.

7 Nhande mo'emo'ērame ojive Tupana'ga ei: “Toko katu ti ga. Toko pyry ti ga,” ei ga. Peko te'varuhu ti javo rūi ga ei nhande mo'emo'ērame ojive.

8 A'ero ga – kiroki ga nohendupotari oreremimombe'ua – vvyakotyve'ga jate rūi ga nohendupotari. Tupana'ga ga nohendupotari. Gaha omondo gwa'uva pe pyri pyryva'ea pe pyri.

9 Ndakwatijari ti ji pe me kiro penhoarō hete ti javo. A'ereki Tupana'ga tuhē pe mbo'e jipe a'ea rehe.

10 Pe pearomba tuhē penhiirū'ga Jesus'gareheve'ga – kiroki ga u pegwryi pe nhaporemo Macedōniapeve'ga gwryi pe. Igwaigwavete ti pearōarō hete oreirūamo, oro'e hete ore a'ero.

11 Pejirokwa ti pejikokatuavo. Peko jate ti ojipe'ga pyteri pe. Tapehopehoi ti ojipe'ga pyri ga ndehe peangaangae'yama. Pe tuhē ti peporavyky katu pejive. Ojikwe ore ei a'ea pe me ikwehe'i.

12 Peporavyky ti, oro'e ore. A'ero po ti ga ei nehē – kiroki ga ndojikogi Jesus Cristo'ga rehe – gahā e'i: “Pyry hete reki Jesus'gareheve'ga. A'ereki ga oporavyky hete ipyhyga mbatera ojive oporanduve'yama,” e po ti ga pe mboheteavo nehē. Pe poravykyrame po ti mbatera nomominağwami pe hugwi nehē.

Nhandepojykaharete'ga ti uhura'ja nehē

13 Ore torokwahavuka pota pe me oreirūa pe nahanahā Jesus Cristo'gareheve'ga manorame javo. A'ero po ti pe naphimongoveveuhui pejehe'oe'yama ahe rehe. Ga ja rūi ti peko – kiroki ga ndojikogi Jesus Cristo'ga rehe. A'ereki ga ndovy'ari ojehe'gwovo ahe rehe ndovyri po ti ahe nehē javo.

14 Omano Jesus'ga raka'e. Aerē ga vyri gwyvya hugwi okwerava'java. A'ea nhande heroviari. Nurā po nhande ei heroviaheteavo hamo: Na jitehe ti omanove'ga pe nehē. Tupana'ga ti ombuhuruka omanove'ga Jesus Cristo'ga reheve nehē – kiroki omanove'ga ojiko Jesus Cristo'ga rehe omanorame. A'ea po nhande heroviari hamo.

15 Kiro po ti ore imombe'ukatui pe me omanove'ga jupirağwama yvagi pe. Nhandepojykaharete'ga omombe'u a'ea ore ve. Po ti nhande niamanoi ve nehē nhandepojykaharete'ga Jesus Cristo'ga rura'javame yvya koty nhande koty nehē, a'ero ti nhande ndiahoi tuhē omanove'ga jupira renonde nehē nhandehorame Jesus Cristo'ga rovatiamo nehē.

16 Nhandepojykaharete'ga tuhē ti ga rura'javi nehē yvaga hugwi ojyva nehē Jesus Cristo'ga. Ojyvame ti ga onhi'iga mbuhuhetei nhande koty nehē. Ohapukai ti Tupana'gapyryve'ga nduvihavuhu'ga nehē. Tupana'ga apoa trombeta ti onhi'ī nehē no. A'ero ti omanove'ga vyri na'ē gwyvya hugwi okwerava'java nehē – kiroki omanove'ga ojiko Jesus Cristo'ga rehe omanorame.

17 A'ero ti Tupana'ga nhande manoe'ymame nhande pyhypavi okwerava'jave'ga nde-heve nhande rerogwovo Jesus Cristo'ga rovatiamouka nehē. Nahā ti ga nhande mono'ono'oği okwerava'jave'ga ndeheve yvaga'iga pype nehē Jesus Cristo'ga rovatiamouka yvateka gwrya koty nehē. A'ero ti nhande ruvi Jesus Cristo'ga pyri avuira nehē.

18 Tapenhimongoveveuhui ti Jesus Cristo'gareheve'ga manorame a'ero. Pe'ji ti pejohupe: “Pekwahava'ja ti Paulo'ga remimbo'eagwera nhande ve. A'ereki ga e'i: ‘Aerē ti Jesus Cristo'ga rura'javi omanove'ga mbovy nehē ojiheva'ea mbovy ahe mbogwerava'java nehē,’ ei Paulo'ga nhande ve,” pe'ji ti pejohupe nehē. Nahā ti penhombohory inogatuavo pejipy'a.

5

Xanhimboavujikwe ti nhandepojykaharete'ga rura pota

1 Marā po ti ji ikwatijari pe me Jesus Cristo'ga rura'jahavağwama rehe? A'ereki a'ea rehe pe pekwhavipe aerē po ti ga ruri yvya koty nhande koty nehē javo.

2 A'ereki pe tuhē pekwhaha hete nahā: Ahe ndokwahavi ipromive'ga rurağwama aheronga pype pyytunimo ga mboha'uve'yama. A'ereki ipromive'ga nomombe'ui ahe ve. Na jitehe ahe ndokwahavi Jesus Cristo'ga rura'jahava maname po ti ga ruri nehē javo. A'ereki Jesus Cristo'ga nomombe'ui a'ea ahe ve. A'ea pe pekwhaha hete.

³ Tegwete ipuru'vehêa ka'nhyhava oja'yra rahya hugwi. Ndy! e te hahyrame hêarembeyya. Na jitehe ti tegwete Jesus'gareheve'garûive'ga ka'nhyhava hahya hugwi nehê. Tiruahû ranuhû po ti ga pe nehê. Nurâ ti ga etehei garura'java renonde nehê: "Tu katu nhandepy'a. Nimotiruahûhavi nhande ve," e po ti ga novia ga mboha'uve'yama nehê. Emo kotihî po ti tiruahû ga pe nehê. A'ea ko gahoagwama hahyhava ruvihai pe.

⁴ Oreirûramo pe ki a'e te ga ja rûi - kiroki ga ndojikogi Jesus Cristo'ga rehe okote'varuhuavo. Ga jikoge'yama gwaramo nhande ei ga pe ppytunahivareheve'gajave'ga. Pejikoga gwaramo Jesus Cristo'ga rehe ji ei pe me: Pe ko ga ja rûi. Pe pekwaha Jesus Cristo'ga rura pota aerê ti ga ruri nehê javo. Nurâ ti garura'java napemo'maguhûi nehê. Iporomive'ga rura ahe mo'maguhû. A'ereki ahe nomboha'uvi ga. Garura ja rûi po ti Jesus Cristo'ga rura pe me nehê.

⁵ Pehe nhaporemome pejiko Jesus Cristo'ga rehe pejikokatuavo. Nurâ nhande ei nhande-jive: Nhande xako kojahuarupive'gajava'ero. Nhande ko ga ja rûi - kiroki ga ndojikogi Jesus'ga rehe okote'varuhuavo. Ppytunahivareheve'gajave'ga xa'e nhande ga pe. Nhande ga ja rûi.

⁶ Nurâ ti xajirokwa nhanenhimbovyvya Jesus Cristo'ga rura ra'aromo. Ga ja rûi ti xako - kiroki ga ombopogwe aherekote'varuhua garura ra'arôe'yama.

⁷ Ppytunahivareheve'gajave'ga ndojirokwari pyryva'ea rehe heagwryryve'ga ja Jesus Cristo'ga rura ra'arôe'yama. Ga ombopogweuhu aherekote'varuhua.

⁸ Nhande ki a'e te arimorupive'gajava'ero xako. Xanhimbovyvy ti a'ero. Soldados'ga omongi itaheteve'ea metal apopyra onhia'nguavo tegwete nhandepoti'a kutuhava javo. Xako ti ga ja nhanenhia'nguavo. Xanhia'ngu ti ite'varuhua hugwi. Xajiko hete ti Jesus Cristo'ga rehe a'ero ga arôheteavo ojipe'ga arôheteavo no. A'ereki nhandejikoga rupi nhande nhia'ngui. Nhaneremiarôa rupi nhande nhia'ngui. Soldados'ga ono akanitara onhia'nguavo tonupâyme ti ga nhaneakaga javo. Xako ti ga ja nhanenhia'nguavo. Xanhia'ngu ti ite'varuhua hugwi. Tikwaha ti nhanderohoagwama yvagi pe Tupana'ga pyri. A'ereki nhanerembikwahava rupi nhande nhia'ngui.

⁹ A'ereki nhande mo'emo'êrame Tupana'ga nde'i: "Aerê ti ji ga mombori tata pype hahyva'ea ruviha pype nehê." A'ea rûi ga ei nhande mo'emo'êrame. A'ereki ga e'i: "Aerê jijipyri ti ji ga nderurukari Jesus Cristo'ga pe gajopykaharete'ga pe nehê," ei ga.

¹⁰ Nhandepojykaharete'ga Jesus Cristo'ga omano nhande repyga nhanderekote'varuhua momboa tuhu ga ji pyri upa avuirama javo. A'ero nhande manorame nhande ruvi ga pyri. Na jitehe nhande ruvi ga pyri nhanemanoe'yame.

¹¹ A'ero ore ei pe me: Nane'yami ti penhombohory inogatuavo pejopy'a. Pemombe'u katu ti Jesus Cristo'ga pejohupe penhombojikoguka ga rehe jipi. Agwamo vehevi pe jopokogi nahâ ga mombe'ukatuavo pejohupe.

Mbapavamo Paulova'ea omogita Tessalônicapeva'ea

¹² Kiro ore ehetei pe me oreirûa pe: Pemondo ti pejeaporogita imohina pendepiakatuhara'ga ndehe. A'ereki nhandepojykaharete'ga omo'emo'ê ga toko ti ga pembo'eharamo pendepiakatuharamo. A'ero ga nduvi pe pyri oporavykyheteavo pe mbo'ekatuavo Tupana'ga nhi'iga rehe.

¹³ Pemondo tuhê ti pejeaporogita imohina ga ndehe ga arôheteavo ga poravykyro gwaramo pepyteri pe. Tapejogwayvari ti.

¹⁴ Kiro ore ehetei pe me oreirûa pe pepyteripeve'ga ndehe: Pe'ji ti nimbotepotarive'ga pe: "Pejirokwa ti pejiporavykykatuavo." A'ea ti pe'ji hete ga pe. Pembohory ti okyhyjive'ga inogatuavo gapy'a - kiroki ga oko tehe gapy'a. Kiroki ga ndojikohetei Jesus'ga rehe - pembojikoheteuka ti ga. Tapenhimbaekwahivi ti ojipe'ga ndehe pejikokatupava ga pe.

¹⁵ Ojipe'ga ndekote'varuhurame pe me tapejipygi tuhê ti ga ndehe pejikote'varuhue'yama ga pe. Pe me nhaporemome ore ei. Nane'yami ti peko katu pejohupe pejikovo. Peko katu pa ti hajiheve'ga pe no.

¹⁶ Nane'yami ti pejoryjory pejikovo.

¹⁷ Nane'yami ti tapenhi'imbigi Tupana'ga pe jipi.

¹⁸ Hahyrame pe me ti pe'ji Tupana'ga pe: "Nane'yami ndepyry hete ore ve." Hahye'yame pe me ti pe'ji ga pe: "Nane'yami ndepyry hete ore ve." Nava'ea Tupana'ga opota pejoryva ojihe penhi'inhi'iga ojive. A'ereki pe pejikoty'a Cristo Jesus'ga pavêi.

¹⁹ Tapemombigi ti Tupana'ga ra'uva penhimbo'erame. Pehendu katu ti inhi'iga.

²⁰ Po ojipe'ga imombe'upotarame nahâ Tupana'ga ei javo, a'ero tape'etevaruhui ore norohendupotari jave'yama ga pe.

²¹ Pekwaha na'ê ti a'tituhêva'ea. Po Tupana'ga nhi'iga rûi ga imombe'ui, taperoviari ti ga. Po Tupana'ga nhi'iga tuhê ga imombe'ui, a'ero ti perovia ga. Pekwaha pa ti jipi ikwahava Tupana'ga remimbuhura. Pyryva'ea ti pemboogwe a'ero.

²² Emo tapejihe'ari ti ite'varuhua rehe nhaporemo imbopogwee'yma.

²³ Tupana'ga onogatu yvyakotyve'ga py'a. Ga tuhē ti tapemombyry hete tokote'varuhuyme tuhē ġa javo. Tohepia katu ti ga pendeaporogita tojapyakate'varuhuyme ti ġa javo. Tapendepia katu ti ga tojikopigyme ti ġa ji rehe javo. Tapendepia katu ti ga tokote'varuhuyme ti ġa javo. Po nahā ga pe nderekoi, a'ero pe pyryvamo tuhē. A'ero pendeaporogita pyryvamo no. A'ero nhandepojykaharete'ga Jesus Cristo'ga rura'javame yvya koty po ti Tupana'ga ei pe me nehē: “Ndojari tuhē ite'varuhua pe ndehe,” e po ti ga nehē. A'ea pa ore ei. A'ereki ore oropota Tupana'ga pyryva pe me.

²⁴ Tupana'ga e'i pe me ikwehe'i: “Peko ti Jesus'gareheva'ea pejikoga ji rehe pejikokatu-avo. A'ero po ti ji pe mombyryvi nehē.” Nopiriani ga o'eagwera. A'ero ti ga pe mombyryvi pe ndepiakatuavo nehē.

²⁵ Kiro ore ei pe me oreirūa pe: Penhi'inhi'i ti Tupana'ga pe ore repyga epoko ti Paulo'ga imombyryva ġa pe javo.

Paulova'ea omondouka onhi'iga Tessalōnicapeva'ea pe

²⁶ Pe'anhuvamba ti pevove'ga nhaneirū'ga ore repyga.

²⁷ Ji a'e hete pe me kiro: Pemonhi'i ti nhirembikwatijara ġa pe nhaporemo tohendu pa ti ġa javo. A'ereki a'ea nhandepojykaharete'ga opota, a'e hete ji pe me.

²⁸ Nhandepojykaharete'ga Jesus Cristo'ga ti tomombyry pe me.

PAULOVA'EA OMOMBE'UA'JA TESSALÔNICAPEVA'EA PE Segunda Carta de Paulo aos Tessalonicenses

¹ Trêš ore rekoí ikwatijaharamo pe me: Jihi Pauloramo Silas'ga pavêi Timóteo'ga pavêi. Kiro ore ikwatijarukari imondovouka pe me cidade de Tessalônica – perope peko Tupana'gareheva'ero nhanderuvete'gareheva'ero pejikovo Jesus Cristo'gareheva'ero nhandepoijkaharete'gareheva'ero.

² Kiro ore ei: Nhanderuvete'ga Tupana'ga ti tomombyry pe me Jesus Cristo'ga pavêi nhandepoijkaharete'ga pavêi. Tonogatu ti ga pepy'a, oro'e ore pyryva'ea pota pe me.

Tupana'ga reaporogitakatua Jesus Cristo'ga rura'javame

³ Pe me oreirûa pe ore ei: Toro'e tuhê Tupana'ga pe ndepyrý hete nde javo ga pe. A'ereki ga pe mombyrymbyry. A'ero ore roryroryvamo ga rehe. Pyry ore ei na Tupana'ga pe pe mombe'gwovo jipi. A'ereki igwaigwavete pe pejiko hete ga rehe. Pe nhaporemo penhoaromba hete tuhê no.

⁴ Nurã ore tuhê pe mbohetei pe mombe'gwombe'gwovo ojipe'ga pyteri pe – perope ga ojatyka jipi Jesus'gareheva'ero tihendu katu Tupana'ga nhi'iga javo. Oro'e ore ga pe: Tessalônicapeve'ga ojiko hete Jesus Cristo'ga rehe. Ojipe'ga jigwarairame ga ndehe ga ndopohiri jitehe reki Tupana'ga hugwi. Hahyva'ea pe nhaporemo ga nhimomiranambavi ojikheteavo Jesus'ga rehe, oro'e ore ga pe pe mombe'gwombe'gwovo.

⁵ Pe jikopige'ymane a'ea hepiukari Tupana'ga rekokatua. A'ereki ga jigwarairame pe ndehe Tupana'ga pe mombyry pe mboavujikwea tuhu ti ga upa ji pyri avuirama nehê javo. A'ereki pe penhimomirana hahyva'ea pe pejikoga gwaramo ga rehe.

⁶ Pyry po ti Tupana'ga pe ga pe ndepýgi ga ndehe nehê ga jigwarairo gwaramo pe ndehe.

⁷ Tupana'ga po ti imombigi hahyva'ea pe me ore ve nehê no inogatuavo nhandepý'a Jesus Cristo'ga jipiukarame ua yvaga hugwi ojipyryve'ga pavêi ipopoakaheteve'ga pavêi nehê yvagepeve'ga.

⁸ Tata rendya pyteri pe ti ga ruri imondovo hahyva'ea ga pe nehê – kiroki ga ndojikogi Tupana'ga rehe hendukatue'yman pyryva'ea nhandepoijkaharete'ga mombe'ua Jesus Cristo'ga mombe'ua.

⁹ A'ero ti Jesus Cristo'ga ga mondoi hahyva'ea ruvihava pype nehê topyta ti ga ipype avuirama javo. Nahã gamondoagwama nhandepoijkaharete'ga hugwi ipopoakaheteve'ga hugwi garendy'java hugwi.

¹⁰ Nahã po ti ga pe nehê ga rura'javame yvya koty nehê.

Nhiremimo'ehara'ga ti tanhimohete tuhê javo ti ga uhu nehê. Uhu ti ga tonhimomby'a pa ti ga ji rehe jipopoakahetea rehe javo. Pehe ti penhimomby'a ga mboheteavo ga pavêi no ndorohepiagangavi nanongara'ga javo ga rura'javame nehê. A'ereki pe perovia oreremimombe'uagwera.

¹¹ A'ero ore ei Tupana'ga pe pe mombe'gwombe'gwovo jipi:

–Eremo'emo'ê nde Tessalônicapeve'ga ikwehe'i toko ti ga Cristo'gareheva'ero javo. Nurã ti emombyrymbyry ga mongovo enhimimbotarimova'ea rupi. Ga oko katu pota jipi nde nhi'ipo'rupota ojikoga gwaramo nde rehe. Emongo katu ti ga a'ero epopoakara pyvô ga pokoga.

¹² A'ea ore ei Tupana'ga pe jipi. A'ero po ti pekotyve'ga ei nehê: “Jesus Cristo'ga herojijijiyi gandeaporogita ga mombyryva. A'ero ga ndekokatui. Jesus Cristo'ga pyry hete gapoijkaharete'ga!” A'ea ti pekotyve'ga ei pe mombe'gwovo nehê. A'ereki ore oronhi' Tupana'ga pe emombyry ti Tessalônicapeve'ga javo. A'ero po ti pyry hete pe me nehê pejikoty'aro gwaramo Jesus Cristo'ga pavêi. A'ea Tupana'ga opota hete no Jesus Cristo'ga pavêi nhandepoijkaharete'ga pavêi. A'ereki ga omombyry pota pe me.

2

Jesus Cristo'ga ti uhura'ja tiruahūheteve'ga jipiukarirê

¹ Kiro ore imombe'ua'javi pe me oreirûa pe nhandepoijkaharete'ga rura'java'gwama Jesus Cristo'ga rura'java'gwama. Aerê po ti ga ruri nhande mono'o'ga ojipyri, oro'e ore imombe'ua'java.

² Ojipe'ga po e'i tehe pe me: “Uhura'ja reki Cristo'ga,” e po ga. A'ea jitehe po ojipe'ga e'i tehe Tupana'ga ra'uva omombe'u a'ea ji ve javo. Ojipe'ga po e'i tehe no Paulo'ga okwatija nanongara javo. Kiro ore ehetei pe me: Ga erame na, tapemongoteheukaripei ga pe pejipy'a ga'etehea rehe. Aerê gwe ti Jesus Cristo'ga rura'javi nhande mono'ono'o'ga ojipyri nhande rerogwovo ojupi nehê.

³ Tapenhimoandyandjukurari'i ti nanongara rehe.

Kiro po ti ore imombe'ui Cristo'ga rura'java renondehava pe me. Jesus Cristo'ga rure'ymame ti he'yive'ga pohiri Tupana'ga hugwi hendupotara'jave'yma ganhi'iga nehē. Cristo'ga rura renonde ti tiruahūheteve'ga jipiukari nehē novia. A'ereki ymyahū Tupana'ga e'i ga pe: "Aerē ti ji ga mondōi ji hugwi hahyva'ea ruvihava pype nehē. Tiruahū hete tuhē ti ga pe pevo jipi a'ero nehē," ei Tupana'ga.

⁴ Tupana'ga movahūharamo ti tiruahūheteve'ga ei nehē: "Jihi ko ǵa hohe – kiroki ǵa pe ǵa e'i tehe Tupana. Jihi ko ǵanemimboheteheva hohe pa no," e'i ti ga onhimbōheteavo nehē. "Yvyakotyve'ga tanhimbohete kiro, jihi jate," e'i hete ti ga nehē. A'ero ti ga apygi Tupana'ga ryrua pype vehevi oina nehē ji ko Tupana tuhē javo.

⁵ Ji a'ea mombe'u pa pe me jiruvame pe pyri Tesselōnica pe ikwehe'i. Pemoka'nhy pe nhiremimombe'uagwera naerū?

⁶ Pe pemoka'nhy a'ea – kiroki a'ea nombojipiukari tiruahūheteve'ga kiro. Aerē ti gambojipiukara apiavo ihoi nehē.

⁷ Ndojipiukari ve tiruahūheteve'ga upa novia. Emo okote'varuhuve'ga oko reki tiruahūheteve'ga reaporogita rupi kiro Tupana'ga movahiamo avo yvya koty okovo. Jesus'gareheva'ero nhande jate tikwaha a'ea. U ve gambojipiukare'ŷva'ea. Aerē ti ihoi japiavo a'ea pe'ahava apiavo nehē.

⁸ Kirē a'ea rakykweri ti tiruahūheteve'ga jipiukari okote'varuheteavo nehē.

A'ero ti nhandepojykaharete'ga tiruahūheteve'ga jukai opytua pyvō ga noǵa. Omombi ga gapopoakara ǵwendy'java pyvō nehē ura'javame nehē Jesus'ga.

⁹ Kiro ore imombe'ua'jakatui tiruahūheteve'ga jipiukaragwama. Satanás'ga popoakara rerekovo ti tiruahūheteve'ga jipiukari nehē. A'ereki Satanás'ga ga pojyka ga moiruamo. Nurā ti tiruahūheteve'ga popoakahetero japovo hepiukahava ahemonhimomby'aheteva'ea no Tupana'ga oapouka ji ve javo o'mbero.

¹⁰ Okote'varuhuparavuhua rupi po ti tiruahūheteve'ga ǵa moandyandyi a'ero nehē – kiroki ǵa oho hahyva'ea ruvihava viara rupi. Oho tuhē ti ǵa hahyva'ea ruvihava pype nehē. A'ereki ǵa nohendupotari a'itituhēva'ea Jesus'ga mombe'ua rehe okove'ŷ imomborukare'yma Jesus Cristo'ga pe okote'varuhua a'ero.

¹¹ Nurāro ǵwaramo ti Tupana'ga heroviarukari ǵa pe mbehea nehē.

¹² Nahā po ti Tupana'ga ǵa nderekoi nehē toho ti ǵa hahyva'ea ruvihava pype nehē javo – kiroki ǵa nhaporemō ndogweroviari a'itituhēva'ea Jesus Cristo'ga mombe'ua gworygworyvamo okote'varuhua rehe.

Jypya vehevi Tupana'ga ahe mo'emo'ē Cristo'gareheva'ero

¹³ Pe me oreirūa pe ore ei: Nhandepojykaharete'ga pe arō hete. Nane'yimi toro'e tuhē Tupana'ga pe a'ero ndepryy hete nde javo ga pe. A'ereki jypya vehevi ga pe mo'emo'ē pe mongovo Cristo'gareheva'ero tambopyahuuka ti ji gandeaporoǵita javo. A'ero gara'uva pendeaporoǵita rerojiji imombyryva. Pe perovia a'itituhēva'ea Jesus Cristo'ga mombe'ua. Nahā Tupana'ga pendeaporoǵita mbopyahuukari.

¹⁴ Nanongara Tupana'ga opota hete. Na tuhē. Ga omombe'uuka ore ve pyryva'ea Jesus'ga mombe'ua tipyahu ti Tesselōnicapeve'ǵa ndeaporoǵita javo. "Nahā ti ǵa togwerekō opojykaharete'ga katuhetea Jesus Cristo'ga katuhetea nehē no," ei Tupana'ga.

¹⁵ A'ero ti pejiko hete Jesus Cristo'ga rehe jipi oreirūamo. Tapehōiri ti oreremimbo'ea hugwi. Oreremimombe'ua ti perovia hete. Orerembikwetijara ti perovia hete no.

¹⁶⁻¹⁷ Nhandervete'ga Tupana'ga nhande arōhetei. Ga onogatu nhandepy'a jipi nhande mbohoryva avuirama. Ga nhande mbojiko ojihe jipi. Nurā ore ei: Ga ti nhande reroho yvagi pe nehē. Nahā ga reko. A'ereki ga pyry nhande ve. A'ero ore ei: Jesus Cristo'ga tuhē ti tonogatu pepy'a pe mbohoryva pe moiruamo Tupana'ga pavē. Toaparavuhuuka ti ǵa pe me pyryva'ea jipi. Tomombe'uparavuhuuka ti ǵa pe me pyryva'ea jipi no, oro'e ore.

3

Paulova'ea omombe'u penhi'ī ti Tupana'ga pe ore repyga javo

¹ Kiro po ti ore imombe'upavi pe me oreirūa pe nehē. Oromombe'u pota ore pyryva'ea ojipe'ǵa pe tojiko ti ǵa Jesus Cristo'ga rehe. Pe'ji ti Tupana'ga pe ore repyga a'ero: "Emoirū ti Paulo'ga ǵa Jesus Cristo'ga mombe'urame ojipe'ǵa pe tomonhimoanhaanha ti ǵa orepojkaharete'ga mombe'ua imondovo. Kotihī po ti he'yjuhuve'ga henduvi gamombe'ua a'ero ojikoga ga rehe ga reroviaheteavo ore javijithe nehē," pe'ji ga pe.

² Ojipea pe'ji ti Tupana'ga pe no: "Ehēpy ti Paulo'ga ite'varuhuve'ga ti tokote'varuhuyume ǵa pe," pe'ji ti ga pe. "A'ereki ite'varuhuve'ga nomombe'uukari nenhi'iga Paulo'ga pe gweaporoǵitate'varuhuavo." Pe'ji ti a'ea Tupana'ga pe torepoko ti ga. A'ereki he'yive'ga ndogweroviari Jesus Cristo'ga mombe'ua hendukatue'yma onhimongyavo.

³ Emo nhanembopojkoharamo Jesus Cristo'ga oko. A'ero ti ga napembopohirukari oji-hugwi pe mbopopoaka pe mbojikheteavo ojihe nehē Satanás'ga ti togweroviarukaryme ġa pe onhi'iġa javo. A'ereki Satanás'ga pe mogo te'varuhu pota.

⁴ Pehendu katu pe orenhi'iġa pe me ikwehe'i. Nane'yumi po ti pe ore rendukatui a'ero nehē. A'ea ore ei. A'ereki nhandepojykaharete'ga Jesus Cristo'ga ore mbojiko pe ndehe.

⁵ Kiro ore ei: Tokwahavuka ti nhandepojykaharete'ga pe me Tupana'ga remiarōhetea. Onhimomirana Cristo'ga hahyva'ea pe hako. A'ea ti ga tokwahavuka pe me no. "Ji javijitehe ti ġa nhimomiranami hahyva'ea pe a'ero nehē," ei ga.

Oporavyky po ahe hamo

⁶ Peko pe oreirūa pejikoga ġwaramo Jesus Cristo'ga rehe ore ja. Nurā ore ei pe me peporavyky katu ti pejikokatuavo javo ikwehe'i. Jararamo pe napehendukatupotari orenhi'iġa pevevugwehetero pejikovo ojipe'ġa mbatera rehe. Tapejihe'ari ivevugweuhuve'ġa ndehe nhaporemo. Nahā ore ehetei pe me. A'ereki a'ea rehe nhandepojykaharete'ga Jesus Cristo'ga pe mbo'euka ore ve.

⁷ Ore javijitehe po pe peko a'ero hamo pejivevugwee'yuma. Pe tuhē pekwaha a'ea. Ndoorevugwei ore pepyteri pe ikwehe'i.

⁸ Oromondo ore itambere'ia pe me pe imbuhurame mbatera ore ve. Opororavyky hete ore ppytunimo arimo orojupa ipyhyga mbatera orojive tombuhuteheyme ti ġa ore ve mbatera javo ikwehe'i.

⁹ Oromombe'u katu ore Tupana'ga nhi'iġa pe me ikwehe'i. Nurā po pyry tuhē ore ipyhygi mbatera pe hugwi imondoe'yuma pe me ikwehe'i novīa. Emo ore oro'e orojive: Xaporavyky hete ti ipyhyga mbatera nhandejive nhandeporanduve'yuma. Nhande repiagame ti Tessalōnicapeve'ġa oporavyky nhande javijitehe ipyhyga mbatera ojive nehē no, oro'e ore ikwehe.

¹⁰ Orojuvame pe pyri ore ere'ei pe me ikwehe'i: To'uyme ti ġa – kiroki ġa ndoporavykypotari okovo. Tapemondoi ti mbatera ġa pe a'ero, oro'e hete ore ikwehe'i.

¹¹ A'ea ore ei kiro ikwahavukara'java pe me. A'ereki ojipe'ġa e'i ore ve pepyteripeve'ġa mombe'gwovo: "Tessalōnicapeve'ġa mo nohendukatui ovegwerero," ei ġa. "Ndoporavyky'i'i ġa okovo," ei ġa. "Ga oko tehe ojivyjivya oporogwyruva tehe okovo ojipe'ġa mombitua," ei ġa ore ve kiro.

¹² Nanongara'ġa pe ore ehetei – kiroki ġa ndoporavykypotari oporogwyruva okovo – ġa pe ore ere'ei: Pekoate ti pejiporavykyavo ipyhyga mbatera pejive, oro'e ore ġa pe. A'ereki nahā nhandepojykaharete'ga Jesus Cristo'ga ġa mbo'euka ore ve.

¹³ Pe ki a'e te peporavykypotava'ero nane'yumi ti peko katu pejikovo Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe pejikweraje'yuma hehe.

¹⁴ Po ġa mo nohendupotari orerembikwatijara ojive, penhimombaragwaha ti ġa ndehe. A'ero ti ġa ndehe tapejihe'ari tipoyjayjaryme ti ġa. A'ero po ti ġa herojijyi ojeaporoġita nehē.

¹⁵ Tapekote'varuhui ti ġa pe. A'ereki ġa peirūramo. Pe'epe'e hete ti ġa pe ġa mbo'ekatuavo peko katu ti javo ġa pe.

Mbapavamo Paulova'ea okwatija Tessalōnicapeva'ea pe

¹⁶ Nhandepojykaharete'ga onogatu ojiheve'ġa py'a. Nurā ore ei: Ga tuhē ti tonogatu pepy'a jipi ite'varuhurame pe me. Ite'varuhue'ymame pe me ti ga tonogatu jitehe pepy'a jipi. Toko ti ga pe pavēi nhaporemo, oro'e ore.

¹⁷ Kiro ji tuhē Pauloramo ji ei ikwatija pe me. Pehepia ti nhirembikwatijara papel rehe. Nahā ji ikwatijari jipoa pyvō inoġa jirera papel rehe ikwatijaramo ojipe'ġape'ġa pe. Nahā ġa ikwahavi Paulo'ga tuhē ombuhu ġwembi'ea nhande ve javo.

¹⁸ Kiro ore ei: Nhandepojykaharete'ga Jesus Cristo'ga ti tomombyry pe me nhaporemo.

PAULOVA'EA OMOMBE'UYPY TIMÓTEOVA'EA PE Primeira Carta de Paulo a Timóteo

¹ Jihi ko Pauloramo Cristo Jesus'ga moirūharamo. Aporavyky ji Tupana'ga pe a'ero Cristo Jesus'ga mombe'gwovo. A'ereki nhanembopiro'yharamo Tupana'ga e'i ji ve eko ti Cristo'ga moirūharamo ga mombe'gwovo javo. Cristo Jesus'ga e'i ji ve no ji mongovo omoirūharamo onhimombe'uuka ji ve. Ga rehe tuhē nhande xajiko gaha po ti nhande reroho yvagi pe nehē javo.

² Timóteo, kiro ji ikwatijari nhinhi'íga imondouka pevo nde ve. Nde ko jira'ya'java'ea. A'ereki nde erejiko Jesus Cristo'ga rehe ji ga mombe'urame nde ve.

Kiro ji ei: Nhandervete'ga Tupana'ga ti tomomyry nde ve Jesus Cristo'ga pavēi nhandepojykaharete'ga pavēi. Tandeporogwety ti ga. Tonoḡatu ti ḡa ndepy'a, a'e ji.

Tupana'ga nhi'ígaatyviva'ea ojipeva'ea omombe'u

³ Ymya'í ji hoi cidade de Macedônia pe ikwehe'i. Jihorame ji ei nde ve: Epyta ti cidade de Éfeso pe teremombi ti ga – kiroki ga ombo'e ga Tupana'ga nhi'ígaatyviva'ea rehe.

Kiro ji ea'javi a'ea pe jitehe. Ere ti ḡa pe: “Tapembo'ea'javi ti Tupana'ga nhi'ígaatyviva'ea rehe Tupana'ga remiarōe'yva'ea rehe,” ere ti ḡa pe.

⁴ “Pepohi ti penhimimombe'utehea hugwi. Tapemombe'umbe'utehei penhemboypya aherakykwepohara jipi no,” ere ti ḡa pe. A'ereki imombe'umbe'uteherame ojipe'ga onhonhi'ígayva hehe. Tupana'ga nhi'ígaatyviva'ea mombe'ua aheremboypya mombe'ua pavēi ndokwahavukari Tupana'ga remimbotarimova'ea ga pe. Ojikogame jate Jesus Cristo'ga rehe ḡa ikwahavi Tupana'ga remimbotarimova'ea.

⁵ A'e ji nde ve a'ero: Emombi ti ganemimbo'ea. A'ereki ji apota ndepyryve'ga nhoarōhetea. Imombopavukarame okote'varuhua Tupana'ga pe opohia onhimimombe'utehea hugwi, ga onhoarō hete tuhē. Gweaporogitapyryvame ga onhoarō hete tuhē. Ojikogame Jesus Cristo'ga rehe ḡa onhoarō hete tuhē.

⁶ Nanagara rehe jararamo ga ndokoi okote'varuhuavo. A'ero ga imombe'utehei mbat-
era.

⁷ Moisésva'ea remimbo'eagwera rehe Tupana'ga rembikwatijarukara rehe ḡa ga mbo'e pota novia. Emo onhi'ígame ga ndokwahavi. Gwemimombe'uhetea ga ndokwahavi no.

⁸ Xa'e nhande: Moisésva'ea remimbo'ea pyry hete nhande imombe'ukaturame Tupana'ga remimbotarimova'ea okote'varuhuve'ga momoranduva.

⁹ A'ereki tikwaha nhande. Pyryve'ga pe rūi Tupana'ga ei ikwatijarukarame javo. Momi ko ḡa – kiroki ga pe Tupana'ga e'i ikwatijarukarame Moisésva'ea pe:

Tupana'ga nhi'ípo'rue'yve'ḡa

Tupana'ga nhi'íga rendukatue'yve'ḡa

Tupana'gareheve'garūive'ḡa

okote'varuhuve'ga

kiroki ga ndokoi Tupana'ga rehe ndapyryvive'ḡa

kiroki ga Tupana'ga movahī tiruahūve'ḡa

kiroki ga ojuka uva'ga

kiroki ga ojuka oy'ga

iporujukahara'ga nhaporemo

¹⁰ kiroki ga gweroho ojive gwembireko'garūive'ḡa

kiroki akwaimbae'ga memei ojogwereko gwembirekoro

kiroki kunhangwera'ga memei ojogwereko gwembirekoro

kiroki ga omi ojipe'ga ḡande'yja'ga hugwi ga mboporavykyavo

i'mbeve'ga

kiroki ga e'i o'mbero a'iti tuhē javo

kiroki ga nohendukatui Tupana'ga nhi'íga garemimbo'ekatuukara a'itituhēva'ea.

Ga pe nhaporemo Tupana'ga ei ikwatijaruka Moisésva'ea pe pepohi ti pejikote'varuhua hugwi javo. Ga nhaporemo oko te'varuhu hendukatue'yma a'itituhēva'ea Tupana'ga remimombe'ukatuukara.

¹¹ Tupana'ga remimbo'ekatuukara ko Jesus Cristo'ga mombe'ua – kiroki a'ea ji amombe'u Tupana'ga ero ḡwaramo ji ve. Jesus'ga mombe'ua okwahavuka Tupana'ga popoaka-hetekatua garoryhetea no.

Tupana'ga pyry hete Paulova'ea pe

¹² Jirory hete ji nhandepojykaharete'ga rehe Cristo Jesus'ga rehe. A'e ji ga pe:

—Ndepyry hete nde. A'ereki nde ji poko ji mbopopoakaruka enhimombe'ukatuuka ji ve. Ndepyry hete nde. A'ereki ji ve nde ere'e: "Nde po ti ji mombe'ukatui nehē. Nurā ji ei nde ve: Ji mombe'u ti a'ero," ere nde ji ve, a'e ji Jesus'ga pe.

¹³ Jijikoge'ymame Cristo Jesus'ga rehe ji ete'varuhui ga mombe'gwovo ojipe'ga pe kako. Gaha ranuhū! Tupana'ga ra'ya'ga rūi po ga, a'e ji. Jirekote'varuhua ga rehe ji jigwarai gareheve'ga ndehe. Nahanahā ji ga mbotegwetuuhui. Emo Cristo Jesus'ga ji porogwety. A'ereki ga rehe jijikoge'yma gwaramo ji ndakwahavihu jirekote'varuhua ga rehe ga ndehe no.

¹⁴ Pyry hete Cristo Jesus'ga ji ve nhandepojykaharete'ga. Ga ji arō hete ji mbojikoguka ojihe ojipe'ga arōheteuka ji ve.

¹⁵ A'itituhēva'ea nhande ei. Togwerovia hete ti ga a'ero nhande pavēi. Ymya Cristo Jesus'ga uhu vyva koty tamombo ti ji vyvakotyve'ga ndekote'varuhua ga hugwi javo, xa'e nhande a'itituhēva'ea mombe'gwovo. Ga hohe pa reki ji ako te'varuhua kako.

¹⁶ Emo Tupana'ga ji porogwety. A'ereki ga e'i ojivytyeri pe: "Tomombo ti Jesus Cristo'ga Paulo'ga rekote'varuhua ga hugwi nehē. A'ero po ti Paulo'ga rekoiki kwahavukahavamo ga pe – kiroki ga ndojikogi ve ji rehe. Okwaha po ti ga Paulo'ga rekote'varuhua mombora a'ero nehē. A'ero po ti ga ei nehē: 'Pyry Jesus Cristo'ga! Nonhimonha'ngai ga onhi-momiranaheteavo Paulo'ga rekote'varuhua pe aerē po ti ga imomborukari ji ve javo,' e po ti ga nehē. 'Ndeporogwety'ga ga Paulo'ga. A'ereki ga omombo Paulo'ga hugwi garekote'varuhuhetea,' e po ti ga nehē," ei Tupana'ga. " 'A'ero nhanderekote'varuhua po ti ga imombori nehē no nhande mongovo ojipyri avuirama nehē. A'ea po ti ga ei gworygworyvamo ojikoga Jesus Cristo'ga rehe nehē," ei Tupana'ga ovytyeri pe.

¹⁷ Nurā ji ei Tupana'ga mombe'gwovo: Tupana'ga huvihavuhuhetero omongomongo pa gwemimbotarimova'ea rupi ymyppygwera jate. Aerē po ti na jitehe nehē no. Gaha ko avuiramave'ga omanoe'yma. Nhande ndihepiagi ga novā. A'ereki ga ndaha'oi. Gaha jate ko Tupanamo oko. Timbukwaha ti ga avuirama a'ero nehē. Timbohete hete ti ga avuirama nehē. Na tuhē. Amém!

Paulova'ea ombo'e Timóteova'ea aheporavykya rehe

¹⁸ Timóteo, nde ereko jira'ya'java'ea. Kiro ji ei nde ve: Ere hete ti ojipe'ga pe ga mongovo nhiremimbo'ea rehe tophi ti ga gwemimombe'utehea hugwi Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea hugwi. Nhirembi'ea nde ve ko Tupana'ga nhi'iga ja – kiroki a'ea Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ga omombe'u nde ve nahā Tupana'ga ei nde ve javo. Hendukaturame ganhi'iga po ti nde poravykykatui ojipe'ga mbo'eharamo Jesus Cristo'ga mombe'ua rehe ga mbo'epava nehē. Soldados'ga oporavyky katu gwuvihava'ga pe. Na jitehe eporavyky katu Tupana'ga pe a'ero.

¹⁹ Terepohiri ti Tupana'ga hugwi ejikoga Jesus Cristo'ga rehe. Eko pyry ti jipi. A'ero po ti ndereaporogita pyryvamo nehē.

Jararamo ga ndokoa'javi ojeaporogitapyryva rupi. A'ero ga heroviari Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea opohia Tupana'ga nhi'iga hugwi.

²⁰ Nanongara'ga ko Himeneu'ga Alexandre'ga pavēi. A'e ji: Satanás'ga ti tombohahy ga pe. A'ero po ti ga nde'ihua'javi Tupana'ga pe okote'varuhua'jave'yma nehē.

2

Nahā po ojatykave'ga e'i Tupana'ga pe hamo

¹ Kiro ji ena'ei nde ve: Jesus'gareheve'ga ti tonhi' Tupana'ga pe vyvakotyve'ga mombe'gwovo ga nhaporemo ga ndepya. Te'i ti ga ga pe: "Epoko ti ga imombyryva ga pe. Ndepyry hete nde ga nderekokatuavo jipi." A'ea ti ga te'i Tupana'ga pe.

² Na jitehe ti ga te'i Tupana'ga pe nhanderuvihavuhu'ga mombe'gwovo huvihava'ga mombe'upava no Tupana'ga ti tomombyry ga pe javo. A'ero po ti ga pyryvamo nhande pokokatuavo nehē. A'ero po ti nianemongyhyjihavi niandevykyhavi nehē no. A'ero po ti nhande rekokatui imondoheteavo nhandereaporogita Tupana'ga rehe imohina nehē ojipe'ga ndehe nehē no.

³ Pyry Tupana'ga pe nhanembopiro'yhara'ga pe nhande nhi'igame ga pe emombyry ti ga pe javo.

⁴ Ga opota hete vyvakotyve'ga ndekote'varuhua mombora ga nhaporemo ti tomomboruka ji ve javo. Ganembikwahava ga opota no ga nhaporemo ti tokwaha Jesus Cristo'ga mombe'ua a'itituhēva'ea javo.

⁵ A'ereki Tupana'ga tehe ko Tupanamo.

Gaha vyvakotyve'ga tombohete

gaha jate ko nhanderuvihavuhuhete'ga javo.

Vyvakotyva'ero Cristo Jesus'ga jate ombojikoty'aruka vyvakotyve'ga.

Nurá vvyakotyve'ga jikoty'ari Tupana'ga pavēi.

⁶ Ojijukaukarame ga ndepypava ga ga mbopiro'yukari gāndekote'varuhua hugwi.

Nurá ga jikoty'ari Tupana'ga pavēi a'ero.

Gamanoa okwahavuka Tupana'ga remimbotarimova'ea.

A'ea kiro vvyakotyve'ga piro'yaḡwama gāndekote'varuhua hugwi.

⁷ Nurá Tupana'ga ei ji ve a'ea pa emombe'u javo. “Eko ti Jesus Cristo'ga moirūharamo egwovo judeus'garūive'ga pyri gentios'ga pyri,” ei ga ji ve. “Emombe'u pa ti Jesus'ga ga pe tojiko ti ga ga rehe. A'ero po ti ga imomborukari ga pe okote'varuhua ojihugwi nehē. Embo'embo'e ti ga Jesus'ga mombe'ua nhaporemo rehe a'itituhēva'ea rehe.” A'ea Tupana'ga ei ji ve. Amombe'u katu ji nde ve. Nanhimbei ji.

⁸ Onhimono'ogame Tupana'ga nhi'iga renduva ogwryi pe nhaporemo marā po ti akwaimbae'ga ndekoi a'ero nehē Jesus'gareheve'ga? Kiro ji imombe'ui nde ve jireaporogita. Onhimono'oga ti akwaimbae'ga tonhi'i Tupana'ga pe gweaporogitapyryvamo onhimonha'ngae'yma ga ndayvapotare'yma.

Paulova'ea e'i nahā ti kunhangwera'ga toko javo

⁹ Marā po ti kunhangwera'ga ndekoi nehē Jesus'gareheve'ga? Kiro ji imombe'ui nde ve jireaporogita. Tonhimbovyvy ti kunhangwera'ga okopyryheteavo imongirame opira. Taheaporogitaranuhūyme ti ga o'ava mbojigwajigwaga rehe. Taheaporogitaranuhūyme ti ga mbo'yra noḡa rehe ouro apopyra noḡa rehe no pérolas noḡa rehe no. Taheaporogitaranuhūyme ti ga opikatua mongia rehe no – kiroki a'ea gwerohohivuhu itambere'ia.

¹⁰ Ga e'i ore Jesus Cristo'gareheve'ea javo. Toko katu ti ga a'ero ojipe'ga pe. Nahā ti Jesus Cristo'gareheve'ga toko a'ero.

¹¹ Jesus Cristo'gareheve'ga nhimono'ogame tihendu ti Tupana'ga nhi'iga javo, kunhangwera'ga ti tojapyaka tuhē ganhi'iga rehe. Onhi'ige'yma ti ga tohendu pota okokatuavo.

¹² A'e hete ji nde ve: Kunhangwera'ga ti toko Tupana'ga nhi'iga rehe jate. Tombo'eyme ti ga Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea rehe. Te'iyme tuhē ti ga: “Kunhangwera'ea oapo akwaimba'eva'ea.” Tombo'eyme ti ga a'ea rehe Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea rehe.

¹³ A'ereki akwaimba'eva'ea Tupana'ga oapo ppy Adāova'ea. Kirē kunhangwera'ea ga oapo Evava'ea hako.

¹⁴ Adāova'ea rūi reki Satanás'ga omoandyi hako. Kunhangwera'ea ga omoandyi. A'ero kunhangwera'ea nonhi'ipo'ru'i Tupana'ga okote'varuhua.

¹⁵ Emo kunhangwera'ga jikogame Jesus Cristo'ga rehe jipi Tupana'ga omombo gāndekote'varuhua ga hugwi. Ojikogame ga rehe ga ojipe'ga arōhetei okopyryvamo onhimbovyvya. Nahā gāndeporogita pyahuro. Igwete pyryvamo ga nda'yramo gwembireko'ga pe.

3

Jesus'gareheve'ga ndepiakatu'hara'ga

¹ A'itituhēva'ea nhande ei: Kiroki ga e'i taporavyky ti ji Jesus'gareheve'ga ndepiakatuavo javo – ga opota pyryva'ea. A'ereki nanongara aheporavykya ko pyry, xa'e nhande a'itituhēva'ea mombe'gwovo.

² Toko katu ti Jesus'gareheve'ga ndepiakatu'hara'ga ojikheteavo Jesus'ga rehe. A'ero tegwete ojipe'ga ehava ga pe. Ojipeji tehe ti ga togwerekō gwembirekohēa. Taheaporogita pyry ti ga. Tonhimbovyvy ti ga okokatuavo. Po ojipe'ga nduri ga repiaga oropyta pota ore nde pyri javo, a'ero ti ga tohoryory ga ndehe ga mbuhuruka ḡwonga pe ga pokoga. Tombo'e kwaha hete ti ga Tupana'ga nhi'iga rehe.

³ Heagwryryve'ga ja rūi ti ga toko jugwejuhue'yma ahemboheagwryryva'ea vinho. Tonhimboahivyme ti ga ojipe'ga pe. Toko katu ti ga ojipe'ga pe ga ndayvare'yma onhyromo. Tokoyme ti ga ojipe'ga ja – kiroki ga itambere'ia pyhyga rehe jate gweaporogita jipi.

⁴ Tohepia katu kwaha ti ga ḡwongapypeve'ga mondomondokatuavo. Tomondo ti ga gwa'ya'ga onhi'iga rupi. Ojije ti ga tomondouka gwa'ya'ga ndeporogita imohinuka.

⁵ Po ga ndohepiakatukwahavi ḡwongapypeve'ga gwa'ya'ga no ga mongoe'yma onhi'iga rupi, a'ero po ti ga ndohepiakatukwahavi Jesus'gareheve'ga ga nhimono'ogame tihendu ti Tupana'ga nhi'iga javo. Nanongara'ga ti tokoyme gāndepiakatu'haramo a'ero.

⁶ Tokoyme ti ga gāndepiakatu'haramo – kiroki ga korogwe ojiko Jesus Cristo'ga rehe. A'ereki ga ndokwahahetei ve nahā ahe toko Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi jave'yma. Mara'ngu po ti nanongara'ga okote'varuhua onhimboheteavo nehē? “Ako pyry ji ga hohe pa jitekovo gāndepiakatu'haramo,” e po ti ga nehē. Po ti ga ei a'ea nehē, a'ero po ti Tupana'ga ei ga pe nehē ereko te'varuhu nde onhimboheterame javo. A'ea jitehe Tupana'ga ei Diabo'ga pe ga mondovo ojihugwi hako. A'ereki Diabo'ga onhimbohete.

⁷ Toko katu ti Jesus'gareheve'ga ndepiakatuhara'ga. A'ero po ti Jesus'gareheve'garũive'ga ekatui ga mombe'gwovo pyry hete ga okokatuavo javo. Ga rekokatue'ymame po ti ga ga rerekomemui nehẽ ite'varuhu reki ga javo. Nahã po ti Diabo'ga ga mondoi gwemimbotarimova'ea rupi nehẽ.

Jesus'gareheve'ga pokohara'ga

⁸ Kiro ti ji imombe'ui nde ve Jesus'gareheve'ga ndepiakatuhara'ga pokohara'ga. Gandepiakatuhara'ga javijitehe ti ga tonhimbovyvy ojikheteavo Jesus'ga rehe. Ti'mbeyme ti ga. Tougwejuhuyme ti ga ahemboheagwryryva'ea vinho okovo. Tokoyme ti ga ojipe'ga ja - kiroki ga itambere'ia pyhyga rehe jate heaporogita jipi.

⁹ Nane'ymi gweaporogitapyryvamo ti ga togwerovia hete aherembikwahavipyre'yma - kiroki a'ea Tupana'ga okwahavuka kiro Jesus Cristo'ga mombe'ua. Tojiko hete ti ga Jesus Cristo'ga rehe omano ga nhande repyga javo.

¹⁰ Jara'ga Jesus'gareheve'ga ti te'i ga pe: "Tihepia na'ẽ ti pendekokatua pe ga pokogame." A'ea ti ga te'i ga ndepiaga. Po ga ndekopyryvamo ga pokokatuavo, a'ero po ti ga toko gapokoharamo.

¹¹ Ga javijitehe ti kunhangwera'ga tonhimbovyvy. Te'ite'iuhuyme ti ga ojipe'ga pe. Taheaporogita pyry ti ga. Tombojiko pa ti ga ojipe'ga ojihe jipi. Nahã ti kunhangwera'ga toko.

¹² Akwaimbae'ga Jesus'gareheve'ga ndepiakatuhara'ga pokohara'ga ti togwereko ojipeji tehe gwembireko'ga. Tomondo ti ga gwa'yra'ga onhi'iga rupi ga ndepiakatukwahava. Tohepia katu kwaha ti ga gwongapypeve'ga no ga mondomondokatuavo.

¹³ Aerẽ, Jesus'gareheve'ga ndepiakatuhara'ga pokoharamo, ga jara'ga pokokaturame po ti koji'i gambohetea nehẽ. Koji'i po ti ga Tupana'ga kwahavi nehẽ ga ga pokoga gwaramo. Ndopojihuvi hete ti ga imombe'uheteavo gwembiroviara Cristo Jesus'ga mombe'ua a'ero nehẽ.

Paulova'ea omombe'u a'itituhẽva'ea rerekokatua

¹⁴ Aho pota tuhẽ ji nde pyri nambegwei jihoa javo. Emo ji akwatija nde ve kiro.

¹⁵ A'ereki ji a'e: Mara'ngu po ti nhimbegwera mo jigwovo nehẽ? Nurã ji herohoukari nhirembikwatijarukara kiro. Imonhi'igame po ti nde ikwahavi jero nehẽ. "Nahanahã ti Jesus'gareheve'ga toko katu ojohupe Tupana'ga ra'yramo,' ei Paulo'ga," ere po ti nde nehẽ. Jesus'gareheve'ga ko avuiramave'gareheve'ga. Ga okwahavuka Jesus Cristo'ga mombe'ua ojipe'ga pe a'ea ko a'itituhẽva'ea javo herekokatuavo.

¹⁶ Cristo Jesus'ga mombe'ua a'itituhẽva'ea ko huvihavuhu tuhẽ ahe monhi-momby'aheteavo. A'ea jukwaha nhande ve nhaporemõ. A'itituhẽva'ea ko aherembikwahavipyre'yma - kiroki a'ea Tupana'ga okwahavuka nhande ve kiro Cristo Jesus'ga mombe'ua nhanerembiroviara. Momi ko Cristo Jesus'ga mombe'ua a'itituhẽva'ea: Ga ko ojipiuka onhimongovo vvyakotyva'ero.

"Gareaporogita ko pyry hete," e'i Tupana'ga ra'uva ga kwahaheteavo.

Gaha Tupana'gapyryve'ga ga repia.

Gaha gareheve'ga ga mombe'u judeus'garũive'ga pe gentios'ga pe.

Ga rehe vvyakotyve'ga pyteripeve'ga ojiko.

Gaha Tupana'ga ga reroho yvagi pe ga mboheteavo pevo.

A'ea ko Cristo Jesus'ga mombe'ua.

4

Tupana'ga ra'uva omombe'u aerẽve'ga i'mbeve'ga

¹ Tupana'ga ra'uva e'i hete aerẽva'ea mombe'ukatuavo. Nurã i'ei: "Mbapava koty po ti jara'ga ndogweroviara'javi Jesus Cristo'ga mombe'ua nehẽ. Ga po ti ombopogwe Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea mombe'uhara'ga nehẽ okoheteavo ga'mbea rehe ganemimbo'ete'varuhua rehe nehẽ no - kiroki a'ea rehe anha'ga Diabo'gapyryva'ea ga mbo'e.

² A'ea po ti Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea mombe'uhara'ga imombe'ui ga pe ga moandyandyita o'mbero ga pe nehẽ. Ojipokwahava o'mbea rehe po ti ga nonhimombaragwahavi a'itituhẽva'ea rehe gweaporogitakatuagwame'yma nehẽ," e'i Tupana'ga ra'uva.

³ "O'mbero po ti ga ei nehẽ: "Tahembirekoyme ti ahe. To'uyme ti ahe gwi'gwia mbatera ojikwakuva,' e po ti ga nehẽ," e'i Tupana'ga ra'uva imombe'gwovo.

Emo Tupana'ga nde'iangavi nanongara! Oapo pa ga. Nurã ti ahe tokwakuvyme. To'u pa ti ahe garembiapoa i'gwovo gworygworyvamo ndepyyry hete nde imbhua ore ve javo Tupana'ga pe.

A'ea Tupana'ga ei ga pe - kiroki ga ojiko ga rehe a'itituhẽva'ea kwahava.

⁴ A'ereki pyry pa Tupana'ga rembiapoa. Nurã ti tikwakuvyme garembiapoa ti uyme ti jave'yma. Ti'u ti a'ero nhande'erame ga pe ndepyry hete nde imbuhua ore ve javo.

⁵ A'ereki mbatera pyry pa Tupana'ga ero gwaramo. Pyry pa mbatera nhande ero gwaramo ga pe no ndepyry hete nde imbuhua ore ve javo ga pe.

Nahã ti eporavyky katu Jesus'ga pe

⁶ Po nde imombe'upavi Tupana'ga rembi'ea pevo nhaneirũ'ga pe Jesus Cristo'gareheve'ga pe, a'ero po ti nde poravykykatui Jesus Cristo'ga pe nehẽ. Eporavykykatuavo ga pe ti enhimbo'e katu Jesus'ga momba'ua rehe a'itituhẽva'ea rehe no - kiroki Jesus'gareheve'ga nemimbo'ekatua rupi nde ereko jipi.

⁷ Terembopogwei ti Tupana'ga remiarõ'e'ỹva'ea imombe'uteheva'ea - kiroki a'ea igwaivive'ga omombe'u pota. A'ereki a'ea nahemobryvukari. Ejirokwa ti ekokatua rehe ekovo Tupana'ga reaporogita rupi jipi.

⁸ Pyry ahe jirokwari tipopoaka jira'oa javo. Koji'i pyry hete ahe jirokwari tapryry jireaporogita javo. A'ereki naname Tupana'ga omombyry ahe ve ahe manoe'ymame a'ero. Ahe manorẽ po ti ga imombyryvi jitehe ahe ve yvagi pe nehẽ no.

⁹⁻¹⁰ Kiro ti ji imombe'ui nde ve. Nhande xajiko hete Tupana'ga rehe omanoe'ỹve'ga rehe aerẽ po ti ga nhande rerohoi yvagi pe nehẽ javo. Ga ko vyakotyve'ga mbopiro'yharamo oko. "Ambopiro'y pota ji ga imombo'a ganderkote'varuhua ga hugwi," ei ga. Kiroki ga ojiko ga rehe imomboruka ga pe - ga hugwi tuhẽ ga imombori a'ero. Pyry ahe a'ea reroviahetei. A'ereki a'ea ko a'itituhẽva'ea. Heroviaro gwaramo nhande poravykyhetei nhandejirokwa Jesus Cristo'ga momba'gwovo.

¹¹ A'ea ti emombe'u pa nhirembikwatijarukara tohendu katu ti Jesus'gareheve'ga.

¹² Mara'ngu po jara'ga javo nde ve? "Nerenhimoymyani ve nde, Timóteo. A'ero nde nderekwahavi ve," e po ga nde ve. Ehepiuka ekokatua ga pe te'iyme ti ga a'ea a'ero. Enhi'igatu ti ga pe nahã ga monhi'igatuavo. Eko katu ti toko ti ga ji ja javo. Earõ hete pa ti ojipe'ga. Ejiko hete ti Jesus Cristo'ga rehe. Eko pyry ti. Nahã ti eko. A'ero po ti ga ndekopotari nde ja nehẽ.

¹³ Jirakykweri ti emonhi'ĩ Tupana'ga rembikwatijarukara gandovaki jipi tohendu ti Jesus'gareheve'ga javo. Emombe'u katu ti ga pe nahanahã e'i Tupana'ga nhi'iga javo. Embo'e katu ti ga hehe.

¹⁴ Ymya Tupana'ga nhi'iga momba'uhara'ga ei nde ve kako: "Tupana'ga ra'uva ombo'ekwahavuka nde ve. Embo'embo'e ti Jesus'gareheve'ga Jesus Cristo'ga momba'ua rehe a'ero imombe'ukatuavo ga pe," ei ga nde ve kako. Kirẽ opokogame neaka'ga rehe Jesus'gareheve'ga ndepiakatuahara'ga ei a'iti tuhẽ javo kako. Enhi'ipo'ru ti Tupana'ga nhi'iga momba'uhara'ga a'ero ekovo ejiporavykya rehe.

¹⁵ Ejirokwa ti eporavykya rehe jipi ga mbo'embo'ekatuavo ekoheteavo hehe. A'ero po ti nde igwaigwavete ga mbo'ekwahakwahavi Tupana'ga nhi'iga rehe nehẽ. A'ea po ti jukwaha hete ga pe nhaporemõ nehẽ.

¹⁶ Terekoi ite'varuhua rehe tako katu ti ji javo. Terejapyakai ti Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea rehe tambo'e ti ji Jesus Cristo'ga momba'ua rehe jate javo. Nane'ymi ti ejirokwa ekokatuaavo ga mbo'ekatuavo a'itituhẽva'ea rehe jate. A'ero po ti nde nhimbopiro'yi ejikote'varuhua hugwi egwovo yvagi pe Tupana'ga pyri nehẽ. Kiroki ga neremimbo'ekatua rendu katu - gahã po ti nde ga mbopiro'yi ganderkote'varuhua hugwi ga mondouka Tupana'ga pyri nehẽ no.

5

Eko katu Jesus'gareheve'ga pe

¹ Kiro ti ji imombe'ui nde ve. Eko katu ti Jesus Cristo'gareheve'ga pe ga mbo'eavo Tupana'ga nhi'iga rehe ga ndekote'varuhurame toko katu kwaha ti ga javo. Ixava'eve'ga pe ti terenhi'igahyi ga ndekote'varuhurame. A'ereki ga oko nderuva'java'ero. Enhi'igatu ti ga pe nde erame ganderkote'varuhua pe na rũi ti peko javo ga pe. Na jitehe ti enhi'igatu ipyahuve'ga pe akwaimbae'ga pe ga ndekote'varuhurame. A'ereki ga oko neirũ'java'ero.

² Na jitehe ti enhi'igatu igwaivive'ga pe ga ndekote'varuhurame. A'ereki ga oko ndehya'java'ero. Na jitehe ti enhi'igatu ipyahuve'ga pe kunhangwera'ga pe ga ndekote'varuhurame. A'ereki ga oko nerendyra'java'ero. Ga ko ambotehea rũi nde hugwi a'ero. Eko katu ti ga pe a'ero.

Jesus'gareheve'ero pereko katu aherembirekokwera'ga

³ Jesus'gareheve'ga ti tomondo ojeaporogita aherembirekokwera'ga ndehe - kiroki kunhangwera'ga pe ndiporakahavi.

⁴ Po aherembirekokwerahêa gwereko gwa'yra'ga gwymymino'ga no, a'ero po ti ga topoko katu hêa hêa rembirekoa'jave'ymame. Ymya po hêa ga nderekokatuypy ga monhimomboaka. Kiro po ti ga toko katu kwaha ikwepyga hêa pe a'ero okovo hêaporakahavamo hêa ko jire'yjahêa tuhê javo. Nanongara ko pyry Tupana'ga pe.

⁵ Kiroki hêa tehe oko herekoe'yma oporakahava - po hêa jikohetei Tupana'ga rehe hamo ji poko ti javo ga pe jipi. Ypytunoi arimo po hêa nhi'igi ga pe ojipe'ga ndehe no ore poko javo hamo. Nanongarahêa ti Jesus'gareheve'ga topoko jipi.

⁶ Kiroki aherembirekokwerahêa oko onhimbohoryva'ea rehe jate ojapyakae'yma Tupana'ga rehe - hêa nomanoi novîa. Emo hêa oko omanove'ga ja Tupana'ga pe. A'ereki hêa nombopyahuukari ga pe ojeaporogita okokatue'yma ojikoge'yma ga rehe. Nanongarahêa rûi Jesus'gareheve'ga topoko jipi.

⁷ Embo'e pa ti Jesus'gareheve'ga nhiremimombe'ua rehe - kiroki a'ea ji akwatija nde ve aherembirekokwera'ga ndehe nahanahâ ti pepoko ga javo. A'ero po ti tegwete ojipe'ga ehava ga pe nehê.

⁸ Kiroki ga ndoporakari gwe'yja'ga gwongapypeve'ga kaitu ga mbatere'ymame - gaha ndokoa'javi Jesus'ga mombe'ua rupi. Koji'i ga oko te'varuhu Jesus'gareheve'garûive'ga hohe. A'ereki Jesus'gareheve'garûive'ga vehevi oporaka gwe'yja'ga gwongapypeve'ga no.

⁹ Kiro ti ji imombe'ui nde ve. Jesus'gareheve'ero ti ga toporaka opyteripeve'ga - kiroki kunhangwera'ga pe ndiporakahavi. Tokwatija ti ga nanongara'ga ndera a'ero aherembirekokwera'ga ndera ndiporakahavi ga pe javo. Nanongara'ga pe ji ei:

Ga ti toko igwaivive'ga. He'yjuhu kwara ga ndehe sessenta kwara koji'i no.

Ojipeji ganembirekova'ea.

¹⁰ Ojipe'ga omombe'u katu aherembirekokwera'ga nahâ ga ojipe'ga poko katu gweaporogitakaturu jipi javo. Momi ko aherembirekokwera'ga mombe'ua:

Ga gwa'yra'ga ndereko katu ga monhimomboakakatuavo.

Ymyagwera jate ga horyory hajiheve'ga ndehe ga mboapyga ga mbuhuruka gwonga pe ga ndurame.

Na jitehe ga Tupana'ga remimo'êhara'ga poko ga ndurame onga pe.

Ga ga poko ga nderekokatuavo - kiroki ga pe ite'varuhu.

Ga ojirokwa opyryvamo ojipe'gape'ga pe jipi oporavykyparavuhavo nahâ ga pokopava jipi.

Po nahâ aherembirekokwera'ga ndekokatui - kiroki ga pe ndiporakahavi, a'ero pyry Jesus'gareheve'ga ikwatijari gândera ghâh nhande tipoko javo.

¹¹ Kiroki aherembirekokwera'ga nomonoi ve sessenta kwara igwaivive'yve'ga - gândera ti terekwatijarukari. Mara'ngu po ti ga oporavykypotara'jave'yma Cristo'ga pe nehê? Po ti ga ei nehê: "Koji'i pyry ji ve ji rembirekoa'javamo."

¹² Po ti ga ei nahâ nehê, a'ero po ti ijari ga ndehe ga ipiriano gwaramo onhimbi'eagwera Cristo'ga pe nehê.

¹³ Terekwatijari igwaivive'yve'ga ndera, a'e ji. Mara'ngu po ti igwaigwavete ga ovevugwero nehê ohoohorame ojipe'ga nonga pe jipi nehê? Koji'i po ti ga te'varuhuro a'ero onhi'inhi'iteheavo ikwahapapota imombe'umoanhana nehê - kiroki a'ea po ga nomombe'ui hamo.

¹⁴ Nurâ koji'i pyry ji ve igwaivive'yve'ga nembirekoa'javamo gwa'ygwa'yramo. Togwereco katu ti ga gwa'yra'ga gwongapypeve'ga nderuva. Po ti nahâ igwaivive'yve'ga ndekokatui nehê, a'ero po ti a'ea rehe ga'arõe'yve'ga nde'ite'varuhui ga pe nehê. Nahâ ji amogita ga.

¹⁵ A'ereki jararamo igwaivive'yve'ga oko jipe Satanâs'ga nhi'iga rehe okoa'jave'yma Cristo'ga nhi'iga rehe.

¹⁶ Kiro ti ji imombe'ua'javi nde ve. Aherembirekokwerahêa re'yjahêa ti toporaka hêa pokokatuvavo Jesus'gareheve'ero. Toporakarukaryme ti ga hêa jara'ga pe Jesus'gareheve'ga pe. A'ero hêa porakare'ymame hêare'yja'garûive'ga oporaka ojipe'ga - kiroki ga pe ndiporakahavi tuhê.

Eko katu ti gandepiakatuhara'ga pe

¹⁷ Kiro ti ji imombe'ui nde ve. Nahâ po ti Jesus'gareheve'ga ndekoi hamo: Ga ti tombohete gwepiakatuhara'ga. Ga ti tomondokatua'ja ga pe ikwepykava ga poravykykaturame. Ga pe kaitu - kiroki gandepiakatuhara'ga omombe'umbe'u Tupana'ga nhi'iga ga mbo'ekatuavo hehe.

¹⁸ A'ereki Tupana'ga rembikwatijarukara e'i:

"Yuranuhâ oporavyky ahe ve hay'nhoynhoğa japea hugwi jape'oga ipyrûpyrugame trigo ra'ynha rehe.

Nurâ ti ahe tojurutyvyme yuranuhâ

to'u ti trigo ikwepykavamo javo," e'i ikwatijari pyra.

Ojo'java'ea e'i:

“Tokwepy ti ahe gwemimboporavykyhara'ga pe. A'ereki ga ahe poko,” e'i.

¹⁹ Po ojipejive'ga ei nde ve: “Okote'varuhu nhanderepiakatuhara'ga.” Po ga tehe e'i a'ea, tereroviari ti ganhi'iga. Po a'ea jitehe ojipe'ga ei nhanderepiakatuhara'ga oko te'varuhu javo, a'ero ti ehendu ganhi'iga ikwahava.

²⁰ Po a'iti hete tuhē gandepiakatuhara'ga ite'varuhu, a'ero ti emogita ga Jesus'gareheve'ga ndovaki nhapremo. Ere ti ga pe: “Nahā nde ereko te'varuhu. Epohi ti jugwi,” ere ti ga pe. A'ero po ti jara'ga kyhyjipavi xakote'varuhuyume ti javo nehē.

²¹ Ehendu tuhē nhinhi'iga ga mogitakatupava. Terei ti: “Nda'ei po ti ji ga pe garekote'varuhua rehe. A'ereki ji ako hete ga rehe.” A'ea terei. Ojipe'ga pe terei no: “Anhi'igahy hete po ti ji ga pe garekote'varuhua rehe. A'ereki ji ndakoi ga rehe.” A'ea terei no, a'e ji nde ve Tupana'ga ji renduvame. Nhandepojykaharete'ga Jesus Cristo'ga ji rendu no. Yvagipeve'ga ji rendu no Tupana'gapyrive'ga garemimo'eharamo.

²² Terena'ēi ti ojipe'ga pe peporavyky ti Tupana'ga pe kiro javo. Ekwaha katu naē ti gandeaporogita. Ga pyryvame ti epoko ga'aka'ga rehe peporavyky ti kiro Tupana'ga pe javo. Terejihe'ari ti ite'varuhuve'ga ndehe gandekote'varuhua mbopogwee'yma. Ejirokwa ti ekokatua rehe, a'e ji nde ve.

²³ Yhya jate rūi ti e'u, Timóteo. Pyry xunhiva'ea nde i'ui vinho no tomombi hahyva'ea nderevegi pe. A'ereki nane'yumi nde netetirūa.

²⁴ Kotihī jara'ga ndekote'varuhua jukwaha hete. A'ero nhande ejipei ga pe oja ga ndehe javo. Jara'ga ndekote'varuhua ndiukwahavi ve. Aerē gwe nhande ikwahavi gandeaporogitate'varuhua.

²⁵ Na jitehe jukwaha hete ojipe'ga ndekokatua. Jara'ga ndekokatua ndiukwahavi ve. Aerē gwe nhande ikwahavi a'ea.

6

Paulova'ea e'i nahā ti ipiro'ye'yve'ga toko javo

¹ Kiro ti ji ga mombe'ui nde ve Jesus'gareheve'ga – kiroki ga ndipiro'yi opojykahara'ga hugwi. Ga ti tomondo gweaporogita opojykahara'ga ndehe oporavykykatuavo ga pe. Po ga ndoporavykykatui Tupana'gareheva'ero, a'ero po ti ojipe'ga Tupana'ga mbotegwetei ite'varuhu Tupana'ga javo. Jesus'ga mombe'ua po ti ga imbotegwetei nehē no ite'varuhua rehe ga ga mbo'ei javo.

² Po ga opojykahara'ga pavēi ojiko Jesus'ga rehe, a'ero ga ndekoi onhoirūamo. A'ero ti ga te'yime opojykahara'ga pe: “Ga nhaneirūamo gwaramo ti timondoye nhanderea-porogita ga ndehe.” A'ea rūi ti ga te'i. Koji'i vehevi ti ga tomondo ojeaporogita opojykahara'ga ndehe oporavykykatukatuavo ga pe ga pokoga. A'ereki ga – kiroki opojykahara'ga pe ga oporavyky ga pokoga – ga ko gairūa tuhē ganemiarōa ojikoga gwaramo Jesus'ga rehe. A'ea ti emombe'ua ga pe ga mbo'ekatuavo hehe.

A'itituhēva'eaatyviva'ea rehe okote'varuhuve'ga ombo'e

³ Po ojipe'ga ombo'e nhiremimbo'eaatyviva'ea rehe ndokoi po ga a'itituhēva'ea rehe nhandepojykaharete'ga remimbo'ea rehe Jesus Cristo'ga remimbo'ea rehe. Aherekokatua mombe'ua rehe po ga ndokoi no.

⁴ Okoeymame hehe po ga nhimbohetetehei tuhē akwaha hete ji javo novia. Emo ga ndokwahavihu okovo. Onhi'igayva pota ranuhū ga ojipe'ga. “Garagara pe ga ei?” e'i tehe ga. A'ero ga renduvame ga nhimyrōi ojogwehe ja'javo ojohupe onhombotegweteavo ojogweroviare'yma.

⁵ Nane'yumi ga jogwayvahetei. Ite'vate'va ga'aka'ga. A'ero ga ndokwahava'javi a'itituhēva'ea ojipe'ga mbo'eavo a'eaatyviva'ea rehe. A'ereki ga e'i tehe ovytyeri pe: “A'e po ti ji ga pe nehē: ‘Ji ko Tupana'gareheva'ea’. A'ero po ti ga imbuhuri itambere'ia ji ve ji mombateheteavo ji ombo'erame nehē,” e'i tehe ga ovytyeri pe.

⁶ Pyry hete tuhē okokatuve'ga pe reki – kiroki ga ojiko tuhē Tupana'ga rehe ikwahava opy'a rukatua gworygworyvamo jipi. Ndokoi ga ojipe'ga mbatera rehe a'ero.

⁷ Ma gara nhande tiru reki nhande'aramē? Ndiheruri nhande. Ma gara po ti nhande tiroho nhanemanorame nehē? Ndirohoi tuhē po ti nhande nehē.

⁸ Herekorame nhandereambi'ua nhandepira reheve xajory ti hehe pyry ji ve javo.

⁹ Jara'ga e'i tako ji imbateheteva'ero javo. A'ea rehe jate ga japyakai reki. A'ero ga ite'varuhua mbopogwehetei okote'varuhua nahā po ti ji ipyhyguhui mbatera javo. A'ereki hepia'ngi tehe he'yiva'ea ga pe gamongote'vava'ea. Tegwete gapohira okote'varuhua hugwi a'ero. A'ea ga mbotegwetepavi ga mondouka hahyva'ea ruvihava pype.

¹⁰ A'ereki itambere'ia potarapora ko aherekote'varuhuparava. Itambere'ia rehe jate okovo g'waramo jara'ga pohiri Jesus Cristo'ga mombe'ua hugwi. Nurāro g'waramo ga imbuhumbuhurukari ite'varuhuva'ea hahyheteva'ea ojihe onhimbovy'are'yma ranuhū ja'javo ovyvteri pe: “Maranameuhū ji rekoī na?”

Paulova'ea omogita Timóteova'ea

¹¹ Timóteo, ndehe ereko Tupana'gareheva'ero. Terembopogwei ti nanongara nhaporemo ite'varuhuva'ea nhaporemo a'ero. Ejirokwa ti Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe. Ejirokwa ti ekokatua rehe imondovo ejeaporo'gita Tupana'ga rehe jipi. Ejiko hete ti Jesus Cristo'ga rehe. Earomba ti jara'ga. Enhimomirana ti ite'varuhurame nde ve. Eko katu ti jara'ga pe enhyromo ga pe.

¹² Ejirokwa hete ti eporavykatuavo pyryheteva'ea rehe Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe. Erovia hete Tupana'ga nhi'ga aerē po ti Tupana'ga ji mongoi ojipyri ji mombytavo avuirama nehē javo. A'ereki a'ea pe Tupana'ga e'i o'erame nde ve herejo ti ji pyri ejupa avuirama javo. Pyryheteva'ea pe nde ehetei erame ajiko ji Jesus Cristo'ga rehe Tupana'ga ra'yra'ga rehe javo. He'yive'ga nde rendu kako.

¹³ Tupana'ga omongo pa. Nurā ga okoji mbatera pavēi. Cristo Jesus'ga omombe'u a'itituhēva'ea Pôncio Pilatosva'ea pe okyhyjie'yma hako. Ga ji renduvame Tupana'ga Cristo Jesus'ga pavēi, kiro ti ji ehetei nde ve.

¹⁴ Ji nhi'Ipō'ru pa ti, a'e ji nde ve. A'ero tegwete ojipe'ga ehava nde ve. Nahā ti eko katu jipi nhandepojykaharete'ga mboha'uva Jesus Cristo'ga mboha'uva ga mbuhua yvya koty nhande koty.

¹⁵ Tupana'ga erame: “Pyry kiro Jesus Cristo'ga hoa”, a'ero po ti Jesus Cristo'ga jipiukari ua yvaga hugwi nehē.

U katu katu Tupana'ga py'a.

Ga tehe ipopoaka hete ojipe'ga hohe pa ga mondomondopava gwemimbotarimova'ea rupi. Ga ko g'anduvihavuhu'ga nduvihavuhuhetero oko.

Gapojykahara'ga pojykahareteramo ko ga oko no.

¹⁶ Ga tehe ko avuiramave'ga omanoe'yma tuhē.

Gwendy'javuhua pype ga ruvi upa.

Tegwete vvyakotyve'ga hoa garendy'javuhua pyri.

Ga ndohepiangavi ga. Tegwete garepiakava.

Tomboukwaha ti ga ga.

Nane'yimi ti ga tipopoaka okovo avuirama. Na tuhē. Amém!

Paulova'ea e'i nahā ti imbateheteve'ga toko javo

¹⁷ Kiro ti ji imombe'ui nde ve. Ombatera rehe vvyakotyva'ea rehe ti imbateheteve'ga tonhimbohetye Jesus'gareheve'ga. Tojikogyme ti ga oitambere'ia rehe. A'ereki kotihī itambere'ia opa ahe hugwi. Tojiko ti ga Tupana'ga rehe avuiramave'ga rehe tombuhu ti ga ji ve javo. A'ereki gaha ombuhu pa hete ahe ve tohory ti ga hehe javo.

¹⁸ Toko pyry ti ga jara'ga pe ga pokopokoga. Toma'ema'ē pota ti ga imondovo mbatera ga pe – kiroki ga ndogwerekoi ojive.

¹⁹ Imondorame ga pe ga imombyryvukari ojive pyryva'ea rerekoagwama yvagi pe. Nahā okorame ga ei Tupana'ga ti ji mongoi tuhē ojipyri avuirama nehē javo.

²⁰ Timóteo, teremoka'nhyimi ti Tupana'ga rembikwahavukara ejive ekokatuavo. Hehe ti embo'e katu herekokatuavo. Terembopogwei ti onhi'iteheve'ga. Jara'ga omombe'u Tupana'ga remiarō'e'ŷva'ea ojogwayva hehe oreremimombe'ua ko a'itituhēva'ea javo. Terehenduvi ti ganemimombe'ua.

²¹ A'ea mombe'urame jara'ga ndokoa'javi Jesus Cristo'ga mombe'ua rehe.

Kiro ji ei pe me Jesus'gareheve'ea pe: Tupana'ga tomombyry pe me – perope peju cidade de Éfeso pe.

PAULOVA'EA OMOMBE'UA'JA TIMÓTEOVA'EA PE Segunda Carta de Paulo a Timóteo

¹ Jihi ko Pauloramó Cristo Jesus'ga moirūharamo. Aporavyky ji Tupana'ga pe Cristo Jesus'ga mombegwovo. A'ereki Tupana'ga e'i ji ve: "Eko ti Cristo Jesus'ga moirūharamo. Ere ti ga pe: 'Pejiko ti Cristo Jesus'ga rehe imomboruka ga pe pejikote'varuhua pejihugwi pejikovo gareheva'ero. A'ero po ti Tupana'ga pe mongoi ojipyri avuirama nehē.' A'ea ti ere ga pe," ei Tupana'ga ji ve kako.

² Timóteo, kiro ji ikwatijarukari nde ve imondouka. Nde ko nhiremiarōa jira'ya'java'ea. Kiro ji ei: Nhandervete'ga Tupana'ga ti tomomyry nde ve Cristo Jesus'ga pavēi nhandepojkaharete'ga pavēi. Tandeporogwety ti ga. Tonoḡatu ti ḡa ndepy'a, a'e ji.

Horyory Paulova'ea Tupana'ga rehe

³ Nane'yimi ji nhi'igi Tupana'ga pe nde mombegwombe'gwovo ppytunimo arimo jitekovo. Ga pe ji ei:

–Ndepyry hete nde Timóteo'ga mbojikoheteuka Jesus Cristo'ga rehe, a'e ji ga pe. Nhiremboypyja ja ji aporavyky Tupana'ga pe jipi ikwahava jireaprogitapyryva.

⁴ Ji horame nde hugwi nde erejehe'o ji arōheteavo ikwehe'i. A'ea ji namoka'nhyimi jitekovo. Orohepiaga'u hete ji. Nde repiaga'javame po ti ji roryroryvamo nehē.

⁵ Nde ko nane'yimi nde rekoiki ejikoga Tupana'ga rehe. A'ea ji akwahava'ja jipapyakavo nahā ko Timóteo'ga rekoiki ikwehe'i javo. Ndejaryjahēa jikohetei Tupana'ga rehe Lóidehēa. Neyhēa Eunicehēa jikohetei jitehe Tupana'ga rehe no. Aerē ḡa javijitehe nde jikohetei Tupana'ga rehe no. Agwamo ndehe ko nane'yimi erejiko ga rehe no, a'e ji.

Terekyhyji ti Jesus'ga mombegwovo

⁶ Akwaha ji ndejikoga Tupana'ga rehe. Nurā ji ei ikwahavukara'java nde ve: Ejirokwa hete ti eporavykyavo ga pe jipi. A'ereki ji pokogame neakaḡa rehe nhinh'iḡa Tupana'ga pe Tupana'ga ra'uva nde mbokarakatu eporavyky ti ji ve javo.

⁷ A'ereki Tupana'ga imondorame nhande pyri gara'uva ndopojihuvukari nhande ve. Gara'uva nhande mbopopoaka. Gara'uva nhande monhoarō hete nhande mbohoryoryva ojipe'ga ndehe. Gara'uva nhande monhimbovyvy nhande mongokatuavo.

⁸ Nurā ti terekyhyji a'ero Cristo Jesus'ga mombegwovo nhandepojkaharete'ga mombegwovo ipojihuve'yima. Terei ti: "Namombe'ui ti ji ga ga'arōe'ŷve'ḡa nde'yuhuro gwaramo." A'ea rūi ti ere, a'e ji.

Amombe'u ji Cristo Jesus'ga ojipe'ga pe novīa. Emo ga ndopotari ji ga momb'e'urame. Nurā ga ji monglukari cadeia pype. Timóteo, terekyhyji ti ji rehe ji pojihuve'yima a'ero cadeia pype ji rename. Terei ti: "Ji ndakwahavi Paulo'ga. Ga ndokoi nhīrūa." A'ea rūi ti ere.

Tupana'ga popoakarimo ti emombe'u nhandepojkaharete'ga Cristo Jesus'ga ojipe'gape'ga pe ji javijitehe. Po ti ga imondoi hahyva'ea nde ve nde ga momb'e'urame, a'ero po ti Tupana'ga nde monhimomiranami hahyva'ea pe nde mbopopoaka nehē.

⁹ Gaha omomboruka nhanderekote'varuhua nhande hugwi nahā nhande pokoga. Ga nhande mo'emo'e toko ti ga jireheva'ero javo. Nahā ga imomyryvi nhande ve. Nhanderekokatua rehe rūi ga imomyryvi. Gwemimbotarimova'ea rehe jate ga imomyryvi ji ga poko pota javo. A'ereki myyahū vyva apoa renonde ga e'i ojivytyeri pe: "Aerē po ti ji imomyryvi ga pe nehē," ei ga hako.

¹⁰ Agwamo reki garemimomyryva jukwaha nhande ve Cristo Jesus'ga ruro gwaramo nhande koty nhandembopro'yhara'ga. A'ereki Cristo Jesus'ga omano nhanderekote'varuhua momboa imombiga nhandemanoa popoakara. A'ereki nhande tikwaha nhandembogweravagwama. A'ea Jesus'ga okwahavuka imombegwovo pyryva'ea nhande ve. Ga e'i: "Pejiko ti ji rehe. A'ero ti pe hoi yvagi pe pejikovo avuirama Tupana'ga pyri – perope pe napemanoa'javi," ei ga.

¹¹ Pyryva'ea Tupana'ga omombe'uuka ji ve. Ga e'i: "Eko ti Cristo Jesus'ga moirūharamo egwovo ga mombegwombe'gwovo ḡa pe. Embo'e katu katu ti ḡa nhinh'iḡa rehe," ei ga ji ve.

¹² Amombe'u ji ḡa pe a'ero ga nhi'ipo'ruavo. Nurā ḡa ji mongi cadeia pype tere-mombe'ua'javi ore ve javo. Hahy hete ji ve a'ero. Emo ji jipoyja hete reki kiro hahyrame ji ve. Akwaha hete ji ga – kiroki ga rehe ji ajiko. Nurā – kiroki a'ea ji akwava'e ga pe ereko katu ji ve javo – a'ea ti ga herekokatupavi okovo Cristo Jesus'ga mbuhua nhande koty. A'ero ti Cristo Jesus'ga rura'javi vyva koty nhande koty nehē.

¹³ Embopogwe ti nhiremimombe'ukatua a'itituhēva'ea ojipe'ga mbo'ekatuavo hehe. Nane'yimi ti ejiko hete ga rehe ga arōheteavo ojipe'ga arōheteavo no. Nahā nde rekoi ejikoty'aro ġwaramo Cristo Jesus'ga pavēi.

¹⁴ Tupana'ga gwerekouka pyryva'ea a'itituhēva'ea nde ve imombe'uuka onhi'iga. En-himoirūka ti gara'uva pe nhandepojykarhava'ea pe. A'ero po ti nde neremoka'nhyimi pyryva'ea ganhi'iga ga mbo'ekatuavo hehe nehē.

Paulova'ea onhimombe'u

¹⁵ Nde erekwahavipe Ásiapeve'ga gwyrivepe'ga pohipava ji hugwi. Gapyteripeve'ga, Figelo'ga Hermógenes'ga pavēi, ġa pohiri ji hugwi.

¹⁶ Onesíforo'ga jate ko ġa ja rui reki. Toporogwety ti nhandepojykaharete'ga Onesíforo'ga garongapypeve'ga no, a'e ji. A'ereki Onesíforo'ga uhuuhu ji pyri ji mbohoryoryva. Ipoyja hete ga ji rehe ji rename cadeia pype.

¹⁷ A'ereki avo cidade de Roma pe uhurame ga ji reka hete ji repiaga cadeia pype.

¹⁸ Aerē Cristo Jesus'ga rura'javi yvyva koty nehē. Toporogwety ti nhandepojykaharete'ga Onesíforo'ga a'ea rupi, a'e ji. Ji ruvame cidade de Éfeso pe Onesíforo'ga ji pokopokogi no ikwehe. Nde erekwaha hete garembipokogawera.

2

Tapepojihuvi ti pejikovo soldados'ga ja

¹ Timóteo, jira'yra'java'ero ereko. Nhande jikoty'aro ġwaramo Cristo Jesus'ga pavēi ga imobryyvi nhande ve. Na ga nde mbopopoakari a'ero onhimimombyryvimo.

² Embo'e ti nhiremimbo'ea rehe - kiroki a'ea nde erehendu he'yive'ga pavēi. Embo'e katu ti Jesus'gareheve'ga - kiroki ġa ahe mbojiko ojihe. A'ero po ti ġa ikwahavi ojipe'ga mbo'eavo Jesus Cristo'ga momba'ua rehe nehē.

³ Enhimomirana ti hahya pe soldados'ga ja. A'ereki ġa onhimomirana hahya pe otavukarame tinhi'ipo'ru ti nhanderuvihava'ga javo. Ndehe na jitehe enhimomirana ojipe'ga imbuhurame hahya nde ve nde Jesus Cristo'ga momba'urame ġa pe.

⁴ Soldado'ga oporavyky gwuvihavete'ga pe jate tanhi'ipo'ru ti ji ga javo. A'ereki ga ga mbohoryota - kiroki ga ga mboporavyky ojive. Ojipea rui gaporavykyhava soldado'ga rekoro ġwaramo. Na jitehe ti eporavyky Tupana'ga pe jate ojipe'ga mbo'eavo Jesus Cristo'ga rehe jate tanhi'ipo'ru pa ti ji Tupana'ga mbohoryva javo.

⁵ Kiroki ga onha pota ojipe'ga pavēi - ga e'i: "Tavahemypy te ipyhyga pyryva'ea jijive." Onha po ga ahemonhanukahara'ga nhi'iga rendukatuavo hamo. Po ga nohendukatui ganhi'iga, a'ero ga nombuhurukari ojive pyryva'ea. Na jitehe Tupana'ga nhi'iga rendukatue'ymame po ti nde nerembuhurukari pyryva'ea ejive nehē no.

⁶ Ga pyp po o'u katu kopeva'ea ġwemitymipyra hamo - kiroki ga oporavyky hete japovo kohoa ityama. Nde poravykyheterame Tupana'ga pe Jesus Cristo'ga momba'gwovo po ti ga imbuhurukari nde ve pyryva'ea nehē.

⁷ Ejapyaka hete ti nhirembikwatijara rehe. A'ero po ti nhandepojykaharete'ga Cristo Jesus'ga ikwahavukapavi nde ve nehē a'ea pe Paulo'ga ei javo.

⁸ Ejapyaka katu ti Jesus Cristo'ga rehe Daviva'ea rakykwepohara'ga rehe. Ekwahava'ja ga jipi Tupana'ga ombogwerava'ja ga gamanoa hugwi javo. A'ea ko pyryva'ea nhiremimbo'ea.

⁹ Ji pyryva'ea momba'uro ġwaramo Jesus'gareheve'garūive'ga imbuhuri hahyva'ea ji ve jipi. Ga ji mongi cadeia pype vehevi ji mohina itanhuramuhūa pyvō nde ereko te'varuhu hete javo ji ve novia. Tegwete nhihema jugwi a'ero. Nurā ji ndahoa'javi kiro Jesus Cristo'ga momba'gwovo Tupana'ga nhi'iga momba'gwovo. Emo tegwete imombihava gamomba'ua. A'ereki jara'ga ohooho Jesus'ga momba'gwovo.

¹⁰ Anhimomirana ji hahyparavuhua pe Tupana'ga remimo'ēhara'ga ndepygā tomomboruka ti ġa okote'varuhua Cristo Jesus'ga pe nehē no. Aerē po ti ġa ndekoi avuirama garendy'jakatua pyri yvagi pe nehē.

¹¹ A'itituhēva'ea ji ei nde ve kiro ikwahavukara'java. Ji a'e: "Po Jesus Cristo'ga manoro ġwaramo nhande pohiri nhandereaporoġitate'varuhua hugwi, a'ero po ti nhande rekoi avuirama ga pyri nehē.

¹² Po nane'yimi nhande nhimomiranami hahyva'ea pe nhande ga momba'urame, a'ero po ti ga nhande mongoi ġanduvihavamo onhipavēi nehē.

Po ti nhande ei nehē Jesus'ga ndokoi jipojykaharetero javo, a'ero po ti ga ei nhande ve no ndapekoi tuhē pe jirehava'ero javo nehē.

¹³ Po nhande ipiriani nhande'eagwera opohia ganhi'iga hugwi ga mbojikoga'jave'yma nhande rehe novia.

Emo ga nopiriani o'eagwera ahe mbojikoga tuhē ojihe. A'ereki tegwete ga'eagwera piriana."

A'ea ji ei a'itituhēva'ea mombe'gwovo.

Nahā ti peporavyky Jesus'ga pe

¹⁴ Nhiremimombe'ua ti emombe'u pa Jesus'gareheve'ga pe tokwaha katu ti ga jawo. Ere ti ga pe: “Tepenhī'igayvari ti penhinhi'iga rehe a'ea pe rūi ji ei jawo tehe. A'ereki pe ndapepokogi ojipe'ga penhi'igayvaramē. A'ereki pe penhenduhara'ga mbotegwete reki penhi'igayvaramē. A'ea ji erame pe me Tupana'ga nhinhi'iga renduvi. Pehendu katu ti a'ero.” A'ea ti ere ga pe.

¹⁵ Ejirokwa hete ti eporavykya rehe ga mbo'ekatuavo Tupana'ga nhi'iga rehe a'itituhēva'ea rehe. A'ero hepiagame po ti Tupana'ga ei nde ve nehē: “Ndepyry hete nde ga mbo'ekatuavo,” e po ti ga nde ve nehē. Ekwaha hete ti ganhi'iga a'ea rupi katu ga mbo'ekatuavo. A'ero po ti nde poyjahetero eporavykya rehe nehē.

¹⁶ Terembopogwei ti ojipe'ga nhi'itehea Tupana'ga remiarōe'yva'ea. A'ereki ganhi'iga renduva gwaramo igwaigwavete ahe nombopogwei Tupana'ga.

¹⁷ A'ereki ganhi'itehea jauranuhūa ja. Jauranuhūa ahe rerekorame onhimoanha ahera'oa imbote'varuhuavo. A'ea ja nanongara'ga omonhimoanha onhi'itehea ojipe'ga mbote'varuhuavo. Himeneu'ga ko na Fileto'ga pavēi.

¹⁸ Okoa'jave'yma Tupana'ga nhi'iga rehe, a'eaatyviva'ea ga ei memei o'mbero: “Tupana'ga ombogweravipe Jesus'gareheve'ga. Nombogwerava'javi po ti ga ahe nehē.” A'ea ga ei o'mbero Jesus'gareheve'ga pe. Nahā ga imbovambovatehei tuhē mo Jesus'gareheve'ga py'a a'ero.

¹⁹ Emo po ti ojipe'ga ndopohira'gwami Tupana'ga hugwi okoheteavo gwaramo ganhi'iga rehe a'itituhēva'ea rehe. Nombopogwei ga i'mbeve'ga nhi'iga. A'ereki Tupana'ga ombojikoguka hete ga ojihe. Ga pe ga ei jireheve'ga. Tupana'ga rembikwatijarukara e'i nahā: “Tupana'ga okwaha tuhē ojiheve'ga.”

A'ea ikwatijaripyra i'ei. E'i no:

“Topohi ti ga okote'varuhua hugwi

– kiroki ga e'i: 'Ji ko Tupana'gareheve'ea,' e'i.

²⁰ Ojo'java'ea po ti ji imombe'ui nde ve kiro. Imbateheteve'ga gwereko gwonga pe hyrua. He'yiva'ea ga herekoi ikatuvava'ea ouro apopyra prata apopyra no. He'yiva'ea ga herekoi ikatue'yva'ea no yva apopyra tujuga apopyra no. Opo'ru ga ikatuvava'ea hyrua herekovo ojipe'ga ndurame ga repiaga. Opo'ru ga ikatue'yva'ea hyrua herekovo imboapykavamo ytya mombohavamo.

²¹ Na jitehe po ti Tupana'ga nhande po'ru nhande pohirame nhanderekote'varuhua hugwi nhandekovo ikatuhetevā'ero nehē. “Ga pyry kiro nhiremimboravykyukara pe ikatuparavuhukava'ea pe,” e po ti Tupana'ga nhandepojikaharete'ga.

²² Hepia'ngi ite'varuhua ipyahuve'ga pe jipi. Terenhimohepia'ngiukari jupe a'ero. Eko katu hete ti. Ejiko hete ti Cristo Jesus'ga rehe ga arōheteavo. Earō hete ti ojipe'ga ekokatuavo ga pe ga ndayvare'yma. Nahā ti ejirokwa pyryve'ga pavēi – kiroki ga onhi'i Tupana'ga pe nhandepojikaharete'ga pe nhande poko ti jawo ga pe.

²³ Terekwavi ti ojogwayvave'ga koty – kiroki ga ndokwahavihu. A'ereki ganhi'itehea renduvame ahe onhi'igayva pota ga.

²⁴ Tupana'ga pe oporavykyrame ga mbo'eavo Tupana'gareheve'ga tonhi'igayvayme ga. Tinhyrō ti ga ga pe nhaporemo okokatuavo ga pe. Tombo'e kwaha ti ga Tupana'ga nhi'iga rehe. Tonhimbaekwahivyme ti ga ga ndehe upa.

²⁵ Tombo'e nhyrō ti ga ga – kiroki ga nohendupotari garemimbo'ea Tupana'ga rehe. Nahā po ti ga tombo'e ga Tupana'ga po ti ombopohipotaruka ga pe gandekote'varuhua hugwi nehē jawo. A'ero po ti ga heroviari a'itituhēva'ea Cristo Jesus'ga mombe'ua nehē.

²⁶ A'ero po ti ga apyakwapupugamo nehē. “Iii! Satanás'ga reki nhande moandyandi nhande mongovo gwemimbotarimova'ea rupi!” e po ti ga nehē. A'ero po ti ga nhimbopiro'yi Satanás'ga hugwi okote'varuhua hugwi nehē no Tupana'ga nhi'ipo'ruavo nehē.

3

Aerēva'ea Cristo'ga rura'javakotyva'ea

¹ Tiruahū hete ti mbapava koty Jesus Cristo'ga rura'java koty nehē. A'ea ti ekwaha, a'e ji.

² Mbapava koty po ti vyvakotyve'ga ndekoi ojihe jate onhiarōheteavo nehē. Opota ranuhū po ti ga itambere'ia nehē. Onhimbohete tehe po ti ga nehē jiji ojipe'ga hohe jawo. Noarōi po ti ga ojipe'ga nehē jiji jate ko jipry jawo. Onhi'i te'varuhu po ti ga Tupana'ga pe ojipe'ga pe nehē no. Nohendukatui po ti ga uva'ga nhi'iga oy'ga nhi'iga nehē no. Ndohoryvi po ti ga ahe rehe ahe imbuhurame ga pe nehē. Ndokopyryvi po ti ga Tupana'ga arōe'yma nehē.

³ Ndokokatui po ti ga ojipe'ga pe gwe'yja'ga pe vehevi nehē. Nonhimo'gitaukara'javi po ti ga ahe ve nehē. Ombotegwete po ti ga ojipe'ga nehē. Nonhimongokatui po ti ga

onharūiveuhūro nehē. Onhimboahi po ti ga okote'varuhuavo ojipe'ga pe nehē. Noarōi po ti ga pyryve'ga nehē petiruahū pe javo ga pe. Noarōi po ti ga pyryva'ea vehevi nehē a'ea tiruahū javo jupe.

⁴ Okwava'ē po ti ga ojipe'ga hajiheve'ga po pe nehē tojigwarai ti ga ga ndehe javo.

Ndojapyakakatu po ti ga onhimbaekwahiva ipotarahivuhuavo onhimbotarimova'ea jate nehē. Onhi'i tehe po ti ga nehē ga hohe pa ko ji huvihavamo javo. Onhimbohory pota hete po ti ga nehē. Emo po ti ga ndopotari Tupana'ga mbohoryva nehē.

⁵ O'mbero po ti ga ei nehē: "Orojiko ore Jesus Cristo'ga rehe," e po ti ga nehē. Emo po ti ga nomomborukari ga pe okote'varuhua ojihugwi nehē. A'ero po ti ga nonhimongokatuukari reki Tupana'ga pe. Nahā po ti ga nombokwahyi gapopoakara ojeaporoḡita pe nehē. Terembopogwei ti ga ekwave'yoma ga koty.

⁶ Jararamo ga hoḡahoi onga pe imbojopiapiavo xanhi'i ti kunhangwera'ga pe javo. Oho ga kunhangwera'ga pyri a'ero o'mbero ga pe ga mbo'eavo Tupana'ga nhi'igaruiva'ea rehe. Gwerovia kunhangwera'ga ga'mbea reki - kiroki kunhangwera'ga nharuiveuhū opoakare'yoma mbehea pe. Okovevehu ga oroko te'varuhu ore javo novia kunhangwera'ga. Emo ga ndopohiri jugwi. Hepia'ngi he'yiva'ea ite'varuhuparavuhuva'ea ga pe no.

⁷ Nane'yimi ga nhimbo'embo'ei novia. Emo tegwete ganembikwahava a'itituhēva'ea rehe.

⁸ Ymyahū mokonhava'ea ndopotari Moisésva'ea nhi'igagwera hako Janesva'ea Jambresva'ea pavēi hako. Na jitehe agwamo kunhangwera'ga mbo'ehara'ga ndopotari Jesus'ga mombe'ua a'itituhēva'ea. Ojapyaka ga ite'varuhuva'ea rehe jate a'ero okoa'jave'yoma Jesus'ga mombe'ua rupi. Tupana'ga omovahi ga a'ero.

⁹ Nambegwei po ti he'yuhuve'ga ndohaykaa'javi ḡanhi'iga jukwahava ḡwaramo ganembikwahave'yumuḡa nehē. Na jitehe jukwaha ymyahūva'ea pe Janesva'ea rembikwahave'yumuḡa Jambresva'ea rembikwahave'yumuḡa no hako.

Mbapavava'ea Paulova'ea remimbo'ea Timóteova'ea pe

¹⁰ Ndehe ji kwaha hete. Erekwaha hete nde nhiremimombe'ua. Erekwaha nde jirekokatua. Nane'yimi ji ei: Tako ti Jesus Cristo'ga remimbotarimova'ea rehe. A'ea nde erekwaha. Erekwaha nde jijikoga Jesus Cristo'ga rehe no. Nanhimbaekwahivi ji ga ndehe jikokatuavo ga pe tiruahūrame ji ve. A'ea nde erekwaha. Nde erekwaha nhiremiarōhetea ga ndehe. Anhimomirana ji hahyva'ea pe jiporavykyheteavo ga mbo'eavo. A'ea nde erekwaha no.

¹¹ Erekwaha nde ḡandekote'varuhua ji ve. Hahyva'ea ji ve nde erekwaha. Jesus'gareheve'garuive'ga oko ji rehe ji arōe'yoma Antioquiapeve'ga Icōniopeve'ga pavēi Lis-trapeve'ga pavēi no kako. Hahy ji ve a'ero ḡapyteri pe. A'ea pe ji nhimomiranahetei kako. A'ea pa nde erekwaha. Ga ndekondekorame ji rehe nhandepojkaharete'ga Tupana'ga ji pokogi ji mbopiro'yavo ga hugwi nhaporemoko.

¹² Kiroki ga oko katu puta Cristo Jesus'ga javijitehe ojikoty'a ga pavēi - ga ndehe ti ite'varuhuve'ga ndekoi okote'varuhuavo ga pe nehē. Na tuhē po ti nehē.

¹³ Igwaigwavete po ti tiruahūve'ga ndekote'vate'varuhui nehē ahe moandyandyive'ga pavēi. Koji'i po ti ga nhaporemoko heroviarukari mbehea ojipe'ga pe nehē. Ga jitehe po ti a'ea reroviari nehē no.

¹⁴ Terepohiri ti enhimbiroviahetea hugwi a'itituhēva'ea hugwi - kiroki a'ea rehe nembō'ehara'ga nde mbo'e. A'ereki nde erekwaha hete ga - kiroki Jesus'gareheve'ga oko pyry nde mbo'eavo a'itituhēva'ea rehe.

¹⁵ Neremoka'nhymi nde evoḡagwera. Ndevojarypyagwera jate nde erekwaha Tupana'ga rembikwatijarukara ganhi'igapyryva. Garembikwatijarukara okwahavuka nde ve aherekote'varuhua mombora. A'ero a'ea monhi'igame nde ere'e ikwahava: "Ahe jikoga Cristo Jesus'ga rehe ga imombori aherekote'varuhua ahe hugwi ahe mongovo ojipyri," ere nde.

¹⁶ Ymyahū Tupana'ga ikwatijakatuukari ahe ve onhi'iga hako. Garembikwatijarukara nhaporemoko ikwahy nhande pokoga. Nhande nhi'igame jupe a'ea nhande mbo'ei a'itituhēva'ea rehe. Nhande nhi'igame jupe a'ea ikwahavukari nhande ve nhanderekote'varuhua. Nhande nhi'igame jupe a'ea nhande mbopohirukari nhanderekote'varuhua hugwi nhandeaporoḡita mongokatuavo. Nhande nhi'igame jupe a'ea nhande mbo'ei Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe nhande mongovo hupi.

¹⁷ Nahā Tupana'ga rembikwatijarukara ikwahapavukari Jesus'gareheve'ga pe tonhi'ipo'ru pa ti ga ga oporavykyparavuhuavo ikatuva'ea rehe ojipe'ga pokoga.

4

¹ Aerē po ti Cristo Jesus'ga rura'javi yvya koty nhandepojkaharete'ga nehē. Uhu po ti ga okojive'ga pyri omanove'ga pyri nehē no. Okwaha ga ga ndekopyryvame. Ga po ti e'i

pyryve'ga pe a'ero nehë: "Pepyry pe. Pejo ti pejiptavo avuirama ji pyri a'ero," e po ti ga nehë. Okwaha ga ojipe'ga ndekote'varuhurame. Ga po ti e'ite'varuhuve'ga pe a'ero nehë: "Peko te'varuhu pe. Peho ti hahyva'ea ruvihava pype pejiptavo avuirama a'ero," e po ti ga nehë.

Nhanderuvihavuhetero po ti Jesus Cristo'ga ruri nehë. A'ero kiro ji nde moğitai Tupana'ga nhinhi'iga renduvame Jesus Cristo'ga pavëi.

² A'ero ji ehetei nde ve: Nane'yimi ti emombe'u katu Jesus'ga mombe'ua ojipe'gape'ga pe. Ga hendupotarama ti emombe'u katu ga pe. Ga hendupotare'ymame ti emombe'u katu jitehe ga pe no. Ekwahavuka ti ga pe gandekote'varuhua. Ere ti ga pe: "Tapekote'varuhua'javi ti." Okokatuve'ga pe ti ere: "Tapekokatupigi ti." Embohory ti ga Tupana'ga rehe. Terenhimbaekwahivi ti ga ndehe ga mbo'eavo a'itituhëva'ea rehe. A'ea pe ji erame nde ve Cristo Jesus'ga nhinhi'iga rendu Tupana'ga pavëi.

³ Aerë po ti he'yive'ga nomombe'uukara'javi nde ve a'itituhëva'ea Tupana'ga nhi'iga nehë. Gwemimbotarimo po ti ga ombo'ehara'ga mbuhumbuhuri ojipyri nehë tianembo'e ti ga nhanderimbotarimova'ea rehe javo.

⁴ A'itituhëva'ea po ti ga nohendupotari nehë. A'eaatyviva'ea po ti ga opota hete henduva imombe'utehea nehë.

⁵ Emo nde ve ji ei: Enhimbovyvy ti ejapyakakatuavo. Enhimomirana ti Tupana'ga aröe'yve'ga imondorame hahyva'ea nde ve. Emombe'u katu ti Cristo Jesus'ga mombe'ua ojipe'gape'ga pe ga mbójikoguka ga rehe. Eporavykyavo Tupana'ga pe enhi'ipo'ru pa ti ga a'ero.

⁶ Oro ji, ji juka ġweri'ga – kiroki'ga ji pyhyguka. A'ereki ji amombe'umbe'u Cristo Jesus'ga ga pe. Kiro ihoi japiavo nhimanoağwama, a'e ji.

⁷ Ajirokwa pa ji jiporavykyheteavo ga pe Cristo Jesus'ga mombe'ukatuavo ga pe. A'ereki pyry ahe poravykyi ga pe! Anhi'ipo'ru pa ji ga. Ndapohiri ji Jesus'ga mombe'ua hugwi.

⁸ Aerë mbapava koty po ti nhande rekoi nhandepojkaharete'ga rovai pyteri pe pyryheteve'ga rovai pyteri pe nehë te'i ti ga ahe ve javo. Okwaha ga ga ndekote'varuhurame. A'ero po ti ga ei a'ea pe ga mondovo hahyva'ea ruvihava pype nehë. Okwaha ga jara'ga ndekopyryvame. A'ero po ti ga ei a'ea pe ga mongovo ojipyri nehë. A'ea rupi po ti ga imondoi ji ve pyryheteve'ea – kiroki pyryheteve'ea Tupana'ga gwereko ji ve jirekopyryva ġwaramo. Ji ve jate rūi po ti nhandepojkaharete'ga imondoi nehë. Omondo po ti ga nhande ve nhaporemo nehë nhande ipotaheterame garura'java yvya koty ga aröheteavo.

Paulova'ea onhimombe'u Timóteova'ea pe

⁹ Timóteo, kotihī ti ejo ji pyri.

¹⁰ A'ereki Demas'ga opohi ji hugwi ogwovo cidade de Tessalônica pe. A'ereki ga opotaruhu mbatera ağwamo. Crescente'ga oho Galáciapeve'ga gwyrri pe. Tito'ga oho Dalmáciapeve'ga gwyrri pe.

¹¹ Lucas'ga jate opyta ji pyri ji moiruamo. Eho ti Marcos'ga rerua ejupi. Toporavyky ti ga ji pyri Cristo Jesus'ga mombe'gwovo ji pokoga nehë.

¹² Amondo ji Tíquico'ga cidade de Éfeso pe.

¹³ Eho na'ë ti Carpo'ga pyri cidade de Tróade pe herua jipira ji ve. A'ereki ji aheja jipira i'arimova'ea ga pyri ikwehe. Eru ti ikwatjaripyra no. Ojipea ikwatjaripyra ipira apopyra – a'ea kaitu ti eru ji ve no.

¹⁴ Kiro ji ga mombe'ui nde ve Alexandre'ga – kiroki ga oapo mbatera metal apopyra. Ga e'ie'i ji ve okote'varuhua vo ji ve. A'ero po ti nhandepojkaharete'ga imondoi hahyva'ea ga pe nehë.

¹⁵ Enhimboko'i ti Alexandre'ga hugwi. Mara'ngu po ti ga otiruahūro nde ve nehë no? A'ereki ga ndopotari nhaneremimbo'ea Cristo Jesus'ga rehe.

¹⁶ Ymya soldados'ga ji pyhygi kako. Aerë nhanderuvihava'ga nhimono'ono'ogi tihepia ti Paulo'ga te'varuhua javo. Ji ga nhi'ipondekwavyryame ndavavagahihavi ji rehe. Kiroki ga ojikoty'a ji pavëi – ga okyhyji nhanderuvihava'ga hugwi. A'ero ga hoi opohia ji hugwi. Emo ji a'e: Tomondoyme ti Tupana'ga hahyva'ea ga pe – kiroki ga opohi ji hugwi.

¹⁷ A'erorame tehe nhandepojkaharete'ga Cristo Jesus'ga ji moirū. A'ero ga ndopojihuvukari jipyhykara'ga ji ve ji momb'e'u ti ga pe javo ji ve. A'ero ji Cristo Jesus'ga mombe'upavi judeus'garūive'ga pe nhaporemo gentios'ga pe. Nahā nhandepojkaharete'ga ji mbopiro'yi ite'varuhuve'ga hugwi tandejukayme ti ga javo.

¹⁸ Aerë po ti ga ji mbopiro'yi ite'varuhuparavuhuva'ea hugwi nhaporemo ji rerekokatavo ji rerohokatavo yvagi pe nehë. Pevu po ti ga rekoi nhanderuvihavuhetero nehë. Timbohete ga avuirama nehë! Na tuhë! Amém!

Paulova'ea omondouka onhi'iga ahe ve

¹⁹ Timóteo, amondouka ji nhinhi'íga Priscilahêa pe Áquila'ga pe no Onesíforo'ga pe no garongapypeve'ga pe no.

²⁰ Opyta Erasto'ga upa cidade de Corinto pe. Aheja ji Trófimo'ga cidade de Mileto pe. A'reki ga itetirûa.

²¹ Ejirokwa ti ejoa ji pyri yapoa renonde.

Êubulo'ga omondouka onhi'íga nde ve kiro. Na jitehe ġa omondouka onhi'íga nde ve Prudente'ga Lino'ga pavêi Cláudiahêa pavêi no. Na jitehe jara'ga nhaporemo Cristo Jesus'gareheve'ga omondouka onhi'íga nde ve.

²² Kiro ji ei nde ve: Nhandepojykaharete'ga Cristo Jesus'ga tojikoty'a nde pavêi nde rerekokatuavo.

Tomombyry ti ga pe me nhaporemo, a'e ji.

PAULOVA'EA OMOMBE'U TITOVA'EA PE Carta de Paulo a Tito

¹ Jihi ko Pauloramo Tupana'gareheva'ero. Jesus Cristo'ga moirūharamo ji ako no jipovavykavo Tupana'ga pe Cristo'ga mombe'gwovo.

A'ereki Cristo'ga e'i ji ve: "Ehoeho ji mombe'gwovo. A'ero ti Tupana'ga remimo'ēhara'ga ikwahavi ojikoga ji rehe nehē nahanahā Tupana'ga ahe mbojiko ojihe javo. A'itituhēva'ea ti ga ikwahavi a'ero nehē no nahanahā ahe oko katu katu okovo garemimbotarimova'ea rupi javo.

² Nahā po ti ga ndekoi nehē o'ejiperō gwaramo: 'Po ti nhande xako Tupana'ga reheva'ero, a'ero po ti nhande xaho nhandejupa avuirama ga pyri nehē.' Nahā po ti ga ei nehē," ei Cristo'ga ji ve ji mondovo.

Tegwete Tupana'ga mbea. Ymyahū yvya apoa renonde ga e'i hako: "Aru ti ji nhiremimo'ēhara'ga mombytavo ji pyri avuirama nehē," ei ga o'mbee'yma hako.

³ Gwemimbotarimo Tupana'ga okwahavuka kirogwe ko nhinhī'iga mombe'uhava javo. Amombe'u ji ganhi'iga a'ero. A'ereki ji ve ga e'i kako: "Eho ti nhinhī'iga mombe'gwovo ga pe," ei Tupana'ga nhanembopiro'yhara'ga ji ve kako.

⁴ Tito, kiro ji ikwatijarukari imondouka nde ve. Jira'ya'java'ea a'e ji nde ve. A'ereki ji ja nde erejiko Jesus Cristo'ga rehe ji ga mombe'urame nde ve kako.

Kiro ji ei: Nhandervete'ga Tupana'ga ti tomomyry nde ve Jesus Cristo'ga pavēi nhandepojkaharete'ga pavēi nhanembopiro'yhara'ga pavēi, a'e ji. Tandeporogwety ti Tupana'ga Jesus Cristo'ga pavēi. Tonogatu ti ga ndepya, a'e ji.

Titova'ea oporavyky Creta pe

⁵ Ji horame ypa'ouhūa hugwi Creta hugwi nhande ndiaporavykypavi ga pokopave'yma. Nurā ji nde rejari pevo toporavyky pa ti ga ji py'rovo javo. Jihi a'e nde ve a'ero: Nahanahā ti Jesus'gareheve'ga pyteripeve'ga hugwi emo'emo'ē akwaimbae'ga onhimbovyvyhara'ga ikwahapyra'ga tohepia katu ti ga Jesus'gareheve'ga mbo'embo'eavo javo. Embojoapia pa ti egwovo cidades pe gawyri pe Creta pe ga mo'emo'eamo, a'e ji nde ve ikwehe.

⁶ Jesus'gareheve'ga ndepiakaturahara'ga ti toko katu, a'e ji. Tegwete ojipe'ga nemimbojahava ga ndehe a'ero. Ojipeji tehe ti ga togwereco gwembireko'ga. Tojiko ti ganda'ya'ga Jesus Cristo'ga rehe. Toakwaha ti ganda'ya'ga no hendukatuavo ganhi'iga. Po ojipe'ga omombe'u katu ganda'ya'ga ko oko te'varuhu javo, a'ero ti ga tokoyme Jesus'gareheve'ga ndepiakaturahara'ga. Po ganda'ya'ga ndekokatui, a'ero pyry ga Jesus'gareheve'ga ndepiakatu gwa'ya'ga mo'gitakaturō gwaramo.

⁷ A'ereki Tupana'ga pe ga oporavyky. A'ero ti ga toko katu Jesus'gareheve'ga ndepiakaturahara'ga. Ga ndekokaturame tegwete ojipe'ga nemimbojahava ga ndehe a'ero. Gwemimbotarimova'ea rupi jate rūi ti ga toko onhimbohetee'yma. Tonhimboahituhenuhūyime ti ga. Tougwejuhuyme ti ga ahemboheagwyriva'ea vinho. Togwayvaryme ti ga ojipe'ga. Tokoyme ti ga ojipe'ga ja - kiroki ga itambere'ia pyhyga rehe jate heaporogita jipi.

⁸ Ojipe'ga ndurame gapyteri pe tohoryory ti ga ga ndehe ga mombytavo gwonga pe ga poraka. Taheaporogita katu pota ti ga ga pokoga. Tonhimbovyvy ti ga. Toko katu ti ga ojipe'ga pe. Tapyry ti ga hendukatuavo Tupana'ga nhi'iga. Gwemimbotate'varuhua rupi rūi ti ga toko. Ga ti toko Tupana'ga nhi'iga rupi.

⁹ Tojiko hete ti ga a'itituhēva'ea rehe nhiremimbo'ea rehe. Pyry ahe heroviari a'ea. A'ero ti ga ikwahahetei a'itituhēva'ea ojipe'ga mbo'eavo hehe imombe'uheteavo ga mbohoryoryva hehe nehē. A'ero ti ga ojipe'ga mbopogwei a'itituhēva'ea kwahavuka ga pe nehē - kiroki ga e'i Tupana'ga nhi'iga pe a'ea ko a'itituhēva'ea rūi javo.

¹⁰ Tombo'e kwaha ti Jesus'gareheve'ga ndepiakaturahara'ga, a'e ji. A'ereki he'yjuhuve'ga nohendukatupotari okovo gwemimbotarimova'ea rupi onhi'iteheavo onhimoandyandyita ojipe'ga moandyandyita no. Judeus'ga ojikytiukave'ga jara'ga hohe nohendukatupotari.

¹¹ Tupana'ga nhi'igarūiva'ea ga omombe'umbe'u Jesus'gareheve'ga pe ga moandyandyita. Nanagara rehe po ga nomb'o'ei ramo. A'ereki ga omongo tehe Jesus'gareheve'ga py'a. Ganongapypeve'ga py'a ga imongotehei no. Nahā ga ndekote'varuhui ipyhyga vehevi itambere'ia ga hugwi gwemimbo'ea kwepykavamo. Tito, pemombi ti ganhi'iga tombo'ea'javyme ti ga javo.

¹² Perope pe peju - Cretapeve'ga namonhava'ea aerēva'ea mombe'uharava'ea omombe'u gwe'yjava'ea hako. Ahe e'i hako: "Cretapeve'ga ko i'mbeheteve'ga. Nane'ymi ga mbero. Oko te'varuhu ga otiruahūro onhyrōe'yma. Ougwei hete ga mbatera okovo ovevugwetero. Mbatera rehe jate ga ndekoi toro'u hete javo," ei ahe Cretapeva'ea mombe'gwovo hako.

¹³ Ahe Cretapeve'ga mombe'u katu reki. Nurā ti penhi'igahy ǵa pe imombe'uheteavo tojiko hete ti ǵa Cristo'ga rehe javo.

¹⁴ Penhi'igahy ti ǵa pe topohi ti ǵa imombe'utehea hugwi judeus'ǵa namonhava'ea remimombe'utehea hugwi javo. Ombojihu ahe imombe'utehea. Agwamove'ǵa nemimbojihuva hugwi ti ǵa topohi no ǵanemimombe'utehea hugwi. A'reki imbojihuvame ǵa nohendukatui a'itituhēva'ea.

¹⁵ Kiroki ǵa pyry okote'varuhua momboruka Jesus'ǵa pe - ǵahā e'i mbatera pe nhaporemo: "Pyry hete mbatera Tupana'ǵa rembiapoa nhaporemo," ei ǵa.

Kiroki ǵa oko te'varuhu ojikoge'yma Jesus'ǵa rehe - ǵahā e'i mbatera pe nhaporemo: "Ndapyryvi mbatera," ei ǵa. Nonhimombaragwahava'javi ǵa aherekokatua rehe aherekote'varuhua rehe no. Gandeaporogita tiruahū. Okote'varuhua rehe vehevi ǵa nonhimombaragwahavi.

¹⁶ Ga e'i tehe: "Orokwaha hete ore Tupana'ǵa," ei ǵa novā. A'reki ǵa ndokokatui reki. Nurā ahe nhimombaragwahavi ǵa ndehe ndojikogi tuhē ǵa Tupana'ǵa rehe javo. Nombohoryvi ǵa Tupana'ǵa ojihe. Ndokoi ǵa ganhi'ǵa rupi. Nurā ti Tupana'ǵa ei ǵa pe nehē: "Ga ko ndapyryvi. Nurā tegwete ǵandekokatua," e'i ti ǵa ǵa pe nehē.

2

A'itituhēva'ea Tupana'ǵa remimbo'ea

¹ Ndehe reki, Tito, embo'e ti Jesus'ǵareheve'ǵa a'itituhēva'ea rehe Tupana'ǵa remimbo'ea rehe.

² Embo'e ti akwaimbae'ǵaymyana. Taheaporogita katu ti ǵa tapotaruhuyme ti ji mbatera javo. Tonhimoǵatyrō ti ǵa. Tonhimbovyvy ti ǵa okokatuavo ǵwaramo. Tojiko hete ti ǵa Tupana'ǵa rehe okovo ganhi'ǵa rupi. Toarō hete ti ǵa ojipe'ǵa. Tonhimomirana hete ti ǵa Tupana'ǵa nhi'ǵa rupi okovo. A'ea rehe nhaporemo ti embo'e akwaimbae'ǵaymyana.

³⁻⁴ Na jitehe ti embo'e kunhangwerymyana'ǵa. Toko katu ti ǵa no hendukatuaavo Tupana'ǵa nhi'ǵa. Tombotegweteteheyme ti ǵa ojipe'ǵa. Tougweyjme ti ǵa ahemboheagwryyva'ea vinho.

Tombo'e ti ǵa pyryva'ea rehe timogita ti kunhangwerapyahuve'ǵa a'ea rehe javo. Tomonhimbovyvyruka ti ǵa ipyahuve'ǵa. Te'i ti ǵa ǵa pe: "Pearō hete ti penhimbireko'ǵa. Pearō hete ti peja'yrā'ǵa." A'ea ti ǵa te'i ipyahuve'ǵa pe.

⁵ Te'i ti ǵa: "Penhimbovyvy ti. Taperekoi ti ojipe'ǵa nembireko'ǵa pejapyakavo aherekokatua rehe jate. Pehepia katu ti penhonga. Peko katu ti ojipe'ǵa pe. Peko ti penhimbireko'ǵa nhi'ǵa rehe." A'ea nhaporemo ti kunhangwerymyana'ǵa te'i kunhangwerapyahuve'ǵa pe. Tohendu katu ti kunhangwerapyahuve'ǵa te'ite'varuhuyme ti ojipe'ǵa Tupana'ǵa nhi'ǵa pe ganhi'ǵa mbotegwete'yma. Tito, nahā ti ere kunhangwerymyana'ǵa pe tombo'e ti ǵa ipyahuve'ǵa javo.

⁶ Embo'e ti akwaimbae'ǵa no ipyahuve'ǵa tonhimbovyvy ti ǵa javo.

⁷ Ndehe no, Tito, eko katu ti, a'e ji nde ve. Nde repiagame ti ǵa ndekokatui a'ero nde javijitehe nehē no. Embo'e katu ti ǵa a'itituhēva'ea rehe jate Tupana'ǵa nhi'ǵa rehe enhimbovyvyva ǵa mbojikoga enhimimbo'ea rehe.

⁸ Nane'ymi ti enhi'igatu ǵa mbo'ekatuavo. A'ero ti tegwete ojipe'ǵa ehava nderekote'varuhua pe nehē. A'ero ti nhanearōe'ǵve'ǵa ndipoyjayjari nehē timombe'u ti ǵanemimbo'ete'varuhua javo novā.

⁹ Embo'e ti ǵa - kiroki ǵa ndipiro'yi opojykahara'ǵa hugwi. Tohendu katu ti ǵa opojykahara'ǵa nhi'ǵa ǵa mbohoryyva oporavykypava rehe. Tonhi'ikwepyte'varuhuyme ti ǵa ǵa no.

¹⁰ Tomimyme ti ǵa gambatera. Tombojiko hete ti ǵa opojykahara'ǵa ojihe okokatuavo ǵwaramo. A'ero ti ǵapojykahara'ǵa ei nehē: "Pyry hete jipyryve'ǵa okokatuavo oporavykyavo ji ve jipi Tupana'ǵa remimbo'ea rendukatuavo ǵwaramo. Pyry hete Tupana'ǵa remimbo'ea a'ero." Nahā ti ǵa ei nhanembopiro'yhara'ǵa nhi'ǵa pe nehē. A'ea rehe nhaporemo ti embo'e ǵapyryve'ǵa ipiro'ye'ǵve'ǵa.

¹¹ A'reki Tupana'ǵa omombyry nhande ve nhaporemo vvyakotyve'ǵa pe nhaporemo. A'ea rupi ǵa ei: "Pejiko pa ti ji rehe," ei ǵa. "A'ero ti ji pe mbuhurukari ji pyri pe mombytavo avuirama nehē," ei ǵa.

¹² Imombyryvame nhande ve Tupana'ǵa ei: "Pepohi ti pejikote'varuhua hugwi. Pepohi ti penhimimbotate'varuhua hugwi no," ei ǵa. "Penhimbovyvy ti. Peko katu ti ojipe'ǵa pe. Pehendu katu ti nhinhi'ǵa ji nhi'ipo'ruavo," ei Tupana'ǵa nhande ve. "Nahā ti peko katu agwamo," ei Tupana'ǵa nhande ve nhaporemo vvyakotyve'ǵa pe nhaporemo.

¹³ Imombyryvame nhande ve ga ei: “Nahã ti peko katu pejoryjoryvamo aerê ti Jesus Cristo'ga rura'javi nehê javo gwaramo. Uhura'ja ti ga penduvihavuhuhete'ga nehê pem-bopiro'yhara'ga Jesus Cristo'ga. Ikatu hete ti garura nehê,” ei Tupana'ga.

¹⁴ “Onhikwava'ê ga ojijkavouka vyvakotyve'ga pe ga ndepyga raikwehe tambopiro'y ti ji ga gandekote'varuhua hugwi nhaporemonehê javo. Omano ga tamombyry ti ga mongovo javo. 'Aero ti ga ndekoi ji rehe jate xako katu ti ojipe'ga pe ga pokoga javo,’ ei Jesus Cristo'ga,” ei Tupana'ga.

¹⁵ Tito, a'ea ko Tupana'ga nhi'iga. Nurã ti a'ea rehe nhaporemonehê embo'e hete ga pehendu katu ti javo. Ehendukatuuka ti ga pe ga mbopohiruka gandekote'varuhua hugwi. Eko katu ti ga pyri tohendu katu pa ti ga nhinhi'iga javo. A'ereki Tupana'ga onhi'iga mombe'upavuka nde ve.

3

Nahanahã ti peko katu

¹ Tito, embo'e ti Cretapeve'ga ikwahavukara'java ga pe toko ti ga gwuvihava'ga nhi'iga rehe. Ere ti ga pe ga mbo'eavo: “Huvihava'ga ti tomongomongo ogwyrive'ga gwemimbotarimova'ea rupi. Po ganemimbotarimova'ea pyryvamo, a'ero ti pehendu katu pota ganhi'iga ga nhi'ipo'rupava peporavykykatuavo.” A'ea ti ere ga mbo'eavo.

² Te'ite'varuhuyeme ti ga ojipe'ga pe ga mbotegwetee'yama. Togwayvayvaryme ti ga okovo. Tinhyrõ ti ga imondovo ojeaporogitakatua imohina ga ndehe nhaporemonehê. Tito, a'ea rehe nhaporemonehê embo'e ga nehê.

³ Embo'e ti ga a'ea rehe nahanahã ti ahe toko javo. A'ereki ymya nhande ndiajikogi Jesus Cristo'ga rehe ga ja kako. A'ea rupi nhande nhaporemonehê ndikwahavi pyryva'ea. Nhande ndikwahavi Tupana'ga no kako. Nihendukatui nhande ganhi'iga. Ojipea rehe nhande xako nhanenhi'moandyandyjuka ojipe'ga pe. Xako nhande nhaneremimbotate'varuhua'ea rupi iparaparavuhua'ea rupi nahã ti nhande roryroryvamo javo novia. Nhanetiruahũ nhande nhandekovo kako. Xanhimyrõ nhande mbatera rehe ga ndehe no. Xako te'varuhu nhande ojipe'ga pe. Nurã ga nianearõhetei. Nianhoarõhetei nhande no. Nahã nhande reko ymya kako.

⁴ Aerê reki Tupana'ga nhanembopiro'yhara'ga ikwahavukari opyryva vyvakotyve'ga pe a'arõ hete ji ga javo.

⁵ Aero nhandeporogwetyga gwaramo ga omombo nhanderekote'varuhua nhande hugwi tuhu ti ga upa ji pyri avuirama nehê javo. Nhanderekokaturõ gwaramo rui ga omombo nhanderekote'varuhua. Nhandeporogwetyga gwaramo ga omombo nhanderekote'varuhua.

Ohyvuka ga nhanderekote'varuhua gwa'uvapyryva pe. Gara'uvapyryva nhanderea-porogita rerogiji nhandereaporogita mbopyhuaavo.

⁶ A'ereki Tupana'ga omondokatuuka gwa'uva nhande pyri nahã ti epoko hete ga javo. A'ereki Jesus Cristo'ga omano nhande repyga nhanembopiro'yhara'ga.

⁷ Tupana'ga omondouka gwa'uva nhande pyri tuhu ti ga upa opytavo ji pyri avuirama nehê javo. Tupana'ga omondouka gwa'uva. A'ereki ga pyry nhande ve nhande mombyryva. Aero nhande roryroryvamo nhandejikoga ga rehe ikwahava aerê ti nhande rui ga pyri avuirama nehê javo.

⁸ A'ea ko nhiremimombe'ua a'itituhêva'ea. Pyry ahe heroviari a'ero.

Tito, a'ea rehe ti embo'e hete jipi toko katu pota hete ti ga javo – kiroki ga ojiko ga rehe. Nhiremimombe'ua ko pyryva'ea imombyryheteavo vyvakotyve'ga pe nhaporemonehê pokoga.

⁹ Po ojipe'ga nhi'inhi'itehei nahanahã po javo, a'ero ti ejipe'a ga hugwi ganhi'iga renduve'yama. Po ga ei: “Nahanahã oko nhaneramonhava'ea aherakykwepoharava'ea no.” Po a'ea ga etehetehei, a'ero ti ejipe'a ga hugwi ganhi'iga renduve'yama.

Po ga ei nde rayvayva: “Maraname nde ere'u pa gwia?” e po ga. “A'ereki Moisés'va'ea remimbo'eagwera e'i: 'Gwigwia ti pe'u. Gwigwia ti tape'ui,' e'i. 'Nahanahã ti peko katu,' e'i. Xako ti aheremimbo'ea rehe,” e po ga. Po ga ei na nde ve, a'ero ti terehendukatui ganhi'iga. A'ereki ga gwayva pota ahe. Ndopokogi reki ga ahe a'ero.

¹⁰ Ojipe'ga po ndokoi Tupana'ga nhi'iga rupi okovo hajiheva'ea rehe peko ti nhinhi'iga rupi javo. Gahã ombopohi pota ojipe'ga Tupana'ga hugwi. Embo'e ti ga Tupana'ga nhi'iga rehe a'ero ga momoranduva toko katu ti ga okovo Tupana'ga nhi'iga rupi jate javo. Po ga nohendukatui nenhi'iga, a'ero po ti erea'ja ga pe hamo. Po ga ndopohiri ve hajiheva'ea hugwi, a'ero ti epohi ga hugwi.

¹¹ A'ereki nanongara'ga ojipokwaha okote'varuhua rehe. Oko te'varuhu ga a'ero hendukatue'yama. Aero ga imbojari ojihe okote'varuhuaavo gwaramo.

Paulova'ea omondouka onhi'iga

¹² Tito, ma'ga po ti ji amondouka nde pyri nehê? Mara'ngu po ti Ártemas'ga ji ga mondovo nehê? Mara'ngu po ti Tiquico'ga nehê? Ji ga mondorame nde pyri ejirokwa ti ejoa cidade de Nicópolis pe ji repiaga. Pevo po ti ji hoi no jipytavo yapoa rupi nehê.

¹³ Zenas'ga ovavagahihara'ga po ti oho nde hugwi ojipe'gape'ga ndepiaga nehê. Apolo'ga po ti oho ga rupi nehê no. Ejirokwa ti ga pokoga ga horame nehê. Emondo katu ti mbatera ga pe tokoyme ti ga imbatere'ỹva'ero nehê.

¹⁴ Nhaneremimbo'ehara'ga pe Jesus'gareheve'ga pe ti ere: “Pemondo katu ti penhimbatera nanongara'ga pe no ga pokoga.” A'ea ti ere ga pe Jesus'gareheve'ga ti tomondo tehe kwaha javo. A'ea rehe ti embo'e ga toko katu ti ga javo. A'ero ti ga jirokwari okokatuavo ojipe'ga pe okotehee'yma nehê.

¹⁵ Kiroki ga oko ji pyri – gahã omondouka onhi'iga nde ve.

Ere ti pevove'ga pe – kiroki ga ore arō hete ojikoga gwaramo Jesus Cristo'ga rehe: “Paulo'ga omondouka onhi'iga pe me.” A'ea ti ere ga pe.

Tomombyry ti Tupana'ga pe me nhaporemō, a'e ji.

PAULOVA'EA OMOMBE'U FILEMOMVA'EA PE Carta de Paulo a Filemom

¹ Jihi ko Pauloramo. Ji Jesus Cristo'ga mombe'uro gwaramo ga ji mongi cadeia pype ikwehe. Filemom, kiro jirekorame cadeia pype ji ikwatijarukari imondouka nde ve. Timóteo'ga pavêi ji ikwatijarukari. Ga ko nhaneirûramo ojikoga gwaramo Jesus Cristo'ga rehe. Filemom, nde ko oreremiarôhetero eporavykyavo ore javijitehe Cristo'ga mombe'gwovo ojipe'ga pe.

² Áfia, oreirû, nde ve ji ikwatijarukari imondouka no. Arquipo, nde ve ji ikwatijarukari no imondouka. Ore javijitehe nde ereporavyky hete enhimomiranama Cristo'ga mombe'gwovo. Kiroki ga ojatyka Filemom'ga rongga pype jipi tihendu ti Tupana'ga nhi'iga javo - ga pe ji ei: Akwatijaruka ji imondouka pe me no.

³ Kiro ji ei: Tupana'ga nhanderuvete'ga ti tomomybyry pe me nhaporemô Jesus Cristo'ga pavêi nhandepojoykaharete'ga pavêi. Tonogatu ti ga pepy'a, a'e ji.

Filemomva'ea pyry hete

⁴ Filemom, nhinhi'igame Tupana'ga pe jiruvihavuhuhete'ga pe ji ei jipi:

—Ndepyry hete nde Filemom'ga pokoga. Nurã Filemom'ga pyryvamo.

A'ea ji ei Tupana'ga pe nde renoina.

⁵ A'ereki ojipe'ga nde mombe'u ji ve. Ga e'i: "Filemom'ga ojiko hete Jesus'ga rehe nhandepojoykaharete'ga rehe. Oko hete ga Tupana'ga remimô'ehara'ga ndehe nhaporemô ga aromo," ei ga nde mombe'gwovo.

⁶ Nurã ji ei Tupana'ga pe:

—Filemom'ga ojiko hete Cristo'ga rehe ojikoty'aro ga pavêi ga kwahavuka ndereheve'ga pe. Cristo'ga kwahavukaro gwaramo tokwaha pa ti Filemom'ga Cristo'ga remimomybyryva ndereheve'ga pe.

A'ea ji ei Tupana'ga pe nde renoina.

⁷ Nhiirû, nde ereko hete Tupana'ga remimô'ehara'ga ndehe ga mbohoryva gapy'a mbogwerava'java. A'ea rehe nde ji mbohoryvi jipy'a nogatuavo.

Paulova'ea opota Onésimova'ea rerekokatua

⁸ Nde ga nderekokaturo gwaramo po ti ji ehetei nde ve hamo nahanahã ti eko javo. Nanongara ko pyry javo po ti ji ehetei nde pojihuve'yama hamo Cristo'ga jikoty'aro gwaramo ji pavêi.

⁹ Jixava'ero ji rekoï cadeia pype kiro Jesus Cristo'ga mombe'gwovo gwaramo. Nurã po ti ji ei ji rendu katu javo hamo. Emo ti ji nda'ei nde ve. Nhanenhoarôhetero gwaramo ji ekatukatui kiro nde ve nahanahã ti eko javo.

¹⁰ Anhi'igatugatu kiro nde ve jira'yra'ga repyga Onésimo'ga repyga. Jira'yra'ga, a'e ji Onésimo'ga pe. A'ereki ga ojiko Cristo'ga rehe nhiremimombe'ua renduvame. Amombe'u ji ga ga pe jirekorame cadeia pype.

¹¹ Ymya' ga ndoporavykykatui nde ve oka'nhyma ua nde hugwi heikwehe tajipiro'y ji ga hugwi javo. Agwamo reki ga poravykykatui ji ve ji pokoga. Kiro po ti ga poravykykatui nde ve a nehê no.

¹² Kiro ji ga mondoukara'javi nde pyri a'ero. Ahepiaga'u po ti ji ga nehê. A'ereki ga jipy'a ja hete.

¹³ Filemom, avo ejuvame po nde ji pokogi hamo. Avo reki nde nderekoi. Nurã ji ei jiyvyteri pe: Pyry po Onésimo'ga pytai ji pyri a'ero hamo ji pokoga Filemom'ga py'rovo hamo. A'ereki ji ako cadeia pype Cristo'ga mombe'gwovo gwaramo. A'ea ji ei jijapyakavo novia.

¹⁴ Emo ji a'e reki jiyvyteri pe: Namombytai po ti ji Onésimo'ga Filemom'gapyryve'ga ipiro'ye'yve'ga. A'ereki ji nahenduvi Filemom'ga nhi'iga. Ga nde'i ve ji ve: "Topyta ti Onésimo'ga nde pyri nehê." A'ea rui ga ei ji ve, a'e ji jiyvyteri pe. Filemom, namombytaahai ji ndepyryve'ga Onésimo'ga ji pyri henduve'yname nenhi'iga. Imomybyrypotarame po ti nde imomybyryvi a'ero nehê. A'ea ji apota hete.

¹⁵ Mara'ngu po Tupana'ga javo: "Tojipe'aahi'vi ti Onésimo'ga Filemom'ga hugwi tojivyra'ja ti ga Filemom'ga pyri opytavo pevo avuïrama nehê javo"? Mara'ngu po a'ea Tupana'ga javo? A'ea ji a'e.

¹⁶ Ndepyryve'ga jate rui ko Onésimo'ga oko kiro. A'ereki kiro neirûramo ga oko no okovo ndepy'a jaheteva'ero. A'ereki agwamo ga ojiko Cristo'ga rehe nhandepojoykaharete'ga rehe nhande javijitehe. Ga ko nhiirûramo a'ero no. Jipy'a ja hete ga. Johe po ti ga ndepy'a ja hete nehê no. A'ereki ga oko ndepyryva'ero neirûramo no.

¹⁷ Filemom, ere'e po ti nde ji ve nehē: “Ji ko Paulo'ga moirūharamo. Oronhomoirū ore,” ere po nde. Po ti nde ei na, a'ero po ti nde roryroryvamo ji rehe nehē hamo ji mombytavo ejipyri ji rurame nde repiaga. Na jitehe ti Onésimo'ga rurame nde pyri ejoryjory ga rehe ga mombytavo ejipyri.

¹⁸ Po ga imbote'varuhui nde ve raikwehe, a'ero ti ji imombyryvi nde ve nehē. Po ga nomondoi nde ve ikwepykava, a'ero ti ji imondoi nde ve ga repyga nehē imoka'nhyuka nde ve garekote'varuhua nehē.

¹⁹ Filemom, kiro ji tuhē ikwatijari jipovo: Amondo ti ji ikwepykava Filemom'ga pe imombyryva ga pe Onésimo'ga repyga nehē. A'ea ji akwatija javo nde ve. Ji nda'ei reki: Ndehe po ti erembuho ji ve hamo. A'ea po ji a'e nde ve hamo. A'ereki jilhi amombe'u nde ve Cristo'ga nde mbojikoga ga rehe. Nurā ti nde rekoi Tupana'ga pyri avuirama nehē. Ji nda'ei reki nde ve: Enhikwawa'ē ti ji ve. A'ea rūi ji ei nde ve.

²⁰ Na tuhē. Nhiirūramo emombyry ti ji ve a'ero ji mbohoryoryva epyryvamo Onésimo'ga pe nhandepojoykaharete'ga jikoty'aro ġwaramo nhande pavēi. A'ea ji apota. Embovy'ara'ja ti jipy'a Cristo'ga jikoty'aro ġwaramo nhande pavēi.

²¹ Filemom'ga ti ġwendu katu nhinhi'iga nehē, a'e ji jiyvyteri pe. Nurā po ti ji ikwatijari ga pe togwereco katu ti ga Onésimo'ga javo nehē, a'e ji. Gwereco katu tuhē ti ga Onésimo'ga, a'e ji. Johe ti ga ga rerekokatuhetei nehē, a'e ji jiyvyteri pe. A'ereki ji akwaha neremimombyryvaġwama.

²² A'e ji nde ve ojipea: Emboavujikwe ti jikihava ji ve. A'ereki ji taho'ja nde pyri. Penhi'iga ġwaramo Tupana'ga pe ji repyga po ti ga hendukatui ji mondovouka pe pyri nehē.

Mbapavamo Paulova'ea okwatijaruka Filemomva'ea pe

²³ Epafra's'ga omondouka onhi'iga nde ve. Ji pavēi ga oko cadeia pype kiro Cristo Jesus'ga mombe'gwovo ġwaramo.

²⁴ Marcos'ga omondouka onhi'iga nde ve no Aristarco'ga no Demas'ga no Lucas'ga no. Gahā ko oporavyky ji pavēi Jesus Cristo'ga mombe'gwovo.

²⁵ Nhandepojoykaharete'ga Jesus Cristo'ga ti tomombyry Filemom'ga pe, a'e ji.

AHE OMOMBE'U HEBREUSVA'EA PE Carta aos Hebreus

Ojipea hebreusva'ea rera israelitas. Israelitasva'ea ko Israelva'ea rakykwepoharava'ea.

Tupana'ga ra'yra'ga

¹ Ymyahū Tupana'ga ei onhi'iga mombe'uharava'ea pe vvyakotyva'ea pe hako: “Pe-mombe'u ti jireaporogita pende'yja'ga pe,” ei Tupana'ga.

A'ero ganhi'iga mombe'uharava'ea imombe'ui ganhi'iga gwe'yjava'ea pe nhaneramonhava'ea pe hebreusva'ea pe israelitasva'ea pe hako. Manamenameuhūa rupi Tupana'ga ikwahavukara'javi ojeaporogita onhi'iga mombe'uharava'ea pe he'yjuhuva'ea pe. Hahihejiheva'ea rupi ga ikwahavukari ahe ve. “Hebreus'ga ti ji kwahavi jireaporogita kwahavame nehē,” ei ga ahe ve.

A'ero ganhi'iga mombe'uharava'ea ga kwahavukari nhaneramonhava'ea pe gareaporogita mombe'urame ahe ve. Nahā ko ymyahū hako.

² Agwamo reki mbapavava'ea rupi gwa'yra'ga pe Tupana'ga ei: “Emombe'u ti jireaporogita vvyakotyve'ga pe,” ei ga. A'ero gara'yra'ga imombe'ui gareaporogita nhande ve.

Gwa'yra'ga pe Tupana'ga japopavukari yvya yvaga reheve ymyahū hako. Ga pe ga ei hako: “Amondo pa ji nde ve. Aerē po ti nde herekopavi a'ero nehē,” ei ga gwa'yra'ga pe.

³ Gara'yra'ga hendy'jandy'ja hepiuka uva'ga rendy'java gakatua. Gaha ko Tupana'ga javijitehe. Inhi'ipopoaka ga. Ganhi'iga gwaramo yvya ndopavi yvaga pavēi okovo. Ga tuhē imombori nhanderekote'varuhua nhande hugwi. Imomborirē ga apygi yvagi pe nhanderuvihavuhuhete'ga pyri Tupana'ga pyri gajohukoty rūi. Pevo ga memei ga ndekoi nhanderuvihavuhuhetero.

Tupana'ga ra'yra'ga huvihava Tupana'gapryve'ga hohe

⁴ Nahā koji' i Tupana'ga ra'yra'ga huvihava Tupana'gapryve'ga hohe yvagipeve'ga hohe. Jukwaha ga huvihava Tupana'ga ero gwaramo ga pe:

“Ndehe ko jira'yra.”

A'ea erame Tupana'ga ei gwa'yra'ga mombe'gwovo ga huvihava jipryve'ga hohe javo.

⁵ A'ereki ojipryve'ga pe Tupana'ga nde'iangavi:

“Jira'yramo nde rekoi.

Jihi a'e vvyakotyve'ga pe nhaporemō nde mombe'gwovo kiro:

Gaha ko jira'yra'ga.”

Ojipryve'ga pe rūi Tupana'ga ei a'ea. Gwa'yra'ga pe jate ga ei a'ea.

Onhi'iga'java ga nomombe'ui ojipryve'ga javo:

“Jihi po ti garuvamo ako nehē.

Gaha po ti jira'yramo oko nehē.”

Ojipryve'ga rūi Tupana'ga omombe'u o'erame a'ea. Gwa'yra'ga jate ga omombe'u o'erame a'ea.

⁶ Onhi'iga'java gwa'yrypy'ga mondorame yvya koty vvyakotyve'ga mbyteri pe Tupana'ga ei:

“Jipryve'ga tombohete ti jira'yrypy'ga,” ei ga.

⁷ Ojipryve'ga mombe'gwovo Tupana'ga ei reki:

“Ji erame jipryve'ga pe kotihī ga hoi vvytua ja nhinhi'iga mombe'gwovo.

Tata ja kotihī ga hoi imombe'gwovo ji erame,” ei Tupana'ga.

⁸ Gwa'yra'ga pe Tupana'ga ei reki:

“Jiruvihavuhuhetea,” ei ga gwa'yra'ga pe.

“Nane'yimi po ti nde ejiheve'ga nduvihavuhuhetea avuirama nehē.

Nane'yimi po ti a'itituhēva'ea rehe nde nhi'igi ga pe

ga mongouka katu enhī'iga rupi ekovo ganduvihavuhuhetero nehē.

⁹ Pyry hete nde ve ga ndekokaturame.

Ite'varuhu nde ve ga ndekote'varuhurame.

Nurā jihi nderuvihavuhuhetero a'e nde ve:

Ekō ti ganduvihavuhuhetero nepavēive'ga hohe ejoryvamo,” ei Tupana'ga gwa'yra'ga pe.

¹⁰ “Jipojykaharetea,” ei Tupana'ga gwa'yra'ga pe.

“Jypya ndehe tuhē ereapo yvya yvaga reheve.

¹¹ Opa po ti yvaga yvya pavēi nehē.

Ndehe po ti erepyta avuirama nehē.

Tapy'nyhapira nhymyanamo.

Na jitehe po ti yvya nhymyanamo yvaga pavēi nehē.

¹² Gwekyi ahe tapy'ynhapiryrymyana i'arimova'ea imamana inoḡa opohia jugwi imbojopy'ruavo.

Na jitehe po ti nde pohiri yvya hugwi yvaga hugwi imbojopy'ruavo nhymyaname nehē.

Ndehe po ti naneymyani ekovo avuirama nehē.

Nderepavi po ti nde nehē no," ei Tupana'ga gwa'yra'ga pe.

¹³ Tupana'ga nde'iangavi ojipyryve'ga pe:

"Eapy ti ji pyri jijohukoty rūi

ekovo gwaramo ḡanduvihavuhetero.

A'ero po ti ji nearōe'ŷve'ga mongoukari nenhi'iga rupi nehē."

Ojipyryve'ga pe rūi ga ei a'ea. Gwa'yra'ga pe jate ga ei a'ea.

¹⁴ Tupana'gapyryve'ga ko ha'oe'ŷve'ga yvagipeve'ga oporavykyavo Tupana'ga pe. Ga nhaporemo opokopoko yvyakotyve'ga jipi. A'ereki Tupana'ga e'i ḡa pe: "Peho ti ḡa pyri yvya koty ga pokoga – kiroki ga hugwi ji amombo gandekote'varuhua tuhu ti ḡa upa ji pyri avuirama nehē javo," ei Tupana'ga.

2

Xako hete ti Tupana'ga ra'yra'ga nhi'iga rehe

¹ Tupana'ga ra'yra'ga huvihava Tupana'gapyryve'ga hohe yvagipeve'ga hohe. Nurā po nhande rekohetei gara'yra'ga nhi'iga rupi hamo nhaneremienduva rupi hamo. Tirovia hete ti ganhi'iga a'ero xapohiryyme ti jugwi javo.

² Ymyahū Tupana'gapyryve'ga imombe'ui Tupana'ga nhi'iga ymyahūva'ea pe tohendu katu ti ḡa javo. A'ereki hupi hete ga omombe'u. Ymyahūva'ea hendukatue'ymame ganhi'iga okovo hajiheva'ea rupi, a'ero ite'varuhu ahe ve. Ahe hendupotare'ymame okove'ŷ Tupana'gapyryve'ga nhi'iga rupi, ite'varuhu ahe ve. Na tuhē. A'ereki Tupana'ga omoundouka ahe ve aherekote'varuhua kwepykava.

³ Po ite'varuhu ymyahūva'ea pe ahe rekoe'ymame Tupana'gapyryve'ga nhi'iga rupi yvagipeve'ga nhi'iga rupi, a'ero po ti nhande ve kaitu ite'varuhu nehē nhande rekoe'ymame Tupana'ga ra'yra'ga nhi'iga rehe nhandepojykaharete'ga nhi'iga rehe aḡwamo. A'ereki pyry hete tuhē ga manoi nhande repyga imomboha nhanderekote'varuhua nhande hugwi nhande pokoga. Nhande imomborukare'ymame ga pe hendupotare'yma ganhi'iga, niaka'nhymi tuhē po ti nhande hahyva'ea hugwi nehē. Omondo ti ga hahyva'ea nhande ve nehē.

Ga pyy tuhē onhimombe'u tamano ti pe ndepyga javo. Henduvirē ḡa imombe'ui nhande ve javo: "Nhandepojykaharete'ga ei: 'Tamombo javo ji ruri pe pyri. Tamombo ti yvyakotyve'ga ndekote'varuhua ḡa hugwi ḡa pokoga. Taroho ti ji ḡa ji rupi yvagi pe hahyva'ea hugwi inogatuavo gapy'a.' A'ea tuhē nhandepojykaharete'ga ei." A'ea ga ei imombe'ukatuaivo ikwahavuka a'itituhēva'ea nhande ve.

⁴ A'itituhēva'ea ko jira'yra'ga nhi'iga javo, Tupana'ga opoko ga japouvouka ahemonhimomby'ava'ea ḡa pe – kiroki a'ea gaha jate oapo kwaha. Nurā he'yjuhuvava'ea ga japoparavuhui ahemonhimomby'ava'ea. Gwemimbotarimova'ea rupi Tupana'ga imondoukari gwa'uvapyryva popoakara ḡa pe ḡa pokoguka. Nurā nhande ei: Tupana'ga ga mbuhurukari nhande pyri imombe'uuka gwa'yra'ga nhi'iga ḡa pe.

Jesus Cristo'ga oko yvyakotyve'ga ja ganderohoharamo

⁵ Nahanahā hekoi ḡa jikogame Tupana'ga ra'yra'ga rehe javo, ore imombe'ui kiro pe me ikwatija. Ojipyryve'ga pe rūi Tupana'ga ei: "Amongo ti ji ḡa penhi'iga rupi nehē – perope ji ḡa mongoi ipyahuva'ea pe." A'ea ga nde'i ojipyryve'ga pe yvagipeve'ga pe.

⁶ A'ea ymyahūva'ea ikwahavukari nhande ve. A'ereki ymyahū Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea e'i Tupana'ga pe ikwatija hako:

"Anhimomby'a ji.

A'ereki nde ereporogwety yvyakotyve'ga.

Ga ndehe nde erejapyaka.

Ne'agataruhu nde ḡa ndehe.

A'ereki nde neremoka'nhymi ḡa pokoga," ei ahe Tupana'ga pe ikwatija hako.

⁷ "Jypya nde ere'e

ḡa ti toko huvihavamo jijipyryve'ga gwyre'i javo.

Jypya nde ḡa mbopopoaka ḡa mbokatuavo ḡa mboukwahavamo a'ero toko ti ḡa huvi-havamo javo.

Jypya nde eremongo enhimbiapoa ganhi'iga rupi.

⁸ Nde ere'e: "Toko pa ti nhirembiapoa ganhi'iga rupi,' ere nde."

A'ea ahe ei ikwatija javo Tupana'ga pe hako. Oko pa ġanhi'iga rupi javo ga ei ikwatija.

Garembiapoa ndokopavi ve vvyakotyve'ga nhi'iga rupi kiro, xa'e nhande hepiage'yma.

⁹Jesus'ga ki a'e te ikatu hete kiro okovo vvyakotyve'ga nduvihavuhetero. A'ea nhande ikwahavi. Jypya Tupana'ga ei ovytyeri pe ga mombe'gwovo toko na'e ti ga huvihavamo jijipyrive'ga gwyre'i javo. Nahā Tupana'ga Jesus'ga rerekopyi tomano ti ga vvyakotyve'ga ndepyga ġa naġanani javo. A'ereki Tupana'ga omomyry pota ġa pe. Ga ndepyga Jesus'ga manoro ġwaramo Tupana'ga ga mbogweravirē ga mbopopoaka ga mbokatuheteavo ga mboukwahavamo toko ti ga huvihavuhetero kiro javo.

Na tuhē. Jesus'ga omano vvyakotyve'ga ndepyga imomboā ġandekote'varuhua ġa hugwi okovo ġandepykaramo.

¹⁰A'ereki Tupana'ga e'i: "Aru pota ji vvyakotyve'ga jijipyri. Omanomo ġa ndepyga ti Jesus'ga ġa pokogi ġa nderua ji pyri nehē. A'ero po ti he'yjuhuve'ga nduvi ji pyri okovo jira'yramo avuirama nehē," ei ga.

Hahy Jesus'ga pe ga manorame ġa ndepyga. A'ea rupi ko pyry Tupana'ga Jesus'ga mbojipokwahavi onhi'iga rehe ga monhimomiranambava ga mboavujikwea toko hete ti ga vvyakotyve'ga nderohoharamo ga pyri. A'ereki Tupana'ga ko japopahara'ga imongo-hara'ga. Ojive ga oapo pa tapo'ru pa ti ji javo.

¹¹Omanomo ġa ndepyga Jesus'ga ġa mombyryvi imomboā ġandekote'varuhua ġa hugwi. Omo'emo'e'ga ġa toko ti ġa Tupana'ga ra'yramo javo. A'ero Tupana'ga reko'i ganduvetero. Ga ko Jesus'ga ruva'ga no. Nurā Jesus'ga poyjahetero ġahā ko nhiirūhetea javo.

¹²Tupana'ga pe ga ei:

"Kiro po ti ji nde kwahavukari nhiirū'ga pe nehē.

Ga nhimono'ono'ogame nenhi'iga renduva

po ti ji nde mbohetei ġapyteri pe nhinhimby'yita," ei Jesus'ga.

¹³Onhi'iga'javame Jesus'ga ei:

"Ji tuhē ajiko Tupana'ga rehe."

Onhi'iga'javame Jesus'ga ei:

"Ji rendu ti! Agwa ji reko'i Tupana'ga ra'yra'ga pavēi.

Tupana'ga ġa mbuhuruka ji pyri

epoko katu ti ġa javo ji ve," ei Jesus'ga.

A'ea nhaporemo ymyahūva'ea okwatija Jesus'ga nhi'iga mombe'gwovo ymyahū.

¹⁴Tupana'ga ra'yra'ga ko vvyakotyve'ga tuhē gwa'oro gwekoro. A'ereki ġa o'a oy'ga hugwi. Nurā na jitehe ko Jesus'ga hoi nhande rupi. Nahā ga reko'i vvyakotyva'ero tamombi ti ji Diabo'ga popoakara nhimanorame javo. "Yvyakotyve'ga arōe'yve'ga Diabo'ga omongyhyji vvyakotyve'ga ġamanoa hugwi," ei Jesus'ga.

¹⁵"Ġapopoakara mombigame ti ji ġa pokogi ġa mbopiro'yavo ġakyhyjia hugwi nehē," ei Jesus'ga. "A'ereki ġa omanoe'ymame ojapyaka omanoa rehe okyhyjiavo jugwi," ei Jesus'ga.

¹⁶Jesus'ga nde'i: "Ajo ji Tupana'gapyrive'ga pokoga vvyagipeve'ga pokoga nhimanomo ġa ndepyga." A'ea rūi ga ei. A'ea jukwaha. Ymyahūva'ea e'i ikwatija ymyahū: "Abraōova'ea rakykwepohara'ga pyri vvyakotyve'ga pyri po ti ga uhu ġa pokoga nehē," ei ahe.

¹⁷Nurā Jesus'ga ei: "Kiro po ti ji tako nhiirū'ga javijitehe."

A'ea ga ei ua vyva koty ovahema o'a oyhēa hugwi gwa'oro okovo oirū'ga ja Abraōova'ea rakykwepohara'ga ja. Oko ga ġa javijitehe tuhē tako ti ji ikwava'ēhara'ga nduvihavuhuro Tupana'ga pe javo. Hahy gairū'ga pe. Ga okoveveuhu. Nahanahā ġa pe. Na jitehe Jesus'ga pe no. A'ero ga ikwahahetei ġandekoa. Nurā ga ġa porogwetygi. Nurā ga ei Tupana'ga pe: "Tamombo ti ji nhandereheve'ga ndekote'varuhua ġa hugwi nhiirū'ga ndekote'varuhua ġa hugwi," ei ga Tupana'ga pe.

Nahā ga ġa pokogi a'ero okovo ikwava'ēhara'ga nduvihavuhuro Tupana'ga pe omanomo imomboā ġandekote'varuhua ġa hugwi. Nahā ga ġa ndepygi inoġatuavo ġapy'a. Nahā Jesus'ga rekohetei Tupana'ga nhi'iga rupi.

¹⁸Ite'varuhu Jesus'ga pe ojipe'ga ga mongote'varuhupotarame novīa. Hahy! Nurā ġa ojipe'ga mongote'varuhupotarame, ga ikwahavi ġa pokoga tombopogweyme ti ġa ga javo.

3

Jesus'ga huvihava Moisésva'ea hohe

¹Pe me nhiirūa pe Tupana'ga remimo'ēhara pe ji ei. Pejapyaka ti Cristo Jesus'ga rehe, a'e ji. Nhiirūa, a'e ji pe me. A'ereki nhande ve Tupana'ga e'i nhande mo'emo'eamo: "Pejiko ti Cristo Jesus'ga rehe pejikovo avuirama ji pyri," ei ga. A'ero ji pavēi pe pejiko ga rehe xako ti ga pyri avuirama.

Pejapyaka ti Cristo Jesus'ga rehe ga kwahaheteavo. Gaha ko Tupana'ga moirūhara'ga. A'ereki Tupana'ga ga mbuhuruka nhande pyri, ji kwahavuka ti ġa pe javo. Gaha ko

ikwava'ēhara'ga nduvihavuhu'ga Tupana'ga pe. A'ereki ga nhande repy omanomo to-mombo ti Tupana'ga gandekote'varuhua ga hugwi javo. Jesus'ga rehe nhande xajiko hete imomboruka ga pe nhanderekote'varuhua nhande hugwi. Aerē po ti ga nhande rerohei nhande mombytavo Tupana'ga pyri avuirama nehē. Pevo ga ruvi jipi. A'ea nhaporemō nhande xa'e herovia.

² Nahanahā ti ji moirū javo Tupana'ga Jesus'ga mbuhuri avo yvya koty. Aero ga Tupana'ga nhi'Īpo'rupavi. Na jitehe ymyahū Moisés'va'ea Tupana'ga nhi'Īpo'rupavi Tupana'gareheva'ea repiakatupava.

³ Jesus'ga reki huvihava nhaneramonhava'ea hohe Moisés'va'ea hohe. A'ereki Jesus'ga omongo vvyakotyve'ga Tupana'ga nhi'Īga rupi peko ti Tupana'gareheva'ero javo.

Nhande japoramē onga ojipe'ga ei nhande mboheteavo: “Okwaha hete ga japovo,” ei ga. Nde'i ga: “Onga ojiapo.” A'ea rūi ga ei. Koji'i ga ombohete onga apohara'ga. A'ereki ga oapo onga imohina. Gwrye'i ga ombohete onga a'ero.

Na jitehe Jesus'ga huvihava Moisés'va'ea hohe. Nurā koji'i po nhande ga mbohetei a'ero hamo. A'ereki Jesus'ga omongo vvyakotyve'ga Tupana'ga nhi'Īga rupi peko ti Tupana'gareheva'ero javo. Moisés'va'ea ki a'e te oko Tupana'gareheva'ero jate reki.

⁴ Na tuhē. Japopyra ko onga nhaporemō. Emo Tupana'ga tuhē omongo pa japopar-avuhuavo.

⁵ Tupana'gareheva'ero oporavykyavo Moisés'va'ea Tupana'ga nhi'Īpo'rupavi. Ahe gwepia katu pa Tupana'gareheva'ea imombe'gwovo Tupana'ga nhi'Īga ahe ve ikwahavuka Tupana'ga nhi'Īga aerēva'ea.

⁶ Cristo'ga ki a'e te Tupana'ga ra'yramo Tupana'ga nhi'Īpo'rupavi Tupana'gareheve'ga nderekokatuavo ga mongomongovo onhi'Īga rupi okovo ganduvihavuhetero. Po nane'yimi nhande ndiajikopigi Tupana'ga rehe avuirama gaha nhande mbojiko ojihe javo, a'ero nane'yimi nhande reko'i gareheva'ero. Po nane'yimi nhande nimbohete'pigi ga avuirama gaha po ti omomyry nhande ve nehē javo, a'ero nane'yimi nhande reko'i gareheva'ero.

Peko hete ti Tupana'ga nhi'Īga rehe

⁷⁻⁸ Tupana'gareheva'ero pejikovo gwaramo pehendu katu ti ganhi'Īga - kiroki a'ea gara'uva omombe'u Tupana'ga rembikwatijarukara. Tupana'ga ra'uvapyryva e'i:

“Po aḡwamo pe Tupana'ga nhi'Īga renduvi,
a'ero ti peko hete ganhi'Īga rehe hendukatuavo.

Tapekoi ti penhamonhava'ea ja

- kiroki ahe nohendukatupotari Tupana'ga nhi'Īga jipi opohipota ga hugwi,” e'i
Tupana'ga ra'uva.

“A'ea rupi ongae'yi me penamonhava'ea rekote'varuhui
mara'ngu po ti Tupana'ga onhi'Īga rendukatue'yma raykavo nehē javo.

⁹ Tupana'ga ei pe me: ‘Pevo penamonhava'ea rekote'varuhui
tihepia ti Tupana'ga rekoa nhande rehe javo.

Quarenta anos mondoramē ahe hepiagi nhirembiapoa ahemonhimomby'ava'ea
ji ahe rerekokaturame quarenta anos rupi.

A'ea repiagame vehevi ahe rekote'varuhui, ei Tupana'ga,” e'i.

¹⁰ “Nurā ji ei: Nane'yimi jipy'a atyvi ga ndekoi opohipota ji hugwi.

Ga ndokwahapotari nhiremimbotarimova'ea
okoe'yma nhinhi'Īga rupi.

Nurā ji nhimonha'ngahetei ga ndehe.

¹¹ Nurā ji ehetei nhinhimonha'ngavo:

Nanogatuagwami ti ji gapy'a

ga nderure'yma jijipyri nehē, ei Tupana'ga.”

A'ea Tupana'ga ra'uvapyryva i'ei imombe'gwovo.

¹² Nhiirū, pe me ji ei pe napenani: Pekwaha ti pejipy'a. Po pendeaporoḡita ite'va pe mbojikopipota Tupana'ga rehe, a'ero ti pejirokwa pejeaporoḡitakuro xapohiryime ti Tupana'ga hugwi avuiramave'ga hugwi javo.

¹³ Nane'yimi ti pe'ji pejohupe: “Xako katu ti jipi. Xapohi ti nhanderekote'varuhua hugwi. Xajikopigyme ti Tupana'ga rehe.”

A'ea ti pe'ji pejohupe jipi nahā pejopokoga. A'ereki Tupana'ga e'i pe me aḡwamo pehendu katu ti nhinhi'Īga javo. Pe napenani pejapyaka ti pejikokatua rehe a'ero pe-jipohia pejikote'varuhua hugwi Tupana'ga nhi'Īga renduva xanhimoandyandjukuryme ti ite'varuhua pe javo. A'ereki pe ndekote'varuhurame pendekote'varuhua nohendukatupotarukari Tupana'ga nhi'Īga pe me. A'ero pe ndapekoa'javi Tupana'ga rehe.

¹⁴ Xajiko hete ypy nhande Tupana'ga rehe ikwehe. Xajikopigyme ti ga rehe nhanemanoeymame. Po ti nane'ymi nhande jikohetei avuirama ga rehe, a'ero po ti ga nhande mbojikoty'arukari Cristo'ga pavêi nehê.

¹⁵ Nane'ymi ti pejiko hete Tupana'ga rehe. A'ereki aġwamo garembikwatijarukara e'i:

“Po aġwamo pe Tupana'ga nhi'iga renduvi,
a'ero ti peko hete Tupana'ga nhi'iga rehe hendukatuavo.

Tapekoi ti penhamonhava'ea ja

– kiroki ahe nohendukatupotari Tupana'ga nhi'iga jipi opohipota ga hugwi,” e'i
Tupana'ga rembikwatijarukara.

¹⁶ Ymyahû penamonhava'ea ġwendu Tupana'ga nhi'iga novia hako. A'ereki ahe nohendukatupotari ganhi'iga opohipota ga hugwi – kiroki ahe uhu Egitopeva'ea gwyra hugwi. Ymyahû Moisésva'ea gweru ahe pea hugwi. Ndahe'yiva'ea ġwendu katu Tupana'ga nhi'iga. Ahe jate ġwendu katu.

¹⁷ Onhi'iga rendukatue'ÿva'ea rehe Tupana'ga onhimonha'nga quarenta anos mondo-rame. Ongae'ÿi me ahe manoi a'ero okote'varuhuavo. Pevo ahera'oa pytai a'ero.

¹⁸ Ahe jikopotare'yma ġwaramo ga rehe, ga ei:

“A'e hete ji: Nanogatuagwami ti ji ġapy'a
ġa nderure'yma jijipyri nehê,” ei Tupana'ga hako.

¹⁹ Nurã nhande ikwahavi javo: Ahe jikoge'yma ġwaramo ga rehe, Tupana'ga nonogatu
ahepy'a ahe rerure'yma ojipyri, xa'e nhande.

4

Tupana'ga onogatu pota ojiheve'ga py'a

¹ Aġwamo Tupana'ga onogatu pota nhandepy'a. A'ero ga ei: “Pejikheterame ji rehe nanogatu ti pepy'a,” ei ga.

Xajirokwa ti nhandepy'a nogatua rehe. Po na rui, ga nonogatu. Pejiko hete ti ga rehe a'ero tonogatu tuhê ti ga pepy'a.

² A'ereki nhande ve ġa omombe'u pyryva'ea Tupana'ga nhi'iga Tupana'ga pe poko pota javo. Na jitehe ymyahûva'ea pe no. Ymyahû ahe omombe'u pyryva'ea Tupana'ga nhi'iga Tupana'ga pe poko pota javo. Ahe henduvame Tupana'ga nhi'iga ndikwahyi reki ahe rehe. A'ereki henduvame ahe ndojikogi Tupana'ga rehe. Nurã Tupana'ga nonogatu ahepy'a.

³ Ahe ve Tupana'ga ei:

“A'e hete ji nhinhimonha'ngavo:

Nanogatuagwami ti ji ġapy'a
ġa nderure'yma jijipyri nehê,” ei ga.

Yvya apopavpyagwera jate ga japopigirê, u katu gapy'a. Ga opota ġajikoga ojilhe tu katu ti gapy'a na jitehe nehê javo. Ojiko po ymyahûva'ea ga rehe opy'a nogatuuka ga pe ramo a'ero. Nhande ki a'e te xajiko ga rehe. A'ero nhandepy'a Tupana'ga inogatu.

⁴ Ymyahû Tupana'ga ei ikwatijaruka sétimo dia mombe'ġwovo. Garembikwatijarukara e'i:

“Seis dias rupi Tupana'ga japopavi.

Ko'emame ga japopigi.

A'ero gapy'a rukatui,” e'i ikwatijarukara.

⁵ Okwatijara'ja ahe. Aherembikwatijara i'ei Tupana'ga nhi'iga mombe'ġwovo:

“Nanogatuagwami ti ji ġapy'a
ġa nderure'yma jijipyri nehê,” ei Tupana'ga,” e'i ikwatijara.

⁶ Nurã nhande ikwahavi javo: Ojipe'ġa py'a ti Tupana'ga tonogatu a'ero, xa'e nhande. A'ereki Tupana'ga imombe'uukarypyrame pyryva'ea ymyahûva'ea pe ahepy'a nogatupota, ahe ndojikogi reki ga rehe. Nurã Tupana'ga nonogatu ahepy'a.

⁷ Aerê Tupana'ga imbokwara'ara'arame inogatupota vyvakotyve'ga py'a ga ea'javi. Okwatijaruka ga Daviva'ea pe. Daviva'ea omombe'u a'ea jitehe a'ero ikwatija. A'ea ji amombe'u pe me ko. Aherembikwatijara e'i:

“Po aġwamo pe Tupana'ga nhi'iga renduvi,

a'ero ti peko hete Tupana'ga nhi'iga rehe hendukatuavo,” e'i Daviva'ea rembikwati-
jara.

⁸ Ymyahû Moisésva'ea py'rovo Josuéva'ea oko israelitasva'ea repiakatuharamo. Po ymya Josuéva'ea onogatuuka israelitasva'ea py'a, a'ero po aerê Tupana'ga nde'ia'javi ahe ve hamo aġwamo ji inogatupotari pepy'a javo hamo. Emo Josuéva'ea nonogatuukari ahepy'a. Nurã Tupana'ga ea'javi vyvakotyve'ga py'a nogatupota.

⁹ A'ero aġwamo vehevi Tupana'ga inogatupotari ojiheve'ga py'a.

¹⁰ Ymyahū Tupana'ga oapo pi. A'ero gapy'a rukatui. Na jitehe ga – kiroki ga opy'a nogatuuka Tupana'ga pe – gaha oapo pi Tupana'ga ja.

¹¹ A'ea kwahava xajirokwa hete ti inogatuuka Tupana'ga pe nhandepy'a nanani xakoyme ti ymyahūva'ea ja javo – kiroki ahe ndojikogi ga rehe. A'ero po ti Tupana'ga nde'i nhande ve nehē nanogatuagwami ti ji pepy'a jave'yma nhande ve. Xajiko hete ti ga rehe hendukatuavo ganhi'iga.

Tupana'ga nhi'iga ahe mongo Tupana'ga pyri avuirama

¹² Tupana'ga nhi'iga nhande mongo Tupana'ga pyri avuirama. Ipopoaka ganhi'iga. Ganhi'iga ko haimbejovaiva'ea ja itakyhea'javuhuva'ea ja. Po nhande timongi haimbejovaiva'ea mbiara vvytera pype, a'ero nhande tihepia pa ipype ijoapyhava vehevi ikagyvynha vehevi no. Koji'i Tupana'ga onhi'iga imongihetei nhande pype nhande henduvame ganhi'iga. A'ero ga hepiukari nhande ve nhandereaporogita nhandereapotarimova'ea reheve. Nurā nhande jikwahahetei. A'ero nhande ei: Gwia rehe tuhē nhande rekohetei reki! Na tuhē nhande reaporogitaro reki! Nahā nhande rekote'varuhui reki! Nahā nhande rekokatui reki! A'ea xa'e nhande hendukaturame Tupana'ga nhi'iga.

¹³ Tupana'ga pe jukwaha hete pa garembiapoa. Ahā onhimiva'ea ga pe. Ga gwepia pa. A'ero po ti nhande nimimi nhanderekote'varuhua ga hugwi nehē. Garovai pyteri pe po ti nhande ami nehē. Ga pe po ti nhande imohembavi nhanderekote'varuhua nehē. A'reki ga nhandervihavuhuhete'ga nhande kwaha pa nhande nhaporemo.

Jesus'ga oko ikwava'ēhara'ga nduvihavuhuhetero

¹⁴ Jesus'ga oko huvihavuhuhetero. Ga ko ikwava'ēhara'ga nduvihavuhuhetero Tupana'ga pe nhande repyga no. Nhanderekote'varuhuro gwaramo ga nhande repygi omanomo tamombo ti ji gandekote'varuhua ga hugwi javo. Aerē ga hoi ogwovo yvaga rupi okwava ovahema Tupana'ga pyri. Ga ko Tupana'ga ra'yra'ga. Nurā ti xavy'a hete ga rehe nhandejikoheteavo ga mombegwovo xajiko hete nhande ga rehe javo.

¹⁵ A'reki Jesus'ga ikwava'ēhara'ga nduvihavuhuhete'ga nhande porogwety. A'reki ga okwaha hete nhandepopoakare'yma. A'reki ga oko nhande ja uvame vyva koty nhande pyri. Niandepopoakari nhande hahyrame nhande ve. Ite'varuhu nhande ve ojipe'ga nhande mongo te'varuhu pota. Hahy! Na jitehe hahy paravuhu ga pe. Nurā ga ikwahahetei. Ga ndokote'varuhuangavi reki hahypavame ga pe.

¹⁶ Nurā xanhi'i hete ti Tupana'ga pe nhandervihavuhuhete'ga pe ikwahava gapyryva nhande ve. Xanhi'i hete ti ga pe tomombo ti ga nhanderekote'varuhua henonha'jave'yma avuirama ikwahava'jave'yma. Xanhi'i ti ga pe nhandepopoakare'ymame tomomyry ti ga nhande ve nhande pokoga javo.

5

¹ Ymyahū Tupana'ga ga mo'emo'ei vvyakotyve'ga pyteripeve'ga hako. A'ea rupi ga ei hako: “Toko ti ga ikwava'ēhara'ga nduvihavuhuro ji ve vvyakotyve'ga pokoga tomombo ti Tupana'ga gandekote'varuhua javo. Ikwava'ēhara'ga nduvihavuhuro ti ga togweru ganemimbuhuteheva'ea ji ve ikwava'e'ga. Togweru ti ga mbatepyryva no – kiroki a'ea vvyakotyve'ga ombuhu tehe ji ve jukapyra. A'ea ti ikwava'ēhara'ga nduvihavuhuhete'ga tokwava'ē ji ve. A'ero po ti ji imombori vvyakotyve'ga ndekote'varuhua ga hugwi nehē ga momyryva,” ei Tupana'ga.

² Ikwava'ēhara'ga nduvihavuhuhete'ga ko vvyakotyve'ga. Vvyakotyva'ero gwaramo ga ndipopoakari okote'varuhua vvyakotyve'ga ja. Nurā ga ikwahahetei vvyakotyve'ga ndekoa ga oko te'varuhu nhande ja javo. A'ero ga vvyakotyve'ga porogwetygi vvyakotyve'ga ndekote'varuhurame okoe'yma Tupana'ga nhi'iga rupi ikwahave'yma gwaramo. Nonhimonha'ngai ikwava'ēhara'ga nduvihavuhuhete'ga ga nderekokatuavo a'ero.

³ Ikwava'ēhara'ga nduvihavuhuhete'ga okote'varuhu. Nurā Tupana'ga ero gwaramo ga jipyyi na'ē ikwava'e'ga mbatepyryva jukapyra Tupana'ga pe tomombo ti Tupana'ga nhanderekote'varuhua nhande hugwi javo. Aerē ga jara'ga ndepygi ikwava'e'ga mbatepyryva jukapyra Tupana'ga pe tomombo ti ga gandekote'varuhua javo.

⁴ Nde'i vvyakotyve'ga: “Kiro ti ji tako ikwava'ēhara'ga nduvihavuhuro Tupana'ga pe.” A'ea rūi ga ei. Nonhimbohetei ga nanongara rehe. A'reki Tupana'ga jate e'i: “Kiro ji pe mo'emo'ei peko ti ikwava'ēhara'ga nduvihavuhuro ji ve javo.” Na tuhē. Gaha jate e'i Arāova'ea pe ymyahū hako eko ti ikwava'ēhara'ga nduvihavuhuro ji ve javo. Na jitehe onhimbohete'e'yma ojipe'ga ndekoi ikwava'ēhara'ga nduvihavuhuro Tupana'ga pe ga erame jate ga pe.

⁵ Na jitehe Cristo'ga nonhimbohetei no. Nde'i ga: “Kiro ti ji tako ikwava'ēhara'ga nduvihavuhuro.” A'ea rūi Cristo'ga ei. Tupana'ga ki a'e te ga mbohetei toko ti ga ikwava'ēhara'ga nduvihavuhuro ji ve javo. Ga pe Tupana'ga ei:

"Jira'yramo nde rekoj.

Jihi a'e vvyakotyve'ga pe nhaporemome mombegwovo kiro:

Gaha ko jira'yra'ga," ei Tupana'ga.

⁶ Onhi'iga javame Tupana'ga ei Cristo'ga pe:

"Ymyahū Melquisedeque'ga ko ikwava'ehara'ga ji ve.

Na jitehe ndehe kiro ereko avuirama ikwava'eharamo ji ve Melquisedeque'ga ja,' ei Tupana'ga Cristo'ga pe," ei Tupana'ga rembikwatijarukara.

⁷ Uvame vyva koty Cristo'ga onhi'i Tupana'ga pe jipi ji poko javo. A'ereki Tupana'ga ipopoaka. Nurā Cristo'ga ei ga pe: "Ipotarame po ti nde nanhimomanoukari nehē." Hahyahi Cristo'ga nhi'iga ga pe ga jehe'orame ji poko javo. A'ero Tupana'ga ga rendukatui. A'ereki Cristo'ga e'i: "Nhinhi'iga rupi rūi ti eko. Po nde erepota nhimanoa tamano ti ji a'ero," ei ga Tupana'ga pe.

⁸ Tupana'ga ra'yramo ga vehevi onhimbo'e onhimongovo Tupana'ga nhi'iga rupi hahyrame ojive.

⁹ Nahā hahyrame ga pe hahya ga mbojipokwahavi Tupana'ga nhi'iga rehe ga monhimomiranambava. Nurā ga rekoj vvyakotyve'ga nderohoharamo yvagi pe. Kiroki ga oko ganhi'iga rupi - ga hugwi nhaporemome ga omombo gandekotevaruhua ga mombyryva. Aerē po ti ga ga nderohoi yvagi pe ga mombytavo avuirama Tupana'ga pyri nehē.

¹⁰ A'ereki Tupana'ga e'i Jesus'ga pe:

"Ymyahū Melquisedeque'ga ko ikwava'ehara'ga nduvihavuhu'ga ji ve.

Na jitehe ndehe kiro ereko ikwava'ehara'ga nduvihavuhuro ji ve Melquisedeque'ga ja," ei Tupana'ga.

Tapejikopigi ti Cristo'ga rehe

¹¹ Melquisedeque'ga rehe ti xanhomogitağita hete novia. A'ereki manameuhū pe pekwhaha! Nurā manameuhū po ti ji ikwahavukari pe me nehē? Napenhimbo'ea'javi pe!

¹² Pejapyaka ti pejihe! Ymyahū pe jikogi Cristo'ga rehe. Nurā po kiro pe ojipe'ga mbo'ei Tupana'ga nhi'iga rehe ikwahaheteavo hamo. A'ea ji ei novia. Agwamo vehevi ti ojipe'ga toko pembo'eharamo pe mbo'ea'java ahembo'eypya rehe nonhimimiva'ea rehe imombe'urame Tupana'ga nhi'iga pe me.

Pe ndapekwahavi Cristo'ga mombegwovo onhimiva'ea. Xunhijete'i jate pe pekwhaha ahembo'eypya jate. Ipita'ngive'ga - kiroki ga oka'mbu jate - ga ndo'upavi. Ga javijitehe pe ndekoi a.

¹³ A'ea ji ei pe me. Kiroki ga oka'mbu jate - gaha ko ipita'ngive'ga ikwahave'yma. Na jitehe pe peko ipita'ngive'ga javuhu. A'ereki xunhi pe pekwhaha Tupana'ga nhi'iga pyryva'ea. Ipita'ngive'ga javuhu pe ei pejohupe: "Marā aherekote'varuhua? A'ereki nhande ndikwahavi. Marā ahe rekokatui? A'ereki nhande ndikwahavi." A'ea pe ei ikwahave'yma pekopave'yma Tupana'ga nhi'iga rupi.

¹⁴ Kiroki ga o'u pa - gaha ko jyvuaruhū. Ga javijitehe ga ikwahavi no - kiroki ga Tupana'ga nhi'ipo'ru pa okokatavo opohia okote'varuhua hugwi. Gaha ojipokwhaha Tupana'ga nhi'imbava rehe ikwahapaheteavo. A'ero ga ei: "Nahā aherekote'varuhua. Nahā ahe rekokatui," ei ga ikwahava. Koji'i ga ikwahavi no. Nonhimimi Tupana'ga nhi'iga ga pe. Pehe ki a'e te ndapekwahavi ve oka'mbuve'ga javuhu.

6

¹ Xanhomogitaa'jaa'javyme ti ahembo'eypya rehe Cristo'ga mombegwovo. Kiro koji'i xanhimbo'e onhimiva'ea rehe Cristo'ga mombegwovo rehe ikwahaheteavo nhandehimbojipokwahapava hehe. A'ea rehe ji pe mbo'epotari kiro. A'ereki nhande xanhimbo'e jipe ahembo'eypya rehe.

A'ea rupi nhande ei ahembo'eypya mombegwovo: Xapohi ti nhanderekote'varuhua hugwi herojijyita nhandereporogita. Xajiko ti Tupana'ga rehe ga reroviaheteavo, xa'e jipe nhande ikwehe.

² Ymya nhande ei: Nahanahā batismos. Tupana'ga ti tomomyry pe me kiro javo, nahanahā po nhande xapoko Jesus'gareheve'ga akağa rehe hamo javo ga pe. Ymya nhande ei: Nahanahā po ti Tupana'ga omanove'ga mbogwerava'javi nehē. Nahanahā po ti Tupana'ga ei ga pe nehē, xa'e jipe nhande ikwehe. Jara'ga pe po ti ga ei nehē: "Pejo ti pejiyupa avuirama ji pyri," e po ti Tupana'ga nehē. Jara'ga pe po ti ga ei nehē: "Peho ti ji hugwi pejiyupa avuirama hahyva'ea ruvihava pype," e po ti Tupana'ga nehē, xa'e jipe nhande ikwehe. A'ea pe nhaporemome nhande ei ahembo'eypya mombegwovo ikwehe.

³ Kiro koji'iva'ea rehe xanhimbo'e onhimiva'ea rehe Cristo'ga mombegwovo rehe ikwahaheteavo, a'e ji pe me. Xanhimbo'e ti hehe Tupana'ga ipotarame.

⁴Marā po jara'ga pe? Tupana'ga nhi'iga ga henduna'ei. Aerē po ga nohendukatua'javi. Ga henduvyprame Tupana'ga ikwahavukari opyryva ga pe nahanahā ji ipotari javo. Ga pe ga ikwahavukari Cristo'ga rupi po ti vvyakotyve'ga nduri ji pyri nehē javo. Nurā ga jikogi Cristo'ga rehe imomboruka ga pe okote'varuhua ojihugwi a'ero. "Tupana'ga Cristo'ga mbuhuruka nhande pyri yvaga hugwi," ei ga. A'ero Tupana'ga ra'uvapyryva uhu ga pyri ga pokoga.

⁵A'ero ga ei: "Pyri hete Tupana'ga nhi'iga nhande ve. A'ereki ga nhande mbojiko ojihe," e na'ē ga. "Xanhimomby'a nhande gapopoakara rehe. Aerē po ti koji'i nhanemonhimomby'ava'ea nehē no," e na'ē ga.

⁶Nahā ga ndekona'ei henduva Tupana'ga nhi'iga. Aerē po ga ei: "Ndorokoa'javi ore Tupana'ga nhi'iga rehe," e po ga okote'varuhuavo.

Marā po ga pe? Tupana'ga ndogwerojijya'javi tuhē gandeaporoģita a'ero. Ga ndopohipotari okote'varuhua hugwi imomborukare'yama Tupana'ga pe avuirama. Ndokoa'javi ga Tupana'ga nhi'iga rupi. Nurā ga ndekoi Tupana'ga ra'yra'ga jukahara'ga ja. Ombotegwete ga Jesus'ga ojipe'ga ndovaki.

⁷Omoakŷakyma'ja amana yja ko pe. Pyyryva'ea henhui jugwi gworygworyvamo kohoa jara'ga remityma. A'ero ga i'ui gwemityma gworygworyvamo. A'ea pe yjakatua pe Tupana'ga imombyryvi.

Yjakatua – kiroki a'ea hugwi henhui pyryva'ea – a'ea ja ko ga – kiroki ga ojiko hete Tupana'ga rehe okopige'yama ganhi'iga rupi okopyryvamo ga pe. Ga pe ga imombyryvi.

⁸Omoakŷakyma'ja amana ojipea yja ko pe no. Ndapyryviva'ea ki a'e te henhui jugwi hatŷava'ea hajiheva'ea pavēi. A'ea kohoa jara'ga ndo'ui. Nurā ga ei: "Ite'varuhu yja!" Nambegwei ti ga ei tokai ti nehē javo. A'ero ti ga imbokai nehē.

Yjate'varuhua – kiroki a'ea hugwi henhui ndapyryviva'ea – a'ea ja ko ga – kiroki ga nohendukatui Tupana'ga nhi'iga okoe'yama hupi okopyryve'yama ga pe. Nambegwei po ti ga imondo hahyva'ea ga pe nehē.

⁹Tupana'ga nhi'iga rendukatue'ŷve'ga pe ji anhi'ī popoaka. Pehe ki a'e te ndapekoi ga ja. Peko pyri pe Tupana'ga pe. A'ea ore ei pe me oreremiarōva'ea pe. A'ereki ore opokwaha. Peko hete pe Tupana'ga nhi'iga rupi imomboruka pejikote'varuhua ga pe. A'ero po ti Tupana'ga pe nderohoi yvagi pe pe mombytavo avuirama ojipyri nehē pe imomborukaro ġwaramo.

¹⁰A'ereki Tupana'ga ahe rereko katu jipi ahe poravykykaturame ga pe. Nurā po ti ga nomoka'nhymi peporavykygwera nehē. Peoporavyky katu pe Tupana'ga remimo'ehara'ga pokoga ikwehe Tupana'ga arōhetero ġwaramo. Aġwamo vehevi pe ga pokogi. Peoporavykypava Tupana'ga hepiagi okopyryvamo pe me.

¹¹Na jitehe pe nhimarane'ymame nane'yami ti pejirokwa pejikoheteavo Tupana'ga rehe avuirama pejikokatua'vo ojipe'ga pe Cristo remimombyryva mbuhua pejive. Oropota hete ore pejirokwa pe napenani.

¹²A'ero po ti pe ndapevevugwei nehē. Pejiko ti Tupana'ga rehe ojipe'ga ja Tupana'gareheve'ga ja. Penhimomirana ti onhimomiranave'ga ja pejikopige'yama. Ojiko ga onhimomiranama tihepia ti Tupana'ga remimombyryva nhande ve nehē javo – kiroki a'ea pe ga ei ga pe. Tupana'ga nopiriani onhi'iga. A'ero ga ga mbohoryvi opyryvamo ga pe. Na jitehe po ti Tupana'ga pe mbohoryvi opyryvamo pe me nehē pe ndekorame ga ja aerē po ti Tupana'ga imombyryvi nhande ve nehē javo no.

Tupana'ga nopiriani onhi'iga

¹³Vvyakotyve'ga ġwenoi ojioheve'ga Tupana'ga ojohupe a'itiva'ea ji ei nhinhi'iga javo. A'ereki Tupana'ga omombe'u a'itituhēva'ea jate. Nurā togwerovia ti ojipe'ga nhinhi'iga javo, ga ei: "Tupana'ga okwaha nhinhi'igatua." A'ea ga e'i Tupana'ga renoina.

Tupana'ga jate ni mbei okovo huvihavamo ojipe'ga hohe pa. Nurā Tupana'ga ehetei ojera javo o'erame Abraōva'ea pe togwerovia hete ti Abraō'ga nhinhi'iga javo. Imombe'gwovo pyryva'ea ga ei ahe ve a'ero:

¹⁴"Jihi Tupana ti amombyry hete tuhē nde ve nehē," ei ga ahe ve. "Amondo ti ji ndera'yra nde ve nehē. Aerē po ti nderakykwepohara'ga nde'yjuhuro a'ero nehē. A'iti a! a'e ji." Ymyahū Tupana'ga ei a'ea Abraōva'ea pe onhinoina.

¹⁵Onhimomiranamame Abraōva'ea imbokwara'ara'ari ojikoga Tupana'ga rehe omombyry po ti ga ji ve nehē javo. Tupana'ga nopiriani onhi'iga Abraōva'ea pe. A'ero ga imombyryhetei ahe ve.

¹⁶Vvyakotyve'ga ġwenoi ojioheve'ga ojogwayvaramo. Ojohupe ga ei onhombojikoga ojogwehe: "A'itituhēva'ea pe ore ei. Tupana'ga okwaha orenhi'igatua pe me." A'ea ga ei ojohupe Tupana'ga renoina heroviaruka ojohupe herojijje'yama onhi'iga. A'ero ga ndojogwayvara'javi.

¹⁷ Ymyahũ Tupana'ga ikwahavukapotari onhi'iga rerorijije'yma ġa pe – kiroki ġa pe ga e'i: "Jihi Tupana po ti opogweruruka yvagi pe pe mongovo avuirama ji pyri imombryyva pe me nehẽ pe jikoga ġwaramo ji rehe," ei ga. Nurã onhinoina ga ei a'ea ġa pe jukwaha hete ti ġa pe nhinhi'iga rerorijije'yma javo.

¹⁸ Tupana'ga ei a'ea onhinoina tohoryory hete ti ġa ikwahavame javo. E'i ga: "Aerẽ po ti ga ei nehẽ: 'Tupana'ga ndogweroriji onhi'iga. Ga ndogwerorijiji onhi'iga onhinoiname no,' e po ti ġa gworygworyvame nehẽ," ei Tupana'ga.

Na tuhẽ. Tegwete ga'mbea ga nhi'igame. A'ero a'ea kwahavame nhande roryroryheteramo nhandejirokwa ga rorovia aerẽ po ti ga nhande rerohoukari ojipyri nehẽ javo, xa'e nhande. A'ereki nhande xajiko hete ga rehe nhandepohia nhanderekote'varuhua hugwi.

¹⁹ Ipohyiva'ea âncora nomborame yharuhua ahe imomborame yharuhua hugwi ihamuhũa pyvõ. Na jitehe nhandeaporogita ndojirorijija'javi. A'ereki nhande tirovia tuhẽ Tupana'ga aerẽ Jesus'ga pe po ti ga nhande rerurukari ojipyri yvagi pe nehẽ javo. Nianemoandyandi po ti ga nehẽ. Jesus'ga rehe nhande jikogi a'ero nhandekyhyjie'yma.

Ga oho jipe yvagi pe Tupana'ga pyri tuhẽ nhande repyga okovo ikwava'ehara'ga nduvihavuhuro. Avo vyva koty ikwava'ehara'ga nduvihavuhu'ga na jitehe oho Tupana'ga ronga pype hete hovapiahava aherovai gwe'yja'ga ndepya.

²⁰ Tupana'ga pyri yvagi pe nhanderenondeve'ga hoi ovahema Jesus'ga. Gaha oho nhande renonde nhande repyga toho ti ġa ji reviri yvagi pe javo. Ikwava'ehara'ga nduvihavuhu'ga Tupana'ga pe ko Jesus'ga. A'ereki Tupana'ga e'i ga pe:

"Ymyahũ Melquisedeque'ga ko ikwava'ehara'ga nduvihavuhu'ga ji ve.

Na jitehe ndehe kiro ereko avuirama ikwava'ehara'ga nduvihavuhuro ji ve Melquisedeque'ga ja," ei ga Jesus'ga pe.

7

Melquisedeque'ga oko ikwava'eharamo Tupana'ga pe

¹ Ymyahũ Melquisedeque'ga ko Salẽmmeva'ea ruvihavuhu'ga hako. Ga ko ikwava'ehara'ga Tupana'ga pe no hako. Tupana'ga huvihavuhu hete ojipe'ga hohe pa. Ga pe Melquisedeque'ga ko ikwava'ehara'ga. Melquisedeque'ga uhu nhaneremboypyva'ea rovatiamo Abraãova'ea rovatiamo ahe jivyrame otavukara hugwi. Otavuka jipe Abraãova'ea ojipeva'ea ruvihavava'ea pe quatrova'ea pe ogwovo ahe reviri ahe monhana. Abraãova'ea jivyrame Melquisedeque'ga ahe rovatĩ. Ahe ve ga ei: "Tomombyry ti Tupana'ga nde ve!" ei ga ahe ve.

² Ojivyrame otavukara hugwi Abraãova'ea herupava'javi mbatera aheruvihavava'ea hugwi quatrova'ea hugwi – kiroki mbatera aheruvihavava'ea opyhygaha Abraãova'ea re'yjava'ea hugwi hajiheva'ea hugwi no. Abraãova'ea imboja'oja'ogi herura'javipyra imboatyatya inoga dez mbatera jatya. Melquisedeque'ga pe ahe imondoi he'yjuhuvava'ea: ojipeji jatya um dẽcimo.

Melquisedeque'ga rera pe nhande ei: Pyry hete ko huvihavuhu'ga. A'ea nhande xa'e garera pe. Ga ko Salẽmmeva'ea ruvihavuhu'ga. Cidade rera pe Salẽm nhande ei Ahepy'a nogatua. Nurã nhande ei Melquisedeque'ga rera pe no: Ga onogatu ojiheve'ga py'a.

³ Tupana'ga rembikwatijarukara nomombe'ui Melquisedeque'ga po'ria ga'yembora. Nomombe'ui garemikwatijarukara Melquisedeque'ga ramonhava'ea. Nomombe'ui garemikwatijarukara ga'aragwera gamanoa no. Melquisedeque'ga rekoĩ Tupana'ga ra'yra'ga ja Jesus'ga ja ikwava'eharamo Tupana'ga pe avuirama.

⁴ Pejapyaka ti Melquisedeque'ga rehe ga kwahaheteavo. Huvihavuhu hete ga. Nurã ga pe Abraãova'ea imondoi he'yjuhuvava'ea: ojipeji jatya herura'javipyra um dẽcimo – kiroki a'ea ahe gweru otavukara hugwi. Abraãova'ea oko nhaneremboypyro nhanderuvihavuhuro israelitas'ga nduvihavuhuro. Ahe vehevi imondoi Melquisedeque'ga pe nde ko huvihava ji hohe javo. Jukwaha a'ero Melquisedeque'ga huvihavuhu hete.

⁵ Abraãova'ea ko Leviva'ea rakykwepohara'ga nembopyya. Leviva'ea rakykwepohara'ga mombegwovo Moisesva'ea rembikwatijara i'ei: "Levi'ga rakykwepohara'ga – kiroki ġa oko Tupana'ga nhi'iga rupi okovo ikwava'ehara'ga – gahã ti topyhy mbatera gwe'yja'ga hugwi israelitas'ga hugwi. Na tuhẽ. Israelitas'ga herekorame dez mbatera tomondo ti ġa Levi'ga rakykwepohara'ga pe ojipeji mbatera um dẽcimo." Nahã Moisesva'ea rembikwatijara i'ei.

Ga nhaporemõ oko Abraãova'ea rakykwepoharamo israelitas'ga Leviva'ea rakykwepohara'ga pavẽi. Opyhy ikwava'ehara'ga gwe'yja'ga hugwi vehevi Abraãova'ea rakykwepohara'ga hugwi tuhẽ.

⁶ Melquisedeque'ga ki a'e te Leviva'ea rakykwepohara'ga rui. Abraãova'ea hugwi ga ipyhygi reki mbatera um dẽcimo. Garemibipyhyga renonde Tupana'ga ei Abraãova'ea pe: "He'yjuhu po ti nderakykwepohara'ga nehẽ," ei Tupana'ga ahe ve. "Amondo ti ji

hajiheve'ga gwyrā nde ve nderakykwepohara'ga pe nehē. Pevo po ti ga nduvi avuirama a'ero nehē. Nderakykwepohara'ga pe po ti ji hajiheve'ga mbohoryvukari nehē," ei Tupana'ga Abraão'va'ea pe. A'ea Tupana'ga ei aerē po ti Abraão'va'ea hoi huvihavamo nehē javo. Tupana'ga nhi'igirē jate Melquisedeque'ga ei Abraão'va'ea pe reki: "Tomomyry ti Tupana'ga nde ve!" ei ga.

⁷ Jukwaha hete. Melquisedeque'ga huvihavuhu Abraão'va'ea hohe a'ero. A'ereki nhande nhaporemo xa'e: Kiroki ga oko ojipe'ga hohe – gahā jate e'i: "Tomomyry ti Tupana'ga nde ve."

⁸ Leviva'ea rakykwepohara'ga – kiroki ga opyhy israelitas'ga hugwi – gahā omano reki. Melquisedeque'ga ki a'e te – kiroki ga opyhy Abraão'va'ea hugwi – gaha okoji. A'ereki Tupana'ga rembikwatijarukara nomombe'ui gamanoa.

⁹⁻¹⁰ Ndo'ari ve Leviva'ea Melquisedeque'ga Abraão'va'ea rovatīrame. Emo Leviva'ea oko Abraão'va'ea rakykwepoharamo. A'ero imondorame un décimo Abraão'va'ea omondo Leviva'ea repyga no, a'e ji. Leviva'ea ko ikwava'ehara'ga nembopyya. Gahā opyhy gwe'ya'ga hugwi un décimo. Emo Melquisedeque'ga pe Abraão'va'ea omondo jipe Leviva'ea repykavamo reki. A'ero kaitu jukwaha. Melquisedeque'ga huvihavuhu Leviva'ea hohe Leviva'ea rakykwepohara'ga hohe no.

Jesus'ga oko Melquisedeque'ga ja ikwava'eharamo

¹¹ Ymyahū Tupana'ga Leviva'ea rakykwepohara'ga mo'emo'ei toko ti Arão'ga ikwava'eharamo ji ve jipi israelitas'ga momyryva javo. Arão'va'ea oko Leviva'ea rakykwepoharamo. Arão'va'ea oko ikwava'eharamo a'ero gwakykwepohara'ga pavēi.

Moisés'va'ea pe Tupana'ga ikwatijarukari nhanembo'eagwera israelitas'ga mbo'eagwera nahanahā po ti ikwava'ehara'ga pe momyry pe nderua ji pyri nehē javo. Arão'va'ea aherakykwepohara'ga pavēi nomomyryvukari reki nhandere'ya'ga israelitas'ga. A'ero israelitas'ga ndohoi Tupana'ga pyri. Nonhi'igi ga ga pe no.

Nurā Arão'va'ea rakykwepohara'garūive'ga ruri okovo ikwava'eharamo Tupana'ga pe. Ga ko Jesus'ga. Melquisedeque'ga ja ga oko ikwava'eharamo Tupana'ga pe. Tupana'ga nde'i Jesus'ga pe: "Arão'va'ea ja ko nde ikwava'eharamo ji ve." A'ea rūi Tupana'ga ei. E'i ga: "Melquisedeque'ga ja ndehe kiro ereko avuirama ikwava'eharamo ji ve," ei ga.

¹² A'ea erame Jesus'ga pe Tupana'ga ei tokoa'javyme ti Leviva'ea rakykwepohara'ga ikwava'eharamo javo. Leviva'ea rakykwepohara'ga ndekoa'jave'yname ikwava'eharamo, Moisés'va'ea rembikwatijara rehe ndatekwava'javi – kiroki a'ea omombe'u ikwava'ehara'ga. Hajiheva'ea toko ti kiro a'ero, xa'e nhande. Tupana'ga nhi'igapyahua jate Jesus'ga rehe toko kiro a'ero, xa'e nhande.

¹³ Jesus'ga pe Tupana'ga ei ndehe kiro ereko avuirama ikwava'eharamo ji ve javo. Emo Jesus'ga ko Leviva'ea rakykwepohara'ga rūi reki. Ojipeva'ea rakykwepohara'ga ko Jesus'ga. Garemboypya rakykwepohara'ga ndojukai reki mbatepyryva imbokaje yma ikwava'ehava rehe Tupana'ga pe.

¹⁴ Jesus'ga oko nhaneramonhava'ea rakykwepoharamo Judáva'ea rakykwepoharamo nhandepojkaharete'ga. A'ea jukwaha. Moisés'va'ea nde'i Judáva'ea rakykwepohara'ga pe: "Pekwava'ē ti gambatepyryva jukapyra imbokaita Tupana'ga pe pejikovo ikwava'eharamo." A'ea rūi Moisés'va'ea e'i Judáva'ea rakykwepohara'ga pe.

¹⁵ Hajiheva'ea Tupana'ga imongoi kiro. A'ea jukwaha hete. A'ereki Jesus'ga reki kiro oko ikwava'eharamo Tupana'ga pe ua vyva koty nhande pyri. Ga ko Melquisedeque'ga ja okovo ikwava'eharamo.

¹⁶ Moisés'va'ea rembikwatijara nde'i Jesus'ga pe: "Eko ti ikwava'eharamo Tupana'ga pe. A'ereki nremboypya ko Leviva'ea." Nanongara rūi aherembikwatijara e'i Jesus'ga pe. Yvyakotyve'ga rūi e'i Jesus'ga pe eko ti ikwava'eharamo Tupana'ga pe javo. Emo Jesus'ga oko reki ikwava'eharamo. A'ereki ga ipopoaka okovo avuirama. Nomanoa'javi po ti ga nehē.

¹⁷ A'ereki ojipeva'ea Tupana'ga rembikwatijarukara omombe'u javo Jesus'ga pe. E'i: "Ymyahū Melquisedeque'ga ko ikwava'ehara'ga ji ve.

Na jitehe ndehe kiro ereko avuirama ikwava'eharamo ji ve Melquisedeque'ga ja." A'ea Tupana'ga rembikwatijarukara ei Jesus'ga pe.

¹⁸ Hajiheva'ea Tupana'ga imongoi a'ero ndatekwava'javi Moisés'va'ea rembikwatijara rehe kiro javo. A'ereki aherembikwatijara ndipopoakari. A'ereki israelitas'ga ndogwerojiji ojeaporoḡita aherembikwatijara renduvame. A'ero ga ndokokatui ve. Ndohoi ga Tupana'ga pyri onhi'iga. Ndikwahyi aherembikwatijara ga ndehe.

¹⁹ Nahemomyryvukari tuhē.

Koji'i pyry nhande ve kiro Jesus'ga rekorame ikwava'eharamo Tupana'ga pe. A'ereki Tupana'ga Jesus'ga momanouka nhande repygauka imomboruka nhanderekote'varuhua nhande hugwi nhande momyryva. Aerē po ti Jesus'ga nhande rerohoi ojupi nhande

mongovo avuirama Tupana'ga pyri nhande mbohoryva nehê. Nurã nhande xanhi'inhi Tupana'ga pe kiro.

²⁰ Tupana'ga jate ni'mbei okovo huvihavamo ojipe'ga hohe pa. Ojera vehevi javo ga ehetei o'erame toko ti Jesus'ga ikwava'eharamo javo.

²¹ Tupana'ga nonhinoi reki o'erame toko ti Levi'ga rakykwepohara'ga ikwava'eharamo javo. Emo o'erame Jesus'ga pe ga onhinoi. Jesus'ga pe ga ei:

"Jihi Tupana ko ndepojkahareta.

Anhi'igatu ji nde ve kiro.

Ymyahũ Melquisedeque'ga ko ikwava'ehara'ga.

Na jitehe ndehe kiro ereko avuirama ikwava'eharamo ji ve Melquisedeque'ga ja.

A'iti a! Ndarojijyi ti ji nhinhi'iga nde ve nehê."

A'ea Tupana'ga ei onhinoina.

²² Nurã Jesus'ga popoakahetero okovo ikwava'eharamo Tupana'ga pe avuirama, kiro Tupana'ga nhi'igapyahua apiavo toho javo - kiroki ganhi'igapyahua e'i vvyakotyve'ga pe nahanahã po ti ji pe pokokatui kiro nehê javo. A'ero koji'i pyryvamo vvyakotyve'ga pe kiro.

²³ Ymyahũ Leviva'ea rakykwepohara'ga nde'yjuhuro reki okovo ikwava'eharamo. A'ereki ga omano oporavykya reja. A'ero jara'ga aherakykwepohara'ga ndekoi ikwava'eharamo ahe py'rovo.

²⁴ Jesus'ga ki a'e te ndipy'rukavi ga. A'ereki ga nomanoa'javi. Nurã gaha jate nane'ymi oko ikwava'eharamo avuirama.

²⁵ Nurã ga imombohetei vvyakotyve'ga ndekote'varuhua ga hugwi avuirama ga mombyrypava. Kiroki ga onhi'ĩ Tupana'ga pe ojikoga gwaramo Jesus'ga rehe - gahã Jesus'ga ga mombyryvi. A'ereki ga nomanoa'javi. Kiro yvagi pe ga oko Tupana'ga pyri ga ndepyga jipi epoko ti ga javo Tupana'ga pe.

²⁶ Pyry hete tuhê a'ero Jesus'ga reki ikwava'ehara'ga nduvihavuhuro Tupana'ga pe nhande repyga. Jesus'ga oko pyry hete Tupana'ga monhimohema ojihe. Naheaporogitatiruahũ ga. Ga ko ndokote'varuhui'i'i. Nurã vvyakotyve'ga ja rui ga oko. A'ereki ga pyry hete tuhê. Tupana'ga omongo ga ojipyri yvateuhu yvaga aherovai, kiro ti ga toko huvihavuhetero ojipe'ga hohe pa javo.

²⁷ Jesus'ga nokwava'egi tuhê mbatepyryva jukapyra Tupana'ga pe tomombo ti ga jirekote'varuhua ji hugwi jave'yma. A'ereki ga oko katu hete jipi.

Leviva'ea rakykwepohara'ga ki a'e te okwava'ẽ mbatepyryva jukapyra Tupana'ga pe okovo ikwava'ehara'ga nduvihavuhuro tomombo ti Tupana'ga nhanderekote'varuhua na'ẽ javo. Nahã ga jipygi. Ojipygirê jate ga ikwava'egi ojipea jukapyra tomombo ti Tupana'ga jara'ga ndekote'varuhua kiro javo.

Jesus'ga ki a'e te nokwava'egi mbatepyryva jukapyra tomombo ti Tupana'ga vvyakotyve'ga ndekote'varuhua jave'yma. A'ereki Jesus'ga onhikwava'ẽ ojijukauka omanomo yva rehe tomombo ti Tupana'ga gandekote'varuhua ga hugwi javo.

Nane'ymi Leviva'ea rakykwepohara'ga okwava'ẽ mbatera jukapyra Tupana'ga pe.

Jesus'ga ki a'e te ojipeji ko ga jijukaukari. Nomanoa'jaa'javi ga.

²⁸ Moisésva'ea rembikwatijara e'i akwaimbae'ga ti toko ikwava'ehara'ga nduvihavuhuro Tupana'ga pe javo. Emo vvyakotyva'ero gwaramo ikwava'ehara'ga nduvihavuhuro ga ndekote'varuhuro opopoakare'ymamo ote'varuhua pe.

Aerê Tupana'ga ei onhinoina a'ero jira'yra'ga ti toko ikwava'ehara'ga nduvihavuhuro avuirama javo reki. Nurã gara'yra'ga Jesus'ga pytai avuirama ikwava'ehara'ga nduvihavuhuro okopyryhetero tuhê vvyakotyve'ga ndepykatuavo Tupana'ga nhi'ipo'rupava avuirama.

8

Jesus'ga gwepyvvyakotyve'ga

¹ Na tuhê Jesus'ga reki okovo ikwava'ehara'ga nduvihavuhuro nhande repyga ogwovo yvagi pe hete. Pevo huvihavuhetero Tupana'ga ruvi. Okovo gwaramo huvihavuhetero Tupana'ga pavêi, Jesus'ga apygi Tupana'ga pyri gajohukoty rui. A'ea rehe ji pe mbo'ei ko.

² Yvagi pe Tupana'ga ruhava pype tuhê nhandepojkaharete'ga ruhava pype tuhê Jesus'ga reki. A'ea pype Tupana'ga rembiapoa pype ikwava'ehara'ga nduvihavuhuro Jesus'ga poravykyi Tupana'ga pyri nhande repyga. Vvyakotyva'ea rembiapoa pype rui - kiroki yvagipeva'ea'java'ea ahe oapo yvya koty tenda - a'ea pype rui ga nhande repygi. Ymyahũ a'ea pype hete ikwava'ehara'ga nduvihavuhuva'ea oho gwe'yjava'ea repyga yvya koty.

³ Ymyahũ Tupana'ga omo'emo'ẽ vvyakotyve'ga. Ga e'i: "Toko ti ga ikwava'ehara'ga nduvihavuhuro ji ve vvyakotyve'ga ndepyga. Nurã ti ga togweru vvyakotyve'ga hugwi

ganemimbuhutehevea'ea ikwava'e'ga ji ve nehē. Togweru ti ga ga hugwi mbatepyryva jukaprya ji ve nehē no vyvakotyve'ga ndepykaramo nehē," ei Tupana'ga ymyahū.

Jesus'ga reko'i ikwava'ēhara'ga nduvihavuhuro Tupana'ga pe. Nurā po ga ikwava'e'gi Tupana'ga pe no hamo.

⁴ Yvagi pe Jesus'ga poravykyi okovo ikwava'ēharamo. Po ga oko vyva koty, a'ero po ga ndokoi ikwava'ēharamo hamo. A'ereki gwereko jipe ikwava'ēhara'ga vyva koty.

Gahā gweru imbuhutehevea'ea Tupana'ga pe jipi okovo Moisésva'ea rembikwatijara rupi.

⁵ Gaporavykyia okwahavuka xunhi nhande ve vyvagi'pevea'ea. A'ero nhande ei: Na ja gwerevi nhanderepykava reko'i yvagi pe. Na jitehe Moisésva'ea rembiapoukara okwahavuka xunhi nhande ve vyvagi'pevea'ea. A'ereki ymyahū Tupana'ga e'i Moisésva'ea pe Moisésva'ea rembiapohava renonde tenda apohava renonde. Tupana'ga e'i: "Ji rendu katu ti! Vyvyruhua rehe ji ikwahavukari nde ve nahā ko vyvagi'pevea'ea javo. A'ea'jahetevea'ea eapo katu katu pa imohina kiro," ei ga Moisésva'ea pe.

A'ero Moisésva'ea Tupana'ga nhi'ipo'rupavi a'ea'jahetevea'ea japokatuuka tenda tapyjamo. Oapopavuka ahe mbatera no imondovo tenda pype. Nahā ahe japopavukari vyvagi'pevea'ea'java'ea vyva koty. A'ea pype Leviva'ea rakykwepohara'ga israelitas'ga ndepyi okovo ikwava'ēharamo vyva koty.

⁶ Jesus'ga poravykyia ki a'e te koji'i pyryvamo gaporavykyia hohe. Ymyahū Tupana'ga ekatui Moisésva'ea pe nahanahā po ti ji israelitas'ga pokokatui nehē javo. A'ero ga ei toko ti Leviva'ea rakykwepohara'ga ikwava'ēharamo javo. Moisésva'ea pe ga ikwatijarukari javo: "Tombokai ti ga mbatepyryva ji ve israelitas'ga ndepygā," ei ga Moisésva'ea pe ikwatijaruka ahe ve.

Aerē koji'i pyryvamo reki Tupana'ga ekatuhetea Jesus'ga pe nahanahā po ti ji vyvakotyve'ga pokokatui kiro nehē javo. "Ndehe ti emano imomborukaheteavo gāndekote'varuhua ga hugwi ga ndepygā nehē," ei ga Jesus'ga pe.

A'ea ko Tupana'ga nhi'ipyahua. A'ero ga ei toko ti Jesus'ga ikwava'ēharamo javo. Tupana'ga nhi'iga Jesus'ga pe ipyahuva'ea rehe koji'i pyryvamo Moisésva'ea rembikwatijara hohe a'ero ymyahūva'ea hohe. Nurā Jesus'ga poravykyia koji'i pyryvamo Leviva'ea rakykwepohara'ga poravykyia hohe. Vyvakotyve'ga ndepykaramo Jesus'ga reko'i tuhu ti ga okovo avuirama Tupana'ga pyri onhi'iga ga pe javo. A'ero ga imombohetei vyvakotyve'ga ndekote'varuhua ga hugwi ga mombyryva ga mbuhua Tupana'ga pyri. A'ero kiro koji'i pyryvamo ga pe.

⁷ Po ikwahyehetei ymyahūva'ea hamo Tupana'ga nhi'iga Moisésva'ea pe hamo, a'ero po ga nonhi'igi aerē ipyahuva'ea rehe Jesus'ga pe hamo.

⁸ Ymyahū israelitasva'ea nohendukatui reki ymyahūva'ea Tupana'ga rembikwatijarukara Moisésva'ea pe. Nurā ndikwahyi ahe rehe. A'ea nhande tikwaha. A'ereki ga e'i:

"Kiro ji rendu katu ti," ei Tupana'ga nhandepojkaharete'ga.

"Aerē po ti ji nhi'igi ipyahuva'ea rehe Israelva'ea rakykwepohara'ga pe Judáva'ea rakykwepohara'ga pe nehē no," ei ga.

⁹ "Ymyahūva'ea ja rūi po ti ji nhi'igi ga pe nehē.

Ymyahū ganamonhava'ea pe ji ekatui ikwatijaruka Moisésva'ea pe nhinhi'iga

ahe rergowovo pa Egitopeve'ga gwyra hugwi.

Aroho katu ji ahe pea hugwi.

Emo ahe nohendukatupotari reki.

Ndokoi ahe ymyahūva'ea rupi nhirembikwatijarukara rupi.

Nurā ji ndarekokatua'javi ahe," ei Tupana'ga.

¹⁰ "Aerē ipyahuva'ea rehe po ti ji ekatui ga pe nehē

Israelva'ea rakykwepohara'ga pe israelitas'ga pe nehē," ei Tupana'ga.

"Nhinhi'iga po ti ji imongi ga'aka'gi pe

nahanahā peko katu ti javo ga pe.

Gapy'a pype po ti ji inogi nhinhi'iga.

A'ero po ti ga hendukatupotari nhinhi'iga okovo pota hupi nehē, ei ga.

A'ero po ti ji rekohetei gānduvihavuhuhetero ga pokokatua'vo nehē.

A'ero po ti ga ji mbohetei

nde ko oreruvihavuhuhetea javo ji ve nehē.

A'ero po ti ga ndekohetei jireheva'ero

ji nhi'ipo'ruheteavo nehē," ei Tupana'ga.

¹¹ "Ojopyjopyryve'ga po ti nonhomb'o'ei ji rehe nehē.

Onhoirū'ga ti nonhomb'o'ei ji rehe nehē no," ei ga.

"Nde'i po ti ga ojohupe nehē: 'Pekwaha hete ti nhandepojkaharete'ga.'

A'ea rūi po ti ga ei ga nhaporemō ji kwahahetejipero gwaramo ojikoga ji rehe nehē," ei ga.

“Gapyrive’ga ji kwahahetei nehē.

Ganduvihava’ga ji kwahahetei nehē no.

¹² Aporogwety po ti ji ga nehē ga pyryve’yname.

Ga hugwi po ti ji imombori gādekote’varuhua gapyryve’yma reheve nehē.

Nahenonha’javi po ti ji avuirama gādekote’varuhua

ikwahapava’jave’yma nehē,” ei Tupana’ga ymyahū.

¹³ Ymyahū Tupana’ga ei no: “Ipyahuva’ea rehe po ti ji nhi’igi nehē nahanahā po ti ji pe pokokatui kiro nehē javo.”

Tupana’ga a’ea ero gwaramo nhande ikwahavi. A’ero nhande ei: Ndatekwava’javi ymyahūva’ea rehe Moisésva’ea rembikwatijara rehe a’ero. A’ereki nhymyanuhū kiro, xa’e nhande. Na tuhē. Opa gwerī ymyahūva’ea, xa’e nhande.

9

Israelitasva’ea ombohete Tupana’ga tenda pype vyva koty

¹ Ymyahū Tupana’ga omombe’u Moisésva’ea pe nahanahā po ti israelitas’ga ji mbohetei nehē javo. Omombe’u ga tenda vyvakotyva’ea nahanahā po ti ga toapo tenda ji mboheteavo ipype nehē javo.

² A’ero Tupana’ga nhi’ipo’ruavo Moisésva’ea japoukari tenda tapyjamo Tupana’ga mbohetehevamo. Mokōi hyrua tenda pype: kokotyva’ea kikotyva’ea pavēi. Kokotyva’ea pype ahe imondoukari hyapehava, mesa, pāo. Omondouka ahe pāo mesa rehe Tupana’ga rovai pyteri pe ga’apoa javo jupe. Nahā ahe imondoukari hyrua pype kokotyva’ea pype. Tupana’ga ei hyrua pe kokotyva’ea pe: Ipojkahava. Nahā ga inogi hera hehe. A’ereki pea Tupana’ga opojyka ojive.

³ Tenda pyteri pe Moisésva’ea imbohaekoukari hovapiahava cortina imohinuka. Hovapiahava aherovai ojipea hyrua teni tenda pype kikotyva’ea. Tupana’ga ei hyrua pe kikotyva’ea pe: Ipojkahetehava. Nahā ga inogi hera hehe. A’ereki pea koji’i Tupana’ga opojyka hete ojive.

⁴ Ipojkahetehava gwereko perfume mbokaihava ouro apopyra. Ipojkahetehava gwereko hyru’ia no Tupana’ga rembikwatijarukara ryru’ia. Omomoguka ahe ouro hehe.

Tupana’ga rembikwatijarukara ryru’ia gwereko nhaepepoa ouro apopyrava’ea. Nhaepepoa gwereko mbeju’ia’javuhuva’ea maná. Hyru’ia gwereko Arāova’ea apoagwera no vyrya – kiroki vyrya ipoty. Gwereko itapereuhua no – kiroki a’ea rehe Tupana’ga okwatijarukaripe ahe ve ymyahūva’ea.

⁵ Hyru’ia arimo ahe imondoukari yvagipeve’ga ra’angava querubins’ga ra’angava. A’ea ahe japoukari imondovouka pevo yvagipeve’ga’java’ea. Hendy’jandy’ja memei yvagipeve’ga’java’ea Tupana’ga rendy’java pyvō. Yvagipeve’ga’java’ea ipepojai hyru’ia arimo hyru’ia rovapytymbava rehe o’ama. Aerē hovapytymbava rehe ikwava’ēhara’ga nduvihavuhu’ga gwypygywypyi hekoa tomombo ti Tupana’ga israelitas’ga ndekote’varuhua javo. A’ero ojapyakarama hehe hovapytymbava rehe ga ikwahava’javi okote’varuhua mombora javo: “Tupana’ga oko nhande pyri gwenonhe’yma nhanderekote’varuhua ikwahava’jave’yma,” ei ga.

A’ea rehe ti ji namombe’upavi kiro.

⁶ Moisésva’ea jappavukarirē nane’y mi ikwava’ēhara’ga hoi tenda pype kokotyva’ea pype oporavykyavo Tupana’ga pe nahā ga mboheteheveavo ipype.

⁷ Ojipea pype kikotyva’ea pype ikwava’ēhara’ga nduvihavuhu’ga tehe ga hoi. Outubrogwerīa rupi jate, uma vez ano nanani ga tehe ga hoi ipype herogwovo mbatepyryva rekoa. Hekoa rerohorame jate ga hoi ipype huppypyita tomombo ti Tupana’ga jirekote’varuhua ji hugwi javo. “Tomombo ti ga israelitas’ga ndekote’varuhua ga hugwi no,” ei ga. “A’ereki ga oko te’varuhu ikwahave’yma,” ei ga huppypyita.

⁸ A’ero nhande ei: Ojipe’ga ndohoi tenda pype, xa’e nhande. A’ea rehe Tupana’ga ra’uvapyryva nhande mbojapyakarama ikwahavukari nhande ve ojipea. A’ero nhande ei: Tenda rekorame po Tupana’ga nde’i ve vyvakotyve’ga pe tuhu ti ga jiruhava pype ji pyri tuhē onhi’iga ji ve javo.

⁹ Na tuhē reki ymyahū hako. Nhande japyakarama ymyahūva’ea rehe nhande ei: Aḡwamo na jitehe nhande ve no. Imbuhuteheva’ea nombojipe’ ai nhanderekote’varuhua nhande hugwi no mbatepyryva rekoa rypyrypya pavēi. A’ereki nomombyryvi nhanderea-porogita. Nonogatui nhandepy’a a’ero nhande monhi’igukare’yma Tupana’ga pe.

¹⁰ Ymyahūve’ga omondo imbuhuteheva’ea tombokai ti ikwava’ēhara’ga Tupana’ga pe javo. A’ereki Moisésva’ea rembikwatijara e’i ga pe pemondo ti javo. Ojikwaku ga gwigwia ti ti’u mbatepyryva tyhya no javo. Ndo’ui ga hajiheva’ea. Ojikwaku ga nahanahā ti nhanerembiheparavuhua javo. Ojikwaku ga. A’ereki aherembikwatijara e’i ga pe

pejikwaku ti javo. Jukwaha a'ero. Gandeaporogita pe rüi aherembikwatijara e'i. Ganda'oa pe jate e'i aherembikwatijara. Ipyahuva'ea rehe Tupana'ga nhi'igirê ndatekwava'javi tuhê aherembikwatijara rehe. Kirê nde'ia'javi aherembikwatijara ga pe.

Cristo'ga ombohete Tupana'ga yvagi pe

¹¹ Agwamo Cristo'ga oko ikwava'êhara'ga nduvihavuhuro oporavykyavo Tupana'ga pe imombyryvuka nhande ve. Koji'i pyryvamo nhande ve a'ero kiro. Yvyakotyve'ga nembiapoa pype rüi vyvakotyva'ea pype rüi ga rekoï ikwava'êhara'ga nduvihavuhuro. Yvaga pype ga rekoï Tupana'ga ruhava pype tuhê. Pea koji'i pyry hete Tupana'ga pe vyvakotyve'ga apoa hohe tenda hohe.

¹² Ohorame yvaga pype Tupana'ga ruhava pype ga ndogwerohoi bodes rekoa bezeros rekoa tomombo ti Tupana'ga vyvakotyve'ga ndekote'varuhua a'ero javo. Hekoa pyvô rüi ga oki yvagi pe a'ero. Gwekoa reka'voguka ojijukahara'ga pe ga omano yva rehe tahepy ji vyvakotyve'ga javo. Nahã ga ga ndepyi ga mbopiro'yavo avuirama gandekote'varuhua hugwi ogwovo yvaga pype opytavo. Ojipeji gahoa yvaga pype. Ndohoa'jaa'javi ga ipype.

¹³ Ymyahû bodes rekoa touros rekoa no, a'ea ikwava'êhara'ga hypyppyi israelitas'ga ndehe. Ombokai ga novilha. Ikotiamo novilha mbokaipavyrya yhya pyvô ga hypyppyi a'ea israelitas'ga ndehe. Israelitas'ga jikwakupave'ymame ikwava'êhara'ga hypyppyi ga ndehe tomombo ti Tupana'ga gate'varuhua ga hugwi javo. A'ero israelitas'ga nda'oa tehe reki ga imombyryvukari. Hekoa rypyppyja nomombyryvukari israelitas'ga ndeaporogita reki.

¹⁴ Koji'i pyryvamo Cristo'ga rekoa reka'vogukara mbatepyryva rekoa reka'voga hohe okwahyro pe ndehe. A'ereki nhande jikogame ga rehe ga omano nhande repyga javo, a'ero ga omombyry nhandeaporogita. A'ereki Tupana'ga ra'uva avuiramava'ea opoko Cristo'ga ga nhikwava'egame Tupana'ga pe omanomo. Ndiite'varuhui'i'i Cristo'ga okokat-uavo. Pyryheteva'ero ga manoi tahepy ti ji ga javo. Nhande jikogame ga rehe ga omano nhande repyga javo, a'ero ga imombopavi nhanderekote'varuhua nhande hugwi nhandeaporogita mombyryva nhandepya no'gatuavo. Nurã nhande nhi'igi Tupana'ga pe. Tokoa'javyme ti ga ite'varuhua rehe javo Cristo'ga manoi nhande repyga. Tupana'ga nhi'iga rupi avuiramave'ga nhi'iga rupi ti ga toko javo ga manoi nhande repyga.

¹⁵ Nurãro gwaramo Cristo'ga vyvakotyve'ga ndepyi omanomo ga mongovo Tupana'ga nhi'iga rupi ipyahuva'ea rupi. Ndokopavi ga Moisésva'ea rembikwatijara rupi ymyahûva'ea rupi okote'varuhua ymyahû. A'ero Cristo'ga manoi ga mbopiro'yavo gandekote'varuhua hugwi tuhu ti ga okovo avuirama Tupana'ga pyri onhi'iga ga pe javo. A'ereki Tupana'ga e'i jipe ga pe ga mo'emo'eamo: "Aerê po ti ji pe mbopiro'yukari pendekote'varuhua hugwi nehê. A'ero po ti pe nduri pejjupa avuirama ji pyri nehê," ei ga onhi'iga ipyahuva'ea rehe.

¹⁶⁻¹⁷ Ahe e'i: "Nahanahã po ti ga herekoi nhimbateruero nehê ji manorame nehê," ei ahe. Ahe manoe'ymame ga ndogwerekoi ahembatera. Ahe manorame po ti ga tomombe'u katu na'ê ahemanoa - kiroki ga gwepia ahemanoa. A'ereki ahe manorame jate pyry ga herohoi ahembateruero - kiroki ga pe ahe e'i jipe.

¹⁸ Nurã ymyahû mbatepyryva manoi Tupana'ga nhi'igame Moisésva'ea pe ikwatijaruka. A'ereki ahe ojuka mbatepyryva heka'voga hekoa Tupana'ga nhi'ipo'ruavo. "Kiro po ti Tupana'ga nopiriani onhi'iga nehê," ei Moisésva'ea. "Kiro po ti ga imombyryvi nhande ve mbatepyryva manoro gwaramo," ei ahe israelitasva'ea pe ymyahû.

¹⁹ Moisésva'ea omombe'u pa katu na'ê israelitasva'ea pe nhaporemo Tupana'ga rembikwatijarukara ymyahûva'ea tokwaha ti ga javo. Imombe'upavirê israelitasva'ea pe Moisésva'ea ipyhygi bezeros rekoa bodes rekoa no. Yhya ahe ipyhygi no. Okoti ahe hekoa yhya pyvô. Ovelhas rava apopyra - kiroki aheremimo'gwagipyra - a'ea ahe ipyhygi. Ahe opyhy nhungwava'javuhua'ea hissopo. Oapyti ahe nhungwava'javuhua'ea ovelhas rava apopyra pyvô imondeva ikotimbyra pype. A'ea pyvô ahe hypyppyi ikotimbyra Tupana'ga rembikwatijarukara rehe. Israelitasva'ea rehe ahe hypyppyi no.

²⁰ Kirê Moisésva'ea ei israelitasva'ea pe: "Nahanahã ti peko katu pejikovo Tupana'ga nhi'iga rupi. Nahã ga opota. Pehepia hekoa. Mbatepyryva manoro gwaramo nhande ei: Tupana'ga nhi'iga nhande ve ko a'itituhêva'ea - kiroki ganhi'iga e'i nahanahã po ti ji pe pokokatui kiro nehê javo. Ndojirojiji ganhi'iga nhande ve," ei Moisésva'ea.

²¹ Na jitehe Moisésva'ea hypyppyi hekoa tenda rehe. Tendapypeva'ea no - kiroki a'ea ikwava'êharava'ea opo'ru oporavykyrame Tupana'ga pe nahã ga mboheteavo - a'ea rehe ahe hypyppyi mbatepyryva rekoa ymyahû.

²² Aerê nane'ymi hekoa ikwava'êhara'ga hypyppyi mbatera rehe nhaporemo gwerevi tamombyry Tupana'ga pe javo - kiroki mbatera ga opo'ru oporavykyrame Tupana'ga pe. A'ea pyry pa Tupana'ga pe a'ero. Nane'ymi ga ikwava'egi Tupana'ga pe jukapya rekoa heka'voga israelitas'ga ndepya kiro po ti Tupana'ga imombori pendekote'varuhua

pe hugwi a'ero nehē javo ġa pe. A'ereki nahā e'i Tupana'ga rembikwatijarukara Moisésva'ea pe. Ga ikwava'ege'ymane jukapyra rekoa heka'voge'yma, Tupana'ga nomom-bori ġandekote'varuhua ġa hugwi ikwahava'java.

²³ Mbatepyryva rekoa pyvō Moisésva'ea omomyry Tupana'ga pe yvyakotyva'ea yvagipeva'ea'java'ea tenda tendapypeva'ea reheve. A'ereki Tupana'ga e'i na ahe ve. Pyry pa a'ea Tupana'ga pe a'ero. Hekoa ko yvyakotyva'ea momyryhava. Yvagipeva'ea momyryhava koji'i pyryvamo yvyakotyva'ea momyryhava hohe a'ero. A'ereki Tupana'ga e'i na.

²⁴ Na tuhē. A'ereki Cristo'ga yvagi pe tuhē oho yvyakotyve'ga ndeaporogita momyry-haramo. Pevo ga jipiukari aġwamo Tupana'ga rovai pyteri pe nhande repyga. Yvyako-tyva'ea pype rūi ipojkahetehava pype rūi ga hoi – kiroki yvagipeva'ea'java'ea ahe oapo yvya koty ymyahū.

²⁵ Ymyahū ano nanani ikwava'ēhara'ġa nduvihavuhu'ga oho ipojkahetehava pype yvyakotyva'ea pype jukapyra rekoa herogwovo ipype.

Cristo'ga ki a'e te ga omano ojipeji gwekoa tuhē heka'voguka. Nomanoa'jaa'javi ga. Nurā ojipeji gahoa yvaga pype. Ndohoa'jaa'javi ga.

²⁶ Jypya Cristo'ga nomanoi a'ero. Aerē ga nomanoa'jaa'javi. A'ereki ojipeji ga omano. Mbpava koty ga jujukaukari omanomo ojipeji tamombo pa hete ji yvyakotyve'ga ndekote'varuhua ġa hugwi javo. Nahā hahyro ga pe ojipeji.

²⁷ Yvyakotyve'ga ti tomano ojipeji. Omanorē po ti ġa tojipiuka Tupana'ga pe nehē. A'ero po ti ga ei ġandeaporogitapyryva pe ġandeaporogitate'varuhua pe nehē no.

²⁸ Yvyakotyve'ga javijitehe Cristo'ga manoi ojipeji. Onhikwava'ē ga ojijukauka. Nahā ga herekoi he'yjuhuve'ga ndekote'varuhua ojihe omanorepe ga ndepyga. Aerē po ti ga rura'javi ojipiukara'java yvya koty nehē. Uhura'javame po ti ga nomanoa'javi ġa ndepyga nehē. Nde'ia'javi po ti ga nehē: “Kiro po ti ji manoi imomboo ġandekote'varuhua ġa hugwi.” A'ea rūi po ti ga ei nehē. Uhura'javame yvya koty po ti ga togweroho ġa ojupi yvagi pe ġa pokoga nehē – kiroki ga opota hete garura uhu po ti ga nehē javo.

10

Cristo'ga omombo pa hete ġandekote'varuhua avuirama

¹ Okorame Moisésva'ea rembikwatijara rupi israelitas'ga okwaha xunhi aerē po ti pyry hete nehē javo. Ga ndokwahapavi reki aerēva'ea pyryva'ea. Ano nanani ġa heruri Tupana'ga pe mbatepyryva jukapyra okovo Moisésva'ea remimombe'ua rupi. Jukapyra nomomyryvi tuhē reki ġandeaporogita. Nonogatuġi ġapy'a no.

² Po jukapyra omomyry, a'ero po ġa ndojukaa'jaa'javi te hamo. Po jukapyra omomyry, a'ero po ġa ei hamo: “Nihenonha'javi nhande nhanderekote'varuhua. A'ereki jukapyra nhande mbopiro'y jugwi avuirama,” e po ġa hamo.

A'ea rūi reki ġa ei.

³ A'ereki ano nanani herurame mbatepyryva jukapyra ġa okwahava'java'ja okote'varuhuaġwera.

⁴ A'ereki touros rekoa reka'voga bodes rekoa reka'voga pavēi nomomborukari aherekote'varuhua ahe hugwi. A'iti a.

⁵ Nurā uhurame yvya koty Cristo'ga ei Tupana'ga pe:

“Mbatepyryva jukapyra imbuhuteheva'ea reheve nde nderepotari.

Nurā nde japoġi jira'oa ji ve ji mongovo yvyakotyva'eramo.

⁶ Nerenhimohema'javi nde mbatepyryva imbokaipyra rehe imbuhuteheva'ea rehe no

– kiroki a'ea ġa ojuka tomombo ti ga nhanderekote'varuhua javo.

⁷ Nurā ji ei nde ve jiruvihavuhetea pe: Aġwa ji ami.

Ajo ji avo yvya koty tako ti nenhi'ġa rupi javo.

Nahā nerembikwatijarukara ji mombe'ui imamanipyra pype livro pype,” ei Cristo'ga Tupana'ga pe.

⁸ Nahā Cristo'ga ei: “Nderepotari nde jukapyra mbatepyryva mbokaipyra no imbuhuteheva'ea no ojipea imbuhuteheva'ea no – kiroki a'ea ġa ojuka tomombo ti Tupana'ga nhanderekote'varuhua javo,” ei Cristo'ga Tupana'ga pe. “A'ea nhaporemō nde nderepotari enhimohema'jave'yma hehe.” A'ea Cristo'ga ei imbuhutehea pe ojipea pe no – kiroki a'ea pe Moisésva'ea rembikwatijara e'i pemondo ti Tupana'ga pe javo.

⁹ Kirē ga ei gwuvihavuhete'ga pe: “Aġwa ji ami. Ajo ji avo yvya koty tako ti nenhi'ġa rupi javo,” ei Cristo'ga Tupana'ga pe.

A'ea erame ga ei: “Ndatekwava'javi Moisésva'ea rembikwatijara rehe – perope omombe'u mbatepyryva jukapyra. Kiro ji yvyakotyve'ga mongoi Tupana'ga nhi'pyahua rupi. A'ea Tupana'ga ipotari.” A'ea Cristo'ga ei o'erame Tupana'ga pe tako ti ji nenhi'ġa rupi javo.

¹⁰ Okovo Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi Jesus Cristo'ga jijukaukari omanomo imomboha nhanderekote'varuhua nhande hugwi. Nahã ga nhande mombryryvi avuirama toko ti ga Tupana'gareheve'ero avuirama javo. Ndojjukaukara'jara'javi ga. Ojipeji ga jijukaukari.

¹¹ Ymyahũ ikwava'ehara'ga ami oporavykyavo ikwava'ega Tupana'ga pe mbatepyryva jukapya ikwava'eva'ega. Kotihitihi ga ami ikwava'ega imbokaita gwi'gwia jipi tomombo ti Tupana'ga israelitas'ga ndekote'varuhua javo. Emo mbatepyryva kwava'ega nomomborukari tuhẽ reki gandezkote'varuhua ga hugwi.

¹² Cristo'ga ki a'e te ojijukaukarirẽ ga apygi Tupana'ga pyri gajohukoty rui okovo huvihavamo. Ga ndojjukaukara'jara'javi. Ojipeji ga jijukaukari onhikwava'ega tamombo pa hete ti ji vvyakotyve'ga ndekote'varuhua ga hugwi javo. A'ero gamanopyyagwera jate pyry Tupana'ga pe vvyakotyve'ga nhaporemõ imomborukari okote'varuhua Jesus'ga pe okojirame.

¹³ "Aerẽ po ti Tupana'ga imombigukari nharõ'e'yve'ga popoakara ga mongovo nhinhi'iga rupi nehẽ," ei Jesus'ga oapyga Tupana'ga pyri.

¹⁴ Ojipeji ga jijukaukari Tupana'ga remimo'ehara'ga ndeaporõgita mombryrypava avuirama inogatuavo gapy'a. Nahã ga ga pokogi imombopava gandezkote'varuhua ga hugwi.

¹⁵ A'ea Tupana'ga ra'uva ikwahavukari nhande ve no imombe'urame Tupana'ga nhi'iga javo. E'i na'ẽ:

¹⁶ "Tupana'ga e'i:

'Aerẽ ipyahuva'ea rehe po ti ji nhi'igi israelitas'ga pe nehẽ,' ei Tupana'ga. 'Nhinhi'iga po ti ji imongi gapy'a pe.

A'ero po ti ga hendukatupotari nhinhi'iga okovo pota hupi nehẽ.

Ga'akagi pe po ti ji inogi nhinhi'iga

nahanahã peko katu ti javo ga pe,' ei Tupana'ga," ei Tupana'ga ra'uva.

¹⁷ Aerẽ i'ei:

"Nahenonha'javi po ti ji avuirama gandezkote'varuhua gapyryve'yma reheve

ikwahapava'jave'yma nehẽ,' ei Tupana'ga," ei Tupana'ga ra'uva.

¹⁸ Tupana'ga imombopaheteukari nhanderekote'varuhua ikwahava'jave'yma Jesus'ga manoro gwaramo. Nurãro gwaramo ndatekwava'javi mbatepyryva jukaa'java rehe. Ndatekwava'javi Jesus'ga manoa'java rehe no. A'ereki ojipeji omanomo ga omombo pa nhanderekote'varuhua nhande hugwi.

Xanhi'i ti Tupana'ga pe nhanenhimomiranama

¹⁹ Oreirũ, oro'e ore. Pyry hete Tupana'ga pe nhande nhi'igi ga pe kiro Jesus'ga gwekoa reka'vogukaro gwaramo omanomo nhande repyga.

²⁰ Ymyahũ ikwava'ehara'ga nduvihavuhu'ga tehe ga kwavi ogwovo hovapiahava cortina aherovai ogwovo ipoykahetehava pype. Pea Tupana'ga opoyjka hete ojive. Ikwava'ehara'ga nduvihavuhu'ga tehe oho ipype taho ti Tupana'ga rovai pyteri pe nhinhi'iga ga pe javo. Tegwete ojipe'ga hohava hovapiahava aherovai Tupana'ga pyri. Nurã ga nonhi'igi Tupana'ga pe pevo.

Nhande ki a'e te xanhi'i Tupana'ga pe kiro Jesus'ga manoro gwaramo nhande repyga okovo Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi. Avuirama Jesus'ga oko. Nurã avuirama po ti nhande nhi'igi Tupana'ga pe nehẽ.

²¹ Jesus'ga ko ikwava'ehara'ga nduvihavuhu'ga Tupana'ga pe. Ga ko nhandervihavuhete'ga no Tupana'gareheve'ga ndepiakatuavo nhande repiakatuavo nhande mongomongovo onhi'iga rupi.

²² Nurã ti xanhi'i Tupana'ga pe ga mboheteavo. Tiandereaporõgita katu ti xako ti Tupana'ga reaporõgita rehe jate nhanenhi'igame ga pe. Xajiko hete tuhẽ ti ga rehe tianerendu ti ga javo.

Ymyahũ ikwava'ehara'ga gwpygywpyi mbatepyryva jukapya rekoa ga ndehe timombryry ga javo. Ikwava'ehara'ga ga hei yhya pyvõ no timombryry ga javo.

Na jitehe ojijukaukaro gwaramo gwekoa reka'voguka Cristo'ga imombori nhanderekote'varuhua nhande hugwi imombryryva nhandereaporõgita inogatuavo nhandepya. Nurã nhande piro'yro avuirama nhanderekote'varuhua hugwi. Nahã ti nhandekokatuavo xanhi'i Tupana'ga pe.

²³ Xanhimombe'upigyme ti ojuhupe. Xa'e ti: Okovo Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi Jesus'ga omano nhanderepyga imomboha nhanderekote'varuhua nhande hugwi nhande mongovo Tupana'ga pyri. A'ero po ti nhande ruvi ga pyri avuirama nhanenhi'iga ga pe a'ero nehẽ. A'ea ti xa'e ojuhupe nhandejikohetepige'yma ga rehe. A'ereki Tupana'ga

nopiriani onhi'iga. Ga e'i: "Aerê po ti ji pe mbopiro'yukari pendekote'varuhua hugwi. A'ero po ti pe nduri pejjupa avuirama ji pyri nehê," ei ga.

²⁴Tiandereaporoğita katu ti nhandejogwehe. Xa'e ti ojuhupe: Xanhoarô hete ti nhande-jopokokatuavo.

²⁵Xanhimono'ono'ombigyme ti. Xanhimono'ô ti Tupana'ga nhi'iga renduva. Jara'ga nonhimono'oga'javi Tupana'ga nhi'iga renduve'yma. Ga ja rûi ti xako. Nambegwei po ti Jesus'ga nhandepojykaharete'ga rura'javi nehê ta'e ti ji ga pe gandeaporoğita rehe javo. Nurâ koji'i ti xanhombohoryory jipi Tupana'ga pyryva mombe'gwovo ojuhupe nhandejikoheteavo ga rehe.

²⁶Tikwaha nhande a'itituhêva'ea Cristo'ga mombe'ua nhanderekote'varuhua mombohara'ga mombe'ua. Ikwahavirê po nhande ndiakote'varuhuahai hamo. Po nhande xako te'varuhu aha jipi, a'ero nimombohavi nhanderekote'varuhua pe. A'ereki ahâ nhande ve ojipe'ga nhanderekote'varuhua mombohara'ga jujukaukaha'ga.

²⁷Ahaname nhanderekote'varuhua mombohavomo nhande kyhyji avuirama javo: Aerê po ti Tupana'ga ei nhande ve nehê: "Pendeaporoğita ko pehoagwama tata pype." A'ea po ti ga ei onhimonha'ngavo nhande rehe nehê. Hahy hete po ti nhande ve tata pype avuirama a'ero nehê. Nahâ po ti ga oarôe'ÿve'ga moka'nhybavi nehê.

²⁸Ymyahû israelita'ga reko'e'ymame Moisésva'ea rembikwatijara rupi ite'varuhu ga pe. A'ereki Moisésva'ea rembikwatijara rehe ga ndokoi. Garekote'varuhua kwahavame ga ei: "Ndokoi ga aherembikwatijara rupi. Oko te'varuhu ga a'ero. Ore ga repiagi." Po doisve'ga ei a'ea, po trêsvê'ga ei, a'ero ganduvihava'ga ga jukai. Ndoporogwetygi ga ga ymyahû.

²⁹Ağwamo po ti ite'varuhuhetero ojipe'ga pe kaitu nehê ga erame: "Ndajikogi ji Cristo'ga rehe. Ndakoi po ti ji ganhi'iga rupi nehê. Ga ko Tupana'ga ra'yra'ga rûi." Po ga ei a'ea, a'ero po ti ite'varuhuhetero ga pe nehê. A'ereki ga ombotegwete Tupana'ga ra'yra'ga.

Omano Cristo'ga heka'voguka gwekoa okovo Tupana'ga nhi'ipyahua rupi imomboayyakotyve'ga ndekote'varuhua ga hugwi. Nahâ ga ga mombryvi tonhi'i ti ga Tupana'ga pe javo. Po akoja'ga ite'varuhuve'ga pyryvamo Cristo'ga manoro gwaramo ga pe. Po ga aerê e'i: "Ndikwahyi reki ji rehe gamanoa. Omano tehe reki ga," e po ga. Po ga ei a'ea, a'ero po ti ite'varuhuhetero ga pe nehê.

Tupana'ga ra'uva okwahavuka Cristo'ga pyryva ga pe ga pokoga novîa. Emo ojikopotare'ymame Cristo'ga rehe ga Tupana'ga ra'uva mbotegwetei. A'ero po ti ite'varuhuhetero ga pe nehê.

³⁰Tikwaha hete nhande Tupana'ga. Gaha e'i:

"Jihi po ti ajipy ga ndehe nehê.

Ga ndekote'varuhurame po ti ji ikwepygi gândekote'varuhua nehê ikwahavuka hahyva'ea ga pe nehê," ei ga.

Onhi'iga'javame ga ei:

"Jihi po ti amondo hahyva'ea jijiheve'ga pe nehê ga ndekote'varuhurame," ei Tupana'ga nhandepojykaharete'ga.

Na tuhê po ti nhande ve nhande rekote'varuhurame nehê.

³¹Tupana'ga ko avuiramave'ga. Ga imondorame hahyva'ea nhande ve ite'varuhuhetero nhande ve a'ero.

³²Pekwahava'ja ti ymya'iva'ea. Ymya'î Tupana'ga okwahavuka Cristo'ga pe me. Ga ga kwahavukarirê pe me pejiko pe ga rehe. A'ea rupi penhimomirana pe ojipe'ga imondorame hahyheteva'ea pe me. Ndapejikopigi pe ga rehe penhimboitavo hahyrame pe me.

³³Cristo'ga arôe'ÿve'ga pe mbotegwetei he'yive'ga ndovaki pe nderekomemuamo imondovo hahyva'ea pe me pejikoga gwaramo Cristo'ga rehe. Aerê ojipe'ga pe ga te'varuhuro imondovo hahyva'ea ga pe. Hahyrame ga pe pe jikoty'ari ga pavêi ga pokoga. A'ero hahyramo pe me no.

³⁴Peoporogwety pe cadeiapypeve'ga no. Tupana'ga arôe'ÿve'ga ga mongi ipype. A'ereki Tupana'ga arôe'ÿve'ga ndopotari ga jikogame Tupana'ga rehe. Ojipe'ga ipyhygaharame ojive pembatera pe hugwi pe napendoryndorypigi reki. A'ea rupi pe ei: "Orogwereco ore pyryva'ea yvagi pe. Koji'i pyry yvagipeva'ea yvyakotyva'ea hohe. Yvagipeva'ea niymyani. Ndopavi," pe'e pe ikwahava.

³⁵Nurâ ti tapejikopigi Tupana'ga rehe. Pe jikohetero gwaramo po ti Tupana'ga imbuhuri ikwepykava pyryva'ea pe me nehê.

³⁶Penhimomirana ti a'ero ga nhi'ïpo'ruavo Tupana'ga nopiriani gwembi'eagwera javo. A'ero jate ti ga imombyryvi pe me pe nderogwovo pe mongovo avuirama yvagi pe ojipyri nehê.

³⁷A'ereki Tupana'ga rembikwatijarukara e'i:

"Aere'ï po ti ga ruri nehê

- kiroki ga pe ġa e'i ga po ti uhu nehē javo.

Nambegwei po ti ga ruri nehē, ei Tupana'ga," ei ikwatijariipyra.

³⁸ "Nane'yimi po ti nhiremimombyryve'ġa jikogi ji rehe okovo jipi,' ei Tupana'ga.

'A'ero po ti ġa ndekoi ji pyri avuirama nehē.

Po ġambbyteripeve'ġa ndojikoga'javi ji rehe ojipe'avo ji hugwi ojipe'ġa pojihuva ġwaramo, a'ero po ti ji ndajiroryvi ġa ndehe nehē, ei Tupana'ga," ei ikwatijariipyra.

³⁹ Kiroki ġa ojipe'ġa pojihu ojipe'avo Tupana'ga hugwi ojikoge'yma ga rehe - ġahā po ti oho hahyva'ea ruvihava pype opytavo avuirama oka'nhymbava nehē.

Nhande ki a'e te, ġa ja rūi nhande xako. Ojipe'ġa ja nhande xako. Ojikhetero ġwaramo Tupana'ga rehe po ti ġa ndekoi avuirama ga pyri nehē. Ga ja tuhē nhande rekoj nhandejikoga ga rehe.

11

Ymyahūva'ea ojiko hete Tupana'ga rehe

¹ Nhandejikoga ġwaramo Tupana'ga rehe nhande ei: Nahanahā po ti Tupana'ga imombyryvi nhande ve nehē. Ndihepiapavi ve Tupana'ga remimombyryva nhande ve. Emo Tupana'ga nopiriani ġwembi'eagwera. Nurā po ti nhande hepiapavi garemimombyryva nehē, xa'e nhande ikwahaheteavo. Ndirojijyi nhande nhanenhi'ġa heroviaheteavo.

² Israelitas'ġa nembopypa nhanerembopypa jikoga ġwaramo Tupana'ga rehe Tupana'ga ei ahe mombe'gwovo hako: "Pyry hete ġa ojikoga ji rehe," ei ga hako.

³ Nhandejikogame Cristo'ga rehe nhande ei ikwahava: Ymyahū Tupana'ga oapo vyva yvaga reheve javo jupe hako. A'ero vyva ojihu yvaga pavēi hako. Mbatara rūi ga oapo yvagamo vyvaramo no. A'ereki ganhi'ġa rupi te oko. A'ero jate jipiukari nhande ve, xa'e nhande.

⁴ Ymyahū ojikoga ġwaramo Tupana'ga rehe Abelva'ea heruri imbuhuteheva'ea Tupana'ga pe hako. Nurā Abelva'ea remimbuhuteheva'ea koji'i pyry Caimva'ea remimbuhuteheva'ea hohe Tupana'ga pe. Abelva'ea jikoga ġwaramo Tupana'ga rehe Tupana'ga ei: "Pyry hete Abel'ga imbuhua ji ve," ei ga.

Abelva'ea jikoga ġwaramo Tupana'ga rehe Abelva'ea mombe'ua ikwahavukari aġwamo vehevi nhande ve ahe ja ti pejiko Tupana'ga rehe javo. Nahā Abelva'ea mombe'ua ikwahavukari nhande ve ahe manoheterē. Nurā nhande ei: Pyry nhande jikogi Tupana'ga rehe Abelva'ea ja.

⁵ Ymyahū ojikoga ġwaramo Tupana'ga rehe Enoque'ga nomanoi. A'ereki Tupana'ga gwerojiupiripe ga rerogwovo yvagi pe ga momanoukare'yma. Nurā vvyakotyve'ġa ndohepiaga'javi ga rekaramo. Oho renonde Enoque'ga Tupana'ga mbohoryvi ojikoga ġwaramo ga rehe. Tupana'ga rembikwatijarukara e'i a'ea rehe.

⁶ Kiroki ga ndojikogi Tupana'ga rehe - ga rehe Tupana'ga ndohoryva'javi. Kiroki ga onhi'ī pota Tupana'ga pe tomombyry ti ga ji ve javo - gaha ti togwerovia hete, Tupana'ga okoji okovo jiruvihavuhetero javo. Ojipeva'ea po ti ga togwerovia javo: "A'itituhēva'ea rehe Tupana'ga nhi'ġi ahe mbojikoga ojihe. Kiroki ga okwaha pota hete Tupana'ga - ġa pe Tupana'ga imombyryvi." A'ea ti ga te'i ojikheteavo Tupana'ga rehe - kiroki ga onhi'ī pota Tupana'ga pe tomombyry ti ga ji ve javo.

⁷ Ymyahū ojikoga ġwaramo Tupana'ga rehe Noéva'ea Tupana'ga rendukatui Tupana'ga omomoranduvame. Tupana'ga ei ahe ve: "Nahanahā po ti ite'varuhuro pe me vyva koty nehē. Okyrahivuhu po ti pe me nehē. Pe ndapehepiagi ve nava'ea," ei Tupana'ga Noéva'ea pe.

Henduvame Noéva'ea heroviahetei Tupana'ga nhi'ġa. Nurā ahe japoi yhara ruvihavuhua. "Tonhinhamba ti nhirembirekohēa, jira'yra'ġa, nhikunhamembyra'ġa ipype ji pavēi xamanoyme ti yhya pype javo," ei ahe.

He'yjuhava'ea vvyakotyva'ea ndojikogi Tupana'ga rehe heroviare'yma ganhi'ġa. Noéva'ea ki a'e te ojiko hete Tupana'ga rehe. Nurā Tupana'ga ei Noéva'ea pe: "Ndepyry hete nde ejikoga ji rehe," ei ga. Nahā Noéva'ea imboukwahavukari vvyakotyva'ea rekote'varuhua reki.

⁸ Ymyahū ojikoga ġwaramo Tupana'ga rehe Abraōova'ea Tupana'ga rendukatui ga erame: "Ejijyi ti egwya hugwi. Eheja ti eje'yja'ġa. Hajiheve'ġa gwyri pe ti eho," ei Tupana'ga Abraōova'ea pe.

Ga renduvame Abraōova'ea hoi a'ero okovo ganhi'ġa rupi ogwovo ogwya hugwi mome tuvi ġagwya javo ikwahave'yma. Ahe vahemame hajiheva'ea gwyri pe Tupana'ga ei hepiuka ahe ve: "A'ove'ġa gwyra ti ji imondoi nde ve nehē," ei Tupana'ga Abraōova'ea pe.

⁹ Ojikoga ġwaramo Tupana'ga rehe, pevo Abraão'ea herojijijiyi tendas gwuhava imohimohina pevova'ea gwyrri pe. A'ereki Tupana'ga e'i: "Avove'ga gwyrta ti ji imondoi nde ve nehē," ei Tupana'ga ahe ve.

Pevova'ea gwyrri pe ahe herojijijiyi tendas imohimohina hajiheva'ero. A'ereki ahe ndogwerekoi ve ogwyrta pevo. Na jitehe pevova'ea gwyrri pe jitehe aherakypwepoharava'ea herojijijiyi tendas imohimohina Isaquve'ea Jacóva'ea pavēi nhaneramonhava'ea. A'ereki Abraão'ea ra'yrava'ea pe Isaquve'ea pe Tupana'ga ei no: "Avove'ga gwyrta ti ji imondoi nde ve nehē," ei Tupana'ga Isaquve'ea pe. Aerē a'ea jitehe ga e'i Isaquve'ea ra'yrava'ea pe Jacóva'ea pe.

¹⁰ Ojiko Abraão'ea Tupana'ga rehe herojijijiyita. A'ereki ahe e'i ovytyeri pe: "Tupana'ga ojapyaka na'ē cidade rehe nahanahā ti ji japokatui nehē javo. Ndopavi po ti Tupana'ga rembiapoa cidade yvagi pe nehē." A'ea ahe ei ogwovo pota pevo tapyta ti ji ipype yvagipeva'ea pype nehē javo.

¹¹⁻¹² Ojikoga ġwaramo Tupana'ga rehe Sarava'ea tuhē ahe ra'yramo. Ahe ra'yramo okoa'jave'ymame yvyvo oxava'ero ġwaramo. Ymya Abraão'ea ndata'yra'javi oxava'ehetero ġwaramo Sarava'ea rembirekova'ea. A'ea rupi vehevi ahe ra'yramo Sarava'ea pe. A'ereki Tupana'ga Sarava'ea mbota'yruka Abraão'ea pe. A'ereki ahe ojiko hete ga rehe ga rerovia ga erame ahe ve: "Aerē po ti nde eja'yra'ga mbo'ari nehē," ei ga ahe ve.

Sarava'ea gwa'yrava'ea mbo'ari a'ero Abraão'ea ra'yrava'ea. Aerē he'yjuhu Abraão'ea rakykwepohara'ga. Jaytata'ia he'yjuhu yvagi pe. Na jitehe aherakypwepohara'ga he'yjuhu jaytata'ia ja. He'yjuhu y'tiġa hay'iuhuva'ea ypihua ruvihavuhua rembeyvyriva'ea. Nhande nimo'embavi reki y'tiġa hay'iuhuva'ea maramomi he'yjuhua javo. A'ereki he'yjuhu hete. Na jitehe nhande nimo'embavi Abraão'ea rakykwepohara'ga. A'ereki ga he'yjuhu hete y'tiġa ja hay'iuhuva'ea ja.

¹³ Ymyahū ojikoga Tupana'ga rehe ahe omanomba: Sarava'ea, Abraão'ea, Isaquve'ea, Jacóva'ea. Ndopyhygi ve ahe yvya - kiroki a'ea pe Tupana'ga ei ahe ve avove'ga gwyrta ti ji imondoi nde ve nehē javo. Opapavipe ahe. Tupana'ga eagwera ahe ve ndohoi ve japiavo. Ahe e'i pa reki: "Aerē po ti ga imbuhuri tuhē nhande ve nehē. A'ereki ga e'i nhande ve nahanahā po ti ji pe pokokatui nehē javo. Nahā ga ega'ei nhande ve," ei ahe. A'ea ahe epavi ga reroviaheteavo omanombavame ojikheteavo ga rehe gworygworyvamo ganhi'ġa rehe ojive. Ojipeva'ea pe ahe ei javo: "Gagwyrripe'ga ja rūi ko nhande. Avova'ea rūi ko nhande," ei ahe. "A'ereki vyakotyva'ea ko nhandegwyrta rūi," ei ahe.

¹⁴ Kiroki ġa e'i a'ea - ga okwahavuka ojeaporogita. A'ero ġanenduhara'ga ei: "Hajiheva'ea ġa opota hete ojive a'ero yvya," ei ġa.

¹⁵ Po Abraão'ea aherakypwepoharava'ea pavēi ojivy pota ogwyrueri pe, a'ero po ahe ojivrype ogwovo ogwyrueri pe gwe'yjava'ea pyri.

¹⁶ Ndojivypotari ahe reki. A'ereki ahe e'i: "Koji'i nhande tipota hajiheva'ea - kiroki a'ea koji'i pyry hete nhandegwyruera hohe avova'ea hohe no. Yvagipeva'ea nhande tipota," e'i pa ahe.

Nurā Tupana'ga poyjahetero ahe rehe javo: "Ji ko ġanduvihavuhetero ġanemimbohetearamo." A'ea Tupana'ga ei gworyvamo ahe rehe imboavujkwepavacade ahe ve yvagi pe.

¹⁷ Ojikoga ġwaramo Tupana'ga rehe Abraão'ea Isaquve'ea jukai gwerevi. A'ereki Tupana'ga e'i Abraão'ea pe: "Ejuka ti eja'yra'ga Isaquve'ga ga kwava'ega ji ve ikwava'ēhava rehe." A'ea Tupana'ga ei Abraão'ea pe. A'ereki ga e'i ovytyeri pe tahepia ji Abraão'ga remiarōhetea ji rehe javo.

Ymya'ī Tupana'ga e'i jipe Abraão'ea pe: "Aerē po ti ji imombyryvi nde ve nehē. He'yjuhu po ti nderakypwepohara'ga nehē," ei Tupana'ga ahe ve.

Ojipeji ahera'yrava'ea! A'ea vehevi ojikoga ġwaramo Tupana'ga rehe Abraão'ea Isaquve'ea jukai gwerevi.

¹⁸ Ojipea pe Tupana'ga e'i jipe Abraão'ea pe: "Isaquve'ga rakykwepohara'ga jate po ti oko nderakypwepoharamo nehē," ei Tupana'ga ahe ve.

¹⁹ A'ea Abraão'ea ikwahava'javi javo: "Tupana'ga pe nonhimimiva'ea. A'ereki ga ipopoaka. Nurā po ti ga Isaquve'ga mbogwerava'javi nehē ga manorē. He'yjuhu po ti jirakypwepohara'ga a'ero nehē," ei Abraão'ea.

Na tuhenha'ja reki. A'ereki Tupana'ga ndojukaukari reki ahe ve. A'ero Abraão'ea ei: "Kiro po ti Isaquve'ga ruva'javi ji pyri nehē!" A'ea ahe ei ahe rerogwovo ġwonga pe. Nurā nhande ei: Isaquve'ea mombe'ua ko okwera'jave'ga mombe'ua ja.

²⁰ Aerē ojikoga ġwaramo Tupana'ga rehe Isaquve'ea imombyryvi gwa'yrava'ea pe memei Jacóva'ea pe Esaúva'ea pe no o'erame: "Nahanahā ti Tupana'ga tomombyry pe me nehē." A'ea Isaquve'ea ei gwa'yrava'ea pe.

²¹ A'erê ojikoga ġwaramo Tupana'ga rehe Jacóva'ea imombyryvi Joséva'ea ra'yra'va'ea pe memei ġwymyminova'ea pe o'rame: "Nahanahã ti Tupana'ga tomombyry pe me nehê." A'ea Jacóva'ea ei Joséva'ea ra'yra'va'ea pe omanoa renonde. Nanime ahe Tupana'ga mbohetei ndepyry hete nde javo ojikoga ve yvyra rehe onhova'apyna.

²² A'erê ojikoga ġwaramo Tupana'ga rehe Joséva'ea ei omanoa renonde: "Ji manorê po ti pe hoi avo hugwi Egitopeve'ga gwyrã hugwi upa nehê. A'ea rupi ti peroho nhikaġagwera pejupi." A'ea Joséva'ea ei oje'yjava'ea pe Israelva'ea rakykwepoharava'ea pe.

²³ Ymyahũ ojikoga ġwaramo Tupana'ga rehe Moisésva'ea yembora Moisésva'ea mimi ahepo'ria pavêi ahe arirê. A'ereki Faraóva'ea Egitopeva'ea ruvihavava'ea ei' ojipyryva'ea pe: "Pejuka ti israelitas'ga nda'yra'ga akwaimbae'ga ġa arame," ei Faraóva'ea.

Moisésva'ea re'yjava'ea ko Israelva'ea rakykwepoharamo israelitasramo. Ahe ndokyhyji reki Faraóva'ea hugwi Moisésva'ea yembora ahepo'ria pavêi gwa'yra'va'ea mima. A'ereki ahe ei: "Ikatu hete nhandera'yra'ga Moisés'ga." A'ea ahe ei gwa'yra'va'ea mima trêš jahya mondovo.

²⁴ Ojikoga ġwaramo Tupana'ga rehe Moisésva'ea ei oyvuakarama: "Te'ia'javyme ti ġa ji ve: 'Nde ko Faraó'ga ra'yrahêa ra'yra Egitopevehêa ra'yra.' A'ea ti ġa te'ia'javyme ji ve," ei Moisésva'ea.

²⁵ "Te'i ti ġa ji ve kiro: 'Nde ko israelitas'ga nda'yra Tupana'ga remimo'êhara'ga nda'yra.' A'ea ti ġa te'i," ei Moisésva'ea.

"Egitopeve'ga imondoi hahyva'ea israelitas'ga pe jipi. A'ero po ti ji israelitas'ga pokogi nehê. Hahy po ti ji ve a'ero nehê no. Hahyva'ea ko koji'i pyry ji ve kiro Faraó'ga mbatera rerekoa hohe avuiramarũiva'ea hohe," ei Moisésva'ea. "Po Egitopeve'ga pyri ji pytai jigwojigwovo toryvi pe herekovo ikatuva'ea jijive, a'ero mara'ngu po ti jipohia Tupana'ga hugwi jirekote'varuhuavo nehê? Ndakote'varuhupotari ji," ei Moisésva'ea.

²⁶ "Tupana'ga ei: 'A'erê po ti ji imombyryhetei israelitas'ga pe ġanduviavuhuhete'ga mondovo ga pyri nehê ġa pokoguka.' A'ea Tupana'ga ei," ei Moisésva'ea. "A'ea ji heroviahetei garura pota ga ti omombyry ji ve nehê javo," ei Moisésva'ea. "Hahy po ti ji ve nehê ji ruvame jire'yja'ga pyri ga mbuhua," ei ahe. "Hahyva'ea ko koji'i pyry reki ji ve Egitopeve'ga mbaterateuhua rerekoa hohe," ei Moisésva'ea.

²⁷ Ojikoga ġwaramo Tupana'ga rehe Moisésva'ea hejari Egitopeve'ga gwyrã ogwovo. Ndokyhyji ahe Faraóva'ea hugwi Egitopeva'ea ruvihavuhuva'ea hugwi ahe nhimonha'ngaheterame. Onhimomirana Moisésva'ea opohire'yma Tupana'ga hugwi ogwovo. A'ereki ahe ojiko hete Tupana'ga rehe ndaha'oive'ga rehe ga kwahaheteavo. Ahe ga kwahahetero ġwaramo Tupana'ga ahe monhimomiranami.

²⁸ Ojikoga ġwaramo Tupana'ga rehe Moisésva'ea japoi toryva Páscoa ti'u ti a'ea rupi javo. Ahe hypypyjukari ovelha ra'yrypya rekoa israelitasva'ea pe porta rembeyvyra rehe. Israelitasva'ea pe ahe ei: "A'erê po ti Tupana'ga kwavi Egitopeve'ga nda'yrypyve'ga jukauka ojipyryve'ga pe yvagipeve'ga pe nehê. Po ti ga hepiagi jukapyra rekoa penonga rehe nehê, a'ero po ti ga ndojukaukari penda'yrypyve'ga nehê," ei Moisésva'ea. Nahã Moisésva'ea israelitasva'ea mbo'ei ojikoga Tupana'ga rehe okovo Tupana'ga nhi'iga rupi.

²⁹ Ymyahũ ojikoga ġwaramo Tupana'ga rehe israelitasva'ea hokatupavi ypiahua rahava mar Vermelho rahava. Opyvo ahe hokatui aherovai vyva pikaġa ġwaramo. A'ereki Tupana'ga omboja'o yhya ahe ve. Egitopeva'ea reki ohopotarame otyppyvy ppy pe he'yjuhuvva'ea. A'ereki Tupana'ga omonhovatia'ja yhya ahe rehe.

³⁰ Ymyahũ ojikoga ġwaramo Tupana'ga rehe israelitasva'ea hoahoi cidade atimatimana Jericó atimatimana ogwyrarũiva'ea. Sete dias israelitasva'ea hoi nhatimatimana. Nurã cidade rokairungava Jericó rokairungava i'ari ahe ve ahe jikoga ġwaramo Tupana'ga rehe.

³¹ Ojikoga ġwaramo Tupana'ga rehe kunhangwerava'ea Raabeva'ea akwaimbae'ga upaharava'ea nomanoi Jericó pe hokairungava arame. A'ereki ahe onhinondeepiaharava'ea mboapygi israelitasva'ea mboapygi ahe rurame ojipyri torohepia nhimi ndegwyrã javo. Raabeva'ea ahe mimi ġwonga pe a'ero Jericópeva'ea hugwi tomanoyme ti ġa javo. Nurã Tupana'ga nomoka'nhymi Raabeva'ea momanoukare'yma. Hokairungava arame he'yjuhuvva'ea Jericópeva'ea manoi ojikoge'yva'ea Tupana'ga rehe.

³² Jarava'ea po ti ji namombe'upavi nehê. A'ereki ahe he'yjuhu ymyahũva'ea - kiroki ahe ojiko hete Tupana'ga rehe. Nurã po ti ji namombe'ui Gideãova'ea, Baraqueva'ea, Sansãova'ea, Jeftéva'ea, Daviva'ea, Samuelva'ea, Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea no. Nomombe'upavi po ti ji Tupana'gareheva'ea ahe re'yjuhuro ġwaramo.

³³ Ymyahũ ahe jikoga ġwaramo Tupana'ga rehe Tupana'ga ahe pokogi. Nurã jarava'ea huvihavava'ea gwyrripeva'ea monhambavi ahe apitipitiavo.

Jarava'ea rekokatui ojipeva'ea pokokatuavo ahe mongomongovo Tupana'ga nhi'iga rupi. Jarava'ea pe Tupana'ga ei amombyry po ti ji pe me nehê javo. A'ereki ahe ojiko ga rehe. Tupana'ga nopiriani onhi'iga.

Jarava'ea pokoga Tupana'ga imbojurutyvi ja'gwara'java'ea leões to'uyme ti jireheve'ga javo.

³⁴ Jarava'ea pokoga Tupana'ga imombigukari tatauhua popoakara. Nomanoi ahe ipype a'erō ojikoga gwaramo Tupana'ga rehe.

Jarava'ea ojiheva'ea Tupana'ga ndojukaukari ojipeva'ea pe ahe ahe jukapotarame haimbejovaiva'ea pyvō itakyhea'javuhuva'ea pyvō.

Jarava'ea popoakare'yname Tupana'ga ahe mbopopoakari. A'ereki ahe ojiko ga rehe.

Ojikoga gwaramo Tupana'ga rehe jarava'ea ndokyhyji otavuka ogwyripeva'earūiva'ea pe soldadosva'ea pe ahe monhana he'yjuhuva'ea monhana.

³⁵ Kunhangwera'ea jikogi Tupana'ga rehe gwa'yra'va'ea manorame. Nurā Tupana'ga ahera'yra'va'ea mbogwera'javi ahe mondoa'java ahe'yembora pe.

Nahā ymyahū Tupana'gareheva'ea rekopavi ojikheteavo Tupana'ga rehe gwe'yjuhuro hako. Emo ymyahū jarava'ea pe hahy hete reki ahe jikoga gwaramo Tupana'ga rehe hako. He'yjuhu ahe no.

Jarava'ea pe Tupana'ga arōe'yva'ea imondoi hahyva'ea ahera'oa moatāhava pyvō ika'mbika'mbika aheka'ga pepohi ti Tupana'ga hugwi javo. "Pe pohirame Tupana'ga hugwi po ti ore ndopojukai nehē," ei Tupana'ga arōe'yva'ea Tupana'gareheva'ea pe.

A'ero Tupana'gareheva'ea ei reki: "Ndoropohiri tuhē po ti ore Tupana'ga hugwi nehē. Pe ore jukarē po ti Tupana'ga ore mbogwera'javi ore rerogwovo yvagi pe nehē ore mongovo avuirama ojipyri nehē," ei ahe. "Koji'i pyri hete ore ve orehoa yvagi pe Tupana'ga pyri oreruva hohe yvya koty." A'ea ahe ei opohire'yma Tupana'ga hugwi omanomo.

³⁶ Jarava'ea pe hahyhetero no ahe jikoga gwaramo Tupana'ga rehe. Okote'varuhuva'ea ahe rerekomemū ahe mbotegweteavo ahe mondohondohoga ipira apopyra pyvō ahe kwaekwa itanhuramuhūa pyvō no ahe momboa cadeia pype no.

³⁷ Tupana'gareheva'ea jukavo okote'varuhuva'ea imombomombori ita ahe rehe.

Yvakytihavuhua pyvō serrote pyvō okote'varuhuva'ea Tupana'gareheva'ea rovaja'rogi ahe jukavo.

Toko te'varuhu ti Tupana'gareheve'ga javo okote'varuhuva'ea ahe mbo'epotari ite'varuhua rehe.

Haimbejovaiva'ea pyvō itakyhea'javuhuva'ea pyvō okote'varuhuva'ea Tupana'gareheva'ea jukai.

Tupana'gareheva'ea ndukatujuhu herojijijiyita ojipejipea pe. A'ereki okote'varuhuva'ea omondomondo ahe ojihugwi. Mbiara pira ko Tupana'gareheva'ea piramo ovelhas pira. Bodes pira ahepiramo no. Ndogwerekoi tuhē ahe mbatera. Ite'varuhu hete okote'varuhuva'ea ahe ve imondomondo hahyheteva'ea ahe ve.

³⁸ Nahā okote'varuhuva'ea rekote'varuhui ahe ve pe jikoga gwaramo Tupana'ga rehe javo ahe ve. Po nduvi okote'varuhuva'ea Tupana'gareheva'ea pyri hamo gareheva'ea pyrihetero gwaramo. Okote'varuhuva'ea ote'varuhuro gwaramo ahe ve Tupana'gareheva'ea herojijijiyi ogwoogwovo ongae'yi me yvytyruhu pe no. Nduvi ahe onga pe. Ita kwaruhua pype ahe rui yvya kwaruhua pype no nhaneronga javo jupe.

³⁹ Ahe mombe'gwovo Tupana'ga ei: "Pyri hete jireheve'ga nhaporemō ojikheteavo gwaramo ji rehe ojipe'ga te'varuhurame ga pe," ei Tupana'ga.

Ymyahū ahe manoe'yname Tupana'ga ei ahe ve: "Aerē po ti ji imombyryvi pe me pepokohara'ga mondovo pe pyri nehē." A'ea Tupana'ga ekatui ahe ve ojilheva'ea pe ymyahū hako.

Ahe manorame Tupana'ga nomombyrypavi ve ahe ve. A'ereki ga nomondoi ve ahepokohara'ga Cristo'ga yvya koty. A'ero Cristo'ga nomanoi ve ahe ve. Nomombori ve ga aherekote'varuhua. Ndogwerohoi ve ga ahe Tupana'ga pyri. Na tuhē Tupana'ga nomombyrypavi ve ymyahūva'ea pe ahe manorame.

⁴⁰ A'ereki ga gwerohouka pota ymyahūva'ea ojipyri nhande rerohoukarame jate ojipyri. Nahā koji'i pyryvamo nhande ve. Tupana'ga po ti omombyry hete ymyahūva'ea nhande mombyryheterame yvagi pe nehē.

12

Tupana'ga onhi'igahy nhande ve toko katu ti ga javo

¹ Xako pa ti ahe ja Tupana'ga nhi'iga rupi nhanenhimomiranama ikwahava'java ahereaporo'gita. A'ereki ojikoga gwaramo Tupana'ga rehe he'yjuhuva'ea ymyahūva'ea okwahavuka nhande ve nahanahā ore orojiko Tupana'ga rehe javo. Nurā nhandekovo Tupana'ga nhi'iga rupi xapohi pa ti ojipeva'ea hugwi - kiroki a'ea nianemongoukari Tupana'ga nhi'iga rupi. Xajipokwaha nhande nhanderekote'varuhua rehe nhandepopotare'yname jugwi. A'ero nhanderekote'varuhuro gwaramo nhande ndiakokatui

ganhi'iga rupi. Nurā xapohi hete tuhē ti nhanderekote'varuhua hugwi. Xanhimomirana ti a'ero javo: Ganhi'iga rupi ti zako ga ero gwaramo.

² Xajapyaka katu ti Jesus'ga rehe. Gaha nhande mbojiko Tupana'ga rehe ikwehe. Nane'ymi ga nhande pokogi pejiko hete ti avuirama Tupana'ga rehe javo. Aerē po ti ga rura'javi nhandererohoharamo nhande rerogwovo ojupi Tupana'ga pyri nehē.

Ymyahūve'ga ojuka ojipe'ga yva rehe ga mbotegweteavo peko te'varuhu pe javo. Ombotegwetea Jesus'ga ikwahavi a'ero vvyakotyve'ga omondorame yva rehe. Nonhim-boahivi ga reki ga pe. Ga nhimomiranami yva rehe onhimondouka ga pe javo: “Na hahyro ji ve yva rehe,” ei Jesus'ga. “Ako pota hete ji Tupana'ga nhi'iga rupi nhimanomo vvyakotyve'ga ndepyga imomboā gāndekote'varuhua ga hugwi nehē. Aerē po ti ji roryhetei nehē,” ei ga.

Jesus'ga manorē Tupana'ga ga mbogwerava'javi. Kirogwe Jesus'ga apygi nhanderuvi-havuhuhete'ga pyri Tupana'ga pyri gajohukoty rūi yvagi pe. Huvihavuhuhetero ga hoi Tupana'ga javijitehe.

³ Pemondo ti pejeaporogita ga rehe imohina ga onhimomirana okote'varuhuve'ga te'varuhua pe javo. Po ti pe imondo pejeaporogita ga rehe, a'ero po ti pe napene'oi penhimomiranama nehē. Aero po ti pe ei nehē koji'i xajiko hete ti Tupana'ga rehe javo.

⁴ Ojuka ga Jesus'ga okote'varuhuro gwaramo. Ga nde'i ve pe me pe juka pota: “Tijuka ti ga.” A'ea rūi ga e'i pe me pe imombipotarame gāndekote'varuhua.

⁵ Pemoka'nhy po pe Tupana'ga nhi'iga. Tonhimomirana ga javo ga nhi'igi pe me. Pe me ga ei jira'yra'ga. A'ea ga okwatijaruka ahe ve hako imombe'gwovo. A'ero aherembikwatijara i'ei:

“Jira'yramo ti eko hete Tupana'ga nhi'iga rehe

ga embo'erame onhi'igahyavo nde ve toko katu ti ga javo.

Tanere'ouhūi ti enhiroyrōe'yma

ga ikwahavukarame nderekote'varuhua nde ve.

⁶ A'ereki Tupana'ga ombo'e gwemiarōheteve'ga onhi'igahyavo ga pe toko katu ti ga javo.

Ga omondo hahyva'ea ga pe nhaporemō

jira'yra'ga javo ga pe.”

A'ea ikwatijara i'ei pe monhimomiranama.

⁷ Penhimomirana ti hendukatuavo Tupana'ga nhi'iga ga pe mbo'erame onhi'igahyavo pe me. A'ereki ga pe ndereko katu nhandervamo. Na tuhē. Nhandera'yra'ga pe nhaporemō nhande xanhi'igahy jipi gānduvamo toko katu ti ga javo.

⁸ Po Tupana'ga nonhi'igahy pe me pe mbo'ee'yma, a'ero pe peko gara'yra'garūiva'ero ojihuteheva'ero ga pe. A'ereki gwa'yra'ga nhaporemō ga ombo'e onhi'igahyavo ga pe toko katu ti ga javo.

⁹ Irūa ji ei pe me kiro: Nhanderuva'ga vvyakotyve'ga, gahā nhande mbo'e onhi'igahyavo nhande ve toko katu ti ga javo. Ganhi'iga nhande tihendu katu nhandekokatuvamo. Tupana'ga ko nhandervete'ga yvagipeve'ga. Ganhi'iga kaitu ti tihendu katu nhandekokatuvamo. Po nhande ganhi'iga rendukatui, a'ero po ti ga nhande mongoi avuirama ojipyri nehē.

¹⁰ Nhanderuva'ga vvyakotyve'ga, gahā onhi'igahy nhande voja'irame nhande mbo'eavo nhande mongovo gwemimbotarimo nahā ko pyry a'e ji javo nhande ve.

Tupana'ga ki a'e te ipotari nhandepyryva nahā ko pyry pe me javo. “Tapyry ti ga ji ja okokatuheteavo,” ei ga. Nurā ga nhande mbo'ei onhi'igahyavo nhande ve imondovo hahyva'ea nhande ve toko katu ti ga javo.

¹¹ Ga nhi'igahyrame nhande ve nhande mbo'eavo, nhande nianderororyvi te nahē ite'varuhu ji ve kiro javo. Hahy nhande ve. Emo aerē nhande rekokatuhetei nhanenhi-momiranamame jupe hendukatuavo nhanenhimbo'eavo. U katu nhandepy'a a'ero.

Tihendu katu ti Tupana'ga nhi'iga

¹² Penhimbojiko hete ti Tupana'ga rehe a'ero pejoryjoryvamo ga rehe. Penhimboita ti. Pe'ji ti tako ti Tupana'ga nhi'iga rupi javo.

¹³ Pemombyryva'ja ti pejeaporogita. Nane'ymi ti ga rehe jate pejiko hete. A'ero po ti pe ndekokatui nehē. Aero pe ndepiagame po ti pembyteripeve'ga ojikokatue'yve'ga herojijyi ojeaporogita okovo Tupana'ga nhi'iga rupi jate no. Aero po ti ga ndokote'varuhua'javi nehē.

¹⁴ Penhoarō hete ti inogatuavo pejipy'a. Pearō hete ti ojipe'ga nhaporemō inogatuavo gapy'a. Peko pyry ti pejikovo Tupana'ga nhi'iga rupi. Nduvi po ti ga Tupana'ga pyri nehē - kiroki ga ndokopyryvi.

¹⁵ Pejirokwa ti ikwahavuka pejohupe. Mara'ngu po pembyteripeve'ga ojikoge'yma Tupana'ga rehe? Po ga ndojikogi Tupana'ga rehe, a'ero po ti Tupana'ga nomombyryvi ga nehê. Penhi'ti ti ga pe a'ero ejiko ti Tupana'ga rehe javo. A'ero po ti ga jikogame Tupana'ga rehe Tupana'ga ga mombyryvi nehê.

Pejirokwa ti ikwahavuka pejohupe. Mara'ngu po pembyteripeve'ga Tupana'ga renoite'varuhuavo jipi igwaigwavete okoe'yma ganhi'iga rupi. Po nahâ, pembyteripeve'ga pepy'a nogatue'yruhû. Irovahiva'ea ombote'va mbatera oji'ja ihorame ipype. Na jitehe pembyteripeve'ga ojipe'ga mbote'va oji'ja ganhi'te'varuhua horame ga'akaği pe. Penhi'ti ti ga pe a'ero ga mbopohiruka garekote'varuhua hugwi.

¹⁶ Pejirokwa ti ikwahavuka pejohupe. Mara'ngu po okote'varuhuve'ga pembyteripeve'ga ojirekouka gwembireko'garûive'ga pe? Mara'ngu po ga ojipe'ga nembireko'ga nderekovo? Po nava'ea rehe ga ndekote'varuhui, a'ero penhi'ti ti ga pe ga mbopohiruka gandekote'varuhua hugwi.

Pejirokwa ti ikwahavuka pejohupe. Mara'ngu po ndapyryvive'ga pembyteripeve'ga ipotaheteavo vvyakotyva'ea? Ga po ndokoi vvagipeva'ea rehe Esaúva'ea ja.

Ymyahû Esaúva'ea ko ojihuvypyva'ea hako. Okoe'yma vvagipeva'ea rehe ahe ei oirûva'ea pe Jacóva'ea pe hako: "Embuhi ji ve imboapygipya um prato de comida ta'u ti. Ji ko ojihuvypyva'ero gwaramo nhanderuva'ga imondohetei ji ve nehê. Aerê garemimondoa po ti ji imondoi nde ve nehê ikwepyga imbuhuragwera ji ve nehê. A'ero po ti nde rekoï ojihuvypyva'ea ja. A'ero po ti nhanderuva'ga ei Tupana'ga pe nehê: 'Emombyry ti Jacó'ga pe,' e po ti ga nehê. Nahâ po ti ga ei nde mombe'gwovo Tupana'ga pe jira'yrypy'ga ja ko Jacó'ga javo," ei ahe.

A'ea Esaúva'ea ei jugweiheteavo gwaramo okoe'yma vvagipeva'ea rehe opo'ria remimombyryva rehe. A'ero Jacóva'ea omondo gwemimboapygipya Esaúva'ea pe.

¹⁷ Pekwaha pe Esaúva'ea mombe'ua. Aerê Esaúva'ea ipotara'javi opo'ria remimombyryva novîa. A'ereki ahepo'ria omombyryvipe Jacóva'ea pe javo. Ojehe'o ranuhû Esaúva'ea novîa eja'yrypyva'ero gwaramo ji ve ti emombyry javo opo'ria pe. Ahâ Esaúva'ea nhi'igawera rerojijyhava - akoka ahenhi'igawera Jacóva'ea pe.

¹⁸ Ymyahû vvytyruhua arimo monte Sinai arimo Tupana'ga ikwahavukari gwemimbotarimova'ea ikwatijaruka Moisésva'ea pe vvyva koty. A'ea rupi ikai vvytyruhua tata pvvô. Henyhunuhû ko tata. Ypytunahi a'ero. Yvruhua turi.

¹⁹ Jiru'a'java'ea trombetea nhi'igi. Tupana'ga nhi'igi. Henduvame israelitasva'ea ei Moisésva'ea pe: "Tonhi'iga javyme ti Tupana'ga ore ve," ei ahe okyhyjiavo Tupana'ga hugwi.

²⁰ "Po ti Tupana'ga nhi'igi ore ve nehê, a'ero po ti ore papavi nehê," ei ahe.

A'ereki Tupana'ga e'i jipe ahe ve: "Ka'gwyripeva'ea vehevi tuhuryme ti opokoge'yma vvytyruhua rehe," ei Tupana'ga. "Po ti ipokogi hehe, a'ero ti ahe tomombo ita ka'gwyripeva'ea rehe jukavo nehê," ei Tupana'ga Moisésva'ea pe.

²¹ Ahemongyhyjiheteva'ea ko aherembiepiepiaga: vvytyruhua, tata, ppytuna, vvyruhua no, trombetea nhi'iga no, Tupana'ga nhi'iga no. Hepiapavame ahe kyhyjihetei. Moisésva'ea vehevi okyhyji hete javo: "Ahyhyi hete ji jikyhyjiavo," ei ahe ymyahû.

Nahâ ymyahûva'ea Tupana'ga kwahavi vvyva koty okovo ga pavêi ga ikwahavukarame gwemimbotarimova'ea ahe ve hako.

²² Pe me reki Tupana'ga ndoapoi ahemongyhyjiheteva'ea ikwahavukarame gwemimbotarimova'ea pe me. Koji'i pyryhetero pe me a'ero. A'ereki pejikoga gwaramo Tupana'ga rehe pe pekwaha hete ga vvagipeve'ga vvagipeva'ea no pejikovo ga pavêi. Ga oko ojipea rehe vvytyruhua rehe monte Sião rehe vvygi pe. Pevo cidade de Jerusalém me Tupana'ga ruvi avuiramave'ga ojipyrive'ga pyri. Ahe ndohapiapavi gapyrive'ga vvagipeve'ga. A'ereki ga he'yjuhu hete. Ga pavêi pe ndekoi.

²³ Pekwaha pe Tupana'ga'rehepyve'ga. Ojatyka ga Tupana'ga nhi'iga renduva gworyg-woryvamo ga rehe. A'ereki gandra Tupana'ga okwatijaripe vvygi pe inoga. Nurâ po ti ga hoi vvygi pe nehê. Ga pavêi pe ndekoi.

Pekwaha pe Tupana'ga. Ga okwaha hete vvyakotyve'ga javo ga pe nhaporemogandeaporogita rehe. Ga pavêi pe ndekoi.

Pekwaha pe vvyakotyva'ea - kiroki ahe omano ojikheteavo Tupana'ga rehe okokatu-avo. Tupana'ga omombyry ahe inogatuavo ahepy'a. Nurâ ahe hoi opoyjahetero Tupana'ga pyri onhi'iga ga pe. Ahe pavêi pe ndekoi.

²⁴ Pekwaha pe Jesus'ga pejikovo ga pavêi. Ga ko pendepykara'ga tuhu ti ga okovo avuirama Tupana'ga pyri onhi'iga ga pe javo. Gaha okwahavuka Tupana'ga nhi'ipyahua omanoro gwaramo gwekoa reka'voguka. A'ereki Jesus'ga manoa renonde Tupana'ga e'i: "Jesus'ga manoro gwaramo po ti ji imombori vvyakotyve'ga ndekote'varuhua ga hugwi ga mombyryva ga jikogame ji rehe nehê," ei Tupana'ga.

Abelva'ea jukaagwera kwahavame nhande ei Tupana'ga pe: Ehepy ti ahe. Jesus'ga jukaagwera kwahavame nhande ei: Emombo ti orerekote'varuhua ore hugwi, xa'e nhande Tupana'ga pe. Jesus'ga rekoa reka'vogukara okwahavuka pyryheteva'ea nhanderekote'varuhua mombora. A'ea ko koji'i pyry hete Abelva'ea rekoa reka'voga rembikwahavukara hohe.

²⁵ Pehendu katu ti! Peko hete ti Tupana'ga nhi'iga rehe hendukatuavo. Ymyahũ Tupana'ga imombe'uukari onhi'iga vvyakotyva'ea pe Moisésva'ea pe. Nurã ahe imombe'umbe'ui ganhi'iga ymyahũva'ea pe. Ymyahũva'ea nohendukatupotari reki Tupana'ga nhi'iga. Ahe hendupotare'ymame Tupana'ga nhimonha'ngai ymyahũva'ea rehe. Noka'nhyi ahe hahyva'ea hugwi a'ero.

Agwamo yvaga hugwi Tupana'ga nhi'igi nhande ve. Nurã po ti nhande kaitu n-aka'nhyi hahyva'ea hugwi nehẽ nhanderekoa'jave'ymame ganhi'iga rupi nehẽ.

²⁶ Ymyahũ Tupana'ga imogwygwyyhetei vyva onhi'igame vvyakotyva'ea pe. Agwamo ga ei: "Kiro ji imombe'ui a'itituhẽva'ea. Ojipeji po ti ji imogwygwyyhetea'javi vyva nehẽ. Ojipeji po ti ji imogwygwyyhetei yvaga nehẽ no," ei Tupana'ga.

²⁷ "Ojipeji po ti ji imogwygwyyi," ei ga. A'ea erame ga ei: "Kiroki a'ea ogwygwyy ji imogwygwyyime vyva yvaga reheve nhirembiapoagwera - a'ea po ti ji hekyipavi nehẽ. Kiroki a'ea nogwyygwyyi ji imogwygwyyime vyva yvaga reheve - a'ea ti topyta avuirama," ei Tupana'ga.

²⁸ A'ea erame ga ei: "Kiro pe ndekoi huvihavamo ji pyri pejipytavo avuirama." A'ero ga a'ea ero gwaramo nhande ve xajiko hete ti Tupana'ga rehe tomombyry ti ga nhande ve nhande pokoga javo. Timbohete tuhẽ ti ga nhandekovo ganhi'iga rupi ga monhimohema nhande rehe a'ero. Timonhimonha'ngaukaryme ti ga.

²⁹ Omoka'nhy tata mbatera. Na jitehe Tupana'ga nhanderuvihavuhete'ga gwendukatue'yve'ga moka'nhyimbavi.

13

Nahanahã ti timbohory Tupana'ga

¹ Nane'yimi ti pearõ hete ga jipi - kiroki ga ojiko Tupana'ga rehe peirũramo.

² Po penembikwahave'yve'ga uhu penonga pe, a'ero ti pemboapy ga pejipyri pendoryndoryvamo ga ndehe jipi nehẽ. Jara'ga omboapy gwembikwahave'yve'ga gworygworyvamo ga ndehe. Ganembikwahave'yve'ga oko Tupana'gapyryve'ga reki yvagipeve'ga reki! Ga mboapygame ga ndokwahavi, ga ko vvyakotyve'ga javo.

³ Nane'yimi ti tapemoka'nhyi cadeiapypeve'ga imombyryva ga pe. Po pe ndekoi cadeia pype Jesus'ga momba'ua rehe, a'ero po pe ndoryndoryvamo ojipe'ga imombyryvame pe me. Na jitehe ti pemombyry cadeiapypeve'ga pe a'ero.

Nane'yimi ti tapemoka'nhyi ojipe'ga no ojipe'ga imondorame hahyva'ea ga pe. Po ojipe'ga imondoi hahyva'ea pe me, a'ero po pe ndoryndoryvamo ojipe'ga imombyryvame pe me. Na jitehe ti pemombyry ga pe hahyrame ga pe a'ero.

⁴ Pyry pa pe nembirekoro pejogwerekokatuavo. Pejogwereco katu tuhẽ ti a'ero. Pe penhimbireko'garũive'ga nderekorame po ti Tupana'ga ei pe me nehẽ peko te'varuhu pe javo imondouka hahyva'ea pe me nehẽ.

⁵ Tapejaporogitate'varuhui ti pejikopavuhuavo mbatera rehe itambere'ia rehe no. Taperhiroyrõe'yumhũ ti pejiapoa rehe ipotaruhue'yma ojipea. A'ereki ymyahũ Tupana'ga e'i hako:

"Nane'yimi po ti ji pe pokogi nehẽ.

Ndapohiri'i po ti ji pe hugwi nehẽ," ei Tupana'ga hako.

⁶ A'ero nhande ehetei nhandekyhyjie'yma:

"Tupana'ga ko jipokohara'ga.

Ndakyhyji po ti ji ojipe'ga hugwi nehẽ

ga imbuhupotaramame hahyva'ea ji ve."

A'ea nhande xa'e.

⁷ Tapemoka'nhyi ti penduvihavava'ea - kiroki ahe omombe'u Tupana'ga nhi'iga pe me ojikheteavo ga rehe. Pejapyaka katu ti ahereaporogita rehe nahã ahe reko'i omano'ymame omanorame javo. Ndojikopigi tuhẽ ahe Tupana'ga rehe. Ahe ja ti pejiko Tupana'ga rehe Jesus Cristo'ga omano nhande repyga javo.

⁸ Jesus Cristo'ga ndogwerojiji ojeaporogita. Ymyahũ ga ndogwerojiji ojeaporogita. Agwamo ga ndogwerojiji ojeaporogita. Aerẽ po ti ga ndogwerojiji ojeaporogita avuirama nehẽ no.

⁹ Taperoviapavuhui ti. Tapekoi ti ganhi'iga rupi ga imombe'uparaparavame pe me Cristo'ga momba'uaatyviva'ea. A'ereki ga e'i: "Gwihã mbatete'varuhua ti ti'uyme. A'ea po ti

nhande mbote'varuhu nehē nhande i'urame. Gwihā mbatepyryva ti ti'u. A'ea po ti nhande mombry nehē nhande i'urame. A'ero po ti nhandeaporoğita pyry hete Tupana'ga pe nehē."

Cristo'ga mombe'uaatyviva'ea ga omombe'u javo nanongara. A'ereki mbatera nomombyryvi ga. Na tuhē. Gandeaporoğita ndapyryvi Tupana'ga pe a'ero ga jikwakuvame. Tupana'ga tehe nhande mombryryvi nhanderekote'varuhua momboa. Pyry nhande nhimombyryvukari Tupana'ga pe nhandejipokoguka ga pe. A'ero jate po ti nhandeaporoğita pyryvamo ga pe nehē.

¹⁰ Ikwava'ehara'ga okwava'ē mbatepyryva jukapyra jipi. Emo ga ndogwerekoi ikwava'egipyra ojive i'ue'yma imbokaipavame. Erekī Tupana'ga e'i ga pe tape'ui javo. Nhande ki a'e te tiroko ga - kiroki ga onhikwava'ē nhande repyga Jesus'ga. Erekī nhande xajikoty'a ga pavēi.

¹¹ Ikwava'ehara'ga nduvihavuhu'ga okwava'ē mbatepyryva jukapyra hekoa rerua ipojykahetehava pype tenda pype. Outubroğweriā rupi jate ga hoi herua uma vez ano nanan. Hekoa tehe ga gwypgywypyi ipojykahetehava pype tomombo ti Tupana'ga nhanderekote'varuhua nhande hugwi javo. Ga ndo'ui akoja ra'oa. A'ereki gwuhava hugwi ga gweroho ha'oa imbokaipava a'ea gweroho israelitas'ga ndekote'varuhua herekovo javo.

¹² Na jitehe israelitasva'ea ruhava hugwi cidade hugwi Jesus'ga nhimondoukari ojukaharava'ea pe ojijukauka tamombo ti ji vyvakotyve'ga ndekote'varuhua ga hugwi javo. Pevo cidade hugwi ga manoi vyvakotyve'ga ndepyga herekovo gāndekote'varuhua. Gwekoa reka'vogukaro gwaramo Jesus'ga imombori gāndekote'varuhua ga hugwi ga mombryryva.

¹³ Israelitasva'ea Jesus'ga mondoi gwuhava hugwi cidade hugwi ga jukauka ga mbotegweteavo. Xapohi pa ti israelitas'ga nemimbo'ea hugwi nhandere'ya'ga nemimbo'ea hugwi a'ero ga ndekoe'ymame Tupana'ga nhi'iga rehe ojikoge'yma Jesus'ga rehe. Xajiko hete ti Jesus'ga rehe jate nhandekovo ganhi'iga rupi. Po ga imondoi hahyva'ea nhande ve nhande mbotegweteavo nhandejikoga gwaramo ga rehe, a'ero ti xanhimomirana jupe.

¹⁴ A'ereki avuiramava'ea rūi ko nhanderuhava avo vyva koty. Yvagipeva'ea nhande ipotari cidade avuiramava'ea aerē po ti nhande ruvi ipype nehē javo.

¹⁵ Nhandejipokogukarame Jesus'ga pe, nane'yimi ti timbohete Tupana'ga jipi. Xa'e ti Tupana'ga pe: "Nhanderuvihavuhetero ndepyry hete nde ore ve. Ore roryroryvamo nde rehe." Nahanahā ti xa'e ga pe ga mboheteavo nhandekovo Jesus'ga pavēi.

¹⁶ Tapemoka'nhymi ti pejogwerekokatuavo. Pejopokopoko ti imondomondovo ojohupe pembyteripeve'ga mbatere'ymame. A'ea Tupana'ga ipotahetei gworygworyvamo pe ndehe a'ero.

¹⁷ Pehendu katu ti penduvihava'ga - kiroki ga pe mbo'e Tupana'ga nhi'iga rehe kiro. Peko ti ganhi'iga rupi. A'ereki ga pe ndepia katu pe a'nguavo toko katu ti ga javo. Aerē ti ga tonhimombe'u Tupana'ga pe. Te'i ti ga: "Nahanahā ore ga ndepiakatui ga mbo'eavo nenhi'iga rehe." A'ea ti ga tomombe'u katu Tupana'ga pe nehē. Nurā ti peko ganhi'iga rupi. A'ero po ti ga ndoryndoryvamo pe nderekokatuavo nehē. Po pe ndapekoi ganhi'iga rupi ga mbovy'are'yma ga mbojehe'gwovo penhimbo'epotare'yma, a'ero po ti ite'varuhu pe me nehē no.

¹⁸ Tapheni'imbigi ti Tupana'ga pe ore mombe'gwovo ga pe. Pe'ji ti ga pe: "Epoko ti ga imombryryva ga pe." A'ea ti pe'ji Tupana'ga pe. A'ereki ore oroko katu. A'ea ore ikwahavi a'ero oropy'a rukatua. A'ereki nane'yimi ore oroko pa pota Tupana'ga nhi'iga rupi orokokatuavo.

¹⁹ A'e hete ji pe me: Penhi'ī tuhē ti Tupana'ga pe ji mombe'gwovo. A'ero nambegwei po ti ga ji mbuhurukara'javi pe pyri nehē.

Ahe e'i Tupana'ga ti tomombryry ga javo

²⁰ Ovelhas repiakatuhara'ga gwereko katu gwenymbava upa. Na jitehe Jesus'ga nhande rerekokatui. Nurā nhande ei: Jesus'ga ko ojive'ga ndepiakatuharete'ga nhande repiakatuharete'ga. A'ereki ga omano nhande repyga. Jypya ga reaporogitaro tamano ti ji ga ndepyga nehē javo. A'ero aerē ga heka'vogukari gwekoa omanomo nhande repyga okovo Tupana'ga nhi'ipyahua rupi namominiva'ea rupi. Kirē Tupana'ga Jesus'ga mbogwerava'javi nhandepojykaharete'ga mbogwerava'javi. Tupana'ga ko nhandepy'a noğatuhara'ga.

²¹ Kiro ji ei ga pe tombopopoaka ti ga ga javo. A'ero ga pe mbopopoakarame po ti pe ndekopavi garemimbotarimova'ea rupi nehē. Ga pe ji ei topokoguka ti ga Jesus Cristo'ga pe javo. A'ero Jesus Cristo'ga pe pokogame po ti pe ndekokatui avuirama Tupana'ga monhimohema pejihe nehē. Nane'yimi ti timbohete pa Cristo'ga jipi nehē. Na tuhē! Amēm!

Mbapavamo ahe okwatija hebreusva'ea pe

²² Akwatija pa ji pe me nhiirūa pe pe mbo'eavo. Pehendu katu ti a'ea a'ero. A'ereki xunhi ji akwatija ko.

²³ Amombe'u pota ji pe me nhaneirū'ga Timóteo'ga. Ga ga mohē cadeia hugwi. Mara'ngu po ti ga ua ji pyri kiro jioha renonde pe pyri? Ga rurame po ti ji hoi ga rupi pe ndepiaga nehē.

²⁴ Kiro ji imondoukari nhinhi'iga penduvihava'ga pe - kiroki ga pe mbo'e Tupana'ga nhi'iga rehe. Amondouka ji nhinhi'iga pe me Tupana'ga remimo'ēhara pe nhaporemo no. Itálihugwive'ga omondouka onhi'iga pe me no.

²⁵ Kiro ji ei: Tomombyry ti Tupana'ga pe me nhaporemo.

TIAGOVA'EA OMOMBE'U AHE VE Carta de Tiago

¹ Jihi ko Tiagoramo. Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe ji reko. Jesus Cristo'ga remimbotarimova'ea rehe ji reko nhandepojykaharete'ga. Kiro ji imondoukari nhinhi'iga pe me. A'ereki pe ko Tupana'gareheva'ea. Pekwaki'o pa pe pejigwovo hajiheve'ga gwyrri pe nhaporemo pejjupa raikwehe. A'ero ji kiro ikwatijari imondouka pe me.

Tupana'ga okwahavuka ahe ve

² Nhiirũ, kiro ji pe moġitai javo pe me. Nahã po pe peko hamo. Hahyparavuhurame mbatera pe me ti pe'ji ojohupe: "Hahya pyry hete reki nhande ve. Xavy'a nhande hehe a'ero," pe'ji ti.

³ A'ereki pe pekwha pyryvaġwama. Pe hepiagame mbatera rahya jukwha pejikohetea Tupana'ga rehe. A'ero po ti pe nhimomiranami mbatera rahya pe nehẽ.

⁴ Penhimomirana hete ti avuirama. A'ero po ti pe ndeaporoġitapyryvamo nehẽ. Ndapekote'varuhui'i'i po ti pe nehẽ.

⁵ Po pe ei: "Marã po ti ji reko nehẽ? A'ereki ji ndakwahavi," pe'e po pe. Penhi'i ti Tupana'ga pe a'ero ore mbo'e javo. "Ekwahavuka ti ore ve. A'ero po ti ore rekokatui nehẽ," pe'ji ti ga pe. A'ereki Tupana'ga nonhi'igahyi nhande erame ga pe. Ga ko oko nhanerembi'ea rupi ipojihuve'yama. Pe'erame ga pe po ti ga ikwahavukari pe me a'ero nehẽ.

⁶ Emo pe'erame Tupana'ga pe pejiko hete ti ga rehe okwahavuka po ti ga nhande ve nehẽ javo. Tape'ei ti ojohupe a'ero: "Mara'ngu po ti Tupana'ga ikwahavuka nhande ve nehẽ?" Tape'ei ti a'ea. Perovia tuhẽ ti garembikwahavukaraġwama. Kiroki ga ndogweroviarihihũ - ga ko typepemuhũa javijitehe. Yvyruhua omotypẽpemuhũ hete ypihua rehe. Yhya ojijijijyi a'ero.

⁷⁻⁸ Na jitehe akoja'ga herojijijijyjuhui gweaporoġita ojapyakakatue'yama. Te'iyme ti ga a'ero: "Tupana'ga po ti oko nhirembi'ea rupi." A'ereki Tupana'ga ndokoi tuhẽ nanongara'ga rembi'ea rupi.

Tovy'a ti ġa Cristo'ga rehe, ei ahe

⁹ Okoteheve'ga ti tovy'a - kiroki ġa ojiko Cristo'ga rehe. A'ereki Tupana'ga omombyry hete ġa pe a'ero.

¹⁰⁻¹¹ Oro imbateheteve'ga, mominame gambatera tovy'a ti ġa ojikoga Cristo'ga rehe ojikoge'yama ombatera rehe. Ehepia te yvotyra. Ipoty na'ẽ, aerẽ kotihĩ ipavi. Kwarahyahivame inhymbavamo ipotyra. Igwete ohova ikui. Ndikatua'javi a'ero opava. Na jitehe imbateve'ga omano no oporavykyrame ipyhyphyga mbatera.

Tupana'ga omombyry nhande ve

¹² Pyry reki nhande ve nhande nhimomiranamame mbatera rahya pe. Nhande nhimomiranambavame po ti Tupana'ga imombyryhetei nhande ve nehẽ. Gwembi'ea rupi katu po ti ga nhande mongoi yvagi pe nehẽ. A'ereki Tupana'ga e'i: "Kiroki ga oko hete ji rehe - ġahã po ti ji amongo jijipyri nehẽ," ei ga.

¹³ Pejikote'varuhupotarama tapembojari ti Tupana'ga rehe pejikote'varuhupotara. A'ereki Tupana'ga ndokote'varuhupotari jipi. Ga ndopotarukari ojipe'ga pe ġandekote'varuhua no.

¹⁴ Gandeaporoġitate'varuhua opotaruka ġa pe ġandekote'varuhua.

¹⁵ A'ea ipotarame ga ndekote'varuhui tuhẽ a'ero. Ġandekote'varuhurame a'ea ko ġahoagwama hahyva'ea ruvihava pype.

¹⁶ Nhiirũ, pe ko nhiremiarõa. Tapenhimoandyandyi ti pejikovo.

¹⁷ Tupana'ga jate omombyry hete nhande ve yvagipeve'ga. Garembuhura nhaporemo pyry hete. Tupana'ga oapo nhanderyapehava hako. Kwara, jahya, jaytata'ia ga oapo hako. Igwete nhanderyapehava jijijijyi jipi imooyptuna. Emo Tupana'ga ko nhanderyapehava atyvi. Ga ndogwerojijyi gweaporoġita jipi. Ga nomongote'varuhui nhande ve. Ga pyry hete nhande ve avuirama.

¹⁸ Gwemimbotarimo Tupana'ga nhande mongoi gwa'yramo. Ga omombe'uuka a'itituhẽva'ea tokwha ti ga Jesus'ga javo. A'ero nhande jikogame Jesus'ga rehe Tupana'ga nhandereaporoġita mbopyahui. A'ereki ga e'i: "Ga na'ẽ ti ji amombyry nhirembiapoa mombyrypava renonde."

Pehendu katu ti Tupana'ga nhi'iga

¹⁹ Nhiremiarōa, pekwha ti pejikovo. Tapenhi'igi na'ē ti ojipe'ga pe pejiyupa. Pehendu katu na'ē ti ganemimombe'ua. Tapenhimboahivuhui ti ojipe'ga pe.

²⁰ Pe nhimboahivame po Tupana'ga ei: "Ndapekokatujuhu pe a," e po ga. Tapenhimboahivuhui ti ga pe a'ero.

²¹ Pepohi tuhē ti pendeaporogitate'varuhua hugwi. Tapekote'varuhui'i ti. Tupana'ga okwahavuka pe me Jesus'ga mombe'ua peyvvyteri pe raikwehe. Peko hete ti hehe a'ero. Pe ndekorame Jesus'ga mombe'ua rehe po ti Tupana'ga pe mongoi ojipyri nehē.

²² Pehendu katu ti Jesus'ga mombe'ua jipi. Tapehendutehei ti a'ea. Henduteherame po pe penhimoandyandi.

²³ Henduteherame pejikoe'yma gamombe'ua rupi ko pe ga ja – kiroki ga oho espelho pyri tahepia nhi'a'ga javo.

²⁴ A'ero ga jipiagi ogwovo jugwi. Kotihī reki ga imoka'nhyimi o'aga. Ga javijitehe ko pe henduteherame Jesus'ga mombe'ua imoka'nhyimipeavo.

²⁵ Jesus'ga mombe'ua ko pyry hete. Okorame a'ea rupi ko ahe piro'yro okote'varuhua hugwi. Kiroki ga okwaha gamombe'ua okovo hupi jipi – ga pe Tupana'ga imombyryvi ga ndekoro gwaramo hehe. Nanongara'ga gwendu katu Jesus'ga mombe'ua imoka'nhyime'yma.

²⁶ Po pe ei: "Ambohete hete ji Tupana'ga jipi." Pe'ete'varuhurame ojipe'ga pe pe nhimoandyandi a'ero. A'ereki pe'ete'varuhua ipige'ymame pe Tupana'ga mbohetetehei pejikovo. A'ereki ndapyryvi Tupana'ga pe ahe'ete'varuhua ojipe'ga pe. Ga ndopotari nanongara'ga nemimbohetea.

²⁷ Tupana'ga opota hete ahe ojipe'ga pokogame. Hahy kunhangwera'ga pe aherembirekokwera'ga pe. Tayri'ga pe hahyramo no gāpo'ria manorame. Nurā pyry hete Tupana'ga pe nhandervete'ga pe nhande ga pokopokogi. Pyry hete ga pe no nhande nimbopogwei okote'varuhuve'ga. Nahā nhande rekorame Tupana'ga opota nhaneremimbohetea.

2

Peko ti ga ndehe nhaporemo

¹ Nhiirū, Jesus Cristo'ga rehe pe pejiko nhandepojykaharete'ga rehe – gaha ko huvihavuhu hete Tupanamo. Gareheva'ero gwaramo, peko ti ojipe'ga ndehe nhaporemo. Ga'ara rehe jate rūi ti pereko katu ga. Ga ndehe nhaporemo ti peko imbateve'ga ndehe imbatere'ŷve'ga ndehe no.

²⁻³ Pejapyaka na'ē. Kiro po ga ruri pejatykahai pe tahendu Tupana'ga nhi'iga javo. Ipi katu po ga. Gwereco po ga ourova'ea opoaka'ga rehe. Kiro po ga ruri pe pyri. A'ero po pe ga mbuhukatui pejiyteri pe ipikatuve'ga. "Avo eapy oreapykava rehe," pe'e po pe ga pe. Igwete po ga ruri no imbatere'ŷve'ga ipite'varuhuve'ga. Igwete po pe euhui ga pe: "Pevo e'ā. Yvyvo eapy a'ero jipyra pyri," pe'e po pe ga pe.

⁴ Nahā pendekorame po pe ndaperekokatupavi ga. Pendeaporogita te'varuhu tuhē po pe. A'ereki ga'ara rehe tehe pe pe'e ga pe.

⁵ Nhiremiarōa, ji rendu katu ti. Tupana'ga omo'emo'ē ga ojive – kiroki ga pe Tupana'ga arōe'ŷve'ga e'i: "Ndogwerekoi'i'ga." Tupana'ga ki a'e te nde'i a'ea ga pe. Ga omo'emo'ē ga ojive tojiko hete ti ga ji rehe javo. "Tamondomondo ti ji ga pe pyryva'ea ga mongovo jigwryi pe nehē," ei Tupana'ga. A'ereki ga e'i jipe: "Amongo ti ji nhiarōheteve'ga jijipyri nehē," ei Tupana'ga.

⁶ Pe ki a'e te pereko te'varuhu imbatere'ŷve'ga. Pe pereko katu imbateve'ga novia. Emo gahā reki pe ndereko te'varuhu. Ga pe nderoho aha juizes'ga pyri imbojamboja tehe pe ndehe. A'ero ga pe mbotegweteteheuhui.

⁷ Tupana'ga e'i Jesus'gareheve'ga pe me. Emo imbateve'ga e'i te'varuhu Jesus'ga pe ga renonhuhūavo. Jesus'ga ko pyry hete reki.

⁸ Pyry pe hendukatui Tupana'ga nhi'iga nhandervihavuhuhete'ga nhi'iga. Nahā ga nhi'igi ikwatjaruka hako. "Penhiarō hete pe.

Na jitehe ti pearō hete pejikotyve'ga", ei Tupana'ga hako.

⁹ Ga'ara rehe jate po pe ga arōi, a'ero po pe ndekote'varuhui. A'ero po Tupana'ga nhi'iga e'i pe me: "Nanhirendukatui ga."

¹⁰ Po ojipeji'iva'ea vehevi pe napehenduvi henduvame Tupana'ga nhi'iga, a'ero po ijari tuhē pe ndehe pe hendukatupave'ymame ganhi'iga.

¹¹ Nahā a'ero. Tupana'ga rembikwatjarukara e'i hako:

"Taperekoi ti ganembireko'ga."

Nahā e'i no:

"Tapejukai ti ojipe'ga."

Po nde ndererekoji garembirekohêa, a'ea po pyry novîa. Emo nde ojipe'ga jukarame po nde nrehendukatui Tupana'ga nhi'îga a'ero pejikote'varuhuaivo.

¹² Nahâ ji ei a'ero: Tupana'ga po ti e'i gwerî nhandereaprogita pe Cristo'ga mombe'ua rupi. Cristo'ga mombe'ua ko nhande mbopiro'y. Peko katu po ti pe a'ero hamo. Penhi'îgatu po ti pe ojipe'ga pe hamo.

¹³ Kiroki ga ndoporogwetygi ojipe'ga – Tupana'ga po ti ndoporogwetygi ga na jitehe nehê no o'eraime gandeaprogita pe nehê. Kiroki ga oporogwety ojipe'ga – ga ndokyhyji Tupana'ga ea gwama hugwi.

Pejikoga gwaramo Jesus'ga rehe peko katu

¹⁴ Nhiirû, pyry nhande ei: Xajiko nhande Jesus Cristo'ga rehe. Emo po nhande ndiakokatui nhande'eraime, a'ero po nhande jikotehei ga rehe nhandekokatue'yma. A'ero po ti Tupana'ga nianemongoi ojipiri nehê.

¹⁵ Po Jesus'gareheve'ga oko pepyteri pe. Ndipiri po ga upa. Ndo'ui po ga mbatera herekoe'yma gwaramo.

¹⁶ Igwete po pe ei ga pe: “Hepejigwovo a'ero. Tipyry pa ti pe me. Pepi katu ti. Pe'u katu ti,” pe'ji po pe ga pe. Po pe napemondoi mbatera ga pe, marâ po pyryvamo naerû?

¹⁷ Pe ndekokatue'yname po pe jikoteheuhui Jesus'ga rehe a'ero.

¹⁸ Igwete po ojipe'ga ei: “Jara'ga ojiko Jesus'ga rehe. Jara'ga oko katu,” e po ga. Na rûi, a'e ji. Kiroki ga ndokokatui – ndiukwahavi reki gajikoga Jesus'ga rehe. Emo jirekokaturo gwaramo po ti ji imboukwahavi nde ve jijikoga Jesus'ga rehe.

¹⁹ Kiro ji ei nde ve a'ero: Erevovia ko nde Tupana'ga gaha jate ko Tupanamo javo. Pyry hete nde heroviari a'ea. Anhağa vîa reki gwerovia a'ea no Diabo'gapyryva'ea. Heroviarame anhağa ohyhyjuhu okyhyjiavo Tupana'ga hugwi. Emo gwerovia tehe okokatue'yma.

²⁰ Nde nderekwahavihu naerû. Takwahavuka ji nde ve kiro a'ero. Nhanderekokatue'yname nhande xajiko tehe Tupana'ga rehe.

²¹ Ehepia re ko Abraão'va'ea nhaneramonhava'ea. Tupana'ga e'i hako: “Tahepia ti ji Abraão'ga ji rendukatui.” A'ero Tupana'ga ei ahe ve: “Ekwava'ê ti ji ve eja'yra'ga jukavo Isaqu'e'ga jukavo.” Igwete Abraão'va'ea imbojo'ajo'ari ita ikwava'êhava japovo. A'ea arimo ahe gwa'yra'va'ea nogi takwava'ê ti ga Tupana'ga pe javo. Ahe gwa'yra'va'ea juka gwerrame Tupana'ga ahe mombigi a'ero. Igwete Tupana'ga ei: “Kirogwe ji hepiagi,” ei ga. “Abraão'ga pyry tuhê. A'ereki ga gwendu katu nhinh'îga,” ei Tupana'ga hako.

²² Erekwaha nde kiro. Abraão'va'ea ojiko Tupana'ga rehe. A'ero ahe hendukatui ganhi'îga. Hendukatrame ahe ojiko katu hete ga rehe a'ero.

²³ Tupana'ga rembikwatijarukara omombe'u nhogwenonde Abraão'va'ea pyryva hako. A'ereki ikwatijara e'i:

“Abraão'ga gwerovia hete Tupana'ga nhi'îga.

A'ero Tupana'ga ei ga pe:

“Ndepyry hete nde,” e'i ikwatijara hako.

Igwete ahe Tupana'ga nhi'îpo'ru'i okovo. Igwete Tupana'ga e'i: “Abraão'ga ko jipy'a ja,” ei ga ahe mombe'gwovo hako.

²⁴ Pekwaha pe a'ero. Po nhande jikogi Tupana'ga rehe nhandekokatuaivo, a'ero po ga ei nhande ve: “Pe'pyry hete pe a.” Po nhande jikotehei nhandekokatue'yma, a'ero po Tupana'ga nde'i a'ea nhande ve.

²⁵ Oro Raabe'va'ea vehevi no akwaimba'eva'ea upaharava'ea. Ojikoga gwaramo Tupana'ga rehe Raabe'va'ea israelitasva'ea pokogi hako. Nurâ Tupana'ga ei: “Pyry hete ko hêa,” ei ga. Nahâ ko ahe rekoi hako. Tupana'ga omombe'u na'ê Raabe'va'ea re'yjava'ea gwyra israelitasva'ea pe tamondo ti gawgyra pe me nehê javo. Nurâ israelitasva'ea hoi gwenonde hepianhimima Raabe'va'ea re'yjava'ea gwyra. Ahe jogwerohorame hepiaga, Raabe'va'ea ahe mbuhurukari gwonga pe ahe mima ojigwyrypeva'ea hugwi. Aerê Raabe'va'ea ahe mondoi irûa rupi pehea rupi topyhygyime ti ga ga javo. Nurâ Tupana'ga ei hako: “Raabehêa pyry hete ga pokoga.”

²⁶ Nhande manorame nhandera'oa oko tehe. Na jitehe nhanderekokatue'yname nhande xajiko tehe Tupana'ga rehe.

3

Tape'ete'varuhui ti

¹ Nhiirû, tape'epavi ti: “Tambo'e ti ga Tupana'ga nhi'îga rehe.” Tape'epavi ti a'ea. A'ereki Tupana'ga po ti e'i nhandereaprogita pe nehê. Nhande reko'e'yname ganhi'îga rupi po ti ga ei nhande ve: “Peko te'varuhu pe,” e po ti ga nhande ve nehê. Nhande ve kaitu po ti ga ei a'ea nehê nhande jara'ga mbo'embo'eraime nhande reko'e'yname Tupana'ga nhi'îga rupi.

² Nhande nhaporemo nhande rekote'varuhuparavuhui jipi. Nhande'ete'varuhue'ymame po nhande rekokatuhetei. A'ero po nhande imombigi nhanderekote'varuhua nhaporemo no.

³ Ehepia te cavalo. Nhande timongi freio cavalo juru pe toko ti nhaneremibotari-mova'ea rehe javo. Freio ko xunhi novia. Emo a'ea pyvõ nhande timbojirova pa cavalo imondovo.

⁴ Na jitehe itayharuhua no. Yvyruhua a'ea mondomondo yhya rehe. Emo imopy-ryrÿhara'ga ipyhygi leme tamondo katu javo. Leme ko xunhi novia. Emo a'ea pyvõ ga omopyryrymba itayharuhua hehãiva'ea imongovo gwemimbotarimova'ea rehe.

⁵ Nhanekûa xunhiete'i jitehe novia. Emo a'ea pyvõ nhande timboheteheuhu reki.

Ehepia tata no. Tata'ia nhande imondygi. Igwete tata ihoihoi imbokaipava ka'gwyrã imbote'varuhupava.

⁶ Tata javijitehe ko nhanekûa nhandera'oa rehe. A'ereki ombote'varuhu pa. A'ea pyvõ nhande xanhi'ĩ te'varuhu nhanenhimbote'varuhupava. Nhanderekoa nhaporemo nhande'ete'varuhua imongote'varuhui. Diabo'ga reki ombote'varuhu nhanenhi'iga imongote'varuhupava.

⁷ Mbiara ojoparavuhuva'ea ko ahe omonhyromba imongovo gwemimbotarimova'ea rehe: ipyva'ea, ipepova'ea, ohryryva'ea, ypeva'ea.

⁸ Ahekûa ki a'e te ahe nomongoi gwemimbotarimova'ea rehe. Nhande'ete'varuhua nimombikavi a. Mboja ahe hu'urame ahe mbotegweteuhui. Na jitehe nhanekûa ahe mbotegweteuhuhetei o'ete'varuhurame.

⁹ Marã naerũ? Tupana'ga oapo yvyakotyve'ga ojavijitehe. Nhanekûa pyvõ nhande timbohete ga nhandervete'ga nhandepojykaharete'ga. Nhanekûa pyvõ jitehe nhande timbote'varuhu reki yvyakotyve'ga pe Tupana'ga'jave'ga pe.

¹⁰ Nhandejuraa pyvõ nhande ga mbohetei. Nhandejuraa pyvõ jitehe nhande imbote'varuhui ga pe. Nhiirũ, po na rui te nhande rekoi hamo.

¹¹ Nhande atyvi ko yhya ihemame yvya gwyrã hugwi. Yhykatua ihemame yhya irovahiva'ea nohemi pea hugwi a'ero.

¹² Nhiirũ, tegwete jua'ia ihema akajua'yva hugwi. Akaju'ia nohemi yhyppa hugwi. Na jitehe yhykatua nohemi yhya hahyahite'varuhuva'ea hugwi. Nurã ji ei: Nhande Tupana'ga mboheterame po nhande nimbotegwetei ojipe'ga hamo.

Tupana'ga okwahavuka aherekokatua

¹³ Pe ikwahaheterame po pe ndekokatui nehẽ hamo. Hepiagame pendeaporogitapyryva po ti ga ei pe me a'ero: "Okwaha hete ga. A'ereki ga oko katu kwaha ga pokopokoga ga nderekonhyromo," e po ti ga pe me nehẽ.

¹⁴ Po pejiyyvyteri pe pe nhimyrõheteuhui pejikovo pejihe jate, tapenhimboheteheitei ti a'ero. Tape'ei ti: "Akwaha hete ji jitekovo." Pe'erame a'ea po pe mbero.

¹⁵ Pe nanuhurame po pe ndapekwahavi tuhẽ pejikovo. Tupana'ga rui okwahavuka pe me nanongara. Nahã ko yvyakotyve'ga ndekoi onhimongote'varuhua. Gweaporogitate'varuhua rupi ga ndekoi. Diabo'ga nahã ga mongoukari.

¹⁶ Onhimyrõhũrame okovo ojihe jate ga nnonhi'igayvaruhui ojogwerekovo. Oko te'varuhu paravuhu ko ga a'ero.

¹⁷ Tupana'ga ikwahavukarame nhande ve nhande rekokatui a'ero. Ndiakote'varuhua'javi'i'i nhande. Xajogwereco katu nhande. Nhanenhyrõ hete nhande jara'ga pe. Ganhi'iga nhande anga. A'ereki Tupana'ga okwahavuka nhande ve nhande mongokatuavo. Tiporogwety hete nhande jara'ga. Xako katu paravuhu nhande a'ero. Ga'ara rehe jate rui nhande ga nderekokatui. Ndia'etehe nhande ga pe ga moandyandyita.

¹⁸ Kiroki ga e'i jara'ga pe: "Pejogwereco katu ti" – gahã ko gwereco katu jara'ga no. A'ero ga ndekokatupahetei.

4

Tapekoi ti Tupana'ga remiarõ'e'ya'ea rehe

¹ Maranuhurame pe nhi'igayvaruhui pejogwerekote'varuhua jipi? Penemimbotate'varuhua omomymomyi pepy'a.

² Pepotaruho pe mbatara. Emo pe ndaperekoi reki. A'ero pe nhimbohovajari ojipe'ga ndehe. Penhimyrõhũ pe gambatera rehe. Emo ga nombuhuri pe me. A'ero pe nhi'igayvaruhui pejogwerekote'varuhua. Napeporanduvi pe Tupana'ga pe. Nurã pe ndaperekoi.

³ Pe poranduvame ga nomondo reki pe me. A'ereki pejiveuhu pe pepota penhiporanduvame. Penhimimbotarimova'ea rehe pe pepo'ru potaruho.

⁴ Pepohiruhu pe Tupana'ga hugwi. Po pe pearouhū Tupana'ga remiarōe'ŷva'ea, a'ero po pe napearōa'javi Tupana'ga. Pe ndapekwahavi naerū? Kiroki ga oko potaruhu Tupana'ga remiarōe'ŷva'ea rehe – ga onhimongo Tupana'ga arōe'ŷva'ero.

⁵ Tupana'ga rembikwatijarukara nomombe'utehei reki. A'ereki e'i:
"Nhandera'uva

– Tupana'ga omongo a'ea nhande pype
– a'ea opota ranuhū jipi," e'i.

⁶ Emo Tupana'ga omombyry hete hete nhande ve. A'ereki ikwatijara e'i:
"Tupana'ga omovahihū ga

– kiroki ga onhimbohete jipi.
Emo ga nhimbohete'e'yname

ga omombyry ga pe," e'i ikwatijara Tupana'ga mombe'uhava.

⁷ Penhimongo ti Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi a'ero. Pemovahī ti Diabo'ga. A'ero po ti ga ka'nhymi pe hugwi nehē.

⁸ Penhimongo ti Tupana'ga pavēi. A'ero po ti ga nhimngoi pe pyri nehē no. Pepohi ti pejikote'varuhua hugwi. Pemongo katu ti pejeaporogita, a'e ji pe me. A'ereki Tupana'ga rehe jate rūi pe peko.

⁹ Pekoveveuhu ti pejikote'varuhua rehe. Pejehe'o hete ti a'ero. Tapejaja'javi ti, a'e ji pe me. Pejikote'varuhuro gwaramo ti tapendoryva'javi.

¹⁰ Pemohē ti pejikote'varuhua Tupana'ga pe akoteheuhu ji javo. Aerē po ti Tupana'ga pe mbohetei a'ero nehē.

Tape'ete'varuhui ti penhiirū'ga pe

¹¹ Nhiirū, tape'ete'varuhui ti pejohupe. Tape'ei ti penhirū'ga pe: "Ite'varuhu ga." Pe'era me a'ea ga pe pe pe'e te'varuhu Tupana'ga nhi'iga pe no ite'varuhu javo jupe. Pe erame ite'varuhu Tupana'ga nhi'iga pe pe napehendukatua'javi ganhi'iga. Pe'e tehe pe: "Jihi koji'i akwaha ganhi'iga hohe."

¹² Tupana'ga jate ki a'e te okwaha hete nhande mbo'eavo imbuhua onhi'iga nhande ve. Gaha jate okwaha javo ahereaporogita pe. Nurā po ti ga ei jara'ga pe nehē ga mongovo ojipyri nehē. Jara'ga pe po ti ga ei nehē ga mondovo hahyva'ea ruvihava pype nehē. Oro pe, maranuhūrame pe euhui naerū jiji ko akwaha javo ojipe'ga pe?

Tapenhimboheteuhui ti

¹³ Pehendu ti kiro nhinhi'iga pe me. Nahā po pe etehei: "Kiro po ti ore hoi cidade pe nehē. Mara'ngu po ti ko'emame nehē?" pe'e po pe. "Orombokwara'a ti ore pevo oroporavykyavo imono'ono'o'ga itambere'ia orojive nehē," pe'e tehe po pe.

¹⁴ Pe ndapekwahavi reki aerēva'ea. Marā po ti pe ndekoi ko'emame nehē? Ehepia re ko tatati'guhūva'ea. Kiro jukwahavamo. Kotihī ika'nhymi. Pe na jitehe no. Kiro pe ukwahavamo. Nambegwei reki pe ka'nhymi no.

¹⁵ Nahā po pe pe'e hamo: "Tupana'ga ipotarame po ti ore rekoi japo'apovo nehē," pe'e po pe hamo.

¹⁶ Penhimboheteuhu reki pe na tuhē ti ore japo' javo. Tiruhū penhimbohetea a'ero.

¹⁷ Kiroki ga e'i oyvyteri pe: "A'apo po ti ji nanongara pyryva'ea hamo," – japoe'yname po ga oko te'varuhu a'ero.

5

Imbateve'ga ti tohendu katu, ei ahe

¹ Oro pe, imbateva'ero pehendu katu ti nhinhi'iga pe me kiro. Penahenahē ti pejehe'gwovo. Pekwaha po ti pe hahyheteva'ea nehē.

² Mbatatera po ti iju tehe nehē. Mbatagwaruhua po ti o'u pepikatua nehē.

³ Peapoa po ti oporororo upa nehē ourova'ea pratava'ea pavēi. Ipororoga'gwama repiagame po ti Tupana'ga ei pe me nehē: "Pepotaheteuhu pe itambere'ia ipyhyga novīa. Emo pe ndapepokogi ojipe'ga a'ea pyvō," e po ti ga nehē. "Kiro momina pe hugwi a'ero," e po ti ga nehē. Ipororoga ojigwarai mbatara rehe jipi. Na jitehe po ti penemimbotaruhua ojigwarai pe ndehe nehē. Ehepia te tata ojigwarai ahera'oa rehe ahe mbokairame. Na jitehe po ti penemimbotaruhua ojigwarai pe ndehe nehē. A'ereki pe pemono'ōteheuhu mbatara kiro mbapava koty.

⁴ Pehendu ganahenahema – kiroki ga omopē pekoapora pe me jipi. A'ereki pe napemondoi ikwepykava ga pe ga moandyandyita. Tupana'ga okwaha reki a'ea ipopoakaheteve'ga. Ga gwendu tuhē ganahenahema. A'ereki pe napemondoi ga pe itambere'ia ga poravyky-pavirē.

⁵ Avo yvya koty pe pereko pa mbatara. Penhimbohoryory pe jipi. Mbiara o'uo'u onhimongy'ravo imboha'uve'yma ojukaagwama. Emo oho gwerī ijukahava apiavo. Na

jitehe pe pemono'oguhū pejive penhimimbotarimova'ea rehe pejikovo imboha'uve'yma hahyağwama. Emo Tupana'ga po ti imbohahyi pe me nehē.

⁶ Pe'e pe pyryheteve'ga pe: "Ga ite'varuhu," pe'e pe penhi'mbero. A'ero pe ga mo-manoukari. Gahā napemovahī upa.

Penhimomirana ti

⁷ Nhiirū, kiro ji ei pe me: Penhimomiranamba ti Jesus Cristo'ga rura imboha'uva. Ehepia re ko matetŷhara'ga. Onhimomirana po ga i'apyryva imboha'uva. Omboha'u po ga amana itymame. Aerē po ga imondomondoī jahya. Nonhimbakwahivi po ga a'ero. "Ikyra'javirē po ti horyvamo mbatera nehē," e po ga.

⁸ Ga javijitehe ti penhimomirana pejjupa Jesus Cristo'ga mboha'uva. Pemboty ti pepy'a. A'ereki ga u gwerī.

⁹ Nhiirū, tapenhi'ite'varuhui ti ojohupe penhiroyromo. Pe nhi'ite'varuhurame po ti Cristo'ga ei pe me nehē: "Peko te'varuhu pe javo ga pe," e po ti ga nehē. Ehepia te Cristo'ga ruğwerī.

¹⁰ Nhiirū, Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea javijitehe po pe peko hamo. Ahe omombe'umbe'uh Tupana'ga nhi'iga hako. Hendupotare'ymame ojipeva'ea imbohahyukari ahe ve novīa. Emo imombe'uharava'ea onhimomiranamba hahya pe.

¹¹ Xa'e nhande: Pyry ahe ve – kiroki ahe onhimomiranamba.

Ehepia ko Jova'ea hako. Pekwaha po pe ahenhimomiranamagwera. Ahe nhimomiranambavame mbatera rahya pe ko Tupana'ga imombyryhetei reki ahe ve. A'ereki Tupana'ga pyry hete vyvakotyve'ga pe. Ga nhande porogwety jipi.

¹² Nhiirū, ta'e ti kiro pe me. A'ea kaitu ti pehendū katu. Pe nhi'igame ojipe'ga pe tape'euhui ti: "Yvagipeve'ga okwaha nhi'mbee'yma. Yvya apohara'ga okwaha nhi'mbee'yma," tape'euhui ti no. Tapehenonhuhūi ti Tupana'ga penhi'igame ojipe'ga pe. Tapehenonhuhūi ti Tupana'ga rembiapoa no. Po pe ei ga pe: "Nahā po ti ji rekoi nehē." A'ea jate ti pe'ji a'ero. Po pe ei ga pe: "Na rūi po ti ji rekoi nehē." A'ea jate ti pe'ji a'ero. Pe'erame ga pe penhimi'ea rupi katu ti peko a'ero. Na tuhē ti peko Tupana'ga ti te'iyime pe me peko te'varuhu pe javo nehē.

Penhi'inhī'ī ti Tupana'ga pe

¹³ Po pepyteripeve'ga ikwahavi mbatera rahya tonhimombe'u ti ga ji poko javo Tupana'ga pe. Po ojipe'ga roryroryvamo tonhimby'yi ti ga Tupana'ga mboheteavo.

¹⁴ Po ojipe'ga tetirūaramo tombuhuruka ti ga ojipyri Jesus'gareheve'ga ndepiakatuhara'ga. A'ero po ti ga nhi'igi Tupana'ga pe imongyavo ikava ga rehe. "Emombi ti karugwara ga hugwi Jesus Cristo'ga remimbotarimo," e po ti ga Tupana'ga pe nehē.

¹⁵ Po ti ga nhi'igi Tupana'ga pe ojikoga ga rehe, a'ero po ti ipigi ga hugwi. Cristo'ga po ti ga monhimohigatu nehē. Po ga tetirūaramo okote'varuhuro gwaramo, a'ero po ti Tupana'ga imombori garekote'varuhua ga hugwi nehē.

¹⁶ Nurā ti pemohemohē pejikote'varuhua ojohupe pejikoveveuhuro hehe. Penhi'inhī'ī ti Tupana'ga pe pejogwepyga tapenhimohigatu ti. Pyryheteve'ga poranduvame Tupana'ga pe ikwahy hete. Tupana'ga gwendu ganhi'iga jipi.

¹⁷ Ehepia re ko Eliasva'ea hako Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea. Ahe ko nhande javijitehe vyvakotyva'ero. Igwete ahe nhi'thetei Tupana'ga pe tokyryme ti javo. Trēs e meio ga kwara mbo'ari ikyre'ymame yvya rehe.

¹⁸ Aerē Eliasva'ea nhi'iga'javi Tupana'ga pe tokyra'ja ti kiro javo. A'ero Tupana'ga imongyra'javi yvaga hugwi. Igwete henhunha'javamo mbatera yja hugwi.

¹⁹⁻²⁰ Nhiirū, po ti pepyteripeve'ga ndokoa'javi a'itituhēva'ea rupi Cristo'ga mombe'ua rupi, pemogita ti ga mongoa'java a'ea rupi. Pekwaha ti a'ero. Pe ga mbopohirukarame okote'varuhua hugwi po ti ga ndohoa'javi hahyva'ea ruvihava pype nehē. Tupana'ga po ti omombo pa garekote'varuhua re'yjuhua ga hugwi a'ero nehē.

PEDROVA'EA OMOMBE'UYPY AHE VE **Primeira Carta de Pedro**

¹ Ji ko Pedroramo. Ji Jesus Cristo'ga moirūharamo ako. Kiro ji ikwatijari imondovo nhinhi'iga pe me Tupana'gareheva'ea pe - perope peju ġagwyri pe: Ponto pe, Galácia pe, Capadócia pe, Ásia pe, Bitínia pe. Pevo pe kwaki'opavi pejiġwovo pejiġupa ġapyteri pe penhimongyavo raikwehe.

² Gwemimbotarimo Tupana'ga nhanderuvete'ga pe mo'emo'ei ojive hako ġahā po ti oko jireheva'ero javo. Tupana'ga ra'uva pe mongoi Tupana'gareheva'ero a'ero raikwehe. “Amo'emo'ē ji ġa tohendu katu ti ġa Jesus Cristo'ga nhi'iga javo,” ei Tupana'ga. “Tomombo ti ga ġandekote'varuhua ġa hugwi omanoro ġwaramo,” ei ga.

Tupana'ga ti tomomyry hete pe me. Tonogatu hete ti ga pepy'a no.

Pyry ti nhande ve nehē

³ Timbohete ti Tupana'ga. Gaha ko Jesus Cristo'ga ruva'ga nhandepoġyakaharete'ga ruva'ga. Ombogwera ga Jesus Cristo'ga gamanoa hugwi raikwehe. Gambogwera ġwaramo Tupana'ga nhande mboheaporoġita pyahu nhande mongovo. A'ereki ga nhande porogwety hete. Nhandereaporoġita ipyahuro ġwaramo nhande ei: Tupana'ga po ti nhande mbuhuruka tuhē yvagi pe nehē nhande mongovo avuirama ojipyri nehē, xa'e nhande.

⁴ Nhandereaporoġita ipyahuro ġwaramo nhande ei no: Tupana'ga po ti ombuhu tuhē pyryheteva'ea nhande ve nehē. Tupana'ga remimbuhura pyry tuhē avuirama. Ndopavi po ti nehē. Ndite'varuhui'i po ti nehē no. Niymani nehē. A'ereki pyry hete. Kiroġwe tuhē Tupana'ga herekokatui a'ea pe me yvagi pe.

⁵ Ga pe a'ngu no. A'ereki Tupana'ga ipopoaka pe a'nguavo pejikoga ġwaramo ga rehe. A'ero po ti Tupana'ga pe mbuhurukari pe mongovo ojipyri avuirama yvagi pe nehē. Pendekoagwama po ti ga imboukwahavi mbapava koty nehē.

⁶ Pendorydory pe a'ea rehe. A'ea ja po pe ne'ouhūramo kiro ġa imbohahyparavuhurame pe me.

⁷ Tupana'ga opota penhimomiranama hahyrame pe me tiukwaha ti ġajikohetea ji rehe javo. A'ereki jukwaha pejikohetea ga rehe penhimomiranamame hahya pe. Ehepia te ouro. Ga imbokumbokurame ouro imo'eamo ite'varuhuva'ea jugwi jukwahavamo hembyruera pyryva. Na jitehe jukwaha pejikohetea Tupana'ga rehe hahyrame pe me. Ouro ko pyry novia. Johe'i hete pyry pejikohetea Cristo'ga rehe. Ouro opa reki. Pejikohetea ki a'e te ndopavaġwami po rimba'e. Jukwahavame po ti Tupana'ga pe mbohetei aerē nehē. Jesus Cristo'ga nhimboukwahavame ua po ti Tupana'ga ei pe me nehē: “Pyry hete pejikohetea Jesus'ga rehe,” e po ti ga pe me nehē.

⁸ Ndapehepiagi ve pe Jesus Cristo'ga. Emo pe ga arōhetei. Ndapehepiagi tuhē pe ga kiro. Emo pe jikohetei ga rehe. Iġwete pe ndorydoryhetero pejikoga ġwaramo ga rehe. Yvagahugwiva'ea ko pendoryhetea ga rehe. Tegwete reki pendoryva imombe'uhava ojipe'ga pe.

⁹ Pejikoga ġwaramo Jesus Cristo'ga rehe po ti Tupana'ga pe nderohoi yvagi pe ojipyri nehē. Pejihoagwama rehe pe ndoryhetero kiro a'ero.

¹⁰ Pehoagwama rehe Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea japyakahetei tikwaha hete javo hako. A'ero ahe imombe'unhogwenondei javo hako. “Tupana'ga po ti omomyry ga pe nehē ġa nderogwovo yvagi pe nehē,” ei Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea hako.

¹¹ Cristo'ga ra'uva oko ahe pavēi ahe mbo'embo'eavo hako. “Hahy hete na'ē po ti Cristo'ga pe nehē. Iġwete po ti ga manoi novia. Emo po ti pyryhetero ga pe nehē,” e'i Cristo'ga ra'uva. “Okwera'va ja po ti ga nehē ogwovo yvagi pe nehē. Aerē po ti ga rura'javi ojive'ga nderogwovo yvagi pe Tupana'ga pyri nehē no,” e'i gara'uva Cristo'ga mombe'gwovo ahe ve. A'ero Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea japyakai a'ea rehe hako. “Maname po ti a'ea nehē?” ei ahe. “A'ea rupi ti marā nehē?” ei ahe ojapyakavo hehe.

¹² Tupana'ga e'i ahe ve no hako: “Penemimombe'ua ko pejiveva'ea rūi reki korogweva'ea rūi,” ei ga ahe ve. “Aerēva'ea pe imombe'ui a'earupive'ga ti tokwaha javo,” ei Tupana'ga ahe ve. A'ero ahe Cristo'ga mombe'umbe'ui hako. Cristo'ga mombe'ua jitehe aġwamove'ga omombe'u pe me no. A'ereki Tupana'ga ombuhuruka gwa'uva ġa pyri yvaga hugwi ga mbo'eavouka jupe. A'ero ġa Cristo'ga mombe'ui pe me pyryva'ea mombe'gwovo. Yvagipeve'ga vehevi okwaha pota a'ea no novia Tupana'gapyrive'ga.

Peko katu ti, ei Tupana'ga

¹³ Pejirokwa ti a'ero penhimbovyvya. Jesus Cristo'ga po ti omombyry pe me nehē onhimboukwahavame ua vyva koty nehē. Cristo'ga remimombyryva rehe ti pejapyaka hete a'ero tomombyry tuhē ti ga nhande ve javo.

¹⁴ Pehendu katu ti Tupana'ga nhi'iga. Ymya pe ipotaruhui ite'varuhuva'ea jipi. A'ereki a'ea rupi pe ndapekwahavi pejikoge yma Jesus Cristo'ga rehe. Pepohi ti pejikoagwera hugwi a'ero penhimbipotaruhua hugwi.

¹⁵ Tupana'ga ndokote'varuhui'i'i. A'ereki ga oko katu jipi. Ga pe mo'emo'ē ji javijitehe ti peko katu javo. Peko katu ti a'ero pejikojikovo.

¹⁶ A'ereki aherembikwatijara omombe'u Tupana'ga nhi'iga ahe ve. "Ji ako katu," ei ga. "Nurā ti peko katu ji javijitehe nehē no," ei Tupana'ga.

¹⁷ Penhi'igame Tupana'ga pe pe ei Apī ga pe. Emo gaha reki e'i a'itituhēva'ea rupi katu vvyakotyve'ga ndeaporo'gita pe. Jara'ga pe ga ei: "Peko katu pe." Jara'ga pe ga ei reki: "Peko te'varuhu pe." A'itituhēva'ea rupi katu ga ei ga pe nhaporemō ikwahava gandeaporo'gita. Tapepojihuve'ymuhūi ti a'ero pejuvete'ga Tupana'ga pejikovo penhimarane'ymame vyva koty.

¹⁸⁻¹⁹ A'ereki pe pekwaha Cristo'ga manoa pe ndepyga. Omanoro gwaramo ga pe mbopiro'yi pendekotehea hugwi. Mbatara rūi opava'ea rūi pe mbopiro'yi pendekotehea hugwi. Ouro rūi pe mbopiro'yi. Prata rūi pe mbopiro'yi. Nanongara nhaporemō rūi tuhē pe mbopiro'yi pendekotehea hugwi. Pendekoteheagwera rehe penamohava'ea pe mbo'embo'ei pe mbojikwakuteheavouka. Cristo'ga pe mbopiro'yi reki a'ea hugwi omanomo pe ndepyga. Ga ko cordeiro ja - kiroki a'ea ga okwava'ē ijukavo Tupana'ga pe. Pyryheteva'ea ga okwava'ē ndite'varuhui'i'iva'ea. Na jitehe Cristo'ga nhikwava'e'gi Tupana'ga pe heka'voguka gwekoa omanomo. Ga ndite'varuhui'i'i. Pyry hete ga novīa. Emo ga onhikwava'ē omanomo pe ndepyga.

²⁰ Vyva apoa renonde Tupana'ga ei Cristo'ga pe po rimba'e: "Ndehe ti eho vyva koty emanomo gwambopiro'yharamo nehē," ei Tupana'ga ga pe. Agwamo reki mbapava koty Cristo'ga ukwahavamo ua pe ndepyga ikwehe.

²¹ Gaha pe mbojiko Tupana'ga rehe. Tupana'ga ga mbogwera gamanoa hugwi ga mongovo huvihavuhetero ikwehe. Nurā pe jikohetei Tupana'ga rehe. Igwete pe ei: "Tupana'ga po ti imombyryvi nhande ve gwembi'ea rupi nehē no," pe'e pe.

²² Pehendu katu pe a'itituhēva'ea Jesus Cristo'ga mombe'ua. A'ero pe imomborukari pejikote'varuhua pejihugwi. A'ero pe penhiirū'ga arōhetei Jesus'gareheve'ga. Penhoarō hete tuhē ti a'ero.

²³ Tupana'ga okoji onhi'iga reheve. Onhi'iga pyvō ipopoakava'ea pyvō ga pe mbojihuvi gwa'yramo pejikogame ojilhe. Penduva'ga pe mbojihu raikwehe. Emo aerē penduva'ga omano vvyakotyva'ero gwaramo. Tupana'ga ki a'e te nomanoi. Gaha pe mbojihuva'ja gwa'yramo.

²⁴ Tupana'ga rembikwatijarukara e'i no:

"Vvyakotyve'ga ko vyotyra ja," e'i.

"Gakatuheitea ko vyotyarakatua ja no.

A'ereki ipotyra inhymba reki.

Ohova okui pa," e'i.

"Vvyakotyve'ga na jitehe opa pa no," e'i.

²⁵ "Tupana'ga nhi'iga ki a'e te okoji avuirama," e'i ikwatijara.

Tupana'ga nhi'iga jitehe ga omombe'u pe me raikwehe. A'ereki ga omombe'umbe'u pyryva'ea pe me Jesus Cristo'ga mombe'gwovo.

2

Cristo'ga ko ita'java'ea

¹ Onhi'iga pyvō Tupana'ga pe mongoi gwa'yramo. Pepohi ti pejikote'varuhua hugwi nhaporemō a'ero. Tape'mbea'javi ti no. Tapenhi'igatutehei ga pe timoandyandyi ga javo. Tapenhi'igatutehei ti ojipe'ga ndehe. Tapembotegwetei ti ga no.

² Ipita'ngive'ga opota hete oy'ga kambya. Na jitehe ti pepota hete Tupana'ga nhi'igapyryva. A'ea po ti igwaigwavete pe mbojikohetei Tupana'ga rehe nehē.

³ A'ereki Tupana'ga mombe'uhava e'i: "Pekwaha pe hepiaga nhandepojykaharete'ga remimombyryva pejive," e'i ikwatijara.

⁴ Penhimongo ti Cristo'ga pavēi a'ero. Gaha ko ita'java'ea. Ita okoji avuirama. Na jitehe Cristo'ga okoji avuirama okovo. Ita onga rupiara onga apohara'ga noarōi ite'varuhu javo jupe novīa. Tupana'ga ki a'e te oarō ita pyry hete reki javo jupe. Na jitehe ite'varuhuve'ga noarōi Cristo'ga ite'varuhu ga javo. Tupana'ga ki a'e te oarō ga pyry hete ga javo.

⁵ Pe ko ita'java'ea jitehe no. Ita ko okoji avuirama. Pe na jitehe peko Tupana'ga pavēi avuirama. A'ereki ga pe mongo pyahu. Ga oapo ita gwuhavamo. Na jitehe Tupana'ga pe apoi gara'uva ruhavamo. A'ereki pepyteri pe Tupana'ga ra'uva u. Peko pe ikwava'ēharamo Tupana'ga pe. A'ero Jesus Cristo'gareheva'ero pe nhikwava'egi Tupana'ga pe ga mboheteheveavo. A'ea rehe Tupana'ga nhimohemi a'ero.

⁶ Aherembikwatijara omombe'u Tupana'ga nhi'iga hako. Tupana'ga e'i hako: "Onga apohara'ga omo'ē ita tihepia pyryva'ea javo. A'ero ga pyryva'ea mongoi huvihavamo imohina gwuhava tojiko hete ita jararamo huvihavava'ea rehe ojopyhykatuavo javo," ei ga.

"Na jitehe ji ei ga mombe'gwovo no.

Pyry hete ga, a'e ji," ei Tupana'ga.

"A'ero ji pyryve'ga mongoi jijiheve'ga nduvihavamo tojiko hete ti ga ga rehe javo," ei Tupana'ga.

"Jiruhava ko cidade de São.

Na ja jireheve'ga ko jiruhavamo.

A'ero ji pyryve'ga mongoi jijiheve'ga pyteri pe.

Ojikogame ga rehe po ti ga ndipoyjayjare'ymuhūi nehē," ei Tupana'ga.

Nahā aherembikwatijara omombe'u Tupana'ga nhi'iga ga Cristo'ga mombe'urame hako.

⁷ Pejiko pe Cristo'ga rehe. Nurā pe ei pyry hete ga pe. Ga ki a'e te – kiroki ga ndojikogi Cristo'ga rehe – aherembikwatijara omombe'u ga onga apohara'ga ja ko ga javo. Aherembikwatijara e'i a'ero:

"Onga apohara'ga japoramame onga ita apopyra hepiagi ojipeji ita.

A'ea ga omombo ipo'rue'yma tiruahū javo jupe," e'i.

"Aerē akoja jitehe hekoi huvihavamo jara hohe

opyryhetero onga pyhykatuavo," e'i aherembikwatijara.

⁸ Ojipea ikwatijara e'i no:

"Ita ombo'a vyakotyve'ga noga ga monhimboahiva," e'i aherembikwatijara.

Na jitehe ko ga onhimboahi okote'varuhuve'ga monhimonha'ngavo ga mbopoyjayjare'yma. Onhimboahi ga Cristo'ga pe ojikoge'yma ga rehe. A'ereki ga nohendukatui Tupana'ga nhi'iga. A'ereki Tupana'ga e'i jipe ga pe: "Na tuhē po ti ga ndekoi nehē," ei ga.

⁹ Oro pe, Tupana'ga pe mo'emo'ē pe mongovo ojiheva'ero. Gareheva'ero ko pe ikwava'ēharamo Tupana'ga pe nhandervihavuhuhete'ga pe. Ga pe mo'ē ojipe'ga hugwi pe mboporavykyavo ojive. Ga pe pojyka tomombe'u ti ga nhirembiapopyryva javo. Ymya pe ndekote'varuhui raikwehe. A'ero pe ppytunahivarupive'ga ja. A'ereki ppytunahiva rupi okorame ahe ndokwahavi. Pe na jitehe ndapekwahavi Tupana'ga pejikote'varuhuvavo raikwehe. Aerē Tupana'ga pe mo'emo'ē tapepohi ti pejikote'varuhua hugwi javo. A'gwamo pe kojahuarupive'ga ja a'ero. A'ereki kojahua rupi okorame ahe okwaha. Na jitehe pe pekwaha Tupana'ga kiro pejikokatuavo. Tupana'ga kwahavame ko pyry hete.

¹⁰ Ymya ko pe ndapekoi Tupana'gareheva'ero. A'gwamo ki a'e te pe peko gareheva'ero. Ymya pe ndapekwahavi Tupana'ga rembiporogwetyga. A'gwamo ki a'e te pe pekwaha a'ea Tupana'ga nhande porogwety javo.

Tupana'gareheva'ero peko katu

¹¹ Nhiirū, ojipe'ga gwyrī pe pe nduvi hajiheve'ga ja. A'e hete ji pe me a'ero: Tapepotaruhui ti pejikovo. A'ereki penemimbotaruhua pe mboheaporogita te'varuhu.

¹² Peko katu ti gapyteri pe – kiroki ga ndojikogi Cristo'ga rehe. Amoamome ga pe mbotegwetei po oko te'varuhu ga javo tehe pe me. Emo pendekokatua repiagame po ti ga nhimombaragwahavi hehe nehē. A'ea rehe po ti ga Tupana'ga mbohetei a'ero ga rurame mbapava koty nehē. "Ndepyry hete nde ga mongokatuavo," e po ti ga nehē.

¹³⁻¹⁴ Tupana'gareheva'ero ti pehendu katu penduvihava'ga nhaporemo vyva koty: gaha – kiroki ga jara'ga hohe huvihavuhuro – pehendu katu ti ga gamoirūhara'ga no gobernadores'ga. A'ereki penduvihavuhu'ga onhimoirūka ga pe tombohahyuka ti ga okote'varuhuve'ga pe javo. "Tapembohete ti okokatuve'ga," ei ga ga pe no.

¹⁵ Tupana'ga opota pendekokatua tapemombi ti ikwahave'yve'ga nhi'itehea.

¹⁶ Pepiro'y pe, na tuhē ti peko a'ero. A'erorame tehe ti tape'ei ti: "Tako te'varuhu ti kiro nhiremimbotarimo a'ero. A'ereki ji jipiro'y." Tape'ei ti a'ea. Tupana'ga rembipojykharamo pe peko. Garembimbotarimova'ea rehe ti peko a'ero.

¹⁷ Pendeaporogita katu ti ojipe'ga ndehe nhaporemo. Pearōarō ti penhirū'ga. Ga ojiko Cristo'ga rehe pe ja. Pepojihuve'yimi ti Tupana'ga. Pendeaporogita katu ti penduvihavuhu'ga rehe no.

Peho ti Cristo'ga rupi hahyrame pe me

¹⁸ Peaporavykyrame ojipe'ga pe pehendu katu ti ganhi'iga penhiroyrōe'yama. Pehendu katu ti ganhi'iga ga ndeaporoġitaturame pejihe nehē. Ga ndekote'varuhurame pe me ti pehendu katu jitehe ganhi'iga.

¹⁹ Ombohahy tehe po ga pe me. Po pe nhimomiranami jupe Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe pejikovo ġwaramo, a'ero po pyryvamo.

²⁰ Po ga pe nupanupāi pe ndekote'varuhuro ġwaramo, a'ero po pe nhimomiranatehei. A'ereki pejikote'varuhuro ġwaramo pe pekwaha hahya. Po pejikokaturo ġwaramo pe ikwahavi hahya penhimomiranama jupe, a'ero po ti Tupana'ga imombyryvi pe me nehē.

²¹ A'ereki Tupana'ga e'i pe me: "Penhimomirana ti ga imbohahyrame pe me pejikokatua rehe," ei ga. A'ereki Cristo'ga okwaha hahya pe ndepyga toho ti ga ji rupi javo ikwehe.

²² "Ndokote'varuhuangavi Cristo'ga.

Ni'mbeangavi ga no."

²³ Ga ombotegweterame ga nombotegwetei ga ikwehe. Ga imbohahyrame ga pe ga nde'i: "Ajipy po ti ji pe ndehe nehē," nde'i ga. Ga onhikwava'eki Tupana'ga pe. A'ereki Tupana'ga e'i a'itituhēva'ea rupi katu ite'varuhuve'ga pe. Ga e'i hupi katu pyryve'ga pe no.

²⁴ Cristo'ga tuhē gwereko nhanderekote'varuhua omanorame yva rehe. "Tipiro'y ti ga okote'varuhua hugwi," ei ga, "toko ti ga Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe kiro," ei ga. Cristo'ga okwaha hahya omanomo nhande repyga. Nahā kiro pyry hete nhanderekoga'gwama.

²⁵ Ymya ko pe ndekoi ovelhas ja. Ovelhas oka'nhyka'nhy jipi ojipiakatuhara'ga hugwi okovo ġwemimbotarimova'ea rehe. A'ero hepiakatuhara'ga herura'javi ovelhas rerekovo. Ymya ko ovelhas ja pe ndekoi pejikovo penhimimbotarimova'ea rehe. Emo Tupana'ga pe nderuruka Cristo'ga pyri. Ovelhas repiakatuhara'ga gwereko katu ovelhas jipi. Na jitehe Cristo'ga pe ndepiakatui pe nderekokatuaivo jipi.

3

Hembirekove'ga

¹⁻² Nanongara pe ji ei kunhangwera'ga pe no hembirekove'ga pe. Pehendu katu ti penhimbireko'ga nhi'iga ga erame pejive. Jararamo penembireko'ga ndokoi ve Tupana'ga nhi'iga rehe Cristo'ga mombe'ua rehe. Pe hendukaturame penhimbireko'ga nhi'iga po ti ga pendekokatua repiagi pendeaporoġitakatua kwahava nehē. A'ero po ti ga jikogi Cristo'ga rehe nehē. Penhi'iga ġwaramo rūi po ti ga jikogi nehē. Pendekokaturo ġwaramo po ti ga jikogi Cristo'ga rehe a'ero nehē.

³ Tapekotehei peji'ara rehe. Tapenhimbojigwaguhui ti tajirepia ga jikatua javo. Tapenhiaakavykuhui ti penhimbohepia'ngiavo ojipe'ga pe. Tapenoġuhui ti pejihe ourova'ea. Tapemongiuhui ti pejipikatua tahepiuka ti ga pe jipikatua javo. Tapekotehei ti peji'ara rehe, a'e ji pe me.

⁴ Peypyteripeva'ea rehe ki a'e te po pe peko hamo pendeaporoġitakatua rehe. Ipy po pepy'a jipi hamo. Penhyrō po pe jipi hamo. A'ea ko pyry hete Tupana'ga pe.

⁵ Ymya ko kunhangwerapyryva'ea nahā no. Ahe ojiko Tupana'ga rehe oho po ti ga ġwembi'ea rupi javo. Ahe onhimboheaporoġita katu hendukatuavo ġwembirekova'ea nhi'iga.

⁶ Nahā ko Sarava'ea hako. Ahe oho ġwembirekova'ea nhi'iga rupi Abraāova'ea nhi'iga rupi jijara'ga javo ahe ve. Po pe jikokatui imbojue'yama pejipy'a jipi, a'ero po pe Sarava'ea'java'ea.

⁷ Nanongara pe ji ei kiro akwaimbae'ga pe no hembirekove'ga pe. Peko ti penhimbireko'ga pavēi pejapyakavo ġapopoakare'yama rehe. A'ereki pe gwrye'i ga ipopoaka. Pendeaporoġita katu ti ga ndehe a'ero. A'ereki Tupana'ga imombyryvame pe me omombyry ga pe no. A'ero po ti ga ndekoi Tupana'ga pyri pe pavēi nehē. Pe ga nderekokatue'yamame pe ndovahoguhui penhi'igame Tupana'ga pe a'ero.

Hahya pe ndekokaturame

⁸ Mbapavamo ji ei pe me nhaporemo. Pembojo'jajo'ja ti pendeaporoġita. Jara'ga ndekoveuehurame ti pekoveuehu ga pavēi no. Jara'ga ndoryvame ti pejory ga pavēi. Penhoirūramo penhoarō hete ti. Pejoporogwety ti. Tapenhimboheteuhui pejogwerekovo.

⁹ Ga ndekote'varuhurame pe me tapejipygi ti ga ndehe. Ga ete'varuhurame pe me tapenhi'ipondekwate'varuhui ti ga no. Nahā ti peko. Pemombyry ti ga pe ga ndekote'varuhurame pe me. A'ereki Tupana'ga pe mo'emo'ē tamombyry ti pe me javo. Nurā ti pemombyry ojipe'ga pe a'ero.

¹⁰ A'ereki Tupana'ga rembikwatijarukara e'i:

"Kiroki ga e'i:

'Jirory pota ji pyryva'ea rerekovo jipi'

- te'ite'varuhuyume ti ga a'ero.

Ti'mbea'javyme ti ga no," e'i.

¹¹ "Topohi ti ga okote'varuhua hugwi okokatuavo.

Tojirokwa hete ti ga okokatuavo ojipe'ga pe no.

¹² A'ereki nhandepojykaharete'ga gwepia katu ga

- kiroki ga oko garemimbotarimova'ea rehe," e'i.

"Gwendu katu ga ga nhi'igame ojive.

Emo ga omovahi okote'varuhuve'ga," e'i ikwatijara Tupana'ga mombe'gwovo.

¹³ Pe ndekokatupotaramame po ti ga nombote'varuhui pe me nehē.

¹⁴ Emo po ti ga pendekokatua rehe vehevi imbohahyukari pe me, a'ero po ti pyryvamo pe me nehē. Tapekyhyji ti ga hugwi a'ero nehē. Tapembojuukaryme ti pejiy'a.

¹⁵ Pembohete ti Cristo'ga ga ko jipojykaharete'ga javo pejiyvyteri pe. Pejiko pe Cristo'ga rehe. Pejapyaka ti a'ea rehe a'ero tanhimombe'u ti ojipe'ga pe javo. E'i po ti ga pe me nehē: "Maraname pe jikogi Cristo'ga rehe?"

¹⁶ Pemombe'u katu ti ga pe a'ero penhyromo penhimbohete'yma. Peko katu ti Cristo'gareheva'ero pejiyoyjareteramo. Gahā po ti ndipoyjayjari a'ero nehē pe mbotegweterame onhi'ite'varuhuaavo pendekokatua rehe nehē.

¹⁷ Hahy po pe me pendekote'varuhua rehe. Po pendekokatua rehe hahyramo pe me a'ea po pyry hete Tupana'ga ipotaramame a'ea.

¹⁸ Cristo'ga jitehe okwaha hahya no. Igwete ga manoi. Ojipeji igwawe ga manoi imombopava pendekote'varuhua pe hugwi. Nomanoa'javi po ti ga a'ero nehē. Ga ko pyryheteva'ero oko. Emo ga omano ite'varuhuve'ga ndepykavamo tarekokatuuka Tupana'ga ga pe javo. Yvyakotyve'ga ojuka ga ikwehe. Emo Tupana'ga ga mbogwera gara'uvimo.

¹⁹ Gwa'uvamo ga hoi ahera'uva pyri a'ero - perope tegwete ahera'uva i'ēhava jugwi - pevo Cristo'ga hoi imombe'gwovo a'itituhēva'ea ahera'uva pe.

²⁰ Ymya ahe nohendukatui Tupana'ga nhi'iga Noéva'ea japoramame yhararuvihavuhua hako. Tupana'ga nonhimbaekwahivi reki ahe ve gwendukatue'ŷva'ea rehe. "Tohendu katu pa na'ē ti ga nhinhi'iga," ei Tupana'ga hako. Mbohapy'ri reki oiitova'ea jate gwendu katu Tupana'ga nhi'iga Noéva'ea gwe'yjava'ea pavēi. A'ero ahe avi yhararuvihavuhua pype. Jarava'ea opa pa a'ero onhimongyavo otyppyvgamo yvya nhatymbavame. Noéva'ea ki a'e te okoji yhya pyvō uvame yhararuvihavuhua pype.

²¹ Na jitehe yhya pyvō nhande nhimobatizaukari. A'ero nhanemobatiza pyvō Tupana'ga nhande mongopyahui. Yhya mombe'urame ji nda'ei iheja pe nhandera'oa ky'auhua iheja pe. Nahā ji ei: Penhimobatizaukaramame yhya pyvō pe ei Tupana'ga pe: "Cristo'gareheva'ero ji taho nenhi'iga rupi," pe'e pe Tupana'ga pe. A'ereki kiro pe peko katu pepoyjareteramo. Tupana'ga nhande mongo pyahu a'ero Jesus Cristo'ga kwerava gwaramo omanoa hugwi.

²² Jesus Cristo'ga oho yvagi pe ikwehe. Pevo ga rekoji kiro huvihavuhuhetero Tupana'ga moiruamo. Yvagipeve'ga gwendu katu Cristo'ga nhi'iga kiro huvihava'ga ipopoakave'ga Tupana'gapyrive'ga no. Gwendu katu pa ga Cristo'ga nhi'iga kiro.

4

Perojiyji pe pejeaporogita

¹ Cristo'ga okwaha hahya omanomo tahepy ti ga javo ikwehe. Pendeaporogita po ti nahā hamo no. Pe'ji ti: "Mara'ngu po ti hahyramo ji ve nehē no? Emo po ti ji aho tuhē Cristo'ga rupi nehē," pe'ji ti. A'ereki hahyrame nhande ve nhande ndiakoa'javi nhanderekote'varuhua rehe.

² A'ero pe ndapekoa'javi penhimimbotarimova'ea rupi hamo. Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi po pe ndekoi hamo kiromo jate penhimarame'ymame.

³ Ymya pe ndekouhui penhimimbotarimova'ea rehe ga ja - kiroki ga ndojikogi Tupana'ga rehe. Kirupi pendekote'varuhua a'ero. Nahā ko pendekote'varuhua gwera raikwehe. Ndapeakwahavihu pe. Pepotaruhu pe. Peapouhu pe toryva i'gwoi'gwovo penhimboheagwyriva pejikote'varuhua. Peko hete pe ha'angava rehe penhimimbohete'hara rehe pejikove'ŷ Tupana'ga rehe raikwehe. Ite'varuhu hete pe imbohetei a'ea.

⁴ Agwamo reki ga nhimomby'ahetei pendekoagwama repiaga. A'ereki ga akwaha've'ŷmuhūrame pe ndapeakwahave'yma'javi ga pavēi. Nurā ga pe mbotegwetei kiro.

⁵ Tupana'ga po ti a'ea e'i'ga pe. Namanamehūi po ti ga ei gandeaporogita pe nehē: "Marā po pendeaporogita jipi? A'ea pemombe'u kiro ji ve," e po ti ga ga pe nehē. A'ero po ti ga ei gande'kote'varuhua pe imondovo ikwepykava ga pe nehē. Omanoe'ŷve'ga pe po ti ga imondoi. Omanova'ea pe po ti ga imondoi aherekote'varuhua kwepykava nehē no.

⁶ A'ereki Cristo'ga omombe'u pyryva'ea ahe ve – kiroki ahe vyvyakotyva'ero omano Tupana'ga rembi'ea rupi okote'varuhuro ġwaramo. Cristo'ga omombe'u ahe ve toko ti ġa gwa'uvamo Tupana'ga ja javo.

Pejopoko katu ti

⁷ Oho ġweri kiro vyva papava apiavo mbatera papava apiavo nehē. Pejapyaka katu ti penhimbovyvya xanhi'inhii Tupana'ga pe javo.

⁸ Johe'i pa pyry pe nhoarōarōhetei no. A'ereki ojipe'ga arōheterame nhande nihenonha'javi gandekote'varuhua re'yjuhua.

⁹ Pembuhumbuhuruka ti Cristo'gareheve'ga penhonga pe ġa noġa jipi penhiroyrōe'yma.

¹⁰ Tupana'ga nhande mbokarakatu pa tapepoko ti ojipe'ga javo. Pepo'ru ti pejikarakatua ojipe'ga ndepyga a'ero Tupana'ga nhande mbokarakatuparavuhuro ġwaramo.

¹¹ Nahā ti peko a'ero. Kiroki ġa ikarakatu imombe'gwovo mbatera – Tupana'ga nhi'iga ti ġa tomombe'umbe'u. Kiroki ġa ikarakatu ojipe'ga pokoga – topokopoko ti ġa ġa Tupana'ga remimbopopoakara pyvō. Nahā ti pejogwerekoreko a'ero Jesus Cristo'gareheve'ero tombohete pa ti ġa Tupana'ga. Xa'e pa ti ga pe jipi: “Nderuvihavuhu hete nde. Ndepopoaka hete nde avuirama,” xa'e ti ga pe jipi. Na tuhē.

Hahy Cristo'gareheve'ga pe

¹² Nhiirū, pekwha hete pe kiro mbatera rahya tapehepiuka ti pejikoga Cristo'ga rehe. Tapenhimomby'auhui ti hahyrame pe me a'ero. Tape'ei ti: “Maranuhūrame ġa imbohahyukari nhande ve? Mbipehu a'ea.” Tape'ei ti a'ea.

¹³ Pejoryjory ti hahyrame pejive, kiro ko nhande xajikoty'a Cristo'ga pavēi javo. A'ereki Cristo'ga okwaha hahya ikwehe. Pejory ti hahya rerekovo a'ero, tapendory hete tuhē ti Cristo'ga rura'javame huvihavuhuhetero nehē.

¹⁴ Ga pe mbotegweterame pe Cristo'gareheve'ero ġwaramo a'ea ko pyry reki pe me. A'ereki ga pe mbotegweterame Tupana'ga ra'ua huvihavuhuheteve'ea oko pe pyri.

¹⁵ Peko katu ti a'ero. Tapejukai ti ojipe'ga. Tapemimi ti ojipe'ga mbatera. Tapekote'varuhui ti. Tapehopehoteheuhui ti ojipe'ga pyri ja'javo ġa pe. Peko katu ti, a'e ji. A'ero ġa imbohahyukaramo pe me po ti pejikote'varuhuva'ea rehe rūi hahyramo pe me nehē.

¹⁶ Po ti ġa imbohahyukari pe me pe Cristo'gareheve'ero ġwaramo, tapepoyjay-jare'ymuhūi ti a'ea rehe. Pembohete ti Tupana'ga. Pe'ji ti: Pyry hete ġa ei Cristo'gareheve'ga nhande ve, pe'ji ti ga mboheteavo.

¹⁷ Oho ġweri kiro japiavo Tupana'ga rembi'ea apiavo. E'i po ti ga vyvyakotyve'ga ndeaporoġita pe imbohahyavo ġa pe nehē. Ojilheve'ga pe na'ē po ti Tupana'ga ei nehē. Po ti ga ei nhande ve na'ē, a'ero po ti ġa pe kaitu ga imbohahyahivuhui nehē – kiroki ġa nohendukatui Tupana'ga nhi'iga Cristo'ga mombe'ua.

¹⁸ A'ereki Tupana'ga rembikwatijarukara e'i:

“Hahy paravuhu okokatuve'ga pe ġavahema renonde yvagi pe Tupana'ga pyri,” e'i.

“Ga pe kaitu po ti hahyahivuhuramo nehē

– kiroki ġa ndokoi Tupana'ga rehe okote'varuhuve'ga.

Novahemi tuhē po ti ġa Tupana'ga pyri nehē,” e'i ikwatijara.

¹⁹ Kiro ji ei pe me a'ero: Kiroki ġa pe hahy Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe okovo ġwaramo – oko katu po ġa hamo. Tonhikwava'ē po ġa ga pe hamo nhandeapohara'ga pe. A'ereki ga oho ġwembi'ea rupi jipi.

5

Pehepia katu ti Tupana'gareheve'ga

¹ Kiro ji ei ikwatija pendepiakatuhara'ga pe. A'ereki jiji ko Jesus'gareheve'ga ndepiakatuhara no. Ji ahepia Cristo'ga hahyrame ga pe ikwehe. Igwete po ti ji ga moirūi nehē no ga ukwahavame huvihavuhuhetero nehē.

² A'e hete ji pe me aherepiakatuhara pe: Tupana'ga pe mo'emo'ē tohepia katu ti ġa jireheve'ga javo. Ojatyka ġa Tupana'ga mboheteavo pe pavēi jipi. Pehepia katu ti ġa a'ero. Ovelhas repiakatuhara'ga gwereko katu ovelhas jipi. Na jitehe ti pereko katu Tupana'gareheve'ga ndepiakatuavo. Pepota tuhē ti ġa ndepiakatuavo pejikovo Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe. Itambere'ia potaruhavo ġwaramo rūi ti pehepia katu ġa. Pehepia katu ti ġapokopotara ġwaramo.

³ Tapemondomondoukahetei ti ġa penhimbiepiakatuhara'ga. Peko katu ti ġapyteri pe toho ti ġa ji rupi javo.

⁴ Cristo'ga ko ovelhas repiakatuhara'ga nduvihava'ga ja. Ga ko nhanderepiakatuharetero. Po ti pe Tupana'gareheve'ga ndepiakatui nehē, a'ero po ti

nhanderepiakatuharete'ga pe mongoi huvihavuhuro nehē ojipiukarame ua nehē. Penduvihavuhua po ti namominaḡwami nehē.

Tapenhimbohetei

⁵ Pevoja pe ji ei no: Pehendu katu ti xava'eve'ga nhi'iga. Pe nhaporemo ti pehendu katu penhonhi'iga penhimbohete'e yma. A'ereki Tupana'ga mombe'uhava e'i:

“Tupana'ga omovahī ḡa

– kiroki ḡa onhimboheteuhu,” e'i.

“Ga nhimbohete'e ymame

ḡa imombyryvi ḡa pe,” e'i ikwatijara.

⁶ Tapenhimbohetei ti a'ero. Penhikwava'ē ti Tupana'ga pe ipopoakave'ga pe. Aerē po ti Tupana'ga ei a'ero nehē: “Kiroḡwe ji ḡa mbohete'etei a'ero,” e po ti ga nehē.

⁷ Pepy'a rekoteherame ti penhimombe'u Tupana'ga pe. Pe'ji ti ga pe: “Apī, oko tehe jipy'a. Amombe'u ji nde ve terenoḡatu ti jipy'a javo.” Pe'ji ti a'ea ga pe a'ero. A'ereki ga pe ndepia katu.

Penhimboita ti

⁸ Penhimbovyvy ti. Pejapyaka katu ti. A'ereki Diabo'ga anhaḡa ruvihavuhū'ga napearon-huhū. Leão onharōva'ea ojukarame ty'ara okooko mbatera rehe ta'u ti javo. Na jitehe Diabo'ga okooko pe ndehe tambojikopiguka ti ḡa Cristo'ga rehe javo.

⁹ Pemovahī ti Diabo'ga pejikovo a'ero. Pejiko hete ti Cristo'ga rehe penhimboitakwerimo. Napemoka'nhymi pe hahya peirū'ḡa pe Cristo'gareheve'ḡa pe. A'ereki ḡa hahya jitehe okwaha kiro ojipe'ḡape'ḡa ḡwryi pe no.

¹⁰ Kiro pe pekwhavahi'vi na'ē hahya novīa. Emo Tupana'ga pe mo'emo'ē toko ti ḡa huvihavuhuro ji pavēi yvagi pe avuirama nehē javo. A'ereki pe pejikoty'a Cristo'ga pavēi. Tupana'ga omombyry pa nhande ve jipi. A'ero po ti ga pe mboheaporoḡitakatui nehē. Gaha po ti pe mbojikoguka hete Cristo'ga rehe nehē. Gaha po ti omondo pepy'a mbotyva. A'ero po ti pe nhimboitai penhimomiranama hahya pe pepohire'yma ga hugwi.

¹¹ Tipopoaka hete po ti Tupana'ga avuirama nehē. Na tuhē ti.

Mbapavamo Pedrova'ea okwatijaruka

¹² Mbohapyrete kiro ji ikwatijarukari Silas'ga pe imondovouka pe me. Silas'ga ko nhaneirū'ga Cristo'gareheve'ga. Ajiko tuhē ji Silas'ga rehe. Ikwatijarame pe me ji ehetei a'ero imombe'ḡwovo: Tupana'ga omombyry tuhē nhande ve. Peko hete ti garemimombyryva rehe avuirama a'ero nehē, a'e hete ji pe me.

¹³ Peirū'ga Cristo'gareheve'ḡa – kiroki ḡa ojatyka Tupana'ga mboheteavo jipi cidade de Babilônia pe – ḡa omondo onhi'iga pe me. Tupana'ga omo'emo'ē ḡa ojive no. Marcos'ga jira'yra'jave'ga omondo onhi'iga pe me no.

¹⁴ Cristo'gareheve'a'ero penho'anhuvanhuvā ti penhoarōheteavo.

Tu katu pa ti pepy'a. A'ereki Cristo'ga pavēi pe pejikoty'a.

PEDROVA'EA OMOMBE'UA'JA AHE VE Segunda Carta de Pedro

¹ Ji ko Simão Pedroramo. Jesus Cristo'ga remimbotarimova'ea rehe jate ji rekoï gamoirüharamo. Kiro ji ikwatijari imondovouka nhinh'i'ga pe me. Pe ko Jesus Cristo'gareheva'ero ore javijitehe. A'ereki ga omomybyry pe me pe mbojikoguka ojihe. A'ereki Jesus Cristo'ga pyry hete pe me Tupanamo. Gaha nhande timbohete jipi nhanembopiro'yharamo.

² Pekwaha hete pe Tupana'ga Jesus'ga no nhandepoïykaharete'ga. Nurã ti Tupana'ga tomomybyry hete pe me. Tonoġatu hete ti ga pepy'a no.

Tupana'ga nhande mo'emo'ë ojive

³ Opopoakara pyvõ Tupana'ga imomybyrypavi nhande ve nhande mbojikogukarame ojihe. A'ereki ga nhande mboheaporogita pyahu nhande mongokatuavo nhande ga kwahahetero ġwaramo. Tupana'ga nhande mo'emo'ë gweaporogitapyryva pyvõ.

⁴ A'ea pyvõ ga imbuhumbuhuri pyryheteva'ea pe me ġwembi'ea rupi pyrytuhëva'ea. A'ea rerekorame po ti pe hoi Tupana'ga reaporogita rupi. Ndapehoi po ti pe pejikote'varuhua rupi. Cristo'ga arõe'ÿve'ga onhimbote'varuhu jipi ġwemimbotaruhua rehe. Pe ki a'e te pepiro'y'a'ea hugwi.

⁵ Nurã ti pejirokwa penheaporogitapyryva rehe pejikogame Tupana'ga rehe. Pekwaha hete ti penhimombaragwahava mbatera rehe penheaporogita pyryvame.

⁶ Penhimbovyvy ti ikwahavame mbatera. Penhimomirana ti mbatera rahyva'ea pe penhimbovyvyrame. Peko katu ti penhimomiranamame.

⁷ Peko ti penhiirũ'ga ndehe Jesus'gareheve'ga ndehe pejikokaturame. Pearõarõ ti ojipe'ga nhaporemopejikorame penhiirũ'ga ndehe.

⁸ Igwaigwawete po ti pe ndekorame nahã, a'ero po ti jukwahavamo ikwahya. A'ereki Jesus Cristo'ga kwahava ikwahy pe ndehe pe mongovo katu.

⁹ Kiroki ġa na runhuhũ oko okokatue'yma – ġa ndokwahakatui reki Jesus Cristo'ga remimbotarimova'ea. Omoka'nhy ġa okote'varuhua momboragwera.

¹⁰ Oro pe, nhiirũ, pejirokwa hete ti pejikokatua rehe a'ero. Ymya Tupana'ga ei pe me: “Opomo'emo'ë ji jivive ga po ti jireheva'ero nehë javo,” ei ga. Pejirokwaheterame pejikoagwama rehe po ti pe imboukwahavi Tupana'ga eagwera pejive penhimo'ëagwera. Nahã pendekorame jipi po ti pe ndapepohira'javi Cristo'ga hugwi nehë.

¹¹ A'ero po ti nhanderuvihavuhete'ga pe mbuhurukakatui yvagi pe nehë. “Pyry hete pe nduri pejijupa ji pyri avuirama nehë,” e po ti ga pe me nehë. Ga ko Jesus Cristo'ga nhanembopiro'yhara'ga.

¹² A'ea nhaporemope pekwaha. Igwete pe ndekohetei a'itituhëva'ea rehe Cristo'ga mombe'ua rehe. Emo po ti ji takwahavukara'ja pe me jipi nehë.

¹³ Pyry tuhë ji ve ji ikwahavukara'javi a'ea ja'javo pe me nhimarane'ymame.

¹⁴ A'ereki namanamehũi nhimanoagwama. A'ea Jesus Cristo'ga okwahavuka ji ve.

¹⁵ Nurã po ti ji jirokwari inoga nhirembi'eagwera pe me. A'ero po ti pe ikwahava'ja'javi a'ea jitehe jipi ji manorë nehë.

Gwepia tuhë ahe Cristo'ga ruvihavuhetea

¹⁶ Ore noromombe'ui pe me morogitatehea aheremimboïhuva'ea ore Jesus Cristo'ga rura'jahava mombe'urame pe me ikwehe. “Ura'ja po ti nhandepoïykaharete'ga opopoakara pyvõ,” oro'e ore pe me. A'ereki ore orohepia tuhë garuvihavuhetea ikwehe.

¹⁷⁻¹⁸ A'ereki ore oroko ga pyri vytyruhua rehe Tupana'ga apoa rehe ikwehe. Orendu ore Tupana'ga nhi'igame Jesus Cristo'ga pe yvaga hugwi. “Agwa'ga ko jira'yra'ga nhiremia'nguhete'ga. Anhimohë hete ji ga rehe,” ei garuva'ga Jesus'ga mombe'gwovo ikwehe. Nahã Tupana'ga ruvihavuheteve'ga ei ga mboheteavo pyry hete Jesus'ga javo.

¹⁹ Igwete Tupana'ga nhi'igã mombe'uharava'ea heroviarukari tuhë nhande ve no ikwatijarame Cristo'ga mombe'gwovo. Pejapyaka po pe a'ea rehe hamo. Nhande herekorame nhanderyapehava pyytunimo, a'ero nhande ikwahavi hepiaga. Na jitehe nhande herekorame aherembikwatijara nhandejapyakavo hehe, a'ero nhande ikwahavi a'itituhëva'ea. Ko'ema rupi nhande ikwahahetei mbatera repiaga. Na jitehe ura'java rupi po ti Cristo'ga ikwahavukahetei nhande ve nehë. Cristo'ga ko jaytata'uhua ja ruvihavava'ea ja – kiroki omomytu'emba ko'ema koty. A'ea javijitehe po ti Cristo'ga imomytu'embavi nhaneakagi pe nehë.

²⁰ Pejapyaka katu ti nhinhi'iga rehe kiro. Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea nde'i hako: "Jihi tamombe'u Tupana'ga nhi'iga ikwatija," nde'i ahe hako.

²¹ Yvyakotyva'ea remimbotarimo rüi ahe omombe'u Tupana'ga nhi'iga ikwatija hako. Ahe nomombe'uangavi a'ea aheremimbotarimo. Tupana'ga ra'uva remimbotarimo ki a'e te ahe omombe'u Tupana'ga nhi'iga ino'ga hako.

2

Ahembo'ehara'ga Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea rehe

¹ Ymya ahe reki Tupana'gareheva'ea pyteri pe hako Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea mombe'uharava'ea. Na jitehe po ti ojipe'ga ndekoi pepyteri pe nehë - kiroki ga Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea rehe pe mbo'ei. Ga po ti pepyteripeve'ga moandyandyi nehë tojikogyme ti ga Cristo'ga rehe javo. Cristo'ga nhandepojkaharete'ga omano ga ndepyga tambopiro'y ti ga gandekote'varuhua hugwi javo novia. Emo po ti ga rehe vehevi pembo'ehara'ga ndokoi. A'ero po ti ga nhimondoukari nhandaape hahyva'ea ruvihava pype nehë.

² Gandekote'varuhua rupi po ti pepyteripeve'ga ihoi onhimongyavo. Gahã po ti pe kwa a'ero pe ndekorame Cristo'ga nhi'iga rupi.

³ Mbatera potaruhuavo po ti pembo'ehara'ga imono'ono'ogi itambere'ia ojive pembo'ea rehe. Omombe'u po ti ga pe me morogitatehe gwemimbojihuva'ea pe moandyandyita nehë. Ymyahũ hete Tupana'ga ei ga mombe'gwovo: "Okote'varuhu po ti ga nehë. A'ero po ti ji imbohahyi ga pe nehë," ei ga hako. Ojirokwa tuhë po ti Tupana'ga ga ndehe imbohahyavo ga pe ga mondovo hahyva'ea ruvihava pype nehë.

⁴ Ga ndekote'varuhurame Tupana'ga ombohahy reki ojipyrive'ga pe yvagipeve'ga pe ga mondovo hahyva'ea pype hako. Omombytauka ga ga pevo ga no'ga ypytunahiva pype Cristo'ga ti te'i gandeaporogita pe mbapava koty nehë javo.

⁵ Tupana'ga ombohahy jitehe ymyahũva'ea pe hako. Noéva'ea omombe'umbe'u jarava'ea pe jipi peko katu ti javo novia. Emo ymyahũva'ea ndokoi Tupana'ga rehe okote'varuhua. Igwete Tupana'ga imongyrukarahivuhui amana toatymba ti yvya javo. A'ero ga yvya atymbavukari okote'varuhua'ea momanombava ahe mbotypyvyguka. Noéva'ea ki a'e te nomanoi. Ahere'yjava'ea seteva'ea na jitehe nomanoi. A'ereki Tupana'ga oa'ngu hete Noéva'ea ahere'yjava'ea reheve tomanoye ti ga y pe javo.

⁶ Tupana'ga ombokai pa cidade de Sodoma cidade de Gomorra no. Nahã ga cidade-speva'ea apitipavi hako ahe rekote'varuhurame. A'ero Tupana'ga ei aerëve'ga pe: "Ehepia te imbokaipavagwera. Na jitehe po ti ji imbohahyukari ga pe nehë no - kiroki ga ahe javijitehe ndokoi ji rehe okote'varuhua," ei Tupana'ga.

⁷ Emo Lóva'ea Tupana'ga ahe reroho jipe cidades imbokaja hugwi hako. A'ereki ahe oko katu. Igwete ahe re'öuhũramo upa cidade pe okote'varuhua'ea pyteri pe.

⁸ Lóva'ea gwepia aherekote'varuhua jipi. Gwendu ahe ahe rekote'varuhurame. Igwete Lóva'ea py'a okoteheuhu jipi. A'ero Tupana'ga Lóva'ea rerohoi imbokaja hugwi tomanoye ti okokatuve'ga ipype javo.

⁹ Jukwaha a'ero. Tupana'ga okwaha okokatuve'ga mbopiro'yavo hahyrame ga pe. Ga okwaha okokatuve'yve'ga mombytavo imbohahyagwamamo ga pe. "Cristo'ga ti te'i mbapava koty gandeaporogitate'varuhua pe imbohahyavouka ga pe," ei ga.

¹⁰ Ga kaitu po ti Tupana'ga ombohahyuka nehë - kiroki ga oko hete gwemimbotaruhua rehe onhimongote'varuhua. Ndokoi hete ga gwuvihava'ga ndehe no.

Pembo'ehara'ga noangarihu hete onhimboheteavo. Ndopojihuvuhui ga ite'varuhu javo yvaga gwyripeva'ea pe.

¹¹ Tupana'gapyrive'ga ki a'e te - ga yvagi pe u opopoakahetero - ga ko pembo'ehara'ga hohe'i. Emo ga vehevi nde'ite'varuhui yvaga gwyripeva'ea rehe imbojare'yma Tupana'ga pyri.

¹² Pembo'ehara'ga ki a'e te e'i te'varuhu gwembikwahavipyre'yma pe. Ga ko mbiara javijitehe. Gwemimbotarimo mbiara oko tehe ojapyakae'yma. Na jitehe pembo'eatyvive'ga ndekoi gwemimbotarimova'ea rehe ojapyakae'yma. Mbiara ojihu tehe. Aerë ahe opyhy ijukavo gwembi'uro. Na jitehe po ti Tupana'ga pembo'ehara'ga momanoi nehë no.

¹³ Hahy po ti ga pe. A'ereki ga ombohahyuka ojipe'ga pe. Pyri hete ga pe ga ipotaruhui i'gwoi'gwovo okote'varuhua arimo vehevi onhinotie'yma. I'urame pe pavëi ga napembopoyjayari pe moandyandyita ipotaruhuavo okovo.

¹⁴ Kunhangwera'ga ndepiagame ga ga potarahyahivuhui. Ndopigi ga hugwi ganemimbotaruhua. Ga ombopogweuka okote'varuhua ojipe'ga pe - kiroki ga ndojikokatui Cristo'ga rehe. Pembo'ehara'ga ojipokwaha hete mbatera potaruhuavo jipi. A'ero po ti Tupana'ga ga mondoi hahyva'ea ruvihava pype nehë.

¹⁵ Opoi ġa Cristo'ga nhi'iga hugwi jatyviva'ea rupi okovo. Balaãova'ea rekote'varuhua'java'ea rupi ġa ndekoi. Balaãova'ea omombe'u Tupana'ga nhi'iga novia Beorva'ea ra'yrava'ea. Emo ahe opota hete itambere'ia okote'varuhua kwepykava.

¹⁶ Aherenymbava reki burro onhi'igahy ahe ve maraname nde rekote'varuhui javo ojarava'ea pe. Burro onhi'i reki akwaimbae'ga ja. A'ereki Tupana'ga omonhi'iguka burro tonhi'igahy ti Balaão'ga pe javo. Nahã burro aherekote'varuhua mombigi taheaporogita katu ti Balaão'ga javo.

¹⁷ Pembo'ehara'ga ko ykwara ja yhya rerekoe'ymane. A'ereki ahe moandyandyi. Ga ko amana rovapitymbyguhua ja - kiroki ahe moandyandyi taky javo novia. Emo ndokyri. A'ereki yvyruhua gwerokwapipe. Pembo'ehara'ga na jitehe ahe moandyandyi jipi. Tupana'ga omboavujikweripe pyytunahivuhuhava ga pe a'ero topyta ti ga ipype javo.

¹⁸ Ojipe'ga pohirirẽ okote'varuhuve'ga hugwi kotihĩ pembo'ehara'ga nhimbohetei ġa pe onhi'iteheuhuavo. Ga opotaruhuuka ġa pe ġa mongote'varuhua penemimbotaruhua ko pyry tuhẽ javo tehe.

¹⁹ "Pepiro'y po ti pe nehẽ," e'i tehe ġa. Emo ġa tuhẽ ndipiro'yi okote'varuhua hugwi. A'ereki kiroki opojyka ahe - a'ea hugwi ahe ndipiro'yi.

²⁰ Jesus'gareheve'ga ipiro'y okote'varuhua hugwi Jesus Cristo'ga kwahava ġwaramo. A'ereki Jesus Cristo'ga nhandepojykaharete'ga omombo ġandekote'varuhua ġa hugwi. Po opohirirẽ jugwi ġa ndekoa'javi hehe onhimongote'varuhua'java, a'ero po tiruahũ hete ġa pe. Ga ndekote'varuhurame Jesus Cristo'ga kwahava renonde tiruahũ ġa pe. Ga ndekote'varuhua'javame ga kwahavirẽ johe'i hete tiruahũhetero ġa pe a'ero.

²¹ Tupana'ga okwahavuka ġa pe onhi'iga. Ikwahavame ġa hoi a'ea rupi okokatuavo novia. Emo ikwahavirẽ ġa pohiri Tupana'ga nhi'iga hugwi Cristo'ga mombe'ua hugwi. Koji'i pyryvamo ġa pe po ġa ndokwahavangavi ramo.

²² Oho reki ġa ymyava'ea remimombe'ua rupi. A'ereki ahe e'i:

"Nhaġwatiġa imbojivyrirẽ mbatera ohoa'ja jupe," ei ahe.

"Tajugwajuhua ojahugirẽ ohoa'ja tujururuhua pe ojirejireva ipype," ei ahe.

Gahã na jitehe no. Ga opohi na'ẽ okote'varuhua hugwi. Aerẽ ġa ndekote'varuhua'javi reki.

3

Cristo'ga rura'java

¹ Nhiirũ, akwatija ji ikwahavuka pe me ikwehe tamboheaporogita katu ti ġa javo. A'ea rehe jitehe ji ikwatijara'javi kiro imondovouka pe me.

² Takwahavukara'ja ti pe me Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea nhi'iga pyryva'ea nhi'iga. Gwenonde ahe omombe'u mbatera hako. Takwahavukara'ja ti pe me Cristo'ga nhi'iga no. Ga ko nhandepojykaharete'ga nhanembopiro'yhara'ga. Ore gamoirũharamo oromombe'u ganhi'iga pe me ikwehe.

³ Tapekwaha na'ẽ ti a'ero ganduraġwama - kiroki ġa e'ie'iteheuhu ndura'javi po ti Cristo'ga javo tehe. Cristo'ga rura'java koty po ti ġa nduvi javoteheuhu. Okouhu ġa ġwemimbotarimova'ea rehe onhimongote'varuhua.

⁴ E'i po ti ġa nehẽ: "Marã ga ruruhui naerũ? A'ereki Cristo'ga e'i tehe ahe ve hako ajivyrã'ja ti javo," e po ti ġa nehẽ. "Kirẽ nhaneramonha manoi. Emo kiromo jate ko mbatera Tupana'ga rembiapoagwera jate," e tehe po ti ġa nehẽ.

⁵ Ga omoka'nhy pota yvya moatymbavagwera. Ymya Tupana'ga japoi yvaga onhi'iga pyvõ imongovo inoġa yvya reheve. Yhya hugwi ga yvya mboukwahavi yhya pyvõ inoġa.

⁶ A'ea pyvõ jitehe Tupana'ga imoatymbavi yvya ymyahũva'ea imbopapava hako.

⁷ Korogweva'ea ki a'e te yvaga yvya reheve Tupana'ga onhi'iga pyvõ jitehe imombytai aerẽ ti tambokai tata pyvõ javo. Omombyta ga a'ea kiro Cristo'ga ti te'i okote'varuhuve'ga ndeaporogita pe nehẽ. A'ero po ti ġa ġa mondoi hahyva'ea ruvihava pype nehẽ.

⁸ Nhiirũ, kiro ti ji ei pe me tapemoka'nhyimi ti. Ojipeji nhandekirame nhande ei um dia. He'yjuhuheteve'ea pe nhande ei mil anos. Tupana'ga ki a'e te e'i: "Ojipejiva'ea ko mil anos javijitehe ji ve." A'ereki ġa nhande atyvi.

⁹ Ojipe'ga e'i: "Manamehũ Cristo'ga rura'javi?" ei ġa. "Mara'ngu po ti ġa ura'java nehẽ? Ndura'javi po ti ġa nehẽ," e'i tehe ġa. Emo namanamehũ nhandepojykaharete'ga pe. Ga nomoka'nhyimi o'eagwera. A'ereki ġa e'i ajora'ja ti ji nehẽ javo. Nonhimbaekwahivi ga pe tohoyme ti ġa hahyva'ea ruvihava pype javo. "Togwerojiji pa na'ẽ po ti ġa gweaporogita opohia okote'varuhua hugwi jioha renonde," ei Cristo'ga.

¹⁰ Uhu po ti Cristo'ga nehẽ imboha'uve'yma rupi nehẽ. Ehepia re ko ipromive'ga nduri nhande pyri pyytunimo. Xaki po nhande imboha'uve'yma. Nanime po ġa nduri mbatera mima nhande hugwi. Imboha'uve'yma rupi jitehe po ti Cristo'ga rura'javi yvya koty nehẽ.

A'ero po ti yvaga ipugi jahyheteavo. Yvagipeva'ea po ti okai pa katu katu tata pyvõ nehẽ kwara, jahya, jaytata'ia nehẽ no. Yvya na jitehe ikaipavi nehẽ yvyareheva'ea rehereheve.

¹¹⁻¹² Ipapavaḡwama ḡwaramo nahã po pe ndekoi kiro hamo. Peko katu hete po pe Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe pejikovo hamo Cristo'ga rura mboha'uheteavo hamo. Tupana'ga ga mbuhurame po ti yvaga japy'ui okaikatukatuavo. Yvagipeva'ea po ti oma'ema'emba tata pyvõ nehẽ.

¹³ Emo nhande timboha'u yvagapyahua yvyapyahua reheve. A'ereki Tupana'ga e'i hako a'ea po ti ji japo nehẽ javo. Pevo po ti ḡa ndekopavi Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe avuirama nehẽ.

¹⁴ Nhiirũ, pe nanongara mboha'uva ḡwaramo pejirokwa ti pejikokatua rehe. Cristo'ga ti tokwaha pendeaporogitapyryva nehẽ. Tu katu ti pepy'a ga rurame nehẽ no.

¹⁵ Pejapyaka ti Cristo'ga nhimbaekwahive'yma rehe. A'ereki ga maname u tojiko pa na'ẽ ti ḡa ji rehe javo. A'ea jitehe ko Paulo'ga okwatjaruka imondovouka pe me no nhaneirũ'ga nhaneremimbotarimohete'ga. A'ereki Tupana'ga okwahavuka hete mbatera ga pe.

¹⁶ Nahã Paulo'ga imombe'ui jipi nanongara jitehe imombe'gwovo ikwatjarukarame. Jararamo Paulo'ga remimombe'ua onhimi nhande ve. Igwete ojipe'ḡa - kiroki ḡa ndo-jikokatui Cristo'ga rehe ikwahave'yma - Paulo'ga remimombe'ua atyvi ḡa imombe'ui. Na jitehe ga imombe'ui jara Tupana'ga rembikwatjarukaraatyviva'ea. A'ero po ti ḡa nhimondoukari hahyva'ea ruvihava pype nehẽ.

¹⁷ Nhiirũ, penhinonde pe pekwaha a'ea. Penhimboko'i ti a'ero. Tapenhi-moandyandyjukari ti okote'varuhuve'ḡa pe - kiroki ḡa omombe'u Tupana'ga nhi'iga atyvi. Po ti pe imbopogwei ganhi'iga, a'ero po ti pe ndapejikokatuhetei Cristo'ga rehe nehẽ.

¹⁸ Igwaigwavete ti peko Jesus Cristo'ga remimombyryva rupi. Igwaigwavete ti pekwaha ga pejikoty'a ga pavẽi nhandepojykaharete'ga pavẽi. Ga ko nhanembopiro'yhara'ga. Timbohete ga kiro. Nane'yumi ti timbohete ga avuirama nehẽ. Na tuhẽ. Amém.

JOÃOVA'EA OMOMBE'U CRISTO'GAREHEVA'EA PE Primeira Carta de João

Joãova'ea omombe'u Jesus Cristo'ga

¹ Jihi ko Joãoramo. Akwatija ji pe me kiro Jesus Cristo'ga mombe'gwovo tapekwaha ti ga javoji. Jesus Cristo'ga okwahavuka Tupana'ga reaporoğita okovo. Ga ombopyahu nhandereaporoğita no.

Jyypa vyva apoa renonde Jesus Cristo'ga tuhê po rimba'e. Aerê ga rurame vyva koty ore henduvi ganhi'iga ikwehe. Orojeakwara pyvô ore ga repiagi no. Oropoa pyvô ore pokogi ga rehe no.

² Jesus Cristo'ga ojipiuka ua vyva koty ikwehe. A'ero ore ga repiagi. Igwete ore ga mombe'ui pe me. Gaha tuhê po rimba'e, oro'e ore pe me. Nhandervete'ga pyri ga ruvi hako Tupana'ga pyri. Aerê ga jipiukari ore ve ua ikwehe.

³ Oronhimbiepiaga ore imombe'ui pe me. Oronhimienduva ore imombe'ui no tapejogwereco katu ore pavêi javo. A'ereki ore orojogwereco katu Tupana'ga pavêi gara'yra'ga pavêi no Jesus Cristo'ga pavêi.

⁴ Nurâ ore ikwatijari pe me kiro a'ero tianderoryrory hete ti javo.

Tupana'ga ko kojahuva'ea ja

⁵ Orohendu ore Jesus Cristo'ga nhi'iga ikwehe. A'ea ko ore imombe'ui pe me kiro. A'ereki ga e'i: "Tupana'ga pyry hete. Ga ko kojahuva'ea ja," ei ga. "Ga ko ypytunahivuhua ja rûi a. A'ereki ga ndite'varuhui'i'i," ei Jesus Cristo'ga ikwehe.

⁶ Po nhande ei: "Xajogwereco katu nhande Tupana'ga pavêi." Po nhande rekote'varuhui nhande erame, a'ero po nhande mbero javo. Naname po nhande ndiakoi a'itituhêva'ea rupi Tupana'ga nhi'iga rupi. Okote'varuhuve'ga pe nhande ei reki: Ga ko ypytunarupive'ga ja. A'ereki ga ndokwahavi okote'varuhavo.

⁷ Tupana'ga ki a'e te oko katu. Nurâ nhande ei ga pe: Ga ko kojahuarupive'ga. Nhanderekokaturame Tupana'ga ja a'ero po nhande jogwerekokatui. Igwete Tupana'ga ihypavi nhanderekote'varuhua jipi Jesus'ga manoro gwaramo. A'ereki Jesus'ga Tupana'ga ra'yra'ga omano nhande repyga ga garekoa heka'vogame.

⁸ Po nhande ei: "Nhande ndiakote'varuhui." Nhande erame a'ea po nhande nhi-moandyandi javo tehe. Ndiakoi nhande a'itituhêva'ea rupi a'ero.

⁹ Po nhande imohemi nhanderekote'varuhua imombe'gwovo Tupana'ga pe, a'ero po ga imombori nhanderekote'varuhua nhande hugwi. A'ereki gwembi'ea rupi ga oko jipi. O'erame tamombo ti ga hugwi javo, a'ero ga imombori tuhê. A'ereki ga heaporoğita pyry. Ga nhande mboheaporoğita pyry no ihyva nhanderekote'varuhua nhande hugwi.

¹⁰ Tupana'ga e'i nhande ve: "Peko te'varuhu pa pe." Po nhande ei: "Ndiakote'varuhuangavi nhande," a'ero po nhande ei Tupana'ga pe: "Ga ko i'mbeve'ga." Ndoki ganhi'iga nhandevyteri pe a'ero. A'ereki Tupana'ga e'i: "Peko te'varuhu pa pe."

2

Cristo'ga ko nhanderepykara'ga

¹ Pe ko jira'yra'java'ea. Nurâ ji ikwatijari a'ea pe me tapekote'varuhui ti javo. Amome nhande xako te'varuhu reki. Emo nhande rekote'varuhurame ovy'are'yma a'ea rehe. Jesus Cristo'ga onhi'i nhandervete'ga pe ovavagahiva nhande rehe. A'ereki Jesus Cristo'ga heaporoğita pyry okote'varuhue'yma.

² Gaha omano Tupana'ga tomombo gândekote'varuhua ga hugwi javo. Nhanderekote'varuhua jate rûi ga omomboruka Tupana'ga pe. Yvyakotyve'ga ndekote'varuhua nhaporemo ga omomboruka.

³ Tupana'ga nhi'iga hendukaturô gwaramo nhande ei: Tikwaha tuhê nhande Tupana'ga.

⁴ Po ga ei a'ea hendukatue'ymame Tupana'ga nhi'iga, a'ero po ga mbero. Ndokoi ga a'itituhêva'ea rupi.

⁵ Nhandekorame Tupana'ga nhi'iga rupi nhande tiarô hete reki Tupana'ga. A'ero nhande ei: Xajikoty'a nhande Tupana'ga pavêi jipi.

⁶ Nhande'erame a'ea po nhande xaho Jesus Cristo'ga rupi hamo.

Cristo'ga nhi'iga hajiheva'ea rûi

⁷ Nhiirû, akwatija ji pe me kiro Cristo'ga nhi'iga mombe'gwovo. Ganhi'iga ko hajiheva'ea rûi reki agwamova'ea jate rûi. Ganhi'iga ko ymyava'ea. A'ereki ymya Cristo'ga e'i:

“Penhoarōarō hete ti.” A'ea pe pehendu pejikogypyrame Cristo'ga rehe ikwehe. Ymyava'ea ore oromombe'u pe me. A'ea pe pehendu ikwehe.

⁸ Emo akoja jitehe ko aḡwamova'ea no. A'ea ji akwatija kiro pe me Cristo'ga nhi'iga. Jukwaha reki. A'ereki aḡwamo Cristo'ga rurame yyya koty ga nhande arō hete. Aḡwamo pe penhoarōarō hete no. Kwara rure'ymame ypytuna ruvi. Emo kwara rurame ypytuna ikwavi. Igwaigwawete kojahuro tuhē a'ero. Na jitehe nhandejikoge'ymame Cristo'ga rehe nhande rekote'varuhui. Emo nhandejikogame ga rehe nhande ndiakote'varuhua'javi jipi. Igwaigwawete nhande nhoarōarōi tuhē a'ero.

⁹ Po nhande ei: “Kojahuarupive'ga ja ji rekoi. A'ereki ji akwaha jitekovo katu.” Po nhande ei a'ea nhaneirū'ga arōe'ymame, a'ero po nhande xako ve ypytunarupive'ga ja. A'ereki nhande xako te'varuhu ikwahave'yma.

¹⁰ Nhaneirū'ga arōrame nhande rekoi kojahuarupive'ga ja. Xako katu nhande jipi. Igwete nhande nianhimongote'varuhui a'ero.

¹¹ Nhaneirū'ga arōe'ymame ypytunarupive'ga ja nhande rekoi. Ypytunarupive'ga ndokwahavi ogwovo tahepia javo novā. A'ereki ypytunahiva nomboukwahavi ga pe ikwahavukare'yma. Na jitehe nhaneirū'ga arōe'ymame po nhande ndiakokatukwahava'javi.

¹² Akwatija ji pe me jira'yra'java'ea pe.

A'ereki Jesus Cristo'ga manoro ḡwaramo Tupana'ga omombo pendekote'varuhua pe hugwi.

¹³ Peymyana pe ji ikwatijari kiro.

A'ereki pe pekwaha hete jypyve'ga Cristo'ga.

Pevoja pe ji ikwatijari no.

A'ereki pe pemombi okote'varuhuve'ga nduvihavuhu'ga popoakara Diabo'ga popoakara.

¹⁴ Akwatija ji pe me jira'yra'java'ea pe.

A'ereki pe pekwaha hete nhanderuvete'ga.

Peymyana pe ji ikwatijari.

A'ereki pe pekwaha hete jypyve'ga Cristo'ga.

Pevoja pe ji ikwatijari.

A'ereki pe pejiko hete Tupana'ga rehe ganhi'iga rupi pejikovo.

Igwete pe imombigi okote'varuhuve'ga nduvihavuhu'ga popoakara Diabo'ga popoakara.

¹⁵ Tapekoi ti Tupana'ga arōe'ḡve'ga ndeaporoḡita rehe. Tapepotaruhui ti nanongara'ga nemimbotarimova'ea. Pe ndekorame ḡandeaporoḡita rehe po pe ndapekoi Tupana'ga rehe nhanderuvete'ga rehe.

¹⁶ Tupana'ga arōe'ḡve'ga ndeaporoḡita ko nahā: Ga opotaruhu ojive. Hepiagame hepia'ngiuhuva'ea ko ga opotaruhu a'ea. Onhimbohete ga. Nahā ko ḡandeaporoḡita. A'ea ko nhanderuvete'ga reaporoḡita atyvi.

¹⁷ Tupana'ga arōe'ḡve'ga ndeaporoḡita po ti ipavi nehē. Ganemimbotaruhua na jitehe po ti ipavi nehē no. Tupana'ga remimbotarimova'eareheve'ga po ti a'ea oko avuirama Tupana'ga pyri nehē.

Cristo'ga arōe'ḡheteve'ga

¹⁸ Aḡwamo ko mbapava koty, a'e ji pe me jira'yra'java'ea pe. Omombe'u ga pe me Cristo'ga arōe'ḡheteve'ga ruhava. “Uhu po ti ga nehē Cristo'ga arōe'ḡheteve'ga,” ei ga pe me ikwehe. Oko jipe reki kiro Cristo'ga arōe'ḡve'ga avo onhimongyavo. Nurā nhande ei: Aḡwamo ko mbapava koty.

¹⁹ Opohi ga nhande hugwi ogwovo ikwehe. A'ereki ga nhaneirū'ga rūi. Po ga nhaneirūa hamo, a'ero po ga ndopohiri nhande hugwi hamo. Emo Tupana'ga ga mbopohirukari nhande hugwi tamboukwaha ti ji ḡandeaporoḡita javo. A'ereki ga nhaporemō ko nhaneirū'ga rūi.

²⁰ Pe nhaporemō ki a'e te pekwaha a'itituhēva'ea Cristo'ga mombe'ua. A'ereki Cristo'ga omoudouka Tupana'ga ra'uva pe pyri tokwaha ti ga javo.

²¹ Akwatija ji kiro pe me a'ero penembikwahava ḡwaramo. Ji nda'ei pe me: “Penembikwahave'yma ḡwaramo ji ikwatijari pe me.” A'ereki pe pekwaha tuhē a'itituhēva'ea Cristo'ga mombe'ua. Igwete ḡanemimombe'uatyviva'ea nhaporemō nduri a'itituhēve'ga hugwi. A'ea pe pekwaha no.

²² Ma'ga i'mbeheteve'ga naerū? Gahā reki – kiroki ga e'i: “Jesus'ga ko Cristo'ga rūi Tupana'ga remimbuhurukara'ga rūi,” ei ga. Ga ko Cristo'ga arōe'ḡve'ga. A'ereki ga e'i: “Tupana'ga ko Jesus'ga ruva'ga rūi. Jesus'ga ko Tupana'ga ra'yra'ga rūi,” ei ga.

²³ Ga erame a'ea Jesus'ga pe Tupana'ga ko ḡanduvete'ga rūi a'ero. Ga ki a'e te – kiroki ga e'i: “Jesus'ga ko Tupana'ga ra'yra'ga” – Tupana'ga ko ḡanduvete'ga.

²⁴ Oro pe, pe pehenduvypy Jesus'ga mombe'ua pejikoga ga rehe. Peko ti penhimienduva rupi a'ero. Pendekorame penhimienduva rupi Jesus'ga mombe'ua rupi, a'ero po ti pe jikoty'ari Tupana'ga ra'yra'ga pavēi nehē, po ti pe jikoty'ari Jesus'ga ruva'ga pavēi nehē no.

²⁵ A'ero po ti Cristo'ga gwembi'ea rupi nhande mongoi avuirama ojipyri nehē.

²⁶ Akwatija ji a'ea pe me pe momoranduva ga mombe'urame pe me - kiroki ga pe moandyandyjuhu pota.

²⁷ Emo Cristo'ga omondo gara'uva pe pyri. A'ea ojikoty'a pe pavēi jipi. A'ero po pe ndape'ei hamo: "Tuhu ti ojipe'ga nhande mbo'eavo." A'ereki Tupana'ga ra'uva Cristo'ga remimondoa pe mbo'e katu mbatera rehe nhaporemō. Gara'uva ni'mbei pe me. A'itituhēva'erorame tehe e'i pe me. Nurā ti pejikoty'a Cristo'ga pavēi Tupana'ga ra'uva remimbo'ea hendukatuaavo.

²⁸ Kiro ki ei pe me jira'yra'java'ea pe: Pejikoty'a ti Cristo'ga pavēi tipojihuvyme ti ga nehē ga jipiukarame nhande ve nehē. Pejikoty'a ti Cristo'ga pavēi tiandepoyjare'yruhūyme ti nhande ga pyri ga rurame nehē.

²⁹ Pekwaha pe Cristo'ga rekokatua. Kiroki ga oko katu jipi - Tupana'ga ga mboheaporoğita pyahu jipe. A'ea pe pekwaha no.

3

Tupana'ga ra'yra'ga

¹ Ehepia ko nhandervete'ga rekohetei nhande rehe Tupana'ga. A'ereki ga e'i nhande ve jira'yra'ga. Nahā tuhē ko nhande Tupana'ga ra'yramo. Tupana'ga arōe'yve'ga ndokwahavihu reki a'ea. A'ereki ga ndokwahahetei Tupana'ga.

² Nhiirū, aḡwamo nhande rekoī Tupana'ga ra'yramo. Igwete ga ndokwahavukari ve nhande ve nhanderekoagwama. Emo nhande xa'e: "Cristo'ga rurame po ti nhande hepiagi garekohetea nehē. Nurā po ti nhande rekoī ga javijitehe nehē."

³ Xa'e nhande a'ero: "Tuhu ti Cristo'ga. A'ero po ti nhande rekoī ga javijitehe nehē," xa'e nhande. Nhande erame a'ea nhande pohiri nhanderekote'varuhua hugwi a'ero. "Tiandepyyri hete ti Cristo'ga pyryhetea javijitehe," xa'e nhande.

⁴ Kiroki ga oko te'varuhu - ga nohenduvi Tupana'ga nhi'iga. A'ea ko aherekote'varuhua'ea tuhē reki ga henduve'ymane ganhi'iga.

⁵ Pekwaha pe Cristo'ga ruhavagwera. Ga uhu ojipiuka ikwehe tamombo ti ji gandekote'varuhua javo. Ga ko ndokote'varuhui'i.

⁶ Nhandejikoty'arame Cristo'ga pavēi nhande ndiakote'varuhui jipi. Kiroki ga oko te'varuhu jipi - ga ndokwahavi tuhē Cristo'ga a'ero.

⁷ A'e ji pe me jira'yra'java'ea pe, tapenhimoandyandyjukari ti ga pe. Kiroki ga oko katu jipi - ga ko pyry hete Cristo'ga javijitehe.

⁸ Kiroki ga oko te'varuhu - ga ko anhaḡa ruvihavuhu'gareheve'ga Diabo'gareheve'ga. A'ereki jypyagwera jate Diabo'ga oko te'varuhu. Nurā Tupana'ga ra'yra'ga jipiukari ua tamombi ti Diabo'ga popoakara ga hugwi javo.

⁹ Tupana'ga nhanemboheaporogitapyahurame nhande ndiakote'varuhui jipi. A'ereki Tupana'ga reaporoğita oko nhande pavēi. Tegwete nhanderekote'varuhua jipi a'ero. A'ereki Tupana'ga imbopyahu nhandereaporogita.

¹⁰ Kiroki ga ndokokatui - ga ko Tupana'ga ra'yra'ga rūi. Gahā na jitehe no - kiroki ga noarōi oirū'ga Cristo'gareheve'ga. Nahā nhande nhimombaragwahavi Diabo'ga reheve'ga ndehe Tupana'ga ra'yra'ga ndehe no.

Xanhoarōarō po nhande hamo

¹¹ "Xanhoarōarō po nhande hamo," oro'e ore pe me ikwehe. A'ea pe henduvypy a'ero nhande Cristo'ga mombe'urame pe me ikwehe.

¹² Caimva'ea ja rūi po nhande xako hamo. Ahe ko okote'varuhuheteve'gareheve'ea Diabo'gareheve'ea hako. Igwete ahe gweki'yrava'ea jukai hako. A'ereki Caimva'ea oko te'varuhu. Ahereki'yrava'ea ki a'e te oko katu. Nurā Caimva'ea noarōi ahe jukavo hako.

¹³ Nhiirū, tapenhimomby'auhui ti Tupana'ga arōe'yve'ga penhiarōe'ymane.

¹⁴ Ymya ko nhande omanove'ga ja Tupana'ga pe. Aḡwamo ki a'e te nhande xajirojijiyi nhandekovo okwerave'ga ja. A'ereki aḡwamo nhande reaporoğitapyahuhetero. A'ea nhande ti kwaha. A'ereki nhande tiarō hete nhaneirū'ga Cristo'gareheve'ga. Kiroki ga noarōi oirū'ga - ga ko u ve omanove'ga ja.

¹⁵ Oirū'ga arōe'yruhūrame ko ga ahejukahara'ga ja. Jukwaha reki ahejukahara'ga ndekoe'yma Tupana'ga pavēi avuirama.

¹⁶ Cristo'ga onhikwava'ē omanomo nhande repyga nhande arōheteavo ikwehe. A'ero nhande ikwahavi kiro nahā ko ojipe'ga arōa javo. Nhande tiarō hete nhaneirū'ga a'ero

hamo. Xa'eyme po nhande hamo: "Namanopotari ji. Nurã ji nanhikwava'egi nhiirũ'ga ndepyga." Xa'eyme ti a'ea. Xanhikwava'ẽ tuhẽ po nhande nhaneirũ'ga ndepyga hamo.

¹⁷ Po imbateve'ga gwepia oirũ'ga mbatere'yname. Po imbateve'ga ndoporogwetygi ga, a'ero po ga etehi: "A'arõ hete ji Tupana'ga." Ga noarõ tuhẽ reki Tupana'ga. A'ereki ga noarõ oirũ'ga porogwetyge'yma.

¹⁸ Xa'etehehuyme ti a'ero: "Xanhoarõ nhande." Xanhoarõ hete tuhẽ ti nhandejogwerekokatuavo.

Tikwaha nhande nhandejikoty'ara Tupana'ga pavêi

¹⁹⁻²⁰ Nhanenhoarõheterame nhande ikwahavi nhandejikoty'ara a'itituhêve'ga pavêi. Po nhande ei: "Ndakokatui reki ji. A'ero po ti Tupana'ga nhimonha'ngai ji rehe nehê," xa'e po nhande. Emo Tupana'ga nhande porogwety reki. A'ereki ga nhande hohe. Okwaha pa ga. "Oko katu pota ga novia," e po ga nhande ve. A'ero nhande inogatui nhandepy'a ganhi'iga kwahavame.

²¹ Nhiirũ, nhanderekokaturame nhande nimbojari nhandejihe. A'ero nhande ndipoji-huvi nhandekovo Tupana'ga pavêi.

²² Igwete Tupana'ga imbuhupavi nhande ve nhande erame ga pe. A'ereki nhande tihendu katu ganhi'iga jipi nhandekovo garemimbotarimova'ea rehe.

²³ Tupana'ga nhi'iga ko nahã: "Pejiko ti jira'yra'ga rehe Jesus Cristo'ga rehe. Penhoarõarõ ti pejogwerekokatuavo," ei ga. A'ea Tupana'ga e'i nhande ve.

²⁴ Kiroki ga gwendu katu Tupana'ga nhi'iga - ga ojikoty'a Tupana'ga pavêi. Tupana'ga ojikoty'a ga pavêi no. Nhande tikwaha Tupana'ga jikoty'ara nhande pavêi. A'ereki ga ombuhu gwa'uva nhande pyri.

4

Tupana'ga ra'uva ndokoi ga pavêi

¹ Nhiirũ, taperoviapavuhui ti ga erame: "Tupana'ga ra'uva oko ji pavêi." Taperoviapavuhui ti ganhi'iga. Mara'ngu po ga javo tehe? Pekwaha na'ẽ ti hepiaga. A'ereki ga he'yi Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea mombe'uhara'ga. Ohooho ga toromombe'u katu ore Tupana'ga nhi'iga javo tehe ojipe'ga pe.

² Tupana'ga ra'uva rekorame ga pavêi po ti pe ikwahavi ganhi'iga renduvame nehê. A'ereki ga e'i: "Jesus Cristo'ga Tupana'ga remimbuhurukara'ga o'a yvyakotyva'ero raikwehe," ei ga. Ga erame a'ea Tupana'ga ra'uva oko ga pavêi.

³ Jara'ga ki a'e te e'i: "Jesus Cristo'ga ndo'ari yvyakotyva'ero." Ga erame a'ea Tupana'ga ra'uva ndokoi ga pavêi. Nanongara'ga ndeaporogita ko Cristo'ga arõ'e'yheteve'ga reaporogita ja. Pehendu pe ojipe'ga Cristo'ga arõ'e'yheteve'ga mombe'urame pe me uhu po ti ga javo. Oko jipe reki ga kiro avo - kiroki ga oko gareaporogita rupi.

⁴ A'e ji pe me jira'yra'java'ea pe: Pe ko Tupana'gareheva'ero peko. Igwete pe imombigi Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea mombe'uhara'ga popoakara. Diabo'ga oko Tupana'ga arõ'e'yve'ga pavêi novia. Emo Tupana'ga ra'uva pepavêiva'ea ipopoaka hete Diabo'ga hohe hete.

⁵ Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea mombe'uhara'ga ko Tupana'ga arõ'e'yve'ga pyteripeve'ga. Nurã ga nhi'igi Tupana'ga remiarõ'e'yva'ea rehe. A'ero Tupana'ga arõ'e'yve'ga hendukatui ganhi'iga.

⁶ Nhande ki a'e te xako Tupana'gareheva'ero. Kiroki ga okwaha hete Tupana'ga - ga nhanenhi'iga rendukatui a'ero. Ga henduvame nhanenhi'iga nhande ikwahavi Tupana'ga ra'uva rekoa ga pavêi a'ero. A'itituhêve'ga ra'uva oko ga pavêi, xa'e nhande. Kiroki ga ndokoi Tupana'ga rehe - ga nohendukatui nhanenhi'iga. Ga henduve'yname nhanenhi'iga nhande ikwahavi Diabo'ga rekoa ga pavêi. I'mbeheteve'ga oko ga pavêi, xa'e nhande a'ero.

Tupana'ga oko iporoarõheteve'ga

⁷ Nhiirũ, Tupana'ga nhande monhoarõarõuka. Xanhoarõarõ hete jipi a'ero. Tupana'ga ra'yramo nhande xanhoarõ. Igwete nhande Tupana'ga kwahavi.

⁸ Kiroki ga noarõ ojipe'ga - ga ndokwahavi Tupana'ga okovo ga ja rui. A'ereki Tupana'ga oko iporoarõheteve'ga.

⁹ Tupana'ga omboukwaha gwemiarõhetea nhandepyteri pe. A'ereki ga ombuhuruka gwa'yra'ga. Ojipeji hete gara'yra'ga. Igwete ga ga mbuhurukari yvya koty tomongo ti ga ga ji pyri avuirama javo.

¹⁰ Ji nda'ei: Nhande ppy tiarõ Tupana'ga. A'ereki gaha nhande arõ. Igwete ga gwa'yra'ga mbuhurukari yvya koty. A'ero Tupana'ga ra'yra'ga manoi nhande repyga tamombo ti gandekote'varuhua ga hugwi javoji. Nahã Tupana'ga omboukwaha nhandearõhetea a'ero.

¹¹ Nhiirũ, Tupana'ga nhande arõ hete. Nurã po nhande xanhoarõarõ a'ero hamo.

¹² Yvyakotyva'ero nhande ndihepiangavi Tupana'ga. Emo nhanenhoarōrame nhande ikwahavi Tupana'ga jikoty'ara nhande pavēi. Nhanenhoarōrame nhande nhoarōhetei. A'ereki Tupana'ga nhande monhoarōukari.

¹³ Xajikoty'a nhande Tupana'ga pavēi. Tupana'ga ojikoty'a nhande pavēi no. Tikwaha nhande a'ea. A'ereki ga ombuhuruka gwa'uva nhande pyri.

¹⁴ Orohepia ore Tupana'ga ra'yra'ga ikwehe. Igwete ore ei ojipe'ga pe jipi: “Tupana'ga ombuhuruka gwa'yra'ga tombopiro'y ti ga vyvyakotyve'ga gāndekote'varuhua hugwi javo,” oro'e ore.

¹⁵ Ga erame: “Jesus'ga ko Tupana'ga ra'yra'ga”, Tupana'ga ojikoty'a ga pavēi. Ga ojikoty'a Tupana'ga pavēi no.

¹⁶ Igwete nhande ikwahavi nhanearōa herovia. A'ereki Tupana'ga nhande arō tuhē. Tupana'ga oko iporoarōheteve'ga. Kiroki ga ojipe'ga arō jipi – ga ojikoty'a Tupana'ga pavēi. Igwete Tupana'ga jikoty'ari ga pavēi no.

¹⁷ Jukwaha a'ero nhaneremiarōhetea ojipe'ga ndehe nhande kyhyjie'y mame Cristo'ga ea gwama hugwi. Ndiakyhyji po ti nhande Cristo'ga erame nhandereaporoğita pe mbapava koty nehē. A'ereki Cristo'ga javijitehe nhande xajikoty'a Tupana'ga pavēi nhande ruvame kiro vyva koty.

¹⁸ Tupana'ga nhanearōo gwaramo nhande ndiakyhyji nhandekovo. A'ereki Tupana'ga remiarōhetea omombi nhandekyhyjia. Kiroki ga okyhyji – ga e'i: “Aerē po ti ga imbuhurukari hahyva'ea nhande ve nehē,” ei ga. Nanongara'ga noarōhetei ve a'ero.

¹⁹ Tupana'ga ypy nhande arō. Nurā nhande tiarō ojipe'ga.

²⁰ Po ojipe'ga ei: “A'arō ji Tupana'ga.” Po ga o'erame noarōi oirū'ga Cristo'gareheve'ga, a'ero po ga etehei o'mbero. Po ga noarōi oirū'ga gwembiepiaga'ga, a'ero po ga noarōi Tupana'ga gwembiepiage'yve'ga.

²¹ Tupana'ga e'i reki nhande ve: “Pe ji arōrame na jitehe po pearō penhiirū'ga hamo.”

5

Timombi nhande gapopoakara

¹ Nhande ko Tupana'ga ra'yramo xako. A'ereki nhande xa'e: “Jesus'ga oko Cristoramō Tupana'ga remimbuhurukaramo.” Nhanderuvete'ga arōrame nhande tiarō gara'yra'ga nhanerū'ga.

² Nhande Tupana'ga arōrame hendukatuavo ganhi'iga nhande ikwahavi nhaneremiarōa Tupana'ga ra'yra'ga ndehe a'ero.

³ Nhande tiarō Tupana'ga nhande hendukaturame ganhi'iga. Nonhimimi reki nhande ve hendukatua.

⁴ A'ereki Tupana'ga ra'yramo nhande timombi Tupana'ga arōe'yve'ga popoakara. Nhandejikoga gwaramo Jesus Cristo'ga rehe nhande imombigi gapopoakara.

⁵ Kiroki ga e'i: “Jesus'ga ko Tupana'ga ra'yra'ga” – gahā jate ko omombi Tupana'ga arōe'yve'ga popoakara.

A'ea omboukwaha Jesus Cristo'ga

⁶ Jesus Cristo'ga tuhē uhu vyva koty ikwehe Tupana'ga remimbuhurukara'ga. Onhimo batizaukaramo yha pyvō ko ga jikwahavukari nhande ve ikwehe. Ga heka'vogukaramo garekoa ga momanomo ko ga jikwahavukari nhande ve no. Omobatizaramo jate rūi ga jikwahavukari. Gwekoa reka'vogame ga jikwahavukari no. “A'iti tuhē,” e'i Tupana'ga ra'uva ikwahavuka nhande ve no. A'ereki Tupana'ga ra'uva ni'mbei jipi.

⁷⁻⁸ Nahā nhande Jesus Cristo'ga kwahavi a'ero. Tupana'ga ra'uva ga kwahavukari. Gamobatizaro gwaramo nhande ga kwahavi no. Garekoa reka'voga gwaramo nhande ga kwahavi no. A'ea nhaporemo reki Jesus Cristo'ga kwahavukari jitehe nhande ve.

⁹ Tirovia ko nhande vyvyakotyve'ga nhi'iga jipi. Tupana'ga nhi'iga kaitu po nhande heroviari hamo. A'ereki ganhi'iga johe huvihavuhu. A'ereki Tupana'ga hete onhi'i. Tupana'ga gwa'yra'ga kwahavukari nhande ve.

¹⁰ Kiroki ga gwerovia Jesus'ga ko Tupana'ga ra'yra'ga javo – ga okwaha tuhē opy'a pe a'itituhēva'ea Tupana'ga remimombe'ua. Kiroki ga ndogweroviari Tupana'ga – ga e'iteheuhu Tupana'ga pe: “Imbe ko ga imombe'gwovo,” e'iteheuhu ga. A'ereki ga ndogweroviarihu Tupana'ga nhi'iga ga gwa'yra'ga mombe'urame.

¹¹ Tupana'ga e'i a'ero: “Pejikogame jira'yra'ga rehe ga pendeaporoğita mbopyahui,” ei ga. “Igwete po ti ga pe nderohoi ji pyri avuirama nehē,” ei Tupana'ga.

¹² Nhande jikoty'aramo Tupana'ga ra'yra'ga pavēi nhande reaporoğitapyahuro. A'ero nhande reki Tupana'ga pyri avuirama. Kiroki ga ndojikoty'ari Tupana'ga ra'yra'ga pavēi – ndipyahui gāndeporoğita. A'ero ga ndokoi Tupana'ga pyri.

Nhanderekoagwama Tupana'ga pyri

¹³ A'ea nhaporemo ji akwatija pe me tapekwaha ti pejikoagwama yvagi pe javoji. A'ereki pe pejiko Tupana'ga ra'yra'ga rehe.

¹⁴ Nhande ndipojihuvi nhanenhi'iga Tupana'ga pe. A'ereki nhande poranduvame ga pe garemimbotarimova'ea rehe ga gwendu katu nhanenhi'iga ojive jipi.

¹⁵ Tupana'ga gwendu katu nhande poranduvame ga pe. A'ea kwahavame nhande ikwahavi garemimbuhuragwama nhandejive no.

¹⁶ Po nhande nhaneirũ'ga repiagi Cristo'gareheve'ga repiagi ga rekote'varuhurame - kiroki garekote'varuhua nomondo'i ga hahyva'ea ruvihava viara rupi - ga repiagame po nhande xanhi'ĩ Tupana'ga pe ga repyga hamo. A'ero po ti Tupana'ga ga mongokatua'javi ojipyri nehẽ. Ga pe ji ei - kiroki ganderkote'varuhua nomondo'i ga hahyva'ea ruvihava viara rupi. Ojipe'ga ndekote'varuhua omondo ga hahyva'ea ruvihava viara rupi. Nanuhũrame ganderkote'varuhua ji nda'ei: Penhi'ĩ ti Tupana'ga pe ga ndepyga. A'ea ji nda'ei a'ero.

¹⁷ Aherekote'varuhuva'ea nhaporemo ite'varuhu tuhẽ Tupana'ga pe. Emo jara nomon-do'i ga hahyva'ea ruvihava viara rupi.

¹⁸ Nhande Tupana'ga ra'yramo ndiakote'varuhui jipi. A'ereki Tupana'ga ra'yra'ga Jesus Cristo'ga nhande a'ngu hete a. A'ero Diabo'ga nombote'varuhui nhande ve.

¹⁹ Nhande ko Tupana'ga rembipojykaharamo. Ojipe'ga nhaporemo ki a'e te Diabo'ga opojyka ga ojive. Tikwaha nhande a'ea.

²⁰ Tikwaha nhande Tupana'ga ra'yra'ga ruragwera Jesus Cristo'ga ruragwera yvya koty no. Igwete ga nhande mbo'ei tapekwaha ti Tupanete'ga javoji. Nhande xajikoty'a Tupanete'ga pavẽi. A'ereki nhande xajikoty'a gara'yra'ga pavẽi Jesus Cristo'ga pavẽi. Ga ko Tupanetero oko. Gaha nhande mongo hete ojipyri nehẽ.

²¹ A'e ji pe me jira'yra'java'ea pe: Tapekoi ti ha'angava rehe ganemimbohete'hara rehe.

JOÃOVA'EA OMOMBE'U TUPANA'GA REMIMO'ËHARA'VA'EA PE Segunda Carta de João

¹ Ji ko Jesus'gareheve'ga ndepiakatuharamo ako. Igwete ji ikwatijari kiro imondovouka pe me Tupana'ga remimo'ëhara pe Jesus'gareheva'ea pe - perope pe pejatykatyka timbohete Tupana'ga javo. Opoarõ hete tuhê ko ji. Ji jate rûi reki opoarõ. Ga nhaporemõ - kiroki ga okwaha okovo a'itituhêva'ea rehe Jesus Cristo'ga mombe'ua rehe - ga na jitehe pe arõ no.

² Opoarõ hete ko ore. A'ereki a'itituhêva'ea Jesus Cristo'ga mombe'ua opyta nhandepy'a pe. Avuira ma po ti ipytai nhande pyri nehê.

³ Tupana'ga po ti omombyry nhande ve nehê. Nhande porogwety po ti ga. Onogatu po ti ga nhandepy'a nehê no. Nahã po ti Tupana'ga rekoï nhande ve nehê nhanderuvete'ga gara'ya'ga pavêi Jesus Cristo'ga pavêi. A'ereki nhande xako a'itituhêva'ea rupi Jesus Cristo'ga mombe'ua rupi. Nhande xanhoarõarõ hete no.

Oko ahe Cristo'ga mombe'ua rupi

⁴ “Peko ti a'itituhêva'ea rupi Cristo'ga mombe'ua rupi,” ei Tupana'ga nhande ve. Nurã ji roryhetero pendeheve'ga ndepiaga ikwehe. A'ereki ga oko a'itituhêva'ea rupi Cristo'ga mombe'ua rupi.

⁵ Kiro ji ehetei pe me a'ero: Xanhoarõarõ ti. Hajiheva'ea rûi ji ikwatijari pe me. A'gwamova'ea jate rûi ji ikwatijari Cristo'ga nhi'iga mombe'gwovo. A'ereki ymya Cristo'ga e'i a'ea nhande ve nhande jikogypyrame ga rehe ikwehe. “Penhoarõarõ ti,” ei ga nhande ve.

⁶ Nhandenhoarõrame nhande rekoï nahã: Xako nhande Tupana'ga nhi'iga rupi. Igwete ga ei nhande ve: “Pearõarõ ti ojipe'ga pejikovo,” ei ga. A'ea pe henduvi pejikogypyrame Jesus Cristo'ga rehe.

⁷ Iporomoandyandyive'ga ohooho javo ojipe'ga pe onhimongyavo. “Jesus Cristo'ga Tupana'ga remimbuhurukara'ga ndo'ari yvyakotyva'ero raikwehe,” e'i tehe ga ga pe jipi. Nanongara'ga ko Cristo'ga arõe'yheteve'ga ja iporomoandyandyive'ga ja.

⁸ Taphimoandyandyjukari ti ga pe a'ero. Penhimoandyjukarame po ti pe ndaperekoa'javi pejikokatua ikwepykavagwama nehê. Penhimoandyjukare'ymame po ti Tupana'ga imombyryhetepavi pe me pe mbuhua ojipyri nehê.

⁹ Ojipe'ga ndokoa'javi Cristo'ga remimombe'ua rehe jate. Jatyviva'ea mombe'ua rehe ga ndekoï no. Naname ga ndokoï Tupana'ga pavêi. Nhanderekorame Cristo'ga mombe'ua rehe jate nhande xako nhanderuvete'ga pavêi gara'ya'ga pavêi no.

¹⁰ Po ga ohorame pe pyri Cristo'ga mombe'gwovo jatyvi, tapembuhurukari ti ga penhonga pype. Tapevy'ari ti ga ndehe.

¹¹ Kiroki ga hory nanongara'ga ndehe - ga oko te'varuhu ga pavêi no.

Mbapavamo João'va'ea okwatija

¹² He'yiva'ea ji amombe'u pota pe me novã. Emo ji ndakwatijapotari pe me. A'ereki ji aho pota pe pyri nhinh'iga pe me nehê tianderoryrory hete ti nhandehomonhi'igame nehê.

¹³ Peirũ'ga Tupana'ga remimo'ëhara'ga - koroko ga ojatykatyka avo Tupana'ga mboheteavo jipi Jesus'gareheve'ga - ga omondouka onhi'iga pe me.

JOÃOVA'EA OMOMBE'U GAIOVA'EA PE Terceira Carta de João

¹ Ji ko Jesus'gareheve'ga ndepiakatuharamo ako. Nhiirũ, Gaio, kiro ji ikwatijari nde ve. Ji oroarõ hete tuhẽ ko nde.

² Nhiirũ, u katu ndepy'a. A'ereki nde erejiko hete Jesus Cristo'ga rehe. A'ero ji ei Tupana'ga pe: "Tipyry pa ti Gaio'ga pe. Titetirũyme ti ga," a'e ji nhinhi'iga Tupana'ga pe nde repyga.

³ Jirory hete ji nhaneirũ'ga nugandurame avo. A'ereki ga nde mombe'u ji ve. "Oko katu Gaio'ga," ei ga. "A'ereki ga oko hete a'itituhẽva'ea rupi Cristo'ga mombe'ua rupi," ei ga nde mombe'gwovo.

⁴ Ji mbohory hete ji henduvame nanongara jipi. A'ereki ga omombe'u jira'yra'jave'ga ndekoa a'itituhẽva'ea rupi.

Joãova'ea ombohete Gaiova'ea

⁵ Nhiirũ, nhaneirũ'ga ojiko nde rehe. A'ereki nde erepokopoko ga. Hajiheve'ga vehevi nde erepokopoko jipi nhaneirũ'ga.

⁶ Avo urame ga imombe'ui ore ve neremiarõa ojihe ore jatykaramo Tupana'ga mboheteavo. Pyyry po ti nde nanongara'ga pokogi jipi nehẽ imondovo mbatera ga pe ga hogahorame pe hugwi nehẽ. Imondokaturame po ti Tupana'ga nhimohẽhetei pe ndehẽ.

⁷ A'ereki ga ombojoapiapi cidades ogwovo Cristo'ga mombe'gwovo ga pe. Ohorame ga ndopyhygi mbatera Cristo'gareheve'garũive'ga hugwi.

⁸ Nhande reki Cristo'gareheva'ero timbuhuruka nanongara'ga nhaneronga pe hamo imondovo mbatera ga pe hamo. Nahã po ti nhande ga moirũirũi ga horame a'itituhẽva'ea mombe'gwovo.

Joãova'ea omboja Diótrefesva'ea rehe

⁹ Akwatija ji nhinhi'iga imondovouka Cristo'gareheve'ga pe ikwehe novã - kiroki ga ojatya Tupana'ga mboheteavo pevo. Emo Diótrefes'ga ndokoi orenhi'iga rehe. A'ereki ga onhimongo potaruhu jara'ga hohe.

¹⁰ Nurã jihorame pe pyry po ti ji imombe'ui pe me garekote'varuhua nehẽ. A'ereki ga e'iteheuhu imbojateheavo ore rehe. Johe'i hete ko Diótrefes'ga rekote'varuhui no. A'ereki ga nombuhurukari ojipyry hajiheve'ga nhaneirũ'ga. Igwete pendeheve'ga ga mbuhurukapotaramo ga gwovahoguhu pendeheve'ga mondovo pea hugwi. "Tojivyra'javyme ti ga nhande pyry nhande jatykaramo Tupana'ga mboheteavo," e'i tehe Diótrefes'ga.

Joãova'ea ombohete Demétriova'ea

¹¹ Nhiirũ, okote'varuhuve'ga ndupi rũi ti eho. Eho ti okokatuve'ga ndupi. Kiroki ga oko katu - ga ko Tupana'gareheva'ero oko. Kiroki ga oko te'varuhu - ga ndokwahavi Tupana'ga.

¹² Nthaneirũ'ga nhaporemõ ombohete Demétrio'ga pyry hete ga javo. Garekoa a'itituhẽva'ea rupi omboukwaha hete garekokatua. Ore orombohete ga no. Nde erekwaha oreremimombe'ukatua.

Mbapavamo Joãova'ea okwatija

¹³ He'yiva'ea ji amombe'u pota nde ve novã.

¹⁴ Emo ji ndakwatijapotari nde ve jihopotarahiva gwaramo kotihĩ pe pyry pe ndepiaga. A'ero po ti nhande nhomõhi'inhi'igi nehẽ.

¹⁵ Tu katu ti ndepy'a. Avo'e'ga nhaneirũ'ga omõdouka onhi'iga nde ve. Emondouka ti nhinhi'iga enhipavẽive'ga pe nhaporemõ nhaneirũ'ga pe.

JUDASVA'EA OMOMBE'U AHE VE Carta de Judas

¹ Ji ko Judasramo Tiago'ga reki'yramo. Jesus Cristo'ga remimbotarimova'ea rehe jate ji reko. Kiro ji ikwatijari imondovouka nhinhi'iga pe me. Tupana'ga pe mo'emo'e ojive ga po ti jireheva'ero oko javo. Tupana'ga pe arō hete nhandervete'ga. Igwete Jesus Cristo'ga pe nderekokatui pe mbojikoguka ojihe. Pe me ji akwatija a'ero imondovouka nhinhi'iga pe me.

² Tupana'ga ti tapeporogwety hete. Tonogatu hete ti ga pepy'a. Ga ti tapearō hete pe nderekokatuavo nehē no.

Ahembo'ehara'ga Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea rehe

³ Nhiirū, akwatija pota hete ji pe me oji'i novia. Amombe'u pota ji pe me nhandejikoga Cristo'ga rehe. Emo ji ndakwatijara'javi reki a'ea pe me. A'ereki ojipe'ga oho pe pyri pe mbo'eavo jatyviva'ea rehe. Nurā ji ei jivytyeri pe oji'i: "Akwatija po ji ojipea ga pe hamo a'itituhēva'ea mombe'gwovo hamo."

A'ea ji akwatija kiro imondovouka pe me tapemombe'umbe'u aha ti ojipe'ga pe jipi a'itituhēva'ea Cristo'ga mombe'ua. Tupana'ga okwahavuka pa nhande ve Cristo'ga mombe'ua ikwehe jireheve'ga ti tokwaha javo.

⁴ Emo pembo'eatyvive'ga oko pepyteri pe kiro okote'varuhuve'ga. Igwete ga pe moandyandi. "Oromombe'u katu ore Cristo'ga," ei ga pe me o'mbero. Igwete ga ei: "Xako te'varuhu ti. A'ereki Tupana'ga omombyry ahe ve jipi. Imombyryva gwaramo po ti ga nombohahyukari nhande ve nehē nhande rekote'varuhurame nehē," e'i tehe ga jipi. Ga ndokoi reki Jesus Cristo'ga rehe. Ga jate koi nhandervihavuhuhetero nhandepojykaharetero. Ymya Tupana'ga nhi'iga mombe'uharava'ea ikwatijari ga mombe'unhogwenondeavo hako. "Tupana'ga po ti ombohahyuka okote'varuhuve'ga pe nehē," ei ahe ikwatija hako.

⁵ Pe pekwha pa a'ea. Emo ji takwahavukara'ja pe me. Ymya nhandepojykaharete'ga israelitasva'ea rerohokatui Egitopeva'ea gwyyra hugwi ahe mongovo hako. Emo ga aerē israelitasva'ea momanoi onhi'iga roviare'ymame hako.

⁶ Oro yvagipeve'ga – kiroki ga onhiroyrō koji'i ore oroko pota huvihavamo javo – ga ndopytai opohia gwuhava hugwi. A'ero Tupana'ga ga mongi ga no'ga ypytunahivuhua pype ga mombytavo avuirama Cristo'ga ti te'i ga pe javo. "Ohoa'javame yvya koty po ti Cristo'ga ei ga pe nehē: 'Peko te'varuhu hete pe,'" ei Tupana'ga ga mombe'gwovo.

⁷ Oro cidadepeva'ea no, Sodomapeva'ea Gomorrapeva'ea ojipepeva'ea no – kiroki cidades ojopyjopyri u hako. Ahe ko akoga'ga javijitehe yvagipeve'ga. Hahy po ti ahe ve nehē no. A'ereki ahe ndoakwahavihu ojogwerekote'varuhuaavo. Akwaimba'ero memenhuhū ga ojogwerekote. A'ero Tupana'ga ahe mbokajukapavi cidades rehereheve hako. Tikwaha po nhande a'ero hamo. Tupana'ga po ti ombohahyuka okote'varuhuve'ga pe hahyva'ea ruvihava pype tata pype avuirama nehē.

⁸ Ahe javijitehe ko akoga'ga pembo'eatyvive'ga. Oayvahi ko ga mbatara okirame upa. "A'ea rehe ore ikwahahetei," e'i tehe ga. A'ero ga nhimongote'varuhui ojogwerekote'varuhuaavo. Nohendukatupotari ga huvihava'ga nhi'iga. E'i te'varuhu ga yvagipeve'ga pe.

⁹ Miguel'ga ki a'e te – ga ko Tupana'gapyrive'ga nduvihavuhuro oko yvagi pe – ga nde'ite'varuhui Diabo'ga pe hako. Miguel'ga horame Moisésva'ea ra'oa rehe Diabo'ga ruri ga pyri javo. A'ero ga jogwayvayvare ahera'oa rehe. Emo Miguel'ga nde'ite'varuhui Diabo'ga pe ereko te'varuhu hete nde jave'yma ga pe. Miguel'ga e'i reki ga pe: "Tupana'ga gwe ti te'i nderekote'varuhua pe imbohahyavouka nde ve nehē," ei ga Diabo'ga pe hako.

¹⁰ Pembo'eatyvive'ga ki a'e te e'i te'varuhu gwembikwahavipyre'yma pe. Ga ko mbiara'javuhuva'ea. A'ereki mbiara ndojapyakai gwemimbotarimo okoovovo. Nahanahā ga ndekoi gwemimbotarimova'ea rupi jate no. A'ero ga nhimongote'varuhupavi. Nahā po ti ga nhimondoi hahyva'ea ruvihava pype a'ero nehē pembo'eatyvive'ga.

¹¹ Hahy tuhē po ti ga pe nehē. A'ereki ga oho Caimva'ea rupi okote'varuhuaavo. Balaāova'ea javijitehe ko ga jatvvi oko itambere'ia potaruhuavo onhimbote'varuhuaavo. Coréva'ea javijitehe ko ga nohendupotari gwuvihava'ga nhi'iga. A'ero po ti Tupana'ga ga mondoi ahe javijitehe hahyva'ea ruvihava pype nehē no pembo'eatyvive'ga.

¹² Jesus'gareheva'ero pe pehopeho i'gwovo ojopyri. A'ea rupirupi pe ei: "Xajapyakaa'ja ti Jesus'ga manoagwera rehe kiro," pe'ji pe. Ite'varuhu hete a'ero pembo'eatyvive'ga hoi i'gwovo pe pyri. A'ereki ga o'ua'u ojihe jate okovo. Ga ko amana rovipitymbyguhua ja no – kiroki nombuhuri amana. A'ereki yvytua gweroho imongyre'yma. A'ero po nhande

ei jupe: “Hovapitymbyguhu tehe a. Ndokyri.” A’ea ja ko pembo’eatyvive’ga ndekoi. E’ie’iteheuhu ga. Emo ga nomombyryvi ojipe’ga pe.

Pembo’eatyvive’ga ko yva javijitehe no i’ae’ŷva’ea. “I’a kiro i’ahava rupi,” xa’e nhande jupe novia. Emo ndi’ai reki. A’ea javijitehe ko pembo’eatyvive’ga. “Omombe’u katu ga kiro mbatera,” xa’e nhande ga pe novia. Emo ga nomombe’ukatui reki. Yva ndi’ai. A’ero po nhande hekyi jypa reheve imombo. Omano hete reki yva a’ero. Pembo’eatyvive’ga ko omanova’ea javijitehe a’ero. A’ereki tegwete gandekokatua. A’ero po ti Tupana’ga ga mombori hahyva’ea ruvihava pype nehē.

¹³ Pembo’eatyvive’ga ko typepemuhūa javijitehe ypihua ruvihava rehe. Yvyruhua rurame typepemuhūa imbotyui imomboa ite’varuhuva’ea hembeyva rehe. Na jitehe pembo’eatyvive’ga imboukwahavi okote’varuhua onhinotiē’yma. Ndi poyjayjare’yruhūi reki ga novia.

Pembo’eatyvive’ga ko jaytata’ia javijitehe – kiroki jaytata’ia ohoteheuhu. Nanongara ndohokatujuhu jipi. Nurā ahe ndojikogi hehe a’ea oho tehe javo jupe. Pembo’eatyvive’ga na jitehe ndokokatui jipi. Nurā nhande ndiajikogi ga ndehe. Tupana’ga gwereko ppytunahivuhua ga pe topyta ti ga a’ea pype avuirama javo.

¹⁴ Ojikwe Enoqueva’ea omombe’u pembo’eatyvive’ga hako. Ahe ko Adāova’ea rymymino’ea hako. Adāova’ea jypy oko. Aerē Adāova’ea rymymino’ea ra’yra’ea ko Caināva’ea. Caināva’ea rymymino’ea ra’yra’ea ko Enoqueva’ea – kiroki ahe omombe’u nhoḡwenonde pembo’eatyvive’ga hako.

“Nhandepojkaharete’ga po ti uhu nehē ojipyri’ga pavēi vyagipeve’ga pavēi. He’yjuhu ranuhū po ti gapyri’ga onhimongyavo nehē,” ei ahe.

¹⁵ “Uhu po ti ga javo vyakotyve’ga pe nhaporemo nehē.

Okote’varuhuve’ga pe po ti ga ei:

‘Peko te’varuhu pa pe,’ e po ti ga nehē,” ei ahe.

“‘Pe’e te’varuhu pe ji ve no pejikote’varuhavo,’ e po ti ga ga pe nhaporemo nehē,” ei Enoqueva’ea pembo’eatyvive’ga mombe’unhoḡwenondeavo hako.

¹⁶ Pembo’eatyvive’ga ko e’ie’iuhu onhiroyromo. Gwemimbotaruhua rupi ko ga ndekoi. Onhimboheteuhu ga ja’javo ojipe’ga pe. Ga ombohete tehe ojipe’ga no toko ti ga kiro nhanerimbotarimo’ea rehe javo.

Aheremimomoranduva

¹⁷ Nhiirū, pejapyaka ti Jesus Cristo’ga moirūhara’ga nhi’igagwera rehe. A’ereki ga omombe’u nhoḡwenonde pembo’eatyvive’ga ikwehe.

¹⁸ Igwete ga ei pe me: “Aerē Cristo’ga rura’java renonde po ti ga ndekoi pe pyri nehē. Igwete po ti ga pe nderekomemū nehē,” ei Jesus’ga moirūhara’ga. “Gwemimbotaruhua rupi po ti ga ndekote’varuhui nehē,” ei ga pembo’eatyvive’ga mombe’gwovo ikwehe.

¹⁹ Nanongara’ga pe mbojipe’ape’a ojohugwi jipi. Gwemimbotarimo ga ndekoi. Tupana’ga ra’uva ndokoi ga pyri.

²⁰ Pe ki a’e te pejiko Cristo’ga rehe. Cristo’ga mombe’ua ko pyri hete. Penhombokojiko hete ti ga rehe a’ero. Penhi’i ti Tupana’ga pe gara’uva popoakarimo.

²¹ Tupana’ga nhande arō hete. Peko ti garemiarōa rehe a’ero. Pe’ji ti ojohupe: “Jesus Cristo’ga po ti nhande porogwety nehē. A’ero po ti ga nhande rerohoi ojipyri avuirama nehē,” pe’ji ti ojohupe.

²² Pe porogwety ti ga – kiroki ga ndogweroviarhihī Cristo’ga mombe’ukatua.

²³ Jara’ga oho hahyva’ea ruvihava viara rupi. Pe’ji ti ga pe a’ero: “Peho ḡweri pe hahyva’ea ruvihava pype. Pepohi ti pejikote’varuhua hugwi pejikoga Cristo’ga rehe,” pe’ji ti ga pe. Hendukatrame penhi’iga po ti pe ga mongoi Tupana’ga viara rupi nehē. Pe porogwety ti jara’ga no – kiroki ga opotaruhu okote’varuhavo. Ga porogwetygame ti pejapyaka katu pejihe tapekoi ti gandekote’varuhua rupi no, a’e ji pe me.

Timbohete ti Tupana’ga

²⁴ Tupana’ga pe mbopopoaka tokote’varuhuyme ti ga javo. Ga po ti pe nderohoukari ojipyri vyagi pe nehē no. Ndapekote’varuhua’javi’i po ti pe. A’ero po ti pe ndoryndoryhetero garuvihavuhuhetea pyri nehē.

²⁵ Gaha jate ko Tupanetero nhanembopiro’yharamo. Timbohete ti ga a’ero Jesus Cristo’gareheva’ero ḡwaramo nhandepojkaharete’gareheva’ero ḡwaramo. A’ereki ga pyri hete nhanderuvihavuhuhetero. Ga ipopoaka hete huvihavuhuhetero jara’ga hohe pa. Nahā ga rekoi ymya hako ga yvyā japoe’yname. Kiromo jate ga rekoi no. Aerē ti ga na jitehe nehē no. Timbohete ti ga avuirama a’ero nehē. Na tuhē. Amēm.

TUPANA'GA REMBIEPIUKARA JOÃOVA'EA PE Apocalipse ou A Revelação de Deus a João

Joãova'ea okwatija gwembiepiapava

¹ Kiro ji ikwatijari Jesus Cristo'ga rembiepiukara ji ve. A'ea Tupana'ga gwepiuka Jesus Cristo'ga pe javo ga pe:

–Aere'ĩ ti nahanahã nehẽ. A'ea ti ehapiuka jireheve'ga pe nahã ti nehẽ aere'ĩva'ea javo. Ojiko ġa ji rehe okovo nhinh'i'ĩga rupi, ei Tupana'ga Jesus Cristo'ga pe. Tokwaha ti ġa aere'ĩva'ea, ei ga ga pe.

–Kwa, ei Jesus Cristo'ga Tupana'ga pe.

A'ero Jesus Cristo'ga ei ojipyrive'ga pe yvagipeve'ga pe:

–Eho ti hepiuka aere'ĩva'ea jireheve'ga pe Joã'o'ga pe ikwahavuka ga pe nahã ti nehẽ javo, ei ga.

–Kwa, ei gapyrive'ga ua yvya koty ji pyri.

Ovahema ji pyri gapyrive'ga ei:

–Aere'ĩ ti nahanahã nehẽ, ei ga ji ve hepiuka aere'ĩva'ea ji ve.

A'ero ji hepiepiapavi ikwahava.

² Kiro ji ikwatijari ikwahavuka nhirembiepiapava Tupana'gareheve'ga pe. Akwatija ji Tupana'ga remimombe'uukara. Akwatija ji a'itiituhẽva'ea Jesus'ga rembiepiukara.

³ Pyri hete ġa pe – kiroki ġa omonhi'ĩ a'ea nhirembikwatijara herovia okovo nhirembikwatijara rupi nahã tuhẽ ti javo. Nahãva'ea imbegwee'yma ġwaramo po pyri hete ġa pe – kiroki ġa ġwendo nhirembikwatijara herovia okovo nhirembikwatijara rupi nahã tuhẽ ti javo.

Joãova'ea okwatija cidadespeva'ea pe

⁴ Ji ko Joãoramo. Kiro ji ikwatijari pe me Tupana'gareheva'ea pe imondovouka pe me. Pejiko pe ga rehe pejatykavo tihendu ti Tupana'ga nh'i'ĩga javo. Sete ko pejatykahava Ásiapeve'ga gwyrri pe. Pevo ti ji imondoukari nhirembikwatijara pe me nehẽ.

Aġwamo Tupana'ga oko. Ymyahũ ga oko hako. Aerẽ ti ga ruri nehẽ no. Kiro ji ei: Ga ti tomombyry pe me. Tonogatu ti ga pepy'a no, a'e ji.

Tomombyry ti Tupana'ga ra'uva pe me inogatuavo pepy'a, a'e ji. Tupana'ga ra'uva heko garovai pyteri pe ga'apykavakatua pyri. Oapyga pevo Tupana'ga jukwahavamo aheruvihavuhetero. Seteva'ea ja ko Tupana'ga ra'uva.

⁵ Jesus Cristo'ga ti tomombyry pe me, a'e ji. Tonogatu ti ga pepy'a, a'e ji. Hupi katu Jesus Cristo'ga Tupana'ga kwahavukari ahe ve. Pyri ahe ganhi'ĩga reroviari a'ero. Omanoheterẽ ga na'ẽ okwerava'ja hete omanove'ga mbogwerava'java renonde. Ga ko vvyakotyve'ga nduvihavuhu'ga nduvihavuhete'ga.

Timbohete ti ga! Ga nhande arõ hete. Ga ohy nhanderekote'varuhua nhande hugwi gwekoa reka'vogukarame ojukahara'ga pe omanomo nhande repyga.

⁶ Ga nhande mongo toko ti ġa aheruvihavamo javo. Ga e'i nhande ve: “Peko ti jiruva'ga nh'i'ĩga rupi.” A'ea ga e'i nhande mongovo toko ti ġa ikwava'ẽharamo Tupana'ga pe javo.

A'ero ji ei: Timbohete tuhẽ ti Jesus Cristo'ga jipi! Toko ti ga vvyakotyve'ga nduvihavuhetero jipi yvagipeve'ga nduvihavuhetero no. Toko ti ġa nhaporemõ ganhi'ĩga rupi jipi. Na tuhẽ! Amẽm! a'e ji.

⁷ Pehendu ti! Aerẽ ti ga rura'javi yvagatiga pavẽi nehẽ.

Vvyakotyve'ga nhaporemõ ti ga repiagi ga rura'javame nehẽ.

Gakutuhara'ga no – kiroki ġa ojuka ga – ġahã ti ga repiagi nehẽ.

Ojehe'o ti ġande'ynde'yja'ga nhaporemõ okyhyjiavo okovevuhuavo garura ġwaramo.

Kwa. Na tuhẽ a'ero! a'e tuhẽ ji. Amẽm!

⁸ Kiro Jesus Cristo'ga nhandepojykaharete'ga ei:

–Ji ppy ko ako jipe jahykavamo Alfa. Jypyva'ea pe ji ei Alfa, ei ga. Mbapavamo ji ako jahykavamo Ômega. Mbapavava'ea pe ji ei Ômega, ei ga. Aġwamo ji ako. Ymyahũ ji ako hako. Aerẽ ti ji ruri nehẽ no. Vvyakotyve'ga hohe ji popoakahetero jitekovo ġanduvihavuhetero. Yvagipeve'ga hohe ji rekoji no jitekovo ġanduvihavuhetero, ei Jesus Cristo'ga.

Joãova'ea gwepia Jesus Cristo'ga

⁹ Jihi ko Joãoramo. Jihi ko peirũa jijikoga ġwaramo Jesus Cristo'ga rehe pe ja. Hahya Tupana'ga arõ'e'yve'ga omondo pe me Jesus Cristo'ga jikoty'aro ġwaramo pe pavẽi. Ji ve ġa omondo hahya no Jesus Cristo'ga jikoty'aro ġwaramo ji pavẽi. Peko pe Tupana'ga

nhi'iga rupi. Jihi ako ganhi'iga rupi no. A'ereki Jesus Cristo'ga ojikoty'a nhande pavêi. Penhimomirana pe. Jihi anhimomirana no. A'ereki nhandejikogypyagwera jate Jesus Cristo'ga ojikoty'a nhande pavêi nhande pokoga.

Ji Tupana'ga nhi'iga mombe'uro ġwaramo ġa ji mondouka ypa'ouhù me Patmos pe tomombe'ua'javyme ti ga Tupana'ga nhi'iga javo. Ji Jesus Cristo'ga mombe'uro ġwaramo ġa ji mondouka pevo.

¹⁰ Pevo Tupana'ga ra'uva ji pojykatatui domingo rupi. Jirakykwera koty ji henduvi ganhi'igahyahiva. Trombeta ja ga nhi'igahyahivi javo:

¹¹ —Kiha ti nde erehepia nehê - a'ea ti ekwatija livro pype imondovo ojatykave'ga pe Ásiapeve'ga gwyrì pe. Sete ko ġacidades. Pero koi tuvi ġajatykahava. Kiro ji imombe'ui nde ve cidades rera: Êfeso, Esmirna, Pêrgamo, Tiatira, Sardes, Filadêlfia, Laodicéia, ei ga jirakykwera koty.

¹² Ma'ga onhi'ï ra'e? a'e ji jjirovaga ga koty. Jjirovagame ji hepiagi hyapehava. Sete ko hyapehava ouro apopyra.

¹³ Hyapehava pyteri pe ji ga repiagi. Ga rekoì ja ja - kiroki vyvakotyve'ga vyvapeve'ga no. Ipukuhu gapira okwava gapya pyvô. Oku'ayvira ga omongi imondovo opoti'a rupi. Ouro apopyra ko gaku'ayvira.

¹⁴ Ga atimbavamo. Ovelha rava itigahivuhu. A'ea ja hete ga atimbavamo. Amana'java'ea neve itigahivuhu. A'ea ja ga atimbavamo. Hendy'jandy'ja gareakwara tata ja.

¹⁵ Gapy rendy'jahetero metal ja bronze ja ġa metal mbukumbukuheterame fornalha pype tata pype toroapo ti metalkatuva'ea javo. Na jitehe gapy rendy'jahetero. Onhi'igahyahivuhu ga tyopjuhetea pyambua ja hete.

¹⁶ Opo pe ojohukoty rûi ga herekoì jaytata'ia. Sete ko jaytata'ia. Ġajurua rupi ihemi haimbejovaiva'ea itakyhea'javuhuva'ea. Garova hendy'jahetero kwara ja. Kwara hendy'ja hete ahaji katu. Na jitehe garova hendy'jahetero.

¹⁷ Ga repiagame ji ari gapy pyri omanove'ga ja jikyhyjiavo ġwaramo ga hugwi. A'ero ga pokogi ji rehe opoa pyvô ojohukoty rûi. Kiro ga ei ji ve:

—Terekyhyji ti ji hugwi. Jihi ako jipe jypyva'ero. Jihi ako mbapavava'ero.

¹⁸ Avuirama ji rekoì. Amano hete ji. Ji repia kiro. A'ereki ji akoji. Nane'ymi ti ji rekoì nehê. Duas chaves ji areko. Nurã huvihavamo ji ei okote'varuhuve'ga pe: Pemanò ti. Huvihavamo ji ei ġa pe no: Peho ti omanove'ga gwyrì pe okote'varuhuva'ea gwyrì pe, a'e ji ġa pe, ei ga. Pevo rûi ji amondo okokatuva'ea, ei ga.

¹⁹ —Nurã, João, ekwatija ti enhimbiepiaga mombe'gwovo, ei ga ji ve. Ekwatija ti aġwamova'ea mombe'gwovo nahanahã kiro javo. Ekwatija ti aere'ïva'ea mombe'gwovo no nahanahã ti nehê javo, ei ga.

²⁰ —Kiro ji imombe'ui onhimiva'ea ikwahavuka nde ve, ei ga ji ve. Nde erehepia jaytata'ia jipo pe jijohukoty rûi. Sete ko jaytata'ia. Seteve'ga pe Tupana'gapyrive'ga pe ji ei jaytata'ia. Ġahã vyvapeve'ero omombe'u Tupana'ga nhi'iga gareheve'ga pe. Kiroki gareheve'ga ojatyka henduva ganhi'iga cidades pe vyva koty - ġa pe ga omombe'u. Sete ko ġacidades. Sete ko hyapehava no nerembiepiaga ouro apopyra. Tupana'gareheve'ga pe cidadespeve'ga pe ji ei hyapehava. Ġahã okwahavuka Tupana'ga pyryva ojipe'ga pe.

A'ea ga ei ikwahavuka onhimiva'ea ji ve.

2

Tupana'ga omondouka onhi'iga ojiheva'ea pe Êfeso'peva'ea pe

¹ —João, ei Jesus'ga ji ve, kiro ti ji imombe'ui ikwatijaruka nde ve Tupana'ga rembiepiukara ji ve, ei Jesus'ga ji ve. A'ea ti ekwatija Tupana'gapyrive'ga pe vyvapeve'ga pe - kiroki ga omombe'u Tupana'ga nhi'iga Tupana'gareheve'ga pe cidade de Êfeso pe, ei Jesus'ga ji ve. Ekwatija ti ga pe tomombe'u ti ga ġa pe Jesus'ga rembiepiukarakara ja, ei Jesus'ga ji ve.

A'ero Jesus'ga imombe'ui ji ve. Nurã kiro ji ikwatijari Jesus'ga remimombe'ua nhitena imondovouka Tupana'gapyrive'ga pe cidade de Êfeso pe.

Nde ve Tupana'gapyrive'ea pe ji ei a'ero: Kiro koi Jesus'ga nhi'iga nde ve:

—Jihi reki apyhy jaytata'ia jipo pe jijohukoty rûi jigwojigwovo hyapehava pyteri pe. Sete ko jaytata'ia. Sete ko hyapehava no ouro apopyra.

A'ea Jesus'ga ei. Nde ve ga ei tomombe'u ti ga nhinhi'iga Tupana'gareheve'ga pe cidade de Êfeso pe javo. Kiro koi ganhi'iga ġa pe:

² —Opokwaha hete ji, ei Jesus'ga. Peporavyky hete pe pejikovo nhinhi'iga rupi penhimomiranama. A'ereki pe ndapepotari okote'varuhuve'ga pepyteri pe. Ojipe'ga uhu pe pyri pe mbo'epota ore ko Cristo'ga moirûharamo javo. A'ero pe ei: “Mara'ngu po ga gamoirûhara'ga? Mara'ngu po Tupana'ga ga mbuhuruka nhande pyri tombo'e ti ga

onhi'iga rehe? Tihepia ti," pe'e pe. Gandeaporogita mombaragwahavame pe ikwahavi ga'mbea. Nhimoiruhara'ga rui ko ga, a'e ji, ei Jesus'ga.

³—Penhimomirana pe pejikovo nhinhi'iga rupi. Pejikoga gwaramo ji rehe pe pepovyky pene'oe'yima.

⁴Jyppya pe ji arohetei. Agwamo pe ji aro'i reki. A'ea ji ndapotari, ei Jesus'ga.

⁵Pekwahava'ja ti a'ero. Tapekwahava'japigi ti no. Nahanahã pe peko katu jyppya. A'ea rupi pe pyryvamo. A'ea ti pekwahava'ja pepohia pejikote'varuhua hugwi pejeaporogita rerorijiyita ji arohetea'java. A'ero ti pe ndekoi pejikoypyagwera rehe nehẽ. A'ero ti pe nhoarohetea'javi pejikoheteavo nhinhi'iga rupi pejogwerekokatuaavo nehẽ, ei Jesus'ga. Po pe ndaperojijyi pejeaporogita, a'ero ti kotihĩ ji ruri javo pe me nehẽ. Ako ti ji ga ja nehẽ – kiroki ga gwekyi hyapehava tokoa'javyme ti pyte'mbia rehe javo. Ga ja ti ji rekoji pe me nehẽ tapekoa'javi ti Tupana'gareheva'ero javo, ei Jesus'ga.

⁶—Ojipe'ga oko te'varuhu Nicolau'ga ja gareheva'ero. Pe ndapepotahetei gandekote'varuhua. Pe ipotare'yamame pyry ji ve. A'ereki jihu ji ndapotahetei gandekote'varuhua no, ei Jesus'ga.

—A'ea nhaporemõ ti ere Tupana'gareheve'ga pe cidade de E'feso pe, ei Jesus'ga nde ve ikwatijaruka ji ve.

⁷—Peapyakwa pe. Pehendu katu Tupana'ga ra'uva ea Tupana'gareheve'ga pe a'ero, ei Jesus'ga.

Kiroki ga gwendu katu Tupana'ga nhi'iga onhimomiranama jipi – gaha ti oho Tupana'ga pyri opytavo pevo avuirama nehẽ. Pevo ti ji jukari ga pe yva hugwi ahemongohava hugwi – kiroki yva o'ã Tupana'ga remityma pyteri pe ahererekokatuhava pyteri pe. U'urame ti ga nomanoa'javi nehẽ, ei Jesus'ga ikwatijaruka ji ve.

Tupana'ga omondouka onhi'iga ojiheva'ea pe Esmirnapeva'ea pe

⁸—João, ei Jesus'ga ji ve, kiro ti ji imombe'ui ikwatijaruka nde ve Tupana'ga rembiepiukara ji ve, ei Jesus'ga ji ve. A'ea ti ekwatija Tupana'gapyrive'ga pe yvagipeve'ga pe – kiroki ga omombe'u Tupana'ga nhi'iga Tupana'gareheve'ga pe cidade de Esmirna pe, ei Jesus'ga ji ve. Ekwatija ti ga pe tomombe'u ti ga ga pe Jesus'ga rembiekwatijarukara javo, ei Jesus'ga ji ve.

A'ero Jesus'ga imombe'ui ji ve. Nurã kiro ji ikwatijari Jesus'ga remimombe'ua nhitana imondovouka Tupana'gapyrive'ga pe cidade de Esmirna pe.

Nde ve Tupana'gapyriva'ea pe ji ei a'ero: Kiro koi Jesus'ga nhi'iga nde ve:

—Jyppya'ero ji ako jipe. Mbapavava'ero ji ako. Amano hete ji. Aerẽ ji kwera'javi.

A'ea Jesus'ga ei. Nde ve ei a'ero tomombe'u ti ga nhinhi'iga Tupana'gareheve'ga pe cidade de Esmirna pe javo. Kiro koi ganhi'iga ga pe:

⁹—Opokwaha hete ji, ei Jesus'ga. Hahy hete pe me. Napembateri pe avo. Yvagi pe ki a'e te pe pereko pa.

—Akwaha ji ga pe mbotegweterame. “Ore ko Tupana'gareheva'ero. A'ereki ore ko judeusramo,” ei ga novia. Tupana'gareheve'ga rui ko ga reki, a'e ji, ei Jesus'ga. A'ereki ga nohendukatui Tupana'ga nhi'iga. Ombopogwe ga Satanãs'ga reki onhimono'ono'o'oga ganhi'iga renduva, ei Jesus'ga.

¹⁰—Tapekyhyji ti hahya hugwi, ei Jesus'ga. Pehendu! Aerẽ ti jararamo pe hoi cadeia pype nehẽ, ei Jesus'ga. Diabo'ga ti pe mondoukari ipype nehẽ okote'varuhuavo nehẽ. “Tahepia ti,” e'i ti Diabo'ga nehẽ. “Tahepia ti Esmirnapeva'ga jikohetepiga Tupana'ga rehe nehẽ ji rekote'varuhurame ga pe hahya mondovo ga pe.” A'ea ti Diabo'ga ei pe ndepiaga ve nehẽ, ei Jesus'ga.

—Dez ti pe kiri hahyheterame pe me nehẽ. Tapejikopigi ti Tupana'ga rehe. Po pe manoi pejikopige'yima gwaramo Tupana'ga rehe, a'ero ti ji pe mongoi avuirama Tupana'ga pyri nehẽ, ei Jesus'ga.

—A'ea nhaporemõ ti ere Tupana'gareheve'ga pe cidade de Esmirna pe, ei Jesus'ga nde ve ikwatijaruka ji ve.

¹¹—Peapyakwa pe. Pehendu katu Tupana'ga ra'uva ea Tupana'gareheve'ga pe a'ero, ei Jesus'ga.

Kiroki ga gwendu katu Tupana'ga nhi'iga onhimomiranama jipi – gaha ti nomanoa'javi nehẽ. Ndohoi tuhẽ ti ga tata pype hahyva'ea ruvihava pype nehẽ. A'ea ti ndahahy ga pe a'ero nehẽ, ei Jesus'ga ikwatijaruka ji ve.

Tupana'ga omondouka onhi'iga ojiheva'ea pe Pèrgamopeva'ea pe

¹²—João, ei Jesus'ga ji ve, kiro ti ji imombe'ui ikwatijaruka nde ve Tupana'ga rembiepiukara ji ve, ei Jesus'ga ji ve. A'ea ti ekwatija Tupana'gapyrive'ga pe yvagipeve'ga pe – kiroki ga omombe'u Tupana'ga nhi'iga Tupana'gareheve'ga pe cidade de Pèrgamo pe, ei

Jesus'ga ji ve. Ekwatija ti ga pe tomombe'u ti ga ga pe Jesus'ga rembikwatijarukara javo, ei Jesus'ga ji ve.

A'ero Jesus'ga imombe'ui ji ve. Nurā kiro ji ikwatijari Jesus'ga remimombe'ua nhitena imondovouka Tupana'gapyrive'ga pe cidade de Pérgamo pe.

Nde ve Tupana'gapyriva'ea pe ji ei a'ero: Kiro koi Jesus'ga nhi'iga nde ve:

—Jihi reki areko haimbejovaiva'ea.

A'ea Jesus'ga ei. Nde ve ga ei tomombe'u ti ga nhinhi'iga Tupana'gareheve'ga pe cidade de Pérgamo pe javo. Kiro koi ganhi'iga ga pe:

¹³ —Opokwaha hete ji, ei Jesus'ga. Akwaha ji pegwyrā - perope Satanás'ga oko ganduvihavuhuro. Pe ndapekote'varuhui reki pejikoe'yma ganhi'iga rupi. Peko tuhē pe jireheva'ero pejikoheteavo ji rehe. Nurā ji ei: Napemoka'nhyimi tuhē pe jirera. Ndape'ei: "Orojiko pi ore Jesus'ga rehe orerekote'varuhua mombohara'ga rehe." A'ea rūi pe ei, ei Jesus'ga.

—Antipas'ga ji mombe'ui ga pe jipi no. Ga jikohetepige'yma gwaramo ji rehe ga ga jukai pepyteri pe - perope Satanás'ga oko ganduvihavuhuro. A'ea rupi vehevi pe ndapekote'varuhui pejikoe'yma Satanás'ga nhi'iga rupi reki. Pe ndapejikopigi ji rehe, ei Jesus'ga.

¹⁴ —Pepyteripeve'ga pe mbo'e reki ite'varuhua rehe Balaāova'ea remimbo'ete'varuhua rehe. A'ea ji ndapotahetei, ei Jesus'ga. Jararamo pe ga nderoviari pejikovo ganhi'iga rupi.

—Ymyahū Balaāova'ea ei Balaqueva'ea pe hako: "Embo'e ti Israelva'ea rakykwepohara'ga ite'varuhuva'ea rehe. Ere ti ga pe a'ero to'u ti ga mbiara - kiroki a'ea ga omondo ha'angava rovai pyteri pe ganemimbohete'hara pyteri pe. Togwereco ti ga gwembireko'garūive'ga no. Nahā ti ere Israelva'ea rakykwepohara'ga pe. A'ero ti ga ndekote'varuhui okorame nenhi'iga rupi. A'ero ti Tupana'ga pohiri ga hugwi nehē," ei Balaāova'ea Balaqueva'ea pe ymyahū hako, ei Jesus'ga imombe'gwovo.

¹⁵ —Jararamo pe perovia Nicolau'gareheve'ga nemimbo'ete'varuhua pejikovo hupi. A'ea ji ndapotahetei no, ei Jesus'ga.

¹⁶ —Perojijyi ti pejeaporogita pejipohia ganemimbo'ete'varuhua hugwi ga mondovo pejihugwi. Po pe ndaperojijyi pejeaporogita, a'ero ti kotihī ji ruri pe pyri jitavuka pe me nehē. Ereki pe Balaāova'ea remimbo'ea rerovia Nicolau'gareheve'ga nemimbo'ea rerovia no. Pe me nhaporemo ti ji tavukari haimbejovaiva'ea pyvō nehē - kiroki haimbejovaiva'ea ohē jijurua rupi, ei Jesus'ga.

—A'ea nhaporemo ti ere Tupana'gareheve'ga pe cidade de Pérgamo pe, ei Jesus'ga nde ve ikwatijaruka ji ve.

¹⁷ —Peapyakwa pe. Pehendu katu Tupana'ga ra'uva ea Tupana'gareheve'ga pe a'ero, ei Jesus'ga.

Kiroki ga gwendu katu Tupana'ga nhi'iga onhimomiranama jipi - ga pe ti ji jukari mbeju'ia'javuhuva'ea manā nhirembiepiukaripyre'yma nehē. Itatiguhūva'ea po ti ji imondoi ga pe nehē. Itatiguhūva'ea rehe ti ji ikwatijari garerapyahua. Gaha jate ti okwaha ojerapyahua nehē, ei Jesus'ga ikwatijaruka ji ve.

Tupana'ga omondouka onhi'iga ojiheva'ea pe Tiatirapeva'ea pe

¹⁸ —João, ei Jesus'ga ji ve, kiro ti ji imombe'ui ikwatijaruka nde ve Tupana'ga rembiepiukara ji ve, ei Jesus'ga ji ve. A'ea ti ekwatija Tupana'gapyrive'ga pe yvagipeve'ga pe - kiroki ga omombe'u Tupana'ga nhi'iga Tupana'gareheve'ga pe cidade de Tiatira pe, ei Jesus'ga ji ve. Ekwatija ti ga pe tomombe'u ti ga ga pe Jesus'ga rembikwatijarukara javo, ei Jesus'ga ji ve.

A'ero Jesus'ga imombe'ui ji ve. Nurā kiro ji ikwatijari Jesus'ga remimombe'ua nhitena imondovouka Tupana'gapyrive'ga pe cidade de Tiatira pe.

Nde ve Tupana'gapyriva'ea pe ji ei a'ero: Kiro koi Jesus'ga nhi'iga nde ve:

—Jihi reki ako Tupana'ga ra'yra. Hendy'jandy'ja jireakwara tata ja. Jipyā hendy'jandy'ja metal ja bronze ja tatapypeva'ea ja.

A'ea Jesus'ga ei. Nde ve ga ei tomombe'u ti ga nhinhi'iga Tupana'gareheve'ga pe cidade de Tiatira pe javo. Kiro koi ganhi'iga ga pe:

¹⁹ —Opokwaha hete ji, ei Jesus'ga. Penhoarō hete pe. Pe ji arōhetei no. Pe poravyky pe jepopokoga pejikovo nhinhi'iga rupi. Ndapejikohetepigi pe ji rehe penhimomiranama. Jyypa pe poravyky pejikovo nhinhi'iga rupi. A'gwamo johe pe poravykyhetei, ei Jesus'ga.

²⁰ —Penhimbo'euka pe Jezabelhēa pe. A'ea ji ndapotahetei. E'i hēa: "Ji ko Tupana'ga nhi'iga mombe'uharamo," e'i hēa o'mbero. A'ero hēa jireheve'ga mbo'ei ite'varuhuva'ea rehe pepyteri pe. Hēa e'i: "Pyry pe penhimbireko'garūive'ga nderekorame. Pyry pe i'urame mbiara ha'angava mbohetea rupiara," ei hēa o'mbero, ei Jesus'ga.

²¹—A'ero ji ei hēa pe ikwehe'i: Erojijyi ti ejeaporogita epohia ejekote'varuhua hugwi. Terekoa'javi ti enhimbireko'garūive'ga no. Terembo'ea'javi ti ojipe'ga hehe. Terembopohirukara'javi ga ji hugwi, a'e'ji hēa pe novīa ikwehe'i, ei Jesus'ga.

—Hēa nohendukatui nhinhi'iga. Ndogwerojijyi hēa ojeaporogita opohire'yma okote'varuhua hugwi, ei Jesus'ga.

²²—Pehendu ti! Aerē ti ji hēa mombori onhinongava rehe. Kiroki ga oko hēarekote'varuhua rupi – gahā ti ji ga mombo hēa pyri. Hahy hete tuhē ti ga pe a'ero nehē. Po ga ojeaporogita rerojijyi opohia hēarekote'varuhua hugwi, a'ero ti ji namondoa'javi hahya ga pe nehē, ei Jesus'ga.

²³ Ajuka hete ti ji hēara'yra'ga nehē no. A'ero ti jireheve'ga nhapremo ikwahavi. “Jesus'ga okwaha hete nhandevytera nhandepy'a no,” e'i ti ga ji mombe'gwovo nehē, ei Jesus'ga. “Okwaha ga nhandereaporogita nahanahā ga oko javo. Po nhande rekote'varuhui, a'ero po ti ga imondoi hahya nhande ve nanani nehē. Po nhande rekokatui, a'ero po ti ga imombyryvi nhande ve nanani nehē,” e'i ti ga ji mombe'gwovo nehē, ei Jesus'ga.

²⁴⁻²⁵—Jezebelhēa remimbo'ea pe ojipe'ga ei: “Onhimiheteve'ea – akoja Satanás'ga okwaha hete.” A'ea ga ei jupe, ei Jesus'ga. Pe ki a'e te pe ndapekoi hēaremimbo'ea rehe ikwahave'yma Satanás'ga rembikwahava pejijupa Tiatira pe. Pe me ji ei Tupana'gapyrive'ga pe no: Akoja a'e ypy pe me ji ea'javi kiro. Nane'ymi ti peko Tupana'ga nhi'iga rupi jate penhimomiranama nehē. Nahā pe ndekoipei. Na jitehe ti nane'ymi peko jirure'ymame pe pyri nehē, ei Jesus'ga. Ojipea rehe ti ji nanhi'igi nehē nahanahā ti peko jave'yma, ei Jesus'ga.

²⁶—Kiroki ga gwendu katu Tupana'ga nhi'iga onhimomiranama okovo nhinhi'iga rupi jipi onhimarane'ymame – gaha ti ji ga mbopopoaka ga mongouvouka vyvakotyve'ga nduvihavamo nehē, ei Jesus'ga.

²⁷ Ga pe ti ga hendukatuukahetei onhi'iga nehē.

Ahe ja – kiroki ahe onupā ojipe'ga vyvra pyvō metalva'ea pyvō toho ti ga nhinhi'iga rupi javo

– ahe ja ti ga hendukatuuka ga pe onhi'iga nehē.

Nhaepepoa ndipopoakari tujuga apopyra ahe ika'mbika'mbiheterame.

Na jitehe ti vyvakotyve'ga ndipopoakari ga pe

ga hendukatuukarame ga pe onhi'iga nehē.

Nahā ti ji ga mongoukari nehē toko ti ga ganduvihavamo ji ja javo. A'ereki na jitehe jiruva'ga ji mongo jipe ji mbopopoaka tohendukatuuka ti ga ga pe onhi'iga okovo ganduvihavamo javo, ei Jesus'ga.

²⁸—Ga pe ji imondoi jaytata'uhua nehē – kiroki hendi'ja ko'ema koty. Pyry hete ti ga pe a'ero nehē, ei Jesus'ga.

A'ea nhapremo ti ere Tupana'gareheve'ga pe cidade de Tiatira pe, ei Jesus'ga nde ve ikwatijaruka ji ve.

²⁹—Peapyakwa pe. Pehendu katu Tupana'ga ra'uva ea Tupana'gareheve'ga pe a'ero, ei Jesus'ga ikwatijaruka ji ve.

3

Tupana'ga omondouka onhi'iga ojiheve'ea pe Sardespeve'ea pe

¹—João, ei Jesus'ga ji ve, kiro ti ji imombe'ui ikwatijaruka nde ve Tupana'ga rembiepiukara ji ve, ei Jesus'ga ji ve. A'ea ti ekwatija Tupana'gapyrive'ga pe yvagipeve'ga – kiroki ga omombe'u Tupana'ga nhi'iga Tupana'gareheve'ga pe cidade de Sardes pe, ei Jesus'ga ji ve. Ekwatija ti ga pe tomombe'u ti ga ga pe Jesus'ga rembikwatijarukara javo, ei Jesus'ga ji ve.

A'ero Jesus'ga imombe'ui ji ve. Nurā kiro ji ikwatijari Jesus'ga remimombe'ua nhitena imondouvouka Tupana'gapyrive'ga pe cidade de Sardes pe.

Nde ve Tupana'gapyriva'ea pe ji ei a'ero: Kiro koi Jesus'ga nhi'iga nde ve:

—Jihi reki areko Tupana'ga ra'uva. A'ea ko seteva'ea ja. Jihi reki apyhy jaytata'ia no seteva'ea.

A'ea Jesus'ga ei. Nde ve ga ei tomombe'u ti ga nhinhi'iga Tupana'gareheve'ga pe cidade de Sardes pe javo. Kiro koi ganhi'iga ga pe:

—Opokwaha hete ji, ei Jesus'ga. Ikwahave'yma ojipe'ga ei pe me: “Peko pyry pe. A'ereki pe peko Tupana'ga nhi'iga rupi.” Jihi reki a'e pe me: Ndapekopyryvi pe. A'ereki pe ndapejirokvari pejikovo Tupana'ga nhi'iga rupi.

²—Pejirokwa ti pejeaporogita kwahava. Peko gwere pe Tupana'ga nhi'iga rupi. Pejirokwa ti zakopigyme ti ganhi'iga rupi javo. Penhimbopopoaka ti xako ti koji'i hete

ganh'i'iga rupi javo. A'ea ji ei pe me. A'ereki Tupana'ga e'i pe me: "Ga ndokoi nhinhi'iga rupi nhaporemō," ei ga.

³ –Tapemoka'nhyimi ti. Pe'ji ti pejive: "Nahanahā nhande jikogi Tupana'ga rehe ga imombe'urame ganh'i'iga nhande ve. Aerē nahanahā jitehe nhande jikogi ga rehe ganh'i'iga reroviaheteavo."

–Nahā ti pe'ji pejive pejikopige'yma Tupana'ga rehe penhimomiranama. Peko hete ti ganh'i'iga rupi. Pepohi ti pejikote'varuhua hugwi pejeaporogita rerōjijyita, ei Jesus'ga.

–Po pe ndapejirokware pejeaporogita kwahava rehe pejeaporogita rerōjijyia rehe nehē, a'ero ti ji ruri pe pyri pe ji mboha'uve'ymane. Ahe nombōha'uvi ipromive'ga ndurame. Ahe ja ti napemboha'uvi ji rurame nehē. Aerē ti ji ruri imondovo ite'varuhua pe me pendekote'varuhuro gwaramo nehē, ei Jesus'ga.

⁴ –Jararamo pe ndapekote'varuhui cidade de Sardes pe. Gwihā ji apota hete. A'ero ti pe ndekoi ji pyri imongiavo pepitigahivuhuva'ea. A'ereki pe pepyry, ei Jesus'ga.

⁵ –Kiroki ga gwendu katu Tupana'ga nhi'iga onhimomiranama jipi – ga pe jitehe ti ji imondoi tapy'ynhapitigahivuhuva'ea nehē emongi ti javo. Tupana'ga okwatija garera livro pype yvagi pe tuhu ti ga ji pyri upa avuirama javo. Ndahyvi ti ji garera jugwi nehē. Ga pe ti ji ei nehē: Ndehe ko jireheva'ea. A'ea ti ji ei ga pe jiruva'ga nhinhi'iga renduvame nehē Tupana'gapyrive'ga henduvame no, ei Jesus'ga.

–A'ea nhaporemō ti ere Tupana'gareheve'ga pe cidade de Sardes pe, ei Jesus'ga nde ve ikwatijaruka ji ve.

⁶ –Peapyakwa pe. Pehendu katu Tupana'ga ra'uva ea Tupana'gareheve'ga pe a'ero, ei Jesus'ga ikwatijaruka ji ve.

Tupana'ga omondouka onhi'iga ojiheva'ea pe Filadélfiaveva'ea pe

⁷ –João, ei Jesus'ga ji ve, kiro ti ji imombe'ui ikwatijaruka nde ve Tupana'ga rembiepiukara ji ve, ei Jesus'ga ji ve. A'ea ti ekwatija Tupana'gapyrive'ga pe vyagipeve'ga pe – kiroki ga omombe'u Tupana'ga nhi'iga Tupana'gareheve'ga pe cidade de Filadélfia pe, ei Jesus'ga ji ve. Ekwatija ti ga pe tomombe'u ti ga ga pe Jesus'ga rembiekwatijarukara javo, ei Jesus'ga ji ve.

A'ero Jesus'ga imombe'ui ji ve. Nurā kiro ji ikwatijari Jesus'ga remimombe'ua nhitena imondovouka Tupana'gapyrive'ga pe cidade de Filadélfia pe.

Nde ve Tupana'gapyriva'ea pe ji ei a'ero: Kiro koi Jesus'ga nhi'iga nde ve:

–Jihi reki jipyry hete, ei Jesus'ga. Jihi reki ji ako a'itituhēva'ea mombe'uharamo. Jihi reki ji areko chave Daviva'ea apoa israelitasva'ea ruvihavuhuva'ea apoa, ei Jesus'ga. Ji hovapytymba'vogame ojipe'ga nohovapytymi a'ero, ei Jesus'ga. Ji hovapytymame ojipe'ga nohovapytymba'vogi a'ero, ei Jesus'ga.

A'ea Jesus'ga ei. Nde ve ga ei tomombe'u ti ga nhinhi'iga Tupana'gareheve'ga pe cidade de Filadélfia pe javo. Kiro koi ganh'i'iga ga pe:

⁸ –Opokwaha hete ji, ei Jesus'ga. Pepopoaka'ri pe. Emo nhinhi'iga rupi pe ndekoi.

Ndape'ei ojipe'ga pe: "Ore ko Jesus'gareheva'ea rūi." A'ea rūi pe ei, ei Jesus'ga. Nurā ji pe mondoukari tomombe'u ti ga Tupana'ga nhi'iga javo. A'ero ti pe hopehoi Tupana'ga nhi'iga mombe'gwombe'gwovo ojipe'ga pe nehē. Tegwete pemombihava Tupana'ga mombe'ua hugwi.

⁹ –Pehendu ti! Kiroki ga e'i o'mbero: "Ore ko Tupana'gareheva'ero. A'ereki ore ko judeusramo" – gahā ko Tupana'gareheva'ea rūi reki. A'ereki ga nohendukatui Tupana'ga nhi'iga. Onhimobopogwe ga Satanás'ga rehe onhimono'ono'o'ga ganh'i'iga renduva, ei Jesus'ga. Pe pyri ti ji ga mbuhurukari pe mboheteavouka. Nurā ti ga neny'py'andurugi pepya pyri nehē pepyry hete pe ore hohe javo. Pe me ti ga ei nehē: "Gaha pe arō hete Jesus'ga!" e'i ti ga pe me nehē, ei Jesus'ga.

¹⁰ –Peko pe nhinhi'iga rupi penhimomiranama ji erame pe me: Penhimomirana ti. Nurā ti ji pe nderekokatui pe a'nguavo ite'varuhuva'ea hugwi ite'varuhuva'ea rurame vyakotyve'ga ndehe nhaporemō nehē. Uhu ti ite'varuhuva'ea imboukwahava vyakotyve'ga ndeaporogita nehē, ei Jesus'ga.

¹¹ –Nambegwei ti ji rura'javi nehē. Tapejikopigi ti ji rehe a'ero. Po ti pe jikopigi ji rehe nehē, a'ero ti ojipe'ga ndopyhygukari pe me imbuhuteheha nehē. Gwihā Tupana'ga imbuhupotari pe me, ei Jesus'ga.

¹² –Kiroki ga gwendu katu Tupana'ga nhi'iga onhimomiranama jipi – gaha ti ji ga rerohoi yvagi pe ga mongoheteavo Tupana'ga pyri avuirama Tupana'ga rongga pe gambōhetehai pe nehē. Okyta ja ti ga pytakatui pevo okaturo. Ndohoa'javi ti ga nehē, ei Jesus'ga. Jiruvihavuhete'ga rera Tupana'ga rera ti ji ikwatijari ga rehe nehē. Ga rehe ti ji ikwatijari jiruvihavuhete'ga cidade rera nehē no – kiroki cidade ti uhu yvaga hugwi

Tupana'ga hugwi cidadepyahua Jerusalém nehē. Jirerapyahua ji ikwatijari ga rehe nehē no, ei Jesus'ga.

—A'ea nhaporemo ti ere Tupana'gareheve'ga pe cidade de Filadélfia pe, ei Jesus'ga nde ve ikwatijaruka ji ve.

¹³—Peapyakwa pe. Pehendu katu Tupana'ga ra'uva ea Tupana'gareheve'ga pe a'ero, ei Jesus'ga.

Tupana'ga omondouka onhi'iga ojiheva'ea pe Laodicéiapeva'ea pe

¹⁴—João, ei Jesus'ga ji ve, kiro ti ji imombe'ui ikwatijaruka nde ve Tupana'ga rembiepiukara ji ve, ei Jesus'ga ji ve. A'ea ti ekwatija Tupana'gapyrive'ga pe yvagipeve'ga pe - kiroki ga omombe'u Tupana'ga nhi'iga Tupana'gareheve'ga pe cidade de Laodicéia pe, ei Jesus'ga ji ve. Ekwatija ti ga pe tomombe'u ti ga ga pe Jesus'ga rembikwatijarukara javo, ei Jesus'ga ji ve.

A'ero Jesus'ga imombe'ui ji ve. Nurā kiro ji ikwatijari Jesus'ga remimombe'ua nhitena imondovouka Tupana'gapyrive'ga pe cidade de Laodicéia pe.

Nde ve Tupana'gapyriva'ea pe ji ei a'ero: Kiro koi Jesus'ga nhi'iga nde ve:

—Jihi ko a'itituhēva'ea momba'uhara, ei Jesus'ga. Ambojiko ji ga jijihe, ei Jesus'ga. Ji ve Tupana'ga oapouka yvaga yvya rehe ve mbatera apovouka.

A'ea Jesus'ga ei. Nde ve ga ei tomombe'u ti ga nhinhi'iga Tupana'gareheve'ga pe cidade de Laodicéia pe javo. Kiro koi ganhi'iga ga pe:

¹⁵⁻¹⁶—Opokwaha hete ji, ei Jesus'ga. Pe ndapejirokware reki pejoryvamo ji rehe. Pejoryjory hete ti ji rehe a'ero. Po pe napendoryndoryhetei ji rehe, a'ero po ti peko te'varuhu hete ji ve hamo. Ahe i'upotarame iroyxagahiva'ea, a'ero iroyxagahive'ŷva'ea ahe ndopotari onyvuna ojuruu hugwi. Ahe i'upotarame hakuheteve'ea, a'ero hakuhete'e'ŷva'ea ahe ndopotari onyvuna ojuruu hugwi. Na jitehe ti ji ndapepotari jipohia pe hugwi nehē. A'ereki pe napendoryndoryhetei ji rehe. Emo pe ndapekote'varuhetei ji ve no, ei Jesus'ga.

¹⁷—Pe'e pe: “Nhanembate nhande. Tireko hete nhande. Ndopavi nhande hugwi. Nurā ti tipyhygyme ojipea nhandejive,” pe'e pe novā, ei Jesus'ga.

—Na rūi pe ndekoi, ei Jesus'ga. Pehe ndapekwahavihu. Ite'varuhu hete pe me reki. Peoria'i reki pe pejikovo imbatere'ŷve'ga ja reki, heakwageweve'ga ja reki, ipire'ŷve'ga ja reki. Pe ndapekwahavi reki nhanembate nhande javo.

¹⁸—Nurā kiro ji pe moġitai. Ji pyri ti pejo embuhu ji ve javo, ei Jesus'ga. Ji hugwi ti pepyhy ouro imbokatupyra tatapyeva'ea. A'erame tehe ti pe mbateramo tuhē nehē, a'e ji, ei Jesus'ga. A'ereki ji amondo tehe pota he'yjuhuva'ea pe me. Ji hugwi ti pepyhy tapy'ynhapitigahivuhuva'ea. A'erame tehe ti pe ndapekoa'javi ipire'ŷve'ga ja nehē. A'ero ti ojipe'ga ndohepiaga'javi pepire'yama nehē. A'ero ti pe naphenhinoti'a'javi nehē, a'e ji, ei Jesus'ga. A'ereki ji amomborka pota pendekote'varuhua pe hugwi pe mombryypota toko pyry ti ga ji ja javo. A'ero jipryryva a'e ji pepitigahivuhuva'ea pe, ei ga. Ji hugwi ti pepyhy mohaga nhandya imongyavo pejeakwara rehe, ei Jesus'ga. A'erame tehe ti pe hepiakatui nehē, a'e ji, ei Jesus'ga. A'ereki ji akwahavuka pota nhimombe'ukatua pe me.

¹⁹—Nhiremiarōheteve'ga pe ji nhi'igahyi imondovo hahya ga pe toko katu ti ga javo, ei Jesus'ga. Nurā ti pejirokwa pejeaporogita rorojijyita pepohia pejikote'varuhua hugwi, ei Jesus'ga.

²⁰—Pehendu! Kiro ji ami mytu'ē me, ei Jesus'ga. Ji kwajikwari porta rehe nhinhi'iga kiro ji ruri javo. Kiroki ga gwendu ji nhi'igame hovapytymba'voga ji ve - garonga pype ti ji reki nehē. Ka'arugame ti ore i'ui orojogwerokupa a'ero nehē, ei Jesus'ga. A'ea ji ei ikwahavuka pe me pejiko ti ji rehe javo. A'ero ti ji jikoty'ari pe pavēi nehē, ei Jesus'ga.

²¹—Ahendu katu ji Tupana'ga nhi'iga nhinhimomiranama jipi, ei Jesus'ga. Jiruva'ga pavēi ji apygi ga'apykavakatua rehe jitekovo aheruvihavuhuhetero. Na jitehe ti ga apygi ji pavēi - kiroki ga gwendu katu Tupana'ga nhi'iga onhimomiranama jipi. Gaha ti ji ga reroho yvagi pe ga mboapyga ji pavēi jiapykavakatua rehe ga mongovo nehē toko ti ga aheruvihavamo javo, ei Jesus'ga ikwatijaruka ji ve.

—A'ea nhaporemo ti ere Tupana'gareheve'ga pe cidade de Laodicéia pe, ei Jesus'ga nde ve ikwatijaruka ji ve.

²²—Peapyakwa pe. Pehendu katu Tupana'ga ra'uva ea Tupana'gareheve'ga pe a'ero, ei Jesus'ga.

A'ea nhaporemo Jesus'ga imombe'upavi ji ve.

—Tupana'gapyrive'ga ti tomombe'u Tupana'gareheve'ga pe cidadespeve'ga pe Tupana'ga rembiepiukara ji ve - kiroki sete gacidades yvya koty, ei Jesus'ga ikwatijaruka ji ve.

4

Ombohete ga Tupana'ga yvagi pe

¹ Aerē jirekorame yvya koty ji hepiagi yvate yvaga pype. A'ereki ojipe'a jipe porta'java'ea yvagi pe. A'ero ji ga renduvi – kiroki ga onhi'igypy ji ve. Trombeta ja ga nhi'igahyahivi javo ji ve:

—Herejo avo yvagi pe, ei ga. Nahanahā ti toko nehē. A'ea ti ji hepiukari nde ve aerēva'ea nehē, ei ga ji ve.

² Kotihī Tupana'ga ra'uva ji pojykatatui ji rerogwovo yvagi pe. Nanime pevo yvagi pe aheruvihavuhuhete'ga apykavakatua ga omondo imohina. A'ea rehe ga'apykavareheve'ga apygi okovo aheruvihavuhuhetero ahe mongomongovo onhi'iga rupi.

³ Itakatua ja jasje ja sardōnio ja ga rendy'jandy'javamo. Ga'apykava arimo yvaga-vavuhua rekoī. Yvagahavuhua hendy'jandy'ja itakatua ja esmeralda ja.

⁴ He'yjuhu aheapykava ga'apykava atimana itena. A'ereki ga oko aheruvihavuhuhetero oapyga oapykava rehe. Vinte e quatro ko aheapykava. Ga'apykava teni mbyteri pe a'ero. Ahepia ji huvihavuhu'ga. Pevo ga apygi aheapykava rehe he'yive'ga vinte e quatrove'ga. Ga omongi tapy'ynhapitigahivuhuva'ea oina. Akanitara ouro apopyra ga omongi no huvihavuhuro gwaramo.

⁵ Ga'apykava hugwi iveraveravi onaranara'ga onhi'inhi'iga. A'ereki ga oko aheruvihavuhuhetero. Yhyga'java'ea hendy'purupe' i ga'apykava rovai pyteri pe ga rekoro gwaramo aheruvihavuhuhetero. Sete ko yhyga'java'ea. Gara'uva pe ji ei yhyga'java'ea. Seteva'ea ja ko gara'uva.

⁶ Ga'apykava rovai pyteri pe hekoi ypihua ruvihava'java'ea vidro'java'ea apopyra. Typy katu hete ypihua ruvihava'java'ea cristal ja.

Quatrove'ga nhatimani ga'apykava upa ga pyri okovo mbyteri pe ga rekoro gwaramo aheruvihavuhuhetero. Gwe'yjuhuro gandeakwara ihyghivi ga ndehe gakambypya koty gakupepytera koty no.

⁷ Quatrove'ga ko nahā: Ojipe'ga rekoī ja'gwara'java'ea ja leão ja. Ojipe'ga rekoī touro ja. Ojipe'ga rova rekoī akwaimbae'ga rova ja. Ojipe'ga rekoī kwanduhua ruvihava'java'ea ja a'ea oveverame. Nahā tuhē quatrove'ga ndekoi upa ga pyri.

⁸ Gapepoa oatimamba ga. Quatrove'ga na'aganani gapepoa ko seis. Gwe'yjuhuro gandeakwara ohygahi ga ndehe gayvyteri pe no. Ndopytu'ui'i' i ga javo arimo ppytunimo no. A'ereki nane'yimi ga e'ie'i:

—Pyry hete ga! Pyry hete ga!

Pyry hete aheruvihavuhuhete'ga Tupana'ga!

Koji'i ga popoakahetero ojipe'ga hohe pa.

Ga tehe oko aheruvihavuhuhetero, ei ga.

Ymyahū ga oko hako.

Agwamo ga oko.

Aerē ti ga ruri nehē.

A'ea ga ei jipi onhi'imbig'e'yima ga rehe.

⁹ Nahā ga ga'apykavareheve'ga mboukwahavi tikatu hete ti ga javo. Nahā ga ga mbohetei. Ga pe ga ei:

—Ndepyry hete nde ore rerekokatua vo.

A'ea ga ei ga'apykavareheve'ga pe ga mboheteavo – kiroki ga oko avuirama okovo aheruvihavuhuhetero.

¹⁰ Ga erame na ga pe akoja'ga huvihavuhu'ga vinte e quatrove'ga – gahā gwenypy'anduru ga'apykavareheve'ga rovai pyteri pe avuiramave'ga rovai pyteri pe ga rekoro gwaramo aheruvihavuhuhetero. Nahā ga nenypy'andurugi gaha pyry hete nhande hohe javo. Nahā ga ga mbohetei hekyita oakanitara ouro apopyra imondovo inoga garovai pyteri pe ga ko nhanderuvihavuhuhete'ga javo.

¹¹ Ga mboheteavo ga ei ga pe:

—Ndehe jate ndepyrhetero orepojkaharetea.

Ndehe jate ti ahe tanemboukwaha a'ero

gaha tikatu hete javo.

Tanembohete ti ahe.

Tereko ti aheruvihavuhuhetero epopoakaramo.

A'ereki nde ereapo pa

tanhimohē ti hehe javo.

Nde ipotaro gwaramo hekopavi a.

Ejive nde ereapo pa.

A'ea ga ei ga pe gworygworyvamo ga rehe.

5

Cordeiro'jave'ga ope'a imamanipyra

¹ Kiro ji hepiagi imamanipyra livro ga' apykavareheve'ga po pe aheruvihavuhete'ga po pe. Gapo pe gajohukoty rui imamanipyra livro hekoi. Livro gwereko ikwatijara mbyteri pe i'arimo no. Tuju'gia apopyra pyvô ga hovapytymukari livro raka'e. Sete ko tuju'gia apopyra. Tuju'gia apopyra arimo herekoi ikwatijara no tope'ayme ti ahe livro hepiage'yma ipype javo.

² Ipopoakaheteve'ga Tupana'gapyrive'ga ji ga repia yvagipeve'ga. Hahyahi ganhi'iga ga erame tohendu pa ti ga nhinhi'iga javo. Gaha e'i:

—Ma'ga pyry hete huvihavuhetero? Pyry hete ti ga ruri ipe'avo livro nehê. Toka'mbika'mbi ti ga tuju'gia apopyra nhaporemô livro pe'avo, ei ga.

³ Ndipe'ahavi tuhê reki. A'ereki ahâ pyryheteve'ga huvihavuhete'ga. Ndokoi ga livro pe'aharamo yvagi pe. Ndokoi ga livro pe'aharamo yvya koty. Ndokoi ga livro pe'aharamo yvya gwyrî pe no. Ndokoi tuhê ga ikwatijara repiakaramo a'ero.

⁴ Nurâ ji jehe'oi ranuhû. A'ereki ga gweka nanongara'ga novîa. A'ereki ahâ pyryheteve'ga huvihavuhete'ga. Nurâ ahâ ga livro pe'aharamo. Ahâ ga ikwatijara monhi'Tharamo a'ero —kiroki ikwatijara oko livro pype. Ahâ tuhê ikwatijara repiakara'ga a'ero.

⁵ A'ero huvihavuhu'ga —kiroki vinte e quatrove'ga —gande'yja'ga ei ji ve:

—Terejehe'oi. Ehepia Judáva'ea rakykwepohara'ga. Ga pe nhande ei ja'gwara'jave'ga leão'jave'ga. A'ereki ga ipopaaka aheruvihavuhetero. Ga ko Daviva'ea rakykwepohara'ga. Nurâ nhande ei ga pe: Garemboypya ko Daviva'ea aheruvihavuhuva'ea. Ojirovia hete ga ovyva omanoa hugwi okwera'java okovo. Nurâ ti gaha tope'a livro ika'mbika'mbiga tujuga apopyra nhaporemô —kiroki seteva'ea, ei ga ji ve.

⁶ Kiro ji Judáva'ea rakykwepohara'ga repiagi tuhê. Pevo ga ami gapyteri pe. Aheruvihavuhete'ga apykava pyri ga ami ga' apykavareheve'ga rovai pyteri pe okovo quatrove'ga ndovai pyteri pe no vinte e quatrove'ga ndovai pyteri pe no huvihavuhu'ga ndovai pyteri pe. Ga repiagame ji ei: Ga ko cordeiro ja jukapya ja —gwiã ga ojuka imondovo ikwava'êhava arimo. Sete ko gara'fia. Cordeiro ra'fia ja ko gara'fia. Ipopoaka hete ga a'ero aheruvihavuhetero. Sete ko gareakwara no. Tupana'ga ra'uva pe ji a'e gareakwara. Seteva'ea ja ko gara'uva. Tupana'ga omondomondo gwa'uva vvyakotyve'ga gwyrî pe nhaporemô takwaha pa ti ji gandekoa pevo javo.

⁷ Kiro cordeiro'jave'ga ruri ipyhyga livro ga' apykavareheve'ga poa hugwi gajohukoty rui ga apygame okovo aheruvihavuhetero.

⁸ Ga livro pyhygirê ga nhinogi upa ojovapyvo yvya rehe garovai pyteri pe. Ga mboheteavo ga nhinogi pevo quatrove'ga vinte e quatrove'ga pavêi. Gwetakwera ja ga herekoi imonhi'Thava harpa. Nhaetingy'a'java'ea ga gwereko no. Nhaetingy'a'java'ea ko ouro apopyra. Ipype hekoi incenso perfume apopyra. Tynahê a'ero. Perfume a'e ji Tupana'ga remimô'êhara'ga nhi'iga pe ga nhi'igame Tupana'ga pe.

⁹ Kiro quatrove'ga vinte e quatrove'ga pavêi, ga nhimby'yi ipyahuva'ea rehe. Onhimby'yita ga ei cordeiro'jave'ga pe:

—Ndehe ko pyryheteve'ea aheruvihavuhetea no.

Nurâ ndehe epyhy livro ika'mbika'mbiga tuju'gia apopyra.

A'ereki nde erejijukauka heka'voguka ejekoa vvyakotyve'ga ndepya.

Nahâ nde ga mbopiro'yi gandekote'varuhua hugwi ga mongovo

toko ti ga Tupana'gareheve'a'ero javo.

Nahâ ko nde vvyakotyve'ga hugwi ga mo'emo'ei, ei ga onhimby'yita.

Gande'ynde'yja'ga hugwi nhaporemô nde ga mo'emo'ei.

Kiroki ga ojoatyatyvi ganhi'iga —ga hugwiugwi nhaporemô nde ga mo'emo'ei.

Ojipe'ga hugwi nhaporemô nde ga mo'emo'ei.

Vvyakotyve'ga gwygagwyrîpeve'ga hugwi nhaporemô nde ga mo'emo'ei.

Nahâ ko nde vvyakotyve'ga mo'emo'ei Tupana'ga pe, ei ga onhimby'yita.

¹⁰ Nde ga mongomongoi toko ti ga aheruvihavamo javo.

Nde ga mongomongoi toko ti ga ikwava'êharamo javo.

A'ero ti ga ndekoi aheruvihavamo yvya koty vvyakotyve'ga ndepiakatuavo

hendukatuuka ga pe Tupana'ga nhi'iga nehê.

A'ea ga ei onhimby'yita cordeiro'jave'ga pe quatrove'ga vinte e quatrove'ga pavêi.

¹¹ Kiro ji Tupana'gapyrive'ga ndepiagi ga nenduva. He'yjuhu ranuhû ga onhi'iga milhões de milhõesve'ga. Oatimamba ga ga' apykavareheve'ga apykava upa quatrove'ga atimambava upa no huvihavuhu'ga atimambava upa no.

¹² Hahyahi Tupana'gapyrive'ga nhi'iga ga erame:

—Pyry hete cordeiro'jave'ga jukapya'jave'ga.

Gaha ti toko aheruvihavuhuhetero opopoakaramo.

Gaha ti toko imbateva'ero herekovo pyryva'ea.

Gaha ti tokwaha hete onhimombaragwahava.

Gaha ti tipopoaka hete.

Gaha ti timbohete.

Gaha ti timboukwaha hete tikatu hete ti ga javo.

Gaha ti tohoryory hete, ei ga nhaporemo.

A'ea rehe nhaporemo Tupana'gapyrive'ga nhi'igi javo cordeiro'jave'ga mboheteavo gaha pyry hete ga hohe pa javo.

¹³ Kiro ji henduvi Tupana'ga rembiapohara'ga nhaporemo – kiroki ga oko yvagi pe yvya koty no yvya gwyri pe no ypihua ruvihava pype no mbatera pavêi. Gahã mbatera pavêi e'i pa:

–Tohoryory hete ti ga'apykavareheve'ga jipi cordeiro'jave'ga pavêi.

Gahã ti timbohete jipi.

Gahã ti timboukwaha jipi tikatu hete ti ga javo.

Gahã ti toko nhandervihavuhuhetero jipi.

A'ea nhande ei ga'apykavareheve'ga mboheteavo nhandervihavuhuhete'ga mboheteavo.

A'ea nhande ei cordeiro'jave'ga mboheteavo no, ei ga mbatera pavêi.

A'ea rehe nhaporemo Tupana'ga rembiapohara'ga nhaporemo ga nhi'igi javo mbatera pavêi.

¹⁴ Kiro quatrove'ga ei:

–Na tuhê! Amém!

Kiro vinte e quatrove'ga huvihavuhu'ga nhinoçi upa ojavapyvo yvya rehe avuira-mave'ga mboheteavo.

6

Tuju'gia apopyra

¹ Kiro ji hepiagi cordeiro'jave'ga ika'mbigame tuju'gia apopyra. Ojipejiva'ea ga ika'mbigi. A'ero quatrove'ga nde'yja'ga nhi'igi. Ga renduvame ji ei: Poro inaraçi ovuhu, a'e ji. A'ereki hahyahi ganhi'iga ga erame:

–Herejo!

² Nanime ji hepiagi cavalo tiguhûva'ea! Kiroki ga oapy i'arimo – gaha gwereko u'yva. Kiro akanitara mondohava ga pe. A'ea ahe ono otavukarame. Nurã ga ikwahavi omondoa. Nurã ga ei:

–Tatavuka ti ji, ei ga.

A'ero ga ndopojihuvi ogwovo atavuka hete ji javo gapopoakara mombiga. Otavuka hete ga gapopoakara mombiga a'ero.

³ Kiro cordeiro'jave'ga ojipea ka'mbigame tuju'gia apopyra ji ojipe'ga renduvi quatrove'ga nde'yja'ga. Mokõi ko cordeiro'jave'ga rembika'mbigagwera a'ero. A'ero quatrove'ga nde'yja'ga ei:

–Herejo!

⁴ A'ero ojipea cavalo hoi igwaguhûva'ea. Kiro cavalo arimove'ga mbopopoakahava itaky-hea'javuhuva'ea mondohava no hehanhuhûva'ea mondohava ga pe. Nurã ga ikwahavi omondoa. Nurã ga ei:

–Aho ti ji yvyakotyve'ga mbojoapitipitiuka nehê, ei ga ogwovo.

⁵ Kiro cordeiro'jave'ga ojipea ka'mbigame tuju'gia apopyra ji ojipe'ga renduvi quatrove'ga nde'yja'ga. Três ko cordeiro'jave'ga rembika'mbigagwera a'ero. A'ero quatrove'ga nde'yja'ga ei:

–Herejo!

Nanime ji hepiagi cavalo jypivuhuva'ea! Kiroki ga oapy i'arimo – ga gwereko imombo-hyitava opo pe.

⁶ Kiroki ga oko quatrove'ga pyteri pe – gaha ji ahendu. Kiro ga ei cavalo arimove'ga pe:

–Momi itambere'ia aheporavykyhava ikwepykava – kiroki ikwepykava ahe opyhy oporavykyrame ara rupi ve. Momi jitehe itambere'ia um litro de trigo apopyra rehe pão rehe – kiroki pão ahe o'u ara rupi ve. A'ereki he'yjuhu ko itambere'ia mbatera rehe kiro, ei ga. Momi itambere'ia aheporavykyhava ikwepykava – kiroki ikwepykava ahe opyhy oporavykyrame ara rupi ve. Momi jitehe itambere'ia três litros de trigo'java'ea apopyra rehe cevada apopyra rehe pão rehe – kiroki pão ahe o'u ara rupi ve. A'ereki he'yjuhu ko itambere'ia mbatera rehe kiro, ei ga. Terembote'varuhui ti yva'ia oliveira yva'ia. A'ea ko ahe oapo ikavamo azeiteramo, ei ga. Terembote'varuhui ti ojipea yva'ia videira yva'ia. A'ea ko ahe oapo vinhoramo, ei ga cavalo arimove'ga pe.

⁷ Kiro cordeiro'jave'ga ojipea ka'mbigame tuju'gia apopyra ji ojipe'ga renduvi quatrove'ga nde'yja'ga. Quatro ko cordeiro'jave'ga rembika'mbigagwera a'ero. A'ero quatrove'ga nde'yja'ga ei:

–Herejo!

⁸ Nanime ji hepiagi cavalo jukyryuhuva'ea! Kiroki ga oapy i'arimo – garera ko Ahemanoa. Ojipe'ga hoi ga reviri. Garera ko Omanove'ga gwyrá. Omanove'ga gwyrá'ga hoi Ahemanoa'ga reviri tuhê ogwovo ga rupi. Kiro gambopopoakahava. Nurã ikwahava omondoa ga ei ojohupe:

–He'yjuhu ranuhũ vvyakotyve'ga. Quatro ko ға ndekondekorame ғаpyteri pe nanani ojipejive'ga ti nhande tiapitiuka. Nahanahã ti nhande he'yive'ga apitiuka nehê. Jara'ga ti nhande tiapitiuka haimbejovaiva'ea pyvõ itakyhea'javuhuva'ea pyvõ nehê. Jara'ga ti nhande tiapitiuka ty'ara pe nehê. Jara'ga ti nhande tiapitiuka karugwate'varuhua pe nehê. Jara'ga ti nhande tiapitiuka ka'gwyripeva'ea pe nehê, ei Ahemanoa'ga Omanove'ga gwyrá'ga pavêi.

Nahã ti ға popoakahetero Ahemanoa'ga Omanove'ga gwyrá'ga pavêi he'yive'ga apitiuka nehê a quarta parte dos vvyakotyve'ga apitiuka nehê.

⁹ Kiro cordeiro'jave'ga ojipea ka'mbigame tuju'gia apopyra ji ahera'uva repiagi he'yjuhuva'ea. Cinco ko garembika'mbigagwera a'ero. A'ero kiroki ahe vvyakotyve'ga rembijukapyrava'ea – a'ea ra'uva ji ahepia ikwava'ehava gwyrá he'yjuhuva'ea. Yvyakotyve'ga ahe jukai. A'ereki Tupana'ga rehe ojikoga ғwaramo ahe omombe'umbe'u Tupana'ga nhi'iga. Omombe'u ahe Jesus'ga ға pe no okokatuaivo. Nurã vvyakotyve'ga tiruahũro ahe ve ahe mbopohipapota Tupana'ga hugwi. Ahe pohire'y'mame ға ahe jukai.

¹⁰ Kiro hahyahi ahera'uva nhi'iga i'erame Tupana'ga pe he'yjuhuva'ea.

–Oreruvihavuhuhetero ndehe ndepyrá hete, e'i ahera'uva. Nde nhi'igi a'itituhêva'ea rehe, e'i. Maranime ti nde ei orejukahara'ga pe vvyakotyve'ga pe ға ndehe ore repyga imondovo hahyva'ea ға pe? e'i ahera'uva Tupana'ga pe.

¹¹ Kiro imondohava ahera'uva pe ahepipukuhuva'ea mondohava tapy'ynhapitigahivuhuva'ea mondohava. He'yjuhuva'ea ra'uva inainani herekoi opitigahivuhuva'ea a'ero. A'ereki oko katu gworygworyva onhimomiranama.

Kiro koi imombe'uhava ahera'uva pe no:

–Tukatu ti pepy'a kiro, e'i. Koji'i ti pepytu'u tomano ti peirũ'ga pe ja ua avo nehê javo, e'i. Penhimanoe'y'mame pe pemombe'umbe'u Tupana'ga nhi'iga vyva koty Jesus'gareheva'ero. Na jitehe peirũ'ga imombe'umbe'ui Tupana'ga nhi'iga kiro vyva koty Jesus'gareheve'ga, e'i. Peirũ'ga ti tonhi'ipo'ru pa Tupana'ga nehê. Nurã ti vvyakotyve'ga tojuka peirũ'ga mbopohipota Tupana'ga hugwi nehê. A'ero ti peirũ'ga manoi opohire'y'ma Tupana'ga hugwi nehê.

A'ea ko imombe'ua ahera'uva pe.

¹² Kiro ji hepiagi cordeiro'jave'ga ojipea ka'mbigame tuju'gia apopyra. Seis ko garembika'mbigagwera a'ero. A'ero vyva igwýgwyhetei. Kwara jypivuhuro tapy'ynhapirypivuhuva'ea ja bode ravaypivuhua apopyra ja a'ero. Jahya igwaguhũro aherekoo ja a'ero.

¹³ Yvaga hugwi jaytata'ia ndurundurugi vyva rehe a'ero. Onduru jaytata'ia yva'ia monduruga ja. Vvyturanuhũa yva figueira imogwýgwymame omondurunduru jugwi figo jakyruhuva'ea. Na jitehe jaytata'ia indurugi.

¹⁴ Yvaga jipe'ahetei onhimamana ogwovo a'ero livro mamanipyra ja ahe imamaname imondovo. Vvytyruhua imbojipe'ahava ypa'õa imbojipe'ahava no a'ero. Vvytyruhua nhaporemoo ojijyi ypa'õa nhaporemoo no.

¹⁵ A'ero vvyakotyve'ga nhimimi okyhyjiavo. Ganduvihavuhũ'ga no jukwahave'ga no imbateve'ga no soldados'ga nduvihavuhũ'ga no ipopoakaheteve'ga no ojipe'ga no – kiroki ipiro'ye'yve'ga ға ga mboporavykyuka ga mbopohirukare'y'ma ojihugwi, kiroki ға oporavyky ojive jate no ipiro'yve'ga – ғаhã nhaporemoo onhimimba vvytyvytyruhua rupi itakwaruhua pype itaruvihava pyteri pe no.

¹⁶ Vvytyruhua pe ға ei itaruvihava pe no:

–Pehi ti ore rehe ore mima ға hugwi. Kiroki ga oapy oapykava rehe yvagi pe okovo aheruvihavuhuhetero – ga hugwi ore nhimipotari torerepiagyime ti ga. Kiroki ga omano cordeiro ja jakapyra ja – ga hugwi ore nhimipotari no tuhuryime ti ga ore pyri. A'ereki ga onhimonha'nga hete ore rehe, ei ға.

¹⁷ A'ereki kiro ғanduhava tuhê. Kiro ti ға nduri a'ero onhimonha'ngaheteavo vvyakotyve'ga ndehe nehê. Ndorepopoakari po ti ore ға pe oropapava nehê, ei ға okyhyjiavo.

7

Tupana'ga rembikwatijariipyra nongava

¹ Aerē ji hepiagi Tupana'gapyrive'ga amame yvya koty yvagipeve'ga. Quatro ko ġa. Quatrove'ga ko nahā: Ojipe'ga ami tyapyra koty. Ojipe'ga ami nhimbya koty. Ojipe'ga ami kwara pora koty. Ojipe'ga ami kwara kia koty. Nahā quatrove'ga hepiakatupavi vvytua yvya koty. Quatro ko vvytua. Ga naganani ipyhygi vvytua topejupejume ti vvytua yvya koty javo.

–Topejujume ti vvytua yvya rehe ypiahua ruvihava rehe no yva rehe nehē no, ei ġa.

² Kiro ji hepiagi ojipe'ga Tupana'gapyrive'ga ga jupirame kwara pora hugwi ogwovo yvagi pe. Gwereco ga Tupana'ga rembikwatijariipyra nongava avuiramave'ga rembikwatijariipyra nongava. A'ea pyvō ga ono Tupana'ga rembikwatijariipyra vvyakotyve'ga ndehe ġahā ko Tupana'gareheve'ga javo. Hahyahi Tupana'gapyrive'ga nhi'iga ga erame quatrove'ga pe – kiroki ġa opyhy vvytua. Kiro ġambopopoakahava. Nurā ikwahava omondoa ga ei ojojupe:

–Timbote'varuhu ti vvyua ypiahua ruvihava no, ei ġa.

Ga pe Tupana'gapyrive'ga onhi'igahyahi.

³ –Tapembote'varuhui ve ti vvyua ypiahua ruvihava no yva no, ei ġa. Na ore inoġi na'ē nhandervihavuhete'ga rembikwatijariipyra gareheve'ga ndetovapya rehe. A'ea ti ore torono ga ndehe garembikwatijariipyra nongava pyvō ġahā ko Tupana'gareheve'ga javo, ei ga ġa pe.

–Kwa, ei ġa.

⁴ Ga inombavirē ġa ndehe ji henduvi ga imombe'urame. Imombe'gwovo ga ei:

–He'yjuhuranuhūve'ga ndehe ġa inoġi Tupana'ga rembikwatijariipyra cento e quarenta e quatro milve'ga ndehe. Ga ko Israelva'ea ra'yrava'ea rakykwepohara'ga, ei ġa.

⁵⁻⁸ Doze ko Israelva'ea ra'yrava'ea oko huvihavamo. Ahera'yrava'ea rakykwepohara'ga gwereco Israelva'ea ra'yrava'ea rera jitehe. Ga ko nahā a'ero:

Judā'ga

Rūben'ga

Gade'ga

Aser'ga

Naftali'ga

Manassés'ga

Simeão'ga

Levi'ga

Issacar'ga

Zebulom'ga

José'ga

Benjamim'ga.

Nahā Israelva'ea ra'yrava'ea rakykwepohara'ga, ei ġa. Ganaġanani ko doze milve'ga. Ga ndehe inainani Tupana'gapyrive'ga inoġi Tupana'ga rembikwatijariipyra ġahā ko Tupana'gareheve'ga javo, ei ġa.

He'yjuhuranuhūve'ga omongi tapy'ynhapitigahivuhuva'ea

⁹ Aerē ji hepiagi he'yjuhuranuhūve'ga vvyakotyve'ga. Ndahepiapavi ji ġa. A'reki ġa he'yjuhu ranuhū. Ga nduripei ogwyogwyripeve'ga hugwi nhaporemō. Ga nduripei gwe'ygwe'yja'ga hugwi nhaporemō no. Ojipe'ga hugwi nhaporemō ġa nduripei no. Kiroki ġa ojoatyatyvi ġanhi'iga – ġa hugwiugwi nhaporemō ġa nduripei no. Kiro ġa ami ga'apykavareheve'ga apykava rovai pyteri pe aheruvihavuhete'ga rovai pyteri pe. Cordeiro'jave'ga rovai pyteri pe ġa ami no. Omongi ġa pipukuhuva'ea tapy'ynhapitigahivuhuva'ea. Gwereco ġa pindova rova ope pe.

¹⁰ Hahyahi ġanhi'iga ġa erame:

–Tupana'ga nhandervihavuhete'ga oapy oapykava rehe aheruvihavuhetero.

Gaha cordeiro'jave'ga pavēi,

ġahā jate omombo hete nhanderekote'varuhua nhande hugwi

nhande mombyryva avuirama nhande rerua avo yvagi pe.

Nurā nhande ġa mbohetei, ei ġa.

¹¹ Kiro Tupana'gapyrive'ga nhaporemō ġa ami ga'apykava atimambava huvihavuhu'ga atimambava no quatrove'ga atimambava no. Tupana'gapyrive'ga nhinoġi upa ojo-vapyvo yvya rehe ga'apykava rovai pyteri pe ga mboheteavo Tupana'ga ko nhandervihavuhete'ga javo.

¹² A'ero ġa ei:

–Na tuhē! Amém!

Tohoryory ti Tupana'ga nhanderuvihavuhuhete'ga.

Gaha ti timboukwaha hete tikatu hete ti ga javo.

Gaha ti tokwaha hete onhimombaragwahava.

Ga pe ti xa'e: Ndepyry hete nde ore pokoga.

Gaha ti timbohete.

Gaha ti toko nhanderuvihavuhuhete'ga.

Gaha ti tipopoaka hete.

Na tuhê ti nhanderuvihavuhuhete'ga toko avuirama nehê.

Na tuhê! Amê! ei Tupana'gapyrive'ga Tupana'ga mombe'gwovo.

¹³ Kiro huvihavuhu'ga nde'yja'ga ei ji ve:

—Ma'ga po ga – kiroki ga omongi opipukuhuva'ea tapy'ynhapitigahivuhuva'ea? Ma hugwi ga nduri? ei ga.

¹⁴ —A'ero ji ei ga pe: Ji ndakwahavi. Ndehe erekwaha huvihavuhuro. Emombe'u ti ji ve a'ea, a'e ji.

Imombe'gwovo ga ei ji ve:

—Ga pe hahy hete ranuhū raikwehe. Hahyhetea hugwi ga nduri. Cordeiro'jave'ga rehe ga jikhohetei. Ga ojijukauka heka'voguka gwekoa omanomo ga ndepyga tamombo ti ji gandekote'varuhua ga hugwi ga mombryva javo. Ga ndepyga ga gwekoa reka'vogukaro gwaramo gapira tigahivuhuro kiro. A'ereki ga ojiko hete ga rehe okokatuavo herovia ga manorame ga ndepyga ga mombryva, ei huvihavuhu'ga imombe'gwovo.

¹⁵ Nurã ga ndekoi Tupana'ga rovai pyteri pe

ga apygame oapykava rehe aheruvihavuhuhetero.

Ypytunimo ga ndekoi ganhi'iga rupi garonga pype gambohetehava pype arimo no.

A'ero ti ga ruvi gapyteri pe ga a'nguavo nehê, ei huvihavuhu'ga.

¹⁶ Ty'ara ti ndojukaa'javi ga nehê.

Ndoygweja'javi ti ga nehê.

Ndopo'rua'javi ti ga kwarahyaha nehê.

Nombokavugukara'javi ti ga ga pe nehê no, ei huvihavuhu'ga.

¹⁷ A'ereki cordeiro'jave'ga gwepia katu hete ga

okovo ga'apykavareheve'ga rovai pyteri pe aheruvihavuhuhete'ga rovai pyteri pe.

Ojikwahavuka ti ga ga pe nehê.

Nahã ti ga ga mongoi avuirama Tupana'ga pyri nehê, ei huvihavuhu'ga.

Gakwahava pe ji ei:

O'u ga yhyryva ahemongohava.

A'ero ga ndekoi avuirama Tupana'ga pyri, ei huvihavuhu'ga.

Tupana'ga ti ihypavi gandeahya gandeakwara hugwi nehê.

Ndojehe'oa'javi ti ga nehê.

A'ero ti ga ndokovevuhua'javi nehê, ei huvihavuhu'ga ji ve.

8

Mbapavava'ea tuju'gia apopyra

¹ Kiro cordeiro'jave'ga ojipea ka'mbigame tuju'gia apopyra ga nhaporemohi'imbi hete. Sete ko garembika'mbigagwera a'ero. Meia hora po ihoi ga nhi'ige'ymame, a'e ji mo henduve'yma.

² Kiro ji ga ndepiagi Tupana'gapyrive'ga seteve'ga – kiroki ga o'ã Tupana'ga rovai pyteri pe okoheteavo ganhi'iga rupi yvagipeve'ga. Kiro trombetas mondohava seteve'ga pe. Sete ko gatrombetas a'ero.

³ Kiro ojipe'ga Tupana'gapyrive'ga ruri o'ama ikwava'ehava pyri. Gwereco ga hyrua incenso perfume apopyra kaja ryrua ouro apopyra. Kiro perfume apopyra mondohava ga pe he'yjuhuva'ea mondohava. Nurã ga ei ikwahava omondo:

—Tambokai ti ji perfume ikwava'ehava arimo nehê, ei ga.

A'ea ga ei ikwava'ehava pe ouro apopyra pe – kiroki oko ga'apykavareheve'ga apykava rovai pyteri pe aheruvihavuhuhete'ga apykava rovai pyteri pe.

—Tupana'ga remimo'ehara'ga nhaporemohi'i Tupana'ga pe, ei ga. Tamondo ti ji ganhi'iga perfume reheve ikwava'ehava rehe nehê, ei ga.

A'ero ga imbokai ipyhyga perfume apopyra kaja ryrua opo pe.

⁴ Ikairame tatati ga ihoi ikaja ryrua hugwi ogwovo Tupana'ga remimo'ehara'ga nhi'iga pavêi ojiupia ogwovo Tupana'ga rovai pyteri pe.

⁵ A'ero Tupana'gapyrive'ga ipe'ai tata ikwava'ehava hugwi imotynyhema ikaja ryrua. Yvya koty ga imombori tata. Kiro inhi'inhi'igi onaranara ga overaverava. Ogwygyw hete yvya a'ero.

Sete trombetas

⁶ Seteve'ga Tupana'gapryive'ga – kiroki ga gwereko trombetas – gahā onhimboavujikwe tipy ti trombetas javo.

⁷ Kiro ojipejive'ga ipyi trombeta seteve'ga nde'ya'ga. A'ero itatiguhūa'java'ea mombohava amana royxagahiva'java'ea mombohava vyva koty tata mombohava pavēi. A'ero ikryi itatiguhūa'java'ea tata pavēi vyva koty. A'ea pavēi ahereko jihe'ari ohia vyva koty no. Yva he'yjuhu hete ranuhū vyva koty. Trêsva'ea pyteri pe nanani ojipejiva'ea okai. Nahā a terça parte dos yva okai vyva no. Okai pa Nhungwava no.

⁸ Kiro ojipe'ga ipyi trombeta seteve'ga nde'ya'ga. Mokōi ko ganembipyagwera a'ero. A'ero vvytyra ruvihavuhua'java'ea momborukahava vyva koty ypiahua ruvihava pype. Hendy ko vvytyra ruvihavuhua'java'ea. Paivouhu hete ranuhū ipukuhua ihoi ypiahu ruvihava pukuhua ihoi vyva koty. He'yjuhu hete ranuhū quilômetros. Ypiahua ruvihava pype trêsva quilômetros pyteri pe nanani ojipeji quilômetro yha onhimbote hekororo. Nahā a terça parte do ypiahua ruvihava onhimbote hekororo.

⁹ Yhyapora he'yjuhu hete ranuhū ypiahua ruvihava pype vyva koty. Trêsva yhyapora pyteri pe nanani ojipejiva'ea manoi yhyapora. Nahā a terça parte dos yhyapora omano. Yharuhua he'yjuhu hete ranuhū ypiahua ruvihava rehe no. Trêsva yharuhua pyteri pe nanani ojipejiva'ea ihoi ypy pe oka'nhyma yharuhua. Nahā a terça parte dos yharuhua oho ypy pe.

¹⁰ Kiro ojipe'ga ipyi trombeta seteve'ga nde'ya'ga. Trêsva ko ganembipyagwera a'ero. A'ero jaytata'ihua hehanuhūva'ea ihiri vyva koty yvaga hugwi. Yhyga ja jaytata'ihua ikai ohia paranauhūa pype. Paranauhūa he'yjuhu hete ranuhū vyva koty. Trêsva paranauhūa pyteri pe nanani ojipejiva'ea pype jaytata'ihua ihiri. Nahā a terça parte dos paranauhūa pype jaytata'ihua ohi. Ihiri no yhyaryapyruhua pype. He'yjuhu hete ranuhū yhyaryapyruhua vyva koty. Trêsva yhyaryapyruhua pyteri pe nanani ojipejiva'ea pype jaytata'ihua ihiri. Nahā a terça parte dos yhyaryapyruhua pype jaytata'ihua ohi.

¹¹ Jaytata'ihua rera ko ka'a irovahiva'ea. Omborovahi jaytata'ihua yhya a'ero ohirame ipype. Nurā oy'urame he'yjuhuvē'ga manoi vvyakotyve'ga.

¹² Kiro ojipe'ga ipyi trombeta seteve'ga nde'ya'ga. Quatro ko ganembipyagwera a'ero. A'ero kwara te'varo jahya pavēi jaytata'ia pavēi no. Nurā a'ea nhaporemō nahendykata'javi. A'ereki oji'iveuhu kwara ogwe arimo quatro horas rupi. Na jitehe oji'iveuhu jahya igwevi quatro horas rupi ypytunimo jaytata'ia pavēi.

¹³ Kiro ji hepiagi kwanduhua'javuhuva'ea iveverame yvate. A'ea ji henduvi. Hahyahi kwanduhua'javuhuva'ea nhi'iga i'erame:

—Ite'va! Ite'va! Ite'va ti vvyakotyve'ga pe nehē! Trêsva'ga opy gweri trombetas seteve'ga nde'ya'ga. Ganembipyaga ko hahyagwama vvyakotyve'ga pe nehē. A'ero ti ite'varuhu hete ga pe nehē, e'i kwanduhua'javuhuva'ea.

9

¹ Kiro ojipe'ga ipyi trombeta seteve'ga nde'ya'ga. Cinco ko ganembipyagwera a'ero. A'ero ji jaytata'ia'jave'ga repiagi – kiroki ga ohi yvaga hugwi vvyvo. Kiro chava mondohava ga pe. Nurā ga ei ikwahava ondohava:

—Tape'a ti ji vvykwara ruvihavuhua rovapytymbava jugwi nehē, ei ga.

Paivouhu ihoi vvykwaruhua.

² Chave ga ipyhygi a'ero ipe'avo hovapytymbava vvykwaruhua hugwi. Vvykwaruhua rupi ihemi tatatigahivuhua. Tataheteuhua fornalhapypeva'ea ja ko ipype, a'e ji tatatigahivuhua repiagame. Tatatiga ombogwe kwara. Ypytunahi tatatigateuhuro gwaramo.

³ Tatatiga hugwi ihemi tukuruhua ua vyva rehe he'yjuhuva'ea. Kiro tukuruhua mbopopoakahava. Nurā tukuruhua oko jagwa'jyra ja. Nurā ikwahava ondohava tukuruhua i'ei ojohupe:

—Tipy vvyakotyve'ga nehē, e'i.

⁴ Timbote'varuhuyime ti Nhungwava ojipeva'ea henhuiva'ea nehē no. Timbote'varuhuyime ti yva nehē, e'i. Tipitipi ga nehē – kiroki ga ndogwerekoi Tupana'ga rembikwatijaripyra gwetovapya rehe, e'i.

⁵ Tijukayme ti ga. Hahyhetea tehe ti nhande timondo ga pe, e'i. Cinco meses rupi ti nhande timondo hahya ga pe, e'i tukuruhua.

Opiopi tukuruhua vvyakotyve'ga a'ero jagwa'jyra ja.

⁶ A'ero vvyakotyve'ga ndekotehei xamano javo novia. A'ereki ga nomanoi. Hahy hete ga pe. Nurā ga manopotari novia. A'ereki tegwete gamanoa.

⁷ Soldados'ga omondo metalva'ea cavalos rehe. A'ereki ga e'i: “Tokutugyme ti ga cavalos nhande horame i'arimo nhandetavuka ga pe,” ei ga. Nahā cavalos gwereko

metalva'ea ojihe. Na jitehe tukuruhua i'javijitehe herekoi ojihe. Oakağa rehe tukuruhua gwereko akanitara'java'ea. Ouro apopyra ja ko akanitara'java'ea. Tukuruhua rova ko akwaimbae'ğa ndova ja.

⁸Tukuruhua akağa ava ko kunhangwera'ğa ava ja. Tukuruhua ranha ko ja'gwara'java'ea ranha ja leão ranha ja.

⁹Opoti'a rehe tukuruhua gwereko ferro'java'ea tokutugyme ti ға nhandepoti'a javo. Ieverame ipepoa ipyambu. Ipepoa pyambua ko henonhandava pyambua ja carretas pyambua ja. A'ereki ipyambu hete cavalos carretas renonhaname onhimongyavo akwaimbae'ğa nderogwovo totavuka ti ға javo. Na jitehe tukuruhua pepoa ipyambuhetero.

¹⁰Tukuruhua gwaja ko jagwa'jyra gwaja ja. Gwaja pyvō tukuruhua vvyakotyve'ğa pigapi. Cinco meses rupi tukuruhua opiopi gwaja pyvō. Kiroki ға ndogwerekoi Tupana'ğa rembikwatijari pyra gwetovapya rehe – ғаhā tukuruhua ға pigapi.

¹¹Tukuruhua ruvihavuhu'ğa koi vvykwara ruvihavuhu'ğa – kiroki vvykwaruhua oho paivouhu. Hebreus'ğa ono Abadom ga rehe gareraramo. Gregos'ğa ono Apolião ga rehe gareraramo. Nhande tino ga rehe Ahemoka'nhyma gareraramo.

¹²Kiro ji ikwahavi javo: Na tuhē ojipejiva'ea ite'varuhuva'ea ko. A'ea rehe kwan-duhua'javuhuva'ea nhi'igi oji'i. Kiro ti mokonhava'ea ite'varuhuva'ea memei nehē no, a'e ji.

¹³Kiro ojipe'ğa ipyi trombeta seteve'ğa nde'ya'ğa a'ero. Seis ko ғанembipyagwera a'ero. A'ero ji ga renduvi – kiroki ga onhi'i ikwava'ehava jahykavakatıapy'ria hugwi – kiroki ikwava'ehava ouro apopyra opyta Tupana'ğa rovai pyteri pe.

¹⁴⁻¹⁵Pea hugwi ga ei seteve'ğa nde'ya'ğa pe – kiroki ga opy trombeta:

–Ekwaha ri ta anhağa quatrova'ea – kiroki a'ea opyta paranauhūa ruvihava rembeyvyri pe rio Eufrates rembeyvyri pe imboavujikweripyrava'ea, ei ga.

–Kwa, ei ga.

Kiro anhağate'varuhuva'ea kwaharava. Nurā ikwahava omondoa a'ea ei ojohupe:

–Tiapiti ti vvyakotyve'ğa nehē. Nhanemondohava rupi jate ti nhande xaho ға apitiavo nehē. Nhanemondohava – a hora, o dia, o mês, o ano – a'ea rupi katu hete ti nhande tiapiti vvyakotyve'ğa nehē. He'yjuhu hete ranuhū vvyakotyve'ğa yvya koty. Trēsve'ğa pyteri pe nanani ojipeji'ğa ti nhande tiapiti nehē. Nahā ti nhande a terça parte dos vvyakotyve'ğa tiapiti nehē, e'i.

¹⁶He'yjuhuranuhūve'ğa soldados'ğa oapy cavalos arimo xatavuka ti vvyakotyve'ğa pe javo.

–Duzentos milhōes ko soldados'ğa ndekoi, ei ga.

A'ea ji ahendu jitekovo.

¹⁷Jesus'ğa rembiepiukara ji hepiagi aere'ıva'ea. Nurā ji hepiagi cavalos cavalos'arimove'ğa ndeheve. Gwereko ға opoti'a rehe ita'jaheteva'ea. Ita'jaheteva'ea ko igwağuhū tata ja. Hovy'i ita'jaheteva'ea no ita ja safira ja. Jukyryuhu ita'jaheteva'ea no pó de enxofre ja. Cavalos akağa ko ja'gwara'java'ea akağa ja leão akağa ja.

Cavalos jurua rupi ihemi tata tatatiğa pavēi enxofre pavēi.

¹⁸A'ea pyvō cavalos vvyakotyve'ğa apiti. He'yjuhu hete ranuhū vvyakotyve'ğa. Trēsve'ğa pyteri pe nanani cavalos ojipeji'ğa jukai tata pyvō tatatiğa pyvō no enxofre pyvō no – kiroki ohē cavalos jurua rupi. Nahā a terça parte dos vvyakotyve'ğa omano.

¹⁹Nahā cavalos ға apiti. A'ereki ipopoaka tata tatatiğa pavēi enxofre pavēi. A'ea nhaporemo ihemi ijurua hugwi ға apitiavo. Cavalos gwaja ko mboja ja. A'ereki cavalos gwajakātıapy'ria gwereko mboja akağa. A'ea ipopoaka no imondovo hahyhetea vvyakotyve'ğa pe ға apitiavo.

²⁰Jara'ğa nomanoi opytavo ite'varuhuva'ea ojipe'ğa apitirame. Kiroki ға nomanoi – ғаhā ndogwerojijyi ojeaporogita okokatue'yma ve opohire'yma ғwemimbohete'hara hugwi. Ganemimbohete'hara ko ғwembiapoa anhağa no Diabo'gapyriva'ea.

Ganembiapopyra ko ha'angava: ouro apopyra, prata apopyra, bronze apopyra, ita apopyra, yva apopyra. Nanongara ra'angava nhaporemo ndohepiagi reki, nohenduvi reki, nopo'ami reki ogwove'y. Emo ға ombohete tuhē a'ea anhağa no Diabo'gapyriva'ea imondovo gweaporogita imohina hehe. Nahā ға ndekote'varuhui. Tupana'ğa jate ahe tombohete.

²¹Ndogwerojijyi ға ojeaporogita okokatue'yma. Nurā ға ndojukapigi ojipe'ğa. Ndipajipigi ga. Ndotapigi ға ғwembireko'garūive'ğa. Nomimbigi ға. Oko te'varuhu pa ға.

10

Tupana'gapyrive'ğa gwereko livro'ia ipe'apya

¹ Kiro ji ojipe'ga repiagi Tupana'gapyrive'ga ipopoakave'ga yvagipeve'ga. Ahepia ji ga ga jyvame yvaga hugwi ua yvya koty imongiavo yvaḡatiḡa opiramo. Yvagahavuhua oko ga'akaḡa arimo ga'akanitaro. Hendy'ja hete garova kwara ja. Gakupya ko okyta ja hendyva'ea ja.

² Gwereco ga livro'ia ipe'apyra opo pe. Ohāi ga imondovo opya ojohukoty rūi ypiahua ruvihava rehe imondovo opya ojohukoty yvya rehe o'ama.

³ Hahyahi gahapukaja ja'gwara'java'ea ja leāo ja. Ga hapukairē inaranaraḡi opyambuavo. Sete ko inaraḡa.

⁴ Inaranaraḡirē ji ei: Kiro ti ji ikwatijari inaraḡa remimombe'ua nehē, a'e ji jijive novia. A'ereki ji yvagipeve'ga rendu. Yvaga hugwi ga ei ji ve:

–Terekwahavukari ti inaraḡa remimombe'ua. Terekwatijari ti a'ea, ei ga ji ve.

–Kwa, a'e ji.

⁵ Tupana'gapyrive'ga – kiroki ga ohāi o'ama ypiahua ruvihava rehe yvya rehe no – gaha opova'ē yvagi pe.

⁶ –Gaha, ei ga, ga oko avuirama hako. Aḡwamo ga rekoi, aerē avuirama nehē no omano'e yma nehē, ei ga. Ga oapo yvaga yvagipeva'ea no yvya no vyvakotyva'ea no ypiahua ruvihava no yhyapora no, ei ga avuiramave'ga mombe'gwovo. Gaha nhirenduvame ji ei: Kiro ti aere'iva'ea nambegwea'javi nehē, a'e ji, ei ga. Ji erame na avuiramave'ga e'i: "A'iti a! Pyry nde'ea," ei ga ji ve, ei Tupana'gapyrive'ga.

–Nambegwea'javi tuhē ti aere'iva'ea nehē.

⁷ Kiro po ti seteve'ga – kiroki ga opy trombetas – kiro po ti gande'yja'ga ipyi trombeta mbapavamo nehē, ei Tupana'gapyrive'ga. Gaha ipyrame trombeta kiro ti Tupana'ga ikwahapavukari ḡwemimbotarimova'ea nehē, ei ga. Ymyahū Tupana'ga nomombe'upavi ojiheva'ea pe onhi'iḡa mombe'uharava'ea pe nahanahā nhiremimbotarimova'ea javo hako. Nomombe'ui ga aerē ti ji hepiukapavi nehē javo hako, ei Tupana'gapyrive'ga ji ve.

⁸ Gaha – kiroki ga e'i ji ve: "Terekwatijari ti inaraḡa remimombe'ua" – gaha onhi'iḡa'ja ji ve. Kiro ga ei:

–Eho ipyhyga livro'ia ipe'apyra Tupana'gapyrive'ga poa hugwi – kiroki ga ohāi o'ama ypiahua ruvihava rehe yvya rehe no, ei ga ji ve.

⁹ A'ero ji hoi Tupana'gapyrive'ga pyri nhivahema javo ga pe: Embuhu livro'ia ji ve, a'e ji. –Koro! ei ga ji ve. Epyhy livro'ia i'ḡwovo pa. Nde juruka'rurame ti he'ēro na'ē hehira ja novia nehē. Emo nde imokoname ti omborovahi nderevega nehē, ei ga ji ve.

¹⁰ Apyhy ji livro'ia ipe'avo gapoa hugwi i'ḡwovo a'ero. Livro'ia he'ēro hehira ja ji juruka'rurame. Ji imokoname kotihī imborovahivi jirevega.

¹¹ Kiro ga ei ji ve:

–Aerē ti emombe'ua'ja Tupana'ga nhi'iḡa he'yive'ga pe. Emombe'ua'ja ti ojipe'ga vyvakotyve'ga ḡwyḡagwyrive'ga no. Emombe'ua'ja ti ḡa no – kiroki ga ojoatyatyvi ḡanhi'iḡa. Yvyakotyve'ga nduvihavuhu'ga ti emombe'ua'ja, ei ga ji ve.

11

Mokonha'ga omombe'u ḡwemiendukatua

¹ Kiro yvagipeve'ga imbuhuri ji ve ta'akwatiguhūa a'ea pyvō ti eha'āha'ā hepiaga ipukuhua javo.

–Eha'āha'ā ti hepiaga ipukuhua ḡajatykahavuhua pukuhua Tupana'ga mboheteḡava pukuhua maranime ipukuhua javo, ei ga. Eha'āha'ā ti hepiaga ikwava'ēhava pukuhua no maranime ipukuhua javo. Emo'emo'ē ti Tupana'ga mboheteve'ga pevo no maramomi gande'yja javo, ei ga ji ve.

² –Okara – kiroki oko ḡajatykahavuhua pyri Tupana'ga mboheteḡava pyri – a'ea ti tereha'āha'āḡi. A'ereki Tupana'ga e'i jipe: "Judeus'ḡarūive'ga ti toko pevo," ei Tupana'ga, ei ga. "Quarenta e dois meses rupi ti judeus'ḡarūive'ga okote'varuhuve'ga ndekoi ḡajatykahavuhua pyri cidadepyryva pype Jerusalēm pype," ei Tupana'ga ji ve, ei ga.

³ –"Kiroki mokonha'ga nhinhi'iḡa rendu katu – ḡahā ti ji ambopopoakaruka nehē tomombe'u ti ḡa nhinhi'iḡa mil duzentos e sessenta dias rupi," ei Tupana'ga, ei ga. "Omongi ti ḡa tapy'ynhapite'varuhua jatyrapemuhūva'ea nehē imombe'urame nhinhi'iḡa," ei Tupana'ga ji ve, ei Tupana'gapyrive'ga imombe'gwovo ji ve.

⁴ Kiro Jesus'ga rembikwahavukara ji ve. Mokonha'ga oko yva ja oliveira ja mokonhava'ea ja. Ga ko hyapehava ja no mokonhava'ea ja – kiroki hyapehava oko Tupana'ga rovai pyteri pe vyvakotyve'ga nduvihavuhuhete'ga rovai pyteri pe.

⁵ Po ojipe'ga imondopotari hahya mokonha'ga pe, a'ero ti tata ihemi mokonha'ga jurua rupi nehē ga moka'nhyama ga jukavo nehē. Nahā ti ḡa tomano tata pype imondopotarame hahya mokonha'ga pe nehē.

⁶ Mokonha'ga ipopoaka. Po ga imbopo'opotari amana imombe'urame Tupana'ga nhi'iga mil duzentos e sessenta dias rupi, a'ero ti amana ndokyri nehê. Po ga yhya monhimbote'potari aherekoro, a'ero ti yhya onhimbote aherekoro nehê. Po ga imondoparavuhupotari karugwate'varuhua yvya koty, a'ero ti karugwate'varuhua oho yvyakotyva'ea pe yvyakotyve'ga pe nehê no. Po ga imondopotapotari, a'ero ti ohooho nehê.

⁷ Aerê ti ga imombe'upavi Tupana'ga nhi'iga gwemiendukatua nehê. Ga imombe'upavirê ti vykwaruhupypeva'ea ojiupi vykvara ruvihavuhua hugwi ua nehê - kiroki vykvara oho paivouhu. Uhu ti vykwaruhupypeva'ea tiruahuheteva'ea otavuka mokonha'ga pe gapopoakara mombiga ga jukavo nehê.

⁸ Mokonha'ga nda'oa ti ipytai pehea rupi cidade ruvihava pype nehê - kiroki cidade oko Sodoma ja Egito ja no. A'ereki cidadepeve'ga ite'varuhu hete Sodomapeve'ga ja Egitopeve'ga ja no. Pevo jitehe cidade ruvihava pype ymyahû ahe mokonha'ga pojykaharete'ga mbovyri yva rehe ga jukavo ikwehe. Pevo jitehe ti mokonha'ga nda'oa pytai pehea rupi nehê.

⁹ Gwepia ti vyakotyve'ga nhaporemoko mokonha'ga nda'oa pevo nehê. Kiroki ga ojogwe'ygwê'ya'ga - ga ti ganda'oa repiagi nehê. Kiroki ga ojoatytyvi ganhi'iga - ga ti ganda'oa repiagi nehê. Yvyakotyve'ga gwygagwyrive'ga ti ganda'oa repiagi nehê. Ojipe'ga ganda'oa repiagi nehê no. Três dias e meio rupi ti ga hepiagi mokonha'ga nda'oa tymukare'yma nehê.

¹⁰ Yvyakotyve'ga ndoryndoryvamo gamanoa rehe nehê japovo toryva imondoteheavo mbatera ojohupe nehê. E'i ti ga ojohupe nehê: "Hahya ti mokonhava'ea nomondoa'javi nhande ve nehê. A'ereki hahy nhande ve ahe imombe'urame Tupana'ga nhi'iga pepohi ti pejikote'varuhua hugwi javo nhande ve." Nahã ti ga ei nehê. A'ereki ga nhangypyhy gamanoa rehe nehê Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ga manoa rehe nehê.

¹¹ Kiro ji hepiaga'javi Jesus'ga rembiepiukara ji ve aere'iva'ea. Mokonha'ga manorê três dias e meio ikwavi gamanoagwera pyvô. Tupana'ga imondoi opytua gayvyteri pe mokonha'ga vytyteri pe ga mbogwerava'java ga mopo'ama'java. A'ero ga po'ami. Ohyhyi pa yvyakotyve'ga okyhyiheteavo ga ndepiagame.

¹² Kiro mokonha'ga henduvi vyagipeve'ga nhi'iga. Hahyahi ganhi'iga ga erame ga pe: -He pejiyo avo yvagi pe! ei ga.

A'ero mokonha'ga hoi yvagatiga pype. Nahã ga hoi yvagi pe okiavo ogwovo a'ero. Gahoa yvagi pe ga'arê'yve'ga hepiagi.

¹³ A'ea rupi jitehe yvya igwygwyhetei. Nurã onga ndurundurugi he'yjuhuvua'ea cidade pe. Dez onga pyteri pe nanani ojipeji ndurugi onhika'mbika'mbiga. Nahã a décima parte da cidade onduru. Sete milve'ga omano yvya igwygwyheterame onga ndurundurugame. Kiroki ga nomanoi - ga e'i:

-Tupana'ga ipopoaka hete!

Nahã ga ei okyhyiheteavo vyagipeve'ga nduvihavuhuhete'ga hugwi Tupana'ga hugwi.

¹⁴ Kiro ji ikwahavi javo: Na tuhê ite'varuhuva'ea ko. Mokoi reki ite'varuhugwera a'ero. A'ea rehe kwanduhua'javuhuva'ea nhi'igi oji'i. Kiro ti kotihî ojipeva'ea ite'varuhuva'ea nehê no. A'ero ti três'va'ea ite'varuhuva'ea nehê, a'e ji.

Mbapavamo ga opy trombeta

¹⁵ Kiro ojipe'ga ipyi trombeta seteve'ga nde'ya'ga a'ero. Sete ko ganembipyagwera trombetas a'ero. A'ero ji henduvi vyagipeve'ga nhi'igame. Hahyahi ganhi'iga ga erame:

-Kirogwe nhandepojykaharete'ga Tupana'ga herekoi vyakotyve'ga gwya.

A'ea nhaporemoko hekoi ga'apoa Cristo'ga apoa no kiro.

A'ereki Tupana'ga e'i ga pe: "Ji pavêi ti tihepia katu ga pokoga."

A'ea ga ei Cristo'ga pe gwemimbuhurukara'ga pe eko ti ganduvihavuhuhetero ji pavêi javo. Tohepia katu pa ti Tupana'ga vyakotyve'ga kiro avuira manehê, ei ga.

¹⁶ Kiro vinte e quatrove'ga huvihavuhua'ga - kiroki ga ôi oapykava rehe Tupana'ga rovai pyteri pe - gahã onhino ojovapyvo yvya rehe Tupana'ga rovai pyteri pe Tupana'ga mboheteavo.

¹⁷ Kiro ga ei Tupana'ga pe:

-Tupana, orepojykaharetea, ndepyry hete nde oreruvihavuhuhetero.

Ndehe ndepopoaka ga hohe pa.

Agwamo nde ereko. Ymyahû nde ereko hako.

Ndepyry hete nde.

A'ereki nde erepojyka vyakotyve'ga gwya toko ti a'ea jigwya javo.

Kiro po ti nde hepiakatupavi vyakotyve'ga nehê, ei ga Tupana'ga pe.

¹⁸ Gagwyrive'ga nhimonha'ngai nde rehe.

Kiro ti nde nhimonha'ngai ga ndehe nehê gandekote'varuhuro gwaramo.

A'ero kiro ti nde ei omanove'ga pe nehē:

“Peko te'varuhu pe.

Peho ti hahyva'ea ruvihava pype a'ero,” ere ti nde ga pe nehē, ei huvihavuhu'ga Tupana'ga pe.

Kiro ti nde imbuhuri ejiheve'ga pe ikwepykava pyryva'ea nehē

– kiroki nenhi'iga mombe'uhara'ga, neremimo'ēhara'ga no, nenhi'iga rendukatuhara'ga no.

Ga pe nhaporemō kiro ti nde imbuhuri nehē

okoteheve'ga pe ganduvihava'ga pe nehē no, ei ga Tupana'ga pe.

Kiro ti nde ga mondoi hahyva'ea ruvihava pype

– kiroki ga oko te'varuhu vvyakotyve'ga pe imondovo hahya ga pe hendukatuukare'yma nenhi'iga, ei vinte e quatrove'ga huvihavuhu'ga Tupana'ga pe.

¹⁹ Kiro yvagi pe Tupana'ga mbohete'hava pe'ai garonga. A'ero jukwaha Tupana'ga rembikwatijarukaripyra ryru'ia pevo gambohete'hava pype.

Kiro iveraveravi onhi'inhi'iga onaranara'ga. Ogwygwy hete vyva a'ero. He'yjuhu itatiguhūa'java'ea amana royxagahiva'java'ea ikryi vyva koty a'ero.

12

Kunhangwerahēa; tejuhua'javuhuva'ea ruvihavuhua

¹ Kiro ahemonhimomby'auhuvēhēa jipiukari yvagi pe tokwaha ti ga aere'iva'ea javo. Kwara ko hēapiramo tapy'ynhapiramo. Jahya oko hēapyga gwyrī pe. Gwereco hēa akanitara oaka'ga rehe. Akanitara gwereco jaytata'ia ojihe. Doze ko jaytata'ia hehe.

² Ipuru'a hēa. A'ero hēa rahērahemamo. A'ereki kiro hēara'yra'ga ahava. A'ero hēa herekoi kiro hahyhetēa ojipe.

³ Kiro ojipeva'ea jipiukari yvagi pe ahemonhimomby'ava'ea. Ahemonhimomby'ava'ea ko tejuhua'javuhuva'ea ruvihavuhua. Huvihavuhu ko tejuhua'javuhuva'ea gwehanhuhūro ogwagahivamo. Sete ko tejuhua'javuhuva'ea aka'ga. Gwereco akanitara oaka'ga rehe no. Sete ko akanitara a'ero. Dez ko tejuhua'javuhuva'ea ratīa.

⁴ Ipopoaka tejuhua'javuhuva'ea gwaja jaytata'ia pe'avo yvaga hugwi imbuhua imombova vyva koty. He'yjuhu hete ranuhū jaytata'ia. Trēs jaytata'ia pyteri pe nanani gwaja ojipeji pe'ai imbuhua imombova vyva koty. Nahā a terça parte dos jaytata'ia tejuhua'javuhuva'ea gwaja imombori. Tejuhua'javuhuva'ea i'ami kunhangwerahēa rovai pyteri pe ta'u ti ji hēara'yra'ga ga arame javo. A'ereki hēa ombo'a gwerī gwa'yra'ga.

⁵ Ymyahū Tupana'ga ga mombe'u hako. Ga e'i:

“Aerē ti hēara'yra'ga toko vvyakotyve'ga nduvihavuhuhetero ga ndepiakatupava nehē.

Tohendukatuukaraha ti ga ga pe onhi'iga nehē.

Ahe ja – kiroki ahe onupā ojipe'ga vyvra pyvō metalva'ea pyvō toko ti ga nhinhi'iga rupi javo

– ahe ja ti hēara'yra'ga tohendukatuukaraha ga pe nehē toko ti ga nhaporemō nhinhi'iga rupi javo,” ei Tupana'ga hako.

Kiro hēa ga mbo'ari gwa'yra'ga. Hēara'yra'ga arame kiro gape'ahava pea hugwi tejuhua'javuhuva'ea ti to'uyme ga javo. Kiro garerohohava Tupana'ga pyri ga'apykava pyri toko ga aheruvihavuhuhetero kiro javo.

⁶ Kiro hēa nhani oka'nhyama ongae'yī me. A'ereki pevo Tupana'ga omboavujikwerukaripe hēa pe avo ti hēa toju javo.

–Pevo ti ga tomondomondo mbatera hēa pe mil duzentos e sessenta dias rupi nehē, ei Tupana'ga.

⁷ Kiro yvagi pe Tupana'gapyrive'ga tavukari. Tupana'gapyrive'ga ko Miguel'ga. Miguel'ga ko oko Tupana'ga nhi'iga rehe ojiheve'ga pavēi. Tejuhua'javuhuva'ea ndokoi reki Tupana'ga nhi'iga rehe ojiheva'ea pavēi. Nurā Miguel'ga tavukari tejuhua'javuhuva'ea pe a'eareheva'ea pe no.

⁸ Miguel'ga imombigi tejuhua'javuhuva'ea popoakara a'eareheva'ea popoakara reheve yvagi pe. Ndatekwavi tejuhua'javuhuva'ea rehe yvagi pe a'eareheva'ea rehe no.

⁹ A'ea rupi tejuhua'javuhuva'ea huvihavava'ea mombohava a'eareheva'ea mombohava pavēi vyva koty a'ero.

Tejuhua'javuhuva'ea ko mboja'jave'ga akoja'ga ymyahūve'ga. Mboja'jave'ga rera ko Diabo ite'varuhuva'ea ruvihavuhu'ga. Mboja'jave'ga rera ko Satanás no. Omoandyandyi ga vvyakotyve'ga nhaporemō.

¹⁰ Kiro ji ojipe'ga renduvi. Hahyahi ganhi'iga ga erame okovo yvagi pe:

–Kirogwe Tupana'ga ojiheve'ga ndekote'varuhua mbohete'i ga mombyryva avuirama.

Kiro ti ga ға nderohoukari ojipyri yvagi pe nehē.

Kirogwe ga hepiukari opopoakara okovo ғanduvihavuhuhetero, ei ga.

Kirogwe Cristo'ga hepiukari opopoakara okovo ғanduvihavuhuhetero no.

Ga pe ғwemimbuhurukara'ga pe Tupana'ga e'i
eko ti ғanduvihavuhuhetero javo.

A'reki Tupana'ga omomboruka ғambotegwetechara'ga yvya koty

– kiroki ga omboja nhaneirū'ға ndehe Tupana'ga rovai pyteri pe arimo ypytunimo no,
ei ga okovo yvagi pe.

¹¹ Nthaneirū'ға omombi Diabo'ga popoakara ojikheteavo ғwaramo cordeiro'jave'ga rehe
gaha omano heka'voguka gwekoa nhande repyga javo cordeiro'jave'ga.

Ga omombi Diabo'ga popoakara imombe'urame Tupana'ga nhi'ға Jesus Cristo'ga
mombe'urame.

Onhia'ngue'yma nhaneirū'ға ei ojohupe:

“Xa'eyme ti: Niamanopotari nhande Jesus Cristo'ga mombe'urame.

A'ea rūi ti xa'e.” Nahā ga ei.

Ga'arōe'ŷve'ға ga jukai ga mbopohirukapota Jesus'ga hugwi novia.

A'reki ga ndopohiri Jesus'ga mombe'ua hugwi, ei ga okovo yvagi pe.

¹² Tohoryory ti yvaga, ei ga.

Pejoryjory ti yvagipeva'ero!

A'reki ga Diabo'ga mombo avo hugwi.

Vvyakotyva'ea pe yhyarupiva'ea pe no, pe me ti ite'va kiro.

A'reki Diabo'ga ogy ogwovo pe pyri onhimboahiva.

A'reki ga e'i: “Nambegwei ti Tupana'ga omombiguka jipopoakara yvya koty nehē no.

Takote'varuhuahi ti ji Jesus'gareheve'ға pe yvya koty a'ero nehē,” ei Diabo'ga, ei ga.

A'ea ga ei okovo yvagi pe Diabo'ga mombe'gwovo vvyakotyve'ға pe yhyarupive'ға pe no.

A'ea ji henduvi.

¹³ Kiro tejuhua'javuhuva'ea i'e'i:

–Ah! Yvya koty ga ji momborukari ji mombytavouka, e'i.

A'ero ihoi kunhangwerahēa rehe – kiroki hēa gwa'yra'ga mbo'a. Hēa rehe ihoi tajuka ti
hēa javo.

¹⁴ Kiro kwanduhua'javuhuva'ea pepoa mondohava mokonhava'ea mondohava kun-
hangwerahēa pe. Nurā hēa ei:

–Taveve ti ji ongae'ŷi me nehē. Pevo ti ji taho jitupa jirupai pe nehē. Pevo ti ға tomondo
mbatera ji ve trēs anos e meio rupi nehē. A'ero pevo ti ji rukatui nehē nhinhimima mboja
hugwi tejuhua'javuhuva'ea hugwi nehē, ei hēa.

¹⁵ Ojuraa rupi mboja yhya mohemi. Hehanhuhū yhya ypiahua ja – kiroki ohē
tejuhua'javuhuva'ea jurua rupi yhya.

–Yhya ti togwerohoroho hēa moka'nhyma, e'i.

¹⁶ Yvya pyry reki hēa pe hēa pokoga. A'reki yvy pe yhya onhinha – akoja
tejuhua'javuhuva'ea omohē ojuraa rupi.

¹⁷ A'ero tejuhua'javuhuva'ea nhimonha'ngahetei hēa rehe. Nurā ihoi otavuka
hēarakykwepohara'ға pe – kiroki ға ғwendu katu Tupana'ga remimombe'uhetea ojikoga
Jesus Cristo'ga rehe okokatuaivo.

¹⁸ Ogwovo ihoi o'ama y'ytiga rehe ypiahua ruvihava rembeyvyri pe.

13

Yhyapypeva'ea

¹ Kiro ji hepiagi tiruahūva'ea yhyapypeva'ea. Ohē yhyapypeva'ea ypiahua ruvihava
hugwi ua yvya rehe upa. Sete ko yhyapypeva'ea akağa. Dez ko yhyapypeva'ea ratia.
Gwatia rehe gwereko akanitara. Dez ko akanitara a'ero. Oakağa rehe inainani gwereko
gwerate'varuhua. Herate'varuhua Tupana'ga mbotegwetei yhyapypeva'ea ipopoaka Tu-
pana'ga hohe javo.

² Yhyapypeva'ea oko ja'gwara'java'ea ja leopardo ja. Ipya oko urso pya ja. Ijuraa
oko ja'gwara'java'ea jurua ja leão jurua ja. Kiro tejuhua'javuhuva'ea impopoakarukari
yhyapypeva'ea oji'ja ojipy'rovouka jupe toko ti yhyapypeva'ea jireheve'ға nduvihavamo
javo.

³ Ojipejiva'ea ji hepiagi yhyapypeva'ea akağa. Oko ika'ēagwera ite'varuhuheteva'ea
nhakağa rehe. Nurā ji ei: Omano po raji'i. Kiro okwerava'ja reki! a'e ji hepiaga ika'ēagwera
ite'varuhuheteva'ea.

Vvyakotyve'ға nhaporemō ға nhimomby'ai hehe a'ea mbopogweavo.

⁴ A'ero ġa tejuhua'javuhuva'ea mbohetei. A'ereki tejuhua'javuhuva'ea ombopopoakaruka yhyapypeva'ea pe. Yhyapypeva'ea ġa imbohetei no.

—Ma'ġa ipopoaka yhyapypeva'ea ja? ei ġa. Ma'ġa ipopoaka a'ea hohe otavuka a'ea pe? Ndipopoakahavi tuhē a'ea pe! ei ġa imboheteavo.

⁵ Kiro yhyapypeva'ea monhi'ite'varuhuhava. Nurā ikwahava omondo a yhyapypeva'ea i'ei: —Tanhimbohete tuhē ti ji Tupana'ga mbotegweteavo nehē. Quarenta e dois meses rupi ti ji tako nanongara rehe vyva koty nehē, e'i.

⁶ Nurā yhyapypeva'ea Tupana'ga mbotegwetei. Tupana'ga ronga mbotegwetei. Yvagipeve'ġa mbotegwetei. Nahā yhyapypeva'ea gwereko te'varuhu Tupana'ga renoite'varuhuavo.

⁷ Kiro yhyapypeva'ea mbopopoakahava no. Nurā ikwahava omondo a yhyapypeva'ea i'ei:

—Tatavuka ti ji Tupana'ga remimo'ēhara'ġa pe. Tamombi ti ji ġapopoakara, e'i. Tajipopoaka ti ji vyvakytyve'ġa hohe pa, e'i. Ga hohe pa ti ji tajipopoaka – kiroki ġa ojogwe'ygwe'yja'ġa. Ojipe'ġa hohe pa no ti ji tajipopoaka. Tajipopoaka ti ji ġa hohe pa no – kiroki ġa ojoatyatyvi ganhi'ġa. Yvyakotyve'ġa gwygagwyriripeve'ġa hohe pa ti ji tajipopoaka no, e'i yhyapypeva'ea.

⁸ Jihi, Joāo, akwaha aere'īva'ea ikwatija. Ikwatija ji ei: Vvyakotyve'ġa nhaporemō ti yhyapypeva'ea mbohetei ojikoga hehe nehē – kiroki ġa ndojikogi Tupana'ga rehe ikwati-jarukare'yma ġa pe ojera livro pype, a'e ji ikwatija. Gandra Tupana'ga ndokwatijari livro pype yvagi pe tuhu ti ġa ji pyri okovo avuirama jave'yma. Livro ko cordeiro'jave'ġa apoa. Gaha Tupana'ga omombe'u vyva apohava renonde aerē ti ga ojijukauka nehē javo, a'e ji ikwatija aere'īva'ea.

⁹ Peapyakwa pe. Pehendu katu nhirembikwatijara, a'e ji.

¹⁰ Kiroki ġa ojipe'ġa topyhy ġa nderogwovo

– ġahā ti ojipe'ġa opyhygaha nehē ġa nderogwovo nehē, a'e ji ikwahava aere'īva'ea.

Kiroki ġa ojipe'ġa tojuka itakyhea'javuhuva'ea pyvō

– ġahā ti ojipe'ġa ojuka tuhē itakyhea'javuhuva'ea pyvō nehē, a'e ji ikwahava aere'īva'ea.

Nurā ti Tupana'ga remimo'ēhara'ġa tonhimomirana ojikheteavo ga rehe nehē, a'e ji ikwatija aere'īva'ea.

Yvyapypeva'ea

¹¹ Kiro ojipea ji hepiagi tirauhūva'ea vvyapypeva'ea. Ohē vvyapypeva'ea vyva hugwi ua vyva arimo upa. Mokōi ko vvyapypeva'ea ratīa. Hatīa ko cordeiro ratīa ja. Hahyahi vvyapypeva'ea nhi'ġa tejuhua'javuhuva'ea ja.

¹² Yhyapypeva'ea ombopopoakaruka vvyapypeva'ea oji'ja. A'ero vvyapypeva'ea yhyapypeva'ea mboheteukari vvyakotyve'ġa pe vyva pe no – kiroki yhyapypeva'ea gwereko ika'ēagwera ite'varuhuheteva'ea.

¹³ Vvyapypeva'ea japoapoi ahemonhimomby'ava'ea. Yvaga hugwi imbojyvi tata imbhua vyva koty. Gwepia pa vvyakotyve'ġa ahemonhimomby'ava'ea.

¹⁴ Ahemonhimomby'ava'ea apovo ġwaramo vvyapypeva'ea ġa moandyandyuhui. Ipoaka vvyapypeva'ea ahemonhimomby'ava'ea apovo ġwaramo yhyapypeva'ea rovai pyteri pe. Vvyakotyve'ġa pe vvyapypeva'ea ei:

—Peapo ti ha'angavuhua kiro timbohete ti a'ea ra'angavuhua javo – kiroki a'ea ko yhyapypeva'ea herekovo ika'ēagwera ite'varuhuheteva'ea itakyhea'javuhuva'ea rembikyituhugwera. A'ea ra'angavuhua ti peapo. A'ereki a'ea okwera'ja reki yhyapypeva'ea, e'i vvyapypeva'ea.

Mbatera ġa japo yhyapypeva'ea ra'angavamo a'ero.

¹⁵ Opopoakahetero ġwaramo vvyapypeva'ea imondoi opytua ha'angava pe imopo'ama.

—Opo'ā reki ha'angava ogwoogwovo, ei vvyakotyve'ġa hepiagame.

Ha'angava onhi'ī. Kiro i'ei:

—Tanhimbohete ti vvyakotyve'ġa nhaporemō, e'i.

Kiroki ġa nombohetei yhyapypeva'ea ra'angava – ġahā ha'angava ojukauka.

¹⁶⁻¹⁷ Vvyakotyve'ġa nhaporemō herekoi yhyapypeva'ea rembikwatijarukaragwera ojihe a'ero. Ga okwatijaruka yhyapypeva'ea rera ojihe. Hera ikwatijarukare'ymame ti ġa okwatijaruka yhyapypeva'ea rera número. Okwatijaruka ti ġa opoa rehe ojohukoty rūi. Opoa rehe ikwatijarukare'ymame ti ġa okwatijaruka gwetovapya rehe. Okwatijaruka ġa nhaporemō: okoteheve'ġa ġanduvihava'ġa imbateve'ġa nimbaterive'ġa ojipe'ġa no – kiroki ġa oporavyky ojive jate ipiro'yve'ġa, kiroki ipiro'ye'īve'ġa ġa ġa mboporavykyuka ġa mbopohirukare'yma ojihugwi no. Ga ojihe ikwatijarukare'ymame yhyapypeva'ea

ra'angava noma'ëukari ãa pe mbatera ipyhygukare'yma imondoukare'yma no. Nahã yhyapypevea'ea ra'angava hendukatuuarahai vvyakotyve'ga pe onhi'iga opopoakaramo.

¹⁸ Ojapyakaheterame jate ti ahe ikwahavi yhyapypevea'ea rera. Kiroki ga okwaha hete - gaha ti tomo'emo'ë yhyapypevea'ea rera número onhimombaragwahava hehe. Yhyapypevea'ea rera número ko akwaimbae'ga rera número. Yhyapypevea'ea rera ko número seiscentos e sessenta e seis.

14

Cordeiro'jave'ga he'yjuhuranuhüve'ga pavëi

¹ Kiro ji hepiagi. Nanime cordeiro'jave'ga ami vvytyruhua rehe Sião rehe! Ga pavëi ãa oko cento e quarenta e quatro milve'ga. Ikwatijara ãa gwereko gwetovapya rehe. Ikwatijara ko cordeiro'jave'ga rera garuva'ga rera no.

² Kiro ji yvagipeve'ga renduvi. Onhi'igahyavuhuhu ga typojuhetea pyambua ja onaranaraguhüva'ea ja no. Ikatu ganhi'iga imonhi'Thava ja no harpas ja, a'e ji yvagipeve'ga renduva.

³ Cento e quarenta e quatro milve'ga nhimby'yi ipyahuva'ea rehe yvagi pe ga'apykavareheve'ga apykava rovai pyteri pe ga apygame oapykava rehe okovo aheruvihavuhuhetero. Onhimby'yi ãa quatrove'ga ndovai pyteri pe no huvihavuhu'ga ndovai pyteri pe no. Tegwete ojipe'ga nhimbo'ehava a'ea rehe. Gahã jate onhimbo'e hehe ipyahuva'ea rehe onhimby'yita cento e quarenta e quatro milve'ga. A'ereki Tupana'ga ãa mbopiro'yuka ãambote'varuhuva'ea hugwi ãa pokoguka ãa mbuhuruka ojipyri yvagi pe ãa mombytavouka avuirama.

⁴ Ga ndokote'varuhui. Ga ko ãa ja - kiroki ãa ndogwerecoangavi kunhangwera'ga. Pyry hete ãa. Cordeiro'jave'ga hoa nanani ga hoi ga rupi okovo ganhi'iga rupi. Tupana'ga omo'emo'ëpyy ãa ojive vvyakotyve'ga hugwi ãa mbopiro'yuka.

—Gahã ti toko jireheve'ga cordeiro'jave'gareheve'ga no, ei Tupana'ga ãa mo'emo'eamo. Toko ti ãa nhinhi'iga rupi ganhi'iga rupi no. Jara'ga hohe vvyakotyve'ga hohe ãa pyryvamo okovo a'ero, ei Tupana'ga.

⁵ Ni'mbeangavi Tupana'gareheve'ga. Nurã ndojari ãa ndehe Tupana'ga rovai pyteri pe aheruvihavuhuhete'ga rovai pyteri pe.

Trësve'ga Tupana'gapyrive'ga yvagipeve'ga

⁶ Kiro ji ojipe'ga repiagi Tupana'gapyrive'ga ga veverame yvatea gwyrimo. Ikwahava gwaramo omondoa ga ei:

—Taho ti ji imombe'gwovo pyryva'ea ipave'yva'ea Jesus'ga mombe'ua vvyakotyve'ga pe nhaporemonehë. Gagwygagwyriveve'ga pe ti ji tamombe'u. Kiroki ga ojogwe'ygwë'yja'ga - ãa peãape ti ji tamombe'u. Kiroki ga ojoatytyvi ganhi'iga - ãa peãape ti ji tamombe'u. Ojipe'ga pe ti ji tamombe'u no. Vvyakotyve'ga pe nhaporemone yvya koty ti ji tamombe'u nehë, ei Tupana'gapyrive'ga.

⁷ Hahyahi ganhi'iga ga erame ãa pe a'ero:

—Pehendu katu ti Tupana'ga rerekokatukatuavo ga ko ipopoaka ojipe'ga hohe pa javo. Pembohete ti ga gaha jate oko nhanderuvihavuhuhetero javo. A'ereki kiro ga'ea okote'varuhuve'ga pe peko te'varuhu pe javo. “Peho ti hahyva'ea ruvihava pype nehë,” ei ti Tupana'ga nehë.

—Pembohete ti Tupana'ga mboukwahava penenypy'amo ga rovai pyteri pe. Gaha ombojihui yvaga yvya no ypihua ruvihava no yhyaryapyruhua nhaporemone, ei Tupana'gapyrive'ga.

⁸ Kiro ojipe'ga vevei ga reviri no Tupana'gapyrive'ga. Imombe'gwovo ga ei:

—Cidadepeve'ga Babilôniapeve'ga popoakahetea ipigi! Opi hete tuhë! A'ereki ãa ombote'vate'varuhu vvyakotyve'ga gwyriveve'ga nhaporemone, ei ga. Babilôniapeve'ga onhimbopogweuka ojipe'ga pe toko te'varuhu ti ãa nhande ja javo. Babilôniapeve'ga ja ga ndekote'varuhui a'ero gworygworyvamo ãandekote'varuhua rehe, ei ga.

⁹⁻¹⁰ Kiro ojipe'ga vevei mokonha'ga ndeviri no Tupana'gapyrive'ga. Trës ko ãa a'ero. Hahyahi ganhi'iga ga erame:

—Kiroki ãa yhyapypevea'ea mbohete yhyapypevea'ea ra'angava rehe ve - gahã ti ombuhuruka ite'varuhuva'ea ojive nehë, ei ga. Po ãa okwatijaruka yhyapypevea'ea rembikwatijarukara gwetovapya rehe, a'ero ti ite'varuhu ãa pe nehë, ei ga. Po ãa okwatijaruka opoa rehe, a'ero ti ite'varuhu ãa pe nehë no.

—Tupana'ga ti onhimonha'nga ãa ndehe nehë. Ndoporogwetygi ti ga ãa nehë, ei ga. A'ero ti Tupana'ga ãa mondoi tata pype enxofre pype nehë no hahyva'ea ruvihava pype. A'ea pyvö ti ga hahya mondoi ãa pe nehë, ei ga. Hahyrame pevo ãa pe ti pyryve'ga

Tupana'gapyrive'ga ga ndepiagi nehē. Ga pavēi ti cordeiro'jave'ga ga ndepiagi nehē hahyrame ga pe nehē, ei ga.

¹¹ Nane'yimi ti ihemi tatati'guhūa hahyrame ga pe nehē. Hahya ti ndopigi ga hugwi pyyutu-nimo arimo nehē no, ei ga. Hahy hete ti ga pe tata pype jipi nehē - kiroki ga yhyapypeva'ea mbohete yhyapypeva'ea ra'angava reheve, kiroki ga okwatijaruka yhyapypeva'ea rera ojihe, ei ga imombe'gwovo.

¹² —Nurā ti Tupana'ga remimo'ēhara'ga tonhimomirana ojikheteavo Jesus'ga rehe Tupana'ga remimombe'uhetea rendukatuavo nehē, ei ga.

¹³ Kiro ji ojipe'ga renduvi yvagipeve'ga. Ji ve ga ei:

—Ekwatija ti nhiremimombe'ua nde ve kiro. Kiro Cristo'gareheve'ga ndoryndoryvamo - kiroki ga omano kirē nehē, ei Tupana'gapyrive'ga ji ve.

—Na tuhē, e'i Tupana'ga ra'uva. Kiro ga ndoryndoryvamo. A'ereki omanorē ga oapo pi. A'ero gapy'a rukatui. Oporavyky hete na'ē ga okovo yvya koty Tupana'ga nhi'iga mombe'gwovo okokatuavo onhimomiranama. Aerē omanorē ti ga ndukatui yvagi pe nehē. Gandekokatuagwera ti jukwaha nehē ga vahemirē yvagi pe, e'i Tupana'ga ra'uva.

Okyti ga kopeva'ea

¹⁴ Kiro nanime ji hepiagi yva'atiga. Itigahivuhuva'ea ko yva'atiga. I'arimo ga oapy. Oko ga ga ja - kiroki ga oko yvagipeva'ero yvyakotyva'ero no. Oaka'ga rehe ga gwereko akanitara ouro apopyra okovo gwaramo aheruvihavuhetero. Opo pe ga gwereko haimbeva'ea foice.

¹⁵ Kiro ojipe'ga Tupana'gapyrive'ga hemi Tupana'ga mbohete'ava hugwi garonga hugwi ua. Hahyahi ganhi'iga ga erame yva'atiga'arimove'ga pe. Ga pe ga ei:

—Ekyti kopeva'ea eapoa pyvō haimbeva'ea pyvō jajuro gwaramo yvya koty. A'ereki kiro ikytihava, ei ga ga pe.

¹⁶ —Kwa, ei ga.

A'ero ga ikytipavi kopeva'ea nhaporemō yvya koty a'ero - kiroki ga oapy yva'atiga arimo.

¹⁷ Kiro ojipe'ga Tupana'gapyrive'ga hemi Tupana'ga mbohete'ava hugwi garonga hugwi yvagipeva'ea hugwi. Gwerekō ga haimbeva'ea no foice.

¹⁸ Kiro ojipe'ga ruri ikwava'ēhava hugwi Tupana'gapyrive'ga. Gaha ko tata repi-akatuhara'ga. Hahyahi ganhi'iga ga erame Tupana'gapyrive'ga pe - kiroki ga gwerekō haimbeva'ea.

—Ekyti yva'ia ahara yhyepo'a'java'ea hugwi imono'ono'ombava. A'ereki yva'ia uva jaju pa yvya koty, ei ga ga pe.

¹⁹ —Kwa, ei ga.

A'ero ga yva'ia kytipavi yvya koty imono'ono'ombava a'ero imombo'a imu'umu'ūhavuhua pype to'ē ti yva'ia ryhya jugwi javo.

Tupana'ga nhimonha'ngahetea, a'e ji imu'umu'ūhava pe. A'ereki Tupana'ga omu'umu'umuka okote'varuhuve'ga jukajukavouka imo'emo'ēuka gandekoa nhaporemō.

²⁰ Cidade koty ga imu'umu'umi yva'ia imu'umu'ūhavuhua pype. He'yjuhu ranuhū hete yva'ia ryhya i'ēi jugwi ga imu'umu'umame. Okote'varuhuve'ga ndekoa pe a'e ji yva'ia ryhya. Paivouhu ihoi gandekoa Tupana'ga ga mu'umu'umukarame. Gandekoa oho paivouhu trezentos quilōmetros. Hehanhuhū gandekoa typya no. Typya ihoi um metro e meio ogwovo. Oho gandekoa cavalo jurua apiavo. Nahā typya ihoi cavalo jurua yvate Jaime gandekoa.

15

Seteve'ga Tupana'gapyrive'ga ti omondo karugwara

¹ Kiro ji ojipe'ga ndepiagi ahemonhimomby'auhuve'ga - kiroki seteve'ga Tupana'gapyrive'ga okwahavuka aere'iva'ea okovo yvagi pe yvagipeve'ga. Omondo ti ga seteva'ea karugwara yvyakotyve'ga pe nehē. Seteva'ea karugwara ko mbapavava'ea. Seteve'ga imondomondorē seteva'ea karugwara yvyakotyve'ga ndehe po ti Tupana'ga nhimonha'ngahetea ipigi ga ndehe nehē.

² Kiro ji hepiagi ypihua ruvihava'java'ea. Ypihua ruvihava'java'ea ko vidro'java'ea apopyra tata'java'ea apopyra no. Vidro'java'ea apopyra tata'java'ea apopyra, a'ea memei ko ojihe'a ojogwehe. Kiroki ga nombohetei yhyapypeva'ea yhyapypeva'ea ra'angava reheve - ji ga ndepiagi ga amame ypihua ruvihava'java'ea rembeyvyri pe. Ndokwati-jarukari ga ojihe yhyapypeva'ea rera opopoakaramo yhyapypeva'ea hohe. Ndokwati-jarukari ga yhyapypeva'ea rera número ojihe no. Gwerekō ga Tupana'ga remimondoa imonhi'ihava harpas.

³ Tupana'gareheva'ea nhimby'yja rehe Moisésva'ea nhimby'yja rehe ga nhimby'yi. Cordeiro'jave'ga nhimby'yja rehe ga nhimby'yi no. A'ereki ga Tupana'ga mbohete gaha jate ko vvyakotyve'ga nduvihavuhuhete'ga javo. Onhimby'yita ga ei:

—Tupana, orepojykaharetea, ndehe ko vvyakotyve'ga nduvihava epopoakaramo ga hohe pa.

Ndehe ko ganduvihavuhuhetero avuirama ymya hako aerē nehē no, ei ga onhimby'yita. Ereapo nde gamonhimomby'auhuva'ea enhimboheteuka ga pe.

Ereko katu hete nde ga nderekokatuavo imombe'gwovo a'itituhēva'ea ga pe, ei ga onhimby'yita Tupana'ga mboheteavo.

⁴ Ga nhaporemō nde rendu katu nde mboheteavo ga pyry hete javo.

A'ereki nde tehe jate ko ndepyry hete tuhē.

Uhu pa ti ga ogwrya hugwi nhaporemō nehē nde mboheteavo nderovai pyteri pe nehē. A'ereki nde erehepiuka ejekokatuagwera ga pe.

Nahā ga ei onhimby'yita upa Tupana'ga mboheteavo.

⁵ Ga nhimby'yirē ji hepiagi yvagi pe. Pevo ko Tupana'ga mboheteava ipira apopyra – kiroki pyryheteva'ea gwereko Tupana'ga rembikwatijarukaripyra ryrū'ia. Ojipe'a gamboheteava.

⁶ Seteve'ga Tupana'gapyrive'ga hemi jugwi – kiroki ga omondo gwerī karugwara vvyakotyve'ga pe. Omongi ga tapy'ynhapitigahivuhuva'ea linho apopyra ndiky'ai'iva'ea. Omongi ga oku'ayvira imondovo opoti'a rupi. Ouro apopyra ko gaku'ayvira.

⁷ Ga pe quatrove'ga nde'yja'ga imondoi nhaetingy'a'java'ea ouro apopyra. Sete ko nhaetingy'a'java'ea. Tupana'ga nhimonha'ngahetea rekoi nhaetingy'a'java'ea pype avuira-mave'ga nhimonha'ngahetea. Tynahē a'ero.

⁸ Tatatiġuhūhetea rekoi Tupana'ga ronga pype gamboheteava pype. A'ereki Tupana'ga oko ipype. Tupana'ga rendy'jaro gwaramo gamboheteava pype hekoi tatatiġa. Gapopoakaro gwaramo hekoi tatatiġa ipype no. Tynahē gamboheteava a'ero. Tatatiġuhūa gwaramo ti ahe ndohi gamboheteai pe seteve'ga remimondoa renonde nehē. A'ereki seteve'ga Tupana'gapyrive'ga e'i:

—Orenhinanhinani ti toromondo na'ē karugwara vvyakotyve'ga pe nehē, ei ga.

16

Tupana'ga nhimonha'ngahetea oko nhaetingy'a'java'ea pype

¹ Kiro ji ga renduvi Tupana'ga mboheteavapypeve'ga. Hahyahi ganhi'īga ga erame seteve'ga pe Tupana'gapyrive'ga pe:

—Peho ti heka'voga Tupana'ga nhimonha'ngahetea nhaetingy'a'java'ea hugwi. Pehaka'vo ti vvyā koty, ei ga ga pe.

²—Kwa, ei yvagipeve'ga.

Kiro gande'yja'ga hona'ēi a'ero heka'voga vvyā koty Tupana'ga nhimonha'ngahetea ojipejiva'ea hugwi nhaetingy'a'java'ea hugwi. Nurā ihemi ġajauhua ite'varuhuheteva'ea vvyakotyve'ga ndehe – kiroki ga okwatijaruka yhyapypeva'ea apoa ojihe. Kiroki ga ombohete yhyapypeva'ea ra'angava – ga ndehe ihemi ġajauhua ite'varuhuheteva'ea no.

³ Kiro ojipe'ga seteve'ga nde'yja'ga heka'vogi Tupana'ga nhimonha'ngahetea ojipea hugwi nhaetingy'a'java'ea hugwi. Mokōi ko ganembiheka'vogagwera a'ero. Ypiahua ruvihava rehe ga heka'vogi. Ypiahua ruvihava nhimbotei omanove'ga rekoa'java'ero. Nurā yhyapora imanombavi.

⁴ Kiro ojipe'ga seteve'ga nde'yja'ga heka'vogi Tupana'ga nhimonha'ngahetea ojipea hugwi nhaetingy'a'java'ea hugwi. Trēs ko ganembiheka'vogagwera a'ero. Paranauhūa rehe yhyaryapyruhua rehe no ga heka'vogi. Paranauhūa nhimbotei aherekoro a'ero. Yhyaryapyruhua onhimbote aherekoro no.

⁵ Kiro ji ga renduvi – kiroki Tupana'gapyrive'ga oko yhya repiakatuhara'ga. Tupana'ga pe ga ei:

—Jipojykaharetea, ei ga Tupana'ga pe.

Agwamo nde ereko. Ymyahū nde ereko hako.

Ndehe ko ereko katu hete yhya monhimboteavo aherekoro ga pe.

⁶ A'ereki ga neremimo'ēhara'ga apiti

nenhi'īga mombe'uhara'ga ndeheve gandekoa reka'voga.

Kiroġwe aherekoa nde imondoi ga pe to'u ti ga javo.

Pyry nde imondoi a'ea ga pe, ei ga Tupana'ga pe.

⁷ Kiro ji henduvi ikwava'ēhava hugwi nahā:

—Na tuhē, Tupana, orepojykaharetea!

Ndehe ko vvyakotyve'ga nduvihava epopoakaramo ga hohe pa.

Ereko katu hete

e'rame a'tituhēva'ea imondovo hahya hupi katu okote'varuhuve'ga pe.

Poro ji henduvi ikwava'ēhava hugwi.

⁸ Kiro ojipe'ga seteve'ga nde'yja'ga heka'vogi Tupana'ga nhimonha'ngahetea ojipea hugwi nhaetingy'a'java'ea hugwi. Quatro ko ganembiheka'vogagwera a'ero. Kwara rehe ga heka'vogi tombokai ti kwara vvyakotyve'ga tata pyvō javo.

⁹ Kwara vvyakotyve'ga mbokaiheti a'ero. Hahy hete ga pe a'ero. A'ea nhaporemō karugwara Tupana'ga imondomondoukari ga pe. Ga karugwara mondoukaro gwaramo ga ete'varuhuhetei Tupana'ga pe ga mbotegweteavo. Ndogwerojijyi reki ga ojeaporogita okokatue'yma ga mbohetee'yma.

¹⁰ Kiro ojipe'ga seteve'ga nde'yja'ga heka'vogi Tupana'ga nhimonha'ngahetea ojipea hugwi nhaetingy'a'java'ea hugwi. Cinco ko ganembiheka'vogagwera a'ero. Yhyapypeva'ea gwyra rehe ga heka'vogi. Pevo yvya koty yhyapypeva'ea oko ogwryripeve'ga nduvihavamo. Yhyapypeva'ea gwryripeve'ga pe ypytunahivuhu a'ero. Hahy hete ga pe. Ohu'u ga okūa a'ero hahyhetero gwaramo ga pe.

¹¹ Yvagipeve'ga pe Tupana'ga pe ga ete'varuhuhetei ga mbotegweteavo okote'varuhuvavo hahyro gwaramo ojive. Ojauhuro gwaramo ga ete'varuhuhetei ga pe no. Emo ga ndogwerojijyi ojeaporogita okokatue'yma.

¹² Kiro ojipe'ga seteve'ga nde'yja'ga heka'vogi Tupana'ga nhimonha'ngahetea ojipea hugwi nhaetingy'a'java'ea hugwi. Seis ko ganembiheka'vogagwera a'ero. Paranauhūa ruvihava rehe rio Eufrates rehe ga heka'vogi. Paranauhūa ruvihava rio Eufrates ty pa onhimboavujikwea a'ero tuhu ti kwara porakotyve'ga nduvihavuhu'ga yvya pika'ga rupi javo.

¹³ Kiro ji hepiagi trēs'va'ea Diabo'gapyriva'ea anha'ga. A'ea ko kururua ja. Tejuhua'javuhuva'ea jurua rupi ojipea hemi. Yhyapypeva'ea jurua rupi ojipea hemi. Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea momba'uhara'ga jurua rupi ojipea hemi. Nahā ko trēs'va'ea Diabo'gapyriva'ea.

¹⁴ Tiruahū Diabo'gapyriva'ea okovo Diabo'ga nhi'iga rehe japo'javovo ahemonhimomby'ava'ea. Kiro ihoi vvyakotyve'ga nduvihavuhu'ga pyri nhaporemō ga mono'ono'oguka ga movahemuka totavuka ti ga Tupana'ga pe javo. A'ereki Tupana'ga e'i jipe: "Diabo'gapyriva'ea ga mono'ono'ogukarame ti ji ei ga pe nehē: Peko te'varuhu pe. Peko kiro tata pype hahyva'ea ruvihava pype. A'ea ti ji ei ga pe jipopoakahetero ga hohe pa nehē gapopoakara mombiga," ei Tupana'ga.

¹⁵ —Pehendu ti, ei Cristo'ga nhande ve. Ahe nomboha'uvi iporomive'ga ndura. Ahe ja ti pe napembohā'uvi jirura'java nehē. Nurā ji ei pe me: Pyry hete ti pe me nehē pe nhimomiranamoha nhinhi'iga reroviapige'yma aerē ti ga ruri nehē javo. A'ero ti pe ndekoi ga ja nehē — kiroki ga gwereko opira imongia'vo onhinotie'yma, ei Cristo'ga nhande ve.

¹⁶ Diabo'gapyriva'ea omono'ono'oguka vvyakotyve'ga nduvihava'ga. Pea pe gamono'ogukahava pe hebreus'ga e'i Armagedom.

¹⁷ Kiro ojipe'ga seteve'ga nde'yja'ga heka'vogi Tupana'ga nhimonha'ngahetea ojipea hugwi nhaetingy'a'java'ea hugwi. Yvate ga heka'vogi. Sete ko ganembiheka'vogagwera a'ero. Kiroki ga oko yvagi pe aheruvihavuhete'ga rongā pype gambohetehava pype ga apykava pyri — hahyahi ganhi'iga ga erame pea hugwi:

—Molina Tupana'ga nhimonha'nga! ei ga.

¹⁸ Kiro inhi'inhi'igi onaranara'ga overaverava. Yvya ogwygwyy hete ranuhū tuhē. Vvyakotyve'ga mbojihuvypyagwera jate ndogwerekoi nanongara.

¹⁹ A'ero cidadeuhua i'gwygwyyri. Trēs ko ipeheuhūva'ea cidadeuhua peheuhūva'ea a'ero. Cidades nhaporemō vvyā koty indurundurupavi he'yjuhūva'ea. Tupana'ga okwahava'ja Babilōniapeve'ga ji ndapotari gandekote'varuhua javo. Ipopoaka hete ga novīa a'ero. A'ereki kiro Tupana'ga onhimonha'nga hete ga ndehe onhimbohiva ojipypava ga ndehe ga ndekote'varuhuro gwaramo.

²⁰ Ypa'ōa oka'nhymba. Ahana'ja a'ero. Yvytyruhua ahe ndohepiaga'javi no.

²¹ He'yjuhu itatiguhūa'java'ea amana royxagahiva'java'ea okya yvaga hugwi vvyakotyve'ga ndehe. Tupana'ga pe ga ete'varuhuhetei ga mbotegweteavo okote'varuhuvavo. A'ereki amana royxagahiva'java'ea hahy ranuhū ga pe. A'ereki hehanuhū hete amana royxagahiva'java'ea itatiguhūa'java'ea. A'ea pohyja ko quarenta quilos hetakwera ja.

¹ Kiro Tupana'gapyrive'ga ruri ji pyri seteve'ga nde'ya'ga – kiroki seteve'ga gwereko nhaetingy'a'java'ea yvagipeve'ga. Ji ve ga nhi'igi javo:

–Herejo, ei ga. Kiro ti ji ipopoakavehēa repiukari nde ve nehē Tupana'ga erame hēa pe: “Ereko te'varuhu nde. Eho ti a'ero tata pype hahyva'ea ruvihava pype.” A'ea ti Tupana'ga ei hēa pe nehē – kiroki akwaimbae'ga upaharahēa oapy ypihua arimo ypihua ruvihava arimo no paranauhūa arimo no. Onhimongyheteuhu yhya. A'ea arimo nhaporemo hēa apygi oina.

² He'yjuhuve'ga vvyakotyve'ga nduvihavuhu'ga oko hēanhi'iga rupi okote'varuhuavo hēa rendukatuavo. Hēa vvyakotyve'ga mbopogwei ojihe ga mbote'varuhuavo oji'ja. A'ero ga ndekote'varuhui okovo hēanhi'iga rupi gworygworyvamo hēarekote'varuhua rehe, ei Tupana'gapyrive'ga ji ve.

³ Kiro ga ji rerohoi Tupana'ga ra'uva ji pojykataturame. Ongae'yi me ga ji rerohoi. Pevo ji hēa repiagi. Yhyapypeva'ea arimo hēa apygi. Igwagahi yhyapypeva'ea. He'yjuhu hete ikwatijara hehe. Ohyahi ikwatijara hehe. Herate'varuhua pe ikwatijara i'ei Tupana'ga mbotegweteavo yhyapypeva'ea ipopoaka Tupana'ga hohe javo. Sete ko yhyapypeva'ea aka'ga. Dez ko yhyapypeva'ea ra'fia.

⁴ Hēa opipyryva imongi tapy'ynhapi'gwagahiva'ea tapy'ynhapi'gwaguhūva'ea no. He'yjuhuva'ea hēa imongi ombojigwahava ouro apopyra itakata no pérolas no. Gwereco hēa nhaetingy'a'java'ea ouro apopyra opo pe. Ite'varuhuranuhūva'ea oko nhaetingy'a'java'ea pype hēate'varuhua hēareporogitate'varuhua.

⁵ Gwetovapya rehe hēa gwereco ikwatijara. Hēarera pe ikwatijara i'ei:
–Aherembikwahavipyre'yma ko hēarera.

Trēs ko hēarera.

Ojipea ko Babilônia ipopoakaheteva'ea.

Ojipea ko Akwaimbae'ga upahara'ga nemboypya.

Ojipea ko Ite'varuhuranuhūva'ea remboypya yvya koty.

A'ea i'ei ikwatijara. A'ea ko hēarera a'ero hēaretovapya rehe.

⁶ Kiro hēa repiagi ji ikwahavi heagwry hēa javo. Heagwry hete hēa. A'ereki hēa horyory ranuhū hete Tupana'ga remimo'ēhara'ga manoa rehe. Gajikoga gwaramo Jesus'ga rehe hēa ga jukaukari. A'ereki ga ndopohiri Jesus'ga hugwi.

Hēa repiagame ji nhimomby'ahetei tuhē.

⁷ A'ero Tupana'gapyrive'ga ei ji ve:

–Maraname nde nhimomby'ai? Kiro ti ji imombe'ui nde ve aherembikwahavipyre'yma hēa mombe'gwovo. Kiro ti ji imombe'ui nde ve yhyapypeva'ea no – a'ea hēa reroho ojihe herekovo seteva'ea oaka'ga dezva'ea gwa'fia no, ei ga ji ve.

⁸ Yhyapypeva'ea – akoja nde erehepia – a'ea ko ymyahū oko. Agwamo a'ea ndokoi. Aerē ti a'ea ihemi vvykwaruhua hugwi nehē – kiroki ikwaruhua oho paivouhu, ei ga. Aerē ti yhyapypeva'ea ihoi hahyva'ea ruvihava pype upa avuirama nehē. Tiruahū ti jupe jipi a'ero nehē, ei ga.

–Hepiagame ti vvyakotyve'ga nhimomby'ai nehē – kiroki ga ndojikogi Tupana'ga rehe ikwatijarukare'yma ga pe ojera livro pype. Gandra Tupana'ga ndokwatijarangavi livro pype yvagi pe tuhu ti ga ji pyri okovo avuirama jave'yma. Yvya apopyagwera jate Tupana'ga ndokwatijari gandra, ei Tupana'gapyrive'ga ji ve imombe'gwovo. Onhimomby'a ti vvyakotyve'ga nehē yhyapypeva'ea repiagame. A'ereki ymyahū yhyapypeva'ea oko, agwamo ndokoi, aerē ti hekoi nehē, ei Tupana'gapyrive'ga ji ve imombe'gwovo.

⁹ –Ojapyakaheterame jate ti ahe ikwahavi, ei Tupana'gapyrive'ga. Kunhangwerahēa oapy yhyapypeva'ea arimo, ei ga. Seteva'ea yhyapypeva'ea aka'ga, a'e ko ji seteva'ea pe vvytyruhua pe, ei Tupana'gapyrive'ga. A'ero kunhangwerahēa apygi seteva'ea rehe vvytyruhua rehe, ei Tupana'gapyrive'ga.

¹⁰ Seteva'ea yhyapypeva'ea aka'ga, a'e ko ji seteve'ga pe no gānduvihavuhu'ga pe vvyakotyve'ga nduvihavuhu'ga pe, ei Tupana'gapyrive'ga. Cincove'ga seteve'ga nde'ya'ga ndokoa'javi vvyakotyve'ga nduvihavuhuro. Ojipejive'ga seteve'ga nde'ya'ga oko gānduvihavamo kiro. Ojipe'ga seteve'ga nde'ya'ga ndokoi ve gānduvihavuhuro. Gānduvihavuhuro okorame ti ga topytaahi'vi okovo gānduvihavuhuro, ei Tupana'gapyrive'ga imombe'gwovo ji ve.

¹¹ Yhyapypeva'ea – a'ea oko ymyahū, agwamo ndokoi – a'ea vehevi oko vvyakotyve'ga nduvihavuhua seteve'ga mbohe'yikavamo. A'ero ga ei: Oitove'ga ko vvyakotyve'ga nduvihavuhu'ga. Yhyapypeva'ea ko seteve'ga nde'yjava'ea a'ero. Hahyva'ea ruvihava viara rupi ihoi upa. Pevo ti tiruahū jupe jipi nehē, ei Tupana'gapyrive'ga imombe'gwovo ji ve.

¹² –Dezva'ea yhyapypeva'ea ra'fia – akoja nde erehepia – a'ea ji ei dezve'ga pe vvyakotyve'ga nduvihavuhu'ga pe, ei Tupana'gapyrive'ga. Ga ndokoi ve gānduvihavuhuro. Aerē

ti yhyapypeva'ea ġa mongoahi'vi nehē toko ti ġa ġanduvihavuhuro javo. Uma hora rupi jate ti ġa ndekoahi'vi ġanduvihavuhuro yhyapypeva'ea pavēi nehē, ei Tupana'gapyrive'ga.

¹³ Nombojoyvyvyri ġanduvihavuhu'ga ojeaporoġita. A'ero ti ġa nhaporemō yhyapypeva'ea pokogi okovo a'ea nhi'ġa rupi nehē. A'reki ġa ipopoaka okovo ġanduvihavuhuro nehē, ei Tupana'gapyrive'ga.

¹⁴ Aerē ti ġa tavukari cordeiro'jave'ga pe nehē. ġapopoakara ti cordeiro'jave'ga imombihetei nehē. A'reki ga oko vvyakotyve'ga poġykhahara'ga poġykhaharetero. Oko ga ġanduvihavuhu'ga nduvihavuhetero. Kiroki ġa oho ga rupi – ga pe ga e'i ġipe: “Pehe ti ġireheva'ero nehē,” e ko ga ġa pe. Ga ġa mo'emo'ē ġa mongomongovo toko ti ġa ġireheva'ero javo, ei Tupana'gapyrive'ga. Ga rehe ġa ġikohetei okovo ġanhi'ġa rupi jate opohire'yma ga hugwi, ei Tupana'gapyrive'ga imombe'gwovo ġi ve.

¹⁵ –Yhya onhimongyhetehuva'ea – akoġa nde erehepia – akoġa rehe akwaimbae'ga upaharahēa oapy okovo ġanduvihavuhuro, ei ga. Yhya, a'e ko ġi he'yive'ga pe vvyakotyve'ga gwyġagwyripeve'ga pe no ojipe'ga pe no – kiroki ġa oġoatyatyvi ġanhi'ġa – ojipe'ga pe no, ei Tupana'gapyrive'ga imombe'gwovo ġi ve.

¹⁶⁻¹⁸ –Akwaimbae'ga upaharahēa – akoġahēa nde erehepia – hehēa ipopoaka vvyakotyve'ga nduvihavuhu'ga mondomondopavuka ġwemimbotarimova'ea rupi okovo ġanduvihavuhuro tuhē, ei Tupana'gapyrive'ga.

–Dezva'ea yhyapypeva'ea raġia – akoġa nde erehepia, akoġa ko vvyakotyve'ga nduvihavuhuro – ġahā ti noarōhetei akwaimbae'ga upaharahēa nehē yhyapypeva'ea pavēi nehē, ei Tupana'gapyrive'ga ġi ve. Nurā ti ġa hēa mbotegwetei hēapopoakara mombiga hēambatera pyhyga hēa hugwi nehē. Tata pyvō ti ġa hēa mbokaipavi nehē. Cidadeuhua ġi amombe'u hēa mombe'urame, ei Tupana'gapyrive'ga imombe'gwovo ġi ve. Nahā ti ġa cidade rerekoi imbokaipava nehē. A'reki nanongara Tupana'ga opota ġwemimbotarimova'ea arōuka ġa pe ġandeaporoġita mboġoyvyvyryme'yuka. Nahā ga ei: “Tomboġoyvyvyryme ti vvyakotyve'ga nduvihavuhu'ga ojeaporoġita yhyapypeva'ea pokoga okovo a'ea nhi'ġa rupi nehē,” ei Tupana'ga. Nahā ti Tupana'ga ġa nderekoi nehē toho ti nhinhi'ġa apiavo javo, ei Tupana'gapyrive'ga imombe'gwovo ġi ve.

18

Babilōniapeva'ea popoakara opi

¹ Tupana'gapyrive'ga hepiukapavirē ġi ve ġi ojipe'ga repiagi. Ga ko Tupana'gapyrive'ga no ua yvaga hugwi yvagipeve'ga. Ipopoaka hete ga ġwendy'jandy'jahetero ovahema vyva koty imbokojahuavo.

² Hahyahi hete ġanhi'ġa ga erame:

–Kiro ti cidadeuhupeve'ga popoakahetea ipigi nehē!

Opi ġwerī tuhē, ei ga.

Kiro ti ġacidadeuhua rekoġi Diabo'gapyriva'ea gwyrā anhaġa gwyrā a'ero nehē Babilōnia. Pevo ti cidadeuhu pe ko he'yjuhuva'ea anhaġa nhimongyi nehē oġoparavuhuva'ea onhimono'oġa, ei ga.

Pevo ti cidadeuhu pe ko he'yjuhuva'ea ipepova'ea ite'varuhuva'ea nhimongyi oġoparavuhuva'ea nehē no.

Kiro ti cidadeuhua ko ipepova'ea nhimono'ono'ongava nehē.

Nahā ti ġacidadeuhua hekoi nehē.

³ A'reki vvyakotyve'ga nhaporemō okote'varuhu cidadeuhupeve'ga rendukatuavo, ei ga. Vvyakotyve'ga ndekopotarahipavi cidadeuhupeve'ga nhi'ġa rupi okote'varuhuavo ġa ja. Vvyakotyve'ga nduvihavuhu'ga no oko te'varuhu cidadeuhupeve'ga ja ġa potaheteavo no, ei ga.

Mbatera ma'ēhara'ga nhaporemō vvyakotyve'ga – kiroki ġa omondo mbatera itambere'ia pyhyga a'ero mbatera pyhyga itambere'ia mondovo no

– ġahā oko imbateheteva'ero a'ero.

A'reki cidadeuhupeve'ga opyhy ranuhū ġa hugwi ipotarahiva imondomondovo itambere'ia ġa pe he'yjuhuva'ea pyhyga, ei Tupana'gapyrive'ga.

⁴ Kiro ġi ojipe'ga renduvi ga rekorame yvagi pe.

–Peġipe'a ti cidadeuhupeve'ga hugwi ġireheva'ero, ei ga vvyakotyve'ga pe.

A'reki ġa oko te'varuhu hete, ei ga.

Tapekoġi ti ġa ja.

Pe ndekote'varuhue'yname ti Tupana'ga pe nderekokatui imondoe'yma hahya pe me nehē imondorame ġa pe nehē.

Omondo ti ga hahyhetea cidadeuhupeve'ga pe nehē.

⁵ A'reki ġandekote'varuhua he'yjuhu hete.

Okwahava'ja Tupana'ga gādekote'varuhua a'ea arōe'yma, ei ga ojiheve'ga pe.

⁶ Cidadeuhupeve'ga oko te'varuhu imondovo hahya he'yiva'ea ikwehe.

He'yjuhuva'ea ti pemondo hahya cidadeuhupeve'ga pe a'ero.

Omondomondo ga hahya ikwehe.

Johe ti pemondomondo hahya cidadeuhupeve'ga pe a'ero, ei ga.

Cidadeuhupeve'ga vvyakotyve'ga mbote'varuhu.

A'reki vvyakotyve'ga gwendu katu okovo ganhi'iga rupi okote'varuhuavo.

A'ero ti hahyo vvyakotyve'ga pe nehē.

Johe ti pemondo ranuhū hahya cidadeuhupeve'ga pe a'ero

ga ga mbote'varuhuro gwaramo, ei ga.

⁷ He'yjuhuva'ea rerekovo gwaramo ga nhimbohetei.

He'yjuhuva'ea ti pemondo hahya ga pe a'ero ga mongovevuhua, ei ga.

A'reki ga e'i onhimboheteavo:

“Nhande ko vvyakotyve'ga nduvihavuhua.

He'yjuhuve'ga nhande rerekokatui nhande rejare'yma.

Ndiajehe'oi ti nhande nhandekovevuhue'yma nehē.” A'ea ga ei.

⁸ Nurā ti karugwara ruri ga pe nehē.

Kotihī ti turi karugwara he'yjuhuva'ea ga pe ara rupi ve nehē.

Omano ti ga nehē.

Ojehe'o ti ga okovevuhua nehē.

Ahā tuhē ti mbatera ga pe nehē.

Ty'arateuhua ti ga jukai nehē.

Tata ti ga mbokaipavi nehē.

Nahā nhaporemō ti ga pe ara rupi ve nehē.

A'reki Tupana'ga ipopoaka hete nhandepojykaharete'ga.

Gaha ti omondouka karugwara ga pe ga ndekote'varuhuro gwaramo, ei ga.

⁹ —Vvyakotyve'ga nduvihavuhū'ga - kiroki ga gwendu katu cidadeuhupeve'ga nhi'iga okote'varuhuavo ga ja he'yjuhuva'ea rerekovo - gahā ti ojehe'o nehē cidadeuhupeve'ga ndehe ovy'are'yma tata cidadeuhua mbokaipavame, ei ga. Nahā ti ga ndekoi tatatiġuhūa repiagame nehē. A'reki tatatiġuhūa ohē cidadeuhupeve'ga mbokaipava hugwi.

¹⁰ Irupeuhu ti ga ami nehē okyhyjiavo gwaramo gambokaja hugwi. Ga ti e'i nehē:

“Ite'va! Ite'va cidadeuhupeve'ga pe Babilōniapeve'ga pe.

Ipopoaka hete ga novīa.

Kotihī tuhē uma hora rupi tuhē Tupana'ga imondopavukari karugwara ga pe ga ndekote'varuhuro gwaramo.”

Nahā ti vvyakotyve'ga nduvihavuhū'ga ei okyhyjiavo nehē, ei Tupana'gapyrive'ga.

¹¹ —Mbatera ma'ēhara'ga ti ga jehe'opavi nehē cidadeuhupeve'ga ndehe ovy'are'yma vvyakotyve'ga nehē. A'reki cidadeuhupeve'ga manoro gwaramo tegwete ganembipyhyga'jahava mbatera ma'ēhara'ga hugwi, ei ga.

¹² —Ndopyhyga'javi ti ga ouro, prata, itakatua, pérolas, tapy'ynhapipyryva linho apopyra, tapy'ynhapiġwaġahiva'ea, tapy'ynhapihymahīva'ea, tapy'ynhapiġwaġuhūva'ea, yva nehē no - kiroki yva ko perfume ojoparavuhua'ea, ei ga.

—Hyrua ojoparavuhua'ea ti ga ndopyhyga'javi nehē no: elefante ranha apopyra, yvapyryva apopyra, bronze apopyra, ferro apopyra, ita apopyra. A'ea apopyra nhaporemō hyrua ti ga ndopyhyga'javi omanomo gwaramo nehē, ei ga.

¹³ —Ndopyhyga'javi ti ga perfume nehē: canela, nhandya, incenso, mirra, yva rytya, ei ga. Vinho, óleo, farinha de trigo, trigo - a'ea nhaporemō ti ga ndopyhyga'javi nehē, ei ga. Gados, ovelhas, cavalos ti ga ndopyhyga'javi nehē. Ndopyhyga'javi ti ga carretas omanomo gwaramo nehē, ei ga. Okoteheve'ga - kiroki ipiro'ye'yve'ga - gahā ti ga ndopyhyga'javi imondoa'jave'yma itambere'ia ga ndehe nehē toko ti ga okoteheva'ero oporavkyheteavo nhande ve jate jave'yma, ei ga.

—A'ero ti mbatera ma'ēhara'ga ei cidadeuhupeve'ga pe nehē:

¹⁴ “Ikatuheteva'ea penembipotarahiva'ea oji'i - a'ea oka'nhy pe hugwi.

Heheva'ea ikatuheteva'ea pavēi oka'nhy tuhē pe hugwi.

A'ea nhaporemō ti pe ndapehepiaga'javi tuhē nehē.”

A'ea ti ga ei cidadeuhupeve'ga mbokaipava repiaga nehē, ei Tupana'gapyrive'ga.

¹⁵ —Na tuhē ti mbatera ma'ēhara'ga ei nehē - kiroki ga omondo mbatera nhaporemō cidadeuhupeve'ga pe ipyhygahiva itambere'ia. Okyhyjiheteavo gwaramo gambokaja hugwi ti ga ami irupeuhu cidadeuhupeve'ga hugwi nehē. Ojehe'o ti ga ovy'are'yma gwaramo ga ndehe, ei ga.

¹⁶ —Ga ti e'i nehē:

“Ite'va! Ite'va cidadeuhupeve'ga pe

– kiroki ġa omongi tapy'ynhapipyryva linho apopyra, tapy'ynhapiġwaġahiva'ea no, tapy'ynhapiġwaġuhūva'ea no.

He'yjuhuva'ea ġa imongi ombojigwahava ouro apopyra, itakatua no pérolas no.

¹⁷ Kotihī tuhē uma hora rupi tuhē ġambaterahetea oka'nhyumba!"

A'ea ti mbatera ma'ēhara'ġa epavi okyhyjiavo cidadeuhupeve'ġa mbokaipava repiaga nehē, ei ga.

–Yharuhua mopyryrŷhara'ġa nduvihava'ġa yarupive'ġa no yharuhua mopyryrŷhara'ġa no mbatera ma'ēhara'ġa no – kiroki ġa onhimombate yarupive'ġa – ġa nhaporemō ti irupeuhu o'ā cidadeuhupeve'ġa hugwi nehē, ei ga.

¹⁸ Cidadeuhupeve'ġa mbokaipava ġwaramo ti tatatiġuhūa ihemi nehē. A'ero ti ġa jehe'oi tatatiġuhūa repiagame nehē. E'i ti ġa nehē: “Ahā cidadeuhupeve'ġa'jave'ġa imbateheteve'ġa!” A'ea ti ġa ei cidadeuhupeve'ġa mbokaipava repiaga nehē, ei ga.

¹⁹ A'ero ti ġa imombori otimbuguhua oakaġa rehe nehē orokoveveuhu ore javo. Ovy'are'yma ti ġa jehe'oi ġa ndehe nehē. E'i ti ġa nehē:

“Ite'va! Ite'va cidadeuhupeve'ġa pe!

– kiroki ġa omombate yharuhua jara'ġa ipyhyga ġambaterahetea pyryva'ea ġa hugwi imondovo itambere'ia ġa pe.

Kotihī tuhē uma hora rupi tuhē oka'nhyumba ġa hugwi ġa mbokaipavame.”

A'ea ti mbatera ma'ēhara'ġa ei nehē, ei Tupana'gapyrive'ġa imombe'gwovo.

²⁰ –Tohoryory ti yvaga! ei Tupana'gapyrive'ġa.

Pejoryjory ti pyryva'ero no Tupana'gareheva'ero.

Pejoryjory ti Jesus'ga moirūharamo.

Pejoryjory ti Tupana'ga nhi'ġa mombē'uharamo.

A'ereki hahyaġwama cidadeuhupeve'ġa pe Tupana'ga remimondoagwama ġa ndekote'varuhuro ġwaramo pe me, ei Tupana'gapyrive'ġa.

²¹ Kiro ojipe'ġa Tupana'gapyrive'ġa ipopoakaheteve'ġa ipyhygi itauhua. Ipohyi itauhua ġwehanhuhūro yngu'auhua jaimē. Ypiahua ruvihava pype ga imombori. Kiro ga ei:

–Nahā ti Tupana'ga ġa momboheteukari cidadeuhupeve'ġa Babilōniapeve'ġa nehē.

Ndihepiaga'javi tuhē ti nhande ga a'ero nehē, ei ga.

Cidadeuhupeve'ġa pe Babilōniapeve'ġa pe ga ei:

²² –Ndokoa'javi ti harpa monhi'ihara'ġa, flauta monhi'ihara'ġa, trombeta monhi'ihara'ġa pēcidadeuhu pe nehē.

Norohenduva'javi tuhē ti ore ġa pēcidadeuhu pe nehē, ei Tupana'gapyrive'ġa cidadeuhu-peve'ġa pe Babilōniapeve'ġa pe.

Ndokoajavi ti ġa pēcidadeuhu pe nehē

– kiroki ġa oapo paravuhu kwaha ikatuheteve'ea.

Ndorohepiaga'javi tuhē ti ore ġa pēcidadeuhu pe nehē, ei ga.

Ndokoajavi ti ġa pēcidadeuhu pe nehē

– kiroki ġa ombo'i trigo yngu'a'java'ea nehē.

Norohenduva'javi tuhē ti ore ġa pēcidadeuhu pe nehē, ei ga.

²³ Nombokojahua'javi tuhē ti lamparina pēcidadeuhu pe nehē.

Nahembirekoa'javi ti ġa pēcidadeuhu pe nehē.

Norohenduva'javi tuhē ti ore ġa pēcidadeuhu pe nehē.

Nahā ti tiruahū pe me nehē.

Kiroki ġa oma'ē mbatera pēcidadeuhu pe – ġahā ko jukwahave'ġa yvya koty ikwehe.

Pejipajivo pe ġagwyripeve'ġa moandyandyipavi, ei Tupana'gapyrive'ġa Babilōniapeve'ġa pe.

²⁴ Ji ve ga ei no:

–Nahā ti tiruahū cidadeuhupeve'ġa pe Babilōniapeve'ġa pe nehē.

A'ereki ocidadeuhu pe ga Tupana'ga nhi'ġa mombē'uhara'ġa apiti

Tupana'ga remimo'ēhara'ġa apitiavo no.

Oapitiuka ġa akoja'ġa nhaporemō yvya koty, ei Tupana'gapyrive'ġa.

19

Timbohete ti Tupana'ga

¹ Tupana'gapyrive'ġa hepiukapavirē ji ve ji hahyahiva'ea renduvi. He'yjuhuve'ġa po ohapukai yvagi pe, a'e ji henduvame. Nahā ġa ei:

–Timbohete ti Tupana'ga nhanderuvihavuhete'ġa!

Tupana'ga ojiheve'ġa ndekote'varuhua mombohetei'ġa mombryryva avuirama.

Kiro ti ġa ġa nderohoukari ojipyri yvagi pe nehē.

Gaha ti timboukwaha hete tikatu hete ti ga javo.

Gaha ti timbohete.

Gaha ti toko nhanderuvihavuhuhetero opopoakahetero.

² Oko katu hete ga o'erame a'itituhēva'ea imondovo hahya okote'varuhuve'ga pe.

A'ereki ga e'i akajahēa pe akwaimbae'ga upaharahēa pe: "Ereko te'varuhu nde.

Eho ti a'ero tata pype hahyva'ea ruvihava pype."

Nahā ga ei hēa pe.

Ereki hēa vvyakotyve'ga mongo te'varuhu
ga ndekoro gwaramo hēanhi'īga rupi.

Nahā Tupana'ga ojiheve'ga ndepyygi hēa rehe.

A'ereki hēa oapitiuka ga, ei ga yvagi pe.

³ Hahyahi onhi'igame ga ea'javi:

–Timbohete ti Tupana'ga!

Tatatiguhūa kiro ihemi ogwovo hēambokaipava hugwi.

Nane'ymi ti ihemi avuirama nehē, ei ga yvagi pe.

⁴ A'ero vinte e quatrove'ga huvihavuhu'ga quatrove'ga pavēi, ga nhinogi ojevapyvo yvya rehe Tupana'ga mboheteavo. Kiro ga Tupana'ga mbohetei Tupana'ga apygame oapykava rehe okovo vvyakotyve'ga nduvihavuhuhetero. E'i ga:

–Na tuhē! Amém! Timbohete ti Tupana'ga!

Cordeiro'jave'ga rembirekohava

⁵ Kiro ji ojipe'ga renduvi. Ji henduvame ga ei:

–Pe nhaporemō ti pembohete Tupana'ga Tupana'gareheva'ero ganhi'īga rendukatuharamo.

Okoteheva'ero pembohete ti ga penduvihavamo pavēi!

A'ea ji henduvi ga nhi'igame ga apykavareheve'ga apykava hugwi. Ga'apykavareheve'ga oapy hehe okovo aheruvihavuhuhetero.

⁶ Kiro ji ga nenduvi. Ojatykave'ga po, he'yjuhuve'ga po, a'e ji. Gahā po ohapukai. Typojuhetea pyambua – a'ea po poro, a'e ji. Onaranarā hete ranuhū po, a'e ji ga nenduva.

Hahyahi onhi'īga ga erame:

–Timbohete ti Tupana'ga!

A'ereki kiro Tupana'ga oko nhanderuvihavuhuhetero.

Ga ko ipopoaka ga hohe pa, ei ga.

⁷ Xajoryjory ti!

Timbohete ti ga mbojirovia nhanderoryroryvamo ga rehe.

A'ereki cordeiro'jave'ga ti hembireko kiro.

Garembirekohēa onhimboavujikweripe.

⁸ Kiro tapy'ynhapipyryva mondohava hēa pe ndiky'ai'i'iva'ea tapy'ynhapitigahivuhuva'ea linho apopyra.

A'ero hēa omongi, ei ga.

Tapy'ynhapipyryva linho apopyra ko Tupana'ga remimo'ēhara'ga pira. Tapy'ynhapipyryva linho apopyra, a'e ji Tupana'ga remimo'ēhara'ga ndekokatua pe.

⁹ Ji ve Tupana'gapyrive'ga ei:

–Ekwatija ti imombe'gwovo. "Horyory ga – kiroki ga pe ji a'e: Aerē ti pejo i'gwovo toryvi pe cordeiro'jave'ga mohembirekohai pe nehē." A'ea ti ekwatija, ei ga ji ve. A'ea ko a'itituhēva'ea Tupana'ga ea, ei ga ji ve.

¹⁰ Kiro ji nhinogi gapya pyri tambohete ti ji ga javo. A'ero ga ei ji ve:

–Terenhinogi ji pyri ji mboheteavo. Tupana'ga ti embohete. Ji ko Tupana'gapyriva'ero reki jitekovo ganhi'īga rupi nde ja neirū'īga ja no – kiroki ga ojiko Jesus'ga rehe gamombe'ua rehe. A'ereki Tupana'ga nhi'īga mombe'uhara'ga nemimombe'ua nhaporemō ko Jesus'ga mombe'ua, ei ga ji ve.

Cavalo'arimove'ga tiguhūva'ea arimove'ga

¹¹ Kiro ji hepiagi. Yvaga ojipe'a jipe. Nanime ji hepiagi cavalo tiguhūva'ea! Kiroki ga oapy i'arimo – mokōi ko garera. Gambojikohara ko garera. A'ereki ga ombojiko ga ojihe. Ga pyryvamo gwaramo ga gwerovia ganhi'īga. Garera ko A'itituhēva'ea mombe'uhara no. Gaha pyry hete imondovo hahya okote'varuhuve'ga pe otavuka ga pe pendeko te'varuhu pe javo.

¹² Hendy'jandy'ja gareakwara tata ja. Gwereco ga he'yjuhuva'ea akanitara oakağa rehe. Akanitara repiagame ji ei: Aheruvihavuhuhete'ga tuhē ko ga! Gwereco ga ikwatijara ojihe. Ikwatijara e'i garera pe. Gaha jate okwaha akoja ojera.

¹³ Omongi ga tapy'ynhapira imondevipyra aherekoa pype. Garera ko Tupana'ga nhi'īga.

¹⁴ Gareviri gasoldados'ga nduri yvaga hugwi. Oapy ga cavalos arimo tiguhūva'ea arimo. Omongi ga tapy'ynhapipyryva linho apopyra tapy'ynhapitigahivuhuva'ea ndiky'ai'i'iva'ea.

¹⁵ Gajurua rupi ihemi haimbejovaiva'ea ogwovo.

—A'ea pyvõ ti ji imombigi ãapopoakara vvyakotyve'ga gwyrivepe'ga popoakara nehë, ei ga. Ahe ja — kiroki ahe onupã ojipe'ga vvyra pyvõ metalva'ea pyvõ toko ti ga nhinh'i'iga rupi javo — ahe ja ti ji hendukatuukarahai vvyakotyve'ga pe nhinh'i'iga nehë jitekovo ganduvihavuhetero nehë, ei ga. Yva'ia mu'umu'uhara'ga omu'umu'ũ yva'ia imu'umu'uhavuhua pype. Ga ja ti ji vvyakotyve'ga mu'umu'umi jitekovo Tupana'ga nhi'iga rupi nehë Tupana'ga nhimonha'ngahetero gwaramo ga ndehe, ei ga. Tupana'ga ipopoaka hete ga hohe pa.

A'ea cavalo arimove'ga ei ikwahava omondo.

¹⁶ Opira rehe tapy'ynhapipukuhuva'ea rehe cavalo arimove'ga gwereko ikwatijara o'uva rehe no. Ikwatijara e'i garera pe.

Garera ko Vvyakotyve'ga nduvihavuhu'ga nduvihavuhuhetea.

Garera ko Vvyakotyve'ga pojkahara'ga pojkaharetea.

¹⁷ Kiro ji Tupana'gapyrive'ga repiagi vyagipeve'ga. O'ã ga kwara arimo. Hahyahi ganhi'iga ga erame ipepova'ea pe nhaporemõ — kiroki oveve yvatea gwyrimo. Jupe ga ei:

—Pejihe'ae'a ti peji gwovo vvyra koty onhimono'ono'o'ga Tupana'ga remimboavujikweri pe i'gwovo ipopoakaheteve'ga remimboavujikweri pe. He'yjuhuva'ea ga omboavujikwe, ei ga.

¹⁸ Penhimono'ono'õ ti ti'u ti ganda'oa javo vvyakotyve'ga nduvihavuhu'ga nda'oa soldados'ga nduvihavuhu'ga nda'oa no ipopoakaheteve'ga nda'oa no cavalos ra'oa no cavalos arimove'ga nda'oa no. Penhimono'õ ti ti'u ti ganda'oa nhaporemõ javo — kiroki ga oporavyky ojive jate ipiro'yve'ga, kiroki ipiro'ye'yve'ga ga ga mboporavykyuka ga mbopohirukare'yma ojihugwi. Pe'u ti okoteheve'ga nda'oa ganduvihavuhu'ga nda'oa no, ei Tupana'gapyrive'ga ipepova'ea pe.

¹⁹ Kiro ji hepiagi yhyapypeva'ea vvyakotyve'ga nduvihavuhu'ga no gasoldados'ga no. Otavuka pota ga pe — kiroki ga oapy cavalo arimo tighũva'ea arimo. Ojatyka ga ua xatavuka ti ga pe gasoldados'ga pe no javo.

²⁰ Kiro cavalo'arimove'ga yhyapypeva'ea pyhygi imomboata tata pype. Opyhy ga Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea momba'uhara'ga no ga momboata tata pype. Ojikwe Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea momba'uhara'ga oapo ahemonhimomby'ava'ea yhyapypeva'ea rovai pyteri pe. Gwemimonhimomby'ava'ea pyvõ ga omoandyandi ga a'ero — kiroki ga okwatijaruka yhyapypeva'ea apoa ojihe, kiroki ga ombohete yhyapypeva'ea ra'angava no. Kiro cavalo'arimove'ga ga pyhygi ga momboata tata pype ga rekojirame. Yhyapypeva'ea ga ipyhygi imomboata tata pype no hekojirame. Tata ko hehanhuhũva'ea ypihua'java'ea. Gwereko enxofre ipype no. Hakuvahi enxofre okairame tata pype.

²¹ Kiro cavalo'arimove'ga yhyapypeva'ea'ereheve'ga jukai. Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea momba'uhara'gareheve'ga ga ga jukai no. Huvihavuhu'ga soldados'ga ndeheve ga ga jukapavi. Opoa pyvõ haimbejovaiva'ea pyvõ — kiroki haimbejovaiva'ea ohë gajurua rupi — a'ea pyvõ ga ga jukai.

Kiro ipepova'ea nhaporemõ heve'ngaro i'gwovo ganda'oa.

20

Os mil anos

¹ Kiro ji Tupana'gapyrive'ga repiagi ga jyvame yvaga hugwi. Gwereko ga chave tape'a ji vvykwara ruvihavuhua rovapytymbava javo. Paivouhu oho vvykwara ruvihavuhua. Gwereko ga itanhuramuhũa hehanhuhũheteva'ea opo pe.

² Kiro ga tejuhua'javuhuva'ea pyhygi. Tejuhua'javuhuva'ea ko mboja'jave'ga ymyahũve'ga. Mboja'jave'ga rera ko Diabo ite'varuhuva'ea ruvihavuhu'ga anhaãa ruvihavuhu'ga. Mboja'jave'ga rera ko Satanás no. Tupana'gapyrive'ga opyhy tejuhua'javuhuva'ea ikwa itanhuramuhũa pyvõ tohoyme ti tejuhua'javuhuva'ea mil anos rupi javo.

³ Kiro ga tejuhua'javuhuva'ea mombori vvykwara ruvihavuhua pype. Vvykwara ruvihavuhua ga hovapytymi chave pyvõ a'ero ikwatija inoãa hehe tohema'javyme ti tejuhua'javuhuva'ea javo.

—Tohoa'javyme ti akoja vvyakotyve'ga gwyrivepe'ga moandyandi'jave'yma kiro, ei ga. Mil anos kwavirë ti ji tamohë tejuhua'javuhuva'ea jugwi nehë, ei ga. Ohemirë ti topytaahi'vi vvyra koty nehë, ei Tupana'gapyrive'ga.

⁴ Kiro ji ganduvihava'ga ndepiagi ga apygame oapykava rehe. Tupana'ga ga mboapygukari hehe toko ti ga ganduvihavamo javo. Ikwahava omondo ga ei:

–Timoirū ti Tupana'ga ga erame vvyakotyve'ga pe, ei ga oapygame. Xa'e ti okote'varuhuve'ga pe: “Peko te'varuhu pe.” Pyryve'ga pe ti xa'e: “Pepyry pe.” Nahā ti timoirū Tupana'ga, ei ga.

Kiro ji ahemanoagwera ra'uva repiagi jukapyra ra'uva. He'yjuhu ahemanoagwera ra'uva. Nahā ko ahe rekoj vvyka koty omanoe'ymame: Ahe omombe'umbe'u Jesus'ga Tupana'ga nhi'iga no. Nombohetei ahe yhyapypeva'ea. Nombohetei ahe yhyapypeva'ea ra'angava no. Ndokwatijarukari ahe yhyapypeva'ea apoa gwetovapya rehe. Ndokwatijarukari ahe a'ea opoa rehe no. Nahā ahe rekokatui. Ahe Jesus'ga mombe'urame ahearōe'ŷve'ga aheakağa mombori ahe jukava a'ero. Aerē ahe kwerava'javi. Kiro ahe rekoj huvihavamo Cristo'ga pavēi mil anos rupi.

⁵ A'ea ko jypya ahembogwerahava. Ojipeva'ea ndokwera'javi ve. Mil anos kwavirē ahe nhaporemō ahe kwerava'javi.

⁶ Tupana'ga remimō'ēharamo tuhē ga oko – kiroki ga okwera'ja jypya rupi ahembogwera'jahava rupi. Pyry hete hete ga pe no. Nomanō'javi ti ga nehē. Nurā ga nomanōi ahemanoa'jahava rupi. Ikwava'ēhavamo ga ndekoi ikwava'eğa Tupana'ga pe Cristo'ga pe no. Ojipe'ga nduvihavamo ga ndekoi Cristo'ga pavēi mil anos rupi.

Tupana'ga omombi Satanás'ga popoakara

⁷ Mil anos kwavirē tejuhua'javuhuva'ea kwaharahava Satanás'ga kwaharahava. A'ero Satanás'ga hemi vvykwaruhua ruvihavuhua hugwi.

⁸ Kiro ga hoi a'ero vvyakotyve'ga gwyrive'ga moandyandyita. Tyapya koty ga hoi nhimbya koty no kwara pora koty no kwara kia koty no. Pea pe nhaporemō ga hoi ga moandyandyita Gogue pe Magogue pe no. Nahā ga ga mbojatykai totavuka ti ga javo. He'yjuhu hete ranuhū ga. He'yjuhu y'tiğa hay'uhuva'ea ypihua ruvihava rembeyryripeva'ea. Na jitehe he'yjuhu hete ranuhū ga ojatykaramē – kiroki ga gwendū katu Satanás'ga nhi'iga otavukapota.

⁹ Ohygaḡi ga vvyka rehe onhimongyavo. Onhatimatimana ga hogahoi upa Tupana'ga remimō'ēhara'ğa nduhava pyri cidade pyri – kiroki cidade Tupana'ga remiarōhetea. Emo tata ijyvi Tupana'ga hugwi ua yvaga hugwi ovahema vvyka koty vvyakotyve'ga gwyrive'ga moka'nhyma.

¹⁰ Diabo'ga ko gāmoandyandyihara'ga Satanás'ga. Kiro gamombora tata pype ypihua'java'ea pype. Gwerekō enxofre ipype no. Hakuvahi enxofre a'ero. Tata pype yhyapypeva'ea oko jipe Tupana'ga nhi'igaatyviva'ea mombe'uhara'ga pavēi. Hahy hete ti jupe ga pe no Diabo'ga pe no arimo ppytunimo no avuirama nehē.

Tupana'ga e'i ahe ve peko te'varuhu pe javo

¹¹ Kiro ji hepiagi ojipea huvihavuhuhete'ga apykava. Huvihavuhu hete ga'apykava tiğuhūva'ea. Hehe ji ga repiagi ga'apykavareheve'ga, ga apygame oina okovo huvihavuhuhetero. Ga hugwi vvyka ka'nhymi yvaga pavēi. Ndatekwava'javi a'ero vvyka rehe yvaga rehe no.

¹²⁻¹³ Kiro ji omanove'ga ndepiagi ga amame Tupana'ga rovai pyteri pe. Ga ko okoteheve'ga aheruvihava'ğa no. Ypihua ruvihava hugwi ga ēi ua. Omanoa hugwi ga ēi ua. Omanove'ga gwyrā hugwi ga ēi ua. Nahanahā omanove'ga nduri o'ama Tupana'ga rovai pyteri pe.

Kiro Tupana'ga ipe'ai livros. Ojipea livro ga ipe'ai no. A'ea pype ga okwatjaripe gāndera tuhu ti ga ji pyri upa okovo avuirama nehē javo – kiroki ga ojiko ga rehe.

Kiro livros ga imonhi'igi – kiroki akoja ga ope'a ppy. A'ea pype ga okwatjaripe omanove'ga ndeaporoḡita nanani. Kiro ga imonhi'igi ikwaha'java gāndekote'varuhua. Nurā ga ei ga pe ga amame gwovai pyteri pe:

–Nahanahā pe ndekote'varuhui, ei ga.

Inainani ga ei omanove'ga pe.

¹⁴ Kiro ga imombori ahemanoa tata pype ypihua'java'ea pype. Omanove'ga gwyrā ko ga imombori no tata pype ypihua'java'ea pype. Ypihua'java'ea ko tata. Ahemondoa ipype ko ahemanoa'java.

¹⁵ Kiro ga imonhi'igi ojipea livro – kiroki akoja pype ga okwatjaripe gāndera tuhu ti ga ji pyri javo. Omonhi'igi ga a'ea. Omanove'ga ndera rekoe'ymame ipype ga ga mombori tata pype ypihua'java'ea pype.

21

Cidadepyahua Jerusalémpyahua

¹ Kiro ji hepiagi yvagyahua vvyapyahua no. A'ereki yvagyaymana opa vvyaymyana pavēi. Ahana'ja ypihua ruvihava vvyka koty.

² Kiro ji hepiagi cidadepyryva Jerusalémpyahua rurame Tupana'ga hugwi ohema yvaga hugwi ua. Omboavujikwe jipe ga cidadepyryva imbokatuavo. A'ero cidade oko kunhangwerahêa ja ga hêa mboavujikwerame tahembireko hêa ga pavêi kiro javo.

³ Kiro ji yvagipeve'ga renduvi. Hahyahi ganhi'iga ga erame yvaga hugwi:

—Kiro Tupana'ga rongga oko vvyakotyve'ga pyteri pe, ei ga. Kiro ti Tupana'ga ruvi ga pyri nehê. Kiro ti vvyakotyve'ga oko gagwyriveva'ero gareheva'ero nehê. Ga tuhê ti oko ga pyri nehê okovo ganduvihavuhuhetero nehê, ei ga.

⁴ Tupana'ga ti ihypavi gandeahya gandeakwara hugwi nehê tapejehe'oa'javi ti javo, ei ga. Nomanoa'javi ti ga nehê. Ndokovevuhua'javi ti ga nehê. Ndojehe'oa'javi ti ga nehê, ei ga. Ndahahya'javi ti ga pe nehê. A'ereki jyryva'ea apoa opa yvagaymyana apoa vvyaymyana apoa, ei ga yvaga hugwi.

⁵ Kiroki ga oapy oapykavuhua rehe yvagi pe okovo aheruvihavuhuhetero – gaha e'i:

—Kiro ji japoï ipyahuva'ea nhaporemô, ei ga.

Ji ve ga ei:

—Ekwatija ti. A'ereki ji'ea ko a'tituhêva'ea. Pyry ahe heroviari a'ero, ei ga ji ve.

A'ero ga ei:

⁶ —Momina jiporavykya ko, ei ga ji ve. A'apo pa ji ko. Ji ypy ko ako jipe jahykavamo Alfa. Mbapavamo ji ako jahykavamo Ômega, ei ga. Amongo ti ji ga jijipyri avuirama nehê – kiroki ga oko pota ji pyri ojikoga ji rehe. Gamongoagwama pe ji ei: Auka ji ga pe yhyppyryva ahemonghava. Tomondoyme ti ga ikwepykava ji ve nehê, ei ga.

⁷ —Kiroki ga gwendu katu Tupana'ga nhi'iga onhimomiranama jipi – ga pe ti ga imombyrypavukari nehê. Ako ti ji ganduvihavuhuhetero nehê. Oko ti ga jira'yramo nehê, ei ga.

⁸ —Ojipe'ga ti oho tata pype nehê –

kiroki ga okyhyji ite'varuhuve'ga hugwi okoe'yma nhinhi'iga rupi tombuhuryme ti ga hahya nhande ve javo.

Ojipe'ga ti oho tata pype nehê no

ojikoge'yve'ga ji rehe,

okote'varuhuve'ga,

iporojukahara'ga,

ndoakwahavive'ga – kiroki ga gwereko gwembireko'garûive'ga.

Ojipe'ga ti oho tata pype nehê no

ipajive'ga,

aherembiapopyra mboheteve'ga,

i'mbeve'ga nhaporemô.

Ga nhaporemô ti oho tata pype ypihua'java'ea pype upa nehê, ei ga. Gwereco enxofre ipype nehê no. Hakuvahi ti enxofre okairame tata pype nehê. Ahemondoa ipype ko ahemanoa'java, ei ga.

⁹ Kiro Tupana'gapyrive'ga ruri ji pyri seteve'ga nde'yja'ga – kiroki seteve'ga gwereco nhaetingy'a'java'ea tynahêva'ea seteve'ea heka'voga karugwara mbapavava'ea jugwi. Gande'yja'ga ruri ji pyri onhi'iga ji ve.

—Herejo ji rupi. Kiro ti ji hêa repiukari nde ve cordeiro'jave'ga rembirekohêa. Hêa ti hambireko ga pavêi nehê, ei ga.

¹⁰ Kiro ga ji rerohoi Tupana'ga ra'uva ji pojyakkaturame. Vvytyruhua rehe hehanhuhûva'ea rehe ga ji rerohoi. Paivouhu ihoi yvate vvytyruhua. Ji amame vvytyruhua rehe ga hepiukari ji ve cidade ruvihava Jerusalémpyryva. A'ero ji hepiagi cidade ihemame yvaga hugwi ijyva ua Tupana'ga hugwi.

¹¹ Hendy'jandy'ja cidade herekovo gwaramo Tupana'ga rendy'java gakatua. Hendy'jandy'ja cidade itakatuhetea ja jaspé'java'ea cristal'java'ea ipyhava'ea. He'yjuhu hete itambere'ia itakatuhetea rehe. Nanongara ja cidade hendy'ja.

¹² Hehanhuhû cidade rokairungava. Yvovouhu no hokairungava. A'ereki paivouhu hokairungava pukuhua oho yvate. Cidade gwereko portas. Doze ko cidade herekoi portas. Portas pyri ga nağanani opyta dozeve'ga Tupana'gapyrive'ga. Portas nanani gwereco aherakykwepohara'ga ndera ojihe. Israelva'ea ra'yrava'ea rakykwepohara'ga ndera ko ahera'yrava'ea rera. Doze ko gandra a'ero.

¹³ Kwara pora koty cidade gwereko três portas. Nhimbya koty cidade gwereko três portas. Tyaprya koty cidade gwereko três portas. Kwara kia koty cidade gwereko três portas.

¹⁴ Cidade rokairungava oko dozeve'ea rehe hokairungava pyhykava rehe itauhua apopyra rehe. Hokairungava pyhykava rehe nhaporemô oko ikwatijara. Ikwatijara e'i dozeve'ga ndera pe cordeiro'jave'ga moirûhara'ga ndera pe. Gandra nanani oko hokairungava pyhykava rehe.

¹⁵ Kiroki ga onhiĩ ji ve – gaha gwereko ta'akwarete'ia ouro apopyra a'ea pyvõ ti ji taha'ã ikwahava ipukuhua javo cidade pukuhua portas pukuhua no cidade rokairungava pukuhua no.

¹⁶ Ojo'jajo'jaimo cidade rova pukuhua kwara pora koty nhimbya koty pavêi tyapyra koty pavêi kwara kia koty pavêi. Cidade rova pukuhua ga ha'ãha'a'ãgi ta'akwarete'ia pyvõ nha'angava pyvõ. Paivouhu ihoi ojipejiva'ea pukuhua cidade rova pukuhua ogwovo dois mil e duzentos quilômetros. Cidade yvovouhua pukuhua oko cidade rova pukuhua ja. A'ereki paivouhu oho cidade yvateuhu no ogwovo yvovouhuro dois mil e duzentos quilômetros no.

¹⁷ Cidade rokairungava nhamuhũa ga ha'ãha'a'ãgi. Nhamuhũa pukuhua ko sessenta e quatro metros.

Nahã Tupana'gapyrive'ga ha'ãha'a'ãgi. Ojo'ja nha'angava Tupana'gapyrive'ga apoa yvyakotyve'ga apoa pavêi.

¹⁸ Cidade rokairungava ko itakatua apopyra jaspe apopyra. Cidade ko ouropyryva nhaporemõ japopyra – kiroki ouro nomombaraviva'ea. Nurã ouro oko vidro ja – kiroki vidro nomombaraviva'ea. Nurã ji hepiagi ouro yvytera pype.

¹⁹⁻²⁰ Cidade rokairungava oko hokairungava pyhykava rehe ita apopyra rehe dozeva'ea rehe. Hokairungava pyhykava mbojigwahava ko itakatuheteparavuhua. He'yjuhu hete itambere'ia itakatuhetea rehe. Hokairungava pyhykava nanani oko itakatuhetea. A'ea ko nahã:

Ojipea ko jaspe.

Ojipea ko safira.

Ojipea ko ágata.

Ojipea ko esmeralda.

Ojipea ko sardônio.

Ojipea ko sárdio.

Ojipea ko crisólito.

Ojipea ko berilo.

Ojipea ko topázio.

Ojipea ko crisópraso.

Ojipea ko jacinto.

Ojipea ko ametista.

A'ea nhaporemõ ko itakatuhetea rera – kiroki itakatuhetea oko hokairungava pyhykava.

²¹ Doze ko cidade herekoi portas. Portas oko pérolas. Doze portas ko doze pérolas a'ero. Pehea cidadepeva'ea ko ouropyryva nhaporemõ japopyra – kiroki ouro nomombaraviva'ea. Nurã ouro oko vidro ja – kiroki vidro nomombaraviva'ea. Nurã ji hepiagi ouro yvytera pype.

²² Ji ndahepiagi ġajatykahavuhua Tupana'ga mboheteava cidade pe. Ndogwerekoi reki. A'ereki Tupana'ga ipopoakaheteve'ga yvyakotyve'ga nduvihavuhete'ga ġahoheve'ga – gaha tuhẽ opyta upa ġa pyri cidade pe cordeiro'jave'ga pavêi. Nurã ndatekwava'javi cidadepeve'ga hoa rehe ojatyahavuhua pype. A'ereki ġa ga mbohete gwekohai pe nhaporemõ cidade pe.

²³ Ndatekwava'javi kwara rendya rehe cidade pe. Ndatekwava'javi jahya rendya rehe cidade pe no. A'ereki Tupana'ga hendy'jandy'ja imbokojahupava. Cordeiro'jave'ga ko cidade ryapehavamõ.

²⁴ Yvyakotyve'ga gwyripeve'ga ti hepiakatui okovo kojahuro ġwaramo. Yvyakotyve'ga nduvihavuhũ'ga nduri cidade pe nehẽ Tupana'ga mboheteavo heruerua oapoakatukatua cidade pype nehẽ.

²⁵ Tupana'ga ti nohovapytymukari tuhẽ cidade portas nehẽ. A'ereki nane'ymi arimo pevo. Naypytuni ti cidade pe nehẽ.

²⁶ Yvyakotyve'ga nduvihava'ga nduri nehẽ Tupana'ga mboheteavo nehẽ heruerua oapoakatukatua cidade pype.

²⁷ Nduri tuhẽ ti cidade pype ndapyryvive'ga okote'varuhuve'ga pavêi i'mbeve'ga pavêi. Ojipe'ga Tupana'ga gwereko gandra livro pype. Gahã ti uhu cidade pype nehẽ. Livro ko cordeiro'jave'ga apoa. A'ea pype Tupana'ga okwatijaripe gandra tuhu ti ġa ji pyri upa okovo avuirama nehẽ javo – kiroki ġa ojiko ga rehe.

22

Paranauhũa ko ahemongohava

¹ Kiro Tupana'gapyrive'ga yvagipeve'ga hepiukari ji ve paranauhũapyryva ahemongohava. Ikatu hete vidro ja. Typy katu hete ko paranauhũa. Ahepia hete ji ypya a'ero. Ohẽ

paranauhūa Tupana'ga apykavuhua hugwi. Perope cordeiro'jave'ga oapy Tupana'ga pyri oina. Ga oko aheruvihavuhuhetero oapyga.

² Pehea pyteri pe i'ami cidade pe yva ahemongohava. Yva o'ã paranauhūa rembeyvyrimo no kokoty rovai kikoty rovai no. Dozeva'ea ojoparavuhuva'ea ko yva'ia yva rehe. A'ereki mēs nanani ko ipotyramo ojipea yva'ia. Yva rohova ko vyvakotyve'ga gwyrive'ga pohaga ohoheteavo jupe.

³ Pevova'ea pe nhaporemō pevove'ga pe nhaporemō po ti Tupana'ga nde'i nehē: "Ite'varuhu po ti nde ve nehē." A'ea rūi po ti ga ei nehē.

Cidade pe ti Tupana'ga rekoi oapyga apykavuhua rehe okovo gānduvihavuhuhetero cordeiro'jave'ga pavēi nehē. Ganhi'iga rupi ti Tupana'gareheve'ga ndekoi ga mboheteavo nehē.

⁴ Tupana'ga rova ti ga hepiagi nehē. Gwetovapya rehe ti ga gwereko garera nehē.

⁵ Naypytuni ti cidade pe nehē. Ndatekwava'javi ti lamparina rehe nehē. Ndatekwava'javi ti kwara rehe nehē no. A'ereki Tupana'ga gānduvihavuhuhete'ga ombokojahu ga pe. Vyvakotyve'ga nduvihavamo ti ga ndekoi avuirama nehē.

⁶ Kiro Tupana'gapyrive'ga ei ji ve:

—A'ea nhaporemō ko a'tituhēva'ea. Pyry hete ahe heroviari a'ea a'ero. Tupana'ga oko onhi'iga mombe'uhara'ga pojykaharetero pyryve'ga pojykaharetero. Gaha e'i ojipyryve'ga pe ga mondovo: "Eho ti imombe'gwovo aere'iva'ea jireheve'ga pe ikwahavuka ga pe nahā ti nehē javo," ei Tupana'ga, ei Tupana'gapyrive'ga ji ve.

Nambegwei ti Jesus'ga rura'javi nehē

⁷ —Pehendu ti! Nambegwei ti ji rura'javi nehē, ei Jesus'ga. Pyry hete ga pe - kiroki ga gwendu katu nhirembikwatijarukara Joāo'ga pe aere'iva'ea mombe'uhava, ei Jesus'ga.

⁸ —Jihi Joāoramō ahepia tuhē Tupana'gapyrive'ga rembiepiukara. Ji ahendu garemimombe'ua no. Henduvame hepiaga ji nhinogi Tupana'gapyrive'ga pya pyri tambohete ti ji ga javo - kiroki ga gwepiuka ji ve aere'iva'ea.

⁹ A'ero ga ei ji ve:

—Terenhinogi ji pyri ji mboheteavo. Tupana'ga ti embohete! ei ga. Ji ko Tupana'gapyrive'ga reki jitekovo ganhi'iga rupi nde ja. Ji ko neirū'ga ja no Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara'ga ja. Ji ko ga ja no - kiroki ga ojiko Jesus'ga rehe okovo garem-bikwatijarukara rupi - kiroki garem-bikwatijarukara omombe'u aere'iva'ea. Nurā ji rūi ti embohete. Tupana'ga ti embohete! ei Tupana'gapyrive'ga ji ve.

¹⁰ —Teremimi garem-bikwatijarukara nde ve! ei ga. Tokwaha pa ti ga aere'iva'ea nehē. Nambegwei ti nahā nehē, ei ga.

¹¹ Kiroki ga oko te'varuhu agwamo - ga ti toko te'varuhu avuirama nehē. Kiroki ga tiruahū agwamo - ga ti toko tiruahū avuirama nehē. Kiroki ga oko katu agwamo - ga ti toko katu avuirama nehē. Kiroki ga pyry agwamo - ga ti toko pyry avuirama nehē, ei Tupana'gapyrive'ga.

¹² —Pehendu ti! Nambegwei ti ji rura'javi nehē, ei Jesus'ga. Vyvakotyve'ga ndeaporoğita gāndetakwera ja ji ikwahavipei. Nurā ti ji imondoi ga pe gāndeaporoğita kwepykava gāndetakwera ja nehē, ei Jesus'ga.

¹³ —Ji ypy ko ako jipe jahykavamo Alfa. Mbapavamo ji ako jahykavamo Ōmega. Jypyva'ero ji ako jipe. Mbapavava'ero ji ako, ei Jesus'ga.

¹⁴ —Pyry hete ga pe - kiroki ga Tupana'ga nhi'ipo'ru okote'varuhua momboruka. Nahā ti Tupana'ga ei ga pe a'ero nehē: "Pe'u ti yva hugwi ahemongohava hugwi. Pejo ti cidade pype no pekiavo portas rupi," e'i ti Tupana'ga nehē, ei Jesus'ga.

¹⁵ —Ojipe'ga ki a'e te nduri ipype. Tokiyme ti ga ipype okote'varuhuheteve'ga, ipajive'ga, ndoakwahave'ga - kiroki ga gwereko gwembireko'garūive'ga, iporojukahara'ga, gānembiapopyra mboheteve'ga, i'mbeve'ga, ojipe'ga no - kiroki ga i'mbe pota jipi. Nanongara'ga nhaporemō ti ndoki tuhē cidade pype nehē, ei Jesus'ga.

¹⁶ —Jihi ko Jesus, ei ga. Jihi amondo jijipyryve'ga pe pyri tomombe'u ti ga nhinhi'iga ga pe javo. A'ero ti pemombe'u garemimombe'ua ojipe'ga pe - kiroki ga ojatyka Tupana'ga mboheteavo hendukatuavo ganhi'iga. Daviva'ea ko nhiremboopya. Ji ko Daviva'ea rakykwepoharamo no. Ji ko jaytata'ihua ja - kiroki hendy'jandy'ja ko'ema koty, ei Jesus'ga.

¹⁷ Kiro Tupana'ga ra'uva i'ei cordeiro'jave'ga rembirekoruamahēa pavēi:

—Herejo! e'i gara'uva hēa pavēi.

Gahā - kiroki ga gwendu Jesus'ga rembikwatijarukara - ga ti te'i nehē no: "Herejo!"

Gahā - kiroki ga ojiko pota Tupana'ga rehe imomborukapota okote'varuhua - ga ti tuhu upa avuirama Tupana'ga pyri nehē i'gwovo yhya ahemongohava nehē. Gay'ua pe ji ei gajikoga Tupana'ga rehe.

Gahã – kiroki ġa uhu pota upa avuirama Tupana'ga pyri – ġa ti tuhu ojikoga ga rehe nehẽ i'gwovo yhya ahemongohava ikwepyge'yma nehẽ.

¹⁸ Joãoramo ji ei ġa momoranduva – kiroki ġa ġwendu Jesus'ga rembikwatijarukara aere'iva'ea mombe'uhava. Ga pe ji ei ġa imombe'urame ojipe'ga pe Jesus'ga rembikwatijarukara. Po ġa hajiheva'ea mombe'ui a'ea ko Jesus'ga rembikwatijarukara javo no, a'ero ti Tupana'ga imondoi hahya ġa pe nehẽ – kiroki hahya Jesus'ga omombe'uuka ġwembikwatijarukara pype.

¹⁹ Po ġa nomombe'upavi Jesus'ga rembikwatijarukara ga imombe'urame ojipe'ga pe garembikwatijarukara, a'ero ti Tupana'ga ndo'uukari ġa pe yva hugwi ahemongohava hugwi nehẽ. Ga nombuhurukari ġa cidadepyryva pype nehẽ no. Nahã ti ga nomombyryvi ġa pe imbuhure'yma ġa pe pyryva'ea. Pyryva'ea Jesus'ga omombe'u ikwatijarukarama ji ve. A'ea ti Tupana'ga nombuhuri ġa pe nehẽ.

²⁰ Kiroki ga e'i a'ea pe nhaporemo: “A'iti a tuhẽ!” – gaha e'i no:

–Nambegwei ti ji rura'javi nehẽ. Na tuhẽ ti, ei ga.

Kwa. Na tuhẽ a'ero! a'e ji. Amém! Herejo, Jesus, nhandepojoykaharetero, a'e ji.

²¹ Tomombyry ti ga pe me nhaporemo Jesus Cristo'ga nhandepojoykaharete'ga, a'e ji.